Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

40

Anul XIV nr. 40 (540) — 2 octombrie 1965

BALONUL ROTUND LA MASA ROTUNDĂ

13 specialiști și entuziaști ai sportului despre fotbal

Oglinzile Bistriței

O dată cu construirea barajului hidrocentralei „V. I. Lenin" de la Bicaz, vijelioasa Bistriță a încremenit în fața imensului obstacol ridicat de mîna omului. Ascultător, rîul și-a prelins apoi apele pe noua albie zidită de constructori în spatele munteluí de beton. Picătură cu picătură, Bistrița a economisit aici un miliard de metri cubi de apă, după care și-a regăsit drumul. Așa s-a născut marea artificială de la Bicaz, care sfîrșește la poalele Ceahlăului. Pe luciul său fără talazuri își încrucișează astăzi drumurile marinarii aflați pe puntea vaporașelor și șalupelor, canotori și pescari, turiști și cercetători.

Marea Ceahlăului n-a fost însă un simplu incident. De-a lungul celor 85 de km pe care Bistrița îi străbate pînă la Siret, imaginea aceasta reapare, la scară redusă, de mai multe ori: la Pîngărați, Vaduri, Bîtca Doamnei și Piatra-Neamț, la Bacău, Lilieci și Gîrleni. Cel mai recent popas, cea mai proaspătă oglindă a Bistriței se află la Racova. De curînd aici s-au încheiat lucrările de amenajare a unui nou lac de acumulare. Toate cele nouă lacuri acumulează un volum de apă egal cu debitul dintr-un an întreg al Bistriței. Cu alte cuvinte un rîu curge, iar un altul similar se odihnește. Acest echilibru a schimbat fundamental destinele unuia din cele mai vijelioase rîuri. Frumuseților Bistriței zugrăvite odinioară de Vlahuță li s-au adăugat altele noi făurite prin munca și înțelepciunea omului. De la Bicaz la Bacău, pe rîul plutelor de odinioară, curg astăzi kilowații. Prin crearea celor 9 oglinzi și a celor 13 hidrocentrale, potențialul hidroenergetic al Bistriței a fost în întregime supus. Nici un alt rîu românesc nu se poate lăuda pînă acum cu o asemenea performanță.

N. DĂSCĂLESCU

Prima oglindă a Bistriței: marea Bicazului.

curier

Expoziția construcției economice a R. P. Chineze

În pavilionul din Parcul Herăstrău s-a inaugurat săptămîna trecută Expoziția construcției economice a R. P. Chineze. Deschisă la scurt timp după o manifestare similară la

Exponeteie sînt privite cu mult interes de către vizitatori.

Pekin — Expoziția economică română — cea de-a doua expoziție economică a Chinei populare, organizată în țara noastră, se bucură de afluența unui numeros public vizitator.

Adăpostite pe o suprafață de 4 500 metri pătrați, exponatele și panourile se remarcă printr-o excepțională varietate și calitate. Alături de produsele artei meșteșugărești — sculpturi în filde, jad, scoică, piatră, materializînd frumusețea și migala unei arte milenare — se impun cu pregnanță marile înfăptuiri ale tehnicii și științei contemporane: o largă gamă de produse industriale, de la motoare diesel pentru navele de mare tonaj și pînă la sensibilele microscoape electronice capabile să mărească de 200 000 ori imaginea.

Producția industrială globală a Chinei populare a crescut între anii 1963 și 1964 cu peste 15 la sută, iar din 1961 și pînă anul trecut, oamenii muncii chinezi au realizat aproximativ 24 000 de noi sortimente la principalele produse industriale. Industria grea produce în prezent variate mașini și unelte, produse siderurgice și ale industriei chimice, automobile, mașini agricole etc. Perfecționatele mașini de alezat, de șlefuit, autoturismul „Hunți", macheta hidrocentralei de la Sinangian, panourile și fotografiile înfățișînd presa hidraulică automată de forjat cu o putere de 12 000 tone sau macaraua tip pod-rulant cu sarcina la cîrlig de 350 tone — toate acestea și multe altele stîrnesc în rîndurile vizitatorilor români un viu și îndreptățit interes.

În continuare, un spațiu amplu este rezervat produselor industriei bunurilor de larg consum — variate sortimente obținute în industria alimentară, numeroase stofe și mătăsuri, biciclete, mașini de cusut, ceasuri etc. — precum și sugestivele panouri și exponate care vorbesc vizitatorilor despre importantele succese dobîndite de oamenii muncii din agricultură de-a lungul și de-a latul vastului teritoriu al Chinei populare și în condițiile unor atît de pronunțate deosebiri impuse de sol, climă și relief.

Cele 4 700 de exponate — oglindind remarcabilele succese ale poporului chinez în revoluția și construcția socialistă a țării — contribuie în mod nemijlocit la adîncirea cunoașterii reciproce dintre popoarele român și chinez, la cimentarea legăturilor frățești multilaterale dintre ele.

Ilarie MURGU

Pentru studenții din București și Cluj în noul an universitar

Reluîndu-și locul în biblioteci, amfiteatre, laboratoare, cămine, studenții au trecut în revistă noile amenajări făcute pentru ca activitatea lor în noul an universitar să se desfășoare în condițiile cele mai bune.

Universitatea din București i-a primit cu cele peste 5 500 de locuri din căminele sale gata pregătite, Institutul politehnic Gheorghe Gheorghiu-Dej cu urări de bun venit la intrările noilor blocuri din cartierul studențesc de pe Splaiul Independenței. Pînă la începerea noului an universitar aici au fost date în folosință încă două pavilioane (al optulea și al nouălea), iar peste puțin timp încă unul va fi predat „la cheie". Mobilierul nou, modern, în culori pastelate, asigură întregul confort locatarilor acestor construcții. De altfel în toate căminele din București s-au executat importante lucrări de modernizare și amenajare, menite să ducă la îmbunătățirea condițiilor de locuit și de lucru ale studenților.

La Cluj, din cei 13 000 de studenți, peste 8 000 au fost primiți în cele 21 de cămine din care 10 formează noul „oraș al studenților", construit în ultimii ani. La cantine iau masa aproape 8 000 de studenți din care 7 000 primesc burse. O policlinică, o casă de cultură, cîteva baze sportive, întregesc lista amenajărilor social-culturale puse la dispoziția studenților din orașul de pe malul Someșului.

N. RĂDULESCU

Ce soiuri de grîu se vor cultiva pe ogoarele noastre

Acum, cînd ne aflăm în toiul însămînțărilor de toamnă, o problemă mult cercetată și controversată, aceea a soiurilor de grîu, este rezolvată în proporții foarte mari. Cercetarea, experiența, agrotehnica superioară și-au spus cuvîntul.

În urmă cu cîțiva ani erau recomandate pentru a se cultiva soiuri de grîu ca Odvoș, Cenad, 301, Beloțerkovskaia. În prezent, aceste soiuri se cultivă pe suprafețe agricole tot mai restrînse deoarece dezvoltarea intensivă a agriculturii reclamă extinderea cultivării unor soiuri valoroase care deși necesită măsuri agrotehnice suplimentare și doze sporite de îngrășăminte, ele dau în schimb producții mari la hectar. Iată de ce în anul agricol 1965-1966 soiul nr. 301 nu va mai ocupa la cooperativele agricole de producție 43,4% din suprafața destinată grîului, ca în anul 1964-1965, ci numai 30%. În același timp soiurile valoroase cîștigă tot mai mult teren. Dacă în 1964-1965 soiul Bezostaia a fost cultivat în cooperativele agricole de producție în proporție de 19,6%, în 1965-1966 Bezostaia va fi cultivat în proporție de 31,9%. Va crește și răspîndirea soiului Triumph. În 1964-1965 acest soi ocupa 15,6% din suprafața cooperativelor agricole, pentru ca în 1965-1966 soiul Triumph să ajungă la 17,4%.

Am amintit doar două din soiurile valoroase de grîu. Mai sînt și altele. În condițiile noastre pedoclimatice aceste soiuri, fiind sprijinite de o agrotehnică superioară, dau producții mari. Exemplele sînt numeroase.

În vara aceasta multe cooperative de producție din regiunea București — ca cele din Ulmu, Ceacu, Dor-Mărunt etc. — datorită cultivării în proporție mare a soiurilor intensive — au obținut o producție medie de grîu între 3 200 și 3 500 kg la hectar. Așa s-au petrecut lucrurile și în alte regiuni, cum e Dobrogea. Toate cooperativele agricole din raionul Negru-Vodă care au cultivat soiul Bezostaia au obținut pe întreaga suprafață o producție medie de 3 298 kg la hectar.

Așadar, în aceste zile pe suprafețe tot mai întinse se seamănă soiuri valoroase de grîu. Avem toate șansele ca recoltele anului viitor să fie și mai bogate. Pentru că ce semeni, aceea culegi.

G. MINIȘAN

Aspect din sala de mese a modernei cantine a Complexului social studențesc Grozăvești din Capitală.

Vedere din Dejul de azi.

Cu statistica într-un orășel

Era un orășel ca acela din romanele lui Sadoveanu. Un nod de cale ferată. Călătorii priveau din tren casele cu olane roșii care ascundeau privirilor străzile înguste, umbrite de ziduri, fără să știe că singurul eveniment cotidian important era trecerea accceleratului ; vinerea oborul, toamna deschiderea liceului...

Despre Dejul de azi cel mai convingător ne va vorbi statistica. Să ne întoarcem deci în anul... 1930. Reședința de județ avea atunci 15 100 locuitori, o mică fabrică de ciment, cu o singură linie pentru măcinarea clincherului și o sută sau două de muncitori. Un tîrg administrativ în care țăranii veneau la oborul săptămînal și la tribunal.

1948 : războiul a trecut fără să lase urme mai adînci. Piața orașului, cu clădiri din secolul al XVIII-lea și al XIX-lea, a rămas intactă. Prea multe lucruri nu s-au schimbat. S-a naționalizat singura fabrică, cea de ciment, și populația a mai crescut cu două mii și ceva de suflete (17 517).

1959 : Dejul are 21 626 locuitori, 6 204 salariați, dintre care 4 123 muncitori. Orășelul începe să se transforme într-o localitate muncitorească.

1964 : statisticienii înregistrează 23 043 locuitori, 14 419 salariați, dintre care 11 028 muncitori. Creșterea numărului muncitorilor este rezultatul puternicei industrializări a Dejului. O adevărată suburbie a fabricilor a luat ființă între timp. Din oraș, din satele din împrejurimi dimineața se revarsă spre Combinatul de celuloză și hîrtie, spre Iprofil și Triaj mii de lucrători. Edilii au început să aibă tot felul de probleme urbanistice. Pentru prezent, pentru viitor. Se prevede ca în anul 1980 orașul să aibă 40 000 de locuitori. Cu o rețea de apă potabilă restrînsă și cu o canalizare veche în perimetrul central, Dejul trebuie să facă față viitoarei dezvoltări. Datorită industrializării s-a rezolvat și problema apei. Debitul pe care îl primește acum orașul este de 81 l/sec. În 1965 și va fi de 147 l/sec. în 1980. Acestor lucrări li s-au afectat pînă acum circa 50 milioane lei. Pe lîngă numeroasele apartamente date în folosință în ultimii ani, un microraion complet nou prinde contur într-un loc pitoresc, pe Dealul Florilor (în fotografie). Statistica mai înregistrează și alte fenomene edilitare în anul 1965 : 500 000 de flori plantate în parcuri, 18 000 mp străzi pavate, creșterea numărului de autobuze de la 2 (1956) la 14 în 1965 etc.

I. CORIBAN

Vinul de viață lungă ediția 1965

Traminer de Tîrnave, Grasă de Pietroasele, Sauvignon de Dealul Mare, Muscat Ottonel de Jidvei, iată cîteva vinuri de mare clasă care au provocat admirația celor mai vestiți degustători și au dus faima României pe meridianele lumii.

Cine le bea nu le uită pentru simplul motiv că vinurile românești de mare clasă au și o mare personalitate caracterizată prin fructuozitate, adică prin naturalețe. Cînd sorbi un pahar de Ottonel ți se umple gura de parfum și ai senzația că nu bei vin, ci un nectar al zeilor.

Se pune întrebarea : toamna lui '65 ne dă vinuri de mare marcă ? Specialiștii ne-au spus : „În bună măsură, da. Pentru că '65 a fost un an cu multă căldură, cu multă lumină și, după toate semnele, toamna va fi lungă și însorită. În cadrul unei asemenea toamne, în podgorii nu apar afecțiunile de mucegai, struguri se maturează lent și crește sensibil cantitatea de zahăr. Se pare că vinurile de marcă mare din acest an se vor pregăti în podgoriile din Moldova, Dobrogea și Muntenia".

Numai că la revelion nu vom bea vinuri de mare clasă din producția lui 1965. Pentru că nu se poate. Un Cabernet Sauvignon din 1965 îl vom bea peste patru ani, o Tămîioasă românească peste trei ani, un Ottonel peste doi ani. Pînă atunci ele vor sta în grija pivnicerilor din marile combinate vinicole, care urmăresc cu atenție procesul lor de creștere. După scurgerea acestor ani ele vor fi în toată plenitudinea lor și cînd le vom bea vom spune ca Pasteur : „Vinul e băutura cea mai igienică și mai sănătoasă".

N-avem nici un motiv să fim mîhniți. Vom bea vinuri de mare clasă și în 1966. Din acelea care și-au făcut stagiul în pivnițele marilor combinate. La Valea Călugărească, Tohani, Jidvei, Cotești, Odobești, Murfatlar, Apoldul de Sus etc. vinurile de marcă mare nu sînt, ca în trecut, la nivelul colecțiilor, ci în mari cantități.

Nu e lipsit de semnificație faptul că în ultimii 10 ani în România au fost plantate 100 000 hectare cu vii. Or, se știe că viile tinere au mare vigoare de creștere, dau struguri mari, cu boabele pline de zahăr. La vinul de viață lungă pe care ni-l dă toamna acestui an, vin care va aduce României noi medalii de aur, vin pe care îl vom bea în viitorul apropiat, viile tinere din vechile podgorii își aduc contribuția din plin.

George CIUDAN

Guanină produsă în România

V-ați gîndit vreodată că cel care cîntă la pian sau acordeon, atingînd ușor clapele, mîngîie de fapt... solzi de pește ? Sau bănuiți de ce unghiile lăcuite cu sidef scapără în soare, cîteodată, ca niște scrumbii de mare ? Desigur, e vorba de guanină. Acesta este noul sortiment obținut și la noi în țară, în laboratoare, mai întîi din solzii sabiței și ai scrumbiilor de Dunăre, apoi, prin procedee tehnologice diferențiate, din gingirică și sardele. De aici s-a trecut la construirea, în Deltă, în punctele Sulina și Tulcea, a unor stații de extragere și purificare a guaninei. La Tulcea, un colectiv condus de ing. T. Lăzăreanu din cadrul Combinatului pentru industrializarea peștelui valorifică guanina extrasă din solzi și din pește marin mărunt, producînd lac de sidef pentru unghii și pastă pentru irizarea maselor plastice, prelucrate în nasturi sau în plăci utilizate la construcția acordeoanelor și a pianelor. În viitor acest produs va fi folosit și la irizarea unor furnire pentru mobilă.

Ce este de fapt guanina ? Un produs rezultat prin descompunerea acidului nucleic din solzii peștilor argintii, al cărui cristal (forma unei foițe romboidale cu dimensiuni ce oscilează între 0,001 și 0,1 milimetri) reflectă puternic lumina, realizînd originale jocuri de nuanțe și culori.

Guanina a fost descoperită din străvechime de a se crea perle artificiale. Taina extragerii ei pare a fi fost cunoscută, de chinezii de acum două milenii, care o întrebuințau în scopuri decorative. La mijlocul secolului al XVII-lea un producător de mărgele, francezul Jaquette, a avut și el ideea de a folosi la fabricarea perlelor artificiale solzii unor pești cu carnea albă. Guanina românească se obține printr-o formulă originală (cercetările aparțin unui colectiv condus de ing. I. Crăiescu de la Institutul de cercetări alimentare.)

Paul TUTUNGIU

Eveniment cinematografic

Congresul Asociației Internaționale a Cinematografiei Științifice s-a deschis ieri în București, o dată cu Festivalul Internațional al Filmului de Știință Popularizată. Personalități de seamă din lumea științei, precum și cineaști valoroși care și-au dedicat activitatea dezvoltării filmului științific, vor discuta timp de 12 zile cele mai importante realizări ale genului, precum și probleme teoretice. Pentru unele precizări ne-am adresat unui pasionat slujitor al filmului științific, regizorul Ion Bostan.

— **A.I.C.S. (Asociația Internațională a Cinematografiei Științifice) are de pe acum o scurtă istorie. Ați vrea să reamintiți cîteva amănunte ?**

— Vîrsta : 19 ani. Sediul permanent se află la Paris iar la Bruxelles funcționează o cinematecă ce a strîns un însemnat număr de filme științifice realizate în toate țările membre. Asociația este condusă de un consiliu general alcătuit din reprezentanți a 12 țări, printre care și țara noastră, care a devenit membră în anul 1959, cu prilejul celui de-al XIII-lea Congres A.I.C.S. de la Oxford.

— **Care va fi tema majoră a discuțiilor ?**

— Dezbaterile se vor purta în primul rînd asupra eficacității fiecărui gen de film științific (adică cel de popularizare, cel de specialitate și cel destinat învățămîntului) și asupra mijloacelor de atingere a acesteia. Delegația franceză va prezenta o comunicare deosebit de interesantă : „Aceeași temă de film științific tratată în trei modalități diferite, corespunzătoare fiecărui gen" (n.n. — cele trei amintite mai sus). Punctele de vedere ale acestei comunicări se întîlnesc cu convingerea cineaștilor români că așa-numitul film de popularizare științifică trebuie să înceteze de a mai fi o conferință didacticistă ; ochiul aparatului de filmat trebuie folosit ca un instrument de laborator, capabil să releve amănuntul științific.

— **Ce filme va prezenta țara noastră ?**

— Notați cîteva dintre ele : „Temă cu variațiuni" de Dona Barta (filmul a fost distins la Mamaia, în acest an), „Miniaturi în tehnică" de P. Cojocaru, „Călătorie imaginară" al lui Mircea Popescu, „Prietenul meu Max" de Ion Bostan. Se vor prezenta și cîteva filme cu tematică medicală.

M. MIHĂILĂ

DA, SE AUDE

Fotografie de LIAN Ba-țiuan

Din expoziția Arta fotografică chineză, deschisă la sala „Nicolae Cristea" din București.

memento

discul

Mai sînt trei discuri cu Mamaia '65 ! (EDC-613, 614, 615). Încă unsprezece melodii. (Mult mai multe decît a meritat — luat în totalitatea sa — acest festival !) În multe din ele e vorba de litoral și de Mamaia. Dacă festivalul se organiza la Iași sau la Gîtu-Dîlgii, țarna la Popești-Leordeni" ? În definitiv festivalul de muzică ușoară este destinat muzicii ușoare !

■ „Sînt tînăr" — twistul lui V. Veselovschi-M. Maximilian sună... tînăr. Tot așa și Horia Moculescu. Unora nu le place stilul său de interpretare. E adevărat că abundă în „ye-ye" ; dar e totuși ceva nou, original, în linia sa melodică (din păcate nu prea respectată de cîntăreț) și în mișcarea ritmică.

■ „Vara la Mamaia, țarna la Sinaia" de E. Teger-A. Grigoriu, R. Iorgulescu. Un titlu de carte poștală ilustrată (chiar în culori) și atît.

■ „Dorule" (boogie-rock, oricît ar părea de ciudată alăturarea) de T. Popa-A. Storin este un cîntec românesc în factură, cîntat românește de Constantin Drăghici.

■ „Să cîntăm" — twist-calabreaza (! ? !) de George Grigoriu-A. Grigoriu, R. Iorgulescu. Excelent orchestrat și încărcat cu praf de pușcă. Pe alocuri și ceva praf obișnuit. Se putea scutura !

■ „Luna la Mamaia" a primit Premiul litoralului. Parcă s-a mai auzit undeva ceva asemănător. Și tot de V. Veselovschi.

■ La fel și „Fără tine", valsul lui L. Profeta-C. Teodori. E frumos orchestrat însă. Și „duios" !

■ „În țara mea" de V. Veselovschi-C. Cîrjan și „Reîntoarcerea" de M. Popovici-V. Burlacu se bucură, ambele, de o amplă introducere orchestrală, evasisimfonică, foarte pretențioasă, ca apoi să se strecoare și un fîrîcel de melodie. Norocul ascultătorilor. Interpretează Luigi Ionescu, puțin afectat, puțin răgușit, dar cu talent.

■ Sala Magheru. Cornelia Daneț. Grafică lucrată cu simț decorativ și ingeniozitate. Poate chiar, uneori, prea multă ingeniozitate.

■ Sala Dalles. Perahim — ceramică, unde se poate vedea că : 1) ceramica e o chestiune de personalitate creatoare care domină legile materialului și nu se lasă copleșită de sugestiile lui ; 2) arta decorativă cu destinație murală poate emoționa nu prin dimensiuni ample, ci prin intensitatea expresiei, fie ea concentrată în miniatură ; 3) imaginea poate fi „percutantă" fără ostentație decorativă.

■ Tot sala Dalles. Salonul internațional de artă fotografică. O competiție de teribilisme tehnice și compoziționale din care trebuie să alegem perle — cîte sînt — de autentică expresivitate, de autentic document uman.

plastică

Din premieră în premieră

■ **„Camera în formă de L".** Dacă cineva vă va spune că este o melodramă, să nu credeți. E drept, romanul lui Lynne Reid Banks, adus pe ecran, ar fi putut ușor să năpădească pînza albă cu un val de sentimentalism îmbibat de lacrimi. L-a salvat regizorul Bryan Forbes, dar mult mai mult decît regizorul, l-a salvat o actriță care știe ce înseamnă poezia tristeții : Leslie Caron (am mai văzut-o în **Lili**).

■ **„Corbii".** Am fi putut privi cu destul interes ascensiunea unui tînăr arivist din lumea industriașilor spanioli, dacă realizatorul filmului, cineastul Julio Coll, n-ar fi ținut să facă pînă la urmă din eroul său un apostol al dreptății, cînd, de fapt, este tot un „corb".

Să reținem numele a doi actori : Arturo Fernandez și Georges Rigaud.

■ **„Omul Mafiei"** — film distins cu Marele premiu la Festivalul internațional al filmului de la San Sebastian (1963). Un cineast reputat, Alberto Lattuada, condamnă cruzimea revoltătoare a legilor subterane ale Mafiei. Interpretul principal nu mai are nevoie de recomandări : este Alberto Sordi (**Marele război, Cu toții acasă, Gardianul, Viață dificilă** etc.)

■ **„A trecut o femeie"** — întîlnire cu Juan Antonio Bardem, cu stilul creatorului **Străzii mari,** întîlnire cu cîțiva actori : Jean-Pierre Cassel, Julia Guttierez Caba și Antonio Casar — interpreții unei povestiri cu vieți ce se usucă într-un colț de provincie spaniolă.

■ Sînt așteptate alte premiere. Mai ales cele de la Mamaia. Nu de alta, dar s-a scris atîta despre ele... Lumea vrea să le cunoască, bune, rele, așa cum sînt. Dacă vor continua să fie programate una la două luni, numai bine ne vom trezi în pragul altui festival.

Pînă una alta, debutul regizorului Vladimir Popescu-Doreanu — **Runda 6,** are succes. Îl merită.

cinema

Arturo Fernandez

Este un debut cu dreptul, cum se spune, într-un gen dificil care vrem, nu vrem, are legile lui.

■ Dacă vreți să vă amuzați, faceți orice : citiți foiletoanele lui Nicuță Tănase, pîndiți o emisiune de umor la televiziune, duceți-vă la „Luna Park" ; nu încercați însă să găsiți o comedie (în afară de vreo două pe care le știm de cîteva luni) pe afișul programelor de cinematograf.

■ La București se desfășoară Congresul asociației cinematografiei științifice și Festivalul filmului de știință popularizată (amănunte în interviul „Eveniment cinematografic" la rubrica „Curier"). Cinematografele popularizează și ele cîteva realizări ale genului : **Prietenul meu Max, Dușmanul inimii, Apa vie.**

■ Între 1 și 7 octombrie se desfășoară în întreaga țară tradiționala **Săptămîna poeziei,** sărbătoare a liricii românești contemporane, organizată sub egida Uniunii scriitorilor. În afara unor contacte mai strînse între poeți și cititorii lor, evenimentul prilejuiește și o serie de apariții editoriale, între care remarcăm : **Diamant de Maria Banuș, Zi de zi** de Mihai Beniuc, **Carte de vise** de Tiberiu Utan, **Continente ascunse** de Grigore Hagiu, volume de versuri tipărite toate la Editura pentru literatură, care va edita și un volum colectiv (ca și în alți ani) intitulat **Poezie 1965.** Editura tineretului susține Săptămîna prin volumele : **Versuri alese** de Tudor Măinescu, **La gura de rai** de Violeta Zamfirescu, **Trepte la stele** de Horia Aramă etc. Un prilej de lecturi, de întîlniri, de autografe și, desigur, de **poezie.**

■ G. Ciprian, venerabilul actor și remarcabilul scriitor, este prezent în librării cu două volume de **Scrieri** editate de Editura pentru literatură **(Amintiri — Măscărici și Mizgălici** vol. I și **Omul cu mîrțoaga, Capul de rățoi** și **Un lup mîncat de oale,** teatru, vol. II). Într-o addenda se dau **Scrieri** ale lui Urmuz. Pe cînd și o ediție secretă a acestui interesant autor ? (Prefața cărții : Petre Pințilie).

■ G. I. Tohăneanu publică la Editura științifică cartea **Studii de stilistică eminesciană,** o bună încercare în această direcție. La aceeași editură Gh. Bulgăr a tipărit anul trecut un volum — **Eminescu despre problemele limbii literare române,** ce ar trebui reluat și adîncit.

■ **Bun, Îndreptarul politic-economic despre America Latină** scos de Editura politică. Cu un profil mai complex (cultural, artistic, social, istoric etc.) asemenea îndreptare sînt de așteptat și pentru alte zone ale pămîntului.

■ Editura tehnică a retipărit utila carte a lui G. Chițulescu și Tr. Chițulescu intitulată **Șapte monumente celebre ale lumii antice.**

■ **Sînt om de teatru,** lucrarea lui Jean-Louis Barrault, tradusă de Modest Morariu și prefațată de Lucian Giurchescu, este o bună carte de vizită a Editurii Meridiane în sectorul respectiv.

■ Sub titlul **Drama psihologiei. Eseu asupra dezvoltării psihologiei ca știință,** profesorul ieșean Vasile Pavelcu își reia studiul de acum 20 de ani (aproape de negăsit), intitulat **Ce este psihologia** (Editura științifică).

cartea

Leopoldina Bălănuță

■ **Premii.** Bravo, pentru laureații români ai celui de-al III-lea Festival internațional al teatrelor de păpuși și marionete.

Vă recomandăm o dată mai mult :

Amnarul, prelucrare după Andersen de St. Lenkisch care semnează și regia spectacolului distins cu premiul I ; un spectacol delicat, plin de grație, adresat copiilor, cu scene de mare efect pe sistemul „camerei negre".

Cele trei neveste ale lui Don Cristobal, prelucrare de Valentin Silvestru după Garcia Lorca. Spectacol viu, colorat cu un umor popular, în regia Margaretei Niculescu — distins cu o mențiune specială.

Jucăriile Mihaelei (Teatrul de păpuși Craiova) — spectacol la care a fost premiată scenografia lui Eustațiu Gregorian, unul din cei mai interesanți pictori păpușari.

■ **Teatrul Național din Atena** se află în turneu la București. Instituție teatrală de prestigiu internațional, specializată în marele repertoriu al tragediilor din antichitate.

Spectatorii români îi vor aplauda pe artiștii greci în „Edip rege" de Sofocle și „Hecuba" de Euripide. În fruntea trupei, Katina Paxinou (laureată a premiului Oscar, pe care ați văzut-o în rolul mamei din „Rocco și frații săi") și Alexis Minotis, interpret și totodată regizor al celor două spectacole. Eveniment artistic ce trebuie consemnat.

■ **Premieră pe țară.** Ici și colo, cam rar, cam timid, cîte o premieră cu o piesă originală. De pildă cea de la Oradea (secția română) cu piesa lui Virgil Stoenescu : **O mișcare greșită,** dedicată problemelor de educație ale tineretului.

Regia : Ion Deloreanu ; rolul principal : George Pintilieșcu.

■ **Cu muzica... e de glumit.** Păcat că după Paris (turneul) se readuc în scenă glume și poante de la... Mama (cinematograful de odinioară cu revistă în pauze). Spectacol mediocru, fără ritm și melodii, fără regie (care parcă e totuși prezentă pe afiș) și fără decor. Păcat și de talentul lui Horia Șerbănescu, irosit fără folos în ultima vreme. Tovarăși din conducerea teatrului satiric-muzical, aduceți-vă aminte și de spectatorii bucureșteni, pentru că... și cu publicul nu e de glumit.

■ **A II-a împușcătură** — o comedie oarecare de Robert Thomas — pe scena teatrului din Baia-Mare, într-un spectacol cu ingeniozitate realizat în regia lui Mihail Radoslavescu.

■ **Jocul lelelor.** În sfîrșit, Camil Petrescu într-un spectacol lucid, dramatic, bogat în sensuri, marcînd cu succes revenirea în București a regizorului Crin Teodorescu. Cîteva valoroase forțe actoricești sînt angrenate în acest spectacol : George Constantin, Ionescu Gion, Leopoldina Bălănuță etc. (Teatrul Mic).

teatru

televiziune

DUMINICĂ 3 OCTOMBRIE. Fotbal : Steaua-Dinamo București. Cîntă Gigi Marga și Gabriel Gheorghiu, acompaniați de formația Bebe Prisada (după-amiază) ■ Emisiunea concurs de varietăți interregionale — Dialog la distanță. Participă Iașul și Clujul. A se urmări cu atenție (19.30).

LUNI 4 OCTOMBRIE. Filmul sovietic „Există un asemenea flăcău ?" Un film interesant (20.15) ■ Seară de romanțe. A se încerca (21.55).

MIERCURI 6 OCTOMBRIE. Din nou fotbal : transmisia de la Cluj a meciului Știința-Wiener Neustadt în cadrul „Cupei cupelor" (15.00) ■ Transmisiei de la Cluj îi dă replica cîteva ore mai tîrziu o transmisie de la Iași : **Cavaleria rusticană** și **Paiațe** în interpretarea ansamblului operei din localitate (20.00).

JOI 7 OCTOMBRIE. Concertul de deschidere al Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii, dirijate de Iosif Conta. În program : Missa solemnis de Beethoven (19.50) ■ Realizatorii Atlasului folcloric își continuă investigațiile, propunîndu-ne de data aceasta : Cîmpia dunăreană a Olteniei (21.40).

VINERI 8 OCTOMBRIE. Un ciclu de emisiuni care va stîrni, desigur, mult interes : Mari poeți ai lumii. Geo Dumitrescu va prezenta opera poetului grec Ioannis Ritzos (21.10) ■ Reîntîlnire cu doiași ai cîntecului și dansului : Gilbert Becaud și Zizi Jeanmaire (21.30).

SÎMBĂTĂ 9 OCTOMBRIE. Estrada tineretii. Soliști tineri din diverse orașe ale țării, în mare parte debutanți, pe micul ecran. Așa se nasc vedetele... (21.00) ■ **Sfîntul (I),** producție a studiourilor engleze. O lungă serie de filme polițiste, cum îi șade bine oricărei televiziuni (22.30).

Gilbert Becaud

muzica

■ Cu „Missa solemnis", acea operă monumentală în care Beethoven „a abordat textul clasic în primul rînd cu imaginația și emoția unui artist și de aceea elementele poetice sînt cel mai arzător conturate", Orchestra simfonică a Radioteleviziunii inaugurează noua ei stagiune de concerte. Tradiționalul cvartet vocal este format din Emilia Petrescu, Martha Kessler, Valentin Teodorian și Marius Rinzler. La orgă Horst Gehann ; solo vioară Radu Zvoristeanu. Corul Radioteleviziunii este pregătit de Aurel Grigoraș. Dirijor Iosif Conta. Joi 7 octombrie. Studioul de concerte al Radioteleviziunii. (Transmisiune directă pe stațiile noastre de radio, programul II ; prezintă prof. Zeno Vancea.)

■ După concertul din București, „Formația de instrumente naționale a Radiodifuziunii chineze" desfășoară un turneu în țară, începînd din 2 octombrie : Oltenița, Cîmpina, Băicoi, Hunedoara, Deva, Bicaz, Arad, Oradea.

■ Filarmonica „George Enescu" a inițiat un nou și interesant ciclu de concerte „Pagini de antologie din muzica universală". În 5 octombrie o seară Pergolesi. cu oratoriul „Stabat Mater" și opera „La serva padrona" (Servitoarea stăpînă). Reîntîlnim grupul eminenților cîntăreți de concert : Emilia Petrescu, Martha Kessler, Marius Rinzler. (Ateneul Republicii Socialiste România — ora 20.00.)

Notă. Redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în programarea spectacolelor.

UZINA CARE FOREAZĂ

Ploieștenii sînt de părere că podul rutier care traversează calea ferată în apropierea gării de sud a orașului are o importanță mai mică în ansamblul localității decît clădirile din imediata lui vecinătate. Și au, desigur, dreptate. De grupul acesta de clădiri, distribuite pe o suprafață de cîteva zeci de hectare, este strîns legată istoria ultimelor două decenii a industriei noastre producătoare de utilaj petrolier. Datorită activității ce se desfășoară aici, prestigiul Ploieștiului a depășit de mult granițele țării : pe poarta uzinei din vecinătatea podului rutier ies în fiecare zi 50 vagoane cu utilaje purtînd inscripția „Made in Romania". Multe iau drumul exportului, răspîndindu-se în lumea întreagă. Este legitimă deci mîndria cu care locuitorii orașului vorbesc despre aceste produse. Căci, alături de inscripția amintită, utilajele poartă și marca fabricii : uzinele „1 Mai" Ploiești.

De la un mic atelier de întreținere a utilajului petrolier al fostelor companii străine, s-a ajuns astăzi la o mare și modernă uzină cu mii de salariați. De la lucrări de întreținere și mici reparații,

Trei dintre constructorii instalației 4 DH-315 : St. Teodorescu, M. Cîrjan și M. Ciortea (de la stînga la dreapta).

s-a ajuns la fabricarea de utilaj complex, instalații complete de foraj de mare adîncime, care rivalizează cu cele mai reușite instalații produse de țări cu veche și puternică tradiție în acest domeniu.

Cea mai recent cunoscută este instalația 3 DH–200 A, a cărei turlă înaltă de 42 metri domina platoul Expoziției realizărilor economiei naționale din toamna anului 1964 de la București. Cu indici tehnico-economici ridicați, cu o putere de forare pînă la 5 000 de metri adîncime, instalația produsă de uzinele „1 Mai" din Ploiești a provocat admirația unanimă a vizitatorilor români și străini. Cu puțin timp înainte, la Tîrgul internațional de mostre de la Leipzig, aceeași instalație primea pentru calitățile ei Diploma de onoare și Medalia de aur.

Spuneam că 3 DH–200 A este cea mai recent cunoscută. Dar nu și cea mai recent realizată. Căci nici nu se stinseseră încă ecourile succesului obținut la Tîrgul de la Leipzig și nu se închisese Expoziția realizărilor economiei naționale de la București, că în uzină intrase în fabricație o nouă instalație de foraj de mare adîncime : instalația 4 DH–315 pentru adîncimi pînă la 7 000 de metri.

(Continuare în pag. 6)

Iată-ne la „1 Mai" Ploiești, uzină coordonatoare care cooperează cu 33 de întreprinderi. Primul nostru interlocutor — inginerul Gheorghe Petrescu, directorul tehnic al uzinei. Într-o frîntură de răgaz din puținele ore ceva mai puțin aglomerate de care are parte pe parcursul zilei, deschidem discuția :

— Despre uzinele „1 Mai" s-a vorbit mult în țară, ca și peste hotare. Socotim însă că se mai pot spune multe lucruri interesante. În acest sens, tovarășe director, aveți cuvîntul.

— Nici pe departe n-a încăput în paginile ziarelor istoria unei uzine care viețuiește de aproape șase decenii. Însă numai în zilele noastre, datorită politicii partidului, cînd s-au pus bazele unei industrii românești de utilaj petrolier, inițiativa și capacitatea de creație a specialiștilor și-a putut găsi un larg cîmp de activitate. Astăzi, vizitatorii schelelor, rafinăriilor și uzinelor noastre rostesc adeseori extaziați cuvîntul „miracol". „Nu ne-am închipuit că România dispune de asemenea uzină", a declarat un reprezentant al firmei Krupp după ce a venit în contact cu secțiile întreprinderii noastre. Este un fel nou în care se vorbește despre România ca țară a petrolului. Realizăm acum instalații de 50-75-150-200 și 315 tone — pentru a nu cita decît o parte din ele. Marca uzinei noastre s-a impus în numeroase țări. Socotesc îndreptățit interesul partenerilor noștri. Uzina „1 Mai" produce instalații moderne pentru forajul de mare adîncime, instalații cu acționare electrică. Calitățile și performanțele lor corespund exigențelor.

— Ce loc ocupăm în producția mondială în acest domeniu ?

— Din punct de vedere al producției de utilaj petrolier, țara noastră ocupă locul al treilea în lume. În România se produce mai mult utilaj petrolier decît în întreaga Europă occidentală. Cît privește exportul, îndeosebi al instalațiilor de foraj, ocupăm locul al doilea. 60 la sută din producția uzinei se exportă.

INCURSIUNE ÎN ADÎNCURI

În uzină întreaga muncă pare că stă sub semnul noii instalații 4 DH-315 pentru forajul la adîncimi de 7 000 m. După expedierea capului de serie, realizat în cinstea celui de-al IX-lea Congres al partidului, alte două instalații au fost puse în fabricație.

Cum s-a născut noua instalație ? Să dăm din nou cuvîntul celor competenți. Răspunde ing. Emilian Ulea, șeful serviciului de proiectări.

— Permiteți-mi o scurtă recapitulare. Am înscris mai întîi în colțul planșetei inițialele 4 LD-150 — reprezentînd numele instalației pentru foraj la adîncimi mijlocii (2 500-4 000 m). Rețineți și anul : 1957. Astăzi, pe rampa de probă a sondelor din uzina noastră se află cea de-a 350-a instalație 4 LD-150. Ca specialist, apreciez că puține instalații străine au făcut o asemenea carieră. Desigur, instalația de astăzi nu mai seamănă cu prima. Studiind comportarea în procesul forajului a primelor instalații, acumulînd pe parcursul anilor experiență, noi am creat alte trei variante. Ultima este, firește, cea mai perfecționată. Comenzile sale au fost simplificate și centralizate, maniabilitatea instalației a crescut. Proiectanții, constructorii, grupele de urmărire au propus diverse soluții care s-au maturizat după îndelungată gîndire pe hîrtia de calc. Și acum să revenim la întrebare. Ce a determinat apariția lui 4 DH-315 ? În esență, construcția noii instalații este un rezultat al străduințelor de a traduce în viață sarcinile trasate de partid pentru realizarea forajului la mari adîncimi în vederea sporirii rezervelor cunoscute de țiței. De altfel, bătălia pentru adîncimi tot mai mari constituie un fenomen de ordin general în întreaga lume. După aprecierile specialiștilor caracteristicile instalației de foraj 4 DH-315 se situează la nivelul celor mai reușite tipuri fabricate în țări cu tradiție.

— Ne sînteți încă dator, tovarășe inginer. Am dori să ne spuneți cîteva cuvinte despre colectivul pe care-l îndrumați.

— Ar fi trebuit poate s-o fac din capul locului. La început, pe lîngă uzină s-a format un grup de specialiști. În procesul muncii, priceperea, experiența, pasiunile au generat concepții noi. Stimulînd aceste calități, conducerea uzinei a întărit continuu serviciile de concepție și îndeosebi pe cel de proiectare, atrăgînd aici cele mai bune cadre din sectoarele de fabricație, inițiativă care s-a soldat cu îmbunătățirea soluțiilor constructive din punct de vedere tehnologic. Adăugați la aceasta colaborarea noastră cu specialiștii metalurgiști, tehnologi ai uzinei, munca neîntreruptă de perfecționare a cunoștințelor, de însușire a ceea

Mașină de danturat roți conice. La buna funcționare a acesteia și la mărirea randamentului ei și-au adus contribuția și specialiștii uzinelor „1 Mai".

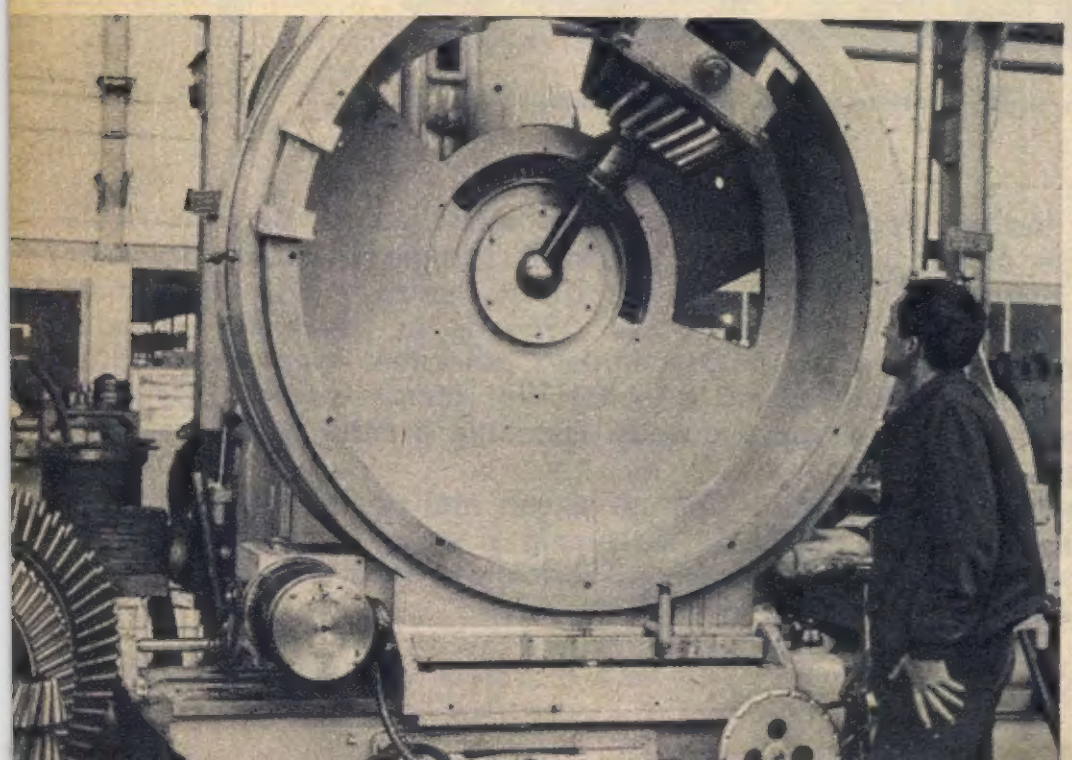

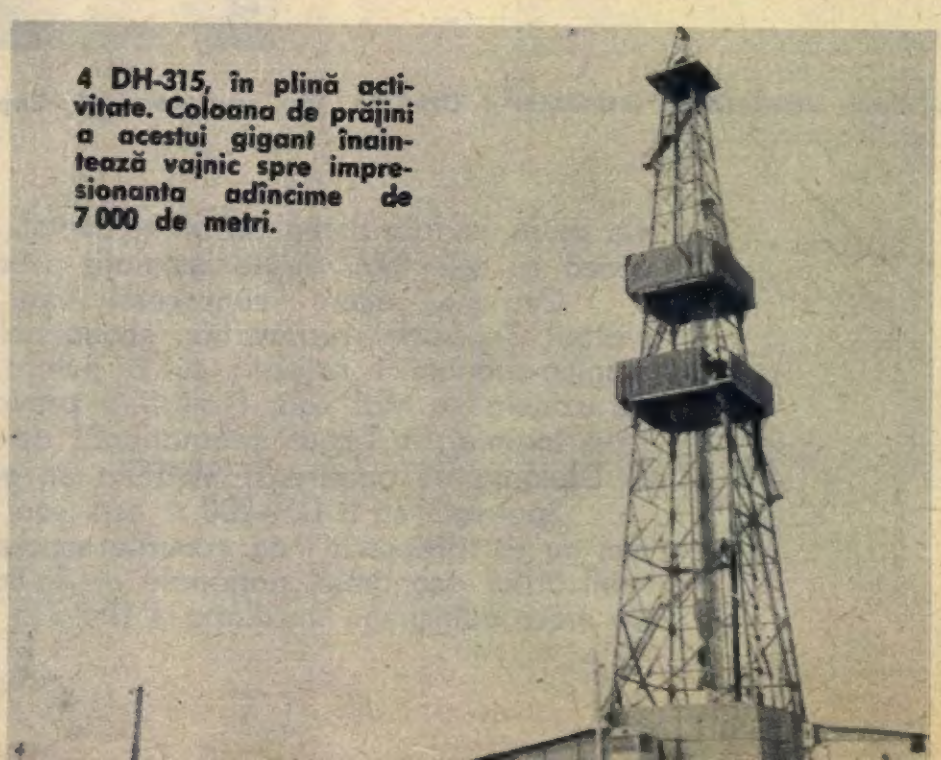

4 DH-315, în plină activitate. Coloana de prăjini a acestui gigant înaintează vajnic spre impresionanta adîncime de 7 000 de metri.

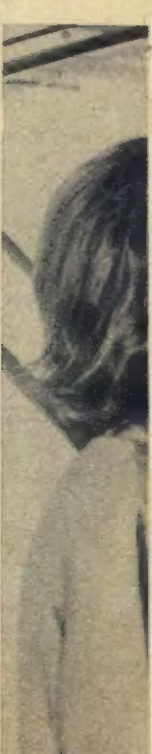

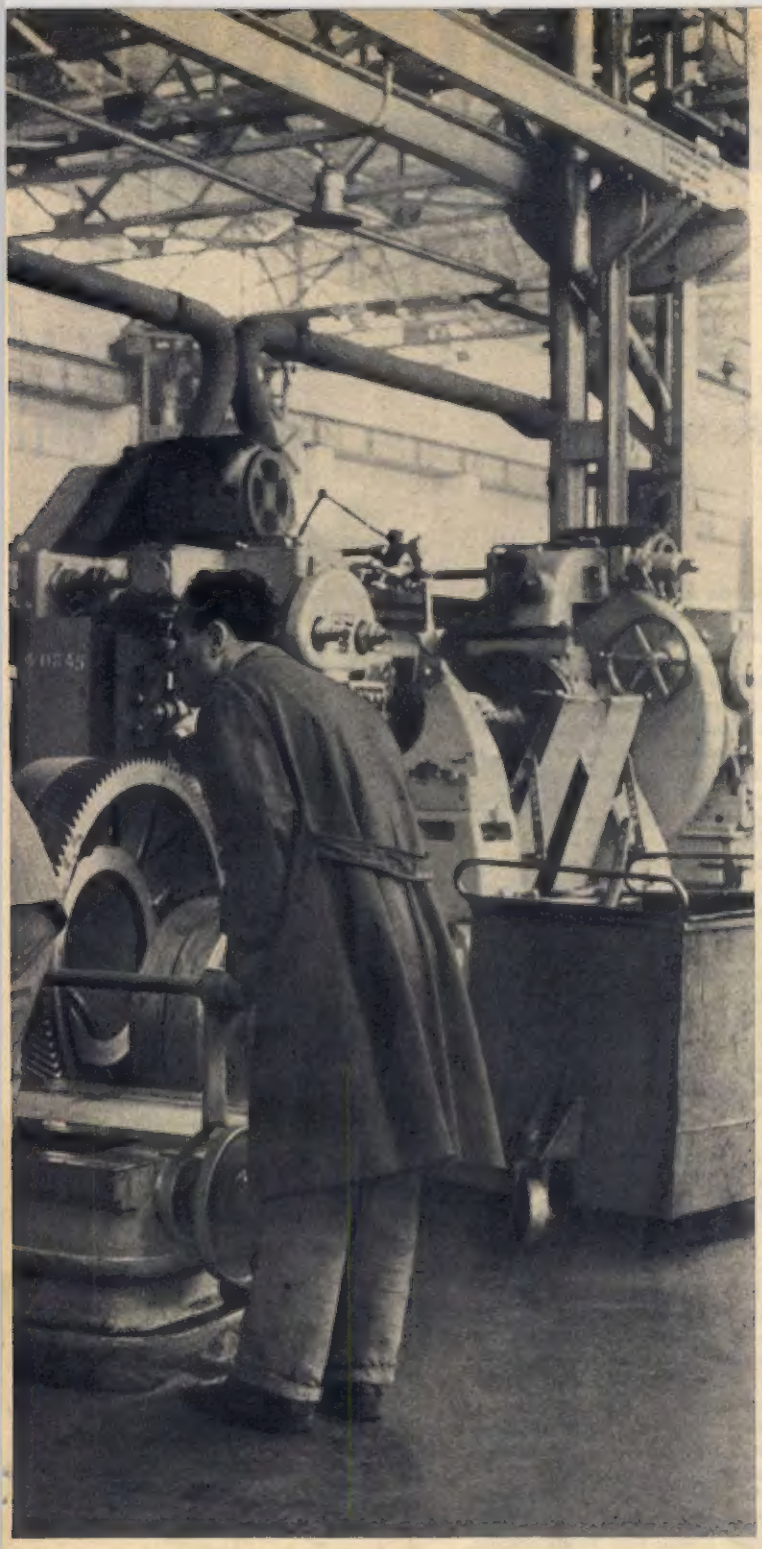

Discuție între proiectanți și executanți. Un schimb de păreri este totdeauna binevenit.

ce este nou în construcția de utilaj petrolier și veți afla cheia succeselor obținute de uzina noastră.

4 DH-315 = UN SUCCES

Inginerul Uleia este un om tînăr, energic și pe deasupra modest atunci cînd vorbește despre munca lui și a celorlalți proiectanți. Reținem însă o dorință a sa :

— Despre nivelul muncii de concepție a noii instalații aș dori să vorbească alți tovarăși din uzină.

Ideea de a lărgi cercul interlocutorilor este binevenită. Ce gîndește de pildă inginerul Stelian Teodorescu, șeful secției montaj, despre munca de concepție care stă la baza proiectului instalației 4 DH-315 ? Aveți cuvîntul, tovarășe inginer.

— M-aș putea număra printre primii beneficiari ai muncii desfășurate în serviciile de creație și proiectări ale uzinei. Din miile de repere înșghebăm uriașul de oțel. Să nu credeți că așterni pur și simplu schițele în față și montezi. Montajul unei asemenea instalații, pe care un alt interlocutor a asemuit-o, pe bună dreptate, cu o uzină, este un lucru extrem de complex și de dificil. Urmărind proiectul lui 4 DH-315, secția noastră s-a angajat să termine montajul într-o lună. Era angajamentul în cinstea Congresului partidului. L-am îndeplinit cu cinste. Nu voi stărui aci asupra hărniciei și destoiniciei colectivului pe care-l conduc. Vreau să scot în relief meritul proiectanților și al celor din sectorul de concepție. Proiectul nu ne-a dat bătaie de cap. Nu s-au creat dificultăți nici din punct de vedere al comportării în timpul probelor. Într-un cuvînt, 4 DH-315 reprezintă un succes al muncii de concepție.

A APĂRUT O SONDĂ...

...cum îi spun impropriu și incomplet nespecialiștii. Mai ales incomplet, căci masiva construcție metalică a turlei înalte de 53 metri, rezervoarele de combustibil pentru motoare diesel, generatoarele de curent electric și rețeaua de bazine pentru prepararea noroiului de foraj constituie o adevărată mică uzină. Este instalația 4 DH-315, care sfredelește pămîntul.

De pe platforma sondorului-șef, alături de panoul de comandă care centralizează un întreg sistem de comenzi automate, privesc curios și puțin uimit la cei cîțiva oameni (îi numeri pe degete) care deservesc uriașa instalație. Sondorul-șef are controlul de ansamblu al întregului proces de forare. Un om la masa rotary, un altul la motoare și unul la convertizoarele hidraulice de cuplu care fac legătura între motor și instalație, un altul la agitatoarele de noroi și... cam atît. Toți sînt de o curățenie impecabilă, de parcă locul lor de muncă ar fi o farmacie și nu o instalație de foraj.

Cu ochii nespecialistului încerc să descifrez parametrii tehnici care stau la baza lui 4 DH-315. Fără îndoială că în primul rînd trebuie abordată problema forței. Cele patru motoare diesel, al căror zumzet ritmat acoperă întreaga suprastructură a instalației, dezvoltă o putere de 2 800 CP, lucru ce face posibilă mărirea numărului de prăjini de forat. Cuplate, acestea alcătuiesc așa-zisul „pas"... Și 4 DH-315 are un „pas" de 36 metri pentru prăjini a cîte 9 metri. De aici și înălțimea turlei : 53 metri. Inginerul I. Bart, inginerul-șef al șantierului, ne vorbește însă și despre alte caracteristici :

— Instalația noastră, prin existența convertizoarelor de cuplu, element elastic între motor și instalații, permite un număr mai mare de turații, o solicitare fără șocuri a motoarelor printr-o turație constantă și, implicit, o mărire a duratei de serviciu a acestora. De asemenea, o importanță deosebită o are introducerea unor îmbunătățiri în procesul de circulație și preparare a noroiului de foraj. Instalația are un sistem de agitatoare care produc un noroi de foraj omogen, de o anumită densitate, lucru extrem de important pentru procesul de forare. Într-adevăr, urmărind drumul pe care-l parcurge petrolul extras din adîncuri, de acolo de unde sapa de foraj mușcă din măruntaiele pămîntului și pînă la ultimul bazin de unde noroiul ia din nou drumul adîncurilor, îți poți da seama cît de adevărată este afirmația inginerului-șef. După separarea nisipului și a altor corpuri tari, noroiul trece din bazin în bazin, este tratat cu substanțe chimice menite să-i mărească sau să-i diminueze densitatea — după natura pămîntului extras — și amestecat permanent pentru a nu se sedimenta.

Reîntors pe platforma sondorului-șef și urmărind în tăcere ridicarea de către vinciul instalației a unui grup de prăjini, nu poți să nu te gîndești la cei ce muncesc în uzina din Ploiești. Raboteze și strunguri carusel, mese rotary și roți dințate, sudori înconjurați de ploi de scîntei lucrînd la turle așezate orizontal, toate acestea văzute în halele de la „1 Mai" capătă aici, în incinta instalației 4 DH-315, un caracter unitar și de sinteză. La una din mașinile de danturat pe care le-am văzut în hala uzinei se lucra o roată dințată. Intra în componența lui 4 DH-315. Printr-o asociație de idei mă gîndesc la tehnicianul Iosif Lisovschi, fost muncitor și acum șef al atelierului de proiectări în domeniul automatizărilor și mecanizărilor. El este autorul cîtorva zeci de invenții care sînt aplicate în uzină. Pentru invenția în legătură cu perfecționarea și adaptarea mașinilor de danturat Iosif Lisovschi a primit Premiul de stat. Și acum, aici, văd, în ansamblul ei, instalația care cuprinde și roțile lucrate la mașinile la care s-a aplicat inovația lui Lisovschi. E un troliu de foraj identic cu acela la a cărui montare lucra Gheorghe Cucu de la secția montaj I, autor al unei inovații care a adus îmbunătățiri și a simplificat operația de montare și manevră a tobei troliului. Iată și pompele de noroi cu îmbunătățirile aduse de tînărul șef de echipă Neagoe Călugăru, cîrligul macaralei la fel cu cele văzute la turnătorie, turla, ale cărei părți le-am văzut la orizontal în uzină, iar acum se ridică maiestuoasă pe verticală, spre înaltul cerului.

Roadele muncii specialiștilor de acolo, de la „1 Mai", se leagă și se întregesc aici, în incinta instalației 4 DH-315, ultima realizare a uzinei din Ploiești.

Primele detalii se conturează la planșetă. În faza de proiectare instalația a fost urmărită cu deosebită atenție de specialiștii uzinei (în fotografie, inginerii V. Vîlvoi și E. Uleia).

Nicolae PÎRVU
Fotografii de Traian PROSAN

FALSIFICATORUL

Schiță de Lucian ZATTI

Ilustrație de Val MUNTEANU

Situația era limpede pentru toți : Costică Mînzu era un falsificator. Recunoscuse și el, o dovedeau și actele. Trebuia încheiat un proces-verbal și, pe urmă, treaba justiției.

Nenorocitul stătea în picioare în fața biroului comandantului de miliție, cu ochii umezi, se uita cînd la taică-său, cînd la președintele cooperativei, cînd la popa Niță, care se întîmplase și el cu ceva treburi pe acolo, cînd la mine.

Comandantul încerca să-l convingă:

— Măi Mînzule ăl mic, spune cine te-a învățat să umbli cu penița în acte ?!

— Nu m-a învățat nimeni.

Președintele își dădea seama că e vorba de ceva fără prea mare importanță, dar, oricum, trebuia încheiat un proces-verbal. Ținea la reputația lui Mînzu-tatăl și căuta, cum s-ar spune, să împace și capra, și varza. Mînzu, bătrînul, era cel mai bun brigadier de cîmp din Sălișteși nu se făcea să-l lase așa, fără o mînă de ajutor.

Îl bătu pe băiat pe umăr :

— Spune, bă Costică, ce ți-a venit pe chelie să umbli la act ?

— Bă tată, vorbește o dată, nu ne ține din treburi, că fac doi din tine ! — se răsti Mînzu, bătrînul.

— Pune mîna pe inimă, băiatule, și spune cinstit, că fapta mărturisită e pe jumătate iertată — încercă și popa Niță.

Niște oameni neserioși. Dacă m-ar fi lăsat pe mine, aș fi început procesul-verbal cam așa :

„Noi, subsemnații Truță Măruță, comandantul postului de miliție, Grigore Mînzu, tatăl falsificatorului, Ion Marin II, președintele cooperativei agricole de producție, preotul Niță Ioviță și Lucian Zatti, de profesie... și așa mai departe. am constatat următoarele : în fiecare an la 15 iulie în Săliște se ține hramul, o sărbătoare cu tradiție la care oamenii cheamă lăutarii, joacă rustemul, mănîncă piftie și ciorbă de fidea. Ei bine, la ultimul hram, Tănasie, cel mai mare dintre feciorii lui Mînzu brigadierul, a jucat de 14 ori hora înainte și de fiecare dată a plătit lui Argint lăutarul cîte 25 de lei. Costică îl mînca cu privirile. Și se lăuda la prieteni :

— Îl vedeți pe nenea, bă ? O să se însoare. Așa mi-a spus el. Lucrează la mină la Rovinari și se duce la școală seara, ca să-l facă maistru.

Tănasie s-a îmbătat, a pus o hîrtie de 100 lei în chitara nevestei lui Argint și a încercat să facă scandal. Mînzu îl bătrîn a vrut să-i dea douăzeci de mii de pumni după ceafă, dar au sărit femeile și l-au scos din mîinile lui. L-au dus apoi pe sus acasă și l-au băgat cu capul în ciutură să se trezească mai repede. Ca la hram.

A doua zi s-a sculat mai de dimineață ca să prindă personalul și să nu dea ochii cu bătrînul. Îi era rușine.

Costică l-a rugat ca și în dimineața hramului :

— Cheamă-mă nene și pe mine la Rovinari. Că mi-i drag și mie să muncesc și să mă fac maistru.

Tănasie i-a răspuns ursuz și grăbit :

— O să-ți trimit o scrisoare. Să vorbesc mai întîi cu șeful de echipă și să-ți găsesc un pat într-o cameră la comun.

Și dus a fost. Au trecut de atunci patru luni. Costică a lucrat între timp pe la grădina cooperativei, la recoltatul sfeclei de zahăr, pe unde a fost zorul mai mare. Dar gîndul lui era la mină, la Rovinari. Visa să muncească din toate puterile, să pună ban lîngă ban să se îmbrace cum știe el și să vină în sat cu buzunarul plin. Își pusese în gînd să-și cumpere motocicletă s-o pîrîie prin Săliște, să plătească 30 de lei o horă înainte, să-l bată pe Mitu a lui Streche fiindcă-l tot înjură de mamă. Mai vrea să-l bage și pe el o dată femeile cu capul în ciutură și pe urmă să învețe carte la seral și să se facă maistru.

Gîndurile acestea se conturau tot mai clar, tot mai dureros în sufletul lui. Bătrînul Mînzu încerca să-l îndrepte spre alte treburi :

— Măi Costică, ce-ai zice să-ți dăm pe mînă motopompa de la grădină ? E o treabă socotită, mă tată; te duci dimineața la motor, îi dai drumul, ai grijă de șuruburi și pui și tu o mînă de ajutor cumsecade la irigări. Ce zici ?

Ce să zică ? S-a dus la motopompă și a devenit un fel de ajutor al lui Savu, mecanicul cooperativei. Ungea lagărele, strîngea mufele conductelor, curăța sorbul ori de cîte ori era nevoie. Cîteodată rămînea și noaptea la motopompă. Dar noaptea gîndurile au mai mult neastîmpăr și atunci îi venea să plîngă de

ciudă, să plece, așa ca nebunul, pînă o ajunge la Rovinari. Acolo n-avea decît să se ducă la director și să-i spună : «Să trăiți, eu sînt fratele lui Tănasie Mînzu din Sălișteа. Am venit să-mi dați și mie un pat la comun că vreau să muncesc în mină și să umblu la școală să mă fac maistru». Ce, o să-i spună că nu vrea, că nu se poate ? Păi de-aia l-a pus partidul pe el acolo — să nu sprijine tineretul ? Uită-te la el ! Dar dacă n-or avea paturi la comun ? O să se culce cu Tănasie sau pe jos. Ce, nu s-a mai culcat el pe jos ? Ohoo !

Și Tănasie nu mai trimite nici o scrisoare. Poate vrea să ajungă numai el maistru : numai el să se laude că-i miner și să aibă buzunarul plin !

Intr-o seară, în curtea cooperativei, l-a auzit pe Tilică, șoferul de pe «Carpați», certîndu-se cu inginerul agronom. Inginerul îi spunea să ducă niște purcei la cooperativa din Plopi.

— Da' ce sînt eu tovarășe inginer, oase rupte ? M-am sculat azi dimineață la patru. Acu' să plec noaptea la Plopi ?

— Măi omule, e nevoie — încerca inginerul.

— Nu mai pot, tovarășe inginer, mi-a ieșit părul prin căciulă. O să mă duc dracu'. O să plec la Porțile de Fier, că nu-s fraier să mai rămîn aici.

Așa-i Tilică, face gălăgie, se jură că pleacă la Porțile de Fier, dar îi trece; a doua zi se scoală din nou la patru și se apucă de treabă.

A trîntit cîteva scule, i-a măcinat gura ce i-a măcinat, după care s-a urcat la volan și s-a dus val-vîrtej cu purceii la Plopi.

Dar cearta aceasta a inginerului cu Tilică a încolțit alte gînduri în sufletul lui Costică Mînzu. A doua zi, seara, l-a căutat.

— Nene Tilică, mai pleci la Porțile de Fier ?

— Dracu' știe măi Mînzule ? ! M-aș duce. Cred că o să mă duc după ce băgăm bucatele la adăpost, că nu-i pot lăsa nici pe ăștia așa, cu dumicatu-n gît. Dacă aș fi eu ca tine...

— Ce-ai face, nene Tilică ?

— Ce-aș face ! L-aș lăsa dracu' pe cîrpaciul ăsta de Savu de la care n-ai ce învăța, mi-aș pune pălăria pe cap și... noroc fraților ! Dacă vă e dor de mine mă găsiți la Porțile de Fier. Păi tu știi, mă' Mînzule, ce e acolo ? Lucru mare ! Un șantier cît vezi cu ochii. Să închizi Dunărea, tu îți închipui că e floare la ureche ? Acolo lucrează mașină lîngă mașină. Au din alea cu două diferențiale. Unde mai pui excavatoarele, tractoarele, betonierele ! Tu n-ai citit în ziare ?

— Ba am citit.

— Păi atunci ce-ți tot spun eu ție ! Dacă aș fi în locul tău m-aș duce acolo și m-aș face electrician.

— De ce ?

— Fiindcă aia e meserie. Electrician să fii.

— E mai bine decît miner ?

— Nici nu se compară !

Gata ! Costică Mînzu s-a hotărît să se facă electrician. De ce să se ducă el la Rovinari cu căciula în mînă și să-l roage pe Tănasie : «Nene, culcă-mă și pe mine în pat cu dumneata... ?»

Ce mai putea face bătrînul Mînzu ? Să-l lege cu lanțul de motopompa lui Savu ? Dacă-l trage ața pe copil spre electricitate, de ce să-i stea împotrivă ? A încercat totuși :

— Bă, nărodule, crezi că-n alte părți umblă cîinii cu covrigi în coadă ? Uită-te la Melache a lu' Savu că-i numai cu doi-trei ani mai mare ca tine. L-am pus șef de echipă la zootehnie și cîștigă mai ceva decît Tănasie. Și-a luat motocicletă. Își face casă și o să se însoare. Dacă n-ai să vii tu cu coada între picioare de unde te duci, să nu-mi mai spună mie lumea Mînzu.

I-a dat 250 de lei să aibă de drum și de ce-o mai fi nevoie.

— Costică, tată, dacă vezi și vezi că nu-i de tine pe acolo, suie în tren și vino acasă...

Pînă la Gura Văii Costică Mînzu nu a pus geană de geană. Simțea cum îi cîntă inima. Mamă, cînd l-o vedea nenea Tănasie electrician și cu seralul în buzunar ! O să se apuce și de fumat. Pe urmă, o să se însoare.

Cînd a coborît din tren a simțit că-l cuprinde puțină teamă. Pe peron erau sute de oameni grăbiți, preocupați fiecare cu treburile lor. Unii purtau ca și el cufere de lemn. Alții, stăteau gură-cască și priveau munții, ascultau în depărtare cum fierbeau ecourile exploziilor de dinamită.

Tilică îl învățase să întrebe prima dată de biroul de plasare. Așa a și făcut :

— Nene, pe unde pot ajunge la biroul de plasare ?

Impiegatul l-a luat de umăr și i-a arătat cu mîna :

— Uite, vezi barăcile din spatele gării ?

— Le văd !

La biroul de plasare l-a întîmpinat o femeie cu ochelari, mai grasă decît nevasta popii Niță.

— Ce dorești, băiatule ?

Și-a lăsat geamantanul din mînă.

— Vreau să lucrez. Vreau să mă fac electrician.

— Nu ești calificat ! ?

— Nu !

— Deci, fără calificare. Actele !

A scos buletinul de identitate din buzunar, l-a șters de cămașă și l-a așezat pe biroul funcționarei.

— Paturi la comun aveți ?

Funcționara a cercetat actul, apoi a început să zîmbească.

— Avem paturi la comun, dar matale n-ai decocamdată 18 ani, așa că te duci frumușel și stai acasă pînă mai crești.

Ce să mai lungim vorba ? Fiindcă de fapt Costică Mînzu n-a mai suflat un cuvînt. A ieșit din birou distrus ca un condamnat și între niște barăci s-a așezat pe o stivă de saci cu ciment. «Deșteaptă mai e și asta de la biroul de plasare ! Ce dacă n-am 18 ani ? Așa cum sînt pot munci de două ori mai bine decît bărbatul ei ! Ce știe ea ?»

Prin spate a trecut un excavator bubuind și zornăind ca în iad. S-a speriat și s-a ridicat în picioare. Apoi s-a așezat din nou și a început să plîngă.

— Ce-ai suflete, ai băut pe căldură ?

A ridicat niște priviri deznădăjduite. În fața lui se afla un băiat blond și netuns, cu o salopetă albastră, un mecanic, electrician sau cam așa ceva.

— N-am băut nimic !

— Atunci ce-ai, suflete ?

Mînzul cel mic i-a povestit cum plecase de-acasă să se facă electrician, să găsească și el un pat la comun și să învețe la seral, cum l-a prins deșteapta aia de la biroul de plasare că-i mai lipsesc șase luni să împlinească optsprezece ani.

Blondul s-a scărpinat în cap.

— Bă, frate, știi ce, îți dau eu șase luni.

Costică Mînzu l-a privit și încrezător, și nedumerit.

— Eu aș vrea, dar nu se poate.

— Pe mine mă înveți tu ? Am dat eu în viața mea la de-alde tine sute de ani, nu șase luni. Asta e un fleac. Ai la tine un pol ?

— Am — a mărturisit Mînzu.

— Hai cu mine !

L-a luat de mînă și l-a tras peste liniile ferate, printre șiruri de autobasculante și stive de materiale. L-a băgat într-un restaurant improvizat în niște baracamente, a cerut două romuri mari și s-au așezat la o masă. Blondul a aprins o țigară, a sorbit din țoi și a cerut :

— Dă-mi actele !

Mînzu a scos din buzunar buletinul de identitate și i l-a întins. Blondul a început să-l răsfoiască gustînd tacticos din fum și rom.

— Va să zică îți mai trebuie șase luni ? ! A udat în gură vîrful unui creion chimic și a modificat data nașterii. Și-a privit isprava mîndru și a hotărît :

— Să mai vină un rînd. Te făcui cu șase luni mai mare. După-masă nu mai e deșteapta aia cu ochelari la birou. O schimbă un fraier. Te duci, îi pui actul sub nas și-i ceri să te dea la vibrosonete. Pe urmă aranjăm noi și treci la electricieni.

— Pat la comun tot el îmi dă ?...

În biroul de plasare Costică Mînzu a intrat amețit de rom și n-a găsit nici un fraier...

Nici nu-și mai amintește cum s-au învîrtit lucrurile și cum a ajuns în Sălișteа să se stabilească dacă este sau nu falsificator. După părerea noastră Mînzu cel mic se face vinovat în primul rînd că n-a așteptat încă șase luni să mai crească și că s-a lăsat dus în eroare de tipul acela blond".

Și mai jos ar urma semnăturile.

Dar cine ține seama de părerile tale ? Șeful postului de miliție încearcă să-l convingă pe băiat :

— Măi Mînzule ăl mic, spune mă cine te-a învățat să umbli în acte !

— Nu ți-am spus eu, mă, să nu-mi mai zică mie lumea Mînzu dacă nu vii tu în sat cu coada între picioare ? !

— Pune mîna pe inimă, băiatule, că fapta mărturisită...

Pînă la urmă cine știe ce-o să iasă din toată treaba asta.

Costică a venit în sat cu coada între picioare, așa că bătrînului o să-i spună lumea tot Mînzu. Dar cînd stau așa și-l privesc pe ăl mic, mut în încăpățînarea lui, îmi vine să rîd. Parcă-i citesc gîndurile. Mai vorbim noi după șase luni.

Carnet de scriitor

Actorul mai puțin celebru

de Eugen FRUNZĂ

În ce mă privește, admirația pentru arta actorului vine de demult și de departe, din grădina cu ispite a primei tinereți. Aș fi voit atunci cu patimă să mă dedic teatrului, m-am și încercat cu oarecare succes în cîteva spectacole și turnee provinciale. Am respirat aerul culiselor și am trăit amara sărăcie, de atunci, a prînzului frugal de la miezul nopții.

Încă pe atunci și de atunci încoace am citit numeroase cărți despre actori excepționali, stele de prima mărime. Dar am citit adeseori și dogoarea din ochii vii ai atîtor alți slujitori ai scenei. Și am simțit nu o dată nevoia unei cărți aparte, o carte frumoasă, adevărată, despre actorul mai puțin celebru, care își dăruie sufletul și arta undeva, pe o arie geografic mai restrînsă, pe o scenă mai modestă, un an, și zece, și poate o viață întreagă.

L-am revăzut acum, în preajma noii stagiuni, într-un oraș moldovenesc, pe unul din vechii mei tovarăși de peregrinări adolescente. Avusese cîndva, țin bine minte, părul negru ca pana corbului. Subțire la trup, timid în gesturi, ardea tăcut, dinlăuntru. Talentul său lipsit de ostentație mi-a bucurat multe seri. L-am păstrat în amintire ca pe un murmur duios al trecutului.

Astăzi, părul său e alb și trupul împlinit. Ochii, tot mari și migdalați, s-au dezbrăcat de melancolii. Pare mai volubil, mai încrezător în lumina soarelui. Prin munca și talentul său a devenit unul din stîlpii teatrului local.

— Măi băiete, am încărunțit fiecare pe cont propriu.

Ne uitam unul la celălalt, ne măsuram atent. Trecuseră peste noi aproape trei decenii de cînd, fără lețcaie în buzunar și fără un culcuș stabil, jucam în „Institutorii", el pe Flachsmann, eu pe Dierks — pentru ca, îmbătați de aplauzele sălii, să adormim abia spre zori, ghemuiți sub paltoane și cu fularul la gît.

Apucînd cu credință drumul teatrului și muncind fără preget, omul din fața mea și-a cîștigat în anii socialismului o mare și autentică demnitate. Îl cunoaște întreaga regiune ; i-a răsunat glasul pe toate scenele căminelor culturale ; în cluburi muncitorești, în sălile cu ecoul încă uimit al noilor uzine ; în zeci și zeci de piese, întruchipînd variate personaje, răscolind conștiințele, stîrnind lacrima sau rîsul. Cine ar putea să măsoare vreodată și cu ce instrument răsunetul în generații al acestei munci prodigioase de cultivare a spiritelor, de promovare a ideilor, de educare artistică și umană ? !

Prietenul meu participase în acea zi la un recital de poezie și se grăbea la o repetiție, dacă nu mă înșel, cu „Despot Vodă". Mi-am luat rămas bun de la ochii săi mari, migdalați. I-am urmărit silueta pierzîndu-se prin mulțimea trecătorilor. Mulți îl salutau, mulți își întorceau capetele în urma lui.

L-am salutat și eu, adînc, total, nu numai din dragostea veche ce-i port, ci și din respect pentru admirabilul său profil etic, artistic, cetățenesc.

Și iarăși am simțit nevoia unei cărți profunde despre actorul mai puțin celebru, dar... dar... dar...

COPERTA NOASTRĂ

JEAN MARAIS

„Toată viața am alergat în urma propriului meu succes"

Pentru unii, Jean Marais a rămas tînărul blond, îmbrăcat într-un pulover cu desene norvegiene, așa cum și l-a dorit Cocteau, în 1943, pentru al său „l'Eternel Retour" : un Tristan modern care, ca și eroul legendei celte, nu poate trăi în afara iubirii.

Pentru alții, Jean Marais înseamnă „Căpitanul Fracasse", „Cocoșatul" ori „Miracolul lupilor", înseamnă zeci de dueluri strălucite din care „el" iese întotdeauna învingător sau ziduri după ziduri escaladate fără nici o stringere de inimă. Și pentru unii, și pentru alții, Marais a rămas mereu tînăr ; cînd, cu doi ani în urmă, artistul și-a sărbătorit a 50-a aniversare, humea nu a vrut să creadă ; nu oftaturi s-au auzit atunci, ci un repetat „nu se poate". E aici ceva din ciudata și atît de interesanta psihologie a spectatorului pasionat, care nu se îndură să se despartă de o imagine-simbol, o imagine dragă, construită pe neștiute. Încercarea de a o clătina pare cumva un atentat la un bun personal. Și se pare că cei mai mulți din iubitorii filmului așta așteptau de la Jean Marais : să nu-și piardă farmecul și vioiciunea anilor tineri.

Actorul a simțit acest lucru și l-a neliniștit perspectiva unor izbînzi dobîndite fără mari strădanii : „...mi-am dat seama repede că succesul meu ca actor o lua mult prea repede înaintea talentului, că nu aveam decît o singură scăpare : să muncesc și să mă bat cu mine însumi. Toată viața mea am alergat în urma propriului meu succes, pentru a-l ajunge din urmă".

Sînt prea adînc legate de destinul său artistic aceste gînduri ca să pară doar o poză a unui actor ce se vrea modest și neapărat lucid. Jean Marais a luptat într-adevăr cu propriul său succes, a luptat fugind de locurile bătătorite, netezite, unde victoria nu se lasă mult așteptată. Faptul că a jucat în multe filme de „capă și spadă" nu contrazice cele de mai sus ; genul acesta atît de îmbrățișat este doar una din porțile la care a bătut artistul dornic mereu de altceva. E drept, noi am văzut aceste producții una după alta, într-un timp relativ scurt (dar asta este o altă problemă, care ține de un anumit sistem de difuzare a filmelor), ceea ce l-a îndemnat pe mulți să creadă că acesta ar fi „genul Jean Marais" ; s-a uitat ori s-a sărit — oricum, e păcat — peste rolul „Prințului de Clèves", din filmul „Prințesa de Clèves" situat în timp între „Cocoșatul" și „Căpitanul Fracasse", unde actorul dovedea fără doar și poate că este unul dintre interpreții rolurilor istorice care nu pot fi uitați ușor atunci cînd vorbim de o concepție și trăire modernă a acestora (adică scuturarea emfazei și a retorismului, înlăturarea tentațiilor falsului romantism). Așa, ca și în „Ruy-Blas", ca și în personajele cărora le-a dat viață strălucit pe scenă în piesele „Britannicus", „Cezar și Cleopatra", „Cavalerii mesei rotunde", „Andromaca", Marais a făcut din eroii săi în primul rînd oameni, oameni care știu să rîdă simplu sau să se întristeze nu neapărat romantic. Poate, dacă între timp s-ar fi ivit ceva mai des prilejul de a revedea mai multe din creațiile sale (din filmele istorice sau neistorice) unii și-ar fi amintit, alții l-ar fi cunoscut mai bine, așa cum trebuie, de fapt, pe adevăratul Marais, artistul căruia i se potrivesc de minune cuvintele spuse cîndva de Jean Cocteau despre artă, văzută „nu ca o modalitate complicată ce spune lucruri simple, ci o modalitate foarte simplă de a spune niște lucruri complicate". De altfel același Cocteau, prietenul de o viață întreagă al lui Jean Marais, a văzut în el interpretul ideal al tuturor pieselor sale ; teama de zorzoane artistice („să ne ferim de adjective ca de ciumă" — spunea adeseori Cocteau) a aceluia care a întruchipat pînă în vîrful unghiilor strălucirea spiritului francez o regăsim, turnată în altă formă, în desăvîrșita naturalețe a actorului (nu e lipsit de interes să amintim că în vara aceasta, la Festivalul filmului de la Veneția, în cadrul unei „retrospective a filmelor inspirate de opere literare", „Părinții teribili" — cu Jean Marais în rolul lui Michel — a fost primit nu cu duioșie, cum se întîmplă de cele mai multe ori cu retrospectivele ci cu reală căldură).

Desigur, e greu să pui sub microscop ceea ce numim „farmecul unui artist" și poate că e mai bine că nu putem desface noțiunea în toate feliile ei ; totuși există un lucru căruia îi putem spune pe nume cînd ne gîndim la Jean Marais : toată ființa lui vorbește despre bucuria de a trăi.

Ce face artistul astăzi ? Unii spun că apariția altor viteji, a lui Gérard Barray, Jean-Paul Belmondo, l-ar fi îndemnat să nu mai apară în filme bătăioase. Lucrurile nu stau chiar așa. E drept, artistul a renunțat la veșmintele personajelor „de capă și spadă" și s-a întors la semenii săi din zilele noastre.

Dar în ultimele sale filme, în cele două serii ale lui „Stanislos" („Onorabilul Stanislos" și „Trageți din plin în Stanislos" — realizate de Jean-Charles Dudrumet) ca și în „Fantomas" al lui Hunebelle nu lipsesc scenele „tari" ; toate stau un fel de parodie a filmelor de aventuri.

În răgazul dintre filmări este preocupat de îndeplinirea unui vis mai vechi : să pună în scenă la Théâtre Antoine „Discipolul diavolului" de Bernard Shaw, el însuși interpretînd rolul principal : prilej de aducere aminte emoționantă : pe aceeași scenă a debutat, în 1937, în piesa lui Cocteau „Edip rege".

Magda MIHĂILESCU

Alături de Nadja Tiller în „Trageți din plin în Stanislos".

Din agenda festivalurilor

Luchino Visconti

„Stelele palide ale Ursei"

(„Leul de aur" la Festivalul de la Veneția)

Așadar, Luchino Visconti, personalitate de seamă a artei contemporane, a dobîndit „Leul de aur" la Veneția. S-ar fi cuvenit să aibă această distincție mai de mult, dar festivalul de pe lagună, se știe, nu s-a remarcat totdeauna printr-o obiectivitate pură precum cristalul. Cu sau fără „Leul de aur", filmul lui Visconti tot ar fi zguduit conștiințele, nu numai ale admiratorilor, ci chiar ale acelora despre care nu se poate spune că-l iubesc pe marele cineast. Filmul este doar, după chiar spusa autorului, „o poveste despre suflete omenești". Iar Luchino Visconti nu poate crea orice poveste. Ultima sa operă a stîrnit discuții, a iscat nedumeriri. Explicațiile mai bogate (Visconti nu este zgîrcit cu presa) ce au urmat precizărilor lapidare, nu au lămurit toate semnele de întrebare, multele semne de întrebare pe care le-a ridicat filmul.

Titlul ciudat „La vaghe stelle dell'Orsa", împrumutat din versurile lui Leopardi, a aruncat și el destulă ceață asupra semnificațiilor, deși regizorul a mărturisit de la bun început că este cu totul întîmplător ; ca și alegerea locului de filmare : palatul Inghirami din Volterra („orașul cel mai dur și închis din Toscana", cum îl numește Guido Piovene), același unde se desfășoară acțiunea romanului lui D'Annunzio „Poate că da, poate că nu".

Numeroși comentatori s-au ferit să se avînte în explicarea tuturor sensurilor unei acțiuni complexe, cu umbre și taine. Un lucru este sigur : Visconti era de multă vreme înșetat să scruteze noi ascunzișuri ale ființei umane ; cei care-l cunosc spun că de doi ani, de la terminarea „Ghepardului", era veșnic obsedat de ideea unui nou film. I l-a sugerat (numai atît) tragedia antică „Electra", căci artistul se numără printre aceia pentru care cultura este un ferment în creație : „...cu toții sîntem condiționați, mai mult sau mai puțin, de cultura pe care ne-am însușit-o. Cînd am realizat «Senso», n-am izbutit, chiar dacă aș fi vrut, să uit pictura lui Fattori. Cînd mi-a căzut în mînă cartea lui Lampedusa, m-am gîndit să o transpun pe ecran. Chiar atunci cînd influențele culturii nu sînt declarate fățiș, ele au totuși o greutate bine determinată. În timp ce mă frămînta gîndul realizării lui «Rocco» simțeam reminiscențe, fie ele și îndepărtate, din Dostoevski".

„O tragedie clasică cu personaje moderne" și-a numit cineastul ultima sa creație, stabilind el însuși analogiile : „Există un Agamemnon dispărut, o Clitemnestră care și-a găsit un fel de Egist dar care a pierdut iubirea copiilor ei, o Electră căsătorită cu un Pilade venit din America și, în sfîrșit, un Oreste care însă nu e de loc

Cineastul italian a fost întotdeauna încrezător în posibilităţile actoriceşti ale Claudiei Cardinale; de aceea, după „Ghepardul", s-a gîndit multă vreme să compună un rol special pentru ea.

eroic ci, dimpotrivă, e un personaj, din capul locului, antieroic şi cinic". „Drama însă, ni se precizează, este doar un pretext pentru zugrăvirea unor anumite situaţii umane cu ajutorul unui caz-limită". Filmul derulează 48 de ore din viaţa a cinci oameni, membri ai aceleiaşi familii din Volterra ; mama — soţia unui savant psihiatru omorît într-un lagăr, femeie cîndva frumoasă şi cu multe aventuri sentimentale ; un iubit ce-i va deveni în cele din urmă al doilea soţ ; fiica, Sandra, căsătorită cu un sociolog american ; şi fratele ei, Gianni. Comemorarea a douăzeci de ani de la moartea tatălui îi adună pe toţi laolaltă. Eroina supusă unei analize făcute din nuanţe infinite este fiica, Sandra (rol construit anume pentru Claudia Cardinale), aflată în faţa unui greu examen de conştiinţă : dintotdeauna a legat-o de fratele ei un sentiment tulbure, neliniştitor, pentru unii morbid, tot atît de chinuitor ca şi îndoielile — de altă natură — ce-i hărţuiesc sufletul : nu cumva mama sa, împreună cu actualul ei soţ, este vinovată de trimiterea în lagăr a tatălui ? Filmul insistă obsedant asupra meandrelor sufleteşti ale Sandrei, văzută ca o Electră modernă fiind, pînă la urmă, radiografia unei conştiinţe dornice să afle adevărul : adevărul despre sine, despre oamenii din jurul ei.

M. MIHAIL

CINEAŞTII PREGĂTESC

■ Cineastul francez Yves Ciampi (autorul filmului „Cerul deasupra capului" — distins la recentul Festival de la Moscova cu Medalia de aur) îşi pregăteşte debutul la televiziune cu un ciclu cinematografic ce-şi propune să fie un soi de parodie a filmelor de aventuri. O emisiune specială a televiziunii franceze, programată în zilele de sîmbătă, va prezenta rînd pe rînd aceste filme, în număr de 13, reunite sub titlul general : „Adevărul despre spionaj". Ele au început să fie realizate la începutul acestei luni în Franţa, după care Yves Ciampi, împreună cu alţi cineaşti, se va deplasa în Japonia, Canada, Olanda.

■ „Familia este sfîntă", iată ce-şi propune să demonstreze cineastul italian Marco Ferreri („Patul conjugal", „Cinci baloane") în viitorul său film. Distribuţia nu a fost încă fixată în întregime ; deocamdată, regizorul s-a oprit asupra actorilor Alexandra Stewart („Climate"), Shirley Anne Field, Catherine Faillot, Tom Felleghy. Un detaliu curios : autorul interzice presei ca în timpul turnării să divulge numele a două actriţe ce deţin roluri principale. Se ştie doar că una este franceză, iar cealaltă americană.

■ Studiourile iugoslave Vardar-Film din Skopje au început filmările „Zilelor de ispită" sub conducerea regizorului Branko Gapo. Acţiunea, plasată în timpul primului război mondial, are în centru figurile unor revoluţionari macedoneni. În distribuţie : Voja Miric, Ilija Dzuvalekovski, Predrag Ceramitak.

■ Se anunţă că regizorul francez Robert Bresson îşi realizează ultimul său film „Au hasard Balthazar" ca de obicei numai cu actori neprofesionişti.

■ Vi-l mai amintiţi, desigur, pe „seriosul" funcţionar Ogurţov din filmul sovietic „Noapte de carnaval", interpretat de Igor Ilinski ; marele actor este acum nu numai interpretul ei şi eroul unui film pe care-l realizează regizorul Ilia Curin după cartea autobiografică a lui Ilinschi : „Eu despre mine însumi" (în fotografia 1 Ilinschi în rolul lui Achim din piesa lui Tolstoi „Puterea întunericului")

■ Numele prestigios al lui Orson Welles figurează în distribuţia unui film pe care-l realizează în prezent René Clément : „Arde Parisul ?" — ecranizare a cunoscutei cărţi a lui Dominique Lapierre şi Larry Collins, închinată eliberării Parisului. Pe generic, o distribuţie de zile mari : Jean-Paul Belmondo, Alain Delon, Kirk Douglas, Yves Montand, Jean-Louis Trintignant, Michel Piccoli, Charles Boyer, Leslie Caron, Marie Versini (fotografia 2).

Aproape jumătate de secol în slujba fotbalului. Oare pentru întîia oară ridică aceste probleme? De ce nu a fost ascultat? (Virgil ECONOMU).

Optimist... Şi totuşi am pierdut calificarea (Ştefan COVACI).

Combativ, ca şi rubricile de fotbal ale „Sportului popular" (Cristian MANTU).

Comedia cea mai amuzantă se pregăteşte cu multă seriozitate, cu multă muncă. Spectacolului fotbalistic i se cere acelaşi lucru (Paul SAVA).

Pentru un gol avea nevoie de cîteva fracţiuni de secundă, pentru un răspuns gazetarilor, de cîteva ţigări... (Titus OZON).

CU BALONUL ROTUND

Dintre toate pasiunile, fotbalul e cea mai rea. Mistuitoare şi zgomotoasă. După ce că te frămîntă, o expui şi în piaţa publică. Îndrăgostiţii sînt mult mai discreţi. Pe vremuri, în epoca de glorie a Chinezului, exista la Timişoara o piaţă poreclită „insula cîrtiţii" unde se făceau şi se desfăceau echipe, unde se paria pe butoaie de bere şi se ciocneau opiniile. Astăzi, ca decor, avem peste tot vitrinele Pronosportului. De unde se vede că pasiunea fotbalului este eternă. Aşa stînd lucrurile — şi pentru că nu e vorba de îndrăgostiţi — nu vă putem promite discreţie.

Masa rotundă organizată de redacţia revistei „Flacăra" a oferit participanţilor o tribună. Mai mică decît cea rezervată corului de tenori, baritoni, başi de la „23 August". Dar cu o acustică mai bună. Aici se aud vocile distinct.

Cu voia dv., să le ascultăm.

UNDE-I FEDERAŢIA?

CRISTIAN MANTU, **redactor la ziarul „Sportul popular"**: Înainte de toate aş dori să ştiu dacă a fost invitat la această masă rotundă şi cineva din partea federaţiei?

REDACŢIA: A fost invitat tovarăşul Lupaş, vicepreşedinte al Federaţiei române de fotbal. Deşi a acceptat invitaţia, după cum se vede nu ne-a onorat cu prezenţa.

CRISTIAN MANTU: V-aş ruga să menţionaţi acest lucru, fiindcă faptul că nu a venit nimeni din partea conducerii federaţiei reflectă însăşi atitudinea acestui for faţă de discutarea publică a problemelor ei.

LA FEL, DAR DE TREI ORI MAI REPEDE

ANDREI RĂDULESCU, **preşedintele Colegiului central de arbitri**: Valoarea fotbalului românesc urmează o curbă ascendentă. Este un fapt categoric. Sînt îndreptăţit să spun aceasta, deoarece de peste 20 de ani trăiesc în lumea fotbalului. Ce se întîmplă însă? Faţă de eforturile ce se fac în ţara noastră pentru creşterea valorii fotbalului, rezultatele par mici, pentru că, în acelaşi timp, creşte valoarea fotbalului în toate ţările lumii. Ceea ce nu înseamnă că în raport cu dorinţele noastre am atins nivelul scontat. Noi avem posibilităţi în obţinerea unor bune rezultate în confruntări internaţionale, dar trebuie să apreciem realist şi capacitatea adversarilor. Sigur că dorim să cîştigăm meciul de la Praga, dar teoretic şansele noastre erau mai mici. În sport trebuie să ştim să şi pierdem.

PAUL SAVA, **actor la teatrul „Lucia Sturdza-Bulandra"**: Părerea uzoră că fotbalul nostru se găseşte în declin presupune că a avut şi o perioadă glorioasă; nu se poate cădea decît de pe înălţimi. Nimic nu ne împiedică să avem din nou o epocă de glorie în fotbal, spre mulţumirea zecilor de mii de spectatori care populează stadioanele. Cînd l-am văzut aici în sală pe Ozon, căruia i-am admirat de atîtea ori pe teren picioarele de căprioară, am vrut să le văd mai de aproape, m-am uitat la ele şi am constatat că aparent ele sînt ca şi ale noastre. Dar eu ştiu că ele ascund o taină!

ANDREI RĂDULESCU: În privinţa valorii fotbaliştilor noştri, unii susţin că pe vremuri Kotormani, Ciolac şi alţii jucau mai bine. Dacă îi comparăm însă pe Kotormani cu Apolozan, pe Ciolac cu Ozon sau pe Beke cu Constantin, comparaţia e categoric în favoarea ultimilor.

ŞTEFAN COVACI, **antrenor al echipei naţionale**: Eram acum cîţiva ani cu regretatul Baratki în tribună la un joc divizionar. Eu l-am întrebat: „Ce zici, Giusi, cum se joacă astăzi fotbal?" Iar el mi-a răspuns: „Aşa jucam şi noi acum 20 de ani, dar ăştia joacă de trei ori mai repede!" Semnificativ, nu?

BUJOR HÂLMĂGEANU, **jucător la „Steaua"**: Jucăm rapid, dar nu avem tehnica corespunzătoare. Eu am crescut la Timişoara, am jucat în campionatele locale. Dar cum se muncea la noi? Venea antrenorul, punea echipa pe două rînduri şi zicea doar atît: „Încălzire, două ture de teren!" Alergam, pitici şi juniori, de ne ieşea sufletul, iar cînd terminam şi urma să punem piciorul pe minge ne încurcam în ea, deoarece nu mai aveam putere s-o mai jucăm. Am fost şi în Anglia cu echipa de tineret. După o repriză în care ne-am luptat, în cea de-a doua tehnica şi-a spus cuvîntul: am primit 5 goluri.

CÎND IUBEŞTI, NU PĂCĂLI

GEORGE GRIGORIU, **compozitor**: La Festivalul de la Mamaia ni s-a reproşat că este prea multă dragoste în muzica uşoară. Propun să cedăm jumătate din această mare cantitate de dragoste, fotbaliştilor noştri. Lăsînd gluma la o parte, am constatat deseori lipsa de ataşament a unor jucători faţă de echipele lor, ba chiar faţă de sportul pe care-l practică. Vedem adesea jucători care se schimbă cu prea multă uşurinţă de la un club la altul.

GHEORGHE CONSTANTIN, **jucător la „Steaua"**: Cred că la noi fotbalul nu progresează destul pentru că a ajuns să se practice din interes şi nu din pasiune. Atunci cînd m-am apucat eu de fotbal, pe noi nu ne interesa problema banului. Noi voiam să jucăm bine, să fim cineva, să ne aplaude cei veniţi pe stadion. Ce se întîmplă azi? Încep copiii să joace, tot cu aceeaşi pasiune. Dar cum ajung juniori şi încep să mişte puţin, vine nu ştiu cine, de la nu ştiu ce uzină şi-i spune: „Hai la noi! Te încadrăm în producţie şi joci la noi!" După aceea, juniorul, în loc să progresese, începe să joace acolo, îl mai fa nea cutare la o bere, îl învaţă cu băutura şi s-a terminat cu fotbalul. Ce vreau să spun? Interesul înlătură pasiunea. Am jucat zilele trecute cu „Bumbacul". Îi cunosc pe băieţii de acolo şi, zău, nu ştiu cîţi dintre ei îşi merită salariul în producţie.

CRISTIAN MANTU: Şi cînd te gîndeşti cît efort material pentru o echipă de fotbal într-o fabrică în care lucrează numai femei!

GHEORGHE CONSTANTIN: Cei care fac fotbal, să-l facă pentru fotbal şi nu pentru alte interese. Fără pasiune nu se poate.

GEORGE GRIGORIU. Mă bucură foarte mult ceea ce a spus Constantin; înseamnă că nu la toţi jucătorii primează interesul material. Şi aceasta este o atitudine frumoasă, ades întîlnită în rîndurile fotbaliştilor talentaţi. În arta spectacolului — pe care şi fotbaliştii o practică — stimulentul moral este mult mai valoros decît orice recompensă materială. Dar lucrul acesta nu se ignoră uneori în lumea fotbalului?

PAUL SAVA: Aici intrăm într-o categorie comună cînd bate gongul trebuie să rîzi, trebuie să plîngi — indiferent de problemele personale care te frămîntă; aşa cere arta. Din cauza aceasta jucătorul bun, jucătorul mare şi în ultima instanţă jucătorul corect, adică bunul meseriaş, trebuie să aibă la fiecemînă nu numai uneltele meseriei ci şi dăruirea sufletească.

GHEORGHE CONSTANTIN: Cred că şi la dv. în teatru, ca şi oriunde, cînd vrei să devii artist nu te gîndeşti întîi la cîţi bani ai să cîştigi. Ai timp pentru asta mai tîrziu.

TITUS OZON, **antrenor la „Progresul"**: Cînd eu jucam la echipa întîi, Constantin era junior. Eu am promovat mai repede, Costică a rămas anonim cîţiva ani. Plecat mai tîrziu la Iaşi, s-a ridicat prin conştiinciozitate, prin pasiunea pe care o punea în joc. S-a dăruit, a iubit fotbalul, numai aşa se poate ajunge jucător. E artă foarte grea fotbalul. Dacă ai îmbrăţişat-o însă şi vrei să ai satisfacţii, atunci n-o păcăli!

GHEORGHE CONSTANTIN: Ştiu că jucătorii profesionişti din străinătate sînt plătiţi în funcţie de valoarea pe care o au. Cu atît mai mult ar trebui la noi să apreciem fotbaliştii după muncă şi talentul lor.

ANDREI RĂDULESCU: Problema stimulentului la fotbalişti nu e chiar atît de simplă. Credeţi însă că la noi se face vreo diferenţă din acest punct de vedere între jucătorul care dă randament maxim şi cel care joacă slab, între jucătorul de pe teren şi cel de pe banca rezervelor? Din păcate nu. Aş putea să vă citez cifre, dar e inutil, le cunoaştem cu toţii. În aprecierea unui jucător trebuie să avem în vedere în primul rînd sîrguinţa lui la antrenamente şi calitatea jocului prestat. Dar pentru asta este necesar să acordăm antrenorilor mijloacele corespunzătoare.

Fotbalul – o problemă grea (Mircea TUDORAN).

„...Mais où sont les neiges d'antan...?" (Gheorghe CONSTANTIN).

Mereu tînăr și entuziast (Andrei RĂDULESCU).

Nimeni nu are dreptul să dezamăgească publicul, mai ales că la fotbal vin zeci de mii de spectatori! (Victor STĂNCULESCU).

Din marele stoc de... dragoste de care dispun compozitorii de muzică ușoară, s-ar putea ceda o parte și fotbaliștilor (George GRIGORIU)

LA MASA ROTUNDĂ

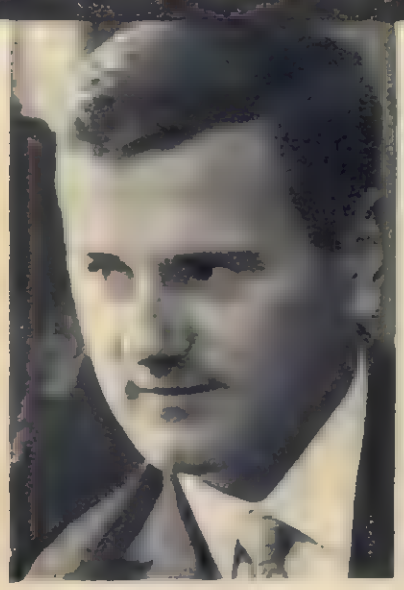

Fotografii de Traian PROSAN

O PICĂTURĂ ÎNTR-UN OCEAN

ADRIAN FUNDENEANU, **antrenor la „C.P.C.S."** : Consider înființarea centrelor de pitici și juniori o măsură bună. Sper că din aceste centre vor ieși jucători valoroși. Dar mă tem, după experiențele din trecut, că entuziasmul cu care și-au început activitatea aceste centre să nu fie doar un foc de paie și pînă la urmă să nu se desființeze înseși centrele.

CRISTIAN MANTU : Noi ne punem mari speranțe în talentele pe care le avem. Înființarea centrelor este o măsură bună. Numai să țină! Am mai avut o echipă de aur — vă amintiți de U.E.F.A.? — dar și ea a fost desființată. Tovarășul Ola, antrenorul juniorilor, susține că avem din nou mari talente, dar ce se va întîmpla cu acești tineri?

MIRCEA TUDORAN, **redactor la „Sportul popular"** : Creșterea jucătorilor este o problemă de bază. Socotesc că cele 12 centre inițiate de federație ar trebui înmulțite, mai ales în orașele cu tradiție fotbalistică. După cîte știu, Craiova nu are un centru de juniori. Și alte echipe divizionare sînt în această situație. Pe lîngă baza materială, juniorii trebuie să aibă și antrenori buni. Nu e normal ca cei ce se ocupă de schimbul de mîine să fie retribuiți altfel decît antrenorii seniorilor.

VIRGIL ECONOMU, **autor al mai multor lucrări de specialitate în domeniul fotbalului**: Pentru ca fotbalul nostru să iasă din impas, se impune ca abecedarul acestui sport să fie învățat de copii și nu de jucătorii divizionari. Dacă pînă la 18 ani nu ai învățat toată tehnica, mai tîrziu nu se poate face nimic. Din nenorocire, înainte de formarea celor 12 centre, din masa antrenorilor numai 7 erau cu normă întreagă la juniori. Ori 7 este numai o picătură într-un ocean.

PAUL SAVA : Problema tinerilor jucători este o chestiune esențială. Avem juniori foarte buni, dar cînd ajung la maturitate, clachează.

ȘTEFAN COVACI : Creșterea jucătorilor de valoare se face de timpuriu. La noi, cîteodată, cînd un părinte își surprinde copilul jucînd fotbal îl admonestează. Poate că în Brazilia, cînd vine tatăl acasă și-l găsește pe copil bătînd mingea, îl mîngîie și-l îndeamnă să continue. Nu știu dacă așa se nasc Pele și Garrincha... Mi se pare totuși ciudat că în licee noastre fotbalul este prohibit.

VICTOR STĂNCULESCU, **antrenor la „Rapid"** : Sînt profesor de educație fizică și constat cu regret că într-adevăr așa stă situația : școlile noastre nu încurajează fotbalul, deși copiilor le place mult mingea. Și noi am putea face fotbal în școli, așa cum fac înot copiii în Australia. Cu mai multă înțelegere din partea profesorilor, copiii talentați ar putea să îmbine foarte bine cartea cu sportul.

ȘTEFAN COVACI : În școli este de fapt interzis fotbalul. Ministerul Învățămîntului are datoria să lichideze această situație.

VICTOR STĂNCULESCU : Din păcate, organele în drept nu au înțeles — sau nu au vrut să înțeleagă — diversele demersuri ce s-au făcut și au omis din programa analitică a orelor de sport tocmai fotbalul. N-ar fi fost mai frumos ca premiile la sfîrșit de an școlar să conțină alături de cărți și mingi de fotbal? Cu mai multe talente din rîndurile copiilor n-aș mai avea griji cînd trebuie să-i înlocuiesc pe Ionescu și pe Dumitriu II.

TITUS OZON : Dar pe Rugiubei și pe Țuțuianu de ce i-ați ținut pe tușă? Dacă i-ați fi folosit cum trebuie, ați fi avut doi jucători buni cu care să-i înlocuiți pe cei „vîrstnici" de azi!

VICTOR STĂNCULESCU : Erau oameni tineri, a căror salarizare în producție corespundea experienței și pregătirii lor încă reduse. De acest lucru au profitat „racoleuri" de la unele cluburi din provincie, ademenindu-i să plece. Plecînd de la o echipă fruntașă și intrînd într-o formație inferioară, asemenea jucători nu se mai dezvoltă, ba de cele mai multe ori se ratează.

SĂ MUȚI UN OM DE COLO-COLO?

ȘTEFAN COVACI : Antrenorilor noștri le lipsește încă spiritul de creație. Ei par depersonalizați și aceasta din cauza rutinei, a șablonului. Nu este suficient să preiei ideile servite cu bunăvoință de la centru. Dar nici nu poți să faci muncă bună dacă trebuie să ai tot timpul bagajele pregătite. Stabilitatea antrenorilor este o problemă. Cînd rezultatele echipei nu sînt satisfăcătoare într-un moment sau altul, conducerea clubului pur și simplu schimbă antrenorul.

PAUL SAVA : Cred că federația acceptă cu prea multă ușurință schimbarea antrenorilor. Nu e bine, cînd echipa pierde un meci, să-l trimitem pe antrenor la Bacău. După meciul cu Spania, Teașcă a fost mutat. Apoi iar mutat. Păi se poate să muți un om de colo-colo? Cînd mai are timpul necesar să cunoască 20 de inși pe care îi antrenează?.

ADRIAN FUNDENEANU: Cluburile fac aceste mutări — nu federația — și ele constituie o mare nenorocire.

TITUS OZON : Eu sînt un antrenor mai tînăr și ca fost jucător, care am iubit cu pasiune fotbalul, îmi dau bine seama ce tre-

(Continuare în pag. 14)

SOLUȚIA CARICATURISTULUI

Cred că singura soluție salvatoare care ne-a mai rămas ar fi... umorul!!! Numai apariția multor desene umoristice în legătură cu fotbalul ar mai putea remedia situația. Și iată de ce : Federația de fotbal ar fi mai destinsă și nu i-ar mai crispa pe toți... diverșii „specialiști" ad-hoc, n-ar mai avea timp de sfaturi. Cronicarii nu s-ar mai ocupa ei de glume. Antrenorii nu și-ar mai cheltui rezervele umoristice în tot felul de tactici. Înaintașii, cu gîndul la poante, ar mai greși din cînd în cînd și ar nimeri poarta...

Din păcate însă, toată lumea ia fotbalul prea în tragic. Pentru că, se pare, s-a uitat un lucru esențial : fotbalul rămîne totuși un joc.

P.S. Desenul prezent face parte dintr-un ciclu intitulat „Omul și balonul rotund" și care va apărea atunci cînd se va hotărî cineva să-l editeze...

MATTY

Aveți grijă de copii (Adrian FUNDENEANU)

Ce ușor este să judeci lucrurile din tribună! (N. GEORGESCU).

Frămîntat (Bujor HĂLMĂGEANU).

CU BALONUL ROTUND LA MASA ROTUNDĂ

bule să facă cei pe care îi pregătesc pentru a fi în permanență în formă. Eu știu cum trebuie alcătuită echipa. Dar ce se întîmplă ? Am vrut să mai împrospătez rîndurile echipei „Progresul", să dau voie tineretului să se afirme. Vine însă cineva din conducerea clubului și mi-i bagă pe Dinulescu, pe Știrbei, pe Oaidă etc. Sînt jucători care și-au cîștigat un renume binemeritat, sînt demni de respect, dar nu mai pot face față cerințelor. Trebuie să lase loc tinerilor. Conducerea clubului mi-a încălcat însă atribuțiile. Cu asemenea metode de imixtiune în munca celui ce pregătește echipa să nu ne mai mirăm de instabilitatea antrenorilor ! Nici eu nu sînt sigur cît voi mai rămîne la „Progresul".

VICTOR STANCULESCU : Eu mă socotesc un colaborator al celor care joacă. Formula „antrenorul — Dumnezeu atotștiutor" mi se pare depășită.

VIRGIL ECONOMU : N-ar strica să încercăm să aducem antrenori străini. „Levski" din Sofia a apelat la cehoslovacul Vitlacyl. Grecii l-au luat pe maghiarul Bukovi. Polonezii — pe francezul Jean Prouff.

TITUS OZON : Nu zic nu. Antrenorul străin, fiind mai independent față de conducerea cluburilor, s-ar putea opune oricăror imixtiuni, spunînd : „Nu cunosc pe nimeni. M-ați chemat aici, fac ce trebuie și ce cred de cuviință". De altfel, mulți dintre antrenorii noștri, lăsați să gîndească limpede, ar face treabă bună. Dar dacă te tragi încoace și încolo nu se poate.

ÎN LABORATORUL LUI HERRERA

VIRGIL ECONOMU : N-am spus că antrenorii noștri sînt de vină. Dar este o situație reală : dacă nu le dai posibilitatea să se documenteze, nici nu te poți aștepta să facă mai mult. Ei ar trebui trimiși în schimb de experiență în străinătate.

ȘTEFAN COVACI : În ultimii trei ani mulți antrenori au avut posibilitatea să vadă meciuri peste hotare. Dar au văzut numai piesa, fără să vadă și repetițiile, pregătirea spectacolului. Cred că n-ar fi fost greu, de pildă, să trimitem trei antrenori care să-l asiste pe Herrera în chiar laboratorul său de creație.

MIRCEA TUDORAN : Ce posibilități de documentare au antrenorii ? Pînă acum lipseau cărțile. Anul acesta însă au apărut trei. Federația publică și ea un buletin tehnic, care apare însă cu mare întîrziere. Filmele tehnice se folosesc încă pe scară redusă. Silviu Ploieșteanu propunea cîndva înființarea unor centre regionale de documentare, ceea ce nu e rău.

VIRGIL ECONOMU : De ani de zile se simte nevoia unei reviste de fotbal, care să poată releva pe larg problemele importante ale acestui sport din țară și din străinătate.

ANDREI RĂDULESCU : E bine că unele reviste literare au rubrică de sport, dar depinde cum. Dacă în „Contemporanul" tovarășul Mazilu — pentru care am toată stima ca scriitor — rezervă o jumătate de articol lui Baboie, nu ne ajută cu nimic. Din păcate și spațiul acordat fotbalului de „Sportul popular" este insuficient. Pe deasupra, nici calitatea cronicilor nu este întotdeauna la un nivel satisfăcător. Fără o publicație dedicată exclusiv fotbalului, nu se mai poate.

POFTA DE GOLURI

NICOLAE GEORGESCU, jucător la „Rapid" : Am văzut meciul de la Praga la televizor. Băieții noștri au ratat multe situații de gol. Aceasta este o problemă centrală : nu se marchează goluri. Rezolvarea nu poate veni decît printr-o muncă temeinică la cluburi. La echipa noastră rezultatele se vor vedea în curînd. Ionescu și Dumitriu erau mereu criticați că nu trag la poartă. Acum ei exersează zilnic. Dumitriu a și început să marcheze.

ȘTEFAN COVACI : Dorința de a marca trebuie să o ai de la o vîrstă fragedă. La 17 ani Georgescu era deja un jucător eficace. Venit de la Cîmpina la București, el s-a remarcat, încă de la debutul în echipa națională, prin frecvența golurilor înscrise. Mi-amintesc și de debuturile mele. Jucam alături de consacratul Ronay. La prima mea mare ocazie de a marca, singur cu portarul în față, m-am simțit trîntit la pămînt. În secunda următoare, mingea poposea în plasă. Ridicîndu-mă, Ronay, autorul golului, mi-a spus : „Puștiule, abia ai început fotbalul și ai tot timpul înaintea ta — dar vremea mea e pe ducă". Acesta e un exemplu tipic pentru ce înseamnă la un jucător pofta de goluri. Asta ne lipsește : pofta de goluri.

TITUS OZON : Mie mi-a plăcut cum au jucat băieții la Praga, mai ales în prima repriză. Dar racila cea mai mare este că jucăm bine doar pînă în fazele de finalizare. Cum ajungem în fața porții, uităm ce avem de făcut.

VIRGIL ECONOMU : În fotbalul modern e nevoie de cupluri de înaintași, al căror joc să fie orientat direct pe poartă.

GEORGE GRIGORIU : Tocmai de aceea nu înțeleg cum de a fost selecționat Ionescu fără Dumitriu ? E ca și cum ai descompleta un cuplu sudat, cum este, de exemplu, un duo muzical consacrat.

ȘTEFAN COVACI : Dumitriu ni s-a părut prea fragil pentru apărarea masivă a cehilor. Iar Ion Ionescu nu a corespuns, după propria sa mărturisire, din pricina emotivității exagerate. Noi credeam că la 5 ani după debutul său în echipa națională, tracul era firesc să-i treacă.

VALOARE SAU FORMĂ ?

GHEORGHE CONSTANTIN : Consider că pentru echipa națională nu trebuie să conteze în primul rînd forma, ci valoarea jucătorilor. Ce folos că unul e în formă momentană dar n-are o valoare stabilă ? În schimb, orice jucător valoros, într-o săptămînă de antrenament, poate să-și recapete forma.

VIRGIL ECONOMU : Pe vremuri, Vintilă juca uneori, slab la club, dar știam că în echipa națională se luptă ca un leu, deoarece avea clasă. Dar aceasta nu e o regulă generală.

ȘTEFAN COVACI : Cazul lui Ghergheli este asemănător.

noi, juniorii. Veneam eu, un puști, și jucam contra lui Juhasz, îi driblam pe Lupaș, ba uneori chiar îi băgam gol lui David ! Avînd în față un jucător mare, îl imitam, căutam să fac chiar mai mult ca el. Așa am ajuns să-l copiez pe Humis și nu regret.

TITLURI CÎT TOATĂ MANȘETA

GHEORGHE CONSTANTIN : E nevoie de personalitate în fotbal. E adevărat că e vorba de un joc colectiv, dar cunosc multe exemple cînd un singur jucător sau doi au dus echipa la victorie, deși au jucat 11 ! Sînt jucători de valoare mare care salvează un meci, așa cum sînt actori mari care pot salva o piesă. Închipuiți-vă „Apus de soare" fără un Calboreanu în rolul lui Ștefan cel Mare ! Ce bine ar fi să avem cîțiva Calboreanu, Birlic sau Beligan și în fotbal !

PAUL SAVA : Ce-ați zice dacă un comentariu în „Sportul popular" ar fi intitulat așa : „Constantin — strălucitor în

INVITATUL A RĂSPUNS PRIN TELEFON DE LA PRAGA

Sînt la Praga unde ecourile meciului cîștigat cu cîteva zile în urmă de țara gazdă unduiesc încă în cafenelele și berăriile Orașului de Aur. După victoria asupra echipei României, optimismul a început să îmbujoreze fețele palide ale iubitorilor de fotbal cehoslovaci. Ziarele scriu că fotbaliștii români au fost adversari periculoși și tocmai faptul acesta le dă un temei în plus de încredere în noua lor echipă națională. Acum cehoslovacii speră să bată pe portughezi la Lisabona.

Știu că acasă înfrîngerea a produs multă amărăciune. Trist și îngîndurat, m-am plimbat și eu după meci pe malurile Vltavei. Oare nici cînd jucăm ceva mai bine nu putem cîștiga ? Jocul acesta ne-a arătat că rezervorul nostru fotbalistic n-are încă valoarea cerută de marile confruntări internaționale. Avem jucători vajnici, un inimos ca Dan Coe, un spiriduș ca Popa, un neobosit ca Gherghelí, un robot ca Sasu și totuși clasa internațională de prim rang ne lipsește. Ziarele pragheze scriu că Pîrcălab e cea mai bună extremă din Europa. Pîrcălab știe și el că este un fotbalist de superclasă. Lui îi dăunează această solitară remarcă, iar nouă nu ne ajunge. Mai vrem și alți jucători de același calibru. Cine să ni-i ofere oare ? Marea majoritate a secțiilor de fotbal ale cluburilor n-au nici condiții și nici interes să crească jucători. Ele aleargă după fotbaliști gata formați. Dacă secțiile de fotbal muncesc 7-8 ani și scot cîțiva jucători de suprafață, la vîrsta de 18 ani aceștia pleacă la una din cele șapte „Științe" din categoriile A și B sau la stagiu militar, unde au condiții să joace și fotbal. Care părinte, după ce crește un copil pînă să ajungă în pragul facultății, vrea să-l cedeze gata crescut altui părinte ? Iată una din cauzele pentru care talentele din fotbalul nostru se dezvoltă spontan, insuficient.

Secțiile de fotbal ale cluburilor trebuie să devină ele însele celula vieții acestui sport, cluburi de fotbal, pentru a nu mai fi organisme semiparalizate. Trebuie să înviem neapărat acest organism la o viață activă, clocotitoare. O astfel de reformă, înființarea de cluburi de fotbal, trebuie făcută chiar dacă vom învinge echipa Turciei la Istanbul și pe aceea a Portugaliei la București, căci altfel apele s-ar liniști din nou, ca întotdeauna după victorii.

Să tulburăm apele și după succese, iată ceea ce ne mai trebuie pe lîngă multe altele !

Aurel NEAGU

CRISTIAN MANTU : Tocmai la capitolul valoare stăm prost. Sînteți de acord cu mine că jucătorii care nu sînt în stare să țină 2 minute mingea în aer nu au ce căuta pe un teren de fotbal ? Văd că tov. Covaci mă aprobă. Atunci întrebați-l pe tov. Lăpușneanu : cîți jucători de la „Farul" pot face acest lucru ? Nici unul ! Și „Farul" e o echipă din divizia A. De ce federația dă voie unor asemenea jucători să joace ?

ȘTEFAN COVACI : Federația nu se poate substitui conducerilor cluburilor. Problema ridicată de tov. Mantu există, dar rezolvarea ei nu ne incumbă.

MIRCEA TUDORAN : Mi se pare că tovarășul Constantin își pledează propria cauză. După mine, criteriul de selecție rămîne îmbinarea valorii cu forma.

CRISTIAN MANTU : Înaintea meciului de la Praga noi am aflat din raportul observatorului federal că, la Baia-Mare, Sasu a jucat foarte slab. Cînd am vrut să relatăm acest fapt, am fost sfătuiți de federație să nu demobilizăm jucătorii.

ADRIAN FUNDENEANU : Dar nici să publicăm luni ceea ce puteam și trebuia să spunem înainte de meci...

VIRGIL ECONOMU : În privința alcătuirii echipei naționale, eu pledez pentru un selecționer unic. Chiar și englezii, cu seculara lor tradiție în fotbal, au renunțat la consilii și l-au investit pe antrenorul Alf Ramsey, succesorul lui Winterbottom, și cu funcția de selecționer unic.

FOTBALUL ARE IDOLI

ANDREI RĂDULESCU : Dacă vrem să atingem un bun nivel internațional, trebuie să învățăm incontinuu, cei slabi de la maeștri, cei tineri de la vîrstnici. Să părăsim ideea că trebuie să contractăm meciuri numai cînd avem șanse de victorie. Nu e nici o rușine să fii învins de „Santos" sau de „Internazionale". Cînd mi-am început eu cariera, antrenorul obliga echipa I să joace săptămînal cu

meciul de ieri !" ? Dar, în realitate, luni ziarul apare cu titluri de felul acesta : „Steaua-Rapid 2 : 0" (rîsete). Lui Pele și Di Stefano ziarele le consacră locuri de frunte, titluri cît toată manșeta, fotografii pe o jumătate de pagină.

GEORGE GRIGORIU : Și noi am avut, în anii din urmă, un Ozon, un Petschovski, care erau adulați de public și care erau în fond marile vedete ale fotbalului nostru. De ce să ne ferim să vorbim în presă despre marele nostru jucător X și să nu-l prezentăm tineretului, cu toată istoria vieții lui, romanțată sau nu ? Dacă se pune problema vedetei în arta spectacolului, de ce nu s-ar pune și în fotbal ?

PAUL SAVA : Popularizarea marilor talente presupune evidențierea calităților lor morale. În toate poveștile despre Pele se vede că în afară de „foglia secca" și fentele sale celebre, el duce o viață exemplară.

CRISTIAN MANTU : Adesea ne e greu să găsim un jucător pe care să-l popularizăm, de teamă ca a doua zi să nu facă vreo boroboață. Cum să-l dai de exemplu pe Ivansuc, mare amator de alcool ?

TITUS OZON : Cred că Varga, un autentic talent al fotbalului nostru, nu trebuia lăsat să ajungă acolo unde a ajuns. De la început trebuiau luate măsuri educative, să fi fost ținut mai strîns legat de colectivul său de muncă. Ce a făcut federația, ce a făcut clubul pentru el ?

ECHIPELE NU SE NASC ÎN EPRUBETĂ

ANDREI RĂDULESCU : Fără îndoială, un rol primordial în buna rezolvare a problemelor fotbalului revine federației și cluburilor. Consider că este necesară o oarecare autonomie organizatorică a federației de fotbal. Aceeași situație ar trebui creată cluburilor de fotbal, care să-și poată rezolva singure problemele

tehnice, organizatorice și financiare. Această măsură nu se poate înfăptui decît cu oameni competenți. Așa vom avea cluburi puternice, așa vor apărea valorile, pentru echipa națională.

VIRGIL ECONOMU : Sînt și eu de asemenea pentru o oarecare autonomie organizatorică bine înțeleasă a federației de fotbal, precum socotesc că pentru a avea o bună echipă națională trebuie să existe 10-11 echipe puternice de club în campionat. O echipă națională care nu se bazează pe cluburi puternice este o echipă creată în eprubetă și rezultate prea mari nu poate să aducă.

ȘTEFAN COVACI : Noi ducem lipsă de conducători competenți de club. Este cunoscut faptul că niciodată o echipă mare nu a făcut conducători mari, ci invers.

CRISTIAN MANTU : Dar federația, începînd cu președintele ei și terminînd cu tov. Covaci se ocupă numai de echipa națională. Și cel puțin dacă această preocupare în sens unic ar da rezultate !

Revista „Flacăra" a ales tema acestei mese rotunde nu pentru fotbal în sine. În definitiv, toate disciplinele sportive ne stau la inimă, ca și fotbalul. Dar nu putem trece cu vederea faptul că fotbalul a devenit distracția și pasiunea de predilecție a milioane de oameni. Situația fotbalului românesc suscită numeroase și legitime nemulțumiri din partea iubitorilor de sport. Trebuie să recunoaștem că prea puțini împărtășesc optimismul imperturbabil afișat — și la această masă rotundă — de către unele oficialități ale fotbalului. Din discuțiile purtate de cei prezenți la masa rotundă s-au desprins cîteva probleme care merită să fie subliniate :

— preocupare permanentă pentru creșterea și urmărirea tinerelor talente ;

— condiții deosebite pentru jucătorii fruntași ;

— antrenorilor mai multă independență și cît mai numeroase materiale documentare ;

— cluburi puternice cu conduceri pricepute ;

— confruntări cît mai dese cu echipe de renume mondial.

Iată numai o parte din propunerile făcute de cei prezenți la masa rotundă, care ar fi bine să intre în atenția forurilor competente.

Oricît ne-am străduit, în multele ore cît am stat împreună, nu am reușit să epuizăm inepuizabilele probleme ale fotbalului. Mîine, ca și astăzi, alți specialiști și alți nespecialiști se vor întruni în jurul altor mese rotunde, punînd în joc eterna pasiune pentru fotbal. Pentru pasionații fotbalului nu există nici o dată minutul 90 !

La tușă :
Victor BĂNCIULESCU
Paul SLĂVESCU

„MONDIALELE" PESCARILOR

— Cum ați cîștigat campionatul mondial de pescuit staționar ? — a fost întrebat după competiție Liviu Banciu, antrenorul echipei române.

— Simplu : echipa noastră (I. Pană, M. Stoenescu, N. Enache, Al. Vegh și B. Fiu) s-a dovedit a fi cea mai omogenă dintre toate cele 15 echipe participante. Francezii Robert Tesse și Henri Guiheneuf s-au clasat la individual pe locurile 1 și respectiv 5, dar i-au „tras" înapoi Jaques Martin și Raphael Fontanet, care s-au clasat pe locurile 54 și 55, în vreme ce românii s-au grupat toți în prima parte a clasamentului. Cu alte cuvinte, oricît de bun ar fi un concurent, nu poate trage echipa după el...

★

Cel mai mare pește (peste 1 100 g) în această competiție a fost prins de Robert Tesse, — campion mondial — cel mai mic pește (2 g) a fost prins de concurentul iugoslav Dragan Todorov. Deși era singurul pește pe care l-a prins, acesta nu a fost ultimul clasat ; cinci dintre concurenți n-au prins nici un pește !

★

Nu se știe cum, de la Frankfurt pe Main toate coletele care conțineau uneltele pescărești ale echipei engleze au luat calea Singaporelui ! Nu-i greu de presupus moralul echipei engleze sosite la Galați fără unelte și decise să nu participe la competiție. Săritori la nevoie însă, concurenții români și apoi cei italieni le-au pus la dispoziție concurenților englezi vergi, mulinete, cîrlige, momeli și tot ce mai trebuia, „pe alese". Englezii au primit, au mulțumit cu sobrietatea care-i caracterizează, iar în dimineața campionatului ofereau concurenților români și italieni momeli englezești : peste noapte, coletele rătăcite au ajuns la Galați.

★

„...15 000 de spectatori, iată cea mai mare cifră înregistrată vreodată la un campionat mondial de pescuit staționar. Este și acesta un record, o cinste, atît pentru C.I.P.S. cît și pentru țara organizatoare" — a spus Karl Kreitschi, președintele C.I.P.S., în încheierea festivității de decernare a premiilor cîștigătorilor celui de-al XII-lea Campionat mondial de pescuit staționar de la Galați.

I. CÎRCIU

În imaginile alăturate, cîteva instantanee de la Campionatul mondial de pescuit staționar.

Fotografii de Ștefan PETRESCU

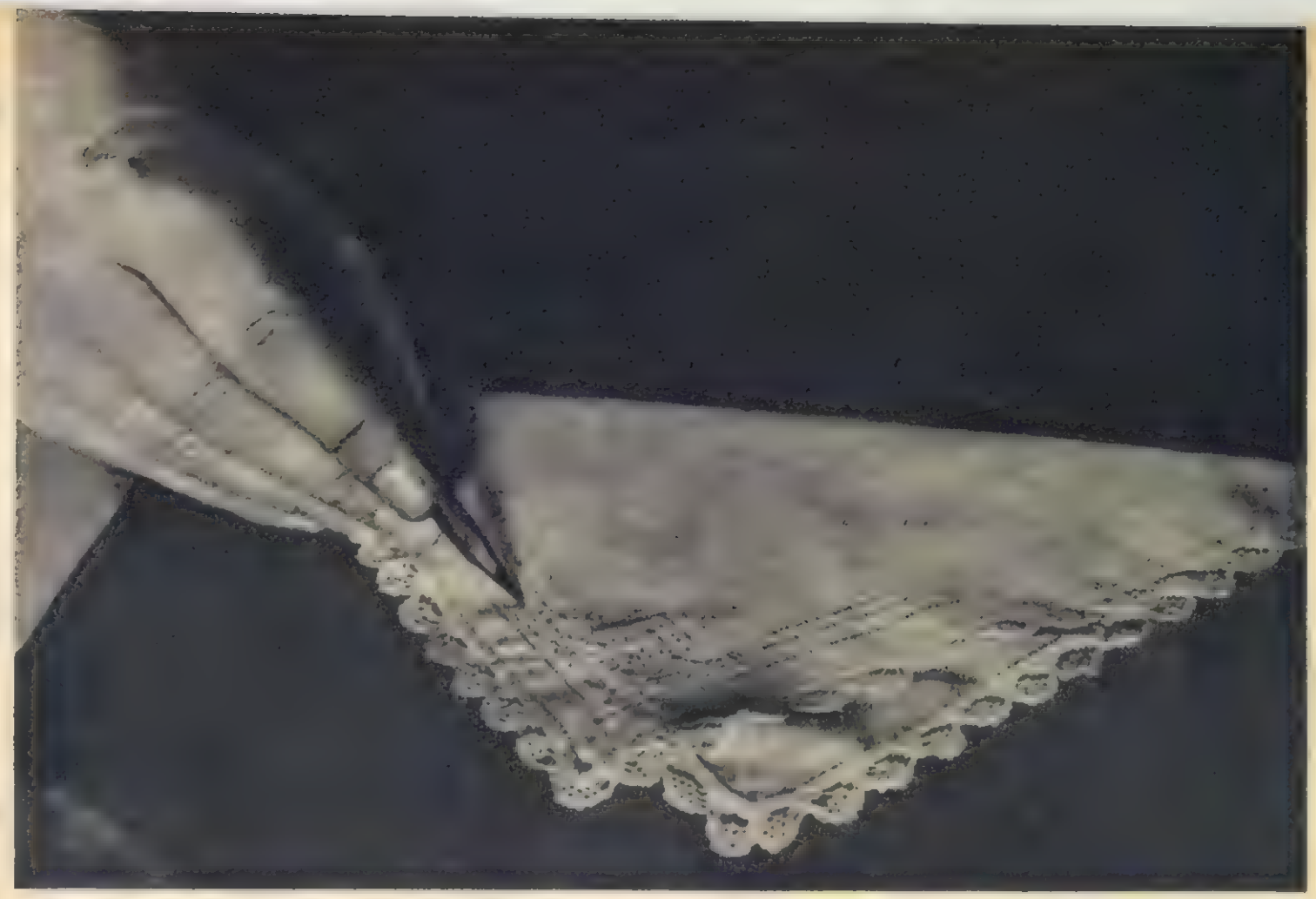

Dantela acestei elegante batiste — folosite de unul din agenții Intelligence Service-ului în timpul primului război mondial — reprezintă un desen strategic.

La parterul acestei faimoase clădiri de pe Downing Street, Londra, se afla, la începutul primului război mondial, sediul Serviciului de spionaj al Ministerului de Război.

„INTELLIGENCE SERVICE"

Pagini din istoria spionajului (V)

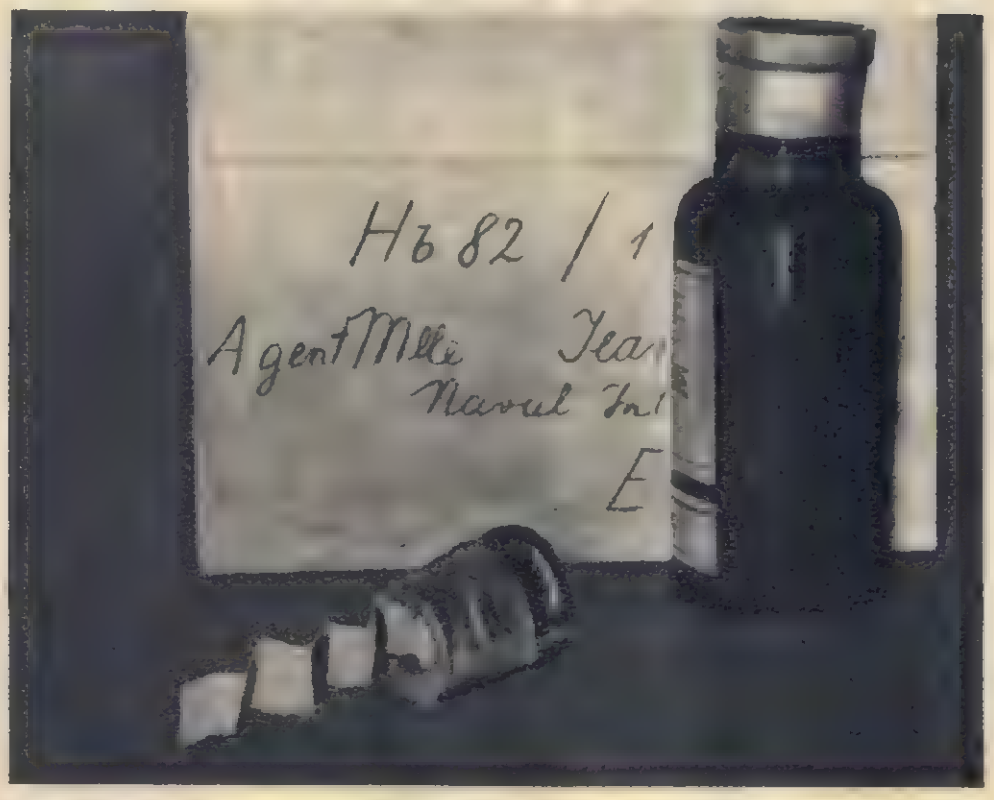

Mesaj secret găsit la o agentă a lui Intelligence Service. Hîrtia era ascunsă în dopul unei sticle de medicamente. Fotografia a fost făcută de Prefectura poliției din Berlin, în timpul primului război mondial.

La 5 august 1914, adică a doua zi după ce Anglia declarase război Germaniei, serviciul secret britanic a arestat douăzeci și doi de spioni germani și două sute de agenți ai acestora. Era un succes deosebit, căci după însăși mărturia documentelor oficiale germane descoperite după primul război mondial, la 4 august 1914 nu existau în Anglia decît douăzeci și șase de spioni principali și două sute de „subspioni". Patru agenți-șefi, printre care și diriguitorul aparatului de spionaj german din Marea Britanie, Steinhauer, au reușit, după cum am arătat într-un articol trecut, să fugă în ultima clipă.

Poate părea curios, dar fapt este că în momentul cînd tunurile au început să bubuie pe fronturile primului război mondial Serviciul secret al Kaiserului nu mai dispunea în mod practic de nici un agent pe teritoriul insulelor britanice... Serviciul secret britanic repurtase o mare victorie.

UN MECANISM COMPLEX

Serviciul englez de spionaj și contraspionaj, cu adînci rădăcini în evul mediu, s-a întărit mai ales în anii care au urmat revoluției franceze. În acea vreme burghezia engleză și-a trimis pe cei mai buni agenți în Franța, în primul rînd la Paris și în porturile maritime. Agenții lui William Pitt „tînărul", primul-ministru englez, dușman neîmpăcat al revoluției franceze, formau o adevărată armată, ajungînd peste tot, infiltrîndu-se în toate partidele politice. Revoluționarii francezi se plîngeau de faptul că „aurul lui Pitt este de vină că există neînțelegeri printre patrioți". Un raport de poliție datat din 7 iunie 1795 vorbește despre spionii Angliei în termenii următori :

„Este limpede că în tot Parisul mișună în momentul de față oamenii lui Pitt. Mulți dintre ei se prezintă drept sud-americani. Pentru a se sustrage atenției poliției, ei nu locuiesc în hoteluri, ci închiriază apartamente în case particulare. Se pare că dușmanii eterni ai Franței se întîlnesc acolo și se înțeleg cu teroriștii pe care-i susțin dîndu-le mulți

bani... Se spune că vederile acestor străini sînt determinate de frica insuflată de Franța republicană..."

Iar cînd, după mulți ani de luptă și de intrigi, burghezia engleză a reușit în fine să-l înfrîngă definitiv pe Napoleon, politica britanică și-a schimbat obiectivul. „Inamicul nostru posibil a devenit, pentru prima dată, nu Franța, ci Germania" — scrie Winston Churchill în „Memoriile" sale, referindu-se la această perioadă. În consecință și eforturile serviciului secret britanic au început a fi dirijate în această direcție.

Serviciul de spionaj englez este cunoscut în general sub denumirea de *Intelligence Service*. Or, contrar părerii celor neinițiați, nu este vorba de o organizație unică, centralizată.

Abia din 1855 Intelligence Service a intrat în faza sa „modernă", o dacă cu crearea lui *War Office Intelligence Departament* (Serviciul de informații al Ministerului de Război). În momentul izbucnirii primului război mondial mecanismul Intelligence Service-ului se prezenta în felul următor :

War Office Intelligence Department, numit, pe scurt, *Secret Service*, se ocupa cu organizarea spionajului, în timp ce contraspionajul se încadra în *Special Branch of Scotland Yard*. Cît despre serviciile secrete ale lui *Foreign Office* (Ministerul de Externe) și cele care lucrau în cadrul lui *Colonial Office*, *India Office* și *Board of Trade* (Ministerul Comerțului), precum și *Naval Intelligence Departament*, spionajul naval, ele acționau în mod absolut independent, bucurîndu-se fiecare de o autonomie completă. Această independență își avea avantajele, dar și dezavantajele ei. În timpul primului război mondial nu o dată s-au ivit cazuri cînd agenții War Office-ului concurau pe acei ai unui alt serviciu secret, de pildă în obținerea „bunăvoinței" unui șef arab, crezînd că rivalul reprezintă o putere străină...

În afara celor mai sus-enumerate, serviciul secret britanic mai dispunea de o secție care supraveghea cablurile submarine, liniile de navigație, stațiile de telegrafie fără fir ș.a.m.d. Efectivul acestei secții : mii de tehnicieni, de cunoscători de limbi străine etc. Și, în fine, o subsecție specială cu sarcina de a asigura legăturile între War Office Intelligence Department și celelalte secții ale serviciului secret. La sfîrșitul războiului în această subsecție lucrau 6 000 de ofițeri.

Fără îndoială, cel mai important nucleu al Intelligence Service-ului era War Office, a cărui dezvoltare datorează mult experienței dobîndite în India și în războiul cu burii (1899-1902).

„AVENTURILE MELE CA SPION"

Lordul Kitchener, comandantul șef al trupelor britanice din Africa de Sud, a înființat acolo un așa-numit „Comitet pentru pace". Să fi fost oare vorba de o instituție umanitară? Comunicatele din epoca războiului anglo-bur arată că burii îi împușcau pe toți prizonierii cunoscuți ca membri ai acestui comitet. Căci „Comitetul pentru pace" al lordului Kitchener era, în realitate, o organizație de spionaj...

Winston Churchill și Richard Harding Davis, care au participat la campania din 1899-1902 în calitate de corespondenți de război, dezvăluie unele aspecte din metodele englezilor. De pildă, ei angajau păstori cafri și zuluși care se strecurau cu turmele lor peste liniile burilor și aduceau rapoarte scrise pe bucăți mici de hîrtie, răsucite în așa fel încît să poată fi ascunse într-o scobitură săpată într-un băț și acoperită cu lut. Alți africani care făceau spionaj pentru englezi aveau asupra lor o pipă în care, sub tutun, se ascundea hîrtia cu mesajul. Dacă se ivea vreun pericol, ei își aprindeau pipa și distrugeau corpul delict. Lordul Baden-Powell, apărătorul orașului Mafeking și expert în arta spionajului, elogiază pe zulusul Jan Grodbom, care a adus mari servicii spionajului englez.

Lordul Baden-Powell a devenit cunoscut ulterior mai ales prin mișcarea de „cercetași" înființată de el, căreia i s-a făcut o intensă și sistematică propagandă. Mișcarea „boy-scouts" s-a răspîndit în lume în preajma și după primul război mondial. În ciuda afișării unor lozinci umanitariste — „Nici o zi fără o faptă bună !" — și a unor preocupări sportive, ea era în fapt o organizație paramilitară burgheză, pusă în slujba țelurilor reacționare.

În cartea sa intitulată „My Adventures as a Spy" (Aventurile mele ca spion) lordul Baden-Powell nu-și ascundea intenția de a crește o generație de spioni pentru Imperiul britanic. Cartea aceasta, un adevărat manual pentru agenți secreți, este plină de reguli de comportament în diferite ocazii. „Un spion — spune el — trebuie să știe astăzi să vorbească pe nas, iar mîine să aibă o voce clară ; el trebuie să știe să afișeze ba ticuri nervoase, ba o față impasibilă" ș.a.m.d.

După crearea Antantei Cordiale și în urma evenimentelor care au precedat primul război mondial, War Office și-a îndreptat atenția mai ales asupra Germaniei, Austro-Ungariei și Turciei. Între 1910 și 1911 lordul Baden-Powell se plimba adesea pe coasta dalmată, culegînd informații asupra puterii de foc a bateriilor fortăreței de la Cattaro. Venerabilul lord și-a luat aici înfățișarea unui nevinovat dar pasionat vînător de fluturi ! Materialul folosit de el : un caiet de desen și clasica plasă de prins fluturi, iar în caiet, crochiuri foarte amănunțite ale aripilor acestor gingașe zburătoare...

CENTRUL DE PE CONTINENT

Centrul de pe continent al serviciilor de spionaj și contraspionaj engleze se stabilise în Olanda, biroul central aflîndu-se la Rotterdam, în cele 15 camere ale firmei „Uranium Steamship Co." Această vastă organizație „comercială" trimitea spre alte țări numeroși „voiajori comerciali". Conducerea „firmei" se găsea în mîinile căpitanului Tinsley care, mai tîrziu, în 1915, a organizat și în Elveția o rețea de spionaj nu mai puțin vastă.

Unul din punctele de sprijin ale organizației din Elveția fusese camuflat sub egida unei firme comerciale : S.S.S. (Société Suisse de Surveillance), iar altul sub masca unei școli de limbi moderne care funcționa la Berna, cu sucursale la Zürich și Basel. „Școala" a fost închisă de autoritățile elvețiene în aprilie 1916. Pînă atunci, principala sarcină a agenților englezi din Elveția era observarea bazei dirijabilelor germane de la Friedrichshafen. Primul atac al avioanelor britanice împotriva halelor faimoaselor zeppeline a fost executat la 21 noiembrie 1915, în urma indicațiilor unui montor de origine elvețiană, Rieser, aflat în slujba spionajului britanic.

FOC ÎN BUZUNARUL ATAȘATULUI NAVAL !

În ultimul deceniu al secolului trecut, cînd agenții diferitelor servicii secrete britanice nu erau încă prea numeroși și nu aveau experiența necesară, s-au înregistrat cazuri care au presărat cu povești hazlii memoriile diplomaților și ale foștilor spioni. Așa s-a întîmplat de pildă cu generalul Aston, care spre 1890 a primit sarcina să procure informații despre armamentul francez.

„În această epocă — scrie generalul Aston — se vorbea mult despre un nou exploziv francez, melinita, care avea să revoluționeze arta războiului. Nouă ne era permis să comandăm orice carte străină care putea să furnizeze informații necesare Amiralității. Așa că, în momentul cînd am văzut un anunț despre apariția unei cărți cu titlul «Melinita», am comandat-o și, fără să mă uit prin ea, am expediat-o lui R. D. Awdry, secretarul adjunct al Amiralității. Puțin timp după aceea mi s-a înapoiat volumul și am văzut că este vorba de un roman francez de factură ușoară, destul de dubios, avînd pe copertă un portret desenat al eroinei — Melinita ! Alăturat, cîteva rînduri ale secretarului adjunct : «Oare astfel de materiale intră în atribuțiile noului serviciu de informații ?»".

Un ataşat naval, invitat la experimentarea unui obuz perforant străin, de fabricație secretă, a băgat în buzunar o schijă de obuz cu intenția de a o trimite în Anglia pentru analiză. Puțină vreme după aceea, spre marele haz al spectatorilor — ofițeri superiori și diplomați — o dîră subțire de fum a început să se degaje din uniforma de gală a ataşatului. Schija era încă prea încinsă cînd diplomatul o vîrîse în buzunar...

Trebuie subliniat însă că asemenea episoade „romantice" nu reprezintă nici oglinda fidelă a epocii în care s-au desfășurat și nici nu caracterizează esența activității serviciului secret britanic. La începutul secolului nostru, politica marilor puteri se elabora îndărătul ușilor capitonate ale sediilor marilor monopoluri. Drept urmare, și obiectivele serviciilor de spionaj deveniseră mult mai largi, depășind sfera pur militară și purtînd amprenta intereselor trusturilor. Intelligence Service a apărat cu strășnicie interesele marelui capital britanic și a jucat un rol însemnat în pregătirea și apoi în menținerea cuceririlor coloniale, în organizarea de comploturi și diversiuni îndreptate împotriva luptei de eliberare a popoarelor. Răsfoind filele istoriei ies la iveală nenumărate uneltiri, acțiuni de corupție, provocări și multe alte crime comise de Intelligence Service. În cursul altor articole vom avea prilejul să revenim la aceste fapte, desprinse din „biografia" serviciului secret britanic. Deocamdată să amintim un episod, poate mai puțin cunoscut, care arată limpede rolul jucat de Intelligence Service, ca unealtă a monopolurilor, la începutul secolului XX.

Cînd lumea capitalistă și-a dat seama de importanța petrolului, îndeosebi pentru flota de război, Marea Britanie a început să acorde și ea un mare interes acestei materii prime. Anglia dispunea la începutul secolului de cea mai importantă flotă militară și comercială din lume și Amiralitatea britanică știa că războiul care se apropia va reclama din partea escadrelor de luptă și chiar a vaselor comerciale viteză sporită și lărgirea razei lor de acțiune. Și se mai știa că flota care va înlocui cărbunele cu petrolul își va mări eficiența militară cu cincizeci la sută. Atunci s-a trecut cu înfrigurare la prospectări petroliere pe tot întinsul Imperiului britanic, dar fără rezultat. În acel moment „Royal Dutch" al lui Deterding, a doua companie petrolieră din lume după „Standard Oil", încheie un acord cu Amiralitatea britanică. Conform înțelegerii, „Royal Dutch" înființează baze strategice pe tot globul în vederea aprovizionării cu petrol a flotei maiestății sale. Dar toate acestea nu sînt suficiente. „Programul lui Churchill" cere mult mai mult. „Scopul final al politicii noastre — spunea Winston Churchill — constă în aceea ca Amiralitatea noastră să fie singurul proprietar și exploatator al tuturor zăcămintelor de petrol de care are nevoie. Din acest motiv va trebui să acumulăm în țară cantități de petrol suficiente pentru nevoile noastre militare..." Scurt dar elocvent. Pentru ca acest program să fie realizat, trebuia cucerit și petrolul persan. Și în această bătălie a fost aruncat Intelligence Service.

ACȚIONAR: INTELLIGENCE SERVICE

Cînd primii căutători de petrol au apărut la granița Persiei, pe care marele poet persan Hafiz o cîntase ca „împărăție a rozelor și a vinului", țevile ruginite a o sută de tunuri așezate în marea piață din Teheran amenințau — desigur numai simbolic — cele patru colțuri ale lumii. Afară de această podoabă marțială, nici un tun nu mai era de găsit în toată țara și nici un vas de luptă nu plutea pe valurile mărilor care scăldau coasta Persiei. Astfel, Persia a căzut ușor pradă setei de petrol a trusturilor occidentale.

În 1901 a apărut pe aceste meleaguri canadianul William Knox d'Arcy, francez de origine dar devenit cetățean britanic. Și pentru că dispunea de bani, în scurt timp el a obținut dreptul exclusiv de prospectare pentru întregul teritoriu al țării, cu excepția celor cinci provincii din nord. În curînd, în sudul Persiei, în condiții destul de discrete, își începe activitatea mica societate „Burmah Oil Co", care, oficial, vindea petrolul extras din Indiile britanice. William Knox d'Arcy a apărut deci în Persia tocmai atunci cînd Amiralitatea britanică începuse să caute cu înfrigurare petrol în toate colțurile lumii. D'Arcy nu este singurul agent englez care a căutat să obțină o concesiune petrolieră în Persia, dar este primul care a reușit s-o obțină.

În momentul cînd documentul de concesionare era semnat de șahul Persiei, „Burmah Oil Co." dispăru de pe firmament... Nu mai era nevoie de ea. Se înființă în schimb o nouă societate : „Anglo-Persian Oil Company", a patra companie petrolieră din lume ! Cine erau acționarii ? Acest detaliu nu se află decît în mai 1914, cînd războiul mondial devenise inevitabil. Cincizeci și șase la sută din capitalul lui „Anglo-Persian" se găsea în mîinile Amiralității britanice și ale Intelligence Service-ului !

Intelligence Service, în ceea ce privește izvoarele fondurilor sale, era independent de Ministerul de Externe și de Parlament. El avea propria sa avere, mari proprietăți, sume însemnate depuse la diferite bănci. Dacă un agent al lui punea mîna pe un document important, serviciul secret nu-l ceda gratuit nici Amiralității, nici statului-major.

Și în același an decisiv, 1914, primul incontestabil succes de mare anvergură al Intelligence Service-ului, în luptă directă cu agenții străini care operau în Anglia, a fost acea „aruncare de plasă" de la 4 august 1914, despre care vorbeam la început și care s-a soldat cu prinderea tuturor agenților germani din insulele britanice. Dintr-o dată, Germania a rămas fără nici un „contact" direct cu Anglia, ceea ce, după părerea experților militari germani, a însemnat pierderea bătăliei de la Marne „cu o zi mai devreme".

Ion ASZODY

ANCHETA FLĂCĂRII

CE FACEȚI DUPĂ ORA 3?

ARE CUVÎNTUL PIATRA-NEAMȚ

Noul, frumosul dar și cvasi-unicul cinematograf „Pietricica".

Rodica Lazăr

Irina Hîrțe

Vechiul și patriarhalul oraș al lui Calistrat Hogaș își schimbă înfățișarea cu fiecare zi. Piatra-Neamț, orașul industrial și modern de astăzi, cunoaște un nou ritm de viață, ritmul viu al epocii socialiste. În acest ritm se construiește, în acest ritm produc uzinele nou ridicate în apropierea orașului. Și cu cît activitatea din toate domeniile este mai trepidantă, cu atît apar mai necesare acțiunile și măsurile menite a asigura, mai ales tineretului, mijloacele de odihnă și amuzament. Despre această problemă s-a discutat la masa rotundă pe care redacția noastră a organizat-o la Piatra-Neamț.

Mai întîi însă să vă prezentăm pe interlocutoarele noastre — pentru că la această masă rotundă am invitat șapte tinere. Iată-le: Rodica Lazăr, funcționară, Irina Hîrțe, profesoară, Elena Ciobanu, tehniciană, Elena Petrescu, lucrătoare în comerțul cooperatist, Felicia Braga, tehniciană, Elisabeta Petrescu, asistentă medicală, Tereza Gherghel, tehniciană.

Și acum...

Reporter: Ce faceți, stimate tovarășe, după ora 3?

Rodica Lazăr: E timpul prea scurt pentru cîte am vrea și am putea face. În principal însă timpul liber se împarte între gospodărie și distracție.

Irina Hîrțe: O paranteză: Rodica e una din artistele amatoare „de vază" ale Pietrei-Neamțului. Așa că parte din timpul ei liber e dedicat timpului liber al altora.

Reporter: Cu atît mai bine; tovarășa Rodica vorbește în cunoștință de cauză. Poate că se va referi în cuvîntul său la Teatrul de stat din Piatra — cel mai tînăr teatru al țării.

Rodica Lazăr: Chiar aveam intenția. Teatrul nostru are un repertoriu — cred eu — interesant, bine alcătuit *pentru un oraș tînăr, pentru un public format din tineret:* „Nu sînt Turnul Eiffel", „Stația de autobuz", „Fii cuminte, Cristofor!", „Mizerie și noblețe" și „Piatra din casă".

Elena Petrescu: Aș vrea să adaug că ar trebui să subliniem suflul tineresc al spectacolelor, vigoarea și prospețimea lor...

Irina Hîrțe: ...și prin aceasta seriozitatea și respectul față de spectator. Ceea ce nu se întîmplă — fiindcă a venit vorba — cu unele turnee organizate de O.S.T.A.

Reporter: Vă rugăm să concretizați.

Irina Hîrțe: Exemple sînt — din păcate — destul de multe. Voi aminti, ca pe cel mai recent, spectacolul dat aici (și, probabil, nu numai aici) de N. Stroe. Acest artist, care se bucură de prețuirea noastră și al cărui nume este atît de legat de dezvoltarea teatrului de estradă, n-ar trebui să apară în spectacole superficiale, îmbibate cu glume vechi, desuete.

Reporter: Toate manifestările patronate de O.S.T.A. și prezentate aici au fost slabe?

Rodica Lazăr: Nu. De pildă, concertul-spectacol dat nu demult de Gică Petrescu, Margareta Pîslaru, Marina Voica, Constantin Drăghici (orchestra Bebe Prisada) a fost foarte bun. Asemenea manifestări le primim totdeauna cu bucurie.

Reporter: E genul de spectacole pe care-l preferați?

Tereza Gherghel: Nu. Noi am văzut cu aceeași plăcere și „Vulpile" (Teatrul Mic), și „Dragă mincinosule" (Teatrul „Lucia Sturdza-Bulandra"). Dar din păcate nu prea sîntem vizitați: ne-ar bucura să primim în mijlocul nostru artiști de la naționalele bucureștean, ieșean, clujean, craiovean, de la Teatrul de Comedie și de la alte teatre de prestigiu.

Elisabeta Petrescu: Aș vrea să mă refer la concertele de muzică simfonică. Prea multe nu am de spus, pentru că sînt extrem de

---

umor de peste hotare

— E bine s-o știi: mi-am ucis nevasta fiindcă sforăia...

— Te rog, dragul meu, să mergem acasă... N-am să mai spun că nu știi să pescuiești !!

rare. Fiind rare, nu formează nici un fel de public. Această stare de lucruri ni se pare condamnabilă.

Reporter: ...Dar Filarmonica din Bacău?

Elisabeta Petrescu: Tocmai despre ea e vorba. Vine extrem de rar la Piatra-Neamț.

Reporter: Și ce propuneți?

Elisabeta Petrescu: Să ne viziteze la intervale regulate și nu atît de rar.

Irina Hîrțe: Mi-aș permite să adaug ceva. Înțelegerea unei cărți sau a unei piese de teatru diferă mult de înțelegerea unei bucăți muzicale, calea de „acces" către aceasta nefiind chiar atît de lesnicioasă. Oare la noi, în Piatra-Neamț, nu s-ar putea organiza un curs de inițiere muzicală? Profesorul Grigorică din orașul nostru, un om bine pregătit, ar putea „prefața" aceste concerte simfonice. Ce părere aveți?

lor ce te însoțesc. Acest sistem mi se pare din cale afară de nepolitic*os* — și e cu atît mai prost faptul că a devenit sistem. Tot la restaurant — sau la teatru — întîlnești uneori oameni, mai ales bărbați, într-o ținută vestimentară necorespunzătoare: în loc de haină — pulover, fără cravată sau dansînd fără haină, numai în vestă. Foarte neplăcut.

Felicia Braga: ...Și mai ales distonant. Distonant cu vremurile pe care le trăim și cu modul de comportare a marii majorități a oamenilor. Referirile tovarășei Gherghel au ca obiect manifestări din ce în ce mai rare — dar care mai persistă. Dacă moda pentru femei e dezbătută pe larg în paginile presei, cea pentru bărbați nu prea. Ar trebui remediată această scăpare. Și acum altceva. La întrebarea „Ce faceți după ora 3?" noi am putea răspunde în cor: „Vrem

gur bar de zi, cu trei mese (!!!) și un singur cinematograf („Pietricica") — ambele foarte frumoase. Sînt oare și suficiente?

Elisabeta Petrescu: Evident că nu-s suficiente. E foarte plăcut să stai după-amiază „la o cafea" și la taclale, ascultînd muzică... e plăcut dar trebuie să ai și unde. Cinematograf mai există unul: la casa de cultură. Dar și două — tot puține sînt. Noi ne mai gîndim la grădini de vară, la un teatru de vară...

Felicia Braga: ...Fără să uităm însă că orașul nostru e un oraș în plină construcție și dezvoltare și că nu se poate face totul dintr-o dată.

Elena Ciobanu: Bună parte din timpul meu liber îl dedic lecturii. Îmi place să citesc. Cine dorește are la librărie o „căsuță" și i se rețin toate noutățile, tot ce îl interesează. Toate bibliotecile, la rîndul lor, sînt bine dotate; ca și

avem atîtea locuri frumoase de vizitat! Excursiile la București sînt obositoare și superficiale: o zi! Rostul lor n-ar trebui să fie *în primul rînd* rentabilitatea filialei O.N.T.-Carpați din Piatra-Neamț.

Elena Ciobanu: În această ordine de idei, și în încheierea discuției noastre, vreau să spun că în Piatra-Neamț se simte nevoia unui patinoar, a unei pîrtii de schii, a unui șirand. Condiții naturale există din plin.

Tereza Gherghel: ...La fel și pentru un punct zoologic, eventual

Elena Petrescu

Tereza Gherghel

Elisabeta Petrescu

Felicia Braga

Elena Ciobanu

O ușă, cîteva cutii și... un spate! Să ne explicăm: ne aflăm în magazinul „Foto-sport-muzică" din Piatra-Neamț! Un magazin nou, modern! Dar un magazin care una-două e în inventar. Ceea ce, din punctul de vedere al fotoamatorilor e o calamitate; e și singurul magazin în Piatra-Neamț care vinde filme. Un centru turistic important trebuie să pună la dispoziția amatorilor filme la toate orele. Soluția? Să se vîndă și la alte magazine, și la debitele de tutun. Cît privește bunăvoința gestionarei magazinului de a ne da relații — imaginea obținută cu ajutorul aparatului de fotografiat e clară: ne-a întors spatele, refuzînd să răspundă la întrebările noastre. Iată o atitudine de neînțeles!

Reporter: Nu putem decît să reluăm întrebarea și s-o adresăm Comitetului Orășenesc U.T.C., Consiliului raional pentru cultură și artă, Consiliului sindical raional, Casei de cultură.

Tereza Gherghel: S-a vorbit acum despre „prefațarea" unor concerte. Ar fi foarte bine. Eu mă gîndesc și la un altfel de „prefațări". E vorba de politețe, de ținută, de modă. Mă gîndesc la o serie de conferințe educative...

Reporter: ...N-ați prefera simpozioane?

Tereza Gherghel: Ba da, ar fi chiar mai bine. Așadar, o serie de simpozioane pe aceste teme.

Reporter: De ce simțiți această nevoie?

Tereza Gherghel: La restaurant, de pildă, se întîmplă uneori — deși ești însoțită — să te trezești invitată la dans de un vecin de masă pe care nu numai că nu-l cunoști, dar nici nu se prezintă și nici nu cere asentimentul persoanesă dansăm!" Să mă explic. Forurile noastre locale, de partid și de stat, fac tot ce se poate pentru ca tinerii să se simtă cît mai bine. Teatru, cinematografe, matinee dansante la unele cluburi etc. Mai sînt însă necesare și alte prilejuri. Seara, în Piatra-Neamț nu se poate dansa decît la restaurantul — ce-i drept foarte frumos — „Căprioara". Atîta tot!

Rodica Lazăr: Lipsește și un curs de dansuri moderne, la zi. Casa noastră de cultură ar trebui să organizeze neîntîrziat un asemenea curs. Necesitatea și... solicitudinea de care se va bucura sînt clare. Iar la viitoarele restaurante care se vor construi în Piatra-Neamț să se organizeze *matinee dansante pentru tineret.*

Irina Hîrțe: La școala noastră s-au organizat asemenea cursuri dar pe cît de repede au fost organizate, tot atît de repede au sucombat. Trebuie reluate.

Reporter: Am văzut aici un sinstandurile din întreprinderi; cartea e popularizată cu eficiență și aceasta-i esențialul. Din acest punct de vedere nu există probleme.

Rodica Lazăr: Așa și e — dar... există un „dar". Am căutat fără sorți de izbîndă „Eminescu" și „Creangă" de Călinescu. Apar cărți care nu ajung la Piatra-Neamț în măsură suficientă. Organele regionale din Bacău, ca și cele din București care se ocupă de difuzarea cărții, ar trebui să se gîndească la acest lucru.

Reporter: Prea bine. Dar turismul? Orașul dv. este și abia trebuie să devină un centru turistic important.

Elena Petrescu: Cred că cercurile de orientare turistică din Piatra-Neamț sînt insuficiente și nici nu activează cum trebuie. O.N.T. ar trebui să organizeze mai multe excursii — și nu numai la București. În Bucegi, în Deltă, pe Ceahlău (sînt foarte mulți pe aici care nu-l cunosc!), la mănăstiri, sub auspiciile muzeului raional, ar fi interesant și instructiv.

Rodica Lazăr: V-aș ruga să ne spuneți ce se va întîmpla cu cele discutate aici?

Reporter: Vor fi transcrise, publicate și citite de acele foruri din Piatra-Neamț îndrituite cu rezolvarea lor. Și — sperăm urmate de măsuri concrete.

Anchetă realizată de
Bazil DUNĂREANU
Fotografiile autorului

FRUNZE DE TOAMNĂ

de Cik DAMADIAN

dialog cu cititorii

SĂPĂTURILE ARHEOLOGICE DIN BUCUREȘTI

„Știu că de cinci ani se fac săpături arheologice în cartierul Străulești. Aș dori să știu ce s-a descoperit pînă acum".

Maxim SÎRBU
București

Răspund MARGARETA CONSTANTINIU și P. I. PANAIT, cercetători la Muzeul de istorie a Bucureștiului.

Problemele centrale ridicate de săpăturile de la Străulești se leagă de aprofundarea cunoașterii procesului de formare a limbii și poporului român, de formare a orașului feudal București și a raporturilor lui cu satele din vecinătate.

Sînt cunoscute pînă în prezent bordeie, locuințe de suprafață și un cuptor de ars oale aparținînd dacilor liberi din secolele III-IV e.n., o întinsă locuire a populației autohtone din secolele VI-VII e.n., precum și numeroase vestigii atestînd prezența pe aceste locuri a populației străvechi românești din secolele IX-X e.n.

Din așezarea feudală s-au descoperit peste 20 de bordeie și case de paiantă în care s-au găsit numeroase unelte de producție și obiecte casnice, aflate în gropi de bucate, vetre în aer liber etc. Mai importante concluzii au putut fi trase îndeosebi în urma descoperirii și studierii a două necropole din secolele XIV-XVI aflate pe teritoriul unui sat de pe vremea aceea cunoscut din documente sub numele de Măicănești.

Săpăturile din anul acesta urmăresc cu precădere elucidarea unor probleme legate de așezarea din secolul al IV-lea, precum și continuarea scoaterii la lumină a celui mai vechi cimitir feudal, semnalat abia în campania din 1964.

ASCENSORUL ȘI POVESTEA LUI

„Cînd s-au instalat primele ascensoare ? De asemenea, aș dori să știu cîte ceva despre mecanismul lor de funcționare".

Nicu BELDIC
Podu Turcului, raionul Adjud

Răspunde ing. MIHAI DUMITRACHE, inginer-șef la întreprinderea „Ascensorul" București.

Ascensorul este, după cum se știe, o instalație pentru transportat pe verticală, în cabină ghidată, persoane sau materiale. Există o foarte mare varietate de tipuri de ascensoare : cu acționare mecanică, hidraulică, electrohidraulică, electromecanică, electrică și cea mai recentă încercare — electropneumatică (cabina circulînd ca o capsulă într-un tub).

Primul ascensor de persoane cu acționare electrică și avînd o înălțime de ridicare de 20 m, cu care s-a făcut demonstrații, a fost prezentat la o expoziție internațională în 1880.

În România primele ascensoare electrice au fost montate în jurul anului 1900 la Cluj și Timișoara și în 1905 în București (în clădirea actualei Case centrale a armatei).

De la prima instalație și pînă în prezent ascensoarele s-au perfecționat continuu, obținîndu-se o securitate cît mai mare pentru persoanele și materialele ce le transportă. De asemeni s-au construit instalații complexe, ajungîndu-se la o „baterie" de 2 sau 3 ascensoare cu comenzi colectiv-selective (ușI cu închidere automată, semnalizare de poziții și de avertizare a plecării cabinei de la palierul la care se află). La asemenea baterii, pasagerul apasă pe butonul de la palierul la care se află pentru sensul în care vrea să meargă (sus sau jos) și cabina ascensorului (din cele 2 sau 3 cîte sînt) circulă în sensul în care dorește pasagerul, iar la oprire se deschid ușile automat. Pasagerul intră, apasă pe butonul dorit, se aude o sonerie, se aprinde un semnal luminos deasupra ușii („Atenție !") și ușile se închid automat, iar cabina pornește.

Cum funcționează în genere ascensorul ? Desigur, totul începe cu o apăsare pe buton, care închide circuitul electric al releului de stație, comandînd astfel deblocarea frînei și introducerea curentului electric în motorul de acționare. În acest fel, cabina circulă pînă la stația de comandă, purtată de cabluri la capătul cărora se găsește contragreutatea.

Instalarea de ascensoare în țara noastră a luat un avînt important abia după începerea campaniei de construcții de locuințe, în special a blocurilor cu multe etaje și a marilor uzine — adică în ultimii 10-15 ani. În trecut, ascensoarele erau fabricate și montate exclusiv de firme străine.

Este interesant de remarcat că în timp ce în 1945 în București numărul ascensoarelor care deserveau blocurile și industria era de circa 1 500, azi, tot în București, s-a ajuns la peste 3 800 de ascensoare construite și montate de întreprinderi românești.

UNDE A FOST ÎNGROPAT UN TEZAUR

„În apropierea gării Orșova, în cimitirul de la poalele Muntelui Alion, se află o capelă ridicată de Franz Joseph I, împăratul Austriei, pe locul unde — așa cum am aflat cu prilejul unei excursii — a fost îngropat vremelnic tezaurul monarhiei ungare (inclusiv semnele de încoronare ale regilor unguri). Cum a ajuns acest tezaur în apropierea Orșovei ?"

Simion BLIDARU
Fălticeni

În anul 1849, în urma înăbușirii revoluției din 1848 din Ungaria, guvernul revoluționar a căutat să se refugieze în Țara Românească, pe la Turnu-Severin, ducînd cu sine tezaurul (inclusiv coroana Sf. Ștefan). În noaptea de 17-18 august ele au fost aduse de la Caransebeș la Orșova, într-o lădiță de fier, de către fostul ministru de interne Szemere și îngropate sub podelele unei case de lîngă fosta judecătorie. Pentru mai multă siguranță că nu vor fi găsite de austrieci, relicvele au fost scoase și reîngropate la poalele Alionului, unde se afla pe atunci o mare pădure. Abia după patru ani de căutări minuțioase, la 8 septembrie 1853 tezaurul a fost găsit (în schimbul unei recompense de 150 000 fiorini, primite de un anume I. Varga, fost colaborator al lui Szemere, care a divulgat locul ascunzătorii).

TAHITI

„Doresc să cunosc ceva din geografia și istoria Insulei Tahiti, precum și unele amănunte în legătură cu preocupările locuitorilor ei".

Teodor NICULESCU
Ploiești, str. Putnei 8

Răspunde ILEANA NICOLAESCU, ziaristă.

Taiti, Tahiti, Otaiti sau Otahiti (după pronunțările europene sau băștinașe), principala insulă a grupului polinezian Insulele Societății, s-a făcut cunoscută lumii prin frumusețile de vrajă ale unui peisaj luxuriant. Plutind în mijlocul învolburat al Pacificului, insula i-a apărut savantului călător Thor Heyerdahl cu „munți albaștri, sălbatici și dantelați, ce se înălțau spre cer purtînd cununa de nori în jurul piscurilor, cu palmieri zvelți înghesuindu-se prin toate vîlcelele de-a lungul țărmului și pe plaja aurie"...

Dincolo de aspectul paradiziac al naturii tahitiene, de frumusețea cuceritoare a băștinașilor care au inspirat de altfel multe din pînzele celebrului pictor francez Gauguin, considerat după unele aprecieri „adevăratul descoperitor al insulei", Tahiti a avut și are însă și probleme de mai gravă rezonanță. Cel mai important centru al vechilor polinezieni — de altfel primul focar de cultură polineziană — insula purta pe vremuri numele de Raiatea, pomenit și astăzi cu mîndrie în legendele autohtone.

Descoperită de portughezul Queiros în 1605, redescoperită de Wallis în 1857 și vizitată curînd după aceasta de Cook, insula era locuită de o populație băștinașă care — cu sila — a fost creștinată în prima jumătate a secolului al XIX-lea de misionari protestanți și catolici, între aceștia izbucnind asemenea certuri încît a fost nevoie de intervenția repetată a amiralului francez Dupetit-Thouars. Din 1842 Tahiti a fost proclamată protectorat francez, iar din 1880 a devenit colonie. Astăzi ea are statutul de teritoriu de peste mări al Franței.

Colonizarea a accelerat descompunerea orînduirii gentilice încetățenite pe insulă. Popor vioi și harnic, tahitienii se ocupau în vechime cu agricultura, cultivînd în comun ignami și batate, taro și arbori de pîine. Sosirea europenilor a orientat economia insulei exclusiv spre cultivarea arborilor de cocos — exportul de copra (miezul nucii de cocos) asigurînd venituri însemnate noilor stăpînitori. Băștinașii au avut de ales între robia pe plantații și retragerea în adăpostul însingurat al munților. Lipsurile, mizeria și epidemiile au secerat mai mult de jumătate din indigeni. Potrivit celui mai recent recensămînt populația insulei atinge 30 000 de locuitori, dintre care aproape 10 000 europeni.

În ultimul timp insula preocupă anumite cercuri politice occidentale datorită poziției sale strategice deosebite, fiind situată în partea de miazăzi a Oceanului Pacific, între Australia și America.

Înglobarea sa în zona de experimentare nucleară franceză a atras pe lîngă un circuit intens al navelor militare franceze și o mărire bruscă a interesului unui număr crescînd de „turiști" americani. Drept care, autoritățile franceze au dispus recent închiderea consulatului S.U.A. instalat după cel de-al doilea război mondial în capitala insulei, Papeete. Ceea ce nu a tulburat cu nimic viața pașnicei populații tahitiene.

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze : Ludovic Kasler, lăcătuș, și Andrei Cerchezan, zidar, Călan, str. Avram Iancu 16-18 : teme diverse, ilustrate ; Costel Chiriac, strungar, Viișoara, m. Piatra-Neamț : literatură, cinema, ilustrate ; Ion Teleagă, sudor, Reșița, Orașul Nou, bloc 2, ap. 8 : muzică, ilustrate ; Victor Giurgiuc și Costel Prundeanu, macaragii, Reșița, Orașul Nou, bl. 2, camera 9 : teme diverse, ilustrate ; Ana Coandă și Ileana Miereanu, oficiante P.T.T.R., Băile Herculane : teme diverse, ilustrate ; Dida Iliescu, bibliotecară, Galați, str. Războieni 155 : teme diverse, ilustrate ; Radu Șerban, student, Craiova, str. Comuna din Paris 40 : probleme de cibernetică, ilustrate ; Ana Schmidt, studentă, Galați, str. Azilul de copii : cinema, literatură ; Mitică Vrăjitoru și Emilian Solea, Căminul muncitoresc Lunca II, Reșița : sport, ilustrate ; Ion Dașcău, inginer, Caransebeș, str. 30 Decembrie 9 : ilustrate ; Ilie Parască, Lupeni, Căminul 9, ap. 91, str. Tudor Vladimirescu : sport, ilustrate ; Aurel Popescu, student, Craiova, str. Fluturi 42 E : ilustrate ; Musika Bucur, studentă, Galați, str. Azilul de copii 4, bloc C., Cămin nr. 3 ; literatură, artă, cinema ; Nicu Cor și Remus Moraru, studenți, Timișoara, Căminul 3 C, Complexul studențesc : sport, muzică, ilustrate.

POȘTA NOASTRĂ

MIHAELA, TR. SEVERIN. De fapt nu obișnuim să răspundem scrisorilor sosite de la corespondenții care nu-și dau numele și adresa. Facem însă o excepție pentru a lămuri unele lucruri. Datele pe care le-am publicat despre Elvis Presley sînt riguros exacte. Cele pe care dv. le aduceți „în completare" nu contrazic faptele relatate în răspunsul la care vă referiți. Ele nu prezintă însă nici un interes pentru noi, deoarece ne-am propus — și am subliniat în repetate rînduri acest lucru — să nu cultivăm sub nici o formă senzaționalul ieftin, să nu ne alegem subiectele din viața intimă a „vedetelor". Noi considerăm că nu ar fi de bun-gust să înșirăm aci lista femeilor care au fost în decursul anilor prietenele intime ale lui Presley (cum cereți — și faceți — dv.), nici să aducem la cunoștința cititorilor numele croitorului preferat al artistului sau asemenea amănunte. Dacă gustul dv. nu se ridică peste nivelul unor asemenea „date exacte", vă privește personal. Noi nu ținem însă să coborîm la acest nivel paginile revistei și ne respectăm prea mult cititorii pentru a le servi o „literatură" de acest gen.

CONSTANTIN BOBOACĂ, BRAȘOV. Am înființat rubrica „Colțul automobilistului" urmărind să dăm tot felul de sfaturi automobiliștilor amatori. Dar o descriere a caracteristicilor celor mai diferite mărci de mașini ni se pare cu totul nefolositoare. Intenția noastră este de a îndruma în mod concret pe automobiliști asupra felului în care trebuie să conducă și să-și întrețină mașina și nu de a face reclamă mărcilor de automobile.

COSTI ZAMFIR, VALEA SADULUI, RAIONUL GORJ. 1) Farul din Alexandria, una din cele șapte minuni ale lumii, operă a arhitectului Sostrate din Cnid, a fost construit din marmură albă între anii 285 și 247 î.e.n., avînd un scop funcțional : călăuzirea corăbiilor la intrarea în portul Alexandria. Farul era format din trei corpuri suprapuse : pe un plan pătrat cel de la bază, pe unul octogonal cel din mijloc și de formă cilindrică cel din vîrf — toate trei totalizînd 130 m înălțime. Farul a pierit datorită acțiunii unor cutremure de pămînt cărora li s-au adăugat distrugerile ordonate de unele căpetenii arabe între secolele al XII-lea și al XIV-lea ; 2) nu vă putem da asemenea adrese, dar adresa dv. va apărea.

ION D. T. ROTARU, ALUNIȘ, RAIONUL TELEAJEN. 1) Întrebarea dv. este mult prea generală : economii poate realiza oricine la locul său de muncă ; ele depind de condițiile specifice ale ramurii de activitate și ale întreprinderii respective ; 2) despre forajul cu turbina am scris de mai multe ori ; 3) cele mai frumoase aspecte ale naturii ? E greu să vă dăm un răspuns, deoarece natura prezintă frumuseți deosebite și în regiunile de munte, și în cele de șes, și pe malul mării, și în zonele deluroase etc. Cum am putea să decretăm noi că regiunea X este cea mai frumoasă ? Aprecierile în acest sens sînt foarte subiective.

MATEI FLORIAN, CĂLĂRAȘI. Despre începuturile cinematografiei românești am scris de mai multe ori. Vă recomandăm articolul „Așa a început filmul românesc", apărut în „Flacăra" nr. 6 din 13 februarie 1960.

SEBASTIAN ALDESCU, PLOIEȘTI. Sentimentele bune și dragostea pentru munca dv., pe care le exprimați, vă onorează. Vă mulțumim pentru aprecieri și vă urăm succese în activitatea dv. Adresa — cînd vă va veni rîndul.

V. SILVIAN

Microfolleton

BĂIATUL SĂ-ŞI TRĂIASCĂ VIAŢA

Madam Popescu e de părere că băiatul trebuie să-şi trăiască viaţa.

— Lasă-l mamă să facă ce-i place lui. E frumos, deştept, e înalt şi e... al dracului. Îi trimite o fată scrisori — îndrăgostită foc — dar el nici nu se uită la ea. Are un cinism în el, la vîrsta lui, delicios — şi e blazat ca un om mare.

Madam Popescu i-a început educaţia sistematică din fragedă copilărie. Mai precis, de la patru ani. Îl lua seara la restaurant, ca să se familiarizeze copilul cu atmosfera de local, cu fumul de ţigară, cu mirosul de ţuică fiartă. Pe la 12 noaptea, cînd începea să scîncească şi să vrea acasă, i se administra, spre hazul comesenilor, un şpriţ mai slab, pe care îl gusta cu vădită neplăcere.

— O să-i placă lui mai tîrziu. Ştie mama ce băiat grozav are.

La 14 ani primii bani şterpeliţi pentru cinema. În casă a fost sărbătoare.

— Ai văzut, dragă, ce abilitate are? Nici n-am observat cînd mi i-a sustras.

Tînărul adolescent avea două fobii: şcoala şi cartea.

— Ce să-şi încarce memoria? Are timp să tot înveţe! Al Vasilească-i ce-a ajuns dacă a tocit tot timpul? Un biet profesor. Ce mare scofală. Să stai pînă la adînci bătrîneţi tot cu nasul în cărţi. Mama îl lasă pe el să-şi trăiască viaţa. Atîta băiat are.

Băiatul s-a făcut într-adevăr mare. Nu mai e nevoie să i se administreze şpriţuri slabe. Bea sec. Madam Popescu e fericită că băiatul îşi trăieşte viaţa. Îi dă tot.

Tras cu greu prin anii şcolii s-a trezit în faţa universităţii. O facultate cum să-ţi trăieşti viaţa, chiar cu specialitatea asta, nu există. Nu se poate spune că băiatul n-are aptitudini. Vine la două noaptea acasă, cheltuieşte ca un om mare, şi-a lăsat o barbă subţire care-i dă înfăţişarea unui marinar olandez.

Planul strategic al examenelor de admitere în serie combinată, ca la Loto central, a căzut baltă.

— Ăştia de la Ministerul Învăţămîntului mi-au nenorocit băiatul.

— Cum aşa, madam Popescu?

— Auzi dragă! Ce idee! Să le fixeze pe toate deodată! Înainte mai încercai colo, nu mergea, treceai dincolo. Ce pot să ştie ei ce aptitudini are băiatul? Copilul trebuie să încerce. Cum trebuie să-şi trăiască viaţa, ştie. Asta e principalul. Douăzeci de ani m-am străduit să-l învăţ. Părinţi sîntem. Neapărat să se prindă la matematică — ori la română? Pînă la urmă, cu intervenţii, l-am băgat la o librărie, la raionul de cărţi. Acuma, închipuieţi, vor să-l scoată; cică nu e calificat.

— Cum adică, madam Popescu?

— Pentru o nimica toată. A pus cartea unuia Camus, „Ciuma", la raionul de medicale. Cu „Antibioticele", „Diabetul" şi altele. Ce, n-a avut dreptate băiatul? Ce-o fi ciuma? Nu-i tot o boală? Auzi: necalificat!

— Madam Popescu, dar „Ciuma" e un roman.

— Lasă, lasă, ştiu ei cum să o întoarcă. Dar eu sînt cu inima împăcată. L-am pregătit pentru viaţă. Asta e principalul.

C. N. CONSTANTINIU

Colţul automobilistului

CONDUCEREA ÎN CONDIŢII GRELE (II)

Pe ploaie şi zăpadă, cîmpul vizual al conducătorului este redus la suprafaţa parbrizului curăţată de ştergător; totodată drumul alunecos măreşte spaţiul de frînare. Dacă la pornirea din loc — pe zăpadă — roţile încep să patineze, se va curăţa zăpada dinaintea roţilor automobilului. Circulaţia pe un strat gros de zăpadă se va face cu prudenţă şi fără întoarceri bruşte ale volanului. Turaţia motorului trebuie menţinută cît mai constantă şi la o valoare care să asigure mersul normal, fără supraîncălzire (se vor controla indicaţiile termometrului de bord). Deoarece zăpada bătătorită opune o rezistenţă mai mică la rulare decît cea afînată, este bine să se circule pe făgaşuri, dar numai cu condiţia ca adîncimea făgaşurilor să nu fie prea mare; altfel, carterul punţii din spate freacă suprafaţa zăpezii, ceea ce poate provoca patinarea sau deraparea. Viteza de circulaţie pe drumurile cu zăpadă bine bătătorită trebuie să fie mai mică decît cea maximum admisă, deoarece este suficient ca una din roţi să patineze pe o mică porţiune, pentru ca maşina să derapeze şi să se împotmolească în zăpada din marginea drumului sau chiar să se răstoarne în şanţ. Troienele mici de zăpadă, a căror lungime nu depăşesc 5 m, trebuie trecute folosind inerţia automobilului (prin avînt). Dacă trecerea nu izbuteşte, se dă înapoi automobilul cu 10-15 m spre a se lua un nou avînt. Tragerea pe marginea drumului pentru oprire se va face cuplînd cutia de viteze pentru mersul înapoi. Astfel, zăpada fiind bătătorită, plecarea din loc se va face cu mai multă uşurinţă.

Trecerea apelor îngheţate se poate face numai dacă gheaţa este transparentă şi nu este stratificată şi poroasă.

Greutatea automobilului care poate să treacă fără pericol peste o apă îngheţată este limitată de grosimea stratului de gheaţă. Practic s-a constatat că gheaţa clară, avînd 15 cm grosime, suportă un vehicul de 1,5 t, cea avînd 20 cm grosime suportă 2,5 t, iar cea avînd 30 cm, suportă 4 t. Înainte de a se angaja la trecerea unei ape îngheţate, conducătorul trebuie să verifice, în afară de grosimea şi starea gheţii lîngă mal, şi dacă gheaţa nu s-a desprins de pe maluri. Trosniturile gheţii sau chiar apariţia apei în timpul traversării nu prezintă pericol. Dar dacă gheaţa se lasă simţitor în jos sub sarcina automobilului, se va mări progresiv viteza de traversare. Dacă gheaţa este acoperită cu circa 10 cm zăpadă, aceasta nu trebuie îndepărtată, deoarece zăpada va face ca roţile automobilului să nu patineze; un strat de zăpadă mai gros de 15 cm frînează înaintarea automobilului şi de aceea el trebuie parţial îndepărtat.

Pe timp de polei sau dezgheţ apare pericolul de derapare. Deraparea se produce mai ales la frînarea bruscă, datorită acţiunii inegale a frînelor asupra diferitelor roţi, datorită aderenţei inegale a anvelopelor din dreapta şi din stînga (produse de diferenţa de presiune din camere, de uzura inegală a profilului antiderapant, de stările diferenţiate ale drumului), datorită înclinării drumului ş.a. Circulaţia în astfel de condiţii cere ca schimbările de viteze să se facă lin, dîndu-se avînt automobilului numai pe porţiunile drepte şi netede ale drumului, evitîndu-se virajele bruşte. Trebuie avut în vedere că un strat subţire de zăpadă căzută peste polei măreşte pericolul de derapare. Dacă se produce deraparea, se roteşte mai întîi volanul în sensul derapării, se slăbesc frînele, se reduce acceleraţia, fără a se debreia, apoi — după ce automobilul şi-a reluat direcţia normală — se întoarce volanul la loc şi se frînează lin. Spre a nu mai fi necesară schimbarea vitezelor, angajarea în urcuşuri este bine să se facă într-o viteză inferioară, iar coborîrea să se înceapă cu o viteză de mers redusă în prealabil (treaptă de viteză inferioară). Dacă la pornirea din loc roţile încep să derapeze, sub roţile motoare se va presăra zgură, nisip sau cenuşă.

Ing. Iulian RODEANU

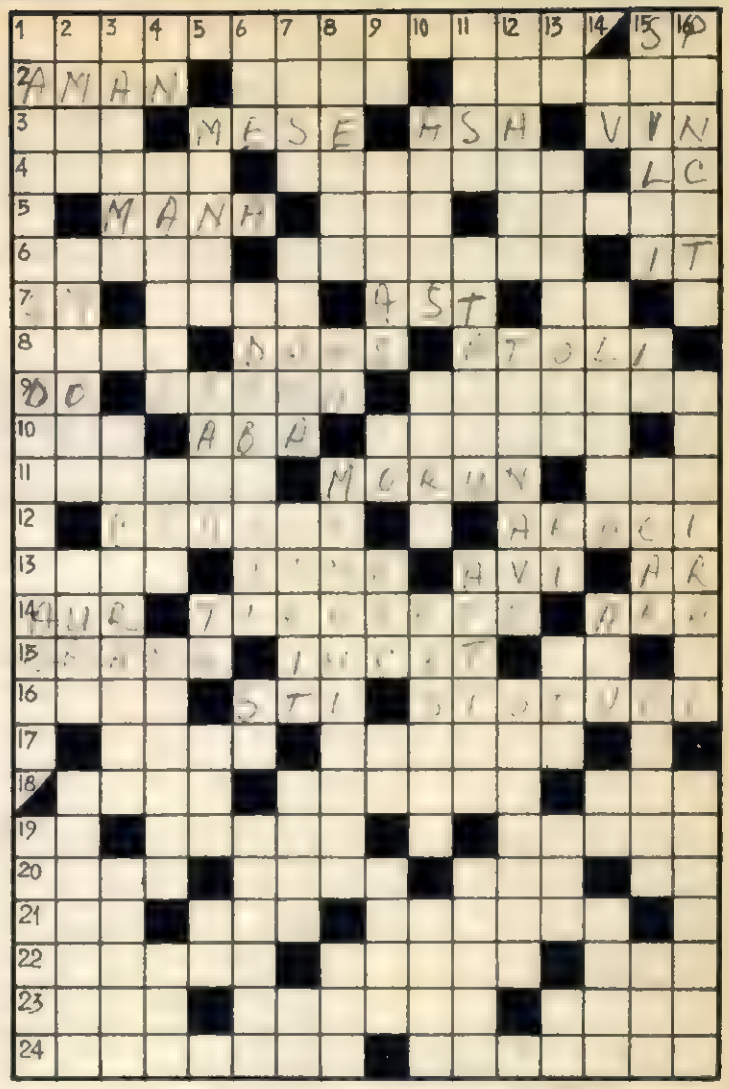

16/24 LA CULES DE VII

ORIZONTAL: 1) Podgorie între Oradea şi Carei (3 cuv.) — Şip.... gol! 2) Autorul tablourilor „După culesul viei" şi „Struguri şi mere" — Vie de şes — Centru în podgoria Dealul Mare. 3) Amara — Stropite uneori... cu vin — Astfel — Risling, Sauvignon, Fetească, Băbească, Grasă de Cotnari, Murfatlar (sing.). 4) Greşeli — Deal falnic între Buzău şi Mizil, cu întinse podgorii şi livezi la poale — Calc! 5) Boală a viţei de vie — Tren (reg.) — Alt nume dat soiului de struguri Afuz-Ali. 6) Arbori fructiferi — Între Odobeşti, Panciu şi Nicoreşti — Unit! 7) Puţin... amar! — Un vin plăcut (fig.) — Acest — Din Drăgăşani! 8) Personaj shakespearian — Nelipsit la serate şi la petreceri — Insule de corali. 9) Do — Parfumul vinului — Mîncăruri vieneze. 10) Băutură obţinută prin distilarea mustului fermentat de cereale — Dimie — Un centru în podgoriile Aradului. 11) Impresionate (fig.) — Ne oferă... icre negre — Sticlă (reg.). 12) Soi de struguri de masă — Protectorii viţei de vie. 13) Specie de cîine recent apărută în Deltă — Viticolă — Prefix pentru păsări — Măsură... la pahar! 14) Medaliile cucerite de vinurile noastre la numeroase concursuri internaţionale — „Aroma" (pl.) — Brăzda pămîntul. 15) Cadru pentru baletul „Cînd strugurii se coc" de Mihail Jora — Fără grabă — Operă! 16) Gospodării — A cunoaşte — Fragmente de roci într-o masă eruptivă. 17) Ornament muzical — Cel din Segarcea e renumit pentru vinurile sale. 18) Centru în podgoriile Tîrnavelor — Soi de struguri ce dau un vin de calitate — Măsuri... pentru vinurile vechi. 19) Interjecţie — Dan, alintat — „Vulpile în vie" de Feuchtwanger. 20) Pahar pentru... spumos — Oraş în Japonia — Fără sifon! — Pronume. 21) Scoşi din apă — Fruct din Antile — Soi de struguri puternic aromaţi. 22) Important bazin viticol din regiunea Galaţi — Portiţe — ... din Greaca! 23) Plantă exotică cu utilizări farmaceutice şi ornamentale — Verb conjugat toamna de... frunzele din vii! — Element chimic. 24) Numiţi cu forme legale — Acoperit cu un strat de arămă.

VERTICAL: 1) Renumită podgorie în regiunea Ploieşti (2 cuv.) — Absorbit (fig.). 2) Ca pelinul — A băut... fără sifon — Nu se potriveşte... în perete — Soi de struguri de masă cu bobul mare şi dulce. 3) Consumă mult (pl.) — Altă podgorie renumită din regiunea Galaţi — ...gris şi.. noir. 4) La centru! — Măceş — Curat — Poet sud-american, autorul volumului „Strugurii şi vîntul" — Oală de fiert (trans.). 5) Podgorie renumită din Banat — Ca o cupă... foarte plină — Posesiv — Munţi în Creta — Dispui. 6) Diminutiv masculin — Cea mai mare podgorie a ţării noastre — Scule! — Fire. 7) Tăria vinurilor negre e comparată cu puterea lor — Fir în urzeală (reg.) — Rodit — Între struguri şi vin — Din Murfatlar! 8) Altă podgorie din regiunea Galaţi — Poftim — Merge cu pastramă şi cu must — A rămîne pe loc (reg.). 9) ...la cramă! — Desiş de tufe — Molibden — Pahare... golite pe jumătate — Neam (arh.) — Regiunea în care se află vestitele podgorii de la Cotnari, Bucium, Copou, Tomeşti, Huşi ş.a. 10) Regiune cu podgoriile de la Drăgăşani, Zăvideni, Leordeni ş.a. — Soi — Geniul muzicii româneşti — Nume feminin. 11) Important bazin viticol în regiunea Iaşi — Autorul romanului „Clopote şi struguri" — Amabilă — Cuţit de bucătărie. 12) Indicat — Renumit soi de vin din Transilvania — Strofe de patru versuri. 13) Pronume — Varietate de viţă de vie cu coacere timpurie şi cu rod bogat — Carei! — Trece pe la Drăgăşani — Măsura lui Cuza — Intră în cramă! 14) Ave! — Selecţionată — Băutura... de la izvor — Acum! — Încăperi. 15) Stau neclintiţi — Pronume — Zburător legendar — Varietate de vin — La Cotnari şi la Coteşti! 16) Alt centru viticol din Banat — Împlinită — Lucrare specifică pentru strugurii de masă aplicată cu succes la staţiunea experimentală viticolă Greaca.

Ion PASCAL

Dezlegarea jocului „ÎN POARTĂ" apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) BALAMALE — OTOMANA. 2) ALI BABA — ANIMALE. 3) TATA— ONOR — TOLEDO. 4) ATACANTI — VINT — UC. 5) IU — APA — STINI — EMA. 6) ERA — ATITA — AMOREZ. 7) ICAR — TEBA — ERORI. 8) P — IVARE — LUP — CUIE. 9) LACATE — AERATA — T. 10) EN — ROMAN — INE — LIM. 11) CAB — RODIN — AMBE — A. 12) ATOLI — ENIGMA — IAR. 13) TOLI — AS — COATE — UE. 14) ALIFII — CAL — ILARA. 15) INTRARI — USCATOR. 16) SATUI — INERTA — ARO. 17) A — IRTIS — VIE — ACAS. 18) CONIAC — SE — ASTA — I. 19) AGE — TOCURI — OU — RE. 20) RAN — SOPA — PL — BA. 21) BANUS — LOCALITATI. 22) ADUNATOR — CAMILAR. 23) RA — TIE — TRECATORI. 24) A — HANIBAL — ANINIS.

cadran INTERNATIONAL

Pe lacul Lugano.

ÎNTÎLNIRE CU TICINO

— corespondenţă specială pentru „Flacăra" —

La poalele masivului Saint Gothard am intrat, prin poarta de sud a marelui tunel, în cantonul Ticino din Elveţia italiană. Pe aici, cu două secole în urmă, rătăcea Goethe. Se va fi oprit în drum, poate, în marginile solitarului Val Tremola, unde sub soarele primăverii rododendronii îmbracă pereţii stîncoşi în mulţime de nuanţe pastelate. În Airolo, localitate turistică din apropiere, cu întăriturile pe înălţimi împotriva prăbuşirilor de roci de pe Sasso-Rosso, sînt astăzi magazine elegante. Stampe evocînd peregrinările lui Goethe prin aceste locuri ne înfăţişează o aşezare cu uliţe înguste, cu fumul căminurilor care se-nalţa pe acoperişurile ţuguiate.

Pornind pe valea superioară a rîului Ticino, pătrunzi în strimtoarea Bedretto, drum spre romanticul sat cu acelaşi nume. Dinspre lacul Tremorgio coboară şerpii conductelor uzinei „Officine elettriche ticinesi" din Bodio ; situată între grădini de smochini, aceasta îşi semnalează prezenţa prin fumul întreprinderilor sale electrochimice.

Ceva mai departe, Faido, cu castanii şi bolţile de viţă din jurul caselor, cu smochinii săi şi cu cascadele care se prăbuşesc spre lac, cu construcţiile din piatră, îţi evocă peisajul italian. În piaţa oraşului, o statuie în bronz îl reprezintă pe părintele educaţiei populare a cantonului Ticino, Stefani Franscini.

Bellinzona, capitala cantonului Ticino, este şi o fostă reşedinţă de comitat, vestită cetate de cavaleri şi nobili — familiile Visconti şi Sforza, de pildă, care-şi întindeau atotputernicia pînă la Como şi Milano. Prin 1783, Hans Rudolf Schinz scria că mulţi bellinzoni se ocupă cu „negoţul judecăţilor". Erau oamenii de casă ai nobililor, avocaţi şi notari, care jefuiau populaţia sărmană, lungind procesele la infinit.

Cîteva şerpuiri repezi ale drumului şi iată-ne la Lugano.

Lugano trebuie văzut de pe culmea Muntelui Bré sau de pe San Salvatore. De aici cuprinzi întreaga întindere a apelor lacului albastru-verzui, panorama văilor şi crestelor alpine, vechile „palazzi" cu iz florentin ale oraşului. Arcadele, frescele, cizelatele faţade ale clădirilor în stil renascentin, amintesc de vestiţii „artişti ticinezi".

Lugano trebuie văzut şi de pe promenada cu hoteluri moderne, înţesate cu turişti din toate colţurile lumii. În marginea lacului cu ape transparente, o centură de lămîi şi portocali, migdali şi hortensii, camelii şi mimoze creează un peisaj mediteranean.

Dincolo de Lugano, Ticino îşi etalează stîncile ameţitoare, defileurile şerpuite printre ripe adînci, satele mărunte şi sărace, hanurile pitice şi singuratice, cărările ascunse ale pădurilor prin care s-au legănat elefanţii lui Hanibal, s-au scurs legiunile romane, s-au revărsat cohortele de goţi. Locuri în care totul parcă a încremenit, folclorul şi oamenii, întocmai ca în vremurile apuse, cînd celţii rătăceau printre crestele de granit.

Sînt luminile şi umbrele, contrastele violente din Ticino...

Clara MĂLIN

Geneva, septembrie 1965

„DIVORŢ MEXICAN"

Pe aeroportul internaţional El Paso, din Texas, afluenţa unor călători new-yorkezi care nu sînt nici oameni de afaceri, nici turişti, începe să sporească. De obicei, pasagerii aceştia sosesc la El Paso seara, iar a doua zi trec frontiera Mexicului, în Chihuahua. Călătoria la sfîrşit la Ciudad Juarez, în clădirea veche a Palatului municipal : sus-amintiţii călători prezintă acolo actele lor de stare civilă, împreună cu un formular pe care s-au aplicat timbre în valoare de 12 dolari, declarînd că acceptă legile de divorţ ale statului Chihuahua. În aceeaşi zi iau avionul şi revin la New York, divorţaţi...

Aproximativ 250 000 de nord-americani au obţinut în anul acesta „divorţul mexican". Numai Romualdo Delgadillo Rojas — avocat şi torero — a avut pînă în prezent 400 de clienţi şi cliente. Ruta New York-Ciudad Juarez şi retur, incluzînd hotelul şi cheltuielile de judecată, a fost organizată ca o călătorie turistică obişnuită, care costă în total 500 dolari.

Pînă de curînd mai exista o singură neliniştе : punerea sub semnul întrebării a validităţii unui astfel de divorţ. Curtea de apel a statului New York a recunoscut, cu 4 contra 2 voturi, această validitate. Cei 250 000 de nord-americani au răsuflat uşuraţi.

D. N.

ÎMPOTRIVIRE MANIFESTĂ

După intensa pregătire psihologică a opiniei publice, s-a întîmplat ceea ce de fapt se anticipase de mult timp : noi şi noi unităţi americane au debarcat la bazele sud-vietnameze. Iar la Pentagon, anunţă un ziar atît de informat ca „Wall Street Journal", se lucrează pentru „a acumula o forţă suficientă spre a arunca în războiul din Vietnam, dacă va fi nevoie, 250 000 soldaţi sau şi mai mulţi". Va fi însă nevoie ? La această întrebare răspunde „Washington Post" : „Timp de 4 ani a existat mult prea mult optimism exprimat în mod prea public. Optimiştii de ieri se pregătesc acum sufleteşte pentru o luptă îndelungată de 5 pînă la 10 ani în Vietnam". Iar acum — sublinia cunoscutul publicist american Walter Lippmann în „New York Herald Tribune" — „S.U.A. se află în perspectiva unui război total. Vom fi mult mai aproape de marginea prăpastiei dacă vom transforma intervenţia noastră pentru sprijinirea guvernului de la Saigon într-un război american".

Ne putem închipui cu ce gînduri şi sentimente au întîmpinat cei interesaţi aceste veşti şi pronosticuri !

Cîţi dintre miile de recruţi americani nu se gîndesc cu o îngrijorare firească că vor fi trimişi în junglele pline de capcane şi în mlaştinile din delta Mekongului, spre a îngroşa numărul celor care 24 de ore din 24 trăiesc într-un coşmar neîntrerupt ! O împotrivire tot mai manifestă se înregistrează în rîndurile celor încorporaţi, care au organizat demonstraţii în faţa cercurilor de recrutare ori s-au aşezat de-a curmezişul şinelor de cale ferată spre a împiedica pornirea trenurilor militare ce urmau să-i ducă pe meleagurile ce ard sub picioarele agresorilor.

Dar autorităţile militare au de

Studenţi americani demonstrează în faţa Casei Albe împotriva războiului din Vietnam.

La cea de-a 20-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U. au început dezbaterile de politică generală. În fotografie : aspect din timpul lucrărilor ; în fund se pot vedea panourile care înregistrează, pe baza unui sistem electronic, votul fiecărei delegaţii, fără a fi nevoie ca membrii acestora să se deplaseze din băncile lor.

Panouri cu inscripţii în centrul oraşului Bruxelles (Belgia) prin care se cere încetarea intervenţiei S.U.A. în Vietnam.

Preşedintele Nyerere şi numeroşi locuitori din Dar es Salaam îşi aşteaptă rîndul la un centru de vot în timpul recentelor alegeri desfăşurate pe teritoriul Tanzaniei.

făcut față și unei alte probleme „delicate": aceea a diminuării înrolărilor voluntare în forțele armate. Astfel, în ultimele șase luni marina, care „oferea" 54 356 de locuri, n-a putut recruta decît 45 017 voluntari, mulți dintre ei pescuiți — după cum scria „Le Monde" — din „categoria mintală cea mai de jos". Dificultăți asemănătoare a întîmpinat și aviația : 37 339 voluntari, față de 47 410 cîți erau necesari. Pentru armata de uscat, problema se rezolvă mai ușor : chemarea sub drapel. „Dar nu fără proteste din partea mamelor în special, mame ale căror scrisori indignate sau cuprinzînd rugăminți sosesc la Pentagon și la Casa Albă". Nu mai e posibil însă — observă ziarul sus-citat — de a-i lăsa la studiile lor, la soțiile și la copiii lor pe cei mai mulți dintre tinerii americani în vîrstă de a lupta. Perspectiva unei angajări americane și mai vaste în Vietnam și riscurile unor noi intervenții în Caraibe sau în America Latină, concluzionează autorul, sînt de natură „să creeze o anumită neliniște în opinia publică americană". Cu atît mai mult cu cît imaginea pe care o evoca senatorul Wayne Morse cu privire la sicrielele sosite din Vietnam, care ar putea să se îngrămădească într-o zi pe cheiurile portului New York, face parte acum din realitatea cotidiană.

E. MIRONESCU

CONFLICTUL DIN MONTE CARLO

Războiul rece dintre cei doi stăpîni ai principatului de operetă a reînceput. Chiar dacă iahtul „Christina" colindă acum pe alte meridiane, prezența lui Onassis se face din plin simțită la Monte Carlo. Și chiar dacă grațioasa actriță americană Grace Kelly, devenită soția prințului Rainier, mai este purtătoarea coroanei străvechi a dinastiei Grimaldi, pentru cei mai mulți a început să devină evident că regina neîncoronată a acestor locuri este acum marea cîntăreață Maria Callas, iar prietenul ei, Onassis, stăpînul și regele neîncoronat al principatului.

La o sută de ani de la înființarea instituțiilor care au făcut să se reverse un fluviu de aur asupra acestor meleaguri, o luptă pentru

O luptă acerbă se desfășoară aici între aristocrații de neam și cei — mai puternici — ai banului.

stăpînirea principatului se desfășoară între aristocrații de neam și aristocrații banului. „Société des Bains de Mer", înființată în 1863, controlează în fapt viața economică a micii țări și aduce principalele venituri vistieriei acesteia. În momentul de față Rainier nu mai controlează însă afacerile societății, întrucît 51 la sută din acțiunile ei au intrat în mîna bogatului armator grec.

Cum de la o vreme afacerile stagnează — cazinoul nemaiducînd fabuloasele beneficii de altădată — veniturile prințului au început să scadă îngrijorător. De aceea Rainier insistă pentru reorientarea politicii turistice a principatului, preconizînd anumite amenajări care să permită încurajarea turismului de masă. El și-a dat seama că ar putea cîștiga mult mai mult de pe urma a sute de mii de oameni care să viziteze în fiecare an Monte Carlo, decît de pe urma celor cîteva mii — la cît se ridică acum numărul oaspeților în sezonul de vară. Pentru aceasta este însă nevoie de mari investiții. Onassis nu este însă dispus să cheltuiască mai nimic, deși promite mereu că va face tot posibilul pentru relansarea stațiunii. În anturajul armatorului grec se afirmă că acesta nu împărtășește părerile prințului cu privire la caracterul „de masă" pe care ar putea să-l capete turismul monegasc. Onassis este pentru „smoching împotriva cîrnaților", se spune. Onassis vrea o stațiune numai pentru personaje ca principesa Ira Fürstenberg și prietenul ei Lord Cecil, adică pentru cei ce alimentează cronica mondenă a ziarelor occidentale.

Onassis dorește acest lucru pentru că Monte Carlo nu reprezintă pentru el numai un *business*, ci și un *hobby*. El vrea ca, în marea sală de concerte a orașului, Maria Callas să nu fie aplaudată de un public de rînd, ci de acei ce-și pot plăti fotoliile cu prețuri astronomice. Cu alte cuvinte, în ultima instanță, tot un business.

Deocamdată Onassis are putința să conducă bătălia cu armele și pe terenul dorit de el. Profitînd de greutățile financiare ale prințului, el tărăgănează luarea unei hotărîri pentru a grăbi esecul financiar al stăpînului „de singe" al principatului.

Eugen PHOEBUS

TINEREȚEA BĂTRÎNULUI ROSTOCK

De la Berlin la Rostock se ajunge relativ repede. Autostrada modernă, o mașină bună și un coleg german transformat într-un ghid binevoitor și atotștiutor, au făcut ca monotonia drumului să nu se facă de loc simțită.

...Intrăm într-un oraș modern, cu construcții noi, multe din ele îmbinînd armonios vechiul stil gotic nordic cu elementele cele mai caracteristice ale arhitecturii contemporane. În zare se văd turlele a numeroase macarale portuare, iar de peste tot se aud sirene de vapoare, fluierături de locomotive. Într-un cuvînt, se simte viața unui mare oraș, a unui mare port maritim. Acesta e Rostockul, poarta spre mare a R. D. Germane.

...Sînt multe ceasuri la Rostock : în piețe, la intersecția străzilor principale, în magazine și instituții, și toate, sau aproape toate, merg bine. Se poate aprecia că locuitorii orașului prețuiesc timpul. Dar nu despre aceste ceasuri e vorba. În drum spre Rostock, prietenul meu, Hans, mi-a vorbit despre o istorioară... istorică. Se spune că Bismarck, cunoscut pentru concepțiile sale conservatoare, declara adeseori : „Cînd mi-e dor de evul mediu german, mă duc în ținutul Mecklenburgului. Acolo s-a oprit ceasul, iar timpul a stat pe loc tocmai acolo unde trebuie"...

Rostockul se află în ținutul Mecklenburgului și, într-adevăr, deceniu de-a rîndul se părea că aici vremea s-a oprit în loc. Ținutul se caracterizează prin păduri, lacuri și castele de vînătoare. În ceea ce privește Rostockul, să luăm acest exemplu : în preajma anilor 1890 șantierul naval de aici număra aproape 1 500 muncitori, iar în 1941, deci după 50 de ani, numărul muncitorilor nu trecuse de 3 000. Ritm de melc. Ceasul se opintea din greu să meargă înainte.

Războiul a sfărîmat complet și acest „ceas". În urma bombardamentelor aeriene și a luptelor care au avut loc în această regiune, orașul și, mai ales, șantierele sale navale și portul au fost prefăcute în ruine.

...Era la 8 mai 1945. Ziua pe care oamenii muncii din R. D. Germană o sărbătoresc ca fiind ziua eliberării patriei lor. Din această zi „ceasul" a început să meargă alt fel. Oamenii muncii, pentru prima dată stăpîni în patria lor, i-au imprimat un ritm corespunzător cu interesele lor. O dată cu proclamarea R. D. Germane, la 7 octombrie 1949, „ceasul" a cîștigat ritmul impetuos al construcției socialiste.

Chiar în ziua de 8 mai 1945, un grup de 28 muncitori din Rostock, avînd în frunte cîțiva vechi comuniști, au început opera de reconstrucție a șantierului naval. A fost greu, dar au biruit. Patru dintre cei douăzeci și opt sînt astăzi ingineri constructori de nave. Unul dintre aceștia, Gerhard Zimmermann, este astăzi directorul general al șantierului naval. În 1946 au fost produse pe șantierul refăcut primele nave : cîteva mici cutere de pescuit, iar acum producția de serie a navelor oceanice cu un deplasament de peste 10 000 tone fiecare a devenit ceva obișnuit. Să notăm faptul că în prezent lucrează pe șantierele navale din Rostock peste 18 000 de muncitori, tehnicieni și ingineri și să facem o scurtă recapitulare : 1890 — 1 500 muncitori ; 1941 — 3 000 muncitori ; 8 mai 1945 — 28 muncitori ; 1965 — peste 18 000 muncitori, tehnicieni și ingineri.

De veacuri, Rostockul era un mic port la Marea Baltică. Traficul portuar era aici cu totul și cu totul neînsemnat. Și așa a rămas veacuri de-a rîndul. În anul 1958, C.C. al P.S.U.G. și guvernul R. D. Germane au hotărît să se construiască la nord de Rostock un mare port modern, capabil să primească nave oceanice de mare tonaj. Chiar în acel an a început construcția cheiurilor și a magaziilor, au început lucrările de dragaj în larg și instalația marilor macarale portuare, s-au construit căi ferate, șosele și conducte petroliere. Portul Rostock, astăzi cel mai mare port al R. D. Germane, primește nave oceanice cu un deplasament pînă la 30 000 tone.

Șantierul naval și portul sînt inima și plămînii orașului. Dar ele singure nu formează orașul. Rostockul, oraș cu o istorie milenară, pare totuși un oraș tînăr. Ruinele războiului au fost înlăturate. Două mari cartiere de locuințe au fost construite în ultimii ani : Reutershagen și Rostock-sud. Blocurile policrome rîd în soare cu ferestrele lor mari, luminoase.

Pe bulevardul din centrul orașului construcțiile moderne se îmbină armonios cu vechiul stil arhitectonic al Rostockului. Aici se află universitatea, cu mii de studenți, înființată încă din anul 1419, și în imediata apropiere modernul „Sportforum", un complex sportiv înzestrat cu cele necesare pentru toate sporturile.

Orașul pulsează din plin, se află în plină dezvoltare. În ultimii 15 ani, Rostockul și-a dublat populația, numărul locuitorilor ajungînd astăzi la aproape 180 000. Altă viață, alt ritm de dezvoltare. E ritmul construcției socialiste.

Ion GĂLEȚEANU

Vedere din orașul-port Rostock.

Suspendarea constituției, înlăturarea organelor constituționale și preluarea întregii puteri de către guvernatorul britanic au avut ca urmare creșterea unei situații încordate în Aden. Nave militare engleze au primit ordin să se deplaseze către această regiune „pentru a face față oricărei eventualități". În fotografie : nave militare britanice în portul Aden.

Cea de-a 90-a aniversare a introducerii tramvaiului la Praga a prilejuit o originală paradă.

Dansatori din Sierra Leone dau o reprezentație în Trafalgar Square din Londra cu prilejul festivalului de artă al țărilor Commonwealthului.

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4113. Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 20 lei ; 6 luni — 52 lei ; un an — 104 lei. Redactor artistic : Ion VULPEȘCU. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

CONSUMAȚI

PASTE FĂINOASE „EXTRA"

- „EXTRA", un nou sortiment de paste făinoase cu gust plăcut.
- „EXTRA" se fabrică sub diferite forme: melcișori, tuburi, scoici, spirale etc.
- „EXTRA", paste făinoase fabricate după cele mai noi procedee tehnologice.
- „EXTRA", datorită calităților superioare, își păstrează forma după fierbere.

REȚINEȚI:

- Pastele făinoase „EXTRA", preambalate în pungi de celofan, se găsesc de vînzare la toate magazinele „Alimentara".

FLACĂRA

41

- GRÎUL PE MASA DE DISECȚIE
- Japonia – note de călătorie
- *MARILYN N-A FOST O LEGENDĂ*

Anul XIV nr. 41 (541) — 9 octombrie 1965

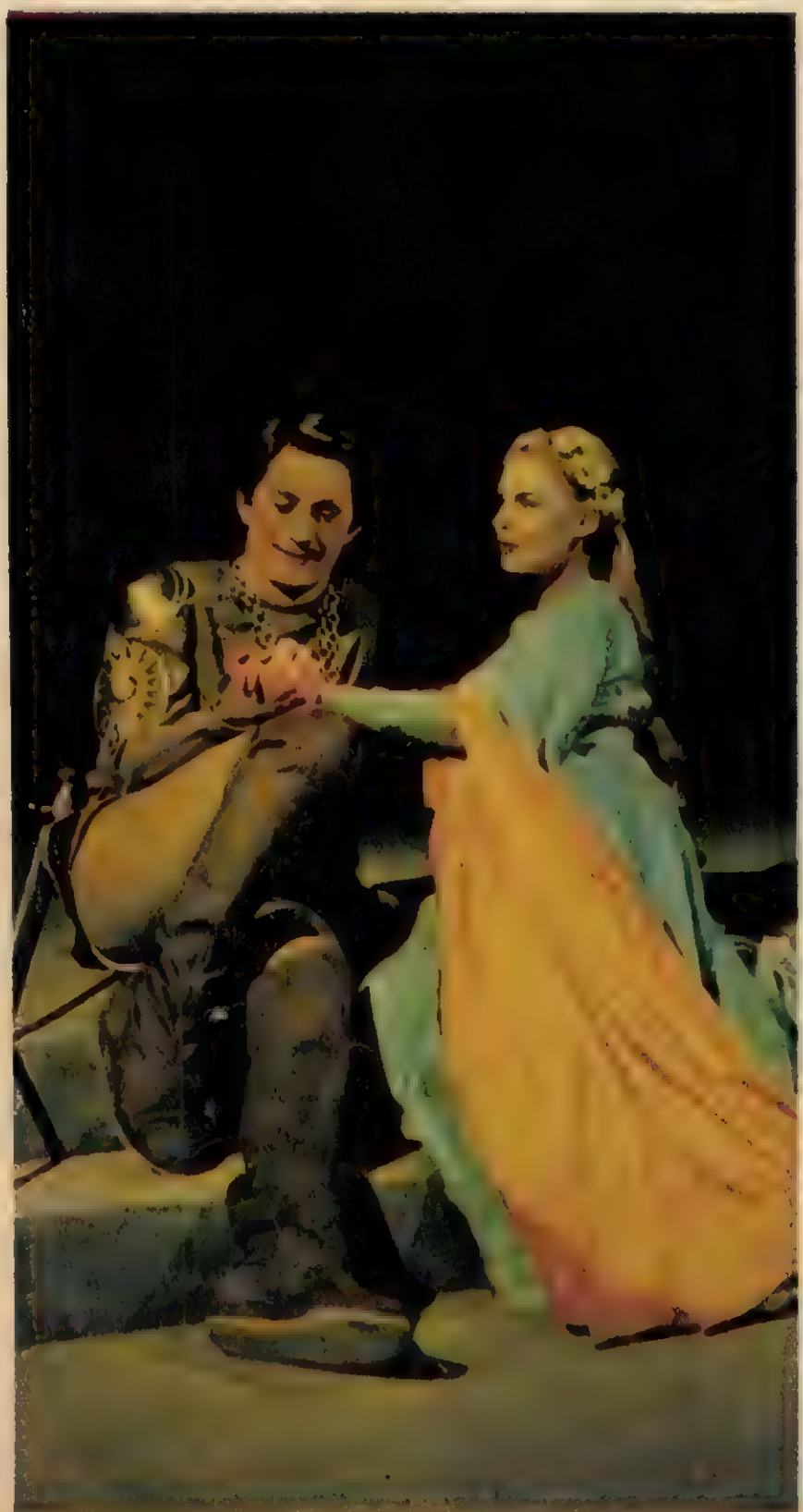

premise bune pentru ultimul trimestru

Pînă la sfîrșitul anului calendaristic mai sînt aproape douăsprezece săptămîni. Bilanțurile realizărilor nu s-au încheiat, dar, ca de obicei au avut loc în aceste zile sondajele trimestriale. Paginile prime ale ziarelor ne-au adus zilnic vești din întreaga țară : sute de întreprinderi au raportat succesele lor în producție, îndeplinirea planului pe nouă luni, și astfel chiar cu o sută de zile înainte, barometrele sensibile ale statisticii pronosticau un an bun, cu un ritm intens, în economie. Aceste succese au la bază înzestrarea permanentă din ultimii ani a întreprinderilor cu utilaje și instalații de nivel tehnic ridicat, o bună planificare și organizare a procesului de producție la care se adaugă, firește, entuziasmul cu care s-au angrenat sutele de mii de oameni ai muncii în întrecerea socialistă.

În diverse ramuri ale economiei naționale succesele sînt concludente : întreaga industrie de minereu și-a îndeplinit planul pe cele trei trimestre la 21 septembrie, realizîndu-se o producție sporită față de perioada corespunzătoare a anului trecut (între 5 și 30 la sută) la o serie de sortimente. Sectorul industriei de medicamente a avut planul realizat în 27 septembrie, diverse fabrici asimilînd o gamă întreagă de produse noi, dintre care 30 au și fost puse în vînzare. Și rafinăriile de petrol se situează printre unitățile frunțașe : ele au livrat în plus beneficiarilor circa 50 000 tone uleiuri de motorine superioare, 7 000 tone bitum etc.

Enumerarea întreprinderilor care au realizat (sau depășit) planul pe primele trei trimestre ale anului ar cuprinde multe coloane ; de aceea ne limităm să facem doar o evidențiere sumară amintind colectivele de muncă din toate întreprinderile forestiere, din regiunea Argeș, uzinele Tehnofrig și Unirea din Cluj, Combinatul siderurgic și Uzina constructoare de mașini din Reșița, Uzina sodică Govora, uzinele „Victoria"-Calan, Fabr[illegible]ave sudate, Electronica, Semănătoarea etc. Am intrat în ultimul trimestru al țesenalului. Vastele lui șantiere cunosc și ele un ritm accelerat de muncă. În Moldova constructorii lanțului de hidrocentrale de pe Bistrița au intrat în cel de-al patrulea trimestru al anului cu cîteva zile mai devreme. Și astfel primul hidroagregat de 11,5 megawați de la Racova a început să furnizeze curent sistemului energetic național, stația Vădeni este aproape gata pentru probleme tehnologice, iar lucrările de la hidrocentrala Gîrleni au intrat într-un stadiu decisiv urmînd ca pînă la finele anului și stația aceasta să producă curent.

Iată cîteva, doar, din veștile bune înainte de încheierea anului și cu el a planului nostru de șase ani

Horațiu STĂTESCU

curier

Trompetist și pasăre.

ceramică, numai ceramică?

Fiindcă această „expoziție de ceramică" este înainte de toate o operă grafică pe argilă, ne obligă la cîteva considerații despre graficianul Perahim. În momentele cele mai caracteristice, creația lui și-a constituit un limbaj de imagini cu stigmate de tragic și buf (nici o contradicție, „buf" fiind modul tragic al comicului). Regăsim la „Dalles" mitologia lui Perahim (patetică, de natură expresionistă) „Fata cu pasărea", „Trompetistul", „Dans", „Luna", femeile cu craniu floral sînt subtile ipostaze umane, proiectate lucid, cu un amestec de comprehensiune și persiflaj. Metoda de expresie este la Perahim asociația surprinzătoare de detaliu ; insolitul ei e revelator tocmai prin justețe, precum în dificila literatură populară a proverbului, creator de evidențe. Exactitatea caligrafică, limpiditatea, scrupulul preciziunii dau senzația adevărului și astfel acreditează ficțiunea, atribuie veracitate invențiilor ; perfect și minuțios articulată, imageria lui Perahim are un aer obiectiv de „releveu" documentar luat după figuri născute în planeta fanteziei. Așa, „Luna", personajele cu păsări în frunte, toate făpturile mitologiei sale (dacă vă amintiți „Proverbele") capătă semnalmente de stare civilă. Între natura lor arbitrară și forma lor obiectivă e un echivoc tulburător. Enigma e dată însă împreună cu soluția, de unde calitatea în același timp dificilă și populară a acestei arte.

În fond, Perahim e un moralist care-și ilustrează cunoașterea omului : intim, social, după împrejurări. Viața interioară se exteriorizează, noțiunilor inefabile li se dă substanță vizuală.

Dacă-i o artă dificilă, de meditație, de ce transpunerea în ceramică — gen ornamental, destinat confortului optic ? Răspunsul pe care l-ar da, probabil, artistul, se referă la voința sa de a-și integra creația în cotidian. Există o străveche tradiție a faianței ilustrate, rudă cu gravura pe cărți și cu arta icoanelor. Creația lui Perahim e și ea o iconografie, a omului interior, făcută cu mijloace găsite de arta modernă, dar înfăptuind un deziderat permanent popular : al „imaginii", poveste sau proverb în imagini.

Prin tratarea tehnică, prin finisajul „epidermic" și acuitatea desenului, argila e aici rafinată pînă la faianță și porțelan. Ceramica modernă se complace în speculările tehnicilor primitive, accentuînd efectul frust al materiei și inovînd pe linia acestor ornamente „brute", de natură chimică, obținute prin vopsea, arderi, glazuri. Nedumerește așadar titlul „ceramică" la expoziția lui Perahim, unde tace apelul materiei fruste și se aude numai vocea artistului.

Tipsiile cu decor abstract („Compoziții"), cu efecte de savantă tehnică, respectă și ele condiția majoră de „sugestie poetică", realizează fascinații cromatice în care chimia materialului e secretă, magia ei acționează din umbra laboratorului nu din ostentația artizanală a materialelor.

Aici problema „seriei" nu se pune — decît pentru cîteva farfurii cu decor anodin („Oraș", „Întinsul rufelor") — unde nu-i decît bun-gust și acuratețe. În rest — cu toată setea de artă — n-am dori să înșirăm în serie sufletul albastru al trompetistului : ar fi o impudică paradă de visuri.

Anca ARGHIR

Figură în violet.

roci decorative

De milenii marmura înfruntă timpul. În secolul nostru cînd betonul, sticla și fierul au început să ocupe un loc primordial în construcții, deseori profanii — și nu numai ei — au fost înclinați să considere marmura un material desuet și costisitor, destinat mai degrabă statuilor. Dar eterna marmură rămîne în continuare un material căutat alături de alte roci decorative ca : travertinul, calcarul lumașelic etc. Ea dă nu numai durabilitate clădirilor, ci și frumusețe și finețe incomparabile. Cu toate acestea, constructorii au dat o largă utilizare și altor roci decorative. Puțini știu, poate, că picioarele podului de la Cernavoda sînt din gresie de Secăria, iar cornișele Universității din București din calcar lumașelic

În România zăcămintele de roci decorative cum sînt cele de la Secăria-Teșila, Pietroasele (raionul Mizil), Băschioi (Babadag) se cunosc de foarte multă vreme. În ultimii ani, după minuțioase prospecțiuni, geologii au dat de urma unor noi și importante zăcăminte. Pe malul Dunării, în unele zone, s-a descoperit *gabro*, o rocă eruptivă bazică de culoare închisă, negricioasă ; în împrejurimile Bampotocului s-au făcut cercetări pentru depistarea *travertinului*. Important, prin folosirea lui în construcție este calcarul lumașelic care a fost găsit la Măgura Ciobanului și culmea Istrița. Fasonat sau tăiat în plăci, are un aspect frumos datorită golurilor dintre cochilii și o rezistență de comprimare de 400 kg/cmp. Străbătînd masivul Rodnei geologii au dat de urmele altor zăcăminte de roci decorative. Marmura de aici are o culoare alb-gălbuie, roză sau dungată, de o profundă cristalinitate.

Viitoarele cariere vor oferi constructorilor materiale trainice.

I. CORIBAN

inventar... viu

Oricît ni s-ar părea de curios, vînatul din pădure poate fi și el... inventariat. Măsurile complexe privind organizarea economiei vînatului, obligă personalul însărcinat cu paza și ocrotirea gospodăriei cinegetice să inventarieze periodic, cu destulă exactitate, întreaga cantitate de vînat aflată în incinta ocolului silvic respectiv. Vă prezentăm mai jos două liste comparative care oglindesc cît se poate de concludent dezvoltarea întregului efectiv al vînatului din țara noastră între anii 1950 și 1964.

Vînat nerăpitor	1950	1964
Cerbi carpatini	2 900	22 000
Cerbi lopătari	500	3 000
Căprioare	18 000	144 000
Capre negre	1 500	6 700
Mistreți	4 200	18 000
Iepuri	266 000	1 000 000
Cocoși de munte	2 700	10 200
Potîrnichi	8 900	152 000
Fazani	29 000	107 000
Jerunci	13 500	22 000
Vînat răpitor		
Urși	1 000	3 800
Rîși	500	800
Jderi	3 900	9 300

— În privința ocrotirii și dezvoltării cantitative a vînatului — ne informează tovarășul inginer V. Miron, director al Direcției economiei vînatului — un rol de prim ordin l-au avut acțiunile pentru combaterea animalelor dăunătoare. În cadrul unor vaste operații au fost făcuți inofensivi 2 300 lupi, 36 000 vulpi, 100 rîși, 840 000 răpitoare cu pene (toate acestea numai în anul 1964). Pentru gospodărirea bogăției cinegetice din țara noastră lucrează în prezent un personal numeros. De asemenea pentru sporirea productivității fondurilor de vînătoare atît sub raport cantitativ cît și calitativ s-a inițiat o vastă acțiune de amenajare a acestora cu construcții și instalații vînătorești : un mare număr de bordeie de pîndă, de observatoare simple sau căptușite, mii de kilometri de poteci de vînătoare. S-au înființat totodată ogoare de hrană pentru vînat și s-au distribuit în iarna lui '64 2 400 tone frunzare, 2 700 tone fîn de bună calitate, 110 tone fructe și semințe etc. În acest mod au putut fi salvate de la pieirea prin înfometare sau frig în iernile geroase efective întregi de căprioare, iepuri și alte specii de vînat.

Asemenea măsuri și multe altele au făcut posibilă transformarea bogățiilor cinegetice din România dintr-un sector de activitate pur sportivă într-un sector cu o importantă pondere economică.

Liviu MAIOR

spre adîncimi tot mai mari

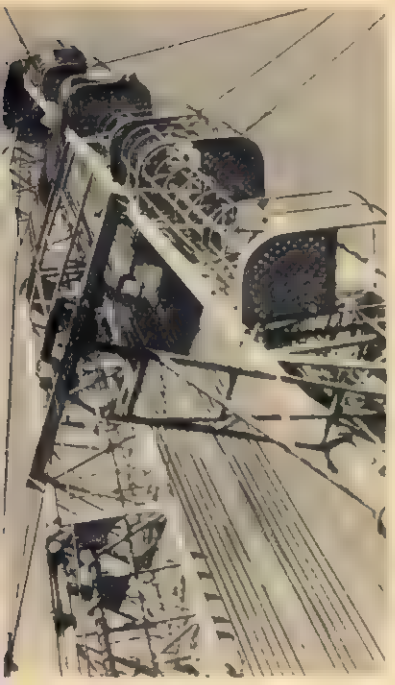

În aceste zile ziarele vorbesc despre succesele petroliștilor ; despre realizările lor în ultimul an al șesenalului. În epoca socialistă, în lumea petrolului au avut loc schimbări structurale. Este un lucru binecunoscut faptul că atunci cînd vrei să compari prezentul petrolului cu trecutul lui, anul 1938 pare acum un etalon mizer. Noi regiuni au intrat în competiția petrolului : Oltenia, Argeș. Tot în Argeș se află cea mai mare unitate de extracție a petrolului din țară : schela Ciurești

Statul socialist a investit în industria petrolieră mari mijloace financiare, transformînd-o radical și creînd condițiile ca utilajele, instalațiile și produsele de extracție să participe competitor pe piața mondială. Geologii scormonesc adîncurile pămîntului cu tenacitate, descoperind noi zăcăminte de aur negru. În anii care vor urma se estimează că se vor face forări de circa 9 milioane de metri. Mai adînc, cît mai adînc spre inima pămîntului iată una din sarcinile pe care și le-au asumat petroliștii. Instalațiile românești de foraj permit aceste cuceriri temerare. Cu 2 DH s-au atins adîncimi pînă la 2 000 m, cu 4 LD adîncimi pînă la 3 200 m, cu 3 DH-200 A adîncimi de peste 4 500 m etc. Astăzi instalațiile acoperă toată gama de adîncimi pînă la 6 000 m și petroliștii prezintă un bilanț rodnic de Ziua petrolistului — 10 octombrie.

Înalta calificare a oamenilor, procedeele moderne de foraj au dus în șesenal la reducerea prețului de cost la această operațiune cu circa 1,3 miliarde lei (raportat la prețurile din 1959). În extracție, injecțiile cu apă și gaze au permis creșterea producției. Mereu în ritm cu cuceririle tehnicii mondiale, petroliștii au experimentat metode de combustie subterană, injecțiile cu abur în strat care, extinse, vor duce la creșteri substanțiale de produse mai ales la zăcămintele de țiței greu sau viscos.

R.NICULESCU

un sfert de oră cu dirijorul Iosif Conta

Nu e ușor să-l găsești pe Iosif Conta și să stai de vorbă cu el. Cunoscutul șef de orchestră și organizator de manifestări muzicale, mereu în contact cu soliști, compozitori, dirijori din țară și din străinătate, e greu de găsit. Am obținut totuși un interviu fulger prin telefon.

— Ce ne puteți spune despre planul de activitate al orchestrei simfonice a Radioteleviziunii în noua stagiune ?

— E fixat în întregime și definitiv pînă la 30 decembrie. Urmărim două realizări paralele : imprimările și concertele propriu-zise.

— Cu ce deschideți anul muzical 1965-1966 ?

— Cu „Missa solemnis", de Beethoven. De altfel ne vom ocupa de întregul simfonism al Titanului, inclusiv concertele pentru pian.

— Ce dirijori și soliști străini vor colabora cu orchestra simfonică a Radioteleviziunii ?

— Dintre dirijori citez pe Igor Matkevici (U.R.S.S.) și pe Solon Mihailidis (Grecia), iar dintre soliști pe Neum Slusny (Belgia) un cunoscut pianist, bun interpret de muzică sincopată. De asemenea vom primi vizita unei tinere pianiste franceze, Thérèse Dussant. Deși m-ați întrebat doar de dirijori străini, trebuie să amintesc aici că dirijorul nostru Dinu Bugeanu, va prezenta Simfonia a 8-a de Gustav Mahler.

— Ce ne puteți spune despre primele audiții românești și străine, măcar despre cele mai semnificative ?

— Vom oferi publicului nostru două festivaluri de muzică românească în care vor figura atît lucrări pentru orchestră cît și pentru soliști. Vom asculta o piesă concertantă pentru instrumente de percuție de compozitorul Tiberiu Olah, un concert pentru flaut de Liviu Glodeanu și o importantă audiție primă a unui concert pentru pian unde interpretul e și autor : N. Brînduș. După Valentin Gheorghiu — și el realizator al unui concert de circulație mondială — iată o nouă și fericită îmbinare a factorilor creație-interpretare. Fiindcă sîntem la capitolul concerte pentru pian, amintesc și de faptul că Pascal Bentoiu va fi și el prezent în stagiunea viitoare cu o lucrare nouă pianistică. Compozitorul Theodor Grigoriu va apărea de asemenea cu un opus inedit.

— În această stagiune se va pune accentul pe repertoriul clasic sau pe lucrările contemporane ?

— Vom căuta să echilibrăm în programele noastre lucrările clasice cu cele simfonice moderne străduindu-ne bineînțeles să selectăm tot ce este mai reprezentativ. Fără a putea intra în multe detalii vă pot spune, de pildă, că în afară de Beethoven, Brahms, Schumann, Liszt etc., etc. vom cunoaște într-un festival de muzică finlandeză pe Sibelius prin lucrările lui inspirate și bine construite.

Interlocutorul nostru mă vestește că interviul s-a terminat. A trebuit să mă resemnez, rugîndu-i pe cititorii „Flăcării" să ierte caracterul uneori telegrafic al acestor informații.

Virgil GHEORGHIU

ritmurile toamnei

În agricultură, toamna este anotimpul cel mai aglomerat. E firesc. La capătul toamnei se încheie un an agricol și se pun temeliile recoltei anului ce vine. Nici într-un anotimp — ca toamna — nu se fac atîtea munci paralele. Două din aceste munci sînt fundamentale : recoltatul și însămînțările.

Ritmurile acestei toamne sînt intense. Recoltăm culturile tîrzii și semănăm pîinea anului viitor. Deși volumul lucrărilor e foarte mare (recoltăm porumbul de pe aproape 4 milioane hectare și însămînțăm peste 3 milioane hectare cu grîu), în multe regiuni ale țării situația campaniei agricole e avansată. Regiunea Galați, de pildă, a terminat semănatul grîului, iar regiunile Bacău, Iași, Suceava, Banat, București se găsesc într-un stadiu avansat.

Pînă la 1 octombrie au fost însămînțate cu grîu de toamnă cu 1 600 000 hectare mai mult, față de aceeași perioadă a anului trecut. Lucrul acesta e datorat în bună parte dotării agriculturii noastre cu mai multe mașini și tractoare, mecanizării tot mai susținute a muncilor agricole ; în același timp, acest succes trebuie pus pe seama unei organizări mai temeinice a muncilor. Numai așa se explică faptul că în multe regiuni ritmul muncilor agricole din această toamnă e cu mult mai intens ca anul trecut. La 1 octombrie 1964, regiunea Galați însămînțase doar 8 000 hectare cu grîu.

Nu același lucru se întîmplă însă în toate regiunile. De aceea se impune ca — zilele toamnei fiind numărate — să se ia măsurile corespunzătoare, pentru ca muncile agricole să nu sufere întîrziere. Acest lucru se impune cu atît mai mult cu cît meteorologii anunță pentru a doua jumătate a lui octombrie o vreme capricioasă.

Pentru zilele care au mai rămas, volumul lucrărilor este mare. Realizarea lui la timp și în bune condiții agrotehnice reclamă o mare mișcare a forțelor de lucru.

G. MINIȘAN

Cum arată moda anului 1966 ?

La întrebările în legătură cu moda anului 1966 s-a străduit să răspundă ampla prezentare de modele făcută la Circul de stat, de către diverse întreprinderi de specialitate din R. P. Bulgaria, R. S. Cehoslovacă, R. D. Germană, R. P. Polonă, U. R. S. S., R. P. Ungară și, firește, din țara noastră. Într-un număr viitor al „Flăcării" oferim cititorilor noștri un material larg despre problemele modei 1966.

Arături de toamnă.

memento

discul

Discurile editate de „Electrecord" în domeniul muzicii populare sînt atît de multe încît acoperă aproape întreaga arie de creație folclorică a țării. De altfel sînt poate cele mai căutate și mai ascultate din întreaga producție a casei noastre de discuri.

■ Sibiul este prezent pe discul EPC-583 cu Orchestra „Cîndrelul" a Filarmonicii de stat, dirijată de Nicolae Irimescu (**Haiegana din Cîinic, Jiana din Jina, Învîrtita din Blăjel și Învîrtita din Singătin**). Să tot joci... ca la Sibii !

■ Clujul este și mai reprezentativ. Două discuri : EPC-584 și 585. Cifrele indicativelor spun puțin, dar la ascultați : **Cine-o făcut horile, Hai dui, dui, Pe sub deal, pe sub pădure, Cîte case sînt în Oaș, Trandafir ardelenesc.** (Și cele de mai sus sînt numai cîteva din cele opt piese existente pe discuri.) Dirijează Ilie Tetrade, cîntă Maria Peter și Dumitru Șopon. Dar cîntă, nu glumă !...

■ Muzică populară maghiară în interpretarea orchestrei Muzska Sandor și a solistei Madaras Gabor găsim pe discul EPC-591. Dăm numai indicativul. Titlurile nu le mai transcriem ! (Dintr-o regretabilă eroare redacțională a casei de discuri acestea nu au fost traduse în românește, deși se ascultă și pe la noi muzică populară maghiară. Și am vrea, totuși, să știm despre ce e vorba.)

■ Orchestra de muzică populară a Radioteleviziunii, dirijată de Radu Voinescu, Victor Predescu și Nicolae Băluță, deci trei dirijori, plus doi soliști : Cristina Speriosu și Maria Bulgăr-Drăgoi execută (la figurat bineînțeles) patru cîntece... unu și unu : **Și-au doamne că greu îi doru, Hai Ioane, Ioane, Dragostea e poamă dulce, și Să trăiască maica mea. Să trăiască !** Dar am ruga „Electrecord"-ul dacă e cu putință, să ne dea pe mapa discului (eventual) și textul tipărit al cîntecelor. Ne plac, sînt tare frumoase, și-ar face, astfel, un real serviciu răspîndirii folclorului românesc.

■ Mai puteți asculta și alte înregistrări de calitate. De pildă pe discul EPC-582 se află un **Cîntă cuce, limba-ți place de ți-e mai mare dragul.**

teatru

OMUL CARE ȘI-A PIERDUT OMENIA. Balada meșterului Manole în viziunea și versiunea dramatică modernă a lui Horia Lovinescu. Spectacolul (realizat de regizorul Dan Nasta în scenografia hiperbolizantă a lui Mircea Marosin) invită la discuții și controverse pasionante. Protagonist — George Constantin, vădind o personalitate artistică în plină desfășurare. Mai puțin inspirată, apariția cam mefistofelică a lui Dan Nasta (Teatrul „C. I. Nottara").

Victor Ion Popa. S-au împlinit 20 de ani de la moartea prozatorului, regizorului, dramaturgului Victor Ion Popa. Spectatorii bucureșteni se pot reîntîlni cu piesele sale TACHE, IANKE și CADÎR (spectacol aflat în repertoriul permanent al Teatrului „Lucia Sturdza-Bulandra" — sala din Schitu Măgureanu) și MUȘCATA DIN FEREASTRĂ (Teatrul Muncitoresc C.F.R.-Giulești — găzduit temporar în sala Studio a Teatrului „Lucia Sturdza-Bulandra"). Ca un omagiu, Teatrul de stat din Bîrlad, care poartă numele scriitorului, va înfățișa în această stagiune piesa lui V. I. Popa publicată postum : RĂSPÎNTIA CEA MARE.

VREȚI SĂ VENIȚI PUȚIN ? — acesta e titlul piesei scriitorului turc Aziz Nesin, al cărui volum de schițe „Dacă aș fi fost femeie" a apărut în traducere și care ne-a vizitat țara. Comedia lui Aziz Nesin se reprezintă pe scena Teatrului de stat din Brăila în regia lui D. Dinulescu.

Teatrul studențesc. Foarte curînd se deschide și stagiunea studioului Institutului de teatru „I. L. Caragiale". Spicuim din repertoriul viitoarei stagiuni a acestui interesant și efervescent nucleu teatral : PRIVEȘTE ÎNAPOI CU MÎNIE de J. Osborne, RĂDĂCINI de A. Wesker, ONDINE de J. Giraudoux, BIETUL MEU MARAT de A. Arbuzov, N-A FOST ÎN ZADAR de Al. Mirodan după un roman de Al. Șiperco, CIDUL de Corneille, MANTAUA după Gogol etc.

Fory Etterle

DRAGĂ MINCINOSULE de J. Kilty. În continuare, un spectacol plăcut, agreabil, în disputa scenică dintre Fory Etterle și Beate Fredanov (Teatrul „Lucia Sturdza-Bulandra" — sala Studio).

INTRIGĂ ȘI IUBIRE. Spectacol sub nivelul artistic cu care ne-a obișnuit Teatrul „Lucia Sturdza-Bulandra", cu toate eforturile Ilenei Predescu.

Teatrul de stat de operetă. Pe cînd o premieră ?

cartea

■ Au reapărut în Biblioteca pentru toți **Poeziile** lui Mihai Eminescu, aproape imposibil a mai fi găsite prin librării înainte de această reeditare. Volumul este însoțit de un cald **Cuvînt înainte** al lui Tudor Arghezi și de o prefață — ce putea fi mai strunită în avînturi și mai îngrijită în expresie — semnată de Zoe Dumitrescu-Bușulenga.

■ Un alt clasic prezent în aceste zile în librării este Nicolae Filimon cu ai săi **Ciocoii vechi și noi**, apărută tot în Biblioteca pentru toți a Editurii pentru literatură. Ediția, în două volume, este îngrijită, prefațată și adnotată de Domnica Stoicescu.

■ Bună culegerea de **Balade eroice** tipărită de Gh. Bulgăr la Editura militară. O prefață relativ strînsă și adecvată obiectului îi poate introduce cu folos pe cititor în domeniul acesta al literaturii.

■ Pentru mai buna cunoaștere a prozei lui Nicolae Velea, volumul său apărut recent la Editura tineretului este un admirabil prilej. Intitulat **Paznic la armonii**, el dă o măsură certă în privința vigorii și originalității acestui scriitor.

■ De asemenea, **Somnul pămîntului** de D. R. Popescu se prezintă ca un bun volum de proză al unui scriitor din generația tînără. Sînt tot povestiri, apărute tot la Editura tineretului, care merită să fie felicitată pentru asemenea realizări.

■ Bine a făcut Editura pentru literatură că a tipărit în Biblioteca pentru toți **Ghepardul** și o serie de alte nuvele și povestiri ale marelui scriitor italian. Giuseppe Tomasi di Lampedusa merită o largă difuziune în mase. Și ar mai merita-o și alții.

■ Luna aceasta Editura Meridiane ne oferă cîteva cărți domne de orice bibliotecă. Mai întîi, un mult așteptat album **Brâncuși**, cu o prefață de Ceo Bogza, apoi un altul, în colecția „Maeștri ai artei românești", **Th. Aman**, cu un studiu introductiv de Vasile Florea.

În sfîrșit, un ghid al unor **Monumente din București** (de cc nu și o listă sumară a tuturor, alături ?) semnat de Fl. Georgescu, P. Cernavodeanu și Alex. Cebuc. De asemenea trei **Mici îndreptare de monumente istorice : Mănăstirea Dealu** (de Const. Bălan), **Mănăstirea Govora** (de R. Florescu) și **Mănăstirea Cozia** (de M. Davidescu). Lor li se adaugă, în colecția **Monumentele patriei noastre**, cartea lui N. Constantinescu și G. Moisescu despre **Curtea domnească din Tîrgoviște**. Utilitatea unor asemenea monografii nu mai trebuie demonstrată.

televiziune

DUMINICĂ 10 OCTOMBRIE. Programul fotbalistico-hipico-muzical cuprinde meciurile de fotbal Dinamo-Crișul și Rapid-Dinamo Pitești, transmisia unui concurs de călărie de la Pardubice (R. S. Cehoslovacă) și cîteva reprize muzicale în care „combat" Marina Voica, Aurelian Andreescu, Trio Olimpic, formația Paul Ghenter ■ Sub titlul **Melodii, melodii** (ce ridică de fiecare dată întrebări) ne sînt anunțate cîteva nume binecunoscute din lumea dansului și a muzicii ușoare : Irinel Liciu, Gabriel Popescu, Gică Petrescu, Margareta Pîslaru,

Marina Voica

Elena Dacian, Luigi Ionescu și alții (21.00) ■ Teatru în studio, cu o premieră, **Seară de toamnă**, a fecundului dramaturg elvețian Fr. Dürrenmatt (21.30)

LUNI 11 OCTOMBRIE. **Cronica unui bufon**, filmul cunoscutului regizor ceh Karel Zeman („Invenția diabolică" și „Baronul Münchhausen") se prezintă aureolat de premiul Golden Gate Awards, obținut la San Francisco (20 40)

■ Cîțiva prospecți laureați ai concursurilor de canto din Olanda și R.P. Ungară : Viorica Cortez-Guguianu, Ileana Cotrubaș, Pompei Hărăștășeanu, Vasile Martinoiu, într-un recital vocal. Îi vom asculta cu plăcere (22.10)

MIERCURI 12 OCTOMBRIE. Din nou teatru. De data aceasta, cunoscuta piesă **Domnișoara Nastasia** de G. M. Zamfirescu cu fiica dramaturgului (Raluca Zamfirescu) în rolul titular și în regia lui Ion Cojar (20 00)

JOI 14 OCTOMBRIE. Coproducție franco-italiană **Casa Ricordi** (Mastroianni, Paolo Stoppa, Micheline Presle ș.a.), un film despre care s-a spus tot ce era de spus atunci cînd a rulat pe ecranele „mari" (21.15)

VINERI 15 OCTOMBRIE. 30 de minute cu actrița Eugenia Popovici (21.30) ■ O emisiune muzical-coregrafică despre care nu știm, deocamdată, decît că se intitulează **Muzică pentru toți. Oare ?** (22 00)

SIMBĂTĂ 16 OCTOMBRIE. Emisiunea teleenciclopedică cu virtuțile și (uneori) scăderile ei și-a cîștigat dreptul la recomandare. Urmăriți-o, deci (20.00)

■ **Comoara** valorosului nostru prozator Ion Slavici în emisiunea „Maeștrii genului scurt", cu participarea unui mănunchi de apreciați actori : Matei Alexandru, Ninetta Gusti, Grazziella Albini, Gina Patrichi, Petre Gheorghiu, Aurel Rogalschi și alții (21.00)

■ Mult așteptata serie a II-a din **Sfîntul** (21.50)

muzica

■ Știm astăzi că fermecătorul „copil minune" din filmul „Preludiul gloriei" este un artist autentic : ROBERTO BENZI, tînărul dirijor născut la Marsilia în anul 1937. Îl putem asculta dirijînd la București rar cîntata simfonie „Faust" de Liszt. (Filarmonica „George Enescu" și corul de bărbați al Radioteleviziunii — dirijat de Carol Litvin. Solist : Ludovic Spiess.) În program și concertul pentru pian și orchestră de Grieg, cu Valentin Gheorghiu (sala Palatului, simbătă 9 și duminică 10 octombrie.)

■ Recital ION BUZEA la 12 octombrie, în sala Mică a Palatului.

■ Reintors din Polonia, dirijorul PAUL POPESCU ridică bagheta în sala Radioteleviziunii, joi 14 octombrie. Un program de prime audiții, începînd cu Simfonia în sol major Kv. 318 de Mozart și continuînd cu noutăți „absolute" pentru publicul nostru : Cantata pentru cor de femei și orchestră de Doru Popovici pe versuri de Ion Pillat și fascinanta suită pentru orchestră din opera „Lulu" de Alban Berg. Orchestra simfonică a Radioteleviziunii.

Roberto Benzi

cinema

■ Premiera românească a lunii octombrie : CARTIERUL VESELIEI. (Premiul pentru regie acordat regizorului Manole Marcus la festivalul de la Mamaia). Filmul face o incursiune în viața periferiei dintre cele două războaie mondiale, surprinzînd un episod din lupta uteciștilor. Scenariul : Ioan Grigorescu și Manole Marcus. În distribuție, actori consacrați ca : Tanți Cocea, Toma Caragiu, Ilarion Ciobanu, C. Dinulescu — dar și cîteva debuturi : Maria Clara Sebök, Viorica Farcaș, Adrian Moraru.

■ Interesantă, cu cîteva reîntîlniri semnificative, ecranizarea unei piese a lui Tennessee Williams, DULCEA PĂSARE A TINEREȚII, filmul regizorului american Richard Brooks. Paul Newman (din **Cineva, acolo sus, mă iubește**) și Geraldine Page (**Vară și fum**) în rolurile principale.

■ Din lupta de eliberare a poporului vietnamez, un episod eroic : AGENTUL DE LEGĂTURĂ ; eroul — un băiețaș curajos, care înlesnește acțiunile de luptă ale partizanilor.

■ O recomandare din toată inima, ținînd seama de specificul său : ONORABILUL STANISLAS, AGENT SECRET. Aventuri, urmăriri, clocniri spectaculoase — și un maestru al genului : Jean Marais. Filmul lui Jean Charles Dudrumet are meritele unei producții spirituale, inteligente și deosebit de antrenante.

■ Două alte premiere într-o săptămînă : CEI MAI FRUMOȘI ANI, producție DEFA, prezentat și în spectacol de gală, și PÎNĂ LA ORAȘ NU E DEPARTE, un nou film sovietic.

■ Mîine se închide cel de-al XIX-lea Congres al Asociației Internaționale a Filmului Științific (A.I.C.S.). Vreme de o săptămînă, 169 de reprezentanți din 18 țări ale lumii s-au întîlnit la București într-un vast schimb de experiență. Au fost prezentate pe ecrane în zilele congresului 152 de filme, printre care amintim **Fotografiile suprafeței lunare televizate de Ranger IX** (S.U.A.), **Uvertura** (Ungaria), **Prietenul meu Max** (România), **Biologia pălănjenilor** (Anglia), **Studiul limbajului la păsări** (Belgia).

■ Pe ecrane continuă să ruleze o serie de filme consacrate. Le rememorăm : CAMERA ÎN FORMĂ DE L ; A TRECUT O FEMEIE ; LA ORA 5 DUPĂ-AMIAZĂ ; UN CARTOF, DOI CARTOFI ; CINEVA, ACOLO SUS, MĂ IUBEȘTE...

plastică

Muzeul Simu : Expoziția internațională a copiilor și tineretului școlar. Între 3 și 12 ani : Triumful vieții asupra didacticismului. Între 12 și 17 ani : triumful didacticismului asupra vieții. Provizoriu însă : cei care se vor „specializa" în artă — creație sau contemplație — vor avea să se întoarcă la viață, să uite scheme gata făcute și false rigori.

Grădina Muzeului de numismatică (Calea Victoriei) : Expoziția Spiru Săbiescu. O experiență de hibridare între sculptură și arhitectură. În principiu, aliajul e fărîmicios : sculpturii nu-i prieste funcționalitatea arhitecturii, arhitectura n-are ce face cu libertățile sculpturii.

Notă Redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în programarea spectacolelor.

ȘTIINȚA ȘI PÎINEA NOASTRĂ CEA DE TOATE ZILELE

Colecția laboratorului de ameliorare a grîului cuprinde circa 2 000 de soiuri.

Lanuri cu rînduri drepte de porumb și floarea-soarelui, sfeclă de zahăr pe tarlale în care frunzele au acoperit complet pămîntul. Alături sînt zeci și sute de parcele avînd etichete cu denumirile experiențelor.

Sîntem la Fundulea, pe terenurile Institutului de cercetări pentru cultura cerealelor și plantelor tehnice. În aceste zile pe cercetătorii de aici îi întîlnești pe cîmp, în marele laborator al naturii. Acolo ei urmăresc să creeze soiuri de plante agricole cu o producție mai mare decît cele cunoscute astăzi și să stabilească noi metode de lucrare a pămîntului, care să ducă la obținerea unor recolte sporite. Ei îți vorbesc cu pasiune despre realizările institutului în cei aproape zece ani de activitate. Multe din soiurile de grîu, porumb, floarea-soarelui sau alte plante agricole care se cultivă pe terenurile gospodăriilor de stat și cooperativelor agricole de producție din țara noastră, multe metode de lucrare a pămîntului întruchipează în ele trudă depusă în activitatea științifică de către cercetătorii de la Fundulea.

Este un lucru cunoscut că folosirea hibrizilor dubli de porumb a deschis mari perspective sporirii producției la această cultură. Dar specialiștii merg mai departe cu cercetările în acest domeniu și obțin noi realizări, care fac ca recoltele să sporească neîncetat.

(Continuare în pag. 6)

ȘTIINȚA ȘI PÎINEA NOASTRĂ CEA DE TOATE ZILELE

Se determină greutatea hectolitrică a semințelor de porumb din hibridul dublu 311.

O lucrare de seamă făcută în laboratorul de ameliorare a grîului : stabilirea valorii germinative a semințelor din noile soiuri de grîu.

PORUMBUL CARE SE VA COACE MAI REPEDE

Ce noutăți ne aduce institutul, ce pot aștepta de la cercetători cei care lucrează pe ogoare? Să vedem ce se face în direcția ameliorării porumbului, domeniu în care institutul de la Fundulea s-a făcut cunoscut pentru realizările sale. De altfel, e bine de reamintit că tocmai datorită acestor realizări a fost posibilă generalizarea, în țara noastră, a hibrizilor de porumb, care se cultivă pe întreaga suprafață destinată acestei plante.

Am solicitat pe tov. Tiberiu Mureșan, directorul institutului, să ne facă cunoscute cîteva din realizările obținute în domeniul ameliorării porumbului și perspectivele de viitor.

— În legătură cu ameliorarea porumbului avem un program vast de cercetări prin care se urmărește obținerea unor hibrizi dubli mai timpurii decît cei aflați în cultură — ne-a spus tov. Mureșan. De ce se urmărește acest lucru? Cultivînd porumb cu o perioadă de vegetație mai scurtă, există posibilitatea de a scăpa de efectul negativ al secetei din vară. Au și fost obținuți primii hibrizi extratimpurii HD 97 și HD 98, care se înmulțesc în vederea producerii de sămînță.

Pe amelioratori îi preocupă și o altă problemă, tot atît de importantă, și anume introducerea în producție a hibrizilor simpli de porumb. Metoda nu este nouă — ea a fost încercată cu mulți ani în urmă — însă neavînd eficiență economică în producerea de sămînță nu a fost extinsă. Noile linii cosangvinizate pe care le-am creat, avînd un potențial de producție ridicat, permit acum generalizarea cultivării hibrizilor simpli. Noi am creat cîțiva asemenea hibrizi, de la care am obținut, în cîmpurile experimentale și în condiții de irigare, producții foarte mari de 23 000 kg la hectar. În general sînt superiori hibrizilor dubli în ce privește potențialul de producție depășindu-i, în cultura obișnuită, cu 10 la sută. Au în plus o serie de calități cum ar fi uniformitatea plantelor care ușurează recoltarea mecanizată etc.

Urmărim, de asemenea, producerea tuturor hibrizilor pe bază de androsterilitate și restaurarea caracterelor. Lucrarea este în curs și va fi definitivată în anul viitor. Care este avantajul metodei? În primul rînd, la producerea de sămînță se elimină castrarea, adică tăierea spicelor (paniculelor), lucrare destul de costisitoare. Totodată, se obține o sămînță cu valoare biologică ridicată, care contribuie la sporirea recoltelor.

Nu pot fi trecute cu vederea unele probleme mai mici, dar care au o mare valoare practică. Urmărim ca noii hibrizi să aibă în boabe un procent mai ridicat de proteine și de grăsimi, să fie mai rezistenți la temperaturile scăzute, care se întîlnesc primăvara după însămînțare. Pentru sporirea recoltelor se fac încercări pentru a obține hibrizi cu știuleți multipli, care să poată fi cultivați la o densitate mai mare de plante la hectar. Con-

sider că problemele abordate în domeniul ameliorării porumbului și care sînt în curs de rezolvare, vor duce la sporirea producției la această valoroasă plantă agricolă.

„PĂRINȚI" ALEȘI DINTRE 2 000 DE SOIURI

O dată cu venirea toamnei, la Fundulea, combinele au început să înainteze în lanurile de porumb. Din remorci, știuleții sînt descărcați la instalația de uscare. După ce boabele au fost desprinse de pe coceni sînt trecute prin instalația complicată de sortare și calibrare. Pe mărimi, ajung în saci care poartă binecunoscutele etichete cu inițialele *HD*. De aici vor porni spre gospodăriile de stat și cooperativele agricole de producție.

Dacă recoltarea porumbului este în toi, grîul — firesc — a fost strîns de mult și depozitat în magazii. Și, totuși, în cursul vizitei făcute la Fundulea se treiera grîu. Într-unul din laboratoarele secției de ameliorare se afla o batoză minusculă. Se treiera spic cu spic. Aici, fiecare bob prețuiește mult deoarece este vorba de noile soiuri pe care le creează cercetătorii. În loc de saci, la înmagazinarea grîului se foloseau mici pungi de hîrtie. Cum însă „dintr-un bob răsar o mie", într-un viitor apropiat, din boabele, puține la număr, care acum sînt păstrate cu multă grijă, se va asigura sămînța pentru mii și zeci de mii de hectare. L-am sustras preocupărilor pe cercetătorul Nicolae Eustațiu, pentru a ne vorbi despre ce este nou în ameliorarea grîului.

— Scopul nostru — ne-a declarat dînsul — este crearea unor soiuri noi de grîu, superioare celor aflate în cultură. În colecția noastră se află 2 000 soiuri de grîu. Cele care prezintă caractere interesante le folosim ca părinți pentru viitorii hibrizi în care se vor îmbina cele mai bune însușiri de la soiurile existente. După ce le verificăm în producție la stațiunile experimentale ale institutului și la centrele de încercare a soiurilor aparținînd Consiliului Superior al Agriculturii, le recomandăm să fie extinse în cultură. Soiul „București I", creat la Fundulea și care prezintă însușiri de producție valoroase, se cultivă deja pe suprafețe întinse. Este un soi cu talie mijlocie, rezistent la boli și cădere, asigură o producție bună, iar calitățile de panificație sînt superioare. Avem o serie de linii de grîu care s-au dovedit foarte bune și în anii viitori, după ce experimentările vor fi încheiate, le vom da în producție.

O FLOAREA-SOARELUI MAI... GRASĂ

Am părăsit laboratorul de ameliorare a grîului și iată-ne în mijlocul cîmpului. Într-un lan de floarea-soarelui se făcea recoltatul. Este un fel de a zice „lan". În realitate erau sute de parcele, fiecare recoltîndu-se separat, iar sămînța era cîntărită „la gram". Explicațiile asupra acestor experiențe le-am primit de la tov. Viorel Vrînceanu care se ocupă, de ani de zile, de ameliorarea floriisoarelui :

— Noi urmărim crearea unor soiuri de floarea-soarelui cu un procent redus de coji și care să aibă o cantitate mare de ulei în sîmburi. Avem deja rezultate bune. Soiul „Fundulea 70" asigură o producție de semințe cu 8-10 la sută mai mare decît soiul VNIIMK, iar procentul de ulei este și el superior cu 3-4 la sută. În cîmpurile noastre experimentale, soiul F 70 a dat 3 000-3 700 kg de semințe la hectar din care rezultă 1 500-1 900 litri ulei. Este o realizare bună, dar vrem să mergem mai departe. Deși nu este o muncă tocmai ușoară încercăm să obținem, ca la porumb, hibrizi de floarea-soarelui din linii cosangvinizate. Unii dintre ei sînt foarte productivi. Hibridul 24 a dat 4 100 kg semințe la hectar cu un conținut de 50 la sută ulei. Metoda încă nu s-a extins din cauza dificultăților în producerea de sămînță hibridă. Prin crearea de linii androsterile vom rezolva și această problemă și astfel floarea-soarelui va ajunge să dea recolte din ce în ce mai mari.

CE, CUM ȘI ÎN CE CONDIȚII IRIGĂM

În cîmp îți atrage atenția un lucru deosebit. Lîngă tarlalele unde porumbul se recolta, erau altele unde boabele dădeau în copt. De la tov. N. Hulpoi, șeful secției de agrotehnică, am aflat că întîrzierea în vegetație se datorește faptului că acest porumb a fost semănat după culturi care s-au recoltat în vară și că s-a cultivat în condiții de irigare. Este un aspect nou în domeniul culturilor irigate și de aceea am solicitat pe tov. N. Hulpoi să ne vorbească mai pe larg despre această problemă.

— Nu este plantă căreia să nu-i placă apa. Dar irigarea trebuie făcută la acele culturi care asigură obținerea unor producții mari, adică să aibă un efect economic maxim. Iată de ce preocuparea noastră este de a pune la îndemîna unităților agricole socialiste o metodă care să facă rentabilă irigarea culturilor, iar sporurile de recoltă să acopere investițiile mari care se fac pentru amenajări. Una din aceste metode este cultivarea pe același teren a două plante în cursul unui an, astfel ca pămîntul să rămînă acoperit tot timpul. După culturile de toamnă care se recoltează la începutul verii : orz, grîu etc. se însămînțează porumb timpuriu, fasole soia, mei și chiar floarea-soarelui. Avînd asigurată apa în pămînt, plantele se dezvoltă și ajung să dea producții mari. Avantajele economice sînt multiple. Decît să cultivi pe un teren amenajat pentru irigații numai porumb, care dă circa 8 000 kg la hectar, mai bine să se însămînțeze două culturi. Grîul de toamnă, în condiții de irigare, dă ușor o producție de 4 000 kg la hectar, iar porumbul care urmează, pe același teren, asigură, de asemenea, 4 000 kg la hectar. Este ușor de închipuit ce va însemna aplicarea acestei măsuri pentru cele 400 000 ha teren care se amenajează pentru irigat pînă în 1970.

★

Colindînd întinsele cîmpuri experimentale ale Institutului de cercetări pentru cultura cerealelor și plantelor tehnice de la Fundulea faci cunoștință și cu alte preocupări ale cercetătorilor. Rezultatele ? Este suficient să amintim numai crearea poliploizilor la sfecla de zahăr, care depășește producția soiurilor existente cu 12-14 la sută, noile soiuri de orz și lucernă, o serie de rezultate care dau putința ca îngrășămintele chimice să fie aplicate cu eficiență economică maximă. Interesante sînt și

Elitele de floarea-soarelui care s-au dovedit mai productive și care asigură obținerea unei cantități mai mari de ulei sînt alese cu atenție.

rezultatele privind combaterea pe cale chimică a buruienilor, care înlocuiește în parte prășitul, o serie de metode de combatere a dăunătorilor plantelor agricole.

Deși relativ tînăr, institutul de la Fundulea are mari realizări. De aci se răspîndesc în întreaga țară nu numai cantități uriașe de sămînță hibridă de porumb ci și noi cunoștințe agrotehnice.

De bună seamă că cercetătorii de la Fundulea nu se vor opri aci. Așa cum subliniază Documentele celui de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român este necesar ca eforturile oamenilor de știință agricolă să se îndrepte și mai mult spre crearea și introducerea în producție a unor noi soiuri și hibrizi mai productivi și de calitate superioară, adaptați condițiilor de climă și sol din țara noastră. În același timp o cerință importantă a cercetărilor trebuie s-o constituie legătura mai strînsă cu unitățile de producție. În felul acesta agricultura României socialiste se va ridica pe o treaptă și mai înaltă.

I. HERȚEG

Fotografii de Gh. AMUZA

Omagiu lui Alecsandri

Primul gong al acestei stagiuni a bătut — precum ştie toată lumea — anunţînd ridicarea cortinei primei noastre scene. În inaugurare a fost oferit spectacolul omagial „Alecsandri" — prezent în continuare pe afişierul teatrului cu matinee arhipline — dragostea publicului faţă de ctitorul teatrului românesc depăşind momentul festiv.

Versurile familiare tuturor — deprinse din anii claselor primare — au căpătat, auzite din gura unor actori mult iubiţi, o aură solemnă dar şi înduioşătoare. „Cînticelul" cu imensa lui popularitate nu şi-a pierdut de fel înţepăturile — Sandu Napoilă şi Paraponisitul smulgîndune nu numai un zîmbet. Iar Barbu Lăutarul, „simbol multiplu, depozitar al tezaurului de poezie anonimă, de doine şi cîntece vitejeşti" — cum spune Şerban Cioculescu — e aplaudat de noile generaţii care vin mereu la teatru, simţind nevoia firească să-i vadă ticluirile, să-i audă dulcea alcătuire de cuvinte, adeverind cuvintele bardului ce-a scris în urmă cu 100 de ani: „Iar dacă am reuşit a crea unele tipuri caracteristice şi a desemna unele schiţe din viaţa noastră socială, acele figuri şi tablouri vor interesa poate în viitor pe oamenii ce vor avea curiozitatea de a studia şi cunoaşte trecutul".

Spectacolul omagial a reunit, sub bagheta artistului poporului Sică Alexandrescu, toate vîrstele actoriceşti ale Naţionalului bucureştean. Reputaţi actori şi profesori ca G. Calboreanu, Marcel Anghelescu, Gr. Vasiliu-Birlic, Eugenia Popovici, Irina Răchiţeanu-Şirianu, ca şi elevii lor Gh. Popovici-Poenaru, Cozma Braşoveanu, G. Cozorici, Draga Olteanu, Ilinca Tomoroveanu au demonstrat cît de viu arde flacăra tradiţiei progresiste, cît de puternică în diversitatea mijloacelor de expresie este şcoala actorilor noştri.

Iubit de toate generaţiile

Artistul poporului George Calboreanu interpretează, pentru a doua oară în decurs de 40 de ani, rolul titular în drama istorică „Vlaicu Vodă" a lui Al. Davila, reprezentată în această stagiune pe scena Naţionalului bucureştean. Acest Vlaicu, lucid şi neînduplecat în demnitatea sa, neliniştit pentru soarta ţării şi pasionat să lupte pentru neatîrnarea şi viitorul ei, este o creaţie majoră, gîndită şi compusă pe adînci coordonate dramatice. „Vlaicu Vodă" este un spectacol instructiv şi absolut necesar unuî repertoriu al Naţionalului. „Capodoperă a literaturii româneşti", cum o caracteriza G. Călinescu — binecunoscută iarăşi de pe băncile şcolii — citită şi ştiută pe dinafară, emoţionează prin chemarea patriotică, prin patetismul sentimentului. Spectatorii de toate vîrstele, cei care au văzut piesa cu ani în urmă — păstrînd în amintire vocile şi chipurile unor actori renumiţi ca Nottara sau Manolescu — ca şi cei care aud textul pentru prima oară, sînt deopotrivă de încîntaţi de sonorităţile versului ca şi de portretele psihologice ale unui ev mediu răscolit de patimi politice. Din numeroasele personaje se desprind în prim-plan Vlaicu şi celebra Doamna Clara. Duelînd cu G. Calboreanu, Irina Răchiţeanu-Şirianu are prestanţa, răceala, somptuozitatea dramei romantice. Şi, după cum presa a remarcat în unanimitate, ştiinţa regizorală a lui Sică Alexandrescu a dat o dimensiune nouă textului, insistînd mai ales pe analiza psihologică a personajelor. În orice caz, aceasta a fost o intenţie evidentă — limpede marcată prin mişcare şi costum (mai puţin poate prin decor), chiar dacă nu toţi interpreţii şi-au adus un aport cuvenit în acest meritoriu efort de înnoire (rostirea defectuoasă a versurilor supără nu o dată).

Un om e lăsat să moară...

„Vedere de pe pod" — puternică dramă psihologică scrisă de Arthur Miller în 1955 — inaugurează în această stagiune ciclul unor opere reprezentative, majore, din dramaturgia contemporană universală. Piesa reprezentată este a doua versiune a unui act — în versuri albe — rescris şi transformat mai tîrziu. În „Introducere în teatru" Arthur Miller scria: „În forma primitivă l-am conceput pe Eddie ca pe o figură extraordinară, o realitate înspăimîntătoare. Prin urmare, el părea un fel de varitate biologică anormală — şi într-o anumită măsură o figură respingătoare, greu de admis în specia umană. Transformînd piesa, îmi apărea tot mai limpede că, în ciuda dezgustului pe care îl suscită Eddie şi comportarea sa, adesea îngrozitoare, acest om exprimă aspectul uimitor al individului ce se sacrifică în numele concepţiilor sale despre dreptate, demnitate şi justiţie — oricît de greşite ar fi ele. Transformînd piesa, am putut depăşi studiul omului — ca fenomen — pentru a mă preocupa de ţelurile sale — ele însile subiecte dramatice".

Oricare din piesele acestui mare dramaturg al zilelor noastre, obsedat de neliniştile şi frămîntările omului contemporan, sondînd reacţiile diverse ale acestuia în raport cu el însuşi, cu ceilalţi, cu societatea — stîrneşte un interes legitim din partea publicului. „Teatrul — scria Miller — îl face sau trebuie să-l facă pe om mai uman, adică mai puţin singur". De aceea contactul cu piesele sale iscă un sentiment tulburător ce persistă, cerînd clarificări, răspunsuri nu numai din partea spectatorilor, dar în primul rînd din partea oamenilor de teatru.

Distribuţia spectacolului cu „Vedere de pe pod" e prestigioasă şi chiar neaşteptată. În rolurile principale: Marcel Anghelescu (Eddie Carbone), Tanţi Cocea (Beatrice), Florin Piersic (Rodolfo), şi tînăra debutantă în teatru, Irina Gărdescu (Catherine). Sub conducerea regizorală — din nou — a lui Sică Alexandrescu, ei relevă în primul rînd umanitatea fiecărui erou, apăsînd asupra dreptului la fericire propriu omului.

Şi chiar dacă peisajul uman ce se agită în decorul metalic al lui Ion Oroveanu nu sugerează întru totul lumea docurilor new yorkeze — şi pasiunile tragice stîrnite într-un univers mizer şi sufocant — strigătul disperat al lui Eddie Carbone rămîne în memoria noastră. E reproşul unui om pe care o lume indiferentă îl lasă să moară.

Un interviu fulger!

In ajunul premierei piesei „Tezaurul lui Justinian" (de Al. Voitin), l-am surprins în holul teatrului — ieşind de la o ultimă repetiţie — pe Mihai Berechet, regizorul spectacolului, şi pe actriţa Silvia Dumitrescu-Timică. Rezultatul întîlnirii — un interviu fulger.

— La a cîta colaborare scenică cu dramaturgia lui Al. Voitin vă aflaţi?

M.B. — La a treia, şi totuşi la o primă întîlnire: căci Tezaurul lui Justinian este o comedie. Aşadar, atît eu cît şi autorul debutăm.

O întrebare de circumstanţă, dar obligatorie:

— Cum aţi conceput spectacolul?

M. B. — Comic! Restrînsa distribuţie cuprinde „capete de afiş" ale genului, tineri şi virstnici — Birlic, Silvia Dumitrescu-Timică, Dem. Rădulescu, Coca Andronescu, Mihai Fotino. Piesa ne-a prilejuit zilnice exerciţii pe toate registrele hohotului de rîs. Să sperăm că spectacolul le va confirma.

— Care a fost principala ţintă a atacului satiric?

M. B. — Parazitismul, luxurul. Piesa, şi în consecinţă spectacolul, înfierează mentalitatea acelora care-şi închipuie că la umbra unui prestigiu mai mult sau mai puţin real acumulat de alţii îşi pot desfăşura pofta de cîştig, pot manevra mijloace băneşti.

— Şi scenic cum aţi realizat aceasta?

M. B. — Cadrul imaginat de scenograful Gh. Bedros sugerează circul familiei Justinian, „circ" temeinic situat pe spinarea decedatului: locul de joc are o absurditate voită, ca şi conturul personajelor. Deformarea lor grotescă ajută la o înfierare expresivă. Actorii intră în scenă făcînd tumbe, exerciţii la trapez, la bară, şi totul în proporţii demente, fantasmagorice, proprii unui univers absurd.

— Ce vă place mai mult în spectacolul dv.?

M. B. — Ritmul, culoarea şi îndrăzneala.

— În ce constă această îndrăzneală?

M. B. — În parodierea unor stiluri de

SERI DE
la NAŢIONAL

spectacole la modă azi, pe scenele bucureștene, care, după părerea mea, au început să obosească publicul. Lor le-am trimis câteva săgeți agreabile.

— Are aceasta vreo legătură cu piesa ?

M. B. — Desigur, nu. Totuși, pe canavaua situațiilor satirice și pe momentele de farsă cred că ne-am putut permite asemenea broderii comice, care, fără să se integreze acțiunii, nu-i dăunează.

Ne-am adresat în continuare Silviei Dumitrescu-Timică :

— Care este ultimul dv. rol jucat pe scena Naționalului ?

S.D.T. — Clotilda din „Adam și Eva".

M. B. — Și Vecina din „Domnișoara Nastasia — adaugă prompt regizorul. *Aceste ultime două roluri — mai bine zis figurații — m-au hotărît s-o despart pe Silvia Dumitrescu-Timică de cătrinițe și bariurile purtate pe scena Naționalului și să-i dau un costum „cocheț".*

Irezistibila Cleo (Silvia Dumitrescu-Timică) și cuceritorul Pentapolis (Gr. Vasiliu-Birlic) în comedia lui Al. Voitin.

Barbu Lăutarul așa cum arată în interpretarea lui Marcel Anghelescu.

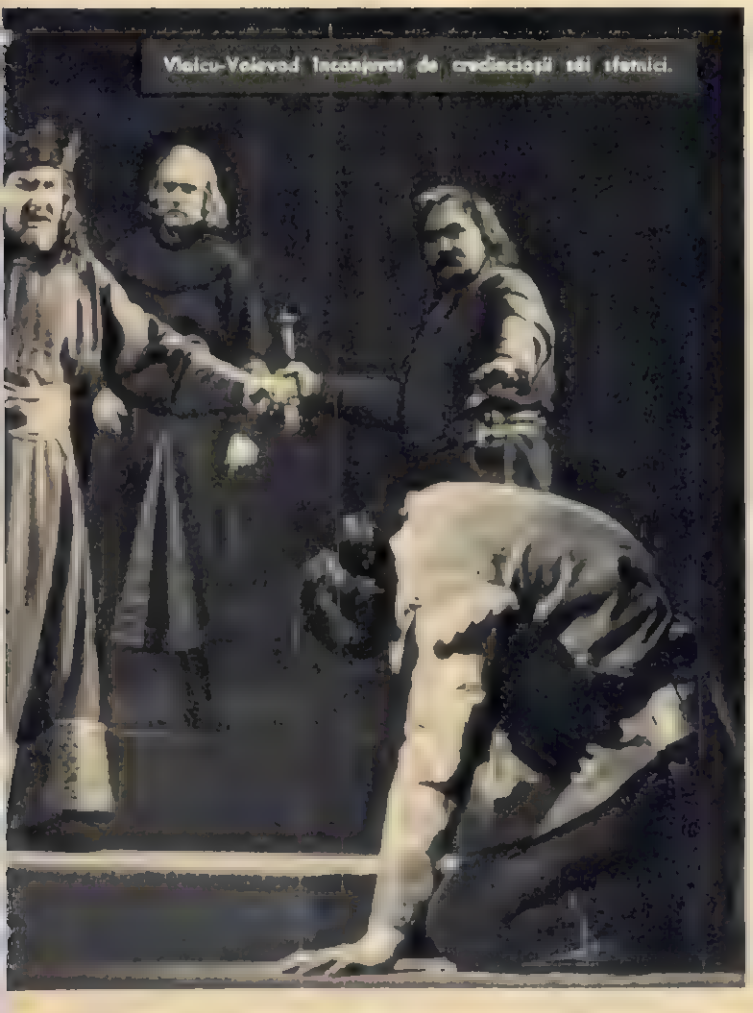

Final din „Vedere de pe pod". Martorii dramei asistă neputincioși la prăbușirea lui Eddie Carbone.

— Într-adevăr, nu v-am mai văzut demult interpretînd un rol inedit ca modalitate tipologică...

M. B. — Probabil din comoditatea regizorilor, obișnuiți uneori să treacă cu vederea actori mai puțin revendicativi.

— Dar cum publicul e mai fidel față de actori decît unii regizori, spectatorii se vor bucura mult de reapariția dv. în scenă !

M. B. — De astă dată și regizorul, căci Silvia Dumitrescu-Timică are știința de a face din roluri mici mari prezențe. Acum nu e vorba de un rol mic. Dimpotrivă. Am apreciat și sper că și spectatorii o vor face, supunerea actriței la solicitarea unui ritm, a unei mișcări continue, efortul fizic fiind însoțit și de o ironie a mijloacelor comice.

Am întrebat pe interlocutorii mei despre proiectele lor. Răspunsul Silviei Dumitrescu-Timică e simplu :

— În funcție de regizor și desigur de repertoriu !

Al lui Berechet e mai precis și mai concret :

— Lucrez la piesa Euridice *de Anouilh. Deocamdată nu vreau să vorbesc despre interpreți, ci doar să spun un cuvînt despre pictorul scenograf. E vorba de George Wackewitch, cunoscutul decorator francez, colaboratorul lui René Claire la filmul* Serbările galante *și deocamdată numai în această calitate cunoscut la noi. El este la ora actuală unul dintre cei mai cunoscuți pictori scenografi, semnînd scenografia pe mari scene ale lumii.*

— Iar acum, și pentru spectacolul dv. din București, adăugăm noi.

M. B. — Nu e vorba de mine — intervine modest regizorul — *ci de prețioasa colaborare a Teatrului Național „I. L. Caragiale" cu G. Wackewitch la [redacted] frumoasă piesă a lui Anouilh, pe care, după cum ne-a mărturisit decoratorul, îi evocă tinerețea sa.*

Mira IOSIF

TEATRU UL BUCUREȘTEAN

COPERTA NOASTRĂ

Ilinca TOMOROVEANU și Ion CARAMITRU în spectacolul Teatrului Național bucureștean, cu piesa „Vlaicu Vodă" (stînga). Ileana PREDESCU și Const. RAUȚKI în piesa lui Eugen Ionescu „Scaunele" (Teatrul „C.I. Nottara").

Fotografii de Ion Hananel

marilyn n-a fost o legendă

Un chip nebănuit, încărcat de tristeţe, aşa cum ar fi apărut într-o scenă din filmul rămas neterminat „Trebuie să dăruieşti ceva" (sus). Şi iată binecunoscutul zîmbet plin de farmec al lui Marilyn (jos).

O apariţie fugară — trei cuvinte, un zîmbet — aceasta a fost prima noastră cunoştinţă cu Marilyn Monroe, în „Totul despre Eva". Dar, pe atunci, cînd a acceptat să facă figuraţie în filmul lui Manckiewicz, actriţa nu era încă adevărata Marilyn Monroe. Am întîlnit-o apoi, din păcate după un timp îndeajuns de lung, în două filme în care se poate vorbi de Marilyn: „Şapte ani de căsnicie" şi „Unora le place jazul". În sfîrşit, o vom cunoaşte mai bine din filmul ei biografic pe care aşteptăm să-l vedem nu peste prea multă vreme. Spun în sfîrşit, fiindcă era de mult timpul ca să aibă locul pe care-l merită pe ecranele noastre, poate chiar în dauna altor vedete străine pe care le-am răsfăţat pe nedrept (să nu se supere admiratorii Sarei Montiel). Pentru că Marilyn nu a fost numai vedeta nr. 1 a Hollywoodului; cea pe care presa de scandal a numit-o de atîtea ori „cea mai frumoasă blondă din lume", „simbolul strălucit al farmecului feminin", „zeiţa dragostei din era nucleară" a fost, mai întîi de orice, actriţă. Prin ce a reuşit Norma Jane Baker (adevăratul nume al artistei, născută la 1 iunie 1926, în Los Angeles), modesta muncitoare

FILM

dintr-o fabrică de aviație, să dea peste cap lumea vedetelor hollywoodiene, să impună un gen anume de actriță de comedie? O putem spune din capul locului: Marilyn Monroe a devenit artistă nu atît prin ceea ce i-a dat Hollywoodul care s-a străduit s-o plăsmuiască după tiparele star-systemului, ci prin felul cum a izbutit ea să se îndepărteze de fabrica-mamă. Lansată după 1945, cînd se simțea nevoia schimbării tipului de vedetă (lumea se săturase de vampa mai mult sau mai puțin excentrică), Marilyn Monroe trebuia să întruchipeze — după dorința unora, pînă la nesfîrșit — pe fata de viață, simplă, nesofisticată, fără multe întortocheri sufletești. Dar, după cîteva rolișoare azi uitate, în filme și ele uitate, „Scudda Hoo! Scudda Hay", „Fetele din cor", Marilyn începe să covîrșească ecranul cu un farmec de neimitat, farmecul florilor ciudate ce răsar între pietrele caldarîmului; așa a apărut în primul ei film demn de luat în seamă „Jungla de asfalt" realizat în 1950 de John Huston: amestec de zîmbet și tristețe, de bucurie de a trăi și, în același timp, și lîngă acestea, sentimentul lipsei de apărare în fața unor răutăți și uriciuni abia întrezărite. Contururile acestea se vor consolida în filmele următoare: „Niagara", „Cum să te căsătorești cu un milionar", „Bărbații preferă blondele", „Stația de autobuz", „Prințul și dansatoarea", „Șapte ani de căsnicie", „Unora le place jazul", în care Marilyn, actrița de comedie modernă, nu smulge hohote de rîs, ci te pune pe gînduri, chiar în mijlocul situațiilor celor mai comice. Poate că aici se află miezul personalității sale emoționante; personajele ei poartă o tristețe ascunsă, nu tristețea marilor drame care zdruncină sufletele, ci aceea a ființelor simple, dornice de fericire, mai degrabă de o anume liniște și mulțumire, de o fericire simplă, dacă se poate spune așa, omenească; nu se feresc să-i spună acestei fericiri liniște, mulțumire. Dar neștiind unde și cum s-o afle, se trezesc într-o bună zi singure. Aceasta a fost soarta și a fetei blonde din „Șapte ani de căsnicie", și a cîntăreței alcoolice Sugar Cane din „Unora le place jazul" (filmele lui Billy Wilder, văzute la noi). Cred că nimeni nu a simțit că se topește de rîs văzînd-o pe blonda (din „Șapte ani...") care-și căuta cu naivitate un colț răcoros în apartamentul vecinului; dar cred că puțini au fost aceia care să nu se emționeze de strădaniile ei, fie ele cît de naive, de a-și cîștiga un prieten. După cum, în mijlocul comicului burlesc din celălalt film, surîsul lui Sugar Cane ne făcea să nu uităm că viața este altceva decît ceea ce s-ar putea înțelege dintr-un lanț neîntrerupt de chiote.

Dar multiplicarea la infinit a aceluiași tip, fie el și fermecător, a sfîrșit prin a o nemulțumi pe actriță; s-a dovedit încă o dată că celebritatea, gloria, vîlva, banii, frumusețea nu pot umple, decît pînă la un punct, viața unei artiste adevărate, a unui om: „Totul este minunat — spunea ea — lumea îmi dă atenție, dar toate astea mi se pare că se întîmplă altcuiva, unei persoane de lîngă mine. Simt, aud totul, dar nu sînt eu cea adevărată..." „...Pentru mine celebritatea a fost o experiență, dar nu viața mea". „...Iată ceea ce este mai grav: un simbol te transformă într-un lucru și mie, pur și simplu, mi-e silă să fiu un lucru".

De aceea, în ultimii ani, actrița jinduia după personaje tot mai complexe, își dorea o altă împlinire a forței sale actoricești; în timp ce urma cursurile de teatru ale lui Lee Strasberg (directorul lui Actor's Studio) și-a exprimat năzuința de a interpreta cîndva roluri în piese de Cehov și Dostoevski. Prilej de ironie la Hollywood: „Miss Monroe vrea să joace în «Frații Karamazov»". Hollywoodul nu a înțeles-o, nu i-a înțeles teama de a mai apărea mereu în același gen de filme și, în această măsură, nu este străin de gestul ei tragic, sinuciderea. De altfel, se pare că producătorii voiau de acum altceva, o altă noutate, căci „fete frumoase se nasc în fiecare zi", iar Marilyn Monroe trecuse de 30 de ani. Pentru o luptă îndrăzneață, artista nu a avut puteri pe măsura visului. A plecat lăsînd deschis un singur ochi de fereastră — filmul „Neadaptații" (1960), realizat după un scenariu al fostului ei soț, Arthur Miller — prin care, privind, puteam ghici ceea ce i-ar fi fost drag să devină.

Întrebarea „de ce s-a omorît Marilyn Monroe" a dezlănțuit destulă orgie publicistică. Nu știu dacă gazetarii, refuzînd azi, refuzînd mîine să dea răspunsuri măcar la două-trei din nesfîrșitele întrebări pe care și le pun oamenii despre viața artiștilor, vor face să sărăcească cîndva mica curiozitate umană, dar cred că sînt momente și sînt ființe de care e mai respectuos să ne aducem aminte fără prea multe caiete de însemnări și creioane ascuțite. Marilyn Monroe a fost una din aceste ființe.

Magda MIHĂILESCU

MĂRTURII ■ MĂRTURII

În filmele-document care s-au realizat după moartea actriței și-au spus cuvîntul multe personalități ale lumii artistice. Reproducem mărturiile citorva:

Regizorul JOHN HUSTON. „Întîmplarea a făcut să fiu regizorul primului mare film al Marilynei Monroe, ce și al ultimului... La moartea sa, lumea aștepta să i se dezvăluie cine știe ce lucruri, dar a aflat de fapt niște adevăruri tulburătoare: că viața este crudă, că nu am înțeles decît prea tîrziu zbuciumul unei ființe omenești și că nu totdeauna este suficient curajul.

Dacă forța sufletului s-ar măsura prin sentimentul de teamă, atunci trebuie să recunoaștem că îndrăzneala Marilynei a fost într-adevăr mare...

...Oamenii îi spuneau simplu: Marilyn, ce și cum ar fi cunoscut-o bine — și poate o cunoșteau. În spatele grotescului «simbol al feminității», ieșit din fabricile de frumusețe ale Hollywoodului, publicul recunoștea un chip uman..."

LEE STRASBERG, directorul școlii Actor's Studio. „Pentru unii Marilyn Monroe era o legendă. Iar eu nu știu să descriu un mit și o legendă. Nu așa am cunoscut-o pe Marilyn, ființa aceea caldă, impulsivă și timidă, sensibilă în teama ei de a nu fi cumva așa cum se cuvine... Marilyn a visat totdeauna să devină artistă în adevăratul sens al cuvîntului, a trăit cu acest vis care era rațiunea ei de a fi. Cu tot succesul, nu a fost mulțumită de ea însăși".

YVES MONTAND, partener în filmul „Miliardarul". „Nu m-am întrebat niciodată dacă a fost o actriță mare sau mijlocie. Era o personalitate autentică, în fața căreia trebuia să te înclini... A fost o ființă care făcea să strălucească toate dimensiunile obișnuite atribuite în general vedetelor de cinema... În aparență era puternică, cu amîndouă picioarele pe pămînt, dar sub acest echilibru permanent era sfîșiată de neliniște... I se părea că nu trece drept o adevărată artistă în ochii compatrioților ei. Îndoiala aceasta mi se pare mie ar fi fost adevărata dramă a vieții ei".

JOE HYAMS de la „New York Herald Tribune". „Marilyn Monroe și-a exprimat dorința de a-mi acorda o întrevedere, cu condiția de a reda cu scrupuloasă exactitate întreaga discuție. Nu puteam refuza o asemenea ocazie de a obține un material de senzație, așa că am promis și acum sîntem nevoiți să-l dăm publicității. Întrevederea a avut loc la restaurantul-bar «Pygmalion» de pe Second Avenue din New York. Miss Monroe a început prin a declara că intenționa să-mi pună dînsa întrebări și anume din două categorii: personale și nepersonale, începînd firește cu cele personale.

— Sînteți daltonist? — întrebă ea.

— Nu — răspund eu.

Miss Monroe scotocește în poșetă și scoate o tăietură de ziar. E un articol de al meu.

— Cum se face atunci că descrieți casa mea ca fiind tapetată cu roșu, cînd e de fapt galbenă? — întreabă ea.

Fără să mai aștepte vreo scuză (de altfel nu aveam nici una), miss Monroe mai caută prin geantă și-mi pune sub ochi altă tăietură de ziar.

— Considerați că un asemenea titlu e... cinstit?

Era titlul unui articol al meu care suna: «Așteptînd-o pe Marilyn... Ca de obicei!» Am încercat să-i explic că titlul nu e niciodată pus de autorul articolului.

— Atunci de ce ați scris că am întîrziat cîteva ore, cînd știți că am venit la ora stabilită? — întreabă miss Monroe, arătînd un pasaj din articolul incriminat. Aici prezentați lucrurile cu totul altfel decît s-au petrecut în realitate. De ce? Cu ce a devenit mai bun articolul dumneavoastră dacă ați răstălmăcit adevărul? Vă întreb nu numai din curiozitate, ci pentru propria mea informare: mă interesează profesiunea de gazetar... Și acum vreau să vă pun o serie de întrebări nepersonale: Sînteți căsătorit, divorțat sau și una și alta?

— Asta mi se pare o întrebare cam prea ... personală — remarc eu.

— Să-mi fie cu iertare — zice miss Monroe — dar procedez întocmai cum am învățat de la oameni ca dumneavoastră care mi-au luat interviuri. Dar dacă vreți, am să vă pun o altă întrebare nepersonală: Care vă este religia? Care-i religia soției dumneavoastră? E aceeași cu a dumneavoastră? După ce rit v-ați căsătorit și care pe cine a convertit la propria sa religie?

— Dar aici sînt o duzină de întrebări, nu una — mă plîng eu. Și apoi treburile astea mă privesc personal.

— Mă rog, atunci îmi puteți da răspunsul în scris sau pe bandă de magnetofon — spune miss Monroe cu un zîmbet.

Am refuzat să răspund la întrebările acestea, așa că miss Monroe a trecut la altă întrebare «nepersonală»:

— N-ați vrea să treceți să lucrați la redacția altui ziar din New York?

Nici un comentariu, exclusiv eu, încurcat.

În cele din urmă, miss Monroe mi-a mărturisit că totul fusese o glumă, dar că asemenea întrebări i-au fost puse și i se pun într-una.

— Am găsit necesar ca un om ca dumneata, care dă tonul în această profesiune, să cunoască și ceea ce se petrece de cealaltă parte a baricadei.

— Dar mai este o întrebare «nepersonală» pe care ați neglijat să mi-o puneți, — observ eu.

— O, n-am uitat! — răspunde miss Monroe. Dar mi-am dat seama de la prima vedere că nu sînteți... gravidă..."

(Din MOTION PICTURE, aprilie 1958)

ALĂTURI DE ALTE MARI FIGURI ALE CINEMATOGRAFIEI

Stînga sus: în filmul „Prințul și dansatoarea" i-a fost partener Laurence Olivier.

Stînga jos: cu Yves Montand în „Miliardarul".

Dreapta jos: o amintire din timpul realizării „Neadaptaților", în 1960; la stînga actriței, un alt mare actor dispărut, Clark Gable. În rîndul de sus, în mijloc, scriitorul Arthur Miller, pe atunci soțul ei.

Madame Princesse

de Felician MARCEAU (Franța)
Ilustrația de Eugen MIHĂESCU

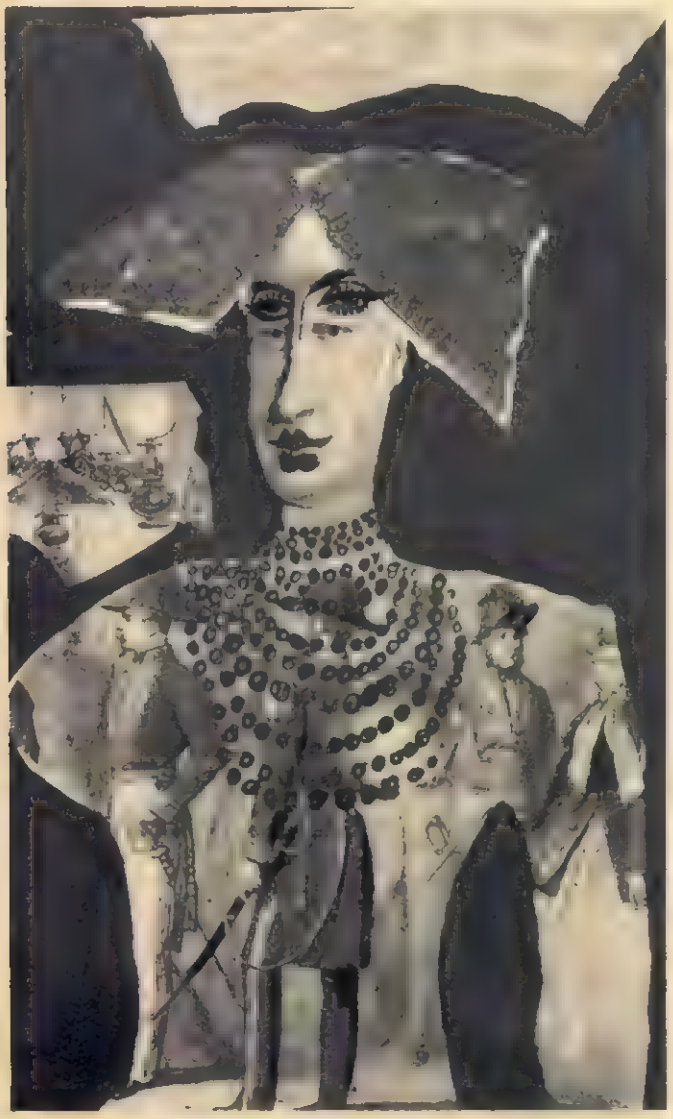

Trebuie să precizez mai întîi că în epoca aceea aveam o pisică. Mă mutasem tocmai la etajul al cincilea dintr-o casă de pe cheiul Grands-Augustins, o casă bătrînească de trei sute de ani, fără ascensor, cu zidurile roase, cu instalațiile tehnice aparente și cu scările tăiate ca și puntea unei vechi corăbii.

Ca toate pisicile și a mea era aventuroasă. Nu m-a mirat, deci, s-o zăresc într-o zi, pe un balcon vecin, vreau să spun pe un balcon al unui apartament vecin. Ca să ajungă acolo, a trebuit să facă un salt destul de frumos în aer. Acum nu mai voia, și era explicabil, să facă acest salt în sens invers. Nu-mi rămînea altceva de făcut decît să mă duc să sun la vecinul meu de palier. Ceea ce am și făcut.

A venit să-mi deschidă... să spunem, zău așa, o doamnă. Da, o doamnă. În orice caz, o persoană de sex invers și, în mod vizibil, de o anumită vîrstă. Sînt unele împrejurări în viață cînd cuvintele ți-ovîle o clipă și bat din aripi înainte de a se fixa asupra obiectului pe care pretind să-l definească. Cuvîntul doamnă evocă ceva liniștit, cotidian, rezonabil. Vecina mea avea de ce să te surprindă. Fața ei era frumoasă, purtînd chiar pecetea unei oarecare nobleți, trăsăturile-i erau mari, fruntea înaltă, nasul ascuțit ca o sabie și curbat deasupra gurii cu buzele disprețuitoare. Totul puțin cam prea fardat. Albul de pe obraji, roșul de pe pomeți, albastrul de pe pleoape, aurul de pe gene, toate acestea ar fi părut destul de obișnuite, dacă fiecare din aceste culori n-ar fi dat impresia că au fost aplicate acolo ca și cum doamna și-ar fi spus : o nevoie de alb, de albastru, de roșu ? Prea bine, să le punem. Și le-a pus cam prea mult.

Înveșmîntarea era și ea neobișnuită : purta un fel de halat larg, din lamé, decolorat, plin de pete și foarte destrămat. Pe acest halat se detașa un colier enorm, avînd la capăt un fel de medalion din fier forjat, de mărimea unei farfurioare, evocînd în mod curios un idol mexican și în același timp un portar de ministru. Pe cap purta o bășmăluță de culoare roșie aprinsă combinată cu verde turcoaz. Revenindu-mi din uimire, i-am explicat scopul vizitei mele. Fără să trădeze nici stupoare, nici emoție, cu fața perfect imposibilă, doamna mă pofti să străbat un coridor îngust, mă introduse într-o cameră și-mi arătă ușa balconului. Am deschis-o, mi-am luat pisica și am mulțumit.

— Sînteți noul vecin ? — întrebă ea.

Sub pleoapele ei mari, mărite și mai mult de stratul de fard albastru care le acoperea, ea avea o privire pătrunzătoare, care părea că judecă nu numai ce sînt, ci și trecutul și viitorul meu, copilul care am fost odată, bătrînul care voi deveni.

— Sînt încîntată să vă cunosc — reluă ea. Sper că o să fim buni vecini. Mă numesc Princesse. Doamna Princesse. Curios nume, nu-i așa ?

Am protestat :

— Dar nu. De loc. Dimpotrivă, e un nume foarte... foarte evocator.

Ea îmi aruncă o nouă privire.

— Nu-i așa ? — spuse ea cu mai mult interes decît ar fi trebuit să stîrnească vorbele mele. Șezeți. Da, da. Îmi face plăcere.

Deodată, mi-am dat seama de asemănare. În muzeul din vila Borghese, din Roma, există o statuetă ecvestră a lui Ludovic al XIV-lea. Regele Soare e încă tînăr de tot. Are exact profilul unui indian din tribul Sioux. Doamna Princesse avea același profil și aceeași maiestuozitate disprețuitoare și crudă. Poftindu-mă să șed, avea aerul că-mi face o cinste deosebită. Eu mă supusei.

— Serviți ceva ? Ceai ? Coniac ?

O notă din inflexiunea glasului ei m-a făcut să optez pentru coniac. Văzusem just. Felul cum doamna Princesse și-a golit paharul dovedea că nu era de loc dușmanca acestui produs din Charentes. După ce a aruncat o privire asupra paharului meu, aflat aproape intact, ea își umplu încă unul, cu o naturalețe pe care i-o invidiam. Am profitat de acest interludiu ca să arunc o privire în jurul meu. Ne aflam într-un fel de salon, încărcat și nu prea îngrijit, în care piese de mobilă destul de frumoase se învecinau cu bibelouri îngrozitoare. Pe unul din pereți zării o serie de gravuri care mi s-au părut vechi. Depunîndu-mi pisicul (care, beat de aer, îmi adormise pe genunchi), m-am sculat ca să le examinez. Erau din acele gravuri ofrora li se spun sedițioase, datînd din timpul Terorii, reprezentînd urne, stele și sălcii plîngătoare, desenate în așa fel că, în albul lor, poți regăsi profilurile lui Ludovic al XVI-lea, al Mariei-Antoaneta și al Delfinului.

— Frumoase exemplare — spusei eu.

— Sînt amintiri de familie — răspunse d-na Princesse.

Surprins de gravitatea vocii ei, mă întorsei. Dar, învîrtindu-și visătoare pălărucul între degete, cu privirea pierdută în depărtări, d-na Princesse părea că nu se gîndește la nimic deosebit.

Apoi, ca și cum s-ar fi trezit dintr-un vis :

— Pot să vă întreb ceva ?

— Vă rog.

Avea și o voce frumoasă. O voce sinceră, plină, care dădea cuvintelor întreaga lor greutate.

— E o curiozitate — reluă ea. Aș vrea să știu... Din toți regii noștri, pe care îi preferați ?

— Din toți regii noștri ?

Eram luat pe neașteptate. O clipă m-am gîndit să răspund : Ludovic al X-lea. Dar în cele din urmă, mi-am dat seama că în această privință aveam o părere și am spus :

— Ludovic al XVIII-lea.

umor

Neli COBAR

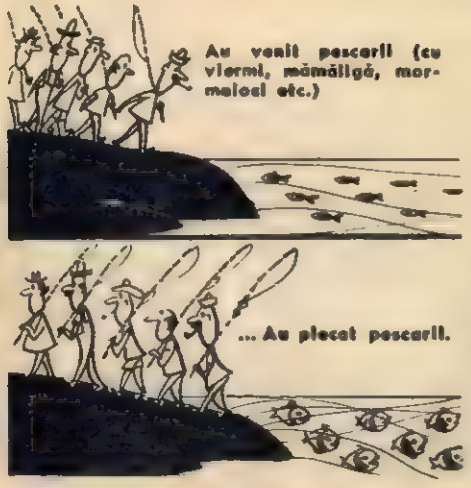

PUTEREA OBIȘNUINȚEI

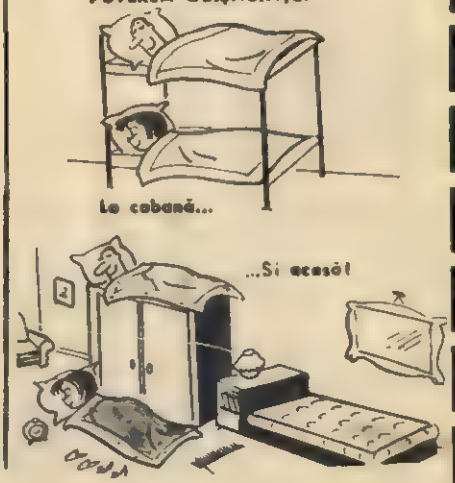

Rik AUERBACH

D-na Princesse își întoarse brusc capul. În sfîrșit, ceva i-a zdruncinat imperturbabilitatea.

— Ludovic al XVIII-lea ? — spuse ea cu o dezdă de vădită oroare. Omul care i-a iertat lui Fouché ?

Voiam tocmai să mă lansez într-un discurs despre datoria pe care o au uneori regii de a trece peste ranchiunele lor, cînd... „Țiv" ! — auzii soneria de afară.

D-na Princesse mă privi cu ochii ei mari.

— E cineva — spuse ea sobru.

— Vă las...

— Dar nu, reluă ea scuturîndu-se. Mai rămîneți puțin. Ludovic al XVIII-lea ! Hm, interesant...

Se duse la ușă. De unde eram, stînd în picioare în fața gravurilor, zăream palierul. Pe acest palier se afla un bărbat cu o beretă-bască.

— Doamna Princesse ? — spuse el.

— Eu sînt.

— Ah ! — exclamă bărbatul. Păru să mediteze o clipă, apoi : vin din partea brutarului.

— Poftiți înăuntru — spuse d-na Princesse.

— Cu plăcere — replică bărbatul.

Ținîndu-se după d-na Princesse, el intră în salon. Își păstrase beretă pe cap. Zărindu-mă, făcu o foarte corectă înclinare a bustului. Socotea probabil că beretă făcea parte integrantă din persoana lui sau că constituia o piesă din uniforma corporației sale, care, judecînd după aparențe, trebuie să fi avut legătură cu instalațiile.

— Iată despre ce-i vorba — zise el. Nevastă-mea e însărcinată.

— Felicitările mele — spuse d-na Princesse.

Bărbatul păru confuz.

— O, n-aveți pentru ce.

— Ba da, ba da ! Gîndiți-vă ! Un copil frumos...

— Tocmai — spuse bărbatul, ca și cum ar fi descoperit un element de care să se agațe. Tocmai. Brutarul mi-a spus că dv. puteți prevedea sexul.

— Exact — spuse d-na Princesse.

— Atunci aș vrea să știu...

Deveni dintr-o dată îngrijorat.

— E în luna a șasea. E de ajuns ?

— De ajuns. Aveți o fotografie a destinatarei ?

— A cui ?

— A soției dv.

— A, da ! — spuse bărbatul. Brutarul m-a prevenit.

Își luă portofelul de unde scoase o fotografie.

— Frumoasă femeie ! — spuse d-na Princesse, dar pe un ton lipsit cu totul de convingere.

Bărbatul cu beretă păru ușor confuz.

— Știți, e foarte retușată.

Și-mi făcu mie cu ochiul, vrînd parcă să-mi spună că în epoca noastră fotografii sînt niște șmecheri. Între timp, d-na Princesse puse fotografia pe un gheridon, apoi, dîndu-se înapoi cu un pas, procedă la cîteva pase vag magnetice, murmurînd o invocare neinteligibilă. Bărbatul o urmărea cu o privire neliniștită.

— Spuneți ! Cel puțin n-o să-i facă rău ? D-na Princesse nerăspunzînd, el se întoarse spre mine : în situația ei...

Agasat, i-am făcut un gest cu mîna, invitîndu-l să tacă. Mărturisesc că eram fascinat de spectacol. Acolo, în penumbra care o dată cu asfințitul te învăluie încetul cu încetul, d-na Princesse căpătase o cîndată maiestuozitate. Ai fi spus că e o preoteasă, o vestală. O clipă, oprindu-se din mormăit, ea se aplecă deasupra fotografiei, o cercetă cu multă atenție, sufla peste ea, o șterse cu cotul, apoi, cu ochii spre cer, se reculese.

— Văd — spuse ea în sfîrșit. Văd foarte bine.

— Așadar ? — spuse bărbatul foarte ușurat. Ce-o să fie ?

— Mai întîi dați-mi două mii de franci — spuse d-na Princesse. Dar franci noi, vă rog.

Era evident că pretenția aceasta îl nemulțumea pe omul cu beretă...

— Pardon... — spuse el.

— Ei bine ! — continuă d-na Princesse. Nu vă închipuiți c-am să vă dau consultația fără să fiu plătită. Ar fi prea simplu.

Am tresărit. Într-o clipită, noblețea d-nei Princesse pierise. Glasul ei căpătase un ton ordinar, în același timp vesel și aspru. Acolo, în penumbră, ea nu mai evoca un cult, ci nu știu ce trafic [illegible]

— Ei ? Ce mai stați ? Puteți pleca...

Și sublinie cuvintele cu gestul, cu mîna pe cotul celuilalt braț.

— E drept — spuse omul.

Întinse două bancnote. Apoi, cu un gest, vru parcă să le rețină.

— Dar... Cel puțin e sigură ?

— Ce ?

— Previziunea dv. ?

— A, nu ! — spuse d-na Princesse îndicînd palma mîinii. Te rog să iei notă, eu nu-ți spun că-i sigur. Altcineva n-ar ezita. Dar eu nu-s un șarlatan. În acest domeniu, știința n-a ajuns încă la certitudinea absolută.

— Atunci ? — făcu omul. Să presupunem că nu-i exact...

— Ei bine ?...

— Vă dau două mii de franci și rămîn cu buzele umflate. N-am nici o garanție.

— A, pardon ! Aveți una, și încă dintre cele mai bune : în caz de greșeală, vă vor fi restituiți banii.

— Restituiți ? — strigă aproape omul cu beretă.

— Firește. Am să vă dau o chitanță. Indic numele dv., sexul copilului. Dacă m-am înșelat, veniți din nou să mă vedeți și vă rambursez.

— Două mii de franci ?

— În mod integral. Nu reținem nimic pentru cheltuielile noastre de birou.

Omul cu beretă păru transportat de fericire. De asemenea și eu. O clipă, trebuie să recunosc, îmi mirosisă a escrocherie.

— Atunci — continuă omul — totu-i cinstit.

— Cred și eu că-i cinstit. Unde vă credeți ? Ne aflăm într-o casă de sticlă. Operăm cinstit. La lumina zilei.

Rostind cuvîntul cinstit, d-na Princesse, cu un gest neglijent luă cele două bancnote, apoi întinzînd fotografia :

— Ei bine, o să fie...

Luă din nou fotografia ; păru că verifică un ultim amănunt.

— Da, da, așa-i... Va fi băiat.

— Nu zău ? — făcu omul.

— Așa cum îți spun.

— Tocmai un băiat îmi doream și eu.

— Se-ntîmplă — spuse d-na Princesse care, nu știu de unde, scoase un cartonaș.

— Domnul ?

— Marin — spuse bărbatul. [illegible] Jules.

D-na Princesse scrise repede numele pe carton...

— Uite — spuse ea — totdeauna e bine să scrii. Asta evită reclamațiile.

De închinat ce era, omul se împiedicase în covor și plecă. D-na Princesse se duse să închidă ușa și se întoarse.

— Ah, doamnă ! — spuse eu. Dar e extraordinar ! N-am văzut niciodată așa ceva ! De ce nu mi-ați spus dinainte ? De unde aveți darul acesta ?

— O, așa — spuse ea. În degetele mele. Puțin coniac ?

— Cu plăcere. Mulțumesc.

Și de astă dată ea își goli dintr-o dată paharul.

— Dar... Îmi dați voie să vă întreb ceva ?

— Vă rog.

— De ce cereți doar două mii de franci ? O informație atît de prețioasă face mai mult.

— Am încercat — spuse ea, așezîndu-se din nou. Dar n-a mers. La cinci mii, ai de-a face cu altă clientelă. Care te cicălește. Care vrea să-i spui lucruri precise... să-i oferi certitudinea.

— Și aici nu e ?

D-na Princesse avu expresia unei femei a cărei cinste e bănuită.

— M-ați auzit, nu ? Pe client l-am prevenit.

— De acord. Dar, în sfîrșit, cît e de mare procentajul erorilor ? Vreau să spun : cîte șanse există ca previziunile dv. să fie juste ?

— Cîte șanse ? Ah, dar asta-i ușor de calculat : 50 la sută...

— Cum așa : 50 la sută ? Nu mai multe ?

— Nu. M-am informat. În general se nasc tot atîtea fete cît și băieți.

Îmi spunea toate acestea cu glas liniștit. Eu deveniserm visător.

— Doamnă ! — am exclamat eu. Trebuie să-nțeleg de aci că previziunile dv. le faceți la voia întîmplării ?

— Dar, bineînțeles. Am spus-o doar, nu sînt o impostoare.

— Și fotografia ? Frazele magnetice ?

— Oh, asta-i numai așa, ca să impresionez. Așa-s făcuți oamenii. Au nevoie de floricele.

— O clipă ! — am spus eu, zăpăcit cu totul. Îmi dați voie ? Nu vreau să mai pomenesc aci de imoralitatea lucrului, dar, drept să vă spun, nu văd care-i interesul. În mod normal, afară de un noroc sau un ghiniom special, din doi clienți, o dată cîștigați și o dată pierdeți.

— În mod normal, da.

— Dar atunci totul e zero. E o operație gratuită.

— Domnule — spuse d-na Princesse cu o expresie de milă, în timp ce-și turna încă un pahar cu coniac, nu știu nici eu al cîtelea — e adevărat ! Nu cîștig decît o dată din două. Dar atunci cînd nu cîștig, ce pierd ? Vrei să-mi spui ?

— O să mă scuzați dar nu sînt tare în matematică. Ce privirea rătăcită, am făcut un calcul mintal. Așa-i ! Dumneavoastră nu pierdeți niciodată.

— Păi vezi ? — spuse ea cu un gest, care voia să sublinieze evidența.

— Știți să nu-i de loc prost ?

— Evident că nu-i prost. Mi-am dat de multă vreme seama de asta. Apoi, doctorală : e o operație pe care trebuie s-o priveți în ansamblu.

Penumbra ne învăluia acum complet. D-na Princesse se sculă. Aprinse o lampă. Bunul-simț îmi reveni.

— Nu — spuse-i eu. Nu-i de loc prost. Dar e o escrocherie !

De sub lampă, cu chipul ei scăldat într-un fel de nedumerire, d-na Princesse mă privi.

— Escrocherie ? Apoi adăugă, cu glas mirat : credeți chiar ? Într-adevăr ? !

Traducere de Paul B. MARIAN

CARNET DE SCRIITOR

TINERI, FIȚI FRUMOȘI

de Eugen FRUNZĂ

Tinerețea, știm bine, e cît se poate de frumoasă. Mă refer nu numai la exuberanța vîrstei, la elanul și la visurile ce o însoțesc, dar și la portretul ei fizic. Îmi face pur și simplu plăcere să privesc un chip tînăr, puternic, luminos, cu părul fraged, cu dinții albi, cu pasul elastic. E ce și cînd aș privi dincolo de mine, în dulcea grădină a viitorului.

Dar, vai, ce urîtă mi se pare tinerețea care nu știe să-și respecte propriul chip ! Cînd o privesc astfel, batjocorită prin ea însăși, mă simt rușinat.

Asist, de pildă, la o scenă ale cărei personaje sînt un inginer chimist, soția sa — funcționară — și fiul lor, elev în ultima clasă a școlii generale. Băiatul, fără o prealabilă încuviințare a părinților, a lipsit de acasă pînă după miezul nopții. În sfîrșit, își face apariția.

— Unde-ai fost ?

— Am jucat.

— Nu te gîndești că mîine ai școală ?... Ce-ai jucat ?

— Bridge ! N-am voie ? Habar nu aveți ce-i ala să trăiești modern ! Eu nu-s înapoiat și boșorog !

Părinții se roșesc la față umiliți. Sînt oameni la locul lor, harnici, bine văzuți, în plină putere de muncă ; n-au atins nici 45 de ani. Își iubesc pățimaș copilul și, tocmai de aceea, încearcă să-l abată din drumul unei vieți ușuratice, de la preocupări nepotrivite, îl îndeamnă la distracții utile, cum ar fi teatrul, sportul. I-au cumpărat și un aparat fotografic. Îl îmbogățesc sistematic discoteca. Și iată răspunsul : „înapoiați, boșorogi !"

Mă uit lung la tînărul acesta congestionat. Mă uit și nu-mi vine a crede. Îl știam frumos, cu trăsături regulate, cu ochii mari și limpezi. Dintr-o dată chipul său îmi apare radical schimbat. S-a schimonosit, s-a urîțit. Îmi întorc privirile de la o frumusețe ultragiată.

Și altă dată, în strada mea, o scenă mută : pentru a suta oară revăd un tînăr subțiratic, mlădios, cu ochii ușor jucăuși, cu părul căzut pe o sprînceană. Pentru a suta oară circulă pe lîngă mine, voit nepăsător, ca și cînd nu i-ar trece prin cap că i-am strîns cîndva mîna la ușa mea, că l-am poftit să șadă pe scaun și că mi-am pierdut două ceasuri cu dînsul. Venise pe cînd era elev. Astăzi, probabil, e student. Venise cu niște încercări de-ale sale poetice. Mă rugase să le citesc și să-i dau anume sfaturi. Le-am citit și i-am sfătuit chiar mult peste măsura talentului său. La plecare i-am strîns încă o dată mîna și l-am îndemnat să perseverezze. De atunci nu mă mai cunoaște.

Iată-l cum trece, pentru a suta oară, fără să schițeze un gest de salut. Între timp a crescut, a început să se radă săptămînal, dar — cu sau fără barbă — obrazul său a rămas de aceeași grosime. Îmi ies în întîmpinare și regret. Nu pentru că un biet salut m-ar face cumva mai fericit — doamne păzește ! — ci pentru că tinerețea se mi se pare veștejită. Chipul său și-a pierdut frumusețea.

Vreau să se înțeleagă un lucru simplu : a-ți respecta și păstra propria tinerețe, presupune, între altele, respectul pentru vîrsta, experiența, și chiar bunul-simț agonisit prin ani de niște oameni mai puțin tineri, ce-i drept, dar indiscutabil mai responsabili în fața vieții.

— Ține-o bine ! I-am auzit pe tăticul spunînd că e grozavă capra dacă o stropești bine cu must...

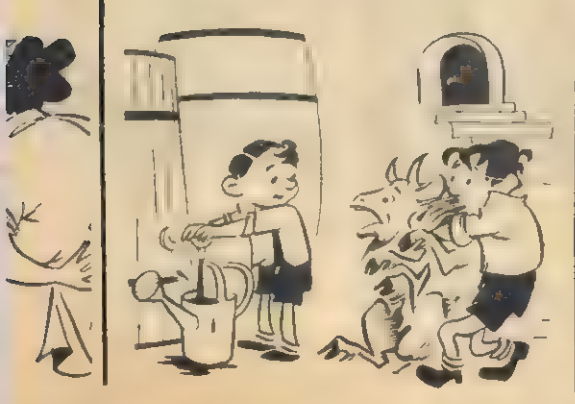

— Aș vrea un litru de must pentru acasă !
— Aveți sticlă sau îl beți aici ?

cititorii fotografiază

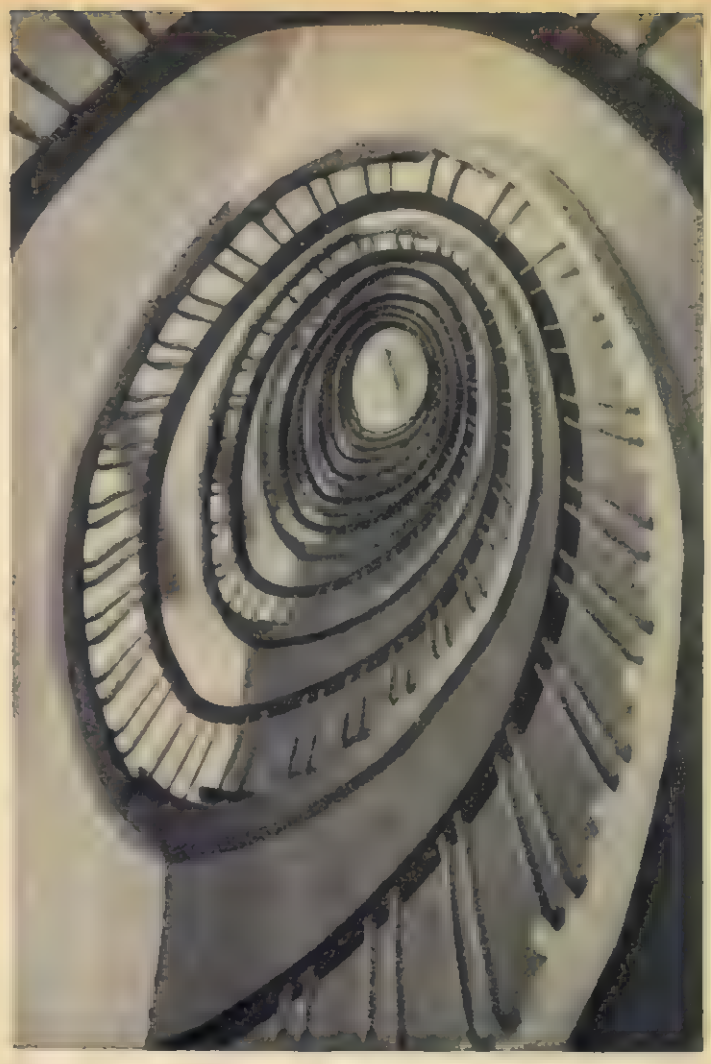

„Spirală" (scară unui bloc-turn din Craiova).
Aurel ȚUI, tehnician — Craiova

„Apus de soare la Eforie".
Al. BÎLBU — Brașov

„În zori, la ieșirea din eșalon".
Virgil ONOIU — Dova

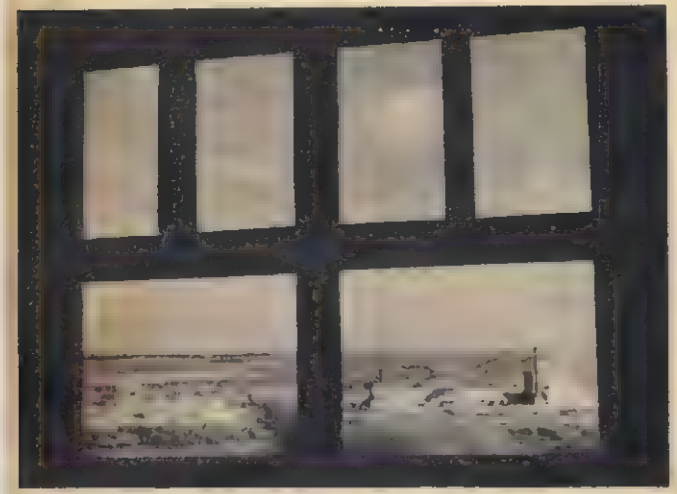

„Suceava: o fereastră spre Combinatul de industrializare superioară a lemnului".
V. DUMITRU — Suceava

EXTREMUL ORIENT sau EXTREMUL OCCIDENT ?

NOTE DE CĂLĂTORIE DIN JAPONIA

de **Al. ŞIPERCO**

Noul Tokio răsărind din haosul celui vechi.

Cele cîteva săptămîni petrecute în Japonia s-au dovedit cu totul insuficiente pentru a-mi permite să afirm că am reuşit să cunosc ţara măcar sub aspectele ei esenţiale. Am părăsit Japonia cu constatarea că principala piedică în calea celor ce ar dori să-i înţeleagă realităţile o constituie imaginile-clişee pe care mulţi dintre noi, europenii, le purtăm în minte.

Poate nici o ţară n-a apărut, în decursul istoriei, în ochii contemporanilor, sub aspecte atît de diferite, de contradictorii, ca Japonia.

„Imperiul soarelui răsare" învăluit în nimbul legendei originii sale divine; ţara exotică a războinicilor samurai, a gheişelor, a crizantemelor, a ceremoniilor ceaiului şi a cumplitului „harachiri", transformîndu-se surprinzător de repede într-un stat capitalist evoluat care a inundat lumea cu imitaţii ale produselor americane şi europene la preţ de dumping. Apoi, metamorfozat într-una din cele mai teribile maşini de război din istoria omenirii, semănînd groază şi munţi de cadavre pe întreg întinsul Pacificului. Şi iarăşi furnicarul paşnic al unui popor harnic, priceput, clădind cu aplicaţie şi măiestrie o economie de prim rang, în cadrul unei societăţi aparent pe deplin „occidentalizate".

(Continuare în pag. 16)

CARE ESTE TOTUȘI ADEVĂRATUL CHIP AL JAPONIEI? PRIMELE IMPRESII — PRIMELE CONTRASTE

Călătorul — după ce străbate uriașul arc de cerc al țărilor slab dezvoltate, populate de mulțimi subalimentate, din sudul asiatic — aterizînd pe aeroportul „Haneda" al capitalei Japoniei, se simte parcă revenit la locul său de îmbarcare, într-una din marile capitale europene.

Păienjenișul pistelor de aterizare, imensa clădire a aeroportului ultramodern, șuvoiul necontenit al călătorilor și bagajelor sortate electronic, polițiști înzestrați cu posturi de emisie și recepție ascunse în căști dirijînd puhoiul de mașini ce gonește pe autostradă înspre centru, trecînd pe deasupra acoperișurilor clădirilor, luîndu-se la întrecere cu primul monorai din lume. Ginza — înecată în feeria de neon pe lîngă care Broadwayul și Piccadily Circus ar păli — oglindește în vitrinele celor mai luxoase magazine universale din lume, talazuri umane, hoteluri imense cu aer condiționat, cu personal dirijat prin radio și restaurant cu pereți de sticlă, rotindu-se în jurul axei sale ca să desfășoare în fața ochilor clienților întreaga panoramă a imensității urbane cu 12 000 000 de locuitori care se numește Tokio... „Extremul Orient sau Extremul Occident ?" — se întreabă vizitatorul.

„Cel mai mare și mai urît oraș din lume" — afirmă unii. Luat în ansamblu, orașul e într-adevăr urît, dezvoltat haotic și subordonat necesităților utilitare, stringente, ale reclădirii după distrugerile războiului. Aprecierea este însă prea generală în măsura în care nu poate fi vorba de un Tokio unitar, ci de numeroase și foarte diferite entități urbane formînd împreună uriașul conglomerat al metropolei. Există un Tokio vechi, imens labirint de ulicioare cu căsuțe mici, atît de înghesuite încît suprafața acoperișurilor lor reprezintă jumătate din suprafața terenului. Căsuțele sînt de lemn nu pentru că ar rezista mai bine cutremurelor, cum s-a creat legenda — dimpotrivă, ele cad cu ușurință pradă focului care însoțește întotdeauna marile cataclisme — ci fiindcă lemnul este materialul de construcție cel mai ieftin, într-o țară de munți împăduriți. Străzile n-au nume, casele nu au numere sau le capătă în ordinea construirii lor. O adresă în Tokio sună cam așa : „Domnul... care stă într-o casă cu acoperiș verde pe strada care are în colț o drogherie din apropierea postului de poliție cutare".
Invitațiile pe care le primeam, ca și reclamele comerciale, erau însoțite de un mic plan al zonei respective a orașului, o săgeată indicînd adresa. Nu întîmplător gurile rele spuneau pe vremuri că Tokio a fost lăsat special să se dezvolte în acest fel, ca să descurajeze orice invadator care ar fi încercat să-l ocupe. Acest Tokio vechi a ajuns însă în deceniile din urmă pe pragul sufocării în propria sa imensitate încîlcită. După marile distrugeri cauzate de bombardamente, orașul a început să fie reconstruit pe temeiul unui oarecare plan, dar marele pas în schimbarea fizionomiei sale l-a marcat abia pregătirea în vederea Jocurilor Olimpice. Considerate un mare eveniment național, ele au servit drept pretext pentru investiții uriașe, de peste 3 miliarde de dolari, în noi artere de circulație și construcții edilitare care au dat un chip nou capitalei Japoniei.

Uriașele autostrăzi, în bună parte înălțate pe piloni sau ascunse în tuneluri, întretăindu-se în curbe savante, împreună cu buildingurile construite în module elastice, cu fundații literalmente plutind în blocuri imense de beton — ceea ce le-a permis să spargă plafonul celor 33 de metri impus pînă acum, de teama cutremurelor, de arhitecții orașului — dau azi pe alocuri capitalei Japoniei un aer de peisaj de anticipație științifică, de oraș al viitorului.

Mai este însă și un alt Tokio, cel al marilor parcuri : Ueno, Komazawa, Meiji, Sjinjuku, al palatului imperial, cu liniștea lor, cu peisajul copiat parcă din vechile stampe japoneze — pajiști înverzite, pini japonezi cu siluete caracteristice, lacuri cu pești exotici, podețe arcuite, felinare de piatră și colțuri încîntătoare în care pot fi văzute genurile clasice de grădini japoneze — de arbori, de apă și de piatră, după elementul care joacă rolul dominant în alcătuirea lor. Apoi Tokio cartierelor vesele : Akasaka, Asakusa, cu străduțele lor înguste, acoperite cu adevărate bolți de lumini de neon, deasupra cărora plutesc baloane colorate și plesnesc artificii, tixite de cinematografe, baruri, cafenele, localuri cu „Pachinco" — aparate de joc al căror număr trece, se pare, de 100 000 — și de curioase „localuri de pescuit" în care clienților li se oferă prilejul să prindă pește cu undița în mici bazine amenajate direct în sală.

Dacă ținem seama de faptul că „în vecinătate" înseamnă în Tokio un sfert de oră de mers cu mașina, „aproape" înseamnă jumătate de oră, iar „cam departe" — peste un ceas cu automobilul, e limpede că orice apreciere generalizatoare asupra capitalei japoneze nu poate fi decît artificială.

„Mai sîntem încă în Tokio ?" — întrebam din cînd în cînd, în timp ce mașina gonea pe autostrada care a spart în linie dreaptă oceanul de căsuțe din sudul orașului, trecînd de-a lungul nesfîrșitelor fabrici, dublînd ciclopica construcție a monoraiului pe stîlpi. „E încă Tokio", mi se răspundea. Apoi, trecînd după un ceas și ceva peste un rîuleț cu ambele maluri străjuite de blocuri, aud : „Am trecut în Kawasaki". Alt ceas, și întrezărind la capătul străzilor traversate siluetele unor macarale uriașe, întreb : „Tot Kawasaki ?" „Nu ! — mi se răspunde — Yokohama !". Apoi Fujisawa, Hiratsuka... Pînă în preajma marelui lac vulcanic Hakone din apropierea Fuji Yamei — unul din cele mai minunate colțuri ale Japoniei, atît de bogată în locuri pitorești — am trecut, practic, printr-o singură mare aglomerare urbană.

În afara extremului nord, a insulei Hokkaido, tot restul Japoniei arată astfel. Densitatea populației pe cele 16% din suprafața țării reprezentate de terenuri cultivabile și relativ plane, atinge 1 600 locuitori pe kilometru pătrat, fiind, de departe, cea mai ridicată din lume. Pe vremuri, geopoliticienii japonezi aflați în slujba vechiului regim militarist demonstrau imposibilitatea supraviețuirii națiunii în aceste condiții și puneau poporul în fața dilemei expansiunii militare sau a sufocării. Dilema s-a dovedit falsă. Deși populația a crescut între timp, nivelul ei de trai este azi mai înalt decît în anii antebelici, iar din punct de vedere al volumului producției industriale Japonia se situează pe al 5-lea loc în lume.

„FENOMENUL JAPONEZ"

Factorii care stau la baza a ceea ce în Occident s-a obișnuit, la un moment dat, să fie numit „fenomenul japonez" sînt foarte complecși. Dintre aceștia fac parte reînnoirea capacității industriale distruse în timpul războiului cu utilaj ultramodern, cheltuielile militare încă restrînse, salariile de 2-3 ori mai scăzute în comparație cu standardul țărilor capitaliste dezvoltate din Occident, concentrarea producției în concernuri uriașe renăscute cu sprijinul marilor monopoluri americane, existența unei mari rezerve de forță de muncă ușor de calificat într-o țară cu învățămînt de bază obligatoriu de 9 ani și cu peste 1 000 000 de studenți.

Lipsită practic de materii prime, industria japoneză este în primul rînd o industrie prelucrătoare. Calitatea produselor japoneze, mai ales în domeniul electronicii, opticii, mașinilor de precizie, construcției de vapoare, le face imbatabile pe piața mondială. Am întîlnit magnetofoane „Sony" și „National" în Frankfurt pe Main, patria „Gründig"-ului, și la Amsterdam, patria „Phillips"-ului, concurîndu-le pe acestea din urmă cu succes, cu toate taxele vamale mari la care sînt supuse. Televizoare în culori se exportă în Statele Unite, motocicletele „Honda" cîștigă majoritatea trofeelor la concursurile internaționale, cele mai mari petroliere sînt cele provenite de pe șantierele navale japoneze, situate, din punct de vedere al tonajului total construit, pe primul loc în lume.

Prieteni japonezi mi-au mijlocit vizitarea cîtorva din principalele întreprinderi. Am văzut șantierul naval de la Yokohama, în care se construiau petroliere de 132 000 tone, fabricile constructoare de mașini ale concernului Hitaki, fabrica de ceasuri Seyko și altele. Nicăieri disciplina, hărnicia, abilitatea caracteristică lucrătorului japonez nu mi-au apărut mai pregnante decît în industria electronică, optică și a aparatelor de precizie. Drept exemplu tipic poate servi secția de electronică a marilor întreprinderi „Toshiba". Mi s-au făcut aici demonstrații cu uriașe mașini de calcul — care mi-au răspuns în cîteva secunde în ce zi va cădea 29 februarie a anului 2464 — orga de lumini electronică, analizatorul de lumină, capabil să discearnă 100 000 000 de nuanțe de culoare, banda de montare a televizoarelor (720 000 bucăți anual, din care 120 000 în culori). Mi s-au arătat lasere găurind lame de oțel, am vizitat uriașe secții de fabricare a semiconductorilor, cu o producție de 96 000 000 de tranzistori și 24 000 000 diode anual. Curățenie și ordine desăvîrșită, aer condiționat, lumină potrivită. Degetele de finețe proverbială ale tinerelor japoneze care lucrau la bandă mînuiau cu o abilitate desăvîrșită unelte de cea mai mare precizie. De altfel, ca să-ți dai seama de stilul de muncă al japonezilor, e de ajuns să vezi ridicîndu-se o construcție oarecare. Nimic din murdăria, molozul, rămășițele risipite în jur caracteristice îndeobște șantierelor. Blocurile se ridică pe străzile principale literalmente fără să-ți dai seama. Se lucrează noaptea cînd circulația e redusă, șantierul este ascuns privirii pînă sus de tot de prelate uriașe ; totul se execută în interior, rapid, curat.

Nu e ușor de înțeles cum se îmbină această tehnică avansată cu anumite aspecte ale relațiilor de producție avînd rădăcini încă în feudalism.

Paternalismul se manifestă încă destul de puternic chiar în marile întreprinderi. Muncitorul primește o bună parte din cîștig sub forma

Pe o stradă din Tokio.

de gratificații, depinzînd de bunăvoința patronului, este uzuală creșterea retribuției după vechimea salariatului în întreprindere etc. Tinerele fete pe care le-am văzut lucrînd la bandă sînt angajate la o vîrstă fragedă și, de regulă, părăsesc munca pe la 25 de ani cînd — vorba unui maistru care ne-a călăuzit — „degetele lor își pierd agilitatea". O mare parte din ele stau în cămine, primind în mînă doar o parte din salariu, restul depunîndu-se ca „dotă" în vederea căsătoriei.

Deși sindicatele japoneze sînt printre cele mai bine organizate și mai combative din lumea capitalistă, ele nu cuprind decît 7 din cele 24 milioane salariați. Binecunoscutele „ofensive muncitorești" de primăvară și toamnă își spun cuvîntul și, dacă avem în vedere costul relativ moderat al obiectelor de primă necesitate, s-ar putea considera că puterea reală de cumpărare a muncitorului japonez din marile uzine se apropie azi de aceea a italianului.

Majoritatea muncitorilor continuă să lucreze însă în micile întreprinderi, multe din ele „familiare", patronul folosind forța de muncă a rudelor. Aici exploatarea este neîngrădită în nici un fel, salariile reprezentînd pînă la 50% din cele ale muncitorilor din marea industrie.

„PRINCIPIUL BICICLETEI" ÎN ECONOMIE

Azi, după 20 de ani de dezvoltare într-un ritm care o situa pe primul plan printre marile țări capitaliste, economia Japoniei cunoaște o criză gravă. Depinzînd de credite care reprezintă 85% din activul marilor societăți (numai datoriile către băncile americane se ridică la 6 miliarde dolari), economia japoneză a continuat să se dezvolte pe „principiul bicicletei". Ea trebuia să avanseze în ritm rapid ca să mențină încrederea în vitalitatea ei și să obțină neîncetat noi credite. În momentul cînd acest ritm încetinește, creditele seacă și economia începe să se clatine — pe bicicletă nu se poate sta în loc! — ori este tocmai ceea ce se întîmplă în ultimele luni.

Valul de falimente nu mai lovește ca în trecut micile firme care sucombă în lupta cu marile monopoluri, ci monopolurile însăși. După prăbușirea neașteptată a societății „Sanyo", a doua producătoare de oțeluri speciale din Japonia, lăsînd pe drumuri 3 500 muncitori și 137 000 000 dolari datorii neacoperite, a urmat societatea de asigurări „Iamaichi", cu 120 000 000 dolari datorii. Aceste prăbușiri au avut ca rezultat o adevărată panică la bursa din Tokio, valorile japoneze scăzînd cu 15% de la începutul anului, iar indicele de producție coborînd în același răstimp cu 4% față de anul trecut. Soluții, deocamdată, nu se întrevăd...

BICIVILIZAȚII?

Japonia a exercitat dintotdeauna o adevărată fascinație asupra călătorilor, atît în perioada primelor navigatori portughezi care au eșuat pe țărmurile ei în 1542, cît și în aceea a izolației totale în care a fost ținută timp de peste două secole — străinilor fiindu-le interzis să acosteze la țărmurile ei, iar japonezilor s-o părăsească. În treacăt fie spus, datorăm călătorului român spătarul Milescu, care a vizitat China în anii 1675-1676, date importante asupra Japoniei, culese din izvoare chinezești tocmai în perioada ei de izolare.

Cu toată literatura bogată despre Japonia, ajuns la fața locului, am constatat, ca și alții înaintea mea, că cele citite nu m-au ajutat prea mult la înțelegerea resorturilor intime ale vieții acestui mare popor, a mentalității, a structurii sale sufletești.

E o lume aparte Japonia, complexă, curioasă, greu de sesizat, și mai greu de redat prin noțiuni europene. Nu e vorba de exotism folcloric, ci de o cultură specifică, multilaterală, adîncă, care se întrepătrunde cu modernismul cel mai avansat în aspectele sale exterioare, atît în viața de zi cu zi a omului simplu, cît și în manifestările culturale cele mai rafinate.

Într-un fel, folosind o comparație poate nereușită, japonezii par „bicivilizați", așa cum unii oameni sînt bilingvi, ei încălzind și animînd continuu universul tehnic, modern, în care trăiesc, prin tradiția mereu vie a culturii lor milenare.

În seara sosirii mele, ieșind pe Ginza, prima mea impresie a fost aceea a unui centru modern al unei mari capitale occidentale.

Temple? Kimonouri? Gheișe? Templele trebuie să le cauți cu ajutorul ghidului. Kimonouri se întîlnesc mai puțin frecvent în centru decît costumele naționale la noi, în ziua unui concurs de dansuri populare. Gheișe sînt cîteva sute în întreg Tokio. Peste tot — muzică de jaz, baruri, cinematografe cu filme provenite din toate colțurile lumii.

E de ajuns însă să ieși din Tokio — capitală relativ nouă, distrusă și refăcută după cutremure și război — și să vizitezi vechile capitale Nara, Kioto, Nikko, ca să te cufunzi în Japonia veche, milenară, să iei contact cu rafinamentul culturii japoneze tradiționale.

Nu poți părăsi țara fără să treci prin Kioto, această Florență a Japoniei, cu anticarii și meseriașii ei, cu templele vechi și parcuri în care circulă în libertate cerbi, cu canale șerpuind prin cartierele gheișelor, cu palate care — spre deosebire de opulența somptuoasă a celor europene din aceeași perioadă — sînt toate numai discreție, simplitate, sugerarea frumosului și nu impunerea lui, cu muzee adăpostind opere de artă în care spiritualitatea și gustul pentru ornamentație stilizată se îmbină cu un realism plin de vioiciune, de vitalitate, amintind curios gravura dureriană.

DIN VIAȚA ZILNICĂ A JAPONEZULUI

Tot astfel, pentru a cunoaște japonezul în viața lui de zi cu zi, trebuie să renunți la hotelurile și restaurantele occidentalizate, să te duci să stai în „ryocan", casă de oaspeți japoneză, să mănînci în restaurantele japoneze, să fii invitat de japonezi la ei acasă.

Am fost primit de prieteni japonezi în așa-zisa cameră „tatami", după numele unor rogojini simple așezate pe dușumeaua lustruită ca oglinda, pe care calci în ciorapi. O astfel de cameră n-are ca mobilă decît o măsuță joasă și uneori fotolii fără picioare. În condițiile înghesuielii îngrozitoare din Tokio, o locuință formată din asemenea încăperi e foarte practică, fiecare dintre ele jucînd rol de cameră de zi, de sufragerie și de dormitor — japonezii culcîndu-se pe jos pe niște saltele, întinse pe acești tatami. Japonezul rezistă stoic

(Continuare în pag. 21)

SPORT

POT-TA-POK

James era un tînăr subţirel şi simpatic. Dar Jeremiah Watson nu-l putea suferi. Era, poate, la mijloc diferenţa de vîrstă sau invidia faţă de o sănătate robustă şi radioasă. Cine ştie ? Ceea ce însă vă poate confirma oricine este că, în toate conferinţele profesorale, Jeremiah Watson nu pierdea ocazia să-l înţepe pe James. Îl ajuta o anume înmagazinare de cultură, care motiva, sau mai bine spus sprijinea, intervenţiile sale caustice. Jeremiah Watson era nu numai un profesor de istorie doct şi de aceea pisălog (cum pretindeau elevii), ci şi un mare etnograf ratat. Îşi petrecea vacanţele în Texas, aproape de graniţă, cotrobăind şi bucurîndu-se ca un copil dacă găsea o pietricică brăzdată de trei zgîrieturi, care îl făceau să creadă că a dat peste comoara lui Aztupequilpa. În schimb, în sala ornată cu panouri didactice, la masa lungă prezidată de directorul colegiului, îşi lua poza severă şi pronunţa cuvintele academic, ca o sentinţă : „Seriozitatea este mama înţelepciunii. Se pare că elevii domnului Naismith au uitat această deviză a şcolii noastre". James nu-şi permitea să zîmbească. El nu putea să se arate de partea elevilor în plin consiliu. Cu faţa imobilă, surîdea doar în acea regiune pe care o numim în mod convenţional suflet. Îl furnica însă un permanent neastîmpăr fizic, nepotrivit în atmosfera sobră a sălii de consiliu. „Mercurul e nimerit să şadă în eprubetele de laborator, domnule Naismith, nu în picioarele elevilor". James trăgea cu coada ochiului spre ferestrele înalte, ogivale, şi nu pricepea de ce aluzia aceasta îl ducea cu gîndul la seva vie a copacilor ce umbreau geamurile. Abia aştepta să o zbughească afară, în curte, la aer, să-şi scoată jacheta, să respire profund şi, închizînd o clipă ochii, să se închipuie pe pajiştile verzi din Canada lui natală.

Tom, Billy, Joe şi Strudelbacker (căruia nimeni nu-i spunea Richard, nici Bob, pentru că era mai nostim să-i spună Strudelbacker) se aflau de mult acolo, în curtea şcolii, scobind găuri în care aveau să-şi rostogolească bilele de sticlă colorată sau de pămînt ars. Ţineau la bilele acestea cu gelozie şi le disputau cu ardoare juvenilă. Cu o singură excepţie, care ţine de sadismul specific vîrstei copilăriei. Tom, Billy, Joe şi Strudelbacker (căruia nimeni nu-i spunea altfel) pîndeau cu nerăbdare trecerea prin curte a spălătoresei. Elsy era obligată, pornind de la spălătorie spre internat, să traverseze spaţiul de joc, purtînd coşul cu rufe pe cap. Prietenii noştri se făceau că nu o observă, pînă în clipa cînd Elsy îşi unduia şoldurile planturoase în dreptul lor, depăşindu-i cu nepăsare.

„Biata femeie — rostea răspicat Jeremiah Watson — se plînge mereu de neobrăzarea elevilor domnului Naismith. Dacă ar fi vorba de cine ştie ce gesturi indecente, încă n-ar fi nimic, căci domnul pastor ar găsi antidotul. Dar să-i păteze lenjeria..." Profesorul de engleză, tînăr şi superficial, era să pufnească în rîs. Numai James rămase cu gîndul la pajiştile lui verzi, umbrite de arţari. În definitiv, ce li se reproşează acestor copii ? Dorul de libertate ? Pofta de joacă ? Mişcarea e o tendinţă care nu poate fi stăvilită. Cel mult dirijată. Da, da, asta e !

Erau toţi ciuciuliţi lîngă groapă. Tom făcu cu cotul lui Billy, acesta lui Joe şi Joe lui Strudelbacker, ca într-o reacţie în lanţ, pînă cînd ultimul căzu într-o rînă. Apoi începu bombardamentul. Pietricele, sîmburi de fructe, ba chiar bilele de pămînt ars (niciodată cele de sticlă, preţioase) zburau spre coşul de nuiele de pe capul bietei Elsy. Pînă să prindă ea de veste, să se întoarcă greoi şi să blesteme : „Basta, afurisiţilor !", băieţii se prefăceau cuminţi ca îngerii, fugărindu-se nevinovat prin curte.

James şedea în uşă, cu jacheta aruncată neglijent pe umăr. Urmărise, amuzat, toată scena. Aşadar, astfel se petrec lucrurile. Bine, zvăpăiaţilor, o să vă dau ceea ce doriţi ! „Tom, vino !" Tom era capul răutăţilor, cu tot aerul lui de falsă ingenuitate. Ceilalţi îl urmau cu oarecare timiditate. Profesorii de la colegiul din Springfield erau îndeobşte severi.

— De ce aţi lipsit ?

— Groaznic ne plictisim, sir, cu gimnastica !

În spatele lui Tom, încurajaţi, Billy şi Joe începuseră să mimeze : mîinile la şold, mîinile sus, mîinile jos, mîinile în cruce, mîinile sus, mîinile jos... Iar Strudelbacker, privind în pămînt, reluă : „Groaznic ne plictisim, sir !"

— Dar la asta cine cîştigă ?

— Cine nimereşte mai multe în coşul cu rufe.

— Ia staţi, ia staţi...

Şi se aşezară toţi pe o bancă.

Peste cîteva zile apăru într-un colţ al curţii un stîlp avînd în vîrf un coş din rafie ; evident, coşul cu care Elsy culegea piersicile din grădină. Evenimentul stîrnise vîlvă şi băieţii se strînseseră ciorchine în jurul celor care îşi încercau iscusinţa aruncînd mingea spre coşul din rafie. Strigăte de „A nimerit ! A nimerit !" însoţeau aruncările reuşite. Cîte un băieţaş se căţăra pe stîlp să scoată mingea din coş. Asta doar pînă să le vină ideea de a sparge fundul coşului. Elsy se plînse din nou, dar, oricum, nimeni nu-i mai murdărea rufăria. Numărul solicitanţilor la aruncări crescu. Se ivi nevoia de a ridica alt stîlp cu coşul spart. Se creară tabere. „Asta-i coşul nostru !" Nemulţumiţii se împotriveau : „Dar noi vă vom împiedica să aruncaţi !"

De la fereastra culoarului, James Naismith îşi privea satisfăcut opera. Eliberase pe copii de rigiditatea sistemului vechi de educaţie fizică. Nu mai rămăsese decît un pas de făcut pînă la reglementarea jocului, care primise şi un nume : „mingea la coş". Toată lumea părea mulţumită, în afară de Jeremiah Watson, care nu scăpă ocazia, în consiliul profesoral, de a-l înţepa pe James : „Dînd unui coş de fructe virtutea unui precept pedagogic, domnul Naismith se crede original. Spre dezamăgirea lui, trebuie să vă comunic că jocul acesta stupid, fără nici un viitor, a fost practicat, cu sute de ani în urmă, de azteci, sub numele, dacă-mi permiteţi să vă gîdil urechile, de potta-pok ! Aşa că..."

Dar toate acestea nimeni nu le mai ţine minte. În toamna aceea a anului 1891 baschetbalul — singurul sport de provenienţă pur americană — se născuse.

Victor BĂNCIULESCU

VARIETĂŢI SPORTIVE

Meciurile pentru centura mondială de box la categoria grea au pasionat întotdeauna pe amatorii „nobilei arte". Este cunoscut că forul mondial profesionist de box (WBA) nu a recunoscut ca oficial meciul Cassius Clay-Sonny Liston pentru titlul suprem, în prezent centura oficială fiind deţinută de un alt boxer negru, Ernie Terrel.

Recent, la New York, cu prilejul unei conferinţe de presă, actualul campion mondial neoficial Cassius Clay a semnat un contract prin care se angajează să-l recunoască „şalanger" la titlu pe fostul campion al lumii Floyd Patersson. Meciul pentru titlul mondial ar urma să aibă loc în oraşul Las Vegas la 22 noiembrie a.c. În cadrul aceleiaşi conferinţe de presă, în care s-au fotografiat împreună (în fotografia noastră Clay pozează „spectaculos" pentru reclamă, prefăcîndu-se că doarme), campionul mondial neoficial a declarat : „Patersson este un boxer rapid, solid, care poate oferi 6 reprize excelente". La rîndul său Floyd Patersson a spus : „Aceasta este foarte posibil. Eu voi face însă spor o partidă remarcabilă, dorind să devin pentru a treia oară campion al lumii".

Totuşi, WBA a comunicat oficial că încă nu a aprobat acest meci. Comisia tehnică a WBA urmează să se întrunească la 10 octombrie la Houston, pentru a-şi da avizul. Cert este — a spus purtătorul de cuvînt Deskin — că WBA nu va accepta meciul Clay-Patersson direct pentru titlul mondial. După părerea sa meciul Clay-Patersson poate figura ca o semifinală la titlul mondial, iar cea de-a doua semifinală va fi cea dintre Ernie Terrel-Chuvalo, care va avea loc la 26 octombrie la Toronto.

★

În goană după senzaţii „tari" unii cicliţti se aventurează pentru a stabili recorduri mondiale fantastice realizate prin antrenament mecanic, dar nu cu însoţitor motociclist, ci automobilist.

Pe lista neoficială a unor astfel de recorduri figurează şi ciclistul belgian Leon Vanderstuyft, care, în 1928, a realizat o viteză medie orară de 125,812 km. Recordul lui se află însă în mare pericol. În prezent face intense pregătiri francezul José Meiffret, care rulînd la antrenamente în spatele unei maşini de curse „Talbot 4 1/500" a obţinut o medie orară de peste 160 km. Meiffret utilizează o bicicletă specială cu o placă a lanţului foarte mare, pentru ca „velo"-ul său să răspundă cerinţelor tehnice necesare unei asemenea viteze.

Iată-l în fotografia noastră pe Meiffret punînd la punct, împreună cu pilotul maşinii „Talbot", o serie de amănunte în vederea tentativei sale.

Adrian ANDRONIC

— Acum vă voi arăta o lovitură celebră...
— Mai bine ne-ai învăţa lovitura de la 11 metri !!!

— Lasă-mă şi pe mine generale, doar am exersat eu de-a rîndul lovitura liberă peste zid !!!

LA DRUM!

DE-A CURMEZIŞUL DELTEI

Acum, cînd toamna s-a instalat din plin, Delta Dunării cunoaşte frămîntarea pasajului păsărilor călătoare spre ţărmurile calde ale sudului. În timp ce pelicanii îşi fac bagajele de plecare (aceste păsări obişnuiesc să plece în a doua jumătate a lui octombrie) mai de la nord sosesc sitarii, pentru a face aici popas de o lună. Dinspre aceeaşi zonă geografică mai vin în octombrie şi în noiembrie şi alte păsări călătoare ce vor ierna în Deltă: mai multe specii de raţe (pitică, moţată, sunătoare), corcodelul aripat, cristeiul de baltă, lebăda cîntătoare şi altele.

De-ar fi numai acest du-te-vino de păsări şi încă nu am avea motiv să stăm în cumpănă şi să ne mai întrebăm dacă merită sau nu să facem excursie în Deltă în octombrie. Mai ales dacă vremea se menţine frumoasă! Iar dacă nu vreţi să vă limitaţi la principalele braţe pe care circulă vasele de pasageri în curse obişnuite, vă dăm o sugestie de itinerar cu multe atracţii.

De la Tulcea, „poarta Deltei", pornim cu vasul de pasageri pe braţul Chilia spre Periprava. Sînt 102 km de mers pe un curs de apă larg (circa 1 km), cu multe cotituri, printre sălcii bătrîne. De-a lungul apei, trecem pe lîngă cîteva aşezări, măsurînd adesea pînă la 6-7 km lungime. Mai importante sînt: Pardina (la 46 km de Tulcea), Tatanir (la 60 km), cu locuinţe ascunse după perdeaua de sălcii pe ambele maluri, Chilia Veche (la 79 km), cea mai mare comună din interiorul Deltei. Chilia Veche continuă aici un lung fir de viaţă, al cărui început îl aflăm în antica Licostroma — Gura lupului, în traducere românească — o veche cetate grecească; ea se afla la gura Dunării, dar în ultimele cinci veacuri fluviul şi-a impus locul de vărsare mai spre răsărit şi azi locuitorii Chiliei trebuie să străbată vreo 40 de km ca să poată vedea marea.

Ajunşi la Periprava (102 km de Tulcea), coborîm de pe vas şi, mergînd pe un scurt drum de ţară, ajungem în sat. Pe unul din canalurile ce se îndreaptă spre sud, vom continua călătoria — cu o barcă pescărească — pînă la Letea (18 km), un sat care, fiind situat pe un grind larg, s-a dezvoltat nu numai pe o dimensiune ca marea majoritate a satelor din Deltă, ci în toate direcţiile. În apropiere se află pădurea Letea care ne va oferi o privelişte neobişnuită pentru continentul nostru: stejarii, plopii, frasinii şi ceilalţi arbori care o alcătuiesc sînt înlănţuiţi de liane (liana mediteraneană, curpenul ş.a.) ca în pădurile din preajma ecuatorului.

Vom continua călătoria de-a curmezişul Deltei, trecînd pe la Matiţa (cu barca) apoi pe la mila 23 cu ospitalierii săi locuitori (cu barca sau cu vase pescăreşti cu motor), de aici pe un braţ al Dunării pînă la Crişan, un sat de pe braţul Sulina considerat drept nod turistic al Deltei.

De la Crişan, mergînd tot spre sud cu barca sau cu căruţa, în aproximativ o oră ajungem la Caraorman, sat aşezat pe un alt grind mare, lîngă o pădure de stejari în care acum obişnuiesc să poposească sitarii.

Vom încheia călătoria noastră, coborînd tot pe canalul Perivolovca pînă la braţul Sf. Gheorghe, pe unde trec în mod obişnuit vase de pasageri. Şi dacă timpul nu ne grăbeşte să ne înapoiem acasă, e bine să ne ducem mai întîi pînă la Sf. Gheorghe, cu pitoreasca sa aşezare lîngă apele Dunării şi ale mării.

S. BONIFACIU

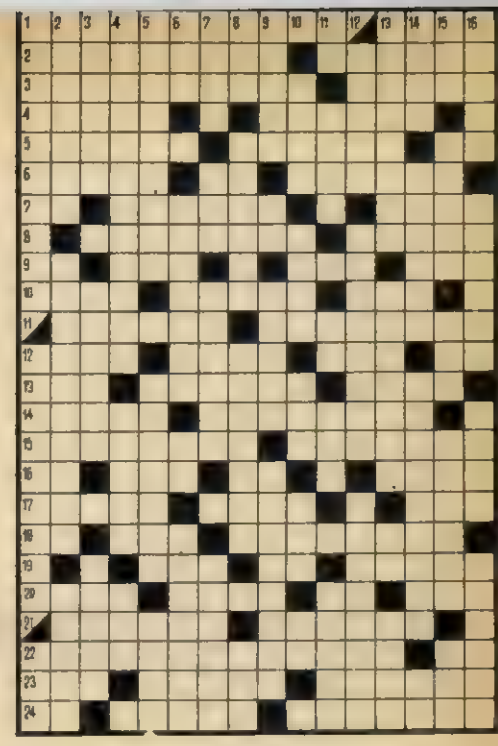

16 / 24 SUS CORTINA!

ORIZONTAL: 1) Prezentă pe afişele şi în programele teatrale — „... şi Eva", comedie de Aurel Baranga. 2) „A fi sau a nu fi?" (Hamlet) — „...roşie", dramă de Mihail Sorbul. 3) Sceun teatral — Renumit scriitor francez, autorul piesei „Neînţelegerea", aflată în pregătire la Teatrul „Victor Ion Popa" din Bîrlad. 4) Verbul cortinei — „Este vinovată... ?", piesă de Laurenţiu Fulga. 5) Diminutiv feminin — Pamflet dramatic al scriitorului Victor Eftimiu — Notă muzicală. 6) Susţin viţa — Articol — A aştepta (reg.). 7) Întrebare — Eroii piesei „Cetatea de foc" de Mihail Davidoglu (sing.) — Atomi încărcaţi cu electricitate. 8) Piesă de Mircea Ştefănescu (Teatrul Naţional „I. L. Caragiale") — „... din Vladimiri" de Mihnea Gheorghiu. 9) Poftim — Insulă scoţiană — Heini — Celebru gimnast japonez. 10) Autorul piesei „Îndrăzneaţă" — Originar din Letonia — Poposit peste noapte (reg.). 11) Roşeaţă maladivă — Piesă de Eugen Ionescu (neart) 12) Documente teatrale — „Nota... la purtare", comedie de Virgil Stoienescu şi Octavian Sava — Articol (abr.) — Unu la jocul de table. 13) Literă grecească — Remedii împotriva leşinului — Rîu în Spania. 14) Părăsit — Mihai Ciucă în rolul lui Gr. Vasiliu-Birlic. 15) Pauze teatrale — Artişti în timpul liber. 16) Murat — Suspin (înv.) — Nicolae Florin — Abanos. 17) „Casa cu păpuşi" şi „Raţa sălbatică" de Ibsen, de exemplu — Simbol poetic — Acum. 18) Usturoi — Anul trecut (abr.) — Părţi ale unei piese de teatru. 19) Văzduh — Cupă! — Cunoscut actor bucureştean, interpretul lui „Macbeth" din piesa cu acelaşi titlu de Shakespeare. 20) Rîu în U.R.S.S. — Reprezentaţie festivă — Lei! — Interjecţie. 21) Prezent în sălile de spectacol — Fibră sintetică. 22) Spectacole — În glumă! 23) „Ultima...", de Mihail Sebastian — Misiune — Pe cea a fericirii ne-o oferă Aurel Baranga în titlul unei piese 24) Spre — Capitală europeană unde Teatrul de Comedie a obţinut un frumos succes cu piesele „Troilus şi Cresida", „Rinocerii" şi „Umbra" — Piesă de decor la teatru.

VERTICAL: 1) Spectacol de revistă — Chemaţi la rampă — În distribuţie. 2) Una pentru actori şi alta pentru spectatori — Scriitor clasic, unul din promotorii teatrului românesc, creatorul faimoasei Chiriţa — Dramă lirică. 3) E mare într-un film al lui Bardem şi fără adjectiv într-un altul al lui Fellini — Actor — Colectiv de actori. 4) Spectacol unic, te face să rîzi şi să plîngi — Miros — Abreviaţie... abreviată. 5) Înnoite de premieră — „... nevăzută", piesă de Paul Everac — Oraş în Italia. 6) Oraş în Nigeria — Peripeţiile învăţării acestei limbi au stat la baza primei versiuni a piesei „Cîntăreaţa cheală" de Eugen Ionescu — Cete! — Creierul spectacolului. 7) „O femeie cu ...", piesă de G. B. Shaw — Articol — Titlu acordat unor artişti cu merite deosebite — Indiferentă (pl.). 8) Din curte! — Şi-a găsit locul cu ajutorul plasatoarei — Înroşit — Oraş în Iugoslavia. 9) Jgheab — Rece! — Se petrec în multe din tragediile antice — Impresionante. 11) Eroina din „Casa cu păpuşi" de Ibsen — A mişca — Se încurcă uneori (sing.) — Postav ţărănesc — Una şi una! 11) Elena Petreanu — Studenta din piesa „Oameni care tac" de Al. Voitin — Natriu — A iubi (înv.) — Un sfert de kilogram. 12) Satirică (fig.) — Înspăimîntată, aşa cum poate fi şi o actriţă cuprinsă de trac — Face parte din recuzită. 13) Actor de la Teatrul Naţional „I. L. Caragiale" (Niki) — Artiste — Diftong — Mioară. 14) Actriţă din trupa Naţionalului bucureştean (Cela) — Avarul din piesa lui Delavrancea — Interpretul lui Fred din piesa „Maşina de scris" de Jean Cocteau (2 cuv.), piesă ce se joacă pe scena Teatrului Naţional „I. L. Caragiale", sala Studio — Secol. 15) Acum la Iaşi — Operă de Jules Massenet, în repertoriul Teatrului de operă şi balet — „Iarbă ...", piesă de Aurel Baranga — A declama — Cîntec de leagăn. 16) Accesorii în teatrul antic — Înţepător — Timidul înfrăgostit din piesa „Titanic vals" de Tudor Muşatescu — Conducătorul unui grup de pescari.

Cuvinte rare: ARGA, IORA, IBO, LESA.

N. MUNTEANU

Dezlegarea jocului „LA CULES DE VII", apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) VALEA LUI MIHAI — SP. 2) AMAN — ARVA — URLATI. 3) LAC — MESE — ASA — VIN. 4) ERORI — ISTRITA — LC. 5) A — MANA — TUG — ALEPO. 6) CAISI — TIFESTI — IT. 7) AM — USOR — IST — GA — A. 8) LEAR — DANS — ATOLI. 9) UT — AROMA — SNITELE. 10) GIN — ABA — MOCREA — X. 11) ATINSE — MORUN — SIP. 12) R — CRASLA — T — ARACI. 13) ENOT — TEMA — AVI — AR. 14) AUR — TIGARETE — ARA. 15) SCENA — ALENE — OP — T. 16) CASE — STI — ENCLAVA. 17) A — TRIL — GOSTAT — I. 18) AIUD — MUSCAT — ANI. 19) OF — DANUT — U — ROMAN. 20) CUPA — ASAI — SEC — TE. 21) UZI — ATT — ANANAŞ — L. 22) PANCIU — USITE — ACA. 23) ALOE — RUGINI — CLOR — 24) TITULARI — ARAMITE.

dialog cu cititorii

BADEA CÎRȚAN

„Doresc să aflu cîteva date mai importante din viața și activitatea lui Badea Cîrțan".

Grigore MARCU
Zalău, str. Republicii 70

Răspunde lector univ. I.D. BĂLAN, critic literar.

Badea Cîrțan este una din acele figuri luminoase de țărani români care prin viața lor închinată unui ideal au trecut dintr-o istorie zbuciumată într-o legendă nepieritoare. Badea Gheorghe Cîrțan, un autodidact cu sufletul însetat de cultură, animat de puternice sentimente patriotice, a ajuns, la răscrucea dintre ultimele două veacuri, unul din numele cele mai populare în discuțiile publice, în presă, fiind amintit chiar și în unele romane.

S-a născut în anul 1849 în comuna Cîrțișoara din actualul raion Făgăraș, regiunea Brașov, și a murit în 1911, după o viață pasionată, dăruită fără rezerve înaltelor idealuri patriotice. El a fost un țăran luminat, stăpînit de o imensă încredere în tezaurele culturii. De aceea a trecut în repetate rînduri în Țara Românească, de unde transporta peste munți desagi cu cărți românești, pe care le răspîndea prin satele Transilvaniei.

Badea Cîrțan a fost un luptător pentru eliberarea națională și socială a românilor din Transilvania, și nu numai de acolo, căci în 1877 s-a înrolat voluntar în războiul pentru cucerirea independenței de stat a României. Țăranul acesta inimos și luminat avea foarte dezvoltată conștiința unității noastre naționale, conștiința obîrșiilor latine ale limbii noastre și a romanității poporului nostru. Însuflețit de asemenea idei el a pornit pe jos pînă la Roma, bătînd drumul neobosit timp de 45 de zile. Ajuns acolo a rămas uimit, într-o nemărginită admirație pentru Columna lui Traian și a veghiat o noapte întreagă lîngă această nepieritoare operă. De la Roma a plecat cu aceleași gînduri la Paris, pentru a cunoaște o altă ramură a romanității. Întors în țară, Badea Cîrțan a bătut în repetate rînduri pe la ușile diverșilor miniștri pentru a cere cărți pentru popor. Într-o bună zi a fost răpus de o oboseală îndelungată și a adormit, pentru prima dată liniștit, acoperit de umbra eternității.

LIEDUL

„Aș vrea să știu ce este liedul și care din marii compozitori au scris lieduri ?"

Ana BENEA
Sighișoara

Răspunde J.-V. PANDELESCU, critic muzical.

Lied este cuvîntul german care desemnează atît poemul strofic, în general sentimental, destinat a fi cîntat, cît și cîntecul scris pe acest poem ; este, în general, o poezie cîntată vocal și acompaniată de un singur instrument.

Liedul cere o corespondență, dacă se poate desăvîrșită, între cuvinte și muzică.

Există un lied popular anonim, transmis prin tradiție orală, după cum există unul artistic, pe care îl creează compozitorii.

În veacul al XVIII-lea liedul era o melodie de salon acompaniată de lăută sau de clavecin ; mai tîrziu, în secolul următor, el este acompaniat de pian. În secolul al XIX-lea apare, de asemenea, liedul acompaniat de orchestră.

Beethoven este cel dintîi care a scris lieduri pe un ansamblu de poeme, constituind cicluri *(Mult iubitei, de departe)*, dar marele creator al liedului modern este Schubert (1797-1828). Rolul său a fost asemuit celui ocupat de Goethe în istoria poeziei lirice. El a dat liedului o formă bazată pe însăși arhitectura poemului, insuflîndu-i o viață intensă și profundă, adesea dramatică *(Cratul ielelor, Margareta la vîrtelniță* etc., etc.) Schubert a scris de asemenea și cicluri de lieduri *(Călătorie de iarnă* și *Frumoasa morăriță)* pline de idei pătrunse de sentimente puternice și într-o formă îngrijită. El a pus în muzică 85 poeți germani în frunte cu Goethe, Grillparzer, Heine ș.a.

După Schubert au scris lieduri Schumann (ciclurile : *Iubirile poetului, Dragoste și viață de femeie*), Brahms, Liszt, Musorgski, Richard Strauss, Mahler și încă mulți alți compozitori. Mendelssohn-Bartholdy a compus lieduri fără cuvinte.

Unul dintre cei mai înzestrați compozitori de lieduri a fost Hugo Wolf (1860-1903). El a scris exclusiv lieduri (peste 250) inspirîndu-se din poeme de o înaltă valoare artistică. Muzica sa reprezintă adesea un fel de declamație a textului, iar pianului îi încredințează un acompaniament extrem de șlefuit și de o anumită independență — care merge pînă la a socoti unele dintre liedurile sale drept lucrări instrumentale cu .. acompaniament vocal.

La noi au scris lieduri apreciate Enescu, Jora, Ciortea, Doru Popovici ș.a.

În muzica instrumentală sub denumirea de lied se înțelege acea formă ce se sprijină pe două teme, două melodii, care se succed în ordinea următoare A—B—A (prima, A, deci, repetîndu-se).

UN ALT COPIL ÎȘI CAUTĂ TATĂL

Apariția în „Flacăra" nr. 31 a notei intitulate „Se caută un . tată" continuă să provoace noi ecouri în rîndul cititorilor Unii își manifestă — pe drept cuvînt — indignarea în legătură cu cazul semnalat de noi la Brăila (cazul tînărului Ion B... care și-a părăsit familia înainte de nașterea fiului său) ; alții relatîndu-ne, cu aceeași indignare, cazuri asemănătoare În acest sens, printre altele, am primit o scrisoare impresionantă de la o tînără din București (semnează doar M. Mihaela), alta de la un copil din Iași (L.G.), părăsit de tatăl său, șofer, acum domiciliat într-o localitate de lîngă Brașov ; una de la un tehnician din Reșița (Radu Teodor) care ne semnalează și el un caz grav de neomenie în comuna Nădrag, rn. Lugoj, precum și scrisoarea unei tinere laborante de la Combinatul de cauciuc din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Scrisoarea din urmă (a laborantei Violeta S..., 24 de ani) ne pune în fața unei drame personale a cărei geneză trebuie căutată în ușurința cu care uneori tinerele fete acordă încrederea (și chiar dragostea) lor unor tineri pe care nu-i cunosc îndeajuns. „...Orfană de război fiind, am crescut prin mai multe orfelinate : «Elena Doamna» din București, apoi la cel din Sibiu și în cele din urmă la Botoșani Aici la Botoșani (aveam 16 ani) am devenit ițeșătoare la o mare întreprindere textilă din oraș — ne scrie laboranta. Totul era bine și ar fi continuat să fie bine dacă..."

. Și de aici începe drama. O redăm telegrafic : Violeta l-a cunoscut pe tînărul D H... (17 ani) ; s-au îndrăgostit unul de altul și au hotărît să se căsătorească. Un an mai tîrziu (1959), Violeta părăsește orașul Botoșani, necăsătorită, urmînd însă ca peste cîteva luni să dea naștere unui copil „Te voi urma — i-a făgăduit «iubitul» pe peronul gării Botoșani — acum nu mă lasă părinții". Într-adevăr, după un timp a urmat-o. Dar de aici începe odiseea ei... Iată-i împreună într-o comună lîngă Tg. Ocna, unde îndată după nașterea copilului o părăsește, căsătorindu-se cu altă tînără, de data aceasta din Bacău (divorțează apoi de aceasta) Dezamăgită, Violeta peregrinează din oraș în oraș : Fălticeni, Piatra-Neamț, Hunedoara, București, purtîndu-și pretutindeni copilul și tristețea... Ultimul popas : pe malul Troușului. Aici lucrează la începutul la construcția combinatului de cauciuc. Urmează recalificarea ca laborantă. I se dă casă într-un bloc nou ; este apreciată. Copilul e iubit de tovarășii ei de muncă și îngrijit cu căldură în căminul de zi al combinatului. Între timp (în iarna lui '63) își face reapariția și autorul necazurilor prin care a trecut Violeta. „Acum ne căsătorim — i-a zis el — trebuie doar să ne creștem împreună băiatul".

Pe copil (are acum 5 ani și ceva) îl crește însă tot mama lui — și-l crește bine, din munca ei Fiindcă tatăl lui a avut grijă să-și facă bagajele și să plece din nou. Nu se știe pe unde umblă acum...

POVESTEA SPIONAJULUI

„Citesc cu interes revista «Flacăra». Printre altele mi-au plăcut materialele intitulate File din istoria spionajului *Aș dori să știu care carte cuprinde tot istoricul spionajului ?"*

Ștefan MOLDOVAN
București, Drumul Taberei 2, bl. F

O carte care să cuprindă toată istoria spionajului, după cîte știm, nu a apărut în limba română.

Iată însă cîteva titluri de cărți care vă vor interesa ; majoritatea lor nu se mai găsesc în librării Le puteți găsi în bibliotecă. Romam Kim : „Citește și pune pe foc...", Ed. pentru literatură universală, 1964 — spionaj și contraspionaj japonez și american. L. A Bezimenski „Generalii germani cu și fără Hitler", Ed. științifică, 1962. Jacques Delarue „Istoria Gestapoului", Ed. politică, 1964. Julius Mader : „Mîna cenușie", Ed. politică, 1963.

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze : Lucian Lazăr, elev, Giurgiu, str 23 August 30 teme diverse, ilustrate ; Nicolae Vrînceanu, muncitor, București, str. Latină 12, rn. 1 Mai : literatură, muzică, ilustrate ; Eta Stănuța, elevă, București, șoseaua Iancului 51 : cinema, filatelie ; Stoiana Iulian, elevă, Brăila, șoseaua Vizirului, km. 1 : ilustrate ; Irina Magheran, elevă, Rădăuți, str. Prieteniei 73 : ilustrate ; Oluța Percec, profesoară, com Sarmisegetuza, rn. Hațeg . sport, ilustrate ; Dorina Minea, elevă, Urziceni, str. 23 August 40 : ilustrate ; Valeriu Lumeniuc, Vicâ Mellu și Gigi Tauc, muncitori, Hunedoara, C.M. 3 : literatură, ilustrate ; Corneliu Rusu, educator, Jucu, rn. Gherla, reg. Cluj, Căminul școlii nr. 9 : teme diverse ; Mihai Dron, profesor suplinitor, Școala generală Stînca, comuna George Enescu, rn Dorohoi : teme diverse, ilustrate , Lazăr Ștefan, oțelar, și Iancu Pasu, strungar, Brașov, str Vîlcele 3 teme diverse , Georgeta Holbea, elevă, Focșani, str. Muncitori 5 : ilustrate , Dinu Socaci, sudor, Petroșani, cartierul Aeroport, bl. 48, sc. V, et. 3, ap. 27 : cinema, muzică, ilustrate ; Virgiliu Dinu, elev, Școala generală, Segarcea : filatelie, ilustrate ; Alina Viterman, elevă, Focșani, str. Constituției 87 ilustrate ; Vasile Inza, radiotelegrafist, Craiova, str Săvinești 4 · ilustrate , Nelu Russan, Căminul studențesc nr. 3, Petroșani ; literatură, sport ; Lenormanda Florentin, elevă, Focșani, str. Bistrițel 25 : ilustrate

Tov. ing. Stelian Mediaru din Brașov, str. Luca Arbore 14, ne informează că atît numele său cît și al colegului său ing. Alexandru Voiculescu au apărut în numerele 8 și 32 ale revistei noastre, în rubrica „Cititorii către cititori", fără dorința și fără aprobarea lor.

POȘTA NOASTRĂ

PETRE LEPADATU, Brașov 1) Ne pare foarte rău că trebuie să vă dezamăgim, dar nu publicăm adresele artiștilor de cinema de peste hotare 2) Vă mărturisim că ne-ați pus în încurcătură . habar n-avem unde se poate cumpăra o maimuță Cîini, pisici, broaște țestoase, canari, ba chiar și papagali am mai aflat noi pe ici pe colo, dar maimuțe..

V. ZAVADA, Orșova. 1) Citiți în revista noastră nr 36 din 4 septembrie a.c. documentarul „Tinerețe fără bătrînețe" 2) Cercetătorii din acest domeniu consideră că un vis durează doar cîteva secunde — și nu minute în șir. 3) Ați scris librăriei „Discul prin poștă" și nu vi s-au livrat discurile comandate ? Faceți o reclamație, trimițîndu-ne și nouă o copie a ei, pentru a urmări executarea comenzii

FILIP CIRLEA, Cuca, rn Pitești. 1) Noutăți științifice și tehnice am publicat și vom mai publica 2) Interpretele de muzică ușoară Sara Montiel și Brigitte Bardot pe care le-ați ascultat în cadrul unor emisiuni radiofonice sînt, desigur, binecunoscutele artiste de cinema. 3) Există o lege biologică : cînd dintr-o specie biologică derivă, pe calea unei lungi evoluții naturale, o alta, superioară primei, specia originară dispare Strămoșul comun omului și maimuțelor, din care în urmă cu multe milioane de ani au derivat ambele specii, a dispărut de mult Ca atare, această specie nu poate genera astăzi nici un fel de urmași, ea însăși fiind dispărută Nu mai vorbim de faptul că asemenea transformări ale speciilor sînt rezultatul unor evoluții ce durează zeci și sute de mii de ani ! 4) Despre ploaia artificială vom publica un material separat

M. STANESCU, București. Materialul dv. nu este rău scris, totuși nu-l putem publica. În primul rînd pentru că lucrurile pe care le scrieți sînt foarte binecunoscute, ziarele din care v-ați informat fiind accesibile oricui. În al doilea rînd, pentru că noi avem gata pregătit un material mult mai amplu ca documentare — și, ca atare, mult mai interesant — despre traversările Atlanticului. Și care, în plus, mai are și avantajul de a fi însoțit de ilustrații. Sperăm că în curînd vă vedea lumina tiparului (credeți-ne că așteaptă de foarte multă vreme și mereu a trebuit să fie completat cu lucruri noi ivite în acest domeniu) și vă va arăta și dv că numai informarea din două ziare este insuficientă pentru tratarea unei asemenea teme.

FERDINAND ALTMAN, Timișoara. La rubrica „Cititorii fotografiază" publicăm cele mai bune fotografii primite de la cititori, fără a limita într-un fel sau altul tematica : principalul este ca fotografiile să fie interesante din punct de vedere al conținutului, corecte din punct de vedere tehnic, izbutite din punct de vedere artistic. Așteptăm și fotografiile dv.

MARIANA TIRNAVEANU, Ocna Mureș. Vă felicităm și vă urăm succese în viața studențească pe care o începeți acum În ce privește cele cerute redacției, iată răspunsurile noastre 1) Asemenea probleme tratăm permanent la rubrica „Povestea vorbei", pe care o semnează colaboratorul nostru Sorin Stati, cercetător la Institutul de lingvistică al Academiei 2) Compoziția dv dovedește că mînuiți cu dragoste condeiul Ea nu este însă publicabilă în presă, nefiind decît o descriere de felul exercițiilor de compunere școlărești.

V. SILVIAN

Urmare din pag. 17

EXTREMUL ORIENT sau EXTREMUL OCCIDENT ?

iarna — iar iernile în regiunea Tokioului sînt relativ reci — în camere încălzite, pe vremuri, doar cu un ceaun cu tăciuni, „kotatsu", așezat în mijlocul încăperii și acoperit cu o plapumă sub care lumea așezată în jur își băga picioarele. Azi, se răspîndesc tot mai mult sobele electrice și plăpumile încălzite electric. În schimb, rar întîlnești căsuță, oricît de mică, care să nu aibă baia sa proprie — și baia zilnică, fierbinte, „furo", e o adevărată instituție națională. Mîncarea japonezului are la bază peștele și alte vietăți marine, legumele, orezul și diverse făinoase. Carnea de orice fel, untul, brînzeturile sînt importate, foarte scumpe și apar rar pe masa omului simplu. Bucătăria japoneză s-a desprins de bucătăria chineză, crezîndu-și propriile sale specialități, printre care figurează la loc de cinste *Tempura*, vietăți marine prăjite în ulei clocotit și servite cu un sos special ; *Sukiaki*, felii subțiri de carne gătite înăbușit cu salată de zarzavat ; *Yokitori*, frigărui din bucățele de pasăre și mărunțaie : *Fugu*, pește glob, otrăvitor dacă nu e preparat într-un anumit mod de un bucătar cu licență specială pentru acest gen de mîncare. Și totul — stropit cu „Sake", rachiu de orez servit călduț.

...ȘI JAPONEZUL ÎNSUȘI

Nimic nu e mai controversat în literatura despre Japonia decît însuși chipul japonezului — poate fiindcă majoritatea celor care au scris despre Japonia au încercat să-i aplice criteriile și măsura lor proprie. Or japonezul nu intră în măsuri străine. Secole de feudalism întîrziat, care au ținut țara izolată de restul lumii, au frînat timp îndelungat dezvoltarea civilizației materiale, avînd ca rezultat statornicirea unui anumit tip de relații sociale, păstrat în bună măsură și în viața Japoniei moderne. Astfel : preceptele On și Giri — sentimentul onoarei de a-și îndeplini fidel obligațiile față de suzeran și sentimentul datoriei de supunere și ascultare necondiționată — ambele caracteristice relațiilor feudale, continuă și azi să se manifeste, într-o anumită măsură, în relațiile dintre patroni și muncitorii neorganizați, dintre șefi și subalterni în administrație sau armată. Tot ele au stat la baza disciplinei impuse pînă la fanatism a soldaților japonezi în timpul celui de-al doilea război mondial.

Rămășițele feudale în mentalitatea japonezului reprezintă însă trecutul. Generațiile noi, tineretul muncitoresc, călit în școala luptelor de clasă, tineretul studențesc situat practic în întregimea sa pe poziții de stînga și extrema stîngă, își fac simțit cuvîntul în problemele politice de interes general, ca lupta împotriva „Tratatului de securitate" americano-japonez, împotriva bazelor americane, a tratatului încheiat recent cu regimul reacționar din Coreea de sud, a încercărilor de a antrena, într-un fel sau altul, Japonia, în agresiunea americană împotriva Vietnamului.

Rafinamentul tradițional în relațiile sociale, produs în mare măsură al unei reglementări extrem de minuțioase a vieții japonezului pe timpul feudalității, se manifestă într-o complexitate extraordinară în ce privește regulile de bună purtare. Această proverbială politețe japoneză poate crea atît o atmosferă încîntătoare în relațiile umane, cît și constitui o pavăză ermetică împotriva intrusului inoportun.

Contactul străinului cu japonezul este îngreunat și de bariera limbii japoneze foarte bogată în nuanțe, dar în același timp neînchipuit de complicată, posedînd trei feluri de scrieri, două silabice, Hiragana și Katakana — cu cîte 48 de semne — și una ieroglifică, Kanji — cu 30 000 de semne. Limba folosită de bărbați diferă într-o anumită măsură de aceea întrebuințată de femei, există o multitudine de formule de politețe obligatorii, articolul, genul, numărul și pronumele relativ lipsesc, ordinea cuvintelor în frază este foarte complicată...

SUMAR CULTURAL

Și în cultura, și în arta japoneză sîntem puși, ca nicăieri în lume, în fața unor aspecte deosebit de largi, de la arta neîntrecută a aranjamentului florilor, „Ikebana", care se studiază ani de-a rîndul și căreia îi sînt consacrate tratate monumentale, la ceremonia ceaiului — minunată școală de ținută ; de la pasiunea pentru caligrafie, împărtășită chiar și de unii studenți de la politehnică pe care i-am cunoscut — pînă la spectacolele moderne de revistă și muzică de jaz de înalt nivel. În teatru, gama cuprinde piese de Ionescu și Dürrenmatt jucate în teatre ultramoderne, ca și dramele neschimbate de șapte secole ale teatrului vechi aristocratic „Noh", teatrul medieval burghez „Kabuki" sau originalul teatru de păpuși „Bunraku", datînd tot din evul mediu.

În general, din punct de vedere al bogăției vieții artistice, Tokio nu are de invidiat alte capitale. Orașul posedă trei orchestre simfonice de înaltă ținută, la ale căror concerte asistă anual 11 milioane de persoane, număr care se apropie de acel al publicului stadioanelor. Amănunt interesant — există numeroase cafenele în care nu se cîntă decît muzică simfonică — și sînt permanent pline. În ce privește muzica modernă, 74 milioane de discuri, de două ori mai multe decît în Franța, au fost imprimate numai în 1964...

Vechea și marea țară se prezintă sub prea multe și variate aspecte ca un călător străin să le poată epuiza, chiar și enumerîndu-le. Fiecare contact direct însă cu Japonia aruncă o punte de înțelegere între lumile noastre atît de diferite și contribuie, în oricît de mică măsură, la cunoașterea reciprocă a popoarelor noastre.

COLȚUL AUTOMOBILISTULUI

LA SOSIREA DIN VOIAJ LA PLECAREA ÎN VOIAJ

Plimbările cu autoturismul au s-au terminat o dată cu concediul.

„Parcă-i un făcut". A venit astăzi la mine un prieten cu o propunere extrem de tentantă : să facem o excursie de două zile numai pe malul Dunării, de la Călărași la Calafat. Poți să-i reziști ? Spuneți și dv. : peisajul e minunat, panglica Dunării mereu tovarășă de drum. La un popas, o ciorbă de pește !...

Tentația e mare. Sînt însă puțin cam încurcat : abia am venit din concediu și n-am avut vreme să-mi verific autoturismul. Nu este însă o situație de nerezolvat. Pornesc imediat spre o stație de întreținere și m-apuc de lucru: ulei curat în motor, în cutia de viteze, în diferențial, în casete de direcție ; electrolit la nivel în baterie și rezervorul cu lichid de frînă plin. Mai umplu cu apă și rezervorul instalației de curățire a parbrizului.

Dar cu asta nu sînt gata. Mai am de făcut controlul tehnic general al automobilului. După-amiaza de astăzi îmi e-junge. De altfel știu bine că grija acordată automobilului înaintea plecării este invers proporțională cu grijile ce le-aș putea avea pe parcurs (bineînțeles, cele provocate de mașină...).

Pot să vă relatez ce am de gînd să controlez și să știți că nu e mare filozofie...

Voi începe cu sistemul de direcție verificînd :

— fixarea volanului pe axul său și jocul liber al acestuia (mai mic de 15°) ;

— fixarea casetei de direcție pe șasiu — să nu rămîn pe drum fără casetă... ;

— levierele și barele de direcție, capetele de bară, jocul acestora, precum și siguranțele lor (șplinturile).

Sistemul de frînare :

— cursa liberă a pedalei de frînă (7-13 mm) ;

— sistemul de comandă ce face legătura între pedală și pompa centrală de frînă ;

— scurgeri de lichid la pompa centrală, conducte și racorduri de legătură, precum și la cilindri receptori de la roți ;

— frîna de mînă, maneta de acționare și sistemul de comandă al frînei de mînă ;

— eficacitatea frînei de picior și acționarea uniformă pe toate roțile (după urmele lăsate pe o porțiune asfaltată la o frînare bruscă) ;

— eficacitatea frînei de mînă. Să nu uitați : este o frînă auxiliară folosită numai la asigurarea mașinii în staționare.

Sistemul de iluminat și semnalizare :

— farurile — geamurile, oglinzile și becurile — faza mică, faza mare și schimbătorul de fază ;

— lanternele de poziție — geamurile și becurile acestora ;

— semnalizatoarele de direcție — lumina intermitentă emisă de roțeul de semnalizare ;

— lumina stop ;

— iluminarea numărului de ordine din spate ;

— plafoniera ;

— claxonul — necesar în afara localităților și în localitățile cu claxonarea permisă.

Nu-mi va scăpa să controlez și buna funcționare a ștergătoarelor de parbriz și a instalației de curățire a parbrizului.

Scot capacele de la roți și cu cheia potrivită verific dacă piulițele ce fixează roțile sînt bine strînse, să nu am surprize pe parcurs. Sînt optimist și vreau să cred că nu voi avea aici o pană de cauciuc, ca să fiu obligat să desfac vreo roată.

Pornesc motorul și mă conving dacă funcționează normal (rotund), fără zgomote suspecte, apoi controlez buna funcționare a aparatelor de bord. Era să uit oglinda retrovizoare : am făcut-o să strălucească de curățenie.

Sînt gata. Mîine pot pleca din nou la drum fără aici o grijă.

Ing. Lucian STAN

MICROFOILETON

ADMINISTRATIVĂ

Tovarășa dinăuntru, adică din partea cealaltă a ghișeului, m-a privit cu o candoare sufocantă.

— Să nu aveți nici o grijă. Mîine la 11 căpătați banii.

— Vă rog, am biletele cumpărate. Știți, orice încurcătură, m-ar pune într-o situație...

— Nici nu încape vorbă. V-am spus special ora 11. Mai tîrziu vine celălalt schimb, se face aglomerație.

Am plecat cu un sentiment de seninătate calmă, odihnitoare. Dacă ar fi așa toți funcționarii ! Îmi și imaginam niște instituții cu glastre de flori, în care oamenii intră și ies zîmbitori, fericiți, într-un du-te-vino neîntrerupt. În dreapta și în stînga, un concert de amabilități : vai, lăsați, vă mulțumesc, să nu vă surmenați...

A doua zi pe la unsprezece fără un sfert m-am prezentat în fața ghișeului, ușor stingherit, sfios.

— Am venit. Cumva am întîrziat sau e prea devreme ?

— Numai două minute. Luați loc pe bancă. Îndată, vă rog.

Au trecut douăzeci de minute frumoase, relaxate. M-am apropiat din nou. Un nor subțire i se așezase pe față. Aproape imperceptibil.

— V-aș da o idee.

— Sigur că da, vă ascult !

— Ce-ar fi să treceți mîine pe la 10 ?

Un fior cald m-a străbătut prin tot corpul.

— Dar... mi-ați spus că sigur...

— N-a venit confirmarea de la filială. Vine însă, o simplă formalitate.

Telefon urgent la instituție, la contabilitate.

— Ce faceți, tovarășe ? De ce n-ați luat măsuri să vie confirmarea mai repede ? Uite cum încurcați lucrurile. Puneți funcționarele de la bancă într-o situație penibilă.

— Ce te enervezi, tovarășe ? Confirmarea e acolo. La tovarășa X.

Alerg din nou în imensul bloc cu multe și elegante ghișee.

— Mi s-a spus că e la tovarășa X, confirmarea de care îmi spuneați.

— Nu, nu a venit. E așa cum v-am spus prima oară.

Ca o săgeată mă îndreptat spre ghișeul tovarășei X.

— De la instituție mi s-a spus că e la dv. confirmarea aceea.

— Este. O copie.

— Atunci ?

— Se așteaptă originalul. Așa e dispoziția.

Ce inutile sînt copiile. Chiar cu indigo și ștampilă. Indigoul e un lucru de prisos. De ce s-or mai fi făcînd copii ? Oare cîte copii zac prin sertare, inutile, neputincioase ? Trec iar la ghișeul cu amabilitatea.

— Este o copie.

— Nu este, vă spun eu.

Alerg din nou la tovarășa X.

— Vă rog ajutați-mă, dacă nu este copie.

— Dacă vă spun eu că este, vă rog să mă credeți. Dar nu e gata lucrarea ? Dincolo, la ghișeul cu...

— E adevărat că nu e gata lucrarea ?

Tovarășa X și tovarășa plină de amabilitate s-au întîlnit într-o consultație tacită. Insistențele mele le-au tulburat. Parcă ar trebui făcut ceva. Așteptam cu emoție sentința. O ! Emoția din fața ghișeelor ! Ce apăsătoare e ! Oare ce hotărăsc ? În sfîrșit, instanța decide :

— Veniți pe la ora 13.

Imaginați-vă starea mea sufletească între orele unsprezece și treisprezece. Ce se va mai întîmpla ?

Am căpătat banii ! O parte din ei i-am cheltuit la farmacia de serviciu. Calmante, întăritoare, vitamina B complex. M-am întrebat, instalat confortabil în tren :

— Oare de ce a fost nevoie pînă în ultima clipă să trăiesc sub semnul incertitudinii, al unei înfrigurări disperate ? Și totul cu o amabilitate înduioșătoare, captivantă !

Am adormit. Se făcea că trenul avea în loc de ferestre, copii după acte. Banchetele erau tapetate cu copii. În loc de perdele, copii. Conductorul a venit și ne-a împărțit la toți copii. Cîte o copie de fiecare pasager. La o altă stație, alte copii. Mereu se împărțeau copii. Geamantanul se umplusse de copii. Prin buzunare. M-am trezit ! Un soare ca de vară. În minte mi-a venit o întrebare :

— Sînt sau nu sînt valabile copiile după acte ?

N-am priceput din conversația tacită a tovarășei amabile și a tovarășei X, ambele de la bancă.

C. N. CONSTANTINIU

cadran INTERNAȚIONAL

K.K.K. CONTRA W.B.O.X.

Mica stație de radio W.B.O.X. din orașul american Bogalusa (Louisiana) nu a transmis niciodată programe care să fi atras în mod deosebit atenția. Ea oferea ascultătorilor emisiuni tipice pentru un oraș de provincie : reclame și muzică ușoară întreruptă de buletine de știri citite de singurul ei crainic. Și cu toate acestea vocea destul de slabă a W.B.O.X. a intrat în ultimele luni în atenția opiniei publice americane : Ku-Klux-Klan-ul încearcă să o reducă la tăcere.

Greutățile postului de radio au început atunci cînd proprietarul acestuia, Ralph Blumberg, a încercat să întreprindă o acțiune în legătură cu tulburările rasiale ce au avut loc la Bogalusa în luna ianuarie. Blumberg a avut însă „îndrăzneala" ca, printre alți oaspeți la o întrunire în care urmau să se discute mijloacele prin care ar putea fi reglementată problema rasială în statul Louisiana, să invite și opt fruntași ai populației de culoare din localitate. Acest „gest" a fost interpretat de Ku-Klux-Klan drept un „ultraj" la adresa sa. Liderii locali ai K.K.K. au pretins că întrunirea proiectată face parte dintr-un ...„complot integrationist". Ei au pus în mișcare aparatul lor de intimidare, astfel încît Blumberg și prietenii săi s-au găsit dintr-o dată în imposibilitatea de a afla, în tot orașul, o sală în care să se țină consfătuirea proiectată. „Această situație constituie o adevărată rușine" — a declarat directorul postului de radio W.B.O.X. într-un interviu publicat de „Bogalusa Daily News". „Ne este rușine — a continuat el — că teama a putut cuprinde atît de mult comunitatea noastră, încît cuvîntul liber este strangulat, la fel ca și dreptul de a organiza o întrunire pașnică".

La aceasta K.K.K. i-a declarat război lui Blumberg și a început să-l lovească acolo unde era cel mai vulnerabil, efectuînd presiuni asupra celor 70 de susținători ai postului de radio. „Un susținător — a spus directorul lui W.B.O.X. — a primit 37 de apeluri telefonice într-o scurtă perioadă de timp. Un altul a primit 17, altul a fost chemat la telefon din două în două minute timp de o oră". K.K.K. i-a amenințat cu boicotarea produselor sau localurilor lor, iar pe alții i-a insultat. „Din acest moment v-ați semnat sentința de condamnare la moarte" — a fost avertizat unul dintre susținătorii lui Blumberg. „Ne pregătim să-ți ucidem soția și copiii" — a fost anunțat un altul. Și astfel, în fața amenințărilor și terorii sprijinitorii postului de radio s-au retras unul cîte unul.

Dar „Klanul" a continuat ofensiva trecînd de la vorbe la fapte. Geamurile automobilului lui Blumberg au fost sparte, iar antena postului său de radio a fost ciuruită de gloanțe. Cu toate acestea, Blumberg a rezistat. Dar puțini locuitori ai orașului Bogalusa au mai îndrăznit să asculte emisiunile postului de radio W.B.O.X. Veniturile acestuia au scăzut acum de la 4 000 de dolari pe lună, la 300. Amenințările au continuat. Recent Blumberg a declarat unui ziarist : „Va trebui să părăsesc definitiv orașul".

I. RETEGAN

DELINCVENȚĂ ȘI REMEDII

Crima este o plagă a societății. Și, ca orice plagă, trebuie prevenită și remediată. Acestei teme i-a fost consacrat Congresul internațional de criminologie ce și-a desfășurat de curînd lucrările la Stockholm, sub egida O.N.U. Printre altele, o atenție deosebită s-a acordat delincvenților din rîndurile tineretului — o chestiune acută pentru o serie de țări.

Cele 75 de delegații participante la congres (printre care și delegația țării noastre) au căutat să analizeze condițiile economice, sociale, culturale care favorizează sau frînează delincvența juvenilă. Evident, în cadrul discuțiilor s-au exprimat păreri din cele mai diferite. Reprezentantul Cambodgiei, de pildă, a afirmat că în țara sa rolul covîrșitor în preîntîmpinarea delincvenței juvenile l-ar avea tradiția religioasă budistă. La rîndul său unul dintre delegații Statelor Unite a emis teoria că criminalitatea în general și cea juvenilă în special ar fi o fatetă inevitabilă a... democrației și a progresului. S-a mai afirmat că delincvența juvenilă este sporită în mod cvasiparadoxal de intensificarea măsurilor polițienești împotriva ei și că instituțiile corecționale nu-i reintegrează pe tinerii delincvenți în societate, ci îi îndepărtează și mai mult de aceasta (idee ce a fost de altfel ilustrată și în remarcabilul film britanic „Singurătatea alergătorului de cursă lungă").

La congres s-a vorbit mult despre simțul „frustrării" care cuprinde pe acei tineri care n-au posibilitatea să-și utilizeze energia și aptitudinile lor, fie datorită șomajului, fie aflîndu-se (în ultimă instanță tot datorită șomajului) într-un loc de muncă care nu corespunde cu aspirațiile și cu înclinațiile lor. Pe de altă parte o serie de delegați occidentali au vorbit despre așa-numita „abandonare socială" a tineretului. „Tinerii se simt singuri, cu desăvîrșire singuri, excluși din societate", a menționat un delegat. Iar un altul a adăugat : „Tinerii noștri ar trebui să se simtă mai siguri și mai integrați în societate".

Delegații țărilor socialiste au pus accentul în luările lor de cuvînt pe factorii economici și sociali care au repercusiuni asupra delincvenței juvenile ; cultura și educația, asistența socială, timpul liber — toate sînt legate de structura economică nouă a societății.

Delegația țării noastre a arătat că în preîntîmpinarea delincvenței un rol extrem de important îl joacă în România organizațiile extrajudiciare, tovărășești : comisiile de împăciuire, comitetele de stradă, consiliile de judecată din întreprinderi. De asemenea, există în țara noastră o permanentă grijă pentru organizarea timpului liber al tineretului. Ca urmare a tuturor acestor factori, la noi numărul infracțiunilor se află în continuă scădere, infractorii profesioniști fiind pe cale de dispariție.

Îmbunătățirea continuă a condițiilor materiale de viață, lărgirea rețelei de instituții culturale și bineînțeles educarea tineretului în spiritul unor principii avansate sînt tot atîtea remedii împotriva acelui simț de frustrare și abandonare despre care s-a vorbit la congres.

Nadia RĂUTU

Polițiști americani arestează la New York o tînără delincventă.

ALO, ACOLO E 15 41 022 32...?

Cum vom vorbi la telefon în anul 2 000 ? Răspunsul îl avem de pe acum și nu unul științifico-fantastic : în loc de cinci sau șase cifre, vom forma pe discul aparatului nostru telefonic între 13 și 15 cifre.

Dar mai întîi cîteva informații cu caracter statistic. În anul 1954 existau în lume circa 90 milioane de abonați la rețelele telefonice. În prezent se numără 170 de milioane de abonați, iar previziunile pentru anul 2 000 sînt de circa 600 de milioane. O asemenea perspectivă, care implică și dezvoltarea corespunzătoare a legăturilor telefonice internaționale, a determinat Uniunea Internațională a Telecomunicațiilor să ia de pe acum unele măsuri. Un grup de experți au fost însărcinați să studieze problema și să elaboreze un sistem de comunicații telefonice automate pe plan mondial. Fără a putea intra în detaliile tehnicii de mare complexitate caracterizînd planul elaborat de experți (și în care cibernetica joacă, evident, un rol de vedetă), să ne oprim puțin la sistemul de numerotare, de esențială importanță, propus de experți.

Potrivit acestui plan, orice abonat la rețea, fie că locuiește într-o metropolă europeană sau americană, fie că trăiește într-o așezare polară sau într-o fermă din Noua Zeelandă, va putea chema direct de la telefonul lui pe un abonat din oricare alt punct al planetei. Pentru aceasta va fi destul să combine pe disc — așa cum am arătat — între 13 și 15 cifre grupate astfel :

1) un prim grup de 2-3 cifre îl va lega nemijlocit de rețeaua mondială ;

2) un al doilea grup de 2-3 cifre reprezintă indicativul țării chemate ;

3) al treilea grup, tot de 2-3 cifre, reprezintă indicativul interurban ;

4) în sfîrșit, grupul de 6 pînă la 8 cifre reprezintă obișnuitul număr al abonatului chemat.

Iată și un exemplu : abonatul X, locuind într-un oraș californian (S.U.A.), dorește să cheme la telefon sediul Uniunii Internaționale de Telecomunicații din Geneva (Elveția). El va forma pe aparat mai întîi numărul 15 — să zicem — reprezentînd indicativul accesului S.U.A. la rețeaua mondială, apoi va forma 41 (indicativul Elveției), apoi 022 (interurbanul Genevei) și în sfîrșit 32 67 10 (telefonul abonatului). Recapitulînd, californianul nostru va forma pe disc 15 41 022 32 67 10.

Dacă toate liniile solicitate vor fi libere, un beculeț instalat la telefonul celui ce cheamă se va aprinde imediat, indicînd stabilirea legăturii cerute. Dacă, dimpotrivă, apelul nu este posibil, deconectarea se va face tot automat.

Pe experți îi mai preocupă crearea unor „impedimente tehnice" împotriva formării de numere greșite, fapt care ar pricinui serioase pagube.

E. D.

PREGĂTIRI LA GRENOBLE

La Grenoble e haos — scria de curînd magazinul american „Sport Illustrated". Complet neadevărat, au protestat autoritățile municipale ale acestui oraș din

La recenta conferință de la Tokio a Agenției Internaționale pentru Energia Atomică a participat și o delegație a Republicii Socialiste România, condusă de acad. prof. Horia Hulubei. Conducătorul delegației române a fost ales vicepreședinte al sesiunii.

O imagine care vorbește de la sine : pe jacheta acestui soldat american de la baza din Da Nang stau înscrise cuvintele : „Știu că o să ajung de-a dreptul în rai, pentru că stagiul în infern mi l-am făcut în Vietnam".

Mii de tineri din regiunile eliberate ale Vietnamului de sud s-au înrolat de la începutul anului și pînă-n prezent în rîndurile Armatei de Eliberare. În fotografie : membrii unui nou detașament își iau rămas bun de la familiile lor.

În această parte a orașului vor fi construite patinoarul pentru întrecerile de patinaj-viteză, stadionul destinat deschiderii oficiale a Jocurilor, ca și noul local al primăriei. Pentru toate acestea se vor crea noi căi de acces.

sud-estul Franței. Dar îndoielii au existat întotdeauna în preajma Jocurilor Olimpice, de teamă că importantele eforturi financiare pe care trebuie să le facă gazdele marilor întreceri sportive nu vor putea fi susținute pînă la capăt.

În ianuarie anul trecut, la Innsbruck, Grenoble a obținut găzduirea Jocurilor Olimpice de iarnă din 1968. Orașul a intrat de pe acum în atenția iubitorilor sporturilor de iarnă, dar nu numai a lor. Căci, profitînd de acest eveniment, bătrîna capitală a departamentului Isère a beneficiat de substanțiale ajutoare, lucrările urbanistice cunoscînd un avans de aproape zece ani față de proiectele anterioare.

Despre Grenoble se afirmă că este unul dintre cele mai dinamice orașe ale Franței. În 1947 avea 100 000 locuitori, în 1962 — 165 000, în 1964 — 200 000. Acest ritm rapid de creștere se datorește dezvoltării industriale și numeroaselor institute de cercetări.

Ce va oferi Grenoble sportivilor în anul 1968 ? O pistă de schi aproape de Chamrousse sau, în eventualitatea lipsei de zăpadă, o alta în plin munte la Alpe-d'Huez ; o trambulină de 75 metri pentru sărituri la Vercors și o alta de 90 metri în apropierea orașului ; de asemeni piste de bob și de săniuțe (primele în Franța) și un nou patinoar.

Instalațiile sportive, evident, nu sînt totul. O nouă gară, un nou aeroport, care să facă față traficului crescut în acea perioadă, vor fi construite în acești ani. Pentru toate lucrările municipalitatea dispune de 50 milioane franci. Nu-i rămîne contelui de Beaumont, din partea Comitetului olimpic francez, decît să apere orașul, la Madrid, la reuniunea Comitetului internațional olimpic ce se va desfășura în cursul acestei luni, împotriva tuturor scepticilor care se mai îndoiesc că Grenoble e în stare să primească în cele mai bune condiții pe sportivii veniți din lumea întreagă.

I. CORIBAN

COINCIDENȚĂ CU TÎLC

La Bamberg, în R.F.G., și în Berlinul occidental a reapărut de curînd în timpul nopții pe ziduri și în cimitire cruce încîrligată. La Montreal, în Canada, partidul nazist local a încercat să organizeze un miting „monstru" (dar huliganii neonaziști au fost puși pe goană de cetățenii indignați) ; în orașe engleze, un alt „führer" încearcă să agite locuitorii, fără succes. Un proces apropiat este așteptat în Suedia, în care va compărea „führerul" Bjoern Lundhal, care în luna iunie a organizat un complot neonazist pentru cucerirea puterii.

Au toate acestea vreo legătură între ele ? Nu demult, la Bruxelles, Uniunea internațională a participanților la mișcarea de rezistență și a deportaților (UIRD) i-a convocat pe ziariștii locali și pe corespondenții presei din străinătate pentru a le relata fapte pe care opinia publică le ignorează. Delegatul general al UIRD, Hubert Hulin, a înfățișat, bazîndu-se pe documente, un tablou stupefiant. El a arătat că numai în Belgia își duc activitatea trei organizații neonaziste, botezate respectiv Uniunea național-socialistă flamandă, valonă și populară, secțiuni ale Uniunii mondiale naționalsocialiste conduse de americanul Rockwell și de englezul Colin Jordan. Se știe de altfel despre existența unei astfel de organizații cu tentacule în mai multe țări din occident. Dar grupulețele care se agită în numele unui trecut blestemat de întreaga omenire nu ar fi în măsură firește să existe fără acel „nervum rerum" pe care UIRD l-a demascat în fața opiniei publice. Are o profundă semnificație faptul că UIRD a convocat conferința sa de presă în aceeași clădire bruxelleză în care, la 10 aprilie 1944 s-a ținut reuniunea secretă a unor căpetenii hitleriste și reprezentanți ai principalelor industrii din cel de-al III-lea Reich, sub președinția unui oarecare dr. Scheid. Atunci — a relatat Hulin — au fost constituite numeroase societăți germane cu fonduri naziste camuflate sub nume împrumutate, urmînd ca după prăbușire aceste fonduri să contribuie la „renașterea unui Reich puternic".

De-a lungul anilor postbelici, au putut fi reperate astfel de firme în numeroase țări. În Portugalia, de pildă, un număr de 38, în Spania — 112 (aci își duce activitatea „comercială", printre alții, faimosul colonel SS Otto Skorzeny), în Argentina — 98 (în această țară își găsise refugiu precum se știe și Adolf Eichmann, unul dintre cei mai mari criminali de război, răspunzător de uciderea a milioane de deținuți din lagărele morții hitleriste). În Elveția — 214 etc., etc. După cum s-a arătat la conferința de presă de la Bruxelles, UIRD este convinsă că aceste sume au fost utilizate pentru a ușura fuga și adăpostirea unui șir de naziști, iar acum servesc la subvenționarea cheltuielilor la procesele intentate criminalilor de război hitleriști. Se crede de asemenea că rezerve importante din aceste sume au fost destinate unei „zile H" care s-ar ivi într-o țară sau alta, unde o mișcare de extremă dreaptă s-ar pregăti pentru un „marș" spre putere. Exemplul complotului neonazist din Suedia este foarte edificator.

Uniunea internațională a rezistenței își continuă activitatea spre a da în vileag mai departe ce s-a întîmplat cu fondurile secrete lăsate de naziști, care sînt depozitarii, mandatarii și cei ce repartizează aceste fonduri.

E. MIRONESCU

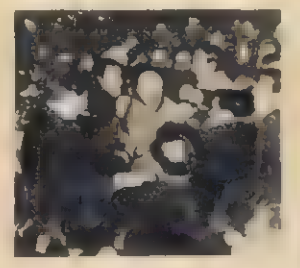

O imagine care redă în mod grăitor sentimentele populației britanice față de organizația neonazistă din Anglia și liderul ei Colin Jordan (centru).

CINE POARTĂ VINA?

Accidentele de muncă au devenit de mult „fapte diverse" în presa engleză. Frecvența lor a provocat însă îngrijorarea autorităților, care au deschis o anchetă. Într-un raport întocmit de R. K. Christy, inspector șef pentru problemele muncii, se relatează că în 1964 s-au înregistrat 288 848 accidente de muncă (cu 31% mai mult decît în anul precedent) cel mai mare număr din întreaga perioadă postbelică. Dintre acestea numărul accidentelor mortale a sporit în 1964 la 655, față de 610 în 1963.

Referindu-se la situația din construcții, autorul raportului scrie : „Prea multe firme nu acordă importanță măsurilor de securitate a muncii... Securitatea muncii este subordonată intereselor producției, deși în practică efectele economice ale accidentelor nu trebuie neglijate". Cu toate că răspunderea patronilor, care vor obține profituri sporite din intensificarea ritmului muncii, reiese cu pregnanță, totuși raportul caută prin unele exemple să demonstreze că vinovați ar fi chiar... victimele. Astfel, relatînd tragedia unui tînăr de 17 ani, scalpat de o mașină care i-a prins părul, inspectorul șef încearcă să demonstreze că vinovat de accidentul respectiv a fost părul prea lung al tînărului și nicidecum lipsa unor rețele de protecție care să împiedice apropierea de mașină.

În ansamblu raportul consemnează printre cauzele accidentelor de muncă cele de ordin tehnic, social și psihologic. Desigur că aceste cauze nu pot fi separate între ele. Accidentele de muncă sînt datorate refuzului patronilor de a face investiții suplimentare pentru protecția muncii, insuficientei instruiri a celor ce mînuiesc instalații primejdioase ca și ritmului de muncă tot mai intens.

Care sînt însă consecințele publicării raportului ? În afară de instituirea unor posturi suplimentare de inspector pentru securitatea muncii, pînă în prezent nu s-a preconizat adoptarea altor măsuri...

Z. FLOREA

ÎNTRECEREA BĂRCILOR-ȘARPE

Kerala, cel mai mic dintre statele indiene, se află pe coasta de sud-vest a peninsulei. Un lucru se găsește aci cu prisosință : apa. În Kerala se află mai multe canale decît străzi, se întîlnesc mai multe bărci decît vehicule rutiere. Cele mai vestite dintre aceste bărci joacă un rol la fel de însemnat în festivitățile religioase cît și în cursele de viteză : este vorba despre bărcile-șarpe.

Ele au o lungime de cincisprezece metri, sînt construite din lemn negru, iar prova lor se avîntă în sus, aproape pe verticală. Bordajul e însă foarte scund. De fiecare parte șade cîte un rînd de vîslași, iar la mijloc se află un șir de oameni care, bătînd ritmic din palme, dau vîslașilor tactul. Atunci cînd se ivesc din depărtare, aceste bărci arată într-adevăr întocmai ca niște uriași și înfricoșători șerpi de mare.

La origine bărcile erau destinate doar pentru a duce la temple ofrande zeilor. Pentru asemenea călătorii, bărcile sînt împodobite cu baldachine sacre, galbene și roșii, „echipa ritmică" intonează o muzică solemnă acompaniată de gonguri și harfe, iar vîslașii imprimă bărcii o mișcare maiestuoasă și cît se poate de tăcută.

Cînd vine însă vorba despre cursele de viteză, se renunță cu totul la decor, iar membrii echipajului poartă cel mai adesea, în locul solemnelor togi albe, numai cîte un șort și un turban. Cursa se desfășoară pe o lungime de două mile, în sensul contrar curentului. De îndată ce s-a dat startul, echipa ritmică a fiecăreia din cele 3-4 bărci ce se întrec începe să bată din palme și din picioare. Zgomotul produs te face să crezi că a fost pornit un motor.

Și atunci începe frenezia ! Dacă vreuna din bărci la conducere, membrii echipei ritmice din celelalte bărci se dezlănțuie. Ei strigă și bat din palme, iar vîslașii țipă și ei.

Cu și mai multă pasiune — dacă e posibil — reacționează spectatorii, care urmăresc cursa de pe mal. Mii de palme și de glasuri bat și strigă în cadență, cîntă și urlă din răsputeri. Iar atunci cînd cursa s-a încheiat, sute dintre ei se aruncă în apă pentru a-i felicita pe învingători la fața locului.

Ram PANJABI

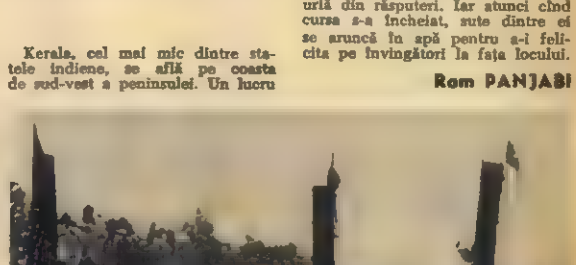

După cum transmite corespondentul din Leopoldville al agenției americane U.P.I., spre estul Congoului au fost trimise detașamente de mercenari pentru a întreprinde „o ofensivă desfășurată" care să înăbușe mișcarea de eliberare națională a poporului congolez. Fotografia înfățișează un mercenar tîrînd după el doi răsculați făcuți prizonieri.

2 000 de victime — morți sau dispăruți — iată tragicul bilanț de pînă acum al erupției vulcanului Taal din insula Lake (Filipine) care, potrivit știrilor „dă din nou semnele unei violente activități".

Aspect de la cel de-al III-lea Festival de șah organizat la Suhumi (U.R.S.S.). Cu aceste „piese" originale se desfășoară o partidă între șahiștii sovietici Taimanov și Polugaievski.

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 32. Telefon 17.60.10—int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 16 lei ; 6 luni — 32 lei ; un an — 104 lei. Redactor artistic : Dan IONĂȘDEANU. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

UZINELE DE VAGOANE ARAD

EXECUTĂ:

VAGON DE CĂLĂTORI
80 locuri
viteza max. — 160 km ora

VAGON DE MARFĂ ACOPERIT
capacitatea — 60 tone
viteza max. — 100-120 km ora

VAGON DE MARFĂ DESCOPERIT
capacitatea — 60 tone
viteza max. — 100-120 km ora

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

42

Anul XIV nr. 42 (542) — 16 octombrie 1965

TOAMNA LA APROZAR ET COMP.

Călătorie pe Nil de la izvoare la Mediterană

MODA 1966

pe ogoarele deltei

Bătălia stufului a început pe întinderile din zona maritimă a Deltei, unde plantele ajung de timpuriu la maturitate. Protagoniști în acest sector sînt mecanizatorii de la întreprinderile Sulina și Rusca, care au și expediat primele cantități de stuf cu destinația Combinatul de la Brăila, unde urmează a fi prelucrate chimic. Campania din acest an se anunță a fi cea mai intensă din istoria recoltării acestor plante. Planurile prevăd strîngerea a 350 000 tone de stuf, cu peste 100 000 mai mult decît toamna trecută. În acest scop au fost făcute importante lucrări hidroameliorative, au fost amenajate noi zone stuficole, platforme pentru depozitarea baloturilor etc. Totodată au fost date în exploatare 20 km de noi canale de acces, iar altele au fost reprofilate spre a permite accesul mijloacelor de recoltare și transport de mare capacitate. O ecluză nouă și o stație de pompare, terminate de curînd la Pardina, au același scop. În total există acum în Deltă 200 km de diguri, 800 km de canale și 200 ha de platforme pentru depozitare, la care se adaugă stăvilare, ecluze și stații de pompare. A crescut și parcul de mașini moderne de recoltat, cărora li s-a adăugat acum recoltoare cu dispozitive de așa-zisă copiere a terenului, care reduc pierderile de recoltare, noi tipuri de utilaje cu pneuri de joasă presiune, care pătrund mai ușor pe platurii plutitori, precum și agregate amfibii. Potrivit prevederilor, la încheierea actualei campanii cantitatea de stuf recoltată din 1956 pînă acum urmează să atingă circa 1 400 000 tone. Aceasta echivalează cu producția anuală a 650 000 ha de pădure de conifere. Amenajarea complexă a Deltei și perfecționarea în continuare a formelor de recoltare vor asigura în viitorul cincinal cantități crescînde de stuf necesare industriei noastre de celuloză și celofibră.

C. TOTOIANU

curier

reflecții la nr. 250 000

UNESCO informează că în 1948 în întreaga lume existau 100 000 de televizoare și că în cincisprezece ani numărul acestor aparate a crescut de 149 de ori ! România se află printre țările ce înregistrează un progres rapid și în acest domeniu. În 1957 funcționau în țară 3 000 de televizoare. Acum sînt circa 420 000. E o cadență care a recuperat un lung și nemeritat handicap, căci televiziunea are aici, în România, state vechi. A fost prezentă la noi încă din vremea pionieratului său. În anul 1937 presa vremii consemna un fapt puțin obișnuit : în seara zilei de 14 noiembrie Ateneul român avea să fie gazda unei recepții publice de televiziune. Ecranul aparatului măsura în diametru 7 cm. Ziarele au menționat și interesul stîrnit de această primă manifestare a micului ecran. Sute de bucureșteni au asaltat literalmente sala. Trecînd de la această paranteză, menționăm încă un eveniment. De data aceasta foarte recent. Am aflat zilele trecute că pe la una din benzile uzinelor „Electronica" a ieșit televizorul cu numărul 250 000. Industria noastră de televizoare s-a născut acum 4 ani, în care timp ea a creat 15 tipuri de aparate de diferite dimensiuni, cu performanțe tehnice și aspect exterior la nivelul cerințelor mondiale O invenție a inginerilor Gh. Zamfir, Titus Pleșoianu și Th. Dănilă, prima la noi în acest domeniu, a dus la îmbunătățirea substanțială a imaginii ; diverse inovații au rezolvat alte probleme, perfecționînd necontenit tipurile de televizoare românești. E un început promițător. Adăugați la aceasta cercetările în domeniul televiziunii în culori făcute de un colectiv condus de prof. ing. Al. Spătaru de la Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej", ale căror rezultate de început au fost prezentate în emisii publice anul trecut, cu prilejul Expoziției economiei naționale, și veți avea o imagine sintetică de ansamblu cu perspective spre viitor. Ce ne rezervă timpul în acest domeniu ? Potrivit Directivelor celui de-al IX-lea Congres al partidului, pînă în 1970 industria noastră va produce anual de 2-2,5 ori mai multe televizoare ca astăzi

G. BRĂTESCU

pictura fericirii și fericirea de a picta

La Galeriile Fondului plastic din bd. Magheru s-a deschis Expoziția de pictură a lui Martiros Sarian, artist al poporului din U.R.S.S., una din cele mai impunătoare personalități ale artei sovietice contemporane. Opera lui, comunicativă și limpede, a cîștigat din prima zi a expoziției aderenți în publicul nostru sensibil la apelul luminii și culorii.

În pragul vecului nostru ofensiva artei europene pentru lumină, lumina intrinsecă picturii, care să nu depindă de regia exterioară ci să ardă înlăuntrul culorilor, găsise un impuls nou în arta orientală, care nu cunoaște limita-umbră a culorii. În mersul de pionieri spre sursele solare ale acestei experiențe, Van Gogh și Gauguin își arseseră odinioară aripile (cum se știe din povestirile mai mult sau mai puțin melodramatice despre viața și moartea lor) înfăptuind un mit cu nimic mai modest decît Icar. Odiseea drumului către soare a trăit-o, mai fericit, și Sarian, plecat din Rusia să exploreze soarele reflectat galben și roșu pe solul Asiei. Spre deosebire de apusenii „fovi" el nu se zbuciumă în violențe cromatice care transfigurau lumea, ci pur și simplu căuta condiția optimă a picturii descriptive, acea conjuncțură a naturii în care frumusețea lucrurilor să existe cu maximă evidență. Sarian e un liric realist care-și caută în lumea exterioară o justificare obiectivă pentru principiul poetic al luminii. Acest itinerar de mag spre răsărit are două etape : în preajma lui 1910 e o evadare din servituțile academice într-un mod juvenil de inovație agresivă — cum se vede în „Autoportret-schiță" și „Marea" : suprafețe de culoare brăzdate de linii negre ce par să polarizeze umbra, să regrupeze arbitrar contrastele dintre zonele luminate și zonele întunecate ale lucrurilor. A doua etapă începe în jurul lui 1924 cînd, matur, reflectînd asupra propriului ideal, renunță la negru și aspiră la orchestrarea culorilor într-o tonalitate senină, maiestuoasă. Cu toate că, tratate bidimensional, într-o construcție ce tinde spre etajare și nu spre perspectivă, amintind tradiția stampelor orientale, peisajele din Armenia conțin sentimentul vastității sugerate prin culori care, în planurile superioare ale imaginii, capătă o aureolă albă de orizont luminos. Peisajul său e decorul prezenței omenești, fie marcate printr-o siluetă, fie evocate în romanța cadrului scenografic. Ținutul exotic nu uimește cu luxurianța, ci e dereticat ospitalier, ținînd în poală plinea aurie a soarelui, coaptă pentru oaspeți.

În portrete e și mai limpede cum se leagă pictura și viața. Tratarea decorativă, tipic cloazonată, respectă adevărul modelului și vădește scrupulul psihologic, caracteristic în portretistica rusă.

Consecvența semănă de șase decenii în această pictură fericită și bună face din Sarian un artist al poporului în toată profunzimea cuvîntului — aceea de om care-și dăruiește inima oamenilor.

Anca ARGHIR

vă plac fructele?

Acum, cînd podgoriile țării se pregătesc să intre în crame, livezile prezintă o uriașă expoziție vie. Se culeg fructele. Pe sute de mii de hectare țara mirosee a măr, piersică, prună grasă, gutuie.

Izolată, dispersată și nebăgată în seamă în trecut, pomicultura a cunoscut în ultimii ani un însemnat proces de renaștere. Din Suceava pînă în Dobrogea și Transilvania, din Argeș pînă în Banat s-a alcătuit o nouă geometrie : aceea a marilor bazine pomicole. Alături de vie, pomicultura valorifică din plin terenurile în pantă improprii culturii cerealelor.

După aprecierile specialiștilor, livezile acestei toamne ne bucură din plin : avem fructe multe și, în general, de bună calitate. Se petrece și în pomicultură un fenomen nou : soiurile mai puțin productive și cu calități mai puține în ce privește gustul, aroma, coloritul sînt înlocuite cu soiuri superioare **Ionathan, Delicious roșu, Delicious auriu, Richared, Melba** — mere — **Williams alb, Williams roșu, Moretini** — pere — **Cardinal, Dixired, Heiberta Giant** — piersici — **Tuleu gras, Tămioasă de Bistrița, Grasă românească, Anna Späth** — prune — iată doar cîteva din soiurile noi de fructe care cîștigă tot mai mult teren în livezile românești.

În stațiunile experimentale de la Voinești (Ploiești), Geoagiu (Hunedoara), Bistrița (Cluj), Petin (Maramureș), Fălticeni (Suceava) la gospodăriile de stat din Bucium (Iași), Cisnădie (Brașov) și la alte numeroase unități agricole socialiste livezile sînt deosebit de bogate. Merele ajung la peste trei vagoane la hectar. Bogată e producția de pere și de prune!

Avem la ora actuală 340 000 hectare livezi. E semnificativ faptul că în ultimii zece ani s-au plantat cu pomi 200 000 hectare cu soiuri valoroase. Mirosee țara a Grasă românească, a piersică, a măr frumos și plin de sănătate. Se culeg fructele...

G. MINIȘAN

luna-park

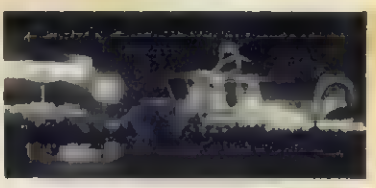

După un turneu prin mai multe orașe din țară, Luna-Park și-a instalat „minunile" pe locul Mozilor de altădată. Este vorba de un invitat al Circului de stat, și anume Parcul de distracții populare din Karvina, R.S. Cehoslovacă.

Căruselul cu lanțuri era odinioară distracție excentrică pentru îndrăzneți, era suprema viteză etichetată de mulți chiar periculoasă. Și te uiți azi (dacă îți faci timp pentru așa ceva) cum „lanțurile" par un nimic pe lîngă viteza și balansul rotativei în pantă. Sînt pe undeva și niște căluși cu vădite modernizări, dar cuminți. Agonizează. Lumea dă buzna la trenulețul pe șine care urcă și coboară cu viteză, nu glumă. La „roata mare" lumea merge mai ales pentru înălțime. Înălțimea place de asemenea. Sînt la Luna-Park rotative diverse cu animale, cu scaune fixe, cu scaune în balans, cu balauri, carusele și trenulețe.

Trăim era zborurilor cosmice dar ne amuzăm ridicîndu-ne cîțiva metri deasupra pămîntului sau rotindu-ne cu viteză și balans pe rotative. E pe undeva răspuns la dorința din totdeauna de a te avînta, de a căuta alte perspective, e plăcerea vitezei.

Se aude că se fac încercări pentru achiziționarea unui asemenea parc de distracții, permanent, pe lîngă Circul de stat. Ar fi foarte frumos. Nevoia unui asemenea gen popular de distracție se resimte.

Traian PROȘAN

Martiros Sarian (mijloc).

Imaginea redă un aspect de la inaugurarea Palatului de justiție. Ea a fost realizată în peniță de un desenator și a apărut în presa timpului (octombrie 1895)

la temis, pe splai

La 15 octombrie 1965 s-au împlinit 70 de ani de la inaugurarea Palatului de justiție din București. Lucrările de construcție au început abadar în anul 1890 ; ele au fost executate după planurile arhitectului francez Th. Ballu și sub conducerea arhitectului Ion Mincu, acesta din urmă realizînd și toate planurile de decorație interioară ale edificiului. Pentru a ne da seama de masivitatea lucrării, menționăm numai cîteva cifre din registrele de șantier ale acestui monument arhitectural : pentru grinzi și legături s-au folosit 54 tone de oțel, deși lucrarea este realizată numai din piatră și beton, iar pentru plafoane și pardoseli s-au folosit 3 600 mc cherestea.

Din condițiile generale de antrepriză prevăzute în caietul de sarcini al lucrării remarcăm ca interesante următoarele clauze : „Toate materialele ce se vor folosi să fie produse în țară ; toți lucrătorii angajați să fie români ; lemnul folosit să fie tăiat de cel puțin doi ani, bine uscat, să dea la ciocănire un sunet clar, să fi plutit pe apă, să fie drept, sănătos, cu mușchi regulate ; fierul va trebui să fie de cea mai bună calitate, dulce, să nu se spargă, să se lucreze lesne, să se îndoiască la rece și la cald".

Un ziar bucureștean, în reportajul de la inaugurare, apărut la 16 octombrie 1895, descrie astfel interiorul palatului: „La intrare, jos, dai de o sală mare, sala pașilor pierduți, cum o numesc francezii. Împrejurul acestei săli se află odăile unde sînt instalate diferitele secțiuni ale palatului". Se descrie apoi cum sînt repartizate sălile pe secții și cabinete.

Ca și podul de la Cernavodă — care a fost construit exact în același timp (1890-1895) — spațiosul palat de pe cheiul Dîmboviței își păstrează și acum — după 70 de ani — aceeași înfățișare pe care a avut-o inițial.

Ion MUNTEANU

radu aldulescu în spania

În bogata activitate a violoncelistului Radu Aldulescu, artist emerit, s-au adăugat în ultimele săptămîni elemente noi și interesante legate de participarea sa la unele manifestări muzicale de peste hotare. Invitat de celebrul violoncelist Gaspar Casado, artistul nostru a poposit în Spania, la Santiago de Compostela, unde a predat o serie de lecții speciale de violoncel.

Revenind zilele acestea în București, Radu Aldulescu ne-a relatat unele impresii din călătoria sa.

— La cursul special de violoncel pe care l-am ținut la Compostela au participat 16 studenți din țări diferite : Franța, Anglia, Spania, Austria, Elveția, Turcia, R.F. Germană etc. Și am avut fericitul prilej să cunosc și să colaborez cu personalități de seamă, renumiți pedagogi și artiști : compozitorul Federico Mompóu, Alicia Delarocha (pian), Raphael Puyana (clavecin), Conchita Badia (canto), Andres Segovia (chitară).

La Santiago de Compostela, Radu Aldulescu a prezentat totodată un recital de violoncel, în program figurînd lucrări de Beethoven, Schumann, Constantin Dimitrescu, Valentin Gheorghiu, Vasile Jianu, Sigismund Toduță. El a făcut și o serie de înregistrări de muzică românească și spaniolă la radio Madrid.

— Interpretînd piese ale compozitorilor noștri mi-am putut da seama cu multă satisfacție, o dată în plus, cît de mult este prețuită muzica românească, cum numărul admiratorilor ei de pretutindeni devine tot mai numeros.

Radu Aldulescu se referă apoi la un alt eveniment muzical din Spania : Concursul internațional de violoncel de la Orense.

— Am făcut parte din juriul acestui concurs prezidat de marele artist Gaspar Casado, la care și-au disputat întîietatea violoncelișți de real talent, printre care Reine Flachot (Franța), cîștigătoarea concursului.

Convorbirea s-a încheiat aici. Artistul avea să-și orînduiască în continuare cu grijă afișele, fotografiile cu dedicații, tăieturile din ziare — amintiri scumpe ale acestui popas.

Sandu NAUMESCU

încă o dovadă că-i toamnă!

Relatările vînătorilor le credem sau nu. Dar atunci cînd sînt sprijinite de asemenea argumente cu colți și blană, ne scoatem cu respect pălăria.

(Prima duminică de vînătoare de urși și mistreți în masivul Făgăraș.)

artă românească peste hotare

baletul bucureștean la paris

Nu ne mai despart multe zile pînă ce gongul va anunța începerea primului spectacol de balet românesc pe scena Teatrului Național din Paris în cadrul festivalului internațional ce se va desfășura în toamna aceasta în capitala Franței.

Prezența spectacolului românesc de balet va contribui o dată în plus la afirmarea artei noastre pe tărîm internațional. Vom prezenta o seară de balet în patru acte total diferite ca gen și stil : actul al II-lea al binecunoscutului balet de tradiție, **Giselle** de Adam, **Șeherezada**, nemuritoarea poveste orientală brodată pe minunatul poem coregrafic al lui Rimski Korsakov, și două lucrări originale ce vor vedea lumina rampei în premieră mondială : **Oceanul fără stăpîn**, piesă modernă prin excelență, creată pe muzica dodecafonică a lui Pierre Boulez, și **Concertino în stil clasic** de Dinu Lipatti, redînd fidel desenul muzical printr-un studiu al mișcării clasice pure.

Sperăm că această diversitate de genuri concentrate într-un singur spectacol va reuși să satisfacă cele mai diverse gusturi ; va însemna, în același timp, posibilitatea de afirmare a bogatei noastre școli coregrafice.

Coregrafia și regia baletelor aparțin maeștrilor V. Marcu, Gelu Matei și Sterе Popescu. Conducerea orchestrei pariziene îi va revenі dirijorului Mihail Brediceanu.

În rolurile principale vor apărea binecunoscuți prim-soliști ai T.O.B. împreună cu ansamblul de balet.

Nădăjduiesc că cititorii „Flăcării" ne vor însoți cu gîndul în frumosul dar dificilul turneu și o dată cu noi se vor bucura dacă acest turneu se va încheia cu succes.

Ileana ILIESCU
prim-balerină a T.O.B.

Radu Aldulescu cu Rosa Margarita Pastor de Iassen și Andres Segovia.

memento

muzica

■ Filarmonica „George Enescu" continuă stagiunea, începută atît de strălucitor, cu doi oaspeți străini : dirijorul *Georges Tzipine* — de la Opera comică din Paris — cunoscut melomanilor prin numeroase înregistrări — și violonista *Suna Kan* din Turcia. Weber, Mendelssohn-Bartholdy, Ravel (simbătă și duminică — Ateneul Republicii Socialiste România).

■ O reascultăm pe *Suna Kan* în Mozart, Beethoven, Jean Martinou, Saigun, Jean Françaix într-un recital cu *Radu Negreanu* la pian (20 oct. Sala mică a Palatului).

■ In concertul ei lunar Orchestra de studio a Radioteleviziunii, dirijată de *Carol Litvin*, cîntă împreună cu harpista *Nicoleta Mastero* (Paul Constantinescu) și soprana *Iolanda Mărculescu* (Mozart). Pentru Vivaldi și Haendel grupurile de soliști reunesc pe *George Hamza*, *Alfons Capitanovici*, *Mihai Brătășanu* și *Horst Gehan*. Studioul de concerte al Radioteleviziunii (21 oct.).

■ Amatorii de muzică ușoară pot să stea la domiciliu, lîngă aparatele de radio, duminică 17 octombrie la orele 22.20 pentru a audia „O seară cu Charles Trenet" (Ciclul „Parizul și cîntecele sale" — pr. I), iar marți seara (22.15 — pr. I) pentru „Stelele jazului" cu clarinetistul Sidney Bechet.

televiziune

DUMINICĂ 17 OCTOMBRIE. Programul sportiv (generosul cadou oferit duminicalelor de televiziune soților care nu și-au putut convinge soțiile să-i lase pe stadion) cuprinde transmisia unei întîlniri de atletism (**Steaua-Știința-Rapid**) de pe Stadionul Republicii. Duminică sportivă fără fotbal e ca nunta fără mireasă. La partea muzicală ni se promite (ceea ce nu întotdeauna înseamnă la televiziune că se și realizează) formația Valențiu Grigorescu (15.15) ■ **Camera invizibilă**, o emisiune pe care — dacă se menține la nivelul debutului — v-o recomandăm (19.20) ■ Mereu în căutare de formule (adesea găsite), emisiunea de varietăți ne propune o nouă formulă de concurs intitulată „Cu mască... și fără mască". Să vedem ! (19.30)

Virginia Zeani

LUNI 18 OCTOMBRIE. O surpriză plăcută pentru melomani (apreciem autocritica televiziunii și angajamentul ei de a acorda atenție sporită programelor de muzică simfonică, instrumentală, vocală etc.) : violonista **Suna Kan** din Turcia și soprana **Virginia Zeani** (în „Traviata"). Multumim televiziunii cu anticipație (21.10).

MIERCURI 20 OCTOMBRIE. Teatru. Un debut promițător în dramaturgia noastră : **Constantin Pastor** cu piesa „Stăpînul apelor", în interpretarea colectivului Teatrului Național „I. L. Caragiale", regia — Dinu Cernescu. Vizionați spectacolul ! (20.00)

JOI 21 OCTOMBRIE. Încercarea morții n-are. Luați loc deci, în fața micului ecran pentru **Clubul tinereții** (19.45) ■ **Artiști amatori în studio** (formații sindicale din regiunile Brașov și Suceava) (21.00).

VINERI 22 OCTOMBRIE. **Parada vedetelor** are în vedere o fostă vedetă : **Fred Astaire**, cunoscut ca dansator, cîntăreț, actor de film și... partener al lui Ginger Rogers. Nădăjduim că emisiunea va fi mai izbutită decît cea care ni l-a prezentat pe Gilbert Becaud (21.00) ■ Din nou un nume de prestigiu în lumea muzicală : **Valentin Gheorghiu**, într-un recital de pian (22.00).

SIMBĂTĂ 23 OCTOMBRIE. Filmul „Sfîntul" (III) (21.00) ■ ... o emisiune de muzică populară la instrumente mai puțin cunoscute (21.50) ■ ... și un program muzical distractiv cu **Henri Salvador** din Franța (22.00) încheie programul săptămînii, ce se anunță variat și interesant.

cartea

■ Cîteva cărți demne de toată atenția la Editura Meridiane : a) acad. G. Oprescu — **Sculptura românească**, ediție nouă, revăzută și serios augmentată a cărții cu același titlu apărute înainte de război. E unul dintre cele mai serioase îndrumare în acest sector al artei noastre ; b) traducerea (aparținînd lui Modest Morariu) cărții marelui om de teatru Jean-Louis Barrault — **Sînt om de teatru** (e de presupus că s-ar mai găsi și alte asemenea scrieri pe care editura ar face bine să le ia în considerare) ; c) Vasile Brezeanu — **O viață de actor**, scriere memorialistică și autobiografică în care autorul își povestește atractiv momente ale vieții sale legate de scenă, pe care a servit-o 50 de ani și mai bine ; d) **Hunedoara** — ghid de o formulă mai complexă, pasibilă de îmbunătățiri continue, dar care marchează un nou moment în grija pentru educația și instruirea pe această cale a cititorului și pentru înlesnirea sa în ipostaza de călător. De-ar avea și cîte o sinteză monografică pentru fiecare din regiuni (și Editura științifică ar putea iniția o astfel de serie) călătorul s-ar putea declara oarecum satisfăcut ; e) și **Circuitul marilor trecători**, cartea lui G. Epuran și S. Bonifaciu, se situează printre lucrările ce răspund nevoii de informare a călătorului, încît o putem pune în rucsac cu încredere ; f) un **Mic îndreptar turistic** (cum se numește colecția) despre **Sighișoara** se cuvine și el îndată achiziționat și păstrat pentru o eventuală călătorie în orașul ardelean, după cum pentru Iași (căruia i s-ar cuveni ceva mai multă atenție, ca și Sucevei, de altfel) prinde bine albumul ; g) **Biserica Trei Ierarhi** de N. Grigoraș, în seria „Monumente istorice". Așadar, o recoltă bună, ce se cuvenea menționată.

■ Trei volume noi de versuri : Maria Banuș — **Ulmenitul**, Mihai Beniuc — **Colți de stîncă** și Cicerone Theodorescu — **Hronic**. În afară de ultimul, care pare a nu se mai putea regăsi pe sine de la o vreme, celelalte două volume reprezintă pași înainte în creația respectivilor poeți.

■ Ben Corlaciu este prezent din nou cu un roman — **Baritina**, apărut la Editura pentru literatură, care, dacă era puțin mai concentrat, ar fi fost și mai limpede și mai bun.

■ Nicolae Breban era mai interesant în proza scurtă (cînd era) decît în roman ; la o asemenea concluzie ne conduce lectura volumului **Francisca** cu care abordează genul.

■ Și cîteva cărți din alte literaturi : **Bel Ami** de Maupassant (are o prefață și un tabel cronologic cam ciudate, ca să nu zicem mai rău, semnate de Modest Morariu, altfel cunoscător onorabil al literaturii franceze ; **Sfîrșitul familiei Rossenfosse**, roman de Camille Lemonnier: **Pipa comunardului** de Ilya Ehrenburg și continuarea la **Tovarăși de arme** și **Vii și morți** de K. Simonov — **Nimeni nu se naște soldat**, vol. I.

teatru

Akimov la București. Un nou eveniment teatral autumnal ! Regizorul, scenograful, umoristul N. Akimov va fi prezent la București în luna octombrie cu colectivul pe care-l îndrumă — Teatrul de comedie din Leningrad. Aprins discutate, de multe ori controversate, spectacolele lui Akimov stîrnesc totdeauna un viu interes. Vom viziona acum două piese clasice : PROCESUL de Suhovo-Kobilin și POVESTIRI PESTRIȚE după Cehov (unele momente din acest spectacol au fost transmise de televiziunea română) și două piese moderne : UMBRA de E. Șvarț (interesantă confruntare cu spectacolul Teatrului de Comedie din București) și DRAGĂ MINCINOSULE de J. Kilty. În afară de București trupa sovietică va da spectacole și la Timișoara.

TROILUS ȘI CRESIDA. De văzut sau de revăzut un spectacol despre care presa pariziană a scris bine și mult (Teatrul de Comedie).

Ileana Predescu în SCAUNELE. Poate să vă placă sau nu mult discutata dramaturgie a lui Eugen Ionescu, dar merită s-o fi văzută deosebita creație a Ileanei Predescu care animă un întreg spectacol, avînd drept parteneri pe C. Rauțki și cîteva zeci de... scaune

Gh. Dinică

Un rol de compoziție — personajul are peste 80 de ani — o mare forță artistică de interpretare. Merită remarcată prezența creatoare a regizorului George Rafael. Un spectacol interesant (Teatrul „C. I. Nottara" — sala Studio)

Premieră pe țară. Și o premieră pe țară în provincie : CÎND VINE BARZA de Albert Roussin — o comedie tipic pariziană, cu replici spumoase și situații dantelate, dar fără pretenții, la Teatrul de stat din Petroșeni.

UMOR PE SFORI. Oare mai țin sforile după atîți ani de ani ? N-ar strica un umor nou, chiar dacă sforile s-au învechit (Teatrul Țăndărică)

CLIPE DE VIAȚĂ. Remarcabilă în acest spectacol consistența firului artistic păstrată intactă după numeroase spectacole de la premieră (Teatrul „Lucia Sturdza-Bulandra" — bd. Schitu Măgureanu).

REGELE MOARE. Din nou Eugen Ionescu la Teatrul Național din București. Din păcate, un spectacol nu foarte inspirat și puțin derutant, lipsit de consecvență, fără ritm. Remarcabilă doar traducerea lui Ion Vinea.

Anton Pann la Iași. Regizoarea Sorana Coroamă a deschis stagiunea Naționalului ieșean cu poetica narațiune dramatică a lui Lucian Blaga într-un spectacol de alese virtuți scenice și subtilități poetice exprimate cu finețe dar și cu un viguros patos. Protagonistul — artistul emerit St. Dăncinescu.

discul

■ O înregistrare excepțională : *George Călinescu citește din versurile sale*. Casa noastră de discuri s-a întrecut pe sine. Mapa în care se păstrează discul mai cuprinde : o vibrantă evocare semnată de acad. Al. Rosetti, un microstudiu al poeziei lui George Călinescu datorat lui Marcel Duță de la Institutul de istorie literară și folclor, facsimilul poeziei „Eram bărbatul care..." și un inspirat portret al maestrului, într-o culoare viguroasă, minunat imprimat. Dacă toate discurile Electrecord s-ar bucura de o asemenea atenție !.

■ Discul EXD-1100 este în același timp și un document de o valoroasă autenticitate. El a fost realizat după înregistrările efectuate chiar de George Călinescu la magnetofonul propriu. Lipsită de „răceala tehnică" a înregistrărilor de studio, vocea maestrului răzbate plină la noi plină de căldura și solemnitatea cu care ilustrul dispărut recita poeziile. Pe ambele fețe ale discului se află imprimate șaisprezece poezii, printre care „Impostură", „Ferice de bărbatul", „Mai tare ca bronzul", „Epitalam", „Vin din Liban, mireasă...", „Apa vie". Păcat că nu s-a găsit și înregistrarea poeziei „Eram bărbatul care..."

■ O coproducție. *Tablouri dintr-o expoziție* de Musorgski-Ravel. Înregistrare „Balkanton"-Sofia cu concursul orchestrei Filarmonice de stat din Sofia dirijată de cunoscutul dirijor Saşa Popov. Interpretarea colorată și plină de strălucire a orchestrei bulgare pune în valoare posibilitățile oferite de celebra versiune orchestrală a lui Maurice Ravel

plastică

■ *Muzeul Tattarescu*, atelierul pictorului George Ștefănescu Pictură și grafică surprinzătoare prin vioiciunea temperamentului artistic dar și prin eclectismul limbajului. Rămîne privitorului să selecteze — iar artistului să se cristalizeze în jurul sensibilității sale autentic individuale. Ea pare să fie dominată de un simț prosaist al dinamicii, judecînd după faptul că cele mai închegate lucrări de acum sînt acelea caleidoscopice, evocînd orașul, oamenii, precum și tumultul sentimentelor tonice prin mișcări ritmice de culoare.

cinema

■ A doua săptămînă pe ecrane : CARTIERUL VESELIEI, în care atmosfera periferiei din anii premergători războiului este recreată cu autenticitate de regizorul Manole Marcus, autor și al scenariului, în colaborare cu Ioan Grigorescu. Buni actori, o distribuție omogenă — Tanți Cocea, Ilarion Ciobanu, Toma Caragiu, Olga Tudorache, Ion Besoiu — și trei debuturi : Maria Clara Sebok, Viorica Farkaș, Adrian Moraru. De menționat imaginea, semnată de Al. Întorsureanu.

■ În premieră, o producție a studiourilor franceze, JUDEX, după clasicul roman cu același titlu scris de Arthur Bernède și Louis Feuillade. Filmul lui Georges Franju (cu Channing Pollock, Francine Bergé și Sylva Koscina) are farmecul renumitelor serii Arsène Lupin, modernizate, pigmentate de o ironie fină, foarte franțuzească...

■ Prima cunoștință cu un regizor francez reputat : Ives Ciampi. Filmul său CINE EȘTI DUMNEATA DOMNULE SORGE ? reconstituie fragmente din activitatea cutezătorului lucrător al Serviciului sovietic de informații, Richard Sorge.

■ Pentru „întîrziați". scurte recomandări din repertoriul curent : spiritualul film de aventuri (cu Jean Marais) ONORABILUL STANISLAS, AGENT SECRET ; doi actori memorabili — Geraldine Page și Paul Newman — în filmul lui Richard Brooks după Tennessee Williams DULCEA PASĂRE A TINEREȚII ; un film „de cameră", excelent interpretat

Leslie Caron

(pe primul plan — Leslie Caron) CAMERA ÎN FORMĂ DE L...

■ Aviz părinților : un program de încredere pentru copiii lor (în sfîrșit) în fiecare duminică dimineața la Cinemateca. Săptămîna aceasta, printre alte desene animate : TRAGEDIA PISICILOR, DOMNUL LENTILĂ ÎN DEȘERT, MICKEY-MOUSE AVIATOR, PISICUȚA, PEȘTIȘORUL CEL ISTEȚ — cinci filme tonice, cu umor garantat.

■ Azi și mîine, în programul în abonament al Cinematecii : ULTIMUL OM, film clasic al cinematografiei mute, realizat în 1924 de F. W. Murnau, cu Emil Jannings.

Notă. Redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în programarea spectacolelor.

Toamna la Aprozar et comp.

Vă amintiți? Erau începuturi de toamnă în care casele mireseau săptămîni la rînd a bulion, oțet, mărar, dafin etc. Excelente gospodine își etalau măiestria artei culinare și mutau în cămări, cu mîinile lor, grădinile de legume și zarzavaturi. Mai avem la ora actuală asemenea aspecte specifice toamnei? În bună măsură, nu. Pregătirile pentru aprovizionarea de iarnă au trecut în mare parte în mîinile industriei alimentare, ale cooperației și ale comerțului.

Nu e numai o chestiune de modă, ci, mai ales, o vorbă de un lucru deosebit de practic în condițiile vieții moderne: industria poate produce mai ieftin și — cînd sînt respectate condițiile cerute — mai bine decît se produce în casă. În plus, femeia-gospodină poate fi scutită de multe și grele eforturi.

Vom încerca deci să arătăm în paginile de față felul în care vine iarna în cămările gospodinelor, cu întreaga suită de vitamine a legumelor și fructelor...

IARNA ÎNCEPE LA... 15 IULIE

Ne aflăm în cabinetul tovarășului inginer *Edmond Tomasian*, director general în Ministerul Industriei Alimentare.

— Dumneavoastră conduceți o direcție generală — a conservelor din legume și fructe — care în ultimii ani și-a propus sarcini tot mai mari. Întrebăm: pe ce considerente v-ați bazat planul de producție în 1965?

— Considerentul fundamental care stă la baza activității noastre îl constituie contractele pe care le încheiem cu marii noștri beneficiari: Ministerul Comerțului Interior și Ministerul Comerțului Exterior. Noi producem marfa și dînșii o desfac. E drept că există în Capitală și cîteva magazine de prezentare ale ministerului nostru care desfac direct produsele, dar cred că așa cum cu o floare nu se face primăvara, nici aprovizionarea de iarnă a populației cu produse conservate din legume și fructe nu e cu putință să se facă doar prin magazinele noastre. Deci, desfacerea revine unităților Ministerului Comerțului Interior.

— Nu e lipsit de interes faptul ca cititorii noștri să cunoască felul în care s-a dezvoltat producția de conserve în ultimii ani.

— Din 1960 și pînă în prezent producția de conserve a crescut anual cu circa 15 la sută. În timp ce în 1960 producția anuală de conserve era de 50 mii tone, în 1965 este de 140 mii tone. Am căutat să producem și o gamă mult mai variată de produse și trebuie să spun că în acest sens nu am reușit întru totul. Deși punem acum la dispoziția comerțului circa 110 sortimente, socotim că numărul lor trebuie să mai crească.

— Ați încercat să introduceți unele sortimente după rețete străine?

— Da. Diverse salate conservate, de pildă. Însă n-au mers. Cred că există o anume obișnuință a consumatorului, o psihologie, o anume preferință, un anume gust. Nu poți să produci ceea ce nu-i place consumatorului. În al doilea rînd, acestor sortimente nu li s-a făcut suficientă reclamă.

— De ce?

— Am precizat din capul locului: noi sîntem producători, nu beneficiari. Reclama cade în sarcina beneficiarilor, adică a Ministerului Comerțului Interior.

— Care sînt, după părerea dv., sortimentele de conserve cele mai solicitate?

(Continuare în pag. 6)

— Mazărea, fasolea, roşiile în bulion...

— Ne facem mesagerii unor gospodine şi vă întrebăm : în iarna ce vine se vor găsi pe piaţă conserve de mazăre fină şi extrafină ?

— Ştiu la ce vă referiţi. Iarna trecută a existat o perioadă destul de lungă în care magazinele au fost văduvite de conserve de mazăre fină şi extrafină. Şi totuşi, în luna mai, o să vi se pară ciudat, mazărea fină şi extrafină a apărut. E clar : aceste sortimente au zăcut în unele depozite (ale Ministerului Comerţului Interior — n.n.). Am convingerea că nu se va mai întîmpla acest lucru. În ce ne priveşte, îţi anunţăm pe cititorii dv. că în acest an cantităţile de mazăre fină şi extrafină sînt cu mult mai mari ca anul trecut.

— În magazine unele produse ale M.I.A. sînt prezentate în cutii de 1-2-3 kg. Pasta de roşii, bunăoară. Mulţi consumatori însă refuză să le cumpere, considerîndu-le „supranormative". Mai cu seamă cei care au familii puţin numeroase. Ce părere aveţi ?

— Nici eu n-aş cumpăra asemenea cutii, tocmai pentru motivul că n-am o familie numeroasă. Cu toate acestea întreprinderile noastre vor continua să producă diverse sortimente în cutii de dimensiuni mari. Sînt solicitate de cantine şi marile restaurante. Un restaurant care vrea să gătească supă de roşii nu va cumpăra o cutie de pastă de 100 grame.

(Gospodinele solicită cutii mici de bulion. Asta an de an. Şi totuşi ambalajele de acest gen se găsesc în cantităţi insuficiente. Socotim că Ministerul Industriei Alimentare trebuie să ia în seamă cerinţele legitime ale consumatorilor — n.n.)

— O altă întrebare : care este problema căreia trebuie să-i acordaţi atenţie mai mare în continuare ?

— Problema care ne preocupă în mod deosebit este continua îmbunătăţire a calităţii producţiei. N-aş vrea să fiu înţeles greşit cînd mă refer la calitate. Produsele noastre se bucură de faimă în multe ţări şi n-avem nici un motiv să nu arătăm acest lucru. Dar cu toate succesele pe care le avem, pe ici, pe colo unele lipsuri din întreprinderile noastre lovesc în primul atribut al produselor : calitatea. Se întîmplă să cumperi o cutie de mazăre pe care scrie „fină" şi în realitate să nu fie de loc fină. În asemenea situaţie gospodina are tot dreptul să fie indignată. Cred că „surprizele" de acest gen vor fi tot mai puţine. În primăvara acestui an, în întreprinderile noastre a fost introdus controlul statistic al calităţii care, cred eu, va avea consecinţe pozitive şi iată de ce : realizarea calităţii se urmăreşte de la A la Z ; din capul locului se merge pe prevenirea defectelor în procesul de fabricaţie.

— O ultimă întrebare : în zilele acestea gospodinele îşi pun la punct cămările. E firesc. Vine iarna. Ce să le comunicăm din partea Ministerului Industriei Alimentare ? Să se străduiască să-şi prepare singure conservele de care au nevoie sau să se bazeze pe producţia unităţilor dv. ?

— Producţia de conserve de legume şi fructe din acest an este, în general, sporită faţă de anii precedenţi. Noi am început iarna, adică am început să producem conserve chiar în inima verii, la 15 iulie. Mergeţi, dacă vreţi, la beneficiarul nostru, să vă dea relaţiile cuvenite.

ETICHETE DA — MAZĂRE DA

— Credeţi că în acest an gospodinele vor fi mulţumite de felul în care vor fi aprovizionate cu conserve de legume şi fructe ? — l-am întrebat pe tov. director general adjunct *W. Marcel* din Direcţia produse alimentare a M.C.I.

— Am certitudinea că da. Industria ne livrează cantităţi cu mult mai mari ca în 1964. După socotelile noastre vom putea aproviziona populaţia ţării cu produse de conserve pînă în iunie 1966, cînd pe pieţe şi în magazine vor apărea legumele şi fructele din noua recoltă.

— Care e sortimentul cel mai solicitat ?

— Mazărea fină şi extrafină. Cred că în acest an nu se va mai repeta o poveste neplăcută : lipsa acestui sortiment din magazine.

— Care au fost motivele ce au dus la această stare neplăcută ?

— Mazăre a existat, dar n-au existat... etichete. Etichete, un lucru atît de mărunt... ?

— Neavînd etichete, producătorul — Ministerul Industriei Alimentare — nu ne-a livrat produsul decît foarte tîrziu. Acesta e un motiv. Al doilea : au fost anumite cantităţi cărora iniţial li s-au dat alte destinaţii şi abia ulterior au fost puse la dispoziţia consumului intern şi au ajuns astfel cu întîrziere în magazine. Aceasta este explicaţia faptului că nu în miezul iernii, ci mai tîrziu am putut avea mazăre extrafină pentru consumul intern.

(Atît de tîrziu, încît apăruse noua recoltă de mazăre... — n.n.)

— Produsele noastre de conserve nu se bucură aproape de nici un fel de reclamă din partea comerţului. De ce ?

— Numai la gemuri şi dulceţuri am făcut reclamă. La legume nu.

— Totuşi, de ce ?

— ...

(Lipsa unui răspuns este semnificativă. Ea s-ar putea traduce aşa : pentru că nu ne pricepem destul de bine să popularizăm mărfurile — n.n.)

— Ce cereţi producătorului, adică Ministerului Industriei Alimentare, pentru ca lucrurile să se îndrepte ?

— Cerem ca fabricile să-şi respecte obligaţiile prevăzute în contracte. În privinţa aceasta, anul trecut am avut destule greutăţi. După cîte ştim, în acest an lucrurile s-au schimbat în bine.

INTERVIU DESPRE LEGUMELE, FRUCTELE ŞI ZARZAVATURILE PROASPETE

Tot la Ministerul Comerţului. Interlocutorul nostru — tovarăşul *Gheorghe Popescu*, şef de serviciu în Direcţia legume şi fructe — ne prezintă situaţia cantităţilor de legume şi fructe în stare proaspătă, care vor fi puse la dispoziţia populaţiei în acest an.

— Vom desface în anul acesta în întreaga ţară însemnate cantităţi de legume şi fructe proaspete. Iată creşterile faţă de anul trecut : ceapă uscată cu 21% mai mult, varză proaspătă cu circa 10%, rădăcinoase cu 16%...

— Vorbiţi-ne ceva despre fructe şi în special despre mere, care anul trecut au fost şi puţine, şi de calitate inferioară.

— În ce priveşte recolta de mere, se ştie că anul trecut ea a fost foarte slabă. Acum, situaţia e alta. În principalele regiuni furnizoare de mere — Maramureş, Cluj, Argeş — situaţia e bună. Vom avea mere de calitate bună şi în cantităţi mai mari ca anul trecut.

— În ce stadiu se găseşte la ora actuală livrarea principalelor legume şi fructe ?

— În luna septembrie intrările de legume prin unităţile comerţului de stat au fost cu peste 2 000 tone mai mari decît în aceeaşi perioadă a anului trecut. În ultimele 20 de zile, faţă de aceeaşi perioadă a anului trecut, au intrat în Bucureşti cantităţi de legume şi fructe mult sporite : cartofi 14 000 tone faţă de 6 800 tone, roşii 2 800 tone faţă de 1 400 tone, fasole verde 126 tone faţă de 97 tone, rădăcinoase 490 tone faţă de 181 tone, mere 580 tone faţă de 340 tone etc.

— Care e lipsa cea mai însemnată care stînjeneşte activitatea dv. ?

— Nu avem la dispoziţie suficiente mijloace de transport. Neajunsul acesta ne dă multă bătaie de cap.

CARTOFII

Anul acesta natura n-a prea fost darnică cu cartofii. Dar pe gospodine nu le interesează natura capricioasă. De aceea am căutat să vedem cum este asigurată în această toamnă aprovizionarea cu cartofi. Ne-am adresat tovarăşului director *Ioan Neamţu* de la Direcţia contractări-achiziţii şi desfacere legume şi fructe din Centrocoop. Iată ce ne-a relatat :

— Cooperaţia de consum este unicul contractant la cartofii de toamnă. Pînă la data de 5 octombrie a.c. s-a preluat cantitatea de 109 259 tone. Preluările de cartofi continuă cu toată intensitatea.

— Se va asigura aprovizionarea ritmică pe tot parcursul iernii ?

— Să sperăm că da. Aici concurează însă mai mulţi factori. În primul rînd cooperativele agricole de producţie, care trebuie să-şi respecte contractele şi să livreze cantităţile respective înainte de venirea ploilor, cînd recoltatul se face mai greu şi înainte de începerea îngheţului. Apoi C.F.R.-ul. Interesul nostru este să nu ţinem cartofii pe rampele gărilor şi asta din mai multe motive, dar mai ales din acela că, pe baza contractelor încheiate, avem şi un grafic de livrare şi planificare a vagoanelor. Uneori vagoanele ni se pun la dispoziţie conform programării, alteori nu. Şi atunci, intervin perturbaţiile.

— Şi păstrarea cartofilor ?

— De păstrarea şi livrarea lor la populaţie se

Dacă fotoreporterul a exagerat conștient, adevărul este că, deseori, gospodina poate avea surpriza să constate inadvertențe între conținut și... etichetă.

ocupă O.C.L. Aprozar și unitățile cooperației de consum.

Ne-am adresat deci tovarășului *Constantin Staicu*, directorul comercial al O.C.L. Aprozar-București.

— Începînd de la 15 septembrie Capitala se află în plină campanie de aprovizionare. Pînă la 6 octombrie au intrat în orașul nostru 23 000 tone de cartofi. Din cantitatea de 68 500 tone — 23 500 tone se vor însiloza, ca să putem asigura desfacerea ritmică la populație pe tot parcursul lunilor de iarnă. În primele zile ale lunii noiembrie intrarea întregii cantități necesare de cartofi va fi terminată.

TRANSPORTURI ȘI... DEGRADĂRI

— Deci, planificări s-au făcut, mărfurile sosesc... V-am ruga tovarășe director Staicu să ne vorbiți și despre dificultățile care există în această campanie de aprovizionare.

— Problema principală este aceea a mijloacelor auto. Avem mari greutăți cu I.R.T.A. care nu respectă, în ceea ce ne privește, graficul. Zilnic primim cu 50-60 de camioane mai puțin decît necesarul nostru. Asta duce la întîrzieri, la ridicarea mărfii a doua zi. Putem să vă dăm și cîteva exemple: în ziua de 2 octombrie am cerut 220 de mașini I.R.T.A. și am primit 160; aceeași poveste s-a petrecut în ziua de 6 octombrie, cînd din 225 mașini cerute am primit doar 168.

— Ajunse în magazinele și unitățile dv. de ce se depreciază unele mărfuri?

— Sînt două cauze care duc la deprecierile calitative de care ne întrebați: calitatea mărfii pe care o primim pe de o parte — vehicularea ei pe de alta. Dar să discutăm despre Aprozar. Noi trebuie să vindem numai marfă bună. În eventualitatea că ea se depreciază din diverse cauze, avem posibilitatea să o reclasăm. 16 merceologi au sarcina să facă constatările la fața locului. Dacă în piețe operația aceasta se face în fiecare zi, la unitățile separate lucrurile merg mai greu. În plus, multe din localurile noastre sînt necorespunzătoare, mai ales cele care n-au spații bune de depozitare. Chiar și în magazinele din blocurile noi, din cauza căldurii, mărfurile pot să sufere schimbări de calitate nedorite. Și ca să prevîntîmpin o întrebare vă răspund că am luat măsuri reamenajînd 50 de magazine, dotîndu-le, atît cît am avut posibilitate, cu spații de depozitare.

CUM VA FI APROVIZIONATĂ CAPITALA

— Bucureștenii vor să știe cum vor fi aprovizionați în acest an?

Stelian Voiculescu, directorul adjunct al Direcției comerciale a Sfatului Popular al Capitalei. Începem cu cartofii. Cantitatea de cartofi care va

(Continuare în pag. 8)

Toamna la Aprozar et comp.

fi pusă la dispoziția Capitalei va fi de 68 500 tone. După cum puteți observa, desfacerea cartofilor e în toi. În afară de magazinele obișnuite, am organizat încă 200 puncte pentru desfacerea cartofilor; dintre acestea, 50 sînt amplasate în noile cartiere. Avem 7 rampe pentru descărcarea cartofilor, bine amenajate, și, învățînd din experiența anului trecut — cam negativă — bine asigurate cu forța de muncă necesară.

— În iarna și în primăvara acestui an piețele și magazinele bucureștene nu au avut cantități suficiente de legume, fructe și zarzavaturi. Care va fi situația din primăvara lui 1966?

— Bună. Atît legumele cît și zarzavaturile vor fi în cantități suficiente. La toate sortimentele vom avea cantități mai mari ca anul trecut. În ce privește semindustrializatele — legume conservate prin murare — creșterile sînt mult mai mari decît anul trecut. Așa stau lucrurile la varza murată (2 000 tone), la diverse legume — ardei grași, gogoșari, conopidă etc. Anul trecut pe piața bucureșteană s-au desfăcut 220 tone legume murate, în acest an se vor desface 400 tone.

— Nu ne-ați spus nimic concret despre fructele proaspete pe care le vom mînca la iarnă și în primăvară.

— Dacă vă spun două cifre, situația e clară. Anul trecut s-au desfăcut în Capitală 280 tone fructe; în acest an se vor desface 4 200 tone.

SE LANSEAZĂ PRODUSE...

Rețineți cuvîntul: „lansa". Sună cam ciudat pentru niște legume...

Sîntem la Centrocoop. Pe biroul tovarășului director *Nicolae Claus* zeci de pungi din material plastic pline cu ceapă, cartofi, spanac, roșii, fasole verde etc., etc., etc., uscate. Și ce uscate! Să fim exacți: produse deshidratate.

— Se cumpără? Se caută? — întrebăm.

— Nu se prea caută, nu se prea vînd și nici nu se prea găsesc. Am repartizat unor mari magazine bucureștene cantități, e drept minime, așa ca un balon de încercare — și rezultatele au fost firave. De ce? Pare curios să aibă ceva comun psihologia cu leguma, și uite că, totuși... Noi exportăm cantități însemnate de asemenea legume deshidratate pe piața occidentală. Prepararea, conservarea și mai ales utilizarea lor fac parte din viața modernă. Cuceririle științei doar nu se limitează numai la mașini. În sfîrșit să nu fac prea multă teorie: gospodina noastră nu e obișnuită cu acest mod de conservare, deși el are nenumărate avantaje...

— Dar calități?

— De aici vine poate teama cumpărătoarelor. Dar prin uscare legumele nu-și pierd calitățile intrinsece, glucidele și lipidele rămîn, doar apa e eliminată. La prepararea lor nu se adaugă apă? Atunci?

— Poate sînt prea scumpe...?

— Relativ. Dar la un consum mare prețul se diminuează.

— Deci, după părerea dv., legumele deshidratate prezintă multe avantaje și ar trebui să intre în atenția consumatorilor. Dar cum?

— În primul rînd printr-o mai bună reclamă. Trebuie să convingem gospodinele de cîteva lucruri: că legumele deshidratate, o dată preparate, nu se deosebesc de legumele proaspete; că ele ocupă un volum mic dacă sînt puse în cămări și acest fapt nu e de neglijat pentru mulți locatari; că ele se păstrează mult mai mult timp (la întuneric și la uscat) ca oricare din produsele cumpărate toamna; și, un lucru esențial: fiind curățate, gospodina e scutită de prealabila lor preparare, de murdărie. Cît privește prețul, unele produse deshidratate, cartofii de exemplu, au același preț ca și cel al produselor proaspete... De altfel, noi, cu toate greutățile pe care le avem în desfacere, perseverăm. În prezent studiem un nou procedeu de deshidratare a legumelor și fructelor: liofilizarea. Considerăm că în linii generale am rezolvat problema calității. Bătălia o dăm pentru diminuarea prețului de cost. La spanac deshidratat, de exemplu, prețul de cost a scăzut de la 60 mii lei tona la 39 mii lei tona...

— Care sînt produsele dv. cele mai noi?

— Ceapa în saramură. Este foarte căutată în occident. Ea își păstrează frăgezimea și are un gust excelent...

— O penultimă întrebare, tovarășe director Claus. Vedem pe biroul dv. o cutie de carton: MOUSLINE — purée de pommes de terre. Piure de cartofi... De ce ambalajele dv. nu sînt atît de atrăgătoare?

— Da, ambalajele sînt neatrăgătoare — ăsta e adevărul. În plus, cele de carton se realizează scump. Noi prezentăm produsele noastre în pungi de plastic. Gospodina poate vedea ce cumpără. Am început să tipărim și etichete care cuprind modul de întrebuințare.

— Și o ultimă întrebare: se vor găsi aceste produse în magazine în această toamnă?

— Trebuie să revin cu precizarea că sîntem într-o fază experimentală, cu iluziile și deziluziile ei. Noi vindem celor care cumpără... De aceea anul acesta încă produsele noastre se vor găsi numai în marile magazine cu autoservire și la unele unități de Aprozar. Așteptăm cu încredere ca gospodinele să se obișnuiască cu produsele noastre. Și atunci...

JUDECĂTORUL SUPREM: GOSPODINA

Reproducem convorbirea pe care a avut-o redacția noastră cu un grup de patru gospodine: Anastasia Niculescu, Georgeta Nicolicin, Alexandrina Ionescu, Melania Iliescu.

— Ce părere aveți despre conservele de legume și fructe?

Anastasia Niculescu: În general, bună. Dar avem și multe nemulțumiri. Bulionul în cutii mici se găsește în cantități insuficiente. Poate că se fac economii la tablă și de aceea pe piață sînt lipsuri în acest sens. Dar ce s-ar întîmpla dacă bulionul ar fi ambalat în borcănele mici, așa cum sînt dulcețurile? Același lucru trebuie făcut și în privința conservelor de fasole verde: să fie ambalată în borcane, nu în cutii. Vezi pe ce dai banii.

— Ce părere aveți despre legumele deshidratate?

Toate: Nu le cunoaștem.

Georgeta Nicolicin: Sînt nemulțumită de felul în care sînt păstrate la Aprozar legumele și fructele. De multe ori nu sînt selecționate și nu de puține ori se veștejesc și îmbătrînesc înainte de vreme. În asemenea situație pierde și statul, și cetățeanul. În ce privește bulionul, votez pentru propunerea făcută de tovarășa Anastasia Niculescu.

Alexandrina Ionescu: Tot de Aprozar vreau să mă leg. Anul trecut sortimentul de murături a fost foarte sărac · varză, castraveți și pătlăgele. Vreau un sortiment variat și bine asortat de murături.

Melania Iliescu: Aș ridica o problemă, după mine foarte importantă. Magazinele să fie aprovizionate ritmic în tot timpul anului. Se întîmplă ca la un Aprozar, într-o anume perioadă, să nu găsești legume sau zarzavaturi. Încă ceva: cred că legumele și zarzavaturile de cea mai bună calitate trebuie să le găsești în permanență nu numai la aprozarele din centru, ci și la cele din cartierele mai îndepărtate.

★

Din convorbirile pe care le-am avut în cadrul acestei anchete cu factorii care răspund de aprovizionare, reiese că în acest an, datorită unei atenții sporite date organizării, Capitala cît și restul țării vor primi cantități îndestulătoare de legume, zarzavaturi și fructe.

Așa cum lesne s-a observat există însă unele lipsuri care stînjenesc ritmicitatea aprovizionării, cauzate de defecțiuni care privesc transporturile. În ceea ce privește calitatea unor produse, Aprozarul trebuie să ia și pe mai departe măsuri pentru buna depozitare a mărfurilor și reclasarea lor la timp.

Socotim de asemenea că între Ministerul Comerțului Interior și Ministerul Industriei Alimentare trebuie să existe o colaborare mai strînsă, pentru înlăturarea unor neconcordanțe și a unor neajunsuri care deși mărunte (etichetele de pildă) provoacă legitima nemulțumire a cumpărătorilor.

G. CIUDAN și C. BOZBICI
Fotografii de Traian PROSAN

CARNET DE SCRIITOR

CĂRȚI CARE MĂ DOR

de Eugen FRUNZĂ

Cartea e mai mult decît un lucru. Mai ales dacă e bună, ea capătă în ochii mei trăsături de ființă. Respiră, vorbește, cîntă. Dintre copertele ei mă strigă un suflet. Îmi împărtășește bucuria și suferința. Se hrănește din aerul și din bucatele mele.

De aceea o stimez cum aș stima un om. Prin urmare, îi judec și pe oameni, între altele, după felul cum se comportă cu cartea.

Am vizitat nu demult o bibliotecă raională. M-am ales, înainte de toate, cu un plus de satisfacție. Mi s-a dezvăluit încă o dată interesul autentic al maselor pentru lectură. Da, al maselor, în accepțiunea cea mai largă a cuvîntului. Afluxul cititorilor e impresionant: toate vîrstele, toate profesiunile, dar mai ales tineret. Stai cîtva timp într-un asemenea local și asiști, în mic, la unul din aspectele tipice ale marelui fenomen de cultură ivit, propulsat, generalizat în orînduirea noastră socialistă. Se citește, se învață ca nicicînd în trecutul Romîniei.

Dar, mărturisesc, m-am ales și cu o mîhnire. Mi-a fost dat să văd multe cărți maltratate, chinuite, unele de-a dreptul asasinate. Coperte scrijelite, zdrențuite, foi rupte, îndoite, pătate cu cerneluri, cu grăsimi și sosuri de chiftele, sublinieri și adnotări inutile, desene cu unghia și semnături brutale. Cărțile acestea mă priveau cu durere ca niște ființe batjocorite și devastate. Unele nici nu-și mai au locul în raft. Au ieșit prematur din circulație și zac îngrămădite într-un ungher ca într-un mormînt comun și neînvelit. M-au durut aceste cărți și mă dor încă. Le deplîng destinul de a fi încăput pe mîini vrăjmașe.

Și mă întreb: ce fel de om e acela care, luînd o carte în mînă, se apucă să-i tatueze fața și să-i scoată ochii? Oare exagerez dacă-i refuz, la rîndul meu, stima? Și dacă ar fi vorba, cel puțin, de o proprietate a sa personală! Dar cărțile acestea, din bibliotecă, sînt bunul tuturora, iar cititorul cu pricina atentează la dreptul semenilor săi. S-ar putea ca „opera" să aparțină mai cu seamă unor lectori încă necopți ca vîrstă și, în consecință, mai puțin responsabili. Nu e o scuză. Copiii trebuie crescuți în respectul absolut față de bunul obștesc. Pentru că altminteri nu vom greși să-i considerăm și pe părinții și pe educatorii lor drept părtași la niște fapte blamabile.

6671 KILOMETRI

CĂLĂTORIE PE NIL DE LA IZVOARE LA MEDITERANA

Septembrie este luna cînd apele vijelioase ale Nilului pun în primejdie ogoarele și viețile celor ce trăiesc în preajma lui. Zi și noapte, zeci de mii de oameni veghează pe malurile sale, dînd semnale de alarmă la orice pericol. Dar pe cît e de hain Nilul, pe atît e de generos. Despre dărnicia fluviului zeificat de ei, vechii egipteni spuneau într-un imn :

[illegible]
și vii să hrănești Egiptul.
[illegible]
[illegible]
a creat-o ca să hrănim toate animalele.
Tu, care prefaci deșertul
[illegible]
[illegible]
zeu al poștilor.
[illegible]

*) Fragment din imnul închinat Nilului de vechii egipteni. Hapi — Nilul, Ra — zeul soarelui; Geb — zeul abundenței.

6671 KILOMETRI

Nilul rămîne și azi pentru Egipt, ca și pentru o mare parte din Sudan, o sursă dătătoare de viață în mijlocul unui imens deșert — arteră de transport și, mai ales, uriaș rezervor de apă potabilă și pentru irigații, de energie.

De la izvoare pînă la Marea Mediterană, unde își varsă apele, fluviul străbate 6 671 kilometri — aproape jumătate din lungimea continentului african — fiind unul din cele mai mari cursuri de apă de pe glob.

De-a lungul milenilor pe malurile sale s-au ridicat și au decăzut imperii, au înflorit și apus civilizații ale căror urme supraviețuiesc pînă în zilele noastre.

Istoria marelui fluviu a fost de mult și de multe ori scrisă; ea cuprinde mii de pagini, [illegible] îmbinînd legenda cu realitatea. Mai pasionante parcă dintre toate sînt cele care istorisesc strădaniile oamenilor de a-i afla izvoarele. Pe vechii egipteni îi neliniștea gîndul că apa care pentru ei însemna viață va înceta într-o bună zi să mai curgă. Ei nu-și puteau explica nici de ce apele fluviului cresc în perioada cea mai caldă și mai secetoasă a anului. Căutările lor, încercările de a ști mai mult despre „marele Hapi" au rămas însă multă vreme infructuoase.

Către anul 450 înainte de era noastră, cunoscutul istoric Herodot a izbutit să ajungă pînă la prima cataractă de lîngă Asuan și la întoarcere și-a exprimat părerea că fluviul vine de undeva de departe, de prin vecinătatea lacului Ciad. Nici expedițiile întreprinse mai tîrziu de către romani n-au depășit Khartoumul de astăzi.

Cercetările s-au intensificat pe la jumătatea secolului al XIX-lea, cînd, cu mari eforturi, exploratori ca Livingstone, Baker, Stanley au ajuns în regiunile în care ia naștere fluviul. S-au emis ipoteze diferite. Dar cine poate spune chiar astăzi, cu certitudine, de unde izvorăște Nilul?

...Călătoria noastră a început la obîrșia Nilului Alb, mai precis pe rîul Luvironza, din Tanganyika, care după unele păreri ar fi sursa de alimentare a acestui braț, unul din cele două care dau naștere fluviului. Luvironza se unește cu un rîu numit Kagera și împreună se varsă în lacul Victoria, situat pe teritoriul Ugandei. De la extremitatea nordică a lacului pornește un singur curs de apă — Nilul Victoria. Nu mult după ieșirea din lac întîlnim cascada Owen, unde cu cîțiva ani în urmă Uganda a construit o centrală hidroelectrică. Nilul Victoria trece prin lacul Kyoga și apoi, în drum spre lacul Albert — în care se prăbușește într-o impresionantă cascadă — alte două cascade, Karuma și Murchison, îi întrerup cursul. Ieșind din lacul Albert, Nilul Victoria intră în Sudan lîngă satul Nimule, prin defileul cu același nume.

Să-l urmărim de acum cu mai multă atenție. Numele i s-a schimbat — se cheamă Bahr el Jebel, fluviul care coboară din munți. Străbate provincia sudaneză Equatoria, trecînd prin păduri pe alocuri virgine, pe alocuri populate de triburi al căror grad de civilizație aproape nu-l depășește pe cel al comunei primitive. Oamenii se ocupă în marea lor majoritate cu pescuitul și vînătoarea; unele triburi se îndeletnicesc cu creșterea vitelor, altele cu agricultura. Colibele lor din pai și trestie sînt asemănătoare cu cele din centrul Africii. Copiii cu pielea ca abanosul se bălăcesc toată ziua în apă, în vecinătatea bivolilor și a hipopotamilor. Ne aflăm în cea mai înapoiată regiune a Sudanului.

Cînd Bahr el Jebel ajunge la Juba se poate spune că a ieșit în lume. De aici erau îmbarcați în trecut, ca vitele, sclavii vînați pentru a fi vînduți pe piețele din Arabia. De atunci s-a născut neîncrederea și ura populațiilor negroide din sud față de tot ce vine „din nord". Disensiunile tribale, naționale și religioase au fost cu grijă întreținute de autoritățile colonialiste. În această parte a Sudanului nu este nici azi liniște. Populația din provinciile meridionale ale țării — Equatoria, Nilul Superior, Bahr el Ghazal — s-a răsculat împotriva guvernului. Autoritățile de la Khartoum trimit împotriva răsculaților trupe „să facă ordine". Au loc lupte sîngeroase. Rebelii afirmă la rîndul lor că luptă pentru dreptul la autonomie internă, iar alții chiar pentru independență. În Sudan se spune că unele cercuri din afara țării, interesate în promovarea unei politici neocolonialiste, ar fi amestecate în acest conflict.

De la Bor, unde am ajuns în călătoria noastră, intrăm în provincia Nilul Superior, care face în prezent parte din zona controlată de insurgenți. Nu ne mirăm cînd oameni înarmați ne obligă să plătim impozite pentru că navigăm pe o apă sau pentru că circulăm pe șosea. Rebelii își au administrația lor și percep impozite. Dacă n-ai cu ce să plătești, riști să fii tradus în fața tribunalelor lor și condamnat la închisoare.

Înainte de a ne apropia de Malakal, capitala provinciei, pătrundem în zona tropicală. Nu există, cred, pe glob regiune mai mlăștinoasă. Albia fluviului se pierde într-o imensă mare de vegetație în descompunere. Crocodili și hipopotami se scaldă în apa mocirloasă deasupra căreia se învîrt miriade de insecte și păsări. Ne aflăm într-o regiune unde poți spune că nu este nici pămînt, nici apă. Vegetația flotantă, antrenată ani și ani de apă, se îngrămădește în blocuri groase, pe alocuri de cîțiva metri, capabile să suporte și greutatea unui elefant. Un pas greșit însă, și apa te înghite fără să mai ai vreo șansă de salvare.

Ne oprim la Renk, ultima localitate a provinciei Nilul Superior, pentru a trece în Etiopia. Țința noastră: lacul Tana, la izvoarele Nilului Albastru, cel de-al doilea braț al marelui fluviu.

...Coborînd o colină, în față ni se deschide perspectiva orașului Bahar Dar și cea a lacului Tana, cu insulițele sale pe care găsești mănăstiri datînd din evul mediu. Plecăm cu barca pe lac în căutarea izvorului Nilul Albastru. Și ce dezluzie cînd, în sfîrșit, zărești un firicel firav strecurîndu-se printre roci afară din apele cristaline ale lacului. Să fie oare acesta Nilul Albastru, care în unele perioade dă trei sferturi din debitul total de apă al Nilului?

Pe mal, cîteva căsuțe de pescari, unele amintind de locuințele lacustre, sînt singurele dovezi ale existenței omului în acest decor sălbatic. Dintr-o colibă auzim muzică. Sursa: un aparat de radio cu tranzistoare, cumpărat pe doi boi și doi oi. Proprietarul face parte din tribul Gana, care vorbește o limbă cu totul diferită de amhară, limba oficială de la Addis Abeba. Doar muzica îl preocupă, căci nu poate înțelege programul vorbit. Tot aici, la atîtea mii de kilometri de țară, am auzit într-o noapte senină de iunie un păstor cîntînd dintr-un fluier de trestie o melodie asemănătoare cu vechile noastre doine. Ce sentimente comune or fi dat naștere acestor cîntece asemănătoare?

Pe cît de neobservată îi este ieșirea din lac, la fel de ascuns este cursul Nilului Albastru pe primele sute de metri. În stînca vulcanică au crescut arbuști ce acoperă complet luciul apei. Aici stau la pîndă pitoni uriași, gata să sară asupra gazelei venite să-și astîmpere setea. Curînd peisajul se schimbă, oferind privirilor tot ce poate cuprinde mai diferit flora Africii tropicale: salcîmi și lotuși, banani și eucalipți, palmieri și delicate ferigi acvatice. Pe deasupra lor zboară vulturi-pescari, berze de un alb imaculat cu o fîșă dungă neagră pe aripi, ibiși, pelicani, pupeze, ulii.

Puțin după aceea, Nilul Albastru se apropie de Bahar Dar, centru economic și cultural, devenit de curînd punct de atracție turistică. Deși avem de acum în față un râu în toată puterea cuvîntului, apele sînt încă liniștite. Brusc încep însă să se agite. În depărtare, nori de vapori de apă plutesc deasupra văii: acolo e cascada de la Tisi Sat. Ea oferă un spectacol măreț, asemănător cu cel de la cascada Victoria de pe Zambezi. Acum cîțiva ani pe această cascadă s-a construit o centrală hidroelectrică, care promite să contribuie la dezvoltarea regiunii.

Nilul Albastru a intrat acum în regiunea platourilor etiopiene, locuită de amhari și gallasi. Fluviul descrie o mare curbă către sud, apoi spre vest, pentru a-și începe drumul către nord intrînd în Sudan lîngă localitatea Bumbodi.

În regiunea frontierei etiopiano-sudaneze, ne aflăm parcă în altă lume, printre triburi complet diferite ca origine, obiceiuri și religie. Etiopienii sînt creștini, sudanezii — musulmani. Triburile de la frontieră sînt păgîne sau semipăgîne. Îmbrăcămintea oamenilor este sumară. Pe corp poartă tatuaje de diferite culori. Această fișie de teren,

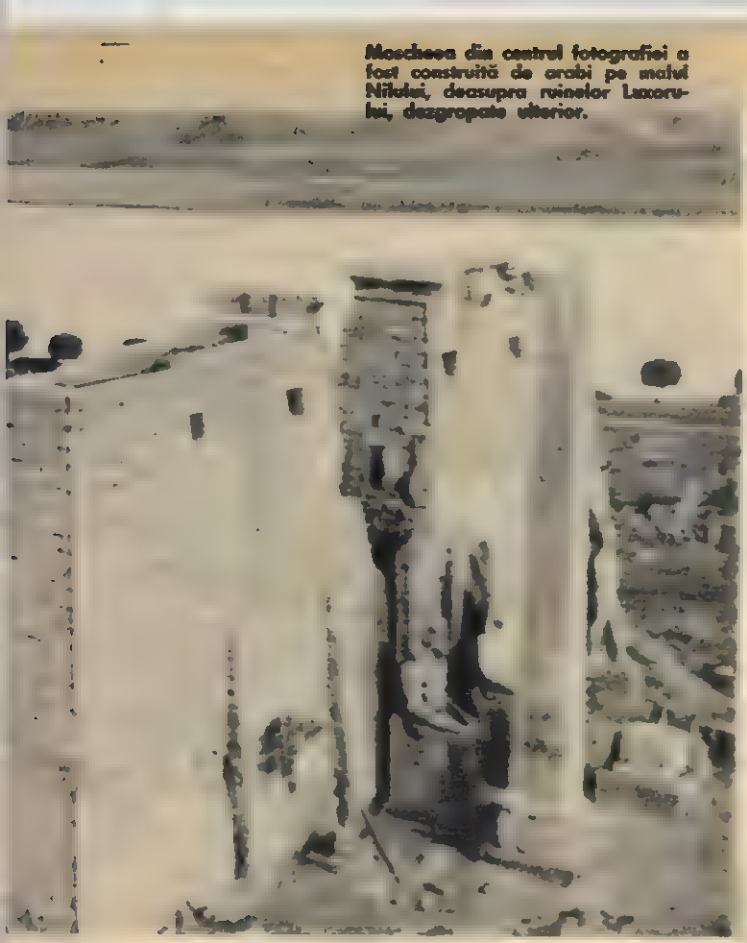

Moscheea din centrul fotografiei a fost construită de arabi pe malul Nilului, deasupra ruinelor Luxorului, dezgropate ulterior.

populată de triburi negroide, constituie un fel de tampon între arabii din deșert și etiopienii înaltelor platouri, între islam și creștinism. Și nimeni pînă acum n-a trecut această frontieră nepedepsit. Cînd arabii au încercat să pătrundă în Etiopia, cămilele lor au pierit de frig; cînd, la rîndul lor, etiopienii au coborît spre deșert, catîrii le-au murit de sete și de căldură, silindu-i să se întoarcă acasă.

O dată pătruns în Sudan, Nilul Albastru nu se află încă în deșert, ci în zona savanei. De aici apele sale încep să valoreze aur: pe o pe-

...Purtîndu-și apele din direcții diferite — unul venind dinspre sud, iar celălalt dinspre răsărit — Nilul Alb și Nilul Albastru curg cîteva zeci de kilometri paralel, cuprinzînd la mijloc mănoasa vale numită azi Gezira, unde se cultivă renumitul bumbac sudanez cu fibră lungă, cunoscut și apreciat în lumea întreagă. În locul unde cele două cursuri de apă se unesc s-a creat o insulă în formă de trompă de elefant (în limba arabă, Khartoum), pe care a luat ființă și s-a dezvoltat capitala de azi a Sudanului.

Nilul Alb și Nilul Albastru curg acum liniștite unul lîngă altul și, pe o distanță de cîțiva kilometri la suprafață se distinge clar o linie de demarcație: în stînga Nilul Alb, de o culoare gri-gălbuie, în dreapta cel Albastru, de un verde închis (cu excepția cîtorva minute dimineața și seara, apele sale nu sînt niciodată albastre). Pînă aici Nilul Alb a străbătut o distanță de peste 3 000 de km, iar Nilul Albastru abia 1 700. Dar în timp ce primul n-a coborît decît 600 m, al doilea a avut pe parcursul său căderi ce au totalizat o diferență de nivel de 1 500 m.

Ne aflăm încă în savană, dar simțim suflul fierbinte al deșertului. Puțin mai sus de Shendi, zărim ruinele cetății Meroe, capitala statului antic sclavagist Kush. După Atbara, centru muncitoresc al Sudanului, pătrundem în deșert. Curios lucru: triburile care trăiesc aici adoră ca principal zeu soarele, dușmanul lor nemilos, și nu fluviul care este singura lor sursă de viață.

Satele pe care le întîlnim mai spre nord sînt pustii; deoarece aici va lua naștere lacul de acumulare format de barajul de la Assuan, locuitorii au fost mutați în regiunea Gedaref, în apropierea frontierei cu Etiopia. Wadi Halfa, ultima așezare sudaneză înainte de a pătrunde în R.A.U., este de asemenea aproape pustie. Mai funcționează doar cîteva servicii de cale ferată deservind călătorii ce fac transbordarea aici, venind de la Shelal, lîngă Assuan.

La Abu Simbel un furnicar de oameni lucrează la demontarea celor două temple — unul al lui Ramses al II-lea, iar celălalt al soției sale, Nefertiti — pentru a le feri de inundație. Pe șantierul marelui baraj, lucrările au înaintat simțitor, ceea ce dovedește că intenția constructorilor de a le termina cu un an înaintea termenului prevăzut poate deveni realitate. În continuare, Nilul ne poartă pe lîngă vestitele monumente de la Kranak și Luxor, Dendera și Abydos, pe lîngă Sfinx și piramide. Lățimea albiei fluviului, de 8 km la Luxor, crește mult, ajungînd la 20-25 km. Sîntem la Cairo, Puțin mai departe începe delta, cea mai mănoasă regiune a R.A.U., unde apele fluviului se răspîndesc între Alexandria și Port Said în mii de canale, într-un uriaș evantai cu suprafața de 24 000 kilometri pătrați. Aici ne încheiem călătoria noastră.

★

...Pe insula Elefantina, lîngă Assuan, am văzut o statuie dăltuită în piatră, care înfățișa Nilul ca pe un mare zeu. După părerea specialiștilor, statuia datează de vreo patru mii de ani. Atunci fluviul părea atotputernic; oamenii, pentru a-l îmbuna, îi sacrificau cele mai frumoase fete. Cu doi ani în urmă, tot la Assuan, am asistat la bararea apelor Nilului; l-am văzut spumegînd, zbătîndu-se neputincios, supunîndu-se voinței omului. Între cele două date s-au scurs patru milenii. Și acum, prin munca lor de fiecare zi, popoarele pe care le-am cunoscut în călătoria noastră înscriu noi pagini ale istoriei bătrînului fluviu, adevărate poeme ale luptei pentru o viață mai bună.

Nicolae PLOPEANU

NOU... Pe malul bătrînului Nil se înalță construcții moderne. În fotografie, aspect de pe șantierul barajului de la Assuan.

VECHI... Șarcagiu din deșertul Nubiei, situat între valea Nilului și Marea Roșie, în bună parte pe teritoriul Sudanului.

CARMEN, AMNERIS, AZUCENA, DALILA

DE VORBĂ CU ELENA CERNEI

În rolul Dalilei din opera lui Saint-Saëns.

COPERTA NOASTRĂ

Elena CERNEI în rolul titular din opera „Carmen" de Bizet.

Fotografie de Ion Petcu

Cînd Carmen, Amneris, Azucena sau Dalila poartă numele Elenei Cernei, scena operei ne amintește că este ceva mai mult decît o matcă a frumuseților sonore. Convenționalismul genului, fără de care — vrem, nu vrem — opera n-ar mai fi operă și în fața căruia spectatorul de azi închide mai greu ochii, se destramă parcă, învins de trăirea sinceră și lucidă a sentimentelor, acest aliat al vocilor de aur curat. Jocul inteligent al Elenei Cernei, dezbărat de clișee străvechi, frumusețea plastică a apariției sale, glasul grav și învăluitor, se topesc pe scenă într-un nobil aliaj artistic.

Sînt merite durabile, răsplătite pe marile scene ale lumii (Scala, Metropolitan, Opera din Paris) unde Elena Cernei a devenit o reprezentantă de prestigiu a artei românești.

Aflată în pragul pregătirii unei noi stagiuni, artista ne-a vorbit, în cadrul unui interviu, despre arta căreia i s-a dedicat : opera.

— Viața de astăzi a operei nu mai este de loc tihnită. Se dezvoltă mult artele noi, se înnoiesc mereu cele vechi. Ce credeți că asigură viitorul operei ?

— Mulți oameni vin și astăzi la operă pentru frumusețea glasului unui cîntăreț, pentru farmecul unei melodii celebre. Dar aceste frumuseți singure, puse una peste alta, cred că nu mai pot impresiona sensibilitatea spectatorului de azi cu aceeași forță cu care o făceau altădată. Vocile de aur au încetat de a mai fi un scop în sine. Doar subordonarea strălucirii glasului unei trăiri autentice, scuturată de gesturile și expresiile șablon — tocite și inexpresive — dau operei acel simbure de viață care ni-i face apropiați sau nu pe eroii ei, care ne îndeamnă să credem sau nu în ei. Nu este vorba aici de o teatralizare în sensul strict al cuvîntului (opera are totuși legile sale muzicale — este un univers artistic aparte), ci de desprinderea nuanțelor pe care le comunică psihologia personajului și de punerea lor de acord cu interpretarea muzicală.

Dacă se poate vorbi de o tratare dramatică a subiectului operei, mi se pare că în aceeași măsură se poate vorbi și de un alt tip de artist liric, modern, mai complet, a cărui apariție să impresioneze prin sinceritate și farmec într-un chip asemănător actorului de film (cu sau fără voia noastră, cinematografia și televiziunea sînt astăzi concurente serioase ale altor arte). De aceea Mariei Callas nu-i este de loc indiferent cum arată pe scenă ; grija pentru frumusețea sculpturală a ținutei sale nu este o cochetărie feminină. La vremea lor, Totti dal Monte sau Amelita Gallicurci nu și-au pus astfel de probleme. Dar, se înțelege, înainte de a fi un bun actor trebuie să fii stăpîn desăvîrșit pe toate secretele artei cîntecului. Numai atunci poți să „uiți de voce" pe scenă, să te dăruiești cu totul rolului. Dar pînă la treapta aceasta sînt atîtea greutăți de învins...

— Dacă ar trebui să numiți unul din maeștrii dv., asupra căruia v-ați opri ?

— Cred că acesta ar fi Șaliapin. Pe vremea cînd el pleda pentru un alt drum, mai realist, în interpretarea operei, mulți au dat din cap strigînd că viitorul acestui drum este îndoielnic. Astăzi a devenit o certitudine.

Fără îndoială că nu m-am „oprit" numai la unul singur. Îmi sînt exemplu luminos Florica Cristoforeanu, Elena Teodorini, Hariclea Darclée. Devotiunea lor pentru artă și strădania lor de a duce faima artei noastre interpretative muzicale în lume îmi sînt un permanent îndemn. Și, cred că nu numai pentru mine, ci și pentru toți colegii mei care au obținut stima și prețuirea spectatorilor din atîtea și atîtea țări.

— Aveți un repertoriu foarte întins ; mă gîndesc nu numai la cel de operă propriu-zis, ci și la piesele pe care le-ați cîntat în cele peste trei sute de concerte vocal-simfonice. Se mai poate vorbi în cazul acesta de roluri preferate ?

— Nu spun un lucru nou. Fiecare rol, fiecare piesă, are frumusețe proprii dar o desfășurare completă a tuturor posibilităților interpretative nu ți-o pot îngădui decît unele dintre ele. E firesc, așadar, ca la un moment dat să se nască și preferințele. În cazul meu ele se cheamă Azucena, Carmen, Dalila (n.n. — o Carmen despre care un cronicar francez, văzînd-o în interpretarea Elenei Cernei, amintea că „este exact așa cum și-a închipuit-o Merimée", o Dalila în fața căreia un alt muzicolog exclama : „Abia acum am înțeles de ce un popor întreg era gata să moară pentru o femeie").

— Ați cîntat alături de mari artiști lirici. Prin ce v-au impresionat în mod cu totul deosebit ?

— Bergazzi (în Aida), Brigitte Nielsen (tot în Aida), John Vickers (despre acesta se spune că este unul din cei mai străluciți interpreți ai rolului lui Samson din opera lui Saint-Saëns) — amintesc doar pe cîțiva — sînt artiști desăvîrșiți, stăpîni absoluți ai celor mai fine taine ale cîntecului. Arta lor este un răspuns la mai toate problemele pe care le pune astăzi opera. Personal, am deslușit în măiestria lor răspunsuri la multe din lucrurile care mă frămîntă în meseria mea.

Magda MIHĂILESCU

SPORT

DIN NOU ÎN PROGRAMUL OLIMPIC

Sportul lui Robin Hood

Aspect de la recentele campionate de tir cu arcul ale Franței disputate la Nogent-sur-Marne.

La Kirkley, în comitatul York, se află o piatră de mormînt care consemnează moartea legendarului arcaș Robin Hood la 24 decembrie 1247. Documentul acesta mișcător în onoarea eroului popular este desigur fals, pentru simplul motiv că Robin Hood s-a născut doar în legendă. Cu toate acestea el trăiește și astăzi — pentru cei mai virstnici — sub chipul cinematografic al lui Errol Flynn, pentru cei mai tineri — din cunoscutele serii de filme ale televiziunii. Iar pentru ciitorii fervenți de romane istorice — sub numele de Locksley, pe care i l-a dat Walter Scott.

Robin Hood a înflăcărat imaginația multor tineri cu inegalabila sa măiestrie în trasul cu arcul. Nu-i de mirare deci că a făcut mulți prozeliți în lume. Tirul cu arcul — ca sport — îi datorește mult. Firește că nimeni nu va nega bogata tradiție a folosirii săgeților și arcului ca arme de vînătoare sau de luptă — tradiție ce nu lipsește din istoria nici unui popor de pe glob. Tradiția aceasta o subliniază etnografii și o celebrează încă și azi, în mari serbări populare, mai ales popoarele orientale.

Curajul și iscusința dacilor în acest domeniu erau recunoscute. Într-o odă a poetului Romei, Horatius Flaccus, contemporan cu Burebista, citim că dacii „se pricep mai bine decît toți la aruncarea săgeților". Tradiția tragerii cu arcul la poporul nostru este adesea evocată în cronica lui Neculce sau în poveștile lui Sadoveanu. Să ne amintim și de balada lui Alecsandri despre Ștefan cel Mare care, alegînd locul unde urma să se ridice mănăstirea Putna, se adresează agerilor și mîndrilor săi arcași, zicîndu-le : „Copii, trageți, eu vreau astăzi să mă-ntrec în arc cu voi".

Față de evoluția armelor de vînătoare și de luptă, tragerea cu arcul a rămas astăzi, firește, un simplu exercițiu sportiv (excepțînd, bineînțeles, cele cîteva triburi primitive care mai dau arcului altă folosință) în primele decenii ale secolului nostru sportul acesta avea atîți adepți. Încît s-a socotit necesară includerea lui în programul Jocurilor Olimpice (în care a figurat între 1900 și 1920).

În competițiile moderne de tir cu arcul se utilizează arcuri de 1,80-2,70 m și săgeți de 0,70-0,75 m. Țintele (din rogojini de paie), așezate pe un șevalet la 1,22 m de la sol, au cercuri concentrice dispuse din 10 în 10 cm în jurul unui centru cu raza de 12 cm. În unele concursuri se trage și la ținte mișcătoare, așa-numitele „păsări mobile". Distanța de concurs variază de la 28 pînă la 50 m. Se înregistrează și recorduri de distanță 778 m cu arcul normal și 858 m cu arcul sprijinit cu piciorul.

Tirul cu arcul e foarte popular în Franța, Belgia, Anglia, Polonia și S U A (unde amatorii poartă numele de *toxofiliți*, de la grecescul *toxon* care înseamnă arc).

În țara noastră s-au făcut cîteva încercări de introducere a acestei frumoase discipline, dar pasionații tirului cu arcul (care se antrenau cu zirg pe terenul „Progresul" din București sau, în provincie, la Tîrgu-Mureș și Arad) s-au descurajat de lipsa de materiale adecvate. Federația de specialitate, încununată cu atîtea succese în tirul cu arma, ar putea acorda măcar o fărîmă de atenție și acestei sporturi mai mici a tirului, fără îndoială atrăgătoare pentru tineret și formînd deprinderi adecvate chiar tirului cu arma. Cu atît mai mult cu cît, la recentul congres C I O de la Madrid, s-a preconizat reintroducerea tirului cu arcul în programul Jocurilor Olimpice din 1972.

Victor BĂNCIULESCU

Verificați-vă cunoștințele

DE-ALE COSMOSULUI!

1) Satelitul Mariner IV, care a trecut la 14 iulie la 9 000 km de Marte și a realizat 21 de fotografii, a fost lansat la :

a) 28 noiembrie 1964 ; b) 14 ianuarie 1965 ; c) 20 februarie 1965?

2) Cețurile și norii care plutesc deasupra planetei Marte au fost observați pentru prima oară de :

a) Le Verrier ; b) Herschel ; c) Tycho Brahé?

3) Durata unei zile marțiene este de :

a) 10 ore și 14 minute ; b) 24 ore, 37 minute și 23 secunde ; c) 88 zile?

4) Cei doi sateliți ai planetei Marte au fost descoperiți de Asaph Hall în seara unei zile de august. Astronomul Asaph Hall era :

a) american ; b) elvețian ; c) danez?

5) Sputnikul sovietic lansat la 3 noiembrie 1957 conținea :

a) un emițător de radio ; b) cîinele Laika ; c) maimuța Rhesus?

6) Unii dintre sateliții Lunik, Pioneer, Mariner, Ranger, Venusik au devenit sateliți ai Soarelui. Cîți anume ?

a) 7 ; b) 13 ; c) 18?

7) Sistemul solar se rotește în jurul Căii lactee cu viteza de 220 km pe secundă. Pentru a face un tur complet, ar fi necesari :

a) 680 000 ani ; b) 22 000 000 ani ; c) 200 000 000 ani?

8) Pentru a număra pînă la 200 000 000 cu viteza de 5 cifre pe secundă ar fi necesar timpul de :

a) 100 ore ; b) 5 luni și 8 zile ; c) 1 an, 3 luni și 8 zile?

9) A fost primul care a afirmat că orbita planetei Marte este o elipsă în Soarele unul din focare !

a) Copernic ; b) Kepler ; c) Galilei?

RĂSPUNSURI

9 — a ; 8 — b ; 7 — c ; 6 — a ; 5 — a ; 4 — b ; 3 — a ; 2 — c ; 1 — b

Copernic

Kepler

Gal

RĂBDARE DE FOTO-REPORTER

Șase ore de așteptare plină de răbdare i-au trebuit unui fotoreporter ca să prindă acest frumos instantaneu : un somon, în lungul său drum acvatic pentru depunerea icrelor, este surprins făcînd o săritură acrobatică într-o cascadă de pe rîul Aulne, lîngă Chateaulin (Franța).

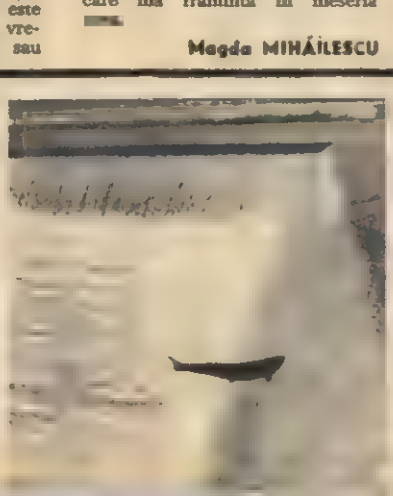

de Nell COBAR

ORIGINEA UNEI FRAZE CARE SE REPETĂ TOAMNĂ DUPĂ TOAMNĂ.

—Poftim, a venit toamna şi eu am rămas complet dezbrăcată ...

—Poftim, a venit toamna şi eu am rămas complet dezbrăcată ...

Călătorii au cuvîntul

LA DISCUȚIE: CALITATEA DE CONFORT

- O ANCHETĂ ÎN LEGĂTURĂ CU UNELE MIJLOACE DE TRANSPORT ÎN COMUN PE TRASEE INTERURBANE.
- CE ÎNSEAMNĂ CONFORT ÎN CĂLĂTORIA PE CALEA FERATĂ.
- MAŞINA SOSEŞTE... CÎND POATE.
- 200 DE RĂSPUNSURI LA ACEEAŞI ÎNTREBARE.
- O BANALĂ RONDELĂ DE CAUCIUC ŞI NIŞTE CONSECINŢE GRAVE.
- AH, FRÎNA!

Înzestrarea căilor ferate cu utilaje şi material rulant de înaltă tehnicitate a îmbunătăţit simţitor, în ultimii ani, condiţiile de călătorie. Pe principalele linii ferate se manifestă tot mai mult roadele îmbunătăţirii.

Neavînd apriori motive de îndoială asupra valorii de bun augur a urării făcute de crainicul gării cu cinci minute înainte de plecarea trenului („Vă dorim călătorie plăcută !"), semnatarul acestor rînduri a păşit pe peron plin de voie bună. Curînd locomotiva se va urni din loc, oraşul va rămîne în urmă, vor veni în întîmpinare privelişti noi, alte localităţi, alţi oameni. Dacă locul la a cărui folosire îţi dă dreptul biletul din buzunar va fi confortabil, dacă în compartiment, pe culoare, în gări va domni curăţenia, dacă nu va fi aglomeraţie şi, mai ales, dacă la sosire nu va trebui să aştepţi prea mult timp un autobuz „plină-n centru" (sau un taxi) şi vei găsi cu uşurinţă un loc la hotel, se va putea spune că totul a decurs cum scrie la carte.

Din păcate însă aveau să se evidenţieze ulterior o serie de abateri de la acest model ideal. Să fi fost de vină numai ghiniorul sau şi lipsa de inspiraţie în alegerea traseului ? Mai degrabă acest din urmă motiv. Dar să dăm cuvîntul faptelor.

Ora 6.36. Pornim. Undeva, departe, ne aşteaptă Suceava sau Romanul, sau Bacăul. În personalul 5001 sîntem cam mulţi. Chiar şi fără să ştii cîţi pasageri trebuie să încapă în mod normal într-un tren de mărimea celui în care ne aflăm, îţi poţi da seama că acum ai de-a face cu un număr cel puţin dublu. Pe coridoare mişcarea e [illegible] de voioasă, încît cei ce se încumetă să circule printre bagaje şi pasageri sînt extrem de puţini. La capetele vagonului-restaurant, îmbulzeală în aşteptarea momentului cînd se vor putea ocupa locurile la mese. Ajungem în Chitila şi se deschid uşile. Într-o clipă mesele sînt luate cu asalt. Mulţi n-au avut şanse să ocupe un loc şi se retrag rezonnaţi. E limpede deci : spaţiul aflat la dispoziţie este suprasolicitat.

— Vă rog să-mi spuneţi dacă vă aflaţi aici şi pentru a evita aglomeraţia din restul trenului ?

— Ca să fiu sincer (ă), numai din acest motiv...

(Din 30 de clienţi ai vagonului-restaurant interogaţi astfel, 12 au dat răspunsul de mai sus. În schimb, printre cei ce n-au putut ocupa o masă şi au fost nevoiţi să renunţe se aflau cel puţin 20 care ar fi dorit să ia micul dejun sau să bea o cafea ori o bere.)

— Mergeţi departe ?

— Departe.

(50 de pasageri care stăteau în picioare, pe coridoare, dialog identic cu cel de mai sus în cazul a mai mult de o treime din numărul lor.)

— Nu. Cobor la Ploieşti (Crivina, Braşi, Valea Călugărească).

(8 răspunsuri din 50 la aceeaşi întrebare adresată celor ce au avut norocul să găsească un loc în compartiment.)

E o consecinţă firească a aglomeraţiei. În condiţiile insuficienţei spaţiului util al vagoanelor, pasagerul trebuie să se mulţumească cu puţin. S-ar putea spune deci că raportul dintre dorinţele sale, legate de con-

fortul călătoriei, și posibilitatea de a le satisface descrește proporțional cu gradul aglomerației.

Dar aglomerația căror cauze poate fi atribuită ?

Să facem o scurtă „întrerupere" pentru o discuție cu tovarășul **Nicolae Costea**, șeful stației Ploiești-Sud.

— În primul rînd, vagoanele. Mai precis : o parte din parcul aflat încă în circulație nu mai corespunde cerințelor actuale. Sînt vagoane vechi, cu două osii, mici, neîncăpătoare.

— Trenul 5001, despre care ați dori să discutăm, e compus din vagoane cu patru osii. Și totuși...

— Mai e și ora „de vîrf". Pe distanța București-Buzău circulă cu acest tren „navetiștii". Numărul acestora nu e de neglijat. Pentru exemplificare : din vreo 20 000 de călători cît se apreciază că trec zilnic prin gara Ploiești-Sud, peste 8 000 posedă abonamente lunare eliberate de ghișeele noastre.

Oamenii aceștia vin la tren la anumite ore, legate de programul lor zilnic. Însă trenurile care circulă în orele respective n-au fost prevăzute pe toate traseele cu întregul excedent de locuri cuvenit. În schimb sînt perioade în cursul zilei cînd unele garnituri merg aproape goale. Se impune, cred eu, un studiu amănunțit al variației zilnice (poate și săptămînale, lunare) a numărului de călători care solicită serviciile căii ferate și luarea unor măsuri corespunzătoare.

Nota autorului. Propunerea nu conține o noutate. În multe cazuri s-a ținut seama de factorul în discuție și consecințele se văd. Accelereatele spre Sibiu, Cluj, Timișoara, Constanța ca și unele personale (6001 București-Iași; 7007 București-Galați etc.) oferă condiții de călătorie incomparabil mai bune decît personalul 5001.

— Fiindcă vorbeam de aglomerație : cînd se circulă cu trenuri în regim de locuri rezervate nu se mai pune problema lipsei de spațiu. Fiecare călător își are locul asigurat.

— Afară de cazul cînd casele de bilete sau birourile de voiaj au epuizat toate locurile de pe diagramă.

— E și asta o situație neplăcută. Dar mai rar întîlnită. Și mai ușor de prevenit.

★

— Ce trebuie să înțelegem prin confort în călătorie ?

Teodor Băbeanu — economist, Ploiești : Vagoane ermetic închise, cu aer condiționat, cu fotolii comode, bine izolate acustic, curate, spațioase. Mă gîndesc la noile tipuri de vagoane lucrate la Arad. Am călătorit în astfel de condiții și am fost pe deplin satisfăcut. Ce nu intră în sfera noțiunii discutate ? E de ajuns să mergeți la Văleni, dimineața, împreună cu cele cîteva sute de navetiști — printre care mă număr și eu — și vă veți da seama. Pe parcursul primelor stații veți vedea chiar oameni pe scări. În vagoane e înghesuială, o curățenie totdeauna îndoielnică (și nu pentru că lucrătorii însărcinați cu întreținerea ei nu și-ar face datoria), zgomot, fum, curent.

Andrei Pandelică — funcționar, Sinaia : Confortul îl mai dă și gara din care pornești sau cea unde cobori. În ultimii ani s-au construit multe gări noi : la Brașov, Ploiești, Constanța, de pildă. Trecerea de la un peron la altul prin coridoare subterane (ceea ce exclude pericolul de accidentare), asigurarea unor servicii de către lucrătorii de peron specializați, existența unor mici magazine deschise oricînd și bine aprovizionate cu tot ce e necesar într-o călătorie, toate acestea fac mai plăcut voiajul. Îți dau o bună dispoziție, în sfîrșit, dau măsura unei permanente griji față de călători.

Dumitru Pasca — muncitor tipograf, București : Nu-i mai puțin adevărat că și de călători înșiși depinde, într-o însemnată măsură, propriul lor confort. În sălile de așteptare, la casele de bilete, pe peroane, în tren, orice caz de sfidare a normelor bunei conduite are ca urmare cel puțin diminuarea bunei dispoziții a celor din jur. Din păcate mai pot fi întîlniți destui cetățeni care uită regulile elementare de comportare impuse de împrejurarea călătoriei în comun. Pe aceștia opinia publică trebuie să-i trezească la realitate. Și, bineînțeles, în același timp trebuie să intervină și organele de resort ale C.F.R.

★

A doua zi, cu același tren, 5001, în aceleași condiții, mergem la Buzău. Legătură imediată spre Nehoiașu. Garnitura care ne va duce pînă la punctul terminus al liniei secundare, ce înaintează spre munți e compusă din vagoane pe două osii. Mici, destul de vechi, totuși bine întreținute. Sînt curate, frumos vopsite, cu lemnăria din interior lustruită. Atît cît e posibil în cazul

Nicolae RĂDULESCU

(Continuare în pag. 16)

Noile tipuri de vagoane produse la Arad au primit de mult calificativul maxim, pentru calitate, din partea călătorilor și a personalului de specialitate de la calea ferată.

Pentru a trece pe linia a 2-a trebuie escaladat acest obstacol... Care e soluția cea mai indicată ? (În gara Buzău, la ora 10.29, cînd pleacă trenul spre Nehoiașu.)

Aglomerație, în oră de vîrf. De ce nu se ia măsura de a se mări numărul vagoanelor ? (Personalul 3011 Ploiești-Sud-Mineciu).

Călătorii au cuvîntul

acestor vehicule ce mai au puțin și vor „ieși la pensie". În orice caz, aici e locul lor, dacă trebuie într-adevăr să mai aibă și ele un loc; pe unele linii secundare, unde nici viteza nu poate fi prea mare și nici numărul călătorilor nu întrece o anumită limită, acea parte învechită a parcului de vagoane despre care ne vorbea tovarășul Nicolae Costea poate fi încă întrebuințată cu rezultate mulțumitoare, dacă nu se subevaluează cerințele reale.

Intenționăm să ajungem la Nehoiașu și de acolo să continuăm călătoria spre Brașov cu autobuzul. Anumite împrejurări ne împiedică însă să ne realizăm [redacted] ția.

Ora 14.30. Aproximativ 10-15 călători care au descins din trenul ajuns la capătul drumului, ar dori să știe la ce oră trec mașinile înspre Întorsura Buzăului, Covasna sau Brașov. În stația I.R.T.A. nu există însă nici un fel de anunț și, lucru curios, cei cîțiva localnici solicitați dau informații cu totul contradictorii. Pînă la urmă aflăm că vom putea merge „la deal"... mîine dimineață, cu una din cele trei mașini ce vor veni una după alta. Sau cu trenulețul forestier, tot atunci. Mai devreme va fi imposibil.

Ora 15.45. Trece în sensul invers celui dorit de noi un autobuz I.R.T.A. (număr de circulație 51 773 Pl.). Oprește în stație. Întrebăm pe taxator ce știe despre șansele noastre de a ne putea continua călătoria înainte de lăsarea nopții.

— Nu aveți nici o șansă, ne răspunde el. Cursele normale au trecut de dimineață. O cursă suplimentară n-a fost prevăzută azi.

— De ce?

— Pentru că asemenea curse se pun în circulație numai cînd se simte că ar fi nevoie de ele pe traseu.

— Dar cum se poate „simți" așa ceva? Și în definitiv prezența noastră aici n-are nici o însemnătate?

Stație I.R.T.A. între Buzău și Nehoiașu. Trec tot felul de mașini în afară de cea așteptată care, în acest punct, va veni abia mîine dimineață. Și ce adăpost pentru eventualii călători acest arbore, ce-i drept impunător dar cu totul nepotrivit unei astfel de întrebuințări.

baze mari din țară (nr. 1 și 2 Baia Mare, nr. 1 Cluj, nr. 2 Oradea, nr. 1 călători și nr. 1 mărfuri Ploiești) întrebarea: „Ce defecțiuni tehnice se produc mai frecvent la mașinile pe care le conduceți?" — am primit același răspuns în 200 de variante. E vorba de dispozitivele de frînare, care se defectează ușor din

În gara Ploiești-Sud, curățirea vagoanelor se face direct la peroane, sub ochii călătorilor. Nu e și aceasta o nesocotire a cerințelor grijii față de călători?

— Întrebați la Ploiești, la regională. Eu nu vă pot răspunde la aceste întrebări.

A doua zi ne aflăm în biroul inginerului Rudolf Merza, inspector-șef la I.R.T.A. Ploiești.

Ing. Rudolf Merza: Călătoria cu autobuzele presupune, ca minim de confort, hai să spunem, mai întîi, punctualitatea, respectarea orarului de [redacted]

Red.: Sîntem de acord. Dar propunem să părăsim domeniul enunțurilor generale pentru o discuție mai concretă, la obiect.

— Bine. Să începem cu situația de la Nehoiașu. Într-adevăr, se trimit curse suplimentare atunci cînd șoferii și taxatorii noștri anunță telefonic autobazele că au mai rămas pe traseu călători care n-au putut fi luați de cursele normale. Dar n-o putem face totdeauna... Cauza: existența a ceea ce noi numim „parc rece", adică mașini defecte, ieșite din circulație dintr-un motiv sau altul.

— Dar acestea pot fi reparate.

— Desigur. Însă cu oarecare încetineală, din cauza lipsei pieselor de schimb trebuitoare. Sîntem nevoiți să recondiționăm piesele ce ne lipsesc, lucru care cere timp.

— Consecința acestui fapt se simte, mai ales, pe traseele considerate secundare?

— E și normal. Între Buzău și Întorsura Buzăului, bunăoară.

Avem deci o explicație. Tov. Rudolf Merza ne arată sesizările făcute în această problemă forurilor de resort. Ministerul Transporturilor cunoaște situația. Aflăm că se iau măsuri pentru remedierea ei. Dar de ce atît de încet?

Nota autorului: Adresînd unui număr de 200 de șoferi de la 6 autocauza calității nesatisfăcătoare a garniturilor și a lichidului de frînă aflate în depozitele serviciilor de aprovizionare. Garniturile cu pricina sînt niște banale rondele de cauciuc, lichidul — un amestec simplu de substanțe, printre care alcool, glicerină etc. E de neînțeles cum aceste mărunțișuri, de care depinde în primul rînd siguranța călătoriei (a rămîne pe negîndite fără frînă din cauză că garniturile au fost atacate de lichidul respectiv înseamnă a suferi un accident în 99 de cazuri dintr-o sută), continuă de luni de zile să dea bătaie de cap personalului tehnic din autobaze și să producă perturbări în orarul de mers. Oare e atît de greu să se ia măsura de a se fabrica un lichid corespunzător unui anumit tip de garnituri și garnituri de bună calitate?

*

Cu regretul de a fi fost obligați să selectăm din materialul cules în primul rînd acele fapte care evidențiază lipsa de grijă pentru buna desfășurare a transporturilor în comun, feroviare și rutiere, facem precizarea că cele de mai sus nu par a fi caracteristice decît unor trasee considerate secundare, lăturalnice. E adevărat că separarea acestora de cele așa-numite principale nu se fundează în nici un caz pe criterii obiective. Distincția este, după părerea noastră, artificială, nefondată. Călătorul care apelează la serviciile I.R.T.A. sau C.F.R. are dreptul să ceară să fie tratat cu aceeași solicitudine, cu același respect, pretutindeni. Iar cei cărora le revin îndatoririle corespunzătoare nu trebuie să uite aceasta.

Nicolae RĂDULESCU

Colocviu despre MODA 1966

- **Stilul „geometric"—un capriciu al modei?**
- **Dispută între linia sportivă și cea feminină.**
- **Vom renunța la ciorapii din mătase în favoarea celor împletiți?**
- **Pledoarie pentru stilul personal.**
- **Ce vom purta în 1966?**
- **Despre „cultura îmbrăcămintei" și încă ceva.**
- **Pe cînd în magazine?**

La consfătuirea lucrătorilor din domeniul culturii îmbrăcămintei (București, septembrie 1965), creatorii noștri de modă au fost apreciați pentru finețea liniei și a coloritului folosit la modelele de taioare.

Dar și pentru rochiile de seară, din care vă prezentăm acest tineresc model a cărui garnitură (guler, clape) și pălărie sînt împletite din benzi subțiri de satin alb.

Colecția ungurească — caracterizată în general prin bun-gust — a prezentat și această elegantă ținută de seară. alcătuită dintr-o rochie imprimată și un mantou subțire.

Modernă și îndrăzneață — colecția prezentată de creatorii noștri. Iată o rochie de seară care lasă spatele și umerii goi și care se poartă cu o cleretă din mărgele.

FENOMENUL „COURRÈGES"

La Paris circulă, toamna aceasta, un aforism : cine vorbește despre modă, trebuie să cunoască mai întîi geometrie. În vocabularul modei au apărut, cu o frecvență obsesivă, pătratele, dreptunghiurile, romburile, trapezele, paralelele ; rochiile nu se mai croiesc, ci se „construiesc" după principii arhitectonice ; locul centimetrului de pînză l-au luat echerul și firul cu plumb. Casele de modă trăiesc sub semnul teoremei lui Pitagora și își transferă creațiile din jersey sau tweed în rîndul științelor exacte...

Imixtiunea aceasta a severei geometrii în imperiul cochetăriei vestimentare feminine a săvîrșit-o André Courrèges. Cu trei ani în urmă, tînărul creator era considerat drept un original ce folosește jocul vizual pentru a se lansa zgomotos. La recenta prezentare a colecțiilor pariziene pentru toamnă-iarnă, toate cele 5 000 de modele ale celor 35 de creatori celebri și-au recunoscut — spăsite — înfrîngerea decisivă pe care a exercitat-o „stilul Courrèges" asupra lor. Toți, absolut toți creatorii — începînd cu atît de personala d-ră Chanel și continuînd cu Yves Saint-Laurent, Dior, Lanvin, Patou, Cardin etc. — au adoptat liniile pure, simple, severe ale stilului „geometric" (firește, cu unele interpretări personale).

Courrèges a prins deci.

Courrèges nu este o apariție meteorică, singulară, cu ieftine intenții comerciale. Stilul Courrèges nu este o simplă întîmplare.

De ce ? Mai bine zis, prin ce ?

Există o explicație și ea nu poate fi ignorată. Cu toate exagerările la care și-a împins uneori stilul (cizme înalte și călduțe în plină vară, purtate la rochii decoltate...), Courrèges a prins pulsul epocii și i s-a supus. Femeia actuală — explică el — este o femeie activă, independentă, cu atribuții profesionale, este — dacă vreți — femeia-comonsaut. Acestei femei îi convine prin urmare o foarte riguroasă și confortabilă linie sport. Adio rochiilor cambrate și femininelor fronsuri, pliuri, funde : rochia va fi perfect dreaptă, cu talia nepreciză, și va fi traversată de diverse paralele sau perpendiculare în culori contrastante ; mantoul va fi fugust, dreptunghiular ori trapezoidal, încheiat la două rînduri, cu gulerul subliniat de tunchiuri ; pantofii vor fi și ei plate, rigide — jerseu, gabardină, postav — și vor avea de preferință desene geometrice : ecosez, pepit, pied de coq... Iar pălăriile vor fi mici și rotunde, urmînd îndeaproape forma capului și amintind de casheta pilotului.

În această asprime voită, o insolită explozie de culoare : iarna 1965-1966 va arbora culori vărăncе, chiar și la mantouri. Triumfă albul, domină roșul viu, rozul tandru, galbenul, bleul, violetul, verdele, bleumarinul.

Foarte mulți au spus : iată o modă preferențială, gîndită exclusiv pentru tineri. Beretele și ciorapii tricotați în dungi sau ecosez din lînă groasă (se pare că vor lua cu totul locul ciorapilor transparenți), puloverele cu gulere înalte, rulate, fustele foarte scurte (uneori cu un lat de palmă deasupra genunchiului) pot cu greu convenі unei femei de o anumită vîrstă. Courrèges s-a opus : moda e toată tînără, femeia din zilele noastre e activă și voluntară, i se cuvine o îmbrăcăminte adecvată, orice femeie se poate îmbrăca tinerește, cu condiția, firește, de a ști să selecționeze ceea ce o avantajează.

Îl putem crede oare pe Courrèges ? E riscant totuși...

Să vedem ce zic creatorii noștri de modă : ne-au prezentat și ei recent o interesantă colecție în care și-au argumentat vederile asupra modei 1966. Așa cum e necesitată ea de către condițiile noastre specifice, ținînd de geografie și climat, de structura și silueta specifică a femeilor noastre, de gustul lor.

PUȚINĂ MĂSURĂ NU STRICĂ NICIODATĂ

— Pentru fenomenul Courrèges nu se poate trece cu vederea, lucrul acesta e limpede — ne spune creatoarea Aurora Varlam de la F.C.T. „București". Courrèges a lucrat nu atît asupra liniei modei, cum se întîmplă de obicei în modă, ci mai ales asupra spiritului ei, ceea ce e un lucru mai profund. A dat naștere unei concepții noi, a creionat o nouă siluetă feminină, a inventat ceva — fără să se fi legat de vreun precedent din moda de acum 30 sau 50 de ani... Și, totuși cred că e necesară prudența și, mai ales, măsura. A te lăsa total contaminat de „geometrism" înseamnă să accepți deliberat riscurile oricărei epidemii. Și cîte spinte nu mor cînd se lasă înăbușite de personalitatea altora !...

— Presa de modă, ca și oamenii de specialitate, l-au declarat pe Courrèges vedeta zilei, iar moda sa — moda prezentului ba chiar și a viitorului, continuă Constantin Dima, șeful laboratorului de creație de la F.C.T. „București" ; dar să știți că strada nu i-a confirmat încă pe deplin triumful. Am fost acum cîteva luni la Paris, am vizitat timp mai îndelungat casa de modă a lui Jacques Esterel...

— Dacă nu mă înșel, e creatorul care o îmbracă pe Brigitte Bardot.

— Exact. Însă e un creator care nu-și pierde cumpătul în fața originalității cu orice preț, care se refuză excentricităților gratuite. În general, să știți că pariziana, celebră pentru șarmul ei, manifestă o foarte veche predilecție pentru sobrietate și măsură în vestimentație. Stilul geometriei sportive a sedus mai ales tineretul, dar nu s-a renunțat de loc la linia feminină, la [redacted] modă romantică ce și-a făcut apariția acum cîteva sezoane.

— Și cred că noi am procedat înțelept

Sanda FAUR

(Continuare în pag. 18)

Colocviu despre

MODA 1966

Creatorii sovietici au prezentat — printre altele — și acest reușit ansamblu alb-bleumarin, a cărui fustă este confecționată din același material cu haina — un material sintetic, impermeabil, imitând matlaseul.

O „mostră" a stilului geometric, așa cum o interpretează el de creatorul francez Jacques Heim...

Ansamblurile sportive au constituit una din preocupările centrale pentru 1966 ale creatorilor de modă.

Iată o variantă a aceluiași costum pentru vacanță.

cînd am pledat, în colecția noastră pentru 1966, aproape în egală măsură pentru amîndouă stilurile ; stilul sport și cel feminin, atît de distincte unul de altul, mi se par extrem de necesare pentru a corespunde varietății infinite de tipuri feminine — intervine creatoarea Raia Solomonicî.

Red.: Aveți dreptate, se vede acest lucru în colecția prezentată de F.C.T. „București". Mi s-a părut o colecție echilibrată, gîndită lucid, cu mult bun-simț și — s-o spunem — cu talent. Stilul feminin, ușor, ușor romantic — care susține dreptul la viață al jabourilor, plisurilor, plastroanelor, florilor, mărgelelor — a fost bine utilizat în conceperea ținutelor elegante, de ocazie.

R. Solomonicî : Iar liniei sportive i-am lăsat cu i se cuvine : îmbrăcămintea de toată ziua, de vacanță, de sport. Să nu uităm că noi reprezentăm confecția de serie care trebuie să răspundă unor gusturi și necesități foarte largi.

Red.: Dar să și formeze gustul, să recomande (călduros !) noul în modă, să dea — prin înșeși produsele sale — mici lecții de cultura îmbrăcămintei.

A. Variaux : Despre ceea ce se face, și mai ales nu se face, pentru o educație a gustului, pentru propagarea acestei des pomenite „culturi a îmbrăcămintei", ar merita discutat mult mai mult. Pentru că, după părerea mea, se face mult prea puțin.

Red. : Aveți dreptate. Să începem — modest — în rîndurile de față, prin a transmite cititorilor noștri ce recomandați drept caracteristici ale modei anului 1966.

CULORI, LINII, MATERIALE „TIP 1966"

Tov. ing. *B. Doric*, șeful secțiunii tehnic al F.C.T. „București", oferă cititorilor noștri următoarele informații, așa cum se desprind ele din caracterizarea colecției pe 1966 a celei mai importante fabrici de confecții din țară :

Culorile o luminoasă, în tonuri limpezi, mult roșu, de la roșu-flăcări la roșu-tomate, roșuri calde, uneori bătînd în mov, frez, alb, șuanțe de tvoar, galben în tonuri de la citron pînă la auriu și de asemenea mult bleu, albastru, bleumarin. Dintre culorile neutre, grisul și bejul. Pentru îmbrăcăminteа sport, combinația bleumarin-roșu-alb deține recordul.

Țesăturile sînt netede sau cu reliefuri mici (au căzut în disgrație țesăturile flamate, a revenit în modă gabardina) ; tricotul și jerseul sînt favoritele anului. Se vor purta mult ecossezul, carourile de diferite dimensiuni, dungile, diagonalele, pied-de-poule. Pentru vară, țesături de bumbac transparente și din in cu aspect de etamină și de pestrung, tuul și imprimate. Desenele de imprimeuri sînt mici, geometrice, carouri sau flori mărunte.

Pantofii. Au scăpat, în sfîrșit, de tirania ucigătoarelor vîrfuri ascuțite și a tocurilor cui. Vîrful s-a rotunjit sau a devenit alungit și ușor pătrat, căpușa e montantă, tocul gros și drept. Se poartă mult comozii pantofi din textile (total e să fie concepuți și executați cu gust).

Linia. Mantourile, ca și rochiile, urmează îndeaproape linia corpului, sînt „mici", nepermițînd-și lărgimi ample, ci doar o anumită evazare spre tiv. Redingota își menține locul prim, sezonul îi împarte cu fusta (care cunoaște o diversitate nesfîrșită : dreaptă, în cute duble, evazată, cu tigheluri, cu plisteă). Puloverele sport, jachetele, pesetele trei sferturi, beretele croșetate sau împletite de mînă, iată „ideea vedetă" a anului. Pentru seară, rochia fără mînecî, ușor evazată, cu broderii din mărgele sau cu garnituri de blană.

ATENȚIE: UN POST-SCRIPTUM IMPORTANT

A. Variaux : Aș dori să adăugați un post-scriptum la aceste recomandări, un P.S. care mi se pare chiar mai important decît recomandările anterioare. A fi modern în îmbrăcăminte nu înseamnă de loc a respecta cu sfințenie oarbă toate mesajele modei, ci a-ți alege ceea ce îți se potrivește mai bine. O fată tînără, oricît ar fi ea de drăguță, dacă e scundă și are piciorul plin trebuie să evite categoric modelul ciorapi groși împletiți din fină colorați ori fusta în cute duble. Haina redingotă nu convine femeilor cu talia nemarcată, iar fustele prea scurte trebuie de asemeni evitate cînd piciorul nu e desăvîrșit. Trebuie să învățăm a ne cunoaște, a ne alege cu discernămînt îmbrăcămintea.

Red. : În fond, aici e vorba de a-ți forma fiecare un stil propriu, adecvat personalității, înfățișării, tipului temperamental și chiar mediului în care se află. Este oare stilul și o chestiune de vîrstă ?

R. Solomonicî : Nu cred. Ba aș spune chiar că dimpotrivă. Prejudecata după care o femeie mai în stare trebuie să se îmbrace numai în negru și maro a fost și mai trebuie făcă mult combătută. O siluetă bine păstrată își poate permite, la orice vîrstă, culorile deschise și chiar albul, un costum bleumarin, o fustă evazată. Și nu e de loc obligatoriu ca o fată tînără să îmbrace o rochie roz-pastel, cînd nuanța tenului, a părului sau genul ei — să zicem sportiv — nu i-o îngăduie.

Red. : Să pledăm deci pentru crearea unui stil personal de îmbrăcăminte.

O rochie tipică pentru stilul Courrèges: din jersey alb, ea este traversată de diverse linii paralele și perpendiculare în culori contrastante.

Stilul feminin își păstrează totuși adepții: jabou, mică tocă cu voaletă, materialul vaporos dau grație acestei rochii de seară.

A. Varlam: Și pentru decență. Pentru măsură. Pentru gust.

Red.: Ajungem din nou deci la problema educării gustului. Ce ați sugera în această privință, ce metode noi — sau mai eficiente — ați propune?

Interlocutorii noștri au găsit, fiecare, câte o sugestie interesantă. Cum ar fi amenajarea unor vitrine permanente, în câteva puncte centrale din București (dar și din alte orașe, adăugăm noi), în care să se arate lunar ce e nou în modă; sau existența unor emisiuni săptămânale de modă la televiziune (în fond, de ce rețeta gospodinei da și sfaturile foarte competente de modă nu?); sau apariția regulată în presă a unor articole, fotografii și desene de modă, care să nu fie doar niște simple și laconice informații; sau organizarea regulată a unor spectacole de modă (și nu doar de două, trei ori pe an, cu prilejul contractărilor comerciale, cum se întîmplă acum).

Red.: Să sperăm că în organizarea acestor „cursuri" de cultura îmbrăcămintei se poate conta și pe dv., creatorii de modă de la F.C.T. „București"?

R. Solomonică: Fără îndoială. Și din toată inima.

Red.: Entuziasmul acesta general mi-aș permite să-l mai... temperez cu o singură întrebare: cînd și în ce măsură ne vom putea bucura cu toții aflînd în magazine replici ale modelelor prezentate în colecție? Pentru că, o știți și dv., nimeni nu se poate mulțumi cu simple demonstrații ocazionale de virtuozitate...

C. Dima: Noi am creat, rămîne ca reprezentanții comerțului să contracteze, să nu fie excesiv de reținuți în fața noului.

Red.: Nu vă supărați, dar mi se pare inutil să relaxăm de la început vechea dispută dintre industrie și comerț sau mai bine zis acea încercare a fiecăruia de a atribui celuilalt toate păcatele în materie de aprovizionare. Mi se pare că sînteți părtași egali în toate reușitele dar și în toate lipsurile. Presupunînd că de astă dată lucrătorii din comerț vor fi mai sensibili la nou (și sîntem din ce în ce mai îndreptățiți să o credem) e de sperat că dv., producătorii de confecții, o să puteți asigura tot ce se va comanda din aceste frumoase colecții festive. În fond, nu se fac niciodată expoziții de dragul expozițiilor și nici colecții de dragul colecțiilor. Așa că...

Sanda FAUR

Fotografii de Elena GHERA

COPII

16/24

ORIZONTAL: 1) „Vicleanul copil de casă" din poezia „Luceafărul" de Eminescu — Arici ..., revistă pentru cei mici. 2) Scriitor italian, autorul cărții „Inimă de copil" — Prunc (fig.). 3) Cea a copiilor noștri constituie obiectul muncii pline de abnegație a rețelei medicale pediatrice — Posedă — ... Baba, personaj din „O mie și una de nopți". 4) Siret — În primii ani de viață — Iubita lui Ferhad din „Legenda dragostei". 5) Numele unui joc cu mingea din Moldova — Specie literară mult iubită de copii — Vorbește mielul. 6) Salut roman — Autoarea sculpturii „Copilărie fericită" — De ordinul al treilea. 7) Nichel — Limpede — Niculae cel mic — Celebru copil francez, străpuns de 20 de baionete fiindcă a refuzat să strige: „Vive le roi!" (Trăiască regele!). 8) Se spune despre vîrsta copiilor între 14 și 16 ani — De viața unor copii fără suflet. 9) Scripete de iță — Autorul romanului „Copiii căpitanului Grant" — Articol (abr.). 10) Spărtură în gheață — Bolduri — Arc. 11) Măsuri agrare — „Dumbrava" lui Sadoveanu scrisă pentru cei mici — Interjecție. 12) Cărucior pentru copii — Insulă de corali. 13) Pădure sălbatică din nordul Asiei — Localitate în Argentina — Un pic... în Transilvania (2 cuv.). 14) Sesiune! — Alt personaj din basmele copilăriei — Omul cu lampa fermecată din poveștile Seherezadei. 15) Drumeți — Sclav spartan — Serveste! 16) Copil — Premiant! — Preș mai... modest. 17) Flămînzilă — Nu-i copil dar e... micuț — Inima creionului. 18) Enervări — Ajută la socoteli. Îndeosebi celor mai mici (pl.). 19) Gen de arbore (pl.) — Fir — „Copilul rege" din „Strigoii" lui Eminescu. 20) Balaurul din poveștile oltenești — Oraș în Italia — Lume multă. 21) Cute! — Autorul a 20 de miniaturi pentru pian intitulate „Din lumea copiilor" — A scris poezia „În locul unui cîntec de leagăn" — Marin Dobrescu. 22) Exclamație — Personaj feminin din comedia „Copilul altuia" de V. Škvarkin — Tragedie de Racine. 23) Curat — Zeița agriculturii, a cărei copilă, Persefone, a fost răpită de Hades — Copilaș. 24) Prietenească — Copil cu ghiozdanul la subsuoară — A folosi.

VERTICAL: 1) Autoarea poeziei „Pentru toți copiii lumii" — Neascultătorul fiu al lui Dedal, care și-a găsit sfîrșitul în mare — Din ce în ce mai multe, mai frumoase și mai bine înzestrate pentru copiii noștri — Zeița greacă născută din capul propriului ei tată. 2) Autorul tabloului „Copil cu vioară" — Personaj masculin din piesa „Atenție-me, copii!" de Lucia Demetrius — E accentuată la copiii care au fost crescuți sau speriați cu... „bau-bau" — Scriitor de limbă idiș, autorul povestirilor „Ce-o fi cu băiatul nostru?" și „Halal de mine sînt orfan". 3) Uniforme — Plantă oleaginoasă... furată — Zeița lunona, ca ocrotitoare a fecundității (mit.) — Marieta alintată. 4) Macagii — Spectacol foarte îndrăgit de copii — Veseli — Șase la romani. 5) Literatură (abr.) — Locul celor... neascultători — Dus cu zăhărelul — A scris cartea „Țara în care copiii nu rîd" — De acord. 6) Autorul poeziilor „Trei pionieri", „Motul, capra și copilul", „Copii de moți pe străzile din Cluj" ș.a. — Copil (fig.) — Autoarea poeziei „Copilul meu, să nu mă cauți" — De vîrsta copilăriei. 7) Poet român, autorul „Fabulelor pentru copii" — Extremă (sport) — A scris poeziile „În loc de copilărie", „Băiatul înalță un zmeu" ș.a. 8) Copilul copiluhui — Din arsenalul de joacă al copiilor (pl.) — Popor din vechime — Șorecar. 9) Peste — Personaj dintr-un basm cu o turbincă — Termen de respect cu care un copil se adresează unei persoane mai în vîrstă (dim.) — Apărută — Fire. 10) Curbe convexe închise — Cursuri — Colaboratori (peiorativ) — Culoarea inocenței — Dinsul. 11) Garanție — Astru — A se odihni — A repartiza o sumă de bani — Rar. 12) Cinstite — Mîncarea... copilașilor — Copil (fig.) — Tot copil este. 13) Număr! — Viitor fin (pl.) — Nimic mai mult — Fructul... bătăii — Făcut cadou. 14) Zăvor — Năzdrăvan personaj din poveștile orientale — Parte a Iașului unde a trăit într-o bojdeucă autorul vestitelor „Amintiri din copilărie" — Frații... dintr-o poveste chinezească. 15) Din „utilajul" școlarilor — Copilașul care-ți zăgetează... inima (mit.) — Exemplu de proastă educație din schița „Vizita" de I. L. Caragiale — Copilandru (fig.). 16) În excursie (pl.) — Termen din jocurile copiilor — Ține loc de mamă.

Dumitru IACOBESCU

Cuvinte rare: ICO, ENA.

Dezlegarea jocului „SUS CORTINA" ! apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) DISTRIBUTIE — ADAM. 2) INTREBARE — PATIMA. 3) STRAPONTIN — CAMUS. 4) TRAGE — I — CORINA — T. 5) RADITA — PARADA — MI. 6) ARACI — AL — ADASTA. 7) CE — OTELAR — A — IONI. 8) T — EMINESCU — TUDOR. 9) IA — EIGA — RAI — ONO. 10) VLAD — LETON — MAS — N. 11) ERITEM — RINOCERI. 12) ACTE — ZERO — ART — EC. 13) PSI — SARURI — ARGA. 14) LASAT — IMITATIE — D. 15) ANTRACTE — AMATORI. 16) UD — OFT — NF — A — EBEN. 17) DRAME — LIRA — M — ACU. 18) AI — ATR — TABLOURI. 19) T — T — AER — PA — BOTTA. 20) IORA — GALA — LI — OAT. 21) PUBLIC — NAILON — A. 22) REPREZENTATII — UM. 23) ORA — SOLIE — RETETA. 24) LA — PARIS — PARAVAN.

dialog cu cititorii

PRIMA FOTOGRAFIE, PRIMUL APARAT FOTOGRAFIC

„Cine a fotografiat pentru prima dată și cu ce aparat ?"

Constantin KALMI
Caransebeș

Răspunde ing. ARTAXERXE BUBULAC, membru în comitetul de conducere al Asociației artiștilor fotografi.

Istoria fotografiei începe cu Leonardo da Vinci, marele geniu al Renașterii italiene, care în secolul al XV-lea inventează „camera clara" — o cutie cu un fund format dintr-un geam mat, pe care se forma imaginea dată de razele de lumină care pătrundeau printr-un orificiu circular mic, aflat în peretele opus. Această invenție, care a făcut la timpul ei senzație prin bileiurile și tîrgurile Italiei, a fost preluată de pictorii portretiști, care o foloseau la executarea portretelor. Ulterior oamenii au căutat să rețină imaginea formată în „camera clara" și numeroși au fost aceia care s-au ocupat de realizarea acestui țel. Printre aceștia, în Franța, — însă după o scurgere de aproape trei secole — doi asociați, Louis Jacques Mandé Daguerre și Nicéphore Niepce lucrau asiduu la punerea la punct a unui procedeu chimic pentru obținerea unei imagini stabile pe un suport metalic. Într-o zi ei au fost informați de un farmacist din Paris (care-i aproviziona cu chimicale) că în ajun s-a prezentat la el un necunoscut, care a cumpărat substanțe chimice pe care a afirmat că le folosește la niște experiențe pentru obținerea unor imagini stabile pe plăci metalice ; ceva mai mult, i-a arătat și o serie de astfel de imagini care dovedeau că cercetările lui fuseseră încununate de succes. Acest personaj nu a mai apărut niciodată, astfel că adevăratul inventator al fotografiei ne va rămîne pentru totdeauna necunoscut. Ceea ce a consemnat însă istoria este faptul că primul document oficial în care se descria un procedeu pentru obținerea unei imagini stabile pe un suport, obținută cu ajutorul luminii, este un memoriu semnat de Daguerre și Niepce prezentat Academiei Franceze, care la rîndul ei îl predă celebrului fizician Arago pentru a referi asupra lui. Acesta, în memorabila ședință a Academiei Franceze din 7 ianuarie 1839 anunță oficial inventarea fotografiei. Procedeul a fost numit la început dagherotipie în cinstea lui Daguerre, denumirea de fotografie apărînd mult mai tîrziu.

Prima dagherotipie făcută în 1837, înfățișînd o natură moartă cu diferite obiecte, printre care și o sticlă, așezate pe o masă, se află acum în păstrare la Societatea franceză de fotografie din Paris. Camera fotografică cu care au lucrat Daguerre și Niepce a fost construită de Charles și Vincent Chevalier, opticieni din Paris. În anul 1841, un profesor de matematică din Viena numit Petzval calculează primul obiectiv fotografic din lume ; este vorba de celebrul obiectiv pentru portret „Petzval", folosit și astăzi (dublă combinație de lentile) corectat pentru aberații sferice și cromatice cu deschiderea relativă F : 3, 6, care permitea timpi de expunere de 30 ori mai scurți decît obiectivele lui Chevalier (simple menisc uri). Același Petzval se asociază cu un mecanic-opti ian din Viena, numit Voigtländer, care mutindu-se în Germania fondează prima fabrică de aparate fotografice din lume, fabrică care există și astăzi. Primele aparate fabricate de Voigtländer — cu toate perfecționările aduse — erau mari, grele și scumpe, rămînînd astfel apanajul celor puțini. Într-o zi, un oarecare George Eastman din New York s-a gîndit că ar fi o afacere rentabilă să pună fotografia la dispoziția marelui public amator. Pentru aceasta el a realizat un aparat mic, ușor portabil și ieftin ; acest aparat cu rolifilm a fost astfel creat în august 1888, dîndu-i-se denumirea de Kodak, marcă azi binecunoscută.

În prezent, la 128 ani de la apariția ei, fotografia este prezentă în aproape toate domeniile de activitate omenească — mărturie vie a geniului creator uman.

POEZIA ESCHIMOSĂ

„Am aflat de curînd de caracterul interesant al poeziei eschimose. De aceea, mi-ar fi prețioase cîteva lămuriri în legătură cu poezia acestei populații septentrionale".

V. MARDARE
București, str. Sergent Mușat, 14

Răspunde ION CARAION, scriitor.

Ca și despre literatura în stare „minerală" a altor populații mici, aflate departe de civilizație și trăind în condiții dure, vitrege, despre poezia eschimosă s-a luat cunoștință abia recent. Probabil că o edătură sau alta va lua și la noi, nu prea tîrziu, inițiativa și hotărîrea să înfățișeze curiozității zilnic mai diverse a publicului românesc un florilegiu din bucățile de o surprinzătoare puritate și omenie a locuitorilor din nord. Ele ar surprinde și poate că ar și educa, adresîndu-se într-o considerabilă măsură indeosebi tineretului.

Poetul danez Knud Rasmussen este acela care a publicat se pare, întîia oară o culegere bogată de cîntece eschimose, intitulînd-le *Cîntecele colibelor de zăpadă*. El a trăit un număr de ani printre eschimoși. În traducerea lui Paul Emil Victor, editura franceză Pierre Seghers, condusă de poetul cu același nume, a scos anu trecuți o mică antologie de asemenea poeme. De asemeni, italienii au dat la iveală un mănunchi de astfel de cîntece însoțite de o prefață și de numeroase desene, unele mai expresive decît altele. Versiunea italiană e semnată de Joyce Lussu, care ne mărturisește că a luat cunoștință de existența lor la Copenhaga, într-o seară, „în casa poetului danez Uffe Herder și a Muriei Giacobbe", care l-au ajutat să se apropie de ele traducîndu-i-le cu conștiinciozitate și precizie în franceză. Prumusețea lor constă într-o simplitate unică în redarea elementelor și de emoționare în contact cu ele. Lupta cu natura, cu singurătatea, cu foamea, cu moartea și cu nopțile, mulge pescarului de la miazănoapte accente de o forță copleșitoare și duioșii nebănuite. El n-are scriitori și artiști. Arta lui e orală sau manuală și îndeplinește o funcție evazivă. Toți cîntă și sculptează. Femei sau bărbați. După cîte ni se spune, nici măcar cuvîntul artă nu există în limba în care vorbesc ei, o complicată limbă de origine mongolă, cu agiomerate de cuvinte care n-au ajuns încă la funcții morfologice stabile și care se ghidează după o logică sui-generis. Așa adverbele *aici* și *atunci* se exprimă la ei prin același cuvînt, care confundă timpul cu spațiul și li scutește de niște complicații frecvente pe alte meridiane ..

Căsim în această poezie candori și fericire, spontaneitate și severii și o prelungită stare edenică în ciuda unei vieți lipse duse de creatorii ei.

PEȘTII — MARI ȘI MICI

„Care sînt dimensiunile minime și maxime ale peștilor ? De asemenea aș vrea să știu pînă la ce vîrstă trăiesc peștii ?"

Sandu TURCU
Iași

Răspunde ing. GH. I. CHELASE, ihtiolog.

Mărimea peștilor variază în limite mari. Astfel, cel mai mic dintre peștii cunoscuți, poate și dintre toate vertebratele, este gobiidul *Pandaka pygmaea*, care ajunge la numai 7,5-11,5 mm. Foarte mic este de asemenea și un alt gobiid, *Mistichthys luzonensis*, care măsoară între 12 și 14 mm. Ambele specii populează apele în Insulele Filipine.

Pe de altă parte, printre pești se întîlnesc și giganți, cum sînt rechinii. Astfel, rechinul tropical *Rhinodon typicum* ajunge la o lungime de 20 m, iar rechinul polar *Cetorhinus maximus* măsoară 15 m. Comparativ cu peștii, mamiferele acvatice ating dimensiuni mult mai mari, cum este cazul balenei Jubarta *(Balaenoptera sibbaldii)*, care depășește 30 m lungime și cîntărește pînă la 150 000 kg.

În apele din țara noastră se găsesc pești de diferite mărimi și greutăți. În izvoare și bălți, cei mai mici pești sînt : boarța *(Rhodeus sericeus amarus)* de 4,5-9 cm și plevușca *(Leucaspius delineatus)* de 6-9 cm. Uriaș în apele noastre dulcicole este somnul *(Silurus glanis)*, care în Dunăre poate ajunge la o mărime pînă la 4 m și la o greutate de maximum 300 kg. În Marea Neagră, alături de o sumedenie de pești mici grupați în nesfîrșite bancuri sau cîrduri, ca gingirica *(Clupeonella delicatula)*, aterina *(Atherina mochon pontica)* etc. ale căror mărimi nu depășesc 8-14 cm, trăiește și solitarul morun *(Huso huso)* — gigantul sturionilor producători de icre negre, a cărui lungime depășește uneori 5 m ; el poate cîntări 600-800 kg și chiar mai mult. În literatura de specialitate se amintește de un morun pescuit în anul 1890 la gurile Dunării (Sf. Gheorghe) în greutate de 888 kg, dintre care : 600 kg carne, 127 kg icre negre, 143 kg capul și 18 kg intestine, vezica înotătoare etc.

Longevitatea diferitelor specii de pești este de asemenea foarte variată. Unii reprezentanți ai familiilor gobiide și scopelide nu trăiesc mai mult de 1-2 ani ; crapul trăiește între 20 și 30 ani, iar morunul pînă la cel mult 100 ani. Vîrsta peștilor se poate determina după inelele concentrice de pe solzi și alte piese calcaroase (opercule, vertebre, otolite, spini). Dorata naturală a vieții peștilor este strîns legată și de mersul metabolismului. La un număr mare de specii, încă după prima reproducere are loc uneori, datorită epuizării fiziologice, pieirea în masă a peștilor. Astfel, salomidele producătoare de „icre roșii de Manciuria" (din genul *Oncorhynchus*), ca și țiparul marin *(Anguilla anguilla)*, pier după prima reproducere. La multe specii îmbătrînirea este însoțită și de unele modificări morfologice, cum se întîmplă cu exemplarele bătrîne de *Gadus morrhua*, la care maxilarul inferior se curbează în formă de cîrlig, fapt ce îngreunează hrănirea și duce treptat la epuizare.

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze : Marin Bădărloiu, tehnician, Oltenița, str. Gh. Doja 9 : teme diverse, ilustrate ; Carmen Teslaru, elevă, com. Miercurea, rn Sebeș : ilustrate ; Giurcă Hariton, elev, com. Galicîuca, rn. Băilești, reg. Oltenia : sport, ilustrate ; Ileana Iliant, funcționară, depozitul raional I.S.A.A.R., Rupea, reg. Brașov : ilustrate ; Dumitru Popescu, inginer-mecanic, Botoșani, str. M. Kogălniceanu 52 : ilustrate ; Iacob Lucian, elev, Rm. Sărat, str. col. Tică Niculescu 1 bis : ilustrate ; Denis Luciolla Iordan și Ilona Nae, eleve, Pitești, str. Pintinei 7 : cinema, ilustrate ; Dumitru Brănescu, elev, Rm Vîlcea, str. Topolog 23 : ilustrate ; Gavril Vandici, tehnician, Fazanetia Goronișle. Gurbediu rn. Salonta : ilustrate ; Gabriel Gezase, laborant, București, str. Vaporul lui Astan 29, rn. 1 Mai : teme diverse ; Ion Barbu, student, Sibiu, str. Karl Marx 28, ap. 6 : teatru, cinema, ilustrate ; Maricara Puiu, elevă, Fălticeni, str. Republicii 19 : ilustrate ; Gabriela Nicovici, studentă, București—32, str. poet Buzdugan 3 : teme diverse, ilustrate ; Valentin Valerian, electrician, Tîrnăveni, str. Vînătorilor 12, reg. Mureș-Autonomă Maghiară : muzică ușoară, ilustrate , Viorica Vasilescu, elevă, Sibiu, Cal. Dumbrăvii 22 : ilustrate ; Constanța Boaca, elevă, Buzău, str. 24 Februarie 2 : ilustrate : Dumitru Manea, muncitor, Combinatul de cauciuc sintetic, Orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, str. Cașinului 1, sc. V, et. 1, ap. 59: sport, ilustrate ; Costel Teodorescu, elev, Școala profesională, str. Republicii 12, Oțelu Roșu, rn. Caransebeș, reg. Banat : ilustrate ; Cecilia Gavrilescu, elevă, Școala tehnică sanitară, str. Silozului 65, Craiova : ilustrate, teme diverse.

POȘTA NOASTRĂ

PETRU ONIȚĂ, SICULA, RAIONUL INEU. Am primit scrisoarea dv. care cuprinde numeroase întrebări, precum și o serie de sugestii. În acest număr vă dăm răspunsurile la propunerile făcute. 1) Concursurile „cine știe cîștigă" au efect sub forma de examen oral. Nu credem că ar da bune rezultate în revistă. 2) Fotografii interesante din trecut — „foto-amintiri" cum le denumiți dv. — publicăm cu plăcere ori de cîte ori ni se oferă. Dar cu o condiție : să fie într-adevăr interesante. 3) Exact pentru aceasta am și înființat rubrica intitulată „Colțul automobilistului" : să descriem diferite tipuri de autovehicule, să dăm sfaturi automobiliștilor asupra regulilor de întreținere a mașinii etc. 4) Am publicat și vom mai publica prezentări ale vieții și activității unor oameni de știință, cultură și artă.

În ce privește întrebările pe care ni le-ați pus, vă vom răspunde în unul din numerele viitoare.

VIRGINIA PASCAL, BUCUREȘTI. Cuvîntul „bibliotecă" derivă din cuvintele grecești „biblion" (carte) și „theke" (dulap). Însemnînd deci un dulap pentru păstrat cărți. Cele mai vechi biblioteci publice din antichitate sînt cunoscute începînd din mileniul al III-lea î.e.n. în Egipt și în China. Dintre acestea, cea mai celebră a fost biblioteca din Alexandria (Egipt), înființată în secolul al III-lea î.e.n. de către primii doi monarhi din dinastia Ptolemeilor, dezvoltată foarte mult (circa 700 000 volume), distrusă parțial în anul 47 î.e.n. cu prilejul ocupării Egiptului de către romani și mai apoi, începînd din anul 390 al erei noastre, a suferit urmările tuturor invaziilor și ale luptelor religioase purtate în această parte a lumii, fiind pînă la urmă total distrusă. O legendă spune că ultimele ei resturi ar fi fost distruse din ordinul califului Omar în anul 641, care ar fi emis atunci celebrul sofism : „Ori cărțile acestea sînt conforme cu Coranul — și atunci sînt inutile, deci trebuie să fie distruse , ori sînt contrarii Coranului și atunci abia trebuie să fie distruse"

VIORICA ONEA, BRAȘOV. Romanul „Zeii coboară din Olimp" de Dimos Rendis, după care s-a realizat și filmul „Runda 6" este unul și același roman cu cel apărut în „Flacăra" din anul 1958 sub titlul „Farul 6" și semnat Maria Roman. La mijloc nu e nici un „mister" : scriitorul și-a publicat prima formă a lucrării sale semnînd-o cu un pseudonim. Adresa dv. — cînd vă va veni rîndul.

V. SILVIAN

Povestea vorbei

DIN LUMEA NECUVÎNTĂTOARELOR

Observarea formei, a mișcărilor, a felului de viață al animalelor a sugerat din totdeauna ideea de a crea cuvinte derivate de la numele acestora, pentru a denumi cu ele obiecte, însușiri, acțiuni relativ asemănătoare celor remarcate în lumea necuvîntătoarelor. Mișcarea comparabilă cu zborul *fluturelui* s-a numit *a flutura*, o aglomerare de oameni în continuă agitație se cheamă *furnicar*; un drum sinuos amintește de mersul *șarpelui*, de aici ideea de a spune că drumul *șerpuiește*. Din același motiv vorbim despre *serpentinele* unei șosele de munte (în franțuzește *serpent* înseamnă tocmai „șarpe").

Citeodată relația dintre anumite cuvinte și numele de animale nu se impune de la sine, de aceea mulți nici n-o bănuiesc. Dintre cei ce au auzit de instrumentul muzical popular *buhai* sînt destui care nu știu că numele său se explică prin cuvîntul regional *buhai*, cu sensul de „taur" (sunetul scos din acest instrument a fost comparat cu mugetul taurului).

În loc de „om ticălos, mîrșav" spunem adesea *canalie*, termenul a apărut mai întîi în italienește *(canaglia)*, cu sensul de „haită de cîini" și e format de la *cane* (=cîine), animalul acesta simbolizînd la mai multe popoare răutatea, sălbăticia.

O construcție funerară, cu firide destinate urnelor cu cenușa celor incinerați, se numește *columbar*. Numele e latin *(columbarium)* și provine de la *columba* (=porumbel). *Columbarium* a însemnat mai întîi „coteț pentru porumbei, hulubărie", sensul de „construcție funerară" adăugîndu-se atunci cînd romanii au remarcat că între firidele unui columbar și compartimentele unei hulubării există oarecare asemănare.

Sorin STATI

Coltul automobilistului

ÎN TIMPUL RODAJULUI

Ați plecat de o oră în prima cursă de rodaj.

Sînteți singur și parcă regretați că autoturismul nu are radio. Poate că-i mai bine așa: nu v-ați obișnuit încă să conduceți o mașină cu... muzică.

Fîșîitul roților pe asfalt și zumzetul regulat al motorului vă impresionează plăcut auzul. V-ați făcut una cu mașina: îi simțiți încordarea, efortul și participați din plin la acest efort, vrînd parcă să o ajutați.

Vă adunați gîndurile și vă concentrați asupra volanului, înghițind cu ochii panglica ondulată a șoselei. Vă uitați la vitezometru; acul oscilează ușor în jurul cifrei 50, iar kilometrajul indică 65 km parcurși.

Trebuie să opriți. În perioada rodajului, după fiecare 40-50 km rulați, trebuie să controlați:

— încălzirea motorului, a cutiei de viteze și a diferențialului;

— încălzirea tamburilor de frînă;

— funcționarea motorului la diferite turații;

— fixarea piuliților de la roți;

— fixarea piuliților de la bridele (brățările) de strîngere a arcurilor cu foi;

— etanșeitatea racordurilor sistemului de frînare.

Virați ușor spre dreapta, scoateți autoturismul de pe șosea și opriți într-o pajiște. Lăsați motorul să mai funcționeze vreo două, trei minute, apoi opriți-l.

Adesea, în asemenea ocazii puteți constata că motorul este fierbinte, însă nu exagerat, și că cutia de viteze și diferențialul au funcționat normal. Uneori însă, tamburul unei roți — să spunem al roții dreapta spate, care ar trebui să fie rece (ca și ceilalți de altfel), s-a încălzit puțin.

Nu mai puteți continua drumul așa. Trebuie neapărat să reglați saboții de frînare ai roții buclucașe.

Eliberați frîna de mînă și cu două pietre la roțile din față imobilizați mașina. Ridicați cu ajutorul cricului roata „bolnavă" de pe sol și rotiți-o încet; merge cam greu, într-adevăr.

Cu cheia potrivită răsuciți ușor unul din șuruburile de reglaj al saboților (le veți găsi numai după ce a-ți intrat sub mașină, în spatele talerului roții, de o parte și de cealaltă a acestuia) pînă cînd roata învîrtită cu cealaltă mînă se oprește brusc; înseamnă că sabotul a intrat în contact cu tamburul, provocînd frînarea.

Răsuciți șurubul în sens contrar cu aproximativ 20°, executînd aceleași operații și la șurubul de reglaj din partea cealaltă a talerului.

Bineînțeles, roata se învîrte mult mai ușor, așa că vă puteți continua drumul nestingherit.

Ing. Lucian STAN

cadran internațional

UNUL DIN 38 000

La Luxemburg există un tribunal care se ocupă de litigiile dintre diferitele cercuri industriale și financiare din Piața comună. În acest moment, la grefa tribunalului se află depuse nu mai puțin de 38 000 dosare care își așteaptă rezolvarea !

În actualele condiții determinate de atitudinea adoptată de Franța față de partenerii ei din C.E.E. s-ar putea ca aceste dosare să mai zacă încă multă vreme fără a putea fi soluționate. Motivul este binecunoscut : Franța se opune acțiunii unor organisme care ar avea dreptul să adopte hotărîri peste capul guvernului de la Paris. Or, curtea de justiție de la Luxemburg poate emite tocmai asemenea hotărîri. Inițial Franța nu s-a opus acestei activități. Astăzi însă, cel puțin pentru perioada în care actualele contradicții dintre Paris și celelalte cinci capitale continuă să fiinteze, autoritățile franceze nu vor să dea ascultare unor judecători străini.

Multe dintre cele 38 000 de dosare în suspensie privesc întreprinderi franceze. Litigiile aduse în fața amintitului tribunal se referă la mult controversata problemă a înțelegerilor dintre diferitele întreprinderi.

Sub această aparent nevinovată expresie „înțelegeri între întreprinderi" se ascunde binecunoscuta practică de împărțire monopolistă a piețelor de desfacere. Metoda, de altfel caracteristică modului de producție capitalist, este interzisă formal prin acordurile de la Roma. În realitate însă, numeroase firme din C.E.E. și-au împărțit teritoriul „celor șase" în zone de influență.

Unul din cazurile semnificative, deși poate nu cel mai important, este cel cunoscut sub numele „Gründig și Consten". Cunoscuta firmă vest-germană producătoare de magnetofoane, aparate de televiziune și de radio a concesionat în exclusivitate vînzarea produselor sale în Franța societății Consten. Iată însă că între timp a apărut și un alt importator francez al magnetofoanelor vest-germane. Acesta și le procura de la o serie de angrosiști vest-germani care obțineau marfa chiar de la producător. Consten s-a adresat atunci justiției franceze pentru a obține îndepărtarea concurentului. Pentru prima oară în Franța, Curtea de apel din Paris a oprit judecarea procesului și a amînat darea unei hotărîri în așteptarea verdictului pe care l-ar da în această afacere amintitul tribunal al Pieței comune. Acesta din urmă nu dă dreptate lui Consten și condamnă principiul acordării unei concesiuni pe un anumit teritoriu. În fața acestei situații, Gründig (ca și Consten) face apel împotriva sentinței și cere respectarea contractului de concesiune încheiat.

Între timp tribunalul francez a încetat să se mai ocupe de acest caz. La rîndul său guvernul vest-german a intervenit în apărarea intereselor firmei Gründig. Ocupîndu-se de această dispută, presa franceză se întreabă însă dacă este normal ca un tribunal francez să aștepte ca un tribunal străin să ia o hotărîre pe baza căreia să se poată da apoi o sentință care privește un cetățean francez...

Eugen PHOEBUS

„CONTRABANDIȘTII"

Utilitatea porumbeilor voiajori în transporturile de mesaje la mari distanțe este îndeajuns de verificată. Primii care au inițiat această originală poștă au fost egiptenii și perșii. Regele Solomon s-a folosit și el de porumbei în luptele pe care le-a purtat. Au urmat romanii și grecii. În 1914, porumbelul Cher Ami a străbătut cei 450 de km dintre Paris și Lyon salvînd viața a patru batalioane franceze ; în 1944, un altul, grav rănit, a traversat Normandia, semnalînd statului-major aliat poziția inamicului. Includerea porumbeilor în partea „combatantă" a diferitelor armate este deci un fapt cunoscut de mult.

Mijloacele contemporane de telecomunicații n-au exclus nici ele utilizarea porumbeilor purtători de mesaje. Așa, de exemplu, unele ziare japoneze îi folosesc vara, cînd firele telegrafice sînt rupte de furtuni, pentru primirea sau expedierea de corespondență. În 1958, în alegerile care au avut loc în Argentina, sute de porumbei au transportat rezultatele scrutinului spre marile orașe (Tucuman, Salta, Buenos Aires). După această dată columbofilii argentinieni au început să-și „specializeze" păsările în transportul de mesaje farmaceutice sau chiar medicamente. Recent însă s-a descoperit o nouă utilizare a porumbeilor călători, care a stîrnit senzație : la Buenos Aires și în alte orașe mari din Argentina vin și pleacă porumbei voiajori care trec peste Brazilia, Paraguay și Chile. Ei nu transportă însă nici mesaje, nici medicamente, nici... creangă de măslin. Sînt „contrabandiști" : duc dintr-o parte în alta minuscule pietre prețioase sau cantități mici de metale prețioase. Și nimeni n-are ce să le facă. Deocamdată.

Dorin NOVĂCEANU

ALEGERI NEW YORKEZE

Pentru alegerile municipale din noiembrie de la New York zarurile au fost aruncate. Candidatul republican Lindsay, considerat de „New York Herald Tribune" ca „omul cu cele mai multe șanse prezentat de G.O.P. în ultimele două decenii", va fi înfruntat de Abraham Beame.

Desemnarea lui Beame, care a lucrat în cadrul municipalității newyorkeze în calitate de director al bugetului, a fost obiectul unei dispute îndîrjite. Actualul primar, R. Wagner, după ce a anunțat că se retrage, a sprijinit candidatura președintelui Consiliului municipal, Paul Scrivane, dar în „preliminarii" omul primarului a fost învins. Această situație pare să aibă implicații mai largi, dincolo de scena politică newyorkeză. Oficial, Wagner a anunțat că nu-și mai prezintă candidatura din pricina problemelor complicate ale administrației marelui oraș, neomițînd însă să facă reclama realizărilor sale municipale ; pe de altă parte însă, presa americană a dezvăluit că Wagner intenționează să-l înfrunte pe actualul guvernator al New Yorkului, Nelson Rockefeller, în alegerile din 1968. Or, postul de guvernator al marelui oraș american reprezintă adesori o platformă de lansare în cursa pentru Casa Albă. De altfel însuși N. Rockefeller nu a renunțat încă la lupta pentru a obține candidatura republicană în alegerile prezidențiale din 1968...

Dar preferința pentru Beame în preliminariile newyorkeze (considerată o „palmă pentru Wagner") are ecou și pe alte planuri, ținînd seamă că el a anunțat că își axează campania pe teme care constituie un atac împotriva întregului partid republican. Imediat după desemnarea sa drept candidat democrat, Beame a declarat : „Sforile sînt trase de rockefelleri și de nixoni împreună cu întreaga gardă republicană veche. Voi lupta împotriva liderilor partidului republican, pe care locuitorii New Yorkului îi resping, și cărora eu le spun : Nu veți putea cuceri primăria".

Lupta pentru primăria New Yorkului constituie prima dispută electorală de amploare între democrați și republicani după realegerea din 1964 a președintelui Johnson. Cei care se ocupă cu sondarea opiniei publice pun deci un mare preț pe alegerile din New York, din noiembrie, considerîndu-le ca un indiciu asupra șanselor celor două partide mari în alegerile parțiale pentru Camera Reprezentanților și Senat din 1966

Z. FLOREA

A. D. Beame (stînga) participînd la o discuție televizată înainte de a fi desemnat oficial candidat din partea partidului democrat la postul de primar al New Yorkului.

...ÎN PATRU VARIANTE

Ziarele occidentale au publicat, în ultimii ani, în repetate rînduri vești despre furtul unor capodopere făcînd parte din patrimoniul artistic al unor țări cu vechi tradiție de cultură ca Italia, Franța, Anglia etc. Frecvența acestor cazuri a determinat ICOM (Organizația internațională a muzeelor) să întreprindă un studiu amănunțit asupra celor mai eficiente metode de păzire a muzeelor împotriva furturilor, incendiilor sau a daunelor ce ar putea fi pricinuite de ostilități militare. La alcătuirea acestui studiu, ICOM a colaborat cu Interpol-ul, cele două organisme efectuînd anchete paralele în 17 țări.

Din cele constatate, autorii studiului au remarcat că sînt rare cazurile cînd o capodoperă furată este vîndută prin rețeaua obișnuită de desfacere a obiectelor de artă. Căci mijloacele moderne de informare fac ca furtul unui tablou, unei statui sau mobile de preț să fie cunoscut numaidecît. Ceva mai frecvente sînt furturile „în comision", adică la cererea unui amator. Ele sînt totuși dese — arată studiul — întrucît colecționarii mai importanți sînt de notorietate publică, ceea ce ușurează cercetările. Cele mai uzuale furturi de obiecte de artă sînt acelea urmate după un timp de șantaje, de amenințarea că, în caz de neplata unei sume de bani, operele de artă vor fi distruse.

Pentru a preveni furturile, ICOM recomandă instalarea în muzee a unor sisteme capabile să avertizeze simultan postul de supraveghere cel mai apropiat de punctul în care se află opera respectivă, postul central de supraveghere al muzeului și comisariatul de poliție al cartierului. Acest sistem trebuie să dea mai întîi o prealarmă (de pildă, atunci cînd hoțul sparge o vitrină sau atinge un tablou) și o alarmă propriu-zisă, cînd din vreo vitrină a fost rușnrat un obiect sau cînd tabloul atins a fost scos de pe perete.

Dispozitivul de semnalizare trebuie să funcționeze pe principiul a patru variante, în așa fel ca serviciile de pază să știe numaidecît ce operă de artă e amenințată și în ce mod acționează hoții. Aceste variante sînt : un con-

La poliție federală vest-germană sînt înregistrate peste 10 000 lucrări de artă furate.

Cuvîntarea ministrului afacerilor externe al Republicii Socialiste România, Corneliu Mănescu, șeful delegației țării noastre la cea de-a 20-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U., a fost primită cu interes, fiind apreciată de numeroși observatori ca aducînd o contribuție importantă la lucrările actualei sesiuni. În fotografie : Corneliu Mănescu, împreună cu Couve de Murville, ministrul de externe al Franței, într-o pauză a lucrărilor Adunării Generale.

Silit cu 10 luni în urmă să se exileze în Franța, fostul președinte al Braziliei, Juscelino Kubitschek, s-a reîntors în țară a doua zi după desfășurarea alegerilor pentru desemnarea guvernatorilor a 11 state braziliene, alegeri în care, precum se știe, au ieșit învingători candidații opoziției. Iată-l în fotografie la sosirea pe aeroportul din Rio de Janeiro.

Prima femeie judecător la Înalta Curte de justiție din Anglia a fost numită recent de către regina Angliei. Iat-o în fotografie pe Mrs. Lane părăsind Camera Lorzilor după depunerea jurămîntului.

trol asupra fiecărui coridor și săli ; un control menit să semnalize efracția ușilor sau eventualele deschideri practicate în ziduri, plafoane sau dușumele ; un control asupra fiecărei opere de artă în parte ; un control special cu scopul de a mobiliza imediat un grup de poliție, în cazul agresorilor înarmați.

În sfîrșit, ICOM mai propune o serie de alte sisteme de semnalizare, de diverse tipuri — termice, acustice, electrice — arătînd calitățile și defectele fiecăruia.

D. HÎNCU

CLIO LA LOC DE CINSTE

O anchetă publicată nu demult de revista „Arta" și închinată muzei istoriei, Clio, stabilește acest fapt semnificativ : cititorii francezi sînt astăzi mai mult decît oricînd pasionați de lectura cărților de istorie : „Niciodată nu s-au publicat atîtea lucrări istorice ; apar în fiecare zi, în toate formatele și la toate prețurile". Pentru 7% dintre bărbați și 12% dintre femei lectura istorică este preponderentă în raport cu celelalte (curios, la acest capitol recordul îl dețin tinerele sub 18 ani : 18% dintre ele au drept cărți de căpătîi cele de istorie).

Pasiunea aceasta nu ține numai de curiozitatea pentru lumea trecutului, ci mai ales de interesul stîrnit de contemporaneitate : „...presa, radioul, televiziunea fac din fiecare dintre noi un martor al unor evenimente internaționale ce nu ne pot lăsa indiferenți", subliniază revista sus-amintită.

Statisticile dovedesc că lucrările cele mai citite sînt cele care se ocupă de perioada celui de-al doilea război mondial și de anii următori acestuia ; dintre toate epocile istorice, 28% dintre bărbați își manifestă interesul pentru anii amintiți ; urmează, în ordinea stabilită de anchetă, epoca revoluției burgheze din Franța și a domniei lui Napoleon (interesant : aici procentul cititorilor tineri și al celor în vîrstă este aproape egal, oscilînd în jurul lui 18-21%).

Antichitatea are foarte puțini iubitori : în medie 3% dintre cititori.

Sondajul a relevat faptul că oamenii caută în paginile cărților de istorie nu atît descrierea rece, riguros științifică a evenimentelor, cît mai ales atmosfera, sufletul specific al fiecărei epoci, amănunte din viața de zi cu zi a eroilor îndrăgiți. De aceea, cărțile-monografii, închinate personalităților, sînt cele mai solicitate. De altfel, la întrebarea „după ce criterii vă alegeți lecturile istorice", 18% dintre cei intervievați au dat același răspuns : „Am în vedere personajul central". Și, la loc de cinste, figurează Napoleon (căruia i s-au închinat numai în ultimii douăzeci de ani, și numai în Franța, 67 de lucrări), Robespierre, Ludovic al XIV-lea, Jeanne d'Arc precum și personalitățile politice de seamă ale epocii noastre.

M. MIHĂILĂ

TELEVIZIUNE ÎN OGLINDĂ

Învățămîntul prin metode audiovizuale este aplicat pe o scară din ce în ce mai largă. Stadiul proiecției de diapozitive și de audiere a benzilor de magnetofon începe chiar să fie depășit, luîndu-i locul astfel de metode moderne ca televiziunea. Aceasta este utilizată fie în circuite deschise, fie în circuite închise, lecția putînd fi, în acest ultim caz, urmărită de un grup de școli determinate.

Foarte des, predarea televizată nu este utilizată decît ca un auxiliar la învățămîntul tradițional. Recepția imaginilor prezenta însă, în aceste cazuri, unele inconveniente. Utilizarea unui televizor convențional face ca vizionarea să fie limitată de depărtarea de ecran ; astfel numai o minoritate dintre elevi pot să urmărească cu folos lecțiile predate ; se pot utiliza proiectoare de televiziune, dar atunci ești de fapt obligat să faci film, adică să proiectezi în sala de clasă, în întuneric. Pentru a se remedia aceste inconveniente, un constructor francez a pus la punct recent un procedeu nou, denumit „poliviziunea". Poliviziunea utilizează televizoare speciale, care sînt plasate în poziții neobișnuite. Ecranul, plat, este de 59 cm și este suspendat de plafon. Imaginea în acest aparat se prezintă inversată. O oglindă plasată pe pupitrul elevului, care poate fi orientată de acesta în orice direcție, îi permite să vadă imaginea readusă în poziția reală. Fiecare ecran poate fi receptat în 15 oglinzi, deci 15 elevi așezați în trei rînduri a cîte 5. Într-o clasă, deci, se află 2-3 ecrane suspendate, în funcție de numărul elevilor.

Cursurile astfel televizate pot fi urmărite luîndu-se în același timp note, iar profesorul are posibilitatea de a le completa cu figuri pe tablă, în plină lumină.

I. M.

AM PESCUIT „CAROTA" ÎN STRÎMTOARE

Protozoarele din era cenomaniană ne vor dezvălui oare secretul viitorului tunel sub Canalul Mînecii ? Pentru a-l afla, m-am dus să pescuiesc „carote" în Marea Nordului, la o milă în largul portului Dover, pe „GEM-111", platforma de foraj a GETM-ului. *) Carotele despre care este vorba sînt — firește — probele de creștă pe care trepanul le aduce din adîncurile subsolului marin.

De departe, „GEM-111" seamănă cu o ciudată și futuristă „insulă pe picioare". Ca să ajungi pînă la ea trebuie să te agăți de funiile unei nacele care te ridică la 35 metri în aer și te depune alături de cercetătorii mării care își încheie cel de-al 70-lea foraj, ultimul dintr-o serie care însumează 12 kilometri — unele probe fiind extrase de la adîncimi depășind șuta de metri.

„GEM-111" seamănă cu platformele de extracție sau prospectare a petrolului. „Picioarele" sînt compuse din coloane metalice de 59 m înălțime și 1,80 m diametru. Pe aceste patru coloane se deplasează printr-un sistem de cricuri un schelet de 50 de metri lungime și 27 de metri lățime. Înalt de 4 metri, acest schelet formează un fel de ladă (locuibilă, adăpostind un atelier și dormitoare) care se înalță deasupra apei, în funcție de necesități.

Comandantul de pe „GEM-111" a precizat :

— O campanie de foraj ne cere în medie 5,3 zile. Dar acesta e un termen variabil, totul depinzînd de neajunsurile care survin. Se întîmplă să pierdem uneltele : se desprind în puțul de foraj și trebuie atunci să le pescuim cu alte unelte, concepute special pentru asemenea operații.

„Cum se înalță platforma ? Întocmai ca cineva care s-ar cățăra pe o prăjină, ajutîndu-se cu mîinile și cu picioarele. Cricurile noastre operează alternativ cu două înșurubări suprapuse, la viteza de 25 de centimetri pe oră.

Pentru a ne deplasa trebuie să coborîm pînă la nivelul mării ; apoi, după ce desprindem picioarele de pe fund, unde se scufundă uneori cu cîte un metru, plutim. Ne-am deplasat pînă acum chiar și pe valuri de cîte 2,40 metri !.."

Cei 14 sondori și 16 oameni din echipaj care au lucrat cu schimbul în vara aceasta pe „GEM-111" au găsit oare în sfîrșit traseul tunelului cu care ne-a fost hrănită imaginația de un secol încoace ? Dar asta-i altă poveste...

René ROUGERON

Paris, octombrie 1965

**) Grupul de studii al tunelului sub Canalul Mînecii.*

Platforma „GEM-111" cu ajutorul căreia, începînd din septembrie 1964, s-au întreprins prospectări geologice și geofizice în Canalul Mînecii, în vederea construirii viitorului tunel. Rezultatul acestor cercetări urmează a fi făcut cunoscut pînă la sfîrșitul anului.

FILMUL IRANIAN

Multe țări în curs de dezvoltare duc o luptă dificilă în vederea sprijinirii artei naționale. În ce privește cinematografia, promovarea acesteia este îngreunată de imensul aflux de filme din țări cu vechi tradiții.

Din acest punct de vedere sînt interesante măsurile luate de autoritățile iraniene. Astfel, fiecare cinematograf e obligat ca la zece filme străine să prezinte cel puțin unul din producția autohtonă. Jurnalele cinematografice de proveniență străină sînt completate cu secvențe care prezintă cel puțin 3 evenimente legate de viața statului iranian. Acestea, ca și alte măsuri asemănătoare, au dus la schimbarea radicală a situației cinematografiei iraniene în ultimul deceniu, vechea Persie devenind una dintre cele mai importante țări producătoare de filme din Orientul Apropiat și Mijlociu.

Primele filme artistice iraniene au apărut înaintea celui de-al doilea război mondial. Dar cinematografia iraniană s-a dezvoltat mai ales în ultimul deceniu, perioadă în care s-au turnat aproape 300 filme de lung-metraj.

Cinematografia iraniană luptă cu multe greutăți și în primul rînd cu cele de ordin material. Producția este fărîmițată între numeroase mici întreprinderi. Dintre ele cea mai importantă este „Missaghieh" care a produs în ultimii ani în medie cîte 5-6 filme. Studiourile sînt deocamdată slab echipate, dar se fac eforturi pentru modernizarea lor. Astfel, studioul de sincronizare ridicat în apropierea stațiunii climatice Takhte Djamsid e dintre cele mai moderne. Un alt studio mai bine înzestrat se află la Teheran, unde se produc anual 3-4 filme.

Filmele, ca tematică, stil, ritm, sînt adaptate gustului și cerințelor publicului autohton în așa fel că ele să poată concura cu cele de proveniență străină. Temele cele mai des întîlnite sînt aventurile, războaiele etc. Treptat sînt abordate și probleme sociale și în special cele ale tineretului. Pentru spectatorul european filmele iraniene au un ritm prea lent, un joc teatral în care abundă scene de luptă, exagerate adesea pînă la naturalism.

Iranul nu dispune pentru moment de un institut de teatru sau de regie din care cauză cadrele se formează în străinătate. Se resimte o mare nevoie de actori și regizori.

Cel mai cunoscut regizor iranian este Bramis Aghamalian, care și-a început cariera în teatru și a realizat 6 filme. Un alt regizor cunoscut este Samul Khatchițian. Cel mai popular interpret masculin, Arman, azi în vîrstă de 45 ani, și-a început cariera teatrală la 17 ani, iar în cinematografie are la activul său 15 roluri. Un alt actor îndrăgit este fostul campion mondial la lupte, Fardin, protagonistul unor roluri mult gustate de publicul iranian. O altă figură interesantă a cinematografiei iraniene este Mohsani care, alături de calitatea sa de actor, regizor și producător de filme, este și deputat în parlamentul iranian.

M. G

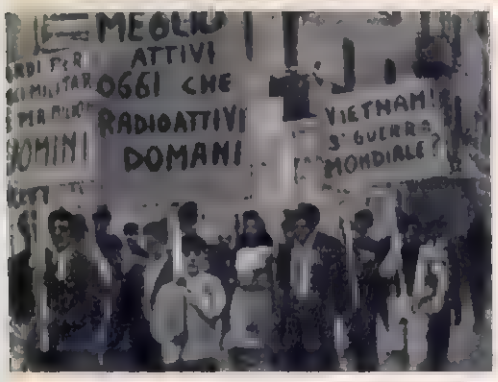

„Mai bine activi azi, decît radioactivi mîine". Sub această lozincă mii de italieni au participat la un marș pentru pace, între localitățile Tolfa și Allumiere

„Geochron" se numește acest ceasornic care indică în orice clipă care este ora în diferitele orașe ale lumii. Invenția aparține profesorului Tom Gottberg din Hamburg, iar o fabrică vest-germană va începe în curînd producția de serie a geochronului.

Artiștii Teatrului satiric muzical „Constantin Tănase" din București au obținut un frumos succes în capitala R.D. Germane cu spectacolul „Revista dragostei", prezentat în cadrul celei de-a 9-a ediții a „Zilelor festive ale Berlinului".

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4113, Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 26 lei ; 6 luni — 52 lei ; un an — 104 lei. Redactor artistic : Ion VULPESCU. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

UZINA DE STRUNGURI ARAD

produce strunguri într-un bogat sortiment

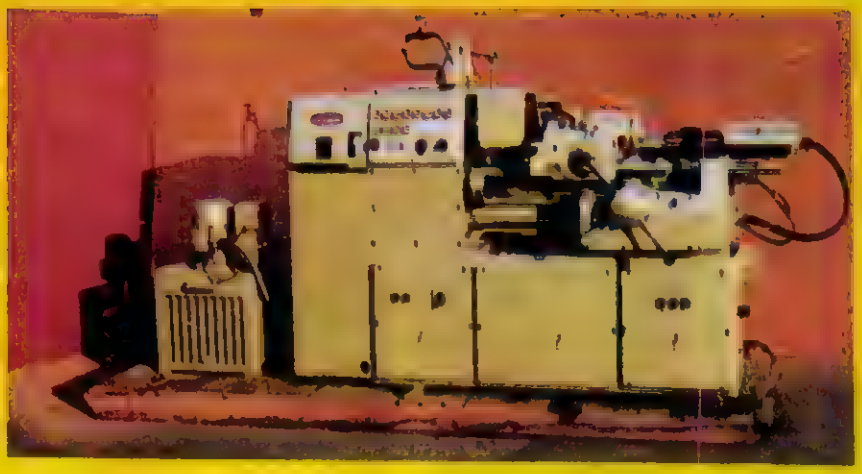

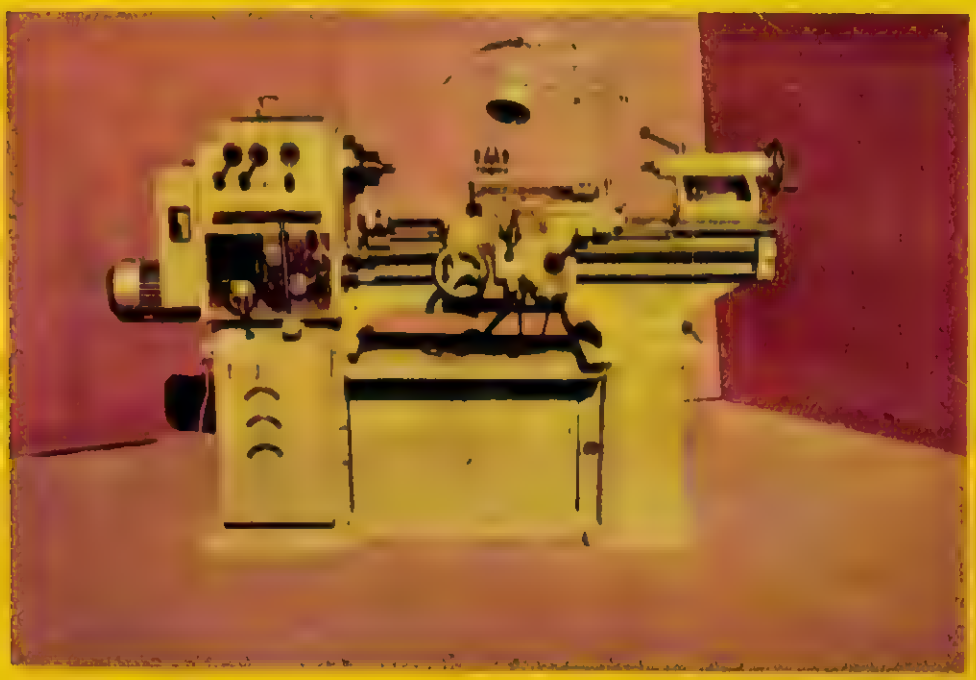

■ **STRUNGURI REVOLVER** cu disc port-sculă și turelă cu diametrul de prelucrare din bară de 25 și 40 mm

■ **STRUNGURI NORMALE** cu diametre de prelucrare pînă la 800 mm și lungime de 3000 mm

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

43

■ LA CUMPĂRĂTURI PRIN ȚARĂ

■ OCEANUL ÎNVINS

■ Pole: 34/34

Anul XIV nr. 43 (543) — 23 octombrie 1965

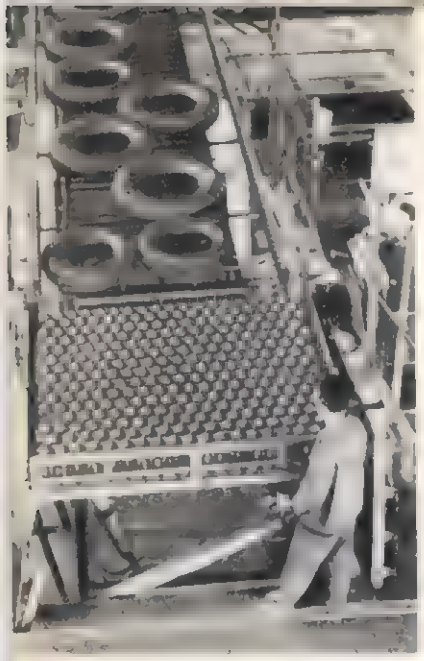

carom 1 712

Ultima noutate în domeniul petrochimiei românești este realizarea cauciucului sintetic rezistent la lumină. Rețeta și tehnologia acestuia sînt creația unui colectiv de la combinatul din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Avînd particularitatea de a nu se decolora, noul produs a atras atenția specialiștilor din numeroase ramuri industriale. Experimentările au dovedit între altele posibilitatea de a se obține un cauciuc foarte variat, colorat, crescînd prin aceasta posibilitățile de utilizare în diverse ramuri de producție — în industria automobilelor, la încălțăminte, confecții, obiecte de uz casnic, utilaje medicale și de laborator etc.

Sub denumirea *Carom 1 712*, a început a fi produs de curînd, tot la combinatul de pe Valea Trotușului, și un sortiment nou de cauciuc, cu adaos de ulei. Trei avantaje marchează îndeosebi valoarea acestuia : folosirea uleiului rezidual, care rămînea pînă acum fără utilizare, ușurința deosebită de a fi prelucrat în industria anvelopelor și rezistența la uzură.

Noile produse atestă încă o dată inventivitatea chimiștilor noștri într-un domeniu ale cărui începuturi au dată recentă, căci, la noi cultura de *hasvea* nu se practică în plantații, ci are rădăcinile adînc înfipte în inima petroului și gazelor naturale ; este industria cauciucului sintetic, apărută pe meleagurile noastre doar cu trei ani în urmă. Producția de cauciuc sintetic românesc își are originea în instalațiile combinatului de pe Valea Trotușului — o imensitate de agregate — toate adunate pe o suprafață nu mai mică de 100 ha. Prin dimensiunile sale, acest gigant, care produce la fiecare 60 de secunde 100 kg de cauciuc, este considerat a fi unul dintre cele mai mari din Europa. Într-un an indicatoarele automate ale agregatelor sale marchează o cantitate de cauciuc din care pot fi făcute 1 800 000 de anvelope pentru echiparea a 250 000 de autocamioane sau 1 700 000 de anvelope pentru 440 000 de tractoare.

Cauciucul românesc, a cărui calitate este unanim recunoscută și-a găsit peste 1 000 de întrebuințări. Principalul consumator de cauciuc sintetic brut este uzina bucureșteană „Danubiana", în al cărei palmares s-a înscris cu cîteva zile în urmă un succes deosebit : producerea anvelopei auto cu seria 2 000 000. Adăugăm acestui fapt cîteva amănunte. Cauciucurile care se fabrică acum au o durată de exploatare cu 25 la sută mai mare decît acelea produse anterior, datorită îmbunătățirii tehnologiei. Calitatea bună a anvelopelor caracterizată prin rezistență mare la uzură, elasticitate, plasticitate și omogenitate, purtînd marca „Danubiana", a deschis drumuri și spre piețe străine. Exportul uzinei a crescut anul acesta cu peste 30 la sută, produsele fiind vîndute pînă în prezent în 24 de țări din Europa, Asia și Africa. Se așteaptă ca, în cursul acestui an, producția noastră națională de cauciuc sintetic să atingă 35 000 tone, iar cea a anvelopelor 1 800 000 de bucăți. Dezvoltarea în continuare a acestei ramuri industriale va face ca — potrivit Directivelor celui de-al IX-lea Congres al P.C.R. — în 1970 cantitatea de cauciuc sintetic produsă în România să crească de 1,7 ori, iar cea a anvelopelor de 1,5 ori față de nivelul actual.

G. BRĂTESCU

un turist neobișnuit

Acum cîteva zile, în portul Galați a poposit un turist care călătorea cu o ambarcație ciudată. Este vorba de Katič Cvjetan, cetățean iugoslav, care a întreprins o croazieră cu o navă pe care și-a construit-o singur. Katič Cvjetan, în vîrstă de 58 ani, a fost în tinerețea sa marinar-fochist și a ajuns căpitan pe o navă fluvială de 400 CP.

Fiind originar din Neum — localitate vizitată de numeroși turiști — bătrînul lup de... fluviu, s-a gîndit să facă și el o călătorie de plăcere cu mijloace proprii. Astfel și-a construit o barcă de circa 5 metri în care a montat o cabină dintr-o caroserie veche de autobuz și, la 12 iulie 1965, a pornit din Beograd. Vîslind necontenit, a trecut prin Cazane și Porțile de Fier și a ajuns, după două luni, în portul Galați. De aici a pornit mai departe pe Dunăre. Itinerarul său cuprinde Delta Dunării, apoi coasta Mării Negre pînă la Odessa și în continuare : Mamaia, Constanța, Varna, Burgas, Istanbul, Pireu, apoi prin Marea Mediterană și Adriatică de unde în cele din urmă se va reîntoarce în patria sa în portul Dubrovnik unde va sosi în vara anului 1966. Evident, pentru călătoria pe mare nu va mai folosi ramele, ci o pînză de 4 mp.

D. ANGHELATO, Brăila

de la arnică la floriten

S-ar părea că în epoca antibioticelor și a tranchilizantelor ar trebui să privim, dacă nu cu ironie cel puțin cu îngăduință, ierburile, florile sau semințele de tot felul pe care vracii îndepărtatelor epoci le combinau cu un tainic meșteșug. Dacă bolboroselile vracilor — descîntecele — au intrat în folclor, descoperirile botanico-terapeutice s-au înscris în bătrînele anale ale farmacopeii ; doar puterea lor magică s-a risipit... Flora continuă și azi să rămînă un neprețuit tezaur și în legătură cu ea se duce o activitate bine organizată și planificată. Magazine specializate desfac toate aceste produse naturale ale florei despre care cumpărătorul știe poate nepermis de puțin. Cîte plante întrebuințează farmacopeea modernă ? Evident, nenumărate. Pentru ceaiurile și infuziile care stau la dispoziția fiecăruia în magazine nomenclatorul indică următoarele cifre : 142 sortimente din flora spontană și 52 din culturi organizate. Unele din ele sînt rare și decretate monumente ale naturii, ca gențiana cea cu flori albastre sau galbene de pe crestele alpine, altele se recoltează greu, ca rădexul de Ononis spinosa (osul iepurelui) Planta aceasta cu miros greu, cu flori trandafirii, are rădăcinile adînc înfipte în pămînt. Sînt plante cu o răspîndire mare dar mediul în care cresc face dificilă culegerea lor. Cine a trecut prin fînațuri a întîlnit deseori o erbacee cu frunze mari și cu flori galbene dispuse într-un spic : luminărica (Verbascum thapsus) sau o plantă cu flori roșietice care, strivită între dinți, are un gust amar : fierea-pămîntului (Erythraea centaurium). În ultima vreme cultivarea unora dintre plante se face în mod organizat în culturi. Întreprinderea de plante medicinale din București are contracte importante cu cooperativele de producție din diverse regiuni. Un exemplu : mușețelul care, deși are o mare răspîndire în flora spontană, este cultivat pe 400 ha la Cooperativa de producție din raionul Fetești și pe alte 200 ha în regiunea Ploiești. (Sperăm că anul acesta mușețelul nu va mai fi o raritate în farmacii.) Dar nu numai mușețelul ci și diversele flori — de nalbă, gălbenele — sau frunze, cum sînt cele de roiniță (Melissa officinalis, o erbacee care are flori albe plăcut mirositoare), de mentă etc. formează plantații. O prelucrare nu prea complicată, dar atentă (florile, frunzele și ierburile se usucă la umbră, rădăcinile la soare) păstrează calitățile intrinsece și curative și colorația. Unele din ele se pulverizează (semințele), altele se toacă. De-abia de aici începe „vrăjitoria". Prin diverse amestecuri se formează minunatele și tămăduitoarele ceaiuri, care n-au nimic miraculos în afară de dozarea lor bazată pe cele mai profunde cunoștințe științifice. Căci uneori flori, frunze și rădăcini provenite de la numeroase plante formează o compoziție unică. Un exemplu mai complicat ar fi ceaiul hepatic în compoziția căruia intră : coajă de lemn-cîinesc (Ligustrum vulgare), flori de coada-șoricelului (Achillea millefolium), frunze de mentă, sunătoare, rostopască (Chelidonium majus), volbură, mătase de porumb, măcieșe, turiță-mare (Agrimonia eupatoria) și... rădăcini de păpădie.

Pe lîngă nenumăratele ceaiuri, anul acesta întreprinderea de prelucrare a plantelor medicinale din București va lansa pe piață un produs nou : Floriten. Preparat din produse pulverizate foarte fin, plus amidon, Floritenul este un cosmetic vegetal.

I. CORIBAN

prietenul nostru, securitul

Închipuiți-vă un accident ! Un șoc puternic prin întîlnirea nedorită a două autobuze... Geamurile parbrizelor se vor preface, evident, în țăndări. Și totuși nici unul din cei doi șoferi nu va fi vătămat de cioburi. Secretul ? Îl deține prietenul nostru, securitul.

Îl întîlnim în transporturi, la ferestrele vagoanelor sau la parbrizele locomotivelor diesel, ale tramvaielor și avioanelor, în televiziune (micul ecran) și în obiecte din imediata noastră apropiere : oglinzi, vitrine de mobilă, elemente ornamentale la scări și balcoane etc.

Ce este acest protector al omului, SECURITUL ? Un geam. Dar un geam special (rezistență mecanică de 5-8 ori mai mare, șoc termic la 300° C față de 80-100° C la sticla obișnuită, cioburile produse prin spargere sînt mici : 5-20 mm, rotunjite și netăioase).

Primele încercări pentru obținerea geamului securizat s-au făcut între anii 1880 și 1900 de către francezul La Bastie și germanii Piepper și Siemens, prin încălzirea sticlei pînă aproape de temperatura înmuierii și răcirea ei bruscă la temperatura mediului ambiant.

În zilele noastre s-au realizat mai multe tipuri de instalații și metode pentru producerea securitului (mașini verticale și orizontale, metoda răcirii cu apă sau cu aer etc).

În general, rezistența la șocul mecanic se probează din tump în timp cu ajutorul unei bile de 0,750 kg care cade pe placa de geam de la 1 500 mm (nu trebuie să se ivească nici o fisură).

Și o noutate : de curînd un grup de ingineri de la fabrica de geamuri din Mediaș au proiectat și executat o originală instalație de securizare, prevăzută cu un ansamblu de automatizare, control și comandă centralizată și dotată cu sisteme de semnalizare optică și acustică ; aici se realizează zilnic 200 mp de geam securizat, cu calitate ridicată și pierderi de producție scăzute (sub 5%).

Paul TUTUNGIU

curier

mai multe vitamine

850 000 tone. Aceasta e producția de legume — importantă rezervă de vitamine — pe care trebuie s-o realizăm în primul an al cincinalului, adică în 1966. În procente vorbind, aceasta înseamnă că fondul de stat de legume pentru anul viitor va fi cu circa 20-25% mai mare față de anul 1965. Experiența pozitivă a multor unități agricole socialiste, supusă unei profunde analize la recenta consfătuire organizată de Consiliul Superior al Agriculturii, arată că avem toate condițiile să sporim simțitor producția de legume. Dar, așa cum s-a subliniat la consfătuire, dezvoltarea ascendentă a producției de legume implică o serie de măsuri de care trebuie să se țină seama : concentrarea culturii legumelor în zonele cu perioada cea mai lungă de vegetație, irigarea integrală a suprafețelor legumicole, introducerea tehnicii noi în producția legumicolă.

Avem de pe acum o seamă de succese care se cer dezvoltate în continuare. Printre acestea se numără : extinderea răsadnițelor din prefabricate de beton, a solarelor din material plastic, a mașinilor de mare randament pentru confecționarea ghivecelor nutritive, a aparatelor magneto-diflux etc. În 1965 s-au făcut progrese în ce privește sortimentul de legume. Au fost introduse în producție încă 30 de soiuri valoroase. Se impune ca sortimentul de soiuri valoroase să fie lărgit în continuare.

Pentru 1966 unitățile agricole socialiste vor primi un sprijin substanțial din partea statului pentru dezvoltarea legumiculturii : cantități sporite de semințe din soiuri valoroase, îngrășăminte chimice, polietilenă, conducte de irigat, mașini de ghivece nutritive etc.

Există, deci, condiții optime pentru ca legumicultura anului 1966 să fie și mai bogată și mai variată.

G. MUREȘAN

artă românească peste hotare

Între două turnee și o premieră

Am întîlnit-o pe artista Magda Ianculescu la repetiția operei „Così fan tutte", de Mozart, în culisele primei noastre scene lirice, cu puțin înainte de a pleca în Berlinul occidental și am regăsit-o în același cadru, la înapoiere, a doua zi după sosire.

— Ce impresie v-a făcut popasul în Berlinul occidental ?

— Excelentă. Publicul berlinez este mare iubitor de muzică. Concertul pe care l-am susținut cu arii din opere ale compozitorilor italieni împreună cu apreciata orchestră simfonică din Berlin a fost urmărit cu un viu interes.

Artista ne face cunoscut faptul că dirijorul concertului a fost Mihai Brediceanu, iar în duetul din „Traviata" l-a avut ca partener pe Dan Iordăchescu.

— Vreau să subliniez primirea caldă, entuziastă aș spune, pe care publicul și colegii germani ne-au făcut-o, ca soli ai artei din România, aplauzele puternice cu care am fost răsplătiți. Am fost solicitată să-mi dau concursul la realizarea unui film pentru televiziune și am acceptat cu plăcere această invitație. În luna decembrie mă așteaptă un nou turneu peste hotare. De astă dată în Belgia, unde voi apărea în patru spectacole cu „Traviata" de Verdi, cîntînd în limba italiană. Dar pînă atunci mă pregătesc în continuare cu emoție pentru premiera din zilele acestea a Teatrului de operă și balet.

Interlocutoarea se referă la spectacolul cu opera „Così fan tutte" în care va deține rolul principal și în care — după cum declară Magda Ianculescu — dorește să realizeze o creație demnă de exigența publicului bucureștean.

Sandu NAUMESCU

Nora Rottner (România) — Fameie neagră (premiul I).

ambasadori ai candorii

Anvergura expoziției internaționale de desene ale copiilor deschise în sala muzeului „Bucureștii în arta plastică" ne sugerează că inocenta creație e un bastion al emoției estetice simple, paradis regăsit. Douăzeci și șase de țări și-au trimis ambasadorii candorilor. Împărțită pe grupe de vîrstă, ca pe continente, expoziția te obligă la remarci diletante despre ontogeneza sensibilității : continentul 3-7 ani, al ingenuității, formează o singură națiune cu un singur dialect : jocul-basm, neastîmpăr, culoare. Laureații acestei vîrste (Nora Rottner de 7 ani, T. Șetran de 6 ani, copii țării noastre) au luat premiul pentru cel mai frumos joc.

La 8 ani (hotar convențional, labil) pășim în continentul impresiilor și reflecțiilor despre lume : ochi imens deschiși, ipoteze, metafore, prelucrări de sevă sorbită prin toți porii din realitatea imediată. E vîrsta cînd se trezește simțul realității, deschis în evantai și coadă de păun. Nici înainte, nici pe urmă, desenele copiilor n-au plenitudinea trăirii ca în momentul acestei îmbobociri pe care viitorul adult o va căuta cu neostoit dor în memoria sufletului.

Pe la 8-9 ani, continentul vîrstei își configurează țările, patria desenelor se recunoaște, dintr-o privire, fără etichetă, ca un stil de meșter. Se recunosc desenele copiilor din Ceylon, culori solare și gesturi dansante de culegători al roadelor ; o Japonie din miraje tehnice, caligrafiate în nervuri de stampă și aburi de acuarelă ; o copilărie de pretutindeni, cu aceleași obsesii, cu aceleași bucurii, cu aceleași spaime. Ca în desenele copiilor din U.R.S.S., de un prozaism plin de aplomb care te amuză și te neliniștește ; copilăria bîntuită de legendare nostalgii a micilor desenatori din Israel ; robusta copilărie, bine hrănită din desenele tonice și conștiincioase ale copiilor din Uniunea Sovietică ; fantasticul naiv, evident protejat de educatori cu grijă specială, ca o rezervație a candorii, la copiii polonezi etc., etc. Geografie, societate, dinamica diurnă, culoarea nocturnă, eforturile educatorilor, vizitele la muzeu cu școala — o infuzie irizată de impresii din realitate.

În desenele copiilor debordează patriotismul : realitatea are culorile mamei și ale pămîntului natal, culorile zînelor și ale paradisului. Pe harta asta a iubirii, România e marcată cu semnul roz și grav al peisajului de pomi și case. Străinii probabil că recunosc aici mireasma pămîntului tandru și ospitalier care-i întîmpină pe aeroportul Băneasa. Maria Havei, Marian Marina, Teodor Colin și alții pictează „o gură de rai", cu semnul naturii și al casei — ca plinea și sarea. Iura Bălănescu (București), 15 ani, premiul special : un peisaj de ctitorie

Ca în fiecare an, la 25 octombrie poporul nostru sărbătorește Ziua Forțelor Armate ale Republicii Socialiste România, manifestîndu-și astfel dragostea și recunoștința față de cei ce, într-un înalt spirit patriotic, constituie un scut de nădejde al cuceririlor noastre socialiste. *În fotografie: tanchiști la o aplicație tactică.*

campioni de orientare turistică

În apropierea cabanei „Rusu" din Munții Parîngului s-a desfășurat cea de-a doua ediție a campionatului republican de orientare turistică organizat de Comisia centrală de turism și alpinism a U.C.F.S.

La etapa finală au participat echipele campioane ale celor 16 regiuni ale țării (plus ale orașului București) formate din cîte doi sportivi și două sportive.

Probele campionatului au constat din parcurgerea, în condițiile fixate de regulament, a unor trasee de zi și de noapte, diferențiate astfel : traseul de noapte a măsurat 8 km avînd o diferență de nivel de 600 m pentru bărbați și 700 m pentru fete. Traseele de zi au măsurat 15 km cu o diferență de nivel de 800 m (băieți) și, respectiv, 10 km cu 500 m diferență de nivel (fete).

Toate probele s-au caracterizat printr-o luptă aprigă, campionatul republican fiind cîștigat de echipele asociației sportive „Ecranul" din orașul București la fete și „Viitorul" din Tg. Mureș la băieți.

De menționat că echipa cîștigătoare la fete, formată din Georgeta Liță și Mariana Brudan, cucerește pentru a doua oară titlul de campioană republicană de orientare turistică.

Echipa de băieți, formată din Richard Harastasi și Tiberiu Abodi, este pentru prima oară campioană la această nouă și atractivă ramură sportivă.

Gh. CLIBA

memento

plastică

■ **La Muzeul de artă :** retrospectiva Şirato. Nu o expoziţie exhaustivă, ci o selecţie care valorifică aportul său original şi de actual interes artistic. Ostil impresionismului care spulberă forma în atmosfera luministică, dar năzuind şi el la o pictură creată prin lumină, Şirato ajunge să construiască formele din mase colorate în care e încorporată lumina şi care delimitează lucrurile prin consistenţa volumelor cromatice. Obiectul acestei picturi e nu un obiect **luminat**, ci unul **luminos**, sursă activă de iradiaţii. Roşul dus la incandescenţă din „Cîrciumărese" şi „Balerine", galbenul şi oranjul din florile pe fond negru, albul caselor din peisaje sînt experienţele acestei alchimii picturale aplicate la evocarea realităţii. În anticamera sălii de culoare, o colecţie de pamflete grafice apărute în presa democratică dinaintea războiului trecut, împotriva politicii de asuprire socială. S-ar fi cuvenit să se prezinte, în vitrine, tipărituri de teorie, critică şi confesiune artistică, scrise cu o importantă seriozitate de acest pictor lucid.

■ **Galeriile de artă** din Calea Victoriei. **Paul Gherasim** : pictură abstractă pe motive de geologie lirică. Sînt realmente expresive prin persuasiunea melodică a formelor ondulate şi a tonurilor calde, cele 2-3 pînze închinate fertilităţii, purtînd aluzii cromatice la rodul de poame şi poeme al pămîntului ; precum şi evocarea nostalgic „arheologică" a solului fecund în amînturi.

cartea

■ **Foarte nimerită apariţia Operelor** lui Pavel Dan. Editura pentru literatură a realizat un lucru util publicîndu-le, iar Cornel Regman un meritoriu act de valorificare critică şi istorie-literară îngrijindu-se de buna punere în lumină a textelor rămase de la acest mare scriitor, răpus prematur. (Seria „Scriitori români".)

■ **Un succes notabil al Editurii** tineretului este, în domeniul prozei, romanul cu ser de fabulă şi parabole **Călăul cel bun de Vasile Rebreanu.**

■ **Harnicul Teodor Virgolici** este din nou prezent în librării cu un bun volum de istorie literară. Sînt analizaţi în cartea sa (cum arată şi titlul) **Doi nuvelişti : Em. Gîrleanu şi I. A. Bassarabescu** (Editura pentru literatură). E o carte utilă pentru cunoaşterea mai amplă a celor doi scriitori.

■ **De reţinut în colecţia „Cutezătorii"** cartea lui Leonida Neamţu : **Frumuseţea pietrei nevăzute.** Poetul calcă pe tărîmul prozei cu o siguranţă remarcabilă.

Mihail Şolohov

■ **Pasionantă cartea lui Alexandru Niculescu despre Individualitatea limbii române între limbile romanice ;** la baza ei stau o seamă de contribuţii gramaticale în acest sens (Editura ştiinţifică).

■ **De asemenea pasionante Însemnările de călătorie** ale lui Pytheas, prezentate şi comentate de Ferdinand Lallemand şi traduse de Anca Balaci. E o întoarcere în timp (cu vreo 2400 de ani în urmă), agreabilă.

■ **În coeditare a apărut** valoroasa lucrare a lui Florea Bobu Florescu despre monumentul de la Adamclisi. Editori : Editura Academiei Republicii Socialiste România şi Rudolf Habelt Verlag din Bonn. Titlul în traducerea germană : **Das Siegesdenkmal von Adamklissi** (Monumentul victoriei de la Adamclisi).

■ **Decernarea Premiului Nobel** pentru literatură pe anul 1965 prozatorului sovietic **Mihail Şolohov** încununează o strălucită operă care a îmbogăţit patrimoniul culturii universale.

teatru

Cel mai mare teatru din ţara noastră, teatrul artiştilor amatori, se află într-un ceas important al activităţii sale : fazele regională şi finală ale **Concursului bienal de teatru Ion Luca Caragiale.** Duminică s-au întîlnit în numeroase reşedinţe de regiuni cele mai bune echipe de la oraşe şi sate. Repertoriul mai interesant, mai variat, criteriile mai exigente de selecţie ne fac să bănuim că finala concursului, urmată de decernarea premiilor — în luna decembrie — va fi o adevărată trecere în revistă a marelui rezervor de talente care e mişcarea de amatori.

Dramaturgia lui Victor Eftimiu. În ultimii ani din creaţia teatrală a lui Victor Eftimiu s-au ales (din păcate !) cu precădere feeriile — cu osebire „Înşir'te mărgărite" —omiţîndu-se comediile sale satirice, dramele, piesele istorice. Un teatru de provincie se arată întreprinzător : Teatrul de stat din Botoşani a prezentat în premieră **OMUL CARE A VĂZUT MOARTEA.** Sperăm cu această ocazie că noua stagiune va prilejui şi acestui teatru spectacole de calitate, dincolo de un anumit nivel „mic provincial" cu care ne-a cam obişnuit.

Deschidere de stagiune la Cluj. I. Mottoi şi Melania Ursu sînt cei doi interpreţi principali ai piesei **NU SÎNT TURNUL EIFFEL** de Ecaterina Oproiu. Două interpretări poetice, tinereşti, optimiste. Remarcabil prin lirica simbolului decorul lui Mircea Matcaboji. Regizoarea acestui interesant spectacol, de bun augur la o deschidere de stagiune : Sorana Coroamă.

40 de ani de teatru a împlinit artista emerită Margit Kőszegi de la Teatrul de stat din Tg. Mureş, creatoare a unei bogate suite de roluri, diverse ca substanţă dramatică, pe această scenă. Sărbătorirea artistei a coincis cu premiera pe ţară a piesei **RĂDĂCINI** de A. Wesker — unul din cunoscuţii dramaturgi englezi supranumiţi „furioşi", datorită poziţiei lor realist critice. Piesa se repetă în momentul de faţă şi la Teatrul „Barbu Delavrancea" din Bucureşti.

Au început şcolile. De multişor. Pe cînd vor începe şi noile spectacole la Teatrul de copii „Ion Creangă" ?

6 din 24. Am făcut pentru dumneavoastră o mică statistică. Din 24 de spectacole reprezentate în această săptămînă pe scenele bucureştene, numai 6 sînt comedii. În rest, 18 drame. Este sigur că acest raport nu oglindeşte de loc dorinţele publicului nostru.

televiziune

DUMINICĂ 24 OCTOMBRIE. **Sport** (gimnastică : U.R.S.S.-Japonia, transmisie de la Moscova) şi **Muzică** (Luky Marinescu, fraţii Mentzel — formaţia Valentin Grigorescu). Referindu-ne la unele emisiuni trecute : de calitatea spectacolului sportiv propriu-zis, răspund jucătorii şi antrenorii respectivelor cluburi ; de calitatea suplimentului muzical (inclusiv prezentarea lui) răspunde televiziunea ■ După reuşita emisiune de varietăţi „Cu mască şi.., fără mască" (mai puţin concursu) fulger transformat din nou — s-a mai petrecut o dată acest fenomen — într-un penibil bîlci cu tocmeală, stilouri şi ceasuri) mi se promit nişte **Melodii în... premieră** ! cu cîteva nume de apreciaţi solişti : Ilinca Cerbacev, Aurelian Andreescu, Dan Spătaru şi cîntăreaţa franceză Maya Casablanca. Acompaniază „nervosul" Al. Imre cu orchestra „Electrecord" (20 00).

Ilinca Cerbacev

LUNI 25 OCTOMBRIE Prima emisiune **Colecţii şi colecţionari** (monede) ne îndeamnă s-o vedem şi pe cea de-a doua (ilustrate) (20 00) ■ Cîţiva specialişti (la o masă rotundă) şi cîţiva spectatori (intervievaţi-fulger) despre cîteva premiere teatrale recente : emisiunea **Gong !** (20.30) ■ Cunoscutul şi apreciatul organist Horst Gehan şi un cvintet de coarde ne oferă o seară de muzică preclasică (21.30).

MIERCURI 27 OCTOMBRIE. O nouă prezentare a actualităţii cinematografice : **Secvenţe** (20.00) ■ Aproape uitat, ciclul **Teatrul de-a lungul veacurilor** este reluat cu „dramaturgi ai secolului al XIX-lea — Balzac, Augier, Courteline" (20.55).

JOI 28 OCTOMBRIE. **Pentru voi, fetelor** la a doua emisiune. V-o recomandăm, cu atît mai mult cu cît ni se promit şi nişte surprize (20.00) ■ O emisiune deosebit de atractivă : **Fantezie muzical-coregrafică** ; evoluţia pe luciul gheţii a unui ansamblu de balet din Uniunea Sovietică (21.00) ■ Ascultaţi-o pe soprana poloneză Krystyna Jamroz (22.30).

VINERI 29 OCTOMBRIE. Vinerea, la televiziune, este o zi a rubricilor fixe. Urmăriţi aşadar : **Săptămîna** (20.00) ■ **Telefilatelia** (21.10) ■ **Prin expoziţii** (21.15) ■ **În plus : un Interviu... pe pertativ** cu Gică Petrescu (21.45).

SÎMBĂTĂ 30 OCTOMBRIE. „Sfîntul" (IV) — mult aşteptat (de amatorii genului, evident) (21.00) ■ **Cine rîde la urmă...** ? un film muzical cu multe vedete ale muzicii uşoare, în regia lui Valeriu Lazarov. Să vedem ce va fi — vorba filmului —... pînă la urmă (22.00).

muzica

■ **Săptămîna aceasta** trăim un senzaţional eveniment al stagiunii muzicale : violonistul american **Isaac Stern,** unul din primii violonişti ai lumii, la Bucureşti ! După recitalul din sala Palatului, el interpretează la 23 octombrie, alături de Filarmonica „George Enescu", Concertul pentru vioară şi orchestră în Re major de Beethoven. În restul programului Suita a II-a în Do major de George Enescu şi Simfonia Psalmilor, pentru cor şi orchestră de Igor Stravinski. Dirijor Mircea Cristescu. Dirijorul corului Filarmonicii, Vasile Pîntea (sala Mare a Palatului, ora 20.00).

■ **Muzica românească,** simfonică şi de cameră, este în zilele ce urmează în atenţia principală a orchestrelor şi interpreţilor. La Radioteleviziune, dirijorul Emanoil Elenescu prezintă un „Festival" din lucrările compozitorilor noştri (Sigismund Toduţă — Simfonia a III-a „Ovidiu", Pascal Bentoiu — Concertul nr 2 pentru pian şi orchestră şi o primă audiţie de Theodor Grigoriu : Poemul orchestral „Vis cosmic". Solistă Sofia Cosma (23 octombrie, Studiouł de concerte al Radioteleviziunu).

■ **În sfîrşit, o surpriză** şi pentru iubitorii muzicii de cameră : Filarmonica organizează între 29 octombrie şi 10 noiembrie „Festivalul muzicii de cameră" (primul festival !, e de sperat că vor urma şi altele). Primul concert reuneşte lucrări de Tudor Ciortea, Wilhelm Berger, Ludovic Feldman şi André Jolivet, reputat compozitor francez contemporan. Interpreţi : Alexandru Nicolae — flaut, Edy Guţi — oboi, Aurelian Octav Popa — clarinet, Constantin Predeţeanu — fagot, Ion Bădănoiu — corn, Mariana Kabdebo — pian, George Popovici — violă, Alfons Capitanovici — violoncel (sala Mică a Palatului, ora 20.00).

■ **Iubitorii muzicii vocale** cultă vor putea asculta un recital al Luciei Bercescu, acompaniată de pianista Martha Joja (arii şi lieduri de la Stradella şi Mozart la repertoriul romantic — Schubert, Brahms, H. Wolf, Rahmaninov, R. Strauss, Verdi, Wagner, Puccini, Bellini etc.), 27 octombrie sala Mică a Palatului.

cinema

MARILYN. Cum s-ar spune, mai bine mai tîrziu decît niciodată ; după ce am tînjit multă vreme după creaţiile Marilynei Monroe, iată că avem acum în faţă un „film al filmelor" — fragmente din cele mai reprezentative realizări. Aşa cum sînt ele strînse şi puse cap la cap, susţinute de comentariul cald al cineastului Rock Hudson, imaginile devin nu numai un document, ci şi un omagiu adus uneia din cele mai tulburătoare prezenţe cinematografice.

CINE EŞTI DUMNEATA, DOMNULE SORGE ? Filmele numite „poliţiste" plac totdeauna. Iar cînd eroul lor este şi un nume celebru, cuvîntul „plac" se dovedeşte a fi slab. În cazul de faţă, eroul este dr. Richard Sorge, cunoscutul lucrător al Serviciului sovietic de informaţii, cel care, pentru necesităţile profesiunii sale, şi-a cîştigat (în 1933) renumele de „cel mai bun corespondent german din Japonia". Realizatorul filmului · cineastul francez Yves Ciampi („Taifun la Nagasaki"). Interpret : actorul german Thomas Holtzmann.

Recomandăm încă o dată, cu toată căldura, filmul lui J. A. Barden LA ORA 5 DUPĂ-AMIAZĂ. Lumea toreadorilor văzută după şi înaintea spectaculoaselor coride, niciodată în timpul acestora, cu ochii unui cineast, bun psiholog. Reîntîlnire cu o actriţă spaniolă de mare sensibilitate : Julia Guttierez Caba („A trecut o femeie").

Filmul românesc CARTIERUL VESELIEI se bucură de o frumoasă primire din partea spectatorilor. Destinul unor generaţii de muncitori dintr-un cartier bucureştean din anii ce au premers cel de-al doilea război mondial şi-a găsit un bun povestitor cinematografic : regizorul Manole Marcus (coautor şi al scenariului, alături de Ioan Grigorescu).

Aplaudăm reprogramarea într-un cinematograf central a zguduitoarei opere a lui Elia Kazan AMERICA, AMERICA. (Mai sînt unii care n-au văzut-o.) Dar de ce în asemenea condiţii, cu rulare „de la 10-20" în continuare, cînd unul vine şi altul iese din sală ? Filmul merită altă soartă.

Nu cumva să scăpaţi aceste filme : DULCEA PASĂRE A TINEREŢII (pentru Paul Newman şi Geraldine Page), CAMERA ÎN FORMĂ DE L (pentru Leslie Caron), ONORABILUL STANISLAS, AGENT SECRET (pentru Jean Marais), HOŢUL DE PIERSICI (pentru tot).

Sărăcuţ programul de documentare românească. Aproape că n-avem ce alege : LECŢIE ÎN INFINIT, FAŢA DE PE SOMEŞ, MUZEUL CORNEL MEDREA, PRIMA ZI. Cam atît.

Thomas Holtzmann

Notă. Redacţia nu-şi asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în programarea spectacolelor

O NOUĂ GEOGRAFIE A DUNĂRII

„Sînt în plină desfășurare lucrările de îndiguiri și desecări în lunca inundabilă a Dunării; trebuie luate măsuri pentru urgentarea acestora în vederea dării în folosință a terenurilor recuperate.” ***(Din Raportul la cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român).***

În Insula Mare a Brăilei lucrările de defrișare sînt în toi. În curînd aici vor crește lanuri întinse de porumb.

O NOUĂ GEOGRAFIE A DUNĂRII

Priviți harta țării. Pe malul Dunării, din sudul Olteniei și pînă la vărsarea în mare, se remarcă, din loc în loc, petele albastre care marchează, convențional, lacuri și bălți. La o examinare mai atentă se văd și sumedenie de linii orizontale avînd deasupra un smoc despre care la legendă se arată că reprezintă mlaștini și stufăriș. Trebuie spus că sînt o mulțime de asemenea terenuri. La Comitetul de stat al apelor se apreciază că zona inundabilă a Dunării însumează, împreună cu Delta, o suprafață de circa 1 000 000 hectare. Cea mai mare parte din aceste terenuri prezintă calități excepționale pentru agricultură. Iată de ce, pentru atragerea lor în circuitul arabil se dă o mare bătălie în care s-au încleștat forțe uriașe.

Din totdeauna lupta cu apa a fost grea. Putem spune că este și mai greu cînd e vorba de Dunăre. Primăvara, bătrînul fluviu trimite de obicei spre mare în jurul a 10 000-15 000 metri cubi de apă pe secundă. Dar voința omului s-a dovedit a fi mai puternică decît forța apelor. Dunărea a fost încorsetată în bună măsură într-un lung șir de diguri, care-i silesc apele să curgă numai pe acolo unde nu produc stricăciuni. Și astfel, bălțile și mlaștinile sînt secate, stufărișurile și pădurile defrișate, iar pămîntul recuperat este transformat în oaze roditoare. Am întreprins o anchetă în legătură cu mersul lucrărilor de hidroameliorații în Lunca Dunării, cu obiectivele care urmează să fie realizate și ce se face pentru ca aceste terenuri să poată fi cultivate cît mai curînd cu plante agricole. Ne-am adresat, în primul rînd, tovarășului Ernest René, vicepreședinte al Comitetului de stat al apelor. Iată cele relatate :

— *În ultimii 3 ani au fost îndiguite 13 incinte cu o suprafață de circa 230 000 ha. Pentru aceasta a fost necesar să se construiască peste 500 km de diguri cu un volum de aproape 35 milioane metri cubi de terasamente. La adăpostul acestor diguri s-a putut desfășura acțiunea de desecare, asigurîndu-se luarea în cultură a peste 100 000 hectare, lucrările continuînd pe alte 130 000 hectare. Pe lîngă îndiguirea propriu-zisă, cer un mare efort lucrările de evacuare a apelor din lacurile care urmează a fi secate, ca și cele de defrișare a pădurilor și a păpurișurilor. În acest an se fac lucrări mari de îndiguire pe următoarele șantiere : Potelu-Corabia din sudul Olteniei, Suhaia-Zimnicea, Prundu-Greaca-Argeș și Borcea de Jos. Totodată, continuă consolidarea digurilor și desecările pe celelalte șantiere de hidroameliorații : Arsache-Mahîru, Prundu-Greaca, Hîrșova-Ciobanu, Insula Mare a Brăilei, Măcin-23 August. Unele din aceste obiective vor fi terminate în acest an, altele în 1966, iar o parte după 1967.*

Am pornit în lungul Dunării din Oltenia spre Galați pentru a face cunoștință mai îndeaproape cu cei care duc marea bătălie pentru strunirea apelor. De la ei poți afla multe lucruri interesante privind scopul și mersul lucrărilor, rezultatele care se vor obține în urma îndiguirilor și desecărilor care se execută în această zonă.

Balta Potelu în timpul inundațiilor se întinde ca o oglindă uriașă pe o suprafață de peste 8 000 hectare. În jur sînt o mulțime de bălți mai mici, terenuri înmlăștinite, în total 13 700 ha pentru care se duce bătălia cu apele pentru a fi cîștigat și dat agriculturii. Iată ce ne-a declarat tov. Constantin Ghețiu, inginer-șef adjunct al Districtului de gospodărire a apelor Oltenia, în legătură cu proiectul care este pus acum în practică :

— *Proiectul prevede construirea unui dig lung de 35 km între Dăbuleni și Corabia. El va măsura la bază pînă la 40 m lățime, iar în partea superioară 5 m. După terminarea digului care va despărți Balta Potelu de Dunăre, vor începe lucrările de desecare. În toamna anului viitor pe o bună parte din cele 13 700 ha cîștigate pentru agricultură se va culege prima recoltă de porumb.*

Pornim mai departe pe firul apei Dunării. Trecem pe lîngă șantierele de hidroameliorații de la Turnu-Măgurele, Suhaia, Zimnicea și ne oprim în dreptul canalului Dunărica, unde se instalează o stație de pompare a apelor din lacul Greaca în Dunăre. Ce se întîmplă cu lacul ? Greaca, un vechi loc de întîlnire al pescarilor și vînătorilor e pe cale de dispariție. E un motiv de mîhnire ? Nicidecum. Lacul sau mai degrabă balta, pentru că vara era atît de puțin adîncă, încît o puteai traversa în picioare — nu mai asigura decît o cantitate infimă de pește, din cauza fundului său mîlos. În schimb, aci va fi în scurtă vreme un loc de întîlnire al tractoriștilor și al agronomilor ; acolo unde acuma se mai leagănă bărcile, vor înainta tractoarele. Și acest moment nu este departe. Bineînțeles că nu este o treabă ușoară. În primăvară, apa din Balta Greaca a fost evaluată la 23 milioane de metri cubi. Ce s-a făcut pînă acum ? Ne vorbește șeful șantierului 4 de hidroameliorații :

— *Noi construim un dig lung de 41,4 km de la Gostinu și pînă în apropiere de Chirnogi. Lucrarea este aproape gata. Pentru aceasta s-au săpat, transportat și așezat în corpul digului circa 5 milioane metri cubi de pămînt. În felul acesta apele Dunării vor fi împiedicate de a mai pătrunde în lacul Greaca și să înunde terenurile din jur. Pentru secarea lacului se execută o serie de canale și stații de pompare ; în vederea amenajării acestora s-au și excavat 755 000 mc de pămînt. La stația de pompare de la Dunărica lucrările vor fi gata la 31 decembrie, cu 3 luni mai devreme decît se prevăzuse.*

Primele rezultate sînt evidente. Apa din lac a început să se scurgă în Dunăre prin cădere liberă și pompare. Nu va trece mult timp pînă cînd razele soarelui vor zvînta fundul lacului, făcîndu-l bun pentru agricultură.

Trecem, în apropiere de Călărași, pe lîngă incinta îndiguită Boianu-Sticleanu, în suprafață de circa 23 000 hectare. Pe locul unde a fost odinioară lacul Iezeru au unduit în vară lanurile de porumb, iar acuma curge șuvoi recolta bogată de porumb.

— *Gospodăriile de stat Cacomeanca, Ciocănești, Dichiseni, Roseți* — ne declară tov. Gh. Bucureșteanu, directorul Trustului gostat

Călărași — *au culeș recolte de 6 000 kg porumb boabe la hectar pe terenurile recuperate din „baltă”.*

Sîntem în imediata apropiere a orașului Galați. Călătorului, care venea cu trenul dinspre Brăila, îndată ce ieșea din tunelul de la Filești, i se desfășura în față panorama lacului Brateș. Oglinda apei se pierdea departe în zare. Într-adevăr, suprafața lacului nu era de loc neglijabilă: aproximativ 9 000 hectare. Ca toate lacurile și bălțile situate de-a lungul Dunării, avea o adîncime mică, iar producția de pește destul de scăzută. Acum hidroamelioratorii aduc la lumină și fundul acestui lac, pentru a-l transforma în teren arabil. Cum a fost realizată această lucrare? Ne răspunde tov. Teodor Cristea de la Direcția de gospodărire a apelor Galați:

— *Operațiile de îndiguire a lacului Brateș s-au încheiat. Un dig lung de 20 km a despărțit lacul de Prut, făcînd imposibilă pătrunderea apelor în această zonă. Apoi, printr-un sistem de canale de desecare, s-a trecut la scurgerea apelor din lac. În acest an circa 3 500 de hectare din zona inundabilă au și fost cultivate.*

— Pentru pește a mai rămas ceva?

— *Da, o suprafață de 2 400 ha se amenajează pentru folosință piscicolă. Ea va putea furniza chiar mai mult pește decît întregul lac de odinioară. Explicația e simplă: în apropierea orașului Galați se creează o pepinieră care va servi la populare cu pește a lacului.*

— Ce li s-a rezervat gălățenilor?

— *În preajma orașului, lacul se adîncește, creîndu-se un țărm mare. Pe mal se amenajează o platformă cu nisip.*

Aflăm, în continuare, că se fac și alte lucrări. Pentru primenirea apei din lacul care a mai rămas se amenajează canalul Ghimia. La capătul dinspre Prut al acestui canal va funcționa o stație de pompare reversibilă. Ea va evacua apa din canalele de desecare în timpul primăverii și va pompa apă din Prut atunci cînd culturile agricole vor avea nevoie de irigare. Iată deci ce utilizare bună se va da lacului Brateș: lanuri de porumb, crescătorii de pește și locuri de agrement.

Nu poți părăsi cotul Dunării pînă nu afli care este stadiul lucrărilor și pe celelalte șantiere de hidroameliorații situate în această zonă.

Incinta Măcin-23 August — 12 000 hectare.
Insula Mare a Brăilei — 72 000 hectare.

Sînt lucrări de mari proporții. Cum se realizează acestea, ce mijloace au la îndemînă sutele de muncitori și specialiști de pe aceste șantiere?

Pentru desecarea bălților și evacuarea apelor din incintele îndiguite este necesar să se facă numeroase canale care să colecteze ape și apoi cu ajutorul stațiilor de pompare să le evacueze în Dunăre. Asemenea lucrări sînt făcute de către unitățile Trustului de construcții hidrotehnice și amenajări hidroameliorative. Despre activitatea care se desfășoară ne-a vorbit tov. E. Mitoșeru, directorul trustului.

— *Grupele noastre de lucru pot fi aflate în toată Lunca Dunării, de la Bechet și pînă mai jos de Galați. Ca obiective de lucru amintesc canalele de desecare și stațiile de pompare care asigură evacuarea apelor în Dunăre și aducerea lor atunci cînd e nevoie pentru irigații. Oricine își poate închipui că este vorba de un mare volum de muncă. Dar pe șantierele noastre totul se execută mecanizat. Pentru desecări avem 150 dragline prevăzute cu cupe de la 0,5 la 1 mc și numeroase drăgi. Un număr de 80 buldozere asigură mișcarea rapidă a cantităților mari de pămînt. În 1966 vom fi dotați cu peste 200 tractoare S.650 de fabricație românească. Echipate în față cu lame, aceste tractoare vor putea fi folosite la împrăștierea pămîntului scos prin săpături și care se află în grămezi mari de-a lungul canalelor. În momentul de față, cele mai multe din utilajele noastre se află pe șantierele Greaca, Boianu-Sticleanu, Brateș, Insula Mare a Brăilei, Măcin-23 August. Anul acesta au mai fost date în funcțiune în Insula Mare a Brăilei, Costinu-Greaca, Măcin-23 August și Brateșul de Sus mari stații de pompare provizorii. Noile stații de pompare din Lunca Dunării au o capacitate de peste 60 mc pe secundă. Numai în cursul acestui an, cu ajutorul lor s-au evacuat de pe terenurile îndiguite peste 350 milioane mc de apă.*

Lucrările de mari proporții executate în lunca inundabilă a Dunării își arată roadele. De aici se culeg mii de tone de porumb, floarea-soarelui și alte culturi. În mod obișnuit se obțin, în medie, 5 000-6 000 kg porumb boabe la hectar. Eficiența economică este clară. Terenuri și bălți care altădată nu produceau aproape nimic constituie un izvor de mare bogăție.

Mulți și-au pus întrebarea: îndiguirea Dunării nu constituie un pericol? Specialiștii ne asigură că totul a fost calculat. De la Direcția generală de gospodărire a apelor aflăm:

— *Pe Dunăre, inundațiile erau cauzate uneori de zăpoarele de gheață care împiedicau scurgerea normală a apelor. Pentru ca să nu se mai formeze asemenea zăpoare, la șantierul naval Oltenița se construiesc două spărgătoare de gheață. Circulînd pe șenalul apei Dunării, ele vor face posibilă scurgerea normală a apelor, iar pericolul inundațiilor va fi înlăturat.*

S-au ridicat diguri în calea apelor, dispar bălțile aflate de-a lungul Dunării, s-a cîștigat pămînt mănos pentru agricultură. Aceste mari bătălii trebuie să le consemneze istoricii, iar geografii să aducă modificări hărții.

Ion HERȚEG

COPERTA NOASTRĂ

Zi însorită de toamnă.

Fotografie de Sorin DAN

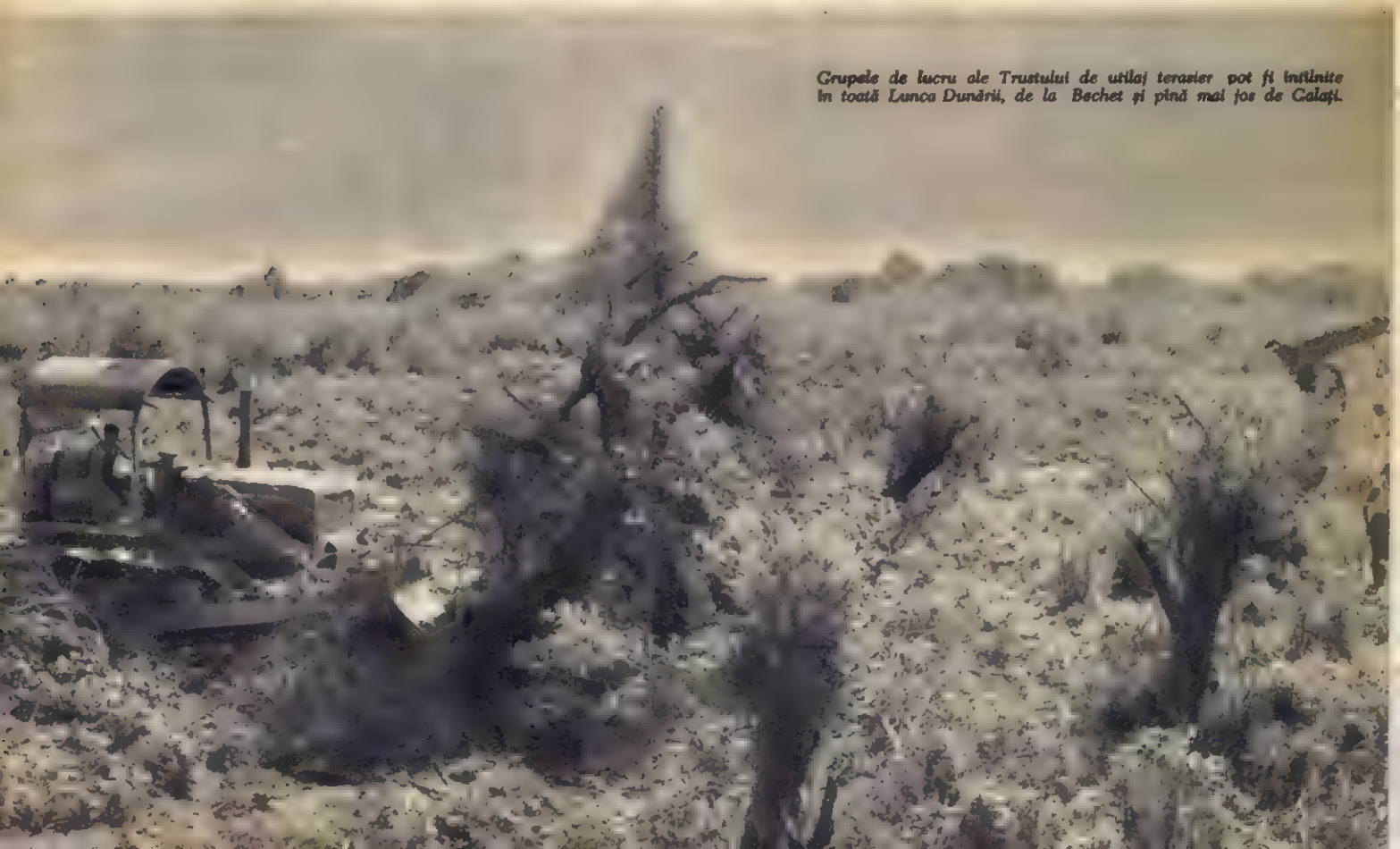

Grupele de lucru ale Trustului de utilaj terasier pot fi întîlnite în toată Lunca Dunării, de la Bechet și pînă mai jos de Galați.

ANCHETA FLACĂRII

LA CUMPĂRĂTURI PRIN ȚARĂ (II)

Intinerit, Galațiul abordează noul în multiplele sale fațete inclusiv în numeroase unități comerciale — începînd cu cel al „Romartei" din vechiul centru și sfîrșind cu cele din Țiglina — în mîndra construcție de oțel, sticlă și beton a complexului de alimentație publică „Galați"; în fresca din minunata terasă-restaurant de pe faleză, reprezentînd scene de pescuit și vînat... De altfel, o caracteristică a orașului o alcătuiesc aceste frumoase terase, fie că se numesc „Albatros", „Primăvara" sau „Pinguin", fie că funcționează pe lîngă restaurantul „Bicaz" sau pe lîngă construcția tip „litoral" a bazinului.

Firește, construcțiilor realizate li se vor adăuga — în viitorii ani — altele noi, iar nu peste mult timp se vor da în folosință trei mari depozite pentru produse alimentare, industriale și din sectorul metalo-chimic. Mai sînt încă magazine în clădiri vechi, care își așteaptă „toaleta" modernizării (chiar și piața pentru desfacerea produselor agroalimentare ale cooperativelor agricole de producție și ale altor producători, necesită renovări, începînd cu asfaltul...). Mai sînt cartiere unde unitățile sînt încă insuficiente. *„În cartierul Brăilei e nevoie de încă un magazin cu produse alimentare, fiindcă actuala unitate e foarte aglomerată"*, ne spune deputatul Mihail Bratu; *„Pentru cele aproape 40 de blocuri ce duc spre faleză, o singură măcelărie nu satisface cerințele"*, consideră deputata Maria Drecea; *„În cartierul I. C. Frimu ar trebui înființat un complex de magazine pentru produse industriale"*, propune tehnicianul Aurel Vîntu. Tot astfel, se resimte necesitatea înființării unor tipuri noi de unități comerciale și de alimentație publică: *„Avem un magazin cu piese și articole de sport, însă nu avem o unitate specializată în mașini și piese auto"* (Ion Vasiliu, inginer); *„Nu există nici o unitate tip «Gospodina» și nici o unitate cu meniuri dietetice"* (Maria Georgescu, gospodină).

FIECARE MINUT CONTEAZĂ!

Studierea mai temeinică a propunerilor cetățenilor va putea duce, desigur, la o mai bună profilare și completare a rețelei. Întrebarea care se pune însă este următoarea: cum folosesc lucrătorii din comerț condițiile deosebite create prin noile construcții comerciale și prin modernizările de localuri realizate pînă acum, inclusiv dotarea lor cu mobilier elegant și cu utilaje noi? În ce măsură, totodată, se manifestă preocuparea pentru asigurarea unei deserviri civilizate, competente și mai ales operative, în scopul economisirii timpului cetățenilor? În ce măsură, în sfîrșit, se aplică noul, prin formele avansate de deservire, menite să înlesnească simțitor aprovizionarea gălățenilor?

— *E o plăcere să-ți faci cumpărăturile la magazinul alimentar cu autoservire din Piața 30 Decembrie* — ne spune gospodina Aurelia Bratu. *Îți poți alege produsele alimentare în bună voie, într-un timp mult mai scurt ca la celelalte magazine.*

Păreri asemănătoare sînt exprimate și de multe alte cumpărătoare, ce frecventează cele 11 magazine de acest tip din Galați (păcat numai că nu se acordă peste tot atenția cuvenită stabilirii orarului: la magazinul alimentar nr. 164 de pe str. Republicii, cu forme vechi de vînzare se lucrează în două ture, pe cînd la magazinul alimentar (fost ICRA) din fața complexului „Romarta" — magazin ce funcționează pe baza sistemului avansat al autoservirii și unde, firește, cumpărăturile se efectuează într-un timp mai scurt — funcționează doar un singur schimb de lucru).

Vorbind de magazinul alimentar nr. 164 din centrul Galațiului, considerăm că acesta — deschis la parterul unui bloc nou — putea fi organizat de la început pe principiul autoservirii (lucrul acesta ar mai putea fi făcut și acum, dacă tov. Toma Mocanu, directorul O.C.L. Alimentara, s-ar preocupa mai mult de problema introducerii autoservirii în unele localuri existente). La acest magazin ar mai putea fi remediate și alte deficiențe, ca: lipsa semipreparatelor tip „Gospodina" (vînzătoarea motivează că... s-a defectat vitrina frigorifică, deși alături se mai află o altă vitrină în perfectă stare, dar tot goală); lipsa de grijă pentru desfacerea pîinii — la raionul respectiv — în diminețile de duminică, cînd unitatea este deschisă. Cea mai importantă deficiență însă o constituie nepreocuparea pentru introducerea plății directe la vînzător.

— *Trebuie să facem „coadă", mai ales după-amiaza, atît la casă, cît și la raioanele magazinului!* — ne spune muncitoarea Constanța Gheorghiu. *Și doar cumpărăm articole ce se vînd gata ambalate, cum sînt conservele, sticlele de oțet sau untdelemn, pachetele cu piper, sare de lămîie și altele. Cineva ar trebui să se gîndească la timpul pe care-l pierdem, fiindcă pentru noi — care sîntem în producție și care facem și gospodărie acasă, fiecare minut contează!*

Stăm de vorbă cu tov. Vasile Dendrino, responsabilul magazinului, cu o experiență de 18 ani în meserie.

— Nu s-ar putea vinde produsele preambalate cu plata directă la vînzător?

— *Ba da, însă ar trebui reorganizate raioanele... Știți, noi ne-am gîndit la asta, dar...*

Aceeași reținere în fața noului, același răspuns evaziv îl primim de la unii tovarăși de la O.C.L. Alimentara. Tov. Gheorghe Zăinescu, șeful secției comerciale a sfatului popular orășenesc, ne precizează:

— *Conducerea O.C.L. Alimentara ar trebui să se preocupe de problema aceasta... Noi vom da îndrumările necesare...*

Desigur că introducerea sistemului avansat al plății directe la vînzător, este — în primul rînd — datoria O.C.L. Alimentara. Dar și secția comercială are îndatoriri pe această linie. În paranteză fie spus, apreciem propunerile făcute de tov. Gheorghe Zăinescu în alte privințe, ca de pildă: recrutarea de către Ministerul Comerțului Interior a mai multor frigotehniști și vitrinieri pentru școlile de calificare; organizarea — de către același minister — a unor schimburi de experiențe pentru cadrele comerciale orășenești, în scopul cunoașterii „pe concret" a noului din alte orașe (realizări de construcții, introduceri de forme avansate etc.). Nu este însă admisibil să se scurgă pînă acum atîta timp, fără ca secția comercială să intervină, să îndrume conducerea O.C.L. Alimentara pe linia introducerii noilor forme de deservire — a extinderii plății directe la vînzător în magazine.

În acest domeniu, mai sînt și alte lipsuri. Casa de comenzi prin telefon nu este bine organizată și popularizată; ar trebui să existe de asemenea preocuparea pentru extinderea comenzilor prin telefon și pentru alte produse, ca: legume și fructe, preparate de cofetărie, sifoane etc. Inițiativa organizării primirii de „comenzi la oră fixă" în cîteva magazine alimentare este lăsată să se piardă lent. În locul afișelor, al mijloacelor diverse de popularizare, găsim în unele magazine reclame puerile de prost-gust de tipul acesta: „Ce-ți dorește inimioara, găsești la Alimentara"...

NOUL ȘI... REZISTENȚA FAȚĂ DE EL

— *Ne preocupă introducerea noului în comerț* — ne asigură dintr-un început tov. Gheorghe Patrichi, șeful serviciului comercial al O.C.L.-produse industriale-Galați. *Avem un magazin cu articole de menaj cu autoservire, un magazin de confecții la „ultima probă", 133 unități cu plata directă la vînzător, numeroase magazine cu expunere deschisă; pentru mobilă, am deschis două magazine-expoziție, unul în centru, iar altul în noul cartier Țiglina.*

Are dreptate tov. Patrichi: vizitînd magazinele, ne-am putut da seama de o serie de realizări, de preocuparea pentru asigurarea unei

Unul din noile magazine din centrul Complexului comercial nr. 1 din Țiglina. Produsele sînt, desigur, mult solicitate de cumpărători, însă o mai bună orînduire și prezentare a lor n-ar strica...

Pe firma uneia din unitățile Complexului comercial nr. 2 din centrul cartierului Țiglina scrie clar: „Bucătăria de bloc". Pășind înăuntru, însă, gospodinele au surpriza de a găsi — în locul semipreparatelor și altor produse culinare — must dulce. Apadar, era vorba de o mustărie. Nici mustăriile nu strică — dar ce se întîmplă cu bucătăria de bloc?

La magazinul nr. 164 — ca și la altele — dacă produsele alimentare preambalate (pe care le vedeți în primul clișeu [sus] s-ar vinde cu plata direct la vînzător, vînzarea ar decurge mai operativ și nu s-ar mai înregistra „coada", surprinsă în cel de-al doilea clișeu [jos].

bune aprovizionări a populației, ca și pentru introducerea unor forme noi de deservire. Totuși și la acest capitol mai este destul loc pentru mai bine.

La una din unitățile din complexul „Romartei", de pildă, încălțămintea este expusă pe numere, cu plata la vînzător. Simplu și avantajos pentru clienți. Spațiul acestei unități este însă restrîns. Pe str. Republicii, blocul A, există un magazin de încălțăminte cu un local mult mai mare.

— De ce nu introduceți „expunerea pe numere" a încălțămintei și în acest local, mai adecvat pentru acest sistem de deservire?

—*Așteptăm să iasă casierul la pensie* — ne declară, cu seninătate, tov. Gheorghe Patrichi.

Un asemenea punct de vedere este cel puțin curios. Casierul poate fi utilizat în alt post, fără a se frîna introducerea noilor metode de deservire în acest sector. Sau poate, mai știi, se face o concesie unor vînzători care mai persistă în incorectitudine și cărora nu le place ca încălțămintea, pentru orice număr, să fie expusă la „vedere"...

Expunerea pe numere s-ar mai putea extinde și la confecții, cămăși etc. Ar putea lua ființă și 1-2 magazine cu autoservire pentru pălării (ca la Brașov sau București, de pildă). Cît privește magazinul de confecții la „ultima probă", este meritoriu că aici se pot cumpăra confecții atît pentru bărbați, cît și pentru femei (lucru mai puțin întîlnit în alte localități din țară). Însă mai există încă modele vechi de taioare și pardesiuri, iar durata execuției este prea lungă (10-12 zile pentru un costum, în loc de 24 sau 48 ore, cum se cere la „ultima probă"). Stabilindu-se asemenea termene — confirmate și de tov. Alexandru Fenea, responsabilul unității — nu e de mirare că unii clienți nu se prea înghesuie la acest magazin...

— *În ultima vreme am primit confecții executate din stofe de calitate superioară* — ne spune maistrul croitor Gh. Constantinescu. *Nu ne împăcăm însă cu unele modele. Primim pardesiuri pentru femei executate în modele prea comune, lipsite de fantezie. Unele costume bărbătești trimise de „Flacăra"-Cluj și de alte întreprinderi, au fie haina cu umerii prea înguști, fie pantalonii croiți prea strîmt. Ar fi cazul ca întreprinderile respective să acorde mai multă atenție execuției confecțiilor la „ultima probă", ca și livrării acestora în pas cu moda și cu sezonul.*

Remarcînd progresele realizate în domeniul aprovizionării populației cu mobilă, aparate electrocasnice etc., trebuie să arătăm însă că „*La Galați nu s-a organizat încă transportul mașinilor de spălat rufe, al frigiderelor și al altor mărfuri voluminoase la domiciliu*" (Angela Pietraru, muncitoare), că „*Se resimte lipsa unor unități cu cabine moderne pentru probarea televizoarelor, aparatelor de radio, pikupurilor și magnetofoanelor, ca și a unui magazin amenajat pentru audierea la căști a discurilor, fără a se perturba vînzarea*" (Gh. Dumitrescu, funcționar).

O altă greutate ne-o semnalează tehniciana Florica Ionescu:

— *E o problemă să-ți procuri la Galați piese de schimb pentru aparate de radio și televizoare. Aceasta, întrucît — în afara faptului că în unele perioade lipsesc total anumite piese de schimb — sistemul de vînzare nu este bine organizat. Aparatele de radio și televizoarele se vînd la „Magazinul universal" și la alte unități, în timp ce lămpile respective se găsesc la unitatea din str. Traian nr. 1, iar celelalte piese de schimb — în afara lămpilor — la magazinul cu articole mărunte de pe str. 1 Mai 28. De unde să știe cetățenii că trebuie să meargă în trei locuri, pentru a găsi o anumită piesă de schimb? Nicăieri nu există nici un afiș indicator în această privință, astfel că trebuie să pierzi mult timp, colindînd magazinele, chestionînd pe unul și pe altul, pînă ce poți afla adresele necesare.*

Întrebînd pe tov. Gh. Patrichi despre cauzele ce au dus la această „specializare", am primit un răspuns evaziv. În schimb, ne-a replicat:

— *Nu prea avem condiții pentru reclama comercială. Din cele 6 posturi de vitrinieri, sînt completate numai 5, iar din cele 2 posturi de pictori, este completat doar unul...*

Cu un pictor de profesie și cu 5 vitrinieri — nesocotind și pe cei ce trebuiau angajați pînă acum — o organizație comercială locală își poate îndeplini bine sarcinile pe linia reclamei și, mai ales, a informării operative a cumpărătorilor. Pentru aceasta însă, trebuie să existe mai mult interes din partea conducerii O.C.L.-ului respectiv...

UNDE ESTE BUCĂTĂRIA DE BLOC?

Să spunem o vorbă și despre mult solicitatele bucătării de bloc. Pe lîngă complexul „Dunărea" a funcționat o bucătărie de bloc, care s-a desființat de anul trecut. „Oficial", însă, tovarășii din acest complex se feresc ca de foc să anunțe desființarea ei. Încercînd să evite recunoașterea acestei desființări, ei mențin servirea la sufertaș a felurilor de mîncare ce se gătesc și la pensiune. Dar servirea la sufertaș a unor mîncăruri gătite nu e tot una cu o bucătărie de bloc, care trebuie să

(Continuare în pag. 10)

LA CUMPĂRĂTURI PRIN ȚARĂ (II)

Program normal : 6-22. La ora 10 însă, tutungeria 63 din Țiglina era închisă (vezi afișul). Unde o fi oare gestionarul ?

pusă la dispoziția consumatorilor și semipreparate. În plus, nici servirea aceasta nu se face decît incidental și în condiții inadecvate, cumpărătorul trebuind să treacă printr-o serie de coridoare pînă a ajunge la bucătăria restaurantului. Nicăieri nu există o sală specială pentru bucătăria de bloc, o casă, anunțuri cu orarul de funcționare și cu meniurile respective afișate pentru o săptămînă înainte, așa cum există la bucătăriile de bloc din alte orașe (București, Cluj, Brașov, de pildă).

O altă bucătărie de bloc a fost planificată să funcționeze în cadrul noului complex de alimentație publică din cartierul Țiglina. Spațiul, casa, utilajele necesare, erau deja rezervate în acest scop ; bucătăria însă nu-și începuse încă activitatea...

— La complexul „Galați", dat nu demult în folosință în cartierul Țiglina — ne spune tov. Petru Molceanu, de la T.A.P.L. Galați — *spațiile anexe sînt prea mari. În acest complex există două bucătării — una la parter și alta la etaj — precum și alte diferite dependințe. Cred că proiectanții au supradimensionat acest local, iar pe noi nu ne-a consultat nimeni în prealabil.*

— Proiectanții n-au greșit — ne asigură inginera E. Vrînceanu, șefa serviciului de investiții din cadrul direcției comerciale regionale. *Spațiile anexe au fost bine dimensionate, însă complexul nu este folosit cu întreaga lui capacitate. În prezent, funcționează numai braseria, cofetăria și restaurantul, deși în cadrul acestui complex s-a prevăzut să mai ia ființă și o secție lacto-bar, o secție pensiune și o bucătărie de bloc. În afară de aceasta, nu există, în general, preocuparea pentru asigurarea unor meniuri mai variate, pentru îmbunătățirea calității unor mîncăruri.*

Am solicitat și părerea tov. Nae Alexe, secretar general al Ministerului Comerțului Interior.

— Am căutat să asigurăm acestei regiuni — ca de altfel și altora — fondurile necesare pentru dezvoltarea rețelei comerciale și de alimentație publică, potrivit cu cerințele sporite — actuale și de perspectivă. Recent chiar au fost alocate alte importante fonduri pentru construirea unui complex comercial și de alimentație publică în cartierul Mazepa. Sînt cazuri însă cînd organele locale nu se preocupă cum se cuvine de valorificarea chibzuită a noilor condiții create, de punerea în valoare — cu întreaga capacitate și cu toată priceperea — a localurilor de alimentație publică nou construite.

Trebuie să se știe că fiecare leu investit este necesar să fie recuperat, că Ministerul Comerțului Interior va analiza de aci înainte mai stăruitor problema repartizării de noi fonduri de investiții, în raport cu rezultatele ce vor fi obținute în realizarea investițiilor planificate conform graficelor, cu rezultatele ce vor fi dobîndite pe linia rentabilității unităților, a recuperării fondurilor alocate anterior.

În ce privește propunerile făcute, le vom analiza și — pe cele găsite juste — ne vom strădui să le transformăm în fapt. Spre exemplu, vom căuta să asigurăm școlarizarea mai multor frigotehniști și vitrinieri, solicitați în rețeaua comercială locală.

Desigur că sprijinul Ministerului Comerțului Interior — concretizat și prin organizarea schimburilor de experiență propuse — va putea contribui la rezolvarea unor probleme, la lichidarea unor lacune semnalate pe plan local. Este așteptată de asemenea și îndrumarea cuvenită atît din partea M.C.I., cît și din partea comitetului executiv al Sfatului popular regional Galați, a direcției comerciale regionale, pe linia remedierii unor deficiențe ce împiedică în prezent extinderea noului în comerțul gălățean. Este vorba de deschiderea unor tipuri noi de unități solicitate de populație (unități „Gospodina", 1-2 secții cu preparate dietetice, un magazin specializat pentru mașini și piese auto etc.), de extinderea autoservirii în unitățile alimentare și în alte magazine, de introducerea plății directe la vînzător pentru produsele preambalate ce se desfac în magazinele alimentare, de introducerea și extinderea și a altor forme avansate de deservire, precum și de realizarea unei informări mai operative, a unei reclame mai sugestive, mai inteligente. Apreciind realizările deosebite obținute pe linia dezvoltării comerțului gălățean, cumpărătorii așteaptă mai mult de la lucrătorii din unitățile de desfacere, în ce privește servirea, economisirea timpului afectat cumpărătorilor. Și pentru aceasta, nu este nevoie decît de un plus de preocupare, de interes.

Mircea SCRIPCĂ

Fotografii de S. STEINER

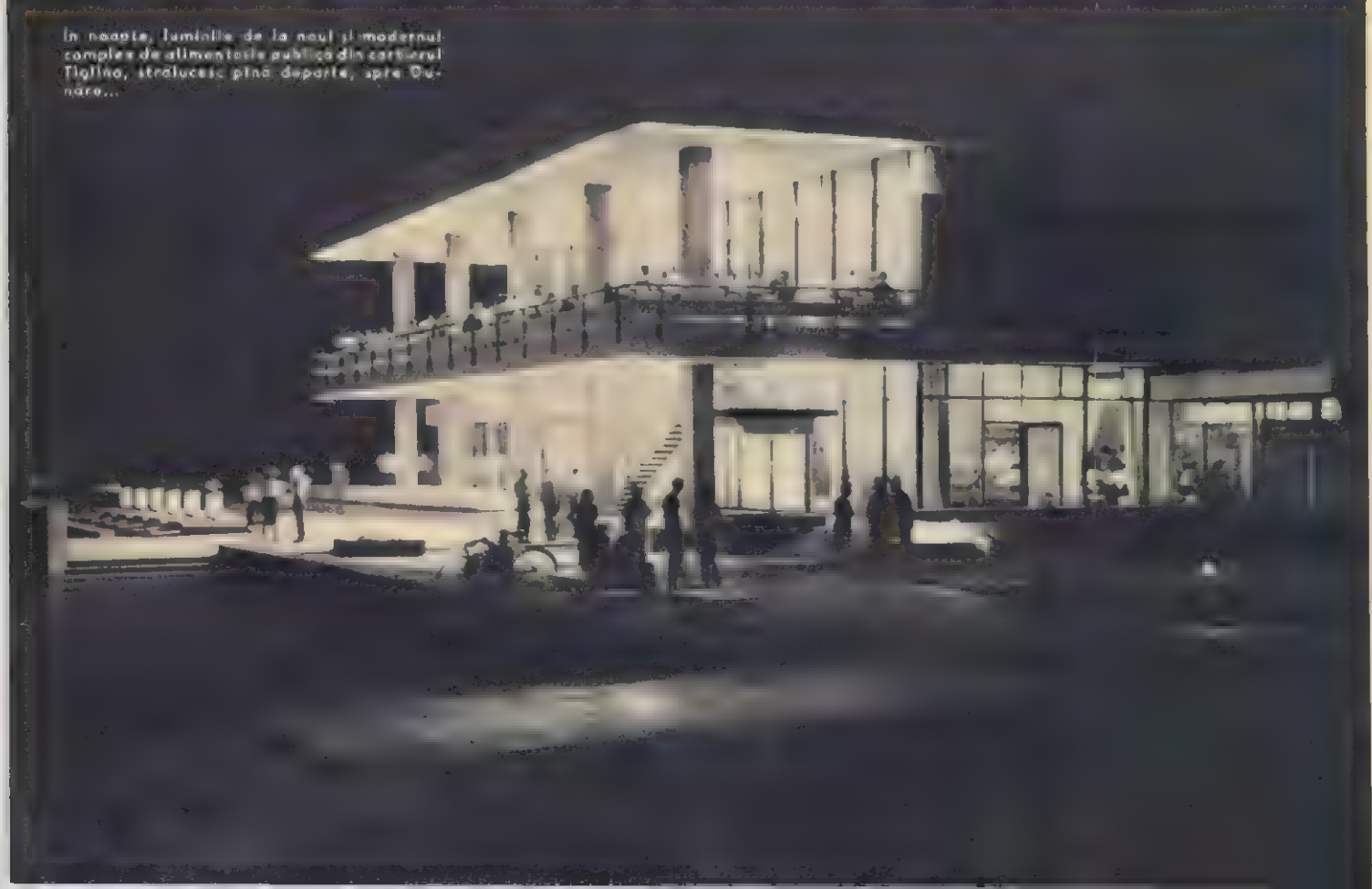
În noapte, luminile de la noul și modernul complex de alimentație publică din cartierul Țiglina, strălucesc pînă departe, spre Dunăre...

Timp de peste trei secole, sute de navigatori au înfruntat apele Atlanticului folosind numai puterea vîntului care umfla pînzele caravelelor.

OCEANUL ÎNVINS

Ziarele din întreaga lume anunțau cu cîtva timp în urmă descoperirea, de către arheologul norvegian Helge Iugsted, a rămășițelor unei așezări — 9 case și o fierărie — în partea de nord a provinciei canadiene Newfoundland (Terra Nova). După părerea lui Iugsted, așezarea aceasta ar fi fost întemeiată aici de vikingul Leif Eriksen, poreclit „Fericitul" și ar constitui o dovadă a descoperirii Americii cu 500 de ani înaintea lui Columb.

Legendele nordice vorbesc într-adevăr de un cutezător, pe nume Leif cel Fericit, care pe la anul 1000 al erei noastre ar fi traversat Atlanticul și ar fi ajuns pe un pămînt presupus a fi țărmul răsăritean al Terrei Nova. Socotind că legendele acestea ar avea o bază reală, ipoteză confirmată de harta Americii, cea dintîi și singura datînd din era precolumbiană, recent descoperită de cercetători ai Universității din Yale, S.U.A (în care sînt reprezentate contururile Groenlandei și, la stînga lor, o fîșie de pămînt pe care vikingii, crezînd că au de-a face cu o insulă și nu cu un continent, au numit-o „Vinlanda Insula") vikingii ar fi primii navigatori care au reușit să treacă peste Atlantic.

Pilotat de americanul Read, acest hidroavion a fost primul care, în anul 1919, a traversat pe calea aerului Oceanul Atlantic — de la Terra Nova (Canada) la Lisabona — făcînd escale în insulele Azore.

PRIMA TRAVERSARE CERTĂ

Descoperirea lui Helge Iugsted, precum și cea recentă a cercetătorilor de la Yale pun sub semnul întrebării prioritatea descoperirii continentului american și, implicit, a primei traversări a Atlanticului.

Istoria recunoaște însă deocamdată, ca prima traversare certă a Atlanticului, o altă călătorie.

...Era pe vremea cînd Leonardo da Vinci, aflat pe culmile celebrității, concepea, între altele, un aparat de zburat, pe care poate că-l imagina pus la dispoziția omului și pentru trecerea peste întinsul apelor.

...Era pe vremea cînd meșteșugul tiparului se răspîndise pe întreg continentul european, devenind mijlocul cel mai de seamă al propagării literaturii și științei.

...Era pe vremea cînd, la noi în țară, Ștefan cel Mare înigheba primele sale „cete de vase", formate din renumitele „pînzare" — corăbii construite de moldoveni.

...Și cînd Vasco da Gama încerca să înconjure continentul african, în căutarea unui drum spre Indii.

În vremea aceea Cristofor Columb, un navigator îndrăznet, convins de sfericitatea globului pămîntesc necunoscînd presupusele expediții anterioare peste Atlantic și nedorind — după cum mărturisea — decît „să caute Orientul prin Occident și să treacă pe calea Apusului către țara unde cresc mirodeniile", se aventura în lupta cea mare cu Atlanticul, încredințat că va atinge țărmul de est al Asiei. El moare fără să fi știut că descoperise America.

Primul drum peste Atlantic al acestui temerar călător a durat 70 de zile : cele trei caravele ale sale au plecat din portul spaniol Palos la 3 august 1492 și au ajuns la insulele Bahama la 12 octombrie a aceluiași an.

VAPOARE ȘI RECORDURI

După Columb, sute și sute de navigatori au dus mai departe bătălia cu apele Atlanticului. Timp de peste trei secole, folosind numai puterea vîntului, ei n-au izbutit să reducă timpul de traversare la mai puțin de două luni. Aceasta pînă în anul 1819, cînd pentru prima dată o navă acționată de puterea aburilor, „Savannah", s-a aventurat într-o călătorie transoceanică — aflate la începutul carierei lor, vapoarele nu cutezau pe atunci să treacă dincolo de apele liniștite ale fluviilor — și a reușit să facă drumul dintre America și Europa în numai... 25 de zile.

„Savannah" fusese inițial o corabie ușoară cu pînze, dar un stăpîn ambițios i-a montat zbaturi și un cazan cu aburi și, astfel „modernizată", a lansat-o în marea și primejdioasa aventură peste Atlantic — avînd însă prevederea să ia pe bord și pînzele. „Savannah" a părăsit coastele Americii la 26 mai 1819 și a ajuns în portul englez Liverpool în ziua de 20 iunie a aceluiași an. Pentru economisirea cărbunilor, coșul acestui hibrid — jumătate corabie, jumătate vapor — n-a fumegat în tot timpul călătoriei decît șapte zile. Arunca însă fum la intrarea în port. Drept care englezii, crezînd că vaporul este în flăcări, i-au făcut o primire cît se poate de „rece" : l-au întîmpinat îndreptînd asupra lui toate tulumbele pompierilor...

Dar după această primă încercare, micul „Savannah", care avea numai 380 de tone, n-a putut ține multă vreme piept valurilor Atlanticului. Vapoare adevărate — fără pînze de rezervă — n-au apărut pe marele ocean decît în anul 1838, cînd „Sirius" — 700 tone — și „Great Western" — 1 340 tone — s-au luat la întrecere în marea bătălie începută cu trei secole și jumătate în urmă de Columb.

Prima cursă a fost cîștigată de „Sirius", care a parcurs drumul dintre Europa și America în 18 zile, folosind 433 tone de cărbuni, plus — în ultima zi, din lipsă de alt combustibil — tot mobilierul de lemn aflat la bord. „Great Western" a călătorit 18 zile și jumătate, consumînd 660 tone de cărbuni și transportînd din Europa în America... 7 călători — numai atîția se încumetaseră să se îmbarce.

Performanțele realizate de „Sirius" și „Great Western" au rămas multă vreme nedepășite. Abia în anul 1866, o dată cu apariția primului transatlantic cu elice, „Pereire", care se deplasa cu o viteză de 14 noduri (26 kilometri pe oră), timpul de traversare s-a mai scurtat.

În 1900 viteza cu care se naviga pe Atlantic ajunsese la 23 de noduri (42 km pe oră) — record realizat de campionul vremii, vaporul german „Deutschland" — iar în 1907 vasul englez „Mauritania" făcea 25 de noduri (46 km pe oră).

Timp de douăzeci de ani nici un vapor n-a mai depășit recordul „Mauritaniei". Apoi, în 1928, vasul german „Bremen" realizează 27 de noduri, iar în 1932 nava italiană „Rex" — 29 de noduri pe oră.

Cele mai mari vapoare de pasageri cunoscute pînă în prezent, vasul francez „Normandie" și cel englez „Queen Mary", au înscris de asemenea recorduri de viteză pe tabelul performanțelor realizate în traversarea Atlanticului. Cel dintîi, „Normandie", a intrat în serviciu în anul 1933, avînd următoarele caracteristici : 314 m lungime, 36 m lățime, 82 799 tone, 160 000 cai putere, capacitate — 3 000 de pasageri, viteză — 55 km pe oră. Cel de-al doilea, „Queen Mary" (care mai circulă și astăzi), și-a început cariera în anul 1944. Are lungimea de 310 m, lățimea de 35 m, 200 000 cai putere și o viteză de 54-56 km pe oră. După trei ani de navetă Europa-America, aceste vase au reușit să reducă timpul de traversare a Atlanticului la patru zile și jumătate, record încă nedepășit pînă în zilele noastre de vapoarele de pasageri.

DE UNUL SINGUR

Tot ce s-a făcut de la Columb și pînă acum pentru cucerirea Atlanticului cu ajutorul corăbiilor și al vapoarelor a avut la bază cutezanța, eforturile și sacrificiile unor colective de oameni. Singuraticii în această bătălie au fost puțini. Dintre aceștia cu adevărat solitar a fost francezul Alain Gerbault. El a apărut pe frontul bătăliei cu Atlanticul în anul 1932.

Influențat de cărțile lui Jack London și poate și de povestirile auzite de la pescari — potrivit cărora, demult, cu trei-patru secole în urmă, o pirogă cu indieni ar fi ajuns la țărmul de vest al Angliei venind dinspre America — Alain Gerbault, inginer și campion de tenis, a hotărît să traverseze singur Atlanticul cu o barcă de numai 11 metri lungime și 2,60 lățime.

Pe această „coajă de nucă", Gerbault a părăsit Gibraltarul la 7 iunie 1932 și a ajuns la New York la 15 septembrie, parcurgînd distanța dintre Europa și America în 101 zile. El a dovedit că trufașul Atlantic poate fi înfrînt de voința omului, chiar și cu ajutorul unei bărci.

Patru ani mai tîrziu, Alain Gerbault murea pe o insulă din Pacific, bolnav de friguri. Era la a doua mare încercare : ocolul pămîntului cu barca.

O altă traversare a Atlanticului cu o barcă a fost realizată la 23 mai 1964. În cadrul cursei tradiționale New York (S.U.A.) — Plymouth (Anglia), la care au participat 14 bărci cu pînze, francezul Eric Tabarly, navigînd la bordul bărcii sale „Pen Duick II", a făcut drumul în 27 de zile și 5 ore, cu o medie orară de 20 km.

Dar cutezanța omenească nu s-a oprit aici. O înotătoare americană, Britt Sullivan, a încercat să treacă Atlanticul înot, pornind de pe plaja din Coney Island (New York) spre Europa, la 26 iunie 1964. Tentativa n-a reușit, înotătoarea dispărînd în valurile oceanului după cîteva ore.

Cea mai recentă traversare solitară a Atlanticului a fost realizată de ziaristul american Robert Manry din Cleveland, în vara acestui an. El a făcut călătoria America-Europa în 78 de zile, la bordul unei bărci cu pînze, „Tinkerbelle", despre care se spune că ar fi cea mai mică din cîte au trecut în timpurile noastre Atlanticul.

ȘI TOTUȘI...

S-ar părea că lupta cu Atlanticul a ajuns o joacă de copii, dacă pînă și o simplă barcă poate fi folosită cu succes pentru traversarea sa, ceea ce nu e tocmai exact. Atlanticul a continuat mult timp să fie un dușman redutabil al navigatorilor, oricît de bine ar fi fost ei înzestrați cu nave puternice și rezistente. Statisticile arată că înaintea anului 1900 Atlanticul înghițea cam 350 de nave pe an — deci în medie un naufragiu pe zi. După această dată corăbiile împuținîndu-se și în locul lor apărînd din ce în ce mai multe vapoare, naufragiile s-au rărit, dar numărul lor n-a scăzut totuși sub 150 pe an (excepție făcînd epoca primului război mondial, cînd toate recordurile au fost bătute : apele Atlanticului au înghițit peste 800 de nave într-un an).

Dintre naufragiile de pe Atlantic reamintim pe cel mai mare cunoscut de istoria navigației : ciocnirea „Titanicului" cu un aisberg, la 15 aprilie 1912. Bilanț : 1 750 de morți.

După 47 de ani de la această tragedie, în primăvara anului 1959, a fost descoperit într-un ghețar ce

Alain Gerbault, cutezătorul care, traversînd oceanul singur într-o barcă, a dovedit mai bine decît oricine că Atlanticul poate fi înfrînt de voința omului.

Robert Manry, realizatorul celei mai recente traversări a Atlanticului într-o barcă cu pînze, la bordul ambarcației sale, „Tinkerbelle".

plutea în preajma coastei de nord a Canadei cadavrul perfect conservat al unui pasager de pe „Titanic". Era îmbrăcat în frac, așa cum îl surprinsese catastrofa — la balul de pe bordul vaporului.

ALTE MIJLOACE, ALȚI CUTEZĂTORI

Cînd geniul uman a creat mașinile zburătoare — balonul, dirijabilul și avionul — mințile cutezătoare s-au înverșunat din nou împotriva oceanului. A început o altă mare luptă, cea a traversării pe calea aerului.

Primele zboruri peste Atlantic au fost făcute cu escale și numai în sensul America-Europa — pe vremea aceea existînd credința că drumul pe calea aerului în celălalt sens, adică dinspre Europa spre America, nu se va putea realiza niciodată din cauza curenților de aer potrivnici.

Inceputul l-a făcut aviatorul american Read, în anul 1919, zburînd cu un hidroavion de la Terra Nova la Lisabona și aterizînd pentru escale în insulele Azore. I-au urmat: australianul Hawker, 1919 — de la St. Louis ((Terra Nova) la Port Marnock (Islanda), cu avionul; englezul Scott, 1919 — cu dirijabilul, de la Halifax (Canada) în Anglia și înapoi; portughezul Continho, în 1922 — din Brazilia la Lisabona; americanii Smith și Nelson, 1924 — de la New York în Groenlanda, precum și alte șapte echipaje în următorii ani — toate, după cum am mai spus, realizînd traversările cu escale.

În decurs de opt ani — din 1919 și pînă în 1927 — Atlanticul a fost înfruntat de peste o sută de aviatori, dar numai doisprezece au reușit să frîngă trufia bătrînului ocean, ajungînd din America în Europa.

Bilanțul încheiat în primăvara anului 1927 arăta cifre descurajatoare: 12 victorii dificile și 90 de îndrăzneți înghițiți de valurile furioase ale oceanului.

ȘI DIRIJABILELE AU AVUT UN CUVÎNT DE SPUS

Succesele primilor aviatori care traversaseră Atlanticul au dat curaj și constructorilor de baloane dirijate.

Primul dirijabil care a trecut Atlanticul fără escală a fost „Graf Zeppelin" (LZ 127) — la 29 octombrie 1928 — de la New York la Berlin, cu mai multe escale. Un an mai tîrziu, în timp ce făcea ocolul pămîntului, a realizat o altă traversare a Atlanticului, tot New York-Berlin de data aceasta fără nici o escală, în 47 de ore.

Americanii au construit în 1932 cel mai mare dirijabil — „Akron" — care n-a apucat însă să traverseze Atlanticul: în primăvara anului 1933, în timpul unor antrenamente, s-a prăbușit în largul oceanului cu 77 de ofițeri la bord.

La sfîrșitul anului 1935 a apărut „LZ 129" („Hindenburg"), cel mai mare dirijabil semirigid din lume. Măsura 248 m lungime și putea transporta 20 tone de mărfuri, 50 de pasageri și un echipaj de 42 de oameni. Cu acest gigant al aerului, germanii au inființat prima linie regulată Europa-America și retur. „LZ 129" a trecut peste Atlantic de douăzeci de ori. Acesta a plecat în ultima sa cursă la 6 mai 1937, cînd, venind de la Berlin, a luat foc în aer deasupra aeroportului american Lakehurst.

FĂRĂ ESCALE

Primul, însă, care a traversat Atlanticul pe calea aerului fără nici o escală, cu un an înaintea dirijabilului „Graf Zeppelin", a fost un aviator necunoscut pe atunci, Charles Lindbergh, supranumit apoi „nebunul zburător". Avionul său — un monoplan de 220 cai putere — a decolat de la New York la 20 mai 1927, la ora 15,52; a doua zi, la ora 21,31, aterriza la Paris, unde era așteptat de 150 000 de entuziaști. Cei 6 200 de kilometri fuseseră parcurși în 33 de ore și 30 de minute, cu o viteză orară medie de 187 de km.

Performanța aceasta a făcut dintr-un anonim o mare celebritate.

După Lindbergh, alți aviatori au căutat să parcurgă distanțe din ce în ce mai mari — fără escale. În iunie 1927, Chamberlin și Levin trec Atlanticul urmînd ruta lui Lindbergh, pe care o prelungesc însă pînă la Berlin, realizînd astfel un zbor fără escale de 6 800 km în aceeași lună, un trimotor condus de Byrd face drumul dintre America și Europa cu o viteză orară de 200 de km

Din mai 1927 și pînă în iulie 1935, Atlanticul a fost traversat fără escală de 33 de avioane — printre care și un monoplan condus de o femeie, Amelie Earhardt, care, singură la bord, a parcurs distanța Harbour-Grace (Terra Nova) – Londonderry (Islanda), cu 220 de km pe oră.

Americanii Lambie și Merril (primul de origine română) au încheiat seria celor 33 de zboruri, realizînd o dublă traversare fără escale — New York-Londra și înapoi — în 40 de ore, cu o viteză medie de 265 km pe oră.

Cele mai lungi zboruri fără escale peste Atlantic au fost realizate pînă în anul 1937 de Rossi și Codos (august 1933): New York-Raiac (Siria), trecînd peste Paris — 9 105 km, și de formația sovietică Cikalov-Baidakov-Bilskov, care au făcut ruta Moscova – Vancouver (S.U.A.), peste pol, cu un avion ANT-25 de 12 cilindri și 950 de cai putere, parcurgînd 9 000 km în 16 ore și 30 de minute.

AZI ȘI MÎINE

Numărătoarea traversărilor Atlanticului pe calea aerului s-a făcut cu mult interes pînă în anul 1938. Cifrele arătau că oceanul fusese trecut de 3 dirijabile, 73 de avioane și 67 de hidroavioane. Pînă acum șase ani nici un eveniment mai de seamă nu s-a înregistrat în domeniul zborurilor peste Atlantic.

Dar, la patruzeci de ani după primul „salt" aeronautic peste oceanul dintre Europa și America, un „TU-114" doboară toate recordurile de zbor, traversînd Atlanticul și continentul european fără escală: 8 191 km, în 11 ore și 6 minute (Moscova-New York, iunie 1959). La înapoiere face același drum, în numai 9 ore și 48 de minute.

Datele de care dispunem astăzi ne dau dreptul să afirmăm categoric că Atlanticul, care a fost cinci sute de ani spaima navigatorilor, a ajuns în zilele noastre mic în fața uluitoarelor progrese tehnice realizate mai ales în domeniul transporturilor aeriene. Reamintim că traversarea Atlanticului pe calea aerului s-a făcut chiar și cu elicopterul: în mai 1965, un elicopter cu patru persoane la bord a zburat din America pînă în Scoția, fără escortă.

Atlanticul a fost traversat, în anul 1964, de aproape 4 000 000 de călători, dintre care mai mult de trei sferturi au privit zbuciumul neputincios al valurilor bătrînului ocean de la înălțimile amețitoare de 8 000-10 000 de metri la care zboară turboreactoarele.

În mod obișnuit marile nave aeriene care traversează Atlanticul — cam 45 000 de avioane pe an — fac astăzi cursa New York-Paris în circa 6 ore. Dar cu aceasta tehnica zilelor noastre nu și-a spus încă ultimul cuvînt. Constructorii de avioane lucrează la realizarea de noi tipuri, ale căror capacitate de transport și viteză să poată asigura cerințele mereu crescînde ale călătorilor grăbiți.

Cînd aviația a început lupta de cucerire a Atlanticului, nu se vorbea încă nici de „zidul" sonic, nici de cel termic, pentru că pe vremea aceea nici o minte cutezătoare nu întrezărea posibilitatea depășirii vitezei de 1 200 și respectiv 2 600 km pe oră, cît reprezintă limitele acestor așa-numite ziduri. Turboreactoarele moderne au întrecut însă, de mai mulți ani, viteza sunetului, iar la sfîrșitul anului 1964 în S.U.A. a fost încercat avionul „A-11", care a reușit să învingă bariera termică. Principalele materiale de construcție folosite în fabricarea avioanelor — aluminiul și aliajele sale — nu rezistau la temperaturi înalte. Pentru aceste materiale bariera termică apărea la viteza de 2 600 km pe oră, care depășește de 2,2 ori viteza sunetului. Or, la construirea avionului „A-11" s-au folosit pentru toate porțiunile vulnerabile materiale cu titan, avînd o limită de topire foarte ridicată.

La rîndul ei, industria sovietică a prezentat la Salonul internațional al aeronauticii, de la Paris — în iunie 1965 — un uriaș aparat de zbor. Este vorba de avionul „AN-22", lung de 55 metri și greu de 250 tone, care transportă 80 000 kg marfă sau 720 de pasageri pe distanțe de 5 000-11 000 km fără escale — deci care ar putea face și traversarea Atlanticului. Acest avion a intrat acum în producția de serie.

O altă realizare recentă a constructorilor de nave aeriene este avionul franco-britanic „Concorde". Înzestrat cu patru turboreactoare, lung de 56 m și avînd anvergura aripilor de 27 m, „Concorde" are o viteză de zbor, care îi va permite să facă cursa Paris-New York în numai 3 ore.

CU „PERNE DE AER"

Dar traversarea pe apă ce perspective are? Deocamdată marea companie engleză „Cunard" a refuzat subvenția pe care i-a oferit-o guvernul pentru construirea a două noi vapoare transatlantice, pe motiv că din cauza timpului prea lung de traversare pasagerii fug de vapoare, preferînd avioanele.

Planurile constructorilor sînt îndreptate în prezent spre navele „înaripate", cu „perne de aer". Este vorba de vapoare care zboară la o înălțime de 3-4 metri deasupra apei, prin acțiunea jeturilor de aer produse de reactoare. Societatea engleză „Convair" construiește o astfel de navă, avînd un diametru de 120 metri și o greutate de 1 800 tone. Reactorul nuclear cu care va fi înzestrată îi va imprima o viteză de 160-200 km pe oră. Capacitatea navei va fi de 400 tone de mărfuri și 300 de pasageri.

Deocamdată aceasta este tot ce se poate întrezări, pentru viitorul apropiat, în domeniul traversării Atlanticului pe apă. Desigur, față de cele 6 ore de traversare ale turboreactoarelor de azi și față de cele 2 ore ale giganților de mîine, 25 de ore de navigație pe apă cu viitoarele vapoare înaripate pot părea mult. Dar, să nu uităm, Columb a făcut prima sa traversare în circa 1 700 de ore. Diferența față de cele 25 de ore, de care are nevoie pentru a trece dintr-o parte în cealaltă a Atlanticului pasagerul unei nave moderne, a costat multe jertfe: mii de corăbii și de vapoare scufundate cu și mai multe mii de navigatori, eroi ai luptei duse cu Atlanticul și, în secolul nostru, sute de nave aeriene dispărute în pustiul fără sfîrșit al valurilor.

Dar, hotărît, Atlanticul a fost învins!

Ion MUNTEANU

Cel mai modern transatlantic din zilele noastre, „France" — 37 000 tone, 65 km/oră; capacitate de transport: 3 500 pasageri, 100 automobile și 27 000 m³ combustibil și bagaje. Dimensiuni: 316 m lungime, 34 lățime și 37 înălțime. Pentru construirea lui s-au folosit 26 000 tone oțel și peste 100 000 mp marinită — material neinflamabil, care înlocuiește total lemnul. Singurul obiect de lemn de pe bordul acestui uriaș vapor este... bagheta dirijorului orchestrei. Călătorii au la dispoziție 2 cinematografe permanente, 50 săli cu televizoare, numeroase bazine de înot, 1 400 posturi telefonice (fotografia de sus).

„Anteu" („AN-22"), giganticul avion sovietic prezentat în vara acestui an la Salonul aeronautic de la Paris. Capacitatea 720 de pasageri (fotografia de jos).

O ZI LA ISPAHAN
orașul rozelor și al cupolelor albastre

— note de drum din Iran de Traian MICU —

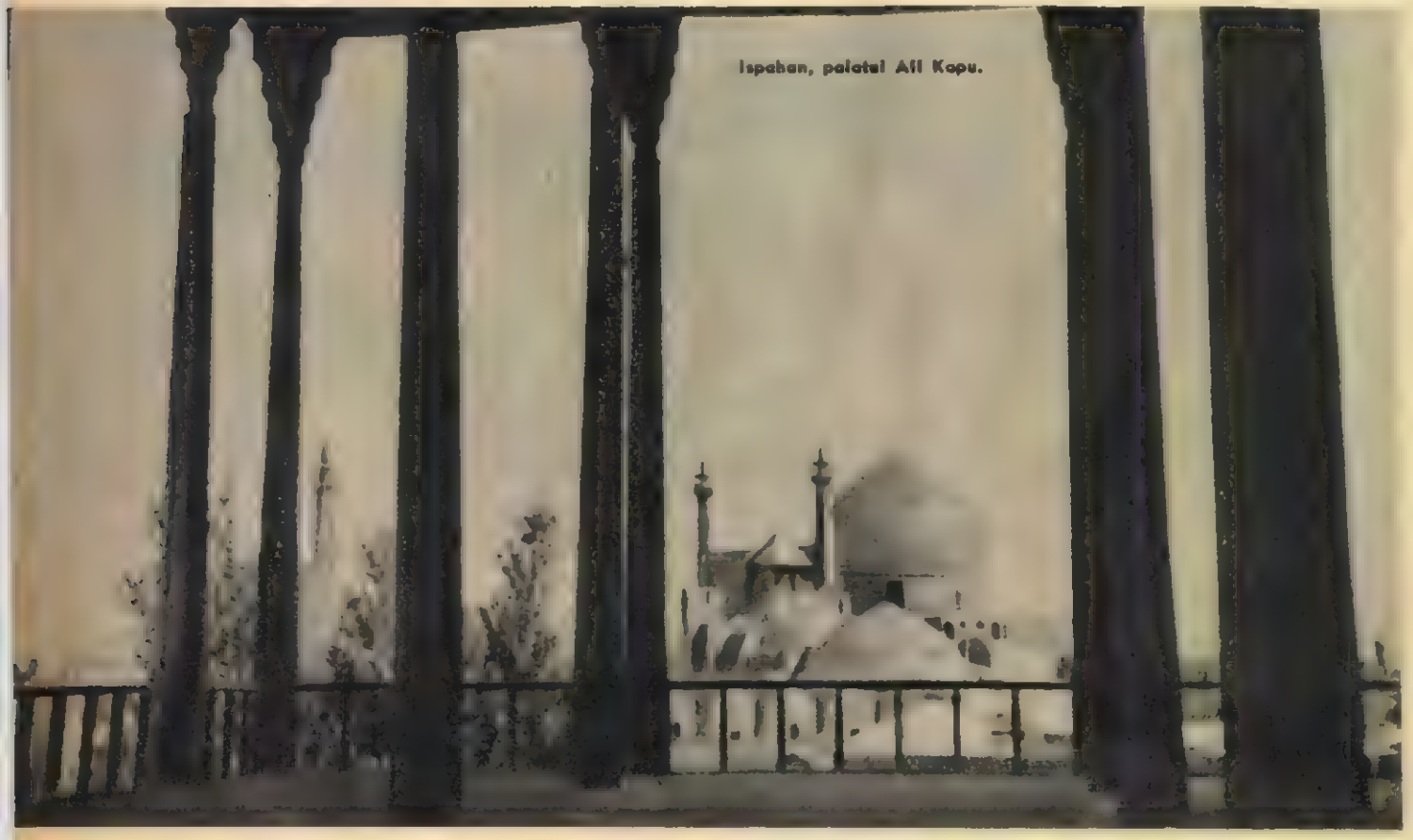

Ispahan, palatul Ali Kapu.

După aproape nouă ore de călătorie cu mașina, venind de la Teheran, intrăm în sfîrșit în Ispahan (Esfahan), mare centru industrial și cultural al Iranului, cu peste 250 000 de locuitori, situat la 470 kilometri sud de capitala țării. La hotelul „Iran" găsim o primire curtenitoare și în camerele ce ni se oferă — curate și răcoroase — uităm curînd de oboseala călătoriei.

CUNOAȘTEM ARTA MEȘTEȘUGARILOR LOCALI

Spre seară pornesc spre centru pentru a lua un prim contact cu acest oraș, despre ale cărui splendori s-au scris nenumărate cărți. Ajung într-un larg bulevard mărginit de șiruri duble de platani uriași, bătrîni probabil de sute de ani. Este vestita Avenue Ceahar Baq (Bulevardul celor patru grădini), construit la începutul secolului al XVII-lea, o dată cu marile palate ridicate de Șah Abbas cel Mare. Lung de cîțiva kilometri, acest bulevard este locul de promenadă favorit al locuitorilor Ispahanului.

Mă las înghițit de mulțimea gălăgioasă care se scurge pe trotuare, încercînd zadarnic să înțeleg ceva din conversația animată a celor din jur. Mă opresc să admir obiectele de argint, artistic lucrate, expuse în vitrina unui magazin. Vaze înflorate, cupe, talere, cu complicate desene în relief relevă talentul deosebit de rafinat al meșterilor argintari din Ispahan. Negustorul, stînd în pragul ușii în așteptarea clienților, mi se adresează mai întîi în persană, apoi, ghicind că sînt străin, în engleză, rusă și franceză, invitîndu-mă să intru. Deși îi spun că nu intenționez să cumpăr nimic, el insistă, oferindu-se să-mi arate tot ce doresc. Foarte serviabil, îmi prezintă diferite obiecte de argint care de care mai frumoase — carafe, glastre, pahare — toate împodobite cu minunate gravuri reprezentînd flori, păsări, gazele. Îmi spune că desenele sînt creația unui pictor bătrîn, continuator al vechii școli a miniaturiștilor persani, iar execuția lor în argint este opera unor tineri lucrători dintr-unul din numeroasele ateliere de argintărie ale orașului.

Îmi continui plimbarea prin fața magazinelor cu vitrinele intens luminate de lămpi cu neon, dar după puțin timp mă opresc din nou la vitrina unui magazin de covoare. O carpetă cu flori galbene pe un fond azuriu, admirabil executată, mă determină să intru înăuntru. Întrerupîndu-și discuția cu un bătrîn îmbrăcat într-un halat cenușiu, negustorul mi se adresează direct în engleză, întrebîndu-mă ce doresc să cumpăr și, zîmbind binevoitor, îmi arată mai multe carpete, printre care una foarte fină, din mătase, cu un chenar triplu de flori în galben și ocru pe un fond roșu închis, încadrînd desenul unei porți cu bolta în ogivă. Îmi spune că este un covor de rugăciune, care poate fi însă folosit și drept carpetă de perete. Desfășoară apoi un covor mai mare cu un fond verde, avînd în partea centrală flori galbene și roșii cuprinse într-o formă ovală, iar pe margini un chenar triplu de flori în aceleași culori. Îmi spune că acesta este un covor tipic de Ispahan, spre deosebire de covoarele de Kașan sau Kerman, care au desene cu flori și liane pe întreaga suprafață dintre chenare. Încîntat de admirația mea față de aceste creații artistice, negustorul mă întreabă din ce țară sînt. Aflînd de unde vin, îmi mărturisește că nu știe despre România decît că este o țară europeană, bogată în petrol. Îi spun că țara mea are și alte bogății și că produce chiar covoare foarte frumoase, deosebite totuși mult de cele persane.

VIZITÎND MONUMENTELE ORAȘULUI

A doua zi, guvernatorul — la solicitarea conducerii hotelului— ne trimite printr-un secretar o scrisoare de recomandare către toate oficialitățile orașului, pentru a ni se înlesni, mie și ziaristului belgian care mă însoțește, vizitarea monumentelor și instituțiilor care ne interesează.

Am plecat, deci, însoțiți de un ghid ocazional, în căutarea vestitelor monumente ale Ispahanului. Ajunși în bulevardul Ceahar Baq, vizităm mai întîi colegiul teologic „Madraseie Madare Șah". Vechi de trei secole, acest colegiu ne dă o imagine sugestivă a cadrului în care se desfășura activitatea unui focar al vieții spirituale a Iranului de altădată. Portalul monumental, împodobit cu plăci de faianță albastră, permite intrarea prin porți de lemn masiv într-o curte vastă, pătrată, umbrită de platani seculari. Lecțiile se țin, după cît ni se spune, în sălile aflate sub bolțile care se înalță la mijlocul fiecăreia dintre cele trei laturi ale clădirii ce mărginește curtea. Din păcate, timpul nu ne permite să vedem biblioteca școlii,

camerele studenților, sălile de meditație și pornim mai departe spre Meidane Șah (Piața șahului), unde se găsesc principalele monumente ale Ispahanului.

În drum intrăm într-un parc plin de trandafiri, în care se află Palatul celor patruzeci de coloane (Cehel Sutun) — un pavilion grațios, cu un singur etaj, avînd la intrare un peron vast, cu acoperișul sprijinit pe douăzeci de coloane de lemn de cedru. Reflectată în apa limpede și nemișcată a marelui bazin din fața palatului, imaginea celor douăzeci de coloane se dublează, justificînd denumirea dată acestui pavilion. La intrarea în palat sîntem întîmpinați de custode, care introducîndu-ne în marea sală de recepție a lui Șah Abbas cel Mare, ne arată cu mîndrie frescele care împodobesc pereții — executate după cît se spune de un pictor olandez în trecere prin Iran acum trei secole — arme și obiecte de îmbrăcăminte care au aparținut lui Șah Abbas, vaze de porțelan și ceramică emailată, fragmente de basoreliefuri.

De aici ajungem curînd în Meidane Șah, o mare piață dreptunghiulară de 500 pe 160 m, avînd în centru o întinsă peluză de gazon, încadrată cu tufe de trandafiri. Ne îndreptăm mai întîi spre palatul Ali Kapu, o clădire cu trei etaje, situată în centrul aripii drepte a pieței. Intrăm printr-un larg vestibul care — ne spune ghidul — pe timpul dinastiei Sefevide, cînd Ispahanul era capitala țării, servea ca loc de azil inviolabil pentru oricine își simțea viața în pericol. Urcăm la etaj pe o scară îngustă în spirală, trecem printr-un coridor strîmt și ajungem într-o sală spațioasă, unde erau primiți ambasadorii veniți la curtea șahului. Ieșim apoi pe o vastă terasă acoperită, deschisă spre piață. De aici privea șahul, înconjurat de curteni, paradele militare și întrecerile sportive care se desfășurau în acele vremi în piață. Continuînd vizitarea palatului Ali Kapu, parcurgem un labirint de coridoare întortocheate, scări, cămăruțe, toate lipsite de mobilier, dar împodobite cu picturi și motive decorative alcătuite din flori, liane, păsări. Acoperite cu straturi groase de var pe timpul stăpînirii afgane (secolul al XVIII-lea) și apoi în timpul dinastiei Kadjarilor, aceste picturi, executate de iscusiți meșteri ai secolului al XVII-lea, au fost restaurate abia în ultimii ani.

De la o fereastră a ultimului etaj privim panorama orașului. Din marea de verdeață a plopilor și platanilor, vedem înălțîndu-se nenumărate cupole și minarete albastre, strălucitoare. Ghidul ne arată în apropiere uriașa cupolă a Moscheii regale, iar ceva mai departe cupolele moscheii Djome, colegiul Emami, mausoleul Baba Kasem, moscheea Baba Sukhte și multe altele, pe care ne dăm seama, cu părere de rău, că nu vom avea posibilitatea să le vizităm în această singură zi pe care o petrecem în Ispahan.

Coborîm deci în piață și mergem să vedem vestita Moschee regală — o adevărată catedrală maiestuoasă, dominînd întregul cartier cu fațada sa monumentală și minaretele înalte care încadrează o uriașă cupolă, acoperite toate cu faianță albastră înflorată. Intrăm printr-un portal boltit într-o curte vastă, pardosită cu dale de marmură, care poate cuprinde cîteva mii de oameni. Pătrundem în marea sală de rugăciune, impresionantă prin armonia proporțiilor și finețea decorației. Ghidul ne atrage atenția asupra acusticii perfecte a sălii, demonstrîndu-ne că din orice ungher se poate auzi distinct murmurul rugăciunii rostite pe platforma de unde preotul își ține predica. Construită la începutul secolului al XVII-lea, Moscheea regală era considerată ca una din minunile acelor timpuri. Monumentul cel mai reprezentativ al culturii persane din vremea dinastiei Sefevizilor (secolul XVI-XVII), această moschee constituie, după afirmațiile specialiștilor, apogeul artei arhitecturale persane.

Moscheea lui Lotfollah, situată tot în Meidane Șah, peste drum de palatul Ali Kapu, este mult mai mică, dar grație armoniei și perfecțiunii decorației sale interioare, ca și cupolei sale bombate, apreciată ca fiind cea mai frumoasă din Ispahan, poate totuși rivaliza cu Moscheea regală. Mult mai intimă, mai atrăgătoare, o găsim plină de credincioși cufundați în rugăciune.

Pentru a încheia vizita în Meidane Șah, facem o scurtă promenadă prin bazar, a cărui fațadă impunătoare se încadrează în ansamblul arhitectural al pieței. Ulițele bazarului, acoperite cu bolți joase, sînt pline de forfota unei mulțimi pestrițe. Multe femei,- majoritatea înfășurate în obișnuitul ceador, bărbați în halate lungi, negustori ambulanți, hamali discută gesticulînd, se tîrguiesc aprig, se interpelează răstit și apoi se despart rîzînd. Toți ne dau imaginea vie a unui popor vesel, vioi, activ. În prăvălii — unele simple dughene întunecoase, altele adevărate magazine elegante, scăldate în lumină, grupate pe specialități — vedem tot felul de mărfuri indigene și străine.

AȘA SE ÎNCREAZĂ CELEBRELE COVOARE

Ne înțelegem cu ghidul nostru să ne conducă într-un sat din apropiere, să vedem atelierele de covoare.

La ora cinci după-amiază plecăm. După un sfert de ceas ajungem pe ulițele satului. Vedem case împrejmuite de ziduri înalte de pămînt și, din loc în loc, porți de lemn bine închise. Coborîm din taxiul cu care am călătorit, intrăm într-o străduță în pantă și ne oprim curînd în fața unei porți joase. Ghidul bate de cîteva ori, pînă apare o bătrînă înfășurată într-un văl cenușiu. Îi spune ceva arătînd spre noi și bătrîna ne face semn să intrăm. Printr-un gang întunecat pătrundem într-o curte dreptunghiulară, cu un bazin, încadrat de cîțiva pomi. De jur împrejur — odăițe joase, pe prispa cărora vedem războaie la care se țes covoare.

Privim uimiți îndemînarea cu care femei și copii, supravegheați de un meșter bătrîn, reproduc în împletitura de lînă divers colorată desenele de pe peticele de hîrtie care le servesc drept model. Fetițele se prefac că nu ne observă și-și continuă lucrul, dar un băiețel firav, cu ochi negri, strălucitori, ne înfruntă cu îndrăzneală privirile. La întrebările noastre, copilul ne răspunde că se numește Ardașir și muncește de trei ani la țesutul covoarelor. Ascultăm apoi explicațiile meșterului, care ne arată cum se asigură precizia reproducerii desenului, admirăm dexteritatea cu care tunde firele de lînă pentru a da covorului netezimea catifelată care ne încîntă privirile.

*

Ne întoarcem în oraș pe înserate. Am fi dorit să mai vedem unele monumente istorice, universitatea, fabricile textile etc. Dar nu mai putem decît să trecem încă o dată pe bulevardul Ceahar Baq, pentru a mai gusta puțin din farmecul acestui oraș pe care trebuie să-l părăsim a doua zi în zori.

34 de întrebări

34 de răspunsuri ale lui

PELE

Cu un an înaintea turneului final al campionatului mondial de fotbal din Anglia, reprezentativa Braziliei a prezentat, cu prilejul recentului ei turneu european o strălucită carte de vizită.

Herrera în Italia, Guttman în Portugalia, Nyman în Suedia, Morozov în U.R.S.S. și toți ceilalți mari antrenori care cu acest prilej l-au văzut jucînd pe celebrul Pele au fost unanimi: „perla neagră" a fotbalului brazilian este, la ora actuală, cel mai bun jucător din lume. Este logic de aceea ca Pele să fie în centrul interesului nu numai al spectatorilor nelipsiți de pe terenurile de fotbal, dar și al ziariștilor sportivi. De curînd, el a fost invitat de un reporter al săptămînalului cehoslovac „Kopana" să răspundă la unele întrebări. Amabil, Pele a acceptat și astfel s-a născut interviul în 34 de întrebări și tot atîtea răspunsuri pe care-l reproducem mai jos.

I. — Care este cel mai bun prieten al dv.?

R. — Întreaga Brazilie și tatăl meu.

I. — Credeți că accidentarea pe care ați suferit-o la campionatul mondial din Chile este serioasă?

R. — Nici un fotbalist nu consideră rănirile sale ca fiind serioase.

I. — De cînd ați început să jucați fotbal ați fost vreodată rănit?

R. — Da, dar foarte ușor, la fel ca oricare alt jucător.

I. — V-ați gîndit însă vreodată să abandonați fotbalul în cazul în care veți fi rănit foarte serios?

R. — Omul nu trebuie să se gîndească la rele. Dar, desigur, în viață se petrec deseori lucruri neașteptate.

I. — Ce faceți după terminarea unui meci?

R. — Reflectez la ceea ce aș fi putut face mai bine pe teren și la fazele ratate din cauza pripelii.

I. — Credeți că peste 100 de ani se va mai juca fotbal?

R. — Mai curînd va pieri omenirea decît fotbalul.

I. — Care gol pe care l-ați înscris a avut pentru dv. cea mai mare semnificație?

R. — Golul pe care l-am marcat în meciul cu Țara Galilor în cadrul campionatului mondial din 1958.

I. — De cîte ori ați schimbat clubul în timpul carierei dv.?

R. — Niciodată. Santos și reprezentativa Braziliei au fost echipele mele și au rămas și pînă astăzi.

I. — Cîte oferte vi s-au făcut în cursul turneului dv. în Europa?

R. — Foarte multe și foarte importante.

I. — De ce ați respins toate ofertele, în sumă de milioane, din partea cluburilor europene?

R. — Deoarece tot ceea ce sînt astăzi și ce am, le datorez țării mele și fotbalului brazilian. Dintr-un lustragiu sărac am ajuns ceea ce sînt în prezent. Iubesc Brazilia și fotbalul nostru.

I. — Citiți mult?

R. — Da, cel mai des în perioadele de pregătire a meciurilor și cînd mă aflu în cantonament.

I. — Ați face film?

R. — Aș filma cu multă plăcere, deși nu aș vrea să interpretez rolul unui fotbalist.

I. — Care sînt actorii dv. preferați?

R. — Îmi place să merg la cinematograf și dintre actori cel mai îndrăgit este Vittorio Gassman, pe care-l apreciez pentru talentul său deosebit.

I. — Știți să înotați?

R. — Da, aceasta este cea mai mare pasiune a mea.

I. — Sînteți fericit?

R. — Da, din punctul meu de vedere.

I. — Care zi din viața dv. o considerați ca fiind cea mai fericită?

R. — Sînt de fapt două zile — și anume cînd Brazilia a cucerit în Suedia și, apoi, în Chile titlul de campioană mondială.

I. — Și care este cea mai tristă zi?

R. — Cînd, în anul 1959, am pierdut la Buenos Aires campionatul Americii de Sud.

I. — V-ați gîndit vreodată să abandonați fotbalul?

R. — Nu, niciodată. Mă gîndesc numai cum să întîrzii cît mai mult această dată.

I. — Care este cel mai frumos cadou pe care l-ați primit vreodată?

R. — Îmbrățișarea mamei mele după victoria din Suedia și, în același timp, consimțămîntul ei pentru profesia pe care mi-am ales-o.

I. — Care a fost cel mai frumos cadou pe care l-ați făcut?

R. — Nu pot spune aceasta. Dar mă străduiesc mereu să fac cadouri frumoase.

I. — Cîte ore acordați zilnic fotbalului?

R. — Fotbalul este la noi o meserie ca oricare alta și de aceea i se acordă cîte opt ore zilnic — chiar dacă nu toate sînt petrecute pe terenul de joc. Deseori trebuie să te ocupi și cu teoria.

I. — Cîte meciuri ați susținut pînă acum?

R. — Cînd cineva trece de o sută încetează să mai numere. Mărturisesc cu toată sinceritatea că de mult am pierdut socoteala.

I. — Cîte goluri ați înscris?

R. — Nu am idee, nu sînt contabil, ci atacant.

I. — Cînd ați jucat pentru prima oară fotbal?

R. — Pe atunci nici nu mergeam încă la școală. Prima mea minge a fost din cîrpă.

I. — Care apărări pe care le cunoașteți le considerați ca fiind cele mai bune?

R. — Cele mai bune? Nu știu, dar cele mai puternice sînt cele de la Inter Milano și River Plate Buenos Aires.

I. — Sînteți de părere că norocul are vreun rol în fotbal?

R. — Cred că da. Într-un meci nu se poate realiza chiar totul prin inteligență.

I. — În cîte secunde alergați suta de metri?

R. — În 10,8 pînă la 11,2 secunde.

I. — Ați deveni mai tîrziu cu plăcere antrenor?

R. — La aceasta nu [redacted] gîndit încă pînă acum. Dar de ce nu?

I. — Cu care picior trageți mai bine: cu dreptul sau cu stîngul?

R. — Cu stîngul.

I. — Ați deveni portar?

R. — Cu foarte multă plăcere. Postul acesta îmi place atît de mult, încît în Chile am fost portarul de rezervă al naționalei noastre.

I. — Considerați că sistemul 4-2-4 este cel mai bun?

R. — Cred că, într-adevăr, așa este.

I. — De ce atunci Brazilia a ales la campionatul mondial din Chile sistemul 4-3-3?

R. — Pentru a întări și mai mult apărarea. Trebuie să se țină seama de faptul că în echipa noastră reprezentativă trei atacanți — nu vorbesc despre mine — au posibilitatea să spargă orice apărare.

I. — Care este după părerea dv. cel mai bun post într-o echipă?

R. — Fotbalul este un joc de echipă. Toate posturile sînt la fel de importante, începînd de la portar și pînă la extrema stîngă. O echipă este alcătuită doar din 11 oameni și nu din unul singur.

I. — Cînd un portar reușește să apere o lovitură de la 11 metri credeți că balonul a fost prost expediat?

R. — De obicei da, dar nu întotdeauna. Un portar bun cunoaște obiceiurile fiecărui jucător din echipele adverse și dacă este și inteligent, poate deseori să pareze lovitura.

CARNET DE SCRIITOR

INTRAȚI — NU AMÎNAȚI!

de Eugen FRUNZĂ

A înserat. Mă plimb fără țintă pe străzi. Traversez piața largă cu mozaic și cobor, pe lîngă blocuri și magazine moderne, de-a lungul liniei de tramvai. Seara e lină, teii adînci și nostalgici, cu reflexe blonde. Ca pe un ecran fluid mai port în mine imaginea zilei, cu industrii și cartiere noi, cu fluxul vesel al studenților, cu teatrul și Copoul, cu toată acea vibrație a secolelor care mă copleșește la fiece popas în „dulce tîrgul Ieșilor".

Pe nesimțite părăsesc centrul propriu-zis al orașului și ajung lîngă hale. Dau să-mi continui plimbarea, cînd un glas puternic amplificat îmi izbește timpanul:

„Intrați, nu amînați! Mare spectacol de o oră. Mai sînt cîteva momente. Numai 3 lei intrarea. Program excepțional. Femeia pălanjen și fata care plutește în aer, liberă și nesusținută. Sînt ultimele momente. Mare spectacol de o oră. Intrați, nu amînați!"

Ce zici, intrăm și noi, suflete al copilăriei care mă atingi, ca într-o vrajă, de dîncolo de ani? Plătesc 3 lei și intru sfios într-un adăpost afumat, un fel de cort crăpat, chinuit, pe care și nomazii lui Genghis-han l-ar fi scos la reformă. Jos — pămînt umed semănat cu mucuri de țigări și coji de semințe. Cîteva bănci zgîriate, strîmbe, cu noduri și așchii vrăjmașe. Scena — scîndură negeluită. Cortina, cît o față de pilotă vărgată, peticită. Iluminația — un singur bec murdar, agonizant. Publicul — vreo trei duzini de fumători precoci.

Așadar, începe spectacolul. Apare mai întîi o mînă. Se căznește sus, pe sîrma ruginită, să miște cortina din loc. Operația se realizează cu succes numai în două minute. E ora 19 și un sfert.

„Maestrul" prestidigitator (în frac, fără ironie!) scoate cîteva zeci de monede din vînt și din nasurile asistenței, înghite o bilă albă și scoate două albastre, prinde o sfoară de un capăt, o agață cumva sus, pe după cortină, cu defecte vizibile de meșteșug, și cică o ține apoi — să vezi și să nu crezi — pe buricul degetului, în verticală. Buna! S-a făcut ora 19 și jumătate. Fumul, cu toată ventilația naturală, se încheagă perseverent în straturi geologice.

Dar ce se petrece, oameni buni? Becul, singurul, murdarul, neajutoratul bec, și-a dat duhul. Fărîma de lumină a murit. E întuneric beznă, dacă nu punem la socoteală „Carpații" incendiați.

— Iar mi-a făcut bucata! — strigă „maestrul" de pe scenă, invizibil și jignit. Cine-i la tablou de comandă?

— Este! — răspunde un glas de undeva, din fund, ca din pivnița iadului.

— Faci lumină bre, sau caști gura la tablou? — întreabă alt glas cu perspectivă baritonală.

Publicul se agită, protestează, „maestrul" se supără, apostrofează pe cîte unul, apoi se lasă în voia sorții și așteaptă. Dumnealui fumează. Noi fumăm. Dumnealui înjură, cînd și cînd, printre dinți și printre rotocoale de fum. Spectatorii înjură ceva mai tare și mai des. Dar lumină nu se face.

— Ptiu, mama dracului, nici luminări nu aveți?! — sugerează cu politețe cineva.

— E interzis — răspunde zbîrlit „maestrul". Și nu mai răcni ca în codru, că te dau afară!

„Maestrul", ce să zic, impune prin fermitate. Dar se răzgîndește curînd. O femeie și o fetiță urcă pe scenă cu niște luminări aprinse. Abia își găsesc loc tustrei. E ora 19 și 40 de minute.

Și iată, chiar atunci, minune fu și se făcu. Becul, chipurile, a înviat. Luminările se sting și spectacolul continuă în condiții civilizate.

Astfel mi-a fost dat să admir în plină lumină atît „iluzia" — pe femeia-pălanjen — cît și pe fata care plutește în aer „liberă și nesusținută", două numere de mare actualitate pe vremea bîlciului antediluvian.

Am părăsit cu toții „sala" cînd nu se împliniseră nici 35 de minute de spectacol, incluzînd și manipularea cortinei, ca și moartea clinică și reînvierea becului. Crainicul cu glas amplificat își reluase reclama pentru spectacolul excepțional de o oră numai 3 lei intrarea!...

Nu pot ști, în urma-urmei, ce să cer și cui să mă adresez. Dar sînt convins că asemenea petic de promiscuitate nu șade bine pe un veșmînt atît de curat și frumos.

La revedere, dulce tîrg al Ieșilor, dar zău, fără „intrați — nu amînați!"

SUNTEM PREA MULȚI!

Oameni... oameni... oameni...Multe milenii au trecut pînă ce populația globului a atins, în 1850, primul miliard. Pentru a adăuga al doilea miliard, au fost necesari 80 de ani (1850-1930) și doar 30 de ani pentru al treilea. Se crede că la începutul celui de-al patrulea pătrar al ▼ secolului numărul pămînteniior se va ridica la 4 000 000 000. (Date statistice: „Population Reference Bureau" din S.U.A.)

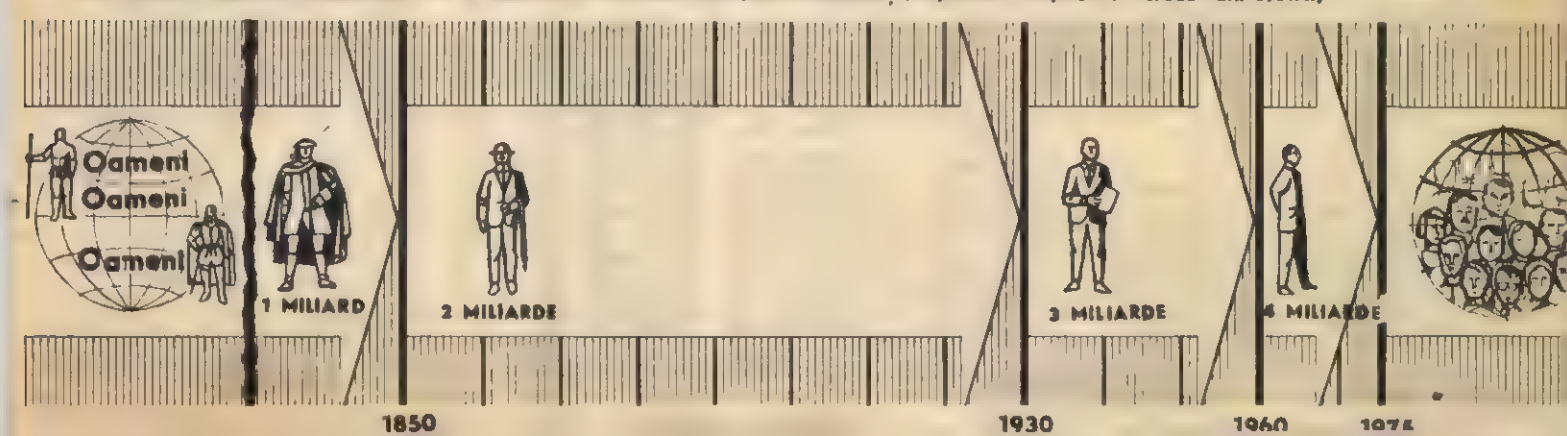

SÎNTEM PREA MULȚI?

Sîntem aproximativ 3,2 miliarde. Aceasta era — după ultimul raport statistic al O.N.U. — populația globului terestru la sfîrșitul anului trecut.

Aruncînd o privire în „urmă", vedem că populația Pămîntului, în ciuda războaielor și a molimelor, a crescut vertiginos. Vechile statistici arătau că pe la anul 1800 trăiau pe lume cam 923 milioane de oameni. După un veac, numărul lor crescuse cu o jumătate de miliard și, pe măsură ce ne apropiem de anii noștri, constatăm că ritmul de populare a planetei se intensifică. Astfel, în ultimii treizeci de ani, cu tot războiul mondial, omenirea a sporit cu circa un miliard de persoane!

Cîți vom fi în viitor? Previziunile demografilor indică pentru anul 2000 numărul de 6,5-7 miliarde oameni, adică de două ori mai mulți ca în prezent. Normal, dacă ne gîndim că numai din 1950 și pînă acum sporul a fost cam de 700 milioane, deci aproximativ de 1,5 ori mai mult cît în tot secolul al XIX-lea. Problema nu se limitează însă numai la aspectul pur statistic.

O ȘTIINȚĂ VECHE AZI

Demografia nu este o știință nouă. Se cunosc investigații demografice datînd din secolul al XVII-lea, care și ele la rîndul lor aveau antecedente mult mai vechi. Demografia, desprinsă din așa-numita „aritmetică politică" apărută în secolul al XVII-lea ca știință cu tendință de măsurare a fenomenelor economice și sociale, este chemată astăzi să contribuie la rezolvarea unor probleme social-economice importante pentru întreaga omenire. Aceste chestiuni au stat și în centrul atenției celor peste 1 000 de specialiști din 88 de țări reuniți recent la Belgrad, în cadrul celui de-al II-lea Congres mondial al populației (primul avusese loc la Roma, în 1954). Țara noastră a fost reprezentată de zece specialiști în economie, demografie, geografie, medicină, antropologie.

Reîntors de la Belgrad, tovarășul Ion Răvar, candidat în științe economice, director general adjunct al Direcției Centrale de Statistică, a avut bunăvoința să ne pună la dispoziție cea mai mare parte a datelor și informațiilor cuprinse în rîndurile ce urmează.

Cercetările din ultimii ani arată că regiunile cu ponderea cea mai mare în privința sporului de populație sînt tocmai cele cu greutatea specifică cea mai scăzută în producția mondială. Este vorba de țările în curs de dezvoltare, a căror populație sporește anual între 2,5 și 3,5 la sută, în timp ce pe toată planeta creșterea anuală este de 2 la sută. Cum se explică acest lucru? Printr-o serie întreagă de factori, dintre care cel biologic nu e cel mai puțin important: fertilitatea populației feminine este diferită de la o regiune a globului la alta.

Prin urmare, problema cea mai acută în raportul populație-mijloace de subzistență se pune tocmai în legătură cu aceste țări.

După cum se știe, principalul factor motor al dezvoltării întregii economii îl constituie industria. Conform datelor F.A.O., în regiunile slab dezvoltate ale globului populația neagricolă și în special cea ocupată în ramurile de bază ale economiei ocupă un loc relativ puțin important. Dar aceasta nu e totul. Să luăm, de pildă, America de Nord și Africa. În S.U.A. ponderea populației neagricole e de trei ori mai mare decît în Africa, ceea ce nu înseamnă că și în privința potențialului industrial (mijloace de producție, calificarea lucrătorilor etc.) diferența e aceeași. Dimpotrivă, decalajul e mult mai însemnat. În același timp, potențialul agricol al S.U.A. — unde doar 8 la sută din locuitori lucrează în agricultură — întrece pe cel al Africii, unde ponderea populației agricole atinge 70 la sută.

Statisticile mai demonstrează că în unele din țările Asiei, în anii postbelici, producția agricolă pe cap de locuitor se află aproape în stagnare. Ba, mai mult, pe acest continent există țări unde ea nu a depășit nivelul atins înaintea celui de-al doilea război mondial, iar uneori a coborît chiar sub acest nivel, venitul național rămînînd la valori dintre cele mai scăzute.

Într-o serie de regiuni în curs de dezvoltare, mijloacele de hrană au crescut într-un ritm inferior sporului de populație. Or, pentru a se evita măcar cele mai grave dificultăți, media de creștere a mijloacelor de hrană ar trebui să fie de 4 la sută. Iată de ce — așa cum arată dr. B. R. Sen, directorul general al F.A.O. — modul de viață pe care îl duce 10-15 la sută din populația Pămîntului poate fi considerat de-a dreptul mizer; pînă la 50 la sută din omenire suferă permanent de pe urma subalimentației.

LIMITAREA NATALITĂȚII SAU STĂVILIREA MIZERIEI?

Cum văd oamenii de știință rezolvarea problemei asigurării mijloacelor de subzistență pentru o populație mondială în continuă creștere? Răspunzîndu-ne la această întrebare, tov. Ion Răvar s-a referit la recentul congres de la Belgrad, unde, în linii mari, s-au cristalizat două poziții distincte:

Unii specialiști occidentali și-au reamintit de „teoriile" elaborate acum un secol și jumătate de Malthus, care susținea, după cum se știe, că populația crește în progresie geometrică, în timp ce posibilitățile de hrană sporesc în progresie aritmetică. Concepțiile lui, supuse unei critici științifice de Marx, Engels și Lenin, s-au dovedit neîntemeiate și viața însăși le-a respins. În prezent avem însă de-a face cu curentul neomalthusianist. Adepții acestui curent preconizează limitarea artificială a natalității prin mijloace anticoncepționale, neglijînd însă — și acest punct de vedere este susținut mai ales de reprezentanții S.U.A. — elementul esențial și anume: necesitatea dezvoltării social-economice a fiecărei țări, a fiecărei regiuni a globului.

Se invocă și „argumente" în sprijinul acestor concepții, care tind să acrediteze concluzia că o „explozie demografică" împiedică dezvoltarea economică și socială a țărilor respective.

Bineînțeles, „teoria" aceasta are și un anumit scop, nu întru totul pur științific. Așa cum arăta în cuvîntarea sa dl. Philippe de Seynes, secretar general adjunct al O.N.U. pentru problemele economice și sociale, identificarea simplistă a presiunii demografice cu penuria alimentară este adesea utilizată pentru a justifica o serie de practici comerciale negative, după cum s-a constatat și anul trecut la Conferința internațională pentru comerț și dezvoltare. Pe de altă parte, la Belgrad, un delegat american căuta să lanseze următoarea concepție: creșterea producției agricole necesită capital (pentru mașini, îngrășăminte, irigații etc.); țările insuficient dezvoltate n-au capital, ele trebuie deci să-l solicite altora. Iată, prin urmare, o încercare de a justifica exportul de capital în țările menționate...

„EXPLOZIA DEMOGRAFICĂ" ȘI REALITATEA FAPTELOR

Teoriile neomalthusianiste au fost combătute de specialiștii din țara noastră și din celelalte țări socialiste. Noi pornim de la ideea că factorul determinant în rezolvarea problemei discutate este, în primul rînd, cel economic-social. Industrializarea, alături de mecanizarea și chimizarea agriculturii, poate asigura creșterea rapidă și accentuată a producției, fără a fi necesară limitarea prin lege a măririi familiei și a natalității, așa cum au propus neomalthusianiștii.

De altfel, exemplul țării noastre este cît se poate de grăitor. Sporul anual de populație în România se situează la nivelul sporului populației țărilor dezvoltate. În ultimii șase ani ritmul mediu de creștere a producției a fost de 14,4 la sută anual. În viitorul plan cincinal, creșterea anuală a venitului național va fi de circa 7 la sută, ritmul de dezvoltare a industriei de 10,5 la sută, a agriculturii de circa 3,5 la sută. Este de asemenea semnificativ faptul că, în țara noastră, între anii 1951 și 1963 forța de muncă ocupată a crescut — ca urmare a ritmului rapid de dezvoltare economică — cu 14,6 la sută. De altfel, în general se observă la noi o creștere a forței de muncă ocupate în raport cu sporul natural al populației. O situație asemănătoare există și în celelalte țări socialiste.

Trebuie arătat că înseși realitățile capitalismului contemporan infirmă concepțiile neomalthusianiste. În țările industrializate, ritmul de creștere a producției agricole este mai rapid decît cel al creșterii populației. Ba, în unele din aceste state, cum sînt S.U.A., Canada și altele, se observă chiar o criză agrară cronică de supraproducție — criză care dăinuie alături de starea cronică de subalimentare din alte regiuni (Africa, Asia, America Latină). Este deci clar că subalimentarea sau chiar foametea se explică nu printr-o imposibilitate principială de a se spori mijloacele de hrană, ci printr-o slabă dezvoltare economică și prin scăzuta capacitate de cumpărare a maselor.

Întreaga dezvoltare istorică dovedește că o ridicare a nivelului de trai al întregii omeniri este posibilă, întrucît, în condiții sociale adecvate, progresul științei și al tehnicii permite valorificarea la un nivel tot mai înalt a resurselor naturale, creșterea producției pe cap de locuitor.

Fapt interesant de remarcat, punctului de vedere realist în demografie susținut de delegații țărilor socialiste — ne-a spus în continuare tov. I. Răvar — i s-au raliat nu puțini experți din Occident, dar, mai ales, din țările în curs de dezvoltare — de pildă delegații indieni —, adică tocmai cei „în cauză", și mulți alții. Poziția acestor țări a fost, cred, cel mai bine ilustrată de cuvintele simple dar pline de conținut rostite de un delegat dintr-o țară slab dezvoltată: „Noi vrem — spunea el — să avem copii mulți și să trăim bine". Este un deziderat firesc, bazat pe o realitate concretă.

PĂMÎNTUL ESTE, TOTUȘI, DARNIC!

Calculele efectuate de specialiști demonstrează că problemele alimentare ale anului 1980, de pildă, ar putea fi rezolvate dacă producția de cereale ar crește cu o treime, iar cea animalieră s-ar dubla față de cea actuală. Este posibil ca țările în care populația crește cel mai mult să realizeze o asemenea sporire a producției de alimente?

Să ne adresăm din nou rezultatelor unor cercetări. Avem în față un grafic publicat de F.A.O. El arată că, în cazul Africii, de pildă, terenurile agricole imediat valorificabile ar putea da o producție de patru ori superioară celei actuale. Rezerve imediate de creștere a producției agricole există și în alte regiuni ale globului (America Latină, Orientul Apropiat etc.).

În felul acesta, chiar în condițiile de exploatare a pămîntului folosite în prezent, s-ar putea asigura hrană nu pentru 7 miliarde, ci pentru

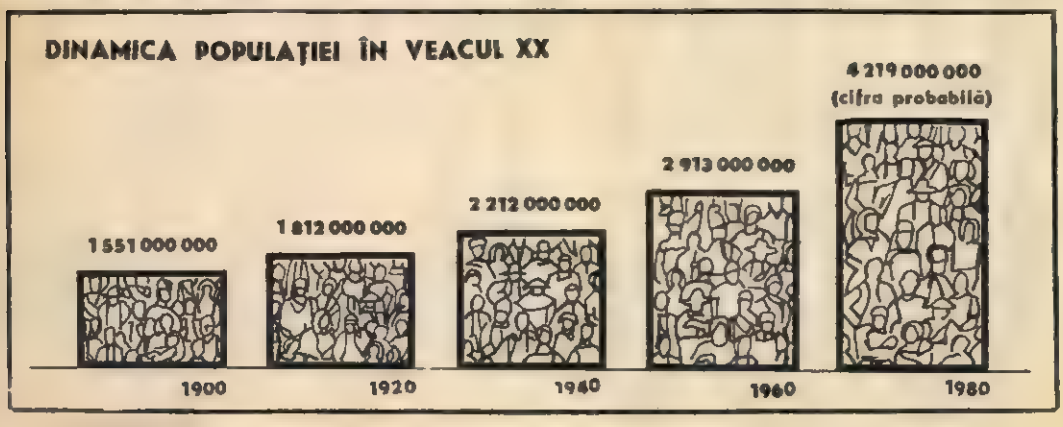

Suprapopulație? Mizeria care-i gonește pe alte meleaguri pe acești țărani din „poligonul foamei" din nord-estul Braziliei are rădăcini în actuala structură socială și economică a țării, nu în „neputința" pămîntului de a-și hrăni fiii. Experții apreciază că dacă pe întregul glob ar fi folosite toate mijloacele pe care le pune la dispoziție știința contemporană, s-ar putea asigura hrana a 30 miliarde de oameni.

9 miliarde de oameni! Iar dacă s-ar utiliza toate resursele, dacă s-ar folosi pe scară largă toate mijloacele, pămîntul ar fi atunci și mai darnic, căci ar furniza mijloace de trai pentru 30 miliarde de fii ai săi!

În acest sens există de pe acum numeroase propuneri, planuri, inclusiv proiecte de fertilizare a pustiurilor. Ca exemplificare amintim pe cele privind Sahara. Acest deșert care, așa cum o arată descoperirile arheologice, a fost cîndva un mare grînar, s-ar putea reîntoarce la rodnicia din trecut. Pentru aceasta ar fi necesare investiții considerabile în vederea construirii unor sisteme de irigații, precum și în vederea mecanizării și chimizării terenurilor redate agriculturii. Descoperirea unei adevărate mări subterane în Sahara ușurează mult sarcina tehnicienilor.

Mai există și alte proiecte care urmăresc darea în folosința agriculturii a vaste suprafețe, ca de pildă cele din Siberia (prin schimbarea cursurilor unor fluvii și crearea unei mări artificiale), prin scoaterea de sub apa mării a unor terenuri etc. Și apoi, să nu uităm acest vast „corn al abundenței" care este oceanul planetar. El ne poate oferi nu numai pește (bogăție, de altfel insuficient exploatată pînă în zilele noastre), ci și acea inepuizabilă resursă alimentară care e planctonul — aproape complet neglijat deocamdată, cu toate valorile nutritive deosebite pe care le prezintă.

Fără îndoială, pămîntul are de unde hrăni și o populație de zece ori mai mare. Rămîne doar să ne făurim cheia cămărilor lui, să le deschidem porțile pentru a ne bucura cu toții de bogățiile-i incomensurabile.

PREOCUPĂRI ACTUALE ALE DEMOGRAFILOR

— Ce alte probleme s-au mai dezbătut la Congresul mondial al populației? — am întrebat pe tov. I. Răvar.

— La această manifestare cu caracter exclusiv științific s-au dezbătut și alte probleme demografice, care, firește, în ultimă instanță, sînt greu de delimitat de cele economice căci, în fond, toate aspectele sînt strîns legate între ele, decurg unul din altul. În afara sus-amintitelor probleme privind interdependența și condiționarea reciprocă a fenomenelor demografice și a factorilor economici și sociali, care au făcut obiectul a mai mult de jumătate din cele 500 de comunicări, un loc important l-au avut aspectele migrației interne și internaționale. Experții din țările capitaliste au susținut necesitatea acestor migrații chiar și în cazul cînd se desfășoară anarhic, pentru că — afirmau ei — ele au un rol pozitiv în orice condiții.

Delegații din țările socialiste nu au fost de acord cu acest punct de vedere. Noi am arătat că într-un stat ca al nostru, ca urmare a îmbunătățirii continue a repartizării forțelor de producție, se dezvoltă în mod armonios toate regiunile țării, fără excepție. Aceasta duce la o folosire tot mai completă și mai rațională a forței de muncă pe plan regional și determină scăderea numărului muncitorilor care, în condițiile industrializării socialiste, se deplasează dintr-o regiune în alta la noi locuri de muncă.

În ceea ce privește migrația internațională, chiar și cei care o susțineau cu tărie n-au putut nega faptul că în general ea nu e decît un paleativ și că nu reduce cu nimic exploatarea muncitorilor de către capitaliști.

La congres s-au mai discutat și o serie de probleme privind morbiditatea și mortalitatea, metodologia cercetării demografice etc. Delegația noastră a prezentat șapte referate, dezbătînd o tematică amplă, de la utilizarea mai rațională a resurselor naturale și a forței de muncă pînă la modelul matematic privitor la evoluția cronologică a unei populații.

Manifestare științifică importantă — ne-a spus tov. I. Răvar în încheiere — cel de-al II-lea Congres mondial al populației a contribuit la o mai bună cunoaștere a fenomenelor demografice din diferite regiuni ale globului, elucidînd pozițiile teoretice și fiind, totodată, un stimulent pentru dezvoltarea și aprofundarea acestor cercetări deosebit de actuale și importante pentru întreaga omenire.

Convorbire realizată de Dan LĂZĂRESCU

CĂLĂTORI ȘI CĂLĂTORII

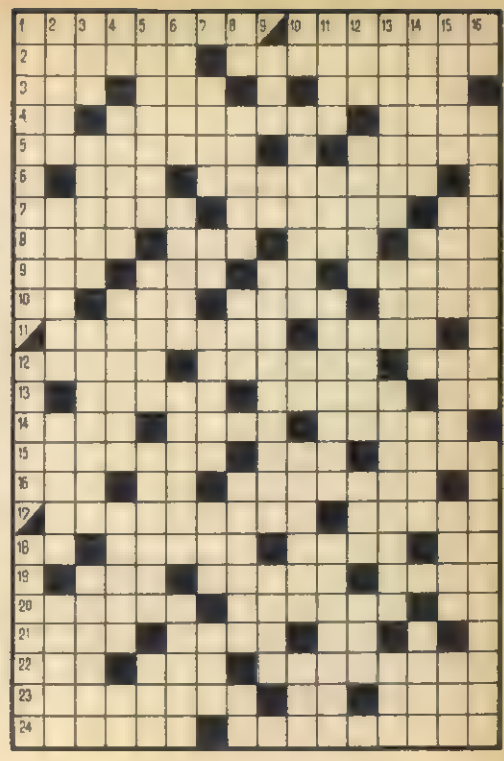

16/24

ORIZONTAL: 1) Celebru navigator norvegian, care la 15 decembrie 1911 a descoperit Polul Sud — Scriitor, om politic și vestit călător român (1621-1714). 2) Explorator norvegian, vestit datorită călătoriei de la Polul Nord (1893-1896) — Călător italian (1256-1323) care și-a povestit întîmplările pline de neprevăzut din călătoriile sale în Mongolia și China (2 cuv.). 3) Început de traversare! — „Motul la drum" de I. Vidu — A stringe la un loc. 4) Usturoi — București, Londra, Paris — Potrivit zicalei, toate drumurile duc spre ea. 5) Savant român care a participat la o expediție în Antarctica pe vasul „Belgica" — Orășel german. 6) Romancier portughez — Ținuturi cu zăcăminte de aur. 7) Insulă în Oceanul Pacific, vizitată de exploratorul Cook în 1768 și 1776 — În floarea vîrstei (pl.) — De ce? 8) Sclav în vechea Spartă — Autorul cărții „La marginea deșertului Gobi" — Afluent al Dunării — A scris o „Carte despre drumuri lungi". 9) Scobit — Țința călătorilor cosmice (fig.) — Cont curent (abr.) — Nume feminin. 10) Are! — A lucra pămîntul — Leguminoasă — Dinastie româno-bulgară. 11) Vestit navigator portughez, primul care a făcut o călătorie în jurul lumii, descoperind strîmtoarea care îi poartă numele — Erudit. 12) Dovedit — Oraș pe Dunăre inclus în marile lucrări hidroenergetice de la Porțile de Fier — Riu în Elveția și Germania. 13) A plictisi — A se deștepta — Notă muzicală în... Asia. 14) De obicei primul fel la masă (pl.) — Corabia de pe... Muntele Ararat (leg.) — Adevărați. 15) Creangă (reg.) — Nun — Remedia. 16) Munte în Austria — Alexandru — Geograf grec, care a călătorit mult și de la care s-a păstrat o prețioasă „Geografie". 17) Unitate de măsură pentru unghiurile spațiale — Comparativ pentru întinderea oceanului. 18) Negație — Șosea și piață în Capitală — A sta — Noroi. 19) Localitate în R. P. Chineză — Pură — Nume masculin italian. 20) Autorul romanului „O pînză în depărtare" — Frumoasă țară pe țărmul Mediteranei — 1965. 21) Vast platou și țară în Asia — Procesiune — Pronume. 22) Localitate în R. P. Ungară — Insulă daneză — Autorul poeziilor „Egipetul" și „Veneția". 23) Acțiune care trebuie să se întîmple curînd — În Antarctica — Galați sau Brăila. 24) A călători pe ape — Se cațără pe munți (pl.).

VERTICAL: 1) Cel de-al șaselea continent al globului — ...da Gama, vestit navigator portughez — Călător rus care a întreprins cunoscuta „Călătorie peste trei mări", ajungînd în India. 2) „Santa...", una din caravelele lui Cristofor Columb — Spaimă, neliniște (fig.) — Celebrul erou grec care a călătorit douăzeci de ani pentru a se întoarce în patria sa — Autorul volumului „Păsări călătoare". 3) Unica — Scriitor rus care a călătorit în Sahalin pentru a studia viața deportaților și a populației din această îndepărtată insulă — Cabană — Dispozitiv folosit în laboratoare. 4) Nicolae Stoenescu — Lucrare pe ogoare — Localitate pe litoralul românesc — Stațiune cu vestite ape minerale în Franța (Savoia) — Nichel. 5) Ruinat (fig.) — Frumoasă insulă grecească în Mediterana — Referitoare la mare (fem. pl.) — Marcă mondială de aparate electrice. 6) Căpițe pe cîmp — Fantastic — Supus acțiunii de sablare — Stațiune balneară maritimă în R. P. Bulgaria. 7) Eroina unei cunoscute romanțe — Măsură de suprafață — Fluviu în Franța, care se varsă în Oceanul Atlantic — Un strămoș de-al nostru — Parcelă. 8) Nicu Marinescu — Autorul piesei „Zbor de noapte" — Există unul al Dornei — Perlă de pe Valea Prahovei — Abis! 9) Lac vulcanic lîngă Tupnad — Carei! — Poarta maritimă a țării noastre — Cunoaște. 10) Mere! — Trecătoare în Carpații Meridionali — Ore! — Mănăstire întemeiată de Matei Basarab, care este înmormîntat aci — Scriitor englez (1135-1210). 11) Ca să le depună, unghiile călătoresc mii de kilometri — District în Anglia — Potrivnică — Arbori. 12) Scriitor german (1828-1908) — Autorul celebrelor romane „Ocolul pămîntului în 80 de zile", „De la Pămînt la Lună" ș.a. — Speranța celor ce călătoresc în pustiurile nisipoase (pl.) — Impozit (înv.) — Monedă japoneză. 13) Curățiri — „Ursul" din Sovata — Riu în țara noastră — Prefix. 14) Răsunătoare — Parte budapestană pe malul sting al Dunării — Trîndăvie — Slab (fig.). 15) Totalitatea fenomenelor meteorologice (pl.) — Adăpostul navelor în porturi — Cel mai mare continent — O altă corabie pe care a navigat Cristofor Columb — Curent (abr.). 16) Vocale — Poet clasic român, autor al cărții „Călătorie în Africa" — Neînfricații cuceritori ai spațiilor cosmice.

Aneta BARTOLOMEU

Cuvinte rare: VAREL, ESA, INN, AAR, OIS, TAT, ARO, AEG, MAP, FEN, LOE.

Dezlegarea jocului „COPII", apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) CATALIN — POGONICI. 2) AMICIS — NEVINOVAT. 3) SANATATE — ARE — ALI. 4) SNUR — COPIL — SIRIN. 5) I — TIG — POVESTE — ME. 6) AVE — ONITA — TERNAR. 7) NI — CLAR — NAE — BARA. 8) CRITICA — PAPUSAR. 9) ITAR — VERNE — ART — E. 10) COPCA — ACE — SPIRA. 11) ARI — MINUNATA — AMA. 12) R — TRASURICA — ATOL. 13) TAIGA — ICO — OTIRA. 14) SE — ZINA — ALADIN — B. 15) CALATORI — ILOT — IA. 16) OMUT — SILITOR — TOL. 17) LACOM — PITIC — MINA. 18) I — IRITARI — ABACE. 19) ANINI — ITA — ARALD. 20) ALA — ENA — ALAI — U — A. 21) TE — VIERU — BRAD — MD. 22) EHEI — RAIA — ATALIA. 23) NET — DEMETER — TINC. 24) AMICALA — ELEV — UZA.

dialog cu cititorii

POEZIA VERONICĂI MICLE

„Aș dori să cunosc cît ceva din activitatea literară a Veronicăi Micle".

Polizeniu SAVA
Cîmpulung, reg. Argeș

Răspunde EMIL MANU, critic literar.

Veronica Micle e cunoscută mai mult ca iubită a lui Eminescu. Mai puțin se știe însă despre activitatea sa literară. Ea s-a născut în Năsăud în 1850 — anul în care s-a născut și Eminescu — și a trăit pînă în 1889, an în care s-a stins și marele poet.

Veronica Micle a colaborat la revistele : **Convorbiri literare, Columna lui Traian, Literatorul** și **Revista Nouă**.

În timpul vieții și-a strîns poeziile în volum (pe la 1887) în editura librăriei Ig. Haiman din București, iar prin 1909 editorul Șaraga de la Iași îi retipărește opera.

Poeta a scris poezii erotice, uneori calde, cu tonalități eminescience .

„Nu-ți mai tulbura gîndirea cu nimicurile aceste...
Nu știi tu că de cînd lumea dragostea e o poveste ?"

În volumul de poezii din 1887 publică și cîteva aforisme care-i definesc un regret tardiv :

„În poezie adesea-mi se sacrifică ideea pentru rimă, în viață inima pentru situații sociale".

„Pierzînd cerul fericiri tale, cu anevoie mai poți găsi pămîntul de unde ai plecat".

În volumul din 1887 e cuprinsă o mare parte a activității sale poetice. Veronica Micle publică versuri și după această dată. Remarcabilă este poezia ei la moartea lui Eminescu care a fost reprodusă în numărul unic comemorativ „Mihai Eminescu" din 15 iunie 1889 : ultimele versuri ale poeziei sînt edificatoare :

„Dacă-ar da un mort din groapă pentr-un răsărit de lună
A sa liniște eternă, eu aș da de voie bună
Toate razele din lună, toate razele din soare,
Să te pot uita pe tine, să simt sufletul că-mi moare".

Cei care au cunoscut-o mărturisesc că răspîndea în jurul ei un farmec nespus. Traian Demetrescu a întîlnit-o la o serată literară prin 1886. Eminescu era atunci bolnav și poeta a vorbit cu înflăcărare despre el.

Tematic poezia Veronicăi Micle cîntă dragostea, îmbrăcînd-o într-o ușoară umbră elegiacă :

„Și cum s-a stins fără de veste
Amorul cel nemărginit
De-ți pare că e o poveste
Ce altîi ți-ar fi povestit".
(Și cum s-a stins...)

Veronica Micle n-a dat o operă masivă, dar a prezentat cu multă sensibilitate sentimente de dragoste duioasă în care cititorul de azi recunoaște atmosfera epocii.

CEL MAI RAPID

„Ultimul record mondial automobilistic este cel stabilit în 1964 de Donald Campbell, cu 648,728 km/oră ?"

Viorica VOICULESCU și Valy MANOLE
Brlad, str. Cocîlău, 7 bis.

Aproape 16 ani a durat recordul de viteză realizat în septembrie 1947 de englezul John Cobb la bordul automobilului „Napier Railton", de 2 900 CP care a obținut media orară de 634,397 km. Este adevărat că în vara anului 1963 americanul Craig Breadlove a realizat 657,110 km/oră cu mașina „Spirit of America", dar Federația internațională de automobilism (F I A) nu a omologat recordul, vehiculul acesta avînd doar trei roți. Ulterior recordul a fost omologat, dar la o clasă de vehicule speciale, categorie nou înființată.

În 17 iulie 1964, pe pista amenajată pe fundul fostului lac sărat Eyre (Australia), englezul Donald Campbell obține la bordul mașinii „Blue Bird" (Pasărea albastră) o medie orară de 648,728 km, record omologat de F I A. Peste trei milioane de lire a costat această mașină al cărui motor are două turbine, dintre care turbina de tracțiune dezvoltă 5 000 CP la 11 000 rot/min.

După mai multe doborîri consecutive ale recordului, tot în anul 1964, Craig Breadlove atinge 843,540 km/oră (de data aceasta pe un vehicul cu patru roți). La scurt timp (27 octombrie 1964) un alt american, Art Arfons, primește denumirea de „cel mai rapid om pe Pămînt", pentru recordul obținut cu mașina „Monstrul verde", dotată cu un motor turboreactor de avion avînd 17 000 CP, cu care a obținut media orară de 883,566 km. Recordul său a fost omologat de F.I.A. la categoria mașini cu 4 roți cu motor reactiv. De la 883 km/oră și 1 000 km/oră și apoi la viteza sunetului (circa 1 200 km/oră), deși pare puțin, vor trebui învinse foarte multe dificultăți. Există însă păreri că nu peste mult timp se va atinge și pe sol viteza sunetului.

AL. DUMAS-TATĂL

„M-ar interesa datele mai importante din opera literară a lui Alexandre Dumas-tatăl".

Adela TRĂILESCU
Turnu-Severin, str. Romană, 16

Răspunde VERA CĂLIN, conferențiar universitar.

Alexandre Dumas-tatăl, cu imensa lui producție de drame și romane istorice, reprezintă una dintre expresiile istoricismului romantic. În prima jumătate a secolului trecut, perioadă în care au apărut romanele lui Dumas, preocupările istorice căpătaseră o amploare și o extindere ce le aduceau în sfera consumatorului obișnuit și nespecializat de literatură. Revoluția cu care se încheiase veacul precedent și evenimentele contemporane erau de natură să alimenteze sentimentul istoric și să stimuleze interesul pentru orice fel de evocare literar-istorică, fie ea dramatică sau epică.

Romanele lui Dumas au răspuns acestei necesități, au satisfăcut curiozitatea celui mai larg public, publicul care urmărește cu pasiune o suită de foiletoane. Oferite cititorilor cel mai des sub această formă, narațiunile istorice ale lui Dumas-tatăl (unele scrise în colaborare, altele produse exclusive ale informației și imaginației romancierului) au inaugurat un gen — prin excelență popular — gen pe care fantezia, vitalitatea, vioiciunea creatorului lui l-a și dus la perfecțiune. Inspirate de cele mai variate momente din istoria Franței (secolul al XVI-lea cu sîngeroasele lui războaie civile și religioase în „Regina Margot", domnia lui Ludovic al XIII-lea și a lui Richelieu în „Cei trei mușchetari", dictatura lui Mazarin în „După douăzeci de ani", domnia lui Ludovic al XIV-lea în „Vicontele de Bragelona", a lui Ludovic al XV-lea în „Joseph Balsamo", anii Revoluției franceze în „Laleaua neagră", Restaurația în „Contele de Monte Cristo" etc., etc.) aceste intense evocări ne întîmpină cu cele mai tipice trăsături ale genului pe care-l ilustrează atît de strălucit. Găsim în romanele lui Dumas acțiune palpitantă, aventuri pline de neprevăzut, care-l făceau pe cititor să aștepte cu răsuflarea oprită „urmarea", personaje îndrăznețe și cuceritoare, adesea tratate cu umor, un colorit local care îngăduie cititorului avid de exotism istoric să pătrundă pieptiș într-o epocă evocată în amănuntele ei cele mai palpabile.

Dar psihologia eroilor lui Dumas e adesea sumară și grupajul personajelor e de obicei realizat conform cu atracția romantică pentru contraste. Mușchetarii sînt concepuți ca o sinteză a eticii mușchetărești, Edmond Dantès ca o întrupare a răzbunării drepte. Se ajunge astfel la pitorescul psihologic, ale cărui efecte simplificatoare sînt sporite de viziunea contrastelor. Romanele lui Dumas sînt populate de oameni generoși și viteji, cavaleri desăvîrșiți ca d'Artagnan, Dantès, Julien, pe de o parte, și pe de altă parte de trădători odioși, care, la capătul unor intrigi complicate dar ușor de urmărit, își primesc invariabil pedeapsa.

Nu căutăm însă în romanele lui Dumas-tatăl profunzimea psihologică, după cum nu căutăm nici rigoarea istorică. Ne încîntă, în această populară creație, culoarea, vioiciunea, umorul, rapiditatea dialogului și tinerețea personajelor, care, așa cum a dovedit-o destinul lor cinematografic, e neatinsă de trecerea anilor.

KU-KLUX-KLANUL

„Ce este Ku-Klux-Klanul și cine sînt cei care-l compun ?"

D. CIUDIN
Crăcăoani, reg. Bacău

Răspunde EUGEN PREDA, scriitor.

Noaptea de ajun a anului 1865. Ecourile războiului civil care abolise sclavia continuau să agite viața politică americană. Un grup de conspiratori sudiști se reunesc în minuscula localitate Pulaski din Tennessee, unde pun bazele unei societăți secrete teroriste împotriva negrilor. Astfel, la naștere Ku-Klux-Klanul. Denumirea n-are nici o noimă, provenind din stîlcirea cuvîntului grec „cerc" (Ku-Klux) și transcrierea incorectă a termenului englez trib, clan sau în figurat gașcă (Klan).

De-a lungul a 100 de ani de existență, acest „imperiu invizibil", cu ierarhia-i alcătuită din magul imperial, mari dragoni, mari titani, mari ciclopi, mari bufnițe etc., și-a ramificat activitatea în tot sudul Statelor Unite, prelungind-o chiar și în nord. Louisiana, Alabama, Florida, Georgia, Carolina de Nord, Mississippi sînt însă bastioanele principale. Cruci aprinse străpungînd noaptea vestesc de obicei linșajele. Ceremoniile cagulelor sînt menite să-i înspăimînte pe negri. Klanul ca organizație diversionistă mistico-rasistă și-a proclamat drept obiectiv și lupta împotriva comuniștilor, catolicilor, evreilor. Magul imperial a afirmat : „Acționăm strîns împreună cu John Birch Society și grupările similare". O recrudescență a activității Klanului a survenit după adoptarea legii drepturilor civile în iulie 1964. Sprijinul ocult, politic și financiar, a făcut, de asemenea, pe membrii Klanului să-și intensifice acțiunile. De la asasinarea în urmă cu un deceniu a adolescentului Emmett Till și pînă în prezent, nici unul din ucigașii dovediți ai negrilor sau activiștilor albi pentru drepturile civile n-au fost condamnați. Numai în statul Mississippi 30 de șefi de poliție locală și conducători de patrule pe autostrăzi au fost recunoscuți ca membri ai KKK.

În prezent Klanul este mai activ decît în orice perioadă care a urmat epocii sale de înflorire din anii 20. Ca urmare, mulți dintre membrii săi apar în public fără cagulă. Dar cei care trag sforile din umbră continuă să rămînă necunoscuți marelui public.

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze : Gelu Bărăbancea Lăcătuș, 22 ani, Hunedoara, str. 30 Decembrie, bl C M 2 et. V. ap. 59 : teme diverse ; Coca Florescu, 17 ani, Rm Sărat str. Ștefan cel Mare 10 : ilustrate ; Victoria I. Antonescu elevă, I.C.H.V. București (Băneasa), bd. N. Bălcescu 4-6 : ilustrate ; Iulian Stănciulescu, electrician, stația de transformare Băbeni, rn. Rm. Vîlcea : teme diverse, ilustrate ; Ștefan Trifan, tehnician hortiviticol, 19 ani, com. Berezeni, rn. Huși : teme diverse, ilustrate ; Mariana Maxim, învățătoare, Școala generală, com. Tudora, rn. Fălticeni : muzică ușoară, ilustrate ; Livia Ancuța, elevă, București, str. Bazaltului 7 : ilustrate ; Emanuel Mare, funcționar, 50 de ani, Bocșa 1, Reșița, str. Teilor 11 : ilustrate ; Maria Diaconescu, învățătoare, satul Ulăceni, com. Perișani, rn. Rm Vîlcea : ilustrate ; Margareta Vocilă și Gyero Iuliana, eleve, 16 ani, liceul „Șt. O. Iosif", Rupea : ilustrate ; Vasile Daraban, fași, Căminul 3, bd. T. Vladimirescu : ilustrate ; Ecaterina Mînăstireanu, elevă, Galați, str. N. Bălcescu 15 : cinema, muzică ; Aurel Petruți, instalator, Deva, str. Cuza Vodă 20 : ilustrate ; Iosif Anca, mecanic, Brad (Orașul nou), bloc C 7, ap. 16 : cinema, muzică ușoară, ilustrate ; Eugen Alexandru, mecanic, Galați, str. Pescari 33 : teme diverse ; Angela Dinu, învățătoare, 20 de ani, com. Rădoiești, rn. Roșiori-de-Vede : teme diverse, ilustrate ; Zaharia Trut, electrician, Hunedoara O. T. cabana 80, ap. 2 : literatură, cinema, muzică, ilustrate.

POȘTA NOASTRĂ

PETRU IONIȚĂ, SICULA, RN. INEU. Iată acum și răspunsurile la întrebările dv. 1) Th. Aman, pictorul care în același timp are meritul de a fi întemeiat învățămîntul superior al artelor plastice românești, ne-a lăsat o vastă moștenire artistică. Dintre cele mai importante lucrări ale sale amintim : „Hora Unirii la Craiova" (1857) ; „Vlad Țepeș și solii turci" (circa 1862-1863) ; „Izgonirea turcilor la Călugăreni" (1872) ; „Tudor Vladimirescu" (circa 1874-1876) ; „Boierii surprinși la ospăț de trimiții lui Vlad Țepeș" (1886) ; „Hora la Aninoasa" (1890) ; „Pe terasă la Sinaia" (1888), precum și numeroase naturi moarte, portrete etc. Dacă doriți să cunoașteți mai multe despre opera acestui pictor, vă recomandăm albumul „Th. Aman" apărut zilele trecute în colecția „Maeștrii artei românești" (Editura Meridiane) cu un studiu introductiv de Vasile Florea ; 2) Ion Vasilescu a fost unul dintre cei mai talentați compozitori de muzică ușoară din România. Dintre cele mai reușite compoziții ale sale amintim : „Du-mă acasă, mări tramvai", „Să nu ne despărțim", „La balul de simbătă seara", „Prima poezie", „Drag îmi e bădița cu tractorul", „Pentru tine am plîns", „Azi noapte te-am visat", „Mandolinata", „E minunat, e-ncîntător", „Nu știu ce-am găsit la tine", „Pentru prima oară-n viața mea iubesc", „Te recunosc și pe-ntuneric București", „Uită-te o clipă-n ochii mei", „La margine de București" etc.

GH. BURLAN, TG. JIU. Dorința dv. a fost de mult satisfăcută : în fiecare număr publicăm cîte un foileton sub semnătura colaboratorului nostru C. N. Constantiniu. Evident însă că se pot publica mai multe materiale satirice și umoristice decît un singur foileton pe săptămînă. Vom ține seama de sugestiile făcute și vom acorda permanent spațiu caricaturilor și schițelor satirice și umoristice. Adresa — cînd vă va veni rîndul.

V. SILVIAN

ITINERAR VÎNĂTORESC PENTRU PSEUDOVÎNĂTORI

Pe malul apei...

În zilele în care aceste rînduri văd lumina tiparului, unora dintre cetățenii țării noastre timpanul le va fi lovit de glasuri curioase ce vin din înaltul cerului. Muncitorul de pe ogoare sau cel ce lucrează prin codri și alte pustietăți le aude toată ziua. Dar citadinul le prinde numai dacă, luîndu-și rania, bastonul și binoclul, pornește spre locuri unde nu se mai aude huietul orașului. Adesea însă le va prinde și de pe bulevardul urbei în care trăiește : atunci cînd se va îndrepta spre casă, la o oră tîrzie în noapte...

Misterioasele glasuri ce vin din văzduh aduc cu scîrțîitul unui car cu roțile neunse. Ascultîndu-le însă mai cu atenție cetățeanul nostru va distinge un fel de gîgîit foarte asemănător celui al banalelor gîște și rațe.

Într-adevăr și acestea sînt gîște și rațe... Sînt gîștele și rațele sălbatice, care, răspunzînd unor porunci ce le vin din negura acelor îndepărtate vremuri cînd partea noastră de lume trăia epocile glaciațiunilor, pendulează, pe an de două ori, între miazănoapte și miazăzi...

Iar cel pe care zorile sau înserarea îl apucă undeva nu prea departe de niscai ape cu curs domol sau de niscai bălți, va auzi stolurile trecîndu-i pe deasupra capului, ca un clinchet de clopoței care tulbură respirația vînătorului. Și va remarca, dacă întunecarea îi va mai permite să deslușească conturul zburătoarelor cu ce iuțeală de bolid îi trece pe deasupra capului stolișorul de rațe care s-au ridicat de pe apa unde și-au petrecut ziua și acum zboară în căutarea celei ce va constitui popasul următor în marea lor călătorie sau invers. Dar pot fi și alt soi : pot fi rațele mari, așa-zise „de Dunăre". Căci celelalte s-au cam călătorit la vremea asta. Au rămas acestea — cele mai mîndre dintre toate — păsări ce hoinăresc din toamnă pînă în primăvară, căutînd hrană sau ape nefrigheșate. Dar nu se părăsesc țara nici la vremea celor mai strașnice înghețuri !

*

Bănuim că — citind toate acestea — în inima cititorului se va fi născut dorința de-a vedea el însuși ceva din marea bogăție în vînat de apă a plaiurilor noastre.

Lucrul este prea posibil. Aproape pretutindeni în țara noastră. Oriunde se găsește un rîu cu curs domol, o gîrlă, un ochi de apă înconjurat de stuf.

Să-i fixăm însă turistului nostru și de această dată un itinerar și un țel.

Îl trimitem, așadar, la nici 20 de km nord de Brașov. La Feldioara, să zicem. Acolo unde drumul mare și calea ferată aproape ating Oltul. În partea de nord a Țării Bîrsei, deci, acolo unde rîul șerpuiește lin, făcînd largi coturi în care cuprinde cînd pășuni, cînd țarini, cînd lunci.

Pseudovînătorul va coborî deci la rîu și va trece podul, pe malul drept. Pe care îl va ține apoi — dar nu prea de aproape ! — mergînd fie în susul apei, fie în josul ei. În cazul dintîi va avea drept obiectiv final podul din dreptul comunei Bod, de unde se va putea întoarce acasă cu autobuzul. În cazul al doilea, va năzui spre podul din dreptul comunei Măieruș — atențiune ! stație mică, unde nu opresc acceleratele și rapidele — de unde se va întoarce acasă cu trenul. În ambele cazuri, după o zi petrecută într-un peisaj frumos și bogat în surprize...

Pseudovînătorul se va apropia de albia rîului cu grijă, potrivind lucrurile în așa fel, încît de pe apă să nu i se vadă decît... vîrful nasului. Ajungînd să vadă o porțiune de apă, va privi cu atenție în sus și în jos, pînă ce va da cu ochii de niște puncte negre în continuă mișcare, pe luciu. Cel mai adesea vor fi rațe sălbatice. Mai rar acele puncte mișcătoare vor fi gîște. Gîște sălbatice pogorîte pentru o zi sau două de odihnă din zborul spre o lume lipsită de ger și crivăț.

Turistul nostru va căuta să-și noteze cît mai precis locul sau cotul de rîu în care păsările se bălăcesc căutîndu-și hrana. Apoi se va îndrepta tiptil, ascuns pe după mai și pe după tufele malului, cu un ocol cît mai larg, spre apă.. Văzîndu-le de aproape sau chiar foarte de aproape, va trăi clipe de emoție ce rămîn din păcate necunoscute multor oameni. Clipe care vor lua sfîrșit în momentul cînd un măcăit sau un gîgîit de spaimă va vesti cuprinsul că sălbăticiunile au deveuit bănuitoare. După care, fără prea multă „gîndire", se vor ridica. Cu mare concert de măcăieli și de gîgîieli și zvon de aripi, spre a căuta un loc mai pașnic.

Manevra se poate repeta de zeci de ori într-o singură zi. Iar dacă, duminică fiind, Oltul s-ar găsi „bîntuit" de vreo grupă de vînători, care execută aceleași manevre, dar cu alt final, turistul nostru va putea face observații.

El va rămîne adînc impresionat de bogăția în vînat acvatic chiar și a acelei porțiuni de rîu care străbate un ținut mult populat și mult industrializat. Și își va zice : Dacă aici e așa — ce trebuie să fie prin preajma marilor bălți, de-a lungul Dunării și mai ales în Delta !...

Iar văzînd cum păsările, după ce se lasă pe apă, păstrează un minut de nemișcare, spre a observa de nu cumva le pîndește vreo primejdie, cum își instalează adevărate santinele spre a le veghea odihna și timpul de căutare a hranei, cum, în zbor, cea din vîrful V-ului, care are mai greaua sarcină de a despica, pe seama întregului stol, aerul, este schimbată din cînd în cînd de alta mai odihnită, din coada formației — va înțelege în ce fel ele, ascultînd de reflexe pe care le-au moștenit din experiența generațiilor trecute, reușesc să asigure perpetuarea speciei...

Nic. A. STRĂVOIU

COLȚUL AUTOMOBILISTULUI

Să schimbăm singuri uleiul

Nu este totul să-ți fi cumpărat mașina, trebuie să știi și s-o păstrezi. Iar ca s-o ștergi, s-o lustruiești și chiar să știi ce-i lipsește — cînd se întîmplă să-i lipsească ceva — toate acestea trebuie să devină pasiuni.

Sînt anumite lucruri pe care orice conducător auto trebuie să le deprindă a le face singur. Printre acestea, în primul rînd, trebuie să învețe să schimbe uleiul. În acest scop, automobilistul trebuie să aibă la garaj, totdeauna, o cantitate de ulei curat din grupa 400 — de vară sau de iarnă — procurat de la PECO.

Cînd s-a împlinit „sorocul" schimbării uleiului, motorul trebuie lăsat să se încălzească bine pentru ca uleiul să fie cît mai fluid. Apoi scoateți sub baia de ulei a motorului o tavă și deșurubați cu cheia potrivită șurubul de golire a băii.

În timp ce baia se golește, pregătiți uleiul grupa 180, pe care-l folosiți pentru spălarea motorului, avînd grijă să aveți o cantitate egală cu jumătate din capacitatea băii (capacitatea băii — 4 litri ; ulei pentru spălare deci — 2 litri).

După ce uleiul din baia motorului s-a scurs complet, fixați șurubul de golire și prin orificiul de umplere turnați uleiul pentru spălare.

Porniți motorul și lăsați-l să funcționeze 3-4 minute, pînă ce acest ulei a pătruns prin toate orificiile de ungere, spălîndu-le. După oprirea motorului, lăsați din nou să se golească baia, apoi fixați șurubul de golire și strîngeți-l foarte bine cu cheia.

Nu uitați însă un lucru : înainte de a turna uleiul proaspăt trebuie să înlocuiți vechiul cartuș filtrant din filtrul de ulei cu altul nou. Nu lăsați niciodată motorul să funcționeze fără cartuș în filtru.

Aveți grijă totdeauna ca nivelul uleiului în baia motorului să fie între reperele „min" și „max" imprimate pe tija de control.

...Și dacă, în final, mînjiți pînă la coate de ulei, veți prezenta stingherit soției două pete pe pantalonul de tergal, făcîndu-i totodată promisiunea întrebuințării unui halat cu prilejul viitoarei acțiuni de acest fel. Fără îndoială că zîmbetele asmîndurora vor exprima aceleași lucru :

— Dacă ai mașină, trebuie să știi s-o îngrijești.

Ing. Lucian STAN

cadran INTERNAȚIONAL

1

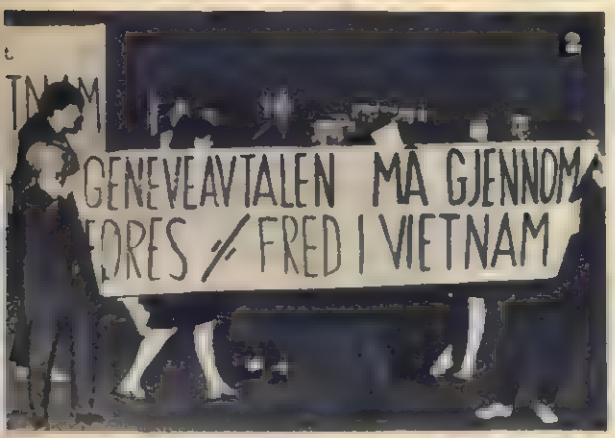

2

3

În Statele Unite și în numeroase alte țări occidentale au avut loc zilele trecute puternice mitinguri și demonstrații prilejuite de „Ziua internațională a Vietnamului", în cadrul cărora manifestanții au protestat împotriva războiului dus de S.U.A. în această țară. Fotografiile alăturate înfățișează aspecte de la demonstrațiile care s-au desfășurat la Washington (foto 1), Oslo (foto 2), Ilraxelles (foto 3).

Cei trei laureați ai Premiului Nobel pentru medicină : profesorii François Jacob, André Lwoff și Jacques Monod, de la Institutul Pasteur din Paris.

La Expoziția cărții românești deschisă în orașul suedez Uppsala.

CONȘTIINȚE

Fotografia înfățișîndu-l pe lordul Bertrand Russell în timp ce rupea în bucăți, la 14 octombrie, carnetul de membru al partidului laburist (din care a făcut parte timp de 51 de ani) a impresionat opinia publică mondială ca un zguduitor document de conștiință civică și umană. Prin gestul său, filozoful și activistul social — căruia 98 de ani de viață și decenii întregi de meditație asupra sensului vieții i-au adus experiență și înțelepciune — se desolidarizează public de politica laburistă care dă un gir incurajator agresiunii americane în Vietnam. Omul de cultură, cetățeanul cu simț de răspundere față de idealurile păcii și civilizației — a vrut să spună prin actul său Russell — nu poate, nu are voie să tacă, să rămînă pasiv cînd o întreagă mașină de război încearcă să înăbușe setea de libertate a poporului sud-vietnamez, care se vrea stăpîn pe destinele sale ; cînd, în disprețul oricăror norme de omenie și legalitate, orașe și sate, diguri și hidrocentrale dintr-o țară suverană — R. D. Vietnam — sînt prefăcute, prin bombardamente zilnice, în scrum și ruină.

Russell, care de altfel în multe rînduri a găsit forme originale de a protesta împotriva pregătirilor de război și în favoarea interzicerii armelor nucleare, nu este un caz izolat. Este remarcabil că în Statele Unite însăși, intelectualii de vază se desprind din „turnul de fildeș" pentru a-și afirma — în modalități și grade diferite — dezaprobarea și protestul față de acțiuni agresive ca intervenția din Vietnam, din Republica Dominicană. Foarte recent, dramaturgul Arthur Miller a trimis președintelui S.U.A. o telegramă prin care refuza invitația de a participa la solemnitatea ocazionată de semnarea legii privitoare la arte și învățămîntul umanist. Miller avea să-și surîină părerile și în cadrul mitingului de la Universitatea din Ann Arbore (statul Michigan), la care 3 000 de studenți și profesori au cerut încetarea intervenției din Vietnam. Poziția lui Miller ne-a amintit de gestul poetului Robert Lowell, care a respins invitația de a participa la Festivalul artelor de la Casa Albă din pricina „ororii și neîncrederii" — motiva el — în politica externă oficială. Unii l-au criticat pe Lowell, dar 20 colegi ai săi din domeniul literaturii, printre care Philip Roth, Robert Penn Warren, Mary McCarthy l-au sprijinit. Ulterior, criticul Lewis Mumford a numit orientarea oficială în Vietnam o „insultă morală", iar poetul și dramaturgul Archibald MacLeish le-a cerut scriitorilor să nu se rezume doar la semnături pe apeluri, ci să se angajeze prin întreaga lor operă față de problemele politice actuale

Exemplele citate — și am putea cita încă altele atît din Anglia și S.U.A., cît și din alte țări occidentale — sînt revelatoare pentru ceea ce un scriitor american, Mitchener, definește ca „un nou sentiment al angajării, contrastînd frapant cu starea de spirit a oamenilor de litere (din S.U.A.) din deceniul 1950-1960" Este vorba, desigur, doar de un început timid, dar vădind un spirit de răspundere crescut din partea unor oameni de cultură, noi deplasări în opinia publică americană, care-și găsesc expresie în zeci și zeci de mitinguri, demonstrații, marșuri pe tot întinsul Statelor Unite. Un început capabil să aibă rezonanțe adînci în lupta mondială pentru curmarea agresiunii din Vietnam, pentru triumful în viața internațională a rațiunii și a respectului cuvenit independenței și suveranității popoarelor.

I. FÎNTÎNARU

C-5 A

Într-o seară, senatorul democrat Richard Russel din statul Georgia (S.U.A.) a fost convocat la Casa Albă unde a stat pînă tîrziu noaptea, după care a avut o întîlnire cu corespondenții la Washington ai ziarelor din Atlanta (Georgia). A doua zi, pe baza titlurilor grase apărute dimineața în paginile întîi ale acestor publicații, în întreaga Georgie, a curs șampania la banchetele spontane date de mulți oameni de afaceri din acest stat sudic și mai ales de către conducerea companiei de avioane Lockheed. Succesiunea de evenimente descrisă aci a fost declanșată de indicativul magic C-5 A. Redactiile se agitau, telefoanele sunau și americanii din Georgia exclamau : „Am pus mîna pe C-5 A !" Este noul tip de avion militar de transport care urmează să fie construit de către Lockheed pentru forțele aeriene, avînd capacitatea, după cum anunță surse Pentagonului, de a transporta, fiecare, „în centrele de tulburări din lumea întreagă", 650 de oameni gata de luptă sau materiale grele de luptă cum ar fi opt mari camioane, două elicoptere, două ambulanțe și un pod mobil lung. „Un contract de 2 miliarde de dolari — cea mai zemoasă prună culeasă în ultimii ani de constructorii de aeronave", apreciază revista „Newsweek". De fapt comanda se rezumă doar la 58 de avioane, dar este vorba de primele avioane, ceea ce înseamnă că întreaga fază costisitoare și nerentabilă de la început a experimentării și asimilării noului produs va fi suportată de bugetul statului, urmînd ca, o dată depășită această fază, și după livrarea celor 58 de avioane, Lockheed să le folosească pe cele produse ulterior, pe piața comercială. Publicațiile de specialitate americane apreciază că în felul acesta întreprinderile Lockheed din Georgia și-au asigurat de lucru pentru cea mai mare parte a viitoarei decade.

Mai rămîne încă de consemnat un fapt înainte de a trage concluziile acestui episod. De ce anunțul plasării acestei comenzi grase s-a făcut nu pe cale normală ci prin indiscreția deliberată a senatorului Russel, după vizita sa la Casa Albă ? La anul, senatorul democrat are de făcut față celei mai grele campanii pentru menținerea locului de membru al Senatului din partea statului Georgia, iar partidul de guvernămînt i-a pus la dispoziție în felul acesta unul din instrumentele viitoarei bătălii politice, reflectat în lozinca „Vreți de lucru ?... Votați pe senatorul Russel care a obținut comanda pentru Lockheed !..."

Iată așadar ce înseamnă mesajul cifrat C-5 A. Înseamnă că activitatea economică din acea parte a Georgiei (și nu numai de acolo) este strîns legată de menținerea și extinderea comenzilor militare, a cursei înarmărilor. Înseamnă că alegerea reprezentanților în Senat se va face în acest stat doar în funcție de cine subordonează mai bine interesele întregii populații celor ale marilor trusturi de armament. S-ar putea spune că se alege un comis-voiajor de furnituri militare și nu un senator. Dar nu numai atît. C-5 A este destinat în primul rînd intervenției brutale în afacerile interne ale altor state, ceea ce înseamnă că o parte importantă a activității economice și politice, se hrănește, se menține și se dezvoltă, din această politică de intervenție, trăiește cu alte cuvinte, pe spinarea ei.

Evident, ori de cîte ori la O.N.U. sau în cadrul altor reuniuni internaționale, se va ridica problema unei dezarmări eficiente, a lichidării politicii de intervenție, o coaliție cum este cea dintre Russel și compania Lockheed va face tot ce-i va sta în putință pentru a nu-și pierde pozițiile.

Este explicabil de ce lupta pentru înfăptuirea dezarmării este legată de înfrîngerea rezistenței profitorilor de pe urma cursei înarmărilor.

N. LUPU

LOVITURA DE TEATRU

Cînd Trujillo, sîngerosul dictator al Republicii Dominicane, a fost asasinat, în urma lui au rămas sume considerabile, strînse în timpul crudei sale stăpîniri asupra țării și poporului dominican. Numai la băncile din Elveția se află 183 milioane de dolari.

La masa de partaj s-au înșirat mai multe grupuri interesate să pună mîna pe averea rămasă : copii legitimi și alți nelegitimi, împărțiți în clanuri cu domiciliile în Franța, Spania și Statele Unite. La început, unul din principalii beneficiari, Radames (copil legitim) a reușit să se înfrupte cel mai bine. Cu aproape un an în urmă, acuzat de diferite delicte, el a fost însă arestat în Franța, extrădat în Elveția, dar apoi .. pus în libertate, spre disperarea „clanului din Miami" (copii născuți în afara căsătoriei, însă legitimați ulterior). Se părea că drepturile celor de pe celălalt mal al Atlanticului erau definitiv periclitate. Punerea în libertate a lui Radames nu a oprit însă complet cursul justiției. Șeful clanului Trujillo din Madrid, continua să fie inculpat pentru săvîrșirea a numeroase infracțiuni - escrocherii, abuz de încredere, falsuri în acte publice — toate în legătură cu moștenirea. Judecătorii din Geneva au continuat deci să cerceteze dosarele. Au avut loc nenumărate audieri de martori. Cînd judecătorii genevezi au aflat noi elemente, au fost convocați la un tribunal elvețian copiii aparținînd clanului din Spania, precum și văduva fostului dictator. Neprezentarea lor a atras emiterea unui mandat de arestare pe numele lui Radames. Dar se pare că „legitimii" nu-și fac griji.

Între timp clanul din Miami începuse să nutrească din nou speranțe. Iată însă că în acel moment s-a produs o adevărată lovitură de teatru. Flore de Oro, fiica a fostului dictator, a hotărît pe neașteptate să-și părăsească aliații din Miami.

Ea s-a decis să acționeze singură, împotriva tuturor, pentru a obține cele 183 milioane dolari. Procesul continuă.

E. CEDRU

Galeria Victor Emanuel din Milano — loc de întîlnire al cîntăreților și impresarilor.

OPERA ȘI MAFIA

În 1959, senatoarea italiană Lina Merlin a depus în Parlament un proiect de lege privind teatrele lirice. Proiectul prevedea interzicerea totală a activității agențiilor particulare care se ocupau, atunci ca și acum, cu operațiuni de „mediere" între teatrele de operă și cîntăreți. Proiectul n-a fost adoptat dar senatoarea a continuat să strîngă piese la dosarul despre afacerile veroase ale acestor agenții, folosindu-le pentru o nouă intervenție în Parlament, în anul 1963. Rezultatul a fost în continuare același — adică agențiile au beneficiat mai departe de libertatea de întreprindere, apărată de lege.

Și cum legea nu apără în aceeași măsură pe artiști, aceștia au continuat și ei să se supună legilor gangsterești ale agențiilor, plătindu-le cote-părți uriașe din onorariile încasate pentru spectacolele în care cîntau. Căci a cînta pe o scenă lirică din Italia este o cinste care se plătește foarte bine, grație, în mare măsură, subvențiilor acordate de stat, deși teatrele de operă nu sînt etatizate ; o cinste pe care artistul, chiar dacă și-o datorează în întregime sieși, este însă de cele mai multe ori nevoit să o împartă (și nu doar pe din două) cu agentul inevitabil în relația dintre vocea sa și scena teatrului în cauză. Singura excepție o constituie Teatrul „Scala" din Milano.

Scandalul avea să izbucnească însă abia în anul acesta, cînd baritonul Giuseppe Zecchillo s-a plîns procuraturii din Milano de boicotul ce i-a fost aplicat de către una din faimoasele agenții, pentru simplul motiv că refuzase să plătească suma ce i se ceruse pentru medierea unor contracte.

Elementul nou stă tocmai în această plîngere publică, de care dosarele d-nei Merlin nu izbutiseră niciodată să se prevaleze, pentru simplul motiv că nici un cîntăreț de operă cu oarecare autoritate nu consimțise să recunoască public că, pentru a se putea urca pe scenă, face compromisuri umilitoare. Există nenumărate cazuri în care tenori sau baritoni sînt „angajați" de agențiile pe cîțiva ani, primind ca remunerație lunară vreo două treimi din onorariul care li s-ar cuveni pentru o seară.

Revoltat de suma cerută de agenție, Zecchillo a început prin a refuza să mai lucreze cu ea. A fost amenințat că nu va mai putea cînta niciunde și niciînd. Și amenințarea n-a întîrziat a se transforma în boicot. Un exemplu : solicitată de un teatru de operă să faciliteze angajarea lui Zecchillo pentru o serie de spectacole, agenția a răspuns că baritonul ar fi plecat în America, ceea ce era complet fals.

Acțiunea judiciară cerută de Zecchillo împotriva agenției a dat naștere unei mari agitații în lumea artiștilor de operă din Italia, determinînd presa să constate că și în lumea teatrului liric domnesc legile Mafiei.

Gabriela DOLGU

CAZUL PRIMARULUI ADENAUER

Apariția memoriilor fostului cancelar vest-german Adenauer a reanimat vechea dispută privitoare la felul în care acesta a fost „concediat" de autoritățile militare engleze pe vremea cînd deținea funcția de primar al orașului Köln. Doctorul Adenauer — scrie ziarul „Sun" — „are numai amintiri sumbre despre relațiile sale cu englezii în perioada imediat postbelică — înainte de a fi devenit cancelar".

Nu este greu de deslușit că *Memoriile* lui Adenauer urmăresc să justifice — așa cum se întîmplă adeseori cu asemenea scrieri — politica pe care a promovat-o. După ce laudă relațiile „foarte bune" cu trupele de ocupație americane, care au intrat în Köln o dată cu prăbușirea Reichului hitlerist, Adenauer notează : „Lucrurile s-au schimbat atunci cînd americanii au părăsit, la 21 iunie 1945, orașul Köln, și trupele engleze le-au luat locul. Curînd am intrat în conflict cu ofițerii englezi". El se plînge că militarii englezi i-au pus sub observație telefonul de la reședința sa de la Rhoendor (la 20 km de Köln) și i-au făcut tot felul de șicane. Comandantul militar englez al orașului Köln, John Barraclough, i-a „concediat" pe Adenauer din postul de primar pentru — ceea ce a fost denumit — „lipsă de energie în problema reparațiilor de război".

Fostul general englez, care între timp a căpătat titlul de „sir" și locuiește la Stratford on Avon, a explicat într-un articol trimis la „Neue Rheinzeitung" condițiile care au determinat concedierea : „Am făcut tot ce mi-a stat în putință ca să-l conving pe doctorul Adenauer asupra urgenței problemei respectării obligațiilor și pentru a-l solicita colaborarea... El mi-a arătat însă un album cu schițe, intitulat *Köln în viitor*. Și generalul englez își amintește că i-a spus primarului să vină cu schițele... după zece ani.

Episodul destituirii primarului nu aparține exclusiv istoriei, ținînd seamă că și astăzi problemele întreținerii trupelor engleze de pe teritoriul vest-german — așa-numita Armată a Rinului — constituie un subiect litigios între Anglia și Republica Federală Germană.

Z. FLOREA

DIN „SECRETELE" POLIGLOȚILOR

În anul 1861 Inchiziția pronunța sentința de condamnare la moarte a unui student acuzat de vrăjitorie. Vina lui era „de a fi învățat limbă după limbă cu o ușurință supranaturală, lucru în care amestecul diavolului era evident" — din „Conversation-Lexicon für Geist, Witz und Humor" de Mauritz Saphir (1795-1858).

Încercările tînărului de a demonstra că nu era vorba de nici o vrăjitorie și că numai cunoașterea limbilor greacă și latină îl ajutase să învețe celelalte limbi străine, rămaseră zadarnice. Argumentația lui era însă foarte logică și avea să fie confirmată mai tîrziu de alți oameni preocupați de însușirea unui număr mare de limbi străine.

Latina, după cum se știe, stă la baza limbilor romanice — franceza, italiana, spaniola, româna, portugheza, provensala, catalana. Lexicul limbilor germanice și slave cuprinde de asemenea un număr mare de cuvinte derivate din latină și greacă. La rîndul său, terminologia științifică și tehnică a zilelor noastre este formată aproape în întregime din cuvinte împrumutate de la cele două limbi „moarte".

Se spune despre Iosif Dvoretski din Moscova că nici el nu mai poate enumera toate limbile pe care le știe. Un colaborator al revistei sovietice „Cultura și viața" scria că îl cunoaște pe Dvoretski de 30 de ani și că în tot acest răstimp i-a pus de nenumărate ori întrebări despre cele mai diverse limbi și dialecte la care Iosif Dvoretski n-a răspuns nici măcar o singură dată cu „nu știu". Într-o zi, venind vorba despre *kașubă*, cea mai puțin cunoscută dintre limbile slave, Dvoretski i-a dat pe loc, fără nici o consultare prealabilă, informații mai bogate chiar decît cele cuprinse în dicționarele enciclopedice.

Întrebat cum explică uimitoarele sale cunoștințe, Iosif Dvoretski răspunde că încă de pe cînd era elev a studiat foarte serios așa-numitele „limbi moarte".

La optsprezece ani știa aproape pe de rost, în original, Iliada și Odiseea. „Pe cînd, elev fiind, învățam latina și greaca, colegii mei îmi spuneau că îmi pierd timpul — mărturisește Iosif Dvoretski. Eu însă eram foarte convins că aceste limbi îmi vor servi drept bază în studiul limbilor vii din grupa indo-europeană. Consider experiența mea o confirmare a faptului că unul dintre marile «secrete» ale poliglo ților constă în cunoașterea limbilor clasice."

D. Ș.

„COȘMAR ANTILEZ"

Sub acest titlu ziarista franceză Eva Dessarre își prezintă, într-un volum recent apărut, impresiile dintr-o călătorie întreprinsă în Antile. Înfățișînd realitățile pe care le-a cunoscut „de visu", autoarea subliniază că nici una dintre insulele pe care le-a vizitat nu l-a lăsat în asemenea măsură impresia de dezastru ca Haiti. „Dintre toate insulele Antilelor, Haiti rămîne cea mai înapoiată" — ține să precizeze de la început autoarea.

Negrii, care constituie majoritatea populației haitiene, trăiesc în niște condiții înspăimîntătoare. Afară de o minoritate cu un cîștig anual relativ mai bun, restul populației are un venit mediu anual sub 100 dolari.

Principalele resurse naționale ale insulei le constituiau cafeaua și turismul. Însă în 1963 — scrie Eva Dessarre — doar 54 de turiști au vizitat insula, față de 2 533 în 1960. Cît privește cafeaua, Haiti exportă 30% din producția ei în Statele Unite. Ceilalți importatori sînt, în ordinea importanței, Belgia, Italia, Franța, R.F.G., Elveția, Olanda, Norvegia, Suedia, Danemarca, Liban și Siria. Dar plantațiile sînt pe cale de dispariție. Așa cum merg lucrurile, exporturile vor înceta, după aprecierile experților, peste trei ani. Încă de pe acum haitienii trebuie să se lipsească de cafea ca să poată continua, de bine de rău, să vîndă în străinătate. Plantațiile de cafea sînt secătuite și ar trebui înlocuite de urgență. De asemeni și fertilitatea solului ar trebui să fie stimulată. Dar cultivatorii n-au mijloacele necesare, iar guvernul nu încearcă de loc să le vină în ajutor. Plantațiile sînt într-o stare jalnică. De cei puțin un secol eroziunea a făcut ravagii mult mai îngrozitoare decît toate cicloanele la un loc. Dintr-o suprafață de 27 750 km², doar o cincime e cultivabilă. Iar din această suprafață, numai trei sferturi sînt irigate. Să ne mai mirăm atunci că în Haiti un adult consideră că s-a „hrănit" dacă a mîncat două banane într-o zi, iar în unele regiuni un pumn de orez sau de manioc ? Un specialist în problemele nutriției de la organizația panamericană a sănătății, I.D. Beghin, a stabilit că în Haiti consumul mediu pe locuitor este de 1 875 calorii, cheltuielile pentru alimentație, pe zi și pe locuitor, fiind de 0,45 gurzi, adică 9 cenți americani.

Cum să ne mai mirăm atunci că malaria și dizenteria bîntuie cu furie în rîndurile populației și că mortalitatea infantilă atinge proporția de 203,3 la mie ? ! Tuberculoza, sifilisul și paludismul sînt boli endemice.

Insula, denumită altădată „Perla Antilelor", agonizează. Din această situație — subliniază Eva Dessarre — numai haitienii o pot salva.

P. B MARIAN

VIZON ȘI VALUTĂ

Vizonul — acest animal mic, cu aspect urît și rău mirositor — trage greu în balanța economiei Danemarcei. Aceasta pentru că există în prezent în Danemarca peste 3 000 de crescătorii, care dau pe piața mondială cam 700 000 de piei de vizon în fiecare an, a căror valoare se ridică la 85 000 000 de coroane.

Producția crescătoriilor din Danemarca reprezintă 10% din totalul producției mondiale. Deci, din fiecare zece haine de vizon purtate pe meridianele lumii, una provine din Danemarca. Și, cu toate acestea, vizonul nu este cunoscut de danezi decît din anul 1935. Danemarca vinde blănuri de vizon în 25 de țări, între care și în S.U.A., care contractează în fiecare an cîte 500 000 de bucăți.

Afacerile în acest sector merg ținînd de minune, crescătorii din Danemarca și-au propus sporirea producției, astfel ca să se ajungă la 1 000 000 de „unități" pe an, o unitate reprezentînd un animal. De pe acum există unele crescătorii care dau pînă la 10 000 exemplare pe an.

I. M.

Cîțiva dintre cei 4 300 000 haitieni ale căror venituri anuale nu depășesc 100 dolari.

ADEVĂRATA FAȚĂ A „LIGII SINCERITĂȚII"

De răposatul senator american McCarthy, „vînătorul de vrăjitoare" de tristă celebritate, nici măcar foștii lui prieteni personali nu mai vorbesc decît cu jenă și amărăciune. Iată însă că el e pe cale să fie „reabilitat". Ingrata sarcină și-a luat-o „Liga sincerității", o organizație de extremă dreaptă din Rhodesia de Sud, care-l declară nici mai mult, nici mai puțin decît : „cel mai de seamă patriot american care a trăit vreodată".

Afirmația de mai sus poate părea surprinzătoare numai pentru cei care nu cunosc celelalte teze politice și ideologice ale „Ligii". Această se erijează în apărătoarea „civilizației occidentale", amenințată de un „gigantic complot comunist". Printre participanții la respectiva conspirație s-ar număra... Organizația Națiunilor Unite, UNESCO și chiar bisericile catolică și protestantă.

În ciuda aparențelor, nu e vorba de o manifestare patologică a cîtorva pacienți dintr-o clinică de boli nervoase. În climatul instaurat de guvernul rasist al Rhodesiei de Sud, „Liga sincerității" — din care fac parte și cîțiva miniștri — nu constituie un fenomen izolat. Un articol publicat pe o pagină întreagă de săptămînalul londonez „Sunday Times" subliniază că acolo „se desfășoară pe un front larg o propagandă de esență tipic nazistă". Concludent în acest sens e și faptul că ministrul informațiilor are drept consilier principal pe un anume Ivor Benson, adept declarat al lui Oswald Mosley, unul din liderii fasciștilor din Marea Britanie.

Africanii, care constituie covîrșitoarea majoritate a populației, nu s-au bucurat niciodată de libertatea presei și a cuvîntului. Acum însă pînă și albii care nu sînt într-un totul de acord cu guvernul nu mai au nici o posibilitate de a-și exprima părerile. Ziarele sînt supuse unei cenzuri nemiloase, conform indicațiilor personale ale primului ministru Ian Smith, care susține cu cinism că „libertatea nu trebuie confundată cu libertinajul". Și cum orice critică la adresa guvernului e etichetată drept „libertinaj", concluzia se desprinde de la sine.

„Lucrul cel mai grav — scrie «Sunday Times» — este că dacă îndrăznești să susții că milioanele de locuitori negri ai Rhodesiei de Sud au și ei dreptul să se amestece în treburile țării, ești socotit imediat comunist și tratat ca un criminal. Privilegiile celor cîteva mii de albi sînt considerate sacrosancte și intangibile".

Postul de radio din Salisbury transmite cu regularitate emisiuni în care se afirmă că africanii sînt „suboameni" și că toți cei care le iau apărarea „trebuie puși la stîlpul infamiei, aruncați în temniță și exterminați fără cruțare, ca trădători de patrie".

„În Rhodesia de Sud domnește inchiziția în cel mai adevărat sens al cuvîntului — conchide săptămînalul «Sunday Times». Am mai avut de-a face cu genul de propagandă care se duce acolo. Poate că nu a inventat-o Goebbels, dar în orice caz el a folosit-o din plin !"

N. AURELIU

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4113. Of. 38. Telefon 17.60.10—int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE : 6 luni — 30 lei ; 6 luni — 58 lei ; un an — 104 lei. Redactor artistic : Dan BÎRLĂDEANU. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

E DELICIOS!

Consumați șerbeturile de: lămîi, portocale, smeură, vanilie, zahăr ars, cacao, cafea

MARGARINA VITAMINIZATĂ

O grăsime de origine vegetală ce înlocuiește în foarte bune condițiuni untul atît la prepararea prăjiturilor cît și la diferite preparate culinare

FLACĂRA

44

...TOT DESPRE CALITATE E VORBA

Pe insula lui Robinson Crusoe

FOCUL RECE

Anul XIV nr. 44 (544) — 30 octombrie 1965

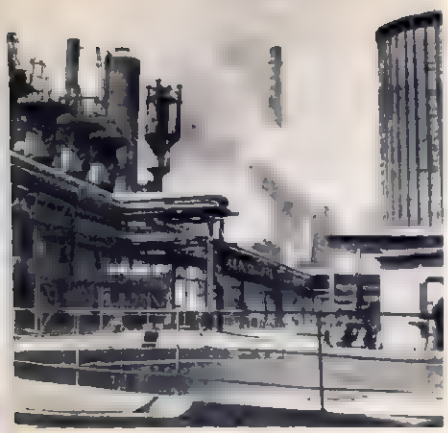

Aspect din Hunedoara de astăzi.

al doilea din țară

Construcția celui de-al doilea furnal de 1 000 mc de la Hunedoara a intrat în stadiul final : așezarea primelor cărămizi ale zidăriei de căptușire, eveniment care a avut loc zilele acestea. Faptul face previzibilă apropierea rapidă a datei cînd noul furnal — care va fi unul dintre cele mai mari din țară — va primi botezul flăcărilor.

curier

Pe vatra marelui agregat siderurgic a fost ridicat pînă la cupolă blindajul metalic la cele două caupere care vor asigura aerul fierbinte necesar elaborării fontei. De asemenea s-a încheiat montajul cupolei primului preîncălzitor de aer, turnarea betoanelor la casa troliilor și instalarea stîlpilor metalici la viitoarea hală de turnare a fontei. Toate acestea subliniază ritmul intens în care se clădește furnalul hunedorean, important obiectiv al cincinalului.

La construcția furnalului automatizat de la Hunedoara, ai optulea din combinat și al doilea de acest tip din țară, se folosesc mijloace și metode de lucru dintre cele mai perfecționate, toate avînd ca scop final scurtarea termenului de execuție. La coșul de fum terminat recent, care prin înălțimea sa de 100 m se înscrie în rîndul celor mai spectaculoase de acest gen, s-au folosit cofraje glisante, acționate hidraulic, fără schelet interior — metodă nouă și originală aplicată de constructorii hunedoreni. Diverse macarale de mare putere fac posibilă manevrarea unor utilaje a căror greutăți se ridică uneori la peste 35 tone. Aparate de precizie, printre care unele cu raze gama, asigură un control operativ și foarte precis al calității lucrărilor de montaj.

În peisajul Hunedoarei, care de mai mulți ani continuă a fi un imens șantier, siluета noului furnal a prins conturul final. În momentul de față producția de fontă a Hunedoarei este de 43 de ori mai mare decît în anii antebelici, iar cea de oțel de 90 de ori. Aproape jumătate din necesarul de semifabricate și de benzi pentru industria de țevi a țării, precum și cea mai mare parte a sortimentelor de oțeluri aliate și înalt-aliate destinate industriei noastre metalurgice se produc la Hunedoara.

G. BRĂTESCU

artă românească peste hotare

pe multe meridiane

Pe marile scene ale lumii, prezența ansamblurilor artistice și a solilor noștri devine tot mai frecventă. Un sumar bilanț al celor mai recente prezențe este edificator :

În îndepărtata Brazilie, la Belo Horizonte și apoi la Rio de Janeiro, ansamblul folcloric „Perinița" a cîștigat noi și entuziaști admiratori. Ziarele braziliene elogiază înaltul nivel artistic al ansamblului, calitatea muzicii, frumusețea costumelor, puritatea cîntecului popular, caracterizînd spectacolul prezentat ca „o apoteoză a spectacolelor".

Estradei bucureștene i s-a făcut în Berlinul democrat — unde a prezentat „Revista dragostei" — o primire excelentă. Ansamblul de cîntece și dansuri al Forțelor Armate ale Republicii Socialiste România a fost răsplătit cu aplauze în sălile de spectacole din orașele R.S.F. Iugoslavia. Colectivul Circului de stat și-a încheiat cu mult succes turneul în R.P.D. Coreeană.

Un deosebit interes a stîrnit turneul violonistului Ion Voicu în S.U.A. La New York și în multe alte orașe apreciatul reprezentant al artei interpretative românești susține — pînă la 25 noiembrie — o serie de recitaluri și concerte. Tot în S.U.A. un alt sol al artei românești, tenorul Ion Piso, și-a dat concursul la deschiderea stagiunii teatrului „Metropolitan".

În numeroase rînduri oaspete prețuit al scenelor din U.R.S.S., artistul poporului Nicolae Herlea s-a reîntîlnit cu publicul și artiștii sovietici, în itinerarul său figurînd orașele Erevan, Riga, Leningrad, Moscova.

O altă prezență românească peste hotare : baritonul Octav Enigărescu, ca invitat al Festivalului internațional de operă de la Wexford (Irlanda). Mai consemnăm : un nou turneu al violonistului Ștefan Ruha. El a prezentat zilele acestea un recital în fața publicului vienez. Pentru a încheia : în Berlinul occidental, un reprezentant al operetei — Ion Dacian.

Sandu NAUMESCU

fagurele de la băneasa

Un mare combinat apicol construit în apropierea Capitalei va intra în curînd în funcțiune.

Este vorba de un ansamblu de edificii de industrie apicolă dotate cu instalații la nivelul tehnicii mondiale, care ocupă o suprafață de 16-17 ha, între Parcul de cultură și odihnă Herăstrău și aeroportul Băneasa. Noul combinat își va desfășura activitatea sub egida Asociației crescătorilor de albine din țara noastră.

Aici pot fi produse, în cadrul unui circuit complex de industrie apicolă, noi tipuri de stupi, diferite unelte și agregate, varietăți de miere sortată pe calități, faguri artificiali și ceară industrială etc.

La acestea se adaugă un vast parc de soiuri melifere anuale (se preconizează adaptarea celor ce nu se găsesc încă la noi), o școală destinată calificării apicultorilor și o expoziție permanentă.

Arhitectura originală (revista franceză „Revue de apiculture" o caracterizează drept o metaforă antică mulată pe o concepție modernă) concretizată în fagurii luminoși ai ferestrelor și în motive ornamentale florale (unul din pavilioane) exprimă conținutul complex al combinatului.

T. PAULIAN

akimov și teatrul său

Actuala stagiune teatrală începe, pare-se, să-și împlinească din primele săptămîni făgăduințele de calitate, oferindu-ne — de astă dată cu contribuția Ostei — un foarte bun moment de teatru : turneul reputatului Teatru de comedie din Leningrad. E, în această vizită artistică (fixată la Timișoara între 28 și 31 octombrie și la București între 3 și 7 noiembrie) o replică amicală dată turneului întreprins în Uniunea Sovietică cu cîteva timp în urmă de către Teatrul nostru de comedie, dar nu numai atît, ci și un foarte spectaculos schimb de vederi asupra interpretării unor valoroase texte dramatice. Vom putea vedea „Umbra" lui Evgheni Șvarț jucată de teatrul care i-a oferit prima întrupare scenică, vom urmări viziunea celebrului regizor N. P. Akimov și o vom putea confrunta cu cea a tînărului regizor D. Esrig, atît de elogiați la Paris și chiar la Leningrad. Îi vom vedea pe cunoscuții actori Elena Iungher și L. K. Kolesov înfruntîndu-se în sclipitorul dialog epistolar Shaw-Campbell, înregistrat în piesa lui J. Kilty „Dragă mincinosule", pe care publicul l-a apreciat atît de mult în versiunea bucureșteană a Teatrului Municipal. Vom vedea de asemeni „Povestirile pestrițe" ale lui Cehov și „Procesul" de Suhovo-Kobilin — acestea două în prime „auditii" pentru publicul nostru. Deși un teatru foarte complex — practicînd toate speciile comico-satirice, de la vodevil și bufonadă la satira mușcătoare, de la comedia lirică la farsa tragică, manevrînd esențe filozofice — sperăm că aceste doar patru spectacole să ne permită cunoașterea personalității, a stilului „vervei totale" pe care Akimov i l-a imprimat. De numele acestui interesant om de teatru — scenograf, regizor, conducător artistic — este legată încă din 1935 întreaga activitate a teatrului ; el a format colectivul actoricesc care a dăruit faimă teatrului, el i-a apropiat pe dramaturgii Șvarț și Șcvarkin, care au scris special pentru scena și actorii Comediei, ca și pe traducătorul Mihail Lozinski — care a selecționat cu mult discernămînt și a oferit teatrului opere valoroase din literatura dramatică universală.

Pentru cei interesați, încă cîteva date din biografia Teatrului de stat de comedie din Leningrad : aproape 40 de ani de existență (înființat în 1929).

Scenă din „Umbra" de Șvarț.

86 piese sovietice, 18 piese clasice rusești, 25 piese din dramaturgia clasică universală, 21 autori străini contemporani jucați

S. FAUR

telestatul

Telemecanica — realizare a secolului al XX-lea — evoluează în prezent în numeroase domenii ale tehnicii, divizîndu-se tot mai mult în ramuri și subramuri, în funcție de utilizările sale tot mai diferențiate.

O serie de echipamente de telemecanică (care presupun un înalt grad de automatizare) au fost introduse la noi, pe scară largă, încă din 1957. Totuși, funcționînd pe bază de relee și selectoare, cele cîteva tipuri realizate, dintre care cel mai răspîndit este ETM-2, au devenit repede insuficiente. Printre inconvenientele cele mai importante enumerăm : gabarite mari, consum ridicat de energie, întreținere complicată, uzură rapidă etc.

Aceste motive au făcut ca, în cadrul vastului program de telemecanizare a centralelor hidroelectrice în curs de amenajare de pe Bistrița și Argeș, să se inițieze elaborarea unui tip mai economic și mai modern de echipament telemecanic.

Așa s-a născut, recent, **telestatul** (echipament de telemecanică cu elemente statice) realizat în cadrul Întreprinderii pentru raționalizarea și modernizarea instalațiilor electrice (I.R.M.E.)

Telestatul, construit în întregime cu materiale și subansambluri produse în țară, e transistorizat în proporție de 100%, posedă sute de circuite de telesemnalizare și telecomandă și rezolvă excelent problema gabaritului (ocupînd un volum relativ mic), a întreținerii (care practic devine o problemă secundară : telestatul poate fi îngropat pentru 5-10 ani, asigurînd în tot acest timp o funcționare continuă), precum și toate celelalte inconveniente ale vechilor tipuri.

Telestatul este utilizat la cele 12 centrale hidroelectrice din aval de Bicaz (primul a fost instalat și pus în funcțiune la Pîngărați).

Paul TUTUNGIU

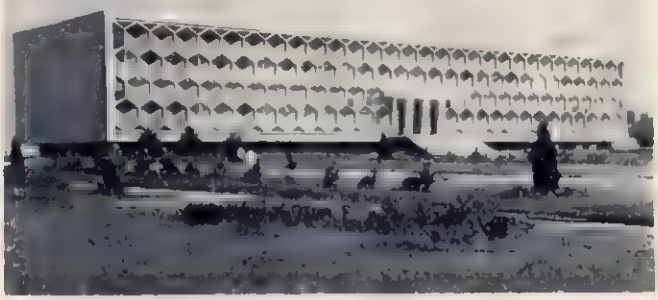

o întrecere artistică valoroasă

Peste 600 de formații artistice de amatori, muzicale, coregrafice și brigăzi artistice de agitație ale sindicatelor, ale cooperativelor meșteșugărești și ale așezămintelor culturale din Capitală au participat, între 12 și 24 octombrie, la întrecerea artistică cunoscută sub numele „Slavă partidului". Cei 10 000 de soliști vocali, instrumentiști și dansatori și-au arătat măiestria pe scenele cluburilor sau caselor de cultură în cadrul celei de-a doua etape a concursului.

Desfășurîndu-se pe o perioadă de timp mai îndelungată, întrecerea a determinat o activitate mai intensă a formațiilor artistice, fapt care a dus la creșterea nivelului artistic față de prima etapă desfășurată în cinstea celui de-al IX-lea Congres al P.C.R. Fiind reprezentate toate genurile (mai puțin teatrul și montajul literar — manifestări rezervate în special bienalelor de teatru de amatori „I. L. Caragiale") formații artistice de o certă valoare prezintă în fața spectatorilor programe variate și atractive, cîntînd patria, munca, partidul, viața noastră nouă. Am putut vedea orchestra de instrumente de coarde a Poștei centrale, corul uzinelor „23 August", taraful uzinelor „Grivița roșie", brigada de agitație a cooperativei „Încălțămintea manuală", echipa de dansuri a Fabricii de confecții și tricotaje București.

Peste cîteva zile, juriile formate din oameni de artă și activiști în domeniul culturii își vor spune cuvîntul, desemnînd pe cei mai buni concurenți care vor participa la faza a doua, interfinală. Cerîndu-le părerea asupra nivelului artistic al întrecerii „Slavă partidului" artiștilor emeriți Victoria Mierlescu și Nicolae Gărdescu, membri în juriul de la Clubul finanțe-bănci, am primit următorul răspuns: „Nivelul artistic e variat în funcție, desigur, de repertoriu și de stadiul de pregătire al concurenților. Sînt multe echipe ce includ elemente care pot concura cu profesioniștii. Însă tematica restrînsă a concursului nu poate înfățișa sub toate aspectele activitatea unor echipe pregătite și pentru genuri neîncadrate în întrecere. Desigur însă că această manifestare culturală constituie un stimulent pentru formații și probabil că în viitor nivelul lor artistic va crește mai mult".

Lucian HUIBAN

pe dunăre — acum 70 de ani

Navigația cu aburi pe Dunăre a început în anul 1834. Vapoarele austriece „Argos" și „Panonia" făceau atunci curse regulate, o dată pe lună, între Viena și Galați și Cladova și Galați. „Argos" cobora de la Viena pînă în porturile noastre în zece zile, iar înapoi făcea același drum în douăsprezece zile, cei 56 de cai putere ai motorului său nepuțind „alerga" mai repede. Lloydul austriac a rămas pe Dunăre — împreună cu alte companii străine — pînă în anul 1895, cînd Navigația fluvială română a preluat cursele de pasageri pentru toate direcțiile. Vaporul cu zbaturi „Orient" a fost prima navă românească cu aburi folosită pe Dunăre pentru transportul pasagerilor. Acest vapor și-a început itinerarul zilnic Galați-Brăila și retur la 1 august 1895. Echipajul său era format în întregime numai din români care învățaseră meseria de navigatori pe vapoarele noastre de război. La plecarea din Galați în prima sa cursă și la sosirea la Brăila vaporul a fost ovaționat de mii de cetățeni care își manifestau bucuria pentru acest succes românesc. „Numai prefectul și primarul Brăilei — scriau ziarele timpului — s-au estadiesit să iasă în întîmpinarea vaporului, ceea ce a făcut o impresie penibilă".

Pentru transportul mărfurilor pe Dunăre, N.F.R. a folosit, din octombrie și pînă în noiembrie 1895, vaporul „Medeea", care s-a dovedit mai bun și mai rapid decît vapoarele austriece. Către sfîrșitul anului 1895 „Medeea", împreună cu „Meteor" — al treilea vapor comercial românesc — făceau curse regulate, cu mărfuri și pasageri, între Brăila-Constantinopol și Constanța-Constantinopol.

La vremea cînd vaporul „Orient" uimea lumea Brăilei și a Galaților cu puterea zbaturilor sale, mai navigau pe Dunăre sute de corăbii cu pînze, în fiecare lună, fapt care a determinat pe constructorii podului de la Cernavoda să-i dea înălțimea de 30 de metri peste nivelul apei — atît cît măsurau cele mai mari catarge.

Ion MUNTEANU

brazde adînci

În toamna aceasta, la arăturile pe care le fac cooperativele agricole de producție, trag brazdele toamnei pentru însămînțările de primăvară cu peste 4 000 tractoare mai mult ca în toamna anului trecut. (În 1944 în România existau circa 4 500 tractoare în total.) Iată cifre care evidențiază din plin ritmul ascendent al mecanizării agriculturii României socialiste.

La ora cînd scriem aceste rînduri ogoarele țării sînt brăzdate de zeci de mii de tractoare. Trebuie arate în această toamnă circa 4 000 000 hectare. E o lucrare fundamentală pentru însămînțările din primăvara lui 1966. Pînă la 25 octombrie au fost arate peste 1 600 000 hectare. Sînt condiții ca în 10-15 zile să fie terminate toate arăturile. Spre deosebire de anul trecut, cînd în aceeași perioadă exista încă o mare suprafață ce trebuia însămînțată, la această oră tractoarele nu mai sînt folosite la însămînțări pentru simplul fapt că lucrările au fost efectuate cu mult mai devreme decît în toamna trecută.

E adevărat că în unele regiuni arăturile se fac mai greu din pricina uscăciunii pămîntului lipsit multă vreme de precipitații. Dar cum însămînțările sînt terminate și se apropie sfîrșitul recoltării culturilor tîrzii de toamnă, există condiții ca tractoarele și atelajele să fie folosite din plin pentru arăturile adînci. Sub brazdele acestor arături cooperativele agricole de producție încorporează mari cantități de îngrășăminte organice și importante doze de îngrășăminte chimice. De reținut un fapt semnificativ: în această toamnă cantitatea de îngrășăminte chimice pe care o folosesc cooperativele de producție e dublă față de toamna lui 1964. Ceea ce iarăși spune mult.

G. MUREȘAN

Între 21 și 25 octombrie președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, a vizitat Iranul la invitația primului ministru al acestei țări, Amir Abbas Hoveida.

În fotografie: la întîlnirea de la Președinția Consiliului de Miniștri al Iranului, cu prilejul încheierii vizitei.

Vaporul „Orient", la prima sa cursă, văzut de un desenator al timpului.

memento

muzica

■ **Muzica în centrul atenției** viitoarei săptămîni : numai duminică 31 octombrie sînt nu mai puțin de trei manifestări. În sala Ateneului obișnuitul program al Filarmonicii „George Enescu", de astă dată cu dirijorul german Rolf Kleinert. (În program : Hans Eisler, Richard Strauss, Anton Bruckner.) La ora 20.00, tot la Ateneu, dirijorul Dumitru Botez, corul Filarmonicii „George Enescu" și un grup de soliști (Emilia Petrescu, Martha Kessler, Ion Stoian, Marius Rînzler) interpretează două admirabile cantate profane de Johann Sebastian Bach („Împăcarea lui Eol" și „Discordia aplanată a coardelor"). La pian Doina Prodan, la orgă Helmuth Plattner. În Sala mică a palatului continuă „Festivalul muzicii de cameră" — Haydn, A. Mendelsohn, Schubert. Alegeți !

■ Continuarea ciclului de concerte de cameră : în 2 noiembrie — Beethoven, Mozart, Liviu Glodeanu ; în 3 noiembrie — Mozart, Mihail Jora, A. Dvorak (interpretează o formație din Cluj) ; în 4 noiembrie — artiști din Sibiu cîntă din repertoriul preclasic Händel, Telemann, Bach ; muzică contemporană în 5 noiembrie (V. Burns, Corneliu Trăilescu) ; închiderea festivalului în 7 noiembrie cu Kodaly, Webern, Zeno Vancea.

■ Ilustrul dirijor din Elveția Igor Markevitch (în 5 și 7 noiembrie) la pupitrul orchestrei simfonice a Radioteleviziunii. Este unul din acei interpreți contemporani, consacrați de opinia publică mondială. În program : „Sfințirea primăverii", balet de Stravinski, și simfonia a VI-a „Patetica" de Ceaikovski.

televiziune

DUMINICĂ 31 OCTOMBRIE. La trecuta „duminică sportivă" s-au disputat meciurile : Ștefan Tapalagă, Luci Ripeanu contra Umor și Luki Marinescu contra Muzică ușoară. Au pierdut : telespectatorii (timpul) și televiziunea (banii). Mîine : **Rapid-Steaua la fotbal.** Ei, da ! (14.30) ■ În restul programului duminical : filmul francez **De doi bani violete** (19.15) ■ Teatru în studio **Din nou întîlnire cu tinerețea** de A. Arbuzov (20.55) ■ și Muzică ușoară cu Richard Oșanițchi (22.25).

LUNI 1 NOIEMBRIE. Un film mare — **Sfîrșitul Sankt Petersburgului** al unui mare regizor : Pudovkin (20.30).

Mircea Albulescu.

MIERCURI 3 NOIEMBRIE. Poate prea curînd reluată, recomandabilă totuși pentru cine n-a urmărit-o în prima emisiune, piesa lui Fr. Dürrenmatt **Seară de toamnă** cu excelentul concurs al actorilor Mircea Albulescu și Adrian Georgescu (20.00) ■ Un film realizat de studioul de televiziune despre care nu știm pînă în prezent decît că se cheamă **3 000 km, 50 de popasuri.** Putem încerca (21.00).

JOI 4 NOIEMBRIE. O emisiune, prin natura ei, cu elemente de surpriză : **Debuturi** (20.00) ■ Cîțiva apreciați cîntăreți de muzică populară (Maria Pietraru, Polina Manoilă, Ionel Banu, Ion Lăceanu, Grigore Kiazim ș.a.) într-o emisiune intitulată **Miniaturi folclorice** (22.00).

VINERI 5 NOIEMBRIE. În afară de emisiunile cu caracter periodic : **Săptămîna** (20.00) și **Avanpremiera** (21.00), la **Parada vedetelor,** plăcută reîntîlnire cu Zizi Jeanmaire, o cîntăreață nu numai cu voce bună ci și cu picioare foarte frumoase (21.15) ■ Pentru romanțioși, un program de **Romanțe** (21.45).

SÎMBĂTĂ 6 NOIEMBRIE. Ingrijita emisiune „Teleenciclopedia" (20.00) ■ Are loc „demascarea" măștilor din emisiunea de la 17 octombrie (21.05). Un sfîrșit de săptămînă cam potolit...

discul

■ **Dona Dumitru Siminică,** Romica Puceanu, Violeta Romanescu, Constantin Eftimiu : patru minunați soliști de muzică lăutărească, mari interpreți de cîntece „vechi"! Să nu vă mire adjectivele de mai sus. Mai bine ascultați **La șalul cel negru** și mai ales (cu atenție multă) **Inel, inel de aur.** Două bijuterii ale folclorului lăutăresc și, în același timp, două bijuterii de interpretare specifică (Dona Siminică). Vocea solistului nu e voce, e ceva mai mult, în ea trăiește mahalaua, bariera, un torent de lavă sentimentală extravilană, o lume ca-n romanele lui G. M. Zamfirescu. Dona Siminică nu cîntă, ci plînge, geme, sfîșie. Apoi ascultați **Blestemat să fii de stele** și **Mă morare.** Cîntă Romica Puceanu. Reprezentantă a generației tinere, Romica Puceanu a cucerit simpatia și entuziasmul gustătorilor acestei muzici de pahar și de... inimă albastră. **Te dușeși să dormi sub munte** și **Toate tufele se pleacă** (interpretate de Violeta Romanescu), **Șapte văi și-o vale adîncă, De ești supărată** (interpretate de Constantin Eftimiu) sînt alte patru perle de muzică lăutărească. Nu pierdeți discul, s-ar putea ca urmașii dumneavoastră să-l asculte ca pe-un document de arheologie muzicală (EPD-10985).

plastică

Muzeul de artă al republicii : mai e deschisă expoziția de mare înțelepciune picturală ȘIRATO, cu umanitatea ei caldă iradiind din teme și culori.

Sala Dalles : Retrospectiva MAXY (5 decenii de creație) invită la meditație asupra artei noastre moderne — cu ingoarea ei cerebrală, cu șansa ei de investigație profundă a realității, cu aventurile ei stilistice, cu semeția lirismului de constructor și solemnitatea epicii de construcție.

Galeriile din bd. Magheru : MIHAI RUSU, contradictoriu. Scheme de figuri, aplicate pe suprafețe zugrăvite văros — iată un joc de-a pictura rupestră care nici nu sugerează ingenuitate realistă primitivă, nici nu exprimă nostalgia modernă a eternului naiv. Această demonstrație de trucuri „cerebrale" se discreditează pe ea însăși mai rău decît o parodie. Totuși artistul e capabil de frumoase imagini stenice, limpezi, cu ritmuri și armonii de folclor, ca decorativa „Țărancă", sau rafinate, cum e „Compoziție" abstractă cu griuri violacee.

cinema

■ **Între 1 și 7 noiembrie — Festivalul filmului sovietic.** Vom face cunoștință cu cîteva din realizările de seamă ale cinematografiei sovietice din ultima vreme: A FOST ODATĂ UN MOȘ ȘI O BABĂ (cronica în paginile de film), TATĂL SOLDATULUI, CĂPITANUL ZERO, FURTUNĂ DEASUPRA ASIEI, TREI SURORI, CREDEȚI-MĂ, OAMENI, FRUMOASA DIN PĂDUREA ADORMITĂ.

■ DUMINICĂ LA NEW YORK Un regizor tînăr, Peter Tewksbury, cerne un umor nuanțat peste peripețiile unor tineri din New York. Pentru prima oară pe ecranele noastre : Jane Fonda, fiica lui Henry Fonda.

■ UNCHIUL MEU, adică domnul Hulot, adică Jacques Tati. Trebuie să vedeți (și chiar să revedeți) neapărat această creație inteligentă, complexă, a unuia dintre cei mai valoroși reprezentanți ai comediei moderne, cineastul francez Tati. Vă veți convinge că mai există și astăzi „regi" ai comediei.

■ PĂCAT DE BENZINĂ. Regizorul maghiar B. Forgyes ne invită să ne amuzăm o oră și ceva pe seama celor care se dau în vînt după autoturisme. Ne distrîm, ce-i drept, dar nu chiar o oră și ceva, ci mai puțin, atît cît țin bunele momente de comedie. În rest... Distribuția cuprinde nume cunoscute : Eva Vass, Imre Sinkovits, Páca Sándor

■ Nu pierdeți filmele : MARILYN (farmecul și talentul de negăsduit ale regretatei Marilyn Monroe, așa cum le păstrează peliculele cîtorva creații), CINE EȘTI DUMNEATA, DOMNULE SORGE? (document cinematografic de o strictă respectare a adevărului, închinat lui Richard Sorge).

Eva Voss.

■ Întîlnim cu bucurie două reluări demne de atenția noastră : CLIMATE, remarcabila ecranizare a romanului lui André Maurois, cu Marina Vlady, Jean-Pierre Marielle, Michel Piccoli, Emmanuele Riva, CÎNTIND ÎN PLOAIE, comedie muzicală a unui as al genului : Gene Kelly.

■ Din programul de filme documentare reținem cîteva incursiuni (parțial izbutite) în lumea artei populare : CERAMICA DE OBOGA, FATA DE PE SOMEȘ, SUITĂ BĂNĂȚEANĂ.

teatru

Damian Crișmaru.

Mihail Sorbul la 80 de ani. Se împlinesc 80 de ani de la nașterea unuia dintre clasicii în viață ai dramaturgiei românești (**Eroii noștri, Letopiseți, Patima roșie, Dezertorul, Coriolan Secundus, Dracul**). Aniversarea din această toamnă găsește la lumina rampei piesa DEZERTORUL jucată de Teatrul de stat din Bîrlad. În repetiții la Teatrul Național din București se află PATIMA ROȘIE în regia lui Cornel Todea și cu distribuția : Carmen Stănescu, Damian Crișmaru, C. Rauțki, C. Bărbulescu, Ilinca Tomoroveanu. O aniversare pe care o aplaudăm la scenă... deschisă.

SIMPLE COINCIDENȚE. Interesantă dezbatere etică pe date ale unor eroi adolescenți — piesa lui Paul Everac s-a jucat în premieră la Teatrul de stat din Timișoara, în regia lui C. Anatol. Un spectacol onorabil. Se remarcă o tînără interpretă : Dora Chirteș.

Romeo și Julieta la Ploiești. Da, e totuși vorba de Shakespeare, jucat în tonul titlului acestei știri — din păcate. Regia, neinspirată, aparține coregrafului Stere Popescu. (Dar — cum ar spune Eminescu — „Unde ne sînt regizorii?" și cine are nevoie de asemenea false experiențe ? În nici un caz Teatrul din Ploiești !)

Tudor Mușatescu redivivus. SOSESC DISEARĂ, poate nu cea mai reprezentativă comedie a dramaturgului, s-a jucat în premieră la Teatrul de stat din Sibiu. Verva spumoasă a piesei a fost transpusă pe scenă de un debutant în regie — actorul Avram Bessoiu — cu acuratețe și vervă. Dintre interpreți se cuvine a fi amintit — în rolul principal — Costel Rădulescu. Ingenios, decorul lui Erwin Kuttler.

„Gong" studențesc. S-a ridicat cortina la Casandra, cum este numită sala studioului Institutului de artă teatrală și cinematografică „I. L. Caragiale". Piesa de deschidere a noii stagiuni : PRIVEȘTE ÎNAPOI CU MÎNIE de John Osborne. Fără mari pretenții, spectacolul aduce în scenă pe studenții anului IV (clasa Eugeniei Popovici).

NUNTĂ LA REVISTĂ — același vechi divorț dintre ce se petrece pe scenă și artă. Pe cînd o altă „înfățișare" și la estrada Teatrului „Barbu Delavrancea" ?

Anouilh și iar Anouilh. Antigona, Medeea, Colombe... (Teatrul „C. I. Nottara".)

Notă. Redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în programarea spectacolelor

ANCHETA FLACĂRII

...tot despre CALITATE e vorba

Adaptarea producţiei bunurilor de larg consum la gusturile şi cerinţele mereu sporite ale marelui public implică în mod necesar, o dată cu permanenta creştere a calităţii diverselor mărfuri, accentuarea caracteristicilor specifice fiecărui sortiment în parte. Cumpărătorii preferă conservele fabricate la „Flora" sau pe cele de la „Avîntul", caută impermeabile confecţionate la Oradea sau Bucureşti, bomboanele lui „Kandia" sau „Vinga", deoarece un produs sau altul este în stare de a satisface cerinţele variate, preferinţele personale ale unora sau altora.

Ei bine, în ce măsură unităţile producătoare şi de desfacere, luptînd pentru lărgirea sortimentelor, se străduiesc să le imprime şi o notă specifică ? În ce măsură cetăţenii noştri apreciază un produs ţinînd seama de locul de naştere al acestuia ? În ce măsură, în sfîrşit, lupta împotriva monotoniei prin încurajarea activităţii creatoare, a fanteziei şi personalităţii diverselor colective de muncă reprezintă pînă în prezent un factor de stimulare în creşterea calităţii produselor, în activizarea comerţului dator să satisfacă variata cerinţă a cumpărătorului, contribuie la dezvoltarea bunului-gust şi chiar la dezvoltarea turismului prin crearea unor produse specifice unei sau altei localităţi din ţară?

La asemenea întrebări privind problema specificităţii produselor ne propunem să răspundem în prezenta anchetă.

...tot despre CALITATE e vorba

PERMUTARE, REPROFILARE, SISTEMATIZARE ...DAR SPECIFIC?

Tovarășul inginer *Ion Crăciun*, secretar general în Ministerul Industriei Ușoare, ne ascultă cu multă amabilitate, o amabilitate chiar încurajatoare.

— Vă rugăm, tovarășe secretar general, să ne spuneți dacă în călătoriile dv. în străinătate v-a frapat existența unui produs pe care să-l găsiți numai într-un anumit loc sau un oraș care să fi devenit cunoscut printr-un produs specific?

— Solingen... E un oraș din R.F.G., care a ajuns celebru prin tăcimurile, bricele și foarfecele pe care le fabrică. Cine nu le cunoaște și... cine nu le preferă? E un fenomen de specificitate locală pe care îl întîlnim de altfel și în industria noastră.

— E posibil să se dea mai multă atenție acestei specificități la noi? Și cum?

— V-aș răspunde la început prin două întîmplări reale, pe care le socot caracteristice. Fabula și... morala pe care trebuie s-o tragem noi și din care să învățăm. Prima, o poveste mai veche, e următoarea: un cetățean de lîngă Valea Călugărească avea o vie. Într-o toamnă vine la el un cumpărător cu două butoaie să cumpere vin. Spre surprinderea oaspetelui, podgoreanul îi cere să desfacă din cercuri cele două butoaie. Negoțul neputîndu-se încheia fără îndeplinirea acestei dorințe, omul desface din cercuri butoaiele și podgoreanul cercetează doagă cu doagă, le pipăie, le miroase și la urmă anunță decizia sa implacabilă: „Eu nu-mi compromit vinul meu cu butoaiele dumitale!"

— Are vreo legătură povestea cu specificitatea?

— O să vedem mai încolo. Dar ascultați și a doua întîmplare. Cu ani în urmă, un cunoscut de-al meu are un accident pe stradă, din care ieșe cu hainele distruse. Ca să poată merge mai departe trebuia neconditionat să-și schimbe costumul. Intră deci la un magazin de confecții, cere grăbit un costum, îl îmbracă și-l plătește. Dar vînzătorul se ține scai, îl reține și-l avertizează că costumul nu-i vine de loc bine și că trebuie musai să-l schimbe. „De ce?" — este întrebat... „Pentru că dacă vă vede cineva îmbrăcat și-o să vă întrebe de unde l-ați cumpărat, onoarea magazinului va fi pătată"...

— Instructive, interesante, dar...

— Specificul înseamnă calitate, calitatea înseamnă grijă, grija înseamnă mînă calificată — și lanțul continuă și cu alte verigi. Pentru că un produs nu se poate menține, nu este căutat dacă nu îndeplinește anumite deziderate.

— S-a făcut ceva pentru crearea sau poate menținerea acestei specificități a produselor în industria noastră de bunuri de larg consum?

— Producția de obiecte mărunte a suferit o serie întreagă de schimbări în cadrul economiei socialiste. În ultimii douăzeci de ani nenumăratele fabricuțe s-au concentrat, unele au dispărut. Am asistat la un proces de permutare, reprofilare și sistematizare. Cu toate acestea foarte multe întreprinderi, cu profiluri similare sau asemănătoare, și-au creat profiluri bine definite, producînd sortimente care se impun prin specificul calității lor. Așa este fabrica „1 Septembrie" din Satu-Mare, care produce aragazuri, „Emailul roșu" din Mediaș, unde se fabrică vase încă din 1924. Mai pregnant apare acest lucru în industria sticlăriei, unde tradiția și calificarea mîinii de lucru joacă un rol primordial. Fabrica de la Pădurea Neagră are 125 de ani, cea de la Tomești 150. Acestea au un renume, o marcă de acum cunoscută și căutată. Evident că în acest domeniu al specificității se mai pot face multe...

— Considerați că e bine ca în cadrul unor fabrici să funcționeze anumite secții sau sectoare care să producă anumite sortimente specifice, în ultimă instanță, întreprinderii respective?

— Fără îndoială că dorința aceasta nu e de neîndeplinit. Unele fabrici pot să aibă o secție specializată pe un anumit sortiment. Și chiar există. La „INOX", din București, la o linie sau secție se lucrează numai mulinete de pescuit. Se poate specializa de exemplu producția de argintărie (vaze, platouri, fructiere etc.) la „Romargint" sau la întreprinderea din Arad. Ca oamenii să caute și să cumpere un anumit produs, fabricile ar trebui să confecționeze numai obiecte de cea mai bună calitate, să-și cîștige prestigiu, încredere. Aici mai intervin însă mulți alți factori. Să luăm unul dintre aceștia: stabilitatea furnizorului. Să vă dau un exemplu. Ceasurile de masă „Victoria", după părerea noastră, sînt tot atît de bune ca și cele din import. Și totuși cumpărătorii manifestă reticențe. De ce? Pentru că într-o vreme ele au fost într-adevăr proaste și marca fabricii a fost compromisă. Cum? Arcurile acestor ceasuri provin din import. Dar și în producția de arcuri în străinătate sînt specializate multe firme: unele au o producție mai bună, altele mai slabă. La noi s-a cumpărat la întîmplare și marca fabricii a avut de suferit. În concluzie: stabilitate în ceea ce privește furnizorul cu produse de bună calitate.

— Să conchidem: ce preconizați pentru stimularea și realizarea specificului unor produse?

— Două lucruri: stabilirea unor sortimente care să fie numai ale întreprinderilor respective și o mai mare stăruință în cointeresarea fabricilor de a le produce.

TRADIȚIE ȘI... NIVEL TEHNIC

Conversația noastră pe tema specificității a continuat la Ministerul Industriei Alimentare. Interlocutorul nostru de astă dată a fost tovarășul ing. *I. Mirea*, director tehnic în Direcția generală a industriei pîinii și produselor făinoase. Prima întrebare:

— Ne-ați putea spune dacă au existat înainte vreme sortimente de panificație specifice unei regiuni sau unui oraș?

— Desigur, acestea erau destul de numeroase și unele chiar foarte cunoscute. Brașovul avea, de exemplu, un sortiment de pîine — așazisa pîine de Brașov — cu cartofi dar fără coajă (bătută de coajă). Pîinea era de dimensiuni mari, avînd greutatea nominală de 4-5 kg. Acest sortiment era căutat nu numai acolo, ci și în alte regiuni. Apoi peretți (peretz) specifici Ardealului, covrigeii de Dobrogea, colacii moldovenești, poale în brîu și multe alte produse care se găseau numai într-un anumit oraș și regiune. Denumirea lor de cele mai multe ori trăda orașul sau regiunea de origine.

— S-au pierdut aceste sortimente sau se mai păstrează?

— În consumul de pîine nu numai că există dar se și impune un specific și se respectă o tradiție... pe ici, pe colo modificată însă, după părerea mea. Noi, bătrînii — mai vîrstnicii sau mai tineri — am modificat tradiția încercînd să ne însușim și să reținem ce este folositor din aceasta. Dar vă voi explica puțin mai tîrziu despre munca noastră în această direcție, deocamdată să vorbim de produsele specifice regiunilor. Celebrii colaci moldovenești se pot găsi și azi în cîteva orașe din Moldova, în cantități mici, e drept, dar nu numai în Moldova... Oamenii se schimbă, gusturile se schimbă... Să vă dau cîteva cifre dintr-o statistică în privința acestui sortiment: la Iași se fabrică 20 kg pe zi, la Bacău 30 kg pe zi, la Piatra-Neamț 15 kg pe zi, dar găsim acest produs și la București, Ploiești și în alte localități... Colacii... cei frumoși împletiți și avînd formă de semilună, buni la gust, se mai fac și astăzi la Iași, Bacău, Galați, respectînd tradiția, dar și la București, Lugoj etc. ca produse noi. E un sortiment căutat de consumatori. La Suceava produsul reprezintă 3-4% din producția produselor de franzelărie (circa 200 kg pe zi). La Oradea se găsesc tradiționalele cornuri de 75 grame, cu lapte, zahăr și ulei, la Baia-Mare așazisul colac care reprezintă cam 10% din producția de franzelărie. Fiindcă sîntem la cornuri, să amintim și „Pîltinișul" specific orașului Sibiu, unde se fabrică circa 20 kg pe zi. Cornurile cu unt și zahăr sînt produse specifice orașelor Cluj și Tg. Mureș.

— Curios. Cantitățile nu sînt prea mici pentru niște produse locale? S-a stimulat într-un fel producția lor?

— Cantitățile sînt mici la unele sortimente pentru că nu mai satisfac

O vitrină model. Cumpărătorul poate găsi aici sortimentele principale ale producției de brînzeturi.

Dacă aceste produse nu se mai găsesc în comerț, de ce sînt expuse în vitrina magazinului cu autoservire de pe bulevardul Gheorghe Gheorghiu-Dej nr. 91?

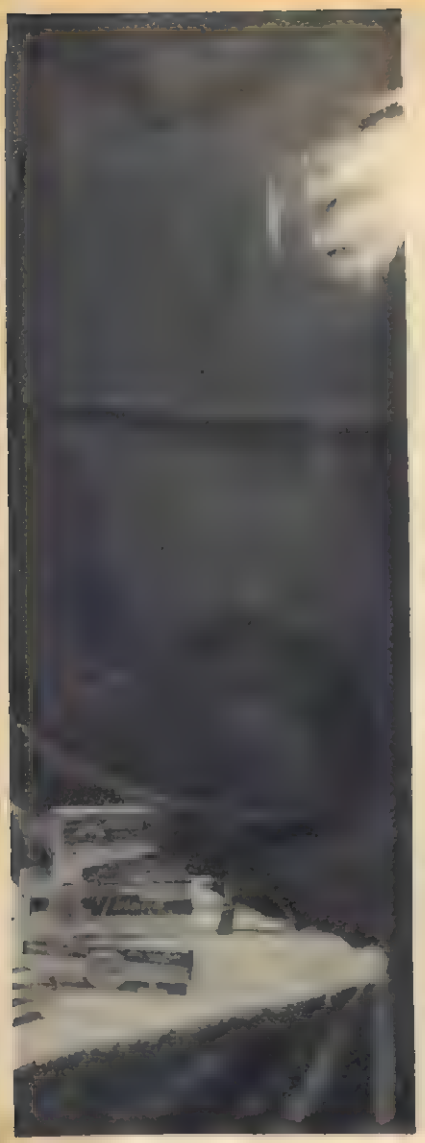

exigențele consumatorilor și nu se mai cer, la altele pentru că nu s-a făcut totul pentru menținerea producției la un nivel mai ridicat.

— Nu se cer pentru că se fabrică în cantități mici și ele ies cu timpul din obișnuința cetățeanului.

— Poate... Noi încurajăm de altfel inițiativele locale. Ba mai mult, facem totul pentru a generaliza producția unor sortimente de cîte ori se ivește prilejul. Este cazul colacilor moldovenești, sortiment prezentat în 1961 la Concursul pe țară pentru pîinea de cea mai bună calitate. Produsul fiind apreciat, a intrat printre sortimentele care se găsesc, așa cum am arătat, și la București, ca și în Banat, Oltenia etc.

— Vorbeați, credem la figurat, de dărîmarea tradiției. Nu înțelegem de ce este nevoie de înlăturarea ei.

— Nu despre dărîmarea tradiției era vorba, ci de modificarea sau adaptarea acesteia. Desigur că ea implică o explicație mai lungă, mai complicată, legată de dezvoltarea orașelor, a populației și a tehnicii. Pe scurt, iată despre ce e vorba: în unele orașe din regiunea Mureș-Autonomă Maghiară era obiceiul să se fabrice pîine de 3-4-5 kg. Pîinea neagră însă se coace bine în cuptorul de cărămidă. Dar acesta rămîne un mijloc meșteșugăresc. Nu putem construi în epoca noastră zeci de brutării mici, dotate cu asemenea cuptoare. Și în panificație se introduce pe scară largă tehnica nouă, modernă, capabilă să țină pasul atît cu ritmul dezvoltării populației orășenești și a nevoilor sporite de consum, cît și exigențelor crescînde ale consumatorilor. Or, în cuptoarele moderne asemenea „roate de car" nu dau rezultatele cele mai bune, nu se coc și nu ating nivelul calitativ cerut; trebuie să spunem că nu se obține nici o productivitate și rentabilitate corespunzătoare. În această situație te afli în fața dilemei: rămîi la nivelul meșteșugăresc, respectînd tradiția cuptoarelor rudimentare sau introduci în unitățile mari utilaje de nivel tehnic superior, printre care și cuptoarele cu coacere continuă, cu bandă mobilă?

— Dilemă, e adevărat, dar cum respectăm cerințele populației?

— Întrebarea dv. conține o notă falsă. Voi veni cu un argument. În București a intrat în funcțiune de puțină vreme fabrica de pîine „Titan" care își desface produsele în cartierele învecinate. Ei, bine, am primit scrisori de la cetățeni care au mîncat din pîinea de la Titan cerîndu-ne ca fabrica să furnizeze produse și altor raioane ale Capitalei. Aceasta înseamnă că în fabricile moderne se produce pîine foarte gustoasă, deci nu dimensiunea contează. Formatul e o chestiune de obișnuință, nu întotdeauna cu efecte practice. De aceea ziceam că în asemenea situații modificăm sau, cum spuneți dv., dărîmăm tradiția. Noi considerăm că respectăm exigențele populației dîndu-i produse de bună calitate.

— Și sortimente variate...

— Evident. Dar să revenim la pîinea de format mare. Ca o precizare, mai ales pentru cetățenii Clujului care sînt adepți înfocați ai acestor pîini de 4-5 kg: sînt convins că începînd de anul viitor — cînd va intra în funcțiune o fabrică foarte modernă de panificație care va produce ca sortiment principal pîini de un kilogram — sortimentul existent va continua să se găsească și va rămîne, hai să spunem, un specific al Clujului. Bineînțeles, dacă în decursul anilor nu va intra în dizgrația propriilor cumpărători.

CAȘCAVAL... CU ORICE PREȚ

Mai în glumă, mai în serios, toată lumea se pricepe la brînzeturi. Și aceasta derivă din calitatea de consumator. Dar cîți dintre cei mai tineri știu că România e producătoare a nenumărate sortimente? Afirmația cere cu necesitate o întrebare: unde sînt aceste sortimente, unde se găsesc? Am rugat-o pe tov. *Brateș Elena*, director tehnic al Direcției generale a industriei laptelui din M.I.A., să ne răspundă.

— Ele se fabrică, se găsesc, dar uneori într-un fel care mie personal mi se pare ciudat. În magazinele de desfacere denumirile de multe ori se scriu aiurea. Toate sortimentele care aduc cu cașcavalul sînt botezate cîteodată lapidar: cașcaval! Să vă dau un exemplu: brînza Cedar, organoleptic seamănă cu cașcavalul și ca pastă. De aici unii vînzători nepricepuți au botezat-o pe etichete: cașcaval. Ba, cu o imaginație demnă de o cauză mai bună, i-au spus în fel și chip: Cerad, Cenad etc.

— Cine credeți că e de vină?

— Trusturile respective, care nu fac un control serios; și, evident, nepriceperea sau indiferența unor vînzători.

— Există sortimente specifice pentru o anumită regiune?

— Aici ar fi de discutat. Standardele impun produse... standard! Cu referire la întrebarea dv., îmi aduc aminte că, stînd de vorbă cu un străin, mi-a vorbit de brînza de Brăila. Celebră odinioară, un produs regional, era făcută cu mai mult lapte de oaie, de meșteri pricepuți. Deci sortimente specifice au existat și bineînțeles că există: Penteleul nu-l poți confunda cu cașcavalul de Dobrogea decît dacă te lași indus în eroare de etichetele unor magazine. Dar să revenim: la Galați putea fi găsit cașcavalul afumat de Vrancea; la Focșani, așanumita cremă regală, care se făcea odinioară la comandă specială; la Pitești, cașcavalul de Brădet; în Banat, cașul felii, cașul de Mănăștur (Cluj), brînza de Năsal (localitate în raionul Gherla).

— În prezent?

— Cele mai multe dintre acestea se găsesc mai ales în regiunile respective. Cîteodată se întîmplă și lucruri ciudate: cu cașul felii de exemplu. El circulă clandestin. N-a fost omologat... pentru că nu se încadrează în standardul de telemea. Să revenim. Există sortimente pe care nu le găsești decît în anumite localități: păpușile de Vrancea mai ales la Galați, brînza de Luduș la Sibiu și Tg. Mureș și rareori la București. Brînza de burduf, fabricată la Covasna...

— Dar brînza de burduf se produce în multe regiuni ale țării. De ce nu se dă o denumire pentru fiecare, ca să poată fi distinsă și să se scoată în evidență specificul local?

— A, cu denumirile sînt discuții interminabile. Cîteodată e vina noastră, altă dată a comerțului. De exemplu, cașcavalul afumat de Brădet circulă cu titlul acesta din vina comerțului. Noi am vrut să-l denumim chiar Brădet, dar...

— Produsele dv. în majoritatea lor poartă o etichetă, după noi, impersonală: I.C.I.L. ...cutare — de obicei numele localității. Sortimentele își pierd identitatea, personalitatea, am zice chiar specificul.

— E adevărat. Totuși noi am numit majoritatea produselor cu denumiri geografice. E adevărat că dacă mai perseverăm pe această linie epuizăm geografia României! Sînt de părere că ar trebui să trecem la denumiri mai atrăgătoare, dacă vreți mai sonore, care să capteze atenția și memoria cumpărătorului. Un exemplu pozitiv ar fi brînzeturile topite care se fac la I.C.I.L.-Sibiu sub marca de fabrică Sibiana, cunoscute în toată țara.

— O ultimă întrebare: De ce au dispărut produsele Sana și Frișca?

— Publicul nu le-a cunoscut și cererea a fost redusă. Pe de altă parte, nici rețeaua comercială nu a făcut o reclamă prea insistentă și, aș zice, perseverentă.

În concluzie la discuția noastră: este o sarcină a noastră ca să dezvoltăm aceste produse tradiționale, specifice, care s-au impus în rîndurile cumpărătorilor și care sînt cerute tocmai pentru specificul lor și pentru calitatea lor deosebită.

C. BOZBICI și I. MAIOR
Fotografii de S. STEINER

FILM

COPERTA NOASTRĂ

„Vrăjitoarea" Marina Vlady e oaspetele nostru

Poate că popularitatea Marinei Vlady în rîndurile publicului românesc nu e străină de faptul că în frumusețea ei s-au distilat însușirile cosînzenelor din poveste. Acea frumusețe de poezie întrupată de raze de lună preschimbate în lungi plete, de azur ceresc capturat într-o privire o remarcasem — ingenuă și frustă aproape — în pastorala cu accente neorealiste intitulată de Giuseppe de Santis „Zile de dragoste". Veritabila fascinație s-a produs însă o dată cu ivirea dintre ceților peisajului nordic a acelei străini „Vrăjitoare". Ea ne-a făcut să credem iară — și poate în pofida intenției ultime a autorilor — că frumusețea unui chip de femeie poate vrăji în sensul original al cuvîntului. De altfel, o recentă reîntîlnire cu „Vrăjitoarea" pe ecranul televizorului a demonstrat că „farmecul" operează în continuare și că Marina Vlady rămîne inimitabilă, în ciuda multiplicării de atunci încoace, pe scară aproape industrială, pe ecran și pe stradă, a tipului de fată pe jumătate sălbatică, cu plete de culoarea paiului și ochi tiviți cu negru.

Cine și-a dat însă osteneala să înregistreze chipul și talentul Marinei Vlady încă din filme în care nu deținea capul de afiș a fost îndemnat să recunoască și să salute apariția unei naturi artistice remarcabile. Nu am uitat cum, din numai două apariții episodice în filmul lui Steno și Monicelli, „Infidelele", a putut grava în trăsături de vitriol portretul ingenuei perverse, întreținuta brînzarului Azzalli.

Debutul și-l făcuse în umbra prospeței glorii a surorii sale Odile Versois, fără a vedea însă nimic extraordinar în faptul de a deveni actriță — căci familia Baidarov-Poliakov a dăruit scenei mai multe generații de cîntăreți, dansatori și actori După o timpurie și prodigioasă carieră pe ecranele italiene, ea și-a găsit consacrarea definitivă în țara ei natală, Franța, o dată cu filmul „Înaintea potopului" de André Cayatte. Un personaj complex, tipic pentru ravagiile produse de anii războiului rece în sufletul tinerei generații, îi dăduse prilejul de a deveni, la 15 ani, „revelația anului" și a cucerit Premiul „Suzanne Bianchetti" pe 1953.

N-a frecventat alt conservator decît platourile de filmare (și o singură dată scena într-un spectacol scris și regizat de fostul ei soi, Robert Hossein). Dar de-a lungul anilor și al celor 38 de filme în care a jucat, Marina Vlady și-a șlefuit un meșteșug artistic care-i permite să înfrunte orice rol. Ne-a cutremurat cu perfidia Catherinei din „Cauze drepte", tot pe atît cît ne-a zguduit cu dezarmarea și candoarea fetei-mamo din „Vîrsta dragostei". Am simțit cum vibra de pasiune sub rigidul costum de curte inima „Prințesei de Clèves", tot așa cum am captat pîlpîirile sălbatice ale sentimentelor în ființa enigmatică a „Vrăjitoarei". Ne-am lăsat cuceriți de sănătatea morală a tinerei eroine din coproducția franco-cehoslovacă „În umbra legii", ca și de setea de absolut a Odilei din „Climate". Ecouri din presa internațională ne incită să așteptăm cu nerăbdare întîlnirea cu darurile de comediană ale Marinei Vlady în filme ca „Adorabila mincinoasă" sau „Bomboane cu piper". Și mai ales cu rolul care i-a încununat cariera aducîndu-i în 1963 mult rîvnitul premiu de interpretare al Festivalului de la Cannes, Regina din „Patul conjugal" de Marco Ferreri.

Dar iată că pînă la îndeplinirea acestor deziderate ne-a fost dat să se împlinească o altă dorință : aceea de a ne întîlni cu Marina Vlady la București. Venită în țară pentru a participa la realizarea filmului „Steaua fără nume", ecranizarea piesei lui Mihail Sebastian, populara vedetă s-a întîlnit cu un colaborator al revistei „Flacăra".

Nu e nevoie să caut îndelung în memorie imaginea pe care mi-o evocă tabloul ce-l am în față. Nu pot uita expresia cu care în filmul „Vîrsta dragostei" Marina Vlady — n-avea pe atunci mai mult de 15 ani — lepăda din cabinetul doctorului care îi spusese că va fi mamă. Aceeași indicibilă tandrețe și umure îi aburește acum privirea ațintită asupra micului Vladimir care, în timp ce stăm de vorbă, tropăie harnic în jurul nostru și din cînd în cînd vine să se ghemuiască pentru cîteva clipe în brațele mamei

— *Publicul românesc vă îndrăgește foarte mult și vestea că veți interpreta rolul Monei din „Steaua fără nume" a produs senzație. Cititorii noștri ar fi foarte interesați să știe cum s-a produs întîlnirea dumneavoastră cu eroina piesei lui Mihail Sebastian.*

— Ca să fiu sinceră, voi spune că „vinovatul" e prietenul meu Colpi. Teatrul lui Mihail Sebastian nu e cunoscut în Franța, și e păcat ; dar cum intenționam de mult să fac un film cu Colpi, el mi-a dat să citesc piesa. Cînd am luat cunoștință de rol m-am entuziasmat pentru ideea acestui film și am sprijinit proiectul, fiind convinsă că Henri Colpi poate realiza din el ceva interesant. M-a bucurat, firește, și gîndul de a cunoaște cu acest prilej țara dumneavoastră.

— *Vă gîndiți cumva apropiere afinități cu Mona sau poate înrudiri cu alte personaje din filmele dumneavoastră ?*

— Personal, sînt o femeie echilibrată, deci opusul Monei care e sfîșiată de complexe, de porniri contradictorii. Ar avea poate ceva comun cu Odile din „Climate", care era și dînsa o nesatisfăcută în felul ei. Ca actriță însă trebuie s-o înțeleg pe Mona, să-i intuiesc sentimentele, iar la nevoie să mă identific cu ea, chiar dacă în viața de toate zilele sînt cu totul alta.

— *Știm că puteți interpreta orice tip de femeie : ingenuă ca fetița din „Zile de dragoste", filmul lui De Santis, sau calculată ca odioasa Catherine din „Cauze drepte", reținută ca Prințesa de Clèves sau ciocolind de senzualitate ca Regina din „Patul conjugal".*

— Ceea ce mă scoate din fire este lipsa de fantezie a unora dintre producători. De exemplu, după succesul cu „Ape Regina" mi s-au oferit numai și numai roluri de femeie agresivă, gata să-și devoreze bărbatul. Dar nu înțeleg oamenii ăștia că, pentru a se putea depăși, o actriță are nevoie de roluri cît mai diverse ?

— *Văd că puneți serios „la inimă" problemele profesionale...*

— Îmi permit să fiu sinceră cu dumneavoastră, deoarece îmi dau seama că nu risc să fiu răstălmăcită, cum mi se întîmplă cu unii gazetari de la noi. Vă interesează mai curînd munca mea decît viața particulară.

— *Exact ! De exemplu — întrebarea e banală poate — care a fost experiența cea mai spectaculoasă din cariera dumneavoastră, rolul cel mai interesant ?*

— Există un răspuns convențional la această întrebare dar vă rog să credeți că, în ce mă privește, e sincer : cel mai mult mă interesează rolul la care lucrez în prezent. Mă dăruiesc cu tot sufletul muncii pe care o fac, proiectului în curs și, evident, acum nu mă gîndesc decît la Mona și la contribuția pe care aș putea-o da la reușita acestui film. Sînt conștientă de limitele acestei contribuții : ca interpretă sînt în mare măsură un instrument în mîna regizorului. Tot ce-mi doresc este să-i înțeleg intențiile cît mai exact și să le găsesc traducerea în termenii artei mele. Am însă încredere în Colpi și el, la rîndul său, în mine, astfel că va fi, sper, o colaborare armonioasă.

— *Ce ne puteți spune despre ultimul dumneavoastră rol ? Ce simte o actriță chemată s-o interpreteze pe Mona Lisa ?*

— M-am amuzat teribil. Filmul „Eu, tu și Gioconda" al lui Michel Deville — țin mult la acest regizor care mi-a mai dat ocazia să joc un rol comic în „Adorabila mincinoasă" — se încadrează în genul „comedie lirică". Am păstrat o amintire plăcută din această experiență ; dar, în general, o dată terminate, filmele nu mă mai prea interesează. Ca de altfel toată partea mondenă, strălucitoare, a profesiunii : premiere de gală, conferințe de presă, recepții, vînătoare de autografe etc. Singurul lucru care mă încîntă este ecoul muncii mele în inimile spectatorilor, care îmi scriu uneori mulțumindu-mi pentru emoția produsă de cutare rol sau de-o scenă dintr-un film. Am primit multe asemenea scrisori și din România și mă bucur să știu că am prieteni aici

— *Aș vrea să le adresați cîteva cuvinte ?*

— Cu bucurie :

Aux lecteurs de FLACARA
Toute ma sympathie
Marina Vlady

„Cititorilor «Flăcării», întreaga mea simpatie.

Marina Vlady"

— *Ați văzut vreun film românesc ?*

— Mi s-a vorbit foarte mult despre cinematografia românească, despre șansele neobișnuite care stau oferite aci tinerilor realizatori. Cel mai recent am văzut în vară, la Moscova, filmul „Harap-Alb". Dar îmi propun să profit de șederea mea în țara dumneavoastră pentru a lua cunoștință de realizările tinerilor regizori. Sînt convinsă că aceasta îmi va permite și să mă familiarizez mai ușor cu spiritul oamenilor de aci, să mă integrez în ambianța filmului „Steaua fără nume".

Interviu luat de Elia RIND

Marina Vlady și fiul ei Vladimir. ▶

POEMUL ALUMINIULUI

VOM VEDEA ÎN CURÎND

A FOST ODATĂ UN MOȘ ȘI O BABĂ

FILME DESPRE CARE SE VORBEȘTE

„BARBĂ-ROȘIE" DE AKIRA KUROSAWA

Regizorul Gheorghe Horvath înscrie, cu recentul său film „Prima zi", un nou succes în palmaresul său în care figurează între altele și Premiul pentru cel mai bun film documentar obținut la primul Festival de la Mamaia (1964) și Diploma de selectare — la Festivalul filmului documentar din Oberhausen-1965 (R.F. Germană) — cucerite pentru creațiile sale „Cîntecul amintirii" și „Urcușul".

Realizat în culori, „Prima zi" este un scurt poem cinematografic închinat făuririi industriei aluminiului românesc. Valoros ca document, „Prima zi" are meritul de a fi un reușit reportaj filmat, interpretat cu ingenioase mijloace regizorale. Secvențele au de multe ori valoare de simbol, exprimă idei și sentimente, astfel încît spectatorul nici nu simte aproape lipsa textului.

Pe ecran apare la un moment dat imaginea Uzinei de alumină de la Oradea, apoi cea a Uzinei de aluminiu de la Slatina. Deși e vorba de două întreprinderi situate la sute de kilometri una de cealaltă, totuși ele apar în fața ochilor noștri unite în procesul de naștere al prețiosului ALRO — aluminiul românesc.

Tulburătoare și pline de fantezie sînt secvențele care prezintă uriașele poduri rulante ce plutesc parcă în imensa hală a uzinei.

Unghiurile neobișnuite din care e-au filmat aceste secvențe lasă impresia unor pregătiri de zbor în cosmos. Filmul are dinamică, frumusețe și multă autenticitate. Scenele elaborării primei șarje, în care oamenii au fost filmați fără știrea lor, sînt remarcabile. Alternarea unor chipuri de oameni care se felicită, care rîd, cu imaginea primei șarje de aluminiu românesc este un cîntec plastic al bucuriei muncii împlinite.

Operatorul Dumitru Gheorghe, cunoscut ca specialist în imagini industriale, a demonstrat în acest film că posedă un adevărat simț al culorilor, pe care le-a folosit ca pe niște note muzicale, realizînd o plastică coloristică remarcabilă.

„Prima zi" este o dovadă în plus că și documentarele pot genera emoții artistice autentice.

Radu VAIDA

Între cer și pămînt. Cadru din filmul „Prima zi", redînd un aspect de pe șantierul Uzinei de aluminiu de la Slatina.

Cu tonul potolit al basmelor ce începeau cu „A fost odată..." Grigori Ciuhrai, autorul recentelor filme „Al 41-lea", „Balada soldatului", „Cer senin", ne povestește o istorie doar în aparență banală.

Un moș și o babă, oameni de vază în colhozul lor din inima Rusiei, se botărăsc într-o „bună" zi — un incendiu le distruge gospodăria — să se mute la fiica lor, măritată într-un orășel de mineri din nordul îndepărtat. Ei nu-și găsesc acasă fiica decorează aceasta își părăsise bărbatul și copilul, așa că bătrînii rămîn să poarte de grijă ginerelui și nepoatei. Cînd fiica lor se întoarce pocăită, bătrînul o alungă pentru a nu zădărnici noua dragoste înfiripată între soțul părăsit și o tînără vecină.

Cam asta e tot ce se întîmplă. Numai că, dincolo de curgerea molcomă a unor imagini din viața de fiecare zi a unei așezări de mineri din preajma cercului polar, palpită întrebări majore. Orășelul de mineri despre care e vorba nu e o așezare foarte nouă : începuturile sale au fost străjuite de barăcile, goale acum, ce adăposteau cîndva pe deținuții unui lagăr de muncă. Și această permanentă confruntare cu amintirile unei epoci frămîntate invită pe spectatorul filmului să renunțe la judecăți prefabricate, să-și impună criterii de valoare mai nuanțate, să se întrebe în ce măsură are dreptul să judece, să condamne faptele altora. Finalul tragic al filmului — bătrînul felcer Gusakov moare — devine mai tragic prin întrebarea ce-i torturează ultimele clipe : a avut sau nu dreptul de a hotărî el soarta căsniciei copiilor săi ?

În dezbaterea asupra relațiilor dintre generația veche și cea care pășește în era cosmică, filmul lui Ciuhrai nu pretinde să aducă răspunsuri definitive. Valoarea filmului nu scade însă cu nimic, dată fiind sinceritatea căutărilor întreprinse de autori.

Prin simplitatea narațiunii cinematografice — Ciuhrai pare să fi pus o surdină manierei sale romantice, evidentă mai ales în „Al 41-lea" — filmul „A fost odată un moș și o babă" pare destinat unui succes mai durabil poate decît celelalte opere ale autorului, al cărui stil excesiv riscă oarecum să le grăbească demodarea.

Patetismul e rareori prezent în jocul actorilor (Ivan Marin, moșul, și Vera Kuznețova, baba — Premiul de interpretare feminină la Cannes 1965). Iar imaginea, lipsită de demonstrațiile de virtuozitate din „Al 41-lea" sau „Balada soldatului", face din elementele cadrului — tundra nesfîrșită pe care aleargă turmele de reni, strada troienită a coloniei de mineri, cerul tragic al amurgurilor polare — tot atîtea elemente ale unei poezii discrete dar pătrunzătoare.

Ana ROMAN

Cu riscul de a ne repeta, sîntem nevoiți să deplîngem o dată mai mult caracterul fragmentar și nereprezentativ al viziunii noastre asupra uneia din cele mai viguroase și originale cinematografii, și anume cea japoneză. Ca și faptul că unul din cei mai înzestrați și fecunzi reprezentanți ai acesteia, Akira Kurosawa, e încă un necunoscut pentru publicul românesc.

Numele acesta se bucură în Europa de o notorietate veche de cincisprezece ani. Festivalul de la Veneția din 1950 încununa filmul „Rashomon" și revela lumii, o dată cu talentul regizorului Kurosawa și al interpretului său favorit, Toshiro Mifune, un nou stil în expresia cinematografică. O dramaturgie în care accentele de violență alternează cu pasaje de o cadență hieratică, un rafinament în plastica imaginii bazat pe îndelungata tradiție a gravurii extremorientale au stîrnit interesul opiniei mondiale asupra unei școli cinematografice practic ignorate pînă atunci. S-a deschis astfel calea spre un schimb mai intens și spre consacrarea pe plan mondial și a operei altor realizatori, ca Tadashi Imai, Kenji Misoguchi, Kaneto Shindo, Y. Ozu, Kon Ichikawa, Kinoshita, Yamamoto. Osmoza s-a produs și la nivelul tematicii, cineaștii japonezi localizînd unele din capodoperele literaturii europene — astfel Kurosawa e autorul unor adaptări după „Idiotul" de Dostoievski, „Azilul de noapte" de Gorki și „Macbeth" de Shakespeare — sau cedînd cinematografiei americane subiecte din producțiile japoneze, cum e cazul filmului „Cei șapte magnifici", varianta western a filmului „Cei șapte samurai" de același Kurosawa.

Cu ultimul său film „Barbă-Roșie", prezentat la recentul Festival de la Veneția, Kurosawa pare să fi atins o etapă în care maturitatea artei sale se desfășoară pe deplin.

Subiectul e bazat pe un fapt autentic; existența la începutul secolului al XVIII-lea a unei clinici pentru săraci asemănătoare celei din film, în care eroul, doctorul Niide, cunoscut sub porecla de Barbă-Roșie, pune în slujba misiunii sale umanitare o competență și o energie neobișnuite. Compus pe sistemul „sertărașelor", filmul explorează — pe marginea conflictului central dintre erou și mediul ostil, reprezentat în special de un tînăr asistent cinic și superficial — nenumărate drame omenești de ordin familial și social care marchează destinul bolnavilor din spital. Aceste tragedii condensate sînt un prilej de a dezbate o multitudine de aspecte filozofice ale vieții și morții, precum și mobilul etic al acțiunilor doctorului Barbă-Roșie.

Masivitatea acestei opere (proiecția durează circa trei ore) și echilibrul ei desăvîrșit au determinat pe unii critici să detecteze în creația lui Kurosawa o înclinație spre academism.

Admiratorii săi credincioși subliniază însă că amploarea impresionantă a construcției dramatice, precizia și eleganța cu care e condusă interpretarea, în special aceea a protagonistului — Toshiro Mifune — precum și grija pentru cultura plastică a imaginii sînt semnele unei mîini de maestru.

E. R.

O imagine din filmul japonez „Barbă-Roșie". În stînga, în rolul titular, Toshiro Mifune, interpretul favorit al regizorului Akira Kurosawa și deținător al Cupei Volpi pentru cea mai bună interpretare masculină la Veneția-1965.

CU APARATUL PE UMĂR

Fotoreportaj de Antonio SANSONE
ziarist italian

Era şi firesc ca, la Roma, Coliseul – construcţie datînd din primul secol al erei noastre – să constituie unul din acele puncte ce nu pot scăpa atenţiei nici unui turist care se respectă.

Celebrele ruine ale templelor de pe Acropole sînt de mii de ori fotografiate, din cele mai neaşteptate unghiuri, de toţi turiştii care vizitează Grecia.

Ne aflăm tot la Roma, în fața catedralei Sf. Petru. Înghesuiți, cățărați unul în spatele celuilalt, turiștii fotografiază...

Turistul, cu nelipsitul lui aparat fotografic la gît, în plină acțiune pe V-th Avenue din New York.

Ce trăsătură comună i-ar putea caracteriza mai bine pe turiștii din întreaga lume dacă nu mania de a fotografia ?

Odinioară turistul era înarmat cu un blocnotes sau cu cele necesare desenului sau picturii ; azi orice turist care se respectă poartă, atîrnat de gît sau de umăr, aparatul fotografic. Odinioară turiștii erau o armată de ascultători ai ghizilor și interpreților ; acum nu mai ascultă, ci se deplasează în grupuri compacte pentru a fotografia tot ce le atrage, într-un fel sau altul, atenția. Intră în biserici, în case, se suie în clopotnițe și în turnuri. Odinioară, pentru a-și aminti de un loc, cumpărau ilustrate pe care să le arate prietenilor ; acum nu pot fi la înălțime decît prezentîndu-le fotografii sau imagini filmate de ei.

Azi se călătorește în goană ; în zece zile, voind să vezi tot ce e de văzut într-o țară, trebuie să te transporți în grabă de la un muzeu la altul, de la un monument la un restaurant, de la munte la mare. Atunci intră în acțiune obiectivul fotografic ; el trebuie să păstreze amintiri, să reînvie impresiile fugare, să fixeze în memorie cele văzute, locurile prin care am trecut. Cînd se călătorește cu autobuzul și nu e timp pentru coborît, aparatele fotografice răsar pe la ferestre.

Pe întreg globul, din Extremul Orient pînă în America, se lansează pe piață, la dispoziția pasionaților fotografiei, produse mereu noi, aparate care fac singure totul : este suficient să apeși doar pe un buton. Dar turistul înarmat cu nelipsitul lui aparat fotografic ar vrea să fie ziarist, reporter. Cei care găsesc ceva mai deosebit, au o idee mai originală, stîrnesc de îndată invidia celorlalți. Cînd cineva se desprinde din grup cu un aer misterios pentru a fotografia o scenă cu sens numai de el știut, toți ceilalți pornesc imediat să fotografieze același lucru.

Mi se pare că americanii sînt printre cei mai mari amatori ai fotografiei, iar posesorii celui mai mare număr de aparate fotografice sînt femeile americane. La Roma, Fontana di Trevi e veșnic înțesată de o adevărată pădure de femei care, stînd în echilibru pe balustrade și mestecînd gumă, cățărate una în spatele celeilalte, fotografiază.

Acest „hobby" modern, această manie a amintirilor fotografice a constituit în multe țări europene o serioasă lovitură pentru diverșii vînzători de suveniruri, statuete și podoabe ieftine.

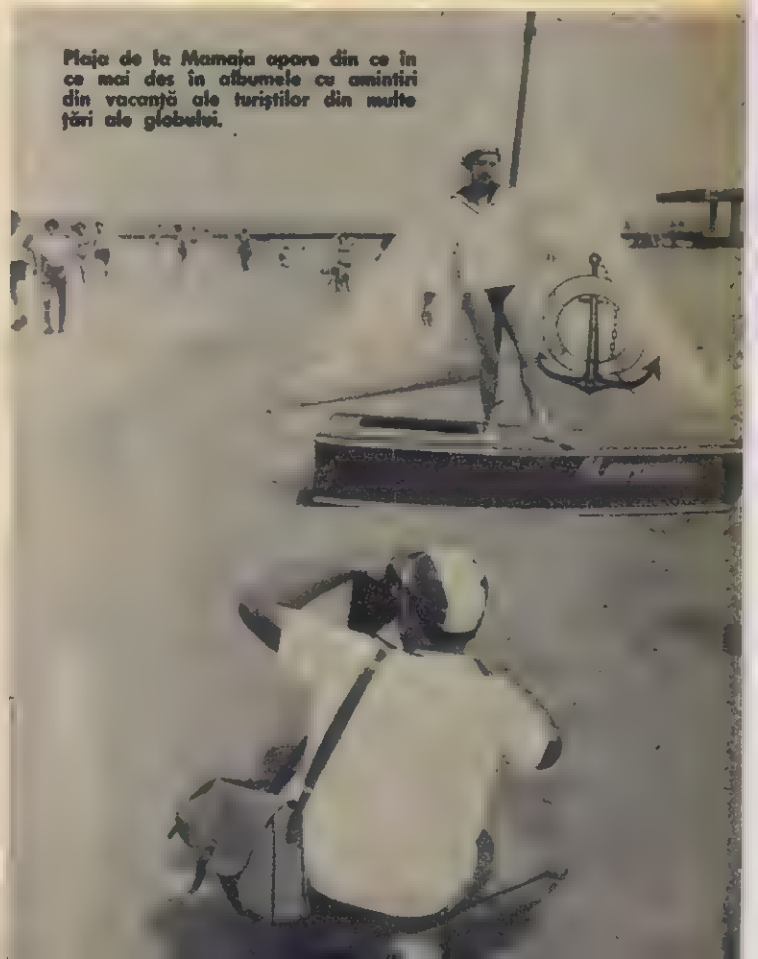

Plaja de la Mamaia apare din ce în ce mai des în albumele cu amintiri din vacanță ale turiștilor din multe țări ale globului.

Pe insula lui ROBINSON CRUSOE

Un nimb de legendă înconjoară insulele Juan Fernandez, aflate în largul Oceanului Pacific : aci a naufragiat și a viețuit acum peste două sute de ani cel care avea să fie imortalizat de Daniel Defoe în celebra sa carte „Viața și aventurile lui Robinson Crusoe".

Atras de romantismul acestor locuri, ziaristul Enrique BELLO le-a vizitat recent, însemnările pe care vi le prezentăm în paginile de față fiind rodul acestei călătorii.

Alexander Selkirk s-a născut în anul 1680, în Scoția. După ce învață atît cît să nu fie considerat prost, pornește să cutreiere mările. Cîțiva ani mai tîrziu este marinar pe o corabie care, surprinsă de furtună în Strîmtoarea Drake, ajunge la Capul Horn cu pînzele sfîșiate. După ce se oprește la Punta Arenas pentru repararea stricăciunilor, ancora mai este coborîtă o dată la Valparaiso, apoi corabia se îndreaptă mai departe spre nord. Vînturile însă nu i-au fost prielnice și micul vas a fost împins încet spre largul Pacificului. După multe zile de plutire pe ocean, marinarul Selkirk și căpitanul său, amîndoi beți turtă și destul de flămînzi, zăresc o insulă necunoscută lor (deși descoperită anterior de spaniolul Juan Fernandez).

Alexander Selkirk era furios pe căpitanul său, care la rîndul lui nu-și mai putea suporta marinarul ; corabia devenise prea mică pentru amîndoi. Nu se știe dacă în afara efectului cantităților de rom pe care le consumaseră mai existau și alte motive de neînțelegere ; fapt cert este însă că, văzînd pămînt la orizont, căpitanul l-a băgat pe marinar într-o barcă și, după ce i-a aruncat un sac cu provizii și un arc cu săgeți, l-a lăsat în voia soartei.

Amănuntele acestei povești vă sînt însă pe larg cunoscute din „Viața și aventurile lui Robinson Crusoe", deși între aventura adevărată, trăită de marinarul Selkirk, și cartea scrisă de Daniel Defoe există destule deosebiri.

Selkirk a viețuit pe insulă timp de patru ani — aproape 1 500 de zile — într-o singurătate deplină, căci urmele pe care le-ar fi găsit Robinson și care l-au dus la indianul Vineri sînt rodul imaginației scriitorului englez. Pe atunci nu existau pe Juan Fernandez nici indieni și nici alte ființe omenești ; mult mai tîrziu insulele, aparținînd Republicii Chile, au fost populate de un mic număr de cetățeni ai acestui stat.

Dar să ne întoarcem la Selkirk. Rămas singur, scoțianul nostru se frămînta cu gîndurile sale și lupta cu serioase greutăți. Ducea lipsă atît de unele alimente — mai ales de cele de origine vegetală — cît și de apă. Se putea bucura însă pe deplin de bogățiile mării ; cînd se plictisea de atîta pește, prindea o capră sălbatică și-și mai schimba meniul.

Cu timpul Selkirk a străbătut insula de la un capăt la altul, croindu-și drum prin vegetația luxuriantă. De pe vîrful numit, după forma sa, Muntele Nicovala, naufragiatul scruta orizontul în speranța de a descoperi vreo corabie. El întreținea permanent un foc de semnalizare care putea fi observat de departe.

Trecuseră patru ani de cînd căpitanul îl abandonase în voia soartei, cînd într-o zi Selkirk zări de la postul său de observație silueta albă a unei corăbii cu pînze care se îndrepta direct spre insulă.

Comandantul ambarcației era navigatorul englez Wood Roger. Întîlnirea a fost emoționantă. Alexander Selkirk, bărbos și sălbăticit, plîngea de fericire că va putea revedea în sfîrșit pămînturile reci ale patriei sale.

Aici a fost adăpostul lui Alexander Selkirk, cel care avea să devină prototipul celebrului Robinson Crusoe.

Locuitorii Insulelor Juan Fernandez își mai procură uneori și azi hrana cu mijloace arecum „robinsoniene". Oaia sălbatică a fost vînată, iar friptura respectivă va fi stropită cu un vin local, atît de acru încît a fost denumit „zîmbetul tigrului".

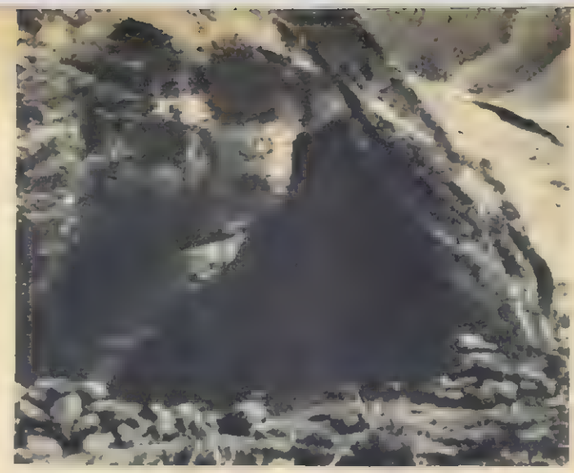

S-a vorbit mult despre viața lui Selkirk după înapoierea în țară, dar toate aceste povestiri pălesc în fața marii sale aventuri de pe insula pustie.

★

Cu douăzeci de ani înaintea lui Selkirk s-a născut la Londra Daniel Defoe. Dotat cu o fantezie de o rară bogăție, Defoe a devenit un cunoscut orator și om politic. Ceea ce însă l-a făcut nemuritor a fost opera sa literară. Daniel Defoe a scris mai multe cărți, dar una dintre ele. — „The Life and Strange Surprising Adventures of Robinson Crusoe of York", apărută în 1719 la Londra — le-a umbrit pe toate celelalte. Oare cîte ediții au apărut de atunci ? Nu se știe numărul exact. O generație după alta, milioane și milioane de cititori, în toate limbile, pe toate meridianele, au devorat „best-seller"-ul tuturor timpurilor.

Cînd a apărut cartea sa despre Robinson Crusoe, Defoe avea 59 de ani. Astăzi data exactă a înapoierii lui Selkirk în Anglia nu se mai cunoaște ; un lucru este sigur însă : că Defoe a pus la baza povestirii sale aventura marinarului scoțian pe una din Insulele Juan Fernandez. Nu știm dacă la un pahar de gin însuși Selkirk a fost acela care i-a povestit scriitorului englez pățania sa sau dacă întîmplarea i-a fost relatată de căpitanul Wood Roger, acela care l-a salvat pe Selkirk din exilul său involuntar. Este însă ușor de presupus că, după ce a ascultat povestirea de la început și pînă la sfîrșit, Daniel Defoe a luat în mînă pana și a așternut istorisirea pe hîrtie. Trebuind să inventeze impresii „locale", el nu s-a deplasat pînă la îndepărtatele insule din preajma coastei chiliene, ci a preferat ca model o insulă cu climă, faună și floră mai cunoscute lui. Peisajul descris de Defoe n-are deci aproape nimic comun cu cel al Insulelor Juan Fernandez.

★

Să nu credeți că mi-a fost ușor să ajung pe insula aceasta romantică, asupra căreia mai plutește și azi legenda lui Robinson Crusoe. Am străbătut cei 700 de kilometri care o despart de Valparaiso pe un vas pescăresc. În zilele și nopțile în care vaporul nostru a luptat cu curentul Humboldt, atît căpitanul cît și echipajul au suferit de rău de mare. De la prora pînă la pupa, de la un capăt la altul, valurile au prins în dansul lor întreaga navă și pasagerii ei. Călătorului suferind de rău de mare i se părea că Steaua Sudului se transformă în Lună, și invers.

„Pămînt !" Cei torturați de rău de mare se înviorează. Juan Fernandez se conturează la orizont ca o grupare de trei insule. Insula lui Robinson se numește astăzi „Cea mai apropiată", a doua insulă — „Cea mai îndepărtată". Mica Insulă Santa Clara este nelocuită, fiind folosită de către locuitorii insulei principale pentru creșterea animalelor. „Cea mai îndepărtată" servește de 35 de ani autorităților chiliene ca loc de exil pentru oamenii politici indezirabili.

În timp ce corabia se apropie de insule, ne delectăm privind stîncile ce înconjură nenumăratele golfulețe. Vîntul și ploile le-au săpat în decursul secolelor în arabescuri capricioase. Trecem pe lîngă Golful Englezului, unde s-a aflat infernul lui Robinson, adică al lui Selkirk. Apoi vasul acostează în Golful Cumberland. Pe coastă observăm localitatea Juan Fernandez : cîteva case — circa 400 locuitori — nici un hotel, nici o fabrică, numai frumusețea singuratică a locului. De la punctul de acostare începe un urcuș care duce spre o movilă și mai departe spre vîrful Muntelui Nicovala. Flora e asemănătoare cu cea din sudul statului Chile : printre copacii înalți ondulează liane, cresc ferigi.

Se mai găsește aici, deși izolat, *yontha palma*, al cărui trunchi era folosit în secolul trecut la confecționarea unor bastoane foarte apreciate de eleganții timpului. Lemnul de santal, altădată una din bogățiile insulei, a dispărut aproape complet, întrucît un întreprinzător activ, descoperind acești copaci parfumați, i-a tăiat pe toți, i-a încărcat în vapoare și i-a dus în țara sa.

După ore întregi de urcuș am ajuns pe vîrful muntelui, unde se află o inscripție în bronz în amintirea lui Alexander Selkirk. Panorama este de neuitat. Atît de aproape, încît ai impresia că ai putea-o atinge cu mîna, se află mica Insulă Santa Clara. Drept înainte privirea întîlnește un povîrniș împădurit, punctat de mici lăcuri și presărat cu flori, care duce pînă la Golful Cumberland, în care vasele acostate seamănă cu niște jucării.

Pe Insula Juan Fernandez se poate mînca cea mai mare și mai gustoasă langustă din lume. În Chile această langustă costă 3 dolari, pe insulă — numai 30 de cenți ; diferența revine intermediarilor. Belșugul de pește este ca în basme. Dacă te depărtezi numai cu o sută de metri de coastă, apa colcăie de pești care te apucă de degete. Pescarii își pregătesc mîncarea în bărci, din peștișori ; peștii mari sînt aduși la magazine înzestrate cu frigidere.

★

Deși popasul nostru pe insula lui Robinson Crusoe a fost scurt, am părăsit-o cu senzația că las în urmă locuri de mult cunoscute, spre care au zburat de atîtea ori visurile copilăriei și adolescenței mele.

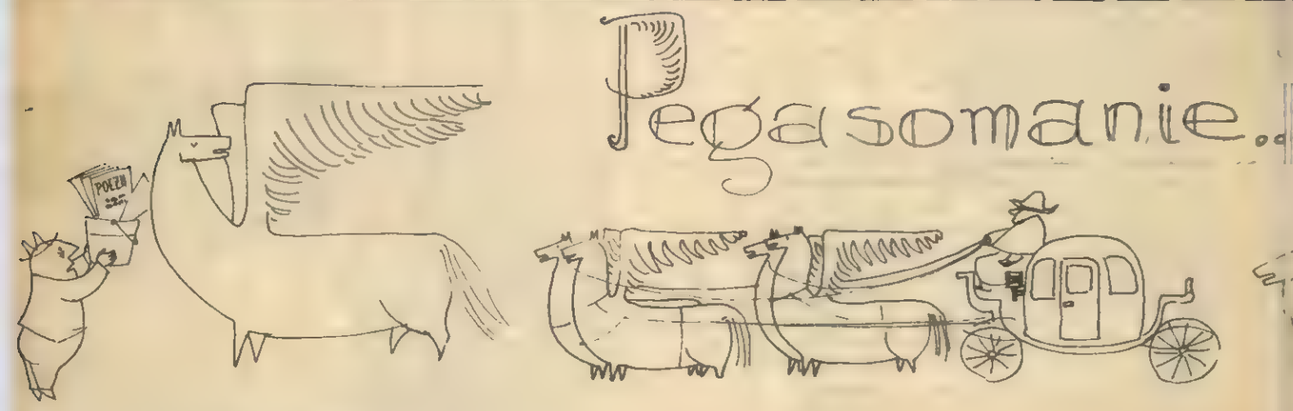

Biografia elementului 15 este străbătută de un fior romantic. Ea se împletește strîns cu istoria alchimiei. Poate la un asemenea „cuptor filozofic" ca cel reprodus mai sus din cartea lui Johann Rudolf Glauber a văzut „lumina zilei" și fosforul pur.

FOCUL RECE

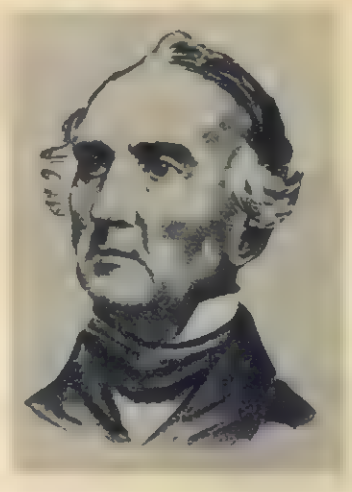

Celebrul chimist Herman Justus Liebig a înțeles cel dintîi rolul fosforului în creșterea plantelor. Epocala descoperire a lui Liebig stă la baza dezvoltării furtunoase în întreaga lume a producției de îngrășăminte fosfatice.

Toată materia universului atinsă pînă astăzi de antenele cercetării este constituită dintr-un număr de peste o sută de elemente chimice care alcătuiesc alfabetul material al luminii, al vieții, al gîndirii. Le găsim în piatră și aer, în magma fierbinte a miezului pămîntului, în apele oceanelor și în pulberea stelelor, în oasele, sîngele și creierul nostru.

Nici o operă de artă, nici o creație științifică, nici o elementară operație logică n-ar fi posibile dacă n-ar fi prezent, în fiecare din celulele corpului nostru, elementul 15. Descoperit din întîmplare de alchimiști, căutători ai „elixirului vieții", el se află astăzi în centrul atenției oamenilor de știință care descifrează mecanismul transmiterii energiei în organismul uman.

PURTĂTORUL DE LUMINĂ

Biografia elementului 15 — fosforul — este străbătută de un fior romantic. Pînă și numele lui îndeamnă la visare filozofică : el înseamnă „purtător de lumină" (fos — lumină ; foros — purtător).

„Purtătorul de lumină" a stîrnit, încă înainte de descoperirea lui ca element, multe legende și mituri. Căutătorii de comori povesteau despre lucirea stranie, în noapte, a „focului rece" de prin preajma locurilor unde sapa putea descoperi în pămînt aur și pietre scumpe. Ca în orice legendă, se găsește și aici un sîmbure de adevăr. Hieronimus Fabricius amintește, în scrierile sale din anul 1592, iluminarea produsă în întuneric de carnea oilor și vitelor tăiate — fenomen observat încă de Aristotel la ochii, capetele și solzii peștilor. Primul mare chimist al lumii, Robert Boyle, care se autonumește „chimistul sceptic", va stabili, pe bază experimentală, în anul 1667, că această însușire a oaselor, solzilor și cărnii dispare într-o retortă din care s-a scos, prin vidare, aerul, dar reapare la reumplerea retortei cu aer.

Mai tîrziu, după ce Johann Thomas Hensing din Giessen descoperă fosforul în creier și după ce, în 1766, Johann Gottlieb Gahn îl descoperă în oase, iar suedezul Scheele îl prepară din oase, în 1775, se lămurește în fine legenda căutătorilor de comori : lucirea nocturnă și rece, numită „focul comorilor", provenea de la oasele cadavrelor de animale sau de oameni îngropați adesea o dată cu comorile.

MAREA DESCOPERIRE

Era în anul 1669, după sute și sute de ani de vane încercări ale alchimiștilor de a prepara piatra filozofală (praful care, aruncat peste orice metal ordinar, trebuia să-l prefacă în aur) și elixirul vieții (băutura veșnicei tinereți). La Hamburg, pe Elba, alchimistul Hennig Brandt fierbe urină în retorte de argilă. Mulți alchimiști pînă la el încercaseră să prepare „elixirul" pornind de la deșeurile vieții. Brandt folosește deci o „materie primă" reputată ca sursă a elixirului. El conduce încet, cu grijă, operația de distilare, pentru a evita descompunerea ipoteticei substanțe cu însușiri extraordinare. Strînge cu grijă reziduul solid al distilării și-l încălzește apoi din nou, întîi încet și apoi din ce în ce mai repede.

Într-o seară, după ce, obosit de încercări, alchimistul stinge luminările și se pregătește să plece la culcare, observă pe gura retortei o lucire albă. Atingînd cu degetele retorta, el pipăie o substanță cu o consistență de ceară care luminează în întuneric. Emoția alchimistului străbate peste veacuri pînă la noi.

Brandt va arăta principilor și savanților lumii un fenomen unic. Savanții nu vor accepta însă părerea sa că au în fața lor *elixirul* ; ceea ce nu-i va împiedica să caute metode de preparare a substanței purtătoare de lumină. Și astfel, la patru ani după aceea, se putea citi într-o gazetă din capitala Angliei, unde lucrau Boyle și elevii săi : „Hanchwith, chimist din Londra, aduce la cunoștința tuturor celor interesați că este singurul din Londra care poate prepara fosfor de diferite feluri la prețul de 3 lire sterline uncia".

Ceea ce știau însă savanții lumii la sfîrșitul veacului al XVII-lea despre fosfor era mult prea puțin pentru a nu da loc la confuzii. Astfel, Cristoph Adolph Baldewein, pe numele latinesc Balduinus, lucrînd în anul 1674 cu o retortă în care a încălzit azotat de calciu pînă la uscare, o scapă din nebăgare de seamă pe dalele de piatră ale laboratorului său. El observă atunci că substanța din gîtul retortei, luminată de soare, luminează la rîndul ei în întuneric. De ajuns pentru a vorbi despre „fosforul" său, fosforul lui Balduin. Orice substanță fosforescentă era, așadar, denumită fosfor, așa cum s-a întîmplat

și în 1768 cu sulfura de calciu, botezată „fosfor Canton", după numele lui John Canton, care a preparat-o pentru prima oară.

MIGRAȚIA ELEMENTULUI

Să ne închipuim o clipă că niște ochelari fantastici ar face ca fosforul din natură să fie marcat, îngăduindu-ne să-l observăm pretutindeni, să-i numărăm atomii și să-i observăm mișcarea naturală. Iată ce am descoperi : în fiecare chiflă de 50 g am număra 5 heptalioane (milioane de miliarde de miliarde de miliarde) de atomi de fosfor. În scoarța pămîntului, la 10 000 kg — 12 kg de fosfor ; în apa oceanelor, la 100 milioane kg — 5 kg de fosfor. Numărînd și în aceste cazuri atomii, am ajunge la un număr relativ mult mai mic decît cel al atomilor din pîine.

Cele 5 heptalioane de atomi din chiflă intrați în organismul nostru pătrund prin stomac și intestine în sînge, trec în nervii, creierul, mușchii și oasele noastre. Fiecare celulă a organismului uman are în nucleele sale atomi de fosfor, prezenți în procesele esențiale ale creșterii, schimburilor energetice, gîndirii și transferului de însușiri ereditare.

Cu ochelarii noștri fantastici am vedea cum atomii de fosfor din solul agricol, cărați de apă prin intermediul combinațiilor solubile, pătrund în tulpinile plantelor și de acolo în frunze, pentru a se acumula în cele din urmă în semințe. Apoi, din tulpinile plantelor și din semințele lor, în carnea, sîngele și laptele animalelor. De aici și din grăunțele de cereale, în corpul omenesc.

Am vedea cum, clipă de clipă, fosforul se acumulează în scheletele peștilor și în uriașele cimitire de animale submarine. O dată cu peștii mîncați de liliecii din peșterile insulare ale oceanelor am vedea atomii de fosfor trecînd în trupul acestor lilieci și de acolo, expulzați împreună cu excrementele, în enormele depozite de guano ale Americii de Sud.

Am putea urmări atomii de fosfor călătorind pe vapoarele încărcate cu guano, pentru a fi împrăștiat pe ogoare.

Scrutînd mai atent adîncurile pămîntului am descoperi sursa acestui fosfor care migrează o dată cu apa, în care sînt dizolvate combinațiile sale. L-am regăsi în cristalele verde-deschis de apatit și în turcoazele verzi, l-am regăsi în „minele deschise" de pe țărmurile Mediteranei, în Maroc și în Tunis, precum și în Florida ori în Peninsula Kola, ca și în regiunile de dincolo de cercul polar ; l-am reîntîlni în materia primă intrată pe poarta Uzinelor de îngrășăminte fosfatice de la Năvodari.

Aceste minereuri, combinații ale fosforului cu oxigenul, calciul și florul, se nasc în magma abisală a pămîntului, la temperaturi și presiuni ridicate. Elementele se îmbină în construcții echilibrate, ordonate, în forme geometrice, cristaline, apărînd ca niște ace fine, a căror culoare este rezultatul jocului dintre lumină și structură. Aceste cristale sînt practic insolubile, însă microorganismele oceanului găsesc cantități infime de fosfor dizolvate în apă și le asimilează. De aici sînt preluate de animale mai mari și astfel elementul 15 intră în circuitul biologic general. Iată deci o a doua sursă de fosfor natural : resturile scheletelor animale.

Civilizația umană a introdus un element de dezechilibru în migrația fosforului. Cultivînd uriașe întinderi de pămînt pentru in și bumbac, sfeclă de zahăr și cereale, omul risipește solului mai mult fosfor decît se întoarce spre sol, în condiții naturale.

La două sute de ani după descoperirea lui Brandt, Justus Liebig, chimist care și-a început cariera prin experiențe cu o substanță explozibilă (fulminat de argint) — fiind de altfel, de aceea, concediat de patronul farmaciei în care lucra — a descoperit în laboratorul din Giessen, pe care l-a condus ca maestru necontestat al chimiei organice din vremea sa, rolul fosforului în creșterea plantelor. Au trecut mulți ani pînă cînd ideile lui în acest domeniu au fost acceptate și s-a început îngrășarea sistematică a solului agricol cu guano. Apoi s-a trecut la prepararea industrială a îngrășămintelor fosfatice din materiale insolubile. Mineralele măcinate fin, tratate cu acid sulfuric, se prefac în îngrășămînt fosfatic lichid sau granular, regenerîndu-se. Pe această cale se sporesc recoltele de grîu și secară, de in și sfeclă de zahăr.

SEMNE PARTICULARE

Să scoatem elementul 15 din combinațiile sale și să-l examinăm mai îndeaproape.

„Fosforul alb", o masă albă, solidă, moale, este o otravă puternică, doza ucigătoare fiind de 0,15 g. El dă acea lumină rece care a împrumutat numele elementului și fenomenului de fosforescență, utilizat multă vreme pentru a face vizibile în întuneric semnele orare ale ceasurilor. Lumina fosforului provine de la combinarea lui încetă cu oxigenul din aer. Fosforul alb se aprinde ușor la 40°C și de aceea a fost folosit la fabricarea primelor chibrituri și — fiind foarte toxic — la... încheierea socotelilor cu viața ale unor dezamăgiți...

Încălzit sau stînd multă vreme la lumină, fosforul alb își schimbă

(Continuare în pag. 16)

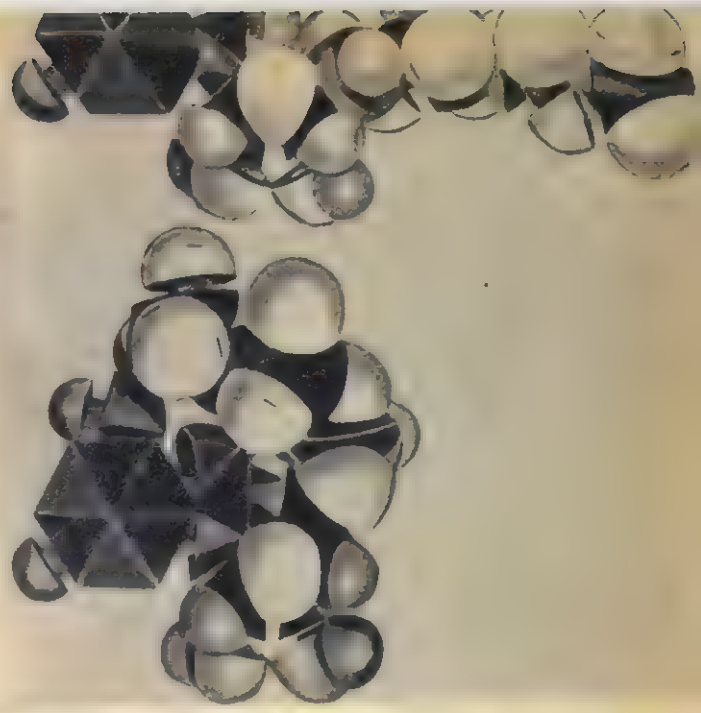

Descifrarea structurii moleculei de adenozintrifosfat (după modelul atomic al lui Courtauld) a constituit o adevărată victorie a biologiei moleculare contemporane. Faimoasa experiență a lui Albert Szent-Györgyi — „învierea" unui mușchi într-o soluție de ATP — a însemnat apoi un nou pas înainte în descifrarea uneia din cele mai importante probleme ale științei veacului nostru : în ce mod pune energia în funcțiune „mașina vie".

O cetate industrială în slujba agriculturii României socialiste : Uzina de superfosfați și acid sulfuric de la Năvodari.

FOCUL RECE

culoarea și însușirile : devine fosfor roșu, care nu se mai aprinde decît la 240°C și nu se mai dizolvă ușor în benzen sau substanțe asemănătoare și nici nu mai produce, ca cel alb, necroza oaselor sau arsuri grave ale pielii. Acest fosfor roșu, stabil, „cuminte", este fosforul chibriturilor noastre. Și mai cuminte decît cel roșu este fosforul negru, pe care l-a obținut americanul Bridgman în anul 1922, supunînd fosforul alb la o presiune de 12 000 atmosfere și la o temperatură de 200°C. Diferitele înfățișări și însușiri ale fosforului elementar au o explicație simplă dar pentru obținerea căreia mii de fizicieni și chimiști au examinat cu toate mijloacele secolului nostru modul în care sînt legați între ei atomii de fosfor. Moleculele fosforului alb sînt constituite din cîte patru atomi ; cel roșu și cel negru au molecule uriașe formate din mii și milioane de atomi. Simplă deosebire cantitativă și de așezare, dar suficientă pentru radicale deosebiri calitative.

DEPOZITELE DE ALIMENTE ALE OMENIRII

Acolo, în celulele verzi ale frunzelor, se petrece — între lumină, apă, bioxid de carbon și combinațiile fosforului — unul din cele mai mari „miracole" ale naturii : sinteza zaharurilor, componente ale substanțelor din care este alcătuită pîinea noastră și sucul fructelor. Acolo se realizează depozitele de alimente ale omenirii. Finețea proceselor de asimilație clorofiliană cere instrumente de cercetare de o sensibilitate neobișnuită. Pentru a urmări cum, sub acțiunea fotonilor de lumină, pe moleculele de substanță verde a plantelor se produce desfacerea unei molecule de apă în oxigen și hidrogen se folosesc instrumente capabile să înregistreze schimbări ce au loc într-o milionime de secundă. Mișcările electronilor pe orbitele atomilor de fosfor, carbon, oxigen, hidrogen, sub acțiunea pachetelor de energie luminoasă, se traduc pînă la urmă în dulceața fructului și puterea revivifiantă a alimentelor.

Pentru ca acest fenomen să se poată produce, solul trebuie să conțină atomi de fosfor, de azot, potasiu, calciu, bor, molibden, zinc, cadmiu, cupru — primele trei din aceste elemente în cantități suficient de mari. Pentru noi și generațiile care ne urmează solul trebuie să fie mereu realimentat cu fosforul, azotul și potasiul pe care-l consumă plantele pentru a deveni ceea ce sînt : uriașe laboratoare de preparare a alimentelor pentru omenire.

Refacerea continuă și mărirea puterii roditoare a solului sînt prevăzute în directivele partidului, în planurile economice ale patriei noastre. La Năvodari, lîngă mare, la Valea Călugărească, în regiunea Ploiești, la Turnu-Măgurele, pe Dunăre instalații industriale puternice macină fosforite, le tratează cu acizi, extrag acid fosforic, care, la rîndul său, amestecat cu fosforitele dă „superfosfații", îngrășăminte bogate în fosfor solubil și asimilabil. Congresul al IX-lea al P.C.R. a acordat o atenție specială dezvoltării industriei noastre de îngrășăminte și chimizării agriculturii, în general.

Cercetătorii agronomi, chimiști, biologi, din institutele patriei noastre, utilizînd atomi marcați și, printre aceștia, fosfor-32, detectoare de radiații, spectrografe, cromatografe, cercetează structura și compoziția solului agricol al țării, pe regiuni, raioane și microraioane, cultivă experimental grîu, în, secară, floareasoarelui, stabilesc raportul optim de fosfor, azot, potasiu, realizînd astfel tipuri diferite de îngrășăminte combinate, tot mai potrivite cu nevoile reale ale solului și plantelor.

LA IZVOARELE VIEȚII

„Multe lucruri sînt în ceruri și pe pămînt, Horatio, de care filozofii voștri nici n-au visat".

Aceste cuvinte pe care Hamlet i le adresează prietenului său formează motoul lucrării „Bioenergetica" a biochimistului Albert Szent-Györgyi, laureat al Premiului Nobel. Autorul își propune să deschidă calea luminării unor probleme fundamentale privind mecanismul vieții. Printre acestea una ocupă locul central : în ce mod este pus în funcțiune „motorul uman" cu ajutorul energiei depozitate în alimente ?

Se cunosc de zeci de ani structurile moleculare ale vitaminelor și hormonilor, ale fermenților, precum și rolul lor uriaș în menținerea echilibrului vieții. Se știe că în fiecare nucleu al celulelor se găsesc substanțe cu rol esențial în orientarea sintezelor din organism. Aceste substanțe, numite acizi nucleici, poartă în structurile lor diferite, după modurile de așezare a grupelor de atomi care le constituie, „semnalele" însușirilor ereditare, indicația sintezelor biologice normale dar și patologice. Or, se știe că toți acizii nucleici au în constituția lor atomi de fosfor legați între ei prin atomi de hidrogen.

Folosind datele biochimiei contemporane și efectuînd experiențe proprii (ca de pildă „învierea" unui mușchi într-o soluție cuprinzînd adenozintrifosfat) Szent-Györgyi demonstrează rolul legăturii fosfor-oxigen din moleculele substanțelor biologice în mecanismul transmiterii energiei în organism.

Brandt încerca să prepare elixirul vieții și a dat peste fosfor. Căuta imposibilul și a dat peste acest element real, prezent în fiecare celulă a organismului nostru.

Știința actuală pătrunde încet dar sigur în mecanismele biologice, în structura celulelor, a nucleelor celulare, a moleculelor constituente ale nucleelor. Pe acest drum sinuos, dificil, pasionant, biologia a ajuns pînă la începuturile descifrării codului de transmitere a „mesajului" sănătății, bolii, ereditații. Se caută cu înfrigurare soluția unor probleme fundamentale cum ar fi lichidarea cancerului sau, mai mult, dirijarea ereditații. Se realizează sinteze ca aceea a acidului ribonucleic, moleculă „mesager" în mecanismul transmiterii ereditații, reprodusă în această toamnă în laboratoarele din Illinois de o echipă de savanți sub conducerea profesorului Spiegelman. Și în această moleculă este prezent fosforul.

Elementul real descoperit de Brandt joacă, așadar, un rol central în fenomenele vieții. Orice singularizare este însă potrivnică științei, care nu recunoaște elixire și pietre filozofale. Fosforul este unul din cele cîteva zeci de elemente care, combinate între ele în miriade de moduri, realizează matricea vieții.

Max SOLOMON
șef de laborator
Institutul de metrologie

▲ **Oră de trafic intens pe o arteră principală a Capitalei. În aceste condiții respectarea strictă a normelor de circulație se impune ca o necesitate.**

Amenajările de drumuri, modernizarea șoselelor existente creează posibilități din ce în ce mai bune pentru desfășurarea în condiții optime a circulației rutiere.

Unele adevăruri DESPRE CIRCULAȚIE

Mama se plimba cu copilul pe trotuar lăsîndu-l să zburde în voie (e mic, ce să-i faci, are și el drepturile lui !), iar șoferul apăsa pedala acceleratorului cu un fel de nerăbdare nervoasă (trebuia să ajungă repede undeva). În clipa cînd micuțul, scăpînd din strînsoarea mîinii celei ce-l însoțea, a sărit de pe trotuar în mijlocul drumului, omul de la volan trăgea cu coada ochiului la acul kilometrajului (40 sau 45 pe oră). A urmat nenorocirea. Scurt, mai repede ca cineva să poată înțelege ce-a fost. Copilul, grav rănit, a fost transportat în cîteva minute la spital. Mama a rămas pe trotuar, uluită și îndurerată. În jurul ei, o mulțime de spectatori s-au transformat ad-hoc în judecători ai accidentului.

Redăm mai jos rezultatul unei sumare anchete întreprinse de noi printre 30 de martori ai întîmplării.

1. Cine credeți că e vinovat ?

„Șoferul" (9 răspunsuri) ; *„Copilul"* (1 răspuns) ; *„Mama"* (10 răspunsuri); *„Șoferul și copilul"* (8 răspunsuri) ; *„Șoferul și mama"* (2 răspunsuri).

2. Care din cele două persoane adulte implicate în acest caz avea mai multe posibilități de a evita nenorocirea ?

„Șoferul trebuia să meargă mai încet" (15 răspunsuri) ; *„Copilul nu trebuia lăsat în voia lui"* (15 răspunsuri).

Cam atît. Datele de mai sus conțin cîteva aprecieri, desigur juste, dar totuși parțiale asupra cauzelor accidentului la care ne referim. Constatarea, mai generală, că neatenția celor care circulă pe străzi și pe șosele poate avea consecințe grave este valabilă și pentru acest caz.

Să fie adevărat, oare, faptul că problemei în discuție nu i se acordă totdeauna importanța pe care o merită ? Unele fapte par să răspundă negativ. Altele, dimpotrivă. Dar să le dăm cuvîntul.

*

Pentru automobiliști, ideea că trăim într-un secol al vitezei n-ar trebui să aibă cine știe ce credit... Pentru motocicliști, cu atît mai puțin. E adevărat că perfecționările aduse mijloacelor de transport vizează, între altele, și rapiditatea călătoriei, totuși nu trebuie să uităm un alt deziderat important : siguranța ei. Există o limită a stabilității autovehiculului dictată de o viteză-plafon, dincolo de care orice avînt comportă riscuri regretabile. Și totuși se manifestă în jurul nostru multe cazuri de nerespectare a vitezei legale, ale căror urmări pot fi întuite. Lăsînd la o parte aspectul juridic al unor atari abateri, trebuie să subliniem (pentru a cîta oară ?) consecințele lor sociale : pericolele la care sînt expuși cei din jur, mașinile, bunurile materiale etc.

Ce-i de făcut cu „îndrăzneții" care nu vor să se gîndească la cele de mai sus cînd se lasă furați de beția vitezei ?

La această întrebare, un număr de 20 persoane, printre care simpli pietoni (5 la număr), cadre de specialitate din autobaze (tot 5), lucrători din serviciul de circulație al miliției (5) și conducători auto (2 pe autocamioane, 3 pe autoturisme) au dat mai multe categorii de răspunsuri din care spicuim :

a) *Excesul de viteză îi caracterizează cu precădere pe șoferii cu o experiență îndoielnică și pe cei tineri.* O formă de prevenire ar putea fi deci ridicarea nivelului educativ al activității în școlile de conducători auto și, în egală măsură, în autobaze ;

b) există pe statele de funcțiuni ale oricărei autobaze cîte un salariat căruia îi revine răspunderea de a educa pe șoferi în sensul respectării exemplare a normelor de circulație, de a se ocupa cu tot ce are legătură cu problema siguranței circulației. Aceștia ar trebui să-și perfecționeze stilul de muncă, să țintească spre o maximă eficiență a muncii lor. Pe de altă parte, deși rolul revizorului cu siguranța circulației e dintre cele mai importante, educația conducătorilor auto cade în primul rînd în sarcina și controlul conducerilor întreprinderilor.

Din păcate, în multe din autobazele I.R.T.A. funcționarul la care se referă rîndurile precedente, pe lîngă lipsa de pregătire corespunzătoare, mai este caracterizat și prin aceea că se ocupă de o mulțime de alte lucruri, scopul principal al existenței sale pe statul de funcțiuni fiind trecut pe ultimul plan.

c) organele de miliție trebuie să sancționeze cu și mai multă strășnicie abaterile de acest fel.

O primă concluzie : în cazul excesului de viteză (ca și, după cum vom vedea, în alte genuri de abateri de la normele de circulație) își spune cuvîntul un factor esențial : *pregătirea mai mult sau mai puțin corespunzătoare a conducătorilor auto.*

Maiorul *Nicolae Maxim*, șeful serviciului de circulație al Direcției regionale a miliției Maramureș, ne-a spus : Ajutorii de șoferi care vin în autobaze direct din școli sînt de regulă slab pregătiți. Durata școlarizării lor este de șase luni, perioadă de timp în care și-ar putea însuși un minimum de cunoștințe și deprinderi profesionale, dar se vede că nu toți înțeleg gravitatea răspunderii care le revine ulterior. Poate că și cei care-i pregătesc privesc lucrurile superficial din acest

(Continuare în pag. 18)

Carnet de scriitor

DESPRE NIŞTE URECHI

de Eugen FRUNZĂ

— Halal ureche ! — chicoti cineva lîngă mine, căscînd ochii mari.

— Păi dumneata nu vezi că-i receptor ?! — îl puse la punct altul nu mai puţin uluit.

Într-adevăr, omul care tocmai trecea pe stradă, livid, stors, cu privirea fixă, avea urechea stîngă anapoda, urîşă, monstruoasă. De fapt urechea bună îi dispăruse sub parazitara existenţă a unui veritabil receptor telefonic. Obiectul îi crescuse în carne, în os, integrîndu-se fiinţei sale.

După cîteva clipe de gravă descumpănire, am dat să dezleg enigma. L-am ajuns din urmă pe bietul om şi l-am acostat.

— Tovarăşe, dacă nu te superi, mă interesează cazul dumitale şi...

Nu s-a oprit. Din mers îmi zvîrli, cu glasul stins, cîteva cifre :

— 2... 3... 8... 8... 9... 0.

Zadarnic m-am ţinut scai de dînsul şi l-am descusut în fel şi chip. Nu făcea decît să repete într-una :

— 2... 3... 8... 8... 9... 0.

În cele din urmă, plictisit de insucces, l-am abandonat. Omul se depărta, se împuţina, se mistuia. Numai urechea, nemaipomenita ureche, adică receptorul rămînea să-mi stăruie în priviri, agăţat în văzduh ca un semn de întrebare.

Aşadar 2... 3... 8... 8... 9... 0.

Ajunsesem, firească, la ipoteza că e vorba de un număr de telefon. Sosit acasă, mă şi apuc să formez numărul. Răspunde „ocupat". Mai formez o dată. Răspunde „ocupat". După un sfert de ceas — ocupat. După o jumătate — ocupat. De patruzeci de ori în următoarele de cinci ori patruzeci de minute — la fel.

Al cui o fi numărul, Doamne ? Mă tiranizează cifrele şi, ciudat lucru, începe să mă doară urechea. Parcă un obiect rece, nemilos, ar strivi-o şi s-ar înşuruba în locul ei cu o [illegible]enţă diabolică. Aha, te demaşti, secătură ! Dar cu mine nu-ţi merge. N-am să te mai lipesc de ureche, am să te ţin frumuşel la oarecare distanţă.

Deci 23.88.90... Ocupat. De zece ori — ocupat. A suta oară — ocupat. Au trecut vreo cinci ceasuri de cînd mă chinuiesc să dau de adresant. Năduşit şi scos din pepeni cum rar mi se întîmplă să fiu, înjur de mama focului. Bănuiesc că receptorul a fost scos din furcă pentru ca, dincolo, individul nevăzut să poată arde gazul de pomană.

Şi atunci îmi vine o idee salvatoare. Hai să întreb la 03 cine e posesorul numărului 23.88.90

— Aţi inversat întrebarea — mi se răspunde, noi nu avem o evidenţă pe numere ci pe nume.

— Înţeleg. Atunci cercetaţi ce e cu 23.88.90. E cumva defect ?

— Nu e defect, e perfect.

— Zău ?... Aţi şi verificat ?

— Ce să mai verific, tovarăşe ! Am sute de reclamaţii pe zi... E „Aragazul".

— Cum aţi spus... arde ?...

— Nu-mi arde de glumă !

Parcă mie-mi arde ?! Voiam numai să mă asigur pe deplin. În consecinţă, am apelat şi la cartea de telefon. Într-adevăr, numărul ucigaş aparţine Centrului de comandă al butelii „Aragaz" al raionului Bălcescu.

Şi acum vă întreb pe dumneavoastră, ce-i de făcut ? Soluţia nu e decît una. Pînă în trei, hai în şapte zile, să se rezolve în sfîrşit problema cu telefoanele „Aragazului", care durează de ani. Dacă nu, atunci cei ce răspund de această problemă dar nu răspund la telefon să fie supuşi unei operaţii chirurgicale. Să li se coasă la loc urechile foarte lungi pe care le-au dosit în buzunare secrete.

UNELE ADEVĂRURI DESPRE CIRCULAŢIE

punct de vedere. În autobazele I.R.T.A., unde sînt trimişi să facă practică, ajutorii sînt daţi adesea pe mîinile unor şoferi tineri, cu puţină experienţă. Nu li se face pregătirea profesională şi educaţia cuvenită. Sînt lăsaţi, cum s-ar spune, în voia soartei şi ei ajung să creadă că le e de ajuns puţinul pe care-l ştiu. Abia cu prilejul examenului de calificare îşi dau seama aceşti tineri că pentru a ajunge conducător auto trebuie să se pregătească în mod serios. Cam tîrzie constatare, dar e mai bine decît de loc.

Ioan But, conducător auto, Autobaza nr. 1 Baia-Mare : Am ieşit pe poarta autobazei. Încerc frîna : e bună. Merg un kilometru, doi. Trebuie să reduc la un moment dat viteza. Apăs pedala : nimic. Desperat, mai apăs o dată. Roţile se blochează. Apoi pornesc. Constat că iar nu mai am cum să opresc.

Red. : Ce vreţi să spuneţi cu asta ?

Ioan But : Că nu te poţi juca cu frîna. Sau e, sau nu e frînă ! Aici nu încap unităţi de măsură intermediare. Totuşi, uneori eşti nevoit să circuli şi în asemenea condiţii, expunîndu-te la pericole grave.

Red. : Şi care sînt cauzele ?

Răspund în acelaşi fel două sute de şoferi întîlniţi pe diverse şosele, şoferi care lucrează la mai multe autobaze din ţară (nr. 1 şi 2 Baia-Mare, nr. 1 Cluj, nr. 1 mărfuri Ploieşti etc.) : *lichidul de frînă şi garniturile puse la dispoziţia autobazelor de către M.T.T.C. sînt necorespunzătoare.* (Precizăm că lichidul de frînă este produs de întreprinderea „Vin-alcool" ; oare nu ar cădea în sarcina industriei chimice să se ocupe de el ?)

Despre ce e vorba ? O experienţă simplă efectuată de *Traian Buxbaum*, şofer pe un autobuz TV-7 la Autobaza nr. 1 Baia-Mare, a arătat că o garnitură de frînă pusă într-un borcan plin cu lichidul livrat le M.T.T.C. se umflă şi se deformează în cîteva zile, aderînd la peretele vasului. Înseamnă că *lichidul atacă garniturile*. Consecinţa e uşor de dedus : sistemul de frînă se blochează devenind ineficace sau funcţionează neuniform, ceea ce e acelaşi lucru. (Cerem scuze cititorilor pentru amănuntele cu caracter tehnic pe care le dăm aici fără a face introducerea cuvenită asupra schemei generale de funcţionare a frînei hidraulice ; cei care doresc să se informeze au la dispoziţie în librării cîteva lucrări de specialitate.)

Care este remediul ? Şoferii rezolvă situaţia fiecare cum poate. Se imaginează combinaţii de lichide dintre cele mai bizare, în care intră alcool, apă, glicerină, spumă de detergenţi etc., în timp ce lichidul primit de autobaze rămîne nefolosit în magazii (oamenii vor să evite riscurile, şi pe bună dreptate). Un remediu definitiv însă nu poate fi indicat decît de organele competente. *Cînd îl vom cunoaşte ?*

În ce priveşte stabilitatea direcţiei unor autovehicule, vom porni de la două accidente înregistrate cu cîteva luni în urmă în regiunea Maramureş. Aceste accidente, ambele cu urmări grave, s-au datorat, după cum au stabilit organele de anchetă, defectării sistemului de direcţie. Maşinile purtau marca SR-131. Să intrăm în amănunte.

Sînt cunoscute tuturor succesele constructorilor de autocamioane de la Braşov. Uzinele „Steagul roşu" din această localitate au produs în ultimii ani noi tipuri de maşini, cu caracteristici tehnice şi funcţionale din cele mai bune. Dar la unele autocamioane ceva mai vechi s-au neglijat însă nişte „mărunţişuri", din păcate nu lipsite de importanţă pentru siguranţa călătoriei. Unul dintre acestea : flanşa de la capătul de axă al volanului la autocamion. E vorba de un disc de cauciuc prin care se transmit elastic vibraţiile şi comenzile la roţile din faţă. Acest disc de cauciuc se rupe destul de repede, fiind confecţionat dintr-un material necorespunzător, iar consecinţa e următoarea : şoferul rămîne cu volanul în mînă, în timp ce roţile se îndreaptă încotro vor. Accidentul e iminent. Din ultimele informaţii pe care le deţinem rezultă că s-au luat unele măsuri pentru îmbunătăţirea situaţiei. Uzinele „Steagul roşu" livrează de la o vreme maşini cu un bun sistem de direcţie.

Dar autobazele au cu ce să schimbe flanşele vechi, li s-a asigurat stocul necesar ?

Ion Luppa, mecanic auto, Autobaza nr. 1 Baia-Mare : Le confecţionăm meşteşugăreşte, din ce avem. Numai sisteme de frînă şi de direcţie reparăm zilnic. E multă pierdere de timp cu acestea, sîntem nevoiţi să lăsăm pe planul doi alte reparaţii importante.

★

Nu spunem o noutate afirmînd că şi în materie de circulaţie consecinţele negative sînt remediabile dacă se urmăreşte permanent înlăturarea cauzelor ce le produc. O amplă acţiune, desfăşurată pe multe planuri, urmăreşte realizarea acestui deziderat. Să amintim numai eforturile care se fac pentru îmbunătăţirea condiţiilor de circulaţie pe drumuri publice, pentru modernizarea parcului auto, pentru înzestrarea cu indicatoare rutiere a tuturor căilor de transport, pentru ridicarea gradului de pregătire a conducătorilor auto.

Ce mai e de făcut în aceste direcţii ? Într-un număr viitor vom relua discuţia, căutînd să punem în lumină şi alte probleme ridicate de circulaţia rutieră.

Bazil DUNĂREANU
şi Nicolae RĂDULESCU

1

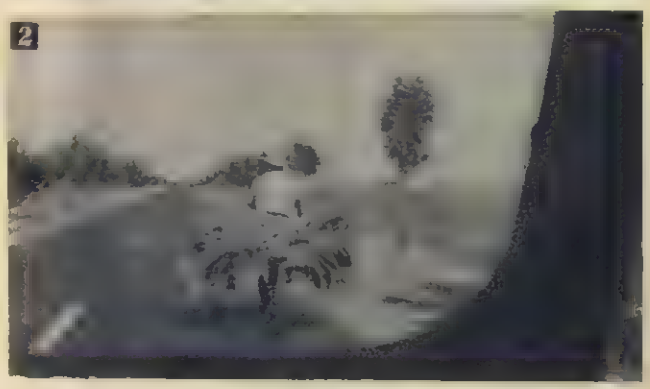

2

1 Staţionarea „pe stînga" e interzisă. Chiar şi atunci cînd conducătorul auto doreşte să aştepte într-un loc mai umbrit.

2 O bicicletă, nişte parcmele şi... la orice clipă un accident posibil.

3

3 Coloana opriţi la hotarul rămîne în dreapta, potrivit legii. Dar grăbiţii o iau înainte. Ei încurcă apoi scurgerea coloanei din faţă şi pot crea accidente.

4 Cu roţile spre cer sînt triste poveşti fără cuvinte.

4

dialog cu cititorii

CE ESTE FORAJUL DIRIJAT ?

„Aș dori să știu cum se efectuează săparea sondelor prin foraj dirijat și care-i scopul acestei operații ?"

Radu STOLERU, sondor, com. Poduri, rn. Moinești

Răspunde ing. COSTEL MOISE, șeful serviciului foraj din Direcția generală foraj-extracție, Ministerul Petrolului.

Scopul forajului dirijat constă în atingerea la adîncime a unui punct ce se află într-o anumită direcție și o anumită distanță față de gura sondei. A săpa deci direcțional (dirijat) o sondă înseamnă a conduce în așa fel forajul încît, păstrînd o anumită direcție și anumite înclinări ce merg crescînd, să se atingă zăcămîntul în punctul dorit.

Forajul dirijat se aplică în următoarele cazuri : în primul rînd atunci cînd săparea sondelor verticale într-un teren diferit este imposibilă sau prea scumpă, întrucît obiectivul se găsește sub fundul mării, sub un lac mlăștinos, sub un munte, într-un loc cu clădiri importante sau monumente istorice etc. Apoi, în zăcăminte care prezintă accidente tectonice (falii, alunecări de teren, fisuri etc.). Se mai aplică în situația în care se face forarea mai multor sonde printr-o singură gură, pentru economie de timp și materiale, ca și în scopul exploatării sau exploatării simultane a mai multor orizonturi. De asemenea, cînd sonda se sapă la un zăcămînt de contact ce se află sub un dom de sare, în vederea evitării interceptării acestuia ; cînd o sondă are debit mic și se sapă din nou pentru a stinge partea mai productivă a stratului ; la forarea unei sonde de salvare în vederea stingerii incendiilor sau închiderii erupțiilor libere de la alte sonde.

Metodele folosite pentru dirijare sînt determinate de factorii geologici, ca și de condițiile concrete care intervin la fiecare sondă în parte. În funcție de aceste considerente proiecția verticală a găurii poate apărea sub forma unei curbe line sau a unei drepte înclinate care începe de sub coloana de ancoraj și se termină în punctul dorit.

Execuția forajului dirijat a devenit posibilă numai în urma perfecționării aparatelor pentru măsurarea devierii, care dau cu precizie înclinarea și orientarea înclinării într-o succesiune de puncte din gaura sondei.

La noi în țară s-au forat cîteva asemenea sonde la Moinești. Dispozitivele utilizate pentru dirijarea sondei diferă după cum se forează, cu masa sau cu turbina. În primul caz se folosesc aproape în exclusivitate penele de deviere, fixe sau amovibile, și într-o măsură cu mult mai mică articulația universală sau sapele de construcție specială. Pentru devierea găurii cu turbina se utilizează o prăjină strîmbă, avînd un unghi care variază de la 1,5°-6° sau o reducție masivă strîmbă. Orientarea dispozitivului se face de cele mai multe ori prin utilizarea unor reducții nemagnetice și introducerea pe prăjini a unui înclinometru care indică prin fotografiere înclinarea și direcția găurii sondei. Datorită eficienței sale, metoda deviației orientate cu turbina a căpătat o extindere din ce în ce mai mare, tinzînd să înlocuiască în totalitate celelalte metode.

VIOLETA DE AFRICA

„La noi în țară au apărut de curînd vreme niște flori foarte frumoase care seamănă perfect cu violetele. Aș vrea să știu ce specie este aceasta, cum se cultivă și cum se întreține ?"

Ilzica BUNESCU, Otopeni

Răspunde ANDREEA DĂNESCU, cercetător științific la Grădina botanică din București.

Florile despre care vorbiți poartă numele de violete de Africa, ele fiind originare din Africa orientală. Numele științific este **Saintpaulia ionantha** și face parte din familia **Gesneriaceae**.

Frunzele ușor cărnoase ale acestei plante sînt acoperite cu peri care îi dau un aspect catifelat ; ele sînt foarte sensibile la udarea cu apă.

Planta înflorește aproape în tot timpul anului. Florile ei, foarte numeroase, sînt, spre deosebire de violetele comune, neparfumate. Ele sînt însă foarte căutate pentru ornarea apartamentelor.

Planta este sensibilă la curenți de aer ; de aceea ea cere un mediu cald și bine luminat, dar fără lumină directă.

Interesant este faptul că violeta de Africa se înmulțește prin butași de frunze. Pentru aceasta se detașează o frunză împreună cu pețiolul și se pune într-un vas cu apă. Menținută la cald ea prinde rădăcini și, după o vreme, o mică rozetă de frunze va apărea la baza ei. De asemeni se pot face butași din frunze la care pețiolul se taie, iar frunza se introduce cu baza în nisip menținut permanent umed, cam la adîncimea de 1-2 cm. Înrădăcinarea are loc în circa două luni. După apariția a trei-patru frunze, se poate planta într-un amestec de pămînt de frunze (obținut prin macerarea frunzelor căzute toamna) și nisip. Cînd plantele sînt suficient dezvoltate se vor transplanta într-un amestec de pămînt de frunze cu puțin pămînt de pădure, la care se adaugă cîteva bucățele de cărbune de lemn.

Peste șase-șapte luni putem avea o plantă cu o rozetă de frunze bine dezvoltată, de la care începe înflorirea.

Horticultorii noștri au obținut numeroase varietăți de violeta de Africa, cu flori învoalte de culoare violetă, roz și albă.

CEI „ȘAPTE ÎNȚELEPȚI" AI ANTICHITĂȚII ... AU FOST 40

„Cine au fost «cei șapte înțelepți» ai antichității ?"

Romiro MARINESCU, București

Răspunde prof. G. POTRA, doctor în științe istorice.

Deși tradiția a păstrat amintirea a „șapte înțelepți" ai Greciei antice, trebuie precizat dintru început că încă din antichitate au existat controverse în privința numărului și persoanelor incluse în această categorie.

Învățatul grec **Diogene Laertiu** (sec. III e.n.) în lucrarea sa „Despre viețile și doctrinele filozofilor" — important izvor pentru studierea filozofiei antice grecești — citează în acest sens părerile lui Maiandrios, Platon, Ephoros, Dicaiarchos, Hippobotos, Hermip, iar adunarea numelor indicate în listele alcătuite de acești autori ridică numărul celor „șapte înțelepți" la aproximativ 40. Ceea ce trebuie remarcat însă e faptul că unele nume revin în mai toate din aceste liste (Thales, Solon). Exprimînd, se pare, opinia cea mai răspîndită în rîndul înaintașilor și contemporanilor săi, Diogene Laertiu indică, ca făcînd parte din categoria celor „șapte înțelepți", pe : Thales, Solon, Periandru, Cleobul, Chilon, Bias și Pittacos, adăugindu-le o serie de alte personalități, desigur remarcabile, ca : Anacharsis Scitul, Myson din Chene, Ferekyde din Syros, Epimenide din Creta și tiranul Pisistrate.

Thales (aprox. 640-547 î.e.n.) este considerat întemeietorul materialismului din Grecia antică. Explicînd fenomenele naturii pe baza unui principiu material unic, apreciază că acesta ar fi apa. A contribuit mult la dezvoltarea cunoștințelor matematice, astronomice, meteorologice și fizice ale antichității.

Solon (aprox. 640-558 î.e.n.), mare legislator atenian. Tinerețea lui este marcată de numeroase călătorii în care preocupările strict comerciale se îmbinau cu cele pentru lărgirea cunoștințelor sale. În anii 594-593 î.e.n., în timpul unor tulburări, a fost investit cu puteri dictatoriale. În această calitate realizează importante reforme cu caracter economic-social.

Periandru, tiran al Corintului, mort în 585 î.e.n., a fost unul dintre primii oameni de stat care au căutat să dea viață ideii realizării unui canal prin istmul corintic.

Cleobul, cugetător, originar din Lindos, a trăit în sec. VI î.e.n. Diogene Laertiu afirmă despre Cleobul că poseda vaste cunoștințe de filozofie egipteană.

Chilon (sec. VI î.e.n.), efor spartan, cunoscut printre altele prin desăvîrșirea constituției aristocratice a Spartei, multe din prevederile acesteia punîndu-se însă pe seama legislatorului Lycurg. A scris elegii și cugetări memorabile prin profunzimea și frumusețea lor : „Ce e greu ? Să păstrezi o taină, să întrebuințezi bine timpul liber și să poți îndura o nedreptate".

Bias (sec. VI î.e.n.), cugetător și orator vestit, originar din Priene. Lui îi aparține maxima : „Tot ce am port cu mine", rostită de el pe cînd părăsea orașul Priene, alături de ceilalți concetățeni înspăimîntați de atacurile perșilor. Maxima semnifică disprețul pentru avere și face, concomitent, elogiul rațiunii și înțelepciunii, permanente ale existenței umane.

Pittacos (aprox. 650-569 î.e.n.), om politic, militar, filozof și poet, originar din Mytilene. A compus elegii și o lucrare în proză „Despre legi".

Oameni de stat mai mult decît filozofi, cei „șapte înțelepți" rămîn figuri reprezentative pentru o anumită perioadă a istoriei Greciei antice, cugetările și rezultatele meditațiilor lor sintetizînd o bogată experiență de viață.

CEVA DESPRE DISCURI

Un cititor din Bocșa — tov. *Vladimir Pandele* — ne trimite rîndurile de mai jos :

„Vă scriu în legătură cu rubrica Memento, *capitolul «discuri». În toate numerele se fac prezentări ale discurilor de muzică ușoară și populară nou apărute. Tăcere deplină însă asupra acelora ce cuprind muzică de operă, simfonică, de cameră.*

Sînt cu totul de acord că muzica ușoară este mult solicitată, dar revista nu are scopul de a prezenta numai discurile unei asemenea muzici. Apoi, la noi în țară sînt foarte multi amatori de muzică grea și cred că noastră de discuri, cu concursul unor valoroși interpreți, a pus la îndemînă imprimări excelente. Nu credeți că ar fi normal să-și găsească un locșor și asemenea discuri ?

Poate că nu am dreptate, dar...

În rest, despre revistă numai lucruri bune."

N.R. Cititorul nostru are desigur dreptate. Din păcate casa de discuri „Electrecord" nu ne prea dă posibilitatea de a semnala, așa cum ar fi de dorit, discurile ce cuprind muzică simfonică, de cameră, operă etc. — și aceasta pentru simplul motiv că nu le produce în măsura în care ar fi necesar.

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze : Ioan Petre, contabil, Călărași, str. Griviția 240 : teme diverse, ilustrate ; Ch. Smaranda, Fabrica de mobile Sălătruc, com. Dîrmănești, rn. Moinești : ilustrate ; Mihai Croitoru, student, 21 ani, Iași, Căminul Copou, bloc A, camera 54 : muzică, literatură, ilustrate ; Elena Neț și Aurora Zmolea, eleve, 17 ani, Sinnicolaul Mare, str. Petru Maior 134 : cinema, ilustrate ; Mioara Dulgheru, elevă, Buzău, str. Păcii 23 : muzică ușoară, ilustrate ; Cadîr Sebaidim, funcționar, Babadag, str. Plavăț 2 : ilustrate ; Doina Burcea, elevă, Buzău, str. Ostrovului 7 bis, bloc A, sc. B, ap. 14 : ilustrate ; Luiza Artunian, elevă, Constanța, str. Strejerului 10 bis : ilustrate ; T. Andrei Constantin, 22 ani, Târgoviște, cartierul Valea Voievozilor, str. Ing. Bruneanu 235 : ilustrate ; Marina Cercel, învățătoare, 30 ani, com. Țintea, rn. Cîmpina : literatură, cinema, muzică ; Nicolae Lupșa, tehnician chimist, Orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, str. Cașinului 4, ap. 19, sc. II, et. III : teme diverse, ilustrate ; Maria Vașuță, oficiantă, Huși, str. Corni 11 : cinema, ilustrate ; Nicolae Tampa, controlor tehnic, Brașov, bd. Steagul roșu 2, sc. B, ap. 1 : teme diverse ; Margareta Man, Sibiu, str. 13 Decembrie 72 : etichete chibrituri ; Ion Bădiță, maistru electrician, Craiova, Calea Lenin, bl. 15, et. 7, ap. 25 : teme diverse, ilustrate ; Lica Codin, controlor tehnic, 23 ani, București, str. Dăieni 20, rn. Griviția roșie : muzică, ilustrate ; Dumitru Pascu, asistent medical Secția cercetări Medeea, Orașul Dr. Petru Groza, rn. Beiuș : teme diverse, ilustrate ; Avram Constantin, frezor, Reșița (Orașul nou), bl. 8, ap. 7 : teme diverse.

POȘTA NOASTRĂ

E. GÎRLEȘTEANU, CRAIOVA. Desigur că dacă îndepliniți condițiile cerute de dispozițiile în vigoare (citiți răspunsul dat unui cititor din Tg. Jiu, la „Poșta noastră" nr. 38 din 18 septembrie a.c.), veți putea urma și dv. cursurile fără frecvență la Facultatea de filologie a noii Universități din Craiova.

ADRIAN ZAMOLO, TR. SEVERIN. În timpul Festivalului de muzică ușoară de la Mamaia, Cloș Petrescu se află în turneu la Paris cu ansamblul Teatrului „Constantin Tănase" ce ne-a reprezentat cu atîta succes pe scena teatrului „Olympia" din capitala Franței. Și cum nimeni nu poate fi în două locuri în același timp... ați cîștigat, oarecum, în disputa cu colegul dv.

VIVIANA NECULAIEȘ, SIBIU. Vă mulțumim mult pentru aprecierile călduroase făcute „pe toată linia" — cum vă exprimați chiar dv. — la adresa revistei noastre. Totuși, vom continua să nu publicăm adresele vedetelor de cinema și de muzică ușoară de peste hotare. Cui să vă adresați pentru aceste adrese ? Vă mărturisim că nu cunoaștem nici o publicație dispusă să-și consume spațiul cu asemenea răspunsuri. În ce privește adresa dv. — cînd vă va veni rîndul.

ALEX. RĂDUCANU, TG. FRUMOS. Am venit în întîmpinarea dorinței dv. publicînd articole despre creația unor artiști de cinema și chiar portrete în culori pe copertele noastre. Nu demult au apărut, în acest cadru, Sophia Loren, apoi Jean Marais. Recent au apărut două pagini despre Marilyn Monroe. În numărul de față publicăm o copertă și un articol despre Marina Vlady. Altele vor urma. În ce privește părerea dv. că unii își dau adresa la rubrica „Cititorii către cititori" fie pentru a-și vedea numele tipărit în revistă, fie pentru a realiza fără cheltuieli o colecție de ilustrate — și noi credem, ca și dv., că „mai sînt și din ăștia". Din păcate însă nu putem ști care dintre cititorii noștri vor, într-adevăr, să corespondeze și care urmăresc doar scopuri de felul celor pe care le amintiți.

V. SILVIAN

SPORT

Handbalul feminin în actualitate

Nicolae Nedef

Specialiștii, ca și spectatorii, prezenți în sala „Floreasca" la ultima verificare pe teren propriu a reprezentativei noastre feminine de handbal au putut constata evoluția ascendentă a echipei, acum, în preajma turneului final al Campionatului mondial feminin de handbal în șapte ce va avea loc în R.F. Germană, în prima decadă a lunii noiembrie.

Despre valoarea și forma echipei care va trebui să apere titlul suprem deținut din 1962 de echipa țării noastre, în condițiile creșterii calitative a handbalului mondial, am solicitat părerea unor specialiști :

NICOLAE NEDEF — *antrenor federal :* Actuala ediție va fi, fără îndoială, foarte echilibrată. Să ne gîndim doar că printre protagoniste se vor afla, pe lîngă echipa noastră, campioană mondială, echipa daneză, finalistă a ultimei ediții, echipa cehoslovacă, fostă campioană mondială, echipele Iugoslaviei și U.R.S.S., care au crescut valoric în ultimii ani, ca și cea a Ungariei, revelația preliminariilor prin victoria asupra rutinatei formații a R.D. Germane. Este foarte adevărat că nici nu cunoaștem concret care este potențialul actual al formațiilor germane și daneze. De aceea cred că este necesar un contact permanent prin meciuri internaționale cu diverse echipe. Un calendar internațional bogat nu trebuie alcătuit numai în preajma campionatelor mondiale, pentru că handbalul feminin a evoluat mult.

CONSTANTIN POPESCU — *antrenor al echipei naționale :* Echipa merge uneori mai bine la antrenamente decît în meciuri. La starea de inhibiție a echipei cred că contribuie și faptul că, avînd puține confruntări internaționale, jucătoarele trag de rezultat. Uneori echipa mai are și perioade de căldere în cursul jocului. Se poate totuși constata că și actualul lot reprezentativ, deși mult întinerit, păstrează caracteristicile principale ale vechii echipe : viteză și bună mînuire a mingii. Sîntem handicapați totuși în ceea ce privește forța de șut. Ne străduim însă să compensăm această carență printr-o rapidă circulație a mingii (contraatacuri surprinzătoare) și îmbunătățirea jocului extremelor. Cred că evoluția promițătoare a Rodicăi Floroianu este edificatoare în acest sens. Dintre noile jucătoare, aceasta s-a integrat cel mai bine jocului echipei. În ceea ce privește meciurile din seria noastră (Polonia, Cehoslovacia și Ungaria), cu primele două am avut deja confruntări în acest sezon. Cred că meciul cu echipa Ungariei va fi cel mai dificil. De notat o coincidență : primul meci în această ediție, ca și în cea precedentă, îl vom susține cu jucătoarele poloneze !

IRINA HECTOR — *căpitan al echipei naționale :* Participînd și la această ediție a „mondialelor", sărbătoresc în acest an 10 ani ca titulară a naționalei noastre. Mă bucur că alături de mine și de celelalte jucătoare mai vechi sînt acum în lot și elemente tinere. De pildă, Anca Lucreția, colega mea de „poartă", o jucătoare cu mult talent și curaj.

Cred totuși că împrospătarea lotului n-a dat încă rezultatele scontate pentru că în ultimii trei ani echipa a fost des schimbată, omogenizarea avînd de suferit din această cauză. Echipele U.R.S.S. și Iugoslaviei, de exemplu, au multe jucătoare tinere, rodate însă împreună. De aceea valoarea lor actuală este superioară trecutei ediții. Echipa noastră are totuși mari posibilități datorită vitezei, tehnicii și abnegației — o ambiție sănătoasă de a învinge.

ANA BOȚAN — *jucătoare în echipa națională :* Ne străduim, dar cred că în preajma „mondialelor" din '962 aveam o echipă mai omogenă. Știu că regretele în acest caz nu folosesc, dar îmi amintesc de clasa Mariei Constantinescu, de cea a Ilenei Ștefănescu. Și printre cele tinere sînt multe jucătoare talentate, dar nu dau tot ce știu, tot ce pot. Iat-o de pildă pe Nemetz, care cu ani în urmă promitea să devină un centru deosebit de valoros ; acum s-a plafonat, complăcîndu-se în situația de rezervă. Lui Schramko, o tînără cu certe calități, îi lipsește „tupeul" pe semicerc, plonjonul decisiv, urmat de gol.

Dacă trecem „hopul" din serie (după mine cel mai dificil) și ne calificăm mai departe, vom mai sta de vorbă.

ANCA LUCREȚIA — *jucătoare în lot :* Cine muncește bine nu se poate să nu aibă și rezultate. Iar noi muncim mult și cred că și cu folos. Eu am învățat multe din experiența Irinei și mă voi strădui să nu dezmint faima portarilor de handbal români.

RODICA FLOROIANU — *jucătoare în echipa națională :* De curînd am fost promovată în lotul reprezentativ. Cred că nouă, tinerelor jucătoare, și mă refer aci la mine, la Schramko, la Lidia Dumitru, la Frantz, ne trebuie mai mult curaj în acțiunile ce le întreprindem. Sau, mai bine zis, un adevărat spirit de răspundere pentru evoluția întregii echipe.

IOANA DUMITRU — *arbitru* (singura femeie arbitru de categoria I ; anul trecut a arbitrat în Iugoslavia finala campionatului masculin) : Teoretic vorbind, avem șanse. Practic ?... Avem valoare (aci mă refer și la tinere) și forță de luptă. Deci, să sperăm !

★

Am constatat aci cîteva opinii exprimate în preajma campionatului mondial. Opinii lucide. Și să sperăm că din ele vor rezulta pe teren, în meciurile marii confruntări a handbalului feminin, soluțiile decisive pentru victorie. Pentru că fetele noastre au de apărat laurii celor mai bune handbaliste din lume.

D. SLĂVESCU

VARIETĂȚI SPORTIVE

TEST LA CIUDAD DE MEXICO

Săptămîna sportivă preolimpică de la Ciudad de Mexico a constituit mai curînd un prim test științific decît o confruntare a valorilor sportive. Nu-i de mirare deci că în delegațiile participante numărul medicilor și cercetătorilor a fost precumpănitor.

Rezultatele concursurilor nu sînt concludente. Într-adevăr, timpurile realizate la probele atletice de fond au fost slabe, dar relatările de presă adaugă că „starea pistei era necorespunzătoare". După cursa de 5 000 m, cîștigătorul Mahomed Gammoudi (Tunisia) a declarat că se simte foarte obosit (ceea ce se poate pune mai curînd în legătură cu faptul că în ziua precedentă cîștigase și cursa de 10 000 m). După aceeași cursă, australianul Ron Clarke a spus că resimte o oboseală normală și a încheiat proba fără vreun efort deosebit...

Bătălia științifică rămîne așadar deschisă.

Fără îndoială altitudinea viitorului oraș-gazdă al Jocurilor Olimpice din 1968, Ciudad de Mexico, pune grele probleme de aclimatizare din pricina rarefierii oxigenului. Recent, atletul japonez Osamo Shimizu a făcut pe stadionul Zacatenco din Mexico o probă de acomodare și în același timp un test științific. El a alergat într-o cursă de semifond, purtînd o mască conectată la un sac cu aer pentru a se putea măsura consumul de oxigen la atleții neobișnuiți cu altitudinea de peste 2 000 m.

De asemenea, o specialistă suedeză, medic sportiv din Stockholm, și-a instalat la Ciudad de Mexico un mic laborator de cercetări pentru a studia la fața locului comportarea sportivilor la altitudine și efectele aclimatizării.

UN NOU GEN DE „SCHI PE APĂ"?

Nu. E doar o glumă pe care campioana de schi pe apă Barbara Clark din Cypress Gardens (Florida) și-a permis-o cu concursul unor prieteni și admiratori devotați. Într-adevăr, Jack Osborn și Ken White s-au arătat dispuși să i se agațeze în mod efectiv la picioare, ghidîndu-i drept schiuri vii.

BICICLETA CONTRA AUTOMOBIL

Despre cunoscutul ciclist francez Jacques Anquetil s-a scris în ultima vreme extrem de mult. Numeroase ziare i-au consacrat pagini întregi în care încercau să explice performanțele sale și, mai ales, ceea ce ele numesc „fenomenul Anquetil". Într-adevăr, performanțele realizate de acesta nu au mai fost atinse de nici un alt ciclist din lume : cinci titluri ale Franței cîștigate, două titluri ale Italiei și, recent, cursa Premiul Națiunilor.

Ultima dintre aceste curse a demonstrat că Anquetil nu este numai un rutier de mare clasă ci și un vitezist redutabil. Media sa orară pe cei 75 km, cît a măsurat parcursul, a fost de 47,669 km pe oră. Or, această performanță este superioară recordului lumii al orei (fără antrenament mecanic, deținut de la 23 septembrie 1958 de către Roger Riviere cu 47,347 km pe oră.

Pentru cele două recorduri exista o explicație tehnică acceptată de toți specialiștii . Riviere și-a montat la bicicletă o coroană cu 53 de dinți și un pinion cu 15 dinți. Acest lucru i-a permis ca la fiecare „călcătură" să avanseze cu 7,48 m. În cursa Premiul Națiunilor bicicleta lui Anquetil a fost prevăzută cu o coroană avînd 54 de dinți și un pinion cu 13 dinți, ceea ce i-a îngăduit acestuia să înainteze cu 8,87 m la fiecare călcătură. Dar un asemenea „pas" la o astfel de bicicletă constituie în sine o performanță deosebită, Anquetil fiind, din acest punct de vedere, singurul ciclist din lume care poate să reziste unui pedalaj atît de dur.

Performanța sa din cursa Premiul Națiunilor este greu de realizat chiar de un scuter sau de o motocicletă. Pentru a aprecia adevărata valoare a recordului lui Anquetil, revista „L'Express" a procedat la o experiență interesantă.

A doua zi după startul din cursa Premiul Națiunilor, dat din localitatea Auffargis, un Citroën 2 CV, avînd la bord doi oameni (șoferul și un cronometror) a plecat din aceeași localitate, urmînd traseul străbătut de cicliști. După primii 5 km parcurși fără a depăși viteza de 50 km pe oră, mașina avea $1^m 19^s$ întîrziere față de timpul realizat de Anquetil în ajun pe aceeași distanță. Cei 5 km următori au fost parcurși fără a se depăși viteza de 55 km pe oră : din nou un timp mai bun pentru ciclist.

Mașina a accelerat viteza la 60 km pe oră, sosind la kilometrul 25 (Rochefort-en-Yvelines) în $30^m 55^s$. Anquetil trecuse pe aici în ajun în $30^m 43^s$ (media orară 48,833 km).

Experiența a continuat, mașina alergînd cu 60 km pe oră. La kilometrul 40 ea reușise să ia un ușor avans. Cei 5 km următori au fost străbătuți fără a depăși viteza de 55 km pe oră ; următorii 5 km — cu 50 km pe oră. La kilometrul 50 (Chateaufort) mașina realizase $1^h 40^m 50^s$, Lui Anquetil îi trebuiseră cu 25 de secunde mai mult.

Dar porțiunea de la km 25 la km 50 a fost pentru Anquetil cea mai grea de parcurs. Ea corespunde cu punctul critic la 4 000 m al alergătorului pe distanța de 5 000 m.

Pînă în acest moment experiența a dovedit că pe un drum complet degajat a fost necesar să se ruleze cu o viteză de 55-60 km pe oră pentru a se putea realiza viteza cu care a pedalat Anquetil.

Care va fi însă situația dacă mașina va merge cu maximum de viteză ? Plecînd de la Chateaufort (kilometrul 50) cu viteza maximă posibilă, mașina a ajuns la Parc-des-Princes în $24^m 45^s$. Pe parcurs ea nu a întîlnit în cale decît un singur automobil (la Boulogne), nu a fost oprită de nici un semnal roșu, iar ceasul care indică kilometrajul nu a coborît niciodată sub 55 km pe oră. Pe multe porțiuni ale parcursului el a indicat chiar o viteză de 85-90 km la oră.

Timpul lui Anquetil pe același parcurs a fost de $29^m 07^s$, adică o viteză medie de 52,089 km la oră !

Pe aceeași distanță, dacă traficul ar fi fost normal (încrucișări cu alte vehicule, bariere de cale ferată, stopuri etc.) mașina nu ar fi putut ține pasul cu ciclistul.

Acesta este cel mai mare omagiu care poate fi adus lui Jacques Anquetil.

Constantin Popescu

Irina Hector

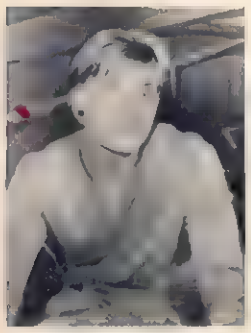

Ana Botan

Anca Lucrația

Rodica Florcianu

Ioana Dumitru

ÎN 56 DE MINUTE

Mai accesibil ca sportul aviatic dar oferind aceeași euforie a înălțimilor, iar pe deasupra beția vitezei și tonica savoare a brizei marine, iată un sport menit să cucerească toate sufragiile ! Cel puțin aceasta e părerea inițiatorului sportului cu zmeul, francezul Bernard Danis, pe care îl vedem în fotografie sosind în portul Dover cu „fantasticul" său vehicul, după ce a traversat cu succes și pentru a doua oară Canalul Mânecii (prima traversare a avut loc în toamna trecută). Remorcat de o barcă cu motor, Danis a efectuat parcursul în 56 de minute.

POVESTEA VORBEI

DIN INIMĂ

Pornind de la numele unor organe ori părți ale corpului omenesc, formăm cuvinte cu sensuri uneori destul de îndepărtate de punctul de plecare anatomic. Firește că pentru nimeni nu e o problemă să descopere legătura dintre **mână** și a **înmâna**, dintre **inimă** și **inimos**, dintre **frunte** și a **înfrunta**, **fruntaș**. De multe ori relația se lasă însă mai greu observată. De pildă, există numeroase cuvinte care au la bază numele inimii. Am amintit mai sus de **inimos**, dar acesta nu e singurul ; mai sînt și altele pe care le vom descoperi dacă ne vom aminti că medicii numesc centrul motor al circulației sîngelui **cord**. Pe latinește „inimă" se spunea **cor** (plural corda). De la **cor** s-a format cuvîntul latin popular **coraticum**, cu sensul de „curaj" (poporul a văzut în inimă sediul mai multor sentimente, printre care și îndrăzneala). În limba franceză **coraticum** devine **courage**, de unde în românește **curaj**. Același punct de plecare îl au cuvintele **concordie** și **discordie**. Oamenii uniți prin aceleași sentimente sînt în **concordie** (elementele componente sînt ambele latinești : con = împreună și cord = inimă). Opusul concordiei e **discordia**, neînțelegerea datorată sentimentelor, opiniilor divergente. În legătură cu **concordia** mai poate fi citat încă un cuvînt latin : verbul **concordare** = a avea aceleași sentimente, a semăna la fire. La acestea se adaugă sensul mai general „a se potrivi", care se referă la orice fel de însușiri, nu numai sufletești. De aceea am ajuns să spunem, de exemplu, că **informațiile martorilor concordă** sau că **datele nu concordă**. Cine ar zice că în expresii de acest fel se ascunde numele inimii ?

Sorin STATI

BUCUREȘTI

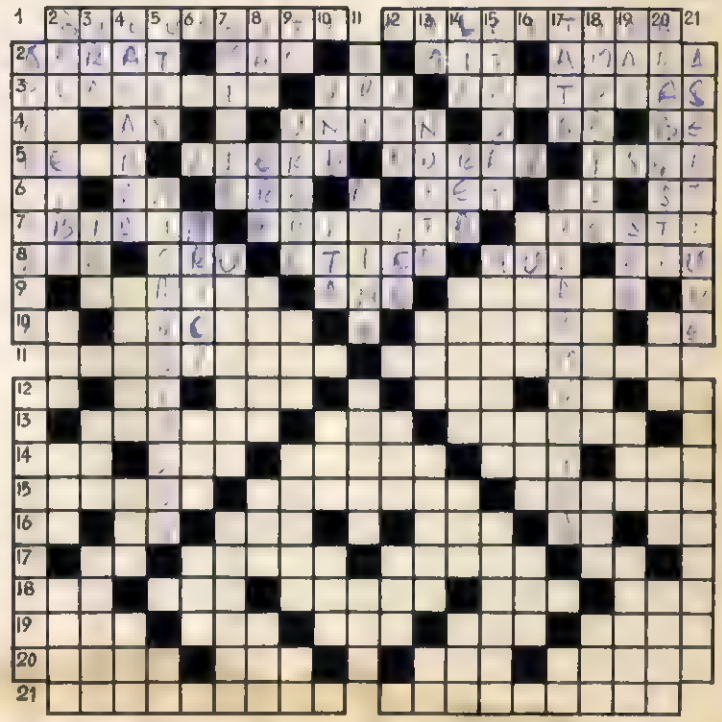

ORIZONTAL : 1) Capitala noastră iubită — Străvechi cartier și nume de spital bucureștean. 2) Un lac cu gust, lîngă Brăila — Floare roșie, al cărei nume îl poartă mai multe străzi din București — Povestea cu Bucur ciobanul — Stațiune balneară în regiunea București. 3) Aluat pregătit — În Munții Dornei și la grădina zoologică — Bucur ciobanul (dim.). 4) Zar la table — 1965 — Grădina în care își „spunea" cupletele Ionescu — Primele noțiuni — Onomatopee în turma lui Bucur ciobanul. 5) Monedă braziliană — Compozitor român — Vorba lui Pristanda — Mare pictor și grafician român. 6) Sînt — Posed — Epocă — Fără adaosuri — Fol ! — Liniște ! 7) Certat — Cartier bucureștean cu nume glorios — Comună în raionul Galați. 8) La „Bîlfuteria" — Jumătate de crustă ! — Morală — Zero — Urmaș. 9) Ogoare — ... Ipătescu, eroina al cărei nume îl poartă un bulevard din București — Piață în București, la capătul bulevardului anterior. 10) Pronume — Ascultători — Un fel de vioară — Înainte de ME. 11) Într-un vechi cîntec se spune că „Cine-o bea nu se mai duce... " — A molipsi. 12) Calciu — Cămăși rustice — A fost odată — Fată cu talent muzical — Ocaua mică ! — Constantin Herescu. 13) Ramură a muzicii, căreia îi aparțin melodiile „În Bucureștiul iubit", „Podul Grand" etc. — Dîmbovița — Ceferist. 14) Povară de porumb — Părăsesc — În București există cele ale Libertății — În romanul lui Maupassant e frumos și cuceritor — Sat în raionul Satu-Mare. 15) Conducător al unei universități — Instituție artistică pe cheiul Dîmboviței — Harnice. 16) Ore ! — Argint — Literă grecească — Localitate în S.U.A. — Abia ! — E grozav ! 17) În rebus e de categorie pană — Eveniment istoric menționat de numele unei piețe și al unui splai din București — Folosită la fracturi — Cam gol ! 18) Jucător de fotbal bucureștean — Ceasuri — Cele de fotbal sînt marcate de obicei prin cuplaje pe stadioanele din București — Diminutiv de față — Aur (pop.). 19) Bucureștean de exemplu — Provoc — Măsuri agrare — Le întîlnim numai pe acele străzi bucureștene pe care există linii de tramvai — Dar. 20) Nemișcat — Sfîrșit de traseu la I.T.B. — Acela — Poet român contemporan. 21) Încercuire — Cartier ce se oglindește în propriul său lac, mîndrie a noii urbanistici bucureștene.

VERTICAL : 1) Fricoase — Vechi cartier bucureștean unde se va construi Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej". 2) Un bulevard care poartă numele unui mare istoric și revoluționar român — Umedă — Necesar vieții — Nași. 3) Aclamație — Articol (abr.) — Sui — Țară arabă. 4) Leșfer (înv.) — Acceptat — Nu mai zic nimic — Un nerv trunchiat ! 5) Poet român contemporan — Specialist într-un domeniu de cercetări științifice, cum ar fi de exemplu cel ce constituie obiectul Institutului de inframicrobiologie bucureștean — Pronume. 6) Tricou — Fluviu în Elveția — A dușmăni. 7) Sînt multe la postul de radio București (sing.) — Cuprinde tot — Marele compozitor în a cărui memorie s-a creat un muzeu pe Calea Victoriei. 8) Bucureșci din raionul Brad — Unitate de lucru mecanic — Din neamul lirilor (fem.) — Prefix medical — Artere importante de circulație citadină, cum sînt Victoriei, Grivița, Rahovei ș.a. 9) Tudor Ciortea — Felicitare — Fir — A se ivi — Pere ! 10) Singur — Ață — Dispune — După Delta... 11) Cenușiu — Elan — Teatrul liric din Capitală — A lucra pămîntul. 12) Lovitură — Diminutiv de față — Poemă de V. Hugo — ... mondia, congres mondial a cărui sesiune jubiliară a avut loc vara aceasta la București. 13) Stradă în raionul Grivița roșie (neart.) — Sărbătoare în familie — Covoraș — Vîrstă — Articol. 14) Onomatopee — Nu e bună — Curățat — Articol — Chemare telefonică. 15) Imobil înălțat — Cunoscut teatru bucureștean — Vorbește multe și mărunte. 16) Revistă bucureșteană de probleme internaționale — Nume de fată — Bere englezească.. 17) Părinte — Așezămînt artistic din București care poartă numele marelui Enescu — Cută ! 18) Blocuri de locuințe — Diminutiv masculin — Baston de biliard — Personaj legendar asemănător lui Bucur ciobanul, despre care legendele spun că ar fi întemeietorul orașului Iași. 19) Dromader — În drum spre sfat ! — Horă de albine — Vestit han din București de altădată. 20) Cal de rasă — Floreasca de exemplu — Plasă de prins pește — Instituție care organizează spectacole și turnee artistice. 21) Afirmație — Lac și parc bucureștean.

P. I.

Dezlegarea jocului „CĂLĂTORI ȘI CĂLĂTORII", apărut în numărul trecut

ORIZONTAL : 1) AMUNDSEN — MILESCU. 2) NANSEN — MARCO POLO. 3) TRA — COR — N — REUNI. 4) AI — CAPITALE — ROMA. 5) RACOVITA — A — VAREL. 6) C — ESA — AURIFERE — E. 7) TAHITI — TINERI — DC. 8) ILOT — RAU — INN — PAS. 9) CAV — CER — CC — ELENA. 10) AR — ARA — SOIA — ASAN. 11) MAGELLAN — DOCT — D. 12) VADIT — ORSOVA — AAR. 13) A — AGASA — TREZI — SI. 14) SUPE — ARCA — REALI. 15) CLOAMBA — NAS — LEAC. 16) OIS — AL — STRABON — O. 17) STERADIAN — IMENS. 18) NE — VITAN — OPRI — IM. 19) I — SIN — CASTA — TINO. 20) KATAEV — ITALIA — AN. 21) IRAN — ALAI — TE — O — A. 22) TAT — ARO — EMINESCU. 23) IMINENTA — AN — PORT. 24) NAVIGA — ALPINISTI.

cadran INTERNATIONAL

MIRACULOASELE OCEANE

Se afirmă că astăzi cunoaștem mult mai multe lucruri despre vecina noastră cosmică Luna sau despre roșiaticul Marte decît despre străfundurile oceanelor pămînteene. Dar — și citîm pe savanți — oceanele sînt viitorul nostru și omul planetei e obligat să le cerceteze în aceeași măsură ca și spațiul cosmic.

Trei sferturi din suprafața Pămîntului e dominată de apele acestor continente lichide și tot trei sferturi din bogățiile acesteia sînt ascunse sub uriașele ei calote translucide. Sîntem atît de bogați și încă nu știm ! De cîțiva ani nenumărate expediții științifice întocmesc harta reliefului din adîncuri și se presupune că în următorii cinci ani bugetul afectat cercetărilor oceanografice, pe plan mondial, va atinge plafonul celui afectat expedițiilor spațiale.

Era cuceririi miraculoaselor oceane a început. Mai întîi investigarea adîncurilor a pornit de la suprafață ; este cunoscută, spre exemplu, activitatea pe acest plan a navei oceanografice sovietice „Vîteaz", printre participanții la una din expedițiile acesteia aflîndu-se și un om de știință român, prof. Pora. Apoi cercetătorii au pornit să cunoască adîncurile... la fața locului. Precontinent III și Sealab II — laboratoare cufundate în nemărginitul apelor — sînt experiențe care îi învață pe oameni cum să trăiască și să muncească acolo unde lumina abia se bănuiește și unde tăcerea e tot atît de profundă ca și în vastele oceane cerești. Tot spre oceane și-au îndreptat ambițiile unele societăți americane specializate în echipament spațial : „North American Aviation", „Westinghouse" și „General Motors". Adîncurile au început să aîte în oameni tot mai mult dorința de a cuceri abisurile talasiene. „General Dinamics" construiește un submarin care va trebui să transporte trei oameni la 5 000 metri adîncime. Un vehicul asemănător va lansa și „Lockheed".

De unde aceste cercetări febrile la care asistăm ? Oamenii de știință afirmă că oceanele sînt în măsură să furnizeze omenirii toate proteinele de care are nevoie. În lumea specialiștilor circulă o expresie puțin neobișnuită: „Fermă marină". Este vorba de așa-numitele creșcătorii de pești în apele libere ale oceanului. Să-l citîm pe profesorul Revelle de la UNESCO, după care unele locuri de pe coasta Perului constituie „pășuni veșnic verzi tot atît de productive pentru viața animală ca și cele mai bogate pămînturi negre din Ucraina". Dar cele care au dezlănțuit această cursă a prospectării oceanelor sînt bogățiile minerale. Se știe că Japonia scoate din minele sale submarine o cincime din producția sa de cărbune și două milioane de tone de fier. 16% din petrolul lumii se extrage din subsolul oceanic. Cele mai productive mine de diamante sud-africane (800 000 carate) se află sub valuri. Recente cercetări au dus la descoperirea în apele Malayeziei și ale Thailandei a unor importante zăcăminte de staniu, iar de-a lungul coastelor Indiei — a unor bazine de fosfați. La rîndul său, mediul biologic al oceanelor este capabil să furnizeze însemnate materii prime pentru antibiotice și medicamente.

I. CORIBAN

B.B.C.-UL ȘI LABURIȘTII

Cabinetul laburist și societatea britanică de radio și televiziune B.B.C. se află în conflict. Cauza acestuia o constituie atitudinea critică și chiar ostilă față de laburiști manifestată de B.B.C. Lucrurile au ajuns pînă acolo încît — după cum se exprimă Georges Andersen într-un articol pe această temă în ziarul parizian „Combat" — „șeful guvernului majestății sale a crezut necesar să intervină personal".

„Chiar cu puțin înainte de vacanța parlamentară — se scrie în articolul amintit — primul ministru, într-un răspuns la o interpelare, precizase punctul pînă la care cabinetul său și el însuși respectă independența B.B.C.-ului în ciuda faptului că acesta primește din casa de bani a statului un «dar» de un milion de lire anual.

Cu acel prilej, pe culoarele palatului Westminster s-au auzit numeroase murmure de nemulțumire. Într-adevăr, nu sînt puțini acei deputați care consideră că B.B.C.-ul nu ține în suficientă măsură seama de concepțiile cabinetului actual în materie de politică externă...

Totuși, în acest domeniu nici un om de stat britanic, oricare ar fi rangul, prestigiul și influența sa, nu ar îndrăzni să dea instrucțiuni și nici măcar «sfaturi». Lucrurile stau cu totul altfel atunci cînd este vorba de politica internă. Fapt este că Harold Wilson a cerut de curînd, respectînd toate cerințele protocolului, ca radioul și televiziunea britanică să respecte egalitatea dintre tory și laburiști".

Iată acum — în relatarea ziaristului francez — și cîteva din acuzațiile concrete aduse B.B.C.-ului de cabinetul Wilson: „1) În cursul interviurilor, membrii guvernului laburist sînt interogați pe un ton agresiv.. Răspunsurile miniștrilor conservatori au fost însoțite de comentarii favorabile, în timp ce miniștrii laburiști sînt contrazișși, li se pun «întrebări-capcane», așa cum s-a întîmplat în timp ce Robin Day interoga în fața microfonului pe George Brown, ministrul economiei.

2) B.B.C. nu i-a permis lui George Brown să prezinte succesele guvernului laburist în ultimii ani, în ciuda acordului semnat de toate partidele în 1948, cu privire la dreptul de a se adresa națiunii. Totuși, era pentru prima dată cînd actualul guvern înțelegea să facă uz de acest drept. În schimb, cabinetele conservatoare ceruseră și fuseseră autorizate să facă uz de acest drept de 91 de ori între 1951 și 1964.

3) Înaintea alegerilor de la 15 octombrie 1964, cînd laburiștii se aflau încă în opoziție, ei au solicitat de patru ori cîte 10-15 minute ca să poată prezenta poporului tezele lor : în 1952 în probleme de politică economică, în 1953 în probleme de agricultură, în 1956 în problema Canalului de Suez și în 1959 cu privire la apărarea națională. Doar declarația cu privire la Suez a fost autorizată, iar celelalte trei au fost respinse.

4) B.B.C. a angajat recent în calitate de comentator independent pe Nigel Lawson, «eminența cenușie» a partidului conservator, cunoscut ca autor al discursurilor publice ale lui sir Alec Douglas Home înaintea alegerilor din 1964".

Guvernul laburist — se arată în încheierea articolului din „Combat" — „speră că după întoarcerea directorului general al B.B.C.-ului, Hugh Greene, din Republica Sud-Africană, observațiile lui Harold Wilson vor fi o dată pentru totdeauna luate în considerație și guvernul majestății sale nu va mai fi tratat «cu brutalitate» de către societatea națională de radiodifuziune".

TUNELUL ARPA-SEVAN

Stînca solitară ce străjuiește malul sudic al pitorescului Lac Sevan și pare veche ca Pămîntul a fost martora întregii istorii a acestui lac de munte — una din podoabele Armeniei Sovietice

Cînd Armenia a pășit pe calea industrializării, Lacul Sevan i-a devenit sursa cea mai sigură și bogată de energie electrică. Pe Razdan, unicul rîu care izvorăște din Sevan, au fost construite, pe rînd, o serie de hidrocentrale, formînd o cascadă energetică ce dă lumină orașelor și satelor și viață uzinelor și sistemelor de irigare din Armenia. Prima hidrocentrală — o construcție monumentală cu săli în faianță și marmură, iluminate cu neon — se află ascunsă adînc în pămînt, la 100 metri sub Lacul Sevan.

Sevan și-a dăruit însă forțele cu prea multă generozitate. Apele lui cu sclipiri de smarald au început să se împuțineze.

În fața constructorilor s-a pus, așadar, problema găsirii unei soluții pentru menținerea nivelului lacului. Ca o primă măsură s-a renunțat la ultima parte a proiectului inițial. În al doilea rînd s-a hotărît săparea unui tunel care să lege Sevanul cu Arpa, unul din rîurile mai mari ale Armeniei — soluție de loc ușor de realizat, dat fiind că tunelul, lung de 48 kilometri, va trebui să străbată un uriaș zid de munți. Dar, o dată realizat, pe albia betonată a tunelului apele Arpei vor năvăli fără ajutorul vreunui mecanism și vor ajunge în Sevan, redîndu-i vigoarea de altădată.

Construcția tunelului a început în valea Arpei. Acolo, în inima Munților Caucaz, sub milioane de tone de piatră, s-a deschis gura neagră a tunelului, înaintînd tot mai adînc în masivul muntos.

Traseul proiectat se întretaie în drumul lui cu Rîul Eleghis, un mare afluent al Arpei, care va ceda și el „cauzei" Lacului Sevan o parte din apele lui. Traseul tunelului se împarte în două sectoare mari : Arpa-Eleghis — 18 km și Eleghis-Sevan — 30 km. În afara lucrărilor de la poalele munților, asaltul se dă și de sus, de pe culmi. S-a fixat locul a patru „puțuri" verticale care vor pătrunde în adîncul masivului pînă la nivelul viitorului tunel, de unde de la fiecare puț se va continua să se sape, în dreapta și în stînga, pe traseul tunelului.

Apele Arpei urmează să facă „joncțiunea" cu cele ale Lacului Sevan în 1970.

N. TENȚEA

Traseul viitorului tunel și cele patru „puțuri".

„VOCEA"

„Aș vrea să știi cît sînt de fericită că voi putea lucra la acest balet... Mi-ai redat plăcerea de a trăi și poate chiar mi-ai salvat viața. Mă simțeam pierdută..."

Rîndurile acestea, scrise de mare cîntăreață franceză Edith Piaf în timpul lungii sale boli, sînt un fragment din scrisoarea adresată dansatorului Pierre Lacotte.

Pentru a o ajuta să lupte împotriva bolii, împotriva descurajării, acesta îi propusese să colaboreze la crearea unui spectacol coregrafic-muzical, pe care îl voia închinat speranței și bucuriei.

Pierre Lacotte și Edith Piaf au lucrat timp de mai bine de trei luni împreună cu un grup de specialiști — compozitori, textieri, decoratori — care s-au adunat în fiecare zi la locuința cîntăreței, scrîind sub îndrumarea ei muzica și textele, stabilind în linii mari punerea în scenă, concepînd proiectele de costume și decoruri. Edith Piaf a fost de asemenea autoarea cuvintelor unuia din cele trei cîntece interpretate de dînsa — „Non, la vie n'est pas triste" — înregistrate în acea perioadă. Totul era aproape gata cînd, în toamna anului 1963, Edith Piaf a încetat din viață.

În semn de omagiu pentru memoria neuitatei cîntărețe, spectacolul căruia ea i se dedicase înainte de moarte a fost definitiv pus la punct, realizîndu-se apoi un lung-metraj pentru televiziune, difuzat în luna octombrie, cu ocazia comemorării morții ei, și intitulat „Vocea". Presa informează că în cursul primăverii anului 1966 spectacolul va fi prezentat pe una din marile scene pariziene.

D. S.

BOGĂȚIE ÎN NISIP

Bursele canadiene au cunoscut recent o vie efervescență. Președintele Bursei din Toronto a fost chiar nevoit să opreacă cotarea acțiunilor lui „Banff Oil Company" timp de cîteva ore. Cauza acestei agitații este declarația făcută de ministrul pentru afacerile nordului, Arthur Laing, precum că în zona lacului Rainbow situat în nordul provinciei Alberta, s-ar afla mari rezerve petrolifere (6-7 miliarde barile — aproximativ 1 miliard tone).

Declarația ministrului Laing nu relevă însă pentru prima oară imensele resurse petrolifere ale sus-amintitei provincii canadiene. Cu doar cîteva săptămîni în urmă, „Alberta Oil and Gas Conservation, Board" afirma că nisipurile din valea rîului Athabaska constituie unul din cele mai importante „rezervoare" petrolifere ale lumii — aci aflîndu-se aproximativ 700 miliarde barile petrol brut (98 miliarde tone).

Cercetările cu privire la nisipurile din valea rîului Athabaska — care se întind pe o suprafață de 31 000 kmp (aproximativ cît a Belgiei) — au început în anii postbelici. (De altfel, Canada, care a apărut în statisticile petroliere ale lumii în anul 1862 — cu o producție de 1 644 tone — și-a mărit simțitor extracția petrolieră abia în anii celui de-al doilea război mondial.) Deși în urmă cu cîțiva ani nisipurile siliceose din valea rîului Athabaska conțin hidrocarburi, nu se găsise metoda prin care acestea să poată fi extrase. În prezent specialiștii s-au oprit asupra unui sistem de flotație care separă țițeiul de rest. Astfel, la o producție zilnică de 11 000 barile (5 300 tone) — petrolul urmează să înceapă să curgă prin conducte în septembrie 1967 — se vor mai obține 375 tone sulf, 3 000 tone cocs și peste 50 000 tone nisip.

Așadar, după cît se pare, Alberta își merită caracterizarea apărută

Momentul readucerii la suprafață a lui „Precontinent III" după aproape patru săptămîni petrecute în adîncurile Mediteranei.

Vocea de atîtea ori sfîșietoare, de astă dată dătătoare de speranță și bucurie, o Edithei Piaf este protagonista întregului spectacol, iar prezența cîntărețel este vie sugerată cu ajutorul unor umbre.

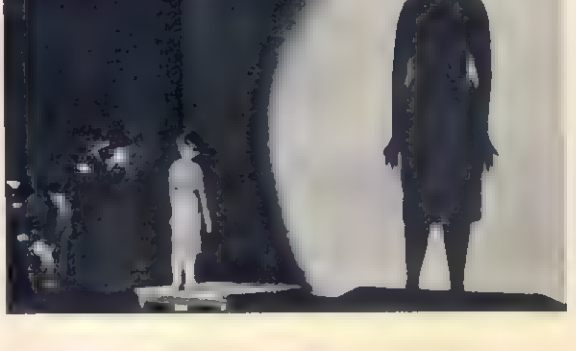

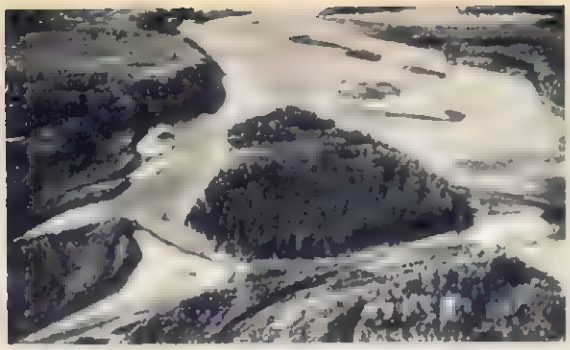

În valea rîului Athabaska.

în paginile ziarului „New York Times", care a apreciat-o ca fiind „cea mai bună bucată a Canadei".

I. CIOARĂ

alb. Pentru că, deși bunicul său era francez, bunica sa era de culoare. Iar în S.U.A. este de ajuns să ai un strop de sînge negru pentru a fi considerat în întregime negru. Și se știe ce înseamnă aceasta în statele din Sud !"

Ileana NICOLAESCU

UN RECORD SINISTRU

Pentru justiția statului Louisiana (din sudul S.U.A.) cazul nu depășește sfera banalului. Condamnîndu-l — la 23 martie 1953 — pe Edgar Labat la moarte prin electrocutare, autoritățile judiciare au pronunțat mai degrabă un verdict inspirat de tradiții rasiste decît de probele autentice. Presupus complice al unui viol, Edgar Labat așteaptă de doisprezece ani și șase luni, împreună cu acuzatul principal, să urce pe scaunul electric. S-a depășit astfel recordul sinistru al unei alte asemenea așteptări — cel deținut de Caryl Chessman (11 ani, 11 luni, 8 zile).

Faptele noi intervenite după darea sentinței atestă în favoarea lui Labat : principalul martor al acuzării declară că a „recunoscut" în Labat pe complicele acuzatului numai în urma presiunilor insuportabile exercitate de poliție ; o tînără afirmă că în timpul cît a fost comis violul Labat s-a aflat în tovărășia ei. Curtea de apel din New Orleans pare însă surdă la asemenea dovezi — ca și la celelalte, de altfel — aduse de apărare.

O relatare a presei occidentale adaugă un amănunt semnificativ pentru modul de funcționare a justiției sudiste. Pînă de curînd Labat era în corespondență cu o familie suedeză care a întreprins demersuri pentru restabilirea adevărului. Scrisorile primite din Suedia îi erau un adevărat sprijin moral. Și iată că printr-o depeșă oficială, expediată de directorul închisorii din Louisiana, prietenii din Suedia sînt încunoștințați că această corespondență trebuie să înceteze. Motivul ? „Schimbul de scrisori nu este permis decît între persoane de aceeași rasă".

Concluzia revistei elveține „L'Illustré" ne apare îndreptățită : „Labat este un negru, deși are pielea albă și ochii unui

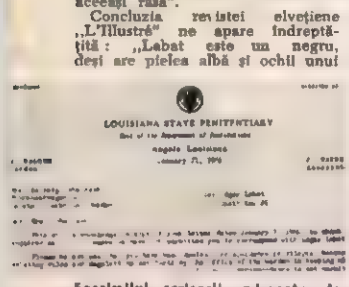

LOUISIANA STATE PENITENTIARY

Facsimilul scrisorii adresate de directorul închisorii din Louisiana prietenilor suedezi ai lui Labat, în care se afirmă fără echivoc că „schimbul de scrisori nu este permis decît între persoane de aceeași rasă".

CEASURILE ELVEȚIENE ȘI PIAȚA AMERICANĂ

De 35 de ani durează „conflictul ceasornicelor" dintre S.U.A. și Elveția. Periodic, tarifele vamale impuse ceasurilor elveține importate pe piața americană sînt majorate ; uneori, mai rar însă, ele au fost și puțin micșorate. Cititorii revistei noastre au mai fost informați cu privire la această problemă. În vremea din urmă au intervenit însă elemente noi. În momentul de față mai multe fabrici americane au declanșat o puternică ofensivă pentru a împiedica scăderea tarifelor cerute de industriașii elvețieni la nivelul celor existente în 1954.

Aceste firme americane, care controlează aproximativ 60% din vînzările de ceasuri pe piața americană, cer punerea produselor elveține sub embargou.

Pentru economia elvețiană exportul ceasornicelor are o deosebită importanță. Din cele 50 milioane ceasornice fabricate anual, mai mult de un sfert se exportă în S.U.A. Menținerea unor bariere vamale ridicate sau, ceea ce se cere în momentul de față, chiar sporirea considerabilă a taxelor ar provoca prejudicii și mai mari industriei elveține. Amintim că de la ultima mărire a taxelor vamale americane exporturile de ceasuri elveține au scăzut mult : de la 358 milioane de franci elvețieni în 1952 la 272 milioane în 1962.

În toată această afacere un lucru apare deosebit de ciudat. Trei din cele cinci mari întreprinderi americane care luptă pentru a închide piața americană ceasornicelor elveține produc o mare parte din produsele lor chiar în Elveția ! După cum afirmă ziarele elveține, „ele sînt membre ale industriei elveține". Pentru publicul larg elvețian apare de neînțeles cum este posibil ca asemenea întreprinderi „elveține" să facă jocul monopolurilor americane. De bună seamă că în această dispută sînt în joc asemenea interese, încît cele trei firme pot fi silite să adopte o atitudine ireconciliabilă cu interesele industriei elveține, industrie din care, după cum am văzut, fac și ele parte.

Presa elvețiană anunță că în cazul în care cercurile interesate americane nu vor înțelege să adopte o atitudine rațională în această problemă, Elveția nu va începe tratative în cadrul „rundei Kennedy" cu privire la scăderea tarifelor exporturilor americane în Elveția. Mai mult decît atît, oficialități elveține au lăsat să se înțeleagă că, în eventualitatea în care Elveția nu va căpăta satisfacție, se preconizează o reducere cu 30% a importurilor americane.

După cum se vede, Washingtonul are de ales între a-și potrivi ceasul după cel al Bernei sau a rămîne în urmă cu... 30%.

Eugen PHOEBUS

DIN NOU ACHESON

În cadrul unui interviu televizat, fostul secretar al Departamentului de Stat, Dean Acheson, actualmente unul din consilierii de frunte ai guvernului S.U.A. în domeniul politicii externe, a declarat : „Europa occidentală este dependentă de conducerea americană, pentru că acolo nu există nici o singură mare putere suficient de puternică pentru a prelua conducerea sau pe care celelalte state să fie gata să o urmeze". Așadar, conform concepției lui Acheson, în lumea occidentală nu au ce căuta relațiile dintre națiuni suverane egale în drepturi, aceste relații trebuind să se statornicească doar pe baza subordonării celor slabi în fața celui mai puternic. Or, nu trece zi în care să nu apară semne că în acea parte a Europei crosc presiunile cercurilor care consideră că țările lor se pot descurca fără „conducere americană" și că în general în lipsa ei nu simt nevoia ca altă putere atlantică să „preia conducerea". După Franța, cum semnala ziarul „New York Times", și în Anglia, la Congresul conservator, au luat cuvîntul personalități influente a căror platformă politică „se găsește în multe puncte în acord cu politica președintelui De Gaulle..." Printre acestea a fost remarcat discursul lui Enoch Powell, considerat titularul conservator în probleme militare. „New York Times" apreciază că eforturi pe această linie vor duce „la abandonarea oricăror relații speciale dintre Statele Unite și Anglia și... vor afecta bazele relațiilor anglo-americane". Există deci suficiente fapte care ar putea îndemna chiar și pe unii consilieri ca Acheson la mai multă prudență. Numai că nu aceasta e trăsătura caracteristică a fostului ministru de externe american. Cel puțin așa reiese din numeroasele lucrări memorialistice care abundă acum în Statele Unite și care într-un fel sau altul arată că ori de cîte ori în sferele înalte ale administrației americane au fost dezbătute acțiuni ce urmau a fi luate — fie că e vorba de Cuba, de Berlinul occidental, de relațiile interatlantice — îndărătul sfaturilor pentru o linie dură, pentru o politică înverșunată s-a aflat invariabil Dean Acheson. Și cînd ele au fost urmate, chiar în parte, lecția de istorie n-a întîrziat să fie furnizată de evoluția evenimentelor, noi eșecuri fiind înscrise la activul diplomației americane.

Ultima declarație a lui Acheson nu vine din senin. După cum ne informează comentatorul american Walter Lippman, în aceste zile în sînul administrației se conturează o vie controversă în legătură cu politica atlantică și mai ales cu relațiile cu principalele țări vest-europene. Declarațiile publice ale lui Acheson sînt doar ecoul sfaturilor pe care, evident, le dă în conclavuri secrete. Rămîne de văzut dacă va găsi suficienți susținători la Washington. Numai că în această privință cuvîntul hotărîtor îl vor avea aliații vest-europeni. Ei trebuie să spună dacă teoria „vidului" pe care administrația Eisenhower a încercat fără succes să o aplice în Orientul Mijlociu este potrivită pentru spațiul vest-european.

N. LUPU

La Londra (fotografia de sus), Stockholm (fotografia de jos) și în alte capitale occidentale au continuat să aibă loc demonstrații de protest împotriva agresiunii Statelor Unite în Vietnam.

Fosta tragedie a războiului impus de S.U.A. populației sud-vietnameze se ciclește parcă pe chipurile acestei familii din Vietnamul de sud „evacuate", sub paza unor soldați americani înarmați, dintr-o zonă unde se desfășoară acțiuni împotriva forțelor patriotice.

Într-un comunicat dat recent publicității, partidul sud-rhodesian Uniunea poporului african Zimbabwe (Zapu) — interzis de guvernul lui Ian Smith — a avertizat că în cazul în care guvernul rasist de la Salisbury va declara unilateral independența țării va fi constituit un guvern african în exil care „va cere sprijinul și recunoașterea sa internațională și va folosi toate mijloacele ce-i stau la dispoziție pentru înlăturarea regimului odios și ilegal al lui Smith". În fotografie : președintele partidului Zapu, James Chikerema, în fața unei hărți a țării sale, instalate în biroul de la Dar es Salaam (Tanzania) al partidului.

În semn de omagiu pentru cunoscuta actriță americană Mary Pickford (mijloc), care și-a început cariera încă în secolul trecut, la vîrsta de 5 ani, cinemateca franceză a organizat o prezentare specială a filmelor sale.

La Earl's Court din Londra firme producătoare de automobile din 13 țări expun ultimele modele.

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, sectorul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10—int.1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 26 lei ; 6 luni — 52 lei ; un an — 104 lei. Redactor artistic : Ion VULPESCU. În pag. 24 publicitate : fotografie de Sorin DAN.

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI | 41.505

Consumați vinul roșu,
tonic, reconfortant

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

45

Anul XIV nr. 45 (545) — 6 noiembrie 1965

COMERȚ
NU SE POATE FACE ORICUM

Pagini
din istoria spionajului

Spectator la San Siro

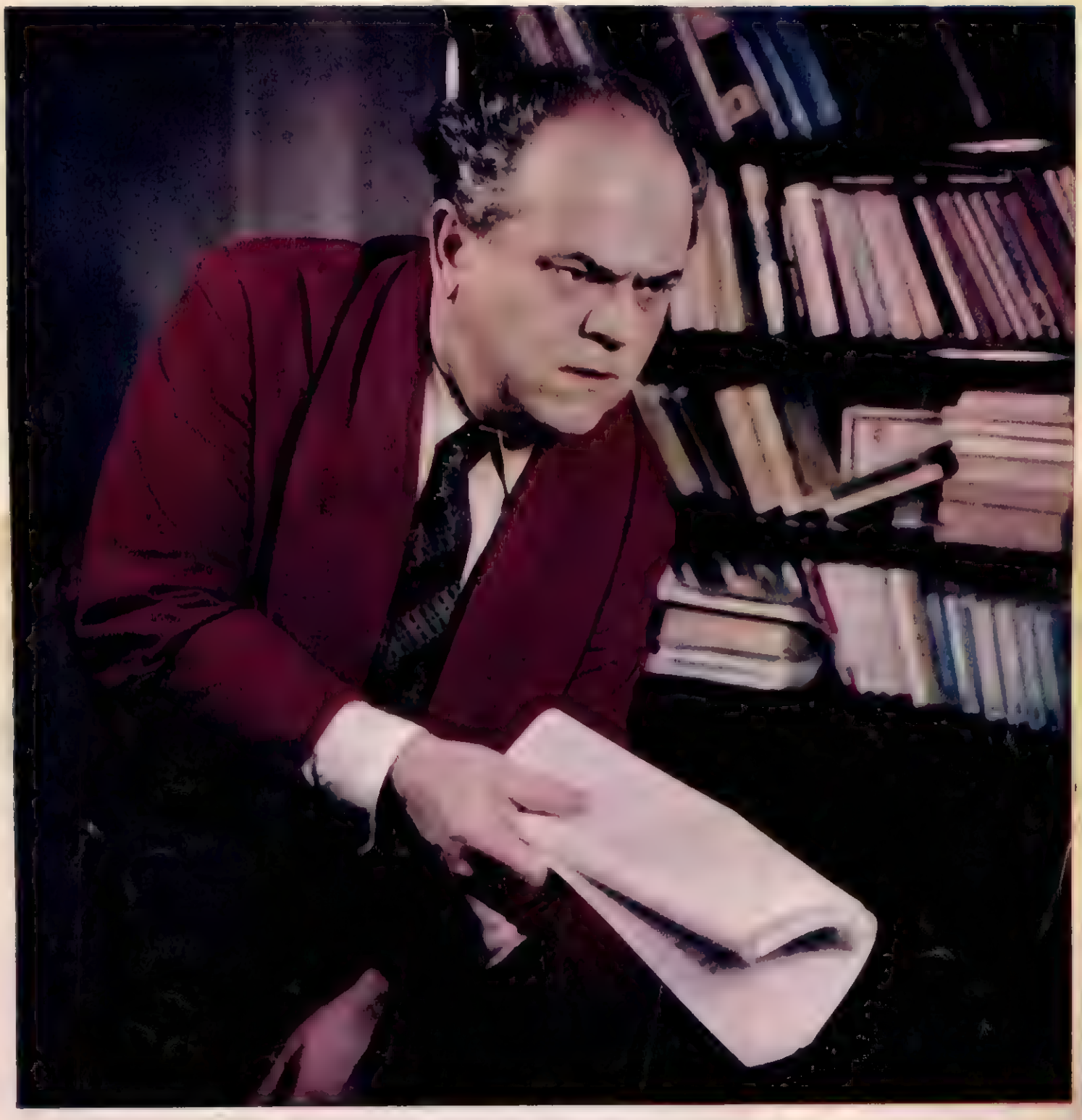

școala cu milioane de cursanți

În primăvara aceasta peste 440 de mii de oameni ai muncii din agricultură au terminat anul trei al învățământului agrozootehnic de masă. Ei constituie prima promoție care au o bună calificare în munciile agricole și în creșterea animalelor.

Acum cursurile agrozootehnice de masă s-au deschis din nou. Ne-am adresat tovarășului inginer Dinu Proca, consultant de specialitate în secția de învățământ și propagandă a Consiliului Superior al Agriculturii, rugîndu-l să împărtășească cititorilor în mod succint felul în care se vor desfășura cursurile agrozootehnice de masă în anul 1965-1966.

— Trebuie să precizez din capul locului că în organizarea și desfășurarea cursurilor se petrec o seamă de lucruri noi. În primul rînd se va prelungi perioada de predare. Datorită acestui fapt, nu se vor mai preda două lecții în fiecare săptămînă — ca în anii precedenți — ci una. Aceasta va avea bune consecințe în aprofundarea lecțiilor predate. În ce privește programul cursurilor, acesta a fost stabilit la 18-20 prelegeri, predîndu-se numai acele lecții care sînt legate de specificul unităților agricole respective. Aș vrea să mai fac o remarcă : ultimele prelegeri vor fi de sinteză și se vor axa pe problemele și măsurile agrozootehnice privind îndeplinirea sarcinilor planului de producție.

— Ce alt aspect nou puteți să ne înfățișați în legătură cu eficiența acestor cursuri ?

— În noul an de învățămînt s-au înființat la majoritatea unităților agricole loturi demonstrative. Subliniez că aceste loturi au un rol de seamă, întrucît cursanții au posibilitatea să aplice în producție cunoștințele însușite la cursuri.

— Ce material didactic ajutător se folosește în cadrul desfășurării cursurilor ?

— În vederea întregirii cunoștințelor, lectorii folosesc un bogat material didactic ajutător pus la dispoziție prin grija Consiliului Superior al Agriculturii. Au fost tipărite un număr însemnat de planșe pentru fiecare profil în parte ; se vor pune la dispoziția cursanților filme și diafilme documentare agricole și un bogat și variat material didactic privind muzeele de rase de animale, soiuri de plante, colecții de semințe etc.

— În ultima vreme au fost introduse în agricultură o seamă de mașini și utilaje noi Ați prevăzut și lecții speciale pentru cei care le vor mînui ?

— E bine că mi-ați pus asemenea întrebare. Precizez că toți mecanizatorii din S.M.T. și G.A.S. vor audia 8-10 lecții în care se vor preda caracteristicile tehnico-funcționale și de exploatare ale noilor mașini și utilaje agricole.

— La cursurile agrozootehnice de masă urmează sute de mii de oameni ai muncii din agricultură. Ce se întîmplă însă cu membrii cooperativelor agricole și cu alți lucrători din agricultură necuprinși în cadrul acestor cursuri ?

— Pentru aceștia s-au organizat în cadrul căminelor culturale cicluri de conferințe agrozootehnice care de asemenea vor fi axate pe profilul unităților agricole respective.

— Dar pentru țăranii cu gospodărie individuală ?

— Pentru aceștia se va organiza un ciclu de 8-10 conferințe pe probleme de creșterea animalelor, îngrijirea pășunilor naturale, cultura cartofului, pomicultură. Deci, în concluzie, se poate spune că într-un fel sau altul sînt cuprinși în diverse forme de învățămînt cea mai mare parte a oamenilor muncii din agricultură.

G. MUREȘAN

curier

de la 9 luminări de seu...

În toamna aceasta se împlinesc 150 de ani de la introducerea iluminatului public în Capitală. Începutul s-a făcut cu 9 luminări de seu, care „străluceau" în bezna nopților, pe podul Mogoșoaiei, de seara și pînă dimineața. La 6 iulie 1814, boierii Radu Golescu și Barbu Văcărescu adresau domnitorului o întîmpinare în care spuneau :

Pentru podoaba acestui pod al Mogoșoaiei, ni se pare că bine ar fi ca din capul podului și pînă la Curtea Veche, la fleșcecare 7 case, și de o parte și de alta, să se pună cîte un stîlp de un stînjen și jumătate și în capul stîlpului să fie cîte un felinar și pe toată scara să se pună în el cîte o luminare de seu.

Vodă Caragea a aprobat propunerea boierilor, dar ea n-a fost pusă „în lucrare" decît în toamna anului următor.

În zece ani sistemul s-a extins, felinarele cu luminări de pe ulițele Capitalei ajungînd de la 9 la peste o sută. În 1847 iluminatul se modernizase prin introducerea primelor lămpi cu „tilindre", în care ardeau „felurimi de oloiuri". La începutul anului 1861 luminarea și „oloiul" cedează locurile ocupate în felinare, petrolului. Un serviciu de iluminat public temeinic organizat apare în București în anul 1865, deci acum 100 de ani. Concesionarul, un anume Lazăr Semu, avea în grijă 2 405 „lampe fason de Hamburg", care ardeau cu un lichid încă puțin cunoscut pe atunci, numit hidrocarbură, extras din păcură — foarte răspînditul, mai apoi, petrol lampant — și care luminau, fiecare „cît nouă luminări de stearină", cum spune contractul aflat astăzi în Arhivele statului (2 359/1865). Aceste „lampe" au fost, la vremea lor, senzația Capitalei, numai că vîntul și ploile erau în continuă vrajbă cu ele, după cum aflăm dintr-un raport al comisarului culorii de Negru : **În ziua de 19 mai 1865, furtuna a distrus 428 de lampe, din care 112 numai în mahalaua Mănuleasa, pe străzile : Moștior, Romulus, Plantelor și Popa Soare.**

Cazul aerian a fost introdus la iluminatul public în anul 1871, cînd a început să funcționeze uzina Filaret, alimentînd cele 785 de felinare, într-adevăr strălucitoare, de pe marile străzi din București. Lămpile cu petrol au continuat totuși să funcționeze, paralel cu felinarele cu gaz aerian, pînă în anul 1923, deși între timp — din 1882 — se introdusese și cealaltă mare minune a iluminatului : electricitatea. Prima uzină electrică din București a fost instalată, în noiembrie 1882, pe Calea Victoriei, în locul unde se află astăzi Biblioteca universitară.

Lampă de petrol „fason de Hamburg".

Iluminatul public fluorescent s-a introdus în anul 1957, cînd s-au instalat primele tuburi pe fostul bulevard 6 Martie. Doi ani mai tîrziu, IDEB-ul a montat pe Calea Victoriei, în locurile unde acum un veac și jumătate pîlpîiau cele 9 luminări de seu, primele lămpi cu vapori de mercur.

Astăzi numărul punctelor luminoase existente pe căile publice, în piețele și în parcurile din Capitală, au trecut de 100 000. Din acestea IDEB-ul întreține 84 000 (51 500 becuri incandescente, 18 000 tuburi fluorescente și 14 500 baloane cu vapori de mercur). Restul îl constituie punctele luminoase din vitrine, de la intrările instituțiilor și întreprinderilor și din balcoanele imobilelor, care, toate la un loc, fac parte din ansamblul menit să înfrumusețeze nopțile Capitalei.

Ion MUNTEANU

ce este gama 2?

Numărul clădirilor înălțite de mari centrale termice crește de la an la an. Totuși, sînt situații cînd anumite construcții (industriale sau de locuințe) nu pot fi racordate la o rețea de termoficare. În astfel de cazuri problema încălzirii e rezolvată prin utilizarea de generatoare de căldură cu debite mici sau mijlocii. Din această serie de cazane face parte și grupul „Gama 2" (generator automatizat multifocar pentru apă — de 2 000 000 kilocalorii/oră).

Realizat după proiectul inginerilor Dan Berindan și Eugen Radu din cadrul Institutului de fizică atomică, generatorul „Gama 2" se deosebește radical de cazanele clasice caracterizate prin subansamble mari, gabarite incomode, randament scăzut, la care se adaugă și funcționarea neautomatizată. „Gama 2" s-a născut din necesitatea asigurării cu o sursă de căldură foarte concentrată a unuia din sectoarele de cercetare ale institutului.

Conceput la dimensiuni mici, avînd o pronunțată simplitate de construcție (un bloc unic care reunește toate elementele cazanului și permițînd arderea cu randament ridicat a combustibilului, noul tip de generator de căldură depășește cu mult proiectul inițial. Faptul că utilizează aproape integral căldura produsă (92-94% randament, adică cele mai înalte cifre realizate în prezent de instalațiile similare) îi oferă largi domenii de întrebuințare în sectoarele economiei (industrie, blocuri de locuințe, sere etc.).

Ceea ce formează caracteristica cazanului „Gama 2", automatizat pentru apă supraîncălzită pînă la 150° Celsius, este eliminarea focarului central și mărirea transferului de căldură în suprafețele active pînă la 65 000-70 000 kilocalorii pe mp și oră, fapt care-i permite să realizeze cu o suprafață de 9 ori mai mică (36 m²) debitul de căldură obținut de cazanele de construcție clasică.

Interesul pe care-l trezește generatorul caloric „Gama 2" a făcut ca el să fie de pe acum prevăzut în unele lucrări de ansamblu elaborate de institutele noastre de proiectări.

Paul TUTUNGIU

artă românească peste hotare

din nou la toulouse

Concursul internațional de canto de la Toulouse a adus, în vara anului trecut, reale satisfacții unor reprezentanți ai artei interpretative românești. Este vorba de doi tineri soliști : mezzosoprana Viorica Cortez-Guguianu și tenorul Ludovic Spiess care au cucerit — la probele respective — distincția cea mai valoroasă acordată în cadrul acestei prestigioase întreceri : Marele Premiu.

Artiștii noștri au lăsat o puternică impresie organizatorilor concursului din Toulouse, care le-au lansat recent invitația de a reveni, de astă dată ca oaspeți ai Teatrului de operă de aici.

Amintim că Ludovic Spiess a mai cucerit la un concurs internațional de canto din vara aceasta — cel de la Rio de Janeiro — Marele Premiu, premiul întîi la proba de tenori și premiul „Villa Labos" pentru interpretarea liedului brazilian, iar Viorica Cortez-Guguianu este deținătoarea Marelui Premiu, a premiului I pentru mezzosoprane și a premiului pentru cea mai frumoasă voce în competiție, a recentului concurs internațional de canto de la Hertogenbosch-Olanda. Iată-i acum pe cei doi tineri artiști în preajma debutului pe scena Teatrului de operă din Toulouse. Ei vor apărea, la 19 și 21 noiembrie, în două spectacole, susținînd în limba franceză rolurile principale din opera „Samson și Dalila" de Saint-Saëns. În pregătirile asidue pe care le-au făcut pentru însușirea cît mai temeinică a rolurilor, cele două spectacole cu „Samson și Dalila" în care au jucat alături de artiștii Operei române din Cluj le-au fost de un real folos.

Sandu NAUMESCU

Vedere de noapte din Bucureștiul zilelor noastre.

Muncitori la ferăstrău.

retrospectivă maxy

Retrospectiva lui M. H. Maxy se derulează ca un film cu „suspense" cerebral : pe firul epic al unei evoluții marcate de tendințele epocilor ante, inter și postbelice, se dezbate dilema lucidității în artă disputată între determinările realității obiective și cele intrinsec picturale. Cum se va suprapune perspectiva dinamică a artistului de cultură marxistă, pentru care arta e funcție socială și fapt istoric, cu perspectiva fixă a creatorului, căutător de cristalizare stabilă, înclinat spre permanențe, năzuind la durată ? Dilema aceasta Maxy și-a asumat-o, voluntar. După ce pendulează între imagini de un patetism introspectiv de tip expresionist (ca „Ilarie și Columba" sau alte compoziții) și imagini de speculație spațială de tip cubist-sintetic („Nud cu văi", „Peisaj" etc.) atenția noastră acostează, cu sentimentul unei limpezi dezlegări, la imaginile care încorporează cele două atitudini, spirit și plasticitate. „La ferăstrău", „Peisaj cu sonde I", „Piața Sf. Gheorghe în cîrje", „Bihard" sînt dramatice, impregnate de reflexie socială și înfăptuite într-un limbaj educat în principiile cubiste relative la tratarea spațiului. Rațiunea filozofică (întemeiată pe adresa socială) se exprimă deci prin rațiunea artistică (întemeiată pe reprezentarea metodică a spațiului în pictură) Clar, programatic, cu o pedagogie a imaginii ostilă, de fapt, ermetismului și caracteristică avangardei progresiste, Maxy, pictînd, manifestă o conștiință (socială) și o retină (organic originală). Operele lui de frunte și prestigiul lui în viața artistică se întemeiază pe acest postulat care afirmă practic bivalența esențială, ireductibilă, a operei de artă — expresie socială și totodată expresie individuală. De cîte ori se abate de la această logică. opera sa cade ori în pitoresc (fie și sold, ca „Fluturi și fluturi") ori în construcții strict decorative („Construcțiile" din 1923 și 1929), plasate într-o anume conjunctură intelectual-mondenă, la acea vreme, deci fatal desuetă, Dar, sub specia duratei, profilul artistic al lui Maxy se încheagă din gesturile lui critice de pictor care-și apără independența în mod egal de scleroză academică și de joc gratuit refuzînd șabloanele conformismului ca și pe cele ale nonconformismului, negînd negațiile iconclaste, discernînd scrupulos libertatea artistică de anarhia artistică și (dincolo de

Billiard.

aroganța aparentă a unui limbaj pedant, fără expansiuni cromatice), urmărind căldura comunicării umane cu o asiduitate care nu se rușinează nici de sentimentalism, nici de inconsecvențele stilistice, nici de retorică, ci numai de indiferență, obtuzitate și dezertări. Pe acestea, Maxy le respinge polemic, opera lui purtînd pecetea necesității și a inteligenței artistice.

Anca ARGHIR

magistrala albă

Sorbită din spărtura de munte prin care curge susurînd, apa de izvor devine în tot mai multe cazuri un bun al orașelor. Faptul e posibil, datorită unor lucrări (desfășurate după o schemă constructivă cunoscută încă din timpul vechilor civilizații sumeriene sau romane, dar purtînd cu pregnanță amprenta cuceririlor tehnicii contemporane) destinate să conducă la mai mari distanțe apa cu calități potabile necesară centrelor intens populate

În curînd, la Craiova va începe să curgă în robinetele instalațiilor din clădiri apă de izvor. De la poalele Mehedinților (comuna Isvarna), pulsînd în vena de beton cu un debit de 1 300 litri pe secundă, apa izvorului va parcurge un drum de 115 km Construcția „magistralei albe" (supranumele e de proveniență locală) a atins în prezent kilometrul 100, ceea ce reprezintă circa 17 000 tuburi de beton precomprimat, cu diametrul de 1 metru, 600 000 metri cubi pămînt excavat, un important volum de alte lucrări. Relieful pietros, cu sinuoase capricii de nivelment, din porțiunea inițială a magistralei, ca și necesitatea traversării unei zone mlăștinoase din lunca Gîlortului, au cerut constructorilor un important tribut de efort. Acțiunea, menită a asigura predarea înainte de termen a lucrării, continuă.

T. PAULIAN

dunărea e aproape...

În momentul de față, pe șantierul marelui combinat siderurgic „Gheorghe-Gheorghiu-Dej", care se înalță la Galați, se află în lucru principalele obiective prevăzute în proiect. Ultima construcție începută este hala de pregătire a lingourilor, ale cărei fundații s-au pus săptămîna aceasta.

În imensul patrulater, cu o suprafață de 732 ha, care găzduiește combinatul, se înalță cea mai mare hală industrială din țara noastră, destinată laminorului de tablă groasă — obiectivul cel mai avansat de pe șantier. Aici lucrările aferente primului flux tehnologic sînt în curs de finisare. Imaginea construcției respective se conturează și mai clar luînd cunoștință de cîteva dimensiuni, pe care ing. Tănase Bărbulescu, unul dintre specialiștii în asemenea clădiri, le-a comunicat cititorilor noștri : lungimea halei 800 m, lățimea 138 m, înălțimea 28 m de la sol, fără a socoti adîncimea spațiului subteran, unde se află sectorul de gospodărire auxiliară a laminorului Sub cupola imensă a halei (cu un spațiu care ar fi suficient pentru 20 de terenuri de fotbal), agregate uriașe, avînd în total o greutate de 24 000 tone, sînt gata să înceapă probele. De altfel, pe șantierul gălățean totul pare uriaș : laminorul de 1 700 mc, fabrica de aglomerare a minereurilor și oțelăria, aflate în plină construcție.

Se execută o rețea de șosele betonate, cu o lungime totală de 200 km, și o altă de cale ferată, măsurînd peste 300 km. Un vast sistem de conducte, tuneluri, colectoare și canale încolăcite în toate sensurile sub pămînt, se întind pe zeci de kilometri. La 18 m sub pămînt, echipe speciale creează matca unui adevărat fluviu freatic, avînd un debit de 11 mc pe secundă. Ce înseamnă acest debit ? Dacă Siretul ar fi deviat spre combinat, apele sale abia ar putea echivala cu o treime din cubajul respectiv. Dar Dunărea este aproape..

Marele combinat industrial va fi legat de Galați, printr-un viaduct — arc de beton lung de 1,2 km și lat de 22 m — catapultat direct peste vale în noul și frumosul cartier al orașului, Țiglina. Pe viaduct vor trece trenuri, autovehicule, pietoni.

Alte cifre statistice, calculate acum, se adaugă cotelor șantierului gălățean : circa 20 milioane mc de pămînt excavat, 60 000 tone de construcții metalice montate, 6 000 km de cabluri electrice instalate.

Gh. BRĂTESCU

un nou exploziv minier

La Institutul de cercetări miniere se desfășoară o intensă activitate pentru modernizarea aparaturii și tehnologiilor folosite în industria extractivă pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă din mine. Recent, aici a intrat în faza de folosire industrială noul tip de exploziv — A.M.1 menit să sporească gradul de siguranță al „pușcărilor" executate de mineri. Spre deosebire de explozivii folosiți pînă acum la noi în țară (în majoritate aceștia aveau în compoziție, ca substanță de bază, nitroglicerina, unul din aceștia fiind astralita) A.M.1 are o compoziție aparte. El se prepară din materii prime ieftine (azotat de amoniu și. motorină) oferind o putere de derocare aidoma astralitei, putînd fi preparat chiar la gura minei. Noul exploziv prezintă o deosebită siguranță în manipulare, putînd fi încărcat mecanic și neavînd nevoie de instalații de depozitare speciale. Folosirea lui în toate lucrările de excavații miniere aduce o economie de peste 70 milioane lei pe an. Tot în cadrul institutului mai sus pomenit s-a realizat și aparatura pentru încărcare mecanică a noului exploziv care contribuie la realizarea unui randament la nivelul celor mai ridicați parametri.

P. PETCU

În ce anotimp ne aflăm? Toamnă? Iarnă? Cine știe... În orice caz, s-a deschis patinoarul „23 August".

memento

muzica

■ Mircea Cristescu are săptămîna aceasta o misiune dificilă. El apare — la distanță de trei zile — la pupitrul principalelor orchestre simfonice din Capitală : Filarmonica „George Enescu" (6 și 7 noiembrie — Ateneul Republicii Socialiste România) și la orchestra simfonică a Radioteleviziunii (11 noiembrie), Studioul Televiziunii. Primul program cuprinde — în exclusivitate — lucrări din repertoriul contemporan (T. Olah, B. Bartok, S. Prokofiev). Soliști : Ștefan Ruha și Cornel Bănățeanu. În celălalt program — muzică de C. Țăranu, Gershwin și Brahms. Solist: pianistul belgian N. Sluzny.

■ Amatorilor de muzică ușoară le sugerăm ultimul concert în București al formației engleze de muzică ușoară „The Playboys". Fidelii folclorului au și ei un prilej de satisfacție : concertul orchestrei de muzică populară „Barbu Lăutarul", dirijată de Nicu Stănescu. Dintre cei 12 soliști, cîntăreți și instrumentiști selectăm doar cîțiva : Angela Moldovan, Maria Lătărețu, Traian Lăscuț-Făgărășanu, Damian Luca (Ateneul Republicii Socialiste România).

■ Valentin Gheorghiu, Ștefan Gheorghiu și Radu Aldulescu, membri ai „Trio-ului român" atît de apreciat și în concertele de peste hotare, cîntă (10 noiembrie în sala Mică a Palatului) într-un program deosebit de atrăgător din Beethoven, Schubert și Pascal Bentoiu (o primă audiție).

■ Un talentat dirijor austriac, Gustav Koslik, apare la Teatrul de operă și balet (8 și 11 noiembrie) conducînd spectacolele „Rigoletto" și „Trubadurul" de Giuseppe Verdi.

televiziune

DUMINICA 7 NOIEMBRIE. În jurul orei 9.15 : **Transmisiune de la Moscova.** Aspecte de la parada militară și demonstrația oamenilor muncii cu prilejul zilei de 7 Noiembrie ■ Două meciuri atractive: **Rapid-Știința Timișoara** și **Dinamo-Petrolul** și doi tineri interpreți de muzică ușoară : **Lili Bulacel** și **Cristian Popescu** ne invită în fața televizorului la emisiunea **Duminica sportivă**, începînd de la ora ... 13. Treaba gospodinelor cum să se descurce cu masa de prînz ■ Filmul românesc consacrat de un prestigios premiu internațional **Pădurea spînzuraților** (19.20) (continuă luni la 21.30) ■ Urmăriți transmisiunea de la Moscova a unui **Program artistic** prilejuit de sărbătorirea zilei de 7 Noiembrie (21.00)

LUNI 8 NOIEMBRIE. Emisiunea **Vă place muzica ?**, adresată doar tineretului, o recomandăm cu căldură tuturor vîrstelor. Instructivă fără a fi doar didactică, distractivă fără a fi doar amuzantă, ea ne oferă întîlniri cu mari opere muzicale, iar de această dată — prin mijlocirea peliculei — și cu mari artiști ai baghetei (19.15) ■ Genul publicistic al anchetei a pătruns și la TV. Obiectul : noutăți științifice din lupta împotriva cancerului (20.25) ■ Tînărul dar cunoscutul nostru violonist **Ștefan Ruha** ne oferă un recital, acompaniat la pian de Ferdinand Weiss (21.00) .

MIERCURI 10 NOIEMBRIE. Obișnuita seară de teatru ne aduce pe micul ecran **Fatima de sub ulmi** de Eugene O'Neill cu Toma Dimitriu, Mircea Cojan, Emanoil Petruț, Marcela Rusu ș.a. (19 30). Nu credem că telespectatorii vor avea ceva de cîștigat vizionînd acest spectacol calificat ca mediocru (cel puțin) de critica noastră de specialitate. Păcat !

Mai ales că televiziunea ne-a învățat cu bune seri de teatru.

JOI 11 NOIEMBRIE. Un film realizat de televiziune își propune o incursiune în viața și opera lui **Alexandru Odobescu**, cărturarul nostru cu multiple preocupări : proză, arheologie, istorie. Așteptăm cu interes această experiență a televiziunii care ar putea fi punct de plecare în realizarea de portrete ale unor oameni ilustri din trecutul poporului nostru (20.00) ■ Prin intermediul Arhivei naționale de filme sîntem invitați de un titlu tulburător : **„Western" clasic și parodii clasice la „Western"** (20.15) ■ Ascultați-o pe apreciata noastră soprană **Teodora Lucaciu** într-un recital (21 30)

VINERI 12 NOIEMBRIE. O singură recomandare pentru această seară : **Atlas folcloric**, în care ne vom întîlni cu vestiți artiști populari din Dăișoara, Comana de Jos și alte comune din raionul Rupea (21.15).

SÎMBĂTĂ 13 NOIEMBRIE. Nu uitați o emisiune de prestigiu a micului ecran : **Teleenciclopedia** (20 00) ■ A doua întîlnire din această săptămînă cu Alexandru Odobescu. De data aceasta, vizionînd ecranizarea cunoscutei sale nuvele **Doamna Chiajna** cu cîțiva interpreți valoroși în frunte cu Irina Răchițeanu (21.05) ■ **Sfîntul** (orice alte recomandări fiind de prisos, vă indicăm doar ora : 22 10).

cinema

■ A FOST ODATĂ UN MOȘ ȘI O BABĂ. Grigori Ciuhrai **(Al 41-lea, Balada soldatului, Cer senin)**, care ne dăruiește un film la cîțiva ani, dar niciodată o realizare oarecare, ci o operă ce nu poate fi uitată, este din nou prezent pe ecranele noastre cu o emoționantă povestire despre prețul fericirii și al demnității umane. Interpreta bătrînei, Vera Kuznețova, a fost distinsă la Festivalul de la Cannes 1965 cu o menționare specială.

■ PRIMA ZI DE LIBERTATE. Transpunere pe ecran a cunoscutei piese a scriitorului polonez L. Kruczkowski. Regizorul, un cineast reputat, Aleksander Ford **(Strada hotarului, Tinerețea lui Chopin, Cei cinci din strada Barska, Cavalerii teutoni)** nu a scăpat de toate pericolele ecranizării unei piese de teatru, dar poate că nu asta interesează în primul rînd, ci forța dezbaterii etice despre demnitate în condiții deosebite. În distribuție — actori cunoscuți : Tadeusz Lomnicki **(Atentatul)**, Beata Tyszkiewicz **(La noapte va muri orașul, Vizita președintelui, Yokmok)**.

■ A treia săptămînă pe ecrane (poate sta și în continuare, să-l vadă toată lumea) : UNCHIUL MEU, al francezului Jacques Tati; fără doar și poate, prin Tati, comedia modernă trăiește noi zile de aur.

■ I-a fost cuiva dor de LAFAYETTE, filmul cu pretenții de superproducție pe care l-am găzduit cu un an și jumătate în urmă și-l reluăm acum ? I-a fost nu i-a fost, vrem nu vrem, iată-l din nou pe ecranele noastre, și încă pe panoramicul de la Patria. De ce ? Pentru că îl întîlnim aici pe Orson Welles ? Atunci de ce nu s-a ales un alt film al marelui cineast american

■ ȘOARECELE DIN AMERICA. La început a fost un roman, mai mult decît bun, al lui Jaques Lanzman despre viața de infern din minele boliviene. Un regizor francez despre care s-a vorbit destul de mult, mai mult decît merita, J. G. Albicocco, l-a adus pe ecran secîndu-l de orice formă și frumusețe. Păcat ! Întîlnim însă doi interpreți care fac totul ca să salveze filmul : Charles Aznavour și Marie Laforêt.

■ 800 DE LEGHE PE AMAZOANE. Jules Verne ecranizat în Mexic. Atîta tot (regizor : Emilio Gómez Muriel, dintre interpreți amintim pe Carlos Lopez Moctezuma cunoscut din **Maciovia, Rio Escondido, Celito Lindo**).

Charles Aznavour

cartea

■ Pe lîngă numărul apreciabil de partituri și alte lucrări, Editura muzicală a Uniunii compozitorilor scoate din ce în ce mai multe (am vrea și mereu mai substanțiale) cărți de muzicologie (monografii, amintiri, însemnări, vieți ușor sau prea mult romanțate etc.). Dintre ultimele notăm : *Leonard* de Th. Bălan ; *I. D. Ionescu de la „Iunion"* de Ioan Massoff (este vorba de cîntărețul pomenit de Caragiale în „O noapte furtunoasă", la vremea lui celebru oarecum) ; *Traian Grozăvescu* de Mira Demeter-Grozăvescu și I. Voledi ; *Cîntărețul-artist...* de Nicolae Secăreanu și *Drumul meu și cîntecele mele* (1900-1950) de Maurice Chevalier, volum tradus în românește de Mihai Berechet și Dinu Bondi. Încît, și prin intermediul cuvîntului, muzica și oamenii ei pătrund tot mai mult în masă.

■ Este de semnalat cartea lui N. Barbu despre *Aglae Pruteanu* apărută la Editura Meridiane (220 pag. 8,50 lei).

■ A apărut în vitrine cu mare întîrziere (după cele cîteva sute de exemplare trase astă-iarnă, cînd autorul mai trăia) volumul I de *Opere* de George Călinescu. Volumul cuprinde primul său roman — *Cartea nunții*. Ni se promit pe curînd și volumele 2 (cuprinzînd creația poetică de la volumul *Poezii* din 1936 și pînă la *Lauda lucrurilor* din 1963, precum și cîteva inedite) și 3 și 4, în care vom regăsi romanul *Enigma Otiliei*.

■ În două volume, E.P.L. publică *Istoria ieroglifică* a lui Dimitrie Cantemir (colecția „Scriitori români"). Ediția este îngrijită de P. P. Panaitescu și I. Verdeș, semnatari și ai unui serios studiu instructiv.

■ În colecția „Biblioteca școlarului" a Editurii tineretului a reapărut *Țiganiada* lui I. Budai-Deleanu. Textul a fost stabilit de regretatul profesor J. Byck, iar prefața și notele finale poartă semnătura lui Romul Munteanu.

■ Eminescu este din nou prezent masiv în librării. La Editura pentru literatură au apărut volumele II și III de *Opere alese* îngrijite de acad. Perpessicius, care le și prefațează și adnotează. De asemenea, aceeași editură a reeditat un volum de *Poezii*, iar Editura tineretului a scos un alt volum de *Poezii* (în colecția „Diamant", cu un cuvînt înainte de acad. Mihai Beniuc).

■ Ediția a II-a a cărții lui Petru Comarnescu despre pictorul *Luchian* (colecția „Oameni de seamă") a reapărut într-o formă substanțial revăzută.

■ Lăudabilă editarea cărții lui G. Boccaccio — *Viața lui Dante*, apărută în traducerea lui Ștefan Crudu (cu un cuvînt înainte și note ale aceluiași)

■ Două volume de *Teatru* ale lui Sofocle : *Electra, Aiax, Trahiniencle, Filoctet, Oedip rege, Oedip la Colonos* și *Antigona*. Traducere din limba greacă, note și indice de George Fotino. Prefață de D. Marmeliuc (Biblioteca pentru toți).

discul

■ Uvertura *Leonora nr. 3* de Ludwig van Beethoven ocupă ambele fețe ale discului ECC-378. Regretatul dirijor George Georgescu, în fruntea orchestrei simfonice a Filarmonicii de stat „George Enescu", a realizat o interpretare magistrală, plină de culoare și dramatism. Imprimarea și presajul ne oferă o calitate superioară a sunetului.

■ Un alt disc al colecției cuplează două lucrări oarecum apropiate în timp, dar diferite în esență. Ceaikovski și Strauss ! „Valsul imperial" interpretat de orchestra simfonică din Innsbruck, condusă de Robert Wagner, și valsul din suita de balet „Frumoasa din pădurea adormită". În execuția orchestrei simfonice a Filarmonicii naționale din Varșovia, dirijate de cunoscutul Witold Rowicki, reprezintă două culmi ale genului (ECC-577).

■ Tenorul Ion Piso, în plină glorie a vocii, înregistrează pe alt disc din colecție (ECC-576) un mic recital de arii de operă, nu numai celebre, ci și foarte populare : „Questa o quella" și „La donna e mobile" din Rigoletto. Pe cealaltă față a discului „Recondita armonia" și „E lucevan le stelle" din Tosca. O interpretare și o imprimare de zile mari.

plastică

■ Sala Dalles : expoziția de acuarelă a artiștilor din U.R.S.S. Acuarela este o artă dificilă : cerînd precizia tușei și grația fanteziei, e atrasă egal către descripție minuțioasă și către vag subtil. Să prețuim ponderata conciliere a acestor extreme în creația acuarelîștilor sovietici, acolo unde rotația scrupuloasă a trăsăturilor obiective din natură e nuanțată prin sublinierea sugestivă a impresiilor personale. Rezultă imagini exacte ale unor reprezentări lirice, prin care cele mai inspirate lucrări se disting de corectitudinea pasivă a celorlalte și reflectă caractere tradiționale ale școlii sovietice de pictură a peisajului.

Vasilica Tastaman

teatru

PROFESORUL DE FRANCEZĂ. Tudor Mușatescu este prezent la Teatrul satiric-muzical „C. Tănase" cu o comedie ai cărei eroi sînt liceeni dintr-un oraș de provincie de odinioară. Situații, replici spirituale, agreabile, „mușatisme". Din păcate, din punct de vedere artistic spectacolul e realizat deficitar, cu o fantezie săracă și un umor debil. Dintre interpreți, foarte puțini depășesc granițele unor prezențe revuistice. Cele cîteva melodii ale lui H. Mălineanu sînt de efect, în schimb decorul obosește ochii prin stridența culorilor. Așteptăm de mult un reviriment artistic în genul deficitar, al comediei muzicale.

O CRIMĂ PASIONALĂ de Ionel Hristea în premieră pe țară la Teatrul de stat din Reșița. Un text dramatic insuficient realizat artistic, pendulînd între genul polițist și piesa de idei, cu dese implicații livrești. Spectacolul e regizat de actrița Cornelia Iurașov-Gheorghiu și cuprinde în distribuție pe Cristian Pîrvulescu, Maria Vodă, Iuliana Doru etc.

Benedict Gănescu, scenograf. Caricaturistul Benedict Gănescu semnează un spiritual și totodată funcțional decor de teatru la piesa AULULARIA de Plaut, în spectacolul montat de Ion Maximilian la Teatrul de stat din Galați.

NIMIC DESPRE REVISTĂ. Spectacol în premieră la Teatrul muzical din Brașov. Text și regie : Barbu Dumitrescu. Citind un cronicar teatral local, spectacolul se remarcă prin „cumințenie". Cam puțin pentru fantezia care se cere într-un spectacol de revistă.

Rețineți pe agenda dumneavoastră spectacole ca : OAMENI ȘI ȘOARECI, TROILUS ȘI CRESSIDA, CLIPE DE VIAȚĂ, LUNA DEZMOȘTENIȚILOR, SCAUNELE, JOCUL IELELOR.

Păpuși. O agreabilă premieră la Teatrul de marionete din Arad : cunoscutul basm al lui Creangă — POVESTEA PORCULUI. Regia Cristian Frangopol. Remarcabilă scenografia semnată de Zizi Frențiu.

Mai mult... ritm în prezentarea noilor premiere anunțate de către teatrele bucureștene „Lucia Sturdza-Bulandra", Național și „Ion Creangă". Nu ar strica de loc.

Notă. Redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în programarea spectacolelor.

COMERT
nu se poate face oricum

ANCHETA NOASTRĂ

O lecție de verificare a cunoștințelor, în magazinul-școală al Grupului școlar comercial din București.

— cum sînt pregătiți viitorii vînzători din unitățile comerciale —

— Mai aveți și alte imprimeuri ?

— Desigur ! Vă servesc imediat.

— Dar culorile n-or să iasă la spălat ? Tare mă tem...

— Nici o grijă ! Pentru vopselele indantren, garantez eu !

— Bine, atunci împachetați-mi.

Un dialog obișnuit, unul din nenumăratele dialoguri dintre cumpărători și vînzători. L-am auzit în magazinul de galanterie și parfumerie de pe bulevardul Muncii din București. Vînzătoarea care-l susținea se numește Aurica Popescu și este absolventă a școlii profesionale comerciale.

— Aveți pardesie din tricot oașerat ?

— Ce-i aia ? — întreabă un chip surprins care aude pentru prima oară de minunea asta.

— Am citit în ziar că au sosit la magazinul dv. Cum, nu știți nimic ?

O ridicare din umeri, neputincioasă, face de prisos orice altă întrebare. Scena aceasta nu s-a petrecut la un magazin mic dintr-o stradă oarecare, ci la cunoscuta unitate-model ce desface confecții pentru femei din bulevardul Magheru.

Și iată un alt dialog, surprins de astă dată la magazinul de confecții „Modern" (tot din București).

— Un palton, vă rog.

Vînzătoarea îi scoate pliotisită din raft și-l oferă.

— Ce se mai poartă acum ?

— De toate.

— Croiala asta este modernă ?

— Da !

Un da monosilabic și o față de om plictisit nu pot însă convinge. Cumpărătoarea se uită la preț. Este acceptabil, ba chiar mai mic decît se aștepta. Faptul îi dă de gîndit (ah, psihologia cumpărătorului !).

— Ce fel de stofă este ?

— Stofă !

Reacția a fost rapidă. Cumpărătoarea, astfel lămurită, a plecat fără să mai zică nimic. Și, desigur, fără să cumpere.

Ne întîlnim nu de puține ori cu asemenea aspecte. Și ne întrebăm : du ce oare unii vînzători nu știu să-i atragă pe cumpărători ? De ce afișează o rece indiferență ? Să fie oare o chestiune de temperament sau doar o comportare de moment? (Nu totdeauna omul poate să zîmbească ca un automat, înțelegem.) Dar de ce nu sînt la curent cu noutățile, cu ce se produce atît la noi cît și peste hotare ? De ce nu știu să recomande un produs ? Și de ce (acest lucru nu se mai referă la vînzători) apar reclame de genul „Cumpărați pantofi la magazinele de specialitate" (doar n-o să-i cumpărăm la farmacii !) ? Din toate aceste întrebări și din multe altele asemănătoare s-a născut ancheta noastră.

TEORETIC, BINE, DAR OARE E DE AJUNS ? EXISTĂ O PSIHOLOGIE A CUMPĂRĂTORULUI !

Ideea că oricine poate face comerț („ce mare filozofie e !") s-a perimat de mult. Meseria de vînzător presupune o calificare, cere multe și variate cunoștințe (nu e atît de simplă cum pare la prima vedere), cere chiar virtuți : răb-

Elisabeta MORARU

(Continuare în pag. 6)

Ce mai aveți nou? — Iată o întrebare des întîlnită la magazinul „Muzica" și care nu rămîne fără răspuns. Cei doi tineri sînt încîntați de felul în care recomandă tov. Lia Oprescu discurile noi apărute.

dare, cinste, amabilitate, finețe psihologică.

Cele 13 școli profesionale comerciale existente trimit în fiecare an rețelei de magazine forțe proaspete, întărîtoare.

— Deosebirea dintre lucrătorii calificați în școli și cei lipsiți de această pregătire este evidentă — ne-a spus unul dintre interlocutorii noștri, tovarășul Ioan Dăncilă, director comercial al O.C.L. textile-încălțăminte din Sibiu. Primii știu să țină o evidență clară, să facă o bună recepție calitativă a mărfii, să calculeze mai repede.

— Dar ce le lipsește pentru a fi socotiți vînzători excelenți?

— De cele mai multe ori cunoașterea psihologiei cumpărătorului și comportarea față de el în funcție de această psihologie.

O întrebare asemănătoare am adresat-o și tovarășei Georgeta Pană, șefă de etaj la magazinul „Victoria" din București. Din discuție s-a desprins că absolventele școlilor profesionale comerciale știu multă teorie, în domeniul merceologiei mai ales, dar sînt slab pregătite în ce privește recomandarea mărfurilor.

— N-au un gust format și nu știu să-i sfătuiască pe cumpărători. Ba mai mult: stau și așteaptă ca aceștia să li se adreseze, și foarte rar îi întreabă — așa cum s-ar cuveni — „Ce doriți? Cu ce vă putem servi?" Aceste constatări le-am comunicat cadrelor didactice de la Grupul școlar comercial București într-o consfătuire organizată din inițiativa conducerii magazinului nostru, direct interesată să primească cadre cu o înaltă calificare.

— Aveți multe vînzătoare cu școala profesională?

— Multe. Unele dintre ele chiar foarte pricepute. Mergeți la raionul de confecții, la etajul IV, să vedeți cum servește Elena Bucur. E îndrăgostită de meserie. Știe să recomande mărfurile în așa fel încît aproape nimeni nu pleacă fără să cumpere.

Am fost. Elena Bucur era înconjurată de un grup mare de cumpărătoare. Toate voiau să fie servite în același timp. Stăteam și mă minunam: „Cum de reușește să le răspundă tuturor?" Avea un vocabular plin de amabilitate și convingere: „Vă vine bine pardesiul, linia e adecvată siluetei. E parcă turnat pe dv.!" Sau în cazul cînd măsura nu era cea potrivită: „Dacă umerii-s buni, lungimea se poate modifica".

Am întrebat-o într-o clipă de răgaz:

— De cîți ani ați absolvit școala?

— De 12.

— Și de la început ați știut să ghiciți din ochi talîle cumpărătoarelor?

Elena Bucur rîde.

— Da de unde! A trecut multă vreme pînă am cîștigat experiență.

— V-am auzit vorbind despre modă. De unde cunoașteți linia ei actuală?

— Particip la unele omologări și la contractări. Bine ar fi să fiu chemată la toate omologările.

— Aveți eleve la practică, le ajutați?

— Da, am două eleve.

— În ce constă practica elevelor? — am întrebat-o apoi pe tov. Georgeta Pană.

— Elevele asistă la primirea mărfii, învață cum se preia, cum se ține evidența, cum se întocmește bonul. Restul, fiecare ce prinde.

E clar. Și la teorie, și în practică accentul cade pe anumite laturi (merceologie, pregătirea matematică), neglijîndu-se altele tot atît de importante (servirea, conduita, formarea gustului).

DAR CE PĂRERE AU PROFESORII? AJUTĂ MANUALUL DE MERCEOLOGIE LA FORMAREA GUSTULUI?

— Ce să-i învățăm pe elevii noștri mai întîi? Timpul e atît de scurt!

— În anul doi insistăm asupra orelor de practică, a căror eficiență rămîne însă discutabilă.

— Ne vin în general copii slab pregătiți.

Discuția aceasta are loc în biroul tovarășei Iuliana Balteș, director adjunct de studii al Grupului școlar comercial din București.

Întrebăm:

— În școala dv. sînt formați și viitorii merceologi, tineri care au studii medii. Ne-ar interesa cum este educat gustul lor, căci ei ne aleg hainele, pantofii, mobila, nenumăratele obiecte necesare vieții cotidiene. Depindem adeseori de ce le place sau nu le place lor...

Prof. Georgeta Bembea: În cadrul obiectului merceologie (atît la școala profesională cît și la cea tehnică) insistăm și asupra laturii estetice a mărfurilor.

Redacția: Credeți că-i suficient?

G. Bembea: Orele de merceologie, la care se adaugă cele de dirigenție și vizitele în unele secții de creație ale fabricilor ni se par că se completează reciproc.

Ni se dă apoi spre consultare un program al orelor de dirigenție în care sînt incluse teme despre frumos: „Frumusețea orașului nostru", „Frumosul în natură", „Frumosul în viața de familie", „Frumosul în literatură, muzică, plastică". Subiecte general valabile, care contribuie poate la lărgirea orizontului elevilor dar care în nici un caz nu pot înlocui noțiunile de estetică legate direct de viitoarea lor muncă.

Ce află elevul despre culori — să zicem — la cursul de merceologie? În manualul „Merceologia produselor textile-încălțăminte" (editat în 1965), care poartă semnătura profesoarelor Georgeta Bembea, Răspop și Valeria Ciordaș, sînt doar cîteva rînduri la paragraful „Proprietățile optice ale mărfii". Și de ce să ne mai mirăm cînd întîlnim vînzători sau chiar merceologi care habar n-au despre legile de armonizare a culorilor? Manualul de merceologie descrie proprietățile generale ale mărfurilor (din punct de vedere chimic și fizic), dă indicații cum să fie apreciată calitatea lor (lucru pozitiv), se referă la sortimente și insistă mult asupra tehnologiei de preparare. Elevul află de exemplu că: „urzirea este operația prin care firele de pe mosoare și bobine se trec pe un sul numit firul de urzeală". Cu ce devine mai instruit în specialitatea sa viitorul vînzător dacă i se spune în galop cîte ceva, la modul citat mai sus, despre depănare, urzire, încleiere, năvădire? În schimb, nu învață un lucru elementar întîlnit în practica comercială: cîți metri de stofă trebuie pentru un costum, o rochie, o fustă, un palton. Am văzut-o la practică pe eleva Ioana Popescu (la „Magazinul noutăților") foarte stînjenită că nu putea răspunde acestor întrebări. În schimb, era informată asupra „părților principale ale războiului de țesut" (despre care n-o întreabă nimeni)! Pagini întregi din manual nu cuprind decît înșiruirea denumirilor unor mărfuri care azi se numesc „Tosca", „Rita", „Trifoi", „Gina", peste șase luni vor fi botezate alt fel, iar peste doi ani, cînd elevul va absolvi școala, se vor chema cine știe cum. Pe ici, pe colo, se face cîte o aluzie și la modă. La capitolul pălării se constată că acestea au „diferite forme și culori în funcție de modă, sezon, vîrstă și destinație". Nimic în plus. În schimb, la capitolul confecții pentru copii se dau detalii. Citim: „Rochițele din catifea uni se compun din corsaj, fustă, mîneci și guler. Corsajul se încheie la spate cu nasturi (probabil că așa se nasc canoanele!? — n.r.), mînecile sînt scurte și bufante"... Rochița aceasta de catifea e trecută astfel în rîndurile modelelor clasice!

Studierea manualului de merceologie ne-a întărit convingerea că în școlile profesionale și tehnice comerciale educația gustului elevilor nu este corespunzătoare.

„Educația estetică ar trebui introdusă în programul de învățămînt ca disciplină aparte" — a ajuns la concluzie și prof. Georgeta Bembea, iar prof. Iuliana Balteș, directoarea de studii, a considerat binevenită propunerea noastră de a se apela uneori — pentru diverse prelegeri — la specialiști din afară: arhitecți, artiști plastici, creatori de modă.

„SÎNTEM CONȘTIENȚI DE LIPSURILE EXISTENTE"

ne-a spus profesorul Ion Anghel din serviciul de învățămînt al Ministerului Comerțului Interior. Lucrătorii

din comerț nu cunosc psihologia cumpărătorului și au încă multe de învățat pentru a-și forma gustul.

— De ce nu introduceți în programele de învățământ, ca discipline aparte, psihologia și educația estetică ?

— Le vom introduce. Anul acesta am obținut aprobarea Ministerului Învățământului pentru includerea în program a limbilor străine. Este o veche doleanță a noastră (vînzătorilor din centrele turistice le este absolut necesară cunoașterea unei limbi străine). În școlile profesionale și tehnice comerciale continuăm de fapt ceea ce elevii au început în licee. Majoritatea învață franceza. Or, ținînd seama de numărul mare de turiști care vorbesc germana, am avea nevoie și de vînzători care să cunoască această limbă.

După cîte am înțeles din convorbirea cu tovarășul Anghel (fără ca el să ne fi mărturisit direct) colaborarea cu serviciul de resort din Ministerul Învățământului merge cu pași de melc : într-un an se cîștigă aprobarea pentru o materie, în următorul se duc tratative pentru introducerea altor îmbunătățiri. Înțelegem reținerea tovarășilor din învățămînt — nu vor să încarce programul. Dacă s-ar face însă o analiză temeinică, s-ar vedea că unele materii ar mai putea fi concentrate, lăsînd loc includerii altora.

„OMUL CÎT TRĂIEȘTE ÎNVAȚĂ" CE FACEM ÎNSĂ CU „TIMPUL" ? INIȚIATIVE INTERESANTE

Creșterea volumului desfacerilor de mărfuri a dus la înmulțirea magazinelor în toate orașele țării. Nevoia de cadre fiind mare, în comerț au intrat și oameni care n-au avut o pregătire specială în acest domeniu. Pentru ei se organizează cursuri de calificare. Pregătirea școlară a cursanților este însă eterogenă : unii au 4 clase, alții 7, alții au absolvit liceul.

— Pe mine, de pildă, nu mă interesează matematica — ne spunea Doina Ganea de la cursul pentru vînzători de mobilă (tînăra e absolventă de liceu). Aș dori să ni se vorbească despre decorațiunile interioare.

— Vă place munca în comerț ?

— Foarte mult ; cere gust, răbdare, ești mereu la curent cu noutățile ce apar.

Merceologul Ana Ienciu din Sibiu, o femeie cultivată, cu gustul format, ne-a spus :

— Aș urma cu plăcere un curs de scurtă durată, dar să ne vorbească oameni bine pregătiți, nu diletanți.

— Despre ce ?

— O, sînt multe lucruri noi. Îmbinarea culorilor, de pildă, nu mai este așa cum o știam pe timpuri. Am vrea să fim la curent cu linia modei, să aflăm ce materiale noi au mai apărut în textile (în țară, și peste hotare). Omul cît trăiește învață. Dar...

— Dar ?

— Timpul ! Nu ne ajunge timpul. Mă gîndesc mai ales la vînzătoare. Unele au și obligații familiale. Actualul orar al magazinelor nu le permite să mai învețe.

Despre orar ne-a vorbit și prof. Anton Dumitru din serviciul de învățămînt al Ministerului Comerțului Interior.

Prof. Anton Dumitru : Cunosc o vînzătoare bună, absolventă a școlii profesionale. Mi-a spus că abia așteaptă să-i expire contractul ca să-și caute alt serviciu. În comerț se lucrează și dimineața și după-amiaza, și orarul i se pare prea încărcat.

Redacția : Cum s-ar putea rezolva problema orarului ?

Anton Dumitru : Dacă se vor căuta soluții, se vor găsi. Magazinele cu două schimburi constituie, firește, rezolvarea cea mai fericită. Dar sistemul nu se poate generaliza, nu este economic. De ce oare, însă, toate unitățile de pe o arteră comercială — cum este de pildă Lipscaniul — să se deschidă și să se închidă la aceeași oră ? Nu ar fi prefenabil — atît pentru vînzători cît și pentru cumpărători — ca unele magazine să-și înceapă programul la orele 9, iar altele la 11 ? Eu cred că vînzătoarele ar saluta un asemenea orar, căci în orele de dimineață și-ar putea rezolva treburile gospodărești.

Redacția : Orarul să fie cauza fluctuației cadrelor din comerț ? Am întîlnit la magazinul de mobilă „Apartamentul" o vînzătoare care a lucrat zece ani în comerțul alimentar. Mi s-a părut cam ciudat că acum vinde mobilă...

Anton Dumitru : Există multe cazuri asemănătoare și, într-adevăr, orarul e una din cauzele acestor mutări.

Redacția : În ce ramuri ale comerțului se organizează cursuri de specializare ?

Anton Dumitru : Pînă la sfîrșitul acestui an se va organiza la București un curs de specializare cu responsabilii magazinelor de prezentare și desfacere a mobilei. Programul cuprinde teme interesante : „Mobila și funcțiile ei", „Utilul și estetica mobilierului locuinței și a locului de muncă", „Evoluția stilurilor", „Constructori celebri de mobilă".

Redacția : Cine va preda aceste teme ?

Anton Dumitru : Ingineri și tehnicieni din direcțiile de resort. Avem intenția ca vînzătorii de mobilă să capete un rol activ. La cererea cumpărătorului, ei să poată merge acasă la el să-i dea sugestii de mobilare.

Redacția : Intenția e excelentă, o îmbrățișăm, dar ea implică — pentru a da rezultatele scontate — o mare grijă față de pregătirea vînzătorilor.

Anton Dumitru : Ne-am gîndit să rezervăm cîteva ore pentru un ciclu de lecții despre decorațiuni interioare și cu acest prilej să apelăm la specialiști. Un început în privința aceasta s-a făcut la cursul de specializare a vînzătorilor de jucării. Despre rolul educativ al jucăriilor a vorbit un pedagog, despre clasificarea lor în jucării educative și distractive un constructor de jucării...

★

Inițiativele sînt interesante. Eficacitatea eforturilor depuse pentru specializarea lucrătorilor din comerț le vom vedea după rezultatele lor practice. Fiecare dintre noi are această posibilitate. Doar sîntem cu toții cumpărători !

Elisabeta MORARU
Fotografii de Elena GHERA

COPERTA NOASTRĂ

Ștefan CIUBOTĂRAȘU
artist al poporului

MICROINTERVIU

— Ce v-a acaparat mai mult la ora de față, teatrul sau cinematografia ?

— Teatrul, exclusiv. Pregătesc pentru actuala stagiune două roluri care-mi cer o deosebită concentrare : e vorba de personajele din comedia lui Aurel Baranga „Sfîntul Mitică Blajinu" și din vodevilul lui Labiche „Caniota".

— Cît de blajin veți fi în prima piesă ?

— Atît cît poate fi un om care pătimește de pe urma năravurilor mai vechi sau „mai noi", ca să zic așa, ale unora. Comedia mi se pare deosebit de izbutită datorită unghiurilor îndrăznețe din care este privită viața celor din jurul nostru.

— Dar „Caniota" lui Labiche ?

— Este un vodevil — și prin aceasta o experiență cu totul nouă pentru mine.

M. MIHĂILESCU
Fotografie de Clara SPITZER

În fața bunăvoinței și răbdării vînzătorului — clientul cel mai cusurgiu e dezarmat.

FILM

Jane Fonda, fiica cunoscutului actor american Henry Fonda. O vom vedea, nu peste multă vreme, în comedia „Duminică la New York", realizată de Peter Tewksbury.

„A cui e vina?" că acest copil se află părăsit într-o gară.

VIAȚA FĂRĂ ARTIFICIU

CU FLORICA HOLBAN DESPRE ANCHETA SOCIALĂ ȘI FILMELE SALE VIITOARE

În ultima vreme s-a discutat mult despre valoarea anchetei sociale în filmul documentar. „A cui e vina?" se pare că a lansat o modă. Tot mai mulți documentariști sînt atrași de acest gen și încearcă să-l abordeze într-un mod cît mai original. Pe această temă am avut o discuție cu regizoarea Florica Holban.

— Deși critica a subliniat reușita filmului dv., s-au auzit și unele obiecții, legate mai ales de formula prin care ați realizat ancheta.

— Mai întîi vreau să fac o precizare. Nu sînt pionierul acestui gen cinematografic la noi, cum s-a spus. Prima anchetă este conținută de documentarul „Casa noastră cea o floare", iar aproape în același timp cu mine a lucrat și Mihai Dimitriu filmul „Mîine începe azi". E vorba deci de trei filme care folosesc aceeași modalitate de investigație a realității. Dar numai de atît, pentru că cele trei filme sînt foarte diferite unul de celălalt. Fiecare a abordat un alt aspect al vieții noastre contemporane, fiecare are metoda sa de desfășurare a anchetei, fiecare poartă pecetea personalității realizatorului respectiv. Eu am ales o formulă și — indiferent dacă a plăcut sau nu criticilor — țin și acum la ea. Nu din subiectivism, ci pentru că am vrut să respect întru totul adevărul (aceasta e menirea documentaristului), să surprind viața fără artificiu, omul fără mască. Sînt total împotriva anchetelor cinematografice cu întrebările cunoscute dinainte de erou.

— Vreți să vă explicați punctul de vedere?

— Sînt adepta documentaristului răbdător, care studiază îndelung omul și mediul în care trăiește, care îl urmărește în cele mai diverse împrejurări, filmează fără ca aceștia să știe, iar la montaj are atîta peliculă, încît poate selecționa atitudinile caracteristice. Sînt împotriva înscenărilor, creării artificiale a unei împrejurări în care omul a reacționat revelatoriu. Aceasta necesită însă un timp îndelungat de realizare a filmului, aparatură specială și mulți, foarte mulți metri de peliculă, condiții pe care, din păcate, studiou nu ni le poate încă oferi. (Sîntem încă nevoiți ca pentru unele imagini să folosim un număr limitat de metri de peliculă.) De aceea în „A cui e vina?" am ales formula întrebare-răspuns, cu atenție la reacțiile pe care le provocau întrebările. În nici un caz n-aș fi admis ca acești copii să afle că sînt filmați.

— Vă gîndiți să mai întreprindeți o anchetă filmată?

— Da. În momentul de față este un gen care mă pasionează. Și nu cred că este o modă, ci o foarte bună modalitate de investigație a realității, de pătrundere în așa-zisele „teme dificile". Solicită la maximum spectatorul, îl face să participe activ la film, îi ridică semne de întrebare, îl obligă la autoanaliză, la atitudine.

Tema filmului meu viitor se interferează întrucîtva cu aceasta. Numai că direcția va fi copii-părinți. Responsabilitatea copiilor ajunși adulți față de părinții care s-au îngrijit de ei, care le-au dat totul. Voi lua spectatorul cu mine într-o lume pe care o știe întrucîtva, dar în fața căreia rămîne de multe ori pasiv. S-o descopere singur și s-o judece.

— Date fiind părerile emise mai sus, cum veți realiza această nouă anchetă?

— Nu știu precis, deși vara viitoare filmul va fi gata. Sînt în stadiul de documentare și selecție a materialului. Ceea ce știu sigur este că nu mă voi repeta. Voi păstra însă din „A cui e vina?" comentariul restrîns. Toate filmele mele sînt foarte concise. Am încredere în spectator. El știe „să vadă". Filmului îi este proprie imaginea, iar o imagine bună vorbește de la sine, n-are nevoie de explicație.

— Și alte proiecte de viitor?

— Am trecut la realizarea unui film „Rășinari" — un vestit sat de lîngă Sibiu. Aș vrea să nu fie un film de istorie și artă populară, ci să degaje o idee cu forță ge-

Vi-l prezentăm pe JAN LENICA

Dinamica și viguroasa grafică poloneză de după război n-ar fi avut poate același profil dacă din corul ei ar fi lipsit vocea lui Jan Lenica. Dar sectorul în care timbrul său original, inimitabil, s-a făcut auzit cu mai multă pregnanță, este desenul animat. Un ascuțit simț al tragicului uman, o ostilitate obsesivă față de locul comun și de dulcegăria mic-burgheză, o linie de un laconism elocvent au făcut din fiecare nou film al lui Jan Lenica un eveniment în cinematografia de animație a ultimilor ani.

Sînt fie mici poeme filozofice ca „Noul Janko Muzicantul" sau „Labirintul" străbătute de contradicțiile generate de linia modernă, fie satire declarate ca „Domnul Cap" sau „Rinocerii" — adaptare liberă după Eugen Ionescu — în care întrebările de ordin filozofic se întrepătrund cu cele generate de raporturile om-societate.

Cea mai recentă realizare a lui Jan Lenica, filmul „A", a colectat în ultimul an cîteva premii de răsunet: Marele Premiu al Festivalului filmelor de scurt-metraj de la Oberhausen (Germania Federală), Marele Premiu la Festivalul de la Prades (Spania), „Prima à la qualité" în Franța și din nou în R. F. Germană, Premiul național cinematografic.

— Filmul „A" este realizat după un scenariu propriu — declara Jan Lenica unui redactor al revistei poloneze „Film". L-am filmat cu o tehnică combinată. După ce am înregistrat imaginile după metodele clasice ale desenului animat pe peliculă alb negru, am aplicat culorile manual cu pensula, așa cum se făcea cîndva pe vremea lui Méliès. Trama filmului e foarte simplă, un singur personaj, litera A, totul desfășurîndu-se într-un singur decor. Acțiunea se bazează pe

PE ECRANE

„UNCHIUL MEU" — un film de Jacques TATI

Este cu neputință să vorbim astăzi despre comedia cinematografică fără a cita — pe lîngă numele ilustre din epoca filmului mut, să zicem Max Linder, Chaplin, Buster Keaton — aportul substanțial al lui Jacques Tati la înflorirea contemporană a acestui gen cu îndreptățire iubit de milioane de spectatori. Cartea sa de vizită, pe care sînt înscrise trei lung-metraje (toate încununate cu premii de prestigiu), filme scrise, regizate și interpretate de Tati, e mai demult cunoscută cinefililor de la noi. Acum însă, prezența pe ecrane a filmului „Unchiul meu" (terminat în 1958, ultimul, în ordine cronologică, din filmele lui Tati) oferă publicului larg prilejul unei cunoștințe directe cu acest remarcabil cineast comic.

Cum se întîmplă îndeobște cînd e vorba de mari personalități, arta lui Jacques Tati unește într-o fericită expresie, calitativ nouă, de sine stătătoare, tradiția și inovația. Cu el redescoperim strălucitele valori de altădată ale umorului vizual, de fiecare dată neașteptat, ținînd spontan sub ochii noștri. Cu el ne întoarcem la izvoarele autentice ale cinematografului comic mut, cu cascadele lui de gaguri, traducînd spiritual, în adevărate pantomime-balet, situații, relații sociale, mișcări umane mecanic-absurde ori burlești. Dar, evident, Tati și eroul său, domnul Hulot, lansat în două din cele trei filme, reînnoadă firul acestei mari tradiții nu prin imitare sau preluînd simplist procedee cîndva de un efect ilariant irezistibil. Tot ce a făcut gloria neegalată a clasicilor filmului comic reprezintă o lecție organic asimilată, topită și transfigurată, permițînd o veritabilă renaștere. Originalitatea comicului francez rezidă în capacitatea lui de a revitaliza mijloacele predecesorilor săi în contactul viu cu realitățile contemporane, cu orizontul spiritual al oamenilor de azi. Tati întreprinde în filmele sale o investigație pătrunzătoare a lumii burgheze postbelice, dintr-o perspectivă comico-satirică unind exemplul deprins de la maeștrii de odinioară cu propria inspirație și invenție.

Încă de la începuturile sale, cinematograful a găsit în relația dintre om și materie, dintre erou și obiectele inerte înconjurătoare o sursă de haz, poate naiv uneori, dar totdeauna savuros și un tic. „Răzvrătirea" obiectelor poate fi reîntîlnită și la Tati. În „Unchiul meu", domnul Hulot se izbește de o sumedenie de dificultăți comice din cauza elegantei limuzine, a porții automate de la vilă, a garajului, a mobilierului modern și strict „funcțional" din bucătărie, a fîntînii arteziene din grădină etc. — care par toate anume făcute ca să-l șicaneze, să-l încurce cu „capriciile" lor. Numai că toate aceste peripeții amuzante nu traversează ecranul și nu dispar repede uitate, ci se organizează în jurul ideii artistice vizate de cineast. Ele constituie acel univers de ghea(ă, satirizat de Tati, redus la automatisme și la o bunăstare dezumanizată, în care confortul amenință însăși bucuria de a trăi, devenind un non-sens.

S-a spus, nu fără temei, că realizările lui Jacques Tati : „Zi de sărbătoare" (1949), „Vacanța domnului Hulot" (1953) și „Unchiul meu" (1958 *) alcătuiesc o trilogie. Partea întîi oferă o panoramă comică a micii burghezii provinciale cu mentalitatea ei mărginită, cu hazul ei nesărat, cu lipsa ei de aspirații. „Vacanța domnului Hulot" se dezvoltă pe o incisivă bătocorire a tabieturilor și ticurilor „lumii bune", care nici în vacanță, la mare, nu poate scăpa de încorsetarea unei existențe anchilozate de convenințe și ierarhizări sociale rigide. În sfîrșit, „Unchiul meu" îndreaptă ascuțișul unei ironii subtile și pertinente către ceea ce se cheamă „civilizația modernă" în accepția lumii capitaliste. Pe măsură ce pătrundem însă în lumea filmului, semnificațiile subterane ale relațiilor eroului cu mediul înconjurător, valoarea simbolică a situațiilor și întîmplărilor comice capătă relief.

Blînd, naiv și oarecum bizar, ca un copil mare, visător, animat de bune intenții dar iremediabil stîngaci, Hulot e în fond un nonconformist. El se mișcă ingenuu, cu o grație de poet, într-un univers tern al cărui malformații le face vizibile și ridicole prin simpla sa prezență. De aci decurge și permanența rezonanță poetică a umorului său, învăluind satira cu un nimb de fantezie. Pentru că „pățaniile" comice ale eroului comunică, împreună cu semnul lor critic evident, o tulburătoare emoție. Este pe de o parte emoția suscitată de satisfacția jocului infantil, plin de haz la care Hulot aderă sincer ; este, pe de altă parte, emoția tristă în fața ticurilor și automatismelor care — ca în descrierea uzinei „Plastac" sau a petrecerii de la familia Arpel — usucă viața, o transformă în scheme ridicole.

Dacă în genere o comedie cinematografică bună nu poate fi povestită, cu atît mai greu se pretează la așa ceva filmele lui Tati. Hulot trebuie văzut o dată, de două ori și gustat în toată substanța lui comică complexă. Aceste rînduri nu sînt decît o invitație.

Mihail LUPU

**) La fiecare film al său Tati lucrează efectiv, de la elaborarea scenariului pînă la copia standard, cam 3-4 ani.*

---

neralizatoare : aceea a permanenței valorilor create de poporul român. Deși prin însăși denumirea și scopul său, documentarul este o cronică a realității — nu trebuie să dea o imagine naturalistă a ei. De aceea pun mare preț pe existența unei idei centrale majore, filozofice în documentar. Simpla ilustrare a unor fapte nu duce la nimic.

În perspectivă mă așteaptă un film despre scriitorul Ceo Bogza și — fără să fie obsesie — un altul tot despre copii. Nu unul dintre acelea care speculează drăgălășenia celor mici — cu succesul asigurat — cum se spune.

— Intenționați să vă specializați în filme despre copii ?

— Cu toate că se pune în toate domeniile foarte serios problema specializării, pentru un cineast o socot neindicată. Îi îngustează orizontul, îl standardizează. Dar nu există om fără preferințe. Iar preferințele mele rămîn copiii. Să devin învățătoare a fost unul din marile mele visuri de adolescență. Ca regizor încerc să mă realizez și ca educator. Filmul pe care doresc să-l fac într-un viitor nu prea îndepărtat se va ocupa de perioada trecerii la pubertate a copiilor. Urmăresc îndeaproape cercetările multor medici și pedagogi. Nu va fi însă un film de știință popularizată. Nu latura fiziologică mă interesează, ci implicațiile psihologice ale acestei perioade din viața omului. Ele vor ridica multe întrebări pentru părinți, niște probleme pe care trebuie să ni le punem în educarea copiilor. Generația de azi crește în condiții deosebite. Mediul social, revoluția tehnico-științifică, progresele uimitoare în artă îi influențează puternic, le determină o formație afectivă și intelectuală deosebită.

Documentaristul are obligația să caute și să pătrundă laturile noi ale vieții noastre de astăzi. Domeniile de investigație — chiar și din lumea infantilă — sînt multiple și îl așteaptă

Ileana ALEXENI

---

conflictul dintre om și litera A care începe să intervină în existența sa cotidiană. Omul încearcă să se opună, mai întîi cu blîndețe și glumind, apoi cu mereu mai multă nerăbdare. Dar zadarnic : litera îl readuce la o stare de prizonierat. Lucrurile ajung pînă la violență și torturi, în urma cărora omul își pierde conștiința. Cînd își revine în simțiri, litera a dispărut. Ușurat, omul se întoarce la munca lui. În clipa aceea se ivește însă o nouă literă : „B" !

O filozofie — după cum se vede — nu prea roză. Dar din însuși faptul că nu încetează să facă filme, se presupune că Jan Lenica nu e un defetist. În prezent lucrează la Paris la un film cu un caracter deosebit, de operă colectivă, în care sînt folosite alături de desenele lui Lenica, studii după arhitectura francezului Guimard și a belgianului Hort, lucrări ale graficianului englez Beardsley și ale pictorului austriac Klimt. Va fi un film-experiment, un film-improvizație, montat de Henri Colpi și cu un comentariu al scriitorului și poetului André P. de Mandiargues.

E. R.

• O revedere cu un veteran al ecranului, Charles Boyer, ne promite regizorul american William Wyler. „Cum să furi un milion de dolari și să trăiești apoi fericit mereu" sună titlul kilometric al acestei noi producții, care o va avea drept vedetă pe Audrey Hepburn. În fotografia nr. 1 : cei doi protagoniști ai filmului lui Wyler.

• Milos Forman, tînărul regizor ceh care cu filmul său „Amorurile unei blonde" s-a bucurat de un apreciabil succes la ultimul festival cinematografic de la Veneția, lucrează în prezent la un scenariu intitulat „Lucerna" — istoricul unei cunoscute cafenele pragheze, care a fost de-a lungul anilor punctul de întîlnire al lumii artistice din capitala cehoslovacă.

• În Austria se realizează filmul „40 de zile de la Musa Dagh", ecranizarea unui celebru roman scris în 1934 de scriitorul Franz Werfel. Precum se știe, acțiunea se petrece în anii primului război mondial și se referă la masacrarea populației armene în Turcia asiatică. În rolul principal va apare actorul egiptean Omar Sharif

• Regizorul danez Carl Th. Dreyer, care a prezentat în toamna aceasta la Veneția filmul său „Gertrud", a declarat că intenționează să transpună pe ecran tragedia lui Euripide „Medeea". În rolul titular ar urma să-și facă debutul cinematografic vestita cîntăreață Maria Callas.

• Cunoscutul comic american Jerry Lewis începe lucrul unui nou film de autor (semnează scenariul, regia și interpretează, bineînțeles, rolul principal) · „Trei într-o barcă" Dintre multele sale partenere, o amintim pe Janet Leigh (Vikingii).

• Regizorul sovietic Iuri Ciulukin realizează în prezent comedia „Regata fericită", după spusele sale — „un film despre prietenie". Interpreta principală — Natașa Kustinskaia pe care în fotografia nr. 3 o vedem în rolul stewardesei Alena.

• Despre tînăra din fotografia nr. 3 se spune că „este fata cea mai fericită din Paris". Are toate motivele : actrița canadiană Geneviève Bujold, aflată în turneu în capitala Franței, a fost aleasă de cineastul Alain Resnais să joace, alături de Yves Montand, în ultimul său film „Războiul s-a sfîrșit".

1

2

3

CREDEȚI-MĂ, OAMENI!

Într-un neuitat episod din „Poemul pedagogic", Makarenko demonstra efectul pe care un climat de încredere îl are asupra înfloririi personalității umane : încredințînd o sumă mare de bani tocmai aceluia dintre coloniști care „se bucura" de reputația unui hoț înveterat, inspiratul pedagog determina o răsturnare categorică în sufletul băiatului Spectaculoasa reînviere morală a tinerilor educați de Makarenko a intrat în istorie. Dar, o dată cu anii, părea să fi fost dată uitării „tactica încrederii".

Datînd acțiunea filmului „Credeți-mă, oameni !" cu anul 1956, scenaristul Iuri Gherman și regizorii I. Gurin și V. Bernstein (continuatorii unui proiect al maestrului lor, regretatul Leonid Lukov) subliniază legătura dintre soarta eroului lor și o perioadă istorică apusă, caracterizată prin abuzuri și ilegalități.

Cu Aleksei Lapin facem cunoștință atunci cînd i se mai zicea Leoha Labă și își ispășea trecutul de borfaș într-un lagăr de muncă din Nordul îndepărtat. Un trecut cu care de altfel hotărîse s-o rupă definitiv. Cu cele trei meserii învățate în lagăr, așteptă să înceapă „o viață nouă". O întîmplare absurdă îl face însă, chiar în preajma eliberării, să devină complicele involuntar al unui asasin, care îl silește să evadeze o dată cu dînsul.

Frămîntările dramatice ale acestui om, care caută cu desperare o cale de integrare în societate, sînt contrapunctate de conflictul ce opune doi lucrători de miliție, reprezentanți ai unor concepții deosebite privind misiunea lor. Persoana colonelului Anohin sintetizează trăsăturile anchetatorului de tip nou, care vede în demnitatea umană principalul resort al redresării foștilor delincvenți, în timp ce figura lui Raskatov evocă un anume tip de funcționar, limitat și lipsit de grija pentru om, care mai putea fi întîlnit în acei ani.

Scenariul e construit în jurul cîtorva momente tari, al căror tragism evoluează de la înfruntarea primară a celor doi evadați (subliniată de antologica scenă a luptei cu lupii în tundră), la ciocnirea de atitudini dintre cei doi ofițeri de miliție (în secvența plină de suspense de la teatru, cînd îl recunosc pe Lapin) culminînd cu scena dinspre final, toată numai tensiune interioară, cînd Lapin își hotărîrea să se predea.

Dacă figura eroului central (Kirill Lavrov, memorabilul Sințov din „Vii și morți") izbutește să polarizeze interesul spectatorului pentru destinul unei conștiințe omenești și nu doar pentru pitorescul unui personaj de la marginea societății, s-ar putea reproșa în interpretarea lui Anohin (V. Samoilov) și Raskatov (V. Kuznețov) o schematizare care riscă să reducă la o formală despărțire în „buni și răi" un proces istorico-social foarte complex

Ana ROMAN

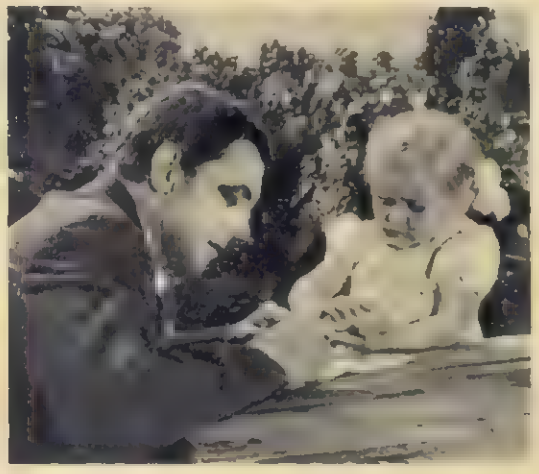

Kirill Lavrov în rolul lui Aleksei Lapin, într-o scenă din filmul sovietic „Credeți-mă, oameni !"

umor

Rik AUERBACH

„Dacă Cupidon ar fi...
...Gestionar !"

...Fotbalist !"

V. CRĂIȚĂ

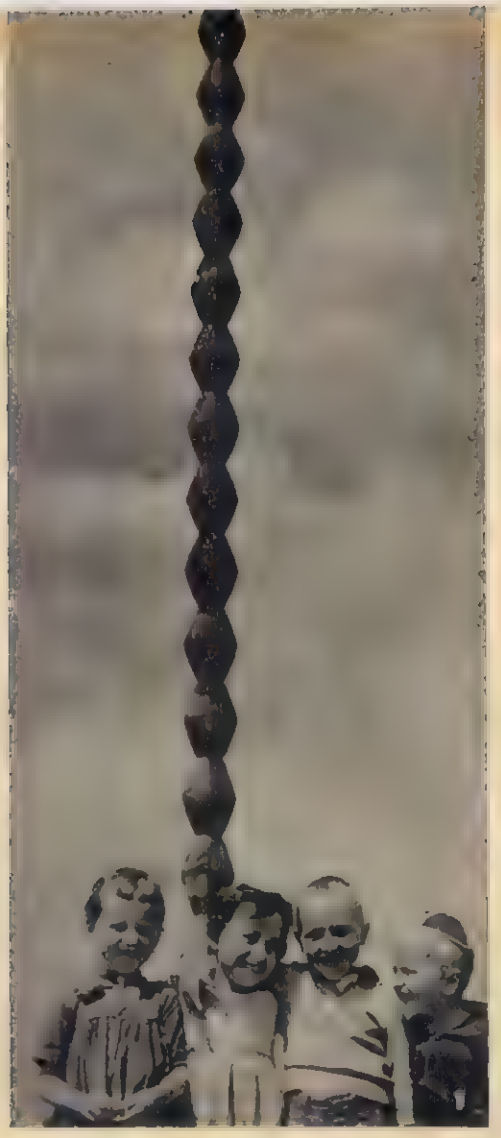

Cititorii fotografiază...

1 „Strănepoții lui Brâncuși..."
Nicolae ROSENFELD, Tg. Jiu

2 „La ieșirea din peștera Muierii".
M. VRÎNCEANU, București

3 „Un nou drum al cărbunelui: de la mina Schitu Goleşti direct la termocentrala Goleşti".
I. CRUCEANĂ, Pitești

4 „La pescuit pe Razelm".
Maxim GHERASIM, Tulcea

NEVSKI PROSPEKT CONTINUĂ...

— NOTE DE DRUM DIN LENINGRAD —

de
Toma
George
MAIORESCU

Palatul de iarnă, scenă pe care, bătînd gongul ultimului act al lumii vechi, se inaugura prin acea uriașă propulsoare a istoriei care a fost Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, începutul erei comuniste.

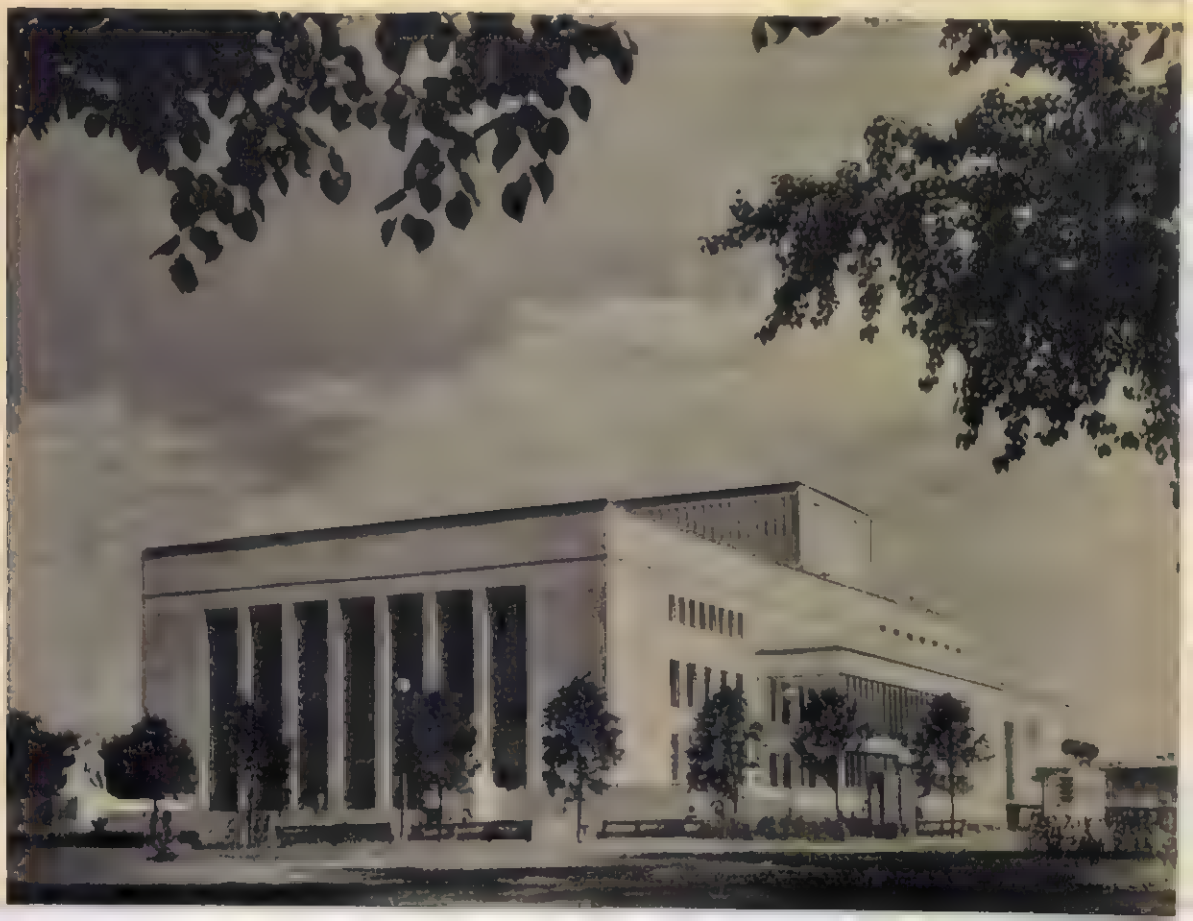

În mijlocul unui nou parc leningrădean, clădirea modernă, dotată cu o remarcabilă amenajare interioară, a Teatrului tineretului.

Nopțile albe... Călărețul de aramă... Săgeata amiralității... Ermitajul... Închisoarea Petropavlovsk... Palatul de iarnă... Cheiurile și curcubeele — poduri ale Nevei... Palatele lui Rastrelli... Cartierul Viborg... Crucișătorul Aurora... Istorie încremenită în piatră și poezie. Cîntată în arme și cărți. Fără epitete, fără descrieri, simpla enumerare ne asociază, spontan, imagini mustind de seva istoriei. Petrogradul de ieri — Leningradul de azi. Mereu același, patinat de secole, și mereu altul, tînăr și avîntat. Dar o osie a permanenței trece prin acest atît de vechi și atît de nou oraș nordic, o osie în jurul căreia gravitează istoria în toate dimensiunile ei. O denumim lapidar: Nevski Prospekt.

Trecutul și prezentul se amestecă, se învălmășesc, la fiecare pas, în cea de-a treia dimensiune : viitorul. Vă aduceți aminte de Gogol ? „Nu-i nimic mai frumos, la Petersburg cel puțin, decît Nevski Prospekt ; pentru Petersburg el înseamnă totul !" Și iată-i orașul : primele ore de dimineață cu abur de pîine caldă și piroști, mujici în ciubote grosolane și haine pătate grăbiți spre lucru, bătrîne în pelerine zdrențuroase ațintind calea trecătorilor, cîte un funcționar somnoros cu servieta subsuoară. La ora 12 Nevski Prospekt începe să se populeze : băieți de prăvălie în halate pestrițe încărcați cu pachete, bătrîni și bătrîne în pas domol și, peste tot, preceptori și guvernante palide păsind rar după rîndurile de copii. Ceva mai tîrziu parada taliilor, pălăriilor și a jachetelor de atlaz, a redingotelor și a uniformelor... Cîte-o caretă cu lacheu în livrea și o blondă ascunsă după perdeluțe fine. De la ora 16 strada e iar pustie, pentru ca imediat după căderea primelor umbre ale amurgului să-și reînceapă viața. Atunci iese pe ea și îngîmfatul locotenent Pirogov, mereu în căutare de aventuri galante, și plictisita dar tînăra soție a meseriașului Schiller, timidul și visătorul artist Piskarev, asesorul de colegiu Kovaliov (cel care-și pierduse nasul), moșierul Certokuțki și, furișîndu-se, să nu-l observe nimeni, sărmanul slujbaș Akaki Akakievici Bașmacikin. Dar să părăsim pestrița lume gogoliană și, după un secol, amplificat nemăsurat în timp de acea măreață propulsoare a istoriei care a fost Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, să ne petrecem pașii pe Nevski Prospektul zilelor noastre.

Au dispărut de mult personajele și orarul gogolian. Strada e alta, alții trecătorii. Numai casele, memoria vie a orașelor, au rămas pe locul lor și fiecare din ele își are povestea ei. O poveste mai îndepărtată sau mai apropiată, dar casă lîngă casă, amintire lîngă amintire se unesc într-o stradă, iar strada cu istoria.

De unde să începem ? De la mănăstirea Aleksandr Nevski care, încă de la temeliile orașului, trebuia legată printr-o stradă de drumul spre Novgorod ? Sau de la începutul noii istorii cînd, la 25 octombrie 1917, detașamente înarmate de muncitori, trecînd pe Nevski, sub marele arc al Cartierului general, se îndreptau spre a da asaltul final al lumii vechi ce-și găsise ultimul refugiu în Palatul de iarnă ?

Dar, poate, să începem chiar de la capătul străzii, unde însăși clădirea cu numărul 1 ne poate oferi cea mai concentrată imagine a dezvoltării orașului. La Direcția generală a construcțiilor din Leningrad — avîndu-și sediul în această clădire — aflăm că în ultimul deceniu Leningradul s-a întins, pe orizontală și pe verticală, cu peste 11 milioane metri pătrați... În edificiul cu numărul 3, într-o vizită făcută la redacția revistei „Neva", aflu că în încăperile de la etajul II, la 13 aprilie 1917, într-o adunare plenară a Comitetului Central și a activiștilor din rîndurile armatei, pregătind Revoluția, Lenin vorbea despre conținutul și metodele de agitație revoluționare... De aici, din această clădire sobră de pe Nevski Prospekt, cuvîntul lui Lenin trecea în uzinele din cartierul Viborg, în cazarmele de pe insula Vasilievski, pe navele de război ancorate în rada portului și în cartierele mărginașe ale proletariatului, insuflînd energie, electrizînd, transformîndu-se în acea acțiune, care, de la strîngerea și dosirea armelor pînă la planul detaliat pe minute al insurecției, avea să izbucnească în Marea Revoluție.

Dacă edificiul cenușiu de la numărul 9 (azi sediul agenției de curse aeriene), construit de un bancher la începutul veacului și imitînd palatele Medicilor din Florența, e impunător, vizavi, edificiul cu numărul 10, model de proporții și eleganță decorativă, e înălțat în stilul arhitectonic al clasicismului rus de la începutul secolului al XVIII-lea. Alături, o placă memorială ne amintește de eroismul leningrădenilor în cele 900 de zile de blocadă nazistă...

Plină de interes este istoria edificiului cu numărul 15. Pe frontispiciul ei o firmă luminoasă anunță cinematograful „Baricada". Dar să ne întoarcem în trecut. În 1755, pe locul unor case de paiantă, renumitul arhitect al epocii imperiale Rastrelli ridică pentru împărăteasa

(Continuare în pag. 14)

Elisabeta o reședință provizorie din lemn. Peste doi ani aici apare și teatrul palatului în care își începe spectacolele, sub conducerea lui F. Volkov, primul „teatru profesionist rus". În depozitul de materiale, transformat în atelier de sculptură, se naște modelul monumentului lui Petru I. — Călărețul de aramă. Sculptorul francez Falconet, locuind chiar în clădirea teatrului, e vizitat aici de prietenul său Denis Diderot. Clădirea se extinde, se transformă, iar în a doua jumătate a secolului al XIX-lea în ea își găsește sediul faimosul „Club de șah" al

Nevski Prospekt, în fața marelui magazin universal din clădirea Gostinîi Dvor.

revoluționarilor democrați. Cernîșevski, Nekrasov, Pisarev se lansează aici în marile lor dispute despre cenzură și lupta pentru libertatea cuvîntului. Dar funcționarii țariști închid acest periculos loc de întrunire, pentru ca peste cîțiva ani, sub un alt nume, să reapară din nou cu o activitate îmbogățită prin prezența unui Turgheniev sau Dostoievski...

Evocările literare nu ne părăsesc nici o clipă. Numărul 18 e strîns legat de moartea tragică a aceluia care a cîntat inegalabil orașul Călărețului de aramă. În ea se afla, odinioară, cofetăria Volf, loc de întîlnire a scriitorilor și artiștilor. De aici s-a îndreptat la 27 ianuarie 1837 Pușkin, secondat de Danzas, spre locul duelului ca, peste cîteva zile, să se citească, tot aici, versurile înflăcărate ale tînărului Lermontov condamnîndu-i pe sus-pușii ucigași ai poetului... Iar pe malul de granit al rîului Moika — fostul pension Demut, în care au locuit Mickiewicz și Ciaadaev, Griboedov și Pușkin... Alături, Institutul electrotehnic de transmisii, decorat în ultimii ani pentru rezultatele obținute în domeniul televiziunii în culori și al electrofotografiei la distanță, și sediul celei mai vechi societăți corale a țării, din mijlocul căreia au ieșit Glinka, Balakirev, Rimski-Korsakov...

Plimbîndu-ne pe Nevski Prospekt nu vom putea să nu ne oprim în fața splendidului monument arhitectonic în stil clasic, cu un plan în formă de cruce — catedrala Kazan — să nu-i admirăm îndelung coloanele, capitelurile, balustradele bogat ornate, basoreliefurile sau, intrînd, să nu aruncăm o privire asupra pardoselii de mozaic, a celor 56 de coloane monolitice din granit roșu, a statuilor de bronz și marmură, să nu urcăm în clopotnița de peste 70 de metri ca de acolo să ni se ofere o magnifică panoramă a Leningradului. Dar interiorul catedralei e nemaiîntîlnit și dintr-un alt punct de vedere. El găzduiește cel mai mare muzeu de istoria religiilor și a ateismului din lume. Peste 100 000 de exponate organizate pe cicluri (știința și religia, originea religiei, religiile Orientului, originea creștinismului, istoria bisericii pravoslavnice și a ateismului rus etc.) îți vor solicita o atenție meritată. Pe dalele pieței din fața catedralei a curs nu o dată sîngele muncitorilor revoluționari. În acest loc s-a încheiat tragicul episod al „Duminicii sîngeroase" a lui 9 ianuarie 1905, cînd armata și poliția țaristă și-au descărcat armele în demonstranți. Dar tot această piață a fost și scena marilor pregătiri, a mitingurilor și demonstrațiilor revoluționare din zilele lui 1917...

De cealaltă parte a pieței — o librărie. Mărimea ei ne-o sugerează o singură cifră : 30 000 de titluri de cărți în vînzare. Alături, sala mică a Filarmonicii leningrădene.

Mai departe cîteva sute de metri sînt ocupate de așa-numitul Gostinîi Dvor, un edificiu imens cu arcade boltite, întinzîndu-și dreptunghiul pe patru străzi. Se spune că perimetrul i-ar întrece un kilometru. Construit în 1761 ca o hală de negoț, un bombardament din 1941 îl năruie. Reconstruit după război, păstrîndu-și vechea arhitectură, dar cunoscînd o nouă împărțire și o amenajare specializată a interioarelor, Gostinîi Dvor este azi centrul vieții comerciale de pe Nevski, unul din cele mai mari și mai bogat asortate magazine universale din Uniunea Sovietică. Vizavi, magazinul universal „Pasaj" e cartierul general al modei feminine leningrădene. În aceeași clădire se găsește și sala de teatru „Pasaj". Odinioară vestită prin ședințele sale literare — citeau și conferențiau aici despre literatură Cernîșevski și Turgheniev, Saltîkov-Șcedrin, Nekrasov și Dostoievski — azi e sediul Teatrului dramatic de stat din Leningrad care a primit numele remarcabilei actrițe V. F. Komissarjevskaia, întemeiat în zilele aspre ale blocadei.

În colțul lui Nevski Prospekt cu Sadovaia ne întîmpină o clădire în stilul clasicismului rus, bogat împodobită cu coloane și basoreliefuri. În logiile dintre coloane recunoaștem statuile lui Homer și Platon, Euclid și Euripide, Hipocrat și Demostene, Virgiliu, Tacit, Cicero și Herodot. Ne găsim în fața Bibliotecii publice „Saltîkov-Șcedrin" — una din cele mai mari din lume, a doua în Uniunea Sovietică după Biblioteca „Lenin" din Moscova. Fondul de cărți : aproape 14 milioane exemplare. Nu putem trece fără să ne oprim un moment pe lîngă vestita clădire Eliseev, cu vitrine înalte cît un etaj îndărătul cărora strălucesc candelabrele de cristal ale celui mai elegant magazin alimentar din Leningrad. La etaj — cunoscutul Teatru de comedie de sub conducerea artistului poporului din U.R.S.S., regizorul N. Akimov — care se află în aceste zile într-un turneu în țara noastră. În partea dreaptă — din piața Ostrovski pînă la rîul Fontanka — Parcul de odihnă, iar în fostul Palat Anicikov, Palatul pionierilor, cunoscînd în diferitele sale cercuri o afluență de 10 000 de copii.

Clădirile se succed cu plăcile lor memoriale solicitîndu-ne memoria, asociațiile. Cine și-ar închipui că în clădirea în fața căreia există o permanentă animație — modernul cinematograf „Titan" — a trăit Glinka ; că alături a locuit, pînă în ziua morții, Saltîkov-Șcedrin ; că la nr. 36 a stat, timp de două decenii, Nekrasov, conducînd revista „Sovremennik" ; că în aceste odăi, la redacția „Otecestvenniie zapiski", au lucrat conducătorii democraților revoluționari ruși : Cernîșevski și Dobroliubov ; că la nr. 14 a scris și și-a cules în propria tiparniță „Călătoria de la Petersburg la Moscova" Radișcev !...

Dar plimbarea noastră se apropie de sfîrșit. În Piața Aleksandr Nevski se termină și Nevski Prospekt. Întemeiată de Petru I pe locul unde după legendă s-ar fi aflat biserica ridicată de Nevski după bătălia cu suedezii, mănăstirea Aleksandr Nevski s-a păstrat ca unul din puținele monumente arhitectonice rămase nealterate din vremea întemeietorului orașului de pe Neva. Iar dincolo de bătrîna clădire, peste zidurile albe ale noilor cartiere, plutesc triunghiurile macaralelor, se plantează imense spații verzi și peste Neva se arcuiește încă un pod... Nevski Prospekt continuă...

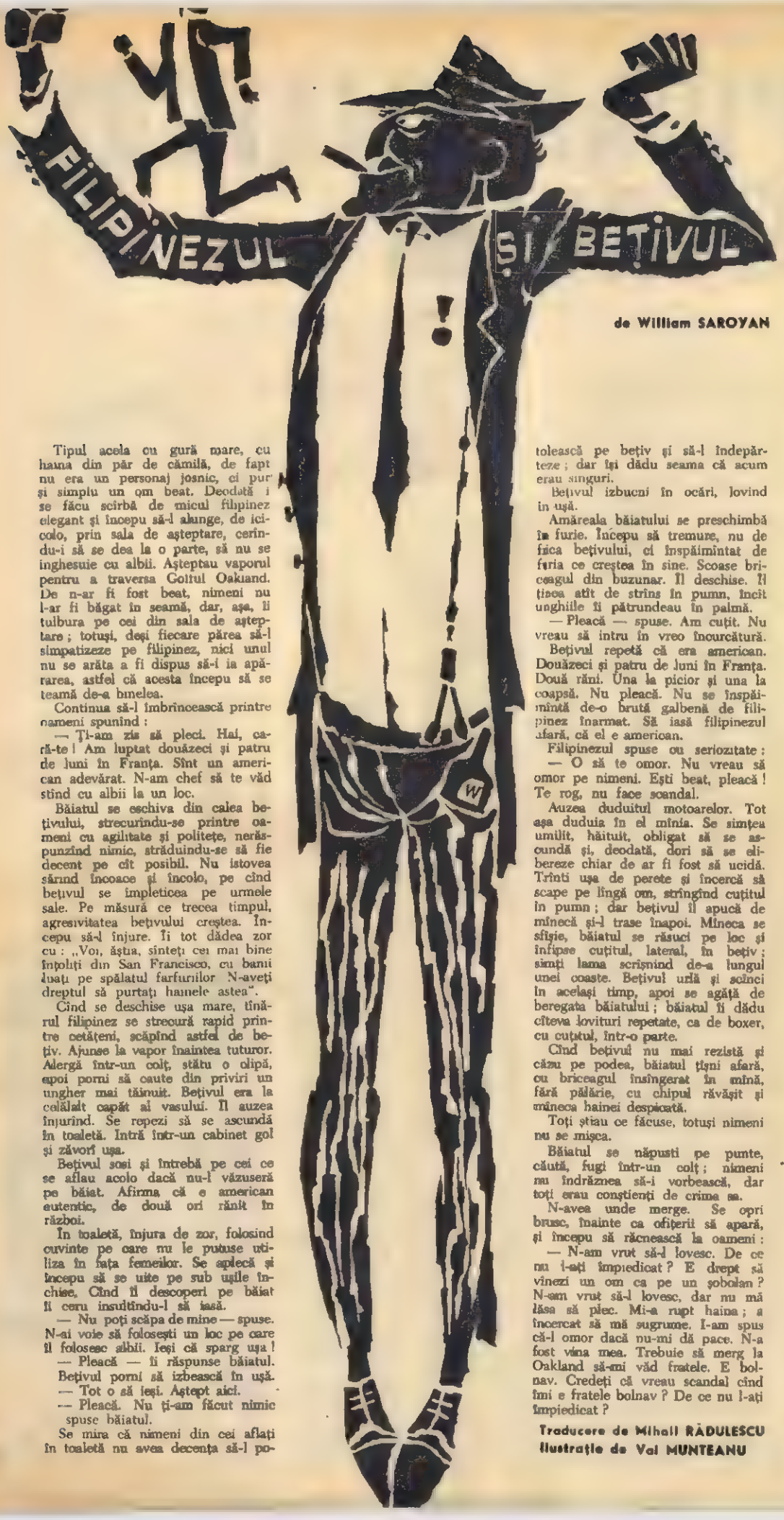

FILIPINEZUL ȘI BEȚIVUL

de William SAROYAN

Tipul acela cu gură mare, cu haina din păr de cămilă, de fapt nu era un personaj josnic, ci pur și simplu un om beat. Deodată i se făcu scârbă de micul filipinez elegant și începu să-l alunge, de ici-colo, prin sala de așteptare, cerîndu-i să se dea la o parte, să nu se înghesuie cu albii. Așteptau vaporul pentru a traversa Golful Oakland. De n-ar fi fost beat, nimeni nu l-ar fi băgat în seamă, dar, așa, îi tulbura pe cei din sala de așteptare; totuși, deși fiecare părea să-l simpatizeze pe filipinez, nici unul nu se arăta a fi dispus să-i ia apărarea, astfel că acesta începu să se teamă de-a binelea.

Continua să-l îmbrîncească printre oameni spunînd:

— Ți-am zis să pleci. Hai, cară-te! Am luptat douăzeci și patru de luni în Franța. Sînt un american adevărat. N-am chef să te văd stînd cu albii la un loc.

Băiatul se eschiva din calea bețivului, strecurîndu-se printre oameni cu agilitate și politețe, nerăspunzînd nimic, străduindu-se să fie decent pe cît posibil. Nu istovea sărind încoace și încolo, pe cînd bețivul se împleticea pe urmele sale. Pe măsură ce trecea timpul, agresivitatea bețivului creștea. Începu să-l înjure. Îi tot dădea zor cu: „Voi, ăștia, sînteți cei mai bine îmbrăcați din San Francisco, cu banii luați pe spălatul farfuriilor. N-aveți dreptul să purtați hainele astea".

Cînd se deschise ușa mare, tînărul filipinez se strecură rapid printre cetățeni, scăpînd astfel de bețiv. Ajunse la vapor înaintea tuturor. Alergă într-un colț, stătu o clipă, apoi porni să caute din priviri un ungher mai tăinuit. Bețivul era la celălalt capăt al vasului. Îl auzea înjurînd. Se repezi să se ascundă în toaletă. Intră într-un cabinet gol și zăvorî ușa.

Bețivul sosi și întrebă pe cei ce se aflau acolo dacă nu-l văzuseră pe băiat. Afirma că e american autentic, de două ori rănit în război.

În toaletă, înjura de zor, folosind cuvinte pe care nu le putuse utiliza în fața femeilor. Se aplecă și începu să se uite pe sub ușile închise. Cînd îl descoperi pe băiat îi ceru insultîndu-l să iasă.

— Nu poți scăpa de mine — spuse. N-ai voie să folosești un loc pe care îl folosesc albii. Ieși că sparg ușa!

— Pleacă — îi răspunse băiatul.

Bețivul porni să izbească în ușă.

— Tot o să ieși. Aștept aici.

— Pleacă. Nu ți-am făcut nimic spuse băiatul.

Se mira că nimeni din cei aflați în toaletă nu avea decența să-l potolească pe bețiv și să-l îndepărteze; dar își dădu seama că acum erau singuri.

Bețivul izbucni în ocări, lovind în ușă.

Amăreala băiatului se preschimbă în furie. Începu să tremure, nu de frica bețivului, ci înspăimîntat de furia ce creștea în sine. Scoase briceagul din buzunar. Îl deschise. Îl ținea atît de strîns în pumn, încît unghiile îi pătrundeau în palmă.

— Pleacă — spuse. Am cuțit. Nu vreau să intru în vreo încurcătură.

Bețivul repetă că era american. Douăzeci și patru de luni în Franța. Două răni. Una la picior și una la coapsă. Nu pleacă. Nu se înspăimîntă de-o brută galbenă de filipinez înarmat. Să iasă filipinezul afară, că el e american.

Filipinezul spuse cu seriozitate:

— O să te omor. Nu vreau să omor pe nimeni. Ești beat, pleacă! Te rog, nu face scandal.

Auzea duduitul motoarelor. Tot așa duduia în el mînia. Se simțea umilit, hăituit, obligat să se ascundă și, deodată, dori să se elibereze chiar de ar fi fost să ucidă. Trînti ușa de perete și încercă să scape pe lîngă om, strîngînd cuțitul în pumn; dar bețivul îl apucă de mînecă și-l trase înapoi. Mîneca se sfîșie, băiatul se răsuci pe loc și înfipse cuțitul, lateral, în bețiv; simți lama scrîșnind de-a lungul unei coaste. Bețivul urlă și scînci în același timp, apoi se agăță de beregata băiatului; băiatul îi dădu cîteva lovituri repetate, ca de boxer, cu cuțitul, într-o parte.

Cînd bețivul nu mai rezistă și căzu pe podea, băiatul țîșni afară, cu briceagul însîngerat în mînă, fără pălărie, cu chipul răvășit și mîneca hainei despicată.

Toți știau ce făcuse, totuși nimeni nu se mișca.

Băiatul se năpusti pe punte, căută, fugi într-un colț; nimeni nu îndrăznea să-i vorbească, dar toți erau conștienți de crima sa.

N-avea unde merge. Se opri brusc, înainte ca ofițerii să apară, și începu să răcnească la oameni:

— N-am vrut să-l lovesc. De ce nu i-ați împiedicat? E drept să vinezi un om ca pe un șobolan? N-am vrut să-l lovesc, dar nu mă lăsa să plec. Mi-a rupt haina; a încercat să mă sugrume. I-am spus că-l omor dacă nu-mi dă pace. N-a fost vina mea. Trebuie să merg la Oakland să-mi văd fratele. E bolnav. Credeți că vreau scandal cînd îmi e fratele bolnav? De ce nu l-ați împiedicat?

Traducere de Mihail RĂDULESCU
Ilustrația de Val MUNTEANU

Carnet de scriitor

UȘI, GEAMURI ȘI PETICE DE HÎRTIE

de Eugen FRUNZĂ

Pe ușă un afiș în tipar negru și creion roșu anunță publicul care anume sînt zilele și orele de audiență la șeful serviciului.

La ora 9, cînd ar trebui să înceapă audiențele, șeful serviciului discută cu amicul și colegul său Costache despre meciul consumat ieri și urmărit pe ecranul televizorului. La ora 9 și cinci minute soția îl mustră la telefon: „N-ai putut să treci și tu pe la «Union» să ici bilete? Ți-a fost prea greu? Lași totul pe spinarea mea" etc., etc. La 9 și un sfert, nitam-nisam, șeful serviciului e chemat la șeful său. Scoate un dosar din dulap, își potrivește ținuta și, pe cît posibil mai grăbit, iese pe ușă, absent, preocupat, surd.

— Tovarășe... — încearcă să-l acostеze cetățeanul cap de coloană. Dar silueta șefului s-a și topit undeva, după un colț fatidic.

Pînă la urmă, totuși, audiențele vor începe la ora 10 și trei minute fix, în enervarea generală a părților. Probabil că șeful serviciului nu va socoti niciodată ce și cît înseamnă de fapt cele vreo 20 de ore pierdute la un loc de către 20 de cetățeni care, spre ghinionul lor, au crezut în seriozitatea unui afiș în tipar negru și creion roșu.

•

Gospodina își cunoaște munca, ritmul, drumurile. Socotește zilnic ce și cum are de făcut și își drămuiește timpul. Astăzi va cumpăra între altele niște mezeluri și brînzeturi. Se va îndrepta așadar spre magazinul de peste drum unde se aprovizionează de obicei. În cîteva minute va termina cu tîrguielile, apoi se va întoarce acasă, va curăța în grabă cartofii și îi va pune la fiert. Cu supravegherea îl va însărcina pe tatăl socru pentru că dînsa, la orele 11, trebuie să fie la școala unde învață băiatul. I-a fixat dirigintele o întrevedere.

La raionul cu mezeluri totul se desfășoară normal. Dincolo însă, la lactate, un mic anunț avertizează: „Închis". De ce? Gospodina nu obține brînza; în schimb se alege cu o informație suplimentară din partea responsabilului:

— Vînzătoarea e în concediu.

— Și de ce n-o înlocuiește cineva?

— N-are cine.

Punct. Fugi, femeie, dacă te țin picioarele, pînă la alt magazin! Distanța — cam jumătate de kilometru. Fugi, pentru că nu ai prevăzut în programul tău și ceea ce se cheamă birocratism sau indolență. Hîrtia mîzgălită cu creionul chimic atenuează, impasibilă și rece, la timpul și la sănătatea ta.

★

O foaie de caiet lipită pe geam anunță de vreo două luni: „În renovare". Aici motivul e categoric. Nu e cazul să comentăm.

Dincolo motivul e de asemeni indiscutabil. Scrie negru pe alb: „Inventar".

Cetățeanul mai bate cîteva străzi și ajunge la alt atelier de aceeași specialitate. Ce-i drept, unul mai mic, prizărit, însă biletul fixat pe ușă e mult mai optimist: „Mă întorc în zece minute". La urma urmei, nu e cine știe ce. Zece minute trec repede. O țigară fumată pe îndelete. Atît.

Și după un ceas de așteptare cetățeanul constată că și-a consumat ultimele patru țigări din pachet și că anunțul de pe ușă începe să se lățească într-un rîs batjocoritor.

— Rîzi, pocitanie? De mine rîzi?

— Doamne ferește... Poate îl auzi de la bodegă pe stăpînul meu... Are obiceiul să rîdă tare cam de la șpriț-ul trei în sus.

★

Concluzia? Oameni buni, nu vă mințiți și nu-i mințiți pe alții

Scrieți poeme, scrieți bilete de amor, dar mai slăbiți-ne cu mania anunțurilor ba derutante — pentru că nu le respectați — ba irresponsabile sau necinstite. Lăsați geamurile transparente și nu vă scoperiți conștiința cu petice de hîrtie.

„SPIONII AMATORI" AI KAIZERULUI

„Trimiteți imediat un spion în Anglia !" — a ordonat kaiserul furios după ce a aflat că toți agenții germani care activau în insulele britanice au fost arestați de Intelligence Service a doua zi după izbucnirea primului război mondial, așa cum am arătat într-un articol precedent, și că „disprețuita și mărunta armată a lui French" a ajuns în Franța neobservată de spionii germani. („Mica armată" engleză comandată de generalul French, despre care kaiserul vorbea cu atîta dispreț, contribuise de fapt, în septembrie 1914, luptînd alături de forțele franceze, la oprirea înaintării germane.) Și Wilhelm al II-lea a adăugat : „Spionul să fie un german pe al cărui patriotism să ne putem baza". Din păcate pentru el, nu a adăugat și cuvîntul : pricepere.

Așa s-a întîmplat că în luna septembrie 1914 a sosit în Anglia, venind din Suedia cu pașaportul turistului american Charles Engliss, locotenentul de marină Karl Hans Lodi.

ADEVĂRATUL MISTER ENGLISS ȘI LOCOTENENTUL KARL HANS LODI

În timp ce Lodi debarca în Anglia, adevăratul mister Engliss aștepta la Berlin ca pașaportul său, „rătăcit" la Ministerul de Externe german, să fie regăsit. Pînă la urmă Engliss a primit un nou pașaport din Statele Unite, iar la Wilhelmstrasse — sediul Ministerului de Externe — i s-au prezentat „scuzele cele mai sincere". În ceea ce-l privește pe Lodi, nici nu ajunsese bine în Anglia că a și comis prima sa gafă. El cunoștea la perfecție limba engleză, era un ofițer destoinic, dar de spionaj nu avea habar. Știind că adevăratul Engliss avea intenția să viziteze Anglia și că, dacă o va face, va relata probabil pățania avută la Wilhelmstrasse, Lodi s-a gîndit „să intre cu adevărat în pielea personajului". De aceea la prima ocazie pe care o socoti potrivită se „destăinui" unui tovarăș de călătorie care i se păru a fi un onorabil comerciant englez : „Ce oameni brutali acești nemți ! Am trecut prin țara lor și au profitat de ocazie ca să-mi fure pașaportul. Abia am reușit să primesc unul nou. Sînt în stare să-l copieze sau nu știu ce încă să facă cu el".

Dar „onorabilul comerciant" era un agent al Intelligence Service-ului, însărcinat să supravegheze călătorii pe care vaporul îi aducea de la Oslo la Londra. Englezii l-au lăsat pe Lodi să debarce, apoi au început să-l fileze. După cîteva zile, în urma unei întîmplări norocoase, Lodi a reușit însă să se debaraseze de urmăritorii săi și a plecat la Manchester. Aici s-a întîlnit cu un alt agent german, trimis și el între timp în Anglia, și cu care a avut o întrevedere dinainte stabilită. Acest „coleg", mult mai bine informat decît el, i-a comunicat lui Lodi că poliția engleză este pe urmele lui și i-a predat un nou pașaport, de această dată un fals pașaport elvețian. Peste opt zile Lodi s-a întors la Londra și a început să acționeze.

Ca începător în activitatea de agent secret lucra prea puțin discret, punea prea multe întrebări și scria prea multe rapoarte (pe care le expedia la Stockholm pe adresa unui oarecare Adolf Burchard), atrăgînd astfel din nou atenția serviciului secret britanic asupra sa. Apoi, Lodi a comis ultima sa gafă. Ultima, fiindcă l-a costat viața : rămas fără bani, el a trimis la Stockholm următoarea telegramă :

„Sînt fără bani. Am nevoie de fonduri importante pentru a cumpăra tutun. Sper că vom repurta în curînd victoria asupra hunilor".

Cenzorul de la Intelligence Service se uită îndelung la această telegramă ciudată. „Cum se întîmplă că un om care recunoaște că a rămas fără bani adaugă fraze absolut de prisos la telegrama sa ?", și-a pus întrebarea practicul fiu al Albionului. „Cum se face că acest om vrea să cumpere tutun în Anglia, cînd prețul acestei mărfi este mult mai scăzut în Suedia, pentru că la noi, din cauza războiului, există puține cantități disponibile ? Și, în fine, de ce un particular neutru trimite unei firme comerciale dintr-o țară neutră fraze patriotice răsunătoare ?" Contraspionajul englez a oprit deci telegrama lui Lodi și în douăzeci și patru de ore a identificat că pașaportarul elvețian și falsul Engliss nu sînt decît una și aceeași persoană. Între timp Lodi a plecat la Liverpool, de acolo la Dublin, capitala Irlandei, apoi s-a îndreptat spre baza militară maritimă de la Queenstown, cînd, la cererea Scotland Yard-ului, poliția irlandeză l-a arestat.

Procesul lui Lodi, desfășurat la 30 și 31 octombrie 1914 în fața tribunalului militar de sub președinția lordului Cheylesmore, a fost primul proces de spionaj din Anglia de la izbucnirea războiului. În afară de pașaportul fals, la domiciliul lui Karl Hans Lodi s-au găsit note despre pregătirile militare și măsurile defensive ale Angliei, despre flota ei. Spionul, de altfel, a făcut mărturisiri complete și din această cauză se credea că pedeapsa cu moartea va fi comutată în muncă silnică pe viață. Șefii contraspionajului însă au rămas ferm pe poziție, spunînd că este absolut necesar ca să se dea un exemplu și că primului spion german prins asupra faptului trebuie să i se aplice pedeapsa capitală. Lodi a fost deci condamnat la moarte și executat în Turnul Londrei la 9 noiembrie 1914.

„MÎINE LA DUBLIN !"

În luna februarie 1915 a debarcat la Liverpool un anume Anton Kupferle, proprietarul unei firme textile din New York. Pașaportul său american era în regulă, scopul deplasării în Europa, de asemenea. O simplă călătorie de afaceri. Nici scrisoarea prin care și-a anunțat sosirea unei firme din Olanda nu conținea nimic suspect. Contraspionajul britanic a descoperit însă în una din scrisorile sale un text scris cu cerneală simpatică care expunea toate mișcările marinei militare engleze observate de Kupferle în timpul traversării sale. Mesajul se termina cu următoarele cuvinte : „Mîine la Dublin !" Și a doua zi, la Dublin, oamenii Scotland Yard-ului l-au „cules" pur și simplu pe Kupferle la coborîrea sa din tren.

Anton Kupferle, un german naturalizat în Statele Unite, era considerat de către serviciul secret al kaiserului ca unul din cei mai buni spioni ai săi din America. După eșecul lui Lodi însă, Kupferle a primit ordinul ca, folosindu-se de pașaportul său american, să plece în Anglia și să expedieze rapoartele sale secrete în Olanda neutră. În timpul procesului Kupferle s-a spînzurat în celula sa.

Cîteva luni mai tîrziu, un alt agent german a avut o soartă identică ; de această dată era vorba de violonistul Ferdinand Buschmann. El a sosit în Anglia cu un pașaport fals, în calitate de reprezentant al firmei olandeze Dierks & Co. Buschmann a ales însă greșit personajul pe care urma să-l interpreteze în calitatea sa de spion. În loc să intre în pielea unui comis-voiajor, a continuat să fie același violonist monden care schimba des hotelurile, dădea concerte... Totodată el se plimba prea des prin porturile militare britanice. Într-un cuvînt, făcea totul ca să atragă atenția asupra sa. Apoi, cînd firma din Haga a fost trecută pe lista neagră a Intelligence Service-ului, Buschmann a căzut în capcană. La domiciliul violonistului s-a găsit, între altele, un plan de mișcare a unităților navale britanice. Condamnat la moarte, Buschmann a fost executat la 20 septembrie 1915.

Dar ce a făcut ca firma Dierks & Co. să fie trecută pe lista neagră a Intelligence Service-ului ? În cursul verii anului 1915 au sosit în Anglia alți doi reprezentanți ai acestei firme : Jansen și Roos, care se ocupau cu vînzarea de țigări de foi. Erau deci justificate telegramele pe care le trimiteau în Olanda : „Expediați 10 000 havane, 4 000 Rotschild, 3 000 Coronas". Ceea ce în limbaj cifrat însemna : „În port se găsesc zece crucișătoare, patru distrugătoare, trei vase de linie". Codul cifrului era catalogul țigărilor de foi ! Trucul ar fi reușit dacă comenzile ar fi fost expediate din Londra sau dintr-un alt oraș mare al Angliei. Comenzile masive de țigări de foi scumpe erau transmise însă din porturi maritime ca Portsmouth, Dover, Devonport, Chatham... Or, se știe că marinarii nu prea își permit să fumeze astfel de țigări scumpe. Cei doi agenți au fost repede demascați, judecați și executați.

O eroare similară a comis și un alt spion german, Hurwitz y Zender. În iunie 1915 el a expediat de la Newcastle și Glasgow în Norvegia mai multe comenzi de sardele în ulei, neglijînd un „amănunt" : comerțul angro al conservelor de sardele nu se face niciodată în cursul verii... Contraspionajul englez însă, care nu ignora acest lucru, a descoperit repede că simpla listă de prețuri a conservelor de pește reprezenta de fapt codul spionului german.

Seria de insuccese ale spionajului german de la începutul războiului a constituit o surpriză totală atît pentru dușmanii Germaniei, cît și pentru observatorii neutri. Europa își aducea aminte de războiul franco-german din 1870, cînd invazia germană a fost pregătită și sprijinită de o armată întreagă de spioni. Era deci de așteptat ca, o dată cu agresiunea germană în 1914, să apară peste tot și susținătorii secreți ai acestei agresiuni. Ce s-a întîmplat însă ? Iată părerea unor autori. „Nemții, după victoria lor din 1871, nu au dat nici o atenție modernizării spionajului și și-au pus toată nădejdea în superioritatea armatei și armamentului lor", scrie Rowen în ale sale „Însemnări despre serviciul secret". Colonelul Walter Nicolai, șeful serviciului secret militar german, recunoaște în memoriile sale că „sistemul german de spionaj a fost într-o stare haotică în cursul primelor șase luni ale războiului". Dar după primele șase luni ?

După bătălia de la Marne, cînd fronturile s-au stabilit și a început, o dată cu războiul de tranșee, o bătălie crîntă pentru epuizarea adversarului, a apărut agentul diversionist. Se pare că Puterile Centrale s-au adaptat mai repede procedeului de luptă care constă în organizarea de acte de diversiune și sabotaj. Agenții diversioniști operau, bineînțeles, în spatele frontului adversarului. Dar nu cruțau nici țările neutre. Așa de pildă presa românească din anul 1915 relata că la Calafat au fost arestați trei ofițeri străini deghizați în pașnici excursioniști, care încercaseră să transporte la Vidin, în valizele lor cu fundul dublu, explozive puternice. La Vidin, ei aveau intenția să mineze Dunărea pentru a arunca în aer vasele rusești care asigurau aprovizionarea armatei sîrbe.

„SATANA CU JOBEN"

În ianuarie 1914 a fost numit atașat militar al ambasadei germane la Washington un anume Franz von Papen. Același von Papen care, acum douăzeci de ani, a apărut la Nürnberg pe banca acuzaților de crime de război. În preajma primului război mondial el fusese poreclit de americani „satana cu joben". În 1914 von Papen, aflat atunci la începutul carierei sale, venise în America pentru a atița, în Mexic, flacăra nemulțumirii împotriva Statelor Unite. După ce a izbucnit războiul, von Papen a început să organizeze acte de sabotaj în diferite orașe americane.

Colonelul Nicolai însă nu era mulțumit de activitatea lui von Papen, astfel încît în aprilie 1915 a apărut la New York cu un pașaport suedez fals, căpitanul Franz Rintelen von Kleist. Amintim că S.U.A. nu au intrat în război decît în 1917 ; deci în momentul despre care vorbim, Statele Unite ale Americii erau încă neutre. Rintelen s-a stabilit la New York, unde a deschis un mic magazin sub numele cetățeanului britanic Gibbons. Agenții săi erau recrutați de preferință din rîndurile cetățenilor americani de origine germană.

Printre acțiunile care au avut un mai mare răsunet a fost aruncarea în aer a unei stații de cale ferată în portul New York ; 37 vagoane de explozive puternice, mai multe antrepozite mari pline cu alimente, o duzină de vase și șalupe au fost distruse atunci. Mai tîrziu, o uzină de asamblare din Kingsland, în statul New York, a fost de asemenea distrusă de sabotorii germani. Aceste acțiuni loveau în aprovizionarea țărilor Antantei cu materiale de război, materii prime și alimente.

În anul 1915 ziaristul american Archibald se întorcea din S.U.A. în Germania, prin Olanda. Acest ziarist, trecut pe lista persoanelor suspecte din cauza articolelor sale filogermane, a fost oprit de către englezi, iar bagajul lui cercetat minuțios. Printre alte documente s-a găsit un raport amănunțit al ambasadorului austro-ungar din Washington, dr. Dumb. Raportul era cifrat, dar cifrul nu s-a dovedit prea greu de dezlegat. Astfel au aflat agenții englezi ce măsuri a luat dr. Dumb pentru a paraliza producția de armament și de muniții în diferitele uzine din Pennsylvania și în special în marile fabrici de oțel din Pittsburgh.

ÎN SERVIETA LUI VON PAPEN...

Campania de diversiune s-a extins apoi asupra comerțului cu arme, muniții, alimente și materii prime. Înaintea începerii războiului submarin, agenții germani plasau mașini infernale de o construcție specială în calele vaselor care plecau spre Europa. Mai tîrziu, cînd controlul a devenit mai sever, se utilizau bombe incendiare ascunse în cutii de conserve, în jucării sau în bucăți de cărbune.

În toamna anului 1915 serviciul de spionaj american a intrat în posesia servietei lui von Papen. Ea era doldora de documente atît de compromițătoare, încît Washingtonul a cerut rechemarea „diplomatului" german. „Satana cu joben" plecă... luînd cu el alte documente și mai compromițătoare, care pe drum i-au fost însă furate de agenții englezi.

Cu ajutorul cotoarelor carnetelor de cecuri, autoritățile americane au putut stabili cine erau persoanele care au primit bani de la von Papen, deci numele agenților care colaborau cu el. Din documente a reieșit că germanii cheltuiseră într-un singur an, pentru finanțarea sabotajelor din S.U.A. neutre, peste 40 milioane de dolari. Ca urmare a acțiunilor de sabotaj organizate numai de von Papen au fost distruse sau avariate peste 40 de uzine și șantiere navale și 47 de vase comerciale.

Un amănunt puțin cunoscut : în anii 1931-1932 editura germană Uhlstein intenționa să scoată o carte despre activitatea de spion și sabotor a lui von Papen. Presiunile din partea marilor monopoluri au împiedicat apariția volumului. Este posibil că, dacă acest volum ar fi apărut, Franz von Papen nu ar fi devenit, în mai 1932, cancelarul Germaniei, cel care a netezit drumul lui Hitler. Și tot monopolurile americane, poate chiar cele ale căror uzine și cargoboturi fuseseră distruse în 1915 în urma activității lui von Papen, au depus eforturi pentru achitarea „satanei cu joben" în procesul de la Nürnberg : von Papen le făcuse prea multe servicii în cursul deceniilor care au urmat după 1915.

ȘI UN SPION ABIL : CENZORUL NR. 216

A existat însă un spion german care nu numai că nu a fost capturat, dar în tot timpul războiului a făcut imense servicii imperialismului german în luptă cu celelalte puteri imperialiste. Jules-Crawford Silber era și el un „german din străinătate". Cunoștea bine imperiul britanic, a intrat în armata engleză din Africa de sud și a participat la războiul împotriva burilor. A fost apoi trimis ca ofițer politic în India, unde a lucrat ca cenzor într-un lagăr de prizonieri buri. Mai tîrziu a emigrat în S.U.A. La izbucnirea războiului mondial acest agent încercat și inteligent, care vorbea la perfecție limba engleză și poseda documente doveditoare că a servit în armata colonială engleză, a venit în Anglia trecînd prin Canada și s-a angajat la cenzura poștală britanică, primind legitimația cu numărul 216.

Cum trimitea Silber rapoartele sale în Germania ? Iată de pildă una din metodele sale. Mai întîi își expedia lui însuși niște scrisori din diverse puncte ale Londrei, folosind plicuri cu „geamuri" (în care adresa destinatarului nu se scrie pe plic, ci chiar pe scrisoare, și se citește printr-o „ferestruică" de celuloid). Astfel el își procura plicuri prevăzute cu ștampila poștei. În aceste plicuri punea alte scrisori, adică rapoartele sale, aplica ștampila cenzurii (ca și cum plicul ar fi urmat traseul obișnuit : poștă-cenzură) și expedia scrisoarea la o serie de adrese din țări neutre.

Principala sursă de informare a lui Silber o constituiau înseși scrisorile cenzurate de el. Documentele mai voluminoase pe care le găsea în aceste scrisori, le fotografia. Niciodată nu-și scria rapoartele la domiciliul său. Cînd pleca de acasă pentru redactarea rapoartelor sau pentru a fotografia documente, avea grijă să-și cumpere bilete de teatru sau de concert. Cotoarele biletelor le arunca pe jos, la ușa sa, pentru a justifica în fața agenților, care eventual îl filau, absența sa de acasă.

Silber recunoaște în memoriile sale că singurul om din Anglia care era aproape să-l demaște a fost un negustor de la care spionul cumpăra unele lucruri necesare laboratorului său clandestin. Acest negustor începuse chiar să-l urmărească. Silber nu a putut scăpa de el decît... plîngîndu-se șefilor săi. Aceștia l-au sfătuit pe comerciant să-l lase în pace pe cenzorul militar nr. 216.

Scotland Yard nu s-a interesat de loc de Silber. Dacă ar fi cerut informații despre el din Canada, patria sa fictivă, sau dacă ar fi cercetat chiar superficial dosarul său din timpul războiului anglo-bur, ar fi descoperit că Jules-Crawford Silber nu era nici englez, nici canadian, ci german.

CUM A AFLAT SILBER DESPRE PRIMELE TANCURI ENGLEZE

„Un minunat izvor de informare" — după cum spune Silber — au fost scrisorile corespondenților ziarelor americane, precum și comunicările agenților marilor bănci americane din Europa". Dar Silber culegea informații și din scrisorile soldaților englezi de pe frontul din Franța. Așa, de pildă, în vara anului 1916, a interceptat o scrisoare în care soția unui sergent scria surorii sale că soțul ei se află într-o tabără unde se făceau experiențe secrete cu tancuri. O funcționară de la cenzură a reținut scrisoarea, care urma să fie trimisă autorităților militare. Sergentul indiscret trebuia să fie dat în judecată. Silber a pus scrisoarea deoparte și a început să cerceteze. Ce însemnă cuvîntul „tanc" ? Rezervor. Poate că era vorba de o nouă armă a războiului chimic ? Cercetările lui Silber nu au dat rezultate, de aceea el a decis să se ducă personal la soția sergentului, care locuia într-un orășel lîngă Liverpool. Femeia, speriată de greșeala pe care o făcuse și pentru care soțul ei putea fi condamnat, a răspuns repede la întrebările puse de Silber. Spionul a aflat că tancurile sînt un fel de care blindate pe șenile, o armă nouă care urma să fie aruncată în luptă peste cîteva luni.

Acest spion abil a tăcut timp de 15 ani. Și-a publicat memoriile abia în 1933 în Germania, după venirea fascismului la putere. Să fi fost oare o simplă întîmplare ? Nicidecum. Silber ascundea faptul că era un vechi agent de profesie al spionajului german și prezenta hotărîrea luată în 1914 de a deveni spion ca pe un pas nepremeditat, dictat numai din considerente patriotice. Hitleriștii se pregăteau să organizeze „coloana a cincea", care urma să cuprindă curînd toate teritoriile unde naziștii aveau interese politice și economice. Exemplul lui Silber era deci folosit ca o „pildă" demnă de urmat.

Ion ASZODY

Stiloul pe care-l vedeți în fotografie este de fapt un dispozitiv detonant de mare putere. Agenții germani au strecurat un astfel de „stilou" în cala unui vapor care transporta muniții. Explozia a distrus în întregime nava.

Din procedeele de transmitere a mesajelor secrete utilizate de spionii germani : „colierul de perle" (stînga) și sublinierea cuvintelor sau a literelor din diferite cărți de literatură. Pentru a descoperi cifrul folosit pe cartea lui Bernard Shaw „Discipolul diavolului", contraspionajul francez a tratat cu soluții chimice speciale toate cele 450 de pagini ale cărții (stînga, jos).

„Cariera" lui Franz von Papen, încheiată la Nürnberg pe banca criminalilor de război, a început în S.U.A. în anii primului război mondial. Aci, viitorul cancelar al Reichului s-a îndeletnicit cu o intensă activitate de spionaj și sabotaj, care s-a soldat cu expulzarea sa din America. În fotografie : von Papen (centru) la procesul de la Nürnberg.

SPECTATOR LA SAN SIRO

—reportaj întîrziat de la fața locului—

SPORT

Cînd este vorba despre sport — și mai ales despre fotbal — disputele încep pretutindeni cu mult înaintea clipei în care se angajează de fapt lupta propriu-zisă. Cea mai bună echipă de club din lume va fi în curînd din nou la București. Revederea merită cîteva aprecieri anticipate.

Mă aflam în Italia, în săptămînile care precedau mult discutata finală dintre „Internazionale"-Milano și echipa argentiniană „Independiente" și am avut prilejul să urmăresc o uvertură pe măsura evenimentului. Mă refer la numeroasele articole publicate nu numai de presa de specialitate, dar de toate ziarele și revistele italiene, la bogăția de informații aduse și de cîteva ori pe zi. Toate acestea au contribuit la crearea unei atmosfere extraordinare, a unui interes general pentru meci : va juca sau nu Suarez ? Se va transmite ori nu jocul la televiziune ? Ce formație va alinia „Independiente" ? Ce spun doctorii despre starea lui Bedin ? Ce pedepse se vor aplica celor care vor aprinde petarde ? Cît a ajuns prețul unui bilet „la negru" ? ș.a.m.d. Jucătorii au trebuit să suporte și ei starea de spirit foarte încărcată din jurul partidei pe care aveau s-o susțină. Face și asta parte din complicațiile unui joc de mare interes. Desigur, în acel moment eram un asistent ca oricare altul dintre sutele de mii de cetățeni interesați de fotbal, dar pe parcurs aveam să devin — dacă vreți — unul din actorii marelui spectacol de pe stadionul San Siro, o dată cu obligația profesională a prezentării reportajului radiodifuzat pentru posturile românești ; în sfîrșit, iată-mă acum și în situația de a trage unele concluzii pe care n-aș fi avut liniște dacă nu le-aș fi așternut pe hîrtie, în această privință revista „Flacăra" fiindu-mi o gazdă bună.

CURAJUL LUI HERRERA

Herrera a făcut publică formația cu cîteva zile înainte. El a avut curajul de a aduce în teren echipa care pierduse finala cu Juventus, fiindcă aceea era cea mai valoroasă și — cu excepția rezultatului întîlnirii pierdute — dăduse satisfacție. Herrera a inclus în formație chiar și un jucător rănit — cazul lui Bedin — ca și pe cei zguduiți 2-3 zile de febra gripei al cărui nume sună aici atît de fantezist : „influenza".

Antrenorul lui „Inter" n-a făcut secret decît ceea ce știa că este util să rămînă secret : ideea sa tactică despre meci. Pentru că el a avut — așa cum are pentru fiecare joc — o idee anume din punct de vedere tactic. Rănirea lui Bedin era anunțată de Herrera în mod răspicat cam în următorii termeni : este lovit la mușchiul piciorului drept, la gambă, dar contuziile de acest gen se rezolvă, după cum mi-a spus medicul, în trei zile de tratament intens. Bedin va fi pe teren.

Ceea ce s-a și întîmplat, iar argentinienii în zadar au „controlat" picioarele lui Bedin. El s-a priceput de minune să și le apere.

Cele văzute la Milano se pot generaliza deoarece au fost confirmate de meciul al doilea de la Buenos Aires (scor egal : 0 la 0), prezentat de Televiziunea italiană la două zile după joc. Acolo „Inter" a știut să obțină egalitatea făcînd totuși un joc de înaltă factură tehnică, în fața unui adversar mai bun decît la Milano. Italienii — a fost evident — au încercat să cîștige și în deplasare, victoria fiindu-le împiedicată de un arbitru puțin timorat în prezența unui public într-adevăr primejdios („Inter" înscrisese un gol valabil prin Jair, anulat de arbitru pentru a acorda o lovitură liberă de la 16 m).

PROFESIONIȘTII LA EI ACASĂ

Cred că este util să retușez o imagine care, din păcate, ajunsese la noi în ultimii ani mult deformată : aceea a profesionismului în fotbal. A zice „profesionist" implica disprețul sau compătimirea. Nu știu exact de ce, întrucît profesioniști sînt și oamenii de cultură și meșteșugarii, fără ca faptul să scandalizeze pe cineva. Mă simt dator față de cei 22 de fotbaliști care au încîntat sute de mii de oameni de pe două continente prin arta lor, să-i scot de sub apăsătoarea pecete a profesionismului, așa cum îl voiau înțeles unii. Cei care au făcut din fotbal o sursă de afacerism sînt cu totul alții decît jucătorii....

Întreaga atmosferă din jurul fotbalului profesionist a contaminat — cum era și firesc — și pe unii jucători, creîndu-le acestora un reflex... de apărare dacă vreți (la cei corecți evident), iar altora le-a oferit căi destul de lăturalnice pentru asigurarea existenței.

Eu mă voi referi la prima categorie.

Jucătorii milanezi, ca și cei argentinieni pe care i-am cunoscut, sînt cetățeni cît se poate de onorabili, cu o viață particulară bine conturată, preocupați de viitor dar și de obligațiile lor sportive actuale pe care și le respectă ca cel mai conștiincios — să zicem — arhitect, sacrificîndu-le timp, muncă, imaginație, pasiune. Pentru că perfecțiunea pe care aveau s-o arate în teren fotbaliștii celor două vestite formații dovedea mai întîi o înaltă ținută profesională, vădind însă, în egală măsură, întreaga plăcere pe care o poate da doar un lucru bine făcut, în cazul lor satisfacția sportivă a celui care, în condițiile unei întreceri, știe să-și coordoneze gîndirea cu aptitudinile fizice.

Dar poate mai mult decît aceasta m-a impresionat atmosfera de club de la „Internazionale" (am putut-o sesiza mai bine fiind vorba de formația gazdă, dar nu mă îndoiesc că și la „Independiente" există o asemenea atmosferă de club).

Dacă aș rezuma totul la tumultul de la San Siro, din seara jocului, ar însemna să creez o falsă impresie. Realitatea rămîne totdeauna cea mai interesantă : clubul milanez trăiește într-adevăr. Și trăiește în special prin secția de fotbal, care grupează în jurul său milioane de simpatizanți, foarte mulți din alte țări, printre care și din România, după cum am văzut din scrisorile primite de la radioascultători.

Italienii sînt, fără îndoială, cei mai activi. Simpatia lor față de „Inter" nu se manifestă doar prin explozivele ieșiri de la stadion. Am văzut pe membrii clubului cumpărînd sau vînzînd fotografii cu formația preferată, programe foarte interesante cuprinzînd numeroase informații, steguleț de diferite mărimi reprezentînd emblema clubului, după cum am văzut eșarfe albastrenegre (culorile lui „Inter") acoperind autoturismele simpatizanților clubului și am asistat în aceeași noapte la adevărate manifestații pe străzile orașului, în cinstea jucătorilor. Acești „tifosi" cunosc cele mai mici amănunte despre fiecare membru al lotului milanez, asistă nu numai la meciuri, ci și la antrenamente, dar cînd se întîlnesc cu idolii lor nu le oferă băuturi alcoolice...

Trei zile am luat masa la o cochetă pensiune din Via Fiamma la Di Cezare, un tînăr foarte curtenitor în general cu clienții și cu mine în special aflînd că sînt român și gazetar sportiv ; alături, la trei mese puse cap la cap, veneau, la aceeași oră, șase tineri. Mîncau liniștiți și plecau. Nu i-am văzut niciodată consumînd mai mult de un pahar de vin, n-au făcut zarvă, n-au pozat și n-au deranjat. În ziua meciului am aflat că aceștia erau jucătorii de rezervă ai marelui club „Internazionale" șase din cei cu care oricînd îi poți substitui pe Picchi, pe Suarez ori pe Corso, așa cum se și întîmplase cu numai cîteva zile înainte. Dacă nu i-aș fi cunoscut, dacă nu i-aș fi văzut, nu aș fi crezut că sînt sportivi, și încă fotbaliști.

E clar, nu mă pricep la profesionism...

Mai curios și, în orice caz, deosebit de interesant, mi s-a părut însă și un alt aspect : în orașul Milano există și o altă echipă care activează tot în prima ligă (purtînd chiar numele orașului) și care își are și ea susținătorii ei, la fel de înfocați și fideli ca cei ai lui „Inter". S-ar putea spune chiar, că — sub raportul pasiunii sportive — orașul este divizat în două. Mi-a plăcut această rivalitate locală declarată, care întreține mereu viu interesul pentru fotbal, dar care demonstrează încă ceva : același oraș poate cuprinde simultan două mari echipe, pentru că — după cum se știe în lume — „Milan" este o redutabilă formație care, după opinia susținătorilor ei, este superioară lui „Inter".

ESTE HERRERA UN VRĂJITOR?

Răspunsul este deci acesta : nu, Herrera nu este un magician. El vorbește mult, foarte mult, tuturor celor care-l solicită. Dar nu este un „panglicar". Vorbele lui au substanță și el își poate îngădui extravaganțe de vocabular, știind că în spatele lor stau anii lui de muncă, experiența, talentul.

Este el un antrenor mare, pentru că are o echipă mare ? Nu, fără îndoială, cu toate că Suarez ori Corso sînt oameni ce depășesc — dacă vreți — obișnuitul în materie de fotbal. Dar Herrera nu-și bazează sistemul pe valorile excepționale, ci pe acordajul întregii echipe. Burgnich n-a fost un mare fotbalist înainte de a veni la „Inter" și nici alții ca el. Mazzola este un pîrpiriu, dar cît de eficace poate fi, deoarece știe să evite contactul cu cei mai tari decît el la capitolul fizic și să-i atragă pe arena care-i convine : cea a tehnicii superioare (în jocul cu „Independiente" Mazzola a înscris două goluri, reluînd tot atîtea mingi respinse de Santoro).

Cel mai bine se va deosebi marea capacitate profesională a lui Herrera în următorul an, cînd el va pleca, așa după cum a anunțat, la un alt club, în Spania, unde i s-a oferit un contract mult mai avantajos decît în Italia, la „Inter".

Va fi un moment greu de trecut pentru cei 11 „nerazzuri" care-și vor pierde cel mai bun antrenor de al cărui nume li s-a legat pe veci cariera.

Este și aceasta o fațetă, nu minoră firește, a profesionismului. De data aceasta, dură...

Em. VALERIU

Echipa „Internazionale" în ziua întîlnirii cu „Independiente".

VARIETĂŢI SPORTIVE

MARATONIŞTII DIN CHIHUAHUA

Kenyanul Kipchonge Keino, australianul Ron Clarke, tunisianul Mohamed Gammoudi şi alţi atleţi valoroşi se numără de pe acum candidaţi la medaliile olimpice în alergările de fond ale Jocurilor de la Mexico. S-ar putea însă întîmpla ca în cei trei ani care mai rămîn pînă la disputarea probelor olimpice, gazdele să le pregătească tuturor acestora o mare surpriză, opunîndu-le alergători practic necunoscuţi, dar cu o rezistenţă legendară în fugă.

Despre cine este vorba ? Misteriosii contracandidaţi sînt membri ai triburilor indiene tarahumara, care trăiesc în deşertul stîncos Chihuahua, de la poalele lanţului muntos Sierra Madre, în nordul Mexicului. Aceşti indieni se disting printr-o rezistenţă neobişnuită, putînd să alerge zeci de kilometri fără a manifesta oboseală. Ei obţin rezultate atît de uimitoare pe tărîmul alergării, încît pînă şi triburile vecine le spun raisamari, adică „alergătorii"

Etnograful norvegian Lumholtz, care le-a studiat obiceiurile timp de 5 ani la sfîrşitul secolului trecut, îi socotea cei mai buni alergători de fond din lume, cu singura observaţie că ei înşişi nu-şi consideră eforturile drept o performanţă sportivă. Se relatează despre un curier tarahumara că ar fi străbătut între două localităţi (dus şi întors), distanţa de 960 km în 5 zile.

Oricît de fantezistă ni s-ar părea această ştire, sîntem obligaţi să ne referim la tradiţiile „sportive" ale tribului. Indienii tarahumara organizează întreceri de fugă pe distanţe mari între locuitorii satelor vecine. Echipele reprezentative parcurg de 20 de ori un traseu de 5 pînă la 20 km. Există date atestate despre o cursă disputată pe 270 km, fără întrerupere. Pe lîngă eforturi de alergare, aceşti atleţi necunoscuţi gonesc în acelaşi timp, cu piciorul o bilă de lemn (simbolizînd se pare vînătoarea de cerbi). Pe parcurs, alergătorii sînt însoţiţi de tinere fete, care le luminează calea cu făclii în timpul nopţii şi îi răcoresc cu ulcele de apă.

Impresionanta rezistenţă a acestor indieni a fost explicată şi prin regimul alimentar pe care îl ţin. În dieta lor dinainte de întrecere intră : cartofi, grăsimile şi carnea, alături de un fel de mămăliga numită „pinola". În această epocă de pregătire, se abţin de la băutura lor obişnuită, un fel de bere din porumb şi hamei, numită „tesvino".

Asemenea tradiţii şi performanţe nu puteau să nu atragă atenţia gazdelor viitoarelor Jocuri Olimpice. Antrenori mexicani s-au şi deplasat în 50 de sate ale indienilor tarahumara, organizînd concursuri de alergări pe distanţe lungi, pentru a putea selecţiona tineri ce vor fi antrenaţi în vederea întrecerilor din 1968

Oare viitorul campion olimpic de maraton va proveni din ţinutul Chihuahua ?

Victor BĂNCIULESCU

CAMPION MONDIAL LA „ALERGATUL ÎN MÎINI"

Are doar 1,55 m şi picioarele scurte. Poate că asta i-a dat ideea să-şi folosească mîinile pentru umbiat. În felul acesta a parcurs distanţe mai mari decît alţii cu picioarele. Lucki Hofmaier este cel mai antrenat alergător în mîini din lume, titlu pe care l-a cîştigat de curînd, ridicînd în acelaşi timp recordul mondial de la 62 la 132 km. Acum, Lucki Hofmaier — care nu bea şi nu fumează — vrea să pornească spre Roma : 1 070 km din oraşul său natal, Regensburg, pînă în capitala Italiei.

Micul vest-german şi-a început neuzitata disciplină sportivă, cînd un cunoscut i-a promis 500 de mărci, dacă reuşeşte să parcurgă 20 km pe şoseaua naţională în mîini. Pentru recordul mondial, cineva i-a dăruit chiar 2 000 de mărci. Populaţia îl hrăneşte pe drum, iar poliţia schimbă semaforele de pe „roşu" pe „verde", ca să-i asigure calea liberă. Ca să nu-şi rănească mîinile, poartă întotdeauna mănuşi de piele, din care consumă cîteva perechi într-o cursă. O firmă vest-germană i-a fabricat între timp mănuşi special dublate „pentru alergare".

BOX FĂRĂ... DUNLAI

Ţinînd cont de marele număr de accidente întîmplate pe ring, „Asociaţia medicilor americani" a propus unele măsuri menite să diminueze riscurile meseriei de boxer. Ea sugerează, de pildă, adoptarea unui model de mănuşi mai puţin căptuşite decît cele utilizate în prezent. Lucrul pare paradoxal dacă avem în vedere faptul că mănuşile au fost introduse în box tocmai pentru a-i proteja pe pugilişti. În realitate ele apără mai mult mîinile celui care loveşte decît capul celui atins ; cu mănuşi mai rigide, pugilistul va lovi mai prudent, de teama de a nu-şi fractura degetele. În acelaşi scop ar putea fi interzis şi bandajul de la mîini, lucru care le-ar face mai vulnerabile, reducîndu-le astfel „forţa de foc". La aceste măsuri s-ar putea adăuga o revizuire a regulamentului de box, astfel încît agilitatea şi îndemînarea să primeze asupra forţei. O altă propunere ar fi aceea ca arbitrul de ring să aibă anumite cunoştinţe medicale.

CICLIŞTII FAVORIZAŢI?

În „săptămîna preolimpică" recent încheiată la Ciudad de Mexico întrecerile n-au fost favorabile atleţilor şi înotătorilor care în linii generale n-au realizat performanţele scontate. Mulţi dintre aşii

sprintului pe pista de zgură sau cea de apă a bazinelor au acuzat altitudinea. Cel mai bun rezultat al „micii olimpiade" a fost realizat de ciclistul francez Daniel Morelion. Evoluînd pe o pistă nu tocmai rapidă, Morelion a fost cronometrat în proba de 1 000 m cu start de pe loc în 1'07"4/10 la numai o zecime de secundă de recordul mondial al probei. Iată-l în fotografie pe Morelion primind onorurile cuvenite. Se pare că altitudinea n-a fost un adversar pentru ciclişti.

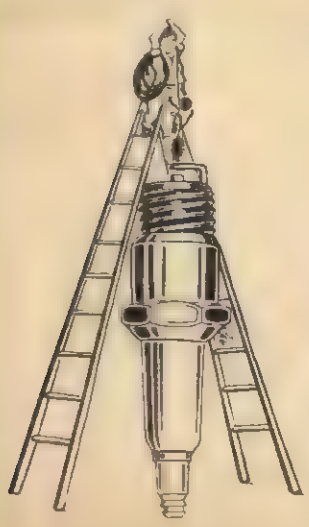

Colţul automobilistului

N-AVEŢI O BUJIE-N PLUS?

Poate că nu începeam tocmai cu bujia dacă n-aş fi fost oprit duminica trecută de un „confrate" — un alt şofer amator — care se afla pe şosea cu autoturismul tras pe dreapta. Cu mîinile pline de unsoare, murdar pe faţă şi transpirat, omul mi-a făcut un semn deznădăjduit şi am oprit.

Vă mărturisesc că am încercat oarecare emoţii. Eram aproape sigur c-o să mă întrebe cum să înlăture cine ştie ce pană. Cînd colo, m-a întrebat ca... în holul unui cinematograf :

— N-aveţi o bujie-n plus ?

Aveam... Şi i-am dat-o.

Întîmplarea mi-a stăruit în minte. De aceea m-am gîndit că n-ar fi rău să împărtăşesc automobiliştilor amatori cîteva cunoştinţe despre această piesă

La bujie se deosebesc de regulă următoarele defecte :

— distanţa prea mare dintre electrozi ;

— scurtcircuitarea sau străpungerea izolaţiei bujiei ;

— ancrasarea bujiei sau topirea electrozilor ;

— lipsa de etanşeitate a bujiei.

În primul caz, cînd distanţa dintre electrozii bujiei este prea mare, defectul poate fi remediat cu o lamă calibrată care se introduce între electrozii bujiei, reglîndu-se astfel distanţa dintre ei (0,5-0,6 mm). Lama calibrată se poate confecţiona uşor, iar reglajul dintre electrozii bujiei e bine să se facă după fiecare parcurs de 10 000-15 000 km, ca să nu aveţi surprize.

Următoarele două defecte necesită în general înlocuirea bujiei. Neavînd însă la îndemînă întotdeauna o bujie nouă, puteţi apela la „trusa cu tehnică", suflecîndu-vă mînecile de la cămaşă şi apucîndu-vă de treabă.

Spălaţi bujia în benzină ; luaţi un beţişor din lemn tare şi, cu vîrful ascuţit al acestuia, curăţaţi electrozii bujiei de calamină, ulei etc. (eventual întrebuinţaţi şi o perie de sîrmă, manevrînd-o însă cu mare atenţie) ; spălaţi din nou bujia în benzină, reglînd apoi, cu ajutorul lamei calibrate, distanţa dintre electrozi.

În cazul topirii electrozilor, soluţia este doar schimbarea bujiei.

Cînd se constată lipsa de etanşeitate a bujiei, strîngeţi bujia bine în chiulasă, avînd grijă să fixaţi garnitura metaloplastică. Dacă nici în acest caz bujia nu prezintă etanşeitate (se aude un fluierat caracteristic), se poate continua parcursul şi la prima ocazie se schimbă bujia neetanşă.

Cum puteţi cunoaşte însă care este bujia defectă pentru a o putea depana ?

Prima metodă : opriţi motorul şi încercaţi, pipăind cu mîna partea superioară a fiecărei bujii, deasupra izolatorului. Bujia cu izolatorul mai puţin cald este cea pe care o căutaţi, adică bujia defectă. Aceasta pentru că în cilindrul bujiei defecte nemaiprodu-cîndu-se arderea amestecului carburant, piesa nu mai este încălzită.

A doua metodă : se foloseşte o şurubelniţă cu mîner izolator. Lăsaţi motorul să funcţioneze în ralenti, rezemaţi vîrful şurubelniţei pe chiulasă şi atingeţi cu corpul ei partea superioară a electrodului central al bujiei. Prin această operaţie scoateţi bujia din funcţiune prin scurtcircuitarea electrozilor ei. Dacă bujia este bună, ca urmare a scoaterii unui cilindru din funcţiune, motorul îşi încetineşte mersul. Dacă bujia este defectă, nu se constată nici o modificare în mersul motorului.

Un ultim sfat. Dacă vreţi să nu aveţi surprize neplăcute controlaţi periodic bujiile şi nu uitaţi că în trusa dv. tehnică trebuie să existe şi bujii de rezervă.

ing. Lucian STAN

CINE A FOST Dr. ȘT. STINCĂ?

„În legătură cu trecutul medicinei românești este pomenit adesea și numele doctorului Ștefan Stincă. Aș vrea să cunosc cîteva date mai de seamă din viața și activitatea sa".

Tudor V. TUDOR
Lupeni

Răspunde dr. I. ȚUGUI, medic primar de igienă și sănătate publică.

Dr. Ștefan Stincă, de la a cărui naștere se împlinește curînd o sută de ani, a făcut parte din pleiada marilor medici pe care i-a dat țara noastră în secolul trecut.

El s-a născut la Iași la 24 noiembrie 1865 ; după ce a făcut aici trei ani de medicină, a terminat facultatea la București dîndu-și teza de doctorat în 1891 ; această teză — intitulată „Mediul social ca factor patologic" — reprezintă nu numai principala lui lucrare, dar prin ea dr. Șt. Stincă a întemeiat doctrina medicinei sociale românești. Ideea principală care străbate ca un fir roșu întreaga operă, este aceea că maladiile de care suferă masele exploatate sînt în bună măsură produse din cauza condițiilor de viață create de sistemul social bazat pe exploatarea omului de către om. Pentru prevenirea acestor stări de lucruri, el dă și soluția : „Mijloacele terapeutice trebuie să fie căutate înlăuntrul acestui mediu" (orînduirea capitalistă)... „În mîinile noastre stă puterea de a curma cu defectele inerente societății noastre ; să ne slujim de această putere..." Bazat pe lucrările creatorilor socialismului științific, înzestrat cu un puternic spirit critic și cu o concepție științifică revoluționară, el a aplicat în mod creator învățătura marxistă la medicină, la lămurirea unor probleme de medicină socială ale țărănimii și ale clasei muncitoare, în condițiile capitaliste ale României din ultimele decenii ale secolului trecut.

Ca medic de plasă la Titu și Mostiștea, ca medic la spitalul centrului muncitoresc de la Moinești, Tg. Ocna etc., el a avut posibilitatea nu numai să cunoască greutățile țărănimii și clasei muncitoare, dar a luptat pentru remedierea lor, fiind nu numai medic, dar și un prieten, îndrumător devotat și dezinteresat al poporului.

Ca publicist el a desfășurat o intensă activitate pe tărîm medical și social-politic, publicînd studii de popularizare a cunoștințelor sanitare și de dezbatere a unor probleme sociale, științifice și ideologice. El a colaborat la ziarele și revistele vremii, printre care : **Lumina** (Cîteva articole de igienă), **Problema națională, Contemporanul** (Darwin și Malthus în etiologie). **Progresul medical român** (Impaludismul și profilaxia sa, Dialectica în medicină), **Lumea nouă** (Medicii de plasă, Proletariatul medical) etc.

Din cauza ideilor lui sociale și politice, dr. Șt. Stincă a fost transferat dintr-un loc în altul, a trebuit să sufere o serie de privațiuni etc., din care cauză s-a îmbolnăvit de tuberculoză, murind la 25 ianuarie 1897, la vîrsta de numai 32 de ani. Dat uitării de către regimul burghezo-moșieresc, el a fost numit după 1944, post-mortem, membru al Academiei, iar numele lui a fost dat unuia dintre principalele spitale din București.

RUGBIUL LA ORA ACTUALĂ

„Pe plan mondial, la ora actuală, în materie de rugbi se dispută două trofee : «Cupa celor cinci națiuni» și «Cupa națiunilor». De ce n-ar fi un singur trofeu — «Cupa națiunilor» ?"

Dumitru SARA, Sfinimic NĂSTASE și Alex. VASILESCU
București

Răspunde MIHAI NICULESCU, vicepreședintele Federației internaționale de rugbi amator (F.I.R.A.) și al Federației române de rugbi (F.R.R.).

Întrebarea dv. și-au pus-o și participanții la cel de-al 23-lea Congres de rugbi-amator ținut la Schwenningen (Olanda) în 1964. Răspunsul n-a fost însă găsit. De ce ?

În primul rînd, fiindcă pe plan mondial rugbiul este condus de două federații internaționale — pe de o parte F.I.R.A., cu sediul la Paris, și pe de altă parte „Rugby-Union", cu sediul la Londra. Fiecare din aceste federații organizează competițiile acestor două cupe. Pentru „Cupa națiunilor" de pildă, s-au înscris și s-au stabilit la congresul de la Madrid grupele preliminare în care figurează un număr mare de țări, printre care Spania, Portugalia, Olanda, Belgia, Polonia, Suedia, Iugoslavia, Republica Democrată Germană, Cehoslovacia, Italia, Franța și România vor începe încă din acest an un turneu final al cupei care se va termina la 31 mai 1966 ; primul meci va avea loc la 28 noiembrie între Franța și România la Lyon. În „Cupa celor cinci națiuni" participă numai 5 țări : Anglia, Țara Galilor, Scoția, Irlanda și Franța. De reținut că echipa națională de rugbi a Franței a intrat în această competiție abia după 30 de ani de la inițiarea cupei respective, dar de calificat printre cele mai bune echipe din această competiție a reușit să se claseze decît după alți 50 de ani de la intrare, adică în 1955.

În al doilea rînd, nu toate echipele înscrise în „Rugby-Union", cu sediul la Londra, participă la „Cupa celor cinci națiuni". În această situație găsim echipele Africii de sud, ale Noii Zeelande (cea mai bună din lume), Australiei ș.a.

În general, pînă în prezent între cele două mari federații de rugbi nu s-a găsit încă forma de fuzionare pentru ca rugbiul mondial amator să cîștige atît în ce privește dezvoltarea jocului, cît și participarea unui număr mai mare de țări la o cupă a tuturor națiunilor.

Este interesant de remarcat că Federația internațională de rugbi amator a înțeles mai de mult necesitatea existenței unui for unic în domeniul rugbiului, dovadă că în momentul de față, deși F.I.R.A. este o organizație internațională, totuși aplică toate modificările regulamentului acestui joc pe care le efectuează cealaltă organizație : Rugby-Union.

„CE FACEȚI DUPĂ ORA 3?"

Poșta sosită în ultima vreme la redacție ne-a adus și o serie de scrisori care se referă la un reportaj-anchetă realizat de noi la Piatra-Neamț în cadrul unei anchete mai largi (ea cuprinde și alte orașe) pe tema și sub titlul : „Ce faceți după ora 3 ?" Unele din aceste scrisori ne sînt trimise de instituțiile sesizate de noi asupra unor lipsuri în activitatea culturală în orașul Piatra-Neamț, altele vin de la o serie de tineri cititori — adică de la cei direct interesați în problema legată de valorificarea cît mai bine a timpului lor liber.

Astfel, o scrisoare de la **Filarmonica de stat din Bacău**, caută să explice cauza pentru care în tot cursul anului 1965 s-au prezentat la Piatra-Neamț puține concerte simfonice (numai 9). Motivul ? Locuitorii acestui oraș — se arată în scrisoarea Filarmonicii — nu ar fi răspuns totdeauna cu o prezență prea masivă la concerte și, ca exemplu, se dă faptul că la concertul lui Ion Voicu (17 iunie) s-au fost prezente în sală mai mult de 175 de persoane. Filarmonica din Bacău, mulțumind „Flacării" pentru că-i atrage atenția asupra faptului că în orașul de la poalele Pietricicăi concertele de muzică simfonică nu sînt prea solicitate de public, se angajează să contribuie în viitor la ridicarea cît mai mult a gustului pentru muzică în regiunea în care își desfășoară activitatea.

Ne bucură angajamentul luat de Filarmonica din Bacău. Ar fi fost mai bine, însă, ca instituția respectivă să ne fi comunicat și măsurile concrete pe care înțelege să le ia în vederea popularizării muzicii simfonice, atragerii spre sălile de concert a unui public cît mai numeros.

O altă scrisoare, trimisă redacției de către **Centrul de librării și difuzare a cărții din Bacău**, răspunde și ea la o critică adusă de ancheta noastră „Ce faceți după ora 3 ?", în legătură cu lipsa din librăriile din Piatra-Neamț a volumelor „Viața lui Eminescu" și „Creangă" de G. Călinescu. Centrul de librării este de acord că numărul volumelor respective puse în vînzare la Piatra-Neamț (250 exemplare „Eminescu" și 320 „Creangă") este prea mic față de cererile tot mai mari de asemenea cărți.

O a treia scrisoare, cea a **Oficiului de spectacole (O.S.T.A.)** se referă la turneul organizat la Piatra-Neamț sub conducerea lui N. Stroe. O.S.T.A. susține că spectacolul „Microrevista '65" — contrar părerii unei participante la ancheta noastră — a fost temeinic pregătit. Probabil — susține mai departe O.S.T.A. — cititoarea ori depășește „limitele exigenței" ori se referă la un alt spectacol tot cu N. Stroe de care oficiul de spectacole n-are idee.

Oare exigența — cum pare a pretinde O.S.T.A. — poate fi limitată ?

Se mai pune și altă întrebare : nu este oare posibil ca spectacolul „Microrevista '65", corespunzător la vizionarea lui în Capitală, să se fi degradat pînă să ajungă la Piatra-Neamț ? S-au mai întîlnit asemenea cazuri !

Ancheta deschisă de noi a adus și scrisoarea unei tinere — **tovarășa Mariana Marian, dispecer la Uzina de fire și fibre sintetice Săvinești.** Ce spune ea ? „Cît de frumos au decurs discuțiile organizate de redacția dv. la masa rotundă ! Cu ocazia aceasta, poate se vor pune la punct unele probleme legate de viața culturală a orașului. Și ele trebuie să fie puse la punct".

Despre folosirea timpului liber ne scrie și **studentul Șerban Olteanu din Gherla** (reg. Cluj) : „Consider ca foarte binevenită ancheta „Flacării" care dezbate o problemă atît de importantă ca cea a măsurilor menite să asigure, îndeosebi tineretului, punerea în valoare a timpului liber. Ca tînăr, sînt și eu preocupat de acest lucru, mai ales că în orașul nostru (Gherla) nu i se acordă toată atenția cuvenită..."

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze : **Silvia Coșa**, elevă, 19 ani, Constanța, str. Răscoalei 42 : literatură, muzică, ilustrate ; **Carol Feltscher** și **Dumitru Achilei**, muncitori, Sucoava, str. Solidarității 15 : teme diverse ; **Jeni Chiotlaș**, elevă, 19 ani, Constanța, str. Răscoalei 42 : muzică ușoară, literatură ; **Vasile Simion**, elev, com. Baia de Criș, rn. Brad : teme diverse, ilustrate ; **Dumitru Otesiu**, elev, Făget, str. Ștefan cel Mare 3 : filatelie, ilustrate ; **I. Clopotaru**, maistru, orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, bd. Oltuz, bl. 4, sc. II, ap 17 : teme diverse ; **Ion Gigel**, conducător auto, Luponi, bloc A, sc. 7, ap. 61 : teme diverse, ilustrate ; **Nicolae Bota**, elev, Turda, str. Șuluțiu 14 : ilustrate ; **Furcă Aron, Anina**, str. 1 Mai 51 : teme diverse ; **Const. Damaschin**, strungar, Tr. Severin, str. Traian 106 : teme diverse ; **Dan Ciorolu**, student, 18 ani, București, str. Academiei 7, et. 5, ap 6, rn. 30 Decembrie : teme diverse ; **Adriana Oancea**, studentă, Galați, str. Gh. Doja 23 : ilustrate ; **Daciana Osipov**, elevă, Brăila, str. Rubinelor 11 : literatură, cinema ; **Elena Dumitrescu**, com. Vinga 171, rn. Arad : cinema, ilustrate ; **Valerian Enăchescu**, profesor, com. Topana, rn. Drăgășani : muzică, sport, ilustrate ; **Cornelia Chiriatcu**, elevă, București, str. Secuilor, bl. 24, sc. II, et. 1, ap. 28, rn. N. Bălcescu : cinema, filatelie.

POȘTA NOASTRĂ

Mihai Mărășescu, Cîmpina. 1) Vă mulțumim pentru aprecierile pe care le faceți cu privire la conținutul revistei. Considerăm însă că ne-ar fi de un folos mai mare să ne arătați care dintre fotografiile publicate le socotiți nereușite și de ce. 2) Ciclul „Pagini din istoria spionajului" continuă să apară. 3) Calitatea scăzută a compozițiilor noastre de muzică ușoară nu ne-a permis să avem și pe acest tărîm succesele pe care le-am înregistrat în alte domenii. Interpreții români de muzică ușoară au fost însă de multe ori foarte bine apreciați peste hotare. Să vă amintim numai de aprecierile de care s-au bucurat Doina Badea și Gică Petrescu la Paris, Constantin Drăghici și George Bunea la Berlin etc.

Marin Pintilie, Borzești. Adresați-vă Institutului de documentare tehnică din București, rn. 30 Decembrie, str. Cosmonauților nr. 27, arătînd exact ce fel de lucrări din domeniul termoenergeticii vă interesează. Cît privește cărțile beletristice, sîntem convinși că vă puteți procura la bibliotecile și librăriile din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej tot ce vă interesează. Dacă însă doriți o carte de literatură ce s-a epuizat în orașul dv., comandați-o librăriei „Cartea prin poștă" din București, raionul 30 Decembrie, str. Biserica Enei 16. La aceeași adresă puteți comanda și discurile de care aveți nevoie.

Gh. Lupașcu, Moinești. Sîntem bucuroși să vă numărăm printre cititorii ce ne trimit fotografii. Ce fel de fotografii ne-ar interesa ? Din toate domeniile de activitate, portrete, peisaje etc. Principalul e ca fotografiile ce ni le trimiteți să aducă lucruri noi și interesante. Din păcate, fotografia pe care ați făcut-o la Ghimeș nu întrunește aceste condiții. Vă sfătuim să lucrați în continuare și să ne mai trimiteți.

Corneliu Manea, Reșița. Supunem pe această cale Trustului alimentației publice locale din Reșița propunerea pe care o faceți de a se introduce tonomate în unele localuri din orașul dv.

Ica Dinu, Focșani. Mai aveți patru ani pînă veți absolvi liceul. De aceea, ni se pare că e încă prea devreme pentru a considera drept definitivă hotărîrea pe care ați luat-o cu privire la viitoarea dv. profesiune. Dacă totuși vă interesează de pe acum problemele cinematografiei și doriți să primiți sfaturile unui, om de specialitate, competent, vă sfătuim să vă adresați Facultății de cinematografie din cadrul Institutului de teatru și cinematografie „I. L. Caragiale" din București, bd Schitu Măgureanu nr. 3.

Liana Constantinescu, București. Sediul Studioului cinematografic „Animafilm" este în str. Olteni 45, telefon 21.69.70.

Ion Donea, com. Gura Dobrogei. Sarea se utilizează în alimentație de cînd lumea. Folosirea ei a fost din vremuri imemoriale generalizată pe întreg globul pămîntesc, iar în țările și teritoriile al căror subsol nu pune la dispoziție omului zăcăminte de sare, extracția ei se face din apele mărilor sau oceanelor. În țările care nu dispun nici de asemenea resurse, populația este aprovizionată cu sare din import ; în asemenea țări, asigurarea cantităților de sare necesare consumului are aceeași importanță ca și asigurarea aprovizionării cu pîine, de exemplu.

V. SILVIAN

NUMERE

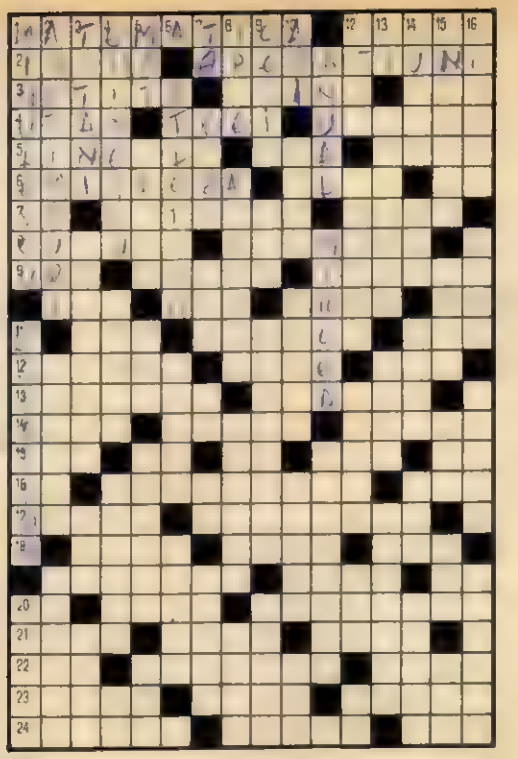

16/24

ORIZONTAL: 1) Studiul numerelor — Zeu roman cu două fețe. 2) Organ vital cu patru compartimente — Adunări și scăderi. 3) Însemnare — Așezare pastorească — Frunte (fig.). 4) Poet român autorul poeziei „15 flăcăi"... — ... și numărul flăcăilor dintr-o poezie de C. Coșbuc — Oștire. 5) Riglă — Face la urmă socoteala — Vent domnesc (od.). 6) 1/2 de glob — Erou shakespearian care a avut trei fiice — Teo ! 7) Sandu Popa — Este plin cu note — Întîia, a doua, a treia etc. din cor. 8) Figuri geometrice cu șase suprafețe — Un număr mare de lucruri strînse la un loc. 9) Aclamație — Om care trăiește retras — A împrăștia radiații. 10) A scris împreună cu Petrov romanul „12 scaune" — Personaj din feeria engleză — Floare albă cu miros puternic — Număr mic ! 11) Model — Atelaj la care au fost înhămați trei cai — A spăla. 12) Unitate de măsură tip — Harfe — Curat. 13) Poetă contemporană, autoarea povestirii „Trei rățuște" — Compozitor contemporan, autor al „Baladei celor patru mineri". 14) Arab — Fluture parazit — Pictor român, autorul tabloului „Două țărănci". 15) Sport cu cercuri concentrice — Prefix pentru doi — Are 12 luni — Fîntînă — Ființă superioară 16) Lică Florescu — Vînzări publice, după a treia strigare — 11 arădean. 17) A fost rege în „Orașul cu 7 porți" (mit.) — Egali cu zero. 18) Aliaj fier-carbon — Oraș în Norvegia — Exclamație. 19) Nouă — Sprinten — Scap ! 20) Primul — Șterse cu guma — A suta parte dintr-o cantitate (pl.). 21) Merg perechi, perechi, cu barca — Deplasarea unui corp în aer — Orășel în R.A.U. 22) Se adună întotdeauna la vîrstă — Țesătură de bumbac sau de mătase — Mioare. 23) Expresie algebrică formată din simbolurile numerelor — Ultimul dintre cei șapte regi ai Romei antice — Domol. 24) Însănătoșire (fig.) — Roman — Rîuri, lacuri etc.

VERTICAL: 1) Autorul „Romanței celor trei corăbii" — Complex compus din zece probe atletice — Cupru. 2) Patru pe an — Liste de prețuri — Poetă română, autoarea poeziei „Aștept anul unu". 3) Cei cincizeci care s-au răzvrătit împotriva lui Zeus — A scris poeziile „Doi cocoși" și „Două vecine" — Fluviu în U.R.S.S. — Are cinci degete. 4) Marele nostru poet, autorul a cinci scrisori satirice — Al doilea a fost tatăl lui Alexandru Macedon — 24 în alfabet — Olga Nicoară. 5) Ultima mișcare la jocul cu 64 de pătrățele — Nu e în casă — Are rădăcina lui — Merge pe două picioare (fem.) — Nume de fată. 6) Disciplină sportivă unde întîlnim probele de 100 m și 200 m plat — Zero — Mare compozitor, autorul a 19 rapsodii ungare. 7) Teo ! — Distanțată — Etaj — Caro ! — Plantă textilă — Locuitor al „cetății cu o sută de porți". 8) Rîu în R. F. Germană — Parte a matematicii care studiază legile operațiilor indiferent de valorile numerice — A treia parte dintr-un triunghi — Vîrf în Bucegi înalt de 2 506 m. 9) Cult (fig.) — Han (od.) — Un fel de numerale —Înainte de a doua. 10) 10×10 m (pl.) — Plantă acvatică — Numere — Un om la douăzeci de primăveri — Fecior (ban.). 11) Publicații care apar o dată pe an — Domn muntean evocat de M. Eminescu în „Scrisoarea III" — Mare matematician din vechime. 12) Piesă de la războiul de țesut — A strica — Erou din baladele românești — Diminutiv feminin — Prepoziție. 13) Usturoi — A scris piesa „Celebral 702" — Scriitor — Mijloc de comunicație cu numere. 14) Cifră — Alunec — Nume masculin spaniol — Vuit — Nae alintat. 15) Numere întregi — Cultivator de in — Număr par — Unul dintre cele patru puncte cardinale — Țeapă. 16) Alt pictor român care a pictat un tablou intitulat „Două țărănci" — Numere cu multe zerouri — A scris romanul „Cei trei mușchetari" — Cinci la o mînă.

Dezlegarea jocului „BUCUREȘTI", apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) BUCUREȘTI — COLENTINA. 2) SARAT — MAC — G — MIT — AMARA. 3) PLAMADIT — URS — PASTORAS. 4) EC — AN — S — UNION — J — AB — BE. 5) REIS — VIERU — CURAT — ISER. 6) IS — AM — ERA — A — NET — FL — ST. 7) OCARIT — GRIVITA — LIESTI. 8) AUR — CRU — ETICA — NUL — FIU. 9) S — TARINI — ANA — ROMANA — N. 10) EU — DOCILI — T — TITERA — LE. 11) DIMBOVITA — CONTAMINA. 12) CA — II — ERA — O — LIA — OC — CH. 13) O — USOARA — APA — TRENAR — E. 14) TAR — LAS — ARENE — AMI — OAR. 15) RECTOR — OPERETA — ACTIVE. 16) OR — AG — ETA — A — ALF — AA — AS. 17) C — IC — UNIRE — ATELA — CM — T. 18) ENE — ORE — ETAPE — ELA — AOR. 19) NUME — ISC — ARI — ACE — INSA. 20) INERT — CAP — A — ALA — TAUTU. 21) INVALUIRE — FLOREASCA.

Puternic ca bătrînul Atlas...

CONSUMÎND

DROJDIA FORTIFIANTĂ

Bogată în vitamine, drojdia fortifiantă este indicată îndeosebi pentru persoanele cu regim dietetic

Drojdia fortifiantă se administrează concomitent cu cele două mese principale.

cadran internațional

Baza militară americană de la Da Nang a fost în ultimele zile atacată în repetate rînduri de forțele patriotice sud-vietnameze. Fotografia înfățișează evacuarea, cu ajutorul elicopterelor, a militarilor americani răniți de la Da Nang.

Pichete de demonstranți în fața parlamentului din Canberra cer să înceteze trimiterea soldaților australieni în Vietnamul de sud. Pe pancartă scrie : „Salvați-ne fiii !"

Prezentînd, pe bază de fapte reale, episoade zguduitoare din lagărul de exterminare de la Auschwitz, piesa „Ancheta" a cunoscutului autor vest-german Peter Weiss este jucată în momentul de față simultan pe 15 scene din Republica Democrată Germană și Republica Federală Germană. În fotografie : o scenă din piesă la teatrul din Stuttgart.

Gaston Soumialot, lider al mișcării de eliberare din Congo, unul dintre colaboratorii lui Lumumba, citind la Dar es Salaam un ziar în care era inserată o știre inspirată de autoritățile de la Leopoldville și care relata despre moartea sa în timpul unei ciocniri pe teritoriul Congoului.

Aspect de la expoziția de tapițerie românească deschisă în sălile colecției naționale de artă a Institutului Smithsonian din Washington, în cadrul programului de schimburi culturale dintre Republica Socialistă România și Statele Unite.

UNDE E GREȘEALA?

După bombardarea din greșeală a unui nou sat sud-vietnamez — Be Duc din provincia Binh Dinh — continuă ancheta pentru prevenirea în viitor a repetării erorilor de care se face vinovată aviația americană. Nu-i lipsiți de interes concluzia de pînă acum a experților. Conform datelor statistice furnizate de ei, la 140 000 de misiuni ale aviației, întreprinse în perioada de la 1 ianuarie pînă acum, s-au înregistrat 19 asemenea erori. Deci, afirmă experții, „proporția de erori este foarte mică", aproape „naturală", așa că nu sînt mari speranțe de remediere. Ținînd seamă de faptul că ancheta nu e terminată, ne-am permite cîteva sugestii. În termeni statistici un raport al erorilor de 19 la 140 000 e aproape de neluat în seamă. Dar care e diferența dintre fondul celor 19 acțiuni considerate eroare și celelalte 140 000 ? Și într-un caz, și în celălalt sînt uciși vietnamezi nevinovați de către avioanele aceleiași puteri străine, aflate pe acele meleaguri pentru a impune prin forță rînduielile sale. Singura diferență care poate fi menționată este că cei uciși, ca și căminele distruse în cazurile de eroare, nu reprezintă cu exactitate victimele și distrugerile planificate în ziua respectivă. În rest nici o deosebire.

Ar fi mai realist să se considere chiar și din punct de vedere statistic că avem de-a face de fapt cu 140 000 de erori — expresie a marii erori politice pe care o constituie intervenția în Vietnam. În felul acesta s-ar putea recunoaște pe dată că proporția este inacceptabilă, nefirească și se va găsi cu ușurință mijlocul de prevenire, respectiv retragerea tuturor trupelor de ocupație.

Mai există încă o sugestie care s-ar putea face comisiei de anchetă Acum cîteva zile agențiile de presă americane anunțau că un număr de piloți vinovați de bombardarea din greșeală a unor sate sud-vietnameze au fost trimiși înapoi în Statele Unite din cauză că s-a constatat că „nu au dovedit suficientă îndemînare", considerîndu-se că în acest fel vor fi prevenite pe viitor erorile. Și totuși erorile continuă. Ne întrebăm : nu cumva noii vinovați procedează astfel în mod deliberat numai pentru a fi trimiși și ei acasă ? N-ar fi exclus, dacă luăm în considerare faptul că mii de tineri americani au fost gata chiar să se și înscrie cu prima venită numai pentru a nu fi trimiși în Vietnam. În definitiv, dacă ei au avut curajul să-și arvunească întreaga viață numai pentru a nu pleca în Asia de sud-est, cu mai multă ușurință ar fi gata să sacrifice vieți sud-vietnameze pentru a obține un bilet sigur de întoarcere.

Oricare ar fi rezultatul anchetei, acțiunile care au determinat-o, asemeni altora de același calibru nu vor face decît să grăbească procesul eliminării tuturor ocupanților de către însuși poporul eroic al Vietnamului.

N. LUPU

La închiderea expoziției s-a dat o veritabilă bătălie pentru „cucerirea" de suveniruri. Iată, în fotografie, trei tineri, care nemaiavînd pare-se ce să le oferim din expoziție, au căzut cu ele firma din fața unui restaurant.

CAPSULA TIMPURILOR

Ideea ca închiderea Expoziției mondiale de la New York să fie dublată de ceremonia îngropării așa-ziși „capsule a timpurilor" — care să cuprindă mărturii ale civilizației actuale — a găsit mulți simpatizanți de la început. Destinată a fi deschisă peste cinci milenii, în anul 6939, „capsula timpurilor" va conserva documente tehnice, științifice, istorice, artistice — în total 117 000 de pagini reproduse pe microfilme. Au fost introduse, de asemenea, antibiotice, alimente deshidratate, discuri, piese ale primului reactor atomic, un receptor radio cu tranzistoare, fibre sintetice etc. Nu lipsesc nici o serie de obiecte simbolice pentru modul de viață american : o perie de dinți electrică, un cec, un costum de baie „bikini".

O stranie coincidență a făcut ca atît deschiderea oficială a expoziției cît și închiderea ei să ofere presei americane prilejul să reflecteze la realitățile prezente, lăsînd în pace generațiile mileniului al șaptelea. Relatînd despre festivitatea de deschidere (22 aprilie 1964) majoritatea ziarelor occidentale au adus amănunte cu privire la... demonstrația semnificativă a populației de culoare care a folosit acel prilej pentru a atrage atenția asupra discriminării rasiale. Acum, la închidere numeroase ziare occidentale, marcînd evenimentul, subliniază în subtituri eșecul ei financiar. 17,5 milioane dolari — aceasta este deficitul rezultat din faptul că organizatorii nu au putut înapoia diferiților creditori împrumuturile făcute. Deși în 1965 prețul biletelor de intrare a fost majorat față de anul trecut, aceasta nu a ajutat prea mult, dat fiind că numărul vizitatorilor a scăzut treptat. În cele 13 luni cît a funcționat, expoziția a fost vizitată de aproximativ 50 milioane oameni față de 70-100 milioane cît era prevăzut. 14 expozanți au dat faliment și au trebuit să-și închidă standurile încă de anul trecut. Generația din 6939 se pare astfel că va afla totuși puține informații despre anul 1965.

Dumitru TINU

ENIGMA ZAHĂRULUI DIN BAHAMA

În tabelele statistice internaționale, chiar și cele mai recente, Insulele Bahama — teritoriu dependent de Marea Britanie — nu figurează printre regiunile producătoare de zahăr. Cu toate acestea, Congresului S.U.A. i s-a prezentat spre aprobare o lege a zahărului prin care se acordă o cotă de export de 10 000 tone zahăr anual producătorilor din... Bahama !

Cum se explică acest mister ?

Ziarul britanic **Financial Times**, din care citîm faptul, lămurește enigma într-o corespondență primită din Washington. Iar explicația poate părea oarecum surprinzătoare pentru cei ce nu cunosc o seamă de amănunte din activitatea organismelor legiuitoare americane

Aflăm astfel că, de fapt, autoritățile din Bahama, care au primit autorizația de a exporta pe piața americană zahărul pe care insulele nu-l produc, nici măcar nu au solicitat o asemenea favoare. Cea interesată în obținerea autorizației — care a acționat în acest sens, și încă cu mult succes — este societatea americană „Owens Illinois Company", specializată în producerea de... sticlă, hîrtie și articole din materiale plastice ! Amintita companie posedă păduri vaste în Bahama și intenționează să le defrișeze, pentru a cultiva plantații de trestie de zahăr. Și, pentru a-și asigura în anii viitori o piață de desfacere în Statele Unite și a beneficia de o serie de avantaje fiscale pe care le au companiile americane specializate, Owens Illinois a recurs la serviciile unor lobbyști care acționează în culisele Congresului Statelor Unite. În schimbul unui comision consistent, aceștia, avînd relații strînse cu unii membri ai comisiilor de specialitate ale Camerei Reprezentanților, au reușit să treacă Bahama-ul printre furnizorii de zahăr ai S.U.A.

Discutarea legii zahărului a provocat în Statele Unite, după cum scria **New York Herald Tribune** într-un articol de fond un „scandal" considerabil, la care „enigma" zahărului din Bahama a contribuit doar într-o mică măsură. A devenit astfel cunoscut că Venezuela, care a plătit unui avocat lobbyst apreciabilul onorariu de 50 000 dolari, a obținut o majorare a cotei de zahăr ce urmează să fie vîndută pe piața americană, de la 2 800 tone — cît îi alocase administrația S.U.A. — la ... 31 000 tone. Argentinei, însă, care nu a avut angajat nici un lobbyst în Comitetul pentru agricultură al Camerei Reprezentanților (care a lucrat respectivul proiect al legii zahărului) i s-a redus cota de la 63 000 tone la numai 21 000... În sfîrșit, un alt caz care a contribuit la izbucnirea scandalului a fost atribuirea unei cote de 20 000 tone Thailandei, care nu a mai exportat zahăr în Statele Unite de la mijlocul secolului ... al XIX-lea. Pentru guvernul thailandez activase în culise un fost congresman din Alabama, George Grant, care, pînă la ultimele alegeri, la care a fost înfrînt, făcuse parte — observați coincidența — din Comitetul pentru ... agricultură al Camerei.

U. VĂLUREANU

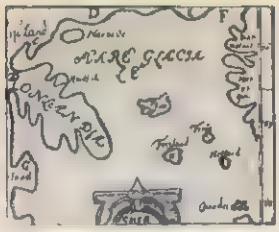

Iată o altă hartă decît cea descoperită recent de cercetătorii Universității din Yale. Celebra „hartă a lui Stefanesson" cunoscută din 1670, dar despre care se credea că ar data de fapt din secolul al XV-lea.

PE MARGINEA UNEI HĂRȚI

Recent, presa occidentală a făcut mare vîlvă în jurul descoperirii unei hărți datînd din anul 1440 — cu circa cincizeci de ani deci, înainte de călătoria lui Columb — pe care sînt însemnate pămînturi aflate la vest de Groenlanda, adică acolo unde se află partea septentrională a Americii. Anunțînd găsirea hărții sub titluri de senzație ca : „O știre care schimbă istoria" sau „O teză uluitoare", o seamă de ziariști din Occident au prezentat-o ca un eveniment ce ar răsturna tot ce se știa pînă acum despre descoperirea Americii.

Stau, însă, lucrurile într-adevăr așa ? Nu, categoric nu ! În realitate, „uimitor" este numai faptul că în anul 1965 s-au mai putut găsi agenții de presă și ziare importante care să socotească ca o noutate împrejurarea că vikingii (adică normanzii) au fost cei dintîi europeni care au pus piciorul în America. Ipoteza că acești îndrăzneți navigatori au fost primii descoperitori ai Lumii Noi este, la drept vorbind, un fapt istoric incontestabil, cunoscut ca atare de mai multă vreme, dar care nu știrbește în nici un fel meritele, la fel de incontestabile, ale lui Cristofor Columb.

Într-adevăr, există o serie întreagă de dovezi care atestă călătoriile vikingilor în America. Vechile „saga" ale normanzilor descriu cu lux de amănunte țările Markland, Helluland și Vinland, situate de ele la apus de Groenlanda, descoperită și colonizată de vikingi între anii 985 și 986.

Acum doi ani, în partea de nord a insulei Terra Nova au fost descoperite resturile unei așezări a vikingilor, cu mai multe vetre, adică pentru mai multe familii. De asemenea în același loc au fost găsite urme de lucrare a fierului (necunoscut de indieni și de eschimoși), precum și obiecte de fier (mai ales cuie, despre care se știe sigur că nu erau cunoscute de populația băștinașă americană). În sfîrșit, tot acolo a fost găsit și un inel de piatră tipic pentru normanzi care foloseau astfel de inele în uneltele lor de țesut. Este o mărturie care dovedește că în actuala Terra Nova veniseră și femei vikinge.

Istoriografia modernă operează astăzi curent cu aceste date și cu altele similare și nu încape nici o îndoială că alte descoperiri vor explica și de ce normanzii, după ce s-au stabilit timp de cîteva decenii în Markland, Helluland și Vinland, au părăsit aceste ținuturi. Un specialist italian, Gastone Catelloni, a avansat, de pildă, supoziția — nu lipsită de interes — că unul din motive ar putea să fie faptul că în afară de folosirea fierului, normanzii nu aveau nici o superioritate tehnică asupra indienilor. Abia după cinci secole de la încercarea normanzilor de a se stabili în America, grupuri de aventurieri, puțin numeroși dar călări și înarmați cu arme de foc, au putut înfrînge rezistența unor armate ca acelea ale indienilor, care erau mari, dar foloseau arme din epoca de piatră, inițiind sîngeroasa epopee care a fost „colonizarea Americii".

D. HÎNCU

OPERAȚIUNEA „URNA SIGILATĂ"...

Mîine au loc „alegeri" parlamentare în Portugalia. În cursul acestei nopți camioane bine păzite vor transporta la centrele de vot urnele sigilate. Mîine, după miezul nopții, urnele vor fi readuse la Ministerul de Interne. În aceste condiții este cît se poate de clar că singura operație pe care o vor avea de îndeplinit oficialitățile va consta din trimiterea spre publicare a rezultatelor... cunoscute mai dinainte.

Dacă ar mai fi trăit Caragiale ar fi avut material bogat pentru a ridiculiza asemenea alegeri. Numai că, avînd în vedere modalitatea de votare amintită de astă dată nu mai e nevoie să fie puși morții să mai colinde pe la localurile de vot, nici ca agenții guvernamentali să voteze de două sau nouă ori, nici să fie măsluit rezultatul. Totul este mult mai simplu : urna venind gata sigilată, conținutul ei nu este interesant — din punct de vedere electoral — nici înainte și nici după votare.

Prin operațiunea „urna sigilată" este compromis însăși sensul alegerilor. La un moment dat se mai credea că la alegeri vor putea participa și unele grupări opoziționiste. În 40 de circumscripții din 130 fuseseră înregistrate liste „Acțiunii democratice și sociale". Gruparea reprezenta opoziția legală. Cele mai puternice forțe opoziționiste din țară — reprezentate prin partidul comunist și alte grupări de stînga — nu au putut prezenta liste.

Opoziția legală a condiționat participarea ei la alegeri de publicarea unui manifest în care se cerea pe un ton ultimativ ridicarea cenzurii și dreptul de a controla efectuarea votului. Manifestul a fost publicat căci, oricum, opinia publică tot luase cunoștință de conținutul lui. Controlarea urnelor n-a fost însă admisă. Opoziția s-a retras atunci din competiție. Ca în 1961.

Și dacă nu se retrăgea ? Dacă participa la alegeri iar unul sau doi candidați ar fi fost „declarați" cîștigători ? Cei 178 studenți arestați pentru că au fost „implicați în agitația politică din cursul anului trecut" tot ar fi rămas în închisori. În închisori ar fi rămas și avocații familiei generalului Delgado , care s-au făcut vinovați de „delictul" de a încerca să aducă la lumina zilei împrejurările asasinării generalului. Cei un milion de portughezi emigrați după război în căutare de lucru tot nu s-ar fi putut întoarce la căminele lor...

...După ce urnele se vor întoarce la Ministerul de Interne va avea loc totuși o numărătoare a sufragiilor. Pentru ca PIDE (poliția politică) să poată controla decalajul dintre rezultatele „numărători" înregistrate prealabil și exprimarea reală a sentimentelor alegătorilor. Pentru ca autoritățile să se felicite de soarta pe care au evitat-o dacă alegerile ar fi fost cu adevărat libere. Pentru ca PIDE să știe în ce direcție și cu ce mijloace să treacă la o nouă acțiune de reprimare a forțelor patriotice.

Eugen PHOEBUS

PERMISUL, VĂ ROGI...

La o intersecție aglomerată din Moscova, milițianul de serviciu în dirijarea circulației privi deodată uluit la o motocicletă, mai bine-zis la conducătorul ei. Mașinal, comută semaforul pe roșu și, silindu-se să-și păstreze aerul de demnitate impus de împrejurare, se apropie de motocicletă și salută. Apoi, fiindcă nu putea cere actele direct conducătorului, acesta fiind... un un, milițianul i se adresă însoțitorului acestuia din ață :

— Permisul de conducere, hm... al... hm... și arată cu capul spre ființa părosă, bine proptită în șa.

— Poftiți ! — spuse pasagerul din ață.

Și cu aerul că trăiește cea mai banală și plictisitoare întîmplare, prezentă milițianului un permis de conducere eliberat de Poliția din Stuttgart (R.F.G.). Titularul permisului : ursoaica Devocika de fel din Moscova. Permisul n-avea nici un cusur, iar titularul lui nu se făcuse vinovat de nici o încălcare a regulilor de circulație. Milițianul salută deci din nou, reveni la postul său și comută pe verde. Cu un demaraj scurt și energic, perfect executat, motocicleta condusă de numita Devocika își văzu de drum...

Cum s-a obținut acest permis unic în analele tuturor serviciilor de circulație din lume ? Simplu, de fapt.

Cu cîtva timp în urmă, cunoscutul dresor sovietic Valentin Filatov se afla în turneu cu trupa sa de artiști patrupezi în R.F.G. Unul din numerele prezentate de el la Stuttgart — evoluția pe motocicletă a ursoaicei Devocika — a ridicat arena în picioare, cum se spunea în cronicile din ziare. Amețită de succes (se întîmplă și la urși) Devocika a ieșit într-o seară din arenă, dar nu s-a mai oprit, așa cum se cuvenea, în vestiarul ce-i era rezervat, ci a țulit-o pe poartă și de acolo în oraș. E limpede că apariția ei „solo", fără prezența, cît de cît asigurătoare, a unui reprezentant al speței umane în ață, a stîrnit nu numai stupoare, ci și panică. Semaforeele toate erau puse pe verde, iar Devocika nici nu-și dorea altceva. Ursoaica-șofer ar fi colindat pesemne străzile pînă la epuizarea benzinei din rezervor, dacă în calea ei n-ar fi apărut turismul lui Filatov, care a readus-o la realitate și la... circ.

Epilogul acestei întîmplări este mai incredibil decît întîmplarea în sine. Pentru felul ireproșabil în care a condus vehiculul (poate și ca un exemplu pentru unii conducători bipezi), poliția orașului vest-german a hotărît eliberarea mai sus-pomenitului permis.

Se spune că ori de cîte ori are prilejul să istorisească întîmplarea, Filatov nu uită să adauge această opinie personală : „Devocika a avut, de fapt, noroc. Dîmka sau Arkaș (colegi de speță biologică și de... profesiune ai Devocikăi) ar fi meritat mai curînd permisul. Sînt conducători mai talentați..."

E. D.

„CUTIA PANDOREI ESTE DESCHISĂ"

Afirmația de mai sus aparținînd oficiosului francez **La Nation** poate servi drept moto al sesiunii ministeriale de la Haga a Uniunii Europei occidentale. **La Nation** se referea de fapt la concluziile care se desprind din intervenția ministrului de externe francez Couve de Murville, în Adunarea Națională, intervenție de natură să reafirme ostilitatea Franței față de evoluția relațiilor în Piața comună. Conceput ca un fel de „organism de compromis" al țărilor membre în Piața comună plus Anglia, Uniunea Europei occidentale dezbate de obicei problemele relațiilor economice interoccidentale și tinde să fie un fel de continuare, la nivel oficial, al faimoaselor organisme „de înțelepți" create în perioada postbelică în cadrul N.A.T.O.

Dar iată că este pentru prima dată cînd conferința ministerială a Uniunii Europei occidentale nu discută despre situația economică. Motivul : Franța a cerut ca problemele economice să nu figureze de loc pe agenda discuțiilor. Deci, „compromisuri" în problemele economice nu sînt de întrevăzut, deși reuniunea Uniunii Europei occidentale va aduce în jurul aceleiași mese, după multă vreme, pe miniștrii de externe ai țărilor membre în Piața comună.

De fapt, reuniunea de la Haga pare să fie o abilă tatonare vest-germană înaintea seriei de întîlniri interoccidentale care vor culmina la mijlocul lui decembrie cu sesiunea Consiliului N.A.T.O. Se pare că în cancelariile occidentale se mai speră într-un statu-quo care ar putea fi luat ca punct de plecare pentru o calmare treptată a relațiilor în Piața comună. Așa se explică faptul că sesiunea parlamentului european care a avut loc la Strasbourg și care precede de obicei întîlnirile U.E.O. a fost sesizată de un raport al lui Walter Hallstein, președintele Pieței comune, care, potrivit observatorilor, ar fi conținut „propuneri concrete" privind o eventuală soluționare a crizei celor șase.

În același context a apărut și planul Spaak, care prevede un fel de consiliu ministerial al Pieței comune, fără participarea comisiei Hallstein (exact cum a fost organizată actuala întîlnire a Uniunii Europei occidentale).

Paleativele par însă greu digerabile în actualul moment al relațiilor interoccidentale. Organizarea unei întîlniri a miniștrilor de externe a celor șase și a colegului lor britanic nu pare să fie de natură de a duce în prezent la altceva decît la o reafirmare a unor teze reflectînd poziții distanțate în principala chestiune afiată în fond pe ordinea de zi : relațiile economice interoccidentale

S. VERONA

NEMURITORII DE LA ACADEMIA FRANCEZĂ

Pe la 1630, nouă parizieni au hotărît să se întîlnească o dată pe săptămînă, miercurea, acasă la unul din ei, pentru a discuta despre poezie, literatură în general și noutățile zilei. Cei mai mulți erau tineri, vîrsta medie nedepășind 35 de ani. Totul era secret ; dar Richelieu a fost repede avertizat de existența acestui cerc și a cerut celor nouă persoane să se constituie într-un organism recunoscut de stat. Așa s-a făcut că în 1635 Ludovic al XIII-lea a semnat decretul înființării Academiei franceze, încredințînd sarcina reglementării vieții literare și a limbii franceze unui număr de 40 de academicieni.

Statutul îi obliga să editeze un dicționar, o gramatică, o retorică și o poetică. De retorică și poetică nu s-a ocupat nimeni ; s-a vorbit ceva de gramatică și foarte mult de dicționar. Astăzi, o comisie de 8 membri revede ediția a nouă a dicționarului, modificînd și completînd pe cele opt precedente (prima apărută în 1694 și ultima în 1935)

Timpul nu contează pentru acești opt academicieni : avînd „nemurirea" de partea lor, ei se întrunesc doar o dată pe săptămînă, joia, cînd defrișează limba franceză cu multă conștiinciozitate. „Am părăsit aceste ședințe în 1939 la cuvîntul «agresseur» (agresor) — spune André Maurois — și le-am reluat în 1946 la cuvîntul «ardeur» (înflăcărare).

Începută din 1637, noua ediție a dicționarului a ajuns la litera C ; dacă totul merge bine, se va termina către anul... 2035.

De la alegerea sa în Academie — în anul 1938 — André Maurois își notează impresiile asupra ședințelor la care a asistat. El le-a publicat de curînd într-o carte de amintiri intitulată „Choses nues". Iată cîteva fragmente :

Joi, 8 octombrie 1938 — Alb. Ediția precedentă dădea acoastă definiție : „Culoarea zăpezii, a laptelui..." Louis de Broglie amintește cu blîndețe că albul nu este o culoare.

— La Paris — zice Claudel — laptele este albastru.

— Și la țară — spun eu — este galben.

— Să ștergem laptele și să lăsăm zăpada.

— Ha-ha ! Zăpada este cel mai des murdară... Louis de Broglie este rugat să aducă definiția la ședința următoare....

Joi, 13 decembrie 1956 — Treaba a mers bine în cea mai mare parte a ședinței ; deodată, se ivesc neînțelegeri asupra cuvîntului brută. Predecesorii îl definiseră astfel : „Animal lipsit de rațiune". Se ridicaseră mai multe mîini.

— Toate animalele sînt lipsite de rațiune. Vezi Descartes...

— Dragul meu confrate, noi sîntem aici pentru a face un dicționar și nu pentru a lua poziție în metafizică. Ce spune Littré ?

Maurice Garçon deschide Littré, care tronează pe masa principală ; Brută : „Animal, în ceea ce are mai departe de om".

Furtună dezaprobatoare :

— Prea lung. Prost formulat. Obscur.

— Cuvîntul brută — amintește Jean Cocteau — se aplică mai mult oamenilor decît animalelor...

— Fiindcă este evident. Să definim brută : „Creatură lipsită de rațiune". Aceasta se potrivește atît brutelor umane cît și brutelor animale.

Replicile se mai încrucișează încă zece minute, apoi discuția este amînată pentru 15 zile. Nu se pot rezolva cu ușurință astfel de probleme !

În 1638, Academia franceză a început să se ocupe de dicționar. Munca mergea atît de încet, încît Boisrobert — un „nemuritor", totuși — și-a permis următoarea epigramă :

„Timp de zece ani s-a lucrat numai la F.

Deci m-aș putea considera fericit dacă aș fi sigur că voi trăi pînă la G."

V. T.

„Discutarea unui cuvînt dificil" — caricatură din 1896 a lui Jean Veber.

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 26 lei ; 6 luni — 52 lei ; un an — 104 lei. Redactor artistic : Vlad MUȘATESCU. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

41 505

Consumați vinul roșu,
tonic, reconfortant

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

46

Anul XIV nr. 46 (546) — 13 noiembrie 1965

- Cum stăm cu „specialitatea casei"?
- PRIN ȚARA DE PE INN
- E toamnă pe malul mării

aer + gaz metan

La Combinatul chimic din Craiova a fost consemnată montarea celei de-a 20 000-a tone de utilaje. O altă veste recentă de pe șantier : zilele acestea s-au terminat probele la ultimul cazan de abur al ternocentralei care va furniza combinatului energie electrică și calorică, prevăzut în etapa întîi, iar al treilea turbogenerator din centrală, de 100 MW, a fost racordat la sistemul energetic național. Comparate cu planul de desfășurare a lucrărilor de montaj, semnificația acestor succese devine majoră, ea exprimînd apropierea cu încă un pas a momentului cînd construcția acestui gigant al chimiei românești va fi încheiată.

Deși aflat încă în curs de construcție, în imensul organism industrial ce a luat naștere aici, pe malul Jiului, pulsul chimiei a început să bată, ziua și noaptea, pe tot cuprinsul celor 115 ha care adăpostesc 14 fabrici principale, numeroase laboratoare, ateliere, rezervoare, depozite. Hale, estacade, turnuri înfășurate de conducte și scări, retorte de dimensiuni gigantice au fost plantate pe un pămînt gol, pentru a valorifica materii prime : **gazul metan** și **aerul**. Acestea curg pe conducte spre a se transforma în cele din urmă în îngrășăminte chimice, acid azotic, amoniac, oxigen. Fabricile produc zilnic, de pe acum, 1 000 tone de acid azotic și azotat de amoniu.

Construcția combinatului urmează a fi încheiată o dată cu intrarea în producție a sectorului II organic, ce cuprinde fabrici cu o capacitate de 35 000 tone acetilenă, 20 000 tone acid acetic, 20 000 tone acetat de vinil, 20 000 tone acetat de polivinilin, 20 000 tone butanol, 10 000 tone alcool octilic și alte substanțe. Funcționînd într-o perfectă simbioză, cele 14 fabrici ultramoderne realizează (în afara produselor finite) schimbul între ele a materiilor prime necesare. Aici totul se folosește, chiar și reziduurile.

În momentul de față, un obiectiv de seamă al chimiștilor craioveni este creșterea întregii producții la parametrii prolectați (și eventuala depășire a limitelor stabilite), precum și obținerea unor substanțe la un nivel calitativ superior. Au fost realizați, nu demult, primii catalizatori românești, comparabili cu cei mai buni din străinătate, iar procentul de umiditate a îngrășămintelor chimice a fost redus de la 1 la 0,5 la sută sub cel admis, performanță industrială superioară.

Gh. BRĂTESCU

curier

artă românească peste hotare

radu beligan despre I. I. T.

Un scurt popas în compania artistului poporului Radu Beligan, la înapoierea sa recentă din capitala Franței, unde a participat la ședința comitetului executiv al Institutului internațional de teatru. După cum se știe, președintele Centrului român al I.I.T. a fost ales cu acest prilej vicepreședinte al importantului organism teatral internațional.

Vorbindu-ne despre activitatea tot mai intensă și mai rodnică a Institutului, artistul poporului Radu Beligan s-a referit la problemele care au constituit obiectul discuțiilor în cadrul ședinței comitetului executiv, următoare congresului ce a avut loc în luna iunie la Tel Aviv.

Viitoarea stagiune a Teatrului Națiunilor a reprezentat unul dintre punctele importante ale dezbaterii ședinței membrilor Comitetului executiv al I.I.T. întruniți la Paris. O altă problemă ridicată a fost aceea în legătură cu publicațiile Institutului internațional de teatru. Și în sfîrșit : discuții pe marginea formării de noi centre în Africa și în Asia.

— Ce ne puteți spune în ceea ce privește activitatea viitoare a Institutului internațional de teatru ? — l-am întrebat pe interlocutor.

— România va da un ajutor substanțial pregătirii următoarei reuniuni a Institutului internațional de teatru în legătură cu **formarea profesională a tînărului actor**, care se va desfășura la Veneția în septembrie 1966 Reuniunea de la București, din aprilie 1964, care s-a bucurat de un mare răsunet, a socotită drept cea mai interesantă experiență în acest domeniu de activitate a I.I.T. Și rezultatele acestei munci sînt folosite pentru viitoarele întîlniri — a încheiat artistul poporului Radu Beligan, președinte al Centrului român și vicepreședinte al Institutului internațional de teatru.

Sandu NAUMESCU

refugii pentru turiști

O călătorie turistică la munte cere, după cum se știe, un minimum de echipament care să permită protecția împotriva schimbărilor neprevăzute ale vremii, foarte frecvente la mari altitudini. Totuși, oricît de bine ar fi echipat, turistului trebuie să i se asigure și unele amenajări speciale, de care să se poată folosi la nevoie. Acesta este și rostul așa-zișilor refugii, în care călătorul găsește, pe lîngă un adăpost împotriva ploilor, a vînturilor, a ninsorii etc., și o sobă cu vreascuri gata pregătite (obligația de a veghea focul și de a-l stinge la plecare este o îndatorire elementară pentru turist), precum și ustensilele din categoria strictului necesar la un popas de campanie.

Recent, cooperativa „Metalolemn" din Cluj a trecut la execuția în serie a unor case prefabricate din lemn, foarte propice utilizării lor ca refugii pentru turiști. Aceste case, fiind confecționate din materiale ușoare și rezistente, pot fi montate cu ușurință în puncte oricît de greu accesibile, oferind bune condiții de locuit unui număr de 13-15 persoane. În noile refugii călătorul se poate adăposti împotriva vremii nefavorabile, avînd la dispoziție și cîteva mijloace de preparare a hranei și de încălzire. Bineînțeles că și în cazul noilor refugii (pe care cooperativa clujeană le-a și „plantat" pe cîteva trasee turistice din Carpații Răsăriteni și Meridionali) este necesar ca cei ce le folosesc să nu producă deteriorări, iar focul să fie bine stins la plecare, pentru a evita pericolul de incendiu. În curînd amatorii de turism vor avea prilejul să întîlnească sute de asemenea refugii pe traseele cele mai diferite.

Radu NICOARĂ

îngrășăminte... din cer

De la marginea Bucureștiului, în mai tot timpul anului, avioane mai ușoare și mai grele își iau zborul peste cîmpiile României, pentru a le spori belșugul.

Așadar, în ultimii ani aviația utilitară își aduce sprijinul ei în sporirea recoltelor. Despre acest lucru ne-a vorbit tovarășul Sorin Dabija, inginer șef la Întreprinderea de aviație utilitară.

— Întreprinderea unde muncesc eu e o creație a regimului nostru. Începutul a fost destul de modest. În 1950 dispuneam doar de trei avioane proprii care deserveau agricultura.

— Pe cititori îi interesează mai mult prezentul.

— La ora actuală dispunem de zeci de avioane echipate special pentru agricultură. E demn de reținut faptul că în viitorul cincinal se prevede o creștere a parcului de avioane de peste trei ori față de prezent. Mă refer, bineînțeles, la aviația utilitară.

— Vreți să ne oferiți o imagine mai concretă a activității dumneavoastră ?

— De acord. Pentru arta mă voi servi de cifre. În 1960 suprafața deservită de aviația utilitară a fost de 236 264 ha, în 1964 de 424 000 ha, iar în 1965 de 520 000 ha.

— Care a fost acțiunea cea mai importantă pe care a întreprins-o aviația utilitară în acest an ?

— După mine cea din Dobrogea și din Bărăgan. În primăvara aceasta, grîul din regiunea Dobrogea a fost atacat de un soi de ploșnițe. O ofensivă puternică dată de aviația utilitară contra acestor dăunători a avut urmări pozitive.

— Ce face aviația utilitară acum, în aceste zile ?

— Fertilizează cu îngrășăminte chimice terenuri ce urmează să fie însămînțate în primăvară.

— Ce ne mai puteți spune despre activitatea dumneavoastră ?

— Aș vrea să mă refer la un singur lucru. În ultimii ani, folosindu-se avioane utilitare ușoare, s-a executat cu deosebit succes transportul — în diverse regiuni ale țării — de material biologic pentru însămînțările artificiale în zootehnie.

G. MUREȘAN

„dunărea" „eliza" „zefir"

78 milioane lei. Aceasta este valoarea globală a mobilei pe care Întreprinderea de industrie locală „Arta mobilei" din București o va livra comerțului în anul 1966. Contractele încheiate prevăd producerea și furnizarea a 5 500 garnituri dormitoare „Dunărea" și „Victoria", 2 200 garnituri sufragerii „Eliza" și „Lux", 3 500 biblioteci, 3 000 fotolii etc.

Datele acestea ne-au fost furnizate de tov. Ion Ilie, directorul întreprinderii „Arta mobilei", care ne-a mai declarat următoarele :

— Atenția principală ne-o îndreptăm, în anul ce va începe peste cîteva săptămîni, spre introducerea liniei moderne și ridicarea permanentă a calității mobilei pe care o producem. Sub acest semn ne-am și însușit producerea unor noi sortimente, cum sînt sufrageria „Eliza" și garnitura de hol „Ileana". De asemenea, aceleași obiective ne preocupă în legătură cu apropiata introducere în producție a noii garnituri de sufragerie „Zefir", creație a întreprinderii noastre, care s-a bucurat de un deosebit interes din partea organelor comerțului.

Noul și modernul constau atît în linia mobilierului pe care-l producem, cît și în gabaritul și coloritul său, care trebuie să îmbine calitățile estetice cu cele funcționale, adaptîndu-se spațiilor din noile blocuri de locuințe ce se construiesc în orașele noastre.

Furnirele livrate de C.I.L. Gherla, Balta Sărată ori Deta sau de I. F. Satu-Mare, stofele de mobilă livrate de noua Fabrică de stofe de mobilă București și altele, unele din proiectele realizate la Institutul de cercetări forestiere etc. — iată tot attea surse din care Întreprinderea se alimentează cu materiale, semifabricate, documentație tehnică.

— **Întreprinderea livrează numai comerțului ?**

— Nu. Din cele 18 unități, numai 16 produc pentru contractele încheiate cu organele comerciale. Două unități deservesc populația și întreprinderile de tot felul : sînt unitățile pentru reparații și comenzi speciale.

— **Executați și comenzi unicate ?**

— Desigur. Și unele din ele foarte interesante. Acum, de pildă, se lucrează o serie de piese ornate cu sculpturi, care vor fi trimise la o expoziție internațională de mobilă ce se va deschide în curînd la Bruxelles.

— **Dar... reclamații aveți ?**

— Se mai întîmplă să avem. Mai ales în ce privește calitatea unor furnire care, fiind fabricate prin derulare, uneori crapă. Pentru asemenea cazuri s-au organizat echipe de intervenții, tîmplari care execută remedierile necesare. Datorită atenției și grijii cu care lucrează cei mai mulți dintre muncitorii noștri sperăm însă că în noul an asemenea reclamații vor fi din ce în ce mai puține.

A. ANGHELESCU

Înainte de decolare se studiază traseul.

VIZITA CONDUCĂTORILOR DE PARTID ŞI DE STAT ÎN REGIUNILE CLUJ ŞI MARAMUREŞ

Între zilele de 4 şi 8 noiembrie, conducători de partid şi de stat, în frunte cu tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al C.C. al P.C.R., au făcut o vizită în regiunile Cluj şi Maramureş. De-a lungul întregului itinerar, oamenii muncii români, maghiari şi de alte naţionalităţi din cele două regiuni — într-o manifestare spontană de nestăvilită bucurie şi recunoştinţă faţă de partid — au salutat cu entuziasm prezenţa în mijlocul lor a iubiţilor oaspeţi.

Pretutindeni conducătorii de partid şi de stat s-au interesat îndeaproape de rezultatele obţinute de oamenii muncii în opera de construcţie socialistă, de problemele legate de viaţa locuitorilor celor două regiuni, dînd preţioase indicaţii pentru buna desfăşurare în continuare a activităţii creatoare din toate domeniile.

Manifestările entuziaste la adresa partidului şi a conducerii sale au constituit o vie expresie a dragostei şi încrederii oamenilor muncii pentru partidul nostru, a hotărîrii lor de nestrămutat de a înfăptui politica partidului. Locuitorii celor două regiuni îşi vor aminti mereu cu bucurie şi dragoste de vizita făcută în mijlocul lor de către conducătorii de partid şi de stat.

1 La Universitatea „Babeş-Bolyai".

2 În cartierul Gheorgheni din Cluj.

3 La poarta Maramureşului de pe culmea Meseşenilor.

4 În piaţa „Victoriei" din Baia-Mare.

memento

plastică

Sala Dalles : Victor Roman. Sculptura care confirmă din nou gustul tinerei generații de artiști pentru mitizare, reflectată în forme hieratice, dînd figurilor (și nonfigurilor) sens de idol. Dar Victor Roman depășește șablonul arhaismului modern (cu afectarea naivității și respectiva tehnică a modelajului rudimentar) pentru a afirma spiritualitatea contemporană, marcată de meditație, de luciditate poetică, de afectivitate bogată. În atitudinea lui creatoare care solemnizează natura (Pasăre, Pom) și rafinează materia (Plantă, Eva) se filtrează o rază brâncușiană. Ansamblul divers e dominat de o constantă pietate gravă și tandră pentru lucrurile esențial umane, cumpănirea formelor între concretul naturii și abstractul geometric indică o maturitate precoce la un artist aflat la vîrsta terribilismelor (28 ani), fie el și laureat al Concursului internațional din 1965.

Sala Orești : Silvia Cambir. Pictura sa descinde de la fantasticul Magdalenei Rădulescu, de la grotescul Wandei Sachelarie, de la dinamismul Marianei Petrașcu, adică se află pe linia interpretării poetice a folclorului oglindit în tradiții rustice festive. Nota ei personală e delicatețea, sensibilitatea urbană, care transpune în grații cromatice vigoarea ritmurilor populare, cum ar cînta o bătută în ritmuri de vals.

Sala Magheru : Vasile Ștefan. Pete de culoare aruncate în aparentă neștire, trasă lirică De fapt, coeficientul emoțional nu vine aici din hazard „tașist", ci din logica accentelor de culoare, solid legată de o tradiție cromatică populară derivată din arta scoarțelor și întemeiată pe raportul dintre negru și tonuri vii (cum e și la Șirato ori la Vînătoru). Pictorul abstrage din arta tradițională linii melodice și ritmuri, zvîrlind suportul lor figurativ sau geometric, dintr-o năzuință spirituală exaltată care trebuie consemnată doar ca atare.

cartea

■ Volumul **Iubire** de Al. Vlahuță a fost reeditat cam frecvent. Reapariția acestei cărți în „Biblioteca pentru toți" are totuși rostul ei. Prefața semnată de George Sanda e relativ convingătoare și cu un spor de exigență ar fi fost chiar foarte bună.

■ **Lanțuri**, cartea în 2 volume a lui Ion Pas, Editura pentru literatură, a ajuns la a IV-a ediție.

■ Semnalăm apariția romanului Henriettei Yvonne Stahl — **Fratele meu, omul.**

■ O lectură agreabilă : **Regina Margot** de Al. Dumas apărută recent în colecția „Cutezătorii" a Editurii tineretului

■ Patru noi mici îndreptare apărute la Editura Meridiane în colecția „Monumente istorice" : **Mănăstirea Căldărușani** de C. Jalbă, **Mănăstirea Dealu** de Constantin Bălan, **Mănăstirea Govora** de Radu Florescu și **Mănăstirea Hurez** de Lucian Roșu. Dacă ritmul va fi menținut și eventual sporit, într-o vreme nu prea îndepărtată vom avea cîte o carte de buzunar măcar pentru cele mai însemnate monumente ale patriei ; e inutil a mai argumenta necesitatea unor asemenea tipărituri. Avantajul de a fi editate în mai multe limbi se cuvine iarăși reținut.

■ Căutați frumosul album **Jiquidi** tipărit de acad. G. Oprescu la aceeași editură. Preferați-l, în orice caz, celui scos tot acolo de J. Brutaru, cu mult sub nivelul acestuia

■ Un bun prilej de evocare a vieții noastre literare dintre cele două războaie îl oferă volumul de **Scrisori** trimise de Hortensia Papadat-Bengescu, G. Călinescu, Leon Feraru, Eugen Lovinescu, Perpessicius, Liviu Rebreanu, Mihail Sebastian, Ilarie Voronca și G. M. Zamfirescu lui Camil Baltazar, care le-a publicat de curînd la Editura pentru literatură.

■ La aceeași editură un bun volum de versuri, **Continente ascunse**, de Grigore Hagiu.

■ Volume de versuri ne oferă și Editura tineretului : Violeta Zamfirescu — **La gură de rai** (care adaugă relativ puțin la ceea ce știam despre poetă) și Ion Alexandru — **Viața deocamdată**, prin care tînărul poet își diversifică și adîncește trăsăturile unui profil pe care intîiul volum (**Cum să vă spun ?**) îl schița doar.

■ Pînă la o ediție mai amplă a operei lui Macedonski, semnalăm una școlară : **Poezii și proză** (Editura tineretului, colecția Biblioteca școlarului) îngrijită, cu note și prefață, de Mircea Zaciu.

■ O bună carte de orientare în literatura noastră actuală semnează D. Micu și N. N. Manolescu la Editura tineretului : **Literatura română de azi.**

■ În Biblioteca pentru toți : **Romulus cel Mare** de Fr. Dürrenmatt (în românește de A. Buteanu și H. R. Radian, prefață de Romul Munteanu).

televiziune

DUMINICĂ 14 NOIEMBRIE. Un **concurs internațional de gimnastică** și obișnuitul **intermezzo muzical** în compania unor interpreți agreați (Pompilia Stoian, Gabriel Gheorghiu, Enrico Fanciotti) ne oferă o duminică sportivă, sperăm și plăcută (18.45) ■ **Dialog la distanță** : Bacău-Hunedoara (19.30). Dublă satisfacție. Întîi, pentru că emisiunea aceasta și-a cîștigat, pe drept, simpatia. Al doilea, pentru că cel puțin duminica aceasta vom fi scutiți de așa-numitele „concursuri fulger" pe care TV, cu o perseverență demnă de o cauză mai bună, ni le oferă periodic. Aceste improvizații cu stilouri și ceasuri nu sînt nici amuzante, nici instructive. Atunci cui îi trebuie ?

LUNI 15 NOIEMBRIE. O emisiune științifică cu participarea acad. prof. I. Făgărășanu, prof. Radu Codreanu, prof. M. Bucur. O așteptăm cu interes (20 00) ■ **Elena Cernei**, mezzo-soprana noastră apreciată în țară și peste hotare, ne oferă un recital (21.15) ■ Un film maghiar, nici prea-prea, nici foarte-foarte, **Logodnicele văduve** (21.45)

MIERCURI 17 NOIEMBRIE. Pînă azi ați auzit doar de **Atletico Madrid.** De data asta îl veți vedea ! În meciul cu Știința Cluj, pentru Cupa Cupelor (14.30) ■ Miercurea e zi de teatru. Vom vedea **Comedia erorilor** de W. Shakespeare, transmisiune de la Teatrul Municipal (20 00) ■ Agreabila emisiune **Colecții și colecționari** (22.00)

JOI 18 NOIEMBRIE. O emisiune care, în ciuda titlului, nu face discriminare... de vîrstă : **Clubul tinereții** (20.00) ■ Dirijorul **Solon Michaelidis** din Grecia la pupitrul orchestrei simfonice a Radioteleviziunii (21.15) ■ **Jean Ionescu** promite să ne cînte la mai multe instrumente. Sîntem gata să-l ascultăm (22 05)

VINERI 19 NOIEMBRIE. După rubricile obișnuite (**Săptămîna, Avanpremiera, Vitrina discului**), încîntătoarea actriță pariziană de music-hall **Zizi Jeanmaire** (21.45)

SÎMBĂTĂ 20 NOIEMBRIE. Urmăriți **Teleenciclopedia** care nu-și dezminte renumele bun (20.00) ■ Nici **Sfîntul** (21 00) ■ Sub titlul „La hanul cel vesel", **un montaj muzical-coregrafic** cu nume cunoscute din operetă (Lucia Roic, Marica Munteanu, Dia Panaitescu, Cornelia Bărbulescu, Lidia Popescu, Nicolae Țăranu, George Hazgan, Ștefan Glodariu ș.a.) la care se adaugă : Valentin Teodorian, Florin Piersic (21.50). În concluzie : O săptămînă cu emisiuni promițătoare dar fără nici o „bombă"

Lucia Roic.

muzica

■ E de sperat că renumitul pianist italian Aldo Ciccolini va cînta, de astă dată la București în recitalul de luni 15 noiembrie, programul pe care îl promisese încă din stagiunea trecută : Alban Berg (Sonata în si minor nr. 1, primă audiție), Schubert și Musorgski. Alături de Filarmonica „George Enescu" el interpretează Rapsodia pentru pian și orchestră de Rahmaninov, pe o temă de Paganini. Programul simfonic mai cuprinde — în afară de Mozart — și două lucrări ale compozitorilor din tînăra generație contemporană : cunoscutele „Arcade" de Aurel Stroe și „Compositione per orchestra", primă audiție, de Luigi Nono.

■ Pe Horst Gehan, Emilia Petrescu, Martha Kessler și un grup de șapte instrumentiști din orchestra simfonică a Radioteleviziunii îi ascultăm luni seara într-un program de muzică preclasică. Repertoriul este aproape inedit, cuprinzînd lucrări de I. L. Krebs, P. Martini, F. X. Brixi.

■ Două tinere instrumentiste, Cornelia Bronzetti și Victoria Ștefănescu, atacă un program de mare dificultate expresivă și tehnică : Sonata a VII-a de Beethoven, Sonata a III-a de Brahms, Sonata de Debussy și Sonata a II-a de George Enescu

■ La orchestra Radioteleviziunii ridică bagheta un dirijor din Grecia : Solon Michaelidis. În afară de propria compoziție (Două imagini simfonice grecești) în program figurează Brahms (Ștefan Ruha, într-o activitate bucureșteană susținută interpretează concertul de vioară), Alfred Alessandrescu, César Frank

discul

■ Pe Claudio Villa nu l-au uitat nici ascultătorii, nici casa noastră de discuri. Așa că a apărut discul EDD-1098 **Claudio Villa II.** Cuprinde opt piese de muzică „lejeră" : trei bighine, trei rock-uri (mai „slow" sau mai „rumbe", de unde reiese că rock-ul este mai mult o manieră de a cînta decît un gen de sine stătător), un fox și un twist (dar lent). Nici pe disc și nici pe mapa discului nu găsim vreo referire la autorii pieselor. Nici măcar numele lor ! Să fie folclor italian ? Atunci să ni se spună.

■ Un disc bun, cu greșeli de editare iar nu ni se dau numele autorilor. Nu mai vorbim că nu se traduc nici titlurile în limba română. Discul se intitulează **Muzică de dans.** Interpretează orchestra „Electrecord" dirijată de Al. Imre. Cîntă tot Al. Imre (în engleză !) (EDC-603).

■ O voce despre a cărei posesoare se va mai vorbi cu siguranță. Timbru, temperament, nerv, lirism de calitate. Din păcate și la acest disc întîlnim aceleași omisiuni ca mai sus. Totuși ascultați : **Green fields, Such a night, Kiss me quick** și **My dream boat.** Rețineți : cîntă Pompilia Stoian (EDC-605).

■ Un cîntăreț simpatic, o voce simpatică, un dirijor simpatic (!) Un singur nume : Emil Dimitrov din R. P. Bulgaria. Cîntă în limba franceză : **Viens danser le hully-gully, Hopa-Hop, Seulement cette nuit** și **Le locomotion.** Chiar și cîntecele compuse de Dimitrov (deci este și compozitor) sînt cîntate tot în franceză De ce ? !

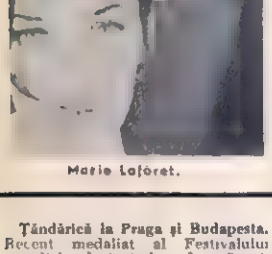

Marie Laforet.

cinema

DUMINICĂ LA NEW YORK Ne-am obișnuit în ultima vreme să vedem pe ecrane așii ai comediei americane Regizorul Peter Tewksbury nu face parte dintre ei, este prea tînăr. În schimb știe să ocolească cîteva din căile prea bătute ale genului. În rolul principal feminin — Jane Fonda

FRUMOASA DIN PĂDUREA ADORMITĂ. Pentru iubitorii baletului, o oră și cincizeci de minute de poezie și virtuozitate pe poante în tovărășia creației lui Ceaikovski și a măiestriei unei mari dansatoare : Natalia Dudinskaia

DE-AȘ FI... HARAP-ALB Basmul lui Creangă, plus neostimpărul creator (străunit de inteligență) al lui Gopo, plus decorurile lui Ion Oroveanu și interpretarea (Florin Piersic, Cristea Avram, Eugenia Popovici, Florin Vasiliu, Liliana Tomescu etc.) ne aduc pe ecran un film care trebuie aplaudat.

ȘOARECELE DIN AMERICA (ecranizare de J. G. Albicocco după romanul lui J. Lanzmann). Nu așteptați nimic de la acest film, chiar dacă are în fruntea distribuției pe Charles Aznavour Păcat că apreciatul cîntăreț și-a legat numele de o astfel de peliculă. Același lucru îl putem spune și despre Marie Laforet

Un cuvînt bun pentru Cinemateca : a început să-și pună ordine în programul matineelor de la orele 10 și 12 (fără abonament). Filmele nu mai sînt programate la întîmplare. Pentru săptămînile viitoare este anunțat ciclul : „Comedii de neuitat" : STAN ȘI BRAN EROI FĂRĂ VOIE, BANCNOTA DE UN MILION DE LIRE STERLINE, BING-BANG, LEGEA OSPITALITĂȚII (cu Buster Keaton), CLOCHEMERLE, PAT ȘI PATAȘON MARINARI, NOAPTE DE CARNAVAL

teatru

Țăndărică la Praga și Budapesta. Recent medaliat al Festivalului mondial al teatrelor de păpuși, colectivul de păpuși cunoscut azi în toată lumea se află într-un turneu în Cehoslovacia și Ungaria. ELEFĂNȚELUL CURIOS (pentru copii), MÎNA CU 5 DEGETE și MICUL PRINȚ vor fi prezentate în Cehoslovacia. În Ungaria va apărea pe scena păpușilor și Mircea Crișan prezentîndu-și spectacolul EU ȘI MATERIA MOARTĂ. Nu ne îndoim de succesul talentaților soli ai artei scenice românești.

RĂDĂCINI de Arnold Wesker. Interesantă acțiune a studioului Institutului de teatru „I. L. Caragiale" de a da o imagine cît mai cuprinzătoare asupra dramaturgiei moderne engleze. După **Privește înapoi cu mînie**, a urmat piesa unui dramaturg din aceeași „familie" literară. A. Wesker — „Rădăcini" e o dezbatere ardentă pe tema năzuinței oamenilor epocii noastre spre apropiere, spre găsirea unui limbaj comun. Spectacolul realizat de clasa Radu Beligan — regia lector Elena Negreanu — este remarcabil prin atmosfera dramatică și prezența cîtorva reliefate tipuri scenice ; ei nu a izbutit însă să ocolească unele locuri comune didacticiste. Inspirat, sugestiv, decorul lui Mircea Ribinski

Spectacolele Ansamblului chinez de cîntece și dansuri al Armatei populare au fost aplaudate de spectatorii români cu multă căldură Artiști chinezi ne-au oferit creații muzicale și coregrafice unele inspirate din folclorul chinez cu tradiție milenară, altele din actualitate, dansuri și cîntece ostășești. Și o surpriză : cîntece românești și o suită de dansuri... oltenești

FLOARE DE CACTUS, agreabilă (dar numai atît !) comedie pariziană de Barillet și Grédi, a fost prezentată în premieră de Teatrul de stat din Galați, în regia inventivă a lui Ion Maximilian și M. Jora Două prezențe scenice care au obținut un binemeritat succes : Ileana Cernat și Olga Dumitrescu.

Teatrul muzical din Brașov la București a înfățișat eforturile unui colectiv entuziast în luptă cu praful vetust ce se așterne din păcate pe cele mai multe producții ale genului operetistic. VAGABONZII a servit drept exemplificare — marcînd unele calități dar și mult balast mai cu seamă la capitolul jocului scenic

Piese pentru copii. Pe linia puțin interesantă a repertoriului său. Teatrul Național din Craiova prezintă un basm de o calitate mediocră . PANTOFIORUL DE AUR.

Notă Redacția nu își asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în programarea spectacolelor

...tot despre
CALITATE
e vorba (II)

Cum stăm cu „SPECIALITATEA CASEI"?

Numeroasele referiri la adresa comerțului și a unităților alimentației publice, inserate în cadrul interviurilor publicate pînă în prezent, ne-au îndemnat să extindem ancheta noastră „Tot despre calitate e vorba" și în acest domeniu de activitate. Primul popas l-am făcut la Ministerul Comerțului Interior. Așadar, despre :

SPECIFIC... LA MARILE MAGAZINE

În ultimii ani în multe orașe din țară au apărut mari magazine universale. Sînt ele oare în contradicție cu specializarea unităților sau nu ? Pornind de la această întrebare ne-am adresat tovarășului director general *D. Roman :*

— Marile magazine au drept obiectiv primordial experimentarea de tipuri de unități și sisteme moderne de deservire, rețeaua lor reprezentînd un adevărat laborator experimental pentru introducerea noului în comerțul din țara noastră.

— Există preocupări din partea dv. în domeniul specializării ?

— Una din problemele la ordinea zilei în activitatea comercială o constituie, de mai multă vreme de altfel, necesitatea specializării rețelei de desfacere, imperativ determinat atît de îmbogățirea permanentă a gamei de produse furnizate de industria noastră, cît și de cerințele unei mai rapide și complete deserviri a cumpărătorilor, prin introducerea de forme avansate și rapide de desfacere. Procesul de specializare a rețelei marilor magazine reflectă atît aplicarea criteriilor generale în acest domeniu, cît și condițiile specifice comerțului reprezentativ dintr-un mare oraș cum este Bucureștiul.

— Ne-ați putea da cîteva exemple ?

— Vom da două în care principiului specializării pe grupe de mărfuri i s-au adus unele co-

(Continuare în pag. 6)

„Turceasca" adevărată (fiartă, după cum vă înfățișează anexa noastră fotografică, în ibrice de aramă și nisip fierbinte) este foarte căutată de consumatorii de cafea bucureșteni. Marea afluență de băutori ai acestei specialități la unitatea T.L.C.R. 1 din piața Kogălniceanu subliniază necesitatea extinderii acestui mod de preparare a cafelei și în restul numeroaselor café-expresuri bucureștene.

Cum stăm cu „SPECIALITATEA CASEI"?

rective, în funcție de categoria de cumpărători cărora li se adresează.

Magazinul de confecții pentru femei „București" comercializează, pe lîngă sortimentul său principal, confecții feminine — rochii, fuste, bluze, tricotaje, mantouri, blănuri, pardesiuri etc. — și sortimente complimentare ca: articole de lenjerie și galanterie feminină, parfumuri, pălării, marochinărie și chiar încălțăminte. Rezultatele economice obținute de acest magazin dovedesc viabilitatea unui asemenea tip de unitate comercială, în stabilirea profilului căreia a stat în primul rînd criteriul deservirii complete a unei anumite categorii de cumpărători. O situație similară o prezintă magazinul „Adam", unde sortimentul de bază, confecțiile pentru bărbați, este completat cu alte articole, cum ar fi cele de galanterie și lenjerie, pălării, parfumerie. Condițiile de spațiu ale acestei unități impun însă stabilirea unui fond de marfă riguros selecționat după criteriul calității, astfel încît cumpărătorii să găsească articole cu caracter de modă și, în marea majoritate, exclusivități.

— Altor magazine li s-au făcut asemenea corective?

— Da. S-au adus completări profilului unor unități comerciale alimentare cu autoservire ca „Unic", „Modern", „Triumf", introducîndu-se, pe lîngă sortimentele — să le zicem „clasice" — ale unor asemenea magazine, și o gamă relativ cuprinzătoare de produse de uz casnic și îndeosebi de cerere curentă (articole de care gospodinele au nevoie aproape în fiecare zi). De aici trebuie înțeles că specializarea nu constituie un principiu rigid, cu criterii valabile oricum, ci este un cadru cu suficientă elasticitate, pentru îmbunătățirea deservirii cumpărătorilor și a creșterii rezultatelor economice ale activității comerciale. Aș vrea să vă vorbesc despre magazinele universale „Victoria" și „București". În concepția care stă la baza organizării acestor două mari magazine s-a avut în vedere specializarea raioanelor pe categorii de cumpărători — bărbați, femei, copii — și gruparea lor pe etaje. Este limpede că magazinul avînd o asemenea organizare interioară, cumpărătorii vor avea avantajul să găsească mărfurile necesare rațional grupate, iar pe de altă parte se vor putea organiza și anumite forme specifice de deservire suplimentară, cum ar fi atelierele de retuș. Celelalte raioane vor putea astfel să fie și ele mai judicios organizate din punct de vedere al specializării țesăturilor, în funcție de materia primă: bumbac, mătase, fire sintetice, articole electrotehnice și piese de schimb pe un front mai larg etc.

La magazinul „Electrotehnica" necesitatea specializării a condus la scoaterea unor sortimente a căror prezență nu era justificată de profilul unității ca: articole moto-velo, accesorii și piese de schimb, creîndu-se, pe de altă parte, un front larg de expunere pentru articolele specifice ca: aparate electrice de uz casnic, frigidere, aspiratoare, aparate de radio, televizoare, lămpi, lustre, lampadare, accesorii pentru aceste mărfuri. Totodată specializarea magazinului a permis realizarea unor condiții tehnice corespunzătoare pentru prezentarea în funcțiune a unor articole electrotehnice: cabinele de audiție și vizionare. Aceste acțiuni vor continua și la alte unități.

LOCALURI CU PROFIL ȘI BUCATE PE GUSTUL CLIENȚILOR

Tovarășul *Victor Stancu*, director adjunct al T.A.P.L.-București, ne anunță de la bun început:

— În domeniul alimentației publice au fost obținute în ultimii ani îmbunătățiri substanțiale, mai ales pe linia profilării localurilor și a calificării personalului angajat. Străduința noastră permanentă are drept scop final satisfacerea celor mai diverse, mai complexe și, dacă vreți, celor mai capricioase gusturi și trebuințe ale consumatorului autohton și străin. Dar să trecem la concret.

— Fiindcă a venit vorba de gustul și capriciile consumatorului, vă servim un „of" al clientelei bucureștene. Foarte mulți vizitatori ai localurilor publice (ne referim la acele mici localuri intime, familiale, unde, virtual vorbind, consumatorul — dezbrăcat de ritualul unei etichete rigide — ar trebui să se simtă „ca acasă" între ospătari și comeseni prieteni) duc dorul băuturilor și preparatelor „specifice", proprii doar unui anumit și preferat restaurant.

— Cei care v-au adresat acest „of" au și totuși n-au dreptate. Multă vreme, ce e drept, lista sortimentelor — săracă și comună unităților noastre — a supărat marea masă a consumatorilor. Dar în această privință am înregistrat totuși și îmbunătățiri remarcabile. Exemple: preparatul denumit „tocană à la Dîmbovița" constituie specialitatea casei la restaurantul „Dîmbovița". Mai departe: la „Dunărea" puteți găsi — ca sortiment specific — limbă marinărească; la „Siretul", friptură picantă din carne de vacă; la „Moldova", tocană moldovenească; la „Zori de zi", tocană picantă de văcuță; la „Unirea", sote-zahana; la „Cișmigiu", turnedo florentin; la „Gambrinus", rulou umplut cu ciuperci; la „Feroviarul", sote măcelăresc etc.

(În paranteză fie spus, am verificat la fața locului lista specialităților înșirate mai sus și am obținut următorul rezultat: marți, 26 octombrie, ora 13, la restaurantele „Dunărea", „Feroviarul", „Moldova", „Gambrinus", „Zori de zi" și „Unirea" consumatorii au putut găsi cu adevărat specialitățile casei, dar la restul localurilor specialitatea casei a fost absentă. Scor final: 6-3 în defavoarea T.A.P.L., deoarece publicul... consumator se arată în general mult mai intransigent și mai sensibil amintirilor culinare neplăcute.)

— Ce ne puteți spune despre profilul specific al unor unități?

— În afară de localurile cu veche tradiție — restaurante, bodegi, bufete — trustul nostru a procedat recent la reprofilarea unor localuri pe bulevardul Gheorghe Gheorghiu-Dej: „Tic-Tac", „Tomis", „Cireșica", adaptări ale bistrourilor franțuzești (cuvîntul e de origine rusească, împămîntenit în Franța la începutul secolului trecut). În noile localuri clienții grăbiți pot găsi preparate la comandă și băuturi la pahar însoțite de un serviciu prompt. În afară de aceasta există și multe localuri cu profil bine determinat. Exemple: restaurantul „Doina", care este căutat de consumatorii români și străini deoarece aici se respectă întocmai rețetarul de bucătărie românească. Mîncărurile naționale exprimă caracterul specific al acestui local.

(Au fost înființate de asemenea restaurante lactovegetariene, aflate sub tutela Direcției generale a marilor restaurante. Considerăm că aceste unități sînt cu totul insuficiente. Dar mai ales trebuie să criticăm cu asprime faptul că și prea puținele localuri existente nu-și respectă specificul. Majoritatea restaurantelor lactovegetariene servesc „de toate" — de la friptură și pînă la mititei și crenvurști. Ce fel de „lactovegetarianism" o mai fi și ăsta? Și cum stăm cu specificul? — n.n.).

Vor fi transformate de asemenea în localuri specifice, denumite „bufet-bar", următoarele unități: „Boema", bufetul de la patinoarul „23 August", „Ciocîrlia", „Victoria", „Ateneul", „Istria", salonul de sus al restaurantului „Dunărea" etc.

(Tot în paranteză fie spus, pe piața bucureșteană au mai apărut și alte asemenea unități specifice: „café-tabacuri" și „podgorii". Din păcate, granițele caracterului specific se arată a fi foarte incerte. Într-un café-tabac, unde consumatorului ar trebui să i se ofere doar cafea, tutun și ilustrate, se mănîncă și se bea după pofta inimii, iar în „podgorii" — local care presupune prin firma lui specifică clienți „sătui", sosiți aici pentru a sorbi din ulcele de lut vinul casei — se consumă, la fel, mîncăruri și băuturi diverse — inclusiv „spirtoase" — ca în orice restaurant obișnuit. Trebuie foarte clar subliniată necesitatea înființării multor unități din următoarele trei categorii: 1) restaurante cu bucătărie specific românească; 2) restaurante lactovegetariene; 3) localuri mici, doar cu cîteva mese, cu atmosferă intimă, fără orchestre, cel mult cu cîte un pian.)

În continuare aflăm că:

— Oricîtă străduință ar depune forurile coordonatoare elaborînd teorii, oferind exemple, școlarizînd și îndrumînd personalul subordonat, totul rămîne zadarnic, totul ajunge denaturat sau se viciază la fața locului dacă „omul" nu participă cu suflet la respectarea indicațiilor primite. Prac-

tica ne-a demonstrat că oricînd și oriunde „omul sfințește locul".

(Zicala aceasta, atemporală, de strictă autenticitate azi ca și acum o mie de ani, ne îndeamnă să deschidem o nouă paranteză.)

Așadar :

OMUL SFINȚEȘTE LOCUL...

Cum se vede și din următorul exemplu :

Restaurantul „Porumbaru" de pe strada Cîmpia Turzii a format obiectul unei anchete publicate anul trecut în revista noastră. Făceam atunci următoarea remarcă : într-un modest local, deservit de doi ospătari-bucătari, clienții se declară mulțumiți deoarece buna deservire, conștiinciozitatea și priceperea culinară a personalului de aici fac posibilă crearea acelei atmosfere intime, familiale, în stare să cucerească repede pe orice nou-venit atît de dornic să poată mînca și bea după pofta inimii, simțindu-se bine, ca acasă. Am vizitat „Porumbaru" la începutul acestei toamne. Aceeași promptitudine și pricepere în arta culinară, dar... surpriză : localul era aproape gol. Lipsa temporară, în perioada estivală, a vechilor ospătari, înlocuirea lor cu alți angajați și produs o legitimă dezamăgire în rîndul clientelei obișnuite.

Să revenim însă la convorbirea noastră :

— Ce alte probleme de perspectivă și eventuale doleanțe doriți să comunicați prin intermediul publicației noastre ?

— Printre altele se preconizează elaborarea unor noi măsuri pentru aprovizionarea cu vin direct de la sursă a unităților de alimentație publică. Căci, pînă una alta, vinul oferit de I.C.R.A., adăpostit în sticle cu zeci de etichete diferite, are aproape același gust. Vina nu ne aparține, în schimb disputa zilnică cu publicul consumator, criticile și aprecierile defavorabile se desfășoară pe spinarea noastră. De ce această situație ?

INTERMEZZO CU... VIN

Despre vinurile românești s-au scris tratate savante și literare ; de-a lungul veacurilor ele au fost amintite cu mîndrie de către pămînteni și cu nostalgie de către călătorii care ne-au străbătut țara ; au fost medaliate cu aur greu în nenumărate rînduri și vor fi și de acum înainte. În sfîrșit, tot cuvinte de laudă. Numai un singur vin stîrnește nedumerirea : cel care poartă pe sticla în care a fost îmbuteliat lapidara și foarte misterioasa etichetă : „Vin de masă". Ziceam *nedumerire*, pentru că cumpărătorul cel de toate zilele își pune întrebarea : unde-i podgoria aceea imensă care produce sute de mii de litri de licoare de nu se termină niciodată, ba mai mult, domină piața vinurilor ? Ne-am uitat și noi pe etichetă și... ne-am dus la întreprinderea de industrializare a vinului și băuturilor alcoolice să-i căutăm... specificul.

Am primit multe explicații, temeinice și competente, din partea tovarășului inginer *Costache Ciobanu*, șeful serviciului producție-industrie. Dacă le-am reproduce cuvînt cu cuvînt, am avea în față un bun și poate convingător prospect. Aici se primesc vinuri de la producătorii din toate podgoriile țării.

— Și dumneavoastră ce faceți cu ele ?

— După prelucrările obișnuite, le îmbuteliem.

— Fără să le amestecați... ?

— Ce scrie pe etichetele sticlelor cu vin e chiar producția podgoriei.

— Panciu... Panciu ? Cotești... Cotești ? Murfatlar... Murfatlar ?

— Exact...

— Totuși permiteți-ne o remarcă dificilă. Ni se pare că toate aceste vinuri de mare consum nu prea diferă între ele. Firma s-a schimbat, dar vinul e același...

(Notăm în paranteză zîmbetul condescendent al tovarășului Ciobanu.)

— E o întrebare care ni s-a pus de nenumărate ori. Am primit chiar și vizite, aici, la fața locului... Trebuie să știți că în cadrul aceluiași soi există o diferență de gust. Trebuie să fii un degustător cu mare experiență ca să-l deosebești. Apoi uităm un lucru : de obicei vinul se bea cu sifon sau frapat. În ambele cazuri nu mai poți distinge diferențele. Trebuie deci să spulberăm asemenea aberații.

— De acord. Să dăm specialiștilor ce-i al lor... Dar vinul care e etichetat „Vin de masă" ?

— E un caz mai aparte. Nu toate vinurile corespund din punct de vedere al tăriei alcoolice și al altor calități. Atunci sîntem obligați, atît din punct de vedere tehnic cît și pentru a da consumatorilor un vin corespunzător, să prelucrăm vinul din diverse podgorii.

— O ultimă întrebare : unde sînt vinurile din micile podgorii care au o producție redusă ?

— Vă referiți la podgoriile cu microclimat. Ele se selecționează aparte și se vinifică în regiunea respectivă, unde și pot fi cumpărate.

Conversația a fost mult mai lungă și mai interesantă. Am plecat să lămurim o nedumerire, dar iată că diavolul îndoielilor ne arde în continuare, iar gîndul ne duce la bunele și neîntrecutele vinuri din zecile de podgorii care acolo, la fața locului, parcă reprezintă altceva decît în sticlele etichetate ale vinurilor de mare consum pe care le luăm din magazine. Dar pentru că nu sîntem specialiști...

★

Interviurile care au format obiectul anchetei „Tot despre calitate e vorba", în cadrul cărora și-au expus părerile unii dintre cei mai competenți specialiști din sectorul respectiv, ne permit să tragem cîteva concluzii. Specificul, care reprezintă în bună măsură o expresie a calității atît în domeniul producției cît și al desfacerii, este în atenția tuturor factorilor care concură la buna deservire a publicului consumator. Deci, un fenomen pozitiv. Totuși, chiar din convorbirile avute se poate conchide că în domeniul desfacerii brînzeturilor, de exemplu, în rețeaua comercială se provoacă confuzii, aducîndu-se la același numitor diversele sortimente de cașcaval care au denumiri specifice. După părerea noastră (și nu numai a noastră !) chiar și M.I.A. ar trebui să nominalizeze produsele, denumirea de I.C.I.L. (plus localitatea respectivă) fiind foarte impersonală. De asemenea, ținînd seama de tradiția bună și de trebuințele variate ale cumpărătorilor, fabricarea specialităților locale de franzelărie ar trebui mai mult susținută ca să depășească cantitățile minime care se pun la ora actuală la dispoziția consumatorilor.

O atenție deosebită considerăm că trebuie să se dea specialităților pe care le prepară (sau nu le prepară !) restaurantele. Condiții există și chiar rețetarul prevede 2 000 sortimente variate ! Specializarea s-ar putea face chiar și numai alegîndu-se, pentru fiecare unitate în parte, doar cîteva din mîncărurile și preparatele incluse în această mare carte de bucate. În domeniul vinurilor de mare consum credem că a sosit momentul ca publicul să aibă posibilitatea să poată distinge diversele sorturi de vinuri provenite din anumite podgorii renumite (Panciu, Odobești, Drăgășani, Cotești etc.) nu numai după etichetă, ci și după gustul specific.

Punînd în dezbatere aria atît de vastă a specificității ne-am referit doar la cîteva sectoare ale vieții economice. S-ar putea vorbi despre dezvoltarea acestei noțiuni în domenii extrem de variate, ca al turismului, construcțiilor și urbanismului, al artizanatului etc. Specificul este, metaforic vorbind, cartea de vizită a unui oraș, a unei regiuni, a unei întreprinderi. În epoca noastră, cînd turismul cunoaște o atît de mare dezvoltare (sute de mii de oameni colindă țara în căutarea inedितului), personalitatea localităților o exprimă tocmai nota deosebită, proprie, pe care n-o întîlnești decît într-un loc anume.

Rezultatul muncii și fanteziei celor care ajută la dezvoltarea specificului contribuie în bună măsură la satisfacerea celor mai variate și complexe cerințe ale vieții de fiecare zi, cît și la dezvoltarea și rafinarea bunului-gust.

Problemele specificului în diverse domenii, evident, nu au fost epuizate. Atît cititorii cît și organele în drept își pot spune în continuare cuvîntul.

C. BOZBICI și L. MAIOR
Fotografii de S. STEINER

În fotografii : șase sticle, purtînd șase etichete diferite... dar, iată, gustul vinului este același sau aproape același. Decepția progresivă a tînărului fotograf reeditează în șase imagini decepția și nedumerirea colectivă a nenumăraților consumatori din țara noastră. Contrar celor afirmate în interviul publicat în paginile de față, mereu publicul rămîne descumpănit la constatarea că vinurile de mare consum prea seamănă la gust între ele.

TEATRU

Două din cele mai viguroase creații actoricești prilejuite de „Jocul ielelor" : Praida (Const. Codrescu) și mai ales Penciulescu (Ion Marinescu).

„JOCUL IELELOR"

în primă reprezentare scenică bucureșteană

Jumătate de secol piesa „Jocul ielelor" a fost citită cu înfrigurare, jumătate de secol i s-a refuzat cu consecvență existența scenică. Drama de idei intimida, incandescența gîndirii filozofice părea neconvertibilă în spectacol teatral, eticheta fusese lipită : piesă nescenică. Și iată că acum au fost pulverizate prejudecățile și alungate inhibițiile : spectacolul Teatrului Mic (absolută premieră bucureșteană la vîrsta de aproape 50 de ani ai piesei !) este urmărit de public cu intensă concentrare intelectuală, scenele de înfruntare acută a ideilor, de joc bezmetic al „ielelor" sînt ascultate într-o tăcere reculeasă, sala nu dă semne de oboseală în lungul răstimp (poate puțin excedentar, am zice, dilatat uneori prin tăceri și pauze artificioase) al spectacolului. „Jocul ielelor" și-a luat cu strălucire examenul de teatralitate, dar — am adăuga noi — mai există un examen care a fost dat și luat cu nota maximă : cel de receptivitate artistică. Examinați : spectatorii. Examinatori : actorii, totodată și pedagogi cu experiență. Teatrul de idei, teatrul problemelor majore își cucerește din ce în ce mai mulți și superiori adepți — iată o altă concluzie relevată de spectacolul cu „Jocul ielelor".

Piesa scrisă în 1916 seduce în 1965 pentru că are o prospețime și o actualitate a problematicii de-a dreptul uimitoare. Această „dramă a imperativului violent și categoric al «Dreptății sociale»" — cum și-o definea însuși Camil Petrescu — anticipa neliniștile eroului contemporan, raporturile dintre individ și istorie ; și nu degeaba au fost stabilite filiațiuni între dramaturgia lui Camil Petrescu și cea a lui Ibsen și Strindberg, ba mai mult, înrudiri cu scrisul, mai recent, lui Sartre ori Camus.

Dar piesa scrisă în 1916 cucerește spectatorii prin intermediul unui spectacol realizat în 1965. Nu poate să nu impresioneze modestia gravă cu care regizorul Crin Teodorescu a lăsat textului și actorilor prim-planul spectacolului — el optînd deliberat pentru planul secund. Din umbră, el a manevrat — omnipotent totuși — luminarea intensă a valorilor de idei, de construcție a caracterelor, de conflict și a dirijat un excelent recital de virtuozitate actoricească. Căci așa ni se pare, în primul rînd, spectacolul lui Crin Teodorescu : un tulburător concert de cameră, în care fiecare instrument are rol solist dar înțelege să nu se suprapună, să nu domine, ci să-și armonizeze desăvîrșit solo-ul cu melodiile celorlalte instrumente. În această piesă în care e vorba de o crimă săvîrșită de însuși ministrul justiției, în care sentimente ca dragostea și gelozia declanșează drame, în care însuși șantajul e folosit ca armă în lupta pentru o cauză dreaptă, eroii, de o mare concreteță, rămîn totuși să reprezinte torțele vii ale ideilor. Gelu Ruscanu, așa cum trăiește el prin sensibilitatea de tonalitate tragică a lui Gh. Ionescu-Gion, își duce umana pasiune justițiară pînă la neomenie, ființa sa este mistuită, ba poate mai curînd uscată de foemul distrugător al ideii de dreptate absolută, obsesiile lui trufașe îi dau uneori o morbidețe, un halo straniu. Gelu Ruscanu — gazetarul socialist — nu înțelege că ideea de dreptate se împlinește numai într-un anume context istoric-social, că măsura dreptății o dă justețea cauzei căreia îi servește și în această neputință rezidă marea sa dramă. Siluetă prelungă, uscată, învești mîntată în negru, el se prăbușește lucid sub propria furie neputincioasă, sub glonțele pornit din propria sa mînă.

Îl înfruntă, în piesă, de pe poziția total adversă, ministrul burghez Sinești, monument de cinism, veritabilă și subtilă forță a răului. Siluetă masivă, învești mîntată, paradoxal, în alb, George Constantin își plasează eroul la interferența unei multitudini de vicii morale, dîndu-i un caracter cu nenumărate nuanțe, mereu surprinzătoare, mereu altele. Are George Constantin harul de a da fiecărui personaj pe care îl interpretează sevă și culoare, un clocot interior filtrat printr-o cerebralitate reținută, are harul de a umple scena cu o vibrație umană din chiar clipa primei sale apariții. Față în față, la capetele lungii mese din redacție, Ruscanu și Sinești își confruntă adevărurile într-un încrîncenat duel spiritual devenit celebru și care a căpătat acum — prin Ionescu-Gion și George Constantin — o nu mai puțin celebră întrupare scenică.

Un alt moment de excelent teatru : creația lui Ion Marinescu în rolul secretarului de redacție Penciulescu, „raisonneur"-ul lucid, puțin amar, dar nu fără umor și sentiment, al piesei. Și, fără îndoială, sensibilitatea neobișnuită și jocul întotdeauna de profunzimi rare al Leopoldinei Bălănuță dă Mariei Sinești o ținută umană elevată.

E o nedreptate să treci fără o minuțioasă apreciere peste rolurile realizate de Constantin Codrescu, Eugenia Eftimie, Florin Vasiliu, H. Nicolaide, Al. Lungu, N. Ifrim, Maria Comșa-Potra, Nicolae Motoc, dar spațiul ne obligă s-o săvîrșim. Ne mulțumim deci cu înregistrarea lor la capitolul de reușite al spectacolului.

Sanda FAUR

LA CLUJ

„Nu sînt Turnul Eiffel“

Iată-l pe Bătrînul domn, așa cum arată în interpretarea artistului emerit Al. Marius.

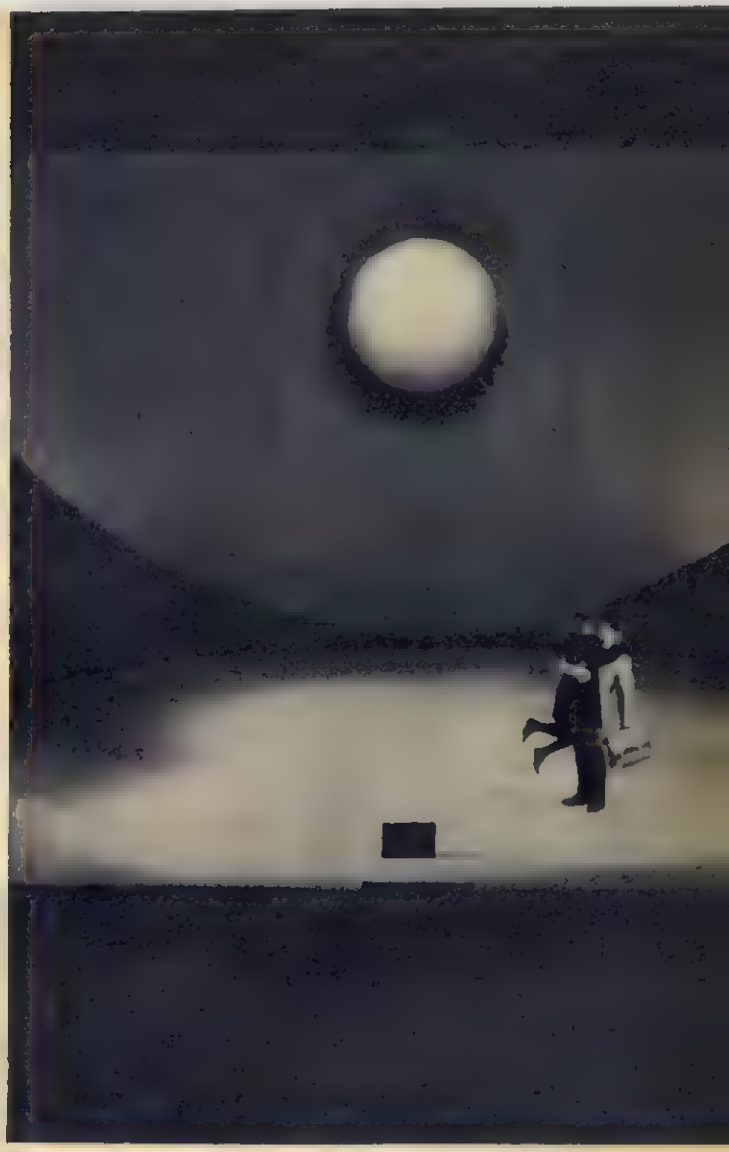

Ei și Ea (George Mottoi și Melania Ursu) în două ipostaze scenice din spectacolul clujean cu piesa „Nu sînt Turnul Eiffel“.

Confruntare între idealuri și concepții diferite despre viață, integrare în eforturile de autodepășire ale dramaturgiei românești contemporane, piesa Ecaterinei Oproiu — „Nu sînt Turnul Eiffel“ — a deschis cu succes noua stagiune a Teatrului Național din Cluj. În a doua montare pe țară (prima, anul trecut, la Teatrul de stat din Piatra-Neamț), spectacolul Soranei Coroamă este mai întîi un succes de ansamblu, o fericită omogenizare a contribuției regizor-interpreți-scenograf-compozitor și coregraf. Regizoarea a adus pseudocomediei limpeziri esențiale, a aliniat conflictual secvențele cinematografice făcînd piesa, după părerea noastră, mai aptă pentru scenă (evident, fără a fi vorba de vreo intervenție în text). Gîndind „teatral“, Sorana Coroamă a delimitat planurile real și oniric a înlăturat cezura dintre tablouri și a însuflețit personajele acordîndu-le libertate de mișcare și consistență caracterologică.

Interpreții principali, Melania Ursu (Ea) și George Mottoi (El), au venit excelent în sprijinul concepției regizorale. Pentru prima dată într-un rol principal, Melania Ursu compune un personaj plin de poezie și forță, detașîndu-se mai ales în scenele de persiflare. Trăind intens gama sentimentelor Ei — bucurie, durere, fericire, suferință — actrița dovedește o reală sensibilitate și luciditate scenică. Mai rațional, posesorul unui frumos și nuanțat flux vocal, George Mottoi a fost un El complex și surprinzător de convingător. În rolul Bătrînului domn domină scena, prin cîteva replici doar, artistul emerit Alexandru Marius. Muzica lui George Sbîrcea și coregrafia lui Al. Iorga au dat ansamblului vivacitate și un plus de naturalețe.

Poate mai puțin modern decît textul dar riguros gîndit și sugestiv prin reliefarea metaforei dramatice, spectacolul Naționalului clujean cu piesa „Nu sînt Turnul Eiffel“ e o certă reușită.

Ion ARCAȘU
Fotografii de A. MIHAILOPOL

„MICUL PRINȚ"

de Florin MUGUR

Micul prinț locuia undeva pe o stea. Avea un scăunel, o stropitoare de flori, un vulcan stins. Mai tîrziu a căpătat și o oaie. O oaie adevărată, căreia cel care o desenase îi pusese și o botniță. Uneori, cînd era trist, micul prinț se uita cum apune soarele. Într-o zi a stat și a privit la patruzeci și trei de apusuri. Asta înseamnă — nu-i așa ? — că steaua pe care locuia era foarte mică. Și mai înseamnă, desigur, că în ziua aceea micul prinț era tare trist.

Pe steaua micului prinț se mai afla și o floare cu patru țepi subțiri. Floarea era mîndră de țepii ei : cu asemenea țepi nu-i era frică nici de tigri. Mai ales că nu erau tigri pe stea. Iar tigrii nici nu mănîncă flori.

Floarea era prietenă cu micul prinț. Îl iubea. Și el o iubea. Era o dragoste mare. Cineva, poate fantezia, o saluta cu un steag albastru. Și un bărbat, marele scriitor francez Antoine de Saint Exupéry, care gîndise povestea, era și el fericit că există pe lume micul prinț.

Le-am citit „Micul prinț" elevilor din clasa a VIII-a. Apoi am întrebat : „Ați vrea să semănați cu micul prinț ?" Mi-au răspuns în scris : „Aș vrea să semăn cu el, pentru că era bun și iubea o floare. Dar nu cred că era chiar o floare. Mi-a părut rău că s-a despărțit de ea" (Petre Maria). „Uneori mă gîndesc că mi-ar plăcea să stau singur cu o floare pe un asteroid, dar depinde de starea sufletească în care m-aș găsi. Mai depinde și de anotimp. Dar n-aș vrea să stau singur prea mult" (Nicolae Ioan). „Îmi place micul prinț. Aș vrea să fiu colegă cu el. Sînt sigură că n-ar minți niciodată. Nici n-ar pîrî, cum fac unii. Cred că l-ar iubi toată clasa" (Vasile Elena).

Un singur lucru din viața micului prinț nu i-a atras pe copii : izolarea. Și-am observat cu emoție cum s-au grăbit cei mai mulți să-și mărturisească teama de singurătate, dragostea de prieteni, dorința de a trăi între oameni. „Nu mi-ar plăcea, scrie Ioan Carmen, să locuiesc singură cu o floare. M-aș plictisi. Dacă aș fi micul prinț aș proceda la fel ca el : aș pleca să caut o altă planetă, în care să fie oameni ca mine, să rîd, să vorbesc, să aflu cît mai multe". „Să trăiesc singur pe o planetă?, se întreabă Mitran Emil. Nu aș vrea, deoarece nu aș avea cu cine să joc fotbal și aș simți lipsa copiilor și a oamenilor mari. N-aș vrea să trăiesc nici în altă țară, dar pe o altă planetă !" „Dacă floarea ar vorbi, scrie Krumholz Anca, și dacă planta ar fi puțin mai mare, dacă acolo aș avea ce face, de pildă să desenez ceva, desigur că mi-ar plăcea. Totuși, dacă aș avea și un telefon mi-ar plăcea și mai mult. Eu nu pot să trăiesc departe de ceilalți". Pop Gabriela e categorică : „Cred că dacă aș fi silită să trăiesc singură pe o planetă cu o floare nu aș putea rezista mult timp tristeții și singurătății și aș muri".

Patruzeci de răspunsuri. Toate sincere (doi copii spun chiar că nu le-a plăcut povestea, iar unul atrage atenția că el personal nu crede că florile pot vorbi). Nici unul dintre elevi nu alege singurătatea. Nici unul nu vrea să fie departe de prieteni, de părinți, de școală.

Copiii aleg. Și aleg tocmai viața pe care o trăiesc. E, poate, pentru cei care se îngrijesc ca viața copiilor să nu fie întunecată de nici un nor, un motiv de bucurie. „Pentru că — așa cum explică Vasiliu Doina — eu nu am vrut niciodată să plec pe o stea. Numai o dată, cînd m-a certat rău mama, am fost foarte tristă. Dar mi-a trecut. Eu nu aș vrea de loc să locuiesc în altă parte decît pe pămînt".

Stabilopozii.

E toamnă pe malul

Potrivit Directivelor celui de-al IX-lea Congres al partidului (și ca o consecință firească a dezvoltării continue și impetuoase a schimburilor comerciale ale României socialiste cu peste 100 de țări ale lumii) va fi sporită capacitatea portuară a țării în principal prin terminarea sistematizării portului Constanța în limitele actuale și continuarea în ritm susținut a lucrărilor de extindere spre sud a acestui port. Directivele cer ca în cursul cincinalului digurile de adăpostire să fie terminate.

Care este stadiul actual al lucrărilor, ce perspective există în legătură cu îndeplinirea acestor sarcini din directive, iată ce ne-am propus să aflăm (și să comunicăm cititorilor „Flacării") pe șantierul de pe malul Mării Negre.

Am aflat deci, în primul rînd, că

soarta digului se hotărăște la 30 km distanță...

...adică la cariera de piatră din Ovidiu. O carieră veche, dar din care „vechiul" a fost izgonit energic și radical. Veche a rămas doar existența multimilenară a depozitului de piatră în botul acela de deal în care e înfipt. În rest, totul e nou : de la stilul de muncă al oamenilor la uneltele pe care le folosesc. Privesc excavatorul electric al cărui braț întins se termină cu o cupă în care încap 3 metri cubi de piatră — ditamai stînca. Încerc să-mi imaginez cîți oameni înarmați cu ciocane și rîngi grele ar icni în efortul de a disloca blocul de piatră și cîte ore ar dura operația pe care colosul din fața mea o face jucîndu-se parcă...

Tovarășul Viorel Petroescu, inginer șef adjunct al Întreprinderii de construcții hidrotehnice (I.C.H.), întreprinderea executantă a lucrărilor, ne dă ample și competente informații despre elementele modernizării acestei cariere (foreze, macarale, drumuri betonate de acces, fronturi noi de avansare etc., etc.) din măruntaiele căreia va trebui să fie extrasă pînă la actul final al lucrărilor cantitatea de 7 milioane tone de piatră. Adică 700 000 de vagoane. Vă puteți imagina cum ar arăta un tren cu atîtea vagoane ? Dacă vă e greu, gîndiți-vă la 10 000 de trenuri cu cîte 70 de vagoane... *) Dar nu e numai asta. Constructorii digului sînt oameni pretențioși ; lor nu le trebuie doar *cantitatea* cutare de piatră, ci și cutare *sortimente*. În profilul digurilor intră : piatră nesortată (100-2 000 kg), blocuri de la 2 la 10 tone și blocuri peste 10 tone. În completarea mijloacelor de producție care să asigure cantitățile și sortimentele necesare, la Ovidiu e în curs de execuție o stație de concasare cu o capacitate de 420 000 tone anual.

Acestea se petrec, așadar, la 30 km de șantierul propriu-zis. În legătură cu ceea ce se întîmplă de la Ovidiu pînă la țărmul mării aflăm cîteva

noutăți în materie de construcții rutiere

Aplecați asupra unei coli de hîrtie ozalid mare cît biroul pe care a fost desfășurată, urmărim creionul inginerului Petroescu și ascultăm interesantele-i explicații. Vi le redăm.

Prin urmare, de la carieră pînă la locul de descărcare a pietrei (nu uitați : pietrele astea cîntăresc uneori peste 15 tone bucata) sînt de parcurs în linie dreaptă circa 30 km. Era nevoie deci de o șosea. Dar dacă vă închipuiți că orice fel de șosea este dispusă să accepte circulația zilnică a peste 120 de autobasculante și autocamioane

*) Să nu vă fie de mirare, dar la ieșirea din carieră s-a montat o basculă-pod cu ajutorul căreia cantitatea de mai sus va fi cîntărită, dacă nu... gram cu gram, dar chintal cu chintal da. Și fără lipsuri.

transportînd la un loc 6 000-7 000 tone (și în curînd 10 000 tone) de piatră, vă înșelați. O asemenea șosea trebuia creată și încă așternută cu un strat de beton de 20 cm. La ora cînd scriem aceste rînduri șoseaua își face pe deplin datoria, cu toate greutățile din circa ei.

Cerîndu-li-se ca șoseaua aceasta să nu facă ocoluri neeconomicoase pentru specificul transporturilor, constructorii au avut de rezolvat două probleme dificile : a) întîlnirea șoselei cu punctul feroviar de la Palas ; b) intersectarea cu șoseaua de mare trafic (dublată de calea ferată) Constanța-Mangalia. Prima dificultate a fost rezolvată printr-un pasaj de nivel lung de 500 metri. O soluție îndrăzneață, în care s-a folosit tehnica grinzilor de beton precomprimat (cu deschideri de 20-30 m). Cea de-a doua dificultate a fost rezolvată prin soluția — aplicată pentru prima oară la noi — a așa-numitelor bucle suprapuse care înlătură intersectarea directă și, deci, barierele cu așteptări sau — și mai rău — întîlnirile... neașteptate.

Și acum, iată-ne în sfîrșit

pe dig

Sau, mai bine zis, pe unul din diguri, pe cel denumit digul „de larg". Aici îl cunoaștem pe maistrul principal Anton Vasile, brăilean de origine, constănțean prin adopție. A lucrat la ridicarea termocentralei Ovidiu II, a lucrat pe șantierele care au dat litoralului românesc înfățișarea potrivită deceniului 7 al secolului XX. Acum lucrează la un șantier al deceniilor următoare.

La sfîrșitul fiecărei zile de lucru, maistrul Anton măsoară metrii cuceriți de cărarea de piatră ce despică marea. Aici, pe digul de larg, a măsurat, în ziua cînd ne aflam noi, 405 m. Cînd digul va fi gata, va avea de măsurat 2 554 m. Din cînd în cînd, maistrul se îmbarcă în șalupă și se duce să supravegheze lucrările la digul denumit „de sud". Acesta măsura, în ziua aceea, 870 m. Cînd va fi gata va avea 2 780 m. Maistrului Anton îi plac plimbările cu șalupa. Chiar cînd e hulă. Le-ar vrea totuși din ce în ce mai scurte, pe măsura scurtării distanței dintre capetele celor două diguri...

Ne sînt prezentate și aici cîteva utilaje de mare randament. O gigantică macara-pod pivotantă. Cîntărește (fără sarcini) 480 tone. Întinde un braț de 50 metri și ridică ca pe nimic 20 de tone. Iată buldozerele S-1 300 așezînd cuminți la locul lor tonele de rocă. Iată basculantele manevrînd cu măiestrie pe digul aglomerat pentru a ajunge în *marche-arrière* la capătul lui, unde își leapădă încărcătura, făcînd să clocotească marea.

Niște ciudate profiluri de beton ca niște uriașe fosile ale unei de mult dispărute specii de stea de mare stau îngrămădite pe latura exterioară. Evident, ne atrag atenția. Ce-or fi ? *Stabilopozi*. Așa ni se spune că se numesc. Sînt turnați după metoda comună a cofrajelor, au o greutate de circa 20 tone fiecare și sînt incluși în profilul digului. Calculul și experiența au demonstrat marea lor rezistență la acțiunea erozivă a valurilor. Metoda nu a fost numai adoptată la noi, ci și *adaptată* prin cîteva interesante și utile perfecționări. Stația de turnare a stabilopozilor, considerată un obiectiv de seamă al lucrării, a fost dată recent în funcțiune. În curînd va fi terminată și o foarte modernă autobază, în care autobasculantele și autocamioanele vor primi îngrijiri corespunzătoare eforturilor ce li se cer.

Sîntem satisfăcuți. Pe malul mării se lucrează în ritm și cu mijloace contemporane. Mecanizarea e omniprezentă și omnipotentă. Ea asigură continuarea lucrului cu aceeași ritmicitate (constructorii o vor chiar sporită) și în apropiatul anotimp rece.

Lucrînd în preajma mării, constructorii digului au împrumutat parcă ceva din firea oamenilor mării. Sînt tăcuți și activi, li-e silă de lăudăroși ca și de neîndemînatici. Sînt oameni serioși : tac și fac.

E. DASCĂLU

mării

Gigantica macara-pod pivotantă domină digul de larg.

Note de drum din Austria

PRIN ȚARA DE PE INN

de Aurelian NESTOR
Fotografiile autorului

Într-o recentă călătorie făcută prin Austria împreună cu un grup de confraţi, mi-a fost dat să drumeţesc şi prin ţara de pe Inn. Călătorului ce-i trece hotarul i se dezvăluie peisaje de o rară diversitate, frumuseţe şi pitoresc. Natura s-a întrecut parcă pe sine cînd a zidit această ţară a munţilor din centrul Europei, „sfînta ţară a Tirolului" – cum o numeşte poetul Iulius Mosen într-unul din cele mai cunoscute poeme ale sale.

Lanţuri şi masive muntoase alternînd cu văi adînci ce comunică între ele, păduri străvechi de pini şi molizi argintii ce se caţără pe pantele abrupte, păşuni bogate, lacuri cu apa ca vioreaua, rîuri tumultuoase — totul dominat de creste semeţe de un alb strălucitor, ce se avîntă spre cerul de o puritate de cleştar. Şi, prin cea mai largă dintre văi, valea Innului, urmînd cursul rîului, unul dintre cele mai importante drumuri ale Europei.

★

Am pornit cu autocarul într-o dimineaţă senină, de la poalele maiestuosului Hohentauern, prin mănoasa regiune a Pinzgaului. Am ocolit masivul Kizbühel, strecurîndu-ne pe lîngă el spre valea Brixental şi mai departe spre valea Innului. Din păcate, norii şi ceaţa au ascuns privirilor noastre frumuseţea locurilor prin care treceam, lăsîndu-ne doar s-o bănuim. Cînd am ieşit din valea Innului, vremea s-a îmbunat, dezvăluindu-ne în întregime adevărata faţă a Tirolului, veselă, surîzătoare. Trecuse de amiază cînd autocarul s-a oprit în faţa hotelului „Europa" din Innsbruck.

Soarele învăluia cu lumina lui aurie străzile, casele, palatele, împrejurimile, accentuînd parcă imaginea de film în relief pe care ne-o oferea oraşul. La capătul străzii Maria Tereza, ţîşnind parcă din spatele caselor, masivul Nordkette, cu fruntea acoperită de zăpadă, străjuia protector capitala tirolează.

Innsbruckul, odinioară reşedinţa preferată a împăratului Maximilian I şi mai tîrziu a Mariei Tereza, este astăzi unul din marile oraşe ale Austriei. Topografia, planul său urbanistic, construcţia clădirilor arată că a fost conceput anume ca să joace rolul de mare centru comercial, de punct de legătură între est şi vest, între nord şi sud.

Strada principală care leagă podul de peste Inn cu vechea poartă a Brennerului — de unde pleacă drumul spre Italia — este mărginită de frumoase clădiri cu balcoane şi arcade. Către această arteră a vechiului oraş converg o mulţime de străduţe cu căsuţe în stil gotic. Este evident faptul că atunci cînd au construit împunătoarea stradă Maria Tereza, remarcabilă atît prin proporţii, dar mai cu seamă prin palatele care o mărginesc, urbaniştii secolului al XVIII-lea au manifestat o deosebită grijă pentru frumos şi bun-gust. *Maria Theresienstrasse* rămîne şi azi cea mai impresionantă arteră a Innsbruckului.

Industria care s-a dezvoltat ulterior n-a alterat nimic din farmecul pe care i-l conferă capitalei Tirolului vechile sale construcţii. Edificiile ridicate pe vremea lui Maximilian şi a Mariei Tereza s-au păstrat aproape neatinse, constituind şi azi puncte de atracţie pentru miile de turişti ce se perindă zilnic prin Innsbruck

◀ Pe fundalul munţilor înzăpeziţi, un cartier nou al capitalei tiroleze.

Innsbruck, vedere panoramică.

Nu poți spune că ai vizitat Innsbruckul dacă nu ai fost la Palatul Imperial, la Capela de argint și la biserica Curții. Fiecare din aceste monumente are punctul său de atracție. Palatul : sala giganților cu minunatul său plafon pictat ; capela : madona din argint și basoreliefurile care înfățișează viața Fecioarei Maria, iar biserica Curții — mormîntul lui Maximilian, înconjurat de 23 de statuete reprezentînd sfinți — patroni ai rudelor și aliaților dinastiei de Habsburg — 20 de busturi ale împăraților romani și 28 de statui din fontă ale rudelor apropiate ale împăratului și ale unor importante personalități istorice.

Deosebit de interesant este și micul muzeu etnografic amenajat în sălile palatului, cuprinzînd camere din cele mai reprezentative tipuri de case țărănești tiroleze și caracteristice pentru diferite perioade ale dezvoltării Tirolului. Trecînd prin aceste odăi, privind exponatele acestui mic muzeu al satului tirolez, nu poți să nu remarci măiestria, gustul artistic și simțul gospodăresc al țăranului din Tirol. La muzeul etnografic ne-a fost dat să facem cunoștință și cu ospitalitatea tiroleză. Spre surprinderea noastră, terminîndu-ne vizita, ne-am pomenit invitați de cîteva fete frumoase, îmbrăcate în costume tradiționale, să gustăm, în decorul autohton oferit de muzeu, un păhărel de *enziana*, însoțit de slănină și mușchi de berbec afumat servite pe funduri de lemn.

Ospitalitatea cu care am fost întîmpinați în Tirol nu avea să fie o manifestare singulară. În toată călătoria prin Austria am fost primiți cu căldură și prietenie. Pretutindeni unde ne-am aflat am înțeles că sentimentele de prietenie sinceră erau adresate indirect poporului român, țării noastre, cu care Austria întreține bune relații. De altfel relațiile dintre Republica Socialistă România și Austria s-au dezvoltat în ultimii ani și vădesc o tendință continuă de îmbunătățire. Austria, țară neutră, ține să-și aducă contribuția la îmbunătățirea relațiilor dintre țările de pe malurile Dunării și astfel la instaurarea unui climat de înțelegere și pace între popoarele Europei.

★

Nu poți spune că ai văzut Innsbruckul dacă n-ai vizitat Hungerburgul și dacă nu ai urcat pe muntele Hafelekar.

Hungerburg este o localitate situată la circa 400 de metri altitudine deasupra Innsbruckului. În contrast cu numele care în traducere înseamnă cetatea foamei, aici se mănîncă admirabil. E de fapt un mic orășel cu multe hanuri și restaurante, unde se poate petrece o seară dar mai cu seamă o duminică plăcută. Turiștii au la dispoziție un mare restaurant, care are o sală specială cu vederea spre Innsbruck. De aici panorama orașului ți se înfățișează, mai cu seamă noaptea, la lumina miilor de becuri, de o frumusețe aproape ireală.

Din Hungerburg, un teleferic cu două tronsoane te transportă în mai puțin de 20 de minute pe Hafelekar, la peste 2 300 de metri altitudine. Am urcat pe firul de oțel cu viteza cu care cade spre pămînt un parașutist. Sub noi se desfășurau, ca într-un panoramic, întîi orașul, apoi valea Innului, iar cînd am ajuns sus — întregul tablou amețitor al vîrfurilor munților din spatele și din fața Hafelekarului. Am rămas fascinați de zecile de piscuri înzăpezite ce parcă se învolburau pe o mare agitată. O mare în care valurile erau mute și încremenite.

Un localnic ne-a povestit cum primăvara, deodată, această liniște se sparge. Întîi o căldură bruscă și periculoasă năvălește dinspre munte. Atmosfera se încarcă cu electricitate. Oamenii, vietățile devin agitate. Apoi începe să sufle un vînt ce se rostogolește dinspre crestele Alpilor. E foehnul. Atunci e primejdios să te afli pe munte. Curg avalanșele, se topesc zăpezile. Dar o dată cu foehnul vine și primăvara.

Sub telefericul ce urca spre Hafelekar, pe pante schiorii începuseră să unduiască pe valurile zăpezii, repezindu-se în jos amețiți de beția vitezei. După ce-și terminau coborîrea, urcau din nou spre culmi cu ajutorul celor două schilifturi ce fac cărăușie fără odihnă.

Aici sus pe Hafelekar am înțeles poate și mai bine de ce Tirolul este partea cea mai căutată și vizitată de turiști a Austriei, de ce Tirolul este parcă anume făcut pentru a fi un centru al turismului. Iarna mai ales, turiștii iubitori de sport invadează Innsbruckul și localitățile din jur, dotate cu pîrtii și trambuline ce rivalizează cu cele elvețiene și italiene. Innsbruckul și împrejurimile sale pot să asigure găzduirea unui număr de circa 70 000 de oaspeți. Turismul, ale cărui resurse sînt excelent folosite, constituie de altfel una din cele mai importante surse de venituri.

Condițiile propice au permis capitalei Tirolului să organizeze, anul trecut, Jocurile Olimpice de iarnă. Toate instalațiile și amenajările construite în vederea acestei mari competiții sînt acum la dispoziția turiștilor, sporind astfel atracția pe care Innsbruckul o exercită asupra iubitorilor sporturilor hibernale.

★

Ne-am încheiat vizita la Innsbruck cu o călătorie pe Wipptal, o vale cu pante line care urcă spre vîrful Brenner. Flancată de munții Patscherkofel și Hohen Seill, valea Wipptal și împrejurimile sale oferă de asemenea minunate condiții pentru schi și ascensiuni. Fiind trecătoarea cea mai joasă din Alpi, Wipptalul a jucat un rol de seamă în legăturile dintre popoarele europene, în istoria de milenii a acestei părți a continentului nostru. Trecătoarea Wipptal a fost, în anul 1809, martora luptelor purtate de tirolezii conduși de Andreas Hofer cu armata lui Napoleon. De pe această vale pornește azi spre sud autostrada ce leagă Austria de Italia. Pe aici se ajunge la Verona și mai departe spre Torino sau Firenze. Pe această șosea constructorii și inginerii austrieci au înălțat unul din cele mai temerare poduri, „Europabrücke" — Podul Europa. Peste valea adîncă de 190 metri și largă de 88 metri ei au aruncat o platformă de oțel sprijinită pe cinci piloni uriași de beton, platformă peste care pot trece cinci șiruri de mașini deodată. Imaginați-vă acest pod construit la o altitudine de aproape 900 metri. Închipuiți-vă un șuvoi de mașini pe cinci coloane care se scurge fără încetare și veți avea imaginea a ceea ce este „Europabrücke".

Această impozantă construcție, care deschide calea unui trafic intens de mărfuri și de autoturisme și scurtează drumul spre Italia cu cîteva zeci de kilometri, creează azi noi posibilități de acces spre Tirol, țara de pe Inn.

DIN TOATĂ LUMEA

1 Elicopterul pentru o persoană este recenta invenție a danezului Vincent Seremet din Copenhaga. Motorul are 15 CP, iar diametrul rotorului este de 3 m. Iată-l pe Seremet experimentînd personal invenția.

2 La Expoziția creației tehnice a tineretului din Parcul Fucik (Praga) a fost prezentată și această originală mașină „martiană" realizată de uzinele cehoslovace „Kerosa", una din cele mai mici mașini din lume în ce privește gabaritul.

3 Prezentat și la Salonul de automobile de la Earl's Court, cel mai lung autoturism din lume a putut fi văzut și pe străzile Londrei.

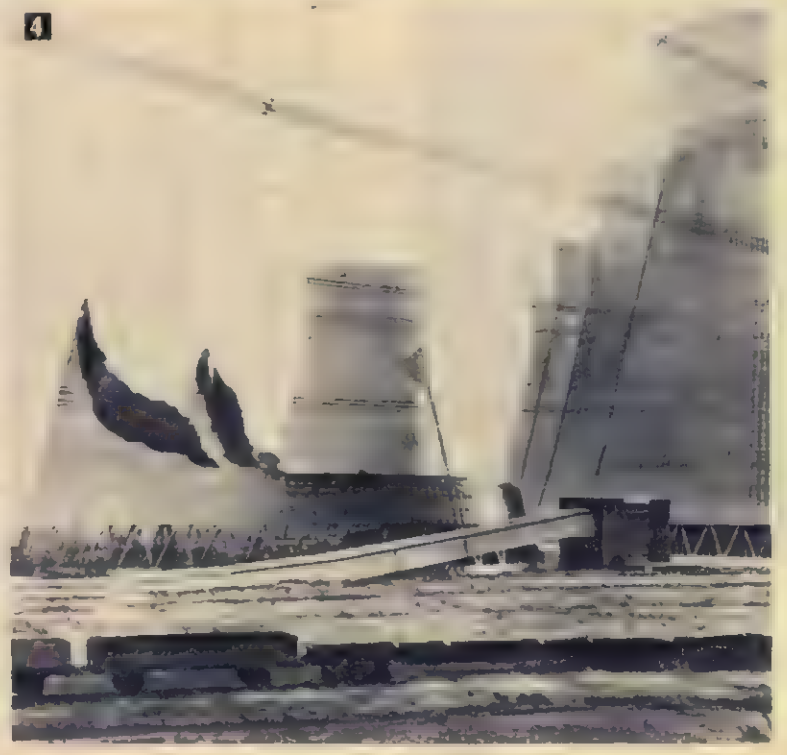

4 Trei uriașe turnuri de răcire ale unei uzine electrice s-au prăbușit în cursul puternicelor furtuni care s-au abătut în zilele din urmă asupra Angliei. Din fericire, n-au fost victime omenești, dar pagubele materiale se cifrează la 2 milioane lire sterline.

Carnet de scriitor

ÎNTREBĂRI FOARTE SIMPLE

de Eugen FRUNZĂ

Monotonia mi se pare o negație a vieții, un monstru care ucide. De aceea sînt și eu, fireşte, partizanul varietății. În culoare, în gust, în forme, în tot ce vreți.

Dar în varietate există o scară a valorilor. Orice produs al naturii sau al muncii e supus unui soi de plebiscit care îi așază la locul meritat în raport cu preferințele și exigența oamenilor.

Iată-ne ajunși, pe o cale nițel abstractă, la niște chestiuni de ordinul celui mai concret cotidian.

De pildă, nu o dată am observat atracția pe care pantofii „Guban" o exercită asupra cumpărătorilor. De ce ? Pentru că față de produsele altor fabrici au modele mai frumoase, linie mai suplă, finisaj mai bun. Pentru că, plătind același preț, te alegi îndeobște cu pantofi mai eleganți. Simplu ca bună ziua. Dar și întrebarea ce urmează e foarte simplă : de ce metodele, meșteșugul, aș zice arta de la „Guban" nu sînt larg răspîndite ? De ce nu se difuzează, cu toată hărnicia și în toate amănuntele ei, o experiență rodnică, de mult verificată ?

Alt caz. N-am nici o îndoială că orice consumator de șuncă presată va prefera s-o cumpere de la magazinul „Gostat". De ce ? Pur și simplu pentru că e mai gustoasă, mai... șuncă decît aceea oferită de ani și ani în alte magazine. Și atunci mă întreb : de ce o rețetă mai bună, un mod superior de fabricație au sînt aplicate pretutindeni ? De ce atîția oameni, pentru aceiași bani, sînt obligați la consum de iască ? De ce ?

Ca fumător, am căutat adesori să verific un fapt de notorietate publică. Și am constatat că opinia generală nu greșește. Într-adevăr, țigările „Favorit" fabricate la Timișoara sînt mult mai proaste în comparație cu omonimele lor din București. Și iarăși mi-am pus întrebarea : de ce oare nu se preia, în sfîrșit, cu toată insistența, exemplul bun ? De ce ?

Hai să amintim și murăturile ! Rar omul care să nu laude castraveciorii de Rădăuți. Au o frăgezime și un gust unanim apreciate. Se caută și peste hotare. Pînă aici e foarte bine. Rea e însă palida sărătură acoffilcită, stoarsă de orice vlagă și gust care se vinde drept castravete murat în atîtea magazine și restaurante. Oare n-ar fi bine ca și în butoiul de la Chitila să coboare duhul plăcut al rețetei bucovinene ?

Și mai am o întrebare. De ce binecuvîntatul meșteșug al preparării grătarului, atît de rafinat prin tradiție la Craiova sau la București și prețuit de tot omul cumsecade, nu s-ar putea învăța — cu toate subtilitățile sale — de către bucătarii din Suceava ori Sibiu ? Pentru că, orice s-ar spune, acolo se prepară de obicei un simulacru de grătar...

Sînt întrebări, dar și sugestii. Poate se vor găsi responsabilii amatori sau viceversa care, acceptîndu-le, să treacă la fapte.

O noapte la hotel

Schiță de Siegfried LENZ

După ce își plimbă degetul prin registrul cam pătat, funcționarul de serviciu din noaptea aceea ridică din umeri cu un aer de părere de rău și se întoarse spre călător cu tot trupul, în timp ce tunica i se întinse atît de mult la subsuoară încît ai fi zis că e gata să plesnească.

— Aceasta e singura posibilitate — spuse el. La o oră atît de tîrzie nu veți găsi nicăieri o cameră liberă. Firește, puteți să căutați și la alte hoteluri. Trebuie însă să vă previn din timp : dacă vă veți întoarce din nou la noi, nu vă vom mai putea oferi nimic, întrucît singurul pat liber într-o cameră de două paturi, pe care nu știu din ce motive nu-l acceptați, va fi și acesta, probabil, ocupat.

— Bine — spuse Schwamm — sînt de acord. Numai că aș vrea să știu cu cine va trebui să împart camera. Nu-i vorba de prudență, nici pomeneală de așa ceva, deoarece nu am de ce să mă tem. Spuneți-mi însă : vecinul meu este în cameră ?

— Da, este acolo. Doarme.

— Doarme — repetă Schwamm, luă formularul și, după ce-l completă urcă scara.

Văzînd ușa cu numărul indicat, Schwamm, fără să vrea, încetini pașii și își opri răsuflarea, nădăjduind să surprindă vreun zgomot și să descopere ce face viitorul său vecin.

Schwamm apăsă clanța. Intră, închise ușa în urma sa și începu să pipăie peretele, încercînd să dea de întrerupător. Deodată își trase mîna. Alături de el — își dădu imediat seama că tocmai acolo se afla patul — cineva rosti cu o voce înăbușită și totuși energică :

— Vă rog să nu aprindeți lumina. Mă veți îndatora foarte mult dacă îmi veți îndeplini rugămintea.

— M-ați așteptat ? — întrebă Schwamm speriat.

Necunoscutul continuă ca și cînd n-ar fi auzit întrebarea :

— Să nu vă împiedicați de cîrjele mele. În mijlocul camerei este o valiză. Vedeți să nu vă loviți. Și acum, ascultați : o să vă dirijez. Faceți trei pași de-a lungul peretelui, apoi o luați la stînga. Încă trei pași și vă aflați lîngă patul dumneavoastră.

Schwamm îndeplini cu supunere tot ceea ce-i ceru necunoscutul ; ajunse la patul său, se dezbrăcă și se vîrî sub pătură. Auzea respirația vecinului său și își dădea seama că nu va izbuti să adoarmă imediat.

— De altfel — spuse el șoviitor după cîteva minute — numele meu este Schwamm.

— Așa — spuse celălalt.

— Da.

— Ați venit la vreun congres ?

— Nu. Dar dumneavoastră?

— Nu.

— Cu treburi ?

— Nu, nu s-ar putea spune.

— Cred că nimeni nu a avut niciodată un motiv mai ciudat pentru a veni la oraș decît al meu — spuse Schwamm.

La gara din apropiere se executau manevre pentru formarea unui tren. Pămîntul se cutremura, iar arcurile somierelor de sub Schwamm și vecinul său vibrau ușor.

— Ați venit în oraș ca să vă sinucideți ? — se auzi din întuneric.

— Nu — răspunse Schwamm. Oare semăn cu un sinucigaș ?

— Nu știu cu cine semănați — spuse celălalt. Aici e întuneric.

— Nu, Doamne ferește — făcu Schwamm cu o nuanță de bucurie abia vizibilă în glas. Am un băiat, domnule... (vecinul nu-și spuse numele nici de data asta), un mic strengar, și de dragul lui am venit aici.

— E la spital ?

— La spital ? Nu, e un băiat sănătos ; e drept, poate cam palid, dar îndeobște perfect sănătos. Aș vrea să vă povestesc de ce mă aflu aici, într-o cameră cu dumneavoastră. Este în legătură cu băiatul meu. Fapt e că el este un copil extrem de impresionabil, delicat. Reacționează pe loc la cel mai neînsemnat lucru.

— Va să zică este totuși la spital ?

— Nu ! — exclamă Schwamm. V-am mai spus ; e sănătos, absolut sănătos. Este însă în pericol. Acest mic strengar are un suflet sensibil ca o mimoză și tocmai de asta spun că e în pericol.

— Și atunci de ce nu se sinucide ?

— Ascultați-mă, doar e încă mic de tot, un copil lipsit de experiență, candid ! Cum puteți să vorbiți așa ? Nu, nu ! O să vă explic îndată de ce copilul meu este în pericol. În fiecare dimineață cînd pleacă la școală (și se duce la școală totdeauna singur) se oprește de fiecare dată la barieră și așteaptă pînă ce trece trenul de dimineață. Puștiul meu stă acolo și face semne cu mîna din răsputeri, prietenos și totodată deznădăjduit.

— Și, mai departe ?

— Pe urmă — spuse Schwamm — se duce la școală, iar atunci cînd se întoarce acasă este uneori, nu știu cum, abătut, buimăcit. Uneori chiar plînge. Nu este în stare să-și facă lecțiile, renunță la joacă, ba chiar nu vrea să stea de vorbă. Și asta zi de zi, de mai multe luni. În felul ăsta se nenorocește.

— Și ce anume îl impresionează atît de mult ?

— Vedeți dumneavoastră — urmă Schwamm — toate astea par, desigur, foarte stranii : băiatul face semne cu mîna, dar nimeni dintre pasageri nu-i răspunde. El pune asta la inimă atît de mult, încît noi — nevastă-mea și cu mine — ne temem de tot ce poate fi mai rău. El stă și face cu mîna, dar nu-i răspunde nimeni ; bineînțeles, pasagerii nu pot fi obligați să răspundă la asemenea saluturi și ar fi ridicol și absurd să se dea o astfel de dispoziție, totuși...

— Și dumneavoastră, domnule Schwamm, vreți să preîntîmpinați o nenorocire urcîndu-vă mîine în trenul de dimineață pentru a-i face semn cu mîna de la fereastră, nu ?

— Da — spuse Schwamm.

— Pentru mine — spuse celălalt — copiii nu există. Nu pot să-i sufăr și caut să-i evit, întrucît din cauza lor, dacă ar fi să spunem lucrurilor pe nume, mi-am pierdut soția : a murit la prima naștere.

— Îmi pare foarte rău — zise Schwamm.

Se ridică și se așeză în capul oaselor. O căldură plăcută i se revărsă în tot corpul. Simți că acum va putea să adoarmă, dar auzi din nou glasul vecinului său.

— Mergeți la Kurzbach, nu-i așa ?

— Da.

— Și nu stați de loc la îndoială pregătindu-vă să vă realizați intenția ? Vorbind mai clar : nu vă este rușine să-l mințiți pe copil ? Căci trebuie să recunoașteți că ceea ce vă pregătiți să faceți este cea mai pură minciună, cea mai adevărată înșelăciune.

— Cum v-a trecut așa ceva prin minte ? — spuse cu indignare Schwamm.

Apoi se acoperi cu pătura pînă peste cap, un timp stătu așa, reflectînd, și în cele din urmă adormi.

Trezindu-se a doua zi dimineața, Schwamm văzu că este singur în cameră. Se uită la ceas și se îngrozi : pînă la plecarea trenului mai erau doar cinci minute. Era cît se poate de clar că a întîrziat.

După-amiază avea treburi urgente și nu putea rămîne în oraș încă o noapte. Schwamm se întoarse acasă abătut și frînt.

Băiețelul îi deschise ușa strălucind tot de bucurie. Se repezi în întîmpinarea tatălui său, bătu din palme și strigă :

— Tăticule, știi că astăzi un domn mi-a făcut semn, mult timp, mult...

— Cu o cîrjă ? — întrebă Schwamm.

— Da, cu un baston. Spre sfîrșit a legat de baston o batistă și mi-a făcut semn pe fereastră cu ea pînă cînd nu l-am mai văzut.

În românește de N. STOIAN
Ilustrația de S. BANU

Ce mai e nou?

Fotoreportaj
de Antonio SANSONE
ziarist italian

Într-o cafenea din Cairo.

V-ați gîndit vreodată cîte utilizări are un ziar ?

Cei mici se amuză făcînd din el mingi, păpuși sau coifuri, bărci sau avioane, gospodinele își împachetează în el mărgelele, șterg geamurile și așa mai departe ; îl putem folosi de asemenea în chip de umbrelă de soare la meciuri, de evantai într-o sală de cinematograf supraîncălzită etc. Dar înainte de toate îl citim, și în aceasta constă funcția sa fundamentală.

Însă nu toată lumea îl citește în același fel.

În peregrinările mele am observat că la Londra, de pildă, în cartierul City, bancherii, cu tradiționalul joben pe cap, cu umbrela strînsă în chip de baston, parcurg zoriți cotele de bursă, continuîndu-și cu pas ușor drumul. Tot la Londra am observat existența unui alt tip de cititor, la fel de bine caracterizat este vorba de bătrînii pensionari sau de bătrînele singuratice care, cu ziarul în mînă, se îndreaptă către unul din numeroasele parcuri ale orașului ; acolo, lungiți pe iarbă, la umbra unui copac se delectează cu citirea minuțioasă a fiecărui articol, a fiecărei știri.

În Italia, printre atîți cititori, ne-am fixat obiectivul asupra unui preot așezat pe caldarîm, în piața Sf. Petru. Alegerea noastră se datorește faptului că avem de-a face cu un tip de cititor pe care îl întîlnim puțin în alte țări și, apoi, la Roma a sta în piața Sf. Petru înseamnă pentru un cleric cam același lucru cu a se afla instalat într-un fotoliu, în propria sa locuință. În Italia de altfel ziarul se citește în orice moment liber : dimineața în drum spre lucru, la serviciu în timpul pauzelor, după-amiaza acasă, iar seara același ziar servește de călăuză în alegerea unui spectacol de teatru sau cinematograf.

În America ziarul este cel mai mult citit în zilele de sărbătoare ; edițiile de duminică, foarte substanțiale — kilograme de hîrtie și suplimente ilustrate, cuprinzînd anunțuri publicitare, comentarii politice și economice, cronici artistice și fapte diverse — constituie un divertisment excelent pentru orășeanul american care își petrece în casă cea mai mare parte a acestei zile. Dar ziarul poate fi totodată și un pretext pentru un moment de odihnă ; cetățeanul dintr-una din fotografiile pe care vi le prezint în aceste pagini, care citește ziarul stînd sub statuia din Time Square, în plin centru al New Yorkului, nu s-ar fi așezat niciodată acolo pur și simplu ca să stea, să privească, să viseze sau să se odihnească.

În aproape toate țările din Orient și din Spania ziarul se citește — după cît am observat — la cafenea. La Cairo, în orașul vechi, am fotografiat un bătrîn care, sorbindu-și cafeaua aromată, era atît de cufundat în lectura ziarului încît părea să nu mai audă zgomotul străzii care, vă asigur, nu era neglijabil.

În sfîrșit, am văzut și oameni care foloseau adăpostul oferit de paginile deschise ale ziarului pentru a evita privirea cuiva, o întîlnire inoportună sau, stînd într-o cafenea sau într-un autobuz, pentru a observa discret ce se întîmplă în jur.

La Londra, în Hyde Park.

Roma, piața Sf. Petru.

La Varşovia.

În mijlocul unei străzi din centrul New Yorkului.

Şezînd pe o bancă din Frankfurt pe Main.

SPORT

Rugbi la Lyon

Până acum reprezentativa țării noastre a întîlnit de 12 ori pe cea a Franței. De partea cui va fi victoria celei de-a 13-a întîlniri? Fotografia noastră prezintă un instantaneu de la unul din meciurile de rugbi România-Franța.

Ca în fiecare toamnă, pe programul românesc al sportului cu balonul oval, rugbiul, se află și o întîlnire cu reprezentativa Franței.

Fără voie, cine se interesează de acest sport se simte tentat să facă și puțină istorie, să-și amintească ce a fost rugbiul cu un an în urmă, cu mai mulți. Uneori aceste succinte retrospective statistice dau răspunsul lor, confirmat sau nu, de ceea ce urmează să se întîmple la proxima confruntare. Deși, în fapt, numai situația de pe teren, din timpul celor 80 de minute de joc, este cea care, realmente, dă cel mai răspicat răspuns, meritînd să devină și el, îndată după desfășurarea partidei, istorie.

Așa încît vă vom propune ca de data asta să ignorăm palmaresul și să abordăm realitatea meciului de la Lyon.

Să începem chiar cu acest nou loc de desfășurare a întîlnirii Franța-România, ediția 1965.

Pentru prima oară a fost ales un oraș situat mai în nord, în locul celor sudice, preferate pînă acum: Bordeaux, Toulouse, Bayonne. De ce? Cel mai bine o știu organizatorii, preocupați, printre altele, și de chestiuni financiare.

Lyonul este, firește, mai viguros prezent pe harta geografică și economică a Franței (al doilea oraș ca populație) și se scontează — dată fiind valoarea ridicată a rugbiului românesc — pe încasări mai mari. Se presupune că spectacolul sportiv de calitate ce se anunță va atrage un public mai numeros, Lyonul oferind condițiile necesare (stadion mare, amenajări corespunzătoare). Pentru sportul nostru, aceasta e o notă bună!

Sub raportul valorii actuale a celor două echipe, sînt de luat în considerare unele fapte. De pildă, succesul echipei Franței în întîlnirea cu Țara Galilor, ciștigătoarea din acest an a turneului celor 5 națiuni, este o carte de vizită în fața căreia se deschid cele mai înalte porți ale valorii în rugbi.

Se pune întrebarea dacă la data de 28 noiembrie formațiile vor fi la limita superioară a capacității lor.

Strămutarea partidelor de rugbi Franța-România în lunile de iarnă a însemnat îndepărtarea și a ultimei rezerve privind forma sportivă, pentru că în Franța campionatul se reia toamna tîrziu, în noiembrie echipele fiind puse la punct și bine rodate în întreceri importante de campionat.

De altfel pregătirile celor susceptibili de selecționare au început și ele, astfel că la 14 noiembrie se vor desfășura meciuri de trial între cei cuprinși pe listele de selecție. Conducerea echipei în teren va fi încredințată lui Crauste, cunoscut și publicului nostru. Succesorul lui Jean Prat în funcția de căpitan al echipei deține în momentul de față recordul de selecționări în naționala franceză, dar este — după părerea noastră — departe de valoarea predecesorului său și a lui Mias. În schimb, echipa funcționează excelent.

Sezonul internațional se va deschide pentru gazde cu meciul de la Lyon; pentru ai noștri el va însemna cea de-a doua partidă internațională, prima consumîndu-se la Hanovra în întîlnirea cu rugbiștii din R.F. Germană.

Jocurilor de campionat și trialurilor efectuate de francezi noi le-am opus obișnuita perioadă de pregătire care necesită întreruperea campionatului și repetiția generală de la Hanovra.

Ca sparing parteneri, în țară au fost solicitate echipele de primă categorie Progresul și Dinamo, cu joc specific de întreținere dar mai greoaie în cîmp, încercînd să se realizeze condițiile pe care bănuiesc antrenorii că le vor întîlni și la Lyon.

Tacticile ce se vor folosi vor fi, fără îndoială, diferite, dar în favoarea spectacolului. Noul regulament se pronunță pentru jocul deschis, deci pentru tehnică.

După calcule, șansele sînt de partea gazdelor. De cîte ori însă rugbiștii noștri n-au răsturnat calculele prealabile!...

Jocul de la 28 noiembrie — indiferent de rezultat — se va înscrie însă în viitoarea istorie a sportului cu balonul oval, deoarece el va fi primul din recent acceptata Cupă a națiunilor (turneul final). Se știe că la Madrid, în ultimul său congres, F.I.R.A. a oficializat propunerea Italiei privind o competiție internațională a țărilor europene. În acest fel clasicului dar închistatului turneu al celor 5 (Anglia, Scoția, Irlanda, Țara Galilor și Franța) i se opune în sfîrșit o mare competiție, angrenînd într-o întrecere regulată rugbiști din țările afiliate la F.I.R.A. Astfel, se scontează și pe participarea unor sportivi din Maroc, Republica Malgașă, Argentina, ca și a celor din toate țările europene în care se joacă rugbi, printre care Suedia, Portugalia, Polonia etc.

Întîlnirea Franța-România se înscrie ca debut al unei noi întreceri de anvergură: Cupa națiunilor F.I.R.A. Un rezultat favorabil culorilor noastre va sta bine deci și în palmaresul româno-francez, ca și în clasamentul turneului ce se va inaugura la Lyon în 28 ale acestei luni.

Ion VALERIU
Fotografie de Paul ROMOȘAN

COPERTA NOASTRĂ

Tînăra cîntăreață de muzică populară Mariana Bădoiu care cu prilejul turneelor Teatrului satiric-muzical „C. Tănase" la Paris și Berlin a obținut frumoase succese.

Fotografie de S. STEINER

Colțul automobilistului

REGLAREA RALENTIULUI

Rodaj..., rodaj...

Prima etapă a visului văzut în sfîrșit cu ochii. Primele emoții de conducător auto, mîndru că are mașină, carnet, mănușoi agățat deasupra volanului etc., etc... și — eră să uit — rude și prieteni.

Cu regret, desigur, dar primii kilometri îi veți face fără însoțitori. De rodaj, e bine să știți, depinde în mare măsură viața automobilelor. În cele cîteva mii de kilometri veți cunoaște mașina, vă veți deprinde cu ea, și... invers.

V-ați urcat la volan. Motorul parcă nici nu se aude, deși funcționează. Îl simțiți trepidația care se transmite întregului automobil, vedeți cum tremură indicatoarele aparatelor.

Și totuși motorul parcă vrea să se oprească. Probabil că nu-i reglat ralentiul.

Ridicați capota și priviți carburatorul. „Să încerc sau să chem un vecin care e șofer ?" vă veți întreba în prima secundă. Dar veți fi tentați să încercați să rezolvați singur. Lăsați motorul vreo cinci minute să se încălzească, apoi, cu șurubelnița în mînă, reveniți lîngă capotă. Mai priviți o dată carburatorul repetînd în gînd lecția pe care ați învățat-o :

— primul șurub din stînga, de lîngă articulația de comandă a accelerației (clapetei de admisie), folosește la reglarea mersului în ralenti ;

— răsuciți-l cu șurubelnița ușor spre dreapta și motorul își va mări din ce în ce mai mult turația. Opriți-vă și ascultați. Acum nu mai are tendința să se oprească ; totuși parcă nu merge destul de „rotund". În acest caz trebuie să reglați și dozajul amestecului de ralenti.

Acum e acum ! Problema este mai dificilă, totuși trebuie să încercați.

Fixați vîrful șurubelniței în crestătura șurubului de reglaj și răsuciți încet spre stînga. Motorul își va schimba aproape imperceptibil mersul.

Parcă funcționează mai regulat, mai liniștit.

Dar dacă totuși trepidează, răsuciți șurubul ușor de tot înapoi pînă cînd, în sfîrșit, mersul motorului va deveni rotund, liniștit, cu un tremurat foarte ușor și uniform.

Cum putem cunoaște care este șurubul ce reglează dozajul amestecului de ralenti ?

Simplu ! Dacă ne uităm în instrucțiunile de utilizare și întreținere ale mașinii vedem care este (la „Fiat" e cel mai de jos șurub cu crestătura în afară, notat cu litera B, imediat deasupra tăviței de [illegible]rgere).

„Operația" s-a terminat. Din privirile pline de admirație ale „spectatorilor" veți constata cu satisfacție că ați reușit. Și cînd te gîndești că unor automobiliști amatori le este parcă frică să pună mîna pe șurubelniță...

Ing. Lucian STAN

16/24 DISTRACTIVĂ

ORIZONTAL : 1) Zarvă mare — E foarte serios — Accesoriu pentru zîmbete... colorate. 2) Își ține duhul... și alții rîd — Însuflețite, voioase. 3) De rîsul lumii — Vesele. 4) Se simte pe la nas — În lege ! — Se frige și se consumă la un pahar cu vin — Jocuri de cuvinte. 5) Cel mai bun — Ca o curcă plouată — Soare — Da, la Berlin ! — Ușile ! 6) Mare dramaturg român, autorul mai multor comedii — Nici nu deschide gura. 7) Comici — Acut ! — Adverb (abr.) — Clinoasă. 8) Bate drumurile — O adevărată comoară — Nume feminin. 9) Bere ! — Reuniuni... comerciale cu spectacole și petreceri populare — Posedă. 10) „La microfon satira și umorul" (pl.) — Interpret principal al spectacolului „Eu și materia moartă". 11) Regretat umorist și artist de estradă român — Ironie (fig.) — Privitor la structura ritmică a versurilor. 12) Refren popular — Bene ! — Forma cea mai obișnuită a epigramelor (pl.). 13) A dispune... într-un anume fel — Apare în majoritatea finalurilor de basm — Comună în Belgia. 14) Fructe din Gabon — Granulă sferică de calcar — Și celelalte (abr.) — Pentru (abr.). 15) Interpretul melodiei de mazică ușoară „Perechea mea ești tu" — Încîntători (fig.). 16) Sînt — Publicație avînd drept specialitate satira și umorul — Din neamul iberilor. 17) Aluzii răutăcioase, ironii (fam.) — Nod în papură — Apare de două ori în aceeași gamă. 18) Lipsiți de vioiciune — Ibidem (abr.) — Posed — Nelipsit de la petreceri. 19) Număr vechi ! — Apare ! — Răpitorul din basme — Podoaba lui Saturn. 20) Orașul de pe Mureș — Își schimbă părul, dar năravul ba — Caracterizat prin elan, optimism și bună dispoziție. 21) Improvizație la moși — Dans popular și melodia după care se execută. 22) Abia (pop.) — De prost gust (fem. pl.) — Păstrați. 23) Le-a pierit cheful (fem.) — Tren oltenesc. 24) Nu numai că nu te amuză, dar sînt de-a dreptul anoști — Cămăși cu înflorituri.

VERTICAL : 1) Se strîmbă de rîs (pl.) — Pui de rîs (pl.) — La care nu te aștepți (fem.). 2) A distra — Gălăgie — Unul pleacă și altul vine în toiul petrecerii — Vrednic de cinste. 3) Comună în Suedia — Se prinde repede — A sta de vorbă cu cineva — Arbori care cresc pe lîngă ape. 4) Melodie — E de suprafață — Seara trecută (mold.) — Are în repertoriu spectacole distractive, ușoare și variate — Pecete ! 5) Discursul sugarului — Poetă română, autoarea poeziei „Jucăria" — Cîntec de leagăn — Autorul romanului „Europolis". 6) Profesorul lui Demostene — A înmîna — Orășel în R. P. Chineză — Pretexte pentru distracție — Se servesc la ceai 7) Pete ! — Cel al radioului e o emisiune muzical-distractivă — Cîntec, joc, voie bună și perechi-perechi (pl.) — Zeu ! — Geniu în mitologia scandinavă. 8) A-și face apariția — Din patria „commediei dell'arte" și a lui Goldoni — A face parte. 9) Are o mină indispusă — În succes ! — De luat în rîs — Contingent (pop.). 10) Șters... cu lama — Căpetenie a vizigoților — Termen de comparație — Localitate în Peru — Jucătorul nr. 1 de la Dinamo — În toi ! 11) Numele științific al rățel — Editură (abr.) — A continua — A ieși printr-o atitudine extravagantă — Evoluează într-un spectacol fotbalistic. 12) Partea cea mai spectaculoasă la un concurs moto — Emisiuni periodice muzical-distractive ale Studioului de televiziune — Încălțăminte anacronică. 13) A făcut ochii mari — Amuzant — Nu-i nimic. 14) Cetate turcească (od.) — A brăzda ogorul — Pază, apărare (înv.) — În tobă ! — De obicei patru într-o epigramă. 15) Notă muzicală veche — A păcăli (fig.) — Arbust — Predispoziții. 16) Poet român, autorul poemelor „Civilizație" și „Perpetuum mobile" — Te cuprinde pe după mijloc — Porție.

Toma MICHINICI

Cuvinte rare : AAT, INE, OOLIT, LOS, ISE, EBUE, ASS, ACO, ANAS, RAIA, ARET.

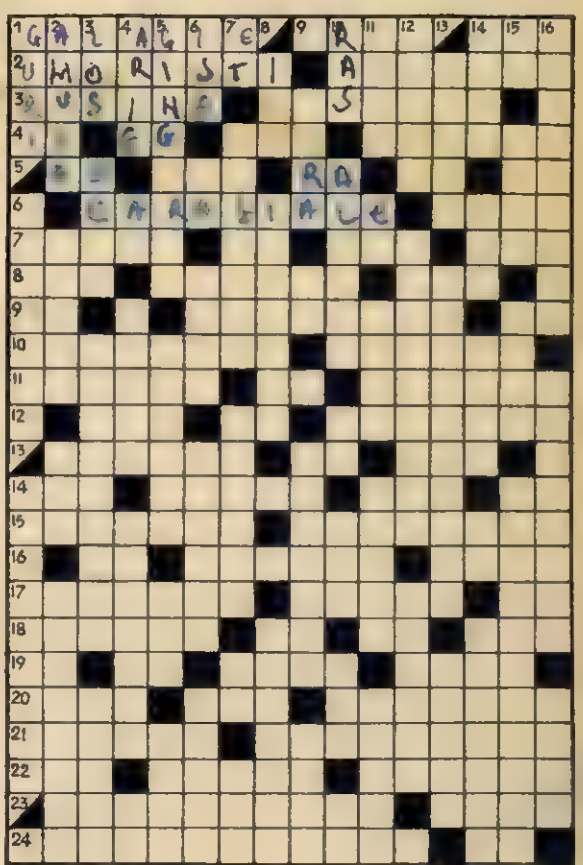

Dezlegarea jocului „NUMERE", apărut în nr. trecut

ORIZONTAL : 1) MATEMATICA — IANUS. 2) INIMA — OPERATIUNI. 3) NOTITA — STINA — MIR. 4) UTAN — TREI — ARMATA. 5) LINEALA — TAL — IRAT. 6) EMISFERA — LEAR — TO. 7) SF — CATALOG — VOGI. 8) CUBURI — GRAMADA — M. 9) URA — ASCET — IRADIA. 10) ILF — MAB — CRIN — NR. 11) D — TIP — TROICA — LAI. 12) ETALON — ARFE — PUR. 13) CAZIMIR — DRAGOI — D. 14) ARAP — MOLIE — RESSU. 15) TIR — BI — AN — PUT — OM. 16) LF — LICITATII — UTA. 17) OEDIP — NULITATI — S. 18) N — OTEL — RENA — ETE. 19) INEDITA — AGIL — SP. 20) AS — RASE — PROCENTE. 21) RAME — ZBOR — RAFA — C. 22) ANI — ETAMINA — OITE. 23) MONOM — NUMA — INCET. 24) ASANAT — LATIN — APE.

dialog cu cititorii

TURBINELE DE LA PORȚILE DE FIER

„Doresc să cunosc cîte ceva despre turbinele de apă «Kaplan» cu care va fi înzestrată și hidrocentrala de la nodul hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier".

N. PREDOIU, tehnician, Uzinele mecanice Tr. Severin

Răspunde ing. FLORIN ZĂGĂNESCU, candidat în științe tehnice.

După felul de acționare, turbinele hidraulice se împart în două categorii : **turbine cu acțiune**, la care în zona ieșirii din stator apare numai energia cinetică, și **turbine cu reacțiune**, la care numai o parte din energia totală disponibilă se transformă la ieșirea din stator în energie cinetică, rămînînd deci și energie potențială, astfel că rotorul va fi parcurs de apă în condiții de suprapresiune. O altă clasificare prevede împărțirea turbinelor după direcția curentului de apă prin stator și rotor : turbine axiale și radiale. În prezent, din numeroasele variante posibile de turbine se execută numai turbinele Pelton (cu acțiune) și turbinele Francis și Kaplan (cu reacțiune).

Pentru calculul hidrodinamic al rotoarelor turbinelor Kaplan unii autori propun combinarea ecuațiilor din teoria turbinelor cu cele din teoria aripilor portante. De regulă palele rotoarelor Kaplan se pot roti în jurul unui fus dispus normal pe axă, acesta montîndu-se de preferință vertical, deoarece așezarea turbinei deasupra nivelului inferior cere multă precauție. Pentru calculul aproximativ al puterii disponibile se face produsul dintre debitul de apă, densitatea apei și înălțimea de cădere (de regulă cea corespunzătoare calculului optim al paletajului).

Din cele șase grupuri ale nodului hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier — dezvoltînd o putere totală de aproximativ 1 milion de kW numai partea noastră — trei vor fi importate de la uzinele LMZ din Leningrad, iar celelalte trei vor fi construite în țară, la U.C.M. Reșița.

Turbinele vor avea o turație de peste 70 rot/min., cu diametrul la rotor de circa 10 metri, calculul paletajului făcîndu-se pentru o cădere de apă cuprinsă între 20 și 35 metri, ceea ce corespunde unui debit instalat (pe grup) de peste 700 mc.

GRAMATICA SANSCRITĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ

„Ce gramatici ale limbii sanscrite au apărut în limba română ?"

Ion BORA, Slobozia

Răspunde EMIL MANU, critic literar.

„Gramatica limbii sanscrite" de prof. Th. Simenschy, apărută în 1959 în colecția Societății de științe istorice și filologice, este prima gramatică sanscrită în limba română. Încercări de a întocmi o gramatică similară au existat și în trecut ; cea mai valoroasă contribuție în acest sens este „Gramatica sanscrită" începută de Eminescu pe cînd se afla la Iași, unde îndeplinea funcția denumită atunci : **sub-bibliotecar.** Lucrarea se păstrează în manuscris la Biblioteca universitară din Iași (Cat I, nr. 5 763, în trei caiete 8°). Eminescu s-a servit, după cum afirmă G. Călinescu, de dicționarul lui Otto Böhtlingh și Rudolf Roth (Sanskrit-Wörterbuch, St. Petersburg 1852) și de acela al lui Bopp (Glossarium Sanscritum, Berlin 1830).

Apariția gramaticii lui Th. Simenschy, sanscritolog eminent, autor a numeroase lucrări erudite, este un important eveniment științific. În cele 164 de pagini ale lucrării, autorul prezintă **fonetica** și **morfologia** limbii sanscrite clasice. În genere manualele de gramatică sanscrită nu tratează sintaxa deoarece limba sanscrită clasică se poate învăța fără ea. Sintaxa se tratează separat, în tratate științifice, și se referă mai totdeauna la sanscrita vedică, foarte diferită de cea clasică și cu mult mai grea.

Totuși, acolo unde autorul a crezut necesar, a dat lămuriri sintactice, la cazuri și la timpuri.

Gramatica întocmită de prof. Th. Simenschy este descriptivă, urmărind în primul rînd un scop practic. Pe alocuri însă autorul dă indicații comparative cu limba greacă și latină.

VĂ PLAC HORTENSIILE ?

„De unde știu originare hortensiile, cum se întrețin și cum se înmulțesc ele ?"

Emilia CRIVEȚ, Dorohoi

Răspunde ANDREEA DĂNESCU, cercetător științific la Grădina botanică din București.

Hortensia este o plantă originară din America de Nord. E rezistentă la ger, poate fi lăsată iarna afară și de aceea e foarte utilizată pentru ornarea parcurilor. Prin urmare hortensia dv., dacă e plantată afară, poate fi lăsată acolo în timpul iernii. E bine totuși să fie protejată prin acoperire cu frunze la sfîrșitul toamnei.

Hortensiile se înmulțesc obișnuit pe cale vegetativă, prin butășire, marcotaj sau drajoni. Se practică mai ales înmulțirea prin butași. Se utilizează de preferință vîrfurile lăstarilor care pornesc din rădăcină. Lăstarii laterali nu sînt îndeajuns de viguroși și de aceea nu se recomandă utilizarea lor.

Primăvara, butașii tăiați imediat sub nod și cu două perechi de frunze se plantează în lădițe cu nisip umed și înrădăcinarea are loc în circa 3 săptămîni. Trebuie însă foarte multă atenție la protejarea butașilor de razele soarelui, căci o dată ofiliți își revin foarte greu ! Se pot umbri, spre exemplu cu hîrtie care se umezește cu apă.

Plantarea pe teren afară, se va face în luna mai sau la începutul lunii iunie.

Hortensia este o plantă care cere multă umiditate, deși se va uda din abundență în tot timpul verii. De asemenea, după înflorire e bine să se administreze îngrășăminte organice sub formă lichidă — de exemplu must de grajd fermentat și diluat, gunoi de păsări etc.

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze : Castela Frăsiculescu, elevă, 17 ani, Tr. Severin, bd. Republicii 27 : ilustrate ; Verona Bălan, elevă, Rm. Vîlcea, str. Banu Mărăcine 27 : ilustrate ; Vasile Chiriță, Craiova, cartierul 41, str. Industrială, pavilionul 11, ap 12 : teme diverse, ilustrate ; Mariana Rusu, elevă, Iași, str Stîki 5 : cinema, ilustrate ; Emil Coman, elev, Rm. Sărat, str M. Kogălniceanu 7 : ilustrate ; Ionel Costel, elev, Brăila, cartierul Radu Negru, str. Castanului 46 : teme diverse, ilustrate ; Cezar Talasman, profesor, com. Șuletea, rn. Birlad : film, ilustrate ; Gheorghe Stoian, elev, București, str. Sf. Ecaterina 2, rn. N. Bălcescu : literatură, muzică, ilustrate ; Truță Trandafir, student, Pitești, str. Frații Golești 85 : ilustrate ; Liviu Cavalenco, operator chimist, Zlatna, rn. Alba : teme diverse, ilustrate ; Nicolae Popescu, mecanic, Brăila, str. Pieței 16 : ilustrate ; Maria Anton, învățătoare, com Bogdana, rn. Vaslui : filatelie, sport, ilustrate, Alexandru Chivu, mecanic, com Florești, str. Unirii 104, rn. Cîmpina : ilustrate ; Gheorghe Suciu, strungar, Arad, str. Artileriei 86, bl. II, ap 14, literatură, ilustrate; Elena Mihalcea, elevă, Buzău, str. Bucegi 13 : literatură, ilustrate ; Ion Rotaru, Iași, str. Bahluiului 16 : corespondență cu tineri născuți la 28 aprilie 1947 ; Gabriela Nicorici, studentă, București-32, str. Poet Buzdugan 3, rn. Grivița roșie : teme diverse, ilustrate ; Ion Burcă, laminator, Oțelul Roșu, str. V. I. Lenin, bl. C 6, et. 1, ap. 7, rn. Caransebeș, reg. Banat : cinema, muzică, ilustrate ; Nicolae Chirculescu, elev, Șc. prof. Oțelul Roșu, str. Republicii 12, rn. Caransebeș, reg. Banat : cinema, ilustrate ; Silvia Bugariu, croitoreasă, com. Checea, rn. Timișoara, str. T. Vladimirescu 47 : ilustrate ; Joska Kelemen, student, Arad, str. M. Kogălniceanu 4 a : muzică, sport ; Aurelia Chiriac, învățătoare, Rm Sărat, str 6 Martie 33 : teme agrozootehnice, ilustrate ; Darusya Ion, elevă, Buzău, str. Agriculturii 79 : ilustrate ; Aneta-Viorica Nanu, elevă, Giurgiu, str. V. I. Lenin 28 : sport, cinema, muzică, ilustrate ; Zîna Filipescu, funcționară, București-32, Calea Griviței 240, bl. B, sc. C, et. 2, ap. 9 ; cinema, ilustrate ; Lucia Avasoaie, studentă, și Aurica Irimia, elevă, Botoșani, str. Gorki 1 : ilustrate ; Ioan Cupceac, funcționar, Siret, str. 9 Mai 21, rn Rădăuți : teme diverse ; Domnica Căruntu, laborantă, Tg. Jiu, str. Unirii, bl. 6, ap. 8 : ilustrate.

ÎN „INFERNUL VERDE"

„Am citit cu interes în «Flacăra» nr. 38 reportajul intitulat «Pe urmele lui Raymond Maufrais în Infernul verde». Ce se mai știe în legătură cu dispariția tînărului explorator francez ?"

Petre FALCOȘ, Chirnogeni, reg. Dobrogea și Mircea NICOLAE, Medieș

Răspunde PAUL B. MARIAN, ziarist.

Doi francezi, René Ricatte și Jean-André Renoux au pornit, la 8 decembrie 1954, pe același itinerar întreprins de Raymond Maufrais. Însoțiți de jandarmii Lesne, Bessonnet și Leguay, obișnuiți cu misiuni dificile în bruză, de mecanicul Bruneau, de un indian din tribul Oyampi, anume Louis, și de Monpera, șeful tribului de indieni Emerillons, acela care a descoperit, primul, lucrurile lui Maufrais, ei au urcat Riul Camopi în barcă și au ajuns la Degrad Claude, ultima tabără a tînărului explorator dispărut în 1950.

Apoi Ricatte a parcurs înot, singur, cu multă greutate, o distanță de 2 km în apele Fluviului Tamuri unde, după toate presupunerile, Raymond Maufrais a înotat și el, sperînd că astfel va putea ajunge la satul Bienvenue și deci se va putea salva. Dificultățile pe care le-a întîmpinat Ricatte în cursul acestei curse prin apă au fost atît de mari încît i-au trebuit trei ore de eforturi susținute ca să străbată acești 2 km înot. Ricatte e totuși un om robust, un atlet care e în stare să înfrunte multe dificultăți. El trăiește de mai mulți ani în mijlocul naturii, așa că are experiența necesară spre a putea încerca o asemenea aventură.

Ricatte și Renoux au putut deduce astfel că Maufrais, complet epuizat, s-a înecat în Tamuri.

Bine, dar cum de nu s-a găsit corpul lui Maufrais ? — veți întreba, poate, dv., așa cum s-a întrebat mereu și tatăl lui Maufrais.

„Bruza — spun Ricatte și Renoux — ne dă răspunsul". În această regiune, după 48 de ore, asaltul animalelor înfometate — de pe uscat sau din apă — face să dispară urma oricărui cadavru.

Ricatte a încercat chiar o experiență care precizează și mai bine încă dispariția corpului lui Maufrais. La 10 decembrie 1954 el a ucis un șarpe anaconda măsurînd 6,10 m lungime și avînd o greutate de 120 kg. Întreprinzătorul vînător l-a depus pe o stîncă din apa fluviului. După 48 de ore din această anaconda n-a mai rămas nici cea mai mică urmă.

Cei doi exploratori au mai apreciat că dacă Maufrais ar fi ajuns în acel loc, adică la 5 km în avalul ramificării lui Tamuri, el ar fi găsit hrană și, refăcîndu-se, ar fi putut termina cu bine temerara lui expediție. Într-adevăr, cei doi exploratori sînt categorici : în acele locuri se află un adăpost construit pe locul fostului sat indian Siminiut. În 1950, au afirmat însoțitorii celor doi exploratori francezi, în acest adăpost se puteau găsi diverse alimente. Bienvenue, obiectivul pe care și-l propusese Maufrais, era situat la 75 km distanță de Degrad Claude, pe cînd Siminiut nu era decît la 40 km.

Față de aceste mărturii noi am fi de categorice, Maufrais trebuie considerat mort. El a murit probabil la 16 ianuarie 1950, lîngă căderea Tapouicazului, la vreo 15 km depărtare de punctul care ar fi putut fi colacul lui de salvare.

POȘTA NOASTRĂ

MIHNEA OPREA, BUCUREȘTI. Sirenele din mitologia greco-romană, ca și zînele din basmele noastre (ca și Lorelei din poezia lui Heine) sînt ființe fabuloase, create de fantezia marelui creator de literatură care este poporul și intrate apoi și în patrimoniul literaturii culte din toate epocile.

ION GALAN, GIURGIU. Instituțiilor, ca și diverselor întreprinderi, li se dau adesea denumiri după numele unor oameni cu merite deosebite pe tărîmul culturii, artelor, științelor sau pe tărîmul luptei pentru libertatea patriei și fericirea poporului. Este, desigur, și aceasta un mijloc de cinstire a memoriei respectivelor personalități. Poate însă că, dîndu-se unei vile dintr-o stațiune balneară numele eminentului savant Emil G. Racoviță, nu s-a găsit cea mai potrivită formă de cinstire a amintirii marelui nostru biolog. Nu uitați însă că în București există și un institut științific care-i poartă numele : Institutul de speologie „Emil G. Racoviță".

MIHAI STOIOVSCHI, ORADEA. Ce este grafologia am arătat de mai multe ori, inclusiv în „Poșta noastră" din nr. 38, 25 septembrie a.c.

ȘTEFAN IOSIF MEZO, TIMIȘOARA. Vă mulțumim pentru aprecieri. Așa cum ați bănuit, articolul dv. nu va apărea, deoarece nu conține decît o serie de lucruri foarte binecunoscute și o suită de judecăți oneste — ceea ce nu este suficient pentru a-l face publicabil. În altă ordine de idei : folosim „Poșta noastră" pentru a transmite unora dintre cei ce v-au scris, scuzele dv. Arătînd că numărul corespondențelor primite în urma publicării adresei dv. la rubrica „Cititorii către cititori" este foarte mare, ne scrieți : „Îmi cer scuze celor care pînă în prezent nu au primit răspuns la scrisorile și ilustratele lor, cu promisiunea că în cel mai scurt timp mă voi achita și de această sarcină". Să vă țineți promisiunea !

COCA FLORESCU, RM. SĂRAT. 1) Nu cunoaștem alt manual de limba spaniolă decît cel pe care-l menționați. Ar trebui să apelați la un meditator care să vă ajute să vă însușiți primele noțiuni, iar apoi să continuați studiul pe manualul Sandei Mînea. 2) Vom ține seama de propunerea de a relua rubrica „Din toată lumea". 3) Adresa — chiar vă va veni rîndul.

V. SILVIAN

UMOR de peste hotare

— E vreun schimb de locuință ?
— Aș, de unde ! O convocare pentru membrii echipei de baschet ! !

— El, ai căpătat permisul de conducere auto ?

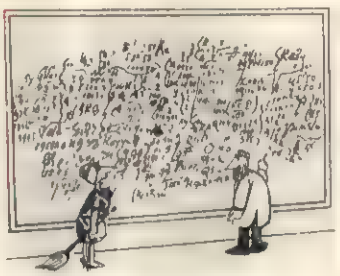

— Aici e o greșeală, domnule profesor ..

MICROFOILETON

ZÎMBETUL DE CARTON

Văzut de la distanță, ca într-o secvență cinematografică cu banda sonoră defectă, e ireproșabil : funcționarul perfect. Figura-i surîde afabilă, mîinile îi secondează excesul de amabilitate cu reflexe bine studiate, ca un prototip al celui ce a creat ghișeul model, ghișeul etalon, ghișeul...

Filmat din toate unghiurile, pelicula trebuie trimisă în instituții și întreprinderi pentru exemplificare și studiu, imaginea funcționarului model clasată în arhive, copiată pe diapozitive, într-o variantă de desen animat etc., etc.

M-am prezentat în fața ghișeului ireproșabil pentru o chestiune, ca să spun așa, rezolvată dinainte. O simplă formalitate.

— Vă salut. Îmi permiteți să vă adresez cel mai călduros salut. V-am văzut. Știu că n-aș putea egala amabilitatea dv. pe care am urmărit-o cu emoție.

— Mă rog, ne facem datoria, doar atît.

— Am niște bani de primit.

— Cum vă numiți ? Așa ? Excelent. Lucrarea e gata în zece minute. Dacă vreți să luați loc. Sau să vă plimbați Poate aveți ceva de cumpărat.

— Revin. Am onoarea. Vă mulțumesc.

Peste zece minute, ghișeul deschis larg. Zîmbetul la locul lui, pe scaunul modest din fața micului birou acoperit cu o catifea verde.

— Știți ce vă sfătuiesc ? Mai bine să veniți mîine, exact la orele 11.

— Cu plăcere. Nu mă îndoiesc că... însă plec cu trenul peste cîteva ore. Tocmai banii mă reține ca...

— Nu a venit confirmarea de la sucursala din raionul dv. Fără confirmare...

— Mi s-a spus la instituție că a fost trimisă o copie în regulă chiar în cursul dimineții. Poate e în altă parte.

După un telefon fulger, alerg la un alt ghișeu, îndrumat de administrația instituției.

— E la dv. confirmarea. Poate o trimiteți alături. La ghișeul celălalt.

— Am trimis-o de mult.

Din nou în fața ghișeului miraculos. Zîmbetul croșetează (e vorba de o femeie).

— Confirmarea de care îmi vorbeați... e la dv.

— Nu, tovarășe — mi se răspunde, cu niște ochi tulburători și plini de afecțiune.

Din nou la ghișeul alăturat.

— Spune totuși că nu a sosit.

— Ba da, tovarășe, dar e o copie. Se așteaptă originalul. Ca să fim mai siguri. Nici nu-i făcută lucrarea.

— Tovarășă, pierd trenul. Nu pot să vin mîine. De la instituție mi se spune că e valabilă copia. Are semnătură și ștampilă, ca orice act perfect legal.

— Ce să vă mai spun ? Treceți pe la ora două. E mai puțină lume.

— Păi nu văd pe nimeni.

Din nou la ghișeul alăturat.

— Mi s-a spus să vin la două

— E perfect.

— Îmi garantați dv. ?

— Sigur. Cea de acum, adică funcționara, pleacă. Și-a terminat tura. Vine alta. O luați de la capăt.

Mă retrag zece pași și privesc spre ghișeul model. Un nou solicitant. Zîmbetul funcționează perfect. O undă de duioșie l-a cuprins pe nouvenit. Tremură de emoție. Salută pînă la pămînt, de cîteva ori, și pleacă agale, cuprins de o adîncă fericire. Mă apropii de el :

— Ce v-a spus ?

— Colosali sînt funcționarii de aici ! Ce serviabili ! Și zîmbetul care te cucerește. Mi-a spus să vin la ora două. În fond, mai este vorba de o oră și jumătate. M-a sfătuit să iau loc sau să mă uit pe la vitrine și să-mi fac cumpărăturile de care am nevoie... Colosali funcționari !

Am urmărit-o la plecare. Îi venise schimbul. Zîmbea. Același zîmbet care ne-a tulburat pe toți. Pe masă hîrtiile nerezolvate se strînseseră ca un manuscris de enciclopedie. Le-am privit. Parcă zîmbeau. Fără să spună nimic. Același zîmbet ca al funcționarei. Ca într-o secvență cinematografică cu banda sonoră defectă.

C. N. CONSTANTINIU

CARAMELELE DE CACAO, CAFEA, LAPTE, FRUCTE SÎNT DELICIOASE

cadran INTERNAȚIONAL

STRANIUL CALENDAR

Jacksonville. În miez de noapte, vălul întunericului este străpuns de vîlvătăi de foc. Stafii prinse în dansul morții închid în cerc o cruce arzîndă...

La Montgomery un tînăr de culoare a fost linșat în plină stradă...

Clubul frecventat de negrii din Houston este deteriorat parțial de explozia întîrziată a unei bombe...

Enumerarea unor asemenea fapte ar putea continua. Sînt metodă de notorietate publică din arsenalul Ku-Klux-Klanului, organizație teroristă care acționează în sensul menținerii isteriei rasiste.

Mai puțin cunoscute sînt „filozofia" și argoul uzitat în sînul klanului Un document prezentat zilele trecute la Washington în fața comisiei senatoriale care anchetează activitatea acestei organizații rasiste ne înfățișează „calendarul" său, pe cît de original pe atît de straniu. Zilele săptămînii sînt calificate : ale disperării, groazei, dezolării, tristeții etc. Lunile anului au primit denumirile : înspăimîntătoare, penibilă, macabră, oribilă, hidoasă, sîngeroasă etc., etc. Denumiri care, după cum se poate observa, se potrivesc activității și țelurilor organizației. Pesimismul propovăduit de klaniști nu se referă însă la membrii societății lor, ci la soarta populației de culoare împotriva căreia își îndreaptă acțiunile.

În ce-i privește, klaniștii sînt chiar foarte optimiști. Au, de altfel, în plus și motive de ordin material. Comisia senatorială, menționează agenția France Presse, după ce a interogat pe „marele dragon al klanului unit din America" pentru Carolina de nord, James Robert Jones, în legătură cu cîștigurile sale anuale, a făcut cunoscut că acesta a realizat în anul 1964 un venit de 8 900 de dolari numai din serviciile aduse în cadrul organizației. „Bravurile" lui Jones nu sînt greu de deslușit : incendii, distrugeri de case, linșări, omuciderii.

E într-adevăr macabru, hidos, lugubru.

Nicolae POPOVICI

SOLUȚIE ?...

Nu mică a fost surpriza economiștilor din lumea întreagă cînd au aflat că guvernul din Guatemala își bazează speranțele în redresarea economică a țării pe... ruine.

Nu e vorba de ruina economică care domnește în această țară, ci de folosirea ruinelor civilizației precolumbiene, aflate aici, drept pîrghie pentru un reviriment.

Adevărat este că, așa cum arată ultimele statistici, situația acestei republici din America centrală este de-a dreptul dezastruoasă. La o populație de 4 milioane locuitori există peste 700 000 șomeri, o mortalitate infantilă neîntrecută de nici o altă țară, cel mai scăzut nivel de trai din toată emisfera occidentală, ceea ce, trebuie recunoscut, constituie semne ale unui faliment total.

În fața acestei situații guvernul dictatorului Peralta Azurdia n-a găsit altă soluție decît să se adreseze ruinelor pentru a-l salva de la un sfîrșec.

Despre ce este vorba ?

Pe teritoriul Guatemalei se află importante resturi ale „Vechiului imperiu" maya de la Tikal. Acest centru a fost descoperit, încă din 1957, de echipe de arheologi ale Universității Pennsylvania (S.U.A.), pe platourile înalte ale țării. Pînă în prezent pentru scoaterea la lumină a templelor și clădirilor s-au cheltuit peste 800 000 dolari. Ca acest important centru arheologic să devină un centru de turism este necesar însă un foarte vast program de lucrări publice. Aflat la mare înălțime, în locuri greu accesibile — pînă în prezent regiunea respectivă nu dispune de nici o șosea — centrul de la Tikal necesită în primul rînd importante construcții de drumuri. Punerea în valoare a monumentelor impune însă și alte uriașe investiții. Astfel, luînd în considerare condițiile specifice climaterice ale locului, se impun lucrări de specialitate pentru consolidarea ruinelor, ca ele să nu se degradeze prea repede. Dar precum bine se știe, și acestea sînt încă insuficiente pentru a transforma Tikalul într-un centru turistic. Se impune realizarea unui complicat sistem de aprovizionare cu apă și apoi să înceapă construirea centrului turistic propriu-zis, care să cuprindă numeroase hoteluri, restaurante, muzee în care să fie strînse laolaltă valorile găsite pînă în prezent precum și cele în curs de descoperire etc., etc...

Nimeni nu a avut încă curajul să facă un calcul măcar aproximativ al cheltuielilor pe care le-ar implica punerea în valoare a acestui centru de o deosebită însemnătate unde se află monumente ce datează din perioada anilor 500 î.e.n. O asemenea sarcină ar putea fi realizată pe etape doar de țări care dispun de mari posibilități materiale sau în cadrul unei acțiuni internaționale ca, spre pildă, acțiunea de la Abu Simbel.

Totuși autoritățile guatemaleze — în lipsa unei alte soluții pentru ieșirea din impasul economic în care se află — și-au plasat toate speranțele în aceste ruine și au hotărît alocarea unei sume de 900 000 dolari din bugetul pe acest an pentru transformarea Tikalului într-un centru turistic internațional.

O serie de glasuri avertizează însă : toată această acțiune ar putea duce, în condițiile existente, la rezultate cu totul opuse așteptărilor și anume, la ruinarea completă a economiei țării.

Matei GALL

„UNDE AZI ARD CĂRȚI"...

Ce se întîmplă în fotografia de mai sus ? Mai nimic. Cîțiva tineri — puțini la număr — membri ai unei organizații religioase catolice din R. F. Germană s-au adunat pe malul Rinului, în orașul Düsseldorf, au aprins un foc și în el au aruncat cărți. Cărți ? Da, cărți, ați citit bine. Ce fel de cărți, cine le-a scris ? Diverși : Albert Camus (premiul Nobel pentru literatură), Erich Kästner (cărțile lui au mai fost arse și altădată : în celebrele autodafeuri ordonate de Hitler), Françoise Sagan (cunoscuta romancieră franceză), Günter Grass (vestit scriitor vest-german)... După cum se vede, gusturile literare ale incendiatorilor sînt destul de diverse și concordă în bună măsură cu ale siniștrilor incendiatori fasciști de tristă amintire.

Iată-i în fotografie „înălțînd" imnuri în timp ce flăcările mistuie **horribile dictu**, cultură umană. Te uiți la acești tineri și nu mai știi ce să crezi. Pe dinafară arată așa cum trebuie să arate niște oameni tineri : îmbrăcați frumos, pieptănați, unii au și chitare... Dar pe dinăuntrul lor ce-o fi ? Obscurantism medieval ? Imbecilitate ? Sau și mai rău : toate la un loc, plus recrudescențe neonaziste ? Un ziarist vest-german care protesta energic împotriva unor asemenea cinice bufonerii spunea cu gravitate : „Unde se ard azi cărți, mîine vor fi arși oameni..." N-a fost singurul glas de protest. În Germania federală ca și peste hotarele ei flăcările de pe malul Rinului au înghețat pe mulți, au trezit amintiri dureroase, au provocat îndreptățite revolte. O cărămidă a spart vitrina de propagandă a organizației religioase, inițiatoarea incendiului. „Sîntem profund deprimați" a spus părintele „spiritual" al tinerilor incendiatori, preotul Walter Lohrman, care se așteptă, probabil, la altceva în legătură cu reacția publicului.

E.D.

DREPTUL LA UITARE...

O bătălie tardivă s-a desfășurat săptămînile acestea în jurul filmului „Landru" apărut pe ecranele franceze cu trei ani în urmă. Inculpatul : Claude Chabrol, regizor ; reclamantul : domnișoara Fernande Segret în vîrstă de 73 de ani. Dar adevăratii eroi se pare că au fost de data asta avocații celor două părți, care au repus în discuție principiul rar invocat al „dreptului la uitare"...

Prin 1921 la tribunalul Seine-et-Oise se dezbătea procesul unui asasin feroce: Desiré Landru. Printre cei implicați s-a aflat și o femeie de 29 de ani, care timp de doi ani a fost intima criminalului despre care presa timpului publica relatări pe lungi coloane. Scăpată cu fața curată, ea a consimțit să-și publice chiar în acea vreme „confidențele", ca apoi să accepte o recluziune voluntară trăind incognito în Liban, unde nimeni nu-i cunoștea trecutul. După articolele din presa timpului și confidențele domnișoarei Segret, Françoise Sagan a scris scenariul filmului „Landru", în care personajele au apărut sub identitatea lor reală. Emoționată de reluarea pe ecran a acestei drame, domnișoara Segret la început nu schițează nici un protest. Abia în preajma premierei ea cere interzicerea filmului, dar instanța îi respinge plîngerea. La recurs, cu cîteva săptămîni în urmă, avocatul pretinde în numele clientei sale respectabila sumă de 200 000 franci daune-interese...

Poate oare un romancier sau un cineast să reînvie o dramă citind adevăratul nume al unei persoane care mai este în viață ? Problemă de jurisprudență care a dezlănțuit pasiuni în tabăra cavalerilor baroului, dar care în același timp comportă implicații ce privesc creația literară și adevărul artistic. Presa reamintește cu acest prilej și cazuri din trecut. Instanțele au refuzat de exemplu interzicerea filmului „Suez" pe motivul că celebrul constructor al canalului, Ferdinand de Lesseps, a fost arătat în postura de amant al Eugeniei de Montijo. Dar — citîm un alt caz — scriitorul Roger Peyrefitte a suferit o condamnare (ca urmare a invocării „dreptului la uitare" de către acuzare) publicînd „Exilatul din Capri" pentru : „revelarea unui scandal de mult uitat". În cazul „Landru" apărarea — afirmînd că el aparține istoriei — a susținut că jurisprudența acordă și trebuie să acorde unui autor dreptul de a pune în scenă personaje reale nu numai în operele strict istorice, dar și în opere adiacente istoriei. Poate fi ignorată într-un film despre Landru domnișoara Segret, intima personajului principal ? Oare n-ar fi aceasta un fals ?

Consumîndu-se în dezbateri multe subtilități de drept, camera a treia a tribunalului civil de Sena a dat pînă la urmă un verdict solomonic : a respins plîngerea Fernandei Segret, dar a condamnat societatea producătoare Rome-Paris Film să plătească 10 000 franci daune-interese pentru că, fără să-i ceară permisiunea în mod expres domnișoarei Segret, actrița care a interpretat-o în film a apărut fără voal...

I. CORIBAN

„LIBERALIZARE" SPANIOLĂ

Oficialitățile spaniole vorbesc de măsuri de liberalizare a presei. Manuel Fraga Iribarne, ministrul informațiilor, a prezentat de curînd guvernului proiectul de lege asupra presei, menit să înlocuiască legea din 1938, promulgată în plin război civil. „Un capitol nou în istoria Spaniei" — a denumit el acest proiect de lege. Iată și principiile pe care e fundat : libertate de exprimare, libertate de a desemna directori de ziare, libera întreprindere.

Ce reprezintă concret aceste libertăți ?

În timp ce articolul 2 face recomandări de ordin general, echivalente însă cu tot atîtea restricții (învăluite în formule care să le facă atractive, ca respectarea moralei, adevărului, ordinii constituționale etc.), articolul 6 precizează că ziarele vor fi obligate să înscrie toate știrile pe care administrația va socoti oportun să le difuzeze. Neînscrierea lor ar echivala cu o abatere de la lege. Un regim de „consultare voluntară" ar urma să înlocuiască sistemul actual de cenzură. Cei care nu vor „profita" de această consultare riscă suspendarea din profesia de ziarist, de la un anumit termen pînă la suspendarea pe viață și plata unei amenzi de la 1 000 pînă la 1 000 000 de pesetas.

Paralel cu acest proces de acordare a vieții publice spaniole cu aparențele democrației burgheze, autoritățile intensifică măsurile pentru anularea oricăror posibilități de exprimare liberă a opiniilor. Una din cele mai recente măsuri de acest fel a fost expulzarea pe viață din Universitatea spaniolă a profesorilor Aranguren, Garcia Calvo și Tierno Galvan, precum și demiterea din funcții, pe timp de doi ani, a profesorilor Aguilar Navarro și Montero Diaz.

Corpul didactic universitar din Madrid a luat poziție împotriva acestui abuz de putere. La 23 octombrie a.c. 42 de profesori universitari, reprezentînd aproape toate facultățile din capitala spaniolă, au adresat guvernului o scrisoare în care protestează împotriva sancțiunilor aplicate unora dintre cei mai buni profesori ai Spaniei. Denunțînd măsurile represive și preventive luate împotriva universitarilor, semnatarii scrisorii cer ca profesorii expulzați să fie reintegrați în funcțiile lor. Scrisoarea subliniază lipsa de logică a politicii guvernului care, sancționînd pe profesori pentru a fi sprijinit revendicările sindicale ale studenților « recunoscut totuși temeinicia acestor revendicări, încercînd să le atenueze printr-un decret privind Sindicatul universitar franchist (S.E.U.). Corespondentul din Madrid al ziarului „Le Monde" remarcă însă că nici acest decret nu este decît un simulacru de liberalizare, fapt pentru care a fost respins de cea mai mare parte a delegațiilor la recenta conferință a universitarilor.

Un aspect de la Facultatea de litere și filozofie a Universității din Madrid, unde s-au ridicat în ultima vreme numeroase glasuri de protest ale studenților și profesorilor împotriva regimului franchist.

Cei patruzeci și doi de profesori care au semnat scrisoarea și-au exprimat speranța că acestui demers al lor i se va da o mai mare atenție decît celor precedente, adresate guvernului de consiliile facultăților. „Dacă ar fi fost luate în considerare — scriu cei patruzeci și doi — nu s-ar fi ajuns la încordarea ce domnește în mediul universitar".

Gabriela DOLGU

LA MONTREUX

În grădina din fața lui „Palace Hotel" din pitoreasca localitate elvețiană de pe țărmul lacului Leman a apărut de curînd un element decorativ nou : o coloană foarte asemănătoare cu cea „fără sfîrșit" a lui Brâncuși, de la care s-a inspirat, desigur, sculptorul care a făcut-o.

Singura deosebire față de faimoasa operă a marelui nostru Brâncuși constă în aceea că trunchiurile de piramide ce o for-

mează — puse alternativ bază la bază și vîrf la vîrf — au ca ornament cîte un cerc săpat în corpul fiecărui romboid.

Această lucrare este încă o confirmare a afirmației criticului de artă englez Lewis David, care a scris în legătură cu Brâncuși că „puțini sculptori de azi sînt neinfluențați de exemplul său" și că „tăcuta influență a viziunii sale încercuiește lumea".

IATĂ APARTHEIDUL

Sub acest titlu, ultimul număr al revistei franceze „Temps modernes" condusă de cunoscutul scriitor J. P. Sartre, publică o prezentare sintetică a legislației rasiste din Republica Sud-Africană. Din noianul de legi, dispoziții, regulamente, ordonanțe etc. care restrîng drepturile și libertățile africanilor, citățm cîteva mai puțin cunoscute.

Pentru a „proteja așezările urbane de invazia elementului negru" (după expresia lui Balthazar Vorster, ministrul justiției din guvernul Verwoerd), plecarea pe o durată de două săptămîni a unui african dintr-un oraș în care s-a născut și a locuit chiar timp de 50 de ani fără întrerupere, îi la dreptul de a se înapoia acolo. Dar același om poate fi oricînd obligat să părăsească orașul dacă ministrul „dezvoltării și administrației" consideră că mîna de lucru indigenă este în exces față de necesități. Împotriva unei asemenea hotărîri nu există posibilitatea nici unui apel sau recurs.

Nici un spital înființat după 1937 și destinat albilor nu are voie să primească un pacient negru, nici măcar dacă acesta a suferit un accident grav în fața clădirii spitalului.

Dacă un african, un mulatru sau un indian se așază într-un parc pe o bancă rezervată albilor, el comite un delict pentru care va fi pedepsit fie cu 300 lire amendă, fie cu trei ani închisoare, fie cu zece lovituri de bici sau chiar prin cumularea a două dintre aceste trei sancțiuni.

Un alb și un negru au dreptul să mănînce la aceeași masă. Cu o singură condiție : să fi făcut cu șase luni înainte o cerere în acest sens, care să fi fost aprobată de Ministerul de Justiție, Ministerul de Interne și... președintele republicii.

Dacă Ministerul de Justiție presupune că un african va lua cuvîntul la o adunare de protest împotriva segregației rasiale, organele sale îl pot aresta la domiciliu, deținîndu-l un termen nelimitat. O astfel de decizie este și ea fără drept de apel.

Sînt numai cîteva din monstruoasele prevederi ale apartheidului. În legătură cu ele, Albert Luthuli, laureat al premiului Nobel, scrie în același număr din „Temps modernes" : „E o legislație revoltătoare, care calcă în picioare orice rămășiță de demnitate a omului. Împotriva ei luptăm noi, africanii. Ni se pare drept ca lumea întreagă să cunoască pentru ce ducem această luptă".

N. AURELIU

UN BUSINESS RENTABIL

La unul din posturile de la frontiera Mexicului cu Statele Unite se oprește un atomobil. Conducătorul arată grănicerilor documentele sale de identitate și trece granița fără nici o dificultate. Ajuns pe teritoriul Statelor Unite se grăbește spre unul din magazinele universale „In Bond Stores", apărute ca ciupercile chiar în apropierea liniei de frontieră. Aci, portbagajul este umplut cu sticle de whisky englezesc, stilouri, bijuterii, obiecte de îmbrăcăminte. Automobilul demarează și scena se repetă în sens invers. Din nou nici un fel de dificultate la trecerea frontierei, nici un control. Prețiosul conținut este descărcat la Nuevo Laredo, Monterrey sau chiar la Ciudad de Mexico. Întreaga „operație" a durat numai cîteva ore. Un singur „transport" a adus contrabandiștilor un cîștig de mii de dolari !

Într-un raport înaintat recent guvernului, Camera de comerț a Mexicului a arătat că, datorită acestui comerț ilicit, în cursul ultimilor cinci ani economia Mexicului a pierdut, în acest fel, 25 la sută din veniturile provenite din taxele asupra importurilor din străinătate.

Ocupîndu-se de problema contrabandei dintre S.U.A. și Mexic, ziarul londonez „Financial Times" scrie că ea este mult facilitată de faptul că mexicanii care posedă o legitimație specială din partea autorităților Statelor Unite pot staționa timp de 72 de ore pînă la o distanță de 150 mile în interiorul teritoriului S.U.A. Dar afacerea s-a dovedit atît de profitabilă încît, după cum s-a văzut, contrabandiștii mexicani nici nu au nevoie să se deplaseze prea departe pe teritoriul american, întrucît își pot procura toate mărfurile la magazinele „In Bond" situate în imediata apropiere a liniei de frontieră. Proprietarii acestor magazine au ajuns să acorde chiar și credit, ca să nu mai vorbim de faptul că mărfurile desfăcute de ei sînt scutite de impozitele obișnuite pe teritoriul S.U.A., fiind considerate ca „bunuri destinate exportului".

Intensificarea comerțului ilicit la granița dintre Mexic și S.U.A. a provocat reacții atît din partea Camerei de comerț din Mexic, cît și a Camerei de comerț din S.U.A. Prima instituție a cerut guvernului mexican să ia măsuri de urgență pentru a se pune capăt contrabandei ce aduce pagube însemnate industriei și comerțului țării. Ea s-a oferit să furnizeze autorităților un corp auxiliar de agenți specializați în operațiile de vamă, plătiți de industria particulară, care să ajute organele Ministerului de Finanțe la descoperirea traficanților. Acești agenți, înzestrați cu echipament electronic special, ar urma să dispună și de dreptul de a acționa împotriva vameșilor corupți care „închid ochii" la trecerea automobilelor cu mărfuri de contrabandă. Cît privește Camera de comerț din S.U.A., aceasta a cerut desființarea magazinelor „In Bond", dar nu pentru motivul că facilitează contrabanda, ci pentru că, avînd mărfuri scutite de impozite, „fac o concurență neloială" celorlalte magazine din zona de frontieră !

I. RETEGAN

UNDE DUCE CONCURENȚA

O reclamă pentru costume de baie ? Nicidecum. Este vorba într-adevăr de publicitate, dar pentru un cu totul alt produs : benzina.

După ce Esso a început marea sa campanie publicitară pe șoselele britanice, ca și în diferite publicații engleze cu sloganul „Un tigru în rezervorul dumneavoastră", însoțită de o oarecare scădere a prețului benzinelor, conducătorii celorlalte companii distribuitoare de produse petroliere pe teritoriul Angliei n-au putut rămîne cu mîinile încrucișate și au trecut la adoptarea de măsuri similare. Dar numai scăderea prețului e suficientă pentru a face față concurenței ? — s-au întrebat ei. Și iată cum s-au născut astfel de originale metode de reclamă ca aceea folosită de pildă de compania „European Petroleum" : personalul de la punctul de distribuție să fie constituit din tinere atrăgătoare, care-n locul obișnuitelor salopete să fie îmbrăcate doar în... costume de baie (asemeni celor două din fotografie, lîngă care se află însuși președintele companiei, Cecil Jackson).

Relatînd despre folosirea acestor „batalioane ale farmecului feminin", presa occidentală subliniază totodată ascuțirea contradicțiilor dintre marile societăți petroliere internaționale, contradicții care, cum se exprima „Nouvel Observateur", „pun la grea încercare convențiile de monopol mai mult sau mai puțin oculte care au legat pînă-n prezent aceste companii în așa-numitul cartel".

La Johannesburg un polițist alb arestează un șofer negru vinovat de a fi parcat mașina într-o zonă interzisă celor de culoare.

CONFERINȚĂ LA „SAVOY"

De la premiera ultimului film semnat Charlie Chaplin — „Un rege la New York" — au trecut mai bine de opt ani. Răgazul pe care și l-a luat creatorul neuitatului Charlot i-a folosit pentru a-și așterne pe hîrtie memoriile — din care am oferit anul trecut cititorilor noștri cîteva extrase — și pentru a-și pregăti pe îndelete următoarea operă cinematografică.

Scenariul e în prezent terminat și o recentă conferință de presă, care a avut loc la hotelul Savoy din Londra, a marcat începutul perioadei de realizare a noului film intitulat provizoriu „Contesa".

Într-o ambianță animată, dar lipsită de ieșirile ostile ale reprezentanților unei anumite prese ce caracterizau altădată conferințele acordate de Charlie Chaplin, marele cineast a dezvăluit — e drept cu parcimonie — cîteva din tainele scenariului său.

„«Contesa» va fi o comedie romantică, foarte comică și totodată foarte realistă. Tema filmului ? N-aș putea s-o dezvălui... Tot ce vă pot spune este că acțiunea se desfășoară la bordul unui vapor care se îndreaptă spre Hong Kong, imediat după al doilea război mondial, și că Sophia Loren va interpreta aci rolul unei contese... care nu este contesă !... Motivul pentru care nu vă dau mai multe amănunte este că scenariul pe care-l port în minte încă de pe vremea cînd realizam «Dictatorul» e atît de precis și de detaliat încît mai bine nu l-aș povesti decît să dau o idee falsă despre el... Singurul lucru care mă interesează este omenescul. E de altfel și singurul lucru care îi interesează pe oameni, fie că este vorba de o comedie sau de o tragedie. Este prima dată cînd voi introduce personaje reale în situații imposibile. Am vrut să creez ceva neobișnuit, deosebit de ceea ce am făcut pînă acum și am găsit că e mult mai nostim să faci o comedie care se desfășoară într-o lume reală decît să inventezi o țară sau o lume imaginară... Dacă reușesc, voi fi foarte mîndru de acest film. Dacă îl ratez, va fi în întregime vina mea... E poate prematur s-o spun, dar aștept mult de la acest film. Pentru prima dată lucrez pentru alt producător (n.n. — o firmă americană)... Va fi un film în culori care va costa foarte scump. De data aceasta nu plătesc eu (rîsete). Filmarea se va face în studiourile din Londra. Numai cîteva exterioare se vor trage la Honolulu... Nu. Nu voi fi vedeta filmului «Contesa». Pentru prima dată din 1923 încoace (n.n. — Chaplin se referă la filmul „Opinia publică", cu Edna Purviance în rolul principal) fac un film în care nu dețin rolul central. În tot cazul voi juca un rolișor episodic, iar fiul meu Sidney va interpreta rolul unui sportiv... Sînt foarte bucuros de a avea asemenea vedete ca Sophia Loren și Marlon Brando. Voi încerca să utilizez cît mai bine talentul și personalitatea lor. Aveam nevoie de actori foarte versați, cu un meșteșug desăvîrșit. Ce să vă mai spun ? Sînt foarte mulțumit... În concluzie, sper să fac din «Contesa» un film nostim, uman, captivant".

În fotografie : cu autoritatea ce-l caracterizează, Chaplin încearcă să potolească zelul gazetarilor ce-l asaltau pe dînsul și pe Sophia Loren în cursul conferinței de presă.

ÎNTR-O ZI DE ODIHNĂ

Ce se poate spune într-un interviu duminical la radio ? Întrebarea nu a fost folosită în vreun sondaj al ascultătorilor. Ar fi trebuit să și-o pună profesorul american Stefan Possony solicitat de radiodifuziunea vest-germană, numai că subiectul ales de el nu are nimic comun cu preocupările duminicale. Evident, alte motive l-au împins pe fostul consilier al Administrației democrate să se ocupe de înarmarea nucleară și să afirme că „ideea debarasării de armele nucleare este o iluzie". Nu se poate spune însă că nu s-a gîndit și la ascultători. Pornind de la această premisă, Possony a dezvoltat o amplă pledoarie pentru participarea vest-germană la politica nucleară a N.A.T.O. „Participarea R. F. Germane la elaborarea acestor planuri — a spus el — a devenit legitimă încă de acum zece ani".

Possony a vorbit astfel (deși nu mai este consilier oficial) pentru că în aceste zile se desfășoară o întreagă campanie în favoarea eliminării oricărui obstacol din calea accesului vest-german la arma nucleară, campanie care se încadrează în controversa manifestată în cadrul N.A.T.O. pe plan militar, economic și politic. Radiodifuziunea vest-germană nu i-ar fi acordat spațiu, mai ales duminica, dacă nu ar fi fost vorba de interesele unei astfel de campanii concertate. De altfel, oficiosul francez „La Nation" semnala că un obiectiv al ofensivei declanșate împotriva Franței de Statele Unite este și poziția franceză în problemele nucleare atlantice. Ziarul arăta că „dorința Franței de a vedea Republica federală respectîndu-și propriile angajamente și rămînînd în consecință departe de orice armament nuclear este prezentată drept o supremă dovadă de antiamericanism..."

„La Nation" dă o replică ce poate fi foarte bine aplicată și declarațiilor lui Possony : popoarele europene, care și-au văzut pămîntul distrus de ororile războiului pornit din Germania, nu pot să aibă altă stare de spirit. Ele consideră că accesul vest-german la arma nucleară trebuie interzis. Dar asta nu e totul. Trebuie mers mai departe spre debarasarea omenirii de arme nucleare, spre acțiuni concrete în acest sens. Nu degeaba Possony și-a început pledoaria caracterizînd tocmai o asemenea idee drept „iluzie".

Discuția angajată în acest domeniu depășește cu mult cadrul atlantic. Ea bate la porțile securității europene, de ale cărei ziduri trebuie să se lovească iluziile nucleare pe care le nutresc Possony și compania.

N. LUPU

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 26 lei ; 6 luni — 52 lei ; un an — 104 lei. Redactor artistic : Ion VULPESCU. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41.505

Consumaţi şerbeturile de: lămîi, portocale, zmeură, vanilie, zahăr ars, cacao, cafea

MARGARINA VITAMINIZATĂ

O grăsime de origine vegetală ce înlocuieşte în foarte bune condiţiuni untul atît la prepararea prăjiturilor cît şi la diferite preparate culinare

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

47

Anul XIV nr. 47 (547) — 20 noiembrie 1965

- 6 interviuri despre agricultura socialistă
- ÎN CĂUTAREA „OMULUI DE AUR"
- Iașin 17/17

chimizarea și recoltele bogate

În Rezoluția Plenarei C.C. al P.C.R. din 11-12 noiembrie 1965 cu privire la îmbunătățirea conducerii și planificării agriculturii un loc important este rezervat măsurilor privind folosirea mijloacelor de muncă moderne — mecanizare, chimizare, irigație — care să influențeze într-o măsură tot mai mare factorii naturali de care depinde procesul producției agricole.

În legătură cu măsurile stabilite de Plenară, referindu-ne la producția de îngrășăminte chimice, ne-am adresat Direcției generale a industriei azotului din Ministerul Chimiei. Iată ce am aflat :

Prin intrarea în funcțiune a unor moderne combinate și uzine de îngrășăminte minerale, consumul de îngrășăminte chimice pe cap de locuitor, exprimat în substanță activă a crescut de la 3 kg în 1959 la 17 kg în 1965. Cu toate acestea — așa cum s-a arătat în documentele recentei Plenare — în anii șesenalului nu a fost realizat gradul corespunzător de chimizare a agriculturii, datorită pe de o parte prevederilor insuficiente, iar pe de altă parte marilor rămîneri în urmă în industria producătoare de îngrășăminte chimice Prin lichidarea grabnică a lipsurilor, prin întărirea efortului comun, lucrătorii din industria chimică vor putea să livreze agriculturii în 1970 — conform sarcinilor trasate de cel de-al IX-lea Congres al partidului — peste 1 100 000 tone îngrășăminte substanță activă. Astfel consumul de îngrășăminte minerale pe cap de locuitor se va ridica la 55 kg Sporul de recoltă pe cap de locuitor va crește de la 150-170 kg cereale boabe (1965) la 450-550 kg boabe (1970). Sporul de recoltă ce se va obține în ultimul an al cincinalului, ca rezultat al fertilizării chimice a solului, va fi echivalent cu recolta a 5 000 000 hectare nechimizate.

Eforturile financiare ale statului — se arată în Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta Plenară a C.C. al P.C.R. — **vor fi îndreptate în mod special spre rezolvarea în liniî generale, pînă în 1970, a sarcinilor trasate de Congres cu privire la mecanizarea complexă și chimizarea agriculturii — condiție esențială pentru modernizarea și sporirea producției agricole.**

Obținerea unor îngrășăminte cu eficacitate ridicată și la un preț de cost redus reprezintă îndatorirea principală a industriei producătoare de îngrășăminte minerale, sarcina tuturor chimiștilor din această ramură de activitate chemați să contribuie în mod activ la dezvoltarea agriculturii patriei noastre.

★

De asemenea ne-am adresat biologului Alexandru Alexandri, șeful Laboratorului de produse fitofarmaceutice I.C.A.R., care ne-a făcut cunoscute unele amănunte în legătură cu importanța produselor fitofarmaceutice în creșterea producției agricole.

Chimizarea agriculturii reclamă, o dată cu producerea unor însemnate cantități de îngrășăminte minerale, și obținerea unor variate produse fitofarmaceutice (insecticide, fungicide, ierbicide, raticide).

Acțiunea produsă de dușmanii văzuți și nevăzuți ai plantelor poate determina o pierdere de recoltă pînă la 60-80%. Produsele indigene cu eficiență ridicată asigură în prezent combaterea dăunătorilor la principalele culturi : cartofi, grîu, plante tehnice, vii și livezi. Citez în acest sens produsul „Detox", necesar în combaterea gîndacului de Colorado, a viespei prunului și a viermelui mărului, precum și produsul „Criptodiu", care contribuie în mod activ la protejarea grîului. La ora actuală produsele fitofarmaceutice acoperă întreaga cerere reclamată de viticultura țării noastre. Nu la fel de bine stau însă lucrurile în ce privește alte ramuri ale agriculturii. Pînă în 1970 — așa cum s-a arătat în documentele Plenarei C.C. al P.C.R din 11-12 noiembrie — industria chimică va trebui să pună la dispoziția agriculturii importante cantități de insectofungicide și ierbicide, menite să contribuie în special la protejarea recoltelor cerealiere.

Sarcina celor chemați să producă și să experimenteze produsele fitofarmaceutice este de a găsi o gamă tot mai variată de produse cu eficacitate ridicată, necesare protejării producției agricole. În felul acesta, specialiștii își vor aduce aportul la materializarea măreților sarcini trasate de cel de-al IX-lea Congres al P.C.R. și la îndeplinirea prevederilor recentei Plenare cu privire la îmbunătățirea conducerii și planificării agriculturii.

Liviu MAIOR

curier

speologia și apa potabilă

Studiul peșterilor va căpăta aplicații practice din ce în ce mai valoroase. N-au trecut prea mulți ani de cînd unele din numeroasele fenomene carstice din munții noștri abia erau descoperite și iată că utilizarea lor pentru satisfacerea unor necesități practice a devenit pe deplin posibilă. Recent a fost început la Institutul de studii și prospecțiuni, din cadrul Comitetului de Stat al Apelor, un amplu studiu privind rezervele de apă din peșteri.

Se știe că aceste cavități subterane, decorate cu stalactite și stalagmite (opere ale apei care de mii de ani dizolvă calcarul și-l clădește apoi în ciudate volume), ascund mari cantități de apă de bună calitate, ce poate fi utilizată pentru alimentarea unor centre urbane sau instalații industriale. Obiectul studiului amintit este tocmai inventarierea acestor rezerve atît din punctul de vedere al cantităților disponibile, cît și al calității lor. Pînă acum au fost explorate o serie de peșteri din Carpații Apuseni (printre care Izbucul, Galbena), din Munții Sebeșului (peștera Sura Mare, unde rezervele de apă pot asigura un debit de peste 300 litri pe secundă), din Mehedinți etc. Lucrările continuă, astfel că nu peste multă vreme studiul va cuprinde date despre totalitatea peșterilor de pe teritoriul țării noastre și se apreciază că va avea o importanță tehnică și economică deosebită, întrucît problema aprovizionării cu apă a centrelor populate și a industriei reclamă valorificarea eficientă a tuturor resurselor naturale existente.

R. NICOLAE

noi nave sub pavilion românesc

La 11 noiembrie, un grup de experți români a părăsit țara, plecînd în Japonia, spre a recepționa vasul mineralier „Reșița", cu un deplasament de 25 400 tdw, lansat la apă pentru flota noastră maritimă în șantierul naval de la Innoshima, de către compania Hitachi. În legătură cu acest eveniment, inginerul Emil Savu, director în Direcția navigației civile din Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor, ne-a dat pentru cititorii rubricii „Curier" cîteva amănunte referitoare la noile vase comandate recent de România unor șantiere navale din străinătate.

În afara mineralierului „Reșița", a arătat ing. Emil Savu, în Japonia se vor mai construi pentru flota noastră încă 7 asemenea vase, precum și două tancuri petroliere, fiecare de cîte 36 150 tdw. Navele, care vor fi cele mai mari din istoria flotei noastre, se caracterizează printr-un ridicat nivel tehnic, fiind dotate cu echipamente și utilaje moderne, care asigură mecanizarea și automatizarea proceselor de conducere și de manipulare a mărfurilor, precum și un deosebit confort pentru navigatori. Livrarea navelor urmează a se efectua începînd din luna decembrie a acestui an, pînă la finele trimestrului III al anului 1967. Cea mai mare parte a navelor va fi însă gata în cursul anului viitor. Evident, pentru achiziționarea respectivelor nave, aflate la nivelul celor mai bune de acest fel din lume, statul investește importante sume. Valoarea contractului făcut de noi cu firmele japoneze este de pildă de circa 38 milioane de dolari, plățile urmînd a se efectua în cadrul clearingului româno-japonez. Dotarea flotei comerciale cu noile nave de construcție străină — a adăugat ing. Emil Savu — face parte dintr-un larg plan de dezvoltare a transporturilor noastre navale, la nivelul actual al economiei patriei. În șesenal, capacitatea flotei comerciale românești a crescut de circa 6 ori, prin dotarea ei cu cabotiere de 1 100 și 1 600 tdw, cargouri de 4 500 și 10 000 tdw, tancuri petroliere de 19 000 tdw, nave pentru pasageri, diferite nave tehnice și de serviciu, remorchere etc. O contribuție deosebită la înzestrarea flotei au adus-o șantierele de la Galați, Oltenița și Turnu-Severin, care au executat diverse tipuri de nave după proiecte românești, la un înalt nivel tehnic. În cursul ultimilor șase ani, industria noastră de construcții navale a livrat între altele flotei comerciale 23 de cargouri de diferite tipuri. Cea mai însemnată etapă de dezvoltare din istoria sa o va cunoaște însă marina comercială în viitorii ani, a încheiat ing. Em. Savu. Potrivit prevederilor Directivelor Congresului al IX-lea al partidului, capacitatea ei urmează să crească cu încă 426 000 tdw, reprezentînd noi unități mineraliere, tancuri petroliere, cargouri etc., cu eficiență economică ridicată în efectuarea transporturilor pe distanțe mari. Nave noi cu performanțe ridicate vor intra de asemenea în dotarea flotei fluviale și de pasageri

G. BRĂTESCU

surpriză pentru automobiliști

Nu este vorba de una dintre nenumăratele surprize neplăcute din categoria „penelor" — pe care posesorii autoturismelor le pot avea la tot pasul dacă nu iau din vreme măsuri de prevenire — ci de altceva ; în 1966 comerțul nostru socialist va oferi automobiliștilor amatori un nou produs românesc : **garajul demontabil.**

Proiectat încă din 1964 la Institutul de cercetări forestiere, arhetipul acestui garaj a suferit îmbunătățirile necesare pînă cînd s-a ajuns la realizarea, în acest an, a prototipului experimental care se află acum în faza de omologare.

Care sînt calitățile noului garaj ? Mai întîi, materialul de bază din care este confecționat : plăci fibrolemnoase stratificate, finisate prin emailare sau vopsire pe bază de rășini aldehidice. Scheletul (metalic) asigură soliditatea spațială · înălțimea 3 220 mm, lățimea 2 530 mm și lungimea care variază după numărul panourilor, adică între 3 800 mm și 5 050 mm. (Se vor pune în vînzare garaje cu trei și cu patru panouri.)

Arhitecților le revine sarcina să rezolve problema amplasării cît mai estetice a garajelor demontabile în spațiile din orașele noastre.

T. PAULIAN

microzona ghencea

În partea de vest a Capitalei, industria ușoară își creează noi bastioane. Într-o zonă pe care planul de sistematizare a prevăzut-o pentru obiective industriale, încep lucrările pentru fabricile de tricotaje tip lînă (melana) și pentru cea mai mare fabrică de nasturi din țară.

Cele două întreprinderi care se vor construi vin să se adauge altor două aflate de pe acum, parțial sau total, în producție, în aceeași zonă a Bucureștiului : Fabrica de relon Panduri, care produce de cîțiva ani, și Fabrica de stofe de mobilă, intrată parțial în producție.

În vecinătatea marelui cartier Drumul Taberei se conturează astfel ceea ce urbaniștii numesc microzona industrială Ghencea — după cum se vede, o adevărată cîtadelă a industriei ușoare.

Șantierele celor două fabrici vor fi deschise chiar în cursul acestui an. Există deocamdată machetele și documentația, iar proiectanții vorbesc despre cîteva soluții ingenioase, care merită a fi relevate. Fabrica de tricotaje tip lînă, de pildă, va avea trei corpuri de clădiri principale de înălțimi diferite : hala de fabricație numai cu parter, dar desfășurată pe circa 27 000 mp, pavilionul tehnico-administrativ cu șapte etaje și grupul social cu trei etaje.

Foarte interesantă este soluția adoptată pentru construcția halei de fabricație. O clădire pur și simplu blindată împotriva razelor de soare pentru a crea, deși pare la prima vedere paradoxal, condiții optime de lucru. Într-a-

devăr, razele de soare produc reflexe obositoare pe firele subțiri de melană și în plus ridică temperatura în hală. În locul luminii solare a fost prevăzut un iluminat fluorescent controlat și uniform. Un sistem de canale amplasate în pereții construcției și alimentate de la patru centrale de condiționare vor menține în interior temperatura convenabilă și o umiditate corespunzătoare.

Cît despre fabrica de nasturi, aceasta va fi cea mai mare din țară. Necesități impuse de fluxul tehnologic au cerut și aici proiectanților o serie de soluții interesante. Spre deosebire de Fabrica de tricotaje, la cea de nasturi se cere, dimpotrivă, un luminat natural foarte bun; astfel stînd lucrurile, proiectanții au conceput un sistem ingenios menit să asigure o vizibilitate perfectă. Nu numai fațadele halei vor fi de sticlă; circa 900 de cupolete din material plastic transparent, montate în acoperișul clădirii, vor lăsa să treacă nestingherită lumina solară. Se va realiza, așadar o hală de fabricație de 7 000 mp, avînd pe acoperiș o adevărată tablă de șah, formată din 900 de cupolete și inundată de lumina solară.

Cînd cele două fabrici vor lucra cu toată capacitatea, din microzona industrială Ghencea vor pleca anual, alături de stofa de mobilă și decorativă, precum și de țesăturile vaporoase din relon, 604 800 000 nasturi de diferite culori și formate, nasturi de serie mare, nasturi de modă și 5 000 000 bucăți tricotaje: jachete, veste, bluze, pardesiuri, rochii, sacouri. Într-o gamă variată de modele și culori.

Tr. PROSAN

cercetătorii filmului

Arhivizarea materialului cinematografic nu este, desigur, unica menire a Arhivei naționale de filme. Prin recenta înglobare a sectorului de documentare care funcționa pe lîngă Centrul de producție cinematografică „Buftea", instituția de la Jilava își accentuează profilul de institut de documentare și cercetare științifică, organism cerut în mod imperios de stadiul actual al dezvoltării culturii cinematografice în țara noastră.

Pe cele două linii: a) formarea unui public cu gusturi evoluate, la nivelul atins de cea de-a șaptea artă în lume și b) contribuția la ridicarea creatorilor de filme pe o nouă treaptă a culturii profesionale, arhiva are mult de făcut și a și început s-o facă.

Lăsînd de o parte activitatea „Cinematecii", ne-am interesat — în primul rînd — de stadiul în care se află activitatea științifică, muncă extrem de migăloasă: inventarierea și catalogarea filmelor din zestrea arhivei.

Două lucrări de amploare au fost duse la bun sfîrșit de cercetătorii arhivei și editate în anul 1965: Filmografia producției de filme artistice românești de la naționalizare și pînă în prezent (1948-1964) și Filmografia producției de filme științifice românești (1921-1965), lucrare elaborată pentru Congresul A.I.C.S. care a avut loc la București în toamna aceasta. În prezent se lucrează la catalogul filmelor (de ficțiune) străine, aflate în arhivă, care va fi predat spre editare la sfîrșitul anului. În continuare se depun eforturi pentru recuperarea cît mai multor filme, documente, fotografii și alte materiale privind începuturile cinematografiei românești, în vederea întocmirii filmografiei anilor 1912-1948.

În afara achizițiilor de la particulari (multe persoane mai dețin prețioase vestigii ale activității cinematografice de odinioară), arhiva se îmbogățește permanent prin schimbul cu instituțiile similare din alte țări. Astfel, cu concursul arhivei din R. D. Germană s-au obținut o serie de filme din opera regizorului G.W. Pabst, dintre care unele vor face obiectul unui program al „Cinematecii". S-au mai achiziționat opera completă a regizorului de film de animație din R. P. Bulgaria, Todor Dinov, o serie de filme reprezentative din cinematografia niponă semnate de Kurosawa, Misoguchi și alte lucrări constituind momente importante în istoria mondială a filmului.

Întărirea sectorului de documentare prin fuziunea cu cel de la Buftea va da un nou impuls activității editoriale; alături de periodice — **Buletinul de documentare** și **Cinematografia în presă** — se prevede editarea unor traduceri de literatură de specialitate, a căror lipsă a fost deseori semnalată.

În planul de activitate științifică pentru anul viitor se mai află și o anchetă-sondaj în rîndul diverselor categorii de spectatori. Poate că, o dată în posesia unor date statistice cît de cît exacte asupra gustului publicului, vom asista la o mai justă politică de difuzare a filmelor, iar campania de educare a spectatorilor va primi sprijinul necesar.

Ana ROMAN

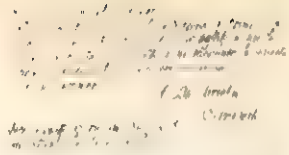

caragiale către hurmuzescu

În voluminoasa corespondență rămasă de la marele nostru om de știință, fizicianul Dragomir Hurmuzescu, unul din promotorii radiodifuziunii române, al cărui centenar, la recomandarea UNESCO, este sărbătorit anul acesta, figurează și cîteva scrisori ce i-au fost adresate de către I. L. Caragiale.

Prietenia dintre ilustrul scriitor și nu mai puțin ilustrul fizician datează, se pare, din 1896. În anul acela, întors în patrie de la studiile făcute la Paris, Dragomir Hurmuzescu a găsit un ordin de concentrare ca ofițer de rezervă.

„Urmînd acestei chemări, m-am prezentat la regimentul 7 de infanterie. Aci, la Ploiești, am făcut cunoștință cu Alexandru Radovici, cu C Dobrogeanu-Gherea, cu Stere, cu alți socialiști și cu Caragiale — spune Hurmuzescu în memoriile sale. *Aceștia se întruneau zilnic în jurul samovarului cu ceai și la masa lui* (e vorba de Dobrogeanu-Gherea — n.n.) *ne petreceam timpul cu discuții și proiecte de viitor".*

Prietenia începută în 1896 la Ploiești a continuat. După aproape 15 ani, Dragomir Hurmuzescu, călătorind la Berlin, a avut ocazia să-l revadă pe Caragiale, stabilit între timp acolo. În acea împrejurare scriitorul a trimis prietenului său cîteva scrisori din care reproducem una în facsimil.

Remarcați că, atunci chiar cînd scrie o simplă invitație la dejun, Caragiale nu renunță la umor. *„Avem ascensor"*, subliniază el în scrisoare, exprimînd și prin această glumă căldura convingătoare cu care-și poftește prietenul în casa sa.

NOTĂ: Filozoful (care poate fi „chiar sociolog") la care se referă Caragiale în scrisoare este savantul Dimitrie Gusti, fost președinte al Academiei Române.

C. GHICA

dinogeția: terme din secolul IV

Săpăturile arheologice de la Dinogeția, începute în urmă cu 26 de ani și continuate aproape fără întrerupere pînă azi, ne oferă încă o surpriză: arheologii au scos recent la lumină ruinele unor terme romane din secolul al IV-lea.

Dinogeția a fost o cetate fortificată avînd ca scop apărarea, alături de alte asemenea cetăți, a granițelor Imperiului roman pe linia Dunării, începînd din dreptul orașului Călărași de azi și pînă la vărsarea fluviului în mare. Ea a fost construită în jurul anului 300 pe un mic ostrov stîncos, neinundabil, aflat în inima bălților Dunării, pe care romanii îl ocupaseră încă din secolul I e.n. Ostrovul respectiv se numește azi Bisericuța (după ruinele unei biserici din secolele XI-XII) și se află la circa 12 km de Măcin și 8 km de Galați.

Istoria acestui ostrov e mai veche: în a doua parte a epocii fierului (secolul I î.e.n.), înainte deci de venirea romanilor, pe el se afla o așezare băștinașă, geto-dacică, ai cărei locuitori întrețineau legături comerciale cu centrele grecești din Marea Egee. În ce privește denumirea acestei așezări, ea e amintită pentru prima oară încă în secolul al II-lea e.n. de către geograful Ptolemeu.

Viața cetății Dinogeția a dăinuit pînă la sfîrșitul secolului al VI-lea, în timpul împăratului bizantin Mauriciu Tiberiu (582-602), după care fortificațiile au fost părăsite. În a doua jumătate a secolului al X-lea oamenii au revenit însă pe ostrov pentru încă două secole, după care cetatea de altădată a fost acoperită de pămînt și dată uitării ..

Primele săpături arheologice la Dinogeția au fost începute în 1939 de către profesorul Gh. Ștefan, actual membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România și decan al Facultății de istorie din București.

Începînd din 1949, Academia a luat inițiativa unor lucrări de cercetare în întregime a așezării de pe ostrov, astfel că săpăturile ce au continuat au adus un material arheologic extrem de important pentru istoria țării. Aceeași inițiativă a Academiei a prilejuit și scoaterea la lumină, acum, a termelor romane. Ele au fost descoperite la marginea ostrovului, la circa 100 metri de cetate de către un colectiv condus de prof. Ion Barnea, șef de sector la Institutul de arheologie. Construcția termelor romane (30 x 15 m), după cum se constată acum, cuprindea încăperi bine amenajate pentru băi calde și reci, pavate cu cărămizi, instalații de canalizare adecvate și avea la subsol un calorifer — firește al vremii respective — așa-numitul hipocaust.

Pînă să ajungă la terme arheologii au dat peste urme suprapuse în decursul vremii ale unor locuințe aparținînd băștinașilor din secolele X-XI și ale unui cimitir din secolele XI-XII e.n.

F. URSEANU

La Doftana, într-un cadru solemn, a avut loc comemorarea a 25 de ani de la prăbușirea sinistrei temnițe sub zidurile căreia numeroși luptători revoluționari și-au găsit sfîrșitul în noaptea de 9-10 noiembrie 1940. La mitingul comemorativ au luat parte conducători ai partidului și statului nostru în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R. Un mare număr de muncitori, țărani, studenți, elevi au adus omagiul lor gloriosului nostru partid, tradițiilor sale de luptă și celor ce și-au jertfit viața pentru măreața cauză a clasei muncitoare.

PENTRU PROGRESUL CONTINUU AL AGRICULTURII SOCIALISTE

Măsurile stabilite la recenta Plenară a C.C. al P.C.R. avînd ca scop modernizarea agriculturii noastre și sporirea producției în această ramură importantă a economiei naționale, au trezit un mare ecou și entuziasm în rîndul țăranilor cooperatori, al lucrătorilor din gospodăriile de stat și stațiunile de mașini și tractoare. Măsurile adoptate la Plenară au ca scop, așa cum se subliniază în Raport, crearea cadrului necesar progresului continuu al agriculturii noastre socialiste. Aceasta va asigura înflorirea satelor, ridicarea nivelului de trai material și cultural al oamenilor muncii de la sate, sporirea aportului țărănimii la avîntul economiei naționale, al întregii societăți, la creșterea bunăstării poporului.

După citirea Raportului, oamenii muncii din agricultură, specialiștii care lucrează în acest domeniu și-au exprimat hotărîrea de a duce la îndeplinire măsurile stabilite de partid, care se bazează pe experiența practică de pînă acum, țin seama de nevoile reale ale progresului agriculturii socialiste. Aprobînd aceste măsuri, oamenii muncii din agricultură au văzut în ele realizarea propriilor lor interese și și-au exprimat hotărîrea de a depune toate eforturile, elanul și priceperea pentru înfăptuirea prevederilor documentelor Plenarei. În legătură cu aceasta publicăm o parte din ecourile sosite la redacția noastră.

VOM APLICA ȘI MAI BINE MĂSURILE AGROTEHNICE

VASILE LIXANDRU, președintele Cooperativei agricole din comuna Ciocîrlia, regiunea București:

„Raportul prezentat la Plenară subliniază necesitatea sporirii continue a producției agricole, care este hotărîtă de crearea unei puternice baze tehnico-materiale. Cooperativizarea agriculturii, asigurarea de către industria noastră a unui număr sporit de tractoare și mașini agricole, creșterea cantităților de îngrășăminte chimice, sprijinul primit din partea specialiștilor, împletite strîns cu munca harnică a cooperatorilor noștri, au făcut ca producțiile agricole să crească mereu. În acest an, cînd condițiile naturale, după cum știm cu toții, au fost vitrege, am obținut recolte la care în trecut chiar în anii cei mai favorabili nici nu ne puteam gîndi. Am realizat, în medie la hectar, 2 510 kg grîu, 3 250 kg porumb, 2 100 kg floarea-soarelui, 20 000 kg sfeclă de zahăr. Puteam noi în trecut să obținem asemenea producții? Nici pe departe. În anii de secetă pămîntul nu dădea în trecut aproape nimic. Acum, așa cum se spune în Raportul la Plenară, mijloacele de muncă moderne influențează într-o măsură mare factorii naturali de care depinde procesul producției agricole și recolta nu mai este la cheremul naturii. Vom aplica și mai bine măsurile agrotehnice și cu ajutorul și mai puternic primit din partea statului în tractoare, mașini agricole, îngrășăminte vom face ca pămîntul să dea roade și mai bogate. Este în interesul nostru al tuturor și al statului".

ȘTIINȚA ȘI TEHNICA LA BAZA SPORIRII RECOLTELOR

Referitor la posibilitățile de sporire a producției agricole, **TIBERIU MUREȘAN, directorul Institutului de cercetări pentru cereale și plante tehnice Fundulea, a declarat:**

„În Raport se arată că singura cale de sporire a producției și productivității muncii în agricultură este aplicarea pe scară largă a științei și tehnicii înaintate, folosirea mijloacelor de muncă moderne, care să influențeze într-o măsură tot mai mare factorii naturali. În aceste condiții, dezvoltarea cercetărilor științifice pentru creșterea producției agricole capătă o deosebită importanță. Se deschide un larg cîmp de activitate oamenilor de știință din institutele de cercetări agricole și din stațiunile experimentale, care sînt chemați să-și aducă o contribuție activă la folosirea judicioasă, cu randament maxim, a mijloacelor materiale cu care este înzestrată agricultura. Sarcinile pe care le pune Plenara în fața oamenilor de știință trebuie să le călăuzească acestora întreaga activitate. Ei vor trebui să facă totul pentru perfecționarea metodelor de cultivare a pămîntului și sporirea fertilității acestuia prin administrarea judicioasă a îngrășămintelor chimice, crearea de soiuri și hibrizi de înaltă productivitate și asigurarea semințelor necesare, folosirea celor mai bune metode de irigații — toate în scopul ridicării continue a producției agricole".

O MĂSURĂ NECESARĂ IZVORÎTĂ DIN VIAȚĂ

Oamenii muncii din agricultură au văzut în măsurile stabilite la Plenară un sprijin puternic întrucît ele urmăresc rezolvarea unor probleme importante ale cooperativelor agricole. Printre acestea, a fost primită cu mult interes crearea organelor intercooperatiste. Iată ce a declarat în legătură cu această problemă **ing. CORNEL PREDESCU, președintele Cooperativei agricole din Bogați, raionul Găești:**

„Partidul nostru ne conduce pe un drum bun. Cooperativele agricole sînt ajutate să se dezvolte continuu în scopul sporirii producției și a veniturilor pentru a contribui la creșterea bunăstării poporului. Cele cuprinse în Raport ne vor ajuta să facem noi pași înainte pe acest drum. Am reținut, printre altele, necesitatea înființării uniunilor cooperatiste. Desigur este o măsură absolut necesară, izvorîtă din viață. Uniunile vor ajuta în mod concret cooperativele agricole în organizarea muncii, normarea și retribuirea ei, folosirea rațională a fondurilor de investiții și a mijloacelor materiale de care dispunem. Cooperativa noastră pierde mult din cauză că nu putem rezolva la vreme o serie de probleme. Avem greutăți în aprovizionarea tehnico-materială și în valorificarea producției. Pentru orice piesă alergăm departe prin regiune și ajungem uneori chiar și la București. Și în privința valorificării produselor s-au manifestat unele neajunsuri. Am avut o recoltă bună de fructe și struguri. Organele contractante au întîrziat preluarea lor. Prune de calitate excepțională a trebuit să le folosim pentru țuică în loc să fie date pe piață, iar din strugurii de masă să facem vin. Sînt convins că pe lîngă rezolvarea unor asemenea probleme, uniunile cooperatiste ne vor ajuta în toate problemele legate de sporirea producției, organizarea muncii, colaborarea cu alte unități. Și acestea ne vor fi de mare folos".

ROD BOGAT PRIN ORGANIZARE CHIBZUITĂ

Mult interes a trezit acel capitol din Raport care se referă la problemele activității și vieții interne a cooperativelor agricole. Redăm, în această privință părerea **tov. COSTICĂ RADU, președintele Cooperativei agricole din comuna Gologanu, raionul Focșani:**

„Cu 3-4 ani în urmă, cooperativa noastră se număra printre unitățile slab dezvoltate din raionul Focșani. Alta este situația astăzi. Folosind gospodărește sprijinul multilateral acordat de partid și de stat, cooperativa noastră a devenit o unitate puternică, în plină dezvoltare. Producția de cereale a crescut constant an de an, am dezvoltat creșterea animalelor. Fondul

...singura cale de sporire a producției și productivității muncii este aplicarea pe scară largă a științei și tehnicii înaintate, folosirea mijloacelor de muncă moderne, care să influențeze într-o măsură tot mai mare factorii naturali de care depinde procesul producției agricole".

Din Raportul prezentat de tovarășul **Nicolae Ceaușescu** *Cu privire la îmbunătățirea conducerii și planificării agriculturii.*

de bază depășește astăzi 3 milioane lei. Succesele dobîndite sînt rodul muncii membrilor cooperatori, participanți activi la stabilirea și rezolvarea tuturor treburilor obștești. La noi s-a încetățenit practica de a ține cu regularitate adunări generale. Consiliul de conducere, sprijinit de comitetul de partid, pe baza consultării unui mare număr de membri cooperatori, alege cele mai importante probleme pe care le supune discuțiilor din adunările generale. Au putut fi luate astfel cele mai potrivite măsuri. Într-o adunare s-a discutat despre înființarea unei grădini de legume. Lipseau surselе de apă. Singurul teren potrivit, vreo 50 ha aflate în apropierea rîului Putna, era ocupat de cioate și arboret. Adunarea generală a hotărît defrișarea acestui teren și amenajarea lui pentru grădina de legume. În mai puțin de două săptămîni lucrarea a fost gata. Numai din legumicultură am scos anul acesta un venit de peste 250 000 lei. Într-o altă adunare, la baza discuțiilor a stat un studiu aprofundat privind extinderea irigațiilor. Anul acesta am irigat 70 ha cu porumb și am recoltat în toamnă circa 6 500 kg la ha. În studiul supus discuției adunării generale, care a devenit apoi hotărîre, s-a preconizat ca suprafața irigată să ajungă în 1967 la 300 ha, iar în 1970 la 600 ha. Firește, din multiplele probleme dezbătute în adunările generale am amintit doar cîteva. De fapt, adunarea generală a membrilor cooperatori este singurul organ care hotărăște asupra întregii activități economice, financiare și organizatorice în cooperativa noastră. Noile măsuri cu privire la îmbunătățirea conducerii și planificării agriculturii sînt un puternic îndemn pentru a pune în valoare rezervele mari de creștere a producției agricole".

COINTERESAREA — STIMULENT ÎN CREȘTEREA PRODUCȚIEI AGRICOLE

Organizarea formelor înaintate de cointeresare materială a cooperatorilor îi stimulează să muncească mai bine, să obțină recolte mari. Sînt numeroase cooperative agricole care au o bună experiență în aplicarea retribuirii suplimentare. Despre aceasta și-a spus părerea și **GHEORGHE HLEBA, brigadier zootehnic la Cooperativa din Becicherecul Mic:**

„Retribuția suplimentară, așa cum s-a arătat și în Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, contribuie în mare măsură la sporirea producției pentru că fiecare om are interes să cîștige mai mult și aceasta se poate realiza numai efectuînd o muncă de bună calitate. La noi în zootehnie, această formă de retribuție a condus la o sporire substanțială a producției. Așa de exemplu planul la lapte de vacă a fost depășit pînă acum cu 180 litri pe cap de vacă furajată, la lînă cu aproape 400 kg, la carne cu 20 tone și altele. Ca urmare a depășirilor realizate, veniturile din zootehnie vor fi mai mari cu circa 600 000 lei decît a fost planificat. Depășirile realizate vor face ca majoritatea celor care lucrează în zootehnie să obțină venituri suplimentare. Astfel, Vasile Crăciun și Ion Hodergea, care au obținut de la turma pe care o au în pază 17 miei înțărcați peste plan, 7 231 litri lapte și 128 kg lînă, vor primi drept retribuție suplimentară 572 lei, deoarece regulamentul prevede 5 lei pentru fiecare miel înțărcat peste plan, 1 leu pentru fiecare kg de lînă, 5 lei pentru 100 litri lapte. La bovine mulgătorul Ion Drăgoi primește drept retribuție suplimentară 450 lei pentru că a dat peste plan 2 000 litri lapte și 2 viței de la lotul de vaci pe care îl îngrijește. Asemenea exemple avem multe în sectorul zootehnic, ceea ce dovedește că retribuția suplimentară constituie un stimulent puternic pentru îmbunătățirea activității, duce la sporirea producției și la un venit mai mare pentru cooperatori".

Pe ogoarele patriei, tot mai multe tractoare produse de industria noastră socialistă.

TOATĂ RECUNOȘTINȚA NOASTRĂ — PARTIDULUI

Raportul se ocupă și de problemele sociale ale satului dintre care pensionarea bătrînilor și a celor inapți de muncă. **Brigadierul ȘTEFAN FOTEA din Cooperativa agricolă din Costești, raionul Buzău, a spus printre altele:**

„Sîmbătă și duminică, vedeai pe ulițele satului grupuri, grupuri de țărani citind ziarul. Pe fiecare îl interesa cele cuprinse în Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. Vreau să mă refer la un aspect care prezintă importanță acum pentru bătrîni, iar mai tîrziu și pentru noi cei mai tineri și anume rezolvarea problemei pensionării. Cooperativa noastră are 2 500 brațe de muncă și peste 500 de bătrîni și inapți de muncă. Și pînă acuma noi le-am purtat de grijă. În acest an cooperativa a acordat fiecăruia cîte 200 kg grîu, 200 lei și cantități însemnate de legume. Organizarea pensionării prin contribuția cooperativelor agricole și a cooperatorilor este o măsură bună menită să asigure o bătrînețe liniștită fiecăruia dintre bătrînii de azi și cei de mîine. De aceea, îmi exprim și cu acest prilej toată recunoștința partidului pentru grija pe care o are față de noi"

...Și la Cooperativa agricolă de producție din Ianca, regiunea Galați, tovarășii au luat cunoștință cu profund interes și bucurie de măsurile stabilite de partid pentru dezvoltarea agriculturii.

memento

discul

■ **Teatrul pe disc**, una din colecțiile prestigioase ale casei noastre de discuri „Electrecord", înregistrează o nouă apariție (de succes) : **Gaițele** de Al. Kirițescu (16-EXE-0184). Imprimarea s-a realizat pe baza unui scenariu scris special de autor pentru versiunea radiofonică a piesei. În distribuție: Silvia Dumitrescu-Timică, Cella Dima, Marietta Deculescu, Viorica Petrescu, Natașa Alexandra, Maria Wauvrina, Olga Tudorache, George Mărutză, Nicu Dimitriu. Prezența regretaților Maria Filotti și Ion Talianu sporește valoarea acestei înregistrări. Regia lui Constantin Moruzan pune în evidență forța satirică a piesei. Colecția de monștri ai burgheziei provinciale inspiră dezgust, dramaturgul fotografiindu-i cu vervă, vitriolant. Discul se păstrează într-o mapă desenată de Benedict Gănescu.

▾ **Arii din opere** interpretate de cîntareții bulgari Nikola Ghiaurov și Nikola Ghiuzelev. Doi bași de mare popularitate, prezenți pe majoritatea scenelor lirice ale lumii. În programul discului : Haendel, Verdi, Rahmaninov, Mozart, Rossini, Glinka, Rimski-Korsakov. Acompaniază orchestra simfonică a Radioteleviziunii bulgare, dirijată de Vasil Stefanov, și Orchestra Operei naționale din Sofia, dirijată de Asen Naidenov (ECE-0188).

■ Cu destul de puțin entuziasm am ascultat formația „Entuziaștii". Se cîntă englezește (aproximativ), cu ritm (autentic) și voce (pasabilă). Solist : Radu Tănase Există și o bucată cu titlu predestinat : **Dynamite**. Așa sună (45-EDC-804)

televiziune

Adela Mărculescu

DUMINICĂ 21 NOIEMBRIE. Fotbal : **România-Portugalia** (14.00). Nu după fluierul final al arbitrului, ci înainte de cel de începere se știe : la marele festival fotbalistic de la Londra-1966 Popa, Dumitriu II, Pîrcălab și ceilalți nu se vor număra printre participanți. Și, cu toate acestea, ce tonică ar fi o victorie (de ce nu?) asupra echipei în care zburdă Eusebio ! Prin urmare, cu toții în cor : HAIDE ROMÂNIA ! ! !

■ Cu emisiunea „Dialog la distanță" nu mai avem emoții. Ultimul concurs de acest gen (Bacău-Hunedoara) ne-a reconfirmat-o (n-ar strica unele eforturi în plus din partea prezentatorilor, după cum bine ar fi ca unele din aprecierile juriului să fie mai puțin sentimentale). Pentru duminica aceasta ni se propune o emisiune absconsă intitulată **Școala varietății** cu multe și de prestigiu nume din teatru, operă, operetă, estradă. Nu știm încă cum va arăta „școala" aceasta, sperăm însă că s-au luat din timp măsuri împotriva notelor mici (19.20).

LUNI 22 NOIEMBRIE. Prima emisiune dintr-un ciclu intitulat **Telecreaies** [illegible]. Tema este „Producători-consumatori" (20 00)

MIERCURI 24 NOIEMBRIE. Eveniment liric : **Samson și Dalila** de Saint-Saëns, transmisiune de la Opera română de stat din Cluj, cu Ecaterina Vilcovici și Teodor Carabiberi (20 00).

JOI 25 NOIEMBRIE. Emisiunea adresată celui puțin unei jumătăți din populația țării : **Pentru voi femeile**, cu reportaje, lecții de croit, sfaturi pentru mame și, bineînțeles, surprize (20.00) ▾ La rubrica „Mari poeți ai lumii" : **Pablo Neruda**, prezentat de Maria Banuș (21.00) ■ **Valentin Gheorghiu, Yehudi Menuhin, David Oistrah, Ida Haendel, Iuliu Kätchen, Adam Harasiewicz** și Sviatoslav Richter pe o ispititoare pelicula intitulată **Maeștri ai clavecinului și arcușului** (22.15).

VINERI 26 NOIEMBRIE. O întîlnire cu mici cititori și scriitori pentru cei mici la secția pentru copii a Bibliotecii centrale de stat s-ar putea să-i intereseze și pe adulți (19.10) ■ După cum transmisiunea de la Praga a reprizat a treia din meciul de hochei Cehoslovacia-U.R.S.S. s-ar putea să-i intereseze și pe hocheiștii S.U.A. și alte țări, a inspirat și scenariul unui film nu mai puțin isbutit (D.D.F. n-a aflat-o încă ?...) ■ **Emisiunea Cu mască... și fără mască**. Sperăm : cu umor... și fără vechituri (22.00).

cartea

■ A apărut în românește o carte cu un ecou mondial nedezmințit pe parcursul unui secol și mai bine : Johann Peter Eckermann — *Convorbiri cu Goethe în ultimii ani ai vieții sale*. Traducerea e semnată de Lazăr Iliescu, iar prezentarea ce o însoțește, aparține lui Al. Dima. Un indice și o serie de note întocmite de Suzi Hirsch se dovedesc utile.

■ **Gala Galaction** este prezent în librării cu volumele 3 și 4 ale seriei de *Opere alese* ce sînt publicate de Editura pentru literatură. Poate că și Biblioteca pentru toți și Biblioteca școlarului ar putea fi ceva mai generoase cu opera acestui remarcabil scriitor al nostru.

▾ Cîteva cărți în limba maghiară : Majteny Erick — *Am visat o statuie* (versuri) · Kuncz Aladar — *Mândstirea neagră* (roman) și Beke György — *În bătaia caiurilor* (roman).

▾ Al. Mitru ni se înfățișează din nou cu două volume în care popularizează cîteva *Din marile legende ale lumii (Cneazul Igor, Roland, Siegfried și Kriemhilda, Cidul, Guillaume d'Orange, Gudrun, Viteazul în piele de tigru, Arthur și cavalerii Mesei Rotunde, Tristan și Isolda)*.

■ Un eveniment editorial însemnat îl constituie apariția recentă la Editura tineretului a volumului *Hronicul și cîntecul vîrstelor* de Lucian Blaga. Ediția, îngrijită și prefațată supliu de George Ivașcu, pune la îndemînă pagini memorialistice ale marelui poet.

■ Volumul doi al *Comentariilor la Divina Comedie* ale lui George Coșbuc întregesc o operă de remarcabilă ținută exegetică. Ca și vol. I, acesta este însoțit de un bun studiu introductiv aparținînd lui Alex. Duțu și Titus Pîrvulescu.

▾ De reținut actul de cultură pe care-l semnifică traducerea integrală în românește a *Lusiadei* poetului portughez Luis de Camões (traducător : Aurel Covaci).

■ În Editura Meridiane e de semnalat un ghid al *Văii Arieșului*, în mare chiar al Apusenilor (pentru care o nevoie însă de unul ceva mai amplu, mai complex și mai inaripat). Cu texte de I. Țugui și I. Deleanu, cu desene și coperta de Ed. Markovicz și cu hărți de Demetru Popescu, ghidul (căruia nu i-ar fi stricat și cîteva reproduceri fotografice) trebuie pus de pe acum de o parte pentru o viitoare excursie.

■ O schiță istorică a Bucureștilor (de Florian Georgescu) și un alt volumaș, privind formarea statului național român (de N. Adănilioaie), apărute tot la Meridiane, în limbi străine, constituie bune îndrumare pentru cei dornici a se informa succint în asemenea probleme.

teatru

■ MEREU MAI SUS—încercare nelzbutită a Ansamblului artistic al C.C.S. de a-și lărgi specificul prin „altoirea" unor scene de estradă. Lipsa de fantezie și inspirație e vizibilă mai ales la capitolul nou introdus în ciuda foarte numeroșilor săi colaboratori.

■ **Zaharia Birsan**, cunoscutul actor și dramaturg clujean, este prezent din nou pe scenă la Teatrul de stat din Petroșeni cu piesa SE FACE ZIUĂ (oglindind un moment din timpul răscoalelor țărănești conduse de Horia, Cloșca și Crișan). În ciuda unor naivități și retorisme, piesa aduce un autentic suflu eroic. În același spectacol se mai joacă MEDALIILE BĂTRÎNEI de J. M. Barrie — o mică melodramă cu tente antirăzboinice, a cărei acțiune se petrece în anii primei conflagrații mondiale. Regia și rolul principal feminin în ambele piese sînt deținute de Marieta Sadova — sărbătorită pentru 50 de ani de activitate teatrală. Spectacolul se distinge prin acuratețe artistică și dramatism, evidențiindu-se Gh. Iordănescu, Ion Tigor, Maria Dumitrescu, Elisabeta Belba, Vistrian Roman, Bună scenografia lui A. Ivănescu-Damaschin.

■ WOYZECH de Georg Büchner. Interesant experiment teatral, înfățișînd din nou un colectiv talentat multilateral, aducînd pe scenă un text de o valoare literară indiscutabilă. Regia : George Teodorescu (Teatrul evreiesc de stat).

■ *15 ani* de activitate a împlinit unul din cele mai valoroase teatre de păpuși din provincie : cel din Oradea. Din repertoriul teatrului au făcut parte lucrări ale unor autori români ca : Marcel Breslașu, Gelu Naum, Valentin Silvestru, Ștefan Iureș, Mircea Crișan, clasici ca Cehov, Cervantes, Petőfi, Maeterlinck, Ion Creangă. Dintre creatorii teatrului amintim pe artistul plastic Paul Fux și pe regizoarea Francisca Minișan.

■ *O piesă puțin cunoscută, de Alecsandri* — a vorba de CETATEA NEAMȚULUI — se joacă la Teatrul de stat din Bacău. Alternînd epos și poezie cu scene naive sau retorice, piesa, augmentată în spectacol cu fragmente din Cîntarea României de Alecu Russo, este încercată de Val Mugur cu ochiul artistic și o pondere care dau fior emoțional momentelor scenice.

▾ DOI PE UN BALANSOAR. În ciuda melo-ului patetic al textului, spectacolul este îndrăgit de public datorită calităților sale artistice (Teatrul Mic).

Victor Rebengiuc

muzica

■ **Oaspeți de peste hotare.** Din Republica Populară Ungară ne-au sosit săptămîna aceasta doi interpreți, domeniul lor de activitate fiind opereta. **Marika Nemeth** și dirijorul **Tamas Brody**, amîndoi de la Teatrul de operetă din Budapesta, vor face o demonstrație de... „tradiție" păstrată cu veneratie în țara care i-a dat pe Lehar și Kálman. Stil, temperament și virtuozitate, împreună cu ansamblul românesc de operetă (sala Mare a Palatului, 20-21 noiembrie).

■ În țară se desfășoară turnee ale artiștilor sovietici Igor Politkovski și Arșavir Karapetean. Violonistul Politkovski interpretează concerte de Mozart, Glazunov și Sibelius la Oradea, Satu-Mare, Galați, Ploiești Tenorul Karapetean cîntă la Timișoara în „Rigoletto" și „Traviata" de Verdi.

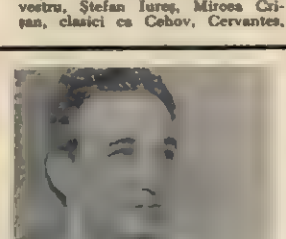

Iosif Conta

■ Orchestra simfonică a Radioteleviziunii dirijată de Iosif Conta continuă (25 noiembrie), ciclul „Beethoven" inaugurat în stagiunea aceasta cu „Missa Solemnis". Simfonia I și Simfonia a VII-a vor fi interpretate în același program, marcînd (nădăjduim, într-un mod autentic) evoluția marelui compozitor în domeniul simfonismului, maturizarea concepției și măiestriei sale. Ospetele orchestrei și al publicului nostru este pianista franceză Thérèse Dussant, care interpretează Concertul nr. 3 pentru pian și orchestră, lucr de asemeni hotărîtoare, în c nașterea marelui Beethoven. Pianista franceză a mai cîntat în țara noastră la Arad și va apărea la Timișoara și la Iași.

▾ **Continuăm cu oaspeții.** La Filarmonica „George Enescu" dirijorul Djura Jaksic din Iugoslavia, aplaudat de publicul românesc în stagiunea trecută. În program Bach, Brahms, Schumann, cu participarea pianistului Alexandru Demetriad (20-21 noiembrie, sala Ateneului).

cinema

▾ INDRĂZNEȚUL PARDAILLAN. Pentru iubitorii genului în general și ai lui Gérard Barray în special, o nouă poveste de capă și spadă, o veche rețetă, același regizor — Bernard Borderie, același Barray simpatic și sprinten, care mărturisea cîndva că și-ar dori și alt gen de filme. Dacă s-ar găsi cineva să-l asculte...

■ De ce a dispărut atît de devreme de pe ecrane valoroasa ecranizare a lui Alexander Ford PRIMA ZI DE LIBERTATE după piesa binecunoscută a lui L. Kruczkowsky ? E nepăcat să constați că într-un ziar, la rubrica „Pe ecranele cinematografelor" se face cronica filmului, iar în coloana vecină, consacrată programului cinematografelor, filmul lipsește cu desăvîrșire.

▾ A doua săptămînă pe ecrane : DE-AȘ FI... HARAP-ALB. Gopo a păstrat farmecul, umorul și inteligența propriei sale creații.

■ BOCCELUȚA. Se dovedește încă o dată că subiectele atinse de melodramă pot fi salvate de jocul unui actor mare. În cazul de față el se numește **Peter Finch**. Meritînd reținut și numele partenerei sale, micuța **Dana Wilson**. De altfel, regizorul Leslie Norman este un specialist al filmelor cu copii. Vă mai amintiți de **Mandy**, nu ?

Rulează în continuare, cu succes meritat, agreabila comedie a lui Peter Tewksbury : DUMINICĂ LA NEW-YORK. Trei buni interpreți de comedie modernă : Jane Fonda, Rod Taylor, Cliff Robertson.

■ Dacă n-ați văzut aceste filme, nu mai întîrziați : UNCHIUL MEU, LA ORA 5 DUPĂ-AMIAZĂ, HOȚUL DE PIERSICI, toate scoase mult prea devreme de la cinematografele centrale (obicei vechi).

▾ Cîteva documentare (puține) care reține atenția: PRIMA ZI, AU FOST SALVAȚI, CERAMICA DE OBOGA, ÎN PARADISUL PASĂRILOR.

Peter Finch

Notă. **Redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în programarea spectacolelor**

ANCHETA FLACĂRII

RĂSPUNSURI DIN:
- BRĂILA
- BAIA-MARE
- SIGHIȘOARA

CE FACEȚI DUPĂ ORA 3?

Cei 22 de interlocutori de la Brăila, Baia-Mare și Sighișoara, antrenați în discuția de mai jos, au relevat grija care adesea se manifestă pentru crearea celor mai propice condiții necesare petrecerii timpului liber. Evident, participanții la discuție au criticat și unele lipsuri făcînd numeroase propuneri pentru remedierea lor.

Iată-le pe cele mai interesante. Mai întîi însă, așa cum am făcut și pînă acum, să vi-i prezentăm pe interlocutorii noștri:

La Brăila: Eugen Velcev, inginer-șef adjunct la Combinatul de industrializare a lemnului; inginer Marcel Andreescu, șeful secției PAL 2; inginer Ion Călinescu, șeful serviciului tehnic; Marin Mircea, maistru la secția PAL 2; Florica Dobre, laborantă, și Volga Ionașcu, funcționar — toți din aceeași întreprindere.

La Baia-Mare: Elena Ghiță, asistentă medicală; Elena Kolman, laborantă, Mariana Mădăraș, activistă a U.T.C.; Lucia Neșu, funcționară; Sorin Fetche, profesor; Gheorghe Bohotici, de la exploatarea minieră Săsari; Viorel Bolchiș, funcționar, și Melita Vlad, profesoară.

La Sighișoara: masa noastră rotundă a reunit factori cu munci de răspundere în domenii legate de dezbaterea noastră: Alecu Iulian Hobai, secretar al Comitetului orășenesc de artă și cultură; prof. Tudor Cătineanu; Otto Klein, președintele Filialei A.G.V.P.S.; Andrei Zillmen de la filiala O.N.T.; Hans Göbel, șeful bibliotecii raionale; Vasile Tudoran, director al T.A.P.L.; Ștefan Bochiș, secretar al Comitetului orășenesc U.T.C., și Eroftei Lazăr, președintele Consiliului local al sindicatelor.

DESPRE CĂRȚI

Eugen Velcev: În ce mă privește, la mine ora 3 începe cam pe la 6. Pînă atunci sînt ocupat în producție. Acest fapt mă obligă să-mi respect și mai mult timpul liber, să mi-l organizez cît mai bine și mai plăcut. O bună parte a timpului meu liber o dedic — totuși! — pregătirii mele profesionale. Tehnica evoluează și n-am voie să rămîn în urmă. Întreprinderea ne pune la dispoziție o bibliotecă bine dotată, cu literatură de specialitate din toate țările. Bibliotecile noastre personale, însă, rămîn deficitare, pentru că cele mai interesante cărți care apar în librării dispar repede, adesea neavînd măcar timp să aflăm de apariția unei cărți sau a alteia. Responsabilii culturali din întreprinderi — ca și vitrinele librăriilor — ar trebui să ne avizeze cu privire la CE VA APĂREA, pentru a ne putea pregăti.

Marcel Andreescu: Părerea mea e că standul întreprinderii noastre (și probabil și standurile altor întreprinderi) nu asigură cititorilor toate cărțile necesare. Noutăți, de pildă, nu se pot obține la stand. Se pare că STANDUL ESTE APROVIZIONAT DIN STOCUL SUPRANORMATIV sau DIN CĂRȚILE CARE NU-S CERUTE ÎN LIBRĂRII. Procedeul mi se pare nejust (n.n. — și nouă!).

Marin Mircea: În general căutăm și nu găsim cărți privitoare la industrializarea lemnului — în acest oraș (Brăila — n.n.) în care funcționează un combinat de industrializare a lemnului...

Ion Călinescu: Pe mine m-au interesat îndeosebi „Tehnologia fabricării palului" și „Adezive în industria lemnului" și nu le-am putut găsi (n.n. — CENTRUL DE LIBRĂRII ȘI DIFUZARE A CĂRȚII, CONSULTÎNDU-SE PERIODIC CU CITITORII, nu ar evita asemenea situații?).

Mariana Mădăraș: Eu aș vrea să amintesc celor în drept că Dicționarul comentat de maxime și Gramatica limbii române — promise și anunțate de mult — sînt așteptate cu viu interes și răbdare.

Viorel Bolchiș: Iar eu mă întreb, în altă ordine de idei, dacă nu s-a gîndit încă nimeni la utilitatea unui dicționar român-român de buzunar.

Elena Ghiță: Și încă ceva. La noi, în Baia-Mare, funcționează un

(Continuare în pag. 8)

ANCHETA „FLACĂRII“

Ce faceți după ora 3?

institut pedagogic. Studenții se plîng că nu se găsesc cursuri. Ce-i de făcut ? (n.n. — Ce părere are conducerea institutului ? Nu se pot lua măsurile necesare ?).

FILM — TEATRU — MUZICĂ

Eugen Velcev : Două cuvinte despre film, această artă larg răspîndită și solicitată. La noi, în Brăila, se simte lipsa unor săli de cinematograf aerisite...

Florica Dobre : Iar eu reclam premierele — prea puține premiere la Brăila. Un film în premieră se epuizează repede și în loc să fie înlocuit, e menținut pe ecran, rulînd cu săli goale. Rezerve am și față de unele manifestări teatrale, mai ales de cele organizate de O.S.T.A.

Volga Ionașcu : Ai impresia, de multe ori, că cei care vin sub auspiciile O.S.T.A., gîndesc așa : ne ducem acolo cu orice fel de program, pentru că tot nu-i vizitează altcineva. A fost aici Mircea Crișan și ne-a deziluzionat : texte spuse și răsspuse cu ani în urmă, la radio și în spectacole. Oare îl impresionează mai mult succesele pe care le obține în străinătate și nu mai are nevoie de succese la Brăila ?

Florica Dobre : Eu am fost la un concert de muzică ușoară susținut de Constantin Drăghici, Marina Voica, Ilinca Cerbacev și Ovid Teodorescu. Fiecare a cîntat cîte două cîntece, foarte repede, fără nici un fel de pauză, parcă pentru a nu se pierde trenul ! De multe ori se face simțită o lipsă de respect față de public, desconsiderarea nivelului lui.

Viorel Bolchiș : Aș vrea să mă refer la turneele pe care le fac unele teatre în Baia-Mare. Pe scena noastră unele teatre din București au prezentat spectacole bune ca : „Dragă mincinosule“, „Rinocerii“ și „Milionara“. Am fost vizitați de teatrele din Turda și Pitești și de estrada din Brașov. În general însă turneele sînt puține față de cerințe.

Mariana Mădăraș : În discuția purtată cu fetele din Piatra-Neamț și publicată de dv. s-au ridicat o serie de obiecții la adresa O.S.T.A. Aș vrea să le multiplic. Ca impresie generală, calitatea programelor prezentate e foarte slabă. E trist cînd unii actori mari, binecunoscuți și prețuiți, se prezintă cu texte vechi de cinci ani.

COFETĂRII — CAFÉ-BARURI —DANSUL

Marcel Andreescu : Să fiu iertat că sar la altceva. Tineretului trebuie să-i fie foarte larg accesibile cofetăriile. Eu consider că la noi sînt cofetării prea puține — sau, dacă vreți, foarte puține ; în plus, neasortate. Vara, în călduroasa Brăilă, cofetăriile, și nu numai cofetăriile, nu au răcoritoare. Cît privește berea, aș vrea să semnalez o anomalie : avem o fabrică de bere în oraș, dar sîmbăta și duminica nu găsim decît bere poloneză.

Eugen Velcev : Și apoi cred că ar fi foarte util și... civilizat să ia ființă și la noi cel puțin două café-baruri de zi.

Redacția : Baia-Mare are asemenea baruri. Sînteți mulțumiți cu ele ?

Mariana Mădăraș : Și da, și nu. Consider modul de servire al consumatorilor exemplar. Dar „Barul tineretului“ nu are nimic specific denumirii sale. Nici măcar promisa orchestră de tineret nu există. Prin asociație de idei (bar-restaurant-dans) aș vrea să spun că la casa noastră de cultură ar trebui să se inițieze cursuri de dansuri moderne pentru tineret.

Sorin Fetche : Iar eu aș vrea să spun că ținuta unor consumatori, tineri sau mai puțin tineri, lasă foarte mult de dorit. Ar trebui găsită o posibilitate ca oamenii aceștia să fie

învățați cum să se îmbrace și cum să se comporte în localuri publice.

TURISM

Eugen Velcov: Cîte ceva despre excursii. La noi filiala O.N.T.-ului este destul de activă. Cel puțin dacă ținem seama de afișele care împînzesc orașul. Combinatul nostru are mijloace proprii de excursie — o șalupă — și duminica facem excursii pe Dunăre.

Volga Ionașcu: Există la noi mult mai multe posibilități de distracție, dar nu s-a gîndit încă nimeni la ele. De pildă: un vas pe care să se danseze. Astă-vară plaja n-a fost amenajată — plaja Brăilei! — bazinul e mic, avem apă, avem nisip, avem loc... dar nu și inițiativă.

Melita Vlad: Îngăduiți-mi să semnalez unele scăderi în activitatea filialei băimărene a O.N.T. Mă gîndesc la lipsa de organizare a unor excursii. Cel mai cert răspuns pe care îl primești la o solicitare este „nu știm", ori „să vedem". Asta se întîmplă mai ales la excursiile de scurtă durată.

Lucia Neșu: Eu aș imputa „viteza" în unele excursii. Am fost într-o excursie de cinci zile prin țară. Din aceste cinci zile trei le-am petrecut în mașină, iar una în restaurante și săli de așteptare. Veți recunoaște că asta nu se mai poate numi excursie (n.n. — da, recunoaștem. Ar trebui însă să recunoască și filiala O.N.T.-Carpați. Și mai ales să ia măsuri).

„JOIA TINERETULUI" ȘI ALTE PREOCUPĂRI LA SIGHIȘOARA

Ștefan Bochiș: Comitetul nostru orășenesc se preocupă îndeaproape de crearea unor condiții care să asigure tineretului posibilități de folosire în mod cît mai plăcut și cu rezultate cît mai bune, din punct de vedere educativ, a timpului liber. Astfel ne-am străduit să organizăm cît mai bine, cît mai educativ și cît mai antrenant, „Joia tineretului".

Pentru reușita acestor întîlniri am făcut cîteva sondaje și în felul acesta am reușit să antrenăm un număr tot mai mare de participanți. Cu această ocazie i-am consultat: Ce ar dori, cum ar vrea să se organizeze aceste joi ale tineretului.

Alecu Iulian Hobai: În legătură cu „Joile tineretului" aș vrea să fac cîteva precizări. Am ținut mai multe conferințe în cadrul acestor joi ale tineretului. Dar aceste conferințe nu s-au deosebit prea mult de altele, ținute în alte împrejurări, nu au avut caracterul specific al unor asemenea manifestări recreativ-instructive de tineret. Au fost cazuri cînd am primit unele texte gata litografiate de către Casa de cultură din Brașov, care au fost pur și simplu plictisitoare — mai ales dacă ținem seama de cadrul și ambianța care le-au găzduit (n.n. — o întrebare: Cine i-a împiedicat pe tovarășii din Sighișoara să găsească alte texte, mai adecvate?).

Hans Göbel: Ca să te simți bine într-o societate, e bine să ții seama de ținută. Iată un principiu pe care unii îl cam uită la „Joile tineretului". În afară de aceasta, trebuie să ne îngrijim ca localurile unde se desfășoară acestea să fie cît mai frumoase, bine amenajate, pentru ca să te poți simți bine.

Prof. Tudor Cătineanu: Un alt aspect al problemei. Am trecut pe la Hula Daneș și vila Franca — două locuri sighișorene atît de pitorești — și n-aș putea să spun că acolo lucrurile stau cum trebuie. La Hula Daneș e nevoie de puțină îngrijire, o terasă și cîțiva tovarăși care să servească. Aici este foarte frumos, aerul e plăcut și nu trebuie decît un minim de investiții pentru valorificarea acestor locuri care pot deveni de agrement. Sîmbăta și duminica oamenii merg cu sutele acolo, sus.

Andrei Zillmer: Da, așa e. Nici drumul de acces nu e corespunzător. Trebuie făcut un drum mai bun și mai scurt și în felul acesta ar fi și mai ușor de urcat *Dealul gării*. Unde mai punem că locurile acestea ar putea deveni de interes general, nu numai local.

Alecu Iulian Hobai: Se vorbește peste tot că Sighișoara este un oraș cu tradiții istorice foarte frumoase, iar din punct de vedere arhitectonic, un oraș care atrage prin construcțiile sale gotice. Cu toate acestea sînt foarte mulți cetățeni care vin în Sighișoara și care nu știu ce să facă, unde să se ducă și ce să vadă. Eu propun ca împreună cu O.N.T. să găsim o modalitate și să facem un ghid turistic. E atît de greu? În altă ordine de idei. Ancheta „Flăcării" s-a referit și la probleme de teatru. La Sighișoara nu vine în deplasare decît Teatrul popular de la Mediaș. De ce nu sîntem vizitați mai des și de alte teatre, mai ales Teatrul de stat din Brașov, din Sibiu?

Otto Klein: Eu sînt un pasionat al televiziunii și mai ales al telesportului. Am remarcat însă că televiziunea își rezumă 90% din emisiunile sportive pe care le prezintă la transmisiunea meciurilor de fotbal. Dar handbalul, de pildă? Sau natația? Sau boxul? Dar celelalte discipline sportive? În legătură cu televiziunea aș mai avea o propunere. Mă refer la emisiunile care vin, mai bine-zis care ar trebui să vină, în ajutorul formațiilor artistice de amatori. Oare n-ar fi util un curs — pe viu, cu exemplificări — pentru brigăzile artistice? Unele cămine culturale sau unele mici întreprinderi care nu au posibilitatea să aibă instructori, pot fi astfel într-un mare cîștig.

Prof. Tudor Cătineanu: Consider foarte indicată înființarea la noi a unui cerc de artă plastică, care ar putea fi condus de profesori din școlile noastre. Aș motiva necesitatea acestui cerc, în primul rînd, prin trăsăturile orașului care „te invită" la pictură și, pe de altă parte, avem aici numeroși artiști plastici amatori care muncesc mult. Mă gîndesc și la un cerc de iubitori ai teatrului, care să cultive gustul oamenilor prin această artă. Îngăduiți-mi să spun cîteva cuvinte și despre biblioteci. Mi se pare că biblioteca noastră nu este corespunzător înzestrată, nu are toate cărțile și publicațiile pe care vrem să le procurăm pentru a le citi. De exemplu, am căutat revista „Secolul 20" și nu am găsit-o.

Otto Klein: Noi ne străduim să atragem din ce în ce mai mulți oameni ai muncii la vînătoare și pescuit sportiv, sporturi care umplu plăcut timpul liber. Avem, în raion, 180 de vînători și peste 600 pescari sportivi. Atragerea acestora se face prin fel de fel de acțiuni (organizarea de concursuri de vînătoare și pescuit, agitație vizuală, cît și conferințe, convorbiri etc.). Se mai pot organiza excursii, expoziții, la care urmează să ne gîndim.

Și cu aceasta, ancheta noastră se apropie de sfîrșit. Nepretinzînd să fi rezolvat marea și complexa problemă a timpului liber, revista noastră așteaptă părerile tuturor celor interesați.

Anchetă realizată de Bazil DUNĂREANU
Fotomontaj de Traian PROSAN

Carnet de scriitor

APLAUZELE LUI BOBI

de Eugen FRUNZĂ

Mă intrigă, mă și supără însul care, la coborîrea cortinei, după un spectacol bun, își rumegă impasibil suficiența fără să schițeze un gest de mulțumire. Cînd se potrivește să-mi fie vecin de scaun, alung cu greu ispita de a-l trage la răspundere. Pentru că răceala, indiferența față de munca și talentul autentic, mi se par jignitoare. Nu-mi pot închipui în această postură decît niște oameni prea puțin evoluați spiritualicește (oricîte cunoștințe ar avea), poate și prea plini de sine, invidioși, brutali. Dacă greșesc, m-ar bucura, pentru că prefer să mă uit deschis și cu drag în ochii oamenilor. Or, însul care nu știe să aplaude un spectacol reușit, care șade înghețat, cu mîinile pe burtă, după o muzică magistral executată, mă obligă la suspiciune.

Dar oricîte circumstanțe atenuante îți invoca, nu-l aprob nici pe însul opus. E vorba de omul care aplaudă oricînd și oricum. Dacă vă interesează, căutați-l mai ales la spectacolele de estradă. Acolo dumnealui se simte cu adevărat în apele sale. Acolo se întîmplă cam așa...

Din douăzeci de numere înscrise în program, nouă să zicem sînt bune, unul cuviincios, trei mediocre și vreo șapte penibile. Toată sala aplaudă, firesc, numerele bune. Mai toată asistența — din politețe — mediocrităților. Dar tipul nostru, care ocupă, multiplicat, bareme cîte un loc în fiecare rînd de scaune, se topește de patimă la orice apariție pe scenă și aplaudă de-a valma totul, absolut totul, și cu osebire cade în excese de frenezie în fața interpreților săi preferați. Parcă o lipsă crasă de gust și de decență aș zice, i-ar vehicula mîinile.

Nu contează că monologul e lamentabil, că bancul n-are haz, că actorul e cît pe-aci să succombe din lipsă de pregătire și memorie.

— E grozav. Colcăie de talent!

— Măi Bobi, textul e timpit, iar dumneaiui nici nu-l știe pe dinafară...

— Aș, ce știi tu!.. Bliis!...

Nu contează nici faptul că melodia — ca să ne referim la muzică — e zgomot de găleți ciocănite și de sticlărie spartă, că interpreta nu cîntă din voce, pentru că nu posedă, ci din tocuri cui și din șolduri suspendate. Însul nostru aplaudă și bisează ca să se afle în treabă, ca să se convingă de propria-i existență.

— Astîmpără-te, Bobi. N-auzi că-i scîrțîie glasul ca parchetul uscat?

— Fugi de-aici! E delicioasă. Bliis!...

Vă mărturisesc sincer că tipul cu pricina m-a scos de atîtea ori din pepeni, încît s-ar cuveni să-mi plătească daune. Dar asta n-ar fi nimic — treacă de la mine. Mai important e faptul că aplauzele irresponsabile își aduc aportul la cultivarea gustului îndoielnic, sînt nedrepte și denaturează adevărul. Ele fac „succese" nemeritate și creează unor interpreți și autori falsa impresie că se înghite orice, că exigența e inoperantă și că rebutul se poate substitui artei.

Aplaudă omule, cît vrei — dar numai cînd se cuvine: e mult mai sănătos.

FILM

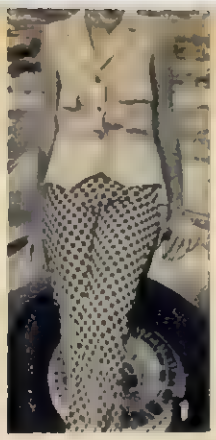

■ Succesul remarcabil obținut de filmul lui Claude-Autant Lara „Jurnalul unei femei în alb" (după cartea medicului André Soubiran) l-a îndemnat pe autor să realizeze și o continuare a filmului. Eroina principală, o tînără doctoriță căreia profesiunea aleasă îi cere nu numai devotament ci și soluționarea unor complicate probleme de viață, va fi interpretată de Marie-José Nat.

■ Renumita cîntăreață lirică Anna Moffo debutează în cinematografie cu filmul regizorului Franco Indovina „Căsnicie în stil italian" (nu are nici o legătură cu „Căsătorie în stil italian", filmul lui Vittorio de Sica, prezentat anul acesta la Moscova). Parteneri îi vor fi Ugo Tognazzi (Marșul asupra Romei), Maria Grazia Buccella (o fostă „miss Italia", solicitată din ce în ce mai mult de producătorii de filme) și Romina Power (foto 1), fiica lui Tyrone Power.

■ Regizorul polonez Janus Weychert, în colaborare cu Zofia Posmysz, a scris scenariul filmului „Klucz" inspirat din activitatea unei învățătoare. În rolul principal, Barbara Krafftowna (foto 2) cunoscută din valorosul film al lui W. Hasz „Arta de a fi iubită" (tradus la noi, din ce se știe ce false rigori, „Dragoste neîmplinită").

■ Cary Grant a acceptat să fie interpretul unei comedii semnate de un cineast mai puțin cunoscut, Soe C. Siegel, intitulată: „Mergi încet, nu alerga". Parteneră: Samantha Eggar, proaspăta revelație a Festivalului de la Cannes 1965.

■ Vittorio de Sica se pregătește să aducă pe ecran un cunoscut roman al lui Romain Gary „Făgăduiala din zori", adaptat de vechiul său colaborator Cesare Zavattini. Amintim că Romain Gary voia de mult să-și vadă cartea ecranizată.

■ Studiourile din R.D.G. și-au înscris la capitolul proiecte apropiate un film

CINEAȘTII PREGĂTESC

ȘANTIER CINEMATOGRAFIC

„TUNELUL"

Ion Dichiseanu (Petrescu).

Și gazetarilor și spectatorilor le place să știe cît mai multe despre film înoată înainte ca acesta să fi prins cît de cît viață. N-am văzut pe nimeni să se plictisească de neliniștile explicații cu care cineastul își scoate viitorul film în lume: „Aș vrea să realizez"... „Eu îmi văd astfel eroul..." etc.

Și oricît de multe ar fi aceste mărturisiri spuse cu mîna pe inimă, rămîne destul loc pentru bucurii mai pline decît cele așteptate, căci mari sînt minunile și ale filmului, și ale pasiunii celor care nu pot trăi fără el.

Mă gîndeam la toate acestea în timp ce-i aveam în față pe atît de tinerii actori din echipa „Tunelului" (coproducție româno-sovietică) aflată în zilele tragerii primilor metri de peliculă; băieți și fete între 22 și 26 de ani, actori sovietici și români, unii încă studenți, alții proaspeți absolvenți (deși unii au mai făcut cîteva filme), toți gata să-ți vorbească pînă-n zori despre ultimul rol, gata să-i întoarcă pe o parte și pe alta, nu cu gîndul ascuns de a te îndemna să crezi „uite ce bine și-au înțeles personajul", ci pentru că filmul înseamnă pentru ei dăruire totală și pentru că, la urma urmei, sînt foarte tineri.

Va fi oare Natașa așa cum ne-o înfățișează Valentina Maleavina într-o discuție amicală? Și cum va arăta Dichiseanu într-un rol cu totul altfel decît cele în care l-am văzut pînă acum? Întrebări și iar întrebări la care răspunsurile se prind fie între două pauze, fie în vreme ce se așteaptă ca soarele să iasă ori să intre în nori, fie la o conferință de presă, ori de-a lungul micilor plimbări prin Sibiu.

. . . . . .

Curtea cuprinsă între biserica evanghelică din Sibiu și Liceul nr. 2 a devenit platou de filmare. Un platou în care, în timp ce soarele își face de cap, actorul Alexei Loktev execută manevre cu o mașină de care se teme să nu-i joace feste la filmare. Francisc Munteanu înlocuiește conștiincios un actor în probele de lumină pe care le ia nimeni altul decît reputatul operator Aleksandr Selenkov.

Așteptînd repetițiile filmărilor, ceilalți actori fac ceea ce se face de cînd e film pe lumea asta: fiecare se poartă cum îi e felul: cei care au nevoie de un timp mai îndelungat în care să se afle față în față cu personajul, își rumegă scena în gînd, ca Lev Prigunov, bunăoară; alții, mai neastîmpărați, ca Dan Spătaru (în film nu va cînta; va fi un ofițer neamț) face un triplu salt ca să se încălzească.

Pe Alexei Loktev — cel despre care aminteam că nu-i dădea pace unei mașini — îl știm din filmul „Pășesc prin Moscova". Francisc Munteanu l-a remarcat însă într-un alt film, dansînd twist. Nu știu ce legătură are cu personajul său, Denisov, de care este încîntat: „Pînă acum mi se dădeau numai roluri de băieți de 18-19 ani, ca și partenerei mele, Valea Maleavina. Dar noi vrem să jucăm tineri de vîrsta noastră, de 24 de ani! Denisov este o grea încercare pentru mine, e un tip complicat".

Cine a văzut „Copilăria lui Ivan" al lui Andrei Tarkovski n-a uitat-o pe Valentina Maleavina, fata ce-și ține grațios echilibrul deasupra unui trunchi de mesteacăn. Îi va aduce oare și „Tunelul" o astfel de scenă ce nu se poate șterge din amintire? În orice caz, actrița știe ce știe; pentru Natașa din acest film a renunțat la două roluri pe scena Teatrului Vahtangov; a renunțat, pentru că au atras-o vioiciunea și sensibilitatea eroinei imaginate de Vladimov și Francisc Munteanu, fata căreia războiul îi răpește prietenii și iubitul.

Lev Prigunov („Permisie pe țărm", „Am douăzeci de ani") nu spune prea multe despre eroul său; amintește însă că, să nu i-o luăm în nume de rău, îi place mai mult teatrul, deși, nu știe cum se face, dar a jucat mai mult în filme.

La ora cînd ne documentam pentru aceste rînduri, Ion Dichiseanu era așteptat să sosească; una din partenerele lui, Margareta Pîslaru, povestindu-ne o scenă cu Petrescu (așa se cheamă personajul lui Ion Dichiseanu) se dovedește a avea temeri nu numai pentru debutul el cinematografic cît și — culmea! — pentru cîntecele pe care le-a compus George Grigoriu...

—... niște tangouri languroase cum erau cele la modă prin anii '40; mă gîndesc mereu: cum să le cînt? Cu atît mai mult cu cît eroina mea, Iulia, cîntărește în localul „Pisica albastră", nu este ceea ce s-ar părea la prima vedere; vrea și uneori are nevoie să treacă drept o ușuratică oarecare, dar o dată ruptă de zgomotul localului se dovedește a fi o biată fată dezarmată, căreia războiul i-a călcat în picioare visele.

★

În roluri mai mult sau mai puțin episodice, dar nu lipsite de importanță, îi vom mai vedea pe actorii Leonid Sverințev, Iuri Perov, Ion Anghel, Victor Moldovanu, Ștefan Bănică. Și pentru că ne-am intitulat acest reportaj „Tunelul", ne simțim datori să spunem că titlul este deocamdată provizoriu; autorii se gîndesc la un altul, care să închidă mai bine ideea filmului ce nu va fi o poveste despre război, ci despre prietenie și puterea sacrificiului, despre ceea ce este frumos în oameni.

Magda MIHĂILESCU
Fotografii de Traian PROSAN

despre viața și activitatea lui Karl Liebknecht, cărula îi va da viață actorul Horst Schulze. Pentru rolul Rozei Luxemburg alegerea regizorului Gunter Reisch s-a oprit asupra actriței Sofia Rysiow. ■ Richard Lester, cucerito-rul premiului „Palme d'or" la Cannes pentru „Spilul", se reîntoarce la filmele mu-zicale (este autorul unei pre-zentări cinematografice a for-mației Beatles). Comedia „Noaptea trecută, mergînd spre Forum, s-a întîmplat ceva curios" (neîndoielnic : sfîrșit la modă titlurile kilo-metrice) o va realiza cu con-cursul unei trupe de pe Broadway.

Revista „Flacăra" vrea să vă cunoască părerea:

„CARE SÎNT CEI MAI BUNI ACTORI ROMÂNI AI ANULUI?" ȘI „CELE MAI BUNE FILME PE CARE LE-AȚI VĂZUT ÎN 1965"?

Răspunsurile — care vor fi trimise pe adresa redacției pînă la data de 1 decembrie 1965 — trebuie să cuprindă părerile dv. privind:

- Cel mai bun actor român de film
- Cea mai bună actriță română de film
- Cel mai bun film românesc văzut în 1965
- Cel mai bun film străin văzut în 1965
- Cel mai bun actor român de teatru
- Cea mai bună actriță română de teatru
- Cel mai bun interpret român de muzică ușoară
- Cea mai bună interpretă română de muzică ușoară

Rezultatul anchetei va fi publicat în nr. 1 din 1 ianuarie 1966.

Valentina Malearova (Natașa).

ÎNSEMNĂRI DE SPECTATOR

Pledoarie pentru eliberarea unor locuri la Cinematecă

De fapt, contrariu tuturor canoanelor cu care ne-au obișnuit caricaturiștii : nu are nici barbișon, nici pantaloni cu ținte, nici pipă. E un cetățean, în fond, cumsecade, care-și vede toată săptămîna de slujbulița lui, nu trece stopul decît pe verde, nu aruncă hîrtii pe stradă și nici măcar nu-și necăjește nevasta părăsind-o duminica după-amiază de dragul fentelor lui Dimitriu și a driblingurilor lui Ionescu. Dar, cu toate că nu exteriorizează, este de fapt foarte receptiv la tot ce e „modern", la tot ce „se poartă". Dovada : și-a scos și dumnealui abonament la Cinematecă.

A stat răbdător o după-amiază întreagă în „coadă". Dar solicitanții erau prea mulți și n-a mai apucat să ajungă la rînd. A doua zi, s-a învoit de la serviciu de pe la ora unu și și-a ocupat locul în fruntea viitoarei cozi, sigur că de data aceasta nu se va mai întoarce acasă fără prețiosul trofeu. După vreo trei ceasuri de așteptare, a numărat la casă 32 de lei și a plecat fluturînd victorios cartonașul albastru și cele 8 dreptunghiuri de hîrtie ștampilată care-i asigurau accesul, timp de două luni, în împărăția iluziilor proiectate pe pînză.

Dar iluziile se pot transforma și în nemulțumiri. Unele generate din greșeli în organizarea și funcționarea acestei instituții a cinefililor care se numește Cinemateca. Printre ele se poate vorbi de felul în care e alcătuit programul. Apoi, se poate menționa absența specialiștilor care să explice concepțiile despre arta filmului, ce caracterizează pe regizorul, pe actorii, pe operatorii care au creat peliculele ce se vor proiecta. După aceea mai supără bronșita acută, însoțită de răgușeală, a difuzorului — uneori — sau un soi de hipertiroidie microfonică care-i multiplică funcțiile... glanduläro-vocale în așa măsură încît îți sparge urechile — alteori ; se simte de asemenea lipsa traducerii dialogurilor unor filme netitrate, ori se remarcă inexistența aparatajului adecvat proiectării unor filme realizate cu altă tehnică decît cea contemporană (fapt ce are drept consecință transformarea leșinului sentimental al Sarei Bernhardt într-un picaj brusc, soldat cu hohotele de rîs ale celor neavizați, care consideră că documentul cinematografic pe care-l constituie fragmentul de peliculă din 1913 reprezintă cîteva acte dintr-o comedie-parodie ce a avut succes acum o jumătate de secol...) etc., etc.

Deci, motive de critică — suficiente. Și destul de justificate.

Dar cel mai mult îl deranjează pe cetățeanul nostru cumsecade faptul că filmele care se proiectează. L-am văzut la „Ultimul dintre oameni" și la „Diamantele nopții" ridicîndu-se protestatar după unsprezece minute de vizionare, călcînd pe bombeuri un rînd întreg de spectatori și părăsind enervat sala, cu prețul unei împiedicări în pragul ieșirii. Nu înțelegea nimic și, cu toate că îndeobște e un om civilizat, înjura de mama focului pe „ăia" care aduc asemenea filme.

El, săracul, nu are nici o vină. A văzut că lumea se înghesuie la coadă, a aflat că în cadrul Cinematecii se pot viziona filme vechi, care au rulat de mult pe ecrane — și a făcut tot ce i-a stat în putință să-și procure abonamentul. De unde să știe că n-o să i se prezinte nici „Elena din Troia", nici „Carmen de la Ronda" ?! ... Doar și acestea sînt filme vechi : au trecut ani de cînd le-a vizionat și de cînd i-au plăcut atît de mult ! Pentru alde „Diamantele nopții" nu s-ar mai fi obosit ! Doar și la „Insula" a plecat din sală ! Păcat de bani, păcat de timp, păcat de oboseală !

Pe cetățeanul cumsecade, care nu are nici pantaloni cu ținte, și nici nu trece strada pe roșu trebuie să-l sfătuim să nu-și mai risipească nici banii, nici timpul. Cu cei 4 lei cît costă biletul ăsta, poate mai bine să intre la „Cucu-bar" și să ia o cafea. Sau și mai bine : poate să adune bănuț lîngă bănuț, să încheie o asigurare facultativă la ADAS, să joace la „Pronosport" sau să-i depună la CEC pe librețel cu cîștiguri în automobile ! (Nu poți să știi niciodată de unde sare iepurele !) Pentru că ăștia de la Cinematecă n-o să-i dea niciodată „Samba" sau „Cartagina în flăcări".

Pe cetățeanul nostru cel cumsecade îl preferăm uneori chiar mai puțin cumsecade. Mai bine ar trece o dată strada cînd stopul e pe roșu decît să caute la Cinematecă ceea ce Cinemateca nu e chemată să-i ofere. Nu de alta, dar sînt atît de mulți care suspină după locul pe care el îl părăsește cu ușurință ; atît de mulți care ar vrea să vadă filme ca cele ale lui Murnau sau ale lui Jan Nemec pe care d-sa le-a abandonat înainte de jumătate ; atît de mulți într-adevăr interesați, cărora le-a luat locul !...

Iubite cetățean cumsecade care ai devenit cinefil fără să vrei ! Renunță la acest snobism. Chiar dacă Cinemateca „se poartă". Chiar dacă e ultima modă !

V. SAVIN

LYON-GRENOBLE

de Victor TORYNOPOL

Lyon. Podul De Lattre-de-Tassigny, într-unul din cartierele noi ale oraşului.

Am părăsit Parisul plecînd spre sud. Am ales, pentru a ajunge la Lyon, şoseaua naţională nr. 6, deci cam 500 km fără obstacole deosebite. M-am oprit însă la Sens, un orăşel cu circa 19 000 locuitori aşezat pe rîul Yonne. Principalul său punct de atracţie: cea mai veche catedrală gotică din Franţa şi una din cele mai frumoase din lume. Începută în 1130 şi terminată în 1160, catedrala Saint-Étienne emoţionează prin splendoarea arhitecturii sale. Portalul central e încărcat de admirabile sculpturi ce denotă că arta gotică n-a putut rezista puternicei presiuni a mentalităţii laice care anima în acea epocă oraşele medievale.

DE LA LUGDUNUM LA LYON

O scurtă plimbare prin Lyon — capitala departamentului Rhône — îţi dezvăluie un oraş bogat şi foarte modern sub aspect urbanistic, răsfăţat de privilegiul atît de rar de a fi aşezat pe două ape ce curg paralel prin mijlocul său — fluviul Rhône şi rîul Saône — acesta din urmă vărsîndu-se în Rhône la cîţiva kilometri după ieşirea din oraş.

Vestigiile trecutului îndepărtat al Lyonului îi dau prestigiu şi — lucru vizibil mai ales în cartierele vechi — o patină fermecătoare. Căci temelia oraşului a fost pusă în anul 43 î.e.n. cînd, cucerind Galia, Cezar fondă aici colonia Lugdunum. După această dată, Lugdunum, devenit centrul politic şi administrativ al Galiei şi aflîndu-se la întretăierea drumurilor de nord, renane, mediteraneene şi a celor legînd ţărmurile Oceanului Atlantic de estul şi sud-estul Europei, s-a prefăcut într-un mare oraş roman. Dovadă, rămăşiţele bine conservate ale unui teatru şi ale apeductelor ce se află la circa 8 km de oraş. Se pare că atît erau de frumoase locurile şi de înfloritoare aşezarea, încît împăratul Octavian August, venit într-o simplă vizită protocolară, a rămas aici aproape doi ani. Pe locul în care se află azi biserica Saint Martin d'Ainay, cea mai veche clădire a oraşului, construită în secolul al XI-lea, Caligula a întemeiat o şcoală de poezie şi elocinţă.

La mijlocul secolului al II-lea apar primii creştini, şi în anul 176 întregul oraş este cutremurat de ştirea martirizării întemeietorilor bisericii locale. Numărul credincioşilor creşte vertiginos şi în 197 — în urma unei răscoale a populaţiei împotriva stăpînirii romane — Septimiu Sever trece oraşul prin foc şi sabie.

În secolul al IX-lea Lyonul era un oraş aproape independent în regatul Provence. În 1312, profitînd de cearta dintre episcopi şi burghezi, Filip cel Frumos transformă Lyonul în proprietate a coroanei Franţei.

Secolul al XV-lea marchează un eveniment important: introducerea de către italieni a industriei mătăsii. În 1506 a fost înfiinţată la Lyon prima Bursă din Franţa. Secolele al XVII-lea şi al XVIII-lea sînt martorele marii înfloriri a oraşului datorită dezvoltării necontenite a manufacturilor de mătase, ale căror produse călătoresc pe toate pieţele lumii. În timpul Revoluţiei franceze, notabilităţile se situează de partea regaliştilor, astfel că, asediat de armatele Convenţiei, Lyonul este supus în 1793 unor mari distrugeri. La începutul secolului al XIX-lea, datorită invenţării de către lyonezul Joseph Marie Jacquard a unui război de ţesut cu ajutorul căruia se pot realiza ţesături cu desene complicate în cele mai variate culori, industria lyoneză de mătase a cunoscut un nou avînt. Aceasta a dus în acelaşi timp la intensificarea luptei muncitorilor ţesători împotriva exploatării neomeneşti din partea patronilor. Lyonul va rămîne ca oraşul în care au avut loc în 1831 şi 1834 primele răscoale muncitoreşti din Franţa, iar în 1849 prima grevă din istoria mişcării muncitoreşti internaţionale ce s-a transformat în răscoală armată. În timpul celui de-al doilea război mondial, la Lyon a activat un puternic centru de rezistenţă împotriva ocupanţilor fascişti.

MĂTASE ŞI AUTOCAMIOANE BERLIET

M-am instalat în vechiul „Royal Hotel" din piaţa Bellecour, în centrul căreia se ridică bronzul coclit al unei frumoase statui ecvestre înfăţişîndu-l pe Ludovic al XIV-lea, înălţată, se spune, în amintirea unei scurte şederi a regelui în Lyon, pe cînd avea numai douăzeci de ani şi cînd s-a îndrăgostit de o tînără şi foarte frumoasă italiancă. Dînd ocol pieţei pline de porumbei şi cărucioare cu copii, am zărit deasupra clădirilor, dincolo de Saône, o colină acoperită de verdeaţă, dominată de turlele unei biserici. Trecînd peste podul Tilsitt şi luînd funicularul, am ajuns în piaţa Fourvière, un platou pe colina cu acelaşi nume. Bazilica Notre-Dame de Fourvière, de o arhitectură foarte bizară, cu turnuri octogonale şi cu foarte frumoase mozaicuri interioare, domină malul drept al Saône-ului de la 281 metri înălţime. Jos, la poalele colinei, se află vechiul şi pitorescul cartier Fourvière, patria ţesătorilor de mătase din Lyon, în care majoritatea clădirilor datează din secolele XV, XVI şi XVII. Casele au 1-2 etaje, porţi şi geamuri înguste, care ori de cîte ori se deschid lasă să iasă în stradă un ciudat miros de vechi şi de plante medicinale. Aici au migălit timp de secole generaţii întregi de robi ai mătăsii, lucrînd acasă, fără întrerupere, pentru salarii de mizerie, înainte de a începe să muncească în manufacturi şi apoi în modernele fabrici de azi, care continuă să trimită pe pieţele lumii mătasea cea mai atrăgătoare şi cea mai scumpă. Dar ce bijuterii, ce frumuseţi au ieşit din mîinile acestor proletari! În strada Charité la nr. 34 se află muzeul istoric al ţesăturilor, unic în lume prin bogăţia exponatelor, în care un loc de seamă îl

Aici, la Chamrousse, se va afla una din „scenele" pe care se vor disputa Jocurile Olimpice de iarnă ale anului 1967.

ocupă splendidele modele de mătase lyoneză, uimitoare atît prin fantezia desenelor, cît și a combinației culorilor. Am încheiat ziua vizitînd muzeul municipal de arte frumoase, care păstrează în aproape 90 de săli bogate colecții de artă romanică, gotică, lucrări ale unor mari maeștri ai Renașterii și ai artei moderne.

A doua zi, după un nou tur prin străzile vechi ale orașului, după o plimbare prin „Parc de la tête d'or", amenajat pe un teren mlăștinos pe malul stîng al Rhônului, cu umbroase alei în jurul unui lac liniștit — loc preferat al pescarilor amatori — am vizitat marea uzină de autocamioane Berliet. Aici mi-am dat seama că industria țesăturilor de mătase nu mai deține supremația la Lyon. Această fabrică uriașă, bine echipată, a ajuns la o producție zilnică de 60 camioane de mare tonaj. Directorul mi-a permis să vizitez o parte din secții și muzeul fabricii înfățișînd toată gama produselor și, mai ales, evoluția, de la primul automobil Berliet, semănînd cu o trăsură fără cai, pînă la solidul „poids-lourd" (uzina a abandonat autoturismul, pentru a se consacra camioanelor de mare forță), care și-a dat în anii trecuți examenul traversînd pustiul Sahara.

Am luat prînzul la vechiul restaurant „Paul de Lyon" unde, nimerind la masa unor vajnici patrioți ai localității, am aflat că lyonezii socotesc că în afară de Rhône și Saône există un „al treilea fluviu" care scaldă Lyonul cu binefacerile lui, și anume vinul de Beaujolais, roșu ca rubinul. Apoi am vizitat noul Institut de științe aplicate și noua Facultate de științe, ambele situate în clădiri noi și foarte moderne, cu săli spațioase și laboratoare admirabil utilate, atît în privința aparatajului experimental, cît și al confortului didactic: table ce se șterg și se manevrează automat, hărți cu inscripții electrice, aparate de proiecții. Materialul didactic și experimental, constînd în mașini complicate și instalații de precizie — mi-a spus secretarul general al universității — sînt în bună parte donații ale întreprinderilor. Printre studenți am văzut și cîteva zeci de negri. În limita locurilor disponibile — mi s-a explicat — se primesc și studenți din țările africane sau alți studenți străini.

ÎN ORAȘUL VIITOAREI OLIMPIADE DE IARNĂ

Spre Grenoble șoseaua e mai sinuoasă, dar peisajul din ce în ce mai frumos. Uneori drumul urcă și pe dealuri apar pajiști de un verde umed, punctate de petele brune ale cirezilor de vaci. Cînd Alpii albaștri încep să se deseneze la orizont, aerul fraged aduce un ușor miros de zăpadă. Respir adînc aerul acesta curat și mă bucur de culorile vii care îmi odihnesc privirea. Alpii au înfățișare diferită, după direcția din care vii spre ei, dar plăcerea apropierii de această împărăție a răcorii învăluite în aburi albaștri e pretutindeni aceeași. Intrarea în Grenoble e aproape bruscă.

Veche capitală a regiunii Dauphiné, Grenoble, în prezent capitala departamentului Isère, numără aproape 200 000 de locuitori. Așezat pe malul stîng al rîului Isère — apă rece de munte, bogată în păstrăvi, care izvorăște din Alpi și se varsă, la apus, în Rhône — Grenoble este un însemnat centru universitar și cultural, deși unii îl consideră mai curînd apt pentru a găzdui activități sportive.

Trag la „Hotel du Parc", construit recent, pe o stradă tot atît de nouă, — ce nu figurează încă pe hărțile turistice — peste drum de parcul Mistral.

Cu sprijinul amabil primit din partea Universității din Grenoble am vizitat a doua zi „placa turnantă Coriolis", cum se mai numește Laboratorul mareelor de pe lîngă universitate, în care se săvîrșește o operă pe cît de îndrăzneață, pe atît de migăloasă. Pe o placă turnantă ce acoperă o sală întreagă, a fost reconstituită, la scară, o porțiune a țărmului francez al Atlanticului unde mareea atinge cel mai înalt nivel. La o simplă apăsare pe buton asiști uimit la asediul calm al apelor asupra țărmului întortocheat și la experimentarea folosirii acestei forțe uriașe la producerea energiei electrice, oxigenul după care țipă toți plămînii industriei. O aventură costisitoare și temerară, dar oamenii de știință din Grenoble sînt convinși că vor reuși. De fapt, în miniatură experimentul reușește perfect; ce piedici ar putea interveni la scara realității?

La Centrul de studii nucleare am avut cinstea să-l întîlnesc pe profesorul Louis Neel, eminent fizician francez, de mult cunoscut în întreaga lume pentru teoriile sale care au clarificat diverse aspecte ale feromagnetismului și antiferomagnetismului. După o scurtă vizită prin cîteva laboratoare, toate utilate modern, am discutat cu profesorul Neel despre schimburile științifice internaționale și am înregistrat cu plăcere interesul d-sale pentru schimburile cu oamenii de știință români.

Vizita la întreprinderile Neyrpic a fost o revelație: mă aflam într-una din cele mai importante unități electrometalurgice ale Franței, specializată în mari construcții hidroenergetice, vaste amenajări și instalații pentru irigații, dar și în alte instalații. De pildă, pentru țara noastră, tocmai se puneau la punct utilajele unei fabrici de hîrtie. Într-o hală imensă, cutreieri un sfert de glob pămîntesc. Reduse la proporțiile unor pîrîiașe, mari fluvii ale lumii încep — la comanda unui inginer — să curgă prin albii minuscule, aidoma însă celor autentice. Nilul, fluvii sud-americane, ape mexicane

(Continuare în pag. 21)

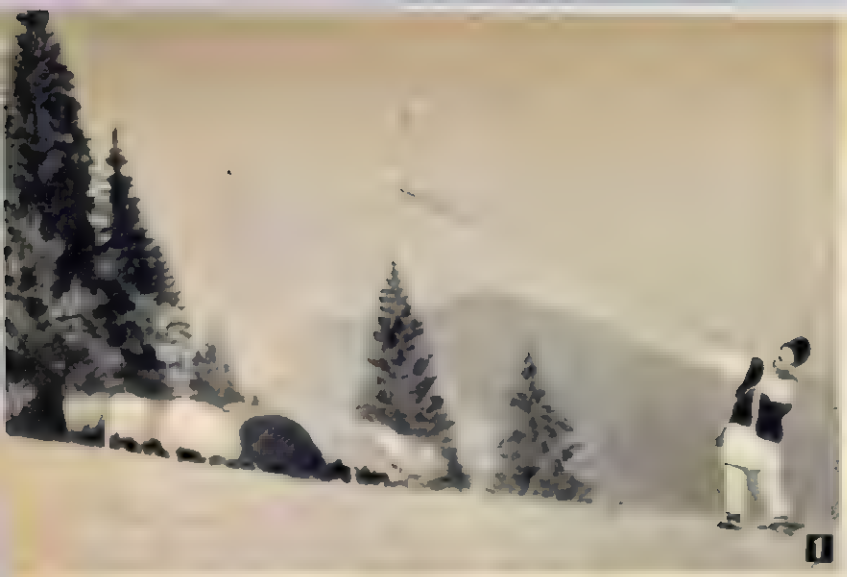

cititorii fotografiază

1
Pe Rarău (F. MICHITOVICI — C. Lung-Moldovenesc)

2
Balcoane. (V. DUMITRU — Suceava)

3
Pe fundalul norilor. (Sever C. BARBU — Timişoara)

4
Cu o sută pe oră. (Paul ŞARPE — student, Craiova)

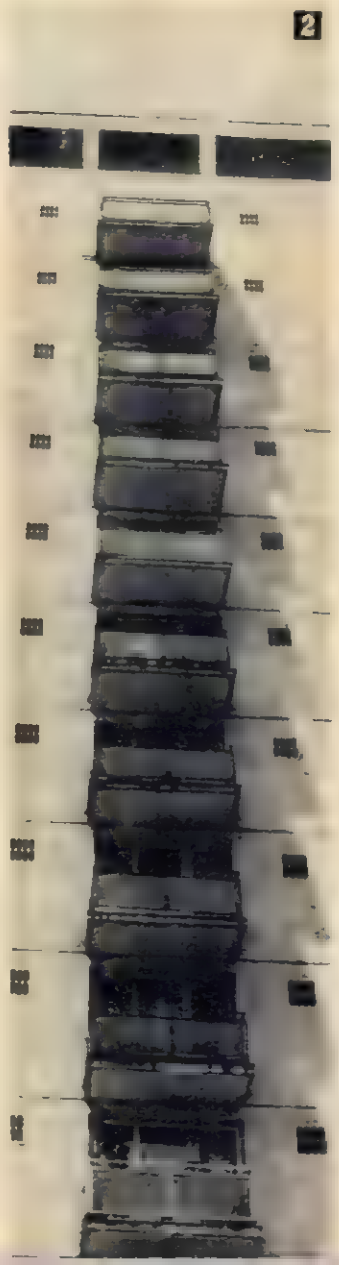

COPERTA NOASTRĂ

„Fii atentă la piruetă !"...
Fotografie de Ioan OSMULIKEVICI

MANUSCRISUL SE AFLĂ ÎN MÎINI BUNE

La 80 de ani de la nașterea lui LIVIU REBREANU

de Calin SERGHI

Între biroul imens, masiv și peretele căptușit pînă în tavan de volume, Liviu Rebreanu răsfoia un manuscris. În față, pierdut în fotoliu, aștepta cu sufletul la gură, autorul. O fată tînără. Părea și mai tînără decît anii pe care îi avea. Muncise cinci ani încheiați la foile care se aflau acum pe masa de lucru, aceeași pe care se născuseră în dureri „Pădurea spînzuraților", „Răscoala", „Ion"... „Numai atîta cinste și ar fi trebuit să-mi fie de ajuns", gîndea fata, dar era obosită, obosită de viață. Hotărîtă s-o curme. Dacă n-ar fi fost decît zbuciumul de a găsi mijloace să bată la mașină acest manuscris. Poate că asta a fost picătura care a umplut paharul. Căci trebuiau bătute la mașină măcar o singură dată aceste cinci sute de pagini transcrise de zece ori. Cinci mii de pagini. De cîte ori fusese gata să lase totul în drum... Viața era prea strîmbă, prea încîlcită, prea grea.

În sfîrșit manuscrisul se afla în mîini bune. Și dacă romancierul nu i l-a trimis înapoi după primele pagini citite, dacă a mers pînă la capăt, dacă a chemat-o să stea de vorbă cu ea, dacă a primit-o cu prietenie, înseamnă că i-a plăcut. Și curînd cînd ea nu va mai fi poate îl va publica, după cum e obiceiul, cu o introducere : „Autorul care mi-a încredințat aceste foi..."

Privirea lui albastră s-a oprit asupra ei. Fata se simțea parcă la capătul unei ascensiuni în care a rătăcit, a bîjbîit, în întuneric și frig, în care parcă mai mult a coborît decît a urcat. Totul i-a fost potrivnic. Negură, burniță, furtună și ploaie. Deodată un petic de cer senin : privirea lui Liviu Rebreanu.

În această lumină albastră părul lui părea de argint. Vocea lui caldă și gravă :

— Da, e o carte... Ai scris cu sinceritate, ai scris cu răbdare, cu simț de răspundere, așa cum se scrie o carte. Criticii o să-ți spună că ai talent. Eu îți spun că ești un scriitor. N-am notat tot ce e balast aici, în foile astea, nici ce e găunos. Dacă ai fost în stare să scrii tot ce e aici bun și valoros, ai să fii în stare să găsești și ce e inutil, plat. Ai să știi să scoți ce-i prolix. Ai să adaugi ce-i lipsește. Ia-ți manuscrisul. Închide-l într-un sertar și scoate-l peste șase luni și mai lucrează un an. Da, încă un an.

— Un an ? — a exclamat fata, îngrozită.

Ochii i s-au umplut de lacrimi. Liviu Rebreanu s-a sculat în picioare, înalt și puternic ca o statuie. În razele soarelui părul îi lucea ca o cască de argint. Dar în ochii cenușii se adunaseră norii.

— Cum ? E prea mult ? E prea mult un an ? — și vocea răsuna atît de puternic de parcă se clătinau pereții și casa. Unsprezece ani am muncit la „Ion" și voi ? Voi sînteți grăbiți să vă apară poza în vitrină numaidecît... Nu ajunge să ai talent, trebuie modestie, răbdare și muncă. Am crezut că le ai...

„Da", ar fi vrut să răspundă fata. „Le-am avut, dar nu mai pot, am trăit destul, îmi ajunge... Am rezistat numai ca să termin cartea ; nu sînt grăbită să apară... Am vrut să știu că este o carte... Și s-o las pe mîini bune. Mie îmi ajunge... Eu numai pot... Nu mai pot... O copilărie grea, război, refugiu și tot ce a urmat. O lungă spovedanie, ca să acuz o lume, ca să justific un gest... gestul din urmă... Nu mai am nimic de spus. De obicei eroina moare în ultimele pagini... autorul rămîne. În cartea mea eroina vrea să trăiască. Vrea să lupte. Autoarea vrea să moară. Depune armele. E dreptul ei. E hotărîtă. Dar uite, i se mai cere un an. Ca și cînd ar fi nimica toată un an ! Încă un an..."

Nici un cuvînt din toate acestea n-a fost rostit. Au fost gîndurile fetei... În fața ei se afla un stejar : Liviu Rebreanu ! Cum și-ar fi putut închipui el, care cîștigase atîtea curse peste obstacole, lașitatea de a abandona lupta chiar la început, la prima carte.

Fata era acum în picioare și lacrimile îi curgeau pe obraz. Ar fi vrut să-și găsească batista, dar cum să găsești o batistă cînd ai nevoie de ea ?

Liviu Rebreanu și-a scos din buzunarul de la rever batista albă ca neaua. Batista lui mare. Și a zîmbit. Vocea lui era acum potolită și blîndă. Mîna lui ocrotitoare, pe umărul ei.

— Ești un scriitor. Ai vrut să fii un scriitor. Nu-i așa ? Ai reușit. Dar asta te angajează, să știi. Te angajează pe viață, îți angajează viața... viața întreagă.

Așa i-a vorbit Liviu Rebreanu.

În acest fel îi îmbărbăta pe tinerii scriitori. Și atunci în clipele cele mai grele, în nopțile cele mai negre, cînd îi cuprindea deznădejdea, ochii lui albaștri le aduceau seninul dimineții, cînd le era frig, zîmbetul lui îi încălzea.

A trecut miezul nopții. E ora cînd Liviu Rebreanu începe să scrie. Cît va rămîne din foaia la care a robotit toată noaptea ? Ce importanță are asta ? Rînd cu rînd și cuvînt cu cuvînt au dat „Răscoala", l-au dat pe „Ion"... Cîți n-au auzit ecoul acestor cuvinte : „Unsprezece ani am muncit la «Ion»". Exemplul lui le dădea curaj, răbdare, putere, îi ajuta să meargă înainte.

Vă aduceți aminte de Candid, eroul lui Voltaire, care, după ce trece prin nenumărate peripeții, ajunge, în sfîrșit, împreună cu bunul său prieten Cacambo, în vestita țară Eldorado?

Călătoriseră amîndoi multe săptămîni pe apele oceanului, barca li se sfărîmase de coasta stîncoasă, erau istoviți și atît de flămînzi, încît s-au repezit în primul han întîlnit în cale și s-au ospătat pe săturate. Cînd masa luă sfîrșit, Cacambo și Candid – ne povestește Voltaire – neavînd cu ce să plătească, aruncară pe masă două din bucățelele de aur culese de ei din praful uliței. Hangiul și hangița izbucniră în rîs. Cînd se potoliră, bărbatul spuse:

– Ne dăm seama că sînteți străini în țara noastră, căci noi n-am mai văzut oameni care să vrea să plătească mîncarea cu pietricele care se găsesc la noi pe toate drumurile. De bună seamă, nu aveți monedă de-a noastră, dar nici nu aveți nevoie de bani pentru a lua masa aici. Toate hanurile au fost înființate ca să fie de folos negustorilor și sînt plătite de stat.

„Ce țară o fi asta?" – se întrebară mirați Candid și Cacambo. Este poate țara unde toate merg bine, fiindcă trebuie să fie pe undeva și o țară de felul ăsta.

Ei au aflat mai tîrziu că spaniolii, care n-au știut niciodată prea bine ce-i cu țara aceasta, au numit-o Eldorado. Un englez pe care îl chema Raleigh, ajunsese în urmă cu vreo sută de ani pînă pe aproape; dar cum țara era înconjurată de stînci și prăpăstii greu de trecut, ea reușise să scape de lăcomia națiunilor Europei, „ahtiate după pietricelele și tina pămîntului ei, în așa hal încît ar fi fost în stare să-i nimicească toată populația"

Două gravuri de epocă ce redau aspecte ale vieții indienilor în perioada conchistei: șefi ai grupurilor de războinici indieni în timpul luptelor împotriva invadatorilor (sus) și indieni muncind într-o exploatare de nisipuri aurifere (jos).

LEGENDĂ
ȘI
ISTORIE

în căutarea „omului de aur"

Ce este Eldorado? A existat vreodată, undeva, această țară în care colbul și pietrele de pe uliță și cîmpii erau de aur? Sau nu a fost decît o invenție poetică, dar cu dedesubturi politice, urzită de Voltaire pentru a lovi în tirania ce domnea în Franța și în întreaga Europă a veacului al XVIII-lea?

Adevărul este, după cît se pare, că Eldorado nu e creația lui Voltaire, ci născocirea navigatorului spaniol Francisco de Orellana, la care a fost părtaș și călugărul conchistador Francisco de Carvajal. Ei pretindeau că ar fi descoperit, în preajma anului 1541, pe continentul sudamerican, între fluviile Amazon și Orinoc, o țară burdușită de aur, precizînd că acest pămînt-minune se află în vecinătatea unui lac numit Parima. Întocmiseră chiar și o hartă însoțită de numeroase amănunte și descrieri geografice, din care reieșea că Eldorado s-ar fi situat undeva prin regiunea care cuprinde azi cele

trei Guyane — Franceză, Olandeză și Britanică — vestul Braziliei, o parte din Venezuela și Columbia. Trei sute de ani după lansarea acestui mit, Voltaire însuși făcea în lucrarea „Eseu asupra moravurilor" cîteva referiri la încercările făcute de armata trimisă de regina Elisabeta a Angliei pentru a smulge spaniolilor țara numită Eldorado. Comandantul flotei și al armatei, Sir Walter Raleigh, ar fi adus la Londra — spune Voltaire — „aproape o sută de plăci mari și cîteva bucăți de aur lucrate meșteșugit, dar nu a găsit nici țara cu acest nume, nici lacul Parima".

Făcînd asemenea afirmații, Voltaire se sprijinea pe autoritatea unui istoric spaniol din secolul al XVI-lea, Garcilaso de la Vega, care a scris remarcabile lucrări asupra Perului, descriind totodată cu lux de amănunte fabuloasa țară Eldorado, ca și cum aceasta ar fi existat în realitate.

Fapt este că timp de aproape două secole oamenii au căutat-o cu înfrigurare. Fantezia lui Orellana și Carvajal le deschisese perspective mirifice. Ei se și vedeau ducînd o viață minunată de bătălii și victorii, măturînd ca o furtună neamuri întregi, se și vedeau putred de bogați, stăpîni ai palatelor de aur cu pardoseli de diamante și coloane de rubin. Unii după alții, sute de aventurieri plecau la întîmplare spre țările de vis și nici o piedică nu-i putea reține să pornească la acest temerar drum.

Printre căutătorii Eldorado-ului a fost și Don Diego Ordaz, „om de afaceri abil și descurcăreț, cu minte ageră și plin de șiretenie", cum îl descrie crudul și șingerosul Hernando Cortez, cuceritorul Mexicului. Ordaz s-a îndreptat cu cîteva corăbii spre gurile Amazonului și, după ce a debarcat pe țărm, la un punct hotărît de el, a început, împreună cu soldații săi, să ucidă populația locală și să jefuiască satele indiene, în care de multe ori se găseau pietre verzi, străvezii, de o stranie frumusețe — smaralde. Indienii prizonieri, pentru a-i mai îmbuna pe cruzii soldați, le-au povestit că, la cîteva zile de drum, se înalță o stîncă uriașă, alcătuită în întregime din smarald. Atît a fost de ajuns pentru ca Ordaz să pornească imediat cu flotila sa în sus, pe marele fluviu, spre stînca de smarald; un uragan însă i-a scufundat aproape toate corăbiile.

Țărmul pe care acostase Ordaz se afla probabil pe teritoriul Columbiei de azi. Ne sprijinim în această afirmație pe faptul că Columbia este singura țară de pe glob producătoare de smaralde. Ele sînt însă numai una din bogățiile acestei țări cu păduri în care abundă esențele prețioase, cu zăcăminte de petrol, minereu de fier, aur și platină, cu culturi de cafea, bumbac, trestie de zahăr ș.a. Cu toate acestea, situația ei nu s-a schimbat prea mult de pe timpurile cînd conchistadorii veniți aici în căutare de aur îi jefuiau bogățiile și îi decimau populația. Columbia rămîne o țară în care masele populare continuă să trăiască în mizerie, o țară cu economie agrară înapoiată, o țară subordonată capitalului străin, în care însă se face tot mai mult simțit protestul unor largi categorii de oameni ai muncii împotriva actualei stări de lucruri, pentru o viață mai bună și drepturi democratice.

Dar să ne reîntoarcem la Ordaz, care, reușind să se salveze, ajunge la gurile Orinocului. Aici află de la indieni că undeva în vestul continentului există într-adevăr un teritoriu bogat în aur și pietre prețioase, condus de „omul poleit cu aur" — „El dorado" în spaniolă.

Bineînțeles că Ordaz a pornit imediat în căutarea lui „El dorado", pe care și-l închipuia domnitor al paradisului terestru. Navigînd în susul Orinocului, Ordaz și ai săi au fost opriți cam după 200 de kilometri de niște praguri stîncoase. Aici au văzut că în fluviu se varsă un rîu mare. Și cum indienii le spuseseră că țara unde domnește „El dorado" se află la izvoarele acestui rîu, Ordaz porni în susul lui spre țelul mult dorit. Pentru că în limba spaniolă țel se spune meta, conchistadorii începură să numească Meta pe cel mai lung dintre afluenții apuseni ai Orinocului, nume care s-a păstrat pînă azi.

Dar Ordaz n-a putut înainta prea departe. După circa 1 500 km de drum s-a văzut silit să se reîntoarcă, flămînd și istovit. Nu luase destule provizii, iar oamenii lui erau secerați de boli. El a trebuit deci să se mulțumească numai cu presupusa descoperire a drumului spre Eldorado.

Imediat după întoarcerea lui Ordaz în Spania, guvernul hotărî organizarea unei noi expediții pentru cucerirea Eldorado-ului, condusă de Herrera, aghiotantul lui Ordaz, și Alvaro Ordaz, fratele lui Diego Ordaz, pe care-l secondase în călătoria pe Orinoc și pe Meta. Dar cu toate că nici expediția aceasta n-a fost încununată de succes, înapoiați în patrie spaniolii declarară cu toții că reușiseră în sfîrșit să descopere drumul spre Eldorado.

Auzind această veste, cuprinși de o adevărată frenezie, numeroși aventurieri, spanioli, portughezi, germani, unii mai lipsiți de scrupule și mai cruzi decît ceilalți, porniră spre mirificul Eldorado. După patru ani de căutări febrile, trei dintre aceștia — Federmann, Quesada și Ben Alcazar — reușiră să ajungă pe podișul Cundinamarca, situat în relativă apropiere de izvoarele rîului Meta, la 2 600 m altitudine. De îndată ce își instalară taberele, începură masacrele. Quesada afirma că în momentul cînd a fost descoperit Cundinamarca, pe podiș trăiau circa două milioane de oameni. Poporul acesta, muiscii — strămoșii columbienilor de azi — era format din triburi civilizate de indieni. Spaniolii i-au numit cibici, din cauză că în limba lor abundau sunete care semănau cu niște șuierături. Muiscii locuiau în case de lemn sau de lut. Cultivau cartofi și porumb. Societatea era împărțită în caste, cea dominantă fiind a preoților. După aceasta urmau castele ostașilor, apoi ale meșteșugarilor și ale agricultorilor. Ultima era alcătuită din popoarele subjugate de muisci.

Ceea ce i-a impresionat însă pe conchistadori n-a fost organizarea și nici satele și orașele foarte populate ale muiscilor — ci templele lor de lemn, de o arhitectură primitivă, dar acoperite cu plăci de aur — singurul metal pe care îl extrăgeau și prelucrau muiscii.

Țara muiscilor era într-adevăr bogată în aur, Columbia rămînînd și azi o țară producătoare a acestui metal prețios. Rîurile aveau aluviuni aurifere; mormintele erau de asemenea pline de pietre prețioase și de statui de aur ale zeilor; locuitorii purtau inele, cercei, brățări, lanțuri și cingători de aur. Cuceritorii descoperiseră că muiscii zeificau fenomenele naturii și în special soarele și apa, cărora le aduceau drept ofrandă tot pulbere și obiecte de aur. Ei au asistat chiar la solemnitățile lor religioase. Locul favorit al muiscilor pentru oficierea acestor rituri erau lacurile, iar alegerea marelui preot — care devenea și șeful tribului — se făcea pe o plută, în mijlocul lacului. Preoții ungeau trupul noului conducător cu pămînt gras, apoi îl pudrau din cap pînă-n picioare cu pulbere de aur. Pulberea se lipea de lut și omul strălucea în soare ca și cum ar fi fost poleit cu aur. Nu era oare acesta legendarul „El dorado", omul aurit? Nu descoperiseră conchistadorii paradisul terestru descris de Columb?

Comorile de aur și pietre prețioase erau atît de mari încît, jefuind și ucigînd populația locală, fiecare soldat a devenit brusc un om putred de bogat. De ce, totuși, timp de trei veacuri după aceea oamenii au continuat să vorbească despre Eldorado ca despre o țară ce urma încă să fie cucerită? Și cînd a încetat Eldorado să mai constituie o obsesie?

Se pare că mitul acesta, transfigurat, devenit simbol al unei fericiri îndelung visate, al unei vieți libere și omenești, n-a pierit nici azi pe meleagurile devastate cu sute de ani în urmă de lăcomia de aur a conchistadorilor. Nu întîmplător în Guyana Britanică — colonie a coroanei engleze care luptă aprig pentru libertate — s-au făcut auzite voci care cer ca, după ce țara își va fi cucerit independența, să se numească Eldorado.

Ion VULPESCU

Un aspect din Georgetown (Guyana Britanică), astăzi, la cinci veacuri după descoperirea „Lumii noi" și la patru veacuri de cînd s-a lansat legenda țării „Omului de aur".

SPORT

17 întrebări 17 răspunsuri ale lui IAȘIN

De 65 de ori selecționat în echipa U.R.S.S., prezent în formația celor mai buni jucători ai lumii, premiat anul acesta la Paris cu trofeul „Oscar" acordat protagoniștilor fotbalului european, portar de atîta vreme al echipei Dinamo-Moscova, „păianjenul negru" intrat în legenda sportivă — iată suficiente titluri care pot sta pe cartea de vizită a lui Lev Iașin. „France Soir" spunea recent despre el că este „simbolul însuflețitului tineret moscovit, care vrea să-i semene..."

În dorința de a-l prezenta iubitorilor de fotbal, în același timp în postura de sportiv, ca și în viața de toate zilele, ziaristul francez Jean-Claude Grivot i-a luat lui Iașin un interviu pe care-l reproducem.

Întrebare: Cînd ați jucat primele meciuri oficiale?

Răspuns: Prin 1949, în echipa întreprinderii, o uzină aeronautică unde lucram ca ajustor. Echipa se numea „Aripile Sovietelor".

I: În ce epocă ați deținut cea mai bună formă?

R: Între 1955 și 1958.

I: Care este cea mai frumoasă amintire din cariera dv. sportivă?

R: Victoria echipei Uniunii Sovietice asupra echipei Iugoslaviei, în finala primei ediții a Cupei Europei, disputată în 1960 pe stadionul Parc des Princes din Paris.

I: Și cea mai tristă?

R: Din Chile, în 1962, cu prilejul campionatului mondial. Aveam o echipă foarte bună și totuși ne-am împotmolit în optimile de finală, după un meci dezastruos cu necunoscuții din echipa Columbiei. Am jucat pe terenul nisipos din Arica, un oraș cu climat sufocant, în nordul țării. În plus, galeria susținea, bineînțeles, echipa sud-americană. În aceste condiții nu mai știam ce fac. N-am mai trăit niciodată asemenea derută.

I: La ce vîrstă intenționați să vă întrerupeți cariera de jucător activ?

R: Nu mi-am pus încă această întrebare, dar sper să joc cît mai mult cu putință.

I: Credeți că englezul Stanley Matthews reprezintă un caz unic de longevitate sportivă?

R: Cred că este într-adevăr un caz destul de rar, dar vom constata în viitor că nu e vorba de un caz unic, ci de avangardă. Alți sportivi îl vor imita, firește cu condiția să fie pasionați, să se supună unui antrenament intens și să urmeze un regim de viață foarte sever.

I: Veți apăra poarta echipei U.R.S.S., anul viitor, în Anglia, adică pentru a treia oară consecutiv în campionatul mondial?

R: Aceasta este, actualmente, dorința mea cea mai arzătoare. Dacă s-ar realiza, aș egala recordul portarului mexican Carbajal, care a jucat în Elveția (1954), în Suedia (1958) și în Chile (1962). În ceea ce privește baterea acestui record, visele sînt permise, dar greu de crezut...

I: Nu aveți impresia că echipa U.R.S.S. a mizat prea mult pe dv., de cînd îi reprezentați culorile?

R: Sincer, nu. Și iată de ce: la noi se luptă împotriva cultului și a stării de spirit a vedetei. Și apoi, fotbalul este un sport colectiv în esență și fiecare din cei 11 jucători este determinant în felul său.

I: Cine are cele mai mari șanse să vă înlocuiască?

R: Nu sînt sigur decît pe două lucruri: că voi fi înlocuit într-o zi, așa e regula, și că înlocuitorul meu va fi mult mai tînăr. Cei mai îndreptățiți mi se pare totuși a fi Barannikov și Kavazașvili.

I: Întrevedeți posibilitatea de a deveni antrenor?

R: Învăț, în acest scop, la Institutul de cultură fizică din Moscova. Sportul reprezintă toată viața mea profesională. Nu-l voi abandona niciodată și voi continua să-l slujesc sub orice formă. De pildă, instruind pe tinerii jucători...

I: Ați accepta să antrenați alt club decît Dinamo-Moscova?

R: Firește! Din pricina frecventelor mele călătorii, a contactelor cu publicul, a ziariștilor, eu nu mai aparțin de multă vreme doar lui Dinamo...

I: Cum vă întrețineți, la 36 de ani, condiția fizică?

R: Mă antrenez și mai serios decît acum zece ani; două-trei ore pe zi. Alergări pe teren variat, lucru la blocajul balonului, ridicări de greutăți, gimnastică — iată obișnuitul meu program zilnic.

I: Cum vă petreceți săptămîna, de la un meci la altul, de pildă?

R: Totul depinde de deplasări, de prezența la institut, ca și de preocupările mele familiale. Duc o viață animată, variată, schimbătoare.

I: V-ați gîndit să scrieți într-o zi memoriile „celui mai bun portar din lume"?

R: Nu m-am gîndit niciodată și pe urmă este încă prea devreme! Viața abia începe, strîng în fiecare zi enorm de multe impresii noi.

I: Care este situația dv. familială?

R: Sînt căsătorit. Soția mea, Valia, este desenatoare în industria poligrafică. Am două fetițe. Risc așadar să fiu ultimul fotbalist din familie, dar nu și ultimul sportiv. Fetele mele vor juca baschet sau volei.

I: Ați primit vreodată oferte de la mari cluburi profesioniste din străinătate?

R: Niciodată. De altfel, le-aș fi refuzat.

I: Simțiți vreun regret astăzi și de ce?

R: Singurele regrete care mă încearcă sînt cele din timpul călătoriilor în străinătate, cînd trebuie să mă exprim sau să conversez. Nu cunosc decît limba rusă și am nevoie totdeauna de interpret. Mă gîndesc atunci la adolescența mea și la studiile mele întrerupte. Viața nu era tocmai ușoară în 1945, în țara noastră rănită de război. A trebuit să lucrez de foarte tînăr; reconstrucția ne-a mobilizat pe toți. Dar mi-au rămas bunele amintiri de la „Aripile Sovietelor". Acolo a început totul...

PEGASOMANIE (II)

de Cik DAMADIAN

Trei celebrități ale balonului rotund : Iaşin (stînga), **Eusebio** (mijloc) **şi Santos.**

Portar în echipa „Restul lumii" în istoricul meci din 23 octombrie 1963, prilejuit de centenarul fotbalului englez.

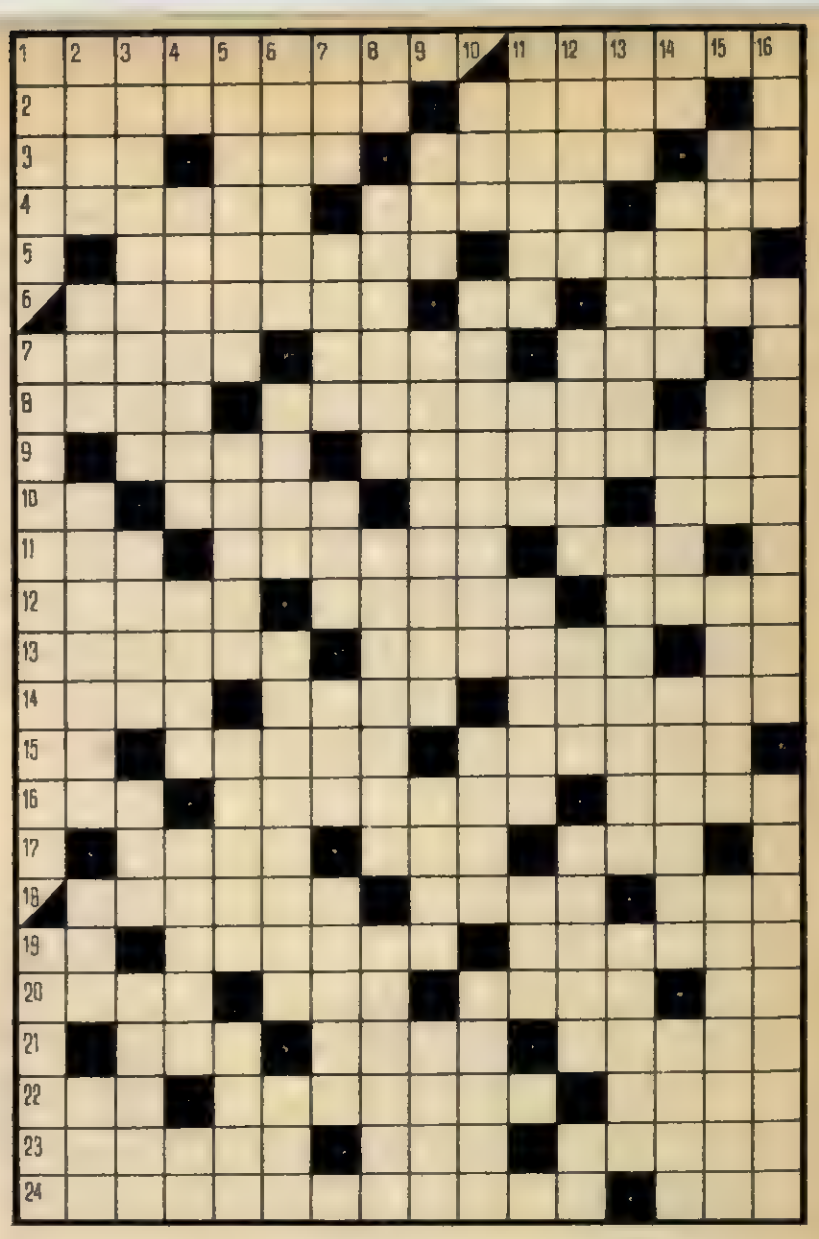

RUDE

16
24

ORIZONTAL : 1) Face parte din familie — Poet chilian, autorul poeziei intitulate „Odă copilului cu iepurele". 2) Clasic al literaturii noastre, autorul poeziei „O, mamă..." — Fratele fondatorului Romei. 3) Şi-a intitulat una din poezii „Sîntem nepoții lui Ulise" — Păsări răpitoare — Pictor rus, autorul pînzei „Invierea fiicei lui Iair" — Poftim. 4) Neomenos — Cumnat în Transilvania — Nepotul mătuşii Polly, dintr-un roman de Mark Twain. 5) Fratele lui Bărbat — Nume masculin maghiar. 6) Grad de rudenie (dim.) — Notă muzicală — Tabără (reg.). 7) Oameni de nimic — Compozitor român, autorul muzicii corale „Haideți frați cu arma-n mînă" — Pronume. 8) Unchi (reg.) — Bunic (2 cuv.) — Sere ! 9) Munte în U.R.S.S. — Trecută în proprietatea statului. 10) Acut ! — Prefix pentru unele vehicule — Omenos — Zăgaz. 11) Cu soț ! — Rudă cu... Saşa ! — Prefix pentru albine. 12) Locuitori din antica Atică... — ...şi alți antici — Loc la teatru. 13) Scriitor român, autorul fabulei „Vărul primare" — Rudă mai mare a... mării (pl.) — Aluminiu. 14) Parte a corpului — Prăjitură cu nucă — Un soț în gura soacrei. 15) Carie ! — Idem ! — Poet german (1787-1862), autorul poeziei „Copil şi mamă". 16) O rudă îndepărtată a familiei Dragomirescu din piesa „Citadela sfărîmată" de Lovinescu — Ginerii între ei — Adevărat. 17) Autorul poeziei „Cîntec învățat de la mama" — A brăzda — Localitate în S.U.A. 18) Fiul regelui Kinyras, iubitul Afroditei (mit.) — Cinste — Scobit. 19) Cupru — Nu-i rudă — Fetițele... fetițelor. 20) Unchiul lui Dănilă Prepeleac dintr-un basm de Ion Creangă (pl.) — Interjecție — Frate mai mare (pop.) — Olga Neacşu. 21) Acel — Raion în Banat — Morale. 22) Țipătul corbului — Hidrocarbură — Fiica lui Ares, zeița discordiei. 23) Strămoşii noştri — Acum (reg.) — Ucenic. 24) Scriitor român, autorul cunoscutelor versuri „Boierule, zise (sluga), aşteaptă afară / Ruda dumitale, al doamnei vaci fiu. / Cine ? a mea rudă ? mergi de-l dă afară. / N-am astfel de rude şi nici voi să-l ştiu" — Argument (fig.).

VERTICAL : 1) Scriitor sovietic, autorul romanului „Frații" — Rudă cu zmeul din basme (2 cuv.) — Soacrele între ele (sing.). 2) Pictor român, autorul tabloului „Lăpuşneanu arătînd soției sale capetele boierilor uciși" — E de viță (pl.) — Autorul poeziei „Bunica şi nepotul" — Metalul inelului de logodnă — Funcție. 3) Poet român, autorul versului „Vorbesc cu mine însumi, cum aş vorbi c-un frate" — Coastă — Tatăl lui Mahomed — Destrămături. 4) Rudă cu cînepa — Noră-n devenire — Gen de spectacol — Tomată — Osie. 5) Sediul unei misiuni diplomatice (pl.) — Tatăl tatălui — Plantă decorativă — Diminutiv feminin. 6) Poetă română, autoarea poeziei „Iartă-mă, frate" — Ginerele bunicii mele — Alianțe între oameni — Am în mînă. 7) În acest loc — Voievod — Prefix pentru ureche — Zeciuiala morarului — Poet persan, autorul poeziei „Fiii lui Adam". 8) Leu ! — Surori (pop.) — De origine străină — Purtătorul verighetei. 9) Familie de albine — Sora tatii sau a mamei (dim.) — Ucigaşul tatălui lui Ştefan cel Mare — „Rude" (pl.). 10) Regiune (abr.) — Bunică (2 cuv.) — Autorul poeziei „Fiul lăutarului"... — ...şi autoarea poeziilor „Părinți şi fii" şi „Fiilor mei". 11) Fiii fiilor mei — Fir — Haine, şube făcute din blănuri de vulpe neagră pe care împăratul Chinei le dădea rudelor sale (din „Jurnalul de călătorie în China" de Nicolae Milescu-Spătaru) — Onomatopeea săriturii. 12) Prinți orientali — Una din cele „Trei surori" ale lui Cehov — Personaj din „Orice naş îşi are naşul" de Ostrovski — Există şi de rudenie (pl.) — Mai înainte de-a fi... pui. 13) Pisc în Elveția — Autorul poeziei „Unchiule, mi-e frică" — Consfătuire cu participarea tuturor membrilor unui colectiv — Fiul văduvei cărbunarului Munk din basmul „Inimă rece" de W. Hauff. 14) Terminație latină — În plen — Salut... final — Compozitor român, autorul suitei „Impresii din copilărie" — Intreprindere regională de transporturi auto. 15) „Ruda" lui... Ibsen — A cunoaşte — Autorul operei „Neamul Şoimăreştilor" — Intovărăşit. 16) Tatăl legendar al lui Cain şi Abel — Celebru prozator şi dramaturg român, autorul schiței „Unchiul şi nepotul" — Autorul piesei „Surorile Boga".

Dumitru IACOBESCU

dialog cu cititorii

INTERPREȚI ROMÂNI LA „METROPOLITAN OPERA"

„Doresc să aflu ce cîntăreți sau dirijori români au apărut pe scena lui «Metropolitan Opera» din New York".

Ștefan TRIFAN
tehnician, com. Bărcănești, rn. Huși

Răspunde J.-V. PANDELESCU, critic muzical.

Teatrul „Metropolitan Opera" din New York și-a cucerit mai de mult un deosebit prestigiu promovînd pe scena sa cîntăreți și dirijori de prima mărime. În ceea ce privește artiștii români, se cuvine amintită prezența, înaintea celui de-al doilea război mondial, a cîntărețului Dimitrie Onofrei, care a debutat pe scena „Metropolitanului" în 1937 cîntînd în opera „Lohengrin" de Wagner. (Ulterior, un accident grav de automobil l-a pus în situația de a părăsi scena, în prezent fiind profesor de canto la Chicago.)

Dar cea mai susținută frecvență a avut-o cîntăreața Stella Roman, angajată permanent la „Metropolitan", din 1940 pînă în 1950. În acest interval ea a cîntat, printre altele, în Traviata, Tosca, Madame Butterfly, Gioconda, Cavalerul rozelor, Boema, Othello, Don Juan, Trubadurul, avînd deseori ca parteneri pe celebrii cîntăreți Deigli și Melchior. (Între 1950 și 1958 a cîntat în reprezentații la „Metropolitan", la Cincinnati, Los Angeles și în Europa, retrăgîndu-se după aceea și consacrîndu-se picturii, domeniu în care a fost distinsă cu două premii importante. În prezent se află la Los Angeles.)

Se cuvine neapărat relevată de asemenea prezența dirijorului Ionel Perlea, apreciat în primul rînd de Toscanini la „Scala", apoi la New York. Plecînd în 1949 de la „Scala", Ionel Perlea a deschis stagiunea la „Metropolitan" cu opera Tristan și Isolda de Wagner, bucurîndu-se de un succes cu totul excepțional.

În anii din urmă, la „Metropolitan" s-a făcut apreciat în primul rînd Nicolae Herlea, precum și Elena Cernei, Ion Piso. În februarie Nicolae Herlea va fi pentru cea de-a treia stagiune la „Metropolitan", iar în viitorul apropiat este programată să cînte pe scena aceluiași teatru apreciata soprană Arta Florescu.

ÎNTÎLNIRE CU CERBUL

Un cititor din Petroșeni, tovarășul Petru Belei, „mobilizat" — după propria-i mărturisire — de articolul „La o partidă de muget, în Carpați", recent apărut în revista noastră, ne scrie povestindu-ne următorul caz curios :

Pe lîngă cabana turistică de la „Cîmpul lui Neag", din apropierea izvoarelor Jiului, s-a aciuat recent un cerb bătrîn care, după unele firești ezitări, a ajuns să mănînce biscuiți din mîinile turiștilor. Ba într-o bună zi s-a încumetat chiar să urce cele cîteva trepte ale cabanei și să intre în sufragerie...

Vînătorii, ciobanii, silvicultorii și alți oameni care cutreieră pădurile, știu că nu sînt tocmai rare cazurile cînd o sălbăticiune sau alta se apropie de așezări omenești mai izolate. Acest lucru îl fac însă mai ales speciile oarecum obișnuite cu prezența omului în împărăția lor, cum ar fi căprioarele, și de obicei cînd le este frică de lupi, cînd sînt grav rănite, cînd sînt chinuite pînă la epuizare de vreo maladie etc.

Dar de cerbi care să se apropie cu încredere de om nu s-a prea auzit pînă acum ! Cel puțin nu în țara noastră, unde această adevărată fală a Carpaților este încă deplin sălbatică.

Publicăm relatarea tovarășului Belei nu numai ca pe o simplă curiozitate, ci și ca un apel adresat celor care, cunoscînd cazul, ar putea da o explicație acestei întîmplări neobișnuite.

DE CÎND A DISPĂRUT LIMBA TRACĂ?

„Citind în «Flacăra» nr. 33/1965 că limba tracă s-a pierdut încă din vremuri «foarte îndepărtate», doresc să aflu pînă cînd a fost vorbită ?"

M. NEGRU
Pitești

Răspunde prof. RADU VULPE, doctor în științe istorice, consultant științific la Institutul de arheologie al Academiei.

Procesul de dispariție a limbii trace este destul de vechi. A început în primele secole ale erei noastre, în urma întinderii stăpînirii romane asupra teritoriilor locuite de populații de origine tracă, însă nu s-a produs dintr-o dată și nici peste tot în același ritm și în același mod Pe cînd provinciile Moesia și Dacia, cuprinzînd cea mai mare parte din populațiile geto-dace de la Dunăre și din Carpați, au fost repede și profund romanizate — ca o consecință a unor colonizări masive, a instalării unor numeroase garnizoane militare și a dezvoltării unei vieți urbane și rurale de caracter prin excelență roman — provincia Tracia de la sud de Balcani, care de veacuri făcea parte din aria specifică a civilizației elenice și unde, de aceea, romanii n-au încercat niciodată să-și impună formele propriului lor mod de viață, a rămas imună față de romanism, iar elenismul, oricît de puternic, nespriinindu-se decît pe orașe, nu a putut deznaționaliza decît o parte din populația băștinașă de pe țărmuri și de la țes. Triburile trace din munți i-au rezistat. Așa se explică menținerea graiului trac meridional pînă în veacurile epocii bizantine, în vreme ce graiul geto-dac a dispărut încă din secolele III-IV e.n. În epoca lui Iustinian, în secolul al VI-lea, sînt cunoscuți numeroși militari ai armatei bizantine, proveniți din Tracia meridională, care poartă încă vechi nume trace, ca Seuthes, Ziper, Burcentius, Cutzes, Belisarios (vestitul general) etc. Dar, mai mult decît atîta, există mărturii precise că în secolele VI-VII limba tracă, numită și bessică (după tribul trac al bessilor), se vorbea curent în Balcani. Izvoarele pomenesc de călugări traci creștini care, în mănăstirile lor din diferite părți ale imperiului — unele chiar de la Iordan și de la Muntele Sinai — vorbeau și se închinau în limba bessică. La venirea slavilor la sud de Dunăre, limba tracă din Balcani era încă vorbită, ceea ce se vede și din unele numiri slave de localități traduse din tracă, de exemplu, Sredeț (actuala Sofia), care, însemnînd „de la mijloc" („de la centru") nu reprezintă decît numele antic Serdica, pe care l-a înlocuit și care în limba tracă avea același înțeles. De altfel, în această vreme a și dispărut graiul trac balcanic, prin slavizare, așa cum, cu cel puțin trei secole mai înainte, își încetase existența graiul geto-dac prin romanizare. În expunerea de pînă aici am lăsat de o parte problema limbii albaneze, a cărei origine constituie încă un obiect de discuții. Dacă teza originii sale trace se va dovedi cîndva în afară de orice îndoială, ceea ce deocamdată încă nu se întrevede, nu se va mai putea vorbi de o dispariție desăvîrșită a vechii limbi trace, ci va trebui să ținem seama și de o moștenire a ei vie, salvată pînă în zilele noastre. Pînă atunci, însă rămînem la concluzia sigură că au trecut mai bine de o mie de ani de cînd a dispărut — topindu-se în alte limbi — graiul marelui neam trac de odinioară.

CATEDRALA NOTRE-DAME DIN PARIS

„Doresc să cunosc unele lucruri mai deosebite în legătură cu catedrala Notre-Dame din Paris".

Gh. SUSAN
Timișoara

Răspunde prof. univ. N. N. CONDEESCU, de la Universitatea București.

Acest monument de seamă al artei ogivale domină de opt secole insula Cité din centrul capitalei Franței. Cînd, pe la mijlocul secolului I î.e.n., Iulius Caesar a cucerit Galia, acea insulă era centrul tribului parisiilor, care își aveau acolo un modest sanctuar, înlocuit ulterior cu un templu roman.

După convertirea galo-romanilor la creștinism, pe ruinele acestui templu au apărut două bisericuțe, devenite în curînd neîncăpătoare pentru populația în continuă creștere a orașului. Iată de ce episcopul Maurice de Sully hotărî, pe la mijlocul secolului al XII-lea, să facă apel la populația Parisului pentru construirea pe acel loc a unei mari catedrale demne de reședința regilor Capețieni. Era tocmai perioada cînd stilul ogival, denumit mai tîrziu în mod impropriu gotic, începea să se substituie celui roman. Bolta în formă de arc ascuțit permitea o înălțare considerabilă a zidurilor susținute, la exterior, de puternice contraforturi. Temeliile i-au fost așezate în 1163. Cînd absida și altarul au fost înălțate (1182), lăcașul a fost consacrat și predat cultului. Lucrările au continuat însă pînă spre sfîrșitul secolului următor cînd ele se încheie o dată cu ultima lovitură de daltă la splendida ornamentație a portalului dinspre sud — operă a lui Jean de Chelles, singurul artist al cărui nume s-a păstrat dintre cele ale atîtor constructori și sculptori ai renumitei catedrale. De atunci, Notre-Dame din Paris n-a încetat să fie unul din marile centre ale vieții religioase franceze și, subsidiar, ale celei politice.

Sub Ludovic al XIV-lea (secolul al XVII-lea), Notre-Dame devine catedrală de arhiepiscopie. Interiorul i-a răsunat de numeroasele Te-Deum-uri ordonate de acel rege pentru a-i slăvi izbînzile militare. În timpul revoluției burgheze din 1789-1799 ea suferă unele deteriorări și totodată este transformată în mod trecător în templu al cultului oficial „teofilantropic", formă a deismului atît de scump burgheziei franceze din secolul al XVIII-lea.

Deoarece regii Franței se încoronau în catedrala din Reims, Napoleon I și-a propus să creeze o altă tradiție a acestui act solemn, scop pentru care a fost aleasă Notre-Dame din Paris. Pictorul David a imortalizat acest eveniment într-o pînză celebră.

Nu mult după ce Victor Hugo făcuse din Notre-Dame centrul romanului istoric cu acest titlu (1831), începe restaurarea monumentului după planurile arhitectului Lassus, îmbunătățite și executate de Viollet-le-Duc. Lucrările au durat nouăsprezece ani (1845-1864).

Acum doi ani (1963), serbări impresionante au comemorat opt sute de ani de la punerea pietrei fundamentale a acestei catedrale, giuvaer al artei medievale, rămasă una din podoabele Parisului.

POȘTA NOASTRĂ

ELENA BOGDAN, CRAIOVA. Comunicați dorința dv. direct emisiunii „Teatru la microfon", scriind pe adresa Comitetului de Radio și Televiziune din str. Nuferilor nr. 62.

MIRCEA MATEI. BUCUREȘTI. Nici un fel de cursuri organizate de casele de cultură nu au ca scop final eliberarea unei diplome care să acorde drepturi posesorului ei. În ce privește artista Sara Montiel, am căutat în publicațiile cinematografice de prestigiu date asupra biografiei și activității ei profesionale, dar — cu regret trebuie să v-o spunem — nu am găsit. Și lucrul este foarte explicabil : Sara Montiel nu este socotită nici pe departe o artistă de prima mînă. Numai pe bulevardele bucureștene a ajuns ea vedetă. Și dacă ați socotit-o artista dv. preferată, vă dorim să vă mai verificați preferințele.

VICTOR PĂDURARU, DOROHOI. Adresați-vă secretariatului Institutului de artă teatrală și cinematografică „I. L. Caragiale" (București, raionul V. I. Lenin, bd. Schitu Măgureanu nr. 1) și vi se va comunica tot ce este necesar să cunoască un viitor candidat la examenul de admitere. Ni se pare însă că vă cam grăbiți : deocamdată pregătiți-vă bine pentru absolvirea ultimei clase de liceu și luarea examenului de maturitate !

LIVIU CIOBANU, DEVA. Același răspuns de mai sus : adresați-vă secretariatului institutului. Adresa — cînd vă va veni rîndul.

NELU STANCIU, BACĂU. Sînteți de părere că televiziunea a greșit luînd hotărîrea să nu mai transmită simultan aspecte de la diferite competiții fotbalistice. Personal nu sînt de aceeași părere cu dv., întrucît practica a dovedit că, urmărind mai multe meciuri în același timp, nu urmărești bine nici unul ; în plus, cum nimeni nu poate prevedea în ce moment al partidei se va petrece o fază mai interesantă și, mai ales, cînd se vor marca mult așteptatele goluri — tocmai trecerea de la o transmisie la alta îi văduvește pe telespectatori de părțile cele mai pasionante ale spectacolului fotbalistic. Dar asta nefiind și părerea dv., e bine să vă susțineți punctul de vedere printr-o scrisoare adresată direct Studioului de televiziune.

ION DINU, BUCUREȘTI. Nu intenționăm să publicăm rubrici de prestidigitație, iluzionism etc.

G. STANCU, BUCUREȘTI. Nu am aflat nimic despre arborele pe care cresc lalele. Dar — cine știe ! — prin munca unor horticultori foarte pricepuți poate că e posibil și așa ceva ! Propunerile dv. ni se par interesante și le-am notat, urmînd să ținem seama de ele cînd vom discuta înnoirile pe care le vom aduce revistei în anul 1966

MIHNEA OPREA, BUCUREȘTI. Sirenele din mitologia greco-romană, ca și zînele din basmele noastre (ca și Lorelei din poezia lui Heine) sînt ființe fabuloase, create de fantezia marelui creator de literatură care este poporul, intrate apoi și în patrimoniul literaturii culte din toate epocile.

V. SILVIAN

CITITORI,

Ce v-a plăcut mai mult sau ce vi s-a părut mai interesant în revista noastră în anul ce se încheie ?

Ce ați dori să citiți în paginile „Flacării" în noul an ?

Ce rubrici noi v-ar interesa ?

Dorind să aducem în continuare îmbunătățiri conținutului și prezentării revistei noastre, vă rugăm să ne trimiteți răspunsurile, conținînd aprecierile și sugestiile dv., pînă la data de 5 decembrie a. c.

LYON-GRENOBLE

(Urmare din pag. 13)

și indiene, fluvii europene și africane suferă aici amenajări de teren și sînt înzestrate cu construcții hidroenergetice bazate pe cele mai ingenioase soluții. Neyerpic execută comenzi în orice parte a lumii și lucrează cu aparatajul cel mai modern.

În timp ce în această hală curge fără întrerupere un întreg rîu, într-o altă clădire, zece mașini electronice fac să curgă un fluviu de benzi de hîrtie cu cele mai complicate calcule. Acum am înțeles de ce experimentarea mareelor se face aici, la peste 600 km de țărmul Atlanticului.

Pentru omul de pe stradă preocuparea cea mai importantă o constituie însă pregătirile pentru Olimpiada de iarnă din 1967, ce se va desfășura în Grenoble și împrejurimi. Amenajările și construcțiile sînt în toi, fondurile se obțin greu, dar pînă la urmă prestigiul regiunii primează. Așadar, mîine în zori spre Chamrousse, una din stațiunile ce vor fi rezervate Jocurilor Olimpice.

Ziua e însorită, șoseaua e admirabilă și valea rîului Sonnant e bogată în păduri verzi și răcoroase. De la Uriage, stațiune cu ape termale descoperite încă de romani, urc la Recoin și de acolo, după două ore, cobor la telefericul din Chamrousse, la o înălțime de 1 800 m. Jur împrejur clădiri noi, hoteluri elegante de o construcție foarte originală, în culori vii ce se încadrează cromatic albului orbitor al zăpezii și verdelui aprins al pădurilor de brazi. Soarele e strălucitor și zăpada pufoasă. Un teleferic elegant, cu cabine roșii, urcă pînă la 2 252 m, de unde poți vedea valea Romanche, masivele Chartreuse și Vercors. Pîrtiile sînt lungi și fără obstacole, potrivite se pare pentru concursurile de schi. Grenobleziii pot fi mîndri de frumusețea regiunii și a stațiunilor ei de odihnă și sport.

În cursul după-amiezii am avut o întîlnire cu prof. Gzell, directorul Institutului de fonetică, specializat în studierea și aplicarea metodelor audiovizuale în învățarea limbii franceze, care a vizitat și țara noastră. M-a primit cu afecțiune și mi-a vorbit cu plăcere despre activitatea institutului. Studenții sînt cu toții străini : africani, japonezi, suedezi, germani. Aparatura de care dispune institutul e modernă. Metoda e foarte ingenioasă și eficace, iar rezultatele ei sînt evidente la acești tineri care au început studiul abia de trei luni, dar am avut impresia că însușirea lexicului se face în detrimentul gramaticii și a ortografiei. E adevărat — a recunoscut profesorul — dar nu uitați că scopul acestor cursuri intensive este de a face din tinerii sosiți în Franța fără nici un fel de cunoștințe de limbă franceză, studenți capabili să asiste la cursuri de la începutul anului școlar. Lacunele la care v-ați referit pot fi recuperate pe parcurs, principalul e însă că studenții străini nu mai pierd un întreg an, ca în trecut.

După ce am vizitat și noua Facultate de științe a Universității din Grenoble, am ajuns la concluzia că — spre deosebire de alte orașe franceze de provincie, aflate într-o stare de stagnare — Grenoble, oraș pe care mi-l închipuiam preocupat doar de propaganda turistică, se află în plină expansiune economică, contribuind la echiparea științifică și industrială a Franței la nivelul cerințelor deceniului șapte al secolului nostru.

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze : Filip Eugen, miner, Vulcan, căsuța poștală 21, reg. Hunedoara : ilustrate ; Mihai Florea, I.C H. Corbeni, bl. 15, sp. 2, m. Curtea de Argeș : sport, ilustrate ; Elena Tăroiu, elevă, Constanța, str Ion Roată 72 : ilustrate ; Dumitru Bușa, muncitor, Reșița, bl „23 August", et. II, ap. 205 : ilustrate : Dorica Anton, muncitoare, Suceava, cartierul Burdujeni, str. Unirii 4 : cinema, ilustrate ; Fevronia Costache, metodistă, Biblioteca raională Aiud, reg. Cluj : artă, ilustrate ; Anton Mihai, Școala profesională, Iași, str. 13 Decembrie 17 : ilustrate ; Ion Lazăr, Marin Ștefan și Ilie Bălăceanu, muncitori, Reșița, bl. „23 August" ap. 107 : ilustrate ; Lidia Ștefănescu, elevă, Buzău, str. Ciochinescu 21 : ilustrate ; Monica Vladu, elevă, București, șoseaua Olteniței 348, m. N. Bălcescu : literatură, cinema, ilustrate ; Liliana Cazacu, elevă, com. Bujor, reg. Galați : teme diverse ; Mioara Rusca, elevă, Rm. Sărat, str. Ștefan cel Mare 14 : cinema, ilustrate ; Marilena Cosmescu, elevă, Pitești, bulevardul Republicii Socialiste România nr. 16 : ilustrate ; Viky Enculescu, tehnician, Hunedoara, bd Corvin 11, bl C.H. 1, ap. 94, et. 9 : teme diverse, ilustrate ; Florica Constantin, București, str. Castorului 38, m. 23 August : ilustrate ; Vtorica Silaghy, asistentă farmacie, Satu-Mare, str. Fabricii 50 : ilustrate ; Viorica Lipovan, elevă, Sînnicolaul Mare, str. S. Bărnuțiu 38 : ilustrate ; Liviu Mitache, elev, liceul din Măcin · ilustrate ; Maria Anghel, studentă, Tg. Mureș, str. T Vladimirescu 107 : literatură, cinema, ilustrate ; Olga Medelete, Școala tehnică de proiectanți Craiova 1, str. Bucovăț 111 : ilustrate ; Vasile Paniu, lăcătuș, Constanța, str. Panait Mosoiu 16 : ilustrate ; Alex. Ciobotaru, tehnician, Cîmpina, căsuța poștală 25 : ilustrate ; Cristian Grigorescu, muncitor-constructor, Cîmpina, Calea Doftanei 18 : ilustrate ; Grigore Mosea, elev, Ocna Mureșului, bl. III, sc. 1, et. I, ap. 9 : istorie, geografie, cinema ; Camelia Mateescu, Nuța Moise și Silvia Pește, eleve, Buzău, str. N Bălcescu 50 : filatelie, cinema, muzică ; Vasile Croicu, factor poștal, Tg Jiu, str Mehedinți 8 · teme diverse , Nicolae Drăguț, elev, Constanța, str. Călărași 19 istorie, sport, ilustrate , Doina Budușan, învățătoare, com. Livada, rn Gheria · ilustrate ; Ion Neagu, lăcătuș-mecanic, com Cîmpeni, rn. Mizil · literatură, ilustrate ; Tasula Toma, textilistă. Brăila, str. Ștefan Gheorghiu 19 : ilustrate ; Georgeta Diaconu, operator-chimist, Brăila, str. Victoriei 9 : teme diverse, ilustrate , Minodora Bejan, profesoară, Sanatoriul de copii Govora, rn. Rm Vîlcea · literatură, ilustrate ; Marian Evyr, desenator, Hunedoara, bl. C M. 1, ap. 90 . ilustrate ; Georgeta Drăgușin, elevă, Bălcoi, rn. Cîmpina, str Luminii 4 : ilustrate ; Nicolae Voica și Romulus Stănilă, Cîmpina, str 1 Mai 3 : sport, ilustrate ; Estera Crețu, elevă, Reșița, cartierul Lunca, str. Birzavei, bl. 5, sc. 1, ap. 10 : ilustrate ; Miu Stoica, lăcătuș-mecanic, Brăila 6, str. Mihai Bravu 29 · muzică, cinema, ilustrate ; Viorica Bîră, elevă, Galați, str. Grădina Sechet 57 : literatură ; Viorel Mirescu, elev, Pitești, str. Victoriei 24 : muzică, ilustrate ; Delia Filip, studentă, Timișoara, Complexul studențesc, bl 6 · literatură, muzică, sport ; Florica Sorescu, contabilă, Sibiu. str. Urzicenî 20, ap. 8 : cinema, ilustrate ; Nicolae Piele, elev, com Sintana, rn Chișineu-Criș, str. V. Babeș 2, reg. Crișana . ilustrate ; Elena Cristea, elevă, Brăila, str Hipodrom 176 · cinema, ilustrate ; Mircea Ionescu, student, Timișoara, Complexul studențesc 2, str. Mihai Viteazul 1 : ilustrate ; Coca Balaban, funcționară, Brăila, str Ilie pites 17 (intrarea prin Cojocari) : literatură, ilustrate , Dorina Iorgovan, elevă, Sînnicolaul Mare, str. Petre Major 1 : ilustrate ; Teodor Ursu, elev, Mediaș, str. Abatorului 11 · ilustrate , Ionel Eremia, student, București 4, str Emil Bîrlădeanu 16 teme tehnice, filatelie, ilustrate , Stela Calciu. soră medicală, Focșani. str Ceahlău 4 · teme diverse, ilustrate ; Tudorița Stoian, elevă, com. Băneasa, reg Dobrogea : ilustrate ; Elena Bălă, elevă, București 1, str General Florescu 13, rn. Tudor Vladimirescu . ilustrate , Gh Ungureanu, elev, Roman, cartierul Cordun 277 : cinema, ilustrate , Sveti Ivanovici, elev, Tg. Neamț, str. Viitorului 6 : filatelie, ilustrate , Adrian Bărlovanu, strungar, Reșița, str. G. Enescu 2, bl F, sc. 1, ap. 1 : teme diverse , Carmen Rosmeriță, elevă, Tg. Neamț, str. Fierari 7 : teatru, muzică, cinema ; Ion Scarlat, functionar. București, str Vigoni 2, bl 8, sc. E 5, et. 3, ap 143, rn. N. Bălcescu : cinema, teatru. ilustrate ; Victor Vergu. elev, Iași, str. Socola 8, sc B, et. 2, ap 2 : ilustrate ; Mircea Popa, student, Bacău, căminul studențesc, Calea Mărășești 159 : ilustrate ; Nelu Rădoi, tehnician, Tg Jiu, str 8 Mai 17 · teme diverse, ilustrate ; Pedy Janzer, strungar. Reșita, bl „23 August", camera 301 : cinema, sport, ilustrate ; Ileana Sebastian, frezor, Reșita, bl. „23 August", cam. 328 : muzică, ilustrate ; Ion Șoșu, Hunedoara, bd. Corvin, bl C M. 1, ap. 85 : teme diverse, ilustrate ; Mircea Vlădoi, Rm Vîlcea, str Lenin 357 : teme diverse, ilustrate ; Simion Munteanu, Hunedoara, str Gazometru, bl 1, ap 8 . sport, cinema, ilustrate , Netti Stănescu, soră medicală, București, str. Alecu Russo 11, rn. 1 Mai : teme diverse, ilustrate ; Cristian Argințeanu, student, Iași, str. Cuza Vodă 29 · sport, muzică, cinema ; Alex Vrînceanu, profesor, com. Bogza, rn. Rm. Sărat : teme diverse, ilustrate ; Jeana Șuicu, elevă, com. Oltenî, rn. Videle, reg București : teme diverse ; Gh Tudorache, mecanic la I.R.G U.G., București, șos. Giurgiului 309 : ilustrate, Mariana Barbu și Liliana Rogojină, eleve, București, str. Ion Neculce 15, rn. Crivița roșie , cinema, ilustrate , Jenica Pall, elevă, Galați, str Trei Ierarhi, 20-28 ; ilustrate ; Valeria Albuț, elevă, Săvinești, vila 60, ap 3, rn. Piatra-Neamț · ilustrate ; Ion Șisman, elev, Moreni str. V I. Lenin 115, rn Cîmpina : sport, ilustrate , Sandu Cucu, Hunedoara, C.M. 3, ap. 64, et. 8 (blocul Turn) : muzică, cinema, ilustrate ; Nelu Jianu, muncitor-textilist, Uzinele textile Păulești, reg. Ploiești : ilustrate ; Mioara Popescu, funcționară, Tulcea, str. 23 August 95 · ilustrate ; Edita Kelemen, elevă, Cluj, str. Decebal 12-14, ap. 21, sc. II : cinema ; Marcel Bucur, elev, Buzău, str. Alunis 3 : ilustrate , Viorica Roca, învățătoare, Piatra-Neamț, str. Ivănuș 72 : teatru, ilustrate ; C-tin Tărnăuceanu și Gh. Tănase, elevi, Școala tehnică Iași, str N. Bălcescu 15, bl. N, ap. 18, sc. B (cartierul Aurora) : ilustrate , Felicia Georgescu, București, str. Vigoni 2, bl. 8, sc. E 5, et. 3, ap. 143, rn. N. Bălcescu : cinema, ilustrate ; Titi Constantin și Gigi Cordescu, operatori-chimiști, orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, bd. Republicii, bl 1, sc. III, et. 2, ap 35 : istorie, ilustrate ; Gigi Guduleasa, macaragiu, Iași, str. Primăverii, bl 13, sc C, et 2, ap 1 · ilustrate ; C-tin Covaliu, Uzina de preparare Teliuc, rn. Hunedoara · teme diverse, ilustrate , C-tin Ionită, tehnician, București, str Polonă 4, rn 1 Mai cinema, muzică, teatru, ilustrate ; Petre Falcoș, com. Chirnogeni, reg. Dobrogea : filatelie, ilustrate

MICROFOILETON

CONVERSAȚII DE NOAPTE ȘI DE ZI

Ora două noaptea. Țipenie de om pe stradă. Într-o vitrină Aprozar, cîteva mere moțăie plictisite, căscînd îndelung.

— Nu înțeleg nimic — sparse unul tăcerea. De ce tocmai pe noi, cele mai frumoase exemplare, tipul ideal de mere, ne lasă să putrezim aici ?

— Ai dreptate. E un nonsens — răspunse un măr domnesc.

— Parcă nouă, cartofilor, nu ni se întîmplă același lucru ? Cu cît sîntem mai sănătoși, mai bine uscați, cu atît avem mai multe șanse să fim așezați frumos într-o ladă și expuși pentru tot restul vieții în spatele acestei mari ferestre. Dacă am fi moi și putrezi, am avea o soartă mai bună. Ah ! Cînd mă gîndesc ce bine mi-ar sta prăjit, pai, lîngă o friptură la grătar !...

Din magazinul de alături, din altă vitrină luxoasă, un pardesiu raglan cu nasturi de piele, intervenî în discuție :

— Stimate legume și fructe constituite într-un for alcătuit pe criterii aristocratice (împotriva cărora protestez), soarta mea e mai ciudată ca a voastră. Sînt un singuratic. Unicul exemplar. N-am cu cine să schimb o vorbă. Nu cunosc particularitățile dialectale ale colegilor mei de 700 și 800 lei. Un tînăr m-a privit astăzi cu admirație, a intrat în magazin, l-am văzut apoi scriind ceva în condica de reclamații și sugestii. De ce sînt expus tuturor comentariilor nu înțeleg. În fond, ce vină am eu dacă sînt un solitar ?

— Și eu — replică o pălărie foarte elegantă — n-o să stau niciodată pe capul nimănui, tocmai pentru că sînt frumoasă. E paradoxal, nu e așa ?

Răspunsul nu l-am auzit, dar a doua zi pe la ora 9 m-am dus la magazinul „Victoria". În vitrine, un pardesiu elegant, raglan, două trenciuri de culoare închisă, de toamnă, cu cordon și o tăietură modernă. Am alergat într-un suflet la etajul 2.

— Vă rog, un trenci ca acela expus în vitrină !

Vînzătorul mă fixă ciudat, avînd aerul că nu înțelege nimic.

— Cum adică ?

— Da, exact ca acela din vitrină. Aveți expuse două, de culori diferite.

— Ați văzut dumneavoastră așa ceva ?

Am rămas perplex. Unul din noi doi precis visează ori are halucinații.

— Veniți pînă jos, să vedeți.

— Ce să vin, tovarășe ! Știu eu ce marfă am în magazin. Nici pomeneală !

Mi-am dat seama că vînzătorul nu mai văzuse de multă vreme vitrinele magazinului. Poate că nu le-a văzut niciodată. O fi existînd un responsabil cu aranjarea vitrinelor care n-are nici o legătură cu cei de pe la raioane. Lucrează omul de unul singur. O fi luat și premiu la concursul de vitrine. Ce nu face omul ca să se evidențieze ? Că ciudatele conversații nocturne nu pot fi auzite de nimeni, e lesne de înțeles. Dar nici cele din timpul dimineții ?

Noroc că responsabilul magazinului nu este un funcționar model. Ar risca să fie pus într-o vitrină și să rămînă acolo toată viața.

C. N. CONSTANTINIU

cadran internațional

VIJELIILE DIN N.A.T.O.

„Vijeliile de toamnă în cadrul N.A.T.O.". Sub acest titlu Kurt Becker publică în ziarul vest-german „Die Welt" un articol care începe astfel : „După o lege nescrisă, toamna este anotimpul adevărurilor dure în alianța occidentală... Pînă la conferința anuală a miniștrilor de externe și a miniștrilor apărării (din țările N.A.T.O.), care vor avea loc în decembrie la Paris, se vor strînge din nou norii de furtună în jurul vechii dar nesoluționatei probleme a decalajului de forță ce există între țările atomice și cele neatomice ale alianței".

„Vijeliile" la care se referă Becker au căpătat într-adevăr un caracter periodic, reflectînd contradicțiile din cadrul N.A.T.O., dar nu au fost niciodată pînă acum atît de profunde și de complexe. În ultimii ani, Statele Unite au încercat să rezolve prin intermediul faimosului proiect al forțelor nucleare multilaterale (FNM) problema „decalajului" despre care scrie „Die Welt". Dar cuvîntul folosit nu poate ascunde esența problemei : este vorba de a împăca cerința Germaniei occidentale de a i se deschide accesul la armele nucleare, cu rezistența firească pe care o opun acestui proiect primejdios popoarele iubitoare de pace și chiar, în grade diferite, o bună parte din țările N.A.T.O. Problema s-a dovedit însă irezolvabilă. Franța a respins categoric acest proiect și nu demult, în revista pariziană „Politique Etrangère" a apărut un articol mult comentat în care se recomandă excluderea Bonn-ului și a Germaniei în ansamblu de la orice „responsabilitate atomică proprie". Presa americană a susținut că articolul exprimă vederile celor mai înalte cercuri oficiale franceze.

Dar „cazul francez" era oricum cunoscut și crease și pînă aci destulă bătaie de cap la Washington și la Bonn. Noutatea atlantică a toamnei o constituie poziția Angliei. Ministrul de externe laburist Stewart, aflat la New York cu prilejul sesiunii O.N.U., s-a pronunțat în cadrul unei conferințe de presă pentru reexaminarea proiectului american al forțelor nucleare multilaterale, ca și al celui englez al forțelor nucleare atlantice, dacă în felul acesta se va netezi calea în vederea încheierii unui acord în problema dezarmării. Declarația a stîrnit senzație, pentru că Stewart a spus nu numai „reexaminare", dar s-a referit și la posibilitatea abandonării menționatelor proiecte.

La Bonn declarația lui Stewart a stîrnit neliniște și o cerere imediată de explicații adresată Londrei. Corespondentul din Bonn al agenției UPI este informat că Erhard, cu prilejul apropiatei sale vizite în S.U.A., va continua să ceară pentru R. F. Germană „o coresponsabilitate atomică înaintea oricărui acord de dezarmare".

Pe de altă parte, în ultima vreme se accentuează tendințele neutraliste în rîndurile țărilor mici din N.A.T.O. Semnificativă este, în această privință, declarația lui John Lyng, ministrul de externe al noului guvern norvegian, care a spus că există argumente foarte serioase pentru ca țara sa să părăsească N.A.T.O. în 1969.

În fața adîncirii contradicțiilor din N.A.T.O., la Washington nu există unanimitate de păreri. În cercurile influente americane se manifestă cel puțin două curente : unul se pronunță pentru înfăptuirea cu orice preț a proiectului FNM, deci pentru o satisfacție dată cercurilor Bonn-ului. Acest punct de vedere a fost exprimat nu demult de George Ball, subsecretar la Departamentul de Stat. Alt curent caută soluții de compromis și una dintre ele ar fi propunerea cu privire la crearea unui așa-zis „comitet restrîns" în cadrul N.A.T.O. care să discute despre „planificarea nucleară". Ar fi, se spune în unele cercuri din Washington „o poziție de repliere în cazul în care proiectul FNM ar fi abandonat".

„Poziția de repliere" nu a cucerit pînă acum sprijinul nimănui. Bonn-ul o consideră insuficientă față de FNM, iar Parisul o respinge ca acordînd totuși prea mult Bonn-ului.

În N.A.T.O., „vijeliile" continuă pe terenul cursei înarmărilor.

A. CERNEA

„COMOARA" DE LA PREDAPPIO

Poliția secretă engleză este aceea care ar fi furnizat ziarului **Daily Telegraph** informația referitoare la comoara de la Predappio, și care a stîrnit astfel o mare agitație în Italia și nu numai în Italia. Ce se află în mica localitate Predappio ? Și ce caută Scotland Yard-ul acolo ? De ce au venit aici reporteri și fotografi de la toate marile ziare și reviste din Europa occidentală și din America ? De ce au fost căutați și intervievați zeci de martori ai evenimentelor petrecute la Milano și în alte localități din apropierea frontierei italo-elvețiene în anii 1943 și 1944 ?

Pînă acum n-a ieșit nimic concret la iveală. Doar presupuneri. Unii pretind a ști că „lădița" îngropată la Predappio sau undeva în regiune ar conține tezaurul personal al lui Mussolini, inclusiv un „suvenir" din Etiopia, o coroană din aur masiv cu 1 000 (după alte versiuni, 2 000) de diamante. Alții spun că ar fi vorba doar de un jurnal personal al dictatorului fascist.

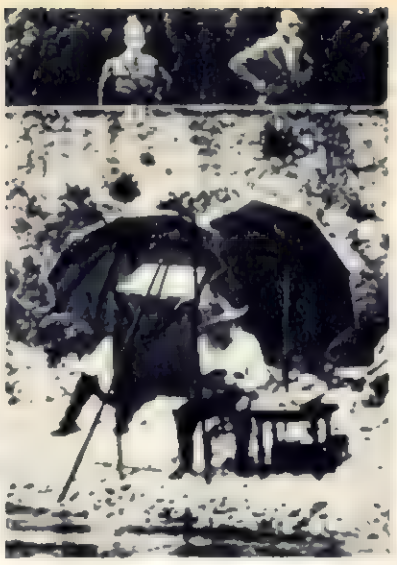

Vara lui 1959. W. Churchill a venit să-și petreacă vacanța pictînd la Gardone, una din localitățile situate în apropierea locurilor unde se știe că au fost scufundate părți din arhiva mussoliniană.

Ipoteza cu cea mai amplă circulație este aceea că Mussolini ar fi ținut să pună la păstrare documente care să-l descarce de vina participării Italiei la războiul agresiv al Axei Berlin-Roma-Tokio. Pachetul cel mai prețios pentru dictator era și cel mai puțin voluminos. Sigilat, plicul n-avea o grosime mai mare de doi centimetri și se afla permanent în buzunarul interior al tunicii dictatorului. Acesta nu s-a despărțit de prețiosul pachet de hîrtii decît în clipa în care locotenentul Otto Kisnat, însărcinat de Berlin cu supravegherea persoanei Ducelui, i-a cerut să se travestească în soldat german pentru a nu fi renoscut de partizanii italieni care controlau șoseaua pe care Mussolini și suita urmau să se retragă. Încredințîndu-i lui Kisnat plicul, dictatorul, cuprins de presimțiri sumbre, i-a recomandat să-l păstreze ca pe ochii din cap, iar dacă va fi vreodată cazul să dea publicității conținutul. Locotenentul a pus plicul în cutia de metal a propriei sale truse de bărbierit, iar după ce Mussolini a fost capturat de partizani (care l-au recunoscut în ciuda mantalei și a bonetei nemțești pe care le îmbrăcase) a îngropat totul în pămînt.

Kisnat trăiește. Este pensionar al poliției criminale vest-germane. A răspuns cu precizie și fără ezitări întrebărilor puse de ziariști, a acceptat să-i însoțească pe drumul dintre Musso și Dongo, unde s-a produs capturarea lui Mussolini.

Un singur lucru, cel mai important, nu reiese din relatarea mărturiei lui Kisnat : unde anume, în ce loc a îngropat cutia cu plicul sigilat al Ducelui. Nu-și aduce aminte ? Nu vrea să precizeze ? Sau se feresc ziariștii s-o spună ?

Cu toată publicitatea făcută în jurul ei, mărturia fostului locotenent de la „Kriminal Polizei" nu duce nici ea dincolo de domeniul legendei.

Presupunerile continuă să se înmulțească, dar rămîn totuși doar încercări de a răspunde la întrebarea : de ce ținea Mussolini atît de mult la aceste documente ? Despre ce fel de documente poate fi vorba ?

O singură ipoteză este formulată mai precis, deși bazele ei sînt la fel de vagi ca și ale celorlalte : plicul cu pricina conținea scrisori de la Churchill.

Oficial se cunoaște existența unei singure scrisori adresate de Churchill lui Mussolini, aceea pe care fostul prim-ministru, a publicat-o în Memoriile sale. Există însă un text autograf al lui Ivanoe Bonomi, fostul președinte de Consiliu al Italiei ocupate de trupele americane și engleze în 1944. În text este vorba de teama lui Churchill că Germania agresoare ar fi putut fi tentată la un moment dat să propună o pace separată pe frontul de Răsărit și de ideea lui de a preveni o asemenea posibilitate îndemnînd pe Mussolini să angajeze Italia în războiul Axei. Coroborînd această aluzie a lui Bonomi cu faptul că de cîte ori a venit, după război, să-și petreacă vacanțele în Italia, Churchill a ales ca reședințe tocmai localitățile din apropierea locurilor unde se știe că au fost scufundate părți din arhiva mussoliniană, ziaristul Giuseppe Grazzini a lansat în săptămînalul ilustrat **Epoca** versiunea corespondenței secrete dintre Mussolini și Churchill.

De fapt, fiecare din ipotezele avansate exprimă interese și scopuri încă greu de desprins din proza produsă în jurul „comorii Ducelui".

În orice caz, în timp ce presa suprasolicită curiozitatea publicului, poliția din Roma și din Milano se pregătesc pentru noi cercetări. Mijloacele cele mai moderne de detectare sînt gata să asigure italienilor întîietatea eventualei descoperiri. Împotriva Scotland-Yard-ului, de pildă.

Gabriela DOLGU

PREA MULTE FESTIVALURI ?

Festivalurile internaționale care cuprind aria aproape a tuturor artelor suportă în ultimii ani focul concentric al nemulțumirilor. Sînt aceste festivaluri prea numeroase ? Sau amenințate de conformism și mediocritate ? Și una, și alta, ba cîteodată chiar amîndouă defecțiunile trăiesc în simbioză — argumentează nemulțumiții. La adunarea generală a Federației internaționale a asociațiilor producătorilor de filme (Stockholm — octombrie 1965) s-a protestat într-un comunicat împotriva numărului prea mare de întîlniri internaționale. Argumentul : organizarea festivalurilor competitive cu filme inedite și în același timp demne de a participa la confruntări mondiale, devine pe an ce trece mai dificilă. În sprijinul acestei aserțiuni au fost invocate rațiuni financiare. Producătorii de filme au cerut la Stockholm ori limitarea festivalurilor, ori suprimarea unora dintre ele, ori specializarea lor. Au fost și glasuri care au precizat că numărul acestor confruntări să fie de patru, după zone geografice : în Asia, America de Sud, Europa orientală și Europa occidentală. Această propunere va fi însă extrem de greu acceptabilă, fie chiar numai ținînd seama de dreptul oricărei cinematografii naționale — drept inalienabil — de a organiza un atare festival.

Atacurile de acest gen nu se limitează numai la sfera filmului. Unii cronicari ai publicațiilor occidentale și-au exprimat nemulțumirea față de cel de-al XXVIII-lea Festival internațional de muzică contemporană de la Veneția. În 173 de ani de tradiție muzicală, aici, la Veneția, au cunoscut laurii succesului sau otrava decepției Cimarosa, Rossini, Bellini, Verdi etc. Cei mai mari compozitori ai secolului nostru au poposit în orașul de pe lagună să-și prezinte opere care au rămas celebre : Stravinski, Prokofiev, Britten, Nono etc. „...De cîțiva ani Veneția nu mai este culmea unde cei mari veneau, înainte de război, să caute consacrarea" — e de părere cronicarul săptămînalului „Le Nouvel Observateur". Cauza să fie acea confuzie de valori, iritația pe care o manifestă fervenții neoclasicismului împotriva experimentelor și căutărilor moderne — cum scrie M. Fleuret — sau jena financiară, subțirimea subvențiilor care se acordă pentru organizarea festivalului, așa cum se poate citi printre rînduri ?

Bienala de la Veneția, inițiată în 1895, a fost de asemenea prima întîlnire internațională în care pictura și sculptura au părăsit saloanele naționale și au pășit pe arena confruntărilor internaționale. După cel de-al doilea război mondial moda bienalelor a proliferat, diverse orașe făcînd oficiul de gazdă : Tokio, Alexandria, Teheran etc. În 1955 ia ființă Bienala de la Sao Paolo (Brazilia) a doua ca importanță, pentru artele plastice, după Veneția. Diverse premii — Guggenheim, Carnegie — sînt și ele de fapt confruntări internaționale. Dar nu vom cunoaște mare lucru despre arta mondială dacă ne vom mulțumi numai cu bienale, e de părere Michel Ragon de la săptămînalul parizian „Arts". Selecționările se fac mai ales în funcție de premii și în ultima vreme există tendința să se consacre nu talente ci... mode. Veneția : pop art-ul (Rauschenberg), Sao Paolo : op art-ul (Vasarely).

Oricîte nemulțumiri ar stîrni numărul sau tendințele care animă confruntările internaționale în domeniul artei, aceste confruntări rămîn utile și, ca niște sensibile seismografe, înregistrează căutări care nu pot fi ignorate, chiar dacă desuetudinea își va așterne praful peste multe lucrări.

I. CORIBAN

ZECI DE MII DE ADMIRATORI

Ansamblul folcloric „Periniță" a cucerit, cu prilejul recentului turneu de aproape șapte săptămîni în Brazilia, admirația a zeci de mii de admiratori. Directorul ansamblului, compozitorul Nicolae Patrichi, ne-a vorbit despre entuziasmul cu care spectatorii au întîmpinat pretutindeni pe artiștii români, despre succesul deosebit al întregului program și în special al „Ciocîrliei" sau al dansului „Călușul". Peste reprezentațiile planificate, organizatorii au fost nevoiți, la insistențele publicului, să programeze noi spectacole pe terenurile de sport care aveau o capacitate mai mare. Așa s-a întîmplat și la Santos, orașul lui Pele, unde municipalitatea a acordat ansamblului un frumos trofeu. Vizitîndu-i la stadionul din Santos pe membrii clubului și asistînd la un antrenament în care celebrul jucător Pele a excelat ca totdeauna, artiștii români au legat trainice prietenii cu sportivii brazilieni. Pele s-a interesat îndeaproape de fotbalul românesc, trimițînd sportivilor români cu acest prilej un călduros salut.

Cu siguranță, zecile de mii de spectatori care i-au aplaudat frenetic pe cîntăreții și dansatorii români în Brazilia nu-i vor uita ușor.

Sandu NAUMESCU

O întîlnire a ansamblului folcloric „Periniță" cu sportivii clubului Santos și un autograf al celebrului jucător Pele, acordat directorului ansamblului, compozitorul Nicolae Patrichi.

RETRACTĂRI CONGOLEZE

Trecuseră doar cîteva zile de la lovitura de teatru din Leopoldville care a pus capăt guvernării lui Chombe în Congo, cînd președintele Kasavubu, satisfăcut de rezultatul manevrelor sale, a plecat la Accra, pentru a participa la conferința la nivel înalt a Organizației Uniunii Africane (O.U.A.). Kasavubu era cu atît mai satisfăcut, cu cît [illegible] să vorbească în numele unei re-

Schingiuirea și uciderea patrioților — amuzamentul mercenarilor.

publici congoleze în situația de a ieși din izolarea sa africană, ca urmare a faptului că fusese înlăturat omul pe care majoritatea liderilor din țările Africii refuzau să-l primească în rîndurile lor, văzînd în el nu numai pe unul din principalii vinovați de asasinarea lui Lumumba, ci și pe cel ce a recurs la mercenari albi, rasiști, pentru a ajunge la putere într-o țară „neagră", cu prețul unui adevărat război împotriva compatrioților săi.

Deci nu întîmplător, în cuvîntarea rostită la Accra, Kasavubu a declarat că va renunța la mercenari, pe care i-a calificat drept o „ipotecă apăsătoare", moștenită de la secesiunea katanghezā și cel ce o pusese la cale.

Ținînd seama că problema mercenarilor din Congo a figurat adesea în diferite documente ale O.U.A., declarația lui Kasavubu s-a bucurat de o primire favorabilă la Accra. Dar nu și în propria-i țară. Președintele nu apucase încă să se întoarcă la Leopoldville, cînd noul său prim-ministru, Evariste Kimba (katanghez și el), a dezmințit printr-o declarație afirmațiile făcute de șeful statului, subliniind că guvernul său nu intenționează să dispună evacuarea trupelor de mercenari. Declarația premierului a fost întărită a doua zi prin alta, făcută de comandantul șef al armatei congoleze, generalul Mobutu, într-un interviu acordat agenției France Presse. „Nu se pune problema — a spus el — ca guvernul să se despartă de cei o mie de mercenari care servesc în rîndurile armatei naționale, cel puțin în circumstanțele actuale" (aceste „circumstanțe" fiind situația în care faimoasa armată „națională" a lui Mobutu nu poate face față, fără ajutorul mercenarilor, presiunilor crescînde ale forțelor patriotice). Mobutu a ținut de altfel să precizeze că majoritatea mercenarilor sînt intim legați de însăși structura armatei congoleze și au fost „angajați în mod oficial" de guvernul congolez. Ca exemplu a fost pomenit maiorul sud-african Purren (alb, fireță), fostul șef al aviației katangheze (pe vremea secesiunii), însărcinat acum un an, de către autoritățile din Leopoldville, să reorganizeze forțele aeriene congoleze.

Confuziei create prin aceste declarații contradictorii le-a pus capăt tot Kasavubu, curînd după întoarcerea sa de la Accra. În cadrul unei conferințe de presă — prima după patru ani — el a spus că măsurile ce se vor lua împotriva mercenarilor nu privesc pe „militarii angajați drept cadre reglate în armata națională, sub formă de asistenți tehnici". El a făcut o clară distincție între aceștia din urmă (de remarcat că ei reprezintă covîrșitoarea majoritate a mercenarilor) și cei denumiți de el „vagabonzi", care urmează să fie expulzați. „Observatorii din Leopoldville — notează corespondentul ziarului britanic **Daily Telegraph** — au considerat că această declarație, intenționat vagă, indică dorința președintelui de a menține ajutorul mercenarilor, fără să-și retracteze fățiș promisiunile că va scăpa de ei, făcute la Accra".

A. STANCIU

DOUĂ TREIMI...

Undeva, în Africa, dintr-un autocamion se descarcă saci de făină. Ca totdeauna, în asemenea ocazii o oarecare cantitate se răspîndește pe jos. Copii purtînd pocetea vizibilă a inaniției și rahitismului se reped și duc la gură pulberea albă nedevenită încă pîine. Iar un fotoreporter prezent apasă pe declanșatorul aparatului de fotografiat. Și iată întruchiparea vie și zguduitoare a foametei...

Potrivit datelor cuprinse în anuarul Organizației Națiunilor Unite pentru Agricultură și Alimentație (F.A.O.) — organism care-și va ține între 20 și 22 noiembrie conferința generală la Roma — două treimi din populația globului suferă încă din cauza foametei. Majoritatea acestei două treimi o formează sutele de milioane de locuitori ai unei întregi serii de țări în curs de dezvoltare. Cum se poate acționa pentru rezolvarea acestei serioase probleme cu implicații de ordin economic, social și politic? Desigur, nu prin asemenea paleative, cum ar fi, spre pildă, așa-numitele ajutoare. „Pe baza rezultatelor studiilor F.A.O. — arată directorul general al Organizației, dr. Sen — rezervele

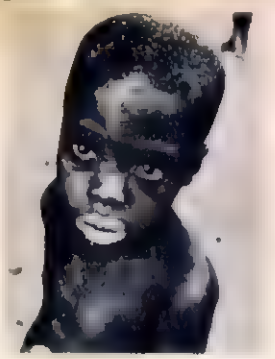

alimentare totale ale țărilor în curs de dezvoltare vor trebui să fie multiplicate de patru ori în viitorii 35 de ani, dacă se va urmări ca acestor țări să li se dea o alimentație cel puțin adecvată..."

Un program la a cărui înfăptuire trebuie să-și aducă însă aportul nu numai F.A.O...

CONCURENȚĂ NELOIALĂ

„E un domeniu în care nu poți să lucrezi decît cu cuțitul pe masă". Aceasta e opinia domnului Helmut Kindler, fostul redactor-șef al săptămînalului ilustrat vest-german „Revue", despre meseria pe care a făcut-o pînă de curînd.

În general, evenimentele par să-i dea dreptate. În 1955 apărea în R. F. Germană 13 reviste ilustrate. Era pe vremea cînd, după expresia publicației americane „Time" „între ele se desfășura un veritabil concurs permanent de strip-tease, cîștigătoare fiind considerată aceea care oferea poza celei mai dezbrăcate fräulein". Astăzi nu au mai rămas decît cinci asemenea săptămînale, celelalte pierind ca victime ale unei concurențe care nu cunoaște nici milă, nici scrupulele.

În particular, dl. Kindler nu prea este îndrituit să se plîngă. Pe timpul cînd conducea „Revue", el a recurs la mijloace nu tocmai-tocmai cavalerești. În martie anul acesta, a publicat un interviu politic extrem de interesant, care conținea revelații de-a dreptul senzaționale. Rivalii săi l-au descoperit însă unicul cusur de care suferea: era pe de-a întregul fictiv.

Cîteva luni mai tîrziu, aflînd că „Der Stern" urmează să prezinte un reportaj fotografic despre dezvoltarea intrauterină a embrionului uman, aceeași „Revue", pentru a i-o lua înainte lui „Der Stern", a recurs la o serie de trucuri și montaje, folosind un foetus conservat în alcool, pe care l-a prezentat drept viu. „Der Stern" a aflat însă cum stau lucrurile și și-a demascat necruțător confratele.

La ora aceasta, „Revue", al cărui tiraj a scăzut considerabil, apare în calitate de rudă săracă a altui săptămînal ilustrat, „Quick", al cărui patroni i-au preluat majoritatea acțiunilor. O altă revistă, „Bravo", a încetat și ea să mai ducă o existență independentă, fiind cumpărată de Axel Springer, cel mai mare magnat al presei cotidiene din R. F. Germană, care se pare că a încheiat și o convenție secretă cu „Quick".

Vestea a stîrnit panică. Metodele lui Springer de a-și lichida concurenții sînt atît de neiertătoare, încît „Time", citînd pe directorul unei publicații vest-germane scrie că „intrarea acestui dictator al cuvîntului tipărit în arena periodicelor ilustrate constituie un pericol pentru democrație".

N. AURELIU

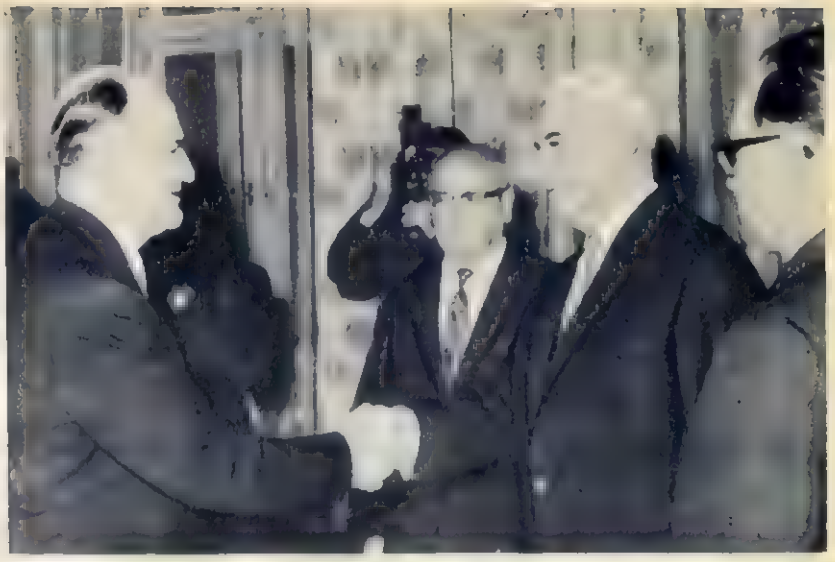

În aceste zile se află într-o vizită oficială în Austria, la invitația guvernului austriac, președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, însoțit de miniștrii afacerilor externe, Corneliu Mănescu, de ministrul comerțului exterior, Gheorghe Cioară, și alte persoane oficiale. În fotografie, aspect de la primirea, la palatul Hofburg, a președintelui Consiliului de Miniștri al țării noastre de către cancelarul Austriei, Josef Klaus.

MOTIVUL

Săptămîna aceasta în Anglia a început să se vorbească din nou despre eventualitatea unor alegeri generale. Totul a pornit de la omisiunea — mai mult decît semnificativă — a naționalizării industriei oțelului din programul prezentat de guvern la deschiderea sesiunii.

Un grup de deputați laburiști de stînga, în frunte cu Michael Foot, l-au întrebat pe premierul Wilson, în cadrul unei ședințe închise: „Cum se explică acest lucru?" Wilson a răspuns: „Cum ne vom întări poziția vom reintroduce această revendicare". Așadar s-ar părea la prima vedere că guvernul laburist nu vrea să organizeze vreo dezbatere în problema naționalizării industriei oțelului din cauză că nu are siguranța obținerii aprobării ei în condițiile unei precare majorități. Numai că aripa de stînga nu s-a declarat mulțumită cu această explicație. Oare dacă este vorba de întărirea poziției, ce altă cale există decît noi alegeri? Dacă se vor face noi alegeri, un capitol principal al programului electoral laburist nu poate să fie decît naționalizarea industriei oțelului. A o escamota acum — s-au întrebat acești deputați — nu înseamnă că în loc de întărirea pozițiilor se pregătește tocmai slăbirea lor?

Luînd cuvîntul deschis în Parlament, deputatul laburist Michael Foot a lăsat să se înțeleagă că substratul omisiunii este altul. El a citat unele relatări ale corespondentului parlamentar al ziarului „Times", în care se sugerează că omisiunea se datorește unei înțelegeri secrete de facto între conducerea laburistă și cea liberală, în cadrul căreia guvernul are asigurate în sprijinul său 9 voturi liberale în schimbul omiterii naționalizării industriei oțelului din programul său.

Michael Foot aprecia o asemenea tranzacție drept „periculoasă", întrucît votanții care susțin naționalizarea au adus în Parlament mult mai mulți deputați laburiști decît cele 9 voturi liberale obținute prin omiterea revendicării. În concluzie Foot și-a exprimat părerea că, cu cît mai repede vor avea loc alegeri generale cu atît mai bine se va ieși din impasul creat.

Corespondentul parlamentar al lui „Times" găsește în această remarcă un fel de avertisment dat premierului Wilson. Pentru că, ținînd seama de majoritatea laburistă de 2 deputați, „nu ar fi nevoie de prea mulți ca dl. Foot pentru a transforma această ambiție în realitate". Și se știe că de pe acum circa 30 de deputați se situează pe aceeași poziție.

N. LUPU

Declararea unilaterală a independenței Rhodesiei de sud — act prin care, în fapt, este legalizată dictatura minorității albe asupra populației de culoare din această țară — a stîrnit proteste în întreaga lume. Fotografie înfățișează un aspect de la demonstrația care a avut loc în fața „Casei Rhodesiei" din Londra.

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 32. Telefon 17.60.10—int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 20 lei; 6 luni — 32 lei; un an — 194 lei. Redactor artistic: Vlad MUȘATESCU. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

CARAMELELE DE CACAO, CAFEA, LAPTE, FRUCTE SÎNT DELICIOASE

MARGARINA VITAMINIZATĂ

O grăsime de origine vegetală ce înlocuieşte în foarte bune condiţiuni untul atît la prepararea prăjiturilor cît şi la diferite preparate culinare

FLACĂRA

48

Anul XIV nr. 48 (548) — 27 noiembrie 1965

- PĂDUREA... LA NOI ACASĂ
- O anchetă despre muzica ușoară
- CARNAVAL LA RIO

Intr-unul din laboratoarele fabricii „Galenica" se execută la spectrofotometru o analiză a vitaminelor liposolubile din compoziția biostimulatorilor zooveterinari.

chimie nutritivă

Sinteza colinei din gaz metan constituie una dintre cele mai recente și remarcabile realizări științifice ale Institutului „Chimigaz" din Mediaș. Autorul ei este inginerul Ion Tomescu. Colina, adăugată în hrana animalelor, s-a dovedit a fi o prețioasă substanță cu acțiune biostimulatoare, îndeosebi pentru pui de păsări și pentru purcei. Comparată cu produsele similare străine, colina românească este mai pură și — ceea ce-i foarte important, ținînd seama de destinația ei — nu are mirosul neplăcut caracteristic.

Creația cercetătorilor noștri, care a necesitat un mare volum de muncă și o deosebită perseverență, a căpătat aplicațiuni practice într-o ramură a producției noastre chimice aflată în plină tinerețe : industria de biostimulatori. Un rol mai important în realizarea biostimulatorilor românești îl au în prezent două mari unități chimice — Fabrica de antibiotice din Iași și „Galenica" de la București. Evident, punerea la punct a unei ateliere de producție, aflată în fază incipientă, nu numai în țara noastră, dar și pe plan mondial, a solicitat un efort creator, inventiv, din partea colectivelor acestor întreprinderi. La „Galenica", stabilirea tehnologiei de fabricație a biostimulatorilor a necesitat circa doi ani de tatonări și încercări. Corolarul acestor eforturi este obținerea unor produse nutritive valoroase denumite comercial „Avimin", „Pormin", „Avifort" etc., pe care fabrica bucureșteană este astăzi capabilă a le livra în mari cantități. Introduse în rațiile de hrană, noile sortimente ale fabricii „Galenica" acționează ca buni stimulatori ai activității organismului și ca substanțe fortifiante, datorită faptului că ele conțin o gamă variată de vitamine, aminoacizi, microelemente de săruri, fier, antibiotice și alte substanțe.

Utilizarea biostimulatorilor în hrana porcilor duce la obținerea unor sporuri medii cotidiene a greutății de pînă la 21 la sută față de martor. Prin adăugarea de „Avimin" în hrana puilor s-a înregistrat o creștere medie a greutății acestora de 18 la sută. Datele respective sînt suficiente în a evidenția aportul chimiei moderne la rezolvarea problemelor practice ale zootehniei. În momentul de față experiențele efectuate de chimiști și zootehniceni țintesc la realizarea unor noi preparate biostimulatoare cu o eficiență crescută pentru a contribui astfel la înfăptuirea indicațiilor cuprinse în hotărîrile recentei Plenare a C.C. al P.C.R. referitoare la introducerea pe scară largă în producție a științei agrozootehnice.

Gh. BRĂTESCU

curier

mările se nasc în munți

E o realitate a prezentului nostru socialist : mările se nasc în munți. La Bicaz și la Argeș omul a înfruntat tradiția naturii impunîndu-i altă alcătuire, după gîndul și voința lui.

De curînd, constructorii și montatorii întreprinderii de construcții hidroenergetice care construiesc un însemnat complex hidraulic menit să asigure cu apă potabilă și industrială străvechiul centru minier Bălan, la poalele masivului Hașmașul Mare, au terminat de ridicat barajul de pe Olt, cel mai de seamă obiectiv al complexului hidraulic. Barajul proaspăt înălțat va obliga apele Oltului să se adune într-un lac de acumulare al cărui volum va totaliza peste 600 000 metri cubi apă. Aceasta înseamnă asigurarea cu apă industrială necesară exploatării miniere și cu apă potabilă pentru centrul muncitoresc Bălan, aflat în continuă dezvoltare.

T. PAULIAN

vechiul conac din pribești

Pribeștii, un sat întîlnit în documente încă din vremea lui Ștefan cel Mare, adăpostește casa-conac a fostei moșii Rosetti (secolul al XVIII-lea). Așezată pe șoseaua Iași-Vaslui, clădirea constituie un interesant monument de arhitectură civilă din Moldova, care a atras de mult timp atenția specialiștilor și este vizitată de sute de turiști din regiune și din țară.

De curînd, Sfatul popular regional Iași împreună cu Direcția monumentelor istorice din cadrul C.S.C.A.S. au luat măsuri pentru restaurarea și consolidarea monumentului. După proiectul alcătuit urmează să se facă injectarea cu ciment a fisurilor din zidărie și a bolților, refacerea scării de intrare pe latura de nord a foișorului, completări de zidărie la ferestrele ale căror arcade lipsesc, refacerea tîmplăriei, a pardoselilor, a acoperișului etc., precum și a unui trotuar din lespezi de piatră în jurul clădirii. Cînd lucrările vor fi terminate, casa veche din Pribești va intra cu toate drepturile, alături de alte monumente valoroase, în circuitul turistic al țării.

I. SAFIR

noutăți artistice studențești

...dar nu în primul rînd noutăți statistice sau de repertoriu — deși și despre acestea va fi vorba — ci noutăți care vizează înnoiri în metodica activității Casei de cultură a studenților „Grigore Preoteasa" din București.

Și anume : pentru prima oară formațiile de amatori ale casei sînt dirijate tot de amatori. Astfel, studenții Nicolae Poperici (Institutul de teatru), Dan Medeleanu (Facultatea de filologie) și Bulgaru Popovici (Institutul de limbi străine) vor regiza — sub îndrumarea regizorului Tadeu Arsenie — cîteva lucrări (unele din repertoriul teatrelor noastre) : „Omul care a văzut moartea" de Victor Eftimiu, „Nu sînt Turnul Eiffel" de Ecaterina Oproiu, „Nevasta evreică" de Brecht, „Ulei" de O'Neill și „Cel mai fericit om din lume", scenarizare după o nuvelă de Albert Maltz. Tot pentru prima oară, scenografia acestor spectacole va fi semnată de studenți de la Institutul de arte plastice „N. Grigorescu", îndrumați de conducerea catedrei (prof. Brătășanu) și de Eugenia Butuc-Marinescu, scenografa casei de cultură. Încă o noutate de aceeași natură : din rîndul elevilor ultimei clase a liceelor „Gh. Lazăr" și „N. Bălcescu", viitori studenți deci, a fost recrutată încă o formație de teatru a casei de cultură, care pregătește „Nota zero la purtare" de O. Sava și V. Stoenescu. Cu alte cuvinte, azi se pregătesc artiștii amatori studenți de *mîine*. Strict informativ, comunicăm celelalte piese din repertoriul studenților : „Suflete tari" de Camil Petrescu, „Arhipelagul Lenoir" de A. Salacrou (regia Tadeu Arsenie), „Andorra" de Max Frisch și „Pulberea purpurie" de Sean O'Casey. Întrebîndu-l pe Tadeu Arsenie, regizorul formațiilor studențești, de ce nu s-a apelat în egală măsură și la gonul acurt românesc contemporan, el ne-a răspuns că nu a găsit asemenea piese care să corespundă calitativ. Ne întrebăm însă dacă răspunsul acesta înseamnă că toate căutările au fost epuizate...

Noutățile mai sus-amintite, ne-a declarat Petre Cișmigiu, activist cultural, afectează și formația de estradă. Dacă pînă acum studenților le-au fost oferite numai concerte-spectacole, noua stagiune, în afara acestora, le va oferi și un spectacol de revistă. Formațiilor de estradă existente li s-au alăturat în noua stagiune un balet modern și două noi formații orchestrale. Alături de Pompilia Stoian, Lili Bulacsi și Horia Bădău, apar nume noi : Mădălina Comșa și Traian Dumitrescu — Universitatea din București. La rîndul lui, ansamblul folcloric (conducerea coregrafică — Gheorghe Baciu, artist emerit ; conducerea muzicală — Constantin Arvinte ; dirijorul orchestrei populare — Cicerone Limberea) va prezenta, paralel cu repertoriul anului trecut, o suită de dansuri maramureșene și bănățene ; formația de dansuri a recrutat încă 36 noi dansatori.

Bazil DUNĂREANU

irigări în bărăgan

Ne-am adresat tovarășului inginer Ion Toma, vicepreședintele al Consiliului agricol regional București, rugîndu-l să împărtășească cititorilor noștri cum vede, aplicate la Bărăgan, hotărîrile recentei Plenare a C.C. al P.C.R. cu privire la acțiunea de ameliorare a terenurilor agricole și în primul rînd a irigărilor.

— În regiunea București, ca și în celelalte regiuni din sudul țării, lucrătorii din agricultură sînt prinși de cîțiva ani în lupta împotriva secetei. Avem la ora actuală unele succese. În numeroase cooperative agricole așezate în zonele cele mai secetoase s-au obținut în acest an pe terenurile irigate producții medii care depășesc de 2-3 ori pe cele de pe terenurile neirigate. Amintesc rezultatele deosebite ale cooperativei agricole din Slăvești, raionul Videle : de pe suprafața cultivată cu porumb irigat s-a obținut o producție medie de 5 100 kg la hectar. Aș aminti și faptul că toate cooperativele agricole din raionul Turnu-Măgurele care au irigat culturile de lucernă au recoltat între 80 000 și 120 000 kg masă verde la hectar.

— Există încă și o seamă de neajunsuri la unele cooperative unde rezultatele producției agricole n-au fost pe măsura posibilităților.

— Le cunosc. Unele neajunsuri în privința irigării țin de Comitetul de Stat al Apelor, altele de slaba preocupare a unor cooperative, altele — din vina noastră. Un exemplu grăitor în acest sens ni-l oferă Cooperativa agricolă din Jegălia (raionul Feteștl), unde întreaga suprafață amenajată nu a putut fi irigată din cauza neajunsurilor legate de alimentarea cu apă.

— Ce perspective există în regiunea București în legătură cu utilizarea mijloacelor proprii ale cooperativelor agricole pentru irigări ?

— Noi am făcut un studiu amănunțit și am ajuns la concluzia că prin mijloace proprii și prin folosirea surselor locale de apă în viitorii cinci ani cooperativele agricole vor putea iriga o suprafață de peste 53 000 ha.

— Pe ce suprafețe se vor întinde irigațiile în regiunea București la sfîrșitul cincinalului ?

— Pe baza indicațiilor date de partid, pînă în 1970 amenajările pentru irigații se vor extinde în regiunea București cu 210 000 ha, totalizînd peste 270 000 ha, dintre care 156 000 ha ale cooperativelor agricole.

— Irigațiile implică multe probleme, printre care și cea a calificării oamenilor care lucrează în acest sector. Ce ați întreprins în această privință ?

— Pe scurt, Consiliul agricol regional a întreprins mai multe acțiuni : instruirea specială a inginerilor agronomi din cooperativele agricole ; organizarea pe lîngă școlile de mecanizatori a unor cursuri cu o durată de două luni pentru pregătirea de mecanici motoriști care să-și însușească cunoștințele necesare pentru a lucra cu instalațiile de irigat ; școlarizarea pînă acum a unui număr de 300 de țărani cooperatori (și pînă în primăvara lui '66 a încă 400 de țărani cooperatori) ; organizarea în perioada acestei ierni a pregătirii a cel puțin 1 000 de cooperatori care vor lucra la culturile irigate ș.a.

G. MUREȘAN

anticipări editoriale (I)

În numărul viitor al revistei vom publica în continuare spicuiri din planul Editurii politice.

Horațiu STĂTESCU

Ce cărți noi vom afla în anul 1966 ? Iată întrebarea la care numeroși cititori ne-au solicitat să răspundem. Începînd cu acest număr rubrica noastră „Curier" va satisface această dorință. Mai jos publicăm răspunsurile pe care le-am primit din partea tovarășului AL. ȘIPERCO, redactor șef al Editurii politice.

— Cel de-al IX-lea Congres al P.C.R. a trasat sarcini importante pentru toate sectoarele vieții materiale și spirituale ale poporului nostru. Ca să ne referim strict la domeniul care ne interesează — activitatea editorială — am dori să ne informați ce cărți pregătește în anul 1966 Editura politică, cărți menite să ajute pe cei încadrați în învățămîntul de partid pentru studierea celor mai actuale probleme teoretice ?

— Ca și în trecut, Editura politică va continua să scoată lucrările clasicilor marxism-leninismului. În anul 1966 vor apărea 3 volume ale Operelor lui Karl Marx și F. Engels și 5 volume din Opere complete ale lui V. I. Lenin, precum și alte lucrări ale clasicilor. Pe măsura apariției lor, vor fi editate documente de partid și, în conformitate cu programul învățămîntului de partid și pe baza documentelor Congresului al IX-lea al P.C.R., manuale de socialism științific, de materialism istoric, de economie politică — capitalism și socialism — cursuri de construcție economică privind industria și agricultura, precum și manuale de învățămînt politic U.T.C.

Se vor edita un număr important de studii de filozofie cuprinzînd volumele II și III din „Teorie și metodă în științele sociale" volumele XI și XII din „Materialismul dialectic și științele naturii", „Problematica omului" de C. I. Gulian, „Creier și reflectare" de M. Steriade, „Tradiții românești în cercetarea sociologică" de O. Bădină etc., precum și lucrări de economie ca „Planificarea economiei Republicii Socialiste România" de V. Rausser, „Folosirea intensivă a resurselor țării și dezvoltarea complexului economic național", „Analiza activității gospodăriilor agricole de stat" de Bucur Șchiopu, „Critica teoriilor burgheze ale creșterii economice" de I. Anghel etc.

— Practica construcției socialiste trebuie să se bazeze pe tot ce știința a creat mai valoros în toate domeniile de activitate. Generalizarea acestei practici sîntem convinși că este, pentru Editura politică, primordială. Ce cărți veți pune deci la îndemîna cititorilor privind problemele de bază ale construcției de partid și de stat ?

— În acest domeniu deosebit de important, pe baza documentelor Congresului al IX-lea al P.C.R., vor fi editate lucrări teoretice de generalizare, precum și lucrări din experiența organelor și organizațiilor de partid, a sfaturilor populare și a deputaților. Pe lîngă lucrări ca „Stilul de muncă al organizației de partid" sau „Conducerea și munca colectivă — principiul suprem al conducerii de partid", „Educarea membrilor de partid" de V. Cazacu vor apărea și lucrări cu profil mai general ca : „Dezvoltarea statului și națiunii române în etapa actuală" sau „Dezvoltarea suprastructurii socialiste în Republica Socialistă România".

— Dar în domeniul istoriei partidului și a istoriei României ?

— Anul 1966 va fi marcat prin apariția volumului, prezentînd o deosebită importanță, „Istoriei P.C.R. (sinteză)" Vor apărea de asemeni o Culegere de documente din istoria P.C.R., „Presa muncitorească și socialistă din România" — volumul II, „Adunarea de la Blaj — mai 1848" de V. Cheresteșiu, o lucrare privind istoria U.T.C. și altele.

luna darurilor reciproce

Peste cîteva zile debutează cea mai amabilă lună a anului, decembrie. Gentileței ei nu e, firește, de natură atmosferică ci — ce să zicem așa — umană : e luna darurilor reciproce. Numai că bunăvoința și generozitatea fiecăruia dintre noi depinde de ceea ce găsim în magazine, așa că ne-am străduit să aflăm de la Ministerul Comerțului Interior cum se prefigurează această lună a cadourilor, ce surprize ne-a pregătit în acest final de an '65.

„Unitățile «Romarta» — ne anunță tov. Radu Georgescu, șeful biroului organizare al Direcției mărfuri magazine — vor oferi un număr de circa 75 articole noi : 10 modele noi de rochii și două-piese cu fir de efect, 6 modele noi de jachete și scampoloni, 6 modele de rochii de seară, 18 noi modele de raglane și pardesie, 11 modele noi de pantofi pentru femei din combinații lac, relon, piele metalizată..."

Ne oprim aici. Sînt suficiente argumente pentru a îndreptăți supratitlul dat de public marelui magazin de vizavi de cinema „Patria" : „La suspinul femeilor"...

Pentru cumpărătorii mai comozi — și poate mai puțin inventivi în materie de daruri — o informație prețioasă : 10 000 pachete cu cadouri îl așteaptă gata pregătite la magazinul „Victoria", 2 000 la „București" ; vor putea afla în ele tot ce-i interesează — de la bijuterii la jucării, de la marochinărie la parfumuri, de la cărți la portelanuri, ba chiar și unele mici surprize, pe care însă nu am primit permisiunea de a le dezvălui aici. Dacă totuși nu au fost convinși, îi sfătuim să consulte una din cele 100 000 de broșuri pliante cu „Sugestii pentru alegerea unui cadou" care vor fi răspîndite prin magazine.

Direcția textile-încălțăminte — după ce ne asigură că mărfurile au fost aduse din timp și în cantități suficiente (la unele sortimente cu 10-20% mai mult decît anul trecut) în depozite, după ce ne încunoștințează că și în alte 37 de magazine bucureștene se vor desface pachete elegante cu daruri — ne anunță noutățile „lumii" :

— 100 de modele de pălării pentru femei (avem reale emoții : cîte din acestea vor fi acceptabile ca linie, moderne ca concepție ? Experiențele anterioare ne-au făcut sceptici) ;

— 51 desene noi, fiecare în 4-5 poziții coloristice, la baticurile din mătase naturală și relon (și se pun pentru prima oară în vînzare baticuri „Ligia" din satin natural) ;

— 100 desene noi de cravate (toate într-o linie modernă, ne asigură informarea Direcției generale textile-încălțăminte) ;

— din import au fost aduse mătăsuri, fulare și basmale de cașmir, treninguri pentru copii, umbrele, batiste brodate și cu dantelă, mănuși, încălțăminte pentru femei, ceasuri, lame (4 830 000 bucăți !), servicii de masă, ceai, cafea, bijuterii ,

— notați cîteva parfumuri și ape de colonie noi, de bună calitate : Cristal, Dalia, Ada, Doremi

Firește, toate acestea sînt promisiuni ale comerțului pe care noi le luăm ca atare, le transmitem ca stare, pe deplin încrezători. Sperăm ca ele să nu ne dezamăgească prin nedelimitare. După cum sperăm ca chipul orașelor noastre, cu promisele vitrine impodobite festiv, pline de atracții și originalitate (e ora la care vitrinierii ne dau măsura talentului și gustului lor) să capete acel aer sărbătoresc cu care ne place să pășim în noul an.

S. DIMA

Mii de torțe aprinse, spărgînd ploaia înserării ; o sîrbă îndrăcită rostogolindu-se din megafoane pe întreg stadionul ; uralele nesfîrșite ale minunatului și entuziastului nostru public iubitor de sport ; purtați pe brațe, învingătorii, în frunte cu inimosul căpitan al reprezentativei, Corneliu Popa. Așa s-a încheiat neuitatul meci de fotbal România-Portugalia, consfințind o victorie de prestigiu internațional a sportului românesc.

grefa pulmonară e posibilă

Pentru prima oară în țara noastră un colectiv de medici de la Sanatoriul T.B.C. Balotești și-a propus să abordeze grefele pulmonare (pînă în prezent transplanturile organelor așa-numite nobile : rinichi, plămîni, inimă etc., nu au reușit).

Unui cîine i-a fost extirpat un plămîn și apoi i s-a replantat. După două săptămîni de la operație starea pacientului este promițătoare. Iată o experiență interesantă, prima dintr-o serie lungă de asemenea experiențe pe care și le propun cercetătorii.

„Curierul" s-a deplasat la sanatoriul de la Balotești pentru a afla amănunte.

— Noi am realizat pînă acum — ne spune dr. Stelian Ivașcu, directorul sanatoriului și conducătorul colectivului de chirurgie experimentală — două asemenea grefe pe doi cîini. Deocamdată ne interesează aspectele pur tehnice ale grefei pulmonare. Pentru prima etapă a cercetărilor noastre urmărim în ce mod și în cît timp se produce cicatrizarea, procesele anatomo-fiziologice prin care are loc refacerea sistemului nervos, în sfîrșit detaliile de îngrijire a acestor cazuri. Ceea ce am făcut este de fapt o autografă. Plămînul extirpat este replantat în aceeași ședință. Evităm astfel pentru prima etapă a cercetărilor noastre problemele de imunologie pe care le ridică transplantul de la un subiect la altul. Acesta va constitui obiect de cercetare pentru cea de-a doua etapă.

Evident, la cea de-a doua etapă nu vom trece decît după ce vom avea la activ un număr suficient de autografe. După două-trei luni de la operație cîinii aceștia vor fi reoperați extirpîndu-li-se și cel de-al doilea plămîn. Atunci vom putea vedea în ce măsură aceștia vor rezista cu plămînul celălalt deja operat. Primele semne, la două săptămîni de la operație, indică posibilitatea de refacere și reexpansiune a plămînului operat. Pacientul este viu, mănîncă și se mișcă normal.

Pentru experiențele noastre sanatoriul are un serviciu de chirurgie experimentală, cu o sală de operații, sală de reanimare pentru animalele operate, dotată cu surse de oxigen și de aspirație, și o biobază unde pacienții sînt ținuți sub observație.

La biobază l-am vizitat și noi pe Ciobănel. Se simțea într-adevăr bine și la sosirea noastră ne-a onorat, ridicîndu-se în patru labe și pozînd voioș obiectivului fotografic.

Tr. PROSAN

memento

televiziune

DUMINICĂ 28 NOIEMBRIE. De-ar fi în fiecare duminică câte un meci România-Portugalia !... Nefiind însă practic posibil, de data asta ne vom mulțumi cu un meci **Rapid-UTA**, cu formația de muzică ușoară a lui Valentiu Grigorescu, cu soliștii Grațiela Chițu și Alin Noreanu (14.00) ■ În schimb vom vedea în continuare un **Concurs european de dans modern**, transmis de la Praga. E ceva ! (17.45) ■ Ni se anunță o doua emisiune **Melodii la... premieră**. Amintirea primei emisiuni intitulate astfel ne conduce la remarca : foarte bine că sînt „în premieră" dar să fie și... melodii (20.30).

LUNI 29 NOIEMBRIE. O emisiune științifică cu tematică diversă : Radioizotopii și agricultura, Actualitate veche de 2 000 000 de ani, Enigma meteoritului Tunguz, Caleidoscop științific (20.00) ■ Larisa Golubkina și Oleg Borisov într-un film fără mari veleități : **Dați-mi condica de reclamații** (22.00).

MIERCURI 1 DECEMBRIE. **Fotbal** : Internazionale (Milano)-Dinamo. Ce-ar fi să... (14.00) ■

Marcel Anghelescu

Emisiunea de teatru a TV nu ne decepționează nici de data aceasta. Vom revedea cu plăcere Jocul de-a vacanța de Mihail Sebastian în spectacolul transmis de la Teatrul „Lucia Sturdza-Bulandra" cu Marcel Anghelescu, Gina Patrichi, Dem. Furdui, Eveline Gruia ș.a. (20.00).

JOI 2 DECEMBRIE. Dacă v-ați făcut alt program pentru această seară, contramandați-l de urgență ! Rămîneți în fața televizorului să-i vedeți pe celebrii Marlene Dietrich și Emil Jannings în celebrul **Îngerul albastru** (20.30) ■ Iubitorilor de operă li se oferă în continuare o transmisiune de la Sofia (22.00).

VINERI 3 DECEMBRIE. **Emisiune de folclor** cu Tița Ștefan, Maria Peter, Elvira Orzoi, Dumitru Constantin, sextetul „Doina", un grup de dansatori și o formație instrumentală dirijată de Nicu Stănescu (21.15) ■ În ciclul „Mari poeți ai lumii" : **Horațiu** (22.00).

SÎMBĂTĂ 4 DECEMBRIE. Din nou Praga, de data asta pentru un mare eveniment sportiv : **Campionatul mondial de gimnastică artistică** (18.30) ■ După **Teleenciclopedia** pe care nu obosim să v-o recomandăm (20.00), o nouă emisiune literară : **Microantologie TV** cu ecranizarea unei lucrări de Nicolaie Filimon : „Memoriile unui slujnicar sau Gentilomii de mahala". Bună inițiativă ! (21.00) ■ Cu **Sfîntul** (21.40) se încheie programul acestei săptămîni pline de promisiuni

cartea

■ Cu coperta de Anamaria Smighelschi și ilustrații de Mihu Vulcănescu a apărut un frumos volum de versuri ale lui Tiberiu Utan : **Carte de vise** (Editura pentru literatură).

■ O nouă carte de V. Em. Galan — **Cărțile Herodiței** (Editura tineretului), roman ce pare a lumina un nou unghi al universului scriitorului.

■ Încă un roman recomandabil ar fi cel al lui Constantin Toiu : **Moartea în pădure**, o carte prin care autorul își statornicește mai bine profilul.

■ Un eveniment editorial cam de mult așteptat îl constituie apariția, în colecția Biblioteca pentru toți (deci într-un îndrăptățit tiraj de masă) a Editurii pentru literatură, a romanului **Craii de Curtea-veche** de Mateiu I. Caragiale. Cartea este prefațată de mai vechiul editor al acestui original scriitor al nostru — acad. Perpessicius.

■ O ediție liliput în casetă a **Poeziilor** lui Eminescu la Editura tineretului.

■ Încursiunile cu care ne-a obișnuit poetul A. E. Baconsky în literatura lumii (îndeosebi în poezia contemporană de peste hotare) s-au structurat într-un nou volum de comentarii critice intitulat sugestiv **Meridiane** (cu mențiunea marginală **pagini despre literatura universală contemporană**). Editura pentru literatură.

■ O remarcabilă și operativă traducere la Editura pentru literatură universală : **Cuviniele** de Jean-Paul Sartre. Traducerea în românește aparține lui T. Dumitru. Prefața — Georgetei Horodincă. Cartea a apărut în colecția Meridiane.

■ Alte cărți din literatura universală : Selma Lagerlöf — **Minunata călătorie a lui Nils Holgersson prin Suedia** (ediție prescurtată, în românește de N. Filipovici și Dan Faur ; cuvînt înainte de Viorica Huber — Editura tineretului) ; O'Henry — **Poveste neterminată** (traducere de Al. Hulunga și I. Peltz ; cuvînt înainte de Marin Sorescu — E.L.U.) ; A. Nekrasov — **Aventurile căpitanului Belavenră** (din ruește de Claudia Pătrașcu și Ecat. Nițâ — Editura tineretului).

■ Două apariții la Editura politică : Gh. Badrus, I. Cîrje, C. Florea — **Mișcarea de eliberare națională** și Sergiu Verona — **Cambodgia, Laos, Vietnamul de sud.**

■ O carte din domeniul sportului : I. Goga și R. Vilara — **Tokio — Olimpiada recordurilor**, Editura U.C.F.S.

cinema

■ DINCOLO DE BARIERĂ. Film de Francisc Munteanu, după piesa lui G. M. Zamfirescu „Domnișoara Nastasia". De fapt, regizorul nu a păstrat din piesă decît scheletul acțiunii. Așa se face că pe ecran se apărut o domnișoară alintată și un Vulpașin a cărui forță stă mai mult în pumni. Adică ceva care nu este Geni Zamfirescu și nici altceva care măcar să-i poată sta alături. Un debut îngrijorător de inexpresiv : Anca Irina Ionescu (Domnișoara Nastasia merita altă soartă). În rest, străduinți actoricești : Ion Dichiseanu (Vulpașin), Mircea Constantinescu (Ion Sorcovă), Silviu Stănculescu (Luca), Leni Pintea (Paraschiva), Ștefan Bănică, Ana Szeles.

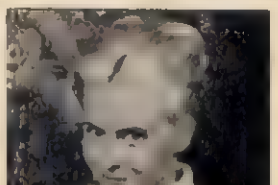

Christiana Minassoli.

■ ULTIMA VACANȚĂ. Comedie realizată în studiourile engleze după unele rețete cunoscute ale casei. Ca de obicei, umorul inteligent face ca filmul să fie primit cu plăcere. Reîntîlnire cu un mare actor : Alec Guiness (Ucigași de femei).

■ ÎNDRĂZNEȚUL PARDAILLAN a năvălit în șapte cinematografe din Capitală, lovind în dreapta și în stînga mai puțin cu spada și mai mult cu mese și butoaie, căci așa a vrut regizorul Bernard Borderie. Gérard Barray este însă cuceritor, să recunoaștem ; nu pentru că este foarte agil, ci pentru că este inteligent și își privește propriul lui erou cu o ușoară persiflare. În film, într-un rol cu totul episodic, a-pare o apreciată actriță pe care am cunoscut-o cu prilejul turneu lui T.N.P. (condus de Jean Vilar) acum cîtiva ani : Christiane Minazzoli.

■ Actori care merită să-i revedem : Peter Finch (BOCCELUTA), Jacques Tati (UNCHIUL MEU), Leslie Caron (CAMERA ÎN FORMĂ DE L), Paul Newman (DULCEA PASARE A TINEREȚII, CINEVA ACOLO SUS MĂ IUBEȘTE), Jean Marais (ONORABILUL STANISLAS, AGENT SECRET), Jean-Paul Belmondo (CARTOUCHE).

■ Recomandăm două interesante realizări ale studioului Animafilm (care merită mai multă popularizare) : SOCLUL, șapte minute de satiră violentă și amară la adresa megalomaniei, cascadă de gaguri și umor buf. Decoruri și cartoane decupate spiritual : Virgil Mocanu. Un debut realmente promițător : Marin Ionescu (scenariu și regie) ; DOUĂ CREIOANE, reîntîlnire cu regizorul Iulian Hermeneanu, de astă dată într-o animație de desene mai stilizate, mai moderne. Poate prea multă fantezie înghesuită pe centimetru patrat de peliculă.

muzica

■ La 5 decembrie se împlinesc 174 de ani de la moartea lui W. A. Mozart. Nu se știe dacă instituțiile muzicale din Capitală au hotărît să prezinte concerte comemorative, dar lectura afișelor săptămînii ne prezintă nu mai puțin de trei manifestări publice, cuprinzînd opere fundamentale ale marelui compozitor.

— Dirijorul Mircea Basarab interpretează la pupitrul corului și Orchestrei simfonice a Filarmonicii de stat „George Enescu" „Missa în do minor". Soliști : Emilia Petrescu, Milca Nistor, Valentin Teodorian și Ladislau Konya. Dirijorul corului : Vasile Pintea (27 și 28 noiembrie).

— În sala de concerte a Radioteleviziunii va avea loc (2 decembrie) o neobișnuită prezentare a operei „Don Juan" : în concert ! Realizatorul acestei temerare interpretări va fi dirijorul Ludovic Baci și Orchestra de studio a Radioteleviziunii. În rolurile principale : Ladislau Konya (Don Juan), Arta Florescu (Dona Elvira), Elisabeta Neculce-Cartiș (Dona Ana), Iolanda Mărculescu (Zerlina), Marius Rintzler (Leporello).

— Ciclul organizat de Filarmonică „Pagini de antologie din muzica universală" poposește tot asupra lui Mozart : Serenada în Re major, Concertul în Do major pentru pian și orchestră (solist Cornelia Gheorghiu) și — în primă audiție publică — opera comică „Directorul de teatru", cu cîntăreții Emilia Petrescu, Valentin Teodorian, Elena Botez, Silviu Gurău și actorii Sanda Toma, Vasilica Tastaman, Dan Nasta, Marian Hudac. Orchestra de cameră, dirijor Cornel Trăilescu. (Ateneul Republicii Socialiste România, 1 decembrie.)

■ Începînd din 5 decembrie și Radioteleviziunea difuzează ciclul integral al concertelor pentru vioară și orchestră de Mozart în interpretarea violonistului Yehudi Menuhin. Ne bucurăm pentru asemenea prețuire acordată muzicii lui Mozart, dar prevenim : la anul, aniversarea a 175 de ani ne va face și mai pretențioși.

■ Ciclul „Seri de muzică contemporană" organizat de Filarmonică în 3 decembrie la sala mică a Palatului cuprinde lucrări de Dinu Lipatti, Igor Stravinski, Aaron Copland și Olivier Messiaen. Interpretează compozitoarea Hilda Jeresa și Suzana Szoreny (pian), Mircea Opreanu (vioară), Gaston Niculescu (violă), Cătălin Ilea (violoncel), Aurelian Octav Popa (clarinet).

teatru

■ **N. Iorga, dramaturg.** S-au împlinit 25 de ani de la asasinarea de către o bandă fascistă a profesorului Nicolaie Iorga, savant de renume mondial. Reputatul istoric a avut și o bogată activitate dramaturgică. Unele din piesele sale, în ciuda unor reale valori, sînt astăzi mai puțin cunoscute. Un **biet moșneag și un doge, Catapetesma ruptă-n două, Cleopatra, Moartea lui Dante, Un domn pribeag, Cantemir bătrînul, Meșterul Manole.** Totodată, N. Iorga a creat și Teatrul Ligii Culturale. E de salutat inițiativa Teatrului Național din București de a fi prezentat piesa DOAMNA LUI IEREMIA — a cărei acțiune se petrece în secolul al XVII-lea în Moldova. Personajul principal stă alături — prin dramatismul său — de Vidra (din piesa lui Hașdeu) sau de Doamna Chiajna. Pe scenă N. Massim a realizat o frescă istorică autentică, urmărind textul cu grijă și dragostea unei reconstituiri. Protagonista : Dina Cocea, alături de Toma Dimitriu, N. Brancomir, Emil Liptac, C. Bărbulescu. Scenografia aparține pictorului A. Demian, muzica lui Doru Popovici. Un act de omagiu adus ilustrului dispărut !

■ DINCOLO DE ZARE de Eugène O'Neill — puternică dramă, de tensiuni și vibrații patetice, a fost prezentată cu curaj de Teatrul de stat din Turda. Spectacolul are acuratețe și vădește preocuparea colectivului pentru calitate artistică deși ritmul și fantezia s-ar mai fi cerut împlinite. Regia : Emeric Kraus. Interpreți notabili : Elena Gheorghiu, Simion Salcă. Scenografia : Mircea Mateaboți.

Toma Dimitriu.

■ 3 piese mici la Teatrul de păpuși din Tg. Mureș, reunite într-un singur spectacol — premieră pe țară, O RAZĂ DE SOARE de Al. T. Popescu, PLUMPLUM ȘI BALONUL și LINIȘTEA SERGENTULUI MOUSTACHE de scriitorul belgian José Géal. Regia : Ildiko Kovács.

■ 2 premiere pe țară la secția maghiară a Teatrului de stat din Oradea : COMEDIA BARBARĂ de scriitorul clujean Mohes György și CEI DOI BOLYAI de Nemeth László.

Notă. Redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în programarea spectacolelor.

discul

■ Vocea dulce a Dorinei Drăghici rămîne tot atît de plăcută și totuși mereu reînnoită ca manieră interpretativă. Are un timbru personal și, mai ales, știe să „pună în scenă" fiecare cîntec pe care-l lansează. Piesele existente pe discul EDC-598 : **Te ador, De ce nu ești ca-n prima zi, M-am obișnuit cu tine și Dragul meu cu fire de argint în păr** ne-o apropie pe cîntăreață și mai mult.

PĂDUREA...

LA NOI ACASĂ

Mecanizarea transporturilor în păduri face ca lemnul să ajungă în depozite fără pierderi. Aceste instalații ușoare, cu cablu, trebuie extinse în toate parchetele forestiere.

În proiectarea și construcția mobilei se ține cont și de prezența unor semifabricate noi. Rezultatul: mobila produsă de combinatele de industrializare a lemnului devine mai ieftină, mai frumoasă, mai durabilă.

O încercare de evaluare, fie şi aproximativă, a numărului întrebuinţărilor lemnului în industrie şi în viaţa de toate zilele este un act cu puţini sorţi de reuşită, deoarece lista produselor finite în care se transformă azi această valoroasă materie primă este, practic, nelimitată. Metamorfoza pădurilor, în cadrul circuitului industrial modern, reprezintă un proces de o importanţă economică deosebită, ale cărui implicaţii sînt numeroase. În consecinţă, problema valorificării superioare a lemnului ocupă un loc de prim rang. Întrucît în cadrul întreprinderilor Ministerului Economiei Forestiere se fac în prezent pregătiri intense pentru trecerea la îndeplinirea planului de producţie pe anul 1966, primul an al cincinalului, am considerat oportun să-i informăm pe cititorii noştri asupra felului în care se va folosi în viitor materialul lemnos exploatat în păduri, acest adevărat aur verde.

AVEM LA DISPOZIŢIE O MARE BOGĂŢIE: LEMNUL. TREBUIE SĂ-L FOLOSIM CUM SE CUVINE

Interlocutorul nostru, ing. I. Vucea, director al Direcţiei exploatare şi transporturi forestiere din cadrul M.E.F., a ţinut să precizeze că :

— Pădurile ocupă în ţara noastră o suprafaţă de aproape 6,4 milioane ha din teritoriu, revenind în medie aproape 0,34 ha pe locuitor. Masa lemnoasă pe picior reprezintă 1,1 miliarde m³, România situîndu-se în această privinţă pe locul al IV-lea în Europa după U.R.S.S., Suedia şi Finlanda. În ce priveşte productivitatea pădurilor noastre, ea este de 3,6 m³ la hectar pe an. Pentru asigurarea în continuare a creşterii acestui din urmă indice, un accent deosebit se pune pe cultivarea speciilor repede crescătoare (plopi euramericani, salcie selecţionată, brad duglas, larice, pin strob, salcîm), ceea ce va permite sporirea continuă a productivităţii pădurilor.

Pe această linie şi lemnul ce se extrage anual din pădurile ţării noastre a fost şi este valorificat din ce în ce mai bine prin reducerea pierderilor de exploatare şi transport, prin obţinerea unui procent superior de lemn de lucru din totalul masei lemnoase exploatate, prin creşterea cantitativă şi calitativă a sortimentelor industriale (ca lemn de rulaj, de gater etc.), precum şi prin folosirea cît mai completă a lemnului în combinatele de industrializare.

— Vă rugăm să ne spuneţi care sînt principalele măsuri ce vor fi aplicate în parchetele forestiere pentru micşorarea pierderilor de lemn şi valorificarea eficientă a rezervelor existente ?

— Recent a avut loc la Sighet o consfătuire a specialiştilor din cadrul Ministerului Economiei Forestiere consacrată dezbaterii problemei la care ne referim. S-a arătat cu acest prilej că organizarea raţională a procesului de exploatare impune extinderea sistemului de lucru în brigăzi complexe (retribuţia în acord global) şi aşa-numita tăiere „la rînd" a masei lemnoase. În pădurile de foioase şi în special de fag trebuie să renunţăm complet la producţia de sortimente definitive în parchete (unde experienţa de pînă acum a arătat că sînt posibile abateri de la normele tehnice prescrise) urmînd ca exploatarea să se facă în „trunchiuri şi catarge", adică arborii să fie curăţaţi doar de crengi şi coajă, sortarea propriuzisă a părţilor lemnoase, pe calităţi, să aibă loc în depozitele intermediare şi finale.

— Din ce rezultă necesitatea aplicării acestor măsuri ?

— Pînă nu demult au fost semnalate cazuri frecvente de irosire a materialului lemnos sau de depreciere al lui, din cauza modului defectuos al organizării operaţiilor de tăiere şi sortare. Prin tăierea „la rînd" se urmăreşte tocmai înlăturarea pierderilor de lemn în parchete, iar sortarea în depozitele intermediare şi finale are avantajul

Noile procedee de fabricare a uşilor pentru locuinţe duc la apariţia unor produse cu calităţi sporite. Din păcate, transportul şi depozitarea acestora se face defectuos astfel că în unele cazuri materialul lemnos, ajuns în faza de produs finit, se depreciază (în fotografie : linia tehnologică de uşi de la C.I.L.-Pipera).

◀ **Din deşeuri sau esenţe altădată socotite ca neutilizabile, plăci fibrolemnoase sau aglomerate, iar din acestea, în continuare, obiecte finite, cu calităţi sporite. Pe filiera acestui proces tehnologic se economisesc anual importante cantităţi de material lemnos.**

de a putea fi efectuată de un personal bine calificat și cu utilaje corespunzătoare. Prin aplicarea acestei din urmă măsuri se urmărește înlăturarea unor deficiențe de sortimentare care s-au manifestat în unele regiuni (Maramureș, Suceava, Ploiești) a căror urmare era încadrarea unor sorturi superioare de lemn la categorii inferioare și invers.

— *Pentru punerea în aplicare a acestor metode sînt necesare măsuri pregătitoare speciale?*

— Desigur. Transportul arborilor întregi, de exemplu, nu e posibil decît cu ajutorul unor utilaje adecvate de ridicare și transport. În prezent noi continuăm operațiile de amenajări de drumuri pentru tractoare, montăm instalații ușoare cu cablu, iar pentru scosul și apropiatul lemnului ne preocupăm de extinderea parcului de mijloace mecanizate. Datele planurilor de perspectivă arată că în 1970 vom ajunge să avem un indice de mecanizare, pe întreaga țară, de 85-90% la doborît-secționat, de 70% la încărcat și de 75% la scos-apropiat. În afară de aceasta, în viitorul cincinal se vor construi aproape 10 500 km drumuri forestiere, care vor asigura un ritm continuu și economic în aprovizionarea cu material lemnos a combinatelor și fabricilor proprii, precum și a celorlalți beneficiari interni și externi.

CĂUTĂM SOLUȚII OPTIME

Răspunde ing. I. Predescu, director tehnic adjunct la Direcția tehnică a M.E.F.

— *Ce îmbunătățiri considerați că trebuie aduse procesului tehnico-organizatoric al exploatării lemnului?*

— Lemnul brut ar trebui să facă mai puține călătorii pentru a ajunge produs finit. Vrean să spun că există regiuni în care nu s-au construit încă suficiente complexe forestiere și ca urmare lemnul exploatat trebuie transportat uneori la mari distanțe, ceea ce determină cheltuieli în plus (în regiunea Hunedoara 60% din bușteni de gater, adică circa 160 000 m³ anual, se debitează în alte regiuni). În al doilea rînd este absolut necesar să urmărim ca termenele propuse pentru intrarea în funcțiune a complexelor nou construite să fie respectate. Măsurile pe care le-am luat vor avea ca efect evitarea pe viitor a unor situații ca cea de la C.I.L.-Sighet, unde intrarea în funcțiune a fabricii de mobilă a întîrziat cu o lună, iar a fabricii de funduri și spătare pentru scaune, cu trei luni.

Pe de altă parte conducerea ministerului nostru se va ocupa mai intens decît pînă acum de creșterea gradului de mecanizare la depozitele de materie primă pentru fabricile de plăci din fibre și plăci aglomerate, care au rămas în urmă față de depozitele din fabricile de placaje și cherestea. De asemenea trebuie rezolvată cît mai curînd posibil problema cojirii mecanice a unor sortimente de materii prime și în special a buștenilor pentru derulaj. În acest sens, propunem ca Institutul de cercetări forestiere să studieze problema creării unei mașini adecvate acestui scop, întrucît cele existente pe plan mondial nu sînt satisfăcătoare.

— *Care sînt principalele preocupări ale direcției dumneavoastră la ora actuală?*

— Bineînțeles, ridicarea nivelului tehnic în toate sectoarele economiei forestiere. În domeniul cherestelei (ca urmare a faptului că în urmă cu un an au intrat în funcțiune la Pitești și Comănești fabrici-etalon) se trag acum concluziile tehnice și economice, urmînd ca o dată cu trecerea în anul 1966 să începem punerea în practică a acestor concluzii, modernizînd industria cherestelei.

În aceste fabrici am introdus tot ce a fost mai nou în domeniul tehnologiei. Sîntem deci în perioada examinării eficacității fiecărui utilaj în parte.

O altă preocupare vizează tehnologia fabricării mobilei. Vrem să facem posibilă trecerea cît mai grabnică de la tehnologia actuală de mobilă (unde întîi se execută garnituri separate cu repere nemodulate) la o tehnologie avansată cu repere normalizate și modulate astfel ca să se poată asigura o mare varietate de mobilă, cu un număr redus de repere.

— *Ce s-a realizat în acest sens?*

— Destul de puțin în raport cu cerințele. S-a proiectat o garnitură de mobilă după acest principiu, anume „Galaxia". Această garnitură (care va fi executată de către Combinatul de la Bacău) se compune din 249 de panouri grupate în 46 de repere din care se pot forma 28 elemente de mobilier.

Tot în domeniul mobilei intenționăm să specializăm anumite fabrici în semifabricate ca: picioare, rame etc., elemente masive care astăzi se execută în mare majoritate chiar în fabricile de mobilă care le utilizează.

CÎTEVA PROBLEME PRIVIND DOMENIUL CERCETĂRII FORESTIERE

La întrebarea *„Care este tematica institutului dumneavoastră privind valorificarea superioară a masei lemnoase?"* ne-a răspuns tovarășul ing. Dumitru Ivănescu, directorul Institutului de cercetări forestiere din București.

— Preocuparea centrală a institutului nostru are drept scop final creșterea procentului de lemn de lucru și folosirea cît mai rațională a masei lemnoase în scopuri industriale, inclusiv a lemnului mărunt și altor materiale — socotite pînă acum deșeuri — rezultate la exploatare. De pildă, în urma cercetărilor efectuate, crăcile constituie în prezent o materie primă valoroasă pentru obținerea plăcilor fibrolemnoase. De asemenea, cetina de brad stă la baza producerii de făină vitaminoasă, factor biostimulator în hrana animalelor.

În domeniul industrializării lemnului cercetările au urmărit valorificarea superioară a lemnului, în special al celui de fag, pentru producerea unei game largi de semifabricate superioare. S-au pus în fabricație placaje de exterior pentru cofraje, placaje pentru vagoane, lemn stratificat (folosit ca mediu electroizolant în industria textilă și la locomotivele diesel-electrice), panouri stratificate din plăci fibrolemnoase pentru platforme și autocamioane, plăci fibrolemnoase poroase, bituminate și antiseptizate, grinzi și ferme încleiate pentru construcții agrozootehnice, modele noi de mobilă, case prefabricate pentru camping, garaje etc.

Introducerea în producție a cercetărilor a contribuit la creșterea indicelui de utilizare industrială a lemnului de fag de la 46,1% în 1960, la 63,6% în 1965.

— *Considerați că aceste rezultate ale muncii de cercetare au fost aplicate suficient în producție?*

— Deși s-au obținut rezultate bune în ultimii ani, ca, de pildă, introducerea în producție a cercetărilor legate de mecanizarea exploatărilor, de construcția drumurilor forestiere etc., totuși nu ne putem declara pe deplin mulțumiți. Aplicarea cercetărilor întîrzie de multe ori din pricina documentației necomplete elaborate de cercetătorii noștri, lucru care împiedică introducerea în timp util a rezultatelor obținute în munca de cercetare. Considerăm de asemenea că acțiunea de introducere ar putea fi îmbunătățită printr-o mai strînsă colaborare cu direcțiile productive și direcțiile tehnice din cadrul ministerului nostru cu prilejul întocmirii planului tehnic de asimilare în producție. Apreciem de asemenea că ar trebui studiate posibilitățile cointeresării stimulatoare a tuturor celor ce contribuie la introducerea rezultatelor cercetărilor în producție.

LEMNUL PE ȘANTIERE

Ne adresăm tov. inginer St. Iacob de la Institutul de cercetări forestiere.

— *Care sînt aspectele mai importante ale problemei reducerii consumului de lemn pe șantiere și utilizării lui cu maximum de randament?*

— Să începem cu cofrajele. Pentru micșorarea consumului de cherestea de rășinoase la acest gen de lucrări s-a extins în ultimii ani folosirea panourilor de cofraje cu fața din placaj sau din plăci fibrolemnoase dure. Acestea au ajuns să se reutilizeze de peste 15 ori. Faptul face posibilă reducerea consumului de cherestea cu circa 85%, oferind și condiții mai bune de finisare a plăcilor turnate din beton. Astfel, costul lucrărilor de finisare, inclusiv cofrarea, este cu 30-40% mai scăzut la cofrajele executate cu noile semifabricate din lemn, comparativ cu cele din cherestea.

— *Dar în ce privește pardoselile din lemn?*

— De cîțiva ani, la unele tipuri de pardoseli pentru locuințe se aplică cu succes metoda executării stratului-suport al parchetului din rumbeton ori fibrobeton, pe care parchetul se aplică prin lipire sau se bate în cuie. Acestea prezintă însă și unele dezavantaje, printre care tehnologia greoaie care se bazează pe anumite procedee umede.

— *Din această cauză pot fi întîlnite în unele blocuri noi de locuințe pardoseli... „ondulate", care scîrțîie la fiecare pas?*

— Poate fi una din cauzele fenomenului la care vă referiți. Dar nu singura. Nerespectînd tehnologia de construcție, indiferent de tipul de pardoseală adoptat, se ajunge la deprecierea unor cantități importante de lemn valoros. Constructorii și mai ales fabricile de parchete nu trebuie să uite aceasta. Pentru a se înlătura deficiențele amintite ar fi bine să se extindă utilizarea straturilor de plăci fibrolemnoase peste care parchetul se aplică prin lipire. Acest sistem are avantajul de a elimina total cherestеaua de rășinoase folosită în sistemele mai vechi, fiind și mai eficient din punct de vedere tehnic și economic.

— *Alte noutăți din industria lemnului cu aplicații pe șantiere?*

— Tot în scopul reducerii consumului de lemn-cherestea se extinde astăzi folosirea structurilor de rezistență din prefabricate de beton-armat. S-au mai elaborat și aplicat pe șantiere, în special la lucrări de organizare (barăci), structurile de rezistență din semifabricate superioare din lemn. Consumul de cherestea scade astfel cu 30%.

PENTRU CA MOBILA SĂ DEVINĂ MAI BUNĂ, MAI FRUMOASĂ, MAI IEFTINĂ

Răspunde ing. Laurențiu Nadă, director la Direcția produse finite din Direcția generală P.F.L. a Ministerului Economiei Forestiere.

— *Ce metode aplicați pentru fo-*

(Continuare în pag. 18)

Interviuri realizate de Paul TUTUNGIU și Decebal ȚOCA
Fotografii de S. STEINER

N. IORGA
dimensiuni ce uimesc

Comemorarea a 25 de ani de la asasinarea de către legionari, într-o tristă noapte din noiembrie 1940, a lui Nicolaie Iorga, este marcată, între altele (i se joacă şi una dintre piesele de teatru), şi prin tipărirea a două volume de *Pagini alese* din scrierile sale la Editura pentru literatură, însoţite de un cuprinzător cuvînt înainte al profesorului M. Berza, directorul Institutului de studii sud-est-europene al Academiei Republicii Socialiste România, institut ale cărui tradiţii urcă pînă în vremea marelui savant. Este un prim pas în revalorificarea şi editarea critică a operei sale, început ce va deschide calea altor selecţiuni, mai ample, şi care e de aşteptat să culmineze — după studii amănunţite, adînci şi exacte, într-un spirit ştiinţific fără greş — cu o ediţie critică fundamentală a moştenirii lăsate de Iorga. În cele două volume cititorul va întîlni eseuri, fragmente memorialistice, studii, portrete etc. extrase din volumele : *O viaţă de om, aşa cum a fost, Sate şi mînăstiri,*

Drumuri şi oraşe, Oameni care au fost, Istoria literaturii româneşti, Istoria românilor şi altele, precum şi articole din presă ale marelui cărturar şi publicist. Ele răsfrîng mai ales personalitatea sa literară şi de evocator şi, numai în mică parte, activitatea lui de istoric, nemaivorbind de restul preocupărilor sale, care vor trebui oglindite în studii şi ediţii separate. Pentru că, autor al unei opere ce însumează în jurul a o mie de titluri, istoric, poet, dramaturg, orator, om politic, publicist, întemeietor şi conducător de reviste şi ziare, profesor, istoric literar, conferenţiar, memorialist, doctrinar şi polemist, critic literar, călător, editor etc., savantul Nicolaie Iorga a fost una dintre cele mai importante, complexe şi contradictorii personalităţi ale culturii timpului său, raportate nu numai la dimensiunile poporului nostru, ci şi la cele ale lumii întregi.

S-a născut în anul 1871 la Botoşani. A ajuns de tînăr, după strălucite studii liceale şi superioare, profesor al Universităţii din Bucureşti, funcţie ce şi-a păstrat-o pînă la moarte. A fost doctor honoris causa al mai multor universităţi din lume şi membru al Academiei Române de la o vîrstă relativ tînără, devenind cu timpul, ca o recunoaştere internaţională a meritelor sale, membru al unui impresionant număr de academii şi societăţi ştiinţifice străine, invitatul şi conferenţiarul de onoare al mai multor centre ştiinţifice şi culturale europene etc. Cunoştea un apreciabil număr de limbi străine, clasice şi moderne (impresionîndu-şi încă din liceu profesorii prin atari aptitudini şi prin vastitatea cunoştinţelor de cultură generală), era consultat în nenumărate chestiuni de savanţi ai timpului, vorbea curent şi ţinea cursuri în universităţile de peste hotare, scria în mai multe limbi, fonda societăţi şi institute de cultură etc., consolidîndu-şi astfel un prestigiu ce-a căpătat la un moment dat dimensiuni aproape mitologice. Iorga ajunsese în epoca lui de glorie nu un nume, ci un punct de referinţă, un moment şi un fel de simbol al culturii. Paşii minţii sale au străbătut istoria şi cultura lumii, au dezgropat epoci şi chipuri ale ei, dînd în mai toate domeniile umanismului lucrări pe lîngă care nimeni nu mai poate trece fără a le consulta. O erudiţie ce trece marginile imaginabilului, o putere de muncă neistovită o clipă, un elan constructiv şi un temperament de o mare originalitate s-au revărsat într-o operă unică, de dimensiuni ce cutremură. De aceea asasinarea lui a produs o indignare neştearsă nici astăzi, constituind totodată un semnal puternic pentru neavizaţi sau indiferenţi.

E drept, e în opera lui Iorga multă şi, am zice, inerentă pînă la un punct, eroare de informaţie de amănunt, dar mai ales de concepţie (a fost fondator şi ideolog al semănătorismului, om politic al regimului burghezo-moşieresc, avea o orientare idealistă în ce priveşte istoria şi filozofia ei etc.) ; se observă în ea, ca şi în viaţa lui, încăpăţînări şi contrarietăţi, patimi şi refuzuri ale obiectivităţii, scăpări ale memoriei, adversităţi şi îngustimi ce pot surprinde şi deruta, sînt acolo multe pagini şi fapte ce-l umbresc. Dar, în totalitate, scrisul lui Iorga înseamnă o dată peste care nu se poate trece în cultura noastră.

A publicat numeroase şi fundamentale volume de documente şi izvoare (*Documente privitoare la istoria românilor*, 5 volume, în colecţia Hurmuzaki, între 1897 şi 1913 ; *Acte şi fragmente cu privire la istoria românilor*, 31 volume, între 1901 şi 1916 etc.), monografii de oraşe, de domni, de familii, volume de istorii ale religiei, comerţului, armatei, tipăriturilor, învăţămîntului, literaturii, ale călătorilor străini, ale economiei şi ale culturii etc., etc., toate acestea nefiind simple reluări şi ghiduri ori amplificări ale altor scrieri ale sale, ci opere fundamentale, sinteze de mare cuprindere, unele exhaustive la vremea lor. A fost un mare evocator şi portretist (vezi cele 4 volume ale seriei *Oameni care au fost*), autorul celei mai mari *Istorii a românilor* (în 10 volume, apărute între 1936 şi 1939), al unei fundamentale *Istorii a Imperiului otoman (Geschichte des osmanischen Reiches*, 5 volume, 1906-1913), în care domeniu a strălucit şi celălalt mare reprezentant al istoriografiei noastre vechi, Dimitrie Cantemir, şi care lucrare (alături de altele) i-a adus lui Iorga o reputaţie mondială ; tot el este autorul unei *Istorii a literaturilor romanice în dezvoltarea şi legăturile lor* (3 volume, între 1920 şi 1925), pe care savanţii o consultă şi astăzi cu folos etc., etc. Iată numai titlurile studiilor sale istorice asupra literaturii noastre : *Istoria literaturii româneşti în veacul al XIX-lea, de la 1821 înainte* (3 volume, 1907-1909), *Istoria literaturii româneşti (Introducere sintetică*, 1929), *Istoria literaturii româneşti* tratînd materia pînă în secolul XIX (3 volume, ediţia a II-a revăzută, 1925-1933), *Istoria literaturii româneşti contemporane* (2 volume, 1934). Acestea în afară de o mare cantitate de scrieri separate pe aceeaşi temă, dar mai ales tangente ei, încît devine aproape mai lesne a indica domeniile, momentele şi figurile despre care n-a scris Iorga decît a le nota pe cele cuprinse în vasta-i operă. Numai bibliografia ei sumară ar cuprinde un tom de ample dimensiuni. Încît, cu toate erorile savantului, cu toate falsităţile din concepţia şi orientarea practică a politicianului, cu toate neglijările de fapte şi trecerile peste evidenţa realităţii ale teoreticianului literar etc., Iorga devenise, prin prodigioasa-i activitate, prin prezenţa sa peste tot, prin valoarea reală a operei sale, unanim recunoscute (chiar de adversari), o expresie a vitalităţii acestui popor.

Ucigîndu-l mişeleşte, fasciştii au dat o lovitură însăşi culturii noastre naţionale. Un cărturar de valoare universală a fost suprimat ; a rămas însă în urma lui o operă mare în care vibrează un îndemn la mai profunda cunoaştere a dimensiunii şi originalităţii istoriei şi culturii noastre, a locului ei în univers, la creaţie şi muncă neistovită, la cercetare multilaterală şi probitate ştiinţifică, o operă pe care flăcările noii noastre conştiinţe o reevaluează, indicîndu-i critic înălţimile şi adîncimile, eternităţile şi accidentele. Acestei încercări de recvaluare i se înscriu şi *Paginile alese* amintite la începutul rîndurilor de faţă. Şi de aceea, indiferent de eventualele neajunsuri, ele se cer primite cu căldură, ca un prim pas pe un drum ce se cuvine continuat cu chibzuinţă, înţelegere istorică şi bună orientare ştiinţifică pînă la capăt. Pentru că, în perspectiva unui sfert de veac de la moartea savantului, opera lui Nicolaie Iorga închide în ea rezonanţe dintre cele mai trainice.

George MUNTEAN

MICROFOILETON

A PLECAT UN TREN DIN GARĂ

Gara, în limbaj feroviar, reprezintă o intersecţie de linii, peroane, semafoare dirijate cu precizie matematică şi menite să asigure circulaţia trenului.

Dincolo de semnificaţia ei tehnică şi utilitară gara a căpătat şi o vocaţie metaforică, ţinînd seama de rolul pe care poate să-l joace în mutaţiile destinului uman. Cel puţin un sfert din producţia mondială de filme foloseşte gara ca sursă de tensiune dramatică, fie că e vorba de o aventură senzaţională ori de un banal conflict sentimental. Instalat confortabil într-un compartiment, reeditezi zbuciumul sufletesc al Anei Karenina, cu deznodămîntul lui tragic, figura concentrată a lui Jean Gabin, melancolia unui sfîrşit de vacanţă, ceasul de groază al asasinatului misterios etc., etc. De la o gară la alta ritmul metalic şi monoton al roţilor de tren te acompaniază în cele mai fantastice aventuri.

Cînd locomotiva îşi încetineşte mersul şi ajungi în gară, imaginaţia îţi este decapitată brusc, visul îţi fuge şi eşti readus la realitate constatînd că, deşi banditul mascat nu şi-a primit încă pedeapsa, ţi-e o sete cumplită. Ai vrea să bei ceva. Scoţi capul pe fereastră şi întrebi :

— Nu ştiţi cît stă trenul aici ?

— Patru minute — ţi se răspunde.

Calculezi fulgerător: „va să zică, cişmeaua e tocmai în dreptul vagonului al şaptelea. Dacă alerg în cincisprezece secunde zece metri, într-un minut fac patruzeci de metri, mai sînt deci două minute pînă îmi vine rîndul"...

Renunţi, aşteptînd gara următoare.

Nu numai că ţi-e sete, dar de data aceasta ţi-e şi foame. Undeva, în depărtare, scrie : „Restaurant". Ferestrele sînt aburite, îmbietoare. Începi din nou să calculezi. Nu sînt suficiente nici cele opt minute cît stă trenul în această gară (e mai mare). Dar te resemnezi şi-ţi reaminteşti de ultimul film în care eroul, pradă unei puternice emoţii, soarbe o halbă de bere, în timp ce broboane reci i se preling pe frunte.

De ce oare serviciile publice din gări sînt organizate parcă anume pentru cei care nu pleacă cu trenul şi nu sînt puse la dispoziţia călătorilor ? Mă întreb : cui îi este mai sete ? Celui care se plimbă agale pe peron şi poate oricînd să intre în restaurant să ceară un pahar cu borviz, ori călătorului deshidratat după trei sau patru ore de călătorie cu trenul ?

Ce-ar fi dacă atunci cînd trenul se opreşte în gări ar apărea la ferestre vînzători de limonadă, sprituri reci, saleuri calde, cornuri proaspete ?

Am cunoscut un şef de gară cu reale calităţi de scriitor care mi-a improvizat numeroase scenarii palpitante cu acţiunea în gări, la venirea şi plecarea trenurilor. I-am admirat forţa imaginativă şi l-am întrebat :

— Iartă-mă, am o idee fixă... E adevărat, poţi să scoţi două-trei filme folositoare din tot ce mi-ai povestit. Dar nu poţi să aranjezi să se vîndă limonadă sau apă rece la ferestrele vagoanelor cînd opreşte trenul ?

— În scenariile mele, oricînd — mi-a răspuns. Dar pe peron sînt neputincios. N-am nici o putere. Sînt dispoziţii, stasuri, norme. Trebuie să te adresezi la centru. Adică la conducerea căilor ferate.

Uite că mă adresez. E simplu şi civilizat. Să se poată răcori omul. Deocamdată să se rezolve asta — şi pe urmă altele. De pildă, de ce acceleratul care circulă de la Bucureşti la Craiova prin Piteşti are vagon-restaurant, iar personalul de Suceava nici măcar un bufet ? Dar asta, mai încolo. Nu toate deodată. E prea obositor. Măcar o limonadă la fereastră. Un pahar cu apă rece. Ce departe e cişmeaua !

C. N. CONSTANTINIU

ANCHETA FLACĂRII

MUZICA UȘOARĂ?

o problemă grea

O socoteală pe hîrtie, cu creionul în mînă, ne-ar face să ne încreţim frunţile: cîte cîntece ne-au dăruit compozitorii şi poeţii noştri în ultima vreme şi cîte din ele ne-au rămas la inimă? Cîte din ele nu ne dau pace, de cîte ne aducem aminte atunci cînd ne e lumea mai dragă?

S-o spunem drept: dintr-un munte de note şi rime avem în faţă un şoricel care abia de tîrăşte după el cîteva melodii frumoase şi, după cum prea bine se ştie, cu o floare nu se face primăvară. Aşa se explică faptul că de atîta amar de vreme discutăm, cînd cu foc, cînd cu stînjeneală şi plictis, „problema muzicii uşoare", căreia numai cea a fotbalului îi mai poate sta alături. La cîteva luni după încheierea celui de-al III-lea Festival de muzică uşoară românească s-au risipit şi speranţele celor mai optimişti dintre optimişti, ale acelora care cred că unui cîntec îi trebuie doar niţel timp ca să devină şlagăr. A trecut ceva vreme şi nu se poate vorbi de şlagăre, ci doar de vreo două-trei melodii bune.

Graba cu care s-a dat drumul în lume cîntecelor s-a dovedit primejdioasă. Dar nu e vorba numai de grabă.

Cîţiva autori, interpreţi şi iubitori ai muzicii uşoare şi-au spus părerile în această privinţă.

MUZICA UȘOARĂ?

o problemă grea

VASILE VESELOVSCHI : Dați-ne texte care să inspire creația compozitorilor.

VALENTIN TEODORIAN : Lupta pentru exigență să se manifeste cu aceeași vigoare și aici.

FORY ETTERLE : Oare soliștii noștri n-ar trebui să gîndească ei înșiși subiectele unor piese muzicale pe care să le realizeze împreună cu compozitorii și poeții ?.

— E lucru știut : unele melodii le cîntăm și le ascultăm cu plăcere mult timp ; altele ne trec pe lîngă ureche fără să ne spună nimic. Să fie oare moda în muzica ușoară mai capricioasă decît în alte domenii ? După părerea dv., care este secretul ce transformă un cîntec într-un șlagăr ?

VASILE VESELOVSCHI : Poate că aici, în muzica ușoară, moda își dovedește mai mult ca oriunde partea ei de efemeritate. De fapt, prin modă înțelegem aducerea unor elemente noi, mai ales în ceea ce privește ritmul, orchestrația. Dar cînd ritmurile noi devin un scop în sine, cînd încep să dea naștere unei formule-șablon stoarse pînă la saturație după care se fabrică melodiile, acestea din urmă pier sub ochii noștri. Așa s-a întîmplat cu madisonul în ultima vreme. Indiferent de modă, rezistă cîntecul cu o linie melodică sinceră, servit de o poezie de calitate. Unii dintre compozitorii noștri, în goana după modern, au păcătuit fabricînd niște cîntece bolovănoase care nu numai că nu-ți fac plăcere, dar nici nu-ți vine să le asculți.

— Bine-bine, dar la ultimul festival de la Mamaia tocmai lipsa cîntecelor mai antrenante, vioaie, s-a făcut simțită, pe cînd de celelalte, numite lirice, sentimentale, slavă Domnului, n-am dus lipsă.

— La mijloc a fost și o greșeală de selecție. Compozitorii au prezentat mai multe melodii dinamice, bune, rele, mă rog, cum au fost ; s-au preferat însă cele lirice, nu știu de ce. Am impresia că a început să se strecoare de la o vreme o falsă judecată, o greșită înțelegere a sensibilității publicului. Unii gîndesc așa : scriem melodii săltărețe pentru fetele și băieții foarte tineri, iar pentru rest, cîntece serioase, care să răscolească neapărat inimile. Așa am ajuns să avem atîtea cîntece-sirop, de un lirism dulceag care, ca orice lucru neadevărat, nu pot să impresioneze.

Unui compozitor îi trec multe melodii prin cap și pentru fiecare din ele se va găsi un textier ca să scrie cîteva rime ; dar graba de a așterne totul pe hîrtie nu dă naștere decît la hibrizi. Cred în inspirație, luată ca un punct de pornire ; mai departe, numai căutarea, munca proprie, exigentă sînt sfinte.— Personal, păstrez lucrările luni de zile în sertar, revin asupra lor, la unele renunț de tot. Rar mi s-a întîmplat să consider un cîntec gata în cîteva zile.

RADU ȘERBAN : E greu, dacă nu imposibil, să lansăm un cîntec numai pe baza unei melodii reușite ori, respectiv, numai a unui text bun. Amîndouă își împart succesul sau vina — ce-i drept, nu în părți egale. Mai înainte de a intra însă în amănunte vreau să-mi spun părerea despre o falsă problemă care se întîlnește atunci cînd e vorba de modă, de succes. Cred că ne-am convins că nu noutatea ritmului determină neapărat valoarea. Eu unul, de altfel, cred că ritmica modernă, cu vioiciunea ei deosebită, convine mai ales muzicii de dans. Nu cred însă că poți exprima niște trăiri foarte gingașe pe ritm de twist. Lirismul autentic, nu mimarea lui, a emoționat totdeauna. De aceea, în orice timp ar fi scrise, oricare ar fi moda, cîntecele numite sentimentale, dacă sînt într-adevăr bune, plac oamenilor. De altfel, după cum se observă, unele melodii de succes, pe plan internațional, din ultima vreme sînt foarte lirice ; să ne gîndim numai la cele lansate la Sanremo : „Amor, mon amour, my love", „Una lagrima sul viso" etc.

Sînt însă și compozitori care știu să îmbine ritmurile vii cu melodicitatea ; se disting în privința aceasta cei italieni, dar și mulți dintre ai noștri. Cu străduință și perseverență am fi putut valorifica pe un plan mai înalt tradiția muzicii noastre populare, spiritul acesteia, ceea ce ne-ar fi ajutat să ne formăm un stil al nostru, numai al nostru.

VALENTIN TEODORIAN : S-ar putea să pară curios ceea ce spun. Compozitorii ale căror piese devin șlagăre nu sînt obsedați de o formulă ritmică „la modă" în dauna sentimentului pe care trebuie să-l comunice un cîntec. Aproape toate piesele lor au un nucleu gîndit de la început și abia pe urmă acest nucleu este îmbrăcat în ritm, armonie și vers. Pasiunea sinceră a tineretului, dar nu numai a acestuia, pentru muzica ușoară a fost însă, din păcate, nu întreținută, ci — iertat fie-mi cuvîntul — speculată ; muzica ușoară place oricum, au crezut unii autori, deci putem scrie oricum. Nu acesta era adevărul ; muzica ușoară are foarte, foarte mulți iubitori, dar aceștia nu înghit orice. Iluziile trebuiau spulberate mai de mult. Multă vreme însă ne-am mulțumit să aruncăm tot felul de ironii (bune și ele, dar nu suficiente) la adresa textelor, în loc să se discute sincer, direct și, întorcînd lucrurile pe toate fețele, să se vadă de unde pornește răul. De altfel, după cîte am observat, nici presa de specialitate nu a acordat atenția necesară muzicii ușoare. Presa, în general, a publicat articole mai ales cu prilejul festivalurilor. Dar între un festival și altul radioul, televiziunea, diferitele concerte și spectacole ne servesc destule prilejuri de meditație. Mă întreb : de ce Uniunea compozitorilor, forurile competente dau girul lor unor piese insipide ?

Oriunde ne-am îndrepta astăzi atenția, în orice domeniu al vieții și activității noastre, observăm cu satisfacție lupta pentru exigență sporită care se dă pe toate planurile. Citesc cu interes discuțiile despre literatură, despre arta scenică, despre artă în general. Se fac, cu aceste prilejuri, schimburi de păreri eficiente. Rar aud însă ecourile vreunei discuții serioase, pasionante, despre muzica ușoară.

FORY ETTERLE : Muzica ușoară se adresează în primul rînd tineretului, iar entuziasmul acestuia, se știe, poate să acopere uneori adevărata valoare a cîntecului pe care-l aplaudă sau fredonează. De aceea s-a dat drumul unor cîntece cu prea multă ușurință, cu speranța că pînă la urmă își vor găsi un drum spre inimă. S-a dovedit o judecată greșită, ca și încrederea acelor părinți care-și lasă copiii de capul lor în nădejdea că se vor ridica și singuri pe propriile picioare. Cu toate semnele bune pe care ni le-au adus unele cîntece, mai ales la primele două festivaluri, nu se poate trece cu vederea peste inerția și comoditatea cu care ani în șir s-au întreprins variațiuni pe aceeași temă, mai ales pe cea a „declarației de dragoste" (spun declarație deoarece s-au făcut prea puține încercări de a scrie mai adîncit despre acest sentiment). Pe lumea asta nu există numai începuturi de iubire care, să zicem, se pot manifesta și prin declarații ; mai există însă și niște nuanțe, există împliniri, înțelegeri și neînțelegeri, există despărțiri și regăsiri, o întreagă dialectică. Se înțelege, preferăm teme variate și complexe ; de altfel, numai așa se poate stimula și o creație melodică inspirată. Eforturilor compozitorilor și poeților ar trebui să li se adauge și cele ale interpreților ; oare soliștii noștri n-ar trebui să gîndească ei înșiși subiectele unor piese pe care să le realizeze cu ceilalți autori ?

— Discuțiile duc, cum e și firesc, către problema care este, de atîta timp, calul cel mai bătut : textul. Din necesități metodice, cum se spune, trebuie să insistăm asupra lui separat. S-a consumat multă cerneală și ironie la adresa textelor cărora li s-a cerut mereu „să spună ceva", să nu mai fie o simplă înșiruire de cuvinte care rimează. Dv. ce înțelegeți prin acest „a spune ceva" ? Istorisirea unei mici povești de viață, cu o anume dramaturgie internă — în genul șansonetei — sau aveți în vedere și textul ce comunică un sentiment cu mijloacele poeziei lirice obișnuite ?

VASILE VESELOVSCHI : Mulți iubitori ai genului, în general, și ai șansonetei, în special, cred că textul acesteia, cu suita de întîmplări din viața de toate zilele, reprezintă idealul. Șansoneta — dusă chiar la desăvîrșire —

este totuși un gen ce cuprinde un mic număr de teme (se întîlnește cumva cu romanța noastră pe care, din păcate, o scriem și astăzi ca acum 30 de ani).

— „Muzica ușoară, pămînt al libertății totale" — spunea un tînăr cîntăreț foarte apreciat azi, Jacques Brel. Considerați că aria tematică a cîntecului este nelimitată ?

VASILE VESELOVSCHI : Chiar dacă nu e nelimitată, sfera lui e mult mai bogată decît se pare. Desigur, ar fi nelalocul lui să dezbatem mari probleme filozofice, dar nu decît „Sînt tînăr", „Cu tine", „Dorule". E și firesc : s-a mers pe linia minimei rezistențe. De ani de zile se cîntă cu încăpățînare dragostea și luna, mai bine-zis, se fac niște declarații venturianiste de amor și se cade în extaz în fața lunii. În privința aceasta, la Mamaia, după cum se știe, s-a înregistrat un adevărat record : doar vreo două cîntece din 27 s-au ferit să invoce astrul ceresc. Mă întreb : oare din cele 300 de melodii cîte s-au prezentat la concurs toate vorbeau despre același lucru ? La Uniunea compozitorilor, Uniunea scriitorilor n-a dat nimănui de gîndit situația aceasta ?

RADU ȘERBAN : Gama poate fi la fel de variată ca a altor altor genuri de artă. Putem scrie și despre șantiere, și despre dragoste, dar nu la modul denumit „în general", ci pornind de la o idee. Colegul nostru Elly Roman consideră că, uneori, melodia pe care o încadrăm în genul așa-zis ușor se poate apropia de cîntecul de mase. Nu întîmplător cîntecul cu tematică acut socială, vehement ca un protest, de genul celui cultivat de Brassens, Yves Montand sau de Marlene Dietrich ori de atît de tinerii și modernii Johnny Hallyday și Richard Anthony, a fost la fel de îndrăgit ca și cele mai bune melodii de dragoste. (E de ajuns să amintim cîntece cunoscute ca : „Cine poate să spună unde sînt florile", „Cînd soldatul pleacă la război", „M-am întrebat adesea", ori melodiile lui Bob Dylan despre negrii din Harlem.)

Totul este ca textul să aibă un fir logic, limpede, să aibă mica lui dramaturgie internă realizată cu mijloace artistice nu cu cuvintele care sînt cele mai la îndemînă. Poezia lirică propriu-zisă, după părerea mea, nu face cea mai bună casă cu muzica ușoară, în sensul că acesteia îi trebuie totuși un text anume, scris pentru muzică, pentru a-i spori puterea de comunicare, nu pentru a impresiona prin nu știu ce figuri de stil care nu sînt în deplin acord cu melodia. Noi, compozitorii, am colaborat uneori și cu poeții, dar rezultatele nu au fost cele sperate. Bunăoară, cred că melodia „Tu" a lui Veselovschi merită să fie fredonată mai mult, însă versurile lui Tiberiu Utan, deși frumoase în sine, nu sînt cele care să servească cel mai bine cîntecul.

Textierul trebuie să fie și el un om care să cunoască foarte bine secretele muzicii ușoare.

CONSTANTIN DRĂGHICI : În activitatea mea m-am oprit mai mult asupra cîntecelor lirice ; se potrivesc mai bine și cu vocea, și cu firea, și cu temperamentul meu artistic. (Nu m-am dat în lături să cînt însă și altele, mai săltărețe, atunci cînd m-au atras.) Înainte de a-mi spune părerea despre text, vreau să mai adaug cîteva cuvinte despre cîntec în sine, mai ales despre cel liric, sentimental, care pare că ne sufocă de la o vreme cu insistențele lui (s-a văzut foarte bine lucrul acesta la Mamaia '965). Se înțelege, n-o să fiu tocmai eu împotriva lirismului. Dar asistăm de la o bucată de vreme încoace la nașterea unor cîntece sentimentale chinuite, întortocheate, cu o linie melodică amplă, căutată, care parcă vrea să impresioneze cu orice preț, să concureze cu liedul sau cu aria de operetă. Nu mai vorbesc că asta pune și probleme vocale deosebite interpreților, mai ales începătorilor. De aici nu poate ieși decît un hibrid. Pe zi ce trece ne convingem că simplitatea este, într-o anume măsură, semnul frumosului, al bunului-gust ; cred că se poate aplica foarte bine și în muzica ușoară. Și acum gîndiți-vă că unei astfel de melodii pretențioase i se lipesc niște versuri pe care le știe toată lumea prea bine ca să le mai amintesc ; rezultatul nu poate fi decît un eșec, un rebut. Am citit — în cadrul unei alte anchete — un răspuns al poetului Ion Brad în care, după cîte am înțeles, se încerca să se explice greutatea meseriei de textier de muzică ușoară. Știu, nu este ușor să scrii un text valoros. E adevărat că unele colaborări cu poeții n-au dat rezultatele mult visate. Asta înseamnă oare că textul cere niște aptitudini ciudate ale căror secrete ne scapă din moment ce nici poeții cu talent recunoscut nu le dau de rost, iar cei pe care-i numim textieri nu pot să scrie altceva? Oare de ce nu s-a vorbit mai demult despre „greutatea meseriei de textier", mai înainte de a lăsa să treacă ani de zile în care s-au făcut toate variantele posibile cu cuvintele lună, cer, stele, iubire, flori etc. ? Nu cred în ideea care a început să circule — de altfel mi se pare că nu ajută cu nimic soarta muzicii noastre ușoare — aceea că poetul de meserie nu poate veni în sprijinul acestei arte atît de îndrăgite. Nu cred, pentru că există experiențe (ce-i drept, făcute nu de dragul experiențelor, ci din pasiune) într-adevăr izbutite ; mă gîndesc la minunatele versuri pe care Jacques Prévert le-a scris pentru melodiile de muzică ușoară ; „Feuilles mortes" nu lipsește din repertoriul multor cîntăreți francezi.

Nu se împotrivește nimeni să avem textieri care să scrie numai pentru muzica ușoară, dar să se îndure și poeții și să facă noi încercări, să colaboreze mai statornic, nu ocazional, cu compozitorii. Inițiative în acest sens, din partea Uniunii scriitorilor, a cenaclurilor literare cu prestigiu, ar fi binevenite.

MARGARETA PÎSLARU : Eu cred că textul trebuie să fie perfect sincronizat, dacă se poate spune așa, cu melodia ; armonia să meargă pînă la concordanța dintre fiecare frază muzicală și cuvintele ce o ilustrează. Cîntece de felul lui „Cum e oare" (muzică — Florin Bogardo, text — Mădălina Fortunescu), „Tu" (Veselovschi-Tiberiu Utan), „Chemarea mării" (G. Grigoriu-M. Block) ș.a. s-au bucurat de succes nu numai pentru melodicitatea lor deosebită, ci și datorită acelui sincron de care am amintit. Numai un astfel de cîntec dă interpretului posibilitatea să fie sincer. Textele scrise în grabă, „să meargă", ne pun în situații cu totul neplăcute.

Cum poți fi crezut cînd pe un crescendo melodic trebuie să spui o declarație plată de genul : „lîngă tine mi-aș petrece viața toată" ? Lucrurile stau la fel și cu traducerile unor cîntece străine. Multe sînt făcute de mîntuială. Am observat că numeroși tineri preferă ca aceste cîntece să aibă versurile traduse în românește (de aceea am și încercat, atît cît mă pricep, să-mi traduc singură unele piese ce-mi sînt dragi ca : „Sînt prea tînără pentru a te iubi", „Tinerii"). Este o treabă la care ar trebui să se gîndească mai insistent cei care scriu textele.

★

Continuarea anchetei noastre, într-unul din numerele viitoare, va fi consacrată problemelor de interpretare a muzicii ușoare și felului cum sînt educați tinerii soliști.

Anchetă realizată de Magda MIHĂILESCU și Vasile POPA
Fotografii de Elena GHERA

MARGARETA PÎSLARU : Uneori sîntem puși în situații cu totul neplăcute : acelea de a spune pe muzică niște fraze în care nu credem.

SERGIU CIOIU : De ani de zile se cîntă cu încăpățînare dragostea și luna.

CONSTANTIN DRĂGHICI : Abia acum se descoperă greutatea meseriei de textier ?

CARNAVAL

ULUITOARE RĂBUFNIRE A SETEI DE BUCURIE

Pămînt al culorilor violente, al contradicţiilor izbitoare, al coexistenţei unor rămăşiţe ale trecutului îndepărtat cu prezentul şi uneori cu întrupări embrionare ale viitorului, al polarizării extreme a bogăţiei şi mizeriei, America Latină este un pămînt în care setea de viaţă şi de fericire, dorinţa de veselie şi de bucurie răbufnesc frenetic, spărgînd coaja zilelor umile şi cenuşii şi lăsînd să se înalţe liberi şi multicolori spre cer fluturii unor zile de sărbătoare menite să facă uitate toate durerile, decepţiile şi necazurile. Sînt zilele Carnavalului.

de Francisc PĂCURARIU

Se spune uneori că din cele trei sute şaizeci şi cinci de zile ale anului latino-americanii sărbătoresc cel puţin o sută douăzeci. Cifra e exagerată, dar ea exprimă intensitatea cu care se manifestă pe aceste meleaguri dorinţa de a uita, fie şi pentru scurt timp, asprimile vieţii şi truda ei. Această dorinţă nu e, de altfel, de dată recentă în America Latină. Ea a fost observată de legiuitorii vechilor azteci, mayaşi şi incaşi care au statornicit norme severe de bună rînduială şi austeritate, de cumpătare şi de muncă fără preget pentru cea mai mare parte a anului, dar au înscris cu înţelepciune în calendar sărbători periodice, ilustrate de ritualuri multicolore şi de petreceri frenetice, în cadrul cărora faimosul *pulque*, băutura ameţitoare a Americii precolumbiene, curgea din plin, iar cîntecele şi dansurile se dezlănţuiau fără frîu.

AŞA S-AU NĂSCUT MUZICA ŞI DANSURILE AMERICII LATINE

Amintirea acestor zile de sărbătoare, a desfăşurării policrome de

◀ Trec şcolile de samba — 37 la Rio de Ja drapelul ei. Un juriu alcătuit din perso fiecare an, pe campioana Carnavalului,

costume, jocuri și muzici pe care le prilejuiau, a rămas neatinsă pînă în zilele noastre. Și nici un prilej al vieții Americii Latine de astăzi nu reliefează mai convingător puterea cu care s-au păstrat pe aceste meleaguri arta și tradițiile băștinașe decît marile sărbători în cadrul cărora influențele diferite, care au modelat spiritul popular din America Latină, își găsesc expresii viguroase și pitorești în obiceiuri, costume, dansuri și muzică. Freamătul viu, policrom, frenetic al celor mai multe sărbători latino-americane îmbină note profund eterogene, izvorînd din tradiții iberice, indiene sau africane, care se mulează într-o sinteză viguroasă, originală, impresionantă prin culoare și vitalitate, dovedind tocmai virulența și profunzimea osmozei care s-a desfășurat pe aceste meleaguri timp de veacuri îndelungate între indieni, albi și negri și forța cu care această osmoză a generat noi forme, stiluri și modalități de viață și de expresie artistică.

Dar cele mai viguroase expresii ale sintezei care s-a plămădit între tradițiile indiene, iberice și africane (și care are nuanțe diferite și proporții variabile în diferitele regiuni ale Americii Latine) sînt serbările populare pline de culoare, de pitoresc, de dinamism, în care se exprimă cu atîta putere dorința de bucurie și veselie a popoarelor din această parte a lumii și cărora fermecătoarele cîntece și jocuri populare le dau o viguroasă notă artistică.

Acest lucru îl va putea constata călătorul, de pildă, în oricare colț al Mexicului. Se știe că vechii azteci aveau o muzică evoluată, cu care își însoțeau dansurile sau pe care se mulau poeziile. Din împletirea acestei muzici cu muzica andaluză, adusă de ostașii lui Cortez și de imigranții spanioli originari în cea mai mare parte din Andaluzia, s-a născut muzica mexicană de azi, cîntecele populare care au dobîndit o faimă atît de mare în lume: *tones, moronas, sandungas, corridos* etc., caracterizate prin trecerea bruscă, neașteptată, de la notele profunde la cele înalte sau viceversa. Amintirea vechilor rituri băștinașe răzbate în nenumărate dansuri populare din diferite regiuni ale Mexicului, în dansul tigrilor, ale vulturilor, numiți *quetzali*, în jocuri cum sînt cele numite *concheros, marachines, pascolas, sonahoros* etc., caracterizate îndeobște prin imobilitatea trunchiului și a mîinilor și axarea figurilor ritmice pe jocul de picioare. De exemplu, la jocul numit *bamba* din Veracruz perechea dansatoare înnoadă un șal într-un „nod al dragostei" pe un ritm îndrăcit. Uneori jocul devine un fel de exercițiu de echilibristică, ca de pildă în încîntătoarea *jarama* a poporului maya din Yucatan, în care, în timp ce execută cele mai dificile mișcări într-un ritm frenetic, dansatorii poartă pe cap oale pline cu apă.

Foarte apreciate și pline de un dinamism care nu exclude plasticitatea și finețea sînt dansurile panameze, care exprimă o sinteză ibero-afro-indiană plină de fantezie și de spirit — faimoasele *congos, cumbias, sibullerengues*.

Deosebit de viguroasă, de muzicală, de dinamică este muzica din Cuba, originală și inspirată sinteză ibero-africană, pe melodiile căreia s-au născut dansuri populare pline de sensibilitate, de ritm și temperament, dintre care *rumba* și *conga* au făcut ocolul globului.

Un alt cîntec care de asemenea a străbătut lumea, în forme artificializate, denaturate, este faimosul *calypso* din Trinidad, cîntec care are în forma sa populară, vie, ca și vestitele *charras* din Mexic, un puternic conținut social.

O interesantă sinteză portugheză-africană își găsește expresia în folclorul din nordul Braziliei, în primul rînd din Bahia și Recife, care oferă în muzică o bogată și multicoloră recoltă, de la cîntecele pescărești cu alternanțe de solo și cor la viguroasele *capoeira* sau la misterioasele *candomble* și *terreiros*, în care trăiește reminiscența unor străvechi ritualuri religioase africane.

Deosebit de interesante sînt cîntecele și dansurile folclorice care s-au zămislit în regiunile din nordul și vestul Argentinei, sudul Perului, Boliviei și Paraguayului, dintr-o profundă contopire a cîntecelor populare spaniole cu cele indiene — minunatele *chacarera, carnavalito, cueca, jaravi, baguela, pregon, condombe, vidala, taquirari, gato* etc.

Dintre acestea, cele *guarani*, din Paraguay, sînt mai melodioase, iar cele din Argentina mai virile și mai stăpînite, bucurîndu-se de un interes tot mai mare în lumea întreagă.

...în vîrtejul ameților al muzicii și dansului totul pare o beție colectivă nemărginită, ca o epidemie ce nu mai poate fi zăgăzuită.

...ire — fiecare cu programul ei, fiecare cu ...lități artistice desemnează dintre ele, în ...r mulțimea alege regina întregii defilări.

ÎN VÎRTEJUL ATOTCUPRINZĂTOR AL VESELIEI...

Cea mai impresionantă desfășurare a tuturor comorilor cîntecului și dansului folcloric din America Latină și cea mai uluitoare răbufnire a setei de viață, de fericire, de bucurie a popoarelor din această parte a lumii o oferă Carnavalul. Obiceiul introdus în America Latină de aristocrația spaniolă și portugheză care l-a păstrat ca prilej de prezentare a toaletelor somptuoase, Carnavalul a fost preluat și transformat de popoarele din Lumea Nouă, care l-au preschimbat în cel mai colorat festival popular din lume, dîndu-i o puternică notă folclorică și un caracter profund popular.

(Continuare în pag. 14)

CARNAVAL

Zile și nopți în șir străzile orașelor și satelor Americii Latine sînt inundate de un fluviu dezlănțuit de veselie, cîntece și dansuri.

În cele mai multe țări din America Latină Carnavalul durează patru zile și patru nopți, de simbătă la amiază pînă miercuri la amiază, și constituie cel mai important eveniment al anului, punînd capăt muncii din toate sectoarele și transformînd orașele și satele în scene ale unei imense și policrome dezlănțuiri de cîntece și jocuri la care participă uriașa majoritate a populației. Carnavalul înseamnă în aceste țări suspendarea pe patru zile a tuturor grijilor și problemelor, uitarea necazurilor, lăsarea deoparte a preocupărilor cotidiene și abandonarea în fluxul atotcuprinzător al veseliei, al uitării de sine, a cîntecului și dansului. În aceste zile toate tobele, fluierele, flautele, chitarele, trîmbițele și tromboanele lumii par a răsuna pe străzile orașelor și satelor latino-americane, inundate de o mare de oameni înnebuniți de ritmul obsedant al muzicii, dezlănțuiți sub vraja dansului, dornici să uite de toate și să se bucure o clipă de o veselie fără frîu.

PRETUTINDENI ALTFEL

Serbările Carnavalului se desfășoară în mod diferit nu numai de la o țară la alta, dar chiar de la un oraș la altul și de la sat la sat, încărcîndu-se de reminiscențe ale istoriei locale, ale evenimentelor păstrate de străvechi tradiții orale, de obiceiuri și ceremonii pitorești legate de tradiții cu obîrșie de mult uitată.

În Mexic, de pildă, în unele orașe, printre care și Veracruz, Carnavalul a păstrat multe asemănări cu formele sale europene, fiind marcat printr-o lungă defilare de figuri comice, în frunte cu regele *sluților*, și a unor pompoase care alegorice împodobite cu mătăsuri multicolore și purtînd grupuri pitorești întruchipînd scene mitologice sau istorice ori grațioase regine ale frumuseții care reprezintă diferitele cartiere sau suburbii și terminîndu-se cu baluri mascate și costume, în toate piețele publice ale orașului.

În alte orașe mexicane însă Carnavalul prilejuiește serii întregi de scene de masă prezentînd unele evenimente sau momente istorice. Într-un orășel indian de pe șoseaua care leagă Ciudad de Mexico de Puebla, la Huejotzingo de pildă, în cele patru zile ale Carnavalului sute și sute de oameni îmbrăcați în cele mai fantastice uniforme care pot fi imaginate reprezintă luptele purtate cu două secole în urmă pentru prinderea unui haiduc vestit, Agustin Lorenzo, care a răpit pe fata celui mai mare moșier al regiunii, de care se îndrăgostise, și a cărui capturare a pus în mișcare o armată întreagă. La sud de Veracruz, în împrejurimile orașului petrolier Tuspan, indienii *huicjoli* se amuză în cursul unui Carnaval de zece zile să parodieze petreceri sau îndeletniciri, neînțelese pentru ei, ale albilor și să ironizeze pe șefii administrației sau notabilitățile politice ale regiunii, în cadrul unor amuzante și incisive pantomime care se termină în cea de-a zecea zi cu sacrificarea unui taur mîncat în cadrul unui festin colectiv.

Mari deosebiri între modurile de celebrare a Carnavalului se observă și în Argentina, Peru și Bolivia, unde în orașele principale predomină cortegiile costumate de tip european, încheiate cu obișnuitele baluri mascate sau dansuri moderne în piețele publice, în timp ce în tîrgurile și satele cu populație mixtă sau puternic metișizată Carnavalul se împodobește cu pitorescul unor străvechi obiceiuri locale, înmănunchind probabil și multe din ritualurile serbărilor din perioada incașă. În multe locuri se poate observa de asemenea folosirea pe scară largă a pantomimelor, adeseori cu figuri simbolice prevăzute cu mari măști grotești, reprezentînd scene istorice (ca de exemplu întîlnirea dintre conchistadori și Inca sau luptele dintre diversele grupuri rivale de conchistadori), scene mitologice sau vechi dansuri rituale a căror semnificație magică pare să fi fost uitată și care prilejuiesc uneori adevărate exhibiții acrobatice din partea participanților (de pildă pantomima reprezentînd vînătoarea de *puma* în regiunea

umor

de Nell COBAR

Obișnuința televizorului
— Mămico, și în pauză ne dă filme de desen animat!

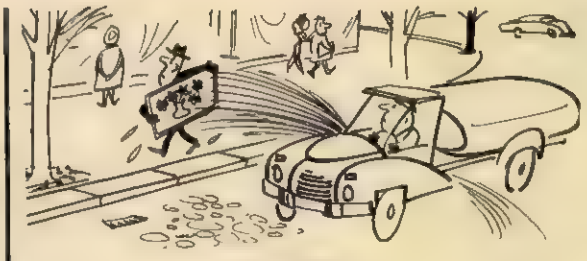

Naturalism.

La lucru.

În gospodărie.

andină sau cele prezentînd tragedii miniere).

Ţara în care Carnavalul a dobîndit un relief deosebit de impresionant, transformîndu-se într-o atracţie turistică mondială, care n-a reuşit totuşi să-i dilueze caracterul profund popular, este însă Brazilia. Centrele în care întîmpinarea Carnavalului e mai fantastică, mai frenetică şi mai originală sînt Recife, Bahia şi Rio. Fiecare din aceste oraşe oferă o înfăţişare diferită a Carnavalului.

Carnavalul din Recife, spre deosebire de cel din Rio, e aproape negru şi ritmul lui dominant nu e *samba*, ci *frevo*, un dans cu o alură mai rapidă, aducînd a marş militar, pe care participanţii improvizează cele mai diverse figuri de dans cu o tendinţă accentuată spre acrobaţie, îndeosebi spre sărituri spectaculoase şi complicate care ar duce la pierderea facilă a echilibrului dacă dansatorii n-ar fi prevăzuţi cu... umbrele. Umbrela deschisă în mîna fiecărui dansator e un adevărat simbol al Carnavalului de la Recife care, de altfel, e mult mai încărcat de erotism decît cel de la Rio. În cele patru zile ale Carnavalului străzile şi pieţele oraşului, cuprinse de-o zăpuşeală înnăbuşitoare, sînt inundate de oameni care dansează frenetic şi care nu lasă nici o palmă de loc liberă, iar prin masa aceasta zguduită de spasmele dansului trec necontenit colective de dansatori numite aici *maracutú*, care dau Carnavalului şi o anumită trăsătură religioasă, evocînd tradiţiile pe jumătate uitate ale unor străvechi religii *bantu*, precedate de cîte o „regină" care înaintează sub o imensă umbrelă multicoloră, înconjurată de o curte fantastică din care nu lipseşte niciodată Păpuşa, simbolul zeiţei morţii a religiei bantú, *Calunga*.

La Bahia nota predominantă a Carnavalului este cea erotică şi se exprimă nu numai prin faptul că cea mai mare parte a bărbaţilor apar deghizaţi în femei îmbrăcate ţipător şi vopsite exagerat, mimînd cu frenezie o senzualitate dezlănţuită care frizează adeseori pornografia. Pe străzile oraşului se revarsă timp de peste o sută de ore, în sunetul monoton al tobelor care domină toate celelalte zgomote, o mare de oameni încinşi de căldura umedă a zilelor şi nopţilor, care pare stăpînită de beţia clocotitoare a fecundităţii.

La Rio de Janeiro Carnavalul rămîne în mod exemplar o demonstraţie de vitalitate elegantă, exprimată în volutele multicolore ale dansurilor, de frenezie policromă dar totodată stăpînită şi echilibrată.

Carnavalul s-a terminat. Un moment de odihnă pe asfaltul încins, şi de mîine...

PATRU ZILE, ŞI TOTUL IA SFÎRŞIT

„Începe Carnavalul" e formula de vrajă sub care timp de cîteva zile toate problemele rămîn înmormîntate în birouri, în magazine, în fabrici. De lungi săptămîni oamenii sînt pasionaţi de o singură problemă : cum vor apărea în zilele Carnavalului. Banii puşi deoparte cu sacrificii uriaşe, cu renunţări permanente, zi de zi, timp de un an întreg, au fost de mult număraţi, planificaţi, cheltuiţi pînă la ultima leţcaie. Cele mai mari cheltuieli le fac de obicei cei mai săraci, negrii care locuiesc în *favelele* cocoţate pe dealurile conice numite *morros*, care-şi înalţă vîrfurile din vălmăşagul de blocuri moderne ale oraşului, organizaţi, cei mai mulţi dintre ei, în faimoasele „şcoli de samba", colective folclorice care-şi întocmesc singure repertoriul cu care vor participa la concursul şcolilor de *samba* care are loc în a doua seară a Carnavalului şi-i constituie punctul culminant.

În primele ore ale după-amiezii, care marchează începutul Carnavalului, mii şi mii de oameni încep să se reverse pe străzile oraşului ca un fluviu vesel şi dezlănţuit, în sunetele celor mai fantastice instrumente muzicale ce pot fi imaginate, dominate de tobele mari numite *surdo*, de tobele mici improvizate uneori din cutii de conserve sau cutii de ţigări de foi peste care s-a întins o bucată de piele, numite *tamburim*, de tamburinele iberice rotunde, prevăzute cu zurgălăi — *pandeiro* — de tuburi de metal în care zornăie bucăţi de fier — *chocalho* — de un soi de buhai ciudat care scoate sunete stridente şi poartă numele de *reco-reco*, de claxoane vechi de automobile şi de fel de fel de zurgălăi, clopote şi tălăngi aşezate în tot felul de grupuri şi izbite, în plus, cu vergele metalice clinchenitoare. Şi acesta nu e decît începutul. Căci în orele de seară fluviul uman care inundă străzile se transformă într-o mare ce se zbate în cea mai fantastică orgie de sunete, ţipete şi zgomote alcătuite din rezonanţele tuturor instrumentelor care există şi ale tuturor plăcilor de metal, oalelor sau tingirilor care sînt capabile să scoată un zgomot. Toate aceste sunete revărsate de pretutindeni se contopesc în două ritmuri care par a fi o adevărată respiraţie a universului : *samba*, sentimentală, dulce şi voluptoasă, şi *marchinha*, grăbită ca un marş şi sincopată pe neaşteptate. Mulţimea se umflă ca o mare biciuită de o furtună muzicală. Oraşul întreg pulsează în ritm de *samba* şi de *marchinha*. Lumea întreagă nu e decît un vîrtej dezlănţuit de muzică şi de dansuri, de trupuri transpirate cuprinse de-o frenezie fără leac, de ochi care nu mai văd nimic, deschişi exclusiv spre un cer muzical în care totul e ritm de samba şi în care fiinţa întreagă, mulţimea întreagă, oraşul şi lumea se contopesc ca o notă. Samba. Samba. E ca o beţie colectivă nemărginită, ca o epidemie care nu mai poate fi zăgăzuită.

Trec puhoaie-puhoaie masele uriaşe ale marelui oraş, albi, negri şi mulatri de-a valma, cuprinşi de acelaşi ritm, dornici de aceeaşi eliberare totală de griji şi de preocupări pe care n-o poate oferi decît beţia supremă a Carnavalului. Se perindă valuri de oameni ca într-un imens bal costumat : unii îmbrăcaţi în costumele unor fantastici generali de operetă, alţii într-un simplu slip, mulţi deghizaţi în şefi de triburi africane sau în indieni cu pene multicolore şi filfiitoare, conchistadori cu platoşe aurite de hîrtie şi împăraţi de basm cu barbă de cîlţi, oameni aproape goi purtînd desenat pe trupurile negre conturul straniu al unui schelet, corsari cu sabie de lemn — toţi trec în rînduri nesfîrşite, cuprinzînd şi ultimul centimetru de loc şi găsind totuşi spaţiul necesar ca să înainteze, ca să se mişte mai liberi decît şi-ar putea cineva închipui, să se ofere fericiţi şi transpiraţi ritmului, muzicii, căldurii care apasă oraşul, cerului albastru, vieţii acesteia nebiruite.

Patru zile şi totul ia sfîrşit. Costumele de pînză ieftină s-au destrămat, platoşele de hîrtie s-au topit de transpiraţie, trupurile au obosit. Miercuri spre amiază mulţimea multicoloră, acum obosită, zdrenţuită şi murdară, se retrage spre periferiile oraşului, spre colibele de pe *morros*. Carnavalul s-a terminat şi începe viaţa cea de toate zilele. Peste un an totul va fi reluat de la capăt.

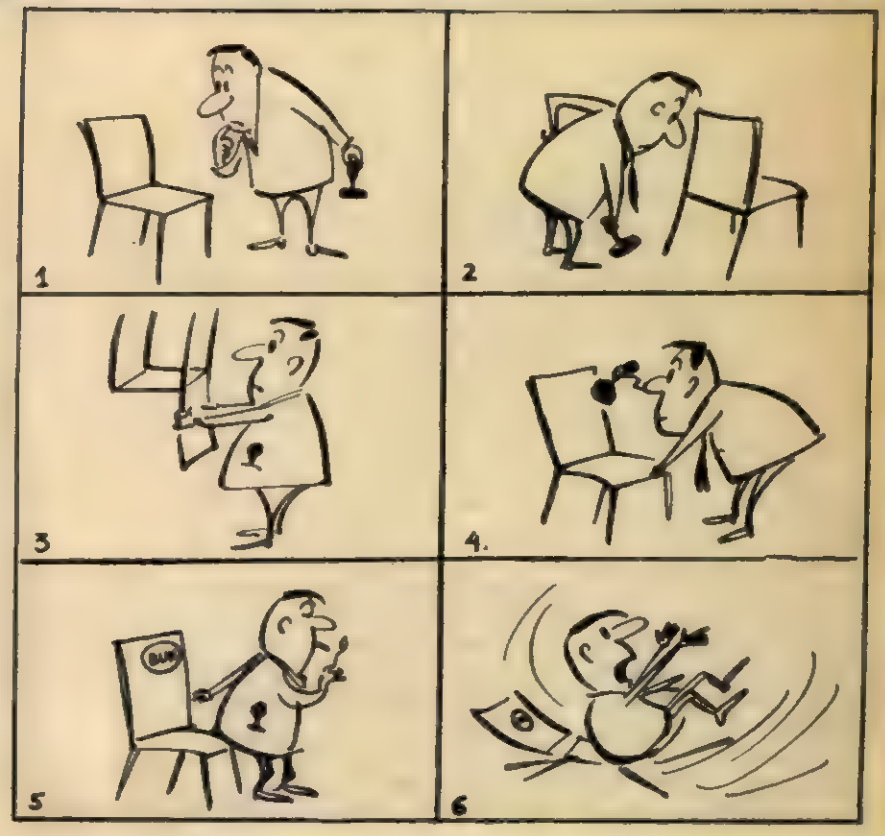

Despre calificarea unor controlori de calitate.

SPORT

Ghidul unui stadion

Pentru a avea o imagine completă a parcului „Dinamo" ai nevoie de un ghid. In sprijinul acestei afirmații vă oferim cîteva date culese de la această bază sportivă bucureșteană.

● 22 de hectare! Aceasta este suprafața parcului sportiv „Dinamo". Și, printr-o interesantă coincidență, el găzduiește 22 de ramuri sportive.

● Dimensiunilor orizontale li se adaugă și cele verticale (peste și sub nivelul stadionului), materializate în cele patru săli — în care se practică gimnastica, handbalul, baschetul, voleiul, luptele, boxul și tirul — și cărora li se mai adaugă bazinul de înot și velodromul.

● Terenul central este dotat pentru fotbal, rugbi, atletism și dirt-track, gazonul și zgura fiind alăturate. Tribunele au o capacitate de 20 000 locuri.

● La acesta se adaugă și alte terenuri gazonate sau cu zgură, pentru fotbal, handbal, baschet, tenis, volei.

● În timp ce spectatorii asistă, de pildă, la disputate întreceri atletice sau cicliste, sub tribună atleții își fac încălzirea pe pista acoperită (lungă de 180 metri), iar juniorii gimnaști și luptători se antrenează în cele două săli aflate sub „arcul" velodromului.

● La stadionul „Dinamo" nu există „relache". Luni, pînă nu demult unica zi a săptămînii destinată repausului, a devenit „zi de selecție" pentru copii. Singurele ore de odihnă ale stadionului au rămas cele de noapte.

● În afara „zilei de selecție" stadionul este al copiilor în fiecare dimineață. Iar terenul II de fotbal este destinat în exclusivitate centrului de copii și juniori. Numai în vara acestui an s-au prezentat la selecție peste 3 000 de copii. Rezultatul? 4 echipe de copii și 4 de juniori înscrise în diverse competiții.

● De cei mai mici sportivi se ocupă aci antrenori pricepuți și cu dragoste pentru viitorii performeri: P. Steinbach și St. Stănculescu (fotbal), Oprea Vlase (handbal), Carol Corcek (polo), Al. Stoenescu (atletism) și alții.

● În prima formație de volei masculin a clubului au fost promovați de la „Tînărul dinamovist" Mihai Tîrlici, Gh. Stoian și Gelu Smerecinschi, în prezent și componenți ai lotului reprezentativ.

● Antrenorul emerit Oprea Vlase conduce săptămînal 15 antrenamente cu seniorii, tineretul și copiii. Cîte ore însumează acestea? Greu de răspuns. In după-amiaza vizitei noastre conspectul lecției indica: „specializare pe posturi". Dar cele patru ore petrecute de Mozer, Costache I, Nica și ceilalți pe teren au depășit cu mult timpul dedicat individualizării antrenamentului. Ele dovedeau seriozitatea și dragostea pentru sport a handbaliștilor dinamoviști, de opt ori campioni ai țării, campioni ai Europei și mulți dintre ei componenți ai echipei noastre naționale, de două ori campioană a lumii.

● Cea mai veche echipă campioană republicană din cadrul clubului este și cea mai consecventă: echipa de lupte greco-romane, de 16 ani consecutiv campioană națională. La antrenamentul lotului, condus de antrenorul D. Cuc, l-am întîlnit pe maestrul emerit Ion Cernea, campion mondial și medaliat olimpic, recent retras din activitatea competițională. El urmărea antrenamentul foștilor săi colegi de club cu exigența unui proaspăt antrenor federal și absolvent al I.C.F.

● Pe cine găzduiește stadionul „Dinamo"? Aproximativ 1 400 de sportivi legitimați care au dobîndit 125 titluri republicane. Printre aceștia se află, alături de speranțe ale sportului nostru, 25 maeștri emeriți, peste 150 maeștri și alți 272 de sportivi care au adus patriei noastre titluri mondiale, olimpice, europene și balcanice.

P. SLĂVESCU

Piscina, oaza verii la „Dinamo".

Lansați în turnanta velodromului.

Antrenamentele handbaliștilor dinamoviști nu se măsoară în ore, ci cu pasiunea pentru sportul preferat.

Profesorul, juniorii și tainele fotbalului. Cît mai este de aci pînă în echipa divizionară ?

Colțul automobilistului

C. O. 75 R etil, 90 R sau 98 R etil ?...

În prezent cele mai multe autoturisme au motoare a căror alimentare se face cu benzină.

În carburatorul motorului benzina este amestecată cu aerul atmosferic, apoi este aspirată în cilindri. Aici pistonul comprimă amestecul carburant pînă acesta ajunge la un volum de 7-10 ori mai mic decît volumul inițial **(raport de compresiune).** Cînd pistonul ajunge la o anumită poziție corespunzătoare avansului la aprindere, amestecul carburant este aprins de scînteia care apare între electrozii bujiei, iar arderea se numește **normală.**

Unele calități de benzină dau amestecuri carburante care, comprimate în cilindrii motoarelor, se **autoaprind** înainte de apariția scînteii electrice, fenomen cunoscut sub numele de **detonație.** Din cauza detonației, în cilindri apar presiuni anormal de mari care pot duce la perturbări în funcționarea motorului (mers neregulat și trepidant, însoțit de zgomote metalice, supraîncălzire, scăderea puterii și creșterea consumului de combustibil). Dacă motorul funcționează un timp îndelungat în aceste condiții, uzura cilindrilor și a cuzineților crește și pot apărea avarii ca arderea supapelor de evacuare, bătăi de bolț, spargerea fundului pistonului etc. Rezultă că **funcționarea unui motor cu detonații puternice este inadmisibilă.**

Cu cît raportul de compresiune al motorului este mai ridicat, cu atît mai ușor poate apărea fenomenul de detonație. Deoarece limitarea raportului de compresiune ar duce la scăderea indicilor economici ai motorului, în prezent industria constructoare de automobile folosește totuși motoare cu raport de compresiune ridicat (Renault 10 Major : 8,5 ; Fiat 1 300 : 8,1). Alimentarea acestor motoare se face cu benzine avînd proprietăți antidetonante (C.O. 90 R și C.O. 98 R etil). Automobilul Moskvici 403, care are raportul de compresiune 7,1, poate funcționa în condiții satisfăcătoare și cu benzină C.O. 75 R etil.

Proprietățile antidetonante ale benzinelor se apreciază după **cifra octanică** (C.O.). Cu cît cifra octanică a benzinei este mai mică, cu atît ea detonează mai ușor.

În urmă cu mai mulți ani cifra octanică maximă a benzinelor auto fabricate în țara noastră era 70. În prezent industria petrochimică de la noi pune la dispoziția automobiliștilor benzine cu eficacitate economică simțitor mărită cu C.O. 75, 90 sau 98. Unul din procedeele de obținere a benzinelor superioare pentru automobile constă în **amestecarea** judicioasă a benzinelor provenind de la distilarea primară a țițeiului cu fracțiuni de benzină cracată, gazolină și produse de sinteză avînd cifre octanice superioare. Creșterea considerabilă a parcului auto a determinat un consum sporit de benzină, astfel că necesarul de benzină cu cifre octanice superioare nu mai putea fi acoperit prin metoda amestecurilor. Aceasta a dus la introducerea pe scară largă a procedeului de etilare, care constă în amestecarea benzinei cu maximum 3-4% **etil fluid**, obținîndu-se astfel **benzine etilate**, cu cifre octanice ridicate. Etilul fluid este un amestec de **antidetonant** (de obicei tetractil-plumb) și **antrenant** (compuși halogenați). Antrenanții (bromură de etil, dibrom-etan) sînt substanțe care reacționează cu cantitatea de plumb din T.E.P., formează cu acesta produși volatili și atenuează astfel depunerea plumbului pe supape, bujii și pe pereții camerei de ardere, fenomen care ar produce perturbații (arderea supapelor, grînări, deteriorarea bujiilor etc.).

Benzina etil fiind toxică trebuie luate măsurile necesare ca suprafața corpului să nu fie atinsă cu o astfel de benzină : în caz contrar părțile atinse vor fi urgent spălate cu apă și săpun. Este interzisă scoaterea benzinei etilate din rezervor cu furtunul, prin absorbție.

Benzina cu care se face alimentarea unui motor este indicată în notița tehnică a automobilului. Folosirea de benzine cu cifre octanice mai mari decît cele indicate în notițele tehnice este **neeconomică** (costul pe litru mai ridicat) și în plus **nu aduce avantaje suplimentare în funcționarea motorului.**

Bineînțeles că sînt situații cînd nu dispunem de benzina potrivită. Dacă cifra octanică a benzinei utilizate este inferioară celei prescrise, evitarea fenomenului de detonare trebuie făcută prin reglarea corespunzătoare a avansului la aprindere.

Ing. Iulian RODEANU

16/24 AUR

ORIZONTAL : 1) Autorul versurilor „Cînd privesc zilele de aur a scripturelor române/Mă cufund ca într-o mare de visări dulci și senine" — Ca un bulgăre de aur. 2) Autorul romanului „Creanga de aur" — Bucăți de aur nativ. 3) A stîrnit vrajba cu un măr de aur — Cîntecul greierașului — Sabie (od.). 4) Fluviu în Africa — Local prevăzut cu aparataj special pentru cercetări și analize chimice — Întrebare. 5) Podoabe de aur... — ...care n-au pereche — Dînsul. 6) Nichel — Strașnic — Varietate de vin (pl.). 7) Folosește unii compuși ai aurului în scopuri curative — Fruct exotic auriu. 8) Murmur de izvor (pl.) — Greșeli — Campion. 9) Locuitoare din Țara Oașului — Zeul iubirii — Notă muzicală — Început de abecedar. 10) Literatură pe scurt — Autorul poeziei „Zeului Aur" — A fost odată. 11) Ghimpe — Într-un basm oriental e cu totul și cu totul de aur — Compoziții muzicale ca „Patrie, pămînt de aur" și „Holde aurii" etc. 12) Pronume — Aur curățat de impurități — Lichid fiziologic — Aurite la urmă ! 13) Fluviu în America de Sud, lîngă care se credea că exista Eldorado, „Țara omului de aur" — Urmat de doi — Zar. 14) Nun — Atinse de ploaia cu soare — Sau. 15) Oraș în Egiptul antic, bogat în zăcăminte de aur — Eroul Odiseei. 16) Eroii... verighetelor — Produse rezultînd din alcooli și fenoli — Chef de joacă. 17) Persoane — Podiș în Asia. 18) Se aliază cu aurul destinat podoabelor și coroanelor dentare — Autoarea volumului „Corbul cu pene de aur" — Frumoasa „cu părul de aur" din basmul lui Barac. 19) „Scurtă...", film românesc premiat la Cannes cu „Palme d'or" (frunza de palmier de aur) — Hazlii (fem.) — Ene ! 20) Cobalt — Calciu — Deschide, cu degetele ei trandafirii, poarta de aur a răsăritului (mit.) — Rîu în Brazilia. 21) Imaginara „Țară a omului de aur" din Lumea Nouă — Povestitor. 22) Șed pe margine ! — Ciur — Om de stat care a patronat epoca de aur a literaturii și artei romane. 23) Trăsurica „de aur" din farsa lui Prosper Mérimée — A polei cu aur — Filolog și poet german (1656-1727). 24) Însușirea aurului de a se prelucra cu o ușurință unică la metale.

VERTICAL : 1) Autorul unei poezii care începe cu versul „S-au pus la sfat mestecenii de aur" — Rege biblic care a folosit 2 000 kg de aur la construcția unui templu — A compus corul „Ca un glob de aur". 2) Au inimă de aur (fig.) — Locuitorii Arabiei — Fata cu plete aurii, îndrăgostită de Tristan. 3) Se înfiripă la vîrsta de aur (pl.) — A uimi — De neînlăturat — În Carpați ! 4) Rîu în Italia — Fluviu mitologic — Păsările cu pene galbene-aurii — Monedă de aur. 5) Epocă — Pictor clasic rus, autorul picturii „Toamna de aur" — Cavități — Unealtă agricolă. 6) A asana — Podoabe înțepătoare — Gen literar — Albiți de nea — Merge cu motocicleta. 7) Bogății ale subsolului — Chibzuiți — Față palidă și negricioasă. 8) Restaurant-bar în București — A scris poemul „Strugurii și vîntul" — Cei de acolo — În duo ! — Usturoi. 9) Literat francez, căruia i se atribuie maxima „Vorba e de argint, dar tăcerea e de aur" — Urmează fulgerului — Curs de apă în Algeria — Pom fructifer. 10) Flori purpurii — Rîu în R. P. Albania — Natriu — ...-aur, unitate a valorilor monetare — A auri la sfîrșit ! 11) Ape ! — La vîrsta de aur — Complexe celulare — Acoperit cu aramă. 12) Mama lui Apolo — Vietăți — Eveniment cîntat de Gh. Dumitrescu în oratoriul „Zorile de aur". 13) „Valea aurie" — Ceasuri — Pronume — Salcîm. 14) Felin... zîmbitor — „Arc vopsit pe bolta rece de-un penel muiat în aur" — Editură — Brune, castanii, aurii — Scîndurele terapeutice. 15) Colibă pescărească — Punct cardinal — Ierbivor din nord — Tiran al Romei care locuia într-o casă aurită. 16) La strînsul aurului din holde — Muncitori în minele de aur — Procedeu de extragere a aurului.

Sofia BUCURESCU

CUVINTE RARE : INC, ARU, ALER, NOS, LADON, BIR, OSUM, LETO, OTAC.

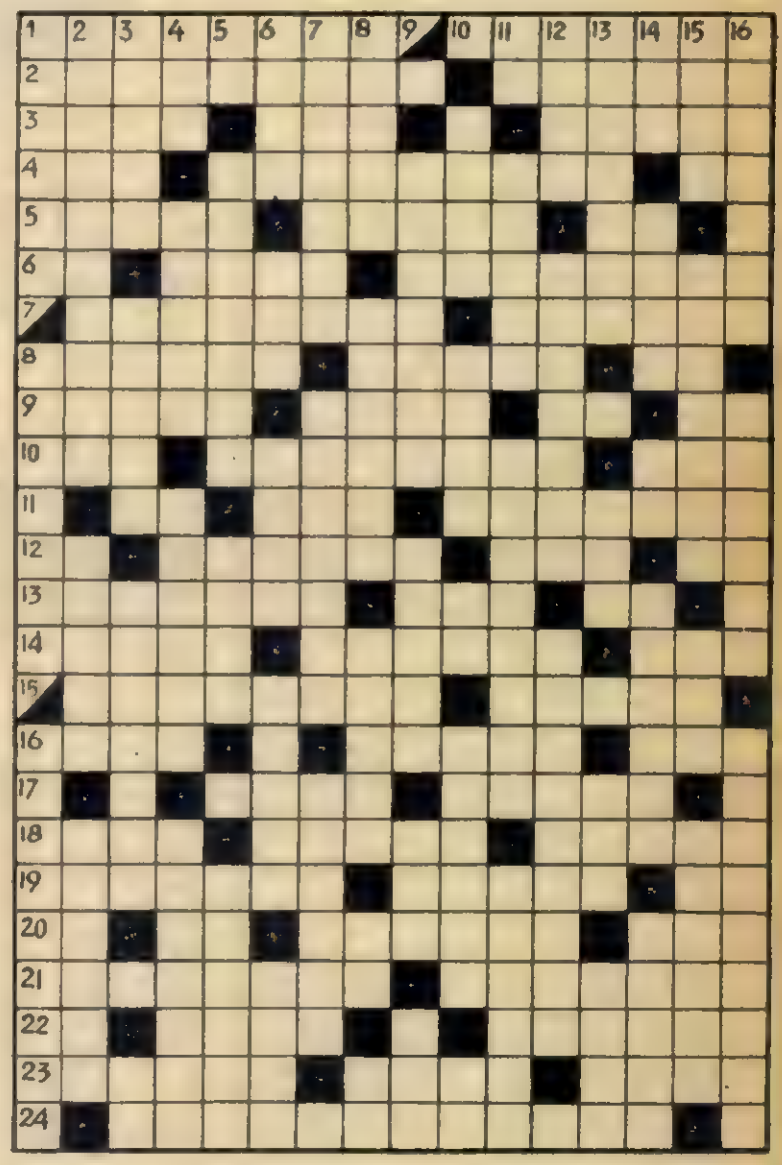

Dezlegarea jocului „DISTRACTIVĂ" apărut în nr. 46

ORIZONTAL : 1) GALAGIE — GRAV — RUJ. 2) UMORISTI — ANIMATE. 3) RUSINE — VASARII — B. 4) IZ — EG — MIC — SARADE. 5) AS — UDA — RA — JA — UL. 6) Z — CARAGIALE — TACE. 7) ILARI — AT — ADV — REA. 8) MAI — TEZAUR — ADA — N. 9) BR — A — BILCIURI — AU. 10) EMISIUNI — CRISAN. 11) TANASE — AC — METRIC. 12) E — TRA — BN — CATRENE. 13) ARANIA — SA — AAT — N. 14) INE — OOLIT — ETC — PT. 15) NITESCU — RAPITORI. 16) O — IS — URZICA — IBER. 17) PONTURI — MOTIV — DO. 18) INERTI — IB — AM — VIN. 19) NO — AA — ZMEU — INEL. 20) ARAD — LUP — TINERET. 21) TARABA — ALUNEASCA. 22) ABI — AMARE — TINUTI. 23) INTRISTATE — TRIN. 24) PLICTISITORI — II.

PĂDUREA...
LA NOI ACASĂ

(Urmare din pag. 7)

losirea cu cît mai bune rezultate a materialului lemnos la fabricarea mobilei ?

— La construcția mobilierului se utilizează astăzi în majoritatea cazurilor lemnul valorificat complex, adică plăcile aglomerate, placajul, plăcile fibrolemnoase, plăcile din lemn înnobilat. Economia de material lemnos se reflectă la noi în consumul de cherestea, care este mai mic la mobilele proiectate după principii noi. Nu se mai folosesc piese groase, masive ca formă, menite să dea impresia de soliditate. Piesele noi, simple și suple, sînt la fel de solide. Din același volum de masă lemnoasă se realizează astăzi mai multe produse, toate avînd o bază rațională, pentru satisfacerea cerințelor cumpărătorului ca gust și utilitate.

— *Cum se reflectă în producția de mobilă apariția unor produse lemnoase noi ca : p.f.l, p.a.l. și celelalte ?*

— Apariția p.f.l. înnobilat ne-a dat posibilitatea să introducem în fabricație foarte multe piese noi de mobilă pentru copii, obiecte care creează în interior o ambianță veselă și care sînt în același timp ușor de întreținut. Tot plăcile fibrolemnoase înnobilate ne-au dat posibilitatea să diversificăm foarte mult mobila pentru bucătării. La acest sortiment plăcile aglomerate și fibrolemnoase au înlocuit cu totul cherestea. Pe aceeași linie trebuie notate noile sortimente de uși pentru construcții sau căsuțele-camping de la Mamaia și Stîna de Vale. Materialele noi se pretează foarte bine la fabricarea acestor produse care cer o rezistență cît mai bună și a căror producție trebuie să se obțină la un preț de cost cît mai scăzut.

— *Materia primă lemnoasă corespunde cerințelor actuale ale fabricilor de produse finite ?*

— Materia primă lemnoasă corespunde cerințelor actuale ale fabricației de mobilă. Sînt și cazuri, de altfel foarte rare, cînd se constată diferențe de grosimi la plăcile aglomerate din lemn sau urme de cuțit și pete pe furnirele estetice. Aceste defecte sînt corectate de către fabricile de mobilă cu ajutorul utilajelor de care dispun, lucrînd-se în același timp măsuri de remediere și de către fabricile producătoare.

— *Care este situația utilajului folosit în industria mobilei ?*

— În ultimul timp în industria mobilei s-au introdus multe mașini de productivitate mare. Totuși, e necesar să se urgenteze generalizarea introducerii în procesul de producție a mașinilor de formatizat, a mașinilor de lustruit cu cilindri și altele.

*

Fără a fi abordat întreaga gamă de preocupări ale lucrătorilor din industria lemnului, orientate spre valorificarea cît mai judicioasă a materialului lemnos, putem conchide din cele de mai sus că în domeniul la care ne referim există pe lîngă o serie de realizări de certă valoare practică și economică și deficiențe care trebuie remediate neîntîrziat. O bogăție atît de valoroasă cum este lemnul cere ca introducerea ei în circuitul industrial și economic să se facă astfel încît pierderile să fie cît mai mici cu putință.

Așadar, cum va fi gospodărit lemnul pădurilor noastre ?

Avem temeinice motive să credem că realizările viitoare vor conduce la un singur răspuns : așa cum trebuie.

FÎNTÎNI ARTEZIENE

Pentru că regulile ortografice ne obligă să scriem numele proprii cu literă mare, deosebindu-le astfel de numele comune, care se scriu cu inițială minusculă, și pentru că sensurile diferă mult, s-a creat impresia că cele două categorii de cuvinte se opun atît de net, încît nu se pot explica unele prin celelalte. Impresia e falsă, căci granița dintre numele proprii și cele comune e foarte ușor de trecut.

Pe harta Franței descoperim în nord provincia **Artois**. E, desigur, un nume propriu. Pe de altă parte, știm că una din podoabele cu care edilii înfrumusețează orașele sînt fîntînile **arteziene**. **Artezian** e, fără îndoială, un nume comun. Granița dintre cele două categorii de cuvinte e, cum spuneam, foarte ușor de trecut ; într-adevăr, **artezian** se trage din **Artois**, și iată cum :

POVESTEA VORBEI

În regiunea franceză amintită se cunosc de mult o serie de izvoare de apă care țîșnesc cu presiune din pămînt. Geologii au stabilit că e vorba de niște ape de infiltrație care curg între două straturi impermeabile înclinate. O săpătură făcută aici face ca apa să țîșnească, conform principiului vaselor comunicante. Izvoarele asemănătoare celor din Artois au fost numite de specialiști **izvoare arteziene** (în franceză **artésien**). Prin comparație cu ele, fîntînile țîșnitoare, realizate artificial în scopuri estetice, au primit și ele numele de **fîntîni arteziene**.

Cazul nu e izolat, și alte nume comune provin din nume proprii. **Camelia** este o floare numită astfel în amintirea lui **Camelli**, cel care a adus-o primul în Europa (patria ei este în Asia orientală). **Pralinele** își datorează numele unui nobil francez din **Plessis-Praslin**, al cărui bucătar a preparat pentru prima dată aceste bomboane. Exemplele s-ar putea înmulți cu ușurință.

Sorin STATI

Itinerar vînătoresc pentru pseudovînători

ÎN ÎMPĂRĂȚIA CAPREI NEGRE

În noiembrie nopți din ce în ce mai lungi se îngînă cu zile din ce în ce mai scurte. Astfel, cele mai multe sălbăticiuni de interes vînătoresc devin invizibile, ieșind după hrană mai ales pe întuneric și retrăgîndu-se mult înainte de-a se lumina de ziuă.

Dorim totuși să-i oferim turistului nostru, care nu se mulțumește să vadă mereu numai peisaje moarte, și la această vreme prilej de încîntare. El, firește, nu poate să toc mească plutoane întregi de gonaci, nici să poarte cîini anume care să-i scoată vînatul la lumină. Trebuie să recurgă deci la o stratagemă. Stratagemă care în cazul de față constă în „ochirea" unui vînat ce umblă după hrană *ziua !* Și, fiind vorba despre o sălbăticiune care nu se găsește, nicăieri în lume, în număr mare, ne vine numai bine să o surprindem tocmai acum, cînd ea se află în zodia nunții și cînd — prin firea lucrurilor — circulă mai mult, se arată mai des și o mai puțin prudentă decît atunci cînd singura ei grijă e de-a se hrăni, de a-și crește progenitura și de a-și apăra pielea.

Îl trimitem deci pe vînătorul nostru de imagini vînătorești la capre negre. Vînat falnic, vînat al țării noastre ! Vînat care mai dăinuiește doar în două sau trei masive muntoase din întreaga Europă. Dar nicăieri în exemplare atît de voinice ca în Carpați !

În țara noastră capra neagră a rămas restrînsă la Carpații Sudici : din Retezat pînă în Bucegi, cu unele destul de întinse goluri... În secolul trecut încă era frecventă și în masivul Pietrosul. Dar războaiele ce s-au perindat prin preajma acelor munți le-au distrus pînă la una. Acum se recolonizează, iar peste cîțiva ani de zile vor avea putința să o admire și cei care cutreieră alți munți din țara noastră.

Capra neagră iubește liniștea. Totuși o mai găsim și în Bucegi, masivul cel mai apropiat de marile noastre trasee de comunicații. Dar nu pe versantul care se vede din tren, căci huietul Văii Prahovei a cam gonit-o, ci pe cel dinspre Rîșnov-Bran.

Se pleacă din Brașov, cu trenul de Zărnești sau cu autobuzul, spre Rîșnov sau numai cu autobuzul spre Bran. În ambele cazuri comunicație lesnicioasă, aproape din oră-n oră... Cazare și masă bună în ambele, lucru important, căci turistul trebuie să-și petrecă noaptea aproape de poalele Bucegilor pentru ca să pornească în zori.

Plecînd din Rîșnov merge paralel cu rîul, va trece pe lîngă uzina electrică, apoi va intra în pădure și va urca spre Valea Mălăieților pînă va zări cabana. Plecînd din Bran va înainta pe Valea Simonului și va urca pe Strunga și Gutanu. Spre ambele obiective se merge pe o potecă foarte limpede indicată și marcată...

Turistul nostru va porni a doua zi, tot în zori, într-o plimbare prin preajma cabanei, dibuind după capre negre. Ieșind, firește, cît mai curînd la zona alpină. Urcînd deasupra codrului va scruta zările, va merge, va face cîte un popas care va constitui totodată și o pîndă, apoi va schimba locul...

Capra neagră — care nu-i atît de neagră cum o arată numele, ci pare neagră din pricina fundalului strălucitor în care apare — atrage atenția cînd e în mișcare. Dar se confundă cu mediul cînd stă neclintită, cu excepția cazului în care își proiectează silueta pe cer, siluetă care nu se poate confunda cu nimic altceva și care îți atrage imediat privirea. Zărind turistul nostru una sau două pete mișcătoare, le va examina cu binoclul la vremea asta — de obicei cele două pete sînt un țap și o capră sau doi țapi care își caută pricina. Va căuta să identifice întreg cîrdul. Apoi va încerca să se apropie.

Să nu uite însă că aceste sălbăticiuni au vedere foarte ageră, miros și auz extrem de fine. Și nu suferă prezența omului !...

Își va nota deci bine locul, va verifica direcția din care suflă vîntul, apoi va porni spre ele camuflat, ocolind în așa fel încît să înainteze împotriva vîntului și călcînd cu grijă, nu cumva să prăvălească vreo piatră...

Ajungînd, fără a fi simțit, la o sută de pași de cîrd, se cheamă că a realizat o strașnică performanță cinegetică. Chiar fără a trage un foc de armă ! De la această distanță poate deosebi țapul de capră — atențiune ! La această specie amîndouă sexele au coarne — va putea deosebi animalele adulte de iezi, va putea asista, uneori ceasuri întregi, la magnificul spectacol al jocului de dragoste al țapului rămas învingător, la zburda iezilor...

Uneori tentativa de apropiere va eșua. De obicei din pricina neobservării „santinelei" pe care cîrdul o instituie întotdeauna în vîrful unei stînci aflate mai în lături de brîna sau seninarea pe care el paște. Un șuierat pătrunzător va alarma cîrdul și atunci spectatorul va avea prilejul să se convingă cu cîtă ușurință zboară capra neagră, în salturi năprasnice, din stîncă-n stîncă, peste abisuri și prăpăstii.

Nic. A. STRĂVOIU

ALAIN GERBAULT A MURIT LA BUCUREȘTI?

Un articol intitulat „Oceanul învins", apărut în nr. 48 al revistei noastre (pag. 11-12-13), a adus printre alte ecouri de la cititori și o interesantă scrisoare trimisă de profesoara pensionară Aglae Iconomu din București. Iată ce ne scrie :

„Am citit în «Flacăra» că Alain Gerbault ar fi murit într-o insulă din Pacific. Sînteți greșit informați. După ce Alain Gerbault a debarcat în Franța, la sfîrșitul călătoriei sale pe Atlantic, a avut un accident de avion în urma căruia a fost nevoie să i se amputeze un braț. Eu l-am cunoscut personal aici, la București, unde a lucrat ca director al agenției companiei de aviație «Air France». Am jucat cu Alain Gerbault tenis. Juca cu un singur braț ; conducea tot cu un braț mașina.

...Nu mi-aduc bine aminte în ce an, dar cred că puțin înainte de 1940 el a murit de tuberculoză în sanatoriul «St. Vincent de Paul» din București. N-am fost la înmormîntarea lui, nu știu deci dacă a fost înmormîntat aici sau dacă corpul său a fost transportat în Franța, dar l-am văzut în camera mortuară a sanatoriului".

SOARELE DE LA MIEZUL NOPȚII

„Ce sînt «nopțile polare albe»" ?

Nicu BELDIE, Podul Turcului, raionul Adjud

Răspunde conf. univ. VIRGIL HILT de la Facultatea de geologie-geografie, Universitatea București.

Ce sînt nopțile albe ? După cum spune și numele, sînt acele nopți în care, în timpul verii boreale (pentru emisfera noastră), soarele nu dispare sub linia orizontului deoît foarte puțin timp (o oră sau două) sau chiar de loc, continuînd să se miște mereu pe bolta cerească dintr-un punct mai apropiat de linia orizontului pînă la un punct maxim de înălțime. Astfel, soarele nu mai cunoaște răsăritul și apusul ; fără să-ți dai seama, treci dintr-o zi în alta

Nopțile polare albe încep pentru ținuturile așezate la latitudini mai înalte o dată cu venirea verii. Pe la mijlocul lunii mai, noaptea nici nu mai există de fapt, căci soarele, apunînd, își continuă imediat drumul sub orizont, cerul rămînînd astfel scăldat într-o lumină pală de crepuscul ; după un ceas sau două cel mult, cerul începe din nou a se colora în portocaliu, dar într-un alt punct al orizontului, unde astrul își face iarăși apariția. A început o nouă zi...

Pentru locurile mai apropiate de pol (90°) soarele nu mai dispare de loc sub linia orizontului, ci se mișcă pe bolta cerească dintr-un loc într-altul zile de-a rîndul, săptămîni și luni întregi.

Acest fenomen necunoscut pentru noi, cei care trăim la o latitudine nu prea mare (45° latitudine nordică) și în care cea mai mică noapte din an durează cel puțin opt ore, se datorește faptului că Pămîntul, în timpul mișcării de rotație și în timpul mișcării de revoluție, stă cu axa de rotație (axă fictivă care-l străbate prin două puncte opuse numiți poli) înclinată pe planul orbitei (ecliptică) cu 23°30', făcînd astfel un unghi de 66°30'. Din această cauză unele părți din suprafața Pămîntului rămîn mai mult timp expuse luminii Soarelui iar altele mai puțin, fapt pentru care unele zile sau nopți, în anumite anotimpuri, sînt mai lungi sau mai scurte, iar în locurile de pe Pămînt mai apropiate de poli se nasc nopțile lungi polare, albe. În emisfera boreală acestea au loc în timpul verii, iar în emisfera australă în timpul lunilor care la noi marchează iarna (vara australă).

Durata maximă a zilei, respectiv a nopții — în legătură cu anotimpul — crește pe măsură ce ne apropiem de pol, fiind în funcție de poziția pe care o are Pămîntul pe planul orbitei față de Soare în timpul mișcării sale de revoluție. La 66°30' latitudine nordică, la solstițiul de vară (21 iunie), Soarele luminează timp de 24 ore neîntrerupt, putînd fi văzut pe bolta cerească chiar și la miezul nopții, în timp ce la solstițiul de iarnă (21 decembrie) noaptea durează 24 ore. Mai înspre nord, în timpul verii boreale, Soarele nu apune timp de mai multe luni. Acest fenomen poartă o denumire poetică : „Soarele de la miezul nopții"

La polul nord (90°), în timpul verii boreale, noaptea albă durează 189 de zile

83 DE TABLOURI...

În luna septembrie, un cititor din Tg. Jiu — tov. Adrian Novac — ne-a solicitat, printr-o scrisoare adresată redacției, să-i sprijinim o inițiativă menită să ducă la înființarea unui muzeu de artă — inițiativă care, după cum ne scria corespondentul nostru — nu și-ar fi găsit ecoul cuvenit din partea forurilor culturale locale. Despre ce era vorba ? Tov. Novac, de profesie decorator la T.A.P.L., a colecționat în decurs de mulți ani un număr de 83 de lucrări de pictură și grafică aparținînd unor artiști (mai vechi sau mai noi) din regiunea Oltenia — lucrări pe care dorește să le doneze statului. „Deși această colecție de tablouri a fost vizionată în cadrul unei expoziții deschise la Tg. Jiu — după cum ne scria cititorul nostru — luarea ei în primire a tergiversat"

Redacția noastră a supus cazul Comitetului pentru Cultură și Artă al regiunii Oltenia. Răspunsul a venit prompt, comunicîndu-ni-se că într-un viitor apropiat colecția de tablouri pe care tov. A. Novac dorește s-o doneze statului își va găsi locul cuvenit într-un muzeu de artă plastică în curs de deschidere la Tg. Jiu. Între timp cele 83 de tablouri au fost expuse în holul unei săli de spectacol din orașul respectiv, urmînd ca după aceea, pînă la deschiderea muzeului, să circule ca expoziție volantă la căminele culturale din raionul Gorj.

LEGENDARUL ZARATUSTRA

„Zaratustra a trăit în realitate sau este un personaj legendar ? În ce constă învățătura sa ?"

Nichita SÎRBU, elev, Sibiu

Răspunde prof. univ. AL. POSESCU, șef de secție la Institutul de filozofie al Academiei.

Zaratustra este un nume cunoscut încă din antichitatea greco-romană (pe atunci sub forma de Zoroastru, formă pe care studiile filologice mai recente au dovedit-o neoriginară). Scriitorii greci din antichitate l-au prezentat pe Zoroastru ca pe un profet persan care ar fi trăit cu cinci-șase mii de ani înaintea lor. Dar știința contemporană declară unanim că despre acest personaj legendar... nu se știe mai nimic sigur. Doar atîta că, într-o colecție de scrieri religioase cunoscute sub denumirea de *Avesta* și redactate în limba zendă (de unde denumirea lor și de *Zend-Avesta*), lui Zoroastru i se atribuie miraculoasa întemeiere a mazdeismului. Născut, spune legenda, într-un trecut multimilenar și descinzînd dintr-o familie ilustră, Zaratustra ar fi dus o viață însoțită permanent de miracole

Pe temeiul tradiției cuprinse în scrieri de incontestabilă autenticitate se admite, ca singură supoziție vrednică de crezut, că în trecutul istoric al popoarelor iraniene s-a produs o reformă religioasă care a dus la întemeierea unei noi religii a acestor popoare, cunoscută sub numele de mazdeism și legată de numele lui Zaratustra

Alcătuită originar din mai multe cărți, *Avesta*, în ce a mai rămas din ea, cuprinde legea religioasă pe care Ahura-Mazda sau Mazda (de unde denumirea de mazdeism), sau Ormuzd, i-ar fi revelat-o, în calitate de divinitate supremă, lui Zaratustra. În puține cuvinte, Ormuzd se prezintă purtătorului său de cuvînt drept suprema divinitate, creatoare a tot ce e bun și frumos în univers. El este „contracarat" de la începutul lumii de dușmanul său Ahriman, duhul răului. Oamenilor le revine datoria de a-i sprijini pe Ormuzd prin faptele lor bune și prin distrugerea răului, răsplata lor finală fiind fericirea veșnică în viața de apoi. Pentru că, în cele din urmă, Ahriman va cădea învins și atunci, într-o lume viitoare în care nu va mai exista nici un rău, oamenii își vor redobîndi viața, care va fi de astă dată veșnică.

Este greu de știut azi ce va fi aparținînd din toate acestea lui Zaratustra, căruia îi sînt atribuite scrierile ce cuprind cele redate de noi pe scurt. Cert este însă că, judecate după limba în care sînt redactate, ele datează din epoci diferite, așa încît nu pot aparține unui singur autor.

Apărut în condiții istorice greu de determinat, mazdeismul, legat de numele acestui legendar profet, mai era religia de stat a iranienilor în timpul dinastiei sasanide, deci în secolele III-VII ale erei noastre, pînă la răsturnarea de către arabi a acestei dinastii ; religia respectivă, cuprinzînd trăsături atît monoteiste cît și dualiste, reprezenta pe atunci un progres sensibil față de credințele politeiste anterioare, deși păstra destule elemente arhaice.

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze : Monica Dori și Nicolae Bota, elevi, Școala tehnică de telecomunicații Timișoara, bd. 23 August 2 : cinema, ilustrate ; Jeni Constantin, București, Căminul studențesc Drumul Taberei 5-7, rn. 16 Fr. bruarie : teme diverse, ilustrate ; Gabriel Georgescu, profesor, Poenari-Vulpești, rn. Răcari : teme diverse, ilustrate ; Gh. Costin, tapițer, Brăila, Piața Poporului 20 : teme diverse, ilustrate ; Mihaela Vasiliu, elevă, Bîrlad, str. 30 Decembrie 18 : cinema, ilustrate ; Lucia Mărăcine, com. Valea Nucarilor, rn. Tulcea : muzică, ilustrate ; Mihai Crețu, elev, com. Zemeș, rn. Moinești : ilustrate ; Flori Pușkin, elevă, Tulcea, str. Partizani 36 : teme diverse, ilustrate ; Gh. Dragnea, sudor, Buzău, str. Grădinari 4 : teme diverse, ilustrate ; Dumitru Magherescu, student, Cluj, str. Baboș 13 : teme diverse ; Vasile Corun, muncitor, Hunedoara, bloc 114, sc. A, ap. 6 : teme diverse, ilustrate ; Ion Lupancu, lăcătuș-mecanic, Tr. Măgurele, str. Mihai Viteazul 6 (cartierul Măgurele) : ilustrate ; Bari Francisc, student, Zalău, str. Kossuth 4, reg. Cluj : literatură ; Iosif Visky, Hunedoara, bl. C.M.° 1, ap. 100, et. 2 : teme diverse, ilustrate ; Paraschiva I. Mogoș, profesoară, com. Tîbănești, rn. Brăila : teme diverse, ilustrate ; Cristina Zideanu și Marioara Motea, muncitoare, Uzinele textile Pucioasa, rn. Tîrgoviște : cinema, ilustrate ; Vasilica Constantin, muncitoare, Hunedoara, bloc 114, ap. 6, sc. A : sport, ilustrate.

POȘTA NOASTRĂ

LUCIAN ALEXANDRESCU, TR. SEVERIN. Dacă am publica o dată cu aceste rînduri și adresa dv., sîntem convinși că ați avea parte de un potop de scrisori de protest. Pentru că marea majoritate a cititorilor noștri apreciază favorabil publicarea cuvintelor încrucișate în revistă — ba unii ne cer chiar să acordăm mai mult spațiu acestui sport al minții. În ce privește reclama pentru „Nectarul de fructe", obiecția dv. este cu totul de neînțeles : „Ce veți face la iarnă cînd, la Mamaia, unde ați făcut probabil fotografia, va ninge ?" Fotografia făcută în vară am publicat-o vara. Dacă va trebui să facem publicitate unui produs în miezul iernii, vom face probabil o nouă fotografie. E foarte ușor de înțeles ! Deși uneori în materie de publicitate efectul poate fi obținut și prin fotografii de vară publicate iarna (ori viceversa). Dar să vă punem și noi o întrebare : dv. de ce ne-ați trimis spre publicare, în plină toamnă, două fotografii făcute la mare, vara ? Mai ales că ele nici nu întrunesc condițiile de ineditism și interesant ce se cer spre a deveni publicabile !

MANUELLA C., RM VILCEA. 1) Încercăm, în limitele spațiului de care dispunem, să satisfacem toate cererile cititorilor, să răspundem tuturor preocupărilor. Dar nu ne putem angaja ca, număr de număr, să dăm și pagini de film, și de teatru, și de sport, și de... etc. 2) La „Momento" nu publicăm alte fotografii decît pe cele ale unor scriitori, compozitori, pictori, interpreți etc., care sînt în programul săptămînii curente. Fotografii ale unor interpreți de muzică ușoară ce nu cîntă nici în spectacole, nici la radio sau la televiziune, nici pe un disc nou imprimat nu-și găsesc locul aici. 3) Ne însușim critica ce ne-o faceți în ce privește reflectarea în revistă a ecourilor unor festivaluri de muzică ușoară cu răsunet internațional. Sperăm că asemenea manifestări nu ne vor mai „scăpa"

I. FEZER, BUCUREȘTI Am reținut propunerea dv. de a mai publica articole despre progresele făcute în cucerirea spațiului cosmic, inclusiv date despre ce au adus noi zborurile navelor „Mariner-4" și „Gemini". Vă promitem că vom publica materiale pe această temă

PAVEL FLORIAN, ARAD. Negativul color pe care ni l-ați trimis este corect realizat din punct de vedere tehnic. În ce privește însă conținutul său, este doar o fotografie bună pentru albumul personal și nicidecum pentru presă.

V. SILVIAN

CITITORI,

Ce v-a plăcut mai mult sau ce vi s-a părut mai interesant în revista noastră în anul ce se încheie ?

Ce nu v-a plăcut ?

Ce ați dori să citiți în paginile „Flacării" în noul an ?

Ce rubrici noi v-ar interesa ?

Dorind să aducem îmbunătățiri conținutului și prezentării revistei noastre în noul an, vă rugăm să ne trimiteți răspunsurile, conținînd aprecierile și sugestiile dv., pînă la data de 5 decembrie a. c.

FILM

ÎN STUDIOURILE IUGOSLAVE

În ultimii ani cinematografia iugoslavă a înregistrat succese de seamă, confirmate cu prilejul unor importante confruntări internaționale. Pe ecranele noastre am văzut, nu cu multă vreme în urmă, filme valoroase cum sînt „Kozara", „Drum periculos", inspirate din lupta de rezistență a popoarelor iugoslave în timpul celui de-al doilea război mondial. Unul dintre regizorii ce s-au afirmat în mod deosebit este Vatroslav Mimica (autorul filmului „Prometeu din insula Vishevica", prezentat anul acesta cu succes la Festivalul de la Moscova); de curînd cineastul a început lucrul unui nou film inspirat din viața contemporană, ce-și propune să înfățișeze „aspectele neobișnuite ale unor fapte în aparență foarte obișnuite". Scenariul filmului intitulat „Jurnal de călătorie despre orașul meu" este semnat de regizor împreună cu scriitorul Fedor Vidas.

Vatroslav Mimica

COPERTA NOASTRĂ

Magda Popovici, actriță la Teatrul „Ion Creangă".

Fotografie de Elena GHERA

Pe ecrane:

„DE-AȘ FI ...HARAP-ALB"

Secretul filmelor tonice, luminoase, atrăgătoare ale lui Gopo? Izvorăsc toate din pasiunea autorului, Gopo nu face nimic „contre-coeur". Nici o idee care nu-l entuziasmează, nici o istorioară pe care nu și-a spus-o lui însuși de nenumărate ori pînă s-o poată povesti apoi, pe nerăsuflate, și celorlalți. De aici o armonie a lucrării — indiferent în ce gen s-ar înscrie — film de animație, film combinat cu desene și actori, film numai cu actori etc.

„Harap-Alb" era visul lui Gopo de acum 16 ani. L-a citit, răscitit, l-a ascultat la gura sobei ori lîngă radiatorul caloriferului cu păcură. Nu l-a uitat nici cînd primea Palme d'or la Cannes, nici cînd se întreținea amical cu Disney la New York sau cînd prezida juriul internațional de la Tours. Dar nu l-a săvîrșit cinematografic decît după ce basmul literar s-a scris în mintea lui în imagini de film. Pînă nu și-a găsit, parcă spontan — în realitate rezultat dintr-o căutare îndelungă a creatorului — veșmîntul cinematografic. *Harap-Alb* e acum *un film după* Creangă. Asimilat perfect lumii scriitorului și totodată lumii cineastului. Îmbinînd umorul clasic cu cel al caricaturistului modern, atît de firesc, încît totul decurge cu aparența unei facilități grațioase. Gopo are marele dar de a-și ascunde efortul artistic și a ne înfățișa doar partea plăcută, finită, a muncii sale. O eleganță care îi cîștigă pe loc simpatia spectatorului.

Fără să fie „opera de căpătîi", *Harap* este unul din copiii izbutiți ai creatorului nostru. E simplu, accesibil, fermecător, are o spontaneitate reconfortantă, un umor savuros care este deopotrivă umorul popular al lui Creangă și cel cultivat cu inteligență de Gopo. Detașat de la început de basm — parcă dintr-un fel de pudoare, de grijă de a nu arăta cît e de îndrăgostit de opera clasică, ce sincer crede în eroii săi, cît de contopit e cu ei pînă la a le înțelege și scuza calitățile și defectele, a le da sfaturi parcă, a-i „înțelepți" pe parcurs — Gopo folosește formula parodiei lirice, a ironiei binevoitoare, a satirizării sentimentale a lumii fabulosului. Ce rezultă de aici? Un dialog pasionant cu copilăria noastră, o întoarcere lucidă și totuși înduioșată pe locurile unde ne-am plăsmuit visele, unde am învățat să fim „eroi" cînd traversam cu pași tematori încăperea întunecată; cînd ne stimulam vitejia cu o mătură și fantezia cu o lanternă magică.

Desprinderea de copilărie — de copilăria spiritului în „scurtele istorii" desenate, de cea a sufletului, maturizat în condiții sociale vitrege *(S-a furat o bombă)*, iar acum majoratul acestui Candide-Harap-Alb ce-și învinge teama și naivitatea devenind măcar în ochii lui un virtual erou de poveste — îl obsedează pe creator.

Departe de a fi doar amuzantă, această trecere conține un profund sîmbure dramatic care strecoară o notă gravă, reflexivă, în cele mai

fanteziste „trăsnăi" ale lui Gopo. *Harap-Alb* meditează asupra dualității firii omenești, în care sălășluiesc, în permanent conflict, ingenuități și perfidii, generozități și răzbunări. „Bunii și răii" din basmul clasic se adună în filmul modern într-o singură ființă, dînd bătălia pentru sufletul omenesc, pentru armonizarea lui într-o personalitate complexă dar echilibrată. Harap își privește chipul în apă și-l vede pe Spin. Nu întîmplător și-a ales Gopo doi interpreți la fel de frumoși, de puternici, să completeze tabloul voinicului din poveste. Doi adversari demni ce se bat nu de dragul luptei, ci pentru că fiecare are de apărat dreptatea lui. Harap își apără blîndețea, naivitatea, celălalt lucidîtatea, bărbăția, necesitatea de răzbunare. Păcat că această splendidă constatare filozofică, idee modernă, n-a fost finalizată în filmul lui Gopo. Lacrima de pe obrazul Spînului cade prea devreme. Gopo se oprește în pragul meditației lirice speriat că nu va fi înțeles. Convenția basmului triumfă. De ea se vor bucura copiii, vor regreta adulții. Pentru cei mari, Gopo mai jonglează cu o idee ce dă amploare tragică basmului său pseudocomic: el contrazice zicala „de-ar ști omul ce-ar păți, dinainte s-ar feri". Nu pentru că așa e „scris" să se întîmple, dar pentru că firea umană asta este: oricîte sfaturi i-ai da, pînă nu se lovește fiecare cu capul de pragul de sus, nu-l vede pe cel de jos. Harap știe de-a-fir-a-păr povestea. E pregătit pentru toate încercările Spînului. Dar cînd ajunge în fața iubitei se bîlbîie ca un licean, uită basmul și e cît pe-aci să o piardă pe fata lui Roș-Împărat.

În rolul lui Harap, Florin Piersic ne cucerește. Are candoarea, prospețimea, umorul hîtru al unui erou demitificat, pe care Gopo nu-l mai vede doar falnic și invincibil, ci uman, simplu, un Păcală autentic, savuros. Adevărat erou comic modern. Completat cu grație sobră de Cristea Avram (Spînul).

O parodie de mare rafinament a intenționat să sugereze și concepția scenografică a lui Ion Oroveanu, uneori cam pretențioasă față de stilul popular în care sînt concepute. Reușita imaginii (mișcările simple, elegante, de aparat, culorile transante, fără nuanțe, ca în picturile orientale) aparține lui Gore Ionescu. Dimensiunea sonoră? Ca de obicei: compozitor, Dumitru Capoianu, inginer Dan Ionescu.

Alice MĂNOIU

CINEAȘTII PREGĂTESC

■ După considerabilul succes pe care l-a înregistrat filmul lui Gérard Oury, „Prostănacul" (cea mai mare reușită de casă din ultima vreme), renumiții actori comici Bourvil și Louis de Funès — cei doi interpreți principali — au fost din nou solicitați să joace împreună într-o altă comedie a aceluiași regizor. Filmul, intitulat „Marele Vadrouille", nu va fi însă un „Prostănacul" nr. 2, spune G. Oury.

■ Cunoscutul cineast Marc Allegret, care de-a lungul anilor a descoperit actori de seamă ai ecranului francez (Michèle Morgan, Gérard Philipe, Jean-Pierre Aumont), își caută, cu ajutorul revistei „Cinémonde", patru interpreți pentru filmul ce intenționează să-l realizeze: „Falsificatorii de monede", ecranizare după cartea de răsunet a lui André Gide.

■ Actrița italiană Rosanna Schiaffino (Miracolul lupilor) va apărea alături de Tony Curtis (Lanțul, Vikingii, Unora le place jazul) într-o comedie spumoasă, „Ultima ducesă", realizată de Ken Hughes în studiourile americane (în fotografie)

■ Bibi Anderson, una din actrițele preferate ale marelui cineast suedez Ingmar Bergman (cunoscută din filmul acestuia „În pragul vieții", tradus la noi cu titlul înduioșător „Voi fi mamă"), va apărea, într-un western semnat de Ralph Nelson, alături de un alt mare actor: Sidney Poitier („Lanțul"), deținătorul unui premiu Oscar pentru „Crinul din cîmpie".

■ Doi regizori din Azerbaidjan, Ramiz Askerov și Anton Volazos, s-au hotărît să ecranizeze ultima carte a lui Nazim Hikmet, „Romanticii". Filmările vor avea loc în Uniunea Sovietică și în Turcia.

■ Julie Andrews, actrița care în luna aprilie a acestui an a dobîndit premiul Oscar pentru creația sa din „Mary Poppins", a fost solicitată de Alfred Hitchock pentru viitorul său film. O invitație asemănătoare a primit-o și Paul Newman, valorosul actor american pe care am avut prilejul să-l cunoaștem în ultima vreme (Cineva, acolo sus, mă iubește, Dulcea pasăre a tinereții).

■ Doi dintre cei mai populari actori polonezi, Lucyna Winnicka și Zbigniew Cybulski, apar împreună în filmul Galinei Belinskaia, „Singur în oraș", inspirat din viața de toate zilele a unui tînăr inginer varșovian.

■ Carlo Levi, cunoscut romancier și critic italian, a terminat un scenariu cinematografic după cartea sa „Cristos s-a oprit la Eboli" (tradusă și în românește). Nu s-a hotărît însă cui să-i încredințeze regia filmului.

■ Cele două versiuni cinematografice (una americană, realizată de Wyler cu Laurence Olivier și Merle Oberon, și alta realizată în Mexic de Bunuel) după romanul scriitoarei Emily Brontë, „La răscruce de vînturi", nu au epuizat încă puterea de atracție asupra producătorilor de filme. În prezent lucrează la realizarea unei a treia ecranizări regizorul englez Lindsay Anderson. Drept protagonist l-a ales pe interpretul din „Viața sportivă", Richard Harris.

ÎN STUDIOURILE LUMII

PIERRE ETAIX și filmul nr. 3

Cu Pierre Etaix, unul dintre cineaștii care se străduiesc să hrănească cu sevă proaspătă comedia zilelor noastre, am făcut cunoștință în „Indrăgostitul" (primul său film). Eroului său preferat, insul timid și stingaci, i-a închinat și cea de-a doua creație: „Yoyo". După trei ani de la debut, Pierre Etaix se află în fața realizării unui nou proiect: „Atîta timp cît ești sănătos".

Pierre Etaix și-a definit filmul răspunzînd întrebărilor unui reporter al agenției Unifrance. Iată dialogul ce a avut loc:

— Ce va avea nou „Atîta timp cît ești sănătos" în comparație cu celelalte filme ale dv.?

— Aici se va vorbi mai puțin, iar situațiile burlești vor fi mult mai multe.

— Care este punctul de plecare al filmului?

— În primele secvențe îl vedem pe erou cerînd o consultație unui medic. Acesta din urmă ni se înfățișează repetînd de 33 de ori, în fața a 33 de pacienți, același lucru: „N-aveți nimic. Sînteți un pic obosit, un pic enervat. E firesc; cu viața asta pe care o ducem... Totul este să vă schimbați preocupările, să vă distrați. Odihnă — iată ce vă trebuie". Și eroul meu, Pierre, un tînăr de bună-credință, va face tot ce-i va sta în putință să nu încalce pentru nimic în lume recomandarea medicului.

— Vom întîlni și în acest film, ca și în celelalte, un fundal poetic?

— Da, bineînțeles. După mine, comicul, pe care-l iubesc atît de mult, nu poate fi despărțit de poezie.

— Ce actori vor mai apărea alături de dv.?

— Mulți. Oameni din lumea circului. Am slăbiciune pentru ei. Îi veți întîlni pe Dorio și Mimile, Bocky și Randel, Claude Massotier, Robert Bloome etc.

— Cum definiți dv. actorul comic?

— Un om care cunoaște toate legile echilibrului în viață, dar care știe foarte bine că trebuie să ai în vedere și ceea ce poate să aducă neprevăzutul.

— Credeți că cinematograful și comicul fac casă bună?

— După părerea mea cinematograful este modalitatea de expresie cea mai potrivită a comicului. În teatru ești obligat să vorbești prea mult. Mie nu-mi place să fiu prea vorbăreț. Ocolesc cît pot dialogurile.

cadran INTERNAȚIONAL

ALEGERI ȘI TELEVIZIUNE

Comentatorii parizieni sînt unanimi în a sublinia că actuala campanie electorală, începută de o săptămînă, marchează o dată istorică în viața politică franceză: pentru prima dată în Franța va fi folosită masiv televiziunea ca instrument al propagandei electorale a candidaților. Evident, aceasta solicită eforturi și calități suplimentare din partea protagoniștilor pentru că, după cum arată și comentatorul agenției France Presse, „lupa camerei de televiziune îngroașă la maximum atît trăsăturile pozitive cît și cele negative. „Abilitatea, voința de a seduce — apreciază France Presse — sînt îngroșate parcă cu o lupă; stîngăcia involuntară este deformată pînă la caricatură". Acest fapt a stîrnit chiar o dezbatere în presa franceză: unii sînt de părere că televiziunea, prin caracterul ei de spectacol, ar falsifica desfășurarea dezbaterii, ar sili la o competiție actoricească care ar constitui „o înfrîngere a democrației". Alții sînt de părere că, dimpotrivă, televiziunea obligă pe candidați să evite „pălăvrăgeala și să prezinte un program clar și concret, inspirat de fapte și raționamente logice".

Se deschide aci o dezbatere care nu este neapărat legată de campania electorală franceză: influența mijloacelor ultramoderne de comunicație asupra caracterului consultării. În definitiv nu instrumentul — televiziunea, în cazul în speță — este vinovat dacă, de pildă, în Statele Unite consultarea se reduce la manevrarea corpului electoral, la înlocuirea luptei între programe și a dezbaterii pe marginea lor, cu lupta între persoane, între actori cu cea mai mare telegenie.

Esențial este deci ce și cum se discută — și nu neapărat cu ce. În această privință este interesantă remarca săptămînalului londonez **Economist**. După ce arată că „psihologii spun că problemele externe sînt de o importanță secundară" în alegerile organizate în Occident, **Economist** scrie: „Ei nu au dreptate cînd este vorba de alegerile actuale din Franța". Într-adevăr, explicația este simplă: controversele dintre Franța și aliații atlantici în probleme politice, economice și militare au menținut trează atenția opiniei publice franceze față de problemele externe, aceasta cu atît mai mult cu cît încercarea nedibace a Statelor Unite de a interveni în alegeri printr-o campanie concentrată împotriva poziției franceze în NATO nu a făcut decît să aibă un efect cu totul contrar celui scontat. A devenit evident pentru strategii care se ocupă de subiectele campaniei electorale că opoziția față de hegemonia S.U.A. în NATO și în general în viața politică occidentală se bucură de sprijinul opiniei publice franceze. Sau, după cum se exprima **Economist**, „din punctul de vedere al cîștigării unor alegeri în Franța, aceasta este o minunată poziție de plecare la luptă".

Desigur, în cazul altui punct de plecare, televiziunea nu va putea fi de ajutor, atît în actuala campanie electorală cît și în consolidarea poziției în vederea unor viitoare confruntări. Exact ceea ce era de demonstrat.

N. LUPU

PROCESUL PÄTSCH

Werner Pätsch a fost condamnat de Tribunalul suprem de la Karlsruhe (R.F.G.) la patru luni închisoare, cu suspendarea pedepsei. Procesul s-a desfășurat cu ușile închise, nu pentru că ar fi existat pericolul unor dezvăluiri cu caracter secret, ci pentru că cele ce s-au afirmat în instanță erau jenante pentru o serie de personalități sus-puse din R. F. Germană.

Învinuirea oficială adusă lui Pätsch era că a dezvăluit secrete de stat „unor persoane neautorizate să le cunoască" dar tribunalul n-a reținut acuzația de „înaltă trădare" formulată de procuror.

Scandalul s-a declanșat în 1963, cînd Pätsch, în calitate de funcționar la Serviciul pentru apărarea constituției, a comunicat avocatului Josef Augstein, fratele directorului revistei „Der Spiegel", că activitatea anumitor persoane este supravegheată îndeaproape de colegii lui, care le interceptează convorbirile telefonice și le cenzurează corespondența. Din dezvăluirile făcute atunci în „Der Spiegel", ca și în săptămînalele „Die Zeit", „Stern", a reieșit că au fost urmăriți astfel atît lideri social-democrați cît și ai Partidului liberdemocrat, care face parte din coaliția guvernamentală.

Principala întrebare pusă lui Pätsch în cursul interogatoriului a fost: De ce s-a adresat unor „persoane neautorizate", în loc să sesizeze șefilor săi această flagrantă încălcare a legalității de către un serviciu guvernamental? Răspunsul la această întrebare constituie tocmai punctul nevralgic al întregului proces: Pätsch a afirmat că nu a avut încredere în superiorii lui ierarhici, deoarece ei proveneau în bună parte din rîndurile foștilor SS-iști. Grupul de SS-iști din Serviciul pentru apărarea constituției a lucrat „voluntar" pentru autorități pînă în 1956, iar din acel an membrii acestui grup au devenit agenți oficiali. Se știe că Serviciul pentru apărarea constituției a fost organul pus în mișcare în acțiunea de interzicere a activității Partidului Comunist și este folosit în general în represiunile împotriva organizațiilor democratice.

În acest context grupul de foști SS-iști are un cîmp larg de activitate, iar încercarea de a face cît mai puțină publicitate în jurul procesului este pe deplin explicabilă. De altfel pronunțarea unei sentințe cu suspendarea pedepsei indică dorința autorităților ca scandalul cu interceptarea convorbirilor telefonice și cenzurarea corespondenței să fie considerat încheiat.

Z. FLOREA

MISIUNI „DEFENSIVE"

Cînd a fost anunțată în Australia hotărîrea guvernului de a trimite trupe în Vietnamul de sud, în sprijinul acțiunilor agresive ale S.U.A., oficialitățile s-au grăbit să precizeze că rolul militarilor australieni nu va fi acela de a lupta efectiv contra forțelor patriotice, ci doar de a asigura paza unor obiective militare.

Cît de sincere au fost aceste asigurări s-a putut convinge opinia publică australiană citind în cîteva rînduri știri despre participarea compatrioților militari la acțiuni efective contra unor unități ale forțelor patriotice. Un reportaj publicat în zilele din urmă de ziarul britanic *Daily Telegraph*, sub semnătura corespondentului său la Saigon, Denis Warner, care a însoțit o unitate australiană la „o vînătoare în junglă împotriva unui inamic invizibil", a avut darul de a lămuri și mai bine cît de „defensive" sînt misiunile pe care comandamentul american le încredințează aliaților săi.

După bombardamente pregătitoare de aviație și artilerie, militarii australieni au pătruns în jungla extrem de deasă, povestește corespondentul. Timp de două zile ei au străbătut jungla. Într-un rînd, cînd se așteptau mai puțin, au fost întîmpinați cu focuri puternice de mortiere care au rănit doi militari. Pînă la revenirea lor la bază, ei nu au putut angaja nici măcar o singură dată lupta cu forțele patriotice.

Warner citează declarațiile unor australieni că expediția lor nu a folosit la nimic întrucît nu au reușit să oprească decît pentru un timp extrem de limitat, și cu pierderi proprii, acțiunile din junglă ale partizanilor. Australienii au primit din nou o lecție despre greutățile pe care le implică lupta contra partizanilor — transmite corespondentul lui *Daily Telegraph* — care reproduce totodată următoarele cuvinte semnificative ale unui ofițer australian: „Ar putea să fie nevoie și de 25 de ani ca să fie scoși luptătorii Vietcong din junglă..."

În același timp, în Australia mai multe comentarii de presă se fac ecoul nemulțumirilor opiniei publice din țară pentru faptul că ofițerii americani din Vietnam „îi aruncă pe australieni direct sub focul patrioților sud-vietnamezi în cele mai periculoase sectoare de luptă".

Florin UDREA

ELBASAN — UN ORAȘ ÎNTINERIT

Locomotiva înaintează repede, lăsînd la dreapta cursul rîului Shkumbin. Ea se îndreaptă spre Elbasan, unul din cele mai vechi orașe ale Albaniei. În zare se conturează silueta vechiului castel-fortăreață, dealurile acoperite cu măslini care împrejmuiesc orașul. Elbasanul este înconjurat de vegetație — o mare verde în tot timpul anului.

Într-un trecut nu prea îndepărtat, Elbasanul, ca și celelalte orașe ale Albaniei, se caracteriza prin case scunde, străduțe înguste și întortocheate, construcții ridicate la întîmplare, fără nici un plan. Elbasanul era însă renumit pentru frumoasele peisaje din împrejurimi, pentru rîul Shkumbin, care șerpuiește la poalele dealurilor acoperite cu măslini, pentru munții care se zăresc în depărtare, cu piscurile lor ascuțite. Acest renume și l-a păstrat și astăzi, însă ceea ce izbește în primul rînd vizitatorul sînt prefacerile petrecute în ultimele două decenii.

Orașul din centrul Albaniei s-a schimbat în prezent în mod radical. El a fost legat printr-o linie de cale ferată cu Durrës și Tirana, încă în primii ani după eliberare. Dacă vizitezi Elbasanul, rămîi impresionat de străzile și bulevardele nou construite, de numeroasele parcuri și grădini amenajate în bună măsură și prin munca obștească a cetățenilor. În centru, ca și în întregul oraș, se înalță noi edificii și imobile. Importante fonduri sînt alocate anual pentru construirea de noi blocuri de locuințe, contribuind la înfrumusețarea vieții oamenilor muncii, la ridicarea nivelului lor de trai.

Acum, cînd Republica Populară Albania sărbătorește 21 de ani de la eliberare, Elbasanul se mîndrește cu o industrie creată în anii puterii populare: rafinăriile de petrol de la Cerrik, Combinatul de prelucrare a lemnului „Nako Spiru", Uzina de fermentare a tutunului, Fabrica de ulei, cea de săpun și cea de conserve. Nu peste multă vreme li se va adăuga o uzină siderurgică.

În oraș funcționează, de asemenea, importante instituții de învățămînt: Școala normală, Gimnaziul de stat și altele. Elbasanul mai este numit „Uzina profesorilor"; cadre didactice pregătite la Elbasan predau în întreaga țară.

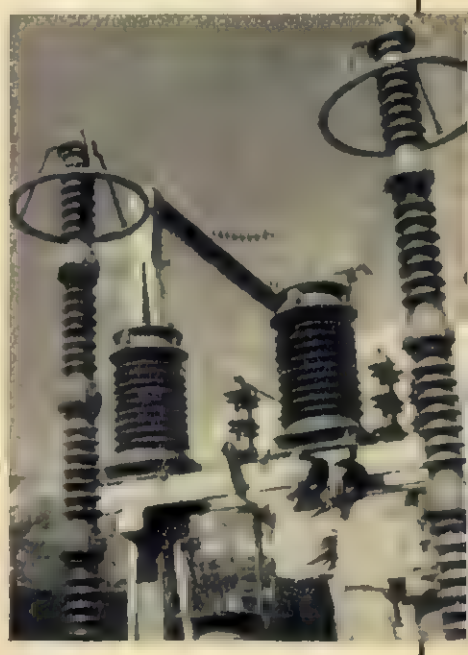

Lucrările de montaj ale Uzinei metalurgice din Elbasan sînt într-un stadiu avansat. Fotografia înfățișează un aspect de la subcentrala electrică a uzinei.

Toate aceste prefaceri în viața orașului au putut fi înfăptuite datorită străduinței harnicilor săi locuitori. Fără îndoială că prin munca acestora Elbasanul va deveni în anii viitori și mai frumos.

Al. POMPILIU

Rafinăria de petrol de la Cerrik.

UNDE ÎNCEPE ŞI UNDE SE SFÎRŞEŞTE...?

Într-o lucrare recent apărută în S.U.A. sub titlul „The Military Establishment", autorul — John Swomley jr. — afirmă că este foarte dificil să stabileşti unde se sfîrşeşte Pentagonul şi unde începe marele business.

Creditele militare — arată Swomley jr. — aduc dividende enorme nu numai întreprinzătorilor civili, ci şi actualilor locatari în haine militare ai celor cinci clădiri dispuse în formă de pentagon pe malul rîului nord-american Potomac.

Între 1957 şi 1961, indică Swomley, 50 de mari companii, în ale căror consilii de administraţie se aflau numeroşi generali şi amirali în retragere, au primit de la Pentagon comenzi în valoare de circa 67 miliarde de dolari.

Conform relatărilor unei comisii senatoriale, între 1959 şi 1960 peste 1 400 de ofiţeri în retragere (de la gradul de maior în sus) erau legaţi prin diverse forme de 100 de societăţi, care contractaseră 75 la sută din toate comenzile militare.

Beneficiile realizate de uriaşii industriei de război — Lockheed Aircraft Corporation, Boeing Corporation, General Dynamics Corporation, Douglas, North American Aviation, General Electric — sînt pur şi simplu fabuloase. Numai General Dynamics Corporation, ca să dăm un exemplu, realizează un profit anual net de o sută de milioane dolari. Or, printre conducătorii acestei firme se află nu mai puţin de 27 foşti şefi militari. Lockheed Aircraft Corporation însumează şi ea 25, iar Boeing Corporation şi North American Aviation numără în rîndurile membrilor consiliilor lor de administraţie cîte 5 generali, fiecare.

Desigur, funcţiile deţinute de foşti militari în consiliile de administraţie ale marilor societăţi nu sînt nici pe departe doar onorifice, aşa că, de pe urma comenzilor militare, se înţelege că beneficiază din plin şi aceştia.

Sînt fapte care ilustrează elocvent afirmaţiile lui Swomley jr. privitoare la interpătrunderea de interese dintre Pentagon şi marele business.

Crăciun IONESCU

UN MUZEU PENTRU... ŞANSONETĂ

Şansoneta e pentru francezi un lucru foarte serios, care-i însoţeşte pretutindeni, în orice clipă a vieţii. Iar acum, o dată cu tehnica modernă a discului şi a radiofoniei, a devenit o prezenţă mereu mai familiară. De curînd a căpătat chiar o recunoaştere oficială : a luat naştere, cu statutul de „muzeu controlat de stat", aşa-numitul „Musée de la chanson française".

Iniţiativa aparţine, firesc, unor oameni ai profesiunii. În biroul lui Bruno Coquatrix, animatorul marelui music-hall Olympia, Louis Merlin de la staţia de radio „Europe no. 1", găsise într-o zi, într-un pachet de hîrtie cafenie, o rochie neagră, mototolită. Coquatrix nu se îndurase să arunce la gunoi vestita rochie de copilă săracă în care apărea pe scenă Edith Piaf. Aşa a încolţit ideea unui muzeu în care să fie păstrată mereu vie amintirea unui gen artistic drag inimii fiecărui francez.

Un afiş de Paul Colin (din 1925) înfăţişînd-o pe celebra actriţă de music-hall Joséphine Baker.

Punînd în funcţiune mijloacele de publicitate ale staţiei de radio pe care o conducea, Merlin a lansat un apel general.

Rezultatele iniţiativei au fost remarcabile. De pe acum, pe adresa Muzeului artelor şi tradiţiilor populare, care va adăposti într-una din aripile sale Muzeul şansonetei franceze, au şi venit să se alăture glorioasei rochii a Edithei Piaf pălăria de paie a lui Maurice Chevalier, rochia cu paiete şi pantofii pe care i-a purtat cîndva Mistinguett, mii de foi volante cu partiturile unor cîntece create de Mayol, Dranem etc., litografii de Toulouse-Lautrec şi de Steinlen, primele afişe prezentîndu-i pe Mayol, Joséphine Baker, Edith Piaf, fragmente de film cum e acel din „Pépé le Moko", în care Fréhel îşi evocă trecutul de cîntăreaţă pariziană, discuri şi aparataj de înregistrări de altădată, manuscrise, autografe etc.

Campania a culminat cu organizarea la sfîrşitul lui octombrie a.c. a unui număr de 26 de spectacole „Muzicorama", simultane, în 12 săli din Paris, ca şi la Lyon, Bordeaux, Rouen, Lille şi Toulouse, precum şi în Canada, Israel, Italia, S.U.A. şi Uniunea Sovietică. 227 de stele ale music-hallului au participat în mod benevol la acest uriaş spectacol, ale cărui beneficii au fost vărsate Muzeului şansonetei franceze. Aznavour cîntă la New York, Gilbert Bécaud la Bologna, Jacques Brel la Erevan, iar la Paris, renunţînd la onorariu şi la pretenţiile cu privire la ierarhia pe afiş, pe scene uriaşe ca Mutualité sau în cabarete cu cîteva zeci de spectatori, zeci de artişti, cîntăreţi, autori, comici şi animatori, dintre care n-au lipsit Patachon, Trenet, Brassens, se întîlneau cu publicul într-o seară de neuitat, închinată acestui amalgam de poezie şi ironie, de sentimentalism şi cinism, de meditaţie şi frondă care este şansoneta franceză.

Ana ROMAN

„ACCIDENTUL"

Un accident de cale ferată a făcut să fie ilustrată în mod brutal adevărata faţă a politicii de apartheid promovate de guvernul rasist sud-african. Faptele sînt cunoscute. La cîteva minute după ce a părăsit Durbanul, un tren a deraiat în mica staţie Effingham. Accident tragic, soldat cu 85 morţi şi 130 răniţi din rîndul călătorilor, plus un număr neprecizat de oameni zdrobiţi sub trei vagoane ce s-au răsturnat. Victimele sînt toate „de culoare" — bantuşi, indieni, metişi. De ce ? Pentru că acest tren asigura transportul mîinii de lucru, dimineaţa şi seara, de la locurile de muncă în „ghetourile" din interior, în „centura neagră" constituită, la 50 kilometri distanţă de oraşul propriu-zis, pentru 440 000 din cei aproximativ 630 000 de locuitori din Durban.

Numărul victimelor ce au putut fi identificate este foarte mic. Motivul este simplu. Cadavrele celor ucişi au fost duse într-o capelă din „zona albă". Aici au avut însă acces numai părinţii sau rudele victimelor ce puteau prezenta poliţiştilor permisul de intrare în zona rezervată albilor. Dar mulţi nu locuiau în Durban, aşa încît nu dispuneau de un asemenea permis. Au încercat să străpungă cu forţa barajul poliţiei. Au fost arestaţi şi trimişi în judecată sub acuzaţia de a fi violat legea asupra „apartheidului".

Trenurile periferice care asigură transportul muncitorilor de culoare sud-africani au fost denumite „trenurile sclavilor". O denumire pe deplin justificată. În 1939 media zilnică a pasagerilor dintr-un vagon era de 70. Astăzi ea a ajuns la 134. Numărul călătorilor a crescut de la 100 000 la 300 000. Oamenii călătoresc în picioare, înghesuiţi unii în alţii, pe o distanţă de 50 kilometri, în fiecare dimineaţă şi în fiecare seară. Numai negrii, bineînţeles, pentru că albii au vagoane rezervate. Situaţia s-a înrăutăţit şi mai mult ca urmare a ultimelor măsuri luate de guvernul Verwoerd pentru a separa şi mai strict pe negri de albi. Înainte, muncitorii din port — docherii şi muncitorii de la şantierele navale — locuiau chiar în zona de coastă. Ea le-a fost acum interzisă, iar zeci de mii de africani au fost siliţi să se „mute" în interior, aşa-numita „centură neagră". Astfel, la orele de muncă efectuate în condiţii de sclavaj se adaugă acum orele de chin petrecute în „trenurile sclavilor".

Şi, cu toate acestea, se apreciază că la Durban muncitorii negri, indieni şi metişi se bucură de condiţii „bune" în comparaţie cu cele existente în „rezervaţiile" înconjurate de bariere din sîrmă ghimpată şi posturi de pază.

I. RETEGAN

ŞI PE TERENURILE DE SPORT

Despre base-ball se ştie că e sportul care se bucură de cea mai mare popularitate în S.U.A. Publicînd fotografia de mai jos, presa occidentală a făcut-o însă nu pentru a reda o faţă deosebit de interesantă dintr-un meci viu disputat. Faptul care a reţinut atenţia comentatorilor a fost lozinca purtată de spectatorii din tribună. Alături de acele originale dezbateri din universităţi — aşa-numitele „teach"-in — în cadrul cărora studenţi şi profesori condamnă agresiunea S.U.A. în Vietnam, de apelurile semnate de personalităţi proeminente ale vieţii politice şi culturale americane, de uriaşele demonstraţii de stradă, de ruperea şi arderea ordinelor de chemare şi de zguduitorul şi totodată acuzatorul spectacol al torţelor vii — apariţia lozincilor „Pace în Vietnam" pe terenurile de sport reflectă amploarea protestului împotriva războiului dus de Statele Unite în Vietnam. În rîndul cercurilor din ce în ce mai largi ale poporului american.

PICTURĂ ŞI... POLITICĂ

Printre numele marcante din istoria picturii este şi cel al olandezului Jan Steen, fire veselă, deschisă, pe care o regăsim şi în tablourile realizate de el. Scene burleşti, chefuri — sînt subiectele favorite ale acestui pictor din secolul al XVII-lea.

Poate tocmai în încercarea de a însenina atmosfera, destul de înnourată, gazdele recentei sesiuni de la Haga a Uniunii Europei occidentale au ales un tablou al lui Jan Steen pentru decorarea sălii de şedinţe din palatul Binnenhof. Şi au reuşit din plin. Într-adevăr, atunci cînd au privit tabloul figurile grave ale unor diplomaţi s-au destins, iluminate brusc de un zîmbet. Dar nu hazul pictorului a stîrnit buna dispoziţie, ci amintirea unei expresii : „Un menaj à la Jan Steen", înseamnă pentru orice olandez o căsnicie care trece printr-o perioadă de relaţii furtunoase. Adică tocmai situaţia din cadrul Uniunii Europei occidentale, unde „căsnicia în şapte" — ţările membre ale Pieţei comune, plus Anglia — cunoaşte o perioadă de aprigi dispute, ceea ce a şi determinat de altfel pe trimisul special la sesiunea de la Haga al agenţiei *France Presse* să facă legătura între pictură şi politică.

Poate doar această corespondenţă de circumstanţă a mai menţinut surîsul delegaţilor, ştiind că atît lucrările, care nu au durat decît o zi, cît şi rezultatele, dacă acest cuvînt e potrivit în cazul de faţă, au subliniat din nou „relaţiile furtunoase" dintre partenerii occidentali. Din şapte ţări membre, numai trei au fost reprezentate de miniştri de externe, comisiei Hallstein i s-a refuzat participarea din cauza opoziţiei Franţei, sugestiile engleze privind o apropiere între Asociaţia europeană a liberului schimb şi Piaţa comună nu au fost luate în considerare de Habib Deloncle, reprezentatul Parisului, care nu a participat la discuţiile de ordin economic, nici un comunicat final nu a fost publicat, iar preşedintele sesiunii, ministrul de externe al Olandei, Luns, a ţinut să sublinieze disensiunile ivite între membrii Uniunii Europei occidentale. Mai poate spune cineva că decoratorii sălii de reuniune din palatul Binnenhof nu au fost inspiraţi oferind privirilor un tablou de Jan Steen ?

Sergiu BRAND

Americanul Scott Carpenter supus diferitelor cercetări după cele 29 de zile cît s-a aflat în adîncuri.

BĂTĂLIA CU ABISURILE

Explorarea şi exploatarea adîncurilor abia a început şi specialiştii trebuie să răspundă la o întrebare : vor putea oare oamenii să lucreze, acolo pe fundul oceanului, într-un mediu cu presiune anormală ?

Problema se pare că nu este chiar atît de nouă. Fiziologul P. Bert a studiat încă spre finele secolului trecut efectele suprapresiunii amestecurilor gazoase, într-un cheson, asupra organismului animal. Constatările lui au rămas şi astăzi valabile : oxigenul sub presiune este toxic, iar azotul are un efect narcotic. Problema deci părea fără soluţie. Şi totuşi descoperirile ulterioare au învins acest handicap. Un gaz inert, component al atmosferei, chiar cînd este inhalat la mari presiuni, nu reacţionează cu oxigenul : heliul. Rămînea doar să mai fie învins un obstacol : timpul lung (80-90 ore) necesar reducerii presiunii la cea normală. Matematicianul elveţian Hannes Keller a calculat şi experimentat succesiv diverse amestecuri pe bază de heliu şi a reuşit să obţină un procedeu care permite scafandrilor antrenaţi să coboare pînă la 300 metri sub nivelul mării şi să revină la suprafaţă fără să simtă diferenţele pe care spaţiul marin le exercită asupra scării presiunii. Începînd din anul 1961 o serie întreagă de experienţe au probat această „simbioză" heliu-oxigen. În 1962 asistăm la experienţele „Man in sea Project" şi „Precontinent I".

În 1963 cinci oameni respirînd aer comprimat trăiesc aproape o lună de zile în apele Mării Roşii şi coboară la adîncimi de 26 m (Precontinent II). Este experienţa echipei Cousteau. Bătălia pentru cucerirea adîncurilor se desfăşoară febril. Oamenii lui George Bond — medic în marina americană — ating, într-un cheson, adîncimea de 60 m unde rămîn cincisprezece zile. Cu acest prilej se constată că amestecul de heliu-oxigen la zece atmosfere este bine tolerat de organism. 1964... În cadrul lui „Man in sea Project" al americanului Edwin Linke doi cufundători coboară pînă la 130 m în largul insulelor Bahama. Marina S.U.A. Îşi continuă experienţele în preajma Bermudelor : în Sealab I — un cheson cilindric — acvanauţii petrec nouă zile respirînd un amestec de 80% heliu, 16% azot şi 4% oxigen... 1965... Sealab II, Precontinent III sînt tot atîtea încercări soldate cu cîteva performanţe : cosmonautul Scott Carpenter atinge recordul de staţionare în adîncime (29 de zile), iar şase membri ai echipajului lui Precontinent III lucrează la fixarea unei guri de sondă la o adîncime de 120 m.

Oceanele se cuceresc metru cu metru şi heliul s-a dovedit a fi un element deosebit de preţios în această bătălie cu abisurile.

I. CORIBAN

FLACĂRA. Redacţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuţa poştală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poştale, la factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii. TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 26 lei ; 6 luni — 52 lei ; un an — 104 lei. Pagina 24 — publicitate : Ion HANANEL. Redactor artistic : Ion VULPESCU. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

PREŢUL REVISTEI : 2 LEI

41.505

Un produs pentru toate vîrstele

CIOCOLATA

de vanilie, amăruie, meca

CIOCOLATA

un aliment hrănitor, bogat în calorii şi grăsimi uşor asimilabile

CIOCOLATA

reconfortant al sistemului nervos

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

49

Anul XIV nr. 49 (549) — 4 decembrie 1965

„PIESELE" ORGANISMULUI OMENESC POT FI SCHIMBATE!

Din nou despre circulație și problemele ei

A SOSIT IARNA: ANOTIMPUL HOCHEIULUI

Ancheta „Flacăra"

Povestea celor 1001 „mărunțișuri"

CLAUDIA CARDINALE

în aceste zile din nou pe ecranele noastre

curier

pînă la 7 000 metri în adîncuri

Într-o serie de corespondențe sosite la redacție ne sînt relatate noutăți din industria noastră constructoare de utilaj petrolier. Aflăm că numărul utilajelor livrate anul acesta numai de uzinele din regiunea Ploiești (a căror producție actuală este de 3 ori mai mare decît în 1959) depășește 2 300 de instalații de foraj și intervenție, de cimentare și operațiuni speciale, de prelucrare a țițeiului, turbine etc.

Au intrat în fabricație noi tipuri de agregate pentru săparea sondelor la adîncimi mari, sape cu role echipate cu duze ceramice și diamante, instalații și autotrolii pentru intervenții la sonde și altele. Toate se caracterizează printr-un înalt nivel tehnic. Experimentate la forajul sondelor, sapele cu duze ceramice realizate de uzina „1 Mai" din Ploiești, de exemplu, au dat rezultate remarcabile. Specialiștii au constatat marea lor rezistență în straturile tari, ceea ce are, între altele, ca efect prelungirea duratei de utilizare a agregatului. Tot atît de valoroase se dovedesc a fi dispozitivele de avansare automată a sapei în strat, care face posibilă aplicarea unei tehnologii de foraj superioare celei obișnuite. Cu o bună carte de vizită se prezintă în fața sondorilor și pompa de noroi „Duplex-1 250 CP" creată pentru noua instalație „4 DH-315", ca și „E-75," o nouă instalație de foraj pînă la 2 200 m a căror intrare în producția de serie au fost recent anunțate de uzinele ploieștene „1 Mai". Parametrii înalți de funcționare ai pompei „Duplex-1 250 CP" îi permit acesteia să reziste chiar în condiții de lucru la presiuni de peste 300 de atmosfere. Dotată fiind cu asemenea prețioase pompe, cu patru motoare diesel de 700 CP și alte mecanisme perfecționate, instalația „4 DH-315" poate explora și exploata zăcăminte de țiței și gaze aflate la adîncimi de 7 000 m.

Realizările respective constituie rezultatele dezvoltării rapide din ultimii 15 ani a industriei românești de utilaj petrolier modern, concentrată în șapte mari uzine. Potrivit ultimelor statistici, noi ne situăm în rîndul principalilor exportatori în acest domeniu, ocupînd locul doi din lume, după S.U.A. Concepția originală a utilajului petrolier românesc, care-i conferă acestuia parametri tehnici și performanțe superioare, simplitatea de manevrare, siguranță în exploatare și economicitate, i-au adus aprecieri în zeci de țări din întreaga lume.

În momentul de față, proiectanții studiază realizarea unor noi produse : autotrolii pentru carotaj sau măsurători speciale la adîncimi de 7 000 m, generatoare de abur cu cazane tip „Vuia", ingenioase instalații de foraj, extracție și de cimentare a sondelor, echipamente pentru carotajul inductiv, acustic, laterolog și altele. Ele reprezintă gîndirea colectivă a specialiștilor, cercetătorilor din institutele științifice, care se străduiesc permanent să ridice pe noi culmi prestigiul mondial al utilajului petrolier românesc.

Gh. BRĂTESCU

betonul celular autoclavizat

S-a terminat construcția Fabricii de produse din beton autoclavizat în cartierul bucureștean Militari.

După ce va intra în funcțiune la începutul anului viitor (în prezent se fac probele tehnologice) din noua fabrică vor lua anual drumul șantierelor circa 110 000 mc de produse prefabricate din beton celular autoclavizat. Acesta seamănă mult cu betonul clasic, dar calitățile sînt deosebite : pe de o parte, deși e la fel de rezistent, e aproape de 3-4 ori mai ușor (ceea ce înseamnă că reduce greutatea clădirilor și a manoperei), iar pe de altă parte prezintă calități net superioare în ce privește izolarea termică și fonică. Fabrica va produce plăci slab armate pentru acoperișuri de hale industriale, panouri și materiale de zidărie, plăci termoizolatoare utilizate atît la apartamente cît și la alte feluri de clădiri ș.a. Aceste produse noi vor avea — față de cele similare existente — indici calitativi superiori : rezistență 60-70 kg/mc, greutate specifică 700 kg/mc ; de asemenea sînt ușor placabile cu ceramică, ușor transportabile și leșne de prelucrat pe șantiere. Noua unitate a Ministerului Industriei Construcțiilor va atinge, împreună cu semenele ei de la Doicești și Craiova, o capacitate anuală de peste 400 000 mc.

Paul TUTUNGIU

vioară electronică

În familia instrumentelor cu coarde înzestrate cu dispozitive speciale de amplificare, vioara s-a încadrat relativ recent. Vioara electronică mai constituie încă o noutate. Cu toate acestea, unii instrumentiști pasionați au reușit să și-o procure. Printre aceștia, și violonistul Victor Radu din Morăreni, raionul Topliță. El posedă o vioară electronică de o construcție originală, realizată cu concursul lutierilor din Reghin ale căror creații și-au cucerit un binemeritat prestigiu în țară și peste hotare.

Victor Radu este, de altfel, un cunoscut culegător de melodii din tezaurul folcloric. El a cules și a notat 309 melodii populare pe care Institutul de etnografie și folclor al Academiei Republicii Socialiste România le-a imprimat.

Aceleași melodii, aceeași sensibilitate artistică, aceeași mînă de maestru. Dar instrumentul e acum altul. Vioara electronică se pregătește să devină un instrument muzical popular.

Nicolae AVRIGEANU

cu ajutorul plasmei

În ultimii ani fizicienii din țara noastră, în colaborare cu chimiștii, au întreprins cercetări asidue în legătură cu perfecționarea metodelor de obținere a plasmei și realizării unor plasmotroane de mare capacitate.

Printre alte rezultate ale acestor cercetări este și găsirea posibilității de a se obține temperaturi ale plasmei de zeci de mii de grade. Cu prilejul lucrărilor de montaj efectuate la Combinatul chimic din Tg. Mureș, inginerul Ilie Echim și colectivul său a aplicat cea mai modernă metodă de tăiere a metalelor, cunoscută pînă în prezent : cu ajutorul jetului de plasmă.

În acest scop s-a construit un pistol simplu de plasmă, branșat la un convertizor de sudură obișnuit. Pentru amorsarea arcului și ionizarea gazelor plasmogene se utilizează un grup de înaltă frecvență. Acest aparat simplu produce într-o fracțiune de secundă un jet de plasmă care ajunge la o temperatură de 20 000-30 000 grade Celsius, cu o viteză de 3-4 ori mai mare decît viteza sunetului.

Firește, date fiind calitățile amintite, productivitatea realizată e extrem de mare. Ca să dăm un singur exemplu : o țeavă de aluminiu utilizată la blocurile de separare, avînd grosimea de 100 mm și diametrul de 350 mm, era tăiată înainte cu polizorul de mare turație și discuri de nailon în circa 80 de minute. Cu ajutorul jetului de plasmă, aceeași operație se execută în numai 7 minute. După calculele făcute, productivitatea după noua metodă este de 10 ori mai mare decît înainte de aplicarea ei.

Pe șantierul combinatului s-a aplicat cu succes și sudarea instalațiilor tehnologice în mediu protector de argon. O serie de metale, în special cele ușoare, ca aluminiul și compușii săi sau oțelurile aliate, în contact cu oxigenul și hidrogenul din atmosferă, se vicîază. În schimb, gazul inert protejează baia de sudură. Inginerul Ilie Echim este autorul primului aparat de sudat cu argon din țara noastră. În momentul de față, pe toate șantierele mari ale țării, sudarea aluminiului și a unor oțeluri se execută exclusiv după acest procedeu.

Iar dacă în curînd Combinatul de îngrășăminte azotoase din Tg. Mureș va produce primele cantități de îngrășăminte pentru ogoarele patriei, la aceasta, o mare contribuție au avut și aplicarea procedeelor arătate. De pildă, în cursul lucrărilor de montaj, într-o singură lună s-au executat aici circa 800 de suduri în argon și tăieri cu plasmă.

Ștefan IZSAK

Inginerul Ilie Echim, urmărind tăierea metalului cu jet de plasmă.

ceața salvatoare

Unul din motivele pentru care multe ființe omenești și-au aflat sfîrșitul pe mare, pe uscat sau în aer, e ceața. Dar iată că noțiunea nu mai desemnează astăzi doar ceva nedorit ; tot ceața vine în ajutorul omului. Despre ce e vorba ? Desigur, despre o alt fel de ceață, de data aceasta produsă artificial, în mine, pentru absorbția prafului ce conține bioxid de siliciu (substanță ce provoacă silicoza).

În mina de la Săsari, raionul Baia-Mare, a fost introdus de curînd un procedeu de producere a „perdelelor de ceață". Pe o distanță de 15-20 metri de la frontul de lucru al minerului, acționează niște duze alimentate cu apă și aer comprimat. În felul acesta ceața artificială reduce praful în cantitate de 70-80%, dizolvînd și tonele continute de gazele ce se emană în urma pușcărilor. Procedeul poate fi folosit și în alte domenii unde praful produs de lucrări devine dăunător sănătății.

T. PAULIAN

ferăstraie mecanice românești

Un arbore s-a prăbușit, rostogolindu-se pînă-n undele Bistriței. Apoi altul și altul. Ne-am apropiat de tăietori să privim palmele celui mai vîrstnic : ele au strîns, de-a lungul anilor, cu aceeași putere, fel de fel de unelte, începînd cu străvechiul topor sau cu înlocuitorul acestuia, joagărul cu dinți de oțel, pînă la ferăstrăul mecanic introdus în cea mai largă măsură în ultimii ani în exploatările forestiere din țara noastră.

Pînă acum, aceste ferăstraie proveneau din import. Iată însă că, recent, un colectiv de specialiști din regiunea Brașov (de la Direcția regională a economiei forestiere, uzinele Metrom, Fabrica de radiatoare și cabluri ș.a.) au realizat primele ferăstraie mecanice românești cu parametri moderni. Motorul „Carpați" de care este acționat îi dă noului ferăstrău o putere ridicată, iar faptul că e mai ușor cu 1,5 kg față de cele importate, existente în prezent în exploatări, permite lucrul în cele mai dificile poziții.

P. PETCU

anticipări editoriale (II)

Continuăm interviul (început de rubrica „Curier" în nr. 48 al revistei) luat tovarășului Al. Șiperco, redactor-șef al Editurii politice, în legătură cu planul de apariție pe 1966 al acestei edituri

— Pentru înțelegerea problemelor generale ale contemporaneității este necesară, în mod evident, cunoașterea diverselor aspecte ale vieții internaționale din trecut și prezent. Ce cărți vor vedea lumina tiparului în 1966 care vor dezbate asemenea probleme ?

— În domeniul la care vă referiți, editura va continua și în anul viitor să scoată materiale din istoria diplomației românești ca : „Primele reprezentanțe diplomatice ale României", „România și regimul strâmtorilor". Problemele de actualitate vor fi oglindite în lucrări de genul „Principiul suveranității naționale în relațiile dintre state" de A. Cristescu, „Diplomația țărilor africane" de V. Urum, „Commonwealth" de N. Manei, „Sociologia presei burgheze" etc. De remarcat este, de asemeni și apariția în 1966 a „Breviarului diplomatic" și a lucrării „Bazele diplomației" de M. Malița.

— Ce colecții noi veți lansa ?

— În anul 1966 se vor adăuga vechilor colecții următoarele colecții noi : „Biblioteca de filozofie și sociologie", cuprinzînd studii și eseuri, „În ajutorul organizațiilor U.T.C." și „În ajutorul activității pionierești"

— Ce traduceri din literatura social-politică vor vedea lumina tiparului anul viitor ?

— Numărul acestora va spori în anul 1966. Nu pot fi citate desigur toate lucrările și de aceea pomenesc doar despre „Maurul și generalul" o culegere de amintiri despre K. Marx și Fr. Engels, „Cibernetica și societatea" de C. Klaus, „Einstein despre pace", „Scurtă istorie a Africii negre" de I. Joos, „Teatrul politic" de E. Piscator, „Amintirile unui ambasador" de Maiski, „Povestiri siciliene" de Danilo Dolci

— Ce alte noutăți prevede planul editurii ?

— Nu pot încheia fără să amintesc despre terminarea în 1966, o dată cu apariția volumului IV, a ediției „Dicționarului enciclopedic român". Sînt și alte numeroase sectoare ale cărții politice care prezintă interes : literatura politică pentru tineret, care va cuprinde, printre numeroase titluri privind experiența activului și organizațiilor U.T.C. și de pionieri, volumul al IV-lea al seriei „Știința — prietena noastră" și două volume remarcabile din punct de vedere al valorii lor educative, realizate cu ajutorul oamenilor de știință și culturi din țara noastră : „Arta însușirii științei" și „A fi elev" ; literatura sindicală, agitația vizuală care-și propune să realizeze printre altele albumul expoziției „Dezvoltarea economiei naționale în perioada planului cincinal". Ca și în anii trecuți, numeroase lucrări vor fi editate și în limbile naționalităților conlocuitoare

Horațiu STĂTESCU

așa arată spitalul nostru

Amplasată în partea de nord-est a orașului Gheorghe Gheorghiu-Dej, pe una din terasele Trotușului, construcția aceasta modernă și luminoasă adăpostește noul spital general al orașului cu un total de 482 de paturi (incluși maternitatea)

Soluția arhitectonică adoptată de constructori răspunde unor necesități funcționale fundamentale. Se realizează o separare articulată a celor 4 funcțiuni care compun un volum spitalicesc : policlinică, staționar, diagnostic-tratament anexe generale. Utilarea noului spital s-a făcut ținîndu-se seama de tot ceea ce a fost mai nou în perioada construcției, la un înalt grad de confort sub aspectul instalațiilor al finisajului etc

Noua construcție completează și înfrumusețează așezarea muncitorească din valea Trotușului

Mihai PÎRGARU

artă românească peste hotare

turneele lui nicolae herlea

Între un turneu și altul între un spectacol și altul artistul poporului Nicolae Herlea studiază, studiază cu pasiune. L-am refntîlnit de curînd, la locuința sa, lîngă bunul și nedespărțitul său prieten, pianul. Se înapoiase de cîteva zile de la Viena unde obținuse un strălucit succes în rolul Contelui de Luna din „Trubadurul" de Verdi. Răsfoim împreună cîteva din ziarele vieneze în care sînt elogiate calitățile excepționale ale baritonului român, vocea sa de o rară frumusețe. Despre aparița sa pe scena operei din Viena Nicolae Herlea ne-a vorbit cu căldură și s-a referit mai ales la partenerii săi din acest spectacol, artiști de mare talent, între care cîntăreața italiană Antoanieta Stela

Între 3 și 9 decembrie Herlea întreprinde un turneu în R. D. Germană, unde va fi oaspetele operei berlineze. Aici își va da concursul în cîteva spectacole cu „Don Carlos". Activitatea artistului român apreciat de un public larg pe marile scene ale lumii, va fi în lunile următoare deosebit de intensă, peste hotare. De la Berlin Nicolae Herlea va pleca direct la Milano unde este invitat să apară în cinci spectacole cu opera „Faust". Este a doua stagiune a „Scalei" la care are cinstea să participe. Seria acestor spectacole se va încheia la 18 ianuarie 1966, după care va întreprinde un nou și important turneu. De data aceasta, artistul poporului Nicolae Herlea va face un popas în S.U.A., la teatrul „Metropolitan", unde va fi prezent pentru a treia oară în program : cîteva dintre rolurile care figurează în repertoriul marelui nostru cîntăreț

Sandu NAUMESCU

au îndeplinit planul șesenal

Colectivul de muncă al combinatului chimico-metalurgic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" din Baia-Mare a obținut la 20 noiembrie a.c. un remarcabil succes : îndeplinirea prevederilor planului producției globale pe perioada planului de șase ani

Datorită înzestrării cu noi mașini și instalații și perfecționării continue a procesului tehnologic, producția combinatului a crescut în această perioadă în mod considerabil. Astfel, în 1965 producția globală a anului 1938 se realizează în numai 42 de zile. Față de anul 1959, în acest an producția este mai mare de 1,8 ori

Economiile obținute peste plan în anii șesenalului se cifrează la circa 30 000 000 lei, din care o treime s-a realizat în 1965

Muncitorii, tehnicienii și inginerii combinatului au acordat o atenție deosebită îmbunătățirii sistematice a calității produselor. Ca urmare, a crescut ponderea produselor de calitate superioară. Dacă în 1959 doar 52,9% din întreaga cantitate de cupru electrolitic era de calitatea I, în 1965 proporția acestuia reprezintă 99,9%

Al. POENARU

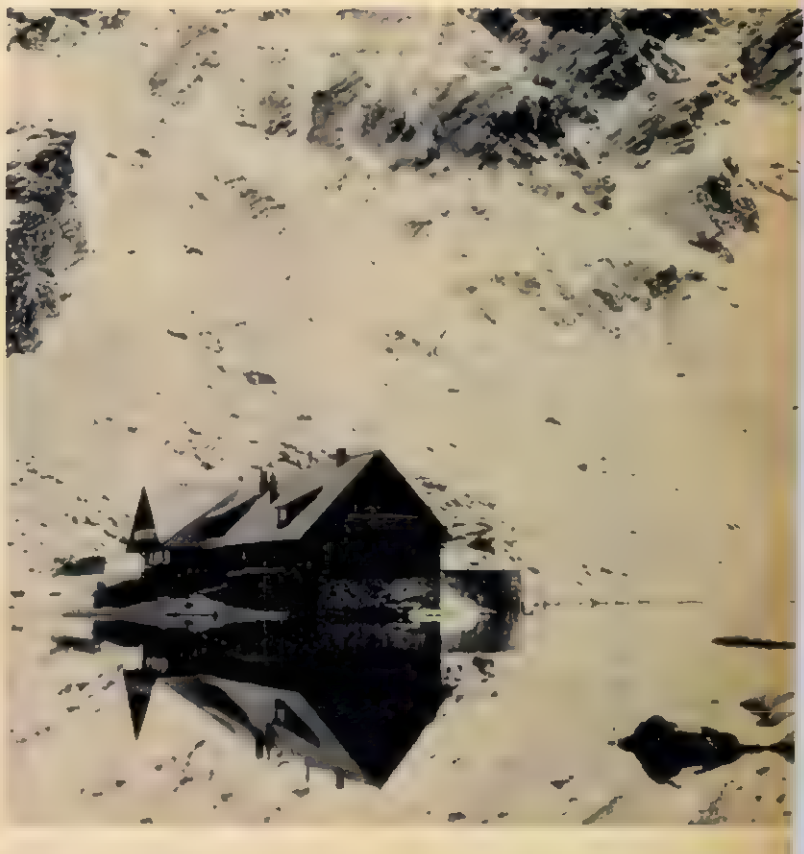

Cîțiva turiști s-au întîlnit cu iarna pe crestele Făgărașilor. De la unul din acești drumeți (KAPP MIHAIL, din Cisnădie) „Flacăra" a obținut fotografia alăturată înfățișînd cabana Bilea oglindită în apele înghețate ale faimosului lac.

memento

televiziune

DUMINICĂ 5 DECEMBRIE. Emisiunea sportivă cuprinde meciul de rugbi Franța-România (pe peliculă) și transmisiunea de la Praga a Campionatului mondial de gimnastică artistică. Și, bineînțeles, nelipsita formație muzicală a lui Valentin Grigorescu. N-avem nimic împotriva ei dar ne temem de monotonie. Ce-ați spune, de pildă, să vedeți în fiecare duminică un meci Siderurgistul-Farul ?... (15.30) ▪ În pasionanta întrecere **Dialog la distanță** se înfruntă dobrogenii cu gălățenii. Că și aici ne vom întîlni cu indubitabile talente, e sigur. Îndoielile noastre încep de la calitatea prezentării spectacolului. Se vor fi prevenit oare noi efecte în această direcție ? (19 30)

LUNI 6 DECEMBRIE. Trei emisiuni cu caracter de rubrică : **Colecții și colecționari** (20 00) ▪ **Telecronica economică** (20.40) ▪ **Trei tablouri pe săptămînă** (21.10) ▪ Urmează un film pe care dacă l-ați pierdut cînd a rulat pe ecranele mari, să-l vizionați negreșit acum : **Decorații pentru copiii minune** (traducerea corectă ar fi fost ...pentru copiii miraco-

Irina Răchiteanu-Șirianu

lului). O producție a studiourilor din R.F.G. (21.30).

MIERCURI 8 DECEMBRIE. Seară (promițătoare) de teatru : **Casa inimilor sfărîmate** de G. B. Shaw. Interpretează colectivul Teatrului de Comedie și-l vom vedea pe : Ștefan Ciubotărașu, Florin Scărlătescu, Mircea Șeptilici, Mircea Constantinescu, Ștefan Tapalagă, Ninetta Gusti, Sanda Toma ș.a. (20.00).

JOI 9 DECEMBRIE. **Debuturi.** Un titlu rece sub care se ascund speranțe fierbinți. Emisiunea stîrnește legitim interes (20.00) ▪ **Festival Sibelius** (vezi rubrica noastră „Muzica") (21.00) ▪ Un film documentar plin de poezia locurilor îndepărtate : **Tanganyika** (22 00).

VINERI 10 DECEMBRIE. **Săptămîna,** pe care am dori-o mai împrospătată, mai înviorată (20.00) ▪ Apreciata noastră actriță **Irina Răchiteanu-Șirianu** va încerca, în cele 30 de minute acordate, să povestească cronicarului teatral Alecu Popovici ceea ce crede ea că ar vrea să știe publicul (21.15) ▪ **De la o melodie la alta** este titlul unei emisiuni de muzică ușoară. Nu de titlu mă cutremur !. (21.45).

SÎMBĂTĂ 11 DECEMBRIE **Teleenciclopedia** (20.00) ▪ O emisiune mult discutată, dar a cărei ultimă ediție a arătat vădite semne de îmbunătățire (mai e loc !) ; **Cu mască și fără mască** (21.00) ▪ **Sfîntul** va sorbi din nou un whisky and soda și va salva pe cineva de la o moarte înfiorătoare (22.15).

cartea

▪ Mai căutați în librării cele două bune volume de **Nuvele sovietice** apărute în Biblioteca pentru toți, din cuprinsul cărora spicuim : **Soarta unui om** de Șolohov, **Djamilia** de G. Aitmatov („cea mai frumoasă poveste de dragoste din lume" — cum o socotește Aragon), **Dincolo de cercul polar** de K. Simonov, **Patruzeci și patru de nopți** de Gh. Semionov, **Tovarășul** de G. Nikolaeva, **Căpitanii** de Gh. Vladimov, **Pentru un munte de durere** de Gh. Baklanov, **O femeie** de A. Kuznețov sînt cîteva dintre rezultatele acestei culegeri. Avem astfel o imagine sintetică a nuvelei sovietice dintre 1945 și 1965, adică pe o perioadă de douăzeci de ani.

▪ În aceeași colecție a Editurii pentru literatură a apărut tulburătoarea carte **Casa văduvelor** a remarcabilului scriitor german Heinrich Boll.

▪ Și, tot în Biblioteca pentru toți, o altă carte pentru toate vîrstele : **Crăiasa zăpezilor** de H. C. Andersen.

▪ La Editura muzicală a apărut volumul I al unei serii de **Studii de muzicologie** ce pot fi — în bună măsură — consultate cu foloase reale de cititori. O supraveghere mai serioasă a unora dintre ele ar fi fost însă necesară.

▪ Cu o bună și comprehensivă prefață semnată de criticul și istoricul literar dr. Al. Piru, a apărut la Editura pentru literatură un volum de **Poeme** ale lui George Dumitrescu, unele din ele stîrnind la lectură emoții proaspete și durabile.

▪ În trei volume a putut fi tipărit la Editura tineretului romanul lui Al. Dumas — **Doamna de Monsoreau.** Traducerea — bună — este semnată de un poet (Ion Caraion) și un critic (Radu Popescu).

▪ Semnalăm cititorilor foarte tineri, ca și celor ce se ocupă de îndrumarea lecturii lor, o traducere admirabilă apărută la Editura tineretului. E vorba de volumul lui Veress Zoltán, intitulat **Năzdrăvanul Martinică,** în traducerea poeților Ioanichie Olteanu (**Doi cocoși aventuroși**) și Ion Acsan (**Un barbac zevzec și Năzdrăvanul Martinică**). E o echivalare demnă de toată lauda, confirmînd aptitudinile celor doi poeți și în traducerile pentru copii.

▪ O carte despre marele fizician italian Enrico Fermi (1901-1954) este pusă în circulație de Editura științifică. Autor : Pierre de Latil.

▪ **Un dialog cu trei continente** de Eugen Preda și Cristian Popișteanu la Editura politică.

teatru

▪ **Finala** marii întreceri teatrale a artiștilor amatori în cadrul concursului „I. L. Caragiale," începe în luna decembrie la București. La start : cele mai bune echipe selecționate din regiuni.

▪ **Premiere originale** cu piese inspirate din actualitate, în cursul lunii noiembrie : nici una pe scenele Capitalei ! Ce părere au teatrele bucureștene de promovarea dramaturgiei zilelor noastre ?

▪ NOAPTEA E UN SFETNIC BUN de Al. Mirodan, în premieră la Teatrul de stat din Brăila Spectacol inegal, urmînd parcă inegalitățile valorice ale textului dramatic, poate cel mai puțin izbutit din lucrările autorului. Se cuvin a fi totuși citate unele momente regizorale (Cristian Naum), iar dintre interpreți pe C. Vrteanu și mai ales pe promițătorul debutant Radu Cazan.

▪ RĂZVAN ȘI VIDRA o premieră de deschidere a stagiunii la Teatrul de stat din Pitești. Un text clasic, ridicînd actorilor dificile probleme de compoziție scenică și de rostire a versului. Un spectacol sobru, reținut (puțin prea reținut) regizat de Dan Alecsandrescu. Dintre cei doi interpreți principali, se remarcă Dem. Niculescu, jucînd cu avînt romantic. Bine gîndit și compus decorul semnat de Traian Nițescu.

▪ **Secția germană** a Teatrului de stat din Sibiu are un interesant program de activitate pentru stagiunea în curs : PYGMALION de G. B. Shaw, JOCUL DE-A VACANȚA de Mihail Sebastian, CLAVIGO de Goethe, un montaj HANS SACHS, FRANCK AL V-LEA de Dürrenmatt. În această stagiune își va face debutul ca regizor, cunoscutul scenograf Erwin Kutter, care va înscena piesa lui Dürrenmatt.

▪ PĂLĂRIA FLORENTINĂ se joacă și pe scena Teatrului de stat din Baia-Mare în viziunea șarjat grotescă a lui Mihail Radoslavescu. Compoziții notabile : Cornel Mititelu, Tzonca Velceva-Binder, Ion Uță și Vasile Crădinaru.

▪ **Tinerii regizori bucureșteni** au în lucru spectacole ce se anunță interesante. Lucian Giurchescu repetă HENRIC AL IV-LEA de Pirandello la Teatrul „C. Nottara" și **3 piese într-un act** de dramaturgul polonez Mrazek (ce va fi prezentat pentru prima oară în țara noastră), la Teatrul de Comedie ; Horea Popescu repetă TCHIN-TCHIN de Bilietdoux (o piesă cu două personaje) și ROMULUS CEL MARE de Dürrenmatt la Teatrul Muncitoresc C.F.R.-Giulești ; Ion Cojar repetă SIMPLE COINCIDENȚE de Paul Everac la Teatrul Mic, iar David Esrig — CAPUL DE RAȚOI de G. Ciprian, la Teatrul de Comedie. Le urăm și lor și... nouă : premiere grabnice !

Fr. Durrenmatt

muzica

▪ **Festival Sibelius,** la Orchestra Radioteleviziunii ; un centenar sărbătorit la recomandarea Consiliului Mondial al Păcii. „Creatorul de frumos este un moment al conștiinței universale", spunea acest compozitor profund național, care a transpus în imagini sonore, emoționante lumea poetică a legendelor finlandeze cuprinse în epopeea Kalevala. Dirijorul Emanuel Elenescu, violonista Cornelia Bronzetti și prof. George Zbîrcea (cuvînt introductiv) vor evoca personalitatea marelui artist. În program poemul simfonic „Tapiola", Concertul pentru vioară și orchestră, Simfonia a V-a.

▪ Vreți să vedeți un spectacol plin de fantezie, inedit, original ? Ansamblul **Komische Oper** din Berlin, al cărui conducător artistic este celebrul regizor german de operă Walter Felsenstein prezintă săptămîna aceasta un ciclu de spectacole la București, cu opera fantastică „Povestirile lui Hoffmann" de Jacques Offenbach. Conducerea muzicală : Karl Heinz Voigtmann. În cadrul acestuia turneu, un prilej neașteptat de a asculta faimoasa „Operă a cerșetorilor" în prelucrarea pe care compozitorul englez Benjamin Britten a realizat-o în anul 1948, după „The Beggar's Opera", compusă de John Gay, în 1728.

▪ Ansamblul mexican **La Fiesta** prezintă două concerte de muzică din țările Americii Latine. Dirijor compozitorul Dr. Carvajo.

▪ **Teatrul muzical din Brașov** sosește la București cu o operetă tradițională : „Vagabonzii" de Ziehrer, sub conducerea muzicală a lui Nicolae Țăranu.

discul

▪ **Arii din opere** interpretate de soprana Lia Hubic, ne pun în fața unei autentice artiste lirice, înzestrate cu o bogată și colorată paletă interpretativă. Artista emerită Lia Hubic trece cu dezinvoltură (și talent) de la spirituala și malițioasa Rosina din „Bărbierul din Sevilla" la lirismul dramatic din „Boema" și „Madame Butterfly" sau la dificila scenă a nebuniei din „Lucia di Lammermoor". Atît pe scenele noastre cît și peste hotare, solista clujeană a realizat interpretări memorabile. Pe discul ECD-1 080 se află incluse cavatina Rosinei din „Bărbierul din Sevilla", aria nebuniei din „Lucia di Lammermoor", recitativ și aria Magenkăi din „Mireasa vîndută" și arile lui Mimi și Cio-Cio-San din „Boema" și respectiv „Madam Butterfly". Ni se pare ciudat că nici pe mapa discului și nici pe eticheta sa nu întîlnim numele orchestrei și al dirijorului care realizează acompaniamentul. Destul de curios procedeu !...

Dahlia Lavi

cinema

FATA LUI BUBE, film realizat de Luigi Comencini, după romanul lui Carlo Cassola. Regizorul italian a respectat simplitatea și asprimea cărții, realizînd o bună poveste cinematografică despre forța iubirii, despre tinerețe, maturizare și încredere în oameni. Povestea, în sine, poate să placă sau nu, dar, în orice caz, nu te poate lăsa indiferent. În rolul principal — Claudia Cardinale (vezi coperta noastră și articolul din pag. 17). Vizionînd acest film, avem, în sfîrșit, prilejul să ne convingem că frumoasa Claudia este într-adevăr artistă. Partenerul ei, actorul american de origine greacă George Chakiris.

OLD SHATERHAND. „Comoara din lacul de argint" și „Winnetou" ne-au convins că romanele lui Karl May aduse pe ecran își pierd farmecul. Așadar, dezamăgire pentru cei care se așteaptă să găsească litera și atmosfera cărților ; încîntare pentru alții care se mulțumesc să-i vadă pe Old Shaterhand și Winnetou întruchipați de un cuplu știut : Lex Barker și Pierre Brice. În alte roluri : Dahlia Lavi, Alain Tissier, Rick Battaglia.

A POST ODATĂ UN MOȘ ȘI O BABĂ Lui Grigori Ciuhrai îi trebuie cîțiva ani ca să facă un film. Dar niciodată n-a ieșit în lume cu o producție oarecare. Dovadă și această dezbatere emoționantă despre prețul fericirii, al demnității și al responsabilității umane. Interpreții — cu toții remarcabili : Ivan Marin, Vera Kuznețova (distinsă cu mențiune specială la Cannes 1965), Galina Polskih, Gheorghi Martiniuc.

SAȘA — film mai mult decît plăcut, spiritual și plin de vervă, despre tinerețe și închinat acestuia. Autorul peliculei, regizorul iugoslav Radenco Ostojici a fost răsplătit din plin la Festivalul cinematografic național de la Pola, unde a dobîndit trei premii : pentru scenariu, regie și debut.

ÎN COMPANIA LUI MAX LINDER ; o oră și jumătate de rîs, dar nu numai atît. Pentru mulți, această culegere antologică înseamnă o binevenită cunoștință cu unul din marii comici ai ecranului de altădată.

PRIMA ZI DE LIBERTATE. Salutăm reprogramarea valoroasei ecranizări semnate de cineastul polonez Aleksander Ford, după piesa lui Leon Kruczkowski. Era așteptată, la atîta timp după premieră !

Notă Redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în programarea spectacolelor

ANCHETA NOASTRĂ

Importantul „lucru mărunt"

E un adevăr bine ştiut: nu putem trăi fără lucruri mărunte. Ne impresionează silueta unui bloc-turn, dar ne poate strica dispoziţia pe o zi întreagă o clanţă care nu se închide bine. Ne mîndrim cu medalia de aur pe care tractorul românesc a luat-o la Leipzig, dar nu e păcat să ne sîcîie vîrful bont al unui ac cu gămălie? Fleacul, lucrul mărunt rămîne — ce să-i faci — o prezenţă cotidiană, încăpăţînată, necesară. „Fleacul" e—o ştim cu toţii — un lucru important.

Cum stăm cu producerea importantelor lucruri mărunte? Găsim în magazine acele mici articole care ne asigură contextul unei vieţi civilizate, care contribuie la confortul omului modern?

Vom da cuvîntul — în paginile ce urmează — cititorilor revistei noastre. Un număr mare de chestionare au plecat din redacţie către diverse puncte ale ţării, enunţînd tema acestei anchete:

POVESTEA CELOR 1 001 „MĂRUNŢIŞURI"

— CE LUCRURI AŞA-ZISE MĂRUNTE, NECESARE ÎNTR-O LOCUINŢĂ CIVILIZATĂ, VĂ DORIŢI ŞI NU LE GĂSIŢI ÎN MAGAZINE?

— ÎN CE MĂSURĂ VĂ SATISFACE CALITATEA LOR?

— CARE SÎNT OBIECTELE GOSPODĂREŞTI CARE VĂ SUPĂRĂ CEL MAI MULT?

— GĂSIŢI ÎN MOD OBIŞNUIT PIESE DE SCHIMB PENTRU APARATELE DE UZ CASNIC?

— DIN PUNCT DE VEDERE VESTIMENTAR, CE ACCESORII MĂRUNTE VĂ NECĂJESC?

NE-AU RĂSPUNS FOARTE MULŢI DIN CITITORII NOŞTRI LA ÎNTREBĂRILE FORMULATE. SĂ ÎNCERCĂM A SINTETIZA CEEA CE NE SPUN RĂSPUNSURILE.

IMPORTANTUL „LUCRU MĂRUNT"!

FIAT — DA, CUȚIT — BA

Fără îndoială, aici nu mai e vorba de o coincidență. Nu am urmărit identitățile de profesie și nici înrudirile geografice. Ne-au scris arhitecți și țesătoare, ne-au răspuns funcționare de poștă și proiectante, și-au spus părerea ingineri și gospodine. Există un ton comun, o satisfacție generală în aceste răspunsuri : multe din apanajele tehnicii moderne au pătruns în ultimii ani în casa noastră sub formă de aparate electrocasnice, ne-au ușurat, ne-au înfrumusețat viața (iată deci că acea obositoare șesime din existență pe care statisticienii au stabilit că femeia o consacră treburilor gospodărești a început să se reducă!). O tînără căsnicie își are azi în planul minimal aragazul și frigiderul iar televizorul amenință să zdruncine disciplina școlară a multor mezini din casele noastre.

Și, totuși, pe același ton comun cu sincronul perfect al unui cor antic, cititorii chestionați asupra lucrurilor mărunte ne-au împărtășit :

50% dintre ei s-au plîns de dificultatea de a repune în funcțiune un aparat electric o dată defectat : „Ni se întîmplă prea des să nu găsim piese de schimb ; dacă cel mai modest șurubel s-a stricat la mașina de spălat rufe sau la televizor, dacă ni s-au consumat bateriile la aparatul cu transistoare, ești în primejdie ca ele să stea nefolosite amar de vreme", ne scrie ing. Iulia Stroe (al cărei răspuns a fost ales la întîmplare din alte multe răspunsuri asemănătoare). Se pare însă că recordul plîngerilor îl bate... aspiratorul „Record" : 90% din scrisori îl reclamă ca pe un aparat care se îmbolnăvește prea des.

Așadar, în prim-planul „mărunțișurilor" : lipsa pieselor de schimb la aparatajul electrocasnic.

Dar oare nu am nedreptățit celelalte obiecte gospodărești rezervîndu-le doar planul secund ?

Nu putem crede că e vorba de apetitul vreunui gurmand, atunci cînd unul din corespondenții noștri ne scrie cu durere : „Se împlinește anul de cînd n-am mîncat sarmale... Și nu din pricina nevestei, ci a mașinii de tocat carne. Mai curînd găsești un Fiat 850 decît un cuțit de schimb la mașina de tocat..."

Fără îndoială că tehnicianul Ion Florea este un mucalit, care a formulat cu zîmbetul în colțul gurii un adevăr pe care multe gospodine ni le-au scris cu năduf : tradiționala noastră sarma este amenințată în existența ei de către inexistența acestor mici, neînsemnate cuțitașe...

ÎN CĂUTAREA UNEI... MĂTURI

Ana Dumbrăveanu din Sibiu ne scrie și ea : „E greu citeodată să fii gospodină".

Căci atunci poți constata cît de greu fierbe supa cînd nu ai un capac potrivit pentru oală (din motive cu totul de neînțeles, producătorii de specialitate au renunțat, pare-se, să ofere oalelor și cratițelor legiuitul lor acoperămînt !) ; că poate și din această pricină oalelor le sare des... nu țandăra, ci smaltul ; că aparatul de tăiat varză și morcovi e mai lacom la degetul gospodinei decît la legumă ; că fierul de călcat e uneori mai delicat decît mimoza și la prima supărare se răcește a moarte ; că, adesea, cuțitele pot fi folosite fără nici un risc drept linguriță, într-atît le lipsește ceea ce le justifică existența : tăișul.

„Să nu spargeți cumva o ceașcă din serviciul de cafea sau un abajur de la lustră, căci înlocuirea lor rămîne o iluzie deșartă", ne scrie Ecaterina Iliescu din Sinaia. Și tot de domeniul doleanțelor rămîn robinetele din porțelan sau broaștele de ușă, piesele de schimb la sifoane sau vasele de aluminiu, borcanele de murături sau micile putini. Fleacuri, nu ? Lucruri mărunte, nu ? Și totuși, lipsa lor ne sîcîie, ne pune nu o dată nervii pe jar. „Să îndrăznesc oare a aminti de bătrîna dar credincioasa matură ? E binevenit aspiratorul, dar strică oare la casa omului o mătură ? O găsim rareori la piață și atunci nu la vreun magazin de stat, ci la particulari. Și mai totdeauna e proastă..."

Îndrăzniți, tovarășă Maria Vrînceanu, îndrăzniți. Douăzeci la sută din corespondenții noștri se plîng de același lucru.

O RUDĂ SĂRACĂ: MERCERIA

E drept, azi nu ne mai împletim singuri ciorapii, iar hainele le cumpărăm adesea de gata. Dar un nasture sau o capsă trebuie să mai coasem cîteodată, iar uneori mai împletim și o flanea. Acul și ața nu lipsesc din nici o casă. Fermoarul, de la nici o fustă. Cataramele, de la nici o curea. Cu aceste „fleacuri" avem absolut toți de-a face. Și ne provoacă tuturor necazuri.

De ce oare acele și boldurile au adesea vîrfuri boante și se rup repede ?

De ce unele sortimente ale acței de cusut sînt slabe și se scămosează ?

De ce unele capse ruginesc la primul spălat ?

Degetarele sînt sublime, dar prea des lipsesc cu desăvîrșire.

Fermoarele sînt ambițioase : nu prea vor să se deschidă (sau, mă rog, să se închidă).

Cît despre nasturi, despre nasturi nu mai e cazul să cheltuim cuvintele ; îi știm, îi vedem de mult : sînt urîți, demodați.

Nu a mai fost nevoie de nici o socoteală bilanțieră : majoritatea zdrobitoare a chestionarelor semnalau aceste mărunte necazuri mari. Majoritatea concludea : merceria e săracă, merceria e nesatisfăcătoare.

Chiar dacă termenii sînt prea tari, adevărul e acesta. Păi cum, pentru o simplă capsă ruginită, să-ți strici o bluză de mătase naturală ?

„VINDEM LUSTRE, DAR NU ȘI BECURI"

Ce părere aveți, dumneavoastră, tovarășe director, reușiți să satisfaceți nevoia consumatorilor de lucruri mărunte ?

E primul interlocutor direct al anchetei noastre : tov. I. Bernard, director comercial al magazinului industriei locale din piața Gării de Nord, magazin conceput pentru a oferi acest gen de produse.

- Dacă dorești un răspuns absolut exact, iată-l : nu sîntem complet mulțumiți de ceea ce avem în raftu-rile magazinului nostru. Oferim peste 2 000 de articole, avem peste 100 de furnizori, dar ne aflăm deseori într-o situație paradoxală : vindem ață, dar nu avem ace, vindem blacheuri, dar nu avem cuie, vindem balamale, dar nu avem șuruburi, vindem lustre, dar nu avem becuri.

- Cum se poate așa ceva ?

Sîntem un magazin al industriei locale — desfacem deci numai produsele acestei industrii. Or, industria locală nu produce articolele mai sus-amintite. Ele se produc în cantități suficiente de industria republicană, dar nu există și în magazinul nostru.

(Asta presupune, gîndim noi, că timpul cumpărătorului este risipit : va trebui să alerge în mai multe

NOUTĂȚI PENTRU ANUL VIITOR

Semnalăm, din propunerile făcute pentru contractările anului viitor

- Jardiniere metalice (forme variate și elegante, permițînd susținerea mai multor ghivece de flori ; pentru camere sau paliere).
- Măsuță extensibilă din stiplex (ocupînd în mod obișnuit un spațiu redus și permițînd, la nevoie, transformarea ei în trei măsuțe).
- Cască de coafură pentru acasă (de dimensiuni reduse, permite uscarea rapidă a părului ; practic și economicos).
- Aparat de masaj (mic, ușor de manevrat, poate fi folosit fără intervenția altei persoane)
- Mînere de umbrele (frumos colorate, de dimensiuni și forme diverse ; pot fi schimbate la umbrelă pentru a fi asortate la culorile ținutei vestimentare).
- Rame de ochelari (încă nu suficient de moderne și variate).
- Cîrlige pentru tablouri (foarte practice, solide, nu distrug peretele).
- Obiecte decorative din fier forjat (sfeșnice, suporturi de cărți și ziare etc.).
- Rafturi pentru sticle și borcane (din sîrmă împletită ocupă un spațiu redus, o soluție bună)
- Rafturi demontabile pentru alimente (din lemn, ușor de adaptat oricărei cămări).
- Suporturi suspendate cu ventuză pentru săpun (de plasat pe perete în orice loc e nevoie).
- Disc antifierbător inoxidabil (plasat în cratița în care fierbe laptele exclude posibilitatea revărsării laptelui).
- Capac cu sită reglabilă pentru strecurarea supei (de multă vreme așteptat de gospodine).
- Fărăș cu paletă pentru cărbuni.

„AM DORI SĂ GĂSIM ÎN MAGAZINE"

(din propunerile corespondenților noștri)

— Aparat-robot pentru bucătărie cu folosințe multiple.
Aparat de curățat fructele de sîmburi.
Aparate de maioneză (nu din material plastic).
Aparat de spălat vase mici
- Cîntare mici de bucătărie.
Perii de sîrmă pentru parchete
Perii pentru păr.
Accesorii pentru prelungirea jartierelor.
Dantele din bumbac pentru lenjerie.
Mai multe tipuri de ace
- Cîrlige de împletit ciorapi
Crose de diferite dimensiuni
— Degetare din material noxidabil
— Capace pentru cazane de rufe
Cremă de ghete de diferite culori
— Covoare plușate
- Butelii de gaz pentru sifoane
Rame simple pentru tablouri

PÎNĂ CÎND?

Pînă cînd vom întîlni, la contractări și în magazine, lucruri care ne uritesc ambianța ?

— Figurinele din alabastru produse de Întreprinderea de industrie locală din Făgăraș : luna doamnă în rochie de scară sprijinindu-se de un tal cabrat și un mînz ; luna marinară la cîrma unui vas, un negru purtînd pe cămilă o lună europeană etc., etc.. etc. De ajuns ! Ne-am săturat !

— Carpetele și pernuțele din catifea pictată cu tărăncuțe și ciobănași (..Metalochimica" din Piatra-Neamț).

— Vazele din firmituri de polistiren, greoaie, inestetice, colecționare de praf (Întreprinderea de industrie locală „23 August", Bacău)

— Vase din șamotă pentru menținerea umidității în case (imense, grosolane, urîte). Și cîtă nevoie este de un vas potrivit ca dimensiuni și estetică — pentru plasarea lui pe calorifere !

— Incluziuni de flori din stiplex (mici obiecte decorative total lipsite de gust).

— Mînere și butoni pentru mobilă nelinisate corespunzător, nerezistente (I.C.R. „1 Mai"-Măcin : I.O I.L. nr. I-Galați).

magazine pentru a-şi asigura o simplă balama de uşă !)

— Ceea ce înseamnă că magazinul nu a fost poate de la bun început suficient de bine gîndit şi organizat

— S-ar putea să aveţi dreptate — ne confirmă directorul magazinului, tov. C. Buri, celălalt interlocutor al nostru

— Ne-ar interesa cîteva aprecieri ale dv. asupra furnizorilor. Întreprinderile industriei locale rămîn totuşi marile producătoare de lucruri mărunte...

— Sîntem foarte mulţumiţi de ceea ce ne dă „Metalurgica"-Bucureşti : vasele de aluminiu, tăvile de cozonac, aparatul de făcut biscuiţi, albiile, sînt de bună calitate, îngrijit lucrate şi nu-şi fac niciodată un stagiu prea îndelungat în rafturile magazinului. Şi acesta e un singur exemplu. Dar ne nemulţumesc, şi pe noi, şi pe cumpărători, cheile pentru deschiderea aragazului fabricate de „Progresul"-Piteşti, cazanele de rufe trimise de Salonta, nasturii aş zice chiar toţi nasturii — furnizaţi de întreprinderile din Cluj, Arad, Deva, Făgăraş. Doar Balşul ne oferă nasturi ceva mai arătoşi şi mai buni.

Oprim aici discuţia cu directorii magazinului bucureştean. Pornim mai departe pe urmele celor trei însemnaţi producători de mărunţişuri : industria uşoară, industria locală şi cooperaţia meşteşugărească republicană. Al lor meritul, a lor vina, dacă găsim ori nu „mărunţişul" necesar în viaţa cea de toate zilele

PROBLEMA NR. 1: VARIETATEA

Industria locală — exprimată atît de concis ca noţiune — presupune o foarte răspîndită reţea de producători aflaţi în toate cele 16 regiuni ale ţării. Fără îndoială că unele regiuni au o industrie locală mai bine organizată, produc lucruri mai bune (Bucureşti, Banat, Braşov), altele au încă din păcate destule neajunsuri în acest domeniu. Ne este necesară o viziune de ansamblu asupra problemei şi de aceea îi invităm la o discuţie pe această temă pe tov. ing. Corneliu Stănescu, din cadrul Comisiei de coordonare a industriei locale. Părerea dumnealui este fermă :

— Cred că, în momentul de faţă, în problema lucrurilor mărunte este esenţială nu atît cantitatea lor, ci varietatea sortimentelor, finisajul lor îngrijit, durabilitatea lor. Dacă ar fi trebuit să stăm de vorbă acum 2-3 ani despre acestea, am fi constatat că avem şi mai multe motive de nemulţumire. În ce ne priveşte, mai ales, noi cunoaştem perspectivele lui 1966 şi situaţia se anunţă satisfăcătoare...

— Şi, totuşi, tovarăşe Stănescu, credeţi că nu e loc pentru şi mai bine ?

— Departe de mine gîndul ! E mult loc pentru mai bine. Există sectoare de mărunţişuri care au rămas mai departe descoperite : gama articolelor electrice de menaj este încă restrînsă, nu există o suficientă varietate a produselor chimice de uz casnic — paste pentru curăţatul mobilei şi al sticlei, detergenţi — lipsesc periile, şampoanele, pastele pentru întreţinerea autoturismelor, e încă vitregită — ca ustensile mica grădinărie şi chiar şi mobilierul de grădină şi balcon.

— Cine socotiţi dv. că trebuie să umple aceste goluri ?

— Bineînţeles, în primul rînd industria locală. Dar consider că e necesar un aport mai substanţial şi al industriei uşoare, că industria chimică ar putea fi mai generoasă faţă de mărunţişuri. O bună coordonare a tuturor acestor sectoare, în aşa fel încît să nu se nască paralelisme supărătoare în producţie, este încă o condiţie de seamă a reuşitelor în acest domeniu

MĂRUNŢIŞUL — RENTABIL ?

Există, în Ministerul Comerţului interior un serviciu care se ocupă în exclusivitate — ca şi ancheta noastră — de lucrurile mărunte. Se şi numeşte ca atare. Iată de ce, şeful acestui serviciu, tov. Gheorghe Truţă, este un interlocutor intens solicitat de noi, ca de altfel şi directorul general adjunct de resort, tov. ing. Dinu Dragomir.

— Aşteptăm cu mult interes părerea dv., a comerţului, tovarăşe director general. În fond, dv. aveţi contactul cel mai direct cu consumatorii, dv. le cunoaşteţi cel mai bine cerinţele.

— Da, faţă de noi au cumpărătorii cele mai mari pretenţii, chiar dacă nu sîntem întotdeauna de vină că nu îi putem satisface. Iată, de pildă, numai nomenclatorul nostru, al Direcţiei metalochimice, prevede 4 000 de articole mărunte, furnizate de 150 producători. Iar noi solicităm industriei o serie de alte sortimente cărora încă nu le-a găsit, pur şi simplu, producători.

— De ce oare ?

— Există, la unii din furnizorii noştri, tendinţa de a ocoli lucrurile mărunte. Producţia lor nu ar fi — zice-se — totdeauna rentabilă. Este o problemă ce ar mai trebui încă gîndită de toţi factorii de răspundere, pentru că nici industria nu poate lucra în pierdere, dar nici piaţa nu poate rămîne descoperită. Aş vrea să vă spun, de altfel, că problema mărunţişurilor a stat anul acesta — alături de problema acută a pieselor de schimb — în centrul preocupărilor direcţiei noastre.

— Apropo, ce se va întîmpla cu piesele de schimb în 1966 ? Răspunsurile la ancheta întreprinsă de noi au conţinut nenumărate plîngeri privind lipsa pieselor de schimb...

— La ora actuală putem să vă anunţăm că nu am încheiat contracte decît cu întreprinderile care ne-au putut asigura şi piesele de schimb la diversele aparate electrocasnice şi gospodăreşti.

(Iată o veste bună.)

— Am dori, tov. director, să aflăm totuşi şi „contribuţia" dv. la

(Continuare în pag. 8)

lipsa unor lucruri mărunte de pe piață. Comerțul nu poate fi absolvit total de vină !...

— Aveți dreptate, avem și noi partea noastră de vină : Ministerul Comerțului Interior nu a controlat cu suficientă consecvență existența în rețea a tuturor „fleacurilor" contractate. Nici direcțiile comerciale regionale nu au făcut acest lucru în măsura cuvenită. Și să știți că lipsa de control se resimte întotdeauna...

(N. R. : Știm asta. Ar fi însă cazul să ni se comunice și măsurile concrete luate pentru remedierea acestei lipse. Și poate că, la o meditație mai profundă, direcția generală de resort din Ministerul Comerțului Interior își va găsi mai multe deficiențe decît ni le-a mărturisit nouă.)

ÎN CURÎND: MAGAZINELE LUCRURILOR MĂRUNTE

— În legătură cu lucrurile mărunte — intervine tov. Gheorghe Truță — ținem să vă spunem că anul acesta s-au tipărit mult necesarele nomenclatoare de articole mărunte, atît pentru folosința industriei și comerțului, cît și a cumpărătorilor : de multe ori consumatorul nu cunoștea sortimentele din magazin, nu știa ce lucruri noi au apărut.

— Asta demonstrează ce slabă popularizare, ce reclamă ineficientă se face noilor produse.

— Mă rog. În orice caz, acum se vor putea găsi cataloage în orice magazin de specialitate și încă expuse la loc vizibil.

— De altfel, în 1966 se vor înființa o serie de magazine profilate numai pe desfacerea lucrurilor mărunte — completează tov. director Dragomir. Ni se pare o măsură binevenită. Și am dori în acest sens un sprijin mai eficient din partea sfaturilor populare, în ce privește spațiile ce vor fi afectate : noi preferăm aceste magazine în apropierea pieților și a arterelor comerciale, pentru ca gospodinele să-și poată face cît mai lesnicios cumpărăturile.

— Ce noutăți anunțați, în acest domeniu, pentru anul ce vine ?

— Au fost omologate peste 400 de articole mărunte noi, printre care puteți nota blacheuri din material plastic, cuiere de perete din metal eloxat, diverse sfori din sizal, mașini de tocat ceapă, bureți din material plastic, jardiniere de interior, 10 modele de ghivece și vaze de flori și jaluzele antisolar din bumbac și material plastic...

(N. R. : În sfîrșit s-au gîndit producătorii și la acest atît de util dar atît de inadmisibil neglijat articol ! Lipsa jaluzelelor a urîțit destule din fațadele clădirilor noastre, a lipsit pe locatari de un confort elementar. E o veste bună ; sperăm ca jaluzelele să fie de calitate, de dimensiuni adecvate ferestrelor din noile blocuri și, desigur, să aibă prețuri convenabile.)

— Mai notați un lucru ce ni se pare important : preambalarea diverselor articole. Nu se găsea înainte chit sau ghips pentru că trebuiau cumpărate la kilogram la diferite depozite. Le vom oferi acum într-un ambalaj corespunzător (ca și cuiele sau inelele de perdele) și în cantitățile necesare uzului casnic. Ținem ca acest procedeu civilizat al ambalării practice și estetice să fie extins la cît mai multe din mărfurile oferite consumatorilor.

ARE CUVÎNTUL COOPERAȚIA

Batem acum — metaforic vorbind — la o altă ușă : cea a cooperației meșteșugărești, a cărei adresă ne-a fost călduros recomandată de interlocutorii noștri : „gama de lucruri mărunte ar putea fi completată printr-o intervenție mai activă a atelierelor cooperației meșteșugărești. Seria scurtă, sortimentul foarte variat, iată ceea ce se potrivește de minune cooperativelor".

Iată însă că tov. R. Acațin, vicepreședinte al U.C.E.C.O.M. — pe care l-am întîlnit la contractările de la Sinaia — este de altă părere :

— Îmi pare rău, dar ca producător, U.C.E.C.O.M.-ul nu mai e la ora actuală persoana cea mai însemnată. Numărul de articole de uz casnic pe care le producem în serie e modest ; avem un utilaj meșteșugăresc care ne obligă cantitativ și tehnic, la sortimente prea restrînse pentru cerințele actuale. Sarcina noastră de căpetenie rămîne deservirea populației; sfaturile populare sînt acelea care au preluat și dezvoltă continuu producția industrială locală. Cum se și vede, de altfel aici, la contractări, prin varietatea și cantitatea produselor expuse.

— Și totuși, tovarășe vicepreședinte, există încă o serie de cooperative productive, care scot pe piață o gamă de produse. Ce părere aveți despre acestea ?

— Preocupările noastre s-au îndreptat mai ales spre produsele de artizanat și de decorație interioară...

— ... a căror calitate estetică nu am dori să o punem aici în discuție, întrucît nu avem răgazul necesar : ea formează de multă vreme obiectul unei dispute aprinse între presă și cooperație.

— În ce privește obiectele de uz casnic repetăm : ele nu sînt astăzi prea numeroase. Dar ne-am străduit totuși să prezentăm la contractările pentru anul viitor o serie de produse pe care le găsim utile, cu atît mai mult cu cît ele au lipsit din magazine. Mă refer la diverse ustensile necesare întreținerii automobilelor, la aparatul de masaj și cel de uscat mîinile, la gama de jaluzele pentru ferestre sau la obiectele de uz gospodăresc ca aparatul pliant de uscat rufe, sitele de strecurat, jardinierele metalice...

— Noi ținem totuși să aflăm de la dv. ce considerați încă deficitar în producția meșteșugărească. Momentul autocritic, cum se spune.

— O spun cu oarecare durere : avem o pondere mare în producția de jucării din lemn și a păpușilor de serie și tocmai aici am avut păcate. Jucăriile noastre stricau uneori bucuria copiilor : nu erau frumoase, inventive, amestecau între ele animalele din cartea de zoologie, păpușile nu aveau un cap frumos, expresiv.

— Ați formulat toate verbele la timpul trecut. Asta înseamnă că putem plasa și cusururile jucăriilor la același timp ?

— Da. Jucăriile pentru anul viitor sînt în mod cert mai atrăgătoare, au elemente de mișcare și sunet, au fantezie. Ne-am putea referi de asemenea la unele lipsuri ale produselor de artizanat, dar spuneți că aceasta va face obiectul unei discuții viitoare...

— Exact. Deocamdată, lăsăm convorbirea noastră în acest punct.

★

Ancheta noastră nu se oprește aici. Vom asculta, în numărul viitor, cuvîntul și opiniile altor producători de lucruri mărunte. Cuvînt pe care îl sperăm mai autocritic. Urmăriți în continuare ancheta „Flacării".

Sanda FAUR
George CIUDAN
Fotografii de Traian PROSAN

UNELE ADEVĂRURI DESPRE CIRCULAȚIE (II)

Ne-am propus, de data aceasta, să intervievăm la întîmplare doi pietoni.

Pe unul din ei ing. Andrei Lucaci l-am întîlnit în piața Kogălniceanu.

— De ce nu luați un troleibuz ?

— Am vrut să iau, dar... șoferul s-a grăbit deși în troleibuz nu se aflau decît vreo patru persoane. Mă aflam la cel mult un sfert de metru de ușa vehiculului, totuși a trebuit să remunt. În schimb, soția mea a apucat să se urce.

— Cum apreciați atitudinea conducătorului auto ?

— Condamnabilă. De altfel, nu-i prima ; cazuri dintre acestea sînt frecvente la conducătorii auto ai I.T.B. Nu demult însă am fost martor al unui spectacol mult mai neplăcut.

Într-una din zilele lui septembrie, în București, un tramvai de pe linia 23 a circulat pe strada Uranus, coborînd panta Dealul Spirii, între stațiile Fonteriei și Podul Izvor, fără manipulant și în absența oricărei posibilități de a putea fi oprit. El s-a oprit mai jos de liceul „Lazăr", lovind (din fericire ușor) un alt tramvai.

— Cum s-au petrecut lucrurile ?

— Ajungînd în stația din vîrful pantei, manipulantei i s-a părut că nu mai are aer la frînă (după cum s-a stabilit ulterior, era numai o simplă impresie). S-a dat jos, luînd cu sine și manivela de comandă, apoi a încercat să-și cupleze vehiculul cu un altul, care venea din urmă, intenționînd să folosească la coborîre frînele acestuia. „Prevăzător" taxatorul a coborît și el. În timpul operației de cuplare, la un mic șoc, tramvaiul cu pricina a pornit-o vertiginos la vale, spre disperarea celor doi funcționari ai I.T.B.-ului, rămași neputincioși în stație.

Din fericire, milițienii de pe traseu au observat la timp totul, oprind circulația și reușind astfel să evite un accident cu urmări grave. Cauza întîmplării ar trebui căutată, cred eu, drept o flagrantă lipsă de pregătire profesională.

— Așadar, după părerea dv. pe drumurile publice totul depinde de conducătorii auto.

— Da.

Al doilea pieton intervievat se numește Ilie Gagea. I-am adresat și lui întrebarea de mai sus.

— Da, dar tot atît de adevărat este că în mare parte răspunderea bunei desfășurări a circulației revine și celor care muncesc cu conducătorii auto, și celor care se îngrijesc de drumuri ; un conducător auto nu-i niciodată singur, el depinde de alții : de cel care-l depășește sau care-i vine din față, de copilul neastîmpărat care merge pe marginea bordurii, de pietonul care nu respectă legea circulației, de constructorii drumurilor și de cei ce le întrețin.

Nu e un secret pentru nimeni că volumul transporturilor rutiere, parcul auto în plină creștere, ca și dezvoltarea permanentă a turismului intern și internațional sînt factori care au concurat la intensificarea circulației pe rețelele rutiere din țara noastră.

Numărul vehiculelor care circulă pe arterele principale se ridică în sezonul de vîrf la cîteva mii în 24 de ore și chiar mai mult, socotit pe distanțe de circa 60-100 km. În mod normal șoselele existente sînt capabile să facă față acestui trafic, totuși uneori circulația se desfășoară nesatisfăcător.

Care să fie cauza ?

Din 30 conducători auto întîlniți pe ruta București-Urziceni 25 ne-au răspuns, la această întrebare, astfel :

Caracteristicile geometrice ale drumurilor sînt de vină.

Un drum care are o singură parte carosabilă cu 2 benzi de circulație poate face față unui trafic intens, numai atunci cînd există condiții bune de vizibilitate la depășiri și cînd intersecțiile la același nivel nu sînt prea numeroase. Or, în anumite porțiuni lipsa acestor caracteristici creează greutăți serioase bunei desfășurări a circulației, transformîndu-se într-o sursă generatoare de accidente.

Alți 21 conducători auto — din 30 — anchetați pe rutele : București-Ploiești-Brașov, Piatra Neamț-Vatra Dornei au fost de părere că vizibilitatea (factor hotărîtor pentru viteza medie de circulație a fluxului de autovehicule) are adesea de suferit dintr-o serie de motive aparent neînsemnate. Lizierele de pomi, clădirile, malurile sau taluzurile, diferitele panouri plantate la marginea șoselelor, toate acestea limitează vizibilitatea în punctele cele mai dificile ale traseului, micșorînd considerabil viteza de circulație și transformîndu-se în obstacole.

Cu prilejul modernizării multor trasee rutiere, acțiune care s-a desfășurat, în ultimii ani, în toate regiunile țării, proiectanții și constructorii au ținut seamă de aceste caracteristici, astfel că pe șoselele asfaltate relativ recent, ca și pe

cele întreținute în bune condiții (printre acestea din urmă am putea enumera: București-Pitești-Craiova-Turnu-Severin, Brașov-Sibiu-Deva, Brașov-Sighișoara-Cluj etc.), deficiențele semnalate nu se manifestă. Ar fi de dorit, însă, ca forurile competente să studieze amănunțit condițiile de circulație de pe toate traseele rutiere și să ia măsurile ce se impun spre a crea pretutindeni posibilități optime de desfășurare a traficului normal.

Ar mai fi de dorit să se studieze și posibilitatea corectării acelor curbe cu rază mică și fără vizibilitate întîlnite destul de frecvent pe șoselele mai vechi, deoarece prezența acestora mărește posibilitatea accidentelor și îngreuiază desfășurarea normală a circulației.

★

La barierele Podul Vadului și Comarnic, unde șoseaua Ploiești-Sinaia intersectează calea ferată, s-a constatat recent că circulația muncilor agricole și transporturilor de interes local. Acestea aduc pe suprafața de asfalt mari cantități de materiale argiloase, care periclitează siguranța circulației. În sfîrșit, intersecțiile devin cauze de accidente, dacă nu există condițiile stabilite de vizibilitate (ceea ce, pe alocuri, reprezintă încă o deficiență care se cere remediată).

Multe din aceste intersecții au fost amenajate în mod corespunzător, astfel că pe principalele artere rutiere trecerile peste calea ferată se fac la diferența de nivel sau prin bariere supravegheate cu atenție de un personal bine pregătit, drumurile lăturalnice au fost amenajate și marcate corespunzător, iar vizibilitatea a fost asigurată prin înlăturarea obstacolelor. Dar experiența cîștigată în acest domeniu trebuie extinsă pretutindeni.

★

Dintr-un total de 84 interlocutori — conducători auto — 58 au considerat, ca un obstacol care trebuie și lipsei luminilor de semnalizare. Ne întrebăm *de ce vinde comerțul biciclete fără dinam, far și catadiaptru (lumină roșie la aripa din spate)?*

Același lucru se poate spune și despre căruțe. Unele din acestea circulă de multe ori noaptea, fără lumină sau cu cîte un felinar plasat în așa fel încît să nu se vadă. De ce se tolerează asemenea abateri care pot crea accidente grave? *S-a mai relevat lipsa unor spații special amenajate în afara părții carosabile, destinate atît staționării vehiculelor în tranzit, cît și amplasării stațiilor de autobuze locale sau I.R.T.A.* Aceasta din urmă e de părere că direcțiile de drumuri trebuie să se ocupe de amintitele platforme; direcțiile de drumuri spun că I.R.T.A. Cînd se va ajunge la o soluție?

În aceeași măsură s-a amintit în repetate rînduri că o parte din drumurile naționale nu dispun de pezilor și nisipului sau faptul că acestea, în unele locuri unde există nu sînt folosite cînd și cum trebuie. Dar mai ales luminarea pe timp de noapte a porțiunilor de drum, în curs de amenajare, lasă de dorit.

O circulație rapidă și sigură nu se poate desfășura decît în prezența, pe toate arterele, a indicatoarelor pentru semnalizare rutieră și a marcajelor orizontale. Lipsa sau prezența lor în condiții necorespunzătoare cerințelor traficului produc greutăți în circulație. De pildă (anomalia pe care o semnalăm nu e singulară) pe șoseaua București-Brașov s-au plantat indicatoare reflectorizante care, în bătaia farurilor, luminează. Foarte modern și mai mult decît util! Pe porțiunea București-Ploiești și pe aproape toate drumurile sute de asemenea indicatoare plantate de M.T.T.C. avertizează drumurile fără prioritate, dar pe aceste dru-

Aglomerație la bariera Bartolomeu din Brașov. Asemenea obstacole îngreuiază circulația, producînd suprasolicitări pe anumite porțiuni de traseu.

este închisă aproximativ 1/3 din timpul afectat traficului rutier zilnic. Staționările îndelungate la această barieră nu numai că fragmentează fluxul vehiculelor creînd supraaglomerări locale, dar și determină pe unii conducători auto, dornici să recupereze timpul pierdut, să forțeze ritmul normal, recurgînd la viteze mari. O situație asemănătoare poate fi constatată și la bariera din Bartolomeu-Brașov etc. Acestea constituie o altă categorie de cauze ce produc perturbări în bunul mers al circulației rutiere. Pe de altă parte există, în unele raioane, foarte multe intersecții ale drumurilor naționale cu drumurile adiacente de mică importanță sau pur și simplu întîmplătoare, tăiate de populație între tarlale, care defluiază în drumul principal toate vehiculele destinate înlăturat, încetul cu încetul, următorul fapt: drumurile noastre naționale traversează un număr mare de localități rurale și inexistența în aceste localități a unor trotuare destinate pietonilor, care să înlăture circulația acestora de pe partea carosabilă împiedică pe de o parte desfășurarea normală a circulației, dar îndeosebi prezintă un permanent pericol de accident.

Nu a existat un singur conducător auto anchetat de noi care să nu fi fost de părere că *bicicliștii și căruțașii îngreunează mult circulația autovehiculelor.* S-au propus, cu acest prilej, piste special amenajate pentru bicicliști, în afara părții carosabile a drumurilor. Noaptea, mai ales, unii bicicliști periclitează securitatea circulației, creînd adesea accidente datorită modului dezordonat în care circulă

unele amenajări necesare. Ni s-a mai invocat și aspectul estetic, dar nu luat „în sine". Borna „apără-roata", plantată pe șosele și care pe drept cuvînt e denumită... morcov, nu are nimic comun cu asigurarea securității unei circulații moderne. Stîlpi de ghidaj din material plastic, prevăzuți cu substanțe luminiscente în întunericul nopții, ar fi mult mai eficienți. Interesîndu-ne la organele de resort din Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor am aflat că toate acestea vor prinde în curînd viață. Așteptăm cu bucurie!

De asemenea și unele lucrări de întreținere a drumurilor afectează circulația normală a vehiculelor. Depozitările de materiale de întreținere întîlnite uneori pe partea carosabilă; lipsa, pe alocuri, a parazămuri fără prioritate sfaturile populare nu au avut grijă să existe indicatoare care să avertizeze drumurile cu prioritate... În clipa de față pe arterele principale ale țării sînt plantate toate indicatoarele rutiere necesare, dar numărul și calitatea lor nu satisfac, unele fiind amplasate într-un mod necorespunzător. În privința marcajelor rutiere, volumul acestora este insuficient dacă-l raportăm la lungimea totală a traseelor care necesită acest gen de semnalizări.

Acestea sînt, în linii mari, constatările noastre. Fără îndoială, ne-am referit aici numai la cîteva aspecte ale problemelor circulației rutiere.

Anchetă realizată de Bazil DUNĂREANU și Nicolae RĂDULESCU

N-AVEȚI...O IN

Să ne imaginăm că toate organele noastre vitale ar putea fi transplantate după voință. Nimic n-ar împiedica, în acest caz, ca să schimbăm o inimă îmbătrînită ca pe un carburator uzat. Aceste înlocuiri vor fi cu atît mai simple cu cît se va ajunge ca piesele de schimb să fie furnizate de animale. Medicina va realiza în acest fel cea mai mare performanță a sa, iar lupta împotriva morții va înregistra cea mai strălucită victorie din analele biologiei.

Prof. doctor
Joshua LEDEBERG
laureat al Premiului
Nobel
Universitatea Stanford,
California

GREFELE ȘI „BARIERA BIOLOGICĂ"

DEȘI PROBLEMA MAI PREZINTĂ NUMEROASE NECUNOSCUTE ȘI SOLUȚIA IDEALĂ NU A FOST ÎNCĂ GĂSITĂ, TRANSPLANTĂRILE DE ȚESUTURI ȘI ORGANE TIND SĂ INTRE ÎN PRACTICA MEDICALĂ MONDIALĂ. CHIRURGII NU AU TIMP SĂ AȘTEPTE... ȘI ÎN ULTIMUL AN EI AU OBȚINUT REZULTATE IMPRESIONANTE.

Posibilitatea înlocuirii unui organ „epuizat" cu altul similar, care să preia funcțiile primului, a fost întrevăzută — dar mai ales dorită — într-o epocă foarte îndepărtată, care se confundă aproape cu începutul istoriei scrise. Multă vreme ea a rămas, însă, doar în stadiul unui vis îndrăznet și abia de aproximativ 60 de ani lucrările lui Alexis Carrel au evidențiat perspectivele transformări ei în realitate. De atunci, numărul încercărilor clinice de transplantare a crescut repede, cu rezultate variabile, care au trezit, rînd pe rînd, optimism și pesimism.

Ce împiedică, de fapt, succesul transplantării unor țesuturi și organe ? Pentru a răspunde la această întrebare este necesară o mică inițiere în tainele grefelor.

După originea lor, biologii cunosc trei tipuri : *autografele*, transplante de țesuturi sau organe la același individ ; *homografele*, transplantul provenind de la ființe care aparțin aceleiași specii ; în fine, *heterografele* : donatorul grefei și receptorul fac parte din specii diferite.

CE ESTE „BARIERA BIOLOGICĂ"

Succesul unei transplantări este condiționat în primul rînd de natura și originea „materialului" folosit : cei mai mulți sorți de reușită le au autografele ; urmează apoi homografele, în timp ce heterografele ridică cele mai multe probleme.

Or, ceea ce preocupă îndeosebi pe oamenii de știință este tocmai găsirea unor metode pentru ca homografele și heterografele să învingă „bariera biologică", ce părea pînă de curînd de netrecut. Ce este de fapt această barieră biologică ?

Cînd într-un organism se introduce o proteină străină — și trebuie precizat că datorită structurii lor extrem de complicate proteinele sînt de o uimitoare diversitate chiar în interiorul aceleiași specii — organismul reacționează prin formarea de substanțe antagonice denumite anticorpi, care vin în conflict cu antigenul, în speță proteina introdusă. Rolul anticorpilor este deci de a apăra organismul, de a-l „izgoni" pe intrus. Acest fenomen biologic general este binevenit în infecții, cînd proteinele microbiene invadează organismul. Din nefericire organismul reacționează automat și formează anticorpi chiar împotriva unor substanțe menite să-l ajute. Acest fenomen se petrece și în cazul unei homografe și mai ales al unei heterografe, care constituie, în ultima instanță, un țesut străin. Organismul primitor răspunde prin elaborare de anticorpi care duc la eliminarea țesutului. Iată de ce grefele străine nu „prind".

ȘOARECI ALBI, ȘOARECI NEGRI — PREMIUL NOBEL

Problema care se pune cercetătorilor este deci de a găsi metode pentru a scădea proprietatea transplantului de a provoca reacții violente din partea organismului.

Micșorarea puterii transplantului de a produce reacții de apărare a fost realizată prin tehnici variate. După cum se știe, savantul sovietic V. P. Filatov a utilizat în acest scop „conservarea la rece", observînd că grefele păstrate cîtva timp la temperaturi joase sînt mai ușor suportate de primitor decît cele proaspete. După metoda lui Filatov, era înlocuit numai centrul corneei ; astăzi se realizează înlocuirea corneei în totalitatea ei, ceea ce duce nu numai la recăpătarea integrală a vederii, dar și la îmbunătățirea aspectului estetic al ochiului bolnav.

O altă metodă de mărire a „toleranței" constă în tratarea prealabilă a grefei prin raze Roentgen. De curînd țesutul grefei a fost supus și acțiunii ultrasunetelor, cu aparate special construite.

Există încă o modalitate interesantă de a facilita prinderea grefei, prin folosirea posibilităților oferite de natură. S-a observat astfel că dacă transplantarea se efectuează cu țesuturi foarte tinere sau chiar embrionare, atunci grefa prinde mai bine. De ce ? Pe de o parte, se pare că țesuturile foarte tinere nu stîrnesc încă o reacție atît de puternică de apărare în organismul-gazdă; pe de altă parte, fiind foarte tinere, ele cresc mai puternic, posedă o vitalitate mai mare. Metoda transplantării țesuturilor tinere, în special a celor embrionare, se folosește astăzi din ce în ce mai des : se transplantează, de exemplu, piele embrionară pe arsuri întinse.

Pornind de la această idee, savanții cehoslovaci M. Hašek și V. Haškova au încercat să acționeze direct chiar asupra organismului primitor. Experiențele au fost întreprinse pe găini de rasă Leghorn și Rhode Island. Încă în stare embrionară găinile au fost obișnuite (prin transfuzii) cu sîngele altor găini. Găinilor astfel pregătite li se puteau face mai lesne, în stare adultă, transplantări de țesuturi. Aceste metode au dus la o sporire considerabilă a duratei termenului de „supraviețuire" a transplantelor.

În același an (1960) Peter Brian Medawar, profesor de zoologie la Universitatea din Londra, obținea Premiul Nobel pentru medicină și fiziologie, pentru cercetările sale în domeniul transplantărilor. Una din experiențele sale este îndeosebi spectaculoasă. El a injectat unor șoareci albi, aflați în fază embrionară (în uterul matern), sînge provenit de la embrionii unor șoareci negri, și invers. Medawar a demonstrat astfel că, deși de regulă „pielea albă" nu prinde pe „piele neagră" (grefa nefiind posibilă decît între șoareci din aceeași linie pură), toleranța se poate dobîndi printr-o prealabilă pregătire embrionară.

Biologul francez Jean Rostand a propus de altfel o pregătire oarecum similară a copiilor la naștere pentru ca, în caz de nevoie, grefele să fie mai bine tolerate.

MEMBRE... SUPLIMENTARE

O altă cale de atac, inspirată de accidentul de acum cîțiva ani al unor atomiști iugoslavi, pornește de la iradierea organismului receptor... Sistemul lor formator de sînge fiind distrus de iradiații, fizicienii din Belgrad au tolerat ușor o măduvă osoasă străină. Această soluție descoperită accidental nu putea fi însă aplicată ca atare din cauza pericolelor la care ar fi fost supus organismul în aceste condiții. Iradierile doar în regiunea transplantării sau (și) a splinei receptorului s-au dovedit a avea de asemenea un efect favorabil, însă cu un risc mai mic.

O rezolvare interesantă a problemei imunologice aparține savantului sovietic Vladimir Demihov, care a reușit să transplanteze la cîini membre suplimentare și chiar un al doilea cap. Așadar, la transplantarea unei mari porțiuni de țesuturi străine, organismul are o reacție paradoxală — mai puțin violentă !

În sfîrșit, o serie de medicamente au fost folosite în același scop al preparării organismului pentru transplantări : cortizonul, tiopurinele, actinomicina, substanțe din grupa antimetaboliților (azosarina), substanțe derivate din iperită (ciclofosfamida) — și lista este departe de a fi epuizată.

IMĂ ÎN PLUS ?

O STATISTICĂ NEOBIŞNUITĂ: **Transplantări de rinichi** (Date de pe întregul glob)

Sursa transplantului	Numărul operaţiilor	Numărul persoanelor operate, în viaţă	Numărul operaţiilor mai vechi de un an	Numărul persoanelor în viaţă după mai mult de un an de la operaţie
Gemeni veritabili (identici)	32	24	27	20 (74%)
Rude având un strămoş comun (excluzând gemenii identici)	71	42	23	9 (39%)
Alte rude de sînge	106	51	26	5 (20%)
Persoane străine în viaţă	66	11	32	0
Cadavre	99	17	44	3 (7%)
TOTAL	374	145	152	37 (24%)

Din revista „Discovery", martie 1965

„Reparaţie capitală"... În sala de operaţii a Spitalului de traumatologie, chirurgie plastică şi reparatorie din Bucureşti.

Un lucru apare clar: însăşi multitudinea metodelor preconizate pentru străpungerea barierei imunologice dovedeşte că încă nu a fost găsită metoda radicală. În acest scop se desfăşoară în prezent o considerabilă activitate experimentală şi de cercetare, reunind pe specialiştii din cele mai variate domenii: fiziologie, biochimie, genetică, hematologie, embriologie, imunologie, biologia iradiaţiilor, chirurgie etc. Evident, o problemă atît de complexă nu ar putea fi rezolvată de un grup restrîns şi cu pregătire unilaterală.

Dar pînă la găsirea soluţiei ideale, chirurgii nu puteau aştepta. Transplantările de ţesuturi şi organe au intrat de aceea în practică cu mult înainte de rezolvarea teoretică a problemei.

ÎN ATENŢIA CHIRURGILOR: RINICHII

Calitatea de organ „pereche" şi caracteristicile anatomice favorabile au polarizat mai întîi atenţia asupra rinichilor. Prima transplantare de organe la om a fost făcută tocmai pe rinichi. Într-o operaţie istorică, în 1956, profesorul John P. Merrill din Boston a transplantat rinichiul sting sănătos al lui Ronald Merrick fratelui său geamăn Richard, care avea ambii rinichi „blocaţi". Ronald şi Richard fuseseră născuţi dintr-un singur ovul fecundat şi au fost hrăniţi de aceeaşi placentă; erau deci gemeni „veritabili" sau, cum se spune în limbaj medical, gemeni monozigoţi (univitelini).

Analiza comportării a 374 rinichi grefaţi la om în întreaga lume, după o statistică recentă (vezi tabelul), arată că tocmai aceste transplantări au şanse de reuşită deplină. Rinichii proveniţi de la gemeni identici, de acelaşi sex şi grup sanguin, acceptă noul „domiciliu" fără nici o dificultate. Trebuie subliniat că nici unul din donatorii gemeni nu au avut de suferit în urma scoaterii unui rinichi. Rinichii proveniţi însă din alte surse umane îşi încetează funcţia într-un timp variabil de la grefare, datorită procesului imunologic de rejecţie amintit.

Deci ceea ce s-a realizat durabil în transplantarea renală aparţine sus-menţionatei categorii de pacienţi norocoşi. Din păcate numai în 15% din cazuri sarcina provine dintr-un singur ovul fecundat, iar şansa unui bolnav care necesită un transplant de a avea un frate geamăn dispus la o asemenea generozitate, este relativ redusă (aproximativ 1 la 300).

Practic vorbind, sursa furnizoare trebuie căutată în altă parte, şi aceasta e direcţia principală a cercetărilor actuale. Există numeroase experienţe şi realizări în acest sens şi chiar dacă, în cele mai multe cazuri, „supravieţuirea" organului grefat a fost doar temporară, aceasta demonstrează că operaţia în sine este din punct de vedere tehnic pe deplin posibilă. Cea mai lungă durată de supravieţuire a homotransplantelor a fost de 7 ani pentru gemeni identici, 5 ani pentru gemeni neidentici, 3 ani şi jumătate pentru rude apropiate (fraţi) şi 2 ani pentru străini (cadavre).

PRIMELE TRANSPLANTĂRI PULMONARE LA OM

Concomitent s-a încercat şi transplantarea altor organe „cheie", şi filmul acestor tentative, din care vom reda cîteva secvenţe, este pe cît de temerar pe atît de pasionant.

...Inimă: Prof. dr. Vladimir Demihov a efectuat cu succes transplantarea inimii de la o maimuţă la altă maimuţă de aceeaşi specie. Înainte de aceste intervenţii s-au făcut experienţe asemănătoare pe cîini. Trecerea la maimuţă reprezintă un serios pas spre „obiectivul om". Un grup de medici de la un spital din Jackson (statul Mississippi — S.U.A.) au transplantat, pentru prima oară, o inimă omenească unei persoane grav bolnave. Organul a funcţionat timp de o oră, dar fiind prea mic pentru a face faţă necesităţilor pacientului, acesta a decedat. La spitalul din Toronto (Canada) s-a reuşit în nouă cazuri de insuficienţă aortică gravă să se înlocuiască valvula aortică compromisă cu una sănătoasă luată de la un cadavru. Controlul prin electrocardiogramă al bolnavilor operaţi, după 8-12 luni, a arătat că inima „reparată" funcţionează perfect!

...Plămîni: O echipă de medici de la Universitatea Columbia a reuşit să transplanteze pe cîini plămîni conservaţi timp de circa 20 de ore. Patru transplantări din 14 au reuşit şi plămînii grefaţi au funcţionat în mod normal mai multe zile de la operaţie, într-un caz chiar 56 de zile. Tot în Statele Unite au fost efectuate recent primele două transplantări pulmonare la om. Se crede că grefele pulmonare ar putea prelungi cu cîţiva ani viaţa bolnavilor.

...Stomac: La Universitatea din Minnesota s-a scos stomacul unor cîini şi după cîteva ore de păstrare la temperaturi scăzute, a fost reimplantat în organismul animalului. Aceste cercetări prezintă, după aprecierea specialiştilor, o importanţă deosebită pentru tratamentul chirurgical al unor boli umane, chiar dacă pentru moment metoda s-ar putea aplica numai la tubul digestiv (ulcere sau cancere gastrice).

...Ochi: În cazul opacifierii corneei (albeaţă pe suprafaţa globului ocular) se efectuează, în afară de homografele corneene după metoda Filatov, şi heterografe, cu cornee prelevată de la animale. Astfel de transplantări se realizează şi la clinica de oftalmologie a Spitalului Colţea din Bucureşti, cu cornee de vacă pregătită după o metodă specială numită liofilizare prin siliciu. Pacienţii îşi recapătă astfel vederea prin restabilirea transparenţei normale a corneei.

...Măduvă osoasă: În ultimii ani pentru tratamentul bolilor de sînge s-a introdus un nou procedeu — transplantarea de măduvă osoasă. În punerea la punct a acestei metode cercetătorii români de la Clinica de hematologie şi Institutul oncologic din Bucureşti, precum şi unele colective de hematologi din ţară au adus o contribuţie remarcabilă.

SPITALUL DE TRAUMATOLOGIE DIN BUCUREŞTI — O „UZINĂ DE REPARAŢII" A CORPULUI OMENESC

Dacă grefarea unor organe şi ţesuturi ridică încă o serie de probleme, există alte transplantări care au devenit curente. Pînă acum 25-30 de ani, administrarea sîngelui conservat era considerată ca o metodă terapeutică „eroică", cu aplicabilitate numai la cei gravi bolnavi, pentru care nu mai exista nici o altă posibilitate de tratament. Astăzi această homotransplantare — căci este vorba de fapt de o monografă — se poate face în cel mai modest spital rural.

O altă homotransplantare practicată pe scară largă în toată lumea este cea de piele. „Acest organ, care reprezintă mai mult de a 20-a parte

Dr. Em. ROMAN

(Continuare în pag. 21)

„IDEE ȘI FORMĂ"

La Craiova s-a deschis recent o expoziție de artă fotografică intitulată „Idee și formă". Ea este pusă sub egida Casei de cultură a sindicatelor (cercul de artă fotografică) și va fi deschisă pînă la sfîrșitul lunii decembrie. În total au fost expuse 90 de fotografii realizate de către 16 fotografi amatori din orașul Craiova.

La această expoziție participă, cu titlul de schimb de experiență, și cercul de artă fotografică de pe lîngă Casa de cultură a sindicatelor din orașul Cluj.

Organizatorii și-au propus să sublinieze în fotografiile prezentate forma și conținutul unor obiecte create de mîna omului sau a unor colțuri din natură.

Reproducem în aceste pagini cîteva fotografii din expoziție.

1

3

4

5

1) „El l-au făurit". 2) „Impresii de iarnă". 3) „Ochii trecutului". 4) „Acul și umbra lui".

Fotografii de Dan CĂLINESCU-MIHAI

5) „De pe blocul turn". 6) „Prima zi".

Fotografii de Nicu-DAN JELEP

7) „Vitraliu industrial". 8) „Forme... pline".

Fotografii de Ing. Cornel IONESCU

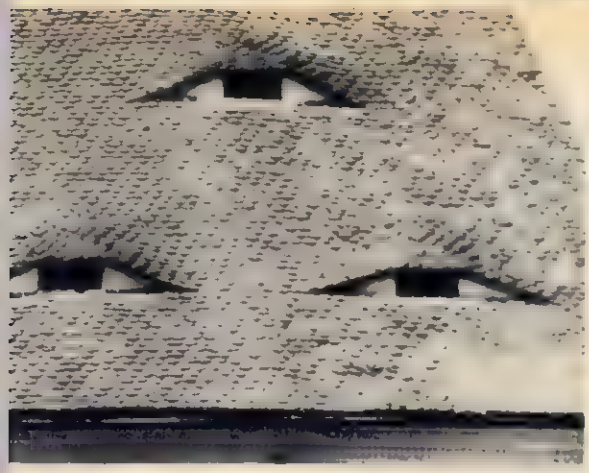

7

6

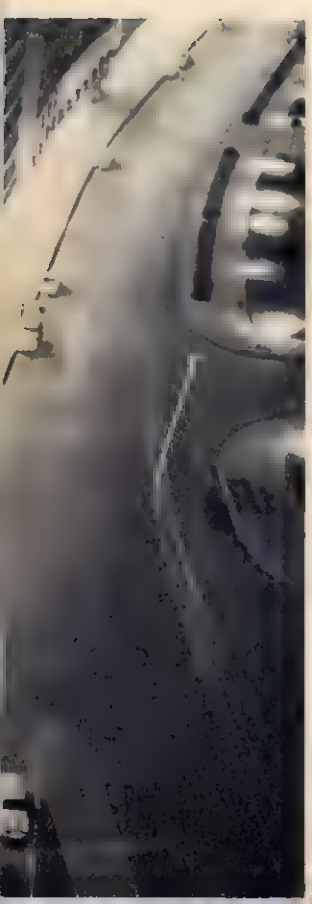

8

1 **2** Paris, cafenele din cartierul Montparnasse. Mult tineret și fără îndoială interminabile discuții și nenumărate controverse.

1

2

3

3 O atmosferă de plictiseală pare să domnească în această cafenea din Stockholm.

4 Tunis. Aspect tipic dintr-o cafenea orientală.

5 Vara pe malul Dunării, la Galați. Românii sînt mari amatori ai cafelei sau berei luate în aer liber.

PRIN CAFENELELE GLOBULUI

Fotoreportaj de Antonio SANSONE, ziarist italian

Cred că nu greşesc afirmînd că nu există oraş pe glob în care să nu poţi poposi într-o cafenea. Colindînd din ţară în ţară şi din... cafenea în cafenea, banalele notaţii fotografice de la început m-au dus mai apoi la unele observaţii, lipsite de orice fel de pretenţii de generalizare, în legătură cu diverse particularităţi şi obiceiuri specifice, pe care voi căuta să vi le prezint şi dumneavoastră.

Într-adevăr, modurile în care se petrece timpul la cafenea sînt oarecum deosebite. După cîte mi-am dat seama, pentru spanioli, de pildă, cafeneaua este un fel de a doua lor casă, în care stau ceasuri întregi ; la cafenea se încheie adesea afaceri, dar în special se stă, se fumează o ţigară bună de foi şi se duc discuţii aprinse. Poţi întîlni aici o lume extrem de variată : prostituate, preoţi cu obraji prea purpurii, toreadori „ieşiţi la pensie". Printre mese se desfăşoară o continuă procesiune de vînzători de bilete de loterie şi lustragii, spaniolii avînd obiceiul de a pune să li se lustruiască pantofii la cafenea. Bogătaşii însă, proprietarii de pămînturi din sud, care trăiesc din rente la Madrid sau la Barcelona, folosesc în locul cafenelelor cluburile, situate în majoritate pe marile artere şi înzestrate în general cu ferestre largi, de unde pot admira mişcarea străzii.

Pentru italieni însă cafeneaua nu e un loc în care se stă ; ea este cu totul legată de probleme strict „alimentare". În Italia, de exemplu, nu se iau acasă mese abundente. Înainte de a pleca la serviciu, italianul bea în grabă o cafea. În schimb, în jurul orei unsprezece este momentul cafelei cu lapte — „capuccino" — cu un „cornetto" — brioşă. La ora unu, puţin înainte de masă, este vremea aperitivului şi aşa mai departe. Italianul intră în cafenea de mai multe ori pe zi, dar de fiecare dată stă puţin. În sudul ţării, cafeneaua este locul de întîlnire al bărbaţilor ; femeile nu intră singure într-o cafenea, căci una din principalele preocupări ale bărbaţilor care stau acolo este să vorbească despre femei sau să le privească trecînd pe stradă.

La Varşovia cafenelele sînt pline de tineret. Logodnicii se ţin de mînă. Cîte un domn bătrîn îşi citeşte ziarul. În foarte multe cafenele cîntă orchestre şi se dansează. Fiecare club îşi are de asemenea cafeneaua lui.

Şi în Statele Unite, cafenelele sînt un loc de întîlnire a tineretului, în care se bea la bar cîte un ceai sau cîte un „bourbon". O particularitate este faptul că nu există cafenele în aer liber ; toate sînt în săli, dîndu-se preferinţă luminilor difuze.

Şi tot aşa, într-o înşiruire care ar putea continua pe pagini întregi, fiecare ţară, fiecare oraş cu cafenelele lui reflectă o frîntură din viaţa şi obiceiurile oamenilor acelor meleaguri.

4

5

Carnet de scriitor

MARTORUL ŞI MINCIUNA

de Eugen FRUNZĂ

M-am întrebat de multe ori ce fel de oameni sînt cei care, în calitate de martori, vin în faţa justiţiei cu falsuri neruşinate. Sînt convins că minciuna lor nu e decît o formă de manifestare a unei mentalităţi de ansamblu antisociale.

Martorul mincinos mi se pare un răufăcător dintre cei mai răi. Sub un titlu onorabil şi învelit în toga nepărtinirii, el atentează cu premeditare la însăşi ideea de adevăr şi justiţie.

Din curiozitate, să-i zic profesională, vizitez uneori sălile de şedinţă ale tribunalelor şi încerc să descifrez sensul unor conflicte, caractere, gesturi, reacţii. Mărturisesc că nimic din sumbra peliculă ce se derulează acolo nu mă indispune mai mult decît secvenţa în care apare martorul de rea-credinţă. Şi, trebuie s-o spun : tipul este încă destul de răspîndit.

Să zicem că în seara cutare, la ora cutare, cetăţeanul X se întîlneşte cu Y, îl acostează şi-i trage o pereche de palme, şase pumni în obraz, cinci picioare în altă parte. Victima intentează proces. Dar inculpatul are grijă să susţină că nu a dat, ci a primit cu inocenţă perechea de palme, şase pumni şi cinci picioare, cerînd, la rîndu-i, printr-o altă acţiune, pedepsirea exemplară a vinovatului.

E limpede deci ca lumina zilei că una din părţi minte. Sînt chemaţi martorii să ajute la soluţionarea corectă a problemei. În mîna lor se află de fapt cheia procesului. De conştiinţa lor depinde în cel mai înalt grad dacă vinovatul autentic îşi va primi pedeapsa. Ei sînt, în acele clipe, investiţi cu o gravă răspundere civică.

Şi iată — doi de o parte, doi de cealaltă — martorii fac depoziţii absolut opuse, deşi toţi patru au asistat la una şi aceeaşi întîmplare. Martorii lui X declară că Y l-ar fi bătut măr. Ceilalţi — viceversa.

Prin urmare este iarăşi limpede ca lumina zilei că martorii uneia din părţi mint. În loc să lumineze calea spre adevăr şi dreptate, ei se aliază cu fărădelegea şi sfidează interesele colectivităţii. Poate plătiţi, poate iresponsabil legaţi prin prietenie sau servilism, asemenea oameni joacă un rol nefast în multe cazuri supuse justiţiei. Şi e bine să amintim că nu toate procesele au ca obiect nişte simple bătăi la colţ de stradă şi că martori mincinoşi îşi găsesc nu o dată locul şi în cauze importante, cu implicaţii şi consecinţe mai serioase.

Ştiu că legea prevede sancţiuni severe pentru martorul care minte în faţa instanţei. Cred însă că nu în toate cazurile se apelează la lege. Ticăloasa minciună se mai bucură uneori de toleranţă. Opinia publică trece uneori prea uşor cu vederea.

E foarte rău. Aici nu încape nici milă, nici indulgenţa din plictiseală. Riposta e obligatorie.

„Duminică la ora 6" constituie pentru Irina Petrescu o nouă izbîndă actoricească.

lucian pintilie: debut cinematografic

Cunoscut şi apreciat ca regizor de teatru, Lucian Pintilie face parte din tînăra generaţie de artişti care s-au afirmat puternic în ultimii ani. Dintre spectacolele la care a semnat regia amintim : „Un strugure în soare", „Copiii soarelui" (în colaborare cu Liviu Ciulei), „Cezar şi Cleopatra", „Bidermann şi incendiatorii", „Inima mea e pe înălţimi". În ultimul timp s-a dedicat filmului. În 1964 face asistenţă pe lîngă Victor Iliu la filmul „Comoara din Vadul Vechi", iar anul acesta a realizat în regie independentă primul său film artistic de lung metraj : „Duminică la ora 6" (după un scenariu scris în colaborare cu Ion Mihăileanu).

Cum îşi priveşte Lucian Pintilie debutul ?

. . . . . .

— Veniţi din teatru. Ce aţi luat din această colaborare ?

— Absolut nimic. Nici măcar celebrul „lucru" cu actorul, care aici în cinematografie are complet alte legi. Sînt meserii perfect distincte. Nu, nu am luat nimic. Iar dacă cumva se va resimţi vreo influenţă în viitoarea mea activitate teatrală — aceasta se va datora maturizării artistice. Transferul este numai de substanţă spirituală şi ţine de circuitul liber şi nobil dintre toate artele. Circuitul de literatură în filmele lui Alain Resnais este circuit de substanţă. Circuitul de plastică la Eisenstein este tot circuit de substanţă. La un regizor de teatru instinctul cinematografic se poate observa chiar din montările sale scenice. Dar aici e pericolul unei groaznice confuzii. Am văzut multe şi banale montări cu proiecţii şi curgere „filmică" de secvenţe, la capătul cărora am auzit exclamaţii de felul „ce montare cinematografică" ! Nu asemenea înscenări care mimează tehnica filmului vădesc simţ pentru cea de-a şaptea artă. Dacă un spectacol teatral ne trimite cu gîndul la ecran, după părerea mea este un spectacol prost.

— Ce v-a preocupat mai mult la acest prim film ?...

— Dacă mă asiguraţi că nu veţi înţelege că socotesc acest prim film al meu, film „cobai" vă pot răspunde : experienţele pentru al doilea. Deci m-a interesat încercarea de a schiţa o scriere personală. De cîteva ori, dar numai de cîteva ori, am reuşit. În nici un domeniu al artei contemporane nu funcţionează atît de devastator influenţele ca în cel al cinematografiei. În ceea ce mă priveşte, ştiu că în filmul meu se resimt multe influenţe străine, poate prea multe.

— Prin ce se caracterizează construcţia filmului ?

— Am improvizat foarte multe pe parcurs, dintr-o sfîntă şi binecuvîntată nelinişte. Descoperind cinematografia improvizam sub impulsul cam frenetic şi cam haotic al unor revelaţii de procedee. Uneori improvizam bine, alteori prost. Oricum îmi pare bine că am făcut aşa. Pentru improvizaţie îţi trebuie însă, pe lîngă o mare disponibilitate de invenţie, şi o mare rigurozitate. Rigoarea înseamnă şi profunzime, multă profunzime dar şi ceva înnăscut.

— Din materialele vizionate am remarcat că ceea ce aţi făcut e foarte cinematografic. Sînteţi totuşi regizor de teatru — şi încă la debut...

— Orice aţi avea de gînd să mă întrebaţi, am să vă răspund : în cinematografia mondială se vine azi de oriunde (plastică, presă, arhitectură, critică, literatură, biologie etc.). De ce nu s-ar veni din teatru, dacă se vine din biologie. E o naivitate să se presupună că teatrul reprezintă un obstacol. El nu reprezintă nici măcar un ascendent. Simţul cinematografic este astăzi cel mai comun simţ estetic. Fellini, spre deosebire de Malraux sau Schönberg, este înţeles la toate nivelurile. Subtilităţile celui mai obscur cineast depind pînă la urmă de extinderea în masă a culturii cinematografice.

— Ce va urma după „Duminică la ora 6" ?

— Nu ştiu exact. Am foarte multe proiecte, toate pe teme contemporane.

Ion PASAT

CINEAŞTII PREGĂTESC

■ După o absenţă de cîţiva ani, se pare că marea actriţă italiană Anna Magnani va reveni, în sfîrşit, pe platouri. Cineastul Nanny Loy i-a oferit un rol principal într-unul din episoadele filmului său „Made in Italy", care, după spusele regizorului, va fi „o privire cît se poate de completă şi variată asupra vieţii actuale din Italia, surprinsă în aspectele ei cele mai tipice şi amuzante". Distribuţia cuprinde şi alte nume răsunătoare : Alberto Sordi, Virna Lisi, Catherine Spaak, Sylva Koscina, Nino Manfredi, Jean Sorel.

■ În studiourile iugoslave „Avala Film" se desfăşoară, sub conducerea regizorului italian Nelo Rizzi, filmările unei coproducţii iugoslavo-italiene „Plecăm în oraş". Filmul are drept interpreţi principali pe Geraldine Chaplin şi Nino Castelnuovo („Umbrelele din Cherbourg", „Încurcătură blestemată").

■ Pe cîteva străzi ale oraşului Toulouse au început, cu cîteva săptămîni în urmă, filmările comediei „Punga şi viaţa" de Jean-Pierre Mocky, cu Fernandel în rolul principal. Alături de el vor mai apărea actorul german Heinz Rühmann, Jean Poiret, Jean Carmet.

■ May Zetterling, actriţă şi regizoare suedeză (noi o cunoaştem din „Nu-i loc pentru al treilea") al cărei film „Îndrăgostiţii" a stîrnit multe discuţii în acest an la Cannes, a început lucrul unei noi investigaţii psihologice cinematografice, intitulate „Dorinţa". Un rol important îl va deţine o bătrînă actriţă suedeză, Maima Wifstrand.

■ Innokenti Smoktunovski, actorul care a cîştigat o unanimă preţuire datorită rolurilor sale din „Nouă zile dintr-un

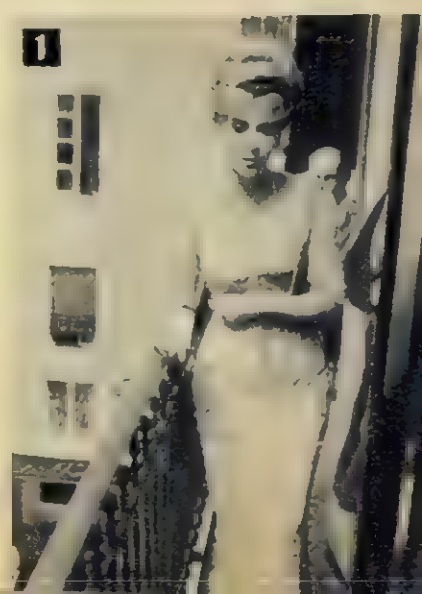

Claudia Cardinale

COPERTA NOASTRĂ

claudia CARDINALE

Cunoştinţa noastră cu unii actori se petrece într-un chip nefiresc, sucit aş spune, pentru că se lasă totul la voia întîmplării. Îi vedem în tot soiul de filme şi filmuleţe, numai acolo unde trebuie nu, adică în producţia în stare să ne convingă că avem în faţa noastră un artist şi nu doar un nume la modă. Cam aşa stau lucrurile şi cu Claudia Cardinale. O ştim din „Vîntul sudului", din „Magistratul", „Incurcătură blestemată", „Cartouche", dar chipul ei „de o noblețe arhaică" — cum îl descrie Alberto Moravia — nu ne-a spus prea multe. E drept, o ştim şi din „Rocco şi fraţii săi", din „Ghepardul" — amîndouă semnate de Visconti, dar tocmai pentru că sînt semnate de Visconti, nu ne-am putut îndrepta către o concluzie neşovăitoare. În Rocco, într-un rol foarte mărunt de altfel, puţin speriată parcă de omul care se afla în spatele aparatului, Claudia Cardinale părea o şcolăriţă care s-a străduit să înveţe bine o lecţie predată de un mare maestru. Senzaţia aceasta ne-o lasă şi Ghepardul ; numai că aici judecăţile se complică şi mai mult ; nu din vina regizorului, nu din vina actriţei, ci a altcuiva, a lui Lampedusa, a farmecului copleşitor ce-l degajă cartea sa. Poate că, într-adevăr, Claudia a adus pe ecran acea frumuseţe plină de sevă asupra căruia stăruia scriitorul, dar poate că fiecare din noi avem în minte o altă Angelică Sedára, nu ştim să spunem prea bine cum trebuie să fie, căci eroii lui Tommasi di Lampedusa înfig în memoria şi sensibilitatea cititorului niște colţi ce nu dau pace, ce tulbură şi prăvălesc rînd pe rînd imaginile, făcînd zadarnic efortul de a găsi una ideală. În faţa ecranului, chiar dacă am privit nu lipsiţi de fior acea fugă a Angelicăi şi a lui Tancredi prin încăperile neumblate de nimeni ale castelului de la Donnafugata, ceva ne îmboldea să spunem : „parcă nu aşa ar trebui să fie Angelica şi nici Tancredi". Şi ca să fim cinstiţi acest „parcă" ascunde în el imposibilitatea unui echivalent cinematografic deplin. Filmul e film, mari sînt minunile lui, dar literatura e literatură şi, mai ales, Lampedusa e Lampedusa.

Am făcut acest ocol, ca să nu fim nedrepţi cu Claudia Cardinale, o actriţă despre care credem că merită să se vorbească cu seriozitate. „Ghepardul" nu putea să-i valorifice pe deplin aptitudinile. După acest film, Luchino Visconti însuşi, foarte încrezător în darurile ei actoriceşti, s-a gîndit multă vreme să compună un rol special pentru ea. De fapt, în jurul acestui rol s-a născut ideea filmului „Stelele palide ale Ursei". Între timp însă, Claudia Cardinale întîlnise un personaj ce i-a îngăduit să fie ea însăşi şi să-şi pună la o adevărată încercare talentul ; e vorba de Mara, eroina romanului lui Carlo Cassola „Fata lui Bube", ecranizat de Luigi Comencini. O autentică fată toscană, iată ce-a realizat Claudia, a fost părerea şi a celor mai exigenţi critici. Transformarea dintr-o adolescentă stîngace într-o femeie capabilă de sacrificii a fost adusă pe ecran într-un joc firesc, inteligent, în spatele căruia se ghiceşte un talent, dacă nu din cele strălucitoare, în orice caz, demn de luat în seamă. (De altfel, numai prezenţa la Festivalul de la Karlovy-Vary din 1964 a filmului „Jurnalul unei cameriste" cu o mare actriţă, Jeanne Moreau, a făcut ca Premiul de interpretare feminină să nu poposească în mîinile Claudiei ; ciudat, situaţia s-a repetat anul acesta la Veneţia, cînd acelaşi premiu, disputat de Annie Girardot şi Cardinale, a fost, bineînţeles, cîştigat de cea dintîi.)

În aceste zile avem prilejul să vedem „Fata lui Bube", film promis la începutul acestui an. Să sperăm că vom viziona la timpul potrivit „Stelele palide ale Ursei" ? (Şi atîtea alte filme despre care iubitorii filmului citesc, aud mereu şi atît ? Să sperăm, căci altfel, dacă fi ici cinefilului plinea cea de toate zilele, lupta pentru cultură cinematografică ar deveni o măcinare în vînt.)

Cît despre ultimul film al lui Visconti, premiat la Veneţia, se pare că a pus pe umerii Claudiei Cardinale niște sarcini peste puterile ei actuale. Rolul Electrei moderne pe care şi-a dorit-o Visconti solicita un suflu tragic strunit însă de luciditatea omului modern. Mai puţin înzestrată cu forţă de tragediană, actriţa a izbutit să înfăţişeze doar parţial zbuciumul unei femei ce caută adevărul despre sine şi oamenii ce o înconjură.

Preţuită de cineaşti ca Visconti şi Fellini (acesta din urmă i-a încredinţat un rol fugar, transformat însă într-o apariţie memorabilă în „Opt şi jumătate") solicitată de mulţi alţi regizori (printre care, în ultima vreme, cei de la Hollywood), urmărită de asiduităţile presei, de manifestaţiile de simpatie ale publicului, Claudia Cardinale a rămas, la cîţiva ani după debutul ei — în 1957 — o fată cuceritoare nu prin atitudini, coafuri şi veşminte cu ţinută bine calculată, ci printr-o frumuseţe naturală, lăsată să vorbească singură, interesantă nu prin scandalurile ce se ţes în jurul ei şi nici măcar prin mărturisiri nelalocul lor despre viaţa personală, ci printr-o anume simplitate şi decenţă care o detaşează de multe alte vedete ale ecranului. Este şi aceasta un semn de respect şi, mai ales, de înţelegere a artei adevărate în apropierea căreia nu rămîn, pînă la urmă, decît cei care o respectă.

Magda MIHĂILESCU

...şi „Hamlet", a terminat un scenariu cinematografic după romanul binecunoscut al scriitorului John Steinbeck : „Iarna nemulţumirii noastre". Filmul va fi realizat în studiourile „Lenfilm" şi protagonist va fi, bineînţeles, Smoktunovski.

■ „Biblia", filmul-mamut care în prezent se află în faza de montaj, a însemnat începutul colaborării dintre marele cineast american John Huston şi producătorul italian Dino De Laurentiis. Continuarea o va face filmul „Waterloo", al cărui scenariu este semnat de un cunoscut scriitor englez, Henry A. L. Craig. Autorii şi-au propus să reconstituie cît mai fidel episoadele vestitei bătălii, drept care şi-au rezervat un an întreg pentru căutarea tuturor materialelor documentare şi a locurilor de filmare. Distribuţia nu a fost fixată.

■ După o perioadă de cinci ani petrecuţi în S.U.A., regizorul francez Jean Renoir (fiul pictorului Auguste Renoir) se întoarce în Franţa cu intenţia de a realiza un film despre falsificatorii de tablouri.

■ Cîţiva mari actori printre care Richard Burton, Gregory Peck, Buster Keaton şi-au oferit participarea la realizarea unui spectacol de televiziune închinat memoriei comicului Stan Laurel.

■ Parisul faimoasei Belle Epoque din jurul anilor 1900 serveşte drept fundal noului film „Hotel Paradis", realizat după piesa lui G. Feydeau şi în care va apărea Gina Lollobrigida. Regia este semnată de regizorul englez Peter Glenville („Vară şi fum", „Procesul profesorului Weir", „Becket"). Partenerul ei este cunoscutul actor britanic Sir Alec Guiness. Iat-o pe Gina (foto 1) într-o pauză a filmărilor, pe balconul teatrului Palais Royal, unde s-a realizat una din secvenţele filmului.

SPORT

ANOTIMPUL PUCULUI ȘI CROSEI

Antrenorul echipei naționale Mihai Flamaropol.

Mai devreme ca oricînd, anotimpul hocheiștilor a început la 3 septembrie în Cehoslovacia, o dată cu primele antrenamente ale lotului nostru reprezentativ. Despre acest sezon, ca și despre perspectivele hocheiului românesc în apropiatele competiții la care va participa, am solicitat opiniile antrenorilor echipei naționale, Mihai Flamaropol, ale maestrului sportului Ion Țiriac, cele ale lui Eduard Pană I, fost internațional de hochei și Eduard Pană II, actual component al lotului reprezentativ. Decor : patinoarul „23 August".

★

Mihai Flamaropol : Începînd atît de timpuriu pregătirile lotului reprezentativ, vrem desigur să recuperăm ceea ce am pierdut prin neparticiparea la ultima ediție a „mondialelor". Am pierdut, cum se spune în sport, „un tempo" și trebuie să-l recîștigăm printr-un efort perseverent. Direcțiile ? Jocul în viteză, combinativ, și contactul cu echipe bune. De aceea ne-am și deplasat în Cehoslovacia, unde hocheiul are o bogată tradiție și un nivel calitativ ridicat. La Opava, unde am fost găzduiți, ne-am antrenat zilnic pe patinoarul acoperit, primind sfaturi prețioase de la antrenori calificați ca Halanek și Kominek. Am și jucat în compania unor valoroase echipe ca Slovan Bratislava, Dukla Kosice și formația locală. Aceasta din urmă, întorcîndu-ne vizita, va fi ultimul nostru partener de peste hotare înaintea turneului de calificare pentru seria B a campionatului mondial, ce se va disputa la București începînd din 10 decembrie, între echipele Franței, Italiei și României.

Ion Țiriac

Noua formulă a campionatului republican (4 tururi) asigură jucătorilor o pregătire mai judicioasă și eșalonată în timp pe întregul sezon. Acest fapt facilitează atît procesul de instruire, cît și munca de selecționare a celor mai în formă jucători. Putem spera ca timpul apropiat să aducă și plusul valoric pe care-l urmărim. Acesta nu va veni însă de la sine. Elanului trebuie să-i adăugăm viteza patinajului, iar tehnicii individuale, cerințele jocului combinativ. Spre acestea tindem alcătuind cele trei linii de atac în formule cît mai omogene : frații Szabo-Calamar ; Pană-Florescu-Ștefanov ; Bașa-Andrei-Ferenczi (Tarci, Biro, dacă se va restabili, și alții). Dificultăți mai mari întîmpinăm la apărare. Dintre portari doar Sofian corespunde, iar fundașii continuă să joace ca niște „domnișoare", neștiind să folosească „bodicekul" în fața unor atacanți incisivi. Singurul fundaș în formă este Varga, iar pe Csaka, indisponibil încă, nu știu dacă vom putea conta. Pronostic pentru turneul de calificare ? Avem prima șansă (terenul propriu este un avantaj real) și sperăm să ne recîștigăm locul în seria B.

Ion Țiriac (care-și împarte titlul de maestru al sportului între tenis și hochei) : Deși cele mai mari satisfacții mi le-a adus tenisul, prima mea dragoste rămîne hocheiul, disciplină în care, de altfel, am debutat ca sportiv de performanță. Drept să vă spun însă, ca profesor de educație fizică le recomand deopotrivă, ca fiind sporturi ce se completează foarte bine.

În prezent, permițîndu-mi un „relache" în tenis, sînt din nou pe gheață, dar numai în meciurile echipei mele, „Dinamo"-București, pe care în acest an aș dori-o printre fruntașele campionatului alături de „Steaua" și „Voința"-Miercurea-Ciuc. Nu voi putea lua parte la jocurile lotului, întrucît participarea echipei române de tenis la noua ediție a „Cupei Davis" necesită o pregătire individuală temeinică și îndelungată. În ceea ce privește actualul lot de hochei, cred că bagajul tehnic al tinerilor jucători promovați este încă insuficient. Mă refer în special la compartimentul ce-mi este familiar, apărarea.

Eduard Pană I : La 50 de ani iubesc sportul ca și în anii tinereții. Parcă ieri a fost meciul de rugbi cu Franța la Paris cînd am înscris „essai"-ul echipei României. Și sînt mulți ani de atunci. Parcă ieri, sfîrșitul fiecărui meci de hochei îmi stîrnea regretul. Astăzi regulile jocului sînt altele. De pildă, în epoca în care am debutat eu, pasa se dădea înapoi, ca la rugbi, și nu peste linii. Ce să mai vorbesc de condițiile de care se bucură jucătorii ! Acestea s-au schimbat fundamental !

umor de peste hotare

— Fii atent, dragule, aici se aude un zgomot suspect.

Repetiție.

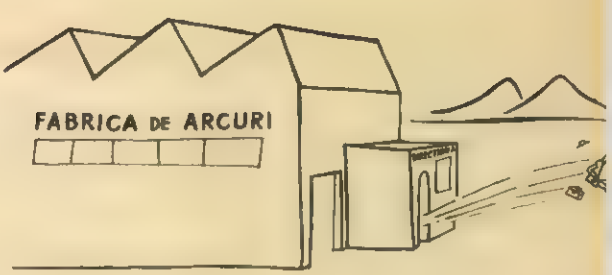

Ca din arc.

În prezent, fiul meu cel mare este și el un pasionat al crosei, iar cel mic, Viorel, îl urmează. Dragostea pentru hochei a fiilor mei mă bucură și o voi încuraja în continuare. În ce-l privește pe cel mare, cred că mai este deficitar (ca și ceilalți colegi ai săi din liniile de atac) la capitolul eficacitate. Îi trebuie mai multă dezinvoltură în șuturile la poartă, sesizare mai promptă a fracțiunii de secundă decisive.

Eduard Pană II: Primii pași cu crosa și pucul i-am făcut în echipa de juniori a „Constructorului", cu care apoi am cîștigat titlul de campioană republicană. Tot junior fiind, am fost promovat în lotul național, unde joc de 4 ani. Eu mă înțeleg bine cu colegii de linie Florescu (bun tehnician) și Ștefanov (viteză mare). Cred însă că randamentul nostru nu este constant, existînd uneori mari decalaje de la joc la joc și chiar între reprize. De pildă, la unul din meciurile din Cehoslovacia în prima repriză nici nu ne-am văzut pe gheață, ca apoi, în cea de-a doua (după ce în cabină antrenorul ne-a făcut aspre observații) să ne concentrăm și să jucăm mai bine.

Cred că la randamentul necorespunzător al unor jucători, contribuie și viața lor personală nesportivă, uneori de-a dreptul dezordonată.

Perspectivele ce mă preocupă? Doresc foarte mult ca echipa noastră să participe la „mondiale" și aș vrea ca anul ce vine să aducă și debutul meu ca student.

P. SLĂVESCU

Trecutul, prezentul și viitorul pucului în familia Pană.

Percheziție în Texas.

—Ce-ai de gînd să faci după potop?

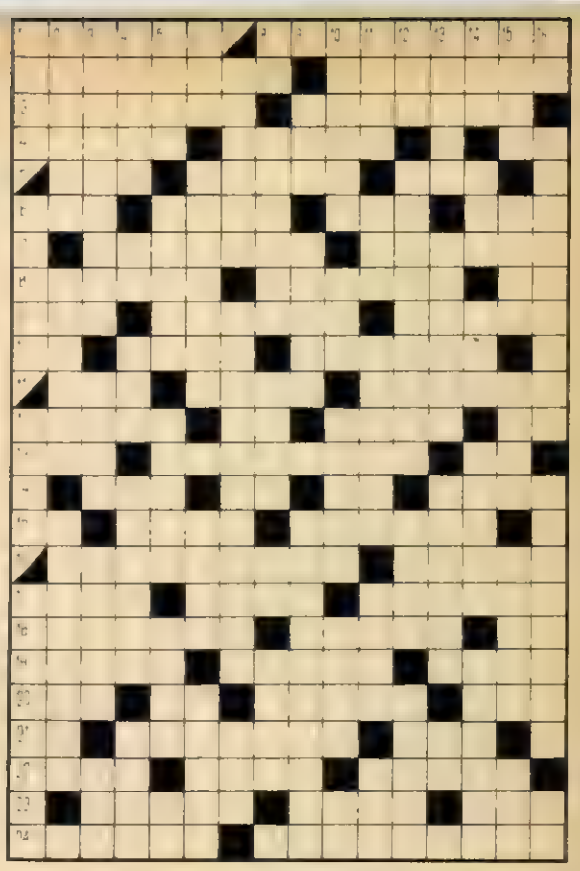

POFTĂ BUNĂ!

16/24

ORIZONTAL: 1) Centru al industriei conservelor de legume și fructe, lîngă Brăila — Laborator culinar. 2) Deschide pofta de mîncare — Obține succese dozînd... sarea și piperul. 3) Localitate cu o fabrică de lapte praf, situată în regiunea Mureș-Autonomă Maghiară — Materie primă pentru bucătărie. 4) A stîrni — Lacrimogen... în temă — La prînz! 5) ...și la dmeu! — Înștiințare — Păsări răpitoare. 6) Și celelalte — Folositor — Pură sau minerală, nelipsită de la masă — Culoare. 7) Iute la gust — Cu țepi... dar bune și în ciorbă. 8) Pom fructifer — Au foi, întrebuințate la unele sosuri — Puse la otet! 9) Nedorite la fasolea verde — „Aroma" — Pune două mimi... pe ieratic 10) Din potroace! — Una din mesele zilei — Biftecuri, fleici, fricăței, mici, cotlete... 11) Servite în jumări, omlete, ochiuri etc — Aceasta — Castraveți... de sezon. 12) Așternut pe foi — Cuter! — Scrumbii mici de mare — Vocale. 13) Curs temporar de apă — Însoțește crapul în iazuri și lacuri — Secvența unei... secvențe! 14) Avantaj (fig.) — Furnizoare de... telemea — Literă grecească — Produs în răcitor. 15) Puțin aspic! — Aerul înviorător al înălțimilor — Serveau la scăpărat. 16) Paste făinoase — Produs cosmetic. 17) Pîine (reg.) — Iubit — A servi cu mîncare. 18) Vă oferă niște fructe aromate — Înapoiat — La dietă! 19) Haină — Morală — Gogoșari... 20) Dumitale — Teci... avocalice — Luat la ochi — Lac în Suedia. 21) Carne! Cartof (reg.) — Prefix... cu miere. 22) Lac în Danemarca — Acelea — Îl mănînci... din ochi (fig.). 23) Savoarea unor bucate — Cifră — Articol (abr.). 24) A opri — Privitor la zarzavaturi.

VERTICAL: 1) Timpul cireșelor, caiselor, roșiilor și vinetelor - Surogat (neologism) — Prima la masă — Pești delicioși, din apele de munte. 2) Poftă bună — Cumplit — Derivat al laptelui 3) Comestibil — Brînză dulce — Astfel — Se înroșește la fiert 4) Se autoservește... cu pui — La varză! — Drumuri — Mîncare cu carne și sos — Băutură mult apreciată. 5) Diminutiv masculin — Stropiți — Dezvinovățesc — Urturoiată — Un capăt de antricot! 6) Se pot încurca uneori — Peștișor de mare comestibil — Gura Humorului — Aici se pregătește mustul. 7) Mîncăruri scăzute — Arta de a prepara bucate alese — „...bala, portocala". 8) Brașov pe automobil — Prăjitură — Petrecere (fig.) — Una și una! — Sortiment de mezeluri (pl.). 9) Fel — Pat portativ — Fripturi. 10) Bine spălată — Ață — Ou... la plural — Prefix de egalitate — Din margarină! 11) Autorul tablourilor „Boieri surprinși la ospăț de trimișii lui Vlad Țepeș", „Struguri și mere" etc. — Motiv pentru ciulama... — În compoziția unor legume, cereale etc. — Încăperi — Grăsime. 12) Zahăr ars — De exemplu, cartofi pai — Prăjită în exces — Serviciu de masă. 13) Porție de pasăre — Meșteri constructori — Carne la grătar în spumă! 14) Roma în vechime — Pronume — Cureluță de mașină — Adaos la unele prăjituri — La cafea. 15) Autorul tabloului „Barbu Lăutaru" — Înconjur — Cu fripturi sau cu prăjituri, la cuptor — Veșnic — La protap! 16) O porție de cotlet! — Poftiți la masă! — Aspic — Tel

Ion PASCAL

Cuvinte rare: UED, ANN, AARE

Dezlegarea jocului „AUR", apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) EMINESCU — VALAROS. 2) SADOVEANU — PEPITE. 3) ERIS — CRI — M — TESAC. 4) NIL — LABORATOR — CE. 5) INELE — UNICI — EL — R. 6) NI — AVAN — VINATURI. 7) MEDICINA — ANANAS. 8) SOPOTE — ERORI — AS. 9) ASANA — EROS — MI — AB. 10) LIT — NECULUTA — ERA. 11) O — AC — POD — MELODII. 12) MA — AFINAT — SER — TE. 13) ORI — NOCO — UNU — EC — S. 14) NANAS — MANATE — ORI. 15) BERENICE — ULISE. 16) MIRI — I — ETERI — INC. 17) U — E — INSI — TIBET — I. 18) ZINC — SMARA — ELENA. 19) ISTORIE — ILARE — EN. 20) CO — CA — AURORA — ARU 21) ELDORADO — NARATOR. 22) SD — SITA — N — MECENA 23) CARETA — AURI — ALER. 24) U — PLASTICITATE — E

dialog cu cititorii

DANTON, MARAT, ROBESPIERRE

„Doresc să cunosc câteva date mai importante din activitatea celor trei mari conducători ai Revoluției burgheze din Franța: Danton, Marat, Robespierre".

I. PITIC
com. Întregalde, m. Alba

Răspunde prof. univ. N. N. CONDEESCU, de la Universitatea Bucureşti.

Aceşti trei mari luptători ai Revoluției burgheze din Franța au fost totodată şi victime ale acesteia. Ei au reprezentat, între 1789 şi 1794, diverse nuanțe ale iacobinilor, grupare politică a micii burghezii revoluționare care a dominat mişcarea în faza ei ascendentă.

Avocatul **Jacques Danton** întemeiase în 1791 clubul Cordelierilor şi, după răsturnarea monarhiei la 10 august 1792, devenit ministru, a contribuit în mod precumpănitor la organizarea apărării republicii împotriva invadatorilor austro-prusaci chemați de reacțiunea internă pentru restabilirea regimului monarho-feudal. După ce fusese promotor al Tribunalului revoluționar şi al comitetului Salvării publice, instrumente ale Terorii iacobine, necesare în acele momente de grea cumpănă, Danton, îmbogățit prin diverse speculații, se declară partizan al unei slăbiri a vigilenței revoluționare. Intră atunci în conflict cu iacobinii rămaşi credincioşi ideii de continuare fermă a luptei împotriva dușmanilor Republicii I. Judecat şi condamnat, el este executat în primăvara anului 1794.

Medicul **Jean-Paul Marat**, elvețian de origine, a adorat cu entuziasm la revoluție şi a sprijinit-o prin gazetele sale, dintre care cea mai răspândită a fost **l'Ami du peuple** (Prietenul poporului). Iacobin intransigent, Marat a adus mari servicii revoluției. Trădarea generalului Dumouriez, reacțiunea grupului girondin, uneltirile curții regale au fost descoperite din vreme de el şi curajos denunțate opiniei publice. A jucat un rol de seamă în dezbaterile procesului intentat lui Ludovic al XVI-lea şi a contribuit la asigurarea majorității care a votat ghilotinarea fostului rege (ianuarie 1793). A pierit el însuşi câteva luni mai târziu, asasinat de o tânără regalistă, Charlotte Corday. Acest tragic episod al revoluției a fost zugrăvit de pictorul David într-un tablou celebru păstrat în Muzeul de arte din Bruxelles.

Maximilien de Robespierre, colaborator intim al lui Marat, i-a continuat opera politică. În adunările revoluționare şi mai ales în Conventul (adunare națională) ales în 1792, Robespierre s-a manifestat ca iacobin intransigent. Cinstea lui exemplară i-a atras supranumele de „incoruptibilul". A fost membrul cel mai influent al comitetului Salvării publice şi a contribuit cu o pondere deosebită la apărarea revoluției şi a republicii împotriva reacțiunii interne şi a dușmanilor din afară. Exercitarea salutarei terori instaurate în 1793 i-a atras însă mulți dușmani. La stânga, grupul lui Hébert îi cerea întărirea rigorilor față de speculanți şi complotiști; la dreapta, i se imputa perpetuarea unei revoluții care, după părerea lui Danton, își ațâsese scopurile şi trebuia deci încheiată. Izbuti totuşi să înăbuşe aceste mişcări diversioniste şi să înlăture catolicismul, înlocuit prin cultul deist al „Ființei supreme". Ajutat, de St. Just, se pregătea tocmai să instituie legi sociale care ar fi generalizat în Franța egalitatea socială concepută în spirit burghez, prin mica proprietate individuală, când adversarii săi s-au unit, l-au răsturnat şi ghilotinat în iulie 1794. Coaliția aceasta a moderaților a pus capăt fazei dinamice a Revoluției franceze.

EXPOZIȚIA — MUZEU DE LA GRĂDINA BOTANICĂ

„Am aflat că în cadrul Grădinii botanice din București se găseşte un muzeu înființat de curând. Doresc să ştiu ce piese sînt expuse".

Andrei Virgil POPA
Arad

Răspunde ANDREEA DĂNESCU, cercetător ştiințific la Grădina botanică.

Într-adevăr, începînd de anul trecut, într-o clădire din mijlocul Grădinii botanice din București se găseşte o expoziție-muzeu pusă la dispoziția vizitatorilor. Circa 300 de planşe pictate în acuarelă redau exact plante specifice florei spontane şi cultivate din țara noastră. Prin aşezarea lor în ordine filogenetică, ele oferă vizitatorului posibilitatea unei succinte incursiuni în evoluția regnului vegetal, îndeosebi a plantelor cu flori.

De asemenea în mai multe vitrine sînt expuse fructe şi seminţe de plante exotice ce dau o imagine a florei tropicale de pe îndepărtatele meleaguri ale Asiei de sud-est.

Dintre acestea un exponat care atrage atenția este fructul palmierului **Lodoicea seychellarum**, în greutate de aproximativ 5 kg, care are cel mai mare simbure (bilobat) din lumea vegetală. De asemenea mult interes prezintă şi fructul de la „arborele de cîrnați" care prin forma sa amintește un salam, însă... necomestibil.

Se mai pot vedea fructe cu aripioare sau cu alte „dispozitive" ce permit să fie purtate şi răspîndite de vînt, fructe de la arbori înrudiți cu salcîmul nostru ale căror pastăi au peste 50 cm lungime, fructe de la o serie de plante de mangrovă — formații din plante specifice ținuturilor tropicale mlăştinoase — care au o particularitate curioasă: ele germinează încă de pe planta mamă (adică sînt vivipare).

O serie de alte vitrine prezintă plante mai puțin cunoscute din flora țării noastre, precum şi din cele introduse relativ recent în cultură: soia, susanul, alunele de pămînt, cartoful dulce chinezesc (batatul) şi altele.

Alături de ele, expoziția-muzeu oferă vizitatorilor, în vaze, buchete naturale de flori exotice şi autohtone pe măsură ce acestea înfloresc în grădină; iar lama se expun flori uscate.

Între 26 şi 29 decembrie 1965 va avea loc la București cea de-a II-a Sesiune ştiințifică de comunicări a muzeografilor din toată țara, cu care prilej şi colectivul Grădinii botanice va prezenta o comunicare privind expoziția-muzeu de care vorbim mai sus.

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze: Tanța Mitran şi Elena Ene, orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, Şcoala tehnică petrol-chimie: teme ştiințifice, ilustrate; Elena Drumea, elevă, Iaşi, str. Anastasie Panu 33: cinema, ilustrate; Elena Torcan, elevă, Iaşi, str. Cloşca 19: teme diverse, ilustrate; Gh. Mihai, profesor, Şcoala generală Băcăoani, m. Vaslui: literatură, ilustrate; Lica Angheluță, elevă, Brăila, str. Videu 86, cartierul Brăiliței: ilustrate; Mişu Mihalca, I.D.M., stația C.F.R. Rebrişoara, m. Năsăud: teme diverse; Titi Alexandrescu, funcționar, Şcoala mecanici agricoli, Dorohoi, str. G. Enescu 10: ilustrate; Simona Corina Simulescu, studentă, București-14, str. Rădăcinii 10, m. Lenin: muzică, cinema, ilustrate; Iosif Bărcu, student, București, Splaiul Independenței 290: teme diverse, ilustrate; Petre Ciurea, şef-contabil, Cluj, str. dr. P. Groza 3: literatură, ilustrate; Maria Mureşan, învățătoare, com. Ormean 7, m. Gherla, reg. Cluj: ilustrate; Denyse Iordan, elevă, Piteşti, str. Fîntînii 7; cinema, ilustrate; Elena Stănescu, funcționară, Fetești, str. Florilor 1: literatură, ilustrate; Lucia Dumitrescu, elevă, Buzău, str. Penteleu 33: teme diverse; Sandu Alexe, inginer-chimist, București, str. Pictor Henția 28: teme diverse, ilustrate; George Sîrbu, tehnician, Bîrlad, str. Trotuş 69: teme diverse; Liviu Ghioc, elev, Focşani, str. Eroilor 41: sport cinema, ilustrate; Tudora Macovei, muncitoare, Fălticeni, str. 7 Noiembrie 6: teme diverse, ilustrate; Claudia Năvodaru şi Elisabeta Stîngă, eleve la Şcoala pedagogică Galați, str. Brăilei 200: literatură, ilustrate; Ion Panaitescu, tehnician, Focşani, str. Mare 374: teme diverse; Viorica Voiculescu, Sibiu, Calea Dumbrăvii 22: ilustrate; Constanța Tuseu, București, căminul studențesc 8 Martie, bloc B, camera 421, bd. Gheorghe Gheorghiu-Dej: literatură, ilustrate; Cezar Tolosman, com. Bucești, m. Galați: teatru, sport, ilustrate.

„LA CUMPĂRĂTURI PRIN ȚARĂ"

Ancheta intitulată „La cumpărături prin țară", apărută în nr. 43 al revistei noastre, a avut ecou în rîndurile cititorilor cu şi ale organizațiilor comerciale vizate. O adresă trimisă redacției de către serviciul comercial al Trustului de alimentație publică Galați ne relevă măsurile ce vor fi luate pentru înlăturarea unor lipsuri semnalate de „Flacăra". Astfel, sîntem informați că una din cofetăriile orașului — e vorba de „Nufărul" — va fi reprofilată într-o unitate care va pune la dispoziția gospodinelor preparate şi semipreparate culinare. Este de remarcat faptul — aşa cum de altfel ne scrie şi conducerea trustului alimentar — că existența cofetăriei „Nufărul" nu era absolut necesară întrucît acolo unde se afla ea, pe o porțiune de numai 1 000 mp, mai erau încă trei cofetării.

Ni se mai comunică de către T.A.P.L. Galați că în noul cartier Tiglina va lua ființă o bucătărie de bloc. Pînă acum, ea există doar printr-o... firmă mare aşezată pe fațada complexului comercial nr. 2, unde se găsea de cumpărat numai... must dulce.

Am dori să aflăm dacă pînă în ziua cînd apar aceste rînduri măsurile sau o parte din măsurile pe care şi le propune în scrisoarea sa trustul alimentației publice, au devenit o realitate. Cititorii noştri din Galați sînt rugați să ne scrie cu privire la aceasta.

POŞTA NOASTRĂ

MIORIȚA şi LENUȚA POCK şi ADRIANA BORBELY — CARANSEBEŞ. 1) Primele filme de cinema din lume au fost realizate de însişi inventatorii aparatului de proiecție denumit „Cinematographe", frații Louis şi Auguste Lumière, în anul 1895, la Paris. Bineînțeles că e vorba de filme care redau scene de pe străzile capitalei Franței. Titlul unuia dintre primele asemenea filme: „Ieşirea muncitorilor de la uzinele Lumière". Pentru mai multe amănunte vă recomandăm să citiți „Istoria cinematografului mondial" de Georges Sadoul (traducerea românească a apărut în Editura ştiințifică). 2) Artiştei Dana Comnea îi puteți scrie pe adresa Teatrului Muncitoresc C.F.R., şoseaua Giuleşti nr. 16, m. 16 Februarie, București.

GRIGORE NEAGU, IAŞI. 1) Prima artistă profesionistă de teatru în limba română este considerată Eufrosina Popescu (1821-1900). Absolventă a şcolii de muzică şi declamație a „Societății filarmonice" — prima instituție românească de învățămînt artistic, înființată în 1831 de Gh. Asachi, Heliade Rădulescu şi alți tineri cărturari progresiști din acea vreme — Eufrosina Popescu (născută Vlasti) a strălucit de tînără atît în teatrul dramatic cît şi în cel liric (a intrat în şcoala aceasta la vîrsta de 13 ani, debutînd ca artistă la 14 ani), interpretînd roluri din repertoriul universal (Molière, Beaumarchais, Schiller etc.) şi românesc (Alecsandri ş.a.). Cunoaşte o largă notorietate internațională mai ales ca artistă lirică, întreprinzînd turnee şi avînd contracte sub numele de Marcolini, în toate centrele europene de tradiție muzicală (Veneția, Florența, Milano, Paris ş.a.); în anul 1858 s-a stabilit definitiv în țară. 2) Lope de Vega a scris circa 2 200 piese de teatru.

GH. FINARU, SIMERIA. 1) Ne bucură că v-au plăcut materialele ce evocă actele de eroism ale militarilor noştri în timpul războiului antihitlerist; desigur că asemenea evocări vom mai publica. 2) Cetatea Rîşnov a fost construită în secolul al XIII-lea şi reconstruită în mai multe rînduri de braşoveni, ca punct de apărare împotriva stacurilor turceşti. Cu acelaşi scop şi în acelaşi secol a fost construit şi castelul Bran. 3) Periodic publicăm rubrica „Povestea vorbei", în care filologul Sorin Stati explică originea unor cuvinte din limba noastră. Încă o rubrică de acest fel nu credem că ar fi necesară.

V. SILVIAN

PRIMUL ŞUT LA POARTĂ

„Aş dori să ştiu de cînd se joacă fotbal în țara noastră"

V. ANTON
com. Vicșani, reg. Suceava

Răspunde VICTOR BĂNCIULESCU, ziarist sportiv.

Este foarte greu de stabilit cînd s-a jucat pentru prima oară fotbal pe teritoriul țării noastre. Documentele în această privință lipsesc. În orice caz, înainte de sfîrşitul secolului trecut. Se spune că, prin 1889, bucureşteanul Mario Gobaner, pe atunci student în Elveția, ar fi venit în vacanță cu o minge de fotbal cu care se antrena pe şoseaua Kiseleff. Pînă cînd cineva i s-a adresat pe un ton dojenitor: „Bine, domnule, gogeamite omul şi te joci cu mingea ?"... În vara anului 1893, pe locul viran din Piața Victoriei de azi, grupuri de elevi de liceu jucau un fel de fotbal neorganizat şi fără reguli. Situația era aceeaşi în Transilvania. Prin 1899, dentistul Iuliu Weiner, întors de la studii din Anglia, a reuşit să trezească, la Arad, gustul pentru fotbal. Primul joc oficial menționat în Banat, se dispută, la 20 august 1902, la Timişoara, între reprezentativele orașelor Timişoara şi Lugoj. La București, prima formație de fotbal (numită pitoresc, pe atunci, „adunătură") apare în 1905, sub titulatura „Olimpia". Apoi, în 1907, la ființă la Ploieşti un alt club de fotbal, format în majoritate din salariați ai companiilor petroliere. În aceeaşi epocă se alcătuiesc echipe şi la Cluj, Oradea şi în alte orașe ale țării.

„PE DUNĂRE ACUM 70 DE ANI"

Ca urmare a apariției articolului cu acest titlu, în „Flacăra" nr. 44 din 30 octombrie a.c., ne-au sosit din partea tovarăşului Costel Coşereanu, căpitan de cursă lungă, o seamă de completări utile. Citățm:

La 1 noiembrie 1894 — arată cititorul nostru — s-a înființat la Turnu-Severin „Serviciul de transporturi pe apă" sub tutela administrativă a Regiei Monopolurilor Statului. Acest serviciu îşi schimbă denumirea în „Serviciul navigației fluviale române" (1898). Cît priveşte „Serviciul maritim român", el a luat ființă în 1895, titulatura de mai sus a căpătat-o însă ceva mai tîrziu. Echipajele navelor fluviale şi maritime de care e vorba în articolul apărut în „Flacăra" erau formate în mare majoritate din străini, de-abia după anul 1896 începînd să se formeze primele cadre de mateloți şi ofițeri români.

Mulțumim tovarăşului Coşereanu pentru aceste completări.

1) Acest om nu are rinichi. În urma unei boli grave, ambii rinichi ai lui Wolf Sturmer, un profesor de liceu, de 34 de ani, din Indiana, S.U.A., au trebuit să fie extirpați. Cîteva săptămîni, pacientul a trăit cu ajutorul unui rinichi artificial la care era conectat cîte șase ore pe săptămînă. Situația nu se putea însă prelungi la infinit : pacientul ajunsese la capătul puterilor. Medicii de la Clinica medicală din Cleveland au hotărît să recurgă la o soluție extremă (pe care o mai folosiseră de 21 de ori pînă atunci) : implantarea unui rinichi. (Fotografia de mai sus a fost făcută la începutul acestui an.)

2) La spitalul St. John din Cleveland un om bătrîn a sucombat după o criză cardiacă. Rinichii săi nu fuseseră afectați cu nimic de boală. Toate spitalele din oraș fuseseră avertizate ca într-un asemenea caz să anunțe clinica medicală. Doi chirurgi de la clinică au sosit de urgență la spitalul St. John și au extras un rinichi din corpul decedatului (în care circulația sîngelui fusese menținută prin mijloace artificiale, pentru a nu se leza în mod ireversibil țesuturile organelor). Iată-i pe cei doi medici înapoindu-se în grabă la clinică cu prețiosul organ așezat într-un receptacol cu refrigerație specială.

3) Sturmer pe masa de operație.

4) După prima intervenție chirurgicală care a durat 140 de minute, d-na Sturmer se află la căpătîiul soțului, îmbărbătîndu-l.

5) Prima masă.

6) Au trecut cîteva luni. Sturmer a revenit la viața normală, a început să lucreze, să călărească, să înoate, ba chiar să practice schiul nautic... În tot acest timp el a întreținut singur o fișă personală de observații și a continuat să îa medicamente menite să ușureze noului rinichi lupta împotriva „barierei imunologice".

După un răstimp analizele au dat unele semnale de alarmă. Este deci prea devreme pentru a trage concluzia că, în cazul lui Sturmer, „bariera" a fost învinsă. Profesorul din Indiana rămîne însă optimist. „M-am obișnuit să privesc viața și moartea în față". Și, oricum, prima rundă a fost cîștigată...

Grefele și „bariera biologică" (Urmare din pag. 11)

din greutatea întregului corp, se pretează transplantărilor mai bine ca oricare altul — ne-a declarat conf. dr. Agrippa Ionescu de la Spitalul de traumatologie, chirurgie plastică și reparatorie din București. Este vorba în primul rînd de autotransplantări, dar în cazuri grave, în arsuri întinse, acestea nu se pot efectua la momentul oportun, «zonele donatoare» proprii fiind foarte limitate. Or, lipsa unor mari porțiuni de piele antrenează perturbări grave în întregul organism, care pot fi fatale. În asemenea cazuri recurgem la homotransplantări. Se scot porțiuni de piele de la donatori voluntari (rude apropiate, tovarăși de muncă etc.), care se grefează organismului suferind. Sînt de fapt homotransplantări temporare, care nu persistă în organismul-gazdă decît un timp limitat, dar fără ele nu s-ar putea salva multe vieți omenești. Transplantarea provizorie permite bolnavului să se refacă biologic, pentru ca apoi, noi, medicii, să putem lucra cu «materialul pacientului»".

„Cea mai însemnată experiență noi am dobîndit-o în domeniul arsurilor — subliniază tovarășul dr. A. Vasiliu. Într-o lucrare publicată recent de conf. dr. Agrippa Ionescu și colaboratorii săi, s-a arătat că tratamentul în decurs de șase ani a peste 3 000 de bolnavi arși în toate fazele de boală a permis obținerea unor rezultate la nivelul celor comunicate în presa de specialitate universală. În multe din aceste cazuri s-a aplicat cu succes metoda autogrefelor combinată cu homogrefe".

În secțiile de chirurgie estetică, chirurgii români, concurînd cu natura, corectează defectele fizice cu îndemînarea unor artiști. Am privit uimiți chipuri feminine a căror armonie fusese grav alterată de riduri — autografele nefaste ale zeului Cronos — și care au „întinerit" sub mîinile chirurgilor. Eliminarea excesului de țesuturi produse prin relaxarea lor la față, gît și pleoape, scurtarea mușchilor pieloși care și-au pierdut elasticitatea, și alte asemenea „artificii" duc la redobîndirea frumuseții pierdute. Un nas prea lung sau strîmb, urechi prea depărtate sau alte deformări fizice sînt corectate prin operații complexe de mare finețe cu ajutorul autogrefelor.

ORIZONT 1975

De la primele grefe practicate cu mai mult de 8 000 de ani înaintea erei noastre, în Egipt, pentru refacerea nasului rănit — după cum reiese din documente scrise, descoperite de arheologi — pînă la transplantările unor organe vitale efectuate în prezent în întreaga lume, a fost parcurs un drum extrem de lung. Dar important este că numai în decursul unui deceniu și mai ales în ultimul an, realizările depășesc tot ce s-a putut imagina în zece milenii. Dr. Joshua Ledeberg, laureat al Premiului Nobel, este convins că transplantarea oricărui organ se va înscrie „mîine" în realitatea cotidiană. Un alt specialist, profesorul Dempster, precizează că acest „mîine" va fi în zece ani : în 1975.

Homografele — de la decedați — și heterografele — de la animale — vor deveni tehnici curente ale viitorului apropiat, dînd un nou sens frumosului adagiu latin „Nemo sibi nascitur", nimeni nu se naște pentru sine.

Dr. Em. ROMAN

cadran internațional

DUBLĂ LOVITURĂ

Ediția de luni seară a săptămînalului american *Newsweek* anunța că secretarul apărării Statelor Unite, Robert McNamara a cerut guvernului britanic să abandoneze programul construirii de submarine purtătoare de rachete Polaris, oferind în schimb să vîndă Angliei submarine Polaris americane, la „un preț convenabil"

Propunerea are o dublă semnificație : întîi, pe această cale va putea fi eliminată mai ușor orice pretenție engleză la o „poziție nucleară independentă" ; în al doilea rînd fabricile americane producătoare de armament ar sufla o comandă grasă întreprinderilor englezi

Pentru a înțelege toate implicațiile știrii, e necesară puțină istorie. La început au fost cinci cinci submarine pe care Anglia a anunțat că le construiește. Statele Unite s-au angajat — conform acordurilor de la Nassau — să furnizeze rachetele necesare acestor submarine în schimbul anulării proiectelor rachetei Skybolt ce urma să asigure funcționarea flotei aeriene nucleare independente engleze. Guvernul conservator de atunci sublinia că „independența" va fi menținută prin crearea flotei de submarine nucleare. Companiile engleze Vickers-Armstrong și Cammell Laird au primit comanda submarinelor, primul submarin urmînd a intra în funcțiune pe la mijlocul anului 1968

Laburiștii au venit la putere cu lozinca că vor „renegocia" acordurile de la Nassau. În ce sens ? Nici pînă astăzi nu s-a arătat pe deplin. Dar după primele convorbiri Wilson-Johnson s-a anunțat între altele că „contribuția națională" engleză la forțele nucleare atlantice va consta din „flota britanică de submarine Polaris". Deci în esență formula conservatoare a „armei de represalii independentă" era menținută. Dar la 15 februarie 1965 s-a aflat că cele cinci au devenit patru submarine. Denis Healey, ministrul apărării, a anunțat că nu se va mai construi un al cincilea submarin realizîndu-se o economie de 45 milioane lire sterline

Între timp, atît situația financiară engleză, care după cum afirma un recent raport economic, se sprijină pe împrumuturi ce vor trebui curînd restituite, cît și discuțiile interatlantice în problemele nucleare, au repus sub semnul întrebării flota de submarine Polaris engleză

În ultimul timp se pare că Statele Unite au ajuns la concluzia că dacă s-ar elimina acest „element nuclear independent", divergențele nucleare din N.A.T.O ar fi mai ușor de rezolvat. Pe de altă parte, situația de datornic a Angliei o face vulnerabilă la presiunile Statelor Unite care pot avertiza că nu mai sînt dispuse să finanțeze prin împrumuturi pretențiile nucleare ale Angliei

Știrea din *Newsweek* arată că presiunile au și început. În plus, se lansează o nouă mare afacere americană de armament, care nu va putea decît să exacerbeze vrăjmășia companiilor engleze Vickers Armstrong și Cammell Laird care și așa au recoltat multe pagube de pe urma comerțului american cu arme

N. LUPU

ÎNTR-O BISERICĂ DIN AVELLINO...

S-a întîmplat la Avellino, oraș pitit într-o vale muntoasă dominată de Montevergine : Ioan al XXIII-lea, Kennedy, Fidel Castro, Bertrand Russel, Luigi Longo, Picasso, Sartre, Pasolini, Giancarlo Pajetta, Carlo Levi, Guttuso, Moravia au apărut cu toții laolaltă dînd chip mulțimii anonime care manifestează pentru pace. Într-o frescă amplă de 22/6 metri, pe peretele central al unei biserici dintr-un cartier periferic. Monumentala lucrare, opera unui pictor de 34 de ani, Ettore de Conciliis a pus în mișcare fotografi, ziariști italieni și străini, televiziunea

Un mesaj al Secretariatului de stat al Vaticanului a anunțat apropierea lui Paul al VI-lea. Telegramele de salut au sosit și din partea unor intelectuali și artiști din lumea întreagă

Cum și de ce a luat naștere o frescă de un conținut atît de viu și actual în biserica Sf. Francisc dintr-un cartier de feroviari, locuit de oameni care-și duc cu greu existența ?

Ideea a încolțit în mintea lui don Renzullo, parohul bisericii, un om plin de voință și hotărîre. Ulterior el, ca și De Conciliis și sculptorul Rocco Falciano — care au realizat lucrarea — au rămas surprinși de vîlva stîrnită. „Problema de fond nu constă în personajele neașteptate care apar sau se pretinde că ar apărea în tablou" — explică don Renzullo

În biserică se află un perete mare gol și mai există dorința de a crea noi raporturi între artă și biserică. Iar mai presus de toate se aflau marile probleme ale zilei de azi : teama de război, pacea adaptarea bisericii la lumea contemporană.

De acea parohul s-a adresat pictorului De Conciliis de care auzise, în urma vîlvei stîrnite prin realizarea de către acesta — împreună cu Mazzacurati — a monumentului eroilor Rezistenței din Cadelbosco și apariția unui articol în „Osservatore Romano", organul Vaticanului, pe marginea acestei lucrări

Tema era clară : să reflecte semnificația și valoarea problemei păcii în frămîntata lume modernă „A solicita oameni de diferite orientări spre un dialog constructiv" — afirmă don Renzullo. Iar autorul, vorbind despre cele 400 de chipuri pictate — oameni obișnuiți, muncitori și țărani, burghezi, negri, albi și asiatici, iar printre toți aceștia personalități vestite — sublimiază că „este o operă dedicată păcii, ca un omagiu adus celor ce s-au bătut pentru ea, chiar de pe poziții opuse. Prezența lor într-o asemenea mulțime reprezintă pentru noi chezășia solidarității tuturor oamenilor pentru salvarea păcii în lume"

Îndreptînd privirea acestei mulțimi „universale" spre latura dreaptă a grandioasei fresce, se dă glas puternicului avertisment împotriva violenței, reprezentată de masacre, spînzurători și ciuperca atomică : toate grozăviile pe care le-am trăit în timpul celui de-al doilea război mondial. Lagărele de exterminare nazistă, rezistența și în sfîrșit Vietnamul de azi ies la iveală cu o forță impresionantă.

Niciodată pînă acum n-a apărut într-o biserică din Italia o operă plastică atît de actuală, de modernă, de veridică, de revelatoare. E și acesta un semn al vremurilor noastre

Sem Della ROCCA

Roma, noiembrie 1965

DOSARUL SECRET

„Pentagonul nu este străin de ultimele acțiuni complotiste ale cercurilor de dreapta din Republica Dominicană" — a scris recent ziaristul american Drew Pearson în *Washington Post*. Această afirmație vine să se adauge dezvăluirilor făcute cam în același timp de ziarul *New York Times* privind acțiunile S.U.A. în Republica Dominicană. Ziarul newyorkez se bazează pe conținutul unui dosar voluminos care este ținut în cel mai strict secret, într-unul din seifurile Comisiei senatoriale a S.U.A. pentru afacerile externe. Dosarul cuprinde procesele verbale ale depozițiilor făcute vara aceasta în fața membrilor comisiei de înalte oficialități ale Departamentului de Stat, ministerului apărării și Agenției Centrale de Investigații (CIA) cu privire la substratul intervenției Statelor Unite în Republica Dominicană. Mult timp nu au fost cunoscute. Motivul este simplu „Administrația Johnson — scrie Max Frankel, corespondentul din Washington al ziarului *New York Times* — dorește să țină în secret depozițiile prezentate în Senat întrucît ele au aruncat o nouă lumină asupra intervenției sale în Republica Dominicană. Administrația se teme că publicarea procesului verbal ar redeschide dezbaterile și ar furniza noi arme criticilor săi"

Și totuși ziarul newyorkez a reușit să afle o serie de amănunte în legătură cu acest dosar și să publice o parte a conținutului său. Astfel ziarul arată cum, în depoziția sa, secretarul de stat adjunct, Thomas Mann, a recunoscut că în după-amiaza zilei de 28 aprilie a.c. (la patru zile după răscoala populară împotriva regimului de dreapta dominican condus de Donald Reid Cabral) guvernul american a luat legătura cu junta militară de dreapta, creată în grabă ca o contrapondere a forțelor constituționaliste, și au determinat-o să ceară „trimiterea urgentă" de trupe americane la Santo Domingo. În seara aceleiași zile, președintele Johnson a și semnat ordinul de debarcare a infanteriei marine a S.U.A.

Pe de altă parte, scrie *New York Times*, la declanșarea crizei dominicane administrația Johnson a „manevrat din culise" pentru a sprijini pe militarii de dreapta dominicani și „deși în public se pronunța împotriva intervenției, administrația era gata să folosească trupele americane dacă răsculații s-ar fi dovedit superiori"

Este interesant faptul că Departamentul de Stat, care a hotărît să nu fie date publicității aceste depoziții, a ajuns la concluzia că nu este bine să fie cunoscută de opinia publică nici „Cartea Albă" elaborată de guvern în scopul de a „justifica" intervenția. Această poziție a provocat de altfel un conflict între președintele Comisiei senatoriale pentru afacerile externe, senatorul William Fulbright care a criticat intervenția militară a S.U.A. și consilierul principal al președintelui Johnson în problemele Americii Latine, Thomas Mann. „Dar — după cum subliniază *New York Times* — nici disputa dintre acești doi oameni politici nu a fost dată publicității"

I. RETEGAN

DIN NOU DESPRE CONCURENȚĂ

O lege nescrisă, dar pînă acum respectată cu strictețe, cerea firmelor din țările capitaliste să nu includă în reclama lor nici o mențiune nominală a produselor aparținînd unor fabrici rivale Se putea spune, de pildă, că automobilul marca X e cel mai bun din lume (deci implicit că e superior tuturor celorlalte), dar nu și că e mai bun decît automobilul marca Y

Iată însă că această barieră a căzut și ea, călcată în picioare de goana după profituri cît mai mari. La posturile americane de televiziune este prezentat un mic film destinat publicității pentru lamele de ras „Gillette". O mînă bărbătească ezită cîteva clipe în fața a patru pachete de lame pe care se pot citi firmele „Schick", „Personna", „Wilkinson" și bineînțeles „Gillette". În cele din urmă, mîna le împinge la o parte, cu dispreț, pe primele trei și o ia pe cea de-a patra

Fenomenul nu este izolat După cum ne informează săptămînalul „Time", în statele din răsăritul și centrul S.U.A. depozitarii automobilelor „Dodge" au adoptat ca lozincă publicitară fraza : „Ne adresăm cumpărătorilor care s-au plictisit de Ford" Compania „American Motors" a lansat și ea afișe de reclamă în care îi face praf și pulbere pe concurenții săi. Procedee asemănătoare s-au încetățenit în industria chimică, electrotehnică, a băuturilor spirtoase etc

Nu toată lumea găsește această inovație pe gustul ei. „Time" citează de pildă pe Fairfax Cone, directorul unei mari agenții publicitare, care a declarat : „E o manifestare grosolană a lăcomiei și sînt sigur că marele public o va respinge"

N. AURELIU

„Peste 20 000 de persoane au sosit din toate orașele țării pentru a lua parte la cea mai largă demonstrație națională de protest care a avut loc după marșul negrilor din anul 1963 în apărarea drepturilor civile" — scria ziarul New York Herald Tribune de duminica trecută, în legătură cu impunătoarea manifestație de protest de la Washington împotriva politicii S.U.A. în Vietnam. Cuvintele „Afară din Vietnam" prezente în atîtea rînduri pe străzile principalelor orașe americane, au constituit și lozinca sub care s-a desfășurat marșul de la Washington (foto 1).

Paralel cu demonstrația din capitala americană, au avut loc manifestări asemănătoare și într-o serie de capitale europene. La Paris, de pildă, studenții, pornind de la Sorbona, au demonstrat pe bulevardele orașului cerînd să se pună capăt intervenției americane în Vietnam (foto 2).

Leningradul se îmbogățește cu noi linii de metrou. Unul din cele mai dificile sectoare este cel de sub albia Nevei. Aici lucrează brigada condusă de Nikolai Seleți (în fotografia de jos)

SE CAUTĂ UN FILANTROP...

O telegramă transmisă de agenția „France Presse" anunța zilele trecute că McGeorge Bundy, consilierul special al președintelui S.U.A. pentru problemele securității naționale, ar putea să-și părăsească postul guvernamental pentru a primi funcția de președinte al „fundației Ford". Trebuie spus că această funcție a fost oferită inițial și altor politicieni dar, după cît se pare, Bundy este apreciat ca cel mai potrivit pentru a o prelua.

In enciclopedia americană Columbia (ediția 1963) stă scris că „fundația Ford a fost înființată în 1936 cu scopul general de a face să avanseze bunăstarea umană". Dacă așa stau lucrurile, perspicacitatea vădită de miliardarii Ford în alegerea președintelui fundației nu mai poate fi pusă la îndoială. După cum ne informează aceeași agenție, „Bundy este considerat la Washington drept unul din arhitecții politicii americane în Vietnam". Și cine altul s-ar putea preocupa mai atent de „avansarea bunăstării umane" dacă nu unul dintre inspiratorii și organizatorii devastărilor, masacrelor și incendierilor săvîrșite de intervenționiștii americani în Vietnam ?

Faptul ar părea cu adevărat de necrezut dacă în privința activității fundației ne-am ghida exclusiv după enciclopedia columbiană. Alte surse fac însă completări ce merită a fi luate în seamă. „Fundația Ford" este nu o instituție filantropică oarecare, ci — cum s-a exprimat însuși președintele ei actual Henry Heald — un „comerciant angrosist de filantropie". Prin averea sa de 2,8 miliarde de dolari — adaugă revista vest-germană „Die Weltwoche" — „fundația ar putea cumpăra întregul capital de acțiuni al unor asemenea companii ca Bayer, împreună cu Siemens Co. Halske... In numai 12 ani ea și-a mărit de cinci ori veniturile, la care se adaugă și împrumuturi japoneze convertibile, obligațiuni A.E.G. și Shering etc."

Fundațiile de tipul celei în cauză controlează între 10 și 100 la sută din capitalul unor companii gigantice ca Ford, Kellogg, Duke Power, Coca-Cola și multe altele, avînd interese în diferite părți ale lumii. De ce au apărut sub forma unor instituții filantropice și nu a unor supertrusturi ? O arată aceeași revistă vest-germană : pentru că au avantajul „libertății fiscale", respectiv afacerile lor uriașe sînt scutite de impozite ! Iar aceste afaceri sporesc neîncetat împunînd necesitatea plasării în frunțea instituției respective a unor oameni de mînă forte și, totodată, după cum se vede, a unor „filantropi" de talia lui Bundy.

B. IFOIAN

FRUMUSEȚEA FEMININĂ ȘI OP-ART-UL

Consumatorului de Op-Art i se cere să aibă stomacul solid. Așa-numitul Optical Art — o artă a jocurilor geometrice și a iluziilor optice, lansată prin 1948 la Paris de pictorul Victor Vasarely — produce privitorului neantrenat o senzație de amețeală, vecină cu rău de mare. Un lucru e însă incontestabil : jocul formelor geometrice agață privirea, exercită o atracție apropie hipnotică. Inșuflre pe care n-au pregetat s-o exploateze negustorii de modă și cosmetice din lumea întreagă.

A doua zi după închiderea expoziției Op-Art care a avut loc în sezonul trecut la New York, fabricanți de textile, confecții, articole de menaj, accesorii și decorații de interior au și lansat în producție articole valorificînd motive Op-Art. A început invazia formelor geometrice în alb negru, jongleria cu pătrate, dungi, pastile, cercuri concentrice, spirale și volute.

Valul Op-Art s-a revărsat curînd și peste ocean, determinînd în colecțiile caselor de „haute-couture" din Paris o recrudescență a ofensivei geometriei, inițiată în sezonul precedent de Courrèges. Inspirat de pictorul olandez Mondrian, un predecesor al Op-Art-ului, Yves Saint-Laurent a lansat rochiile peticite din patrulatere multicolore subliniate de renumita trăsătură neagră a lui Mondrian.

Dar geometria nu s-a instalat doar pe rochii sau pălării. Jocurile de alb și negru își dau întîlnire și pe mantourile de blană, pe cizme și mănuși, ba chiar și pe pleoape și... în jurul ombilicului.

Intr-adevăr, geloși pe dictatorii modei, cosmeticienii s-au adaptat și ei la moda Op-Art. Inceputul l-a făcut la Londra un machior de la firma Max Factor, pe nume Douglas Young. E drept, londonezele exită încă să-și aplice pe față masca de clovn cu pleoape de var peste care se așternă pătrățele, virguliță, spirale etc. sau să-și deseneze pe unghii o țintă de tir sau o miniaturală tablă de șah. Dar apariția pe străzile Londrei a manechinelor machiate de Douglas Young n-a provocat scandaluri, deși n-au lipsit de loc zîmbetele ironice. E nevoie de ceva mai mult decît excesele unei mode delirante pentru a-i scoate pe englezi din flegma lor tradițională. Cu atît mai mult cu cît asemenea excese poartă în ele germenele celui mai rapid declin.

Ana ROMAN

TAPISERIA ...FRAGILĂ

Nici nu s-au stins bine ecourile refuzului Franței de a participa la comemorarea de către Anglia a celei de-a 150-a aniversări a bătăliei de la Waterloo și o nouă aniversare dă loc la discuții. Este vorba de cea de-a 900-a aniversare a bătăliei de la Hastinga, prin care este sărbătorită victoria normanzilor asupra englezilor în anul 1066. Deși de aceasta ne mai despart un an, spiritele au început deja să se înfierbînte, protagoniștii fiind aceiași ca la comemorarea precedentă : Franța și Anglia. Discuția a pornit acum de la o celebră tapiserie — tapiseria de la Bayeux, care înfățișează tocmai un moment din cucerirea Angliei de către normanzi. Pentru a da mai mult fast acestei sărbătoriri, autoritățile engleze au solicitat Franței să le împrumute tapiseria pentru a o prezenta la expoziția comemorativă ce va fi deschisă la „Victoria and Albert Museum". Dar iată că a început să se vorbească despre posibilitatea unui refuz din partea Franței, care ar putea invoca drept motiv fragilitatea tapiseriei. Lucru care a provocat deja o serie de reacții în Anglia. „In orice caz comentează ziarul «Le Figaro» — numeroși sînt aceia care sînt gata să vadă în motivul avansat de autoritățile franceze pentru justificarea refuzului, doar o scuză pentru camuflarea unei manifestări de orgoliu, jignit de amploarea pe care au avut-o în Anglia ceremoniile celei de-a 150-a aniversări a bătăliei de la «Waterloo»".

G. MANTU

GIOCONDA ÎN „FIAT 600"

Dacă Leonardo da Vinci ar fi trăit în vremea noastră ar fi desenat prototipul binecunoscutului „Fiat 600" ? După părerea unui anunț publicitar apărut în săptămînalul american „Life", răspunsul e categoric *da*. Iar argumentele care pledează în favoarea acestei opinii sînt : „Leonardo era artist, dar și inginer. El a anticipat avioanele și submarinele și cine știe dacă n-ar fi imaginat și primul automobil... Linia popularului «Fiat» e atît de desăvîrșită sub raport tehnic și artistic, încît chiar și divinul Leonardo și-ar fi putut pune semnătura în josul machetei".

Și pentru a face și mai pregnantă originala ipoteză, anunțul publicitar este întovărășit de fotografia unei „600" care o are la volan pe enigmatica Gioconda. Celebra frumusețe feminină privește — după cum ne putem noi ființe convinge — pe fereastra mașinii, spre cititori, cărora le adresează zîmbetul atît de greu de definit și izvor de atîtea comentarii. Pentru săptămînalul american, însă, secretul zîmbetului ei și-a găsit, în fine, dezlegarea : „Gioconda surîde așa pentru că cunoaște prețul mașinuței italiene, care este de *numai..*." și urmează o cifră în dolari.

Dacă n-am fi știut că luna trecută, cu prilejul unei expoziții organizate la Paris, zîmbetul ei a luminat și ambalajele unor conserve sau că în unele locuri se fabrică Gioconde ce pot fi făcute să zîmbească învîrtind o cheie, am fi crezut, poate, și noi. Așa, însă, sîntem mai ales tentați să credem că autorii reclamei sînt animați de prea puține scrupule și de o evidentă lipsă de respect față de o capodoperă care înnobilează de veacuri patrimoniul de frumusețe al omenirii.

D. H.

MECANISM DE ACUM 2000 DE ANI

Studiind statuile și celelalte obiecte scoase la suprafață din apele insulei Antikythira încă în anul 1900 și depozitate la Muzeul național al Greciei, arheologul Valerios Stays a constatat că mai multe plăci din bronz, considerate rămășițe ale unei statui, constituiau de fapt fragmente ale unui... străvechi mecanism. Această constatare de-a dreptul uluitoare l-a determinat să supună fiecare piesă unei cercetări amănunțite. Munca a fost extrem de dificilă, deoarece toate obiectele erau acoperite de un strat gros de depuneri a căror îndepărtare cerea mult timp și o atenție deosebită

Pe una din plăcile ruginite și apoi curățate arheologul a descoperit o inscripție. După forma literelor el a putut stabili că obiectele datează din secolul I î.e.n. Un mecanism creat acum două mii de ani este ceva aproape de necrezut. Vîlva stîrnită în lumea oamenilor de știință a fost cu totul firească. S-au formulat tot felul de ipoteze cu privire la destinația anticului mecanism. Cei mai mulți opinau că ar fi un instrument de navigație. Alții susțineau că ar putea fi un planetariu în miniatură. Totuși, din lipsă de probe materiale, nimic precis nu s-a putut stabili atunci.

A trebuit să treacă o jumătate de veac de cercetări minuțioase pentru ca alcătuirea, sistemul de funcționare și întrebuințarea mecanismului să fie într-o oarecare măsură elucidate. Abia recent, în baza pieselor oliberate de depuneri și minuțios studiate, s-a reușit reconstituirea în linii generale a mecanismului de la Antikythira. Este o reconstrucție parțială, deoarece nici pînă acum nu au putut fi curățate toate piesele, iar multe inscripții n-au fost încă descifrate. Totuși, oamenii de știință au putut stabili că este vorba de un complicat ceas astronomic alcătuit din cel puțin 20 de roți dințate și trei discuri gradate —un original mecanism de calcul aritmetic, care corespunde modelelor geometrice ale sistemului solar, așa cum și le-au imaginat Platon și Arhimede.

Din inscripțiile descifrate pînă acum, precum și din înfățișarea și amplasarea diferitelor piese, s-a putut deduce că instrumentul de acum douăzeci de veacuri indica poziția și ora cînd răsar și apun, în fiecare lună a anului, Soarele. Luna, cele mai luminoase stele și constelații, precum și mișcarea planetelor Mercur, Venus, Marte, Iupiter și Saturn, cunoscute atunci.

Mecanismul mai pune însă în fața oamenilor de știință multe semne de întrebare. Nu se știe, de pildă, cum era pus în funcțiune — manual sau automat. Cert este însă că istoria atestă construirea abia în epoca Renașterii a unor mecanisme atît de complicate ca acesta.

T. FLORIAN

MOARTEA — UN BUSINESS

„Sînteți destul de bogat ca să muriți ?", își întreba recent cititorii revista americană „Saturday Evening Post". Intrebare justificată, de vreme ce moartea a devenit și ea în America un business rentabil — nu pentru răposat, bineînțeles, și nici pentru familia lui, ci pentru întreprinderile de pompe funebre. Prosperitatea acestora — arăta săptămînalul francez „L'Express" — a devenit atît de mare, încît ea a început să-i intereseze pe specialiștii legii antitrust

Una din ideile noi pe care le-au avut businessmenii înmormîntărilor a fost că, speculînd starea de spirit specială în care se găsesc de obicei cei ce au pierdut un om apropiat, să „dedramatizeze" tragicul eveniment. In acest sens, o recentă inovație, datînd din toamna acestui an, este înlocuirea obișnuitei înmormîntări cu congelarea. Cei care au murit de boli incurabile azi ar putea astfel aștepta, cu ajutorul frigului — care poate păstra organismul în starea în care i-a fost încredințat — pînă la o dată nedefinită, pentru ca medicii să aibă timp să descopere secretul vindecării respectivelor maladii. Decongelați, morții vor putea fi redați vieții. Este vorba de o teorie științifică — atrăgătoare, evident, dar deocamdată numai o teorie — pe care antreprenorii de pompe funebre au pus-o însă cu grabă și, bineînțeles, cu folos în aplicare.

Desigur nici înmormîntările și nici incinerările nu au scăpat de introducerea unor inovații — deosebit de costisitoare, pe de o parte — de producătoare de beneficiu, pe de altă parte.

Astfel practica îmbălsămării a devenit un lucru atît de curent, încît avizul familiei nici nu mai este cerut. Serviciile specializate îndeplinesc de asemenea o gamă vastă de funcțiuni, mergînd de la crearea aparenței slăbiciu sau îngrășării defunctului, aplicarea unor proteze, modificarea expresiei feței pînă la machiaj „m.se en plis" sau toalete de „haute-couture".

Obișnuitul sicriu poate fi înlocuit de o ladă masivă de aramă în stil „militar" sau de una în stil „colonial". Capacul este în permanență deschis.

Un amănunt : o asemenea înmormîntare — inclusiv cavoul — revin în medie la frumoasă sumă de 1 000 dolari.

Evident că perspectivele „industriei funerare" americane se anunță înfloritoare.

D. ȘTEFAN

LA BULAWAYO...

Prin greve, demonstrații și alte acțiuni, populația africană din Bulawayo (în fotografie) ca și din alte orașe sud-rhodesiene și-a manifestat protestul împotriva declarării unilaterale de către guvernul Ian Smith a independenței țării. Mașinile blindate cu mitralierele îndreptate asupra demonstranților, cînii polițiști asmuțiți împotriva africanilor n-au făcut decît să prezinte în adevărata sa lumină scopul real al acestui act.

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 26 lei ; 6 luni — 52 lei ; un an — 104 lei. In pag. 24 publicitate : fotografie de Hedy LOFFLER. Redactor artistic : Vlad MUȘATESCU. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

SÎNTEM ÎN LUNA CADOURILOR! CE SĂ ALEGEM?

Vitrinele luminoase ale magazinelor, împodobite cu gust și fantezie vă invită la cumpărarea cadourilor. O poșetă, un batic, o pălărie, o jachetă, o pereche de ciorapi sînt daruri pe gustul fiecăruia.

FLACĂRA

50

Anul XIV nr. 50 (550) — 11 decembrie 1965

MUZICA UȘOARĂ? O PROBLEMĂ GREA (II)

Jules Verne: start spre Lună

E TIMPUL SĂ NE GÎNDIM LA REVELION

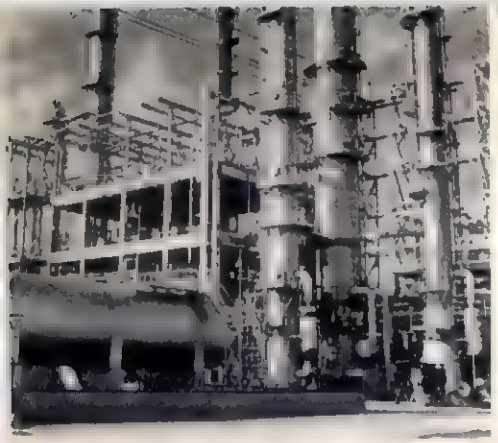

benzen, toluen, xileni

La rafinăria din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej a fost dat recent în funcțiune un nou important obiectiv al industriei noastre petroliere : Complexul de reformare catalitică și de extracție a aromatelor. Noua instalație reprezintă o contribuție de seamă la valorificarea superioară a țițeiului și lărgirea bazei de materii prime din domeniul petrochimiei. Complexul va prelucra anual 600 000 tone benzine furnizate de rafinăriile din Moldova și din care se vor obține produse superioare : benzine cu cifre octanice ridicate, benzen, toluen, xileni și importante cantități de gaze, valoroase materii prime cu multiple utilizări în industria petrochimică

Mihai PÎRGARU

curier

orizont carbonifer

Minele din Valea Jiului au anunțat îndeplinirea planului șesenal. În legătură cu acest succes, care situează exploatarea din Valea Jiului în fruntea celorlalte bazine carbonifere ale țării, „Curierul" oferă cititorilor săi cîteva amănunte. Frunțașe prin tradiție, colectivele exploatărilor au obținut permanent sporuri de producție. În cursul acestui an, de exemplu, au fost date peste prevederi circa 600 000 tone de minereu cocsificabil și energetic. Brigăzi ca acelea conduse de Aurel Cristea de la Aninoasa, Sabin Ghioancă de la Lupeni, Ion Cîșlaru de la Petrila, Constantin Sorescu de la Uricani și alții au ajuns să extragă zilnic 7-10 tone cărbune pe fiecare post de miner. În total, în actualul șesenal producția de cărbune din Valea Jiului a înregistrat o creștere de circa 50 la sută față de realizările anilor 1955-1959. La baza tuturor acestor realizări se află permanenta preocupare pentru folosirea cu randament sporit a utilajelor moderne cu care au fost înzestrate minele, introducerea tehnicii noi de mînerit și perfecționarea calificării minerilor.

Dezvoltarea producției Văii Jiului se înscrie în contextul măsurilor luate pe plan național și care urmăresc completarea cu cărbune a necesarului de energie primară a economiei și utilizarea pe scară mai largă în scopuri

inferiori. Urmărindu-se această linie, în cursul ultimilor ani, concomitent cu deschiderea unor noi mine, s-a obținut o importantă concentrare a producției pe complexe miniere ; s-au introdus pe scară mai largă tehnica modernă, instalațiile și utilajele perfecționate. Ridicarea standardului tehnic al producției a avut ca urmare îmbunătățirea principalilor indicatori economici. Comparativ cu anul 1959, nivelul producției de cărbune a crescut cu patru milioane tone, productivitatea a sporit cu 45,6 la sută, consumul de lemn de mină s-a redus cu 20 mc la mia de tone, iar prețul de cost a scăzut cu 22,3 la sută. Toate acestea au contribuit în esență la înregistrarea unui ritm de creștere a producției naționale de energie primară mai accentuat decît al altor țări și la lichidarea rămînerii noastre în urmă față de indicele mondial privitor la consumul de energie primară pe locuitor.

În ce privește perspectivele de viitor, rezervele de care dispunem permit continua sporire a extracției. În comparație cu anul acesta, în 1970 volumul de minereu scos la suprafață va fi mai mare cu 170-180 la sută, iar în 1975 cu 260-336 la sută. Producția respectivă, care se încadrează în tendința mondială de a recurge la folosirea în viitor pe scară largă a cărbunelui în energie, implică ritmuri anuale de creștere de 12 la sută în perioada 1966-1970 și de 8,6 la sută între anii 1971 și 1975. Aceste ritmuri sînt superioare nu numai actualului șesenal, ci și prevederilor respective pe plan mondial. Cea mai mare parte a sporului de producție va fi obținută prin construirea de mine și cariere noi, printre care acelea de la Poroșeni, Livezeni, Bărbăteni, Hobiceni, Tismana, Valea Jiețului și Albeni, dotate cu utilaje de cel mai înalt nivel tehnic și instalații pentru asigurarea unui deosebit grad de securitate a muncii. Vom fi martori, în cincinalul care începe, și unui proces de schimbare esențială a structurii consumului de cărbune. Acesta își va păstra rolul avut în fabricarea cocsului, dar îl va pierde pe acela de combustibil feroviar și industrial, devenind una dintre sursele de bază pentru producerea energiei electrice

G. BRĂTESCU

motoare unse... cu aer

Motoarele care funcționează cu turații mari întîlnesc, de regulă, o dificultate greu de învins : temperaturile joase și cele ridicate care provoacă îngroșarea sau suprafluidizarea uleiului lubrifiant. Așa s-a ajuns, începînd din 1950, la cercetările pentru înlocuirea uleiului cu... aer, care pe lîngă faptul că e mai indiferent la variațiile de temperatură, reduce coeficientul de frecare, precum și încălzirea motorului (ceea ce înseamnă posibilitatea de a se realiza turația maximă prevăzută în proiect).

Cercetătorii de la Institutul de mecanică fluidă al Academiei noastre au realizat experimental o serie de motoare pe baza acestui principiu nou, printre care enumerăm : o turbină „unsă" cu aer, un motor electric de 7 kW, lagăre plane ce alunecă pe „perne de aer" etc. De curînd, la o întreprindere textilă din țară a fost pus în funcțiune un astfel de motor ce funcționează cu succes

P. PETCU

pentru gurmanzii craioveni

Se pare că în acest an gospodarii craioveni din sectorul alimentației au înțeles mai bine rostul acțiunilor din cadrul „Lunii preparatelor culinare". Acest lucru se vădește începînd de la informarea publicului consumator, vie și atractivă, și terminînd cu excelenta expoziție cu vînzare de la restaurantul „Oltenia". Expoziția aceasta, reprezentînd munca tinerilor bucătari ai T.A.P.L. Craiova, confirmă faima bucătăriei tradiționale oltenești și, în același timp, demonstrează receptivitate la noutățile în materie de artă culinară, fie că e vorba de preparate din pește sau carne, fie că e vorba de aperitive și salate savant și cu gust garnisite. Vizitatorii expoziției au primit chestionare-tip cu ajutorul cărora s-a întreprins un concludent sondaj al preferințelor consumatorilor. Conducerile T.A.P.L. din Tg. Jiu, Turnu-Severin și Caracal, invitate la deschiderea expoziției, au avut un bun prilej de preluare a unei experiențe bogate.

Carol BORA

în cîmpia dunării...

În raionul Turnu-Măgurele, în plină cîmpie a Dunării, au fost descoperite de curînd — și cu totul întîmplător — urme de viață din timpuri foarte vechi. Este vorba, mai întîi, de scoaterea la lumină, cu prilejul unor lucrări agricole efectuate în comuna Slobozia-Mîndra, a unei unelte de muncă aparținînd omului din paleoliticul superior : un ciocan de piatră lung de 12 centimetri și găurit la mijloc pentru a putea fi folosit astfel și cu mîner. Vechimea lui poate fi apreciată la 10 000-15 000 ani.

Concomitent cu descoperirea de la Slobozia-Mîndra, în altă parte a aceluiași raion (în comuna Lița), a mai ieșit la lumină tot cu prilejul unor săpături — de data aceasta pentru o construcție — încă o unealtă similară, datînd din aceeași perioadă amintită mai sus.

Ambele piese au fost aduse la Turnu-Măgurele unde, împreună cu alte obiecte străvechi descoperite pe teritoriul raionului, vor face parte din colecțiile viitorului muzeu local de istorie.

Alte urme ale trecutului, mult mai apropiate însă (secolul XVI), au fost descoperite recent chiar la marginea orașului Turnu-Măgurele. În cartierul Odaia, un locuitor a nimerit cu plugul, în timp ce ara, într-un vas de ceramică conținînd 180 monede turcești de bronz, dintre care 150 piese sînt în perfectă stare.

F. URSEANU

meteorologul automat

Se știe că prognoza vremii se bazează pe interpretarea datelor furnizate de un mare număr de „informatori" meteorologici și că adesea condițiile în care aceștia sînt nevoiți să lucreze sînt deosebit de grele. Numai că și în această materie automatizarea și-a spus cuvîntul. În țara noastră au fost instalate în ultima vreme stații meteorologice automate, a căror funcționare este cît se poate de simplă. La anumite ore, prestabilite, ele transmit prin cablu telefonic datele înregistrate ; solicitarea se face prin formarea unui obișnuit

număr de telefon. Pînă acum există doar cîteva stații meteorologice automate. Prima în ordinea vechimii se află în comuna Fundata de lîngă Brașov. Altele, în întregime de construcție românească, funcționează în Munții Pietrosu, Cozia, Rodnei, Paring și Țuțuiatu. Cea mai recentă stație a fost instalată lîngă Ploiești. În viitorul apropiat, rețeaua lor va fi extinsă și completată cu un alt auxiliar prețios în cercetarea meteorologică : pluviometrul care va transmite date tot telefonic Realizat de specialiști români, acesta va fi instalat la început în cîteva zeci de exemplare în regiunea Iași.

Radu NICOARĂ

pădurea de stîlpi

Recent a fost dată în exploatare o nouă magistrală pentru transportul energiei electrice — linia de 400 kV București-Sud-Slatina cu funcționare inițială la tensiunea de 220 kV, care are o lungime de 183 km. Un alt tronson din această magistrală, de 284 km, care va lega Termocentrala Luduș de Slatina este în curs de execuție și va fi terminată în anul 1966.

Uriașii stîlpi înălțați pentru realizarea acestor linii vin să mărească „pădurea" de oțel și de beton crescută pe întinsul patriei în anii puterii populare. Numai de la începutul anului 1959 și pînă la jumătatea lui 1965 au fost montați circa 400 000 stîlpi pentru construirea a circa 30 000 km de linii electrice de joasă și înaltă tensiune. Cu aceste linii s-au electrificat circa 4 000 de sate și s-a asigurat conectarea la sistemul energetic național a cîtorva sute de obiective industriale noi create.

Ion MANTA

livada de la blaj

Fiecare din noi cunoaște, în general, programul livezilor : cireșe și caise primăvara, pere și mere vara, struguri și gutui toamna. Dar în livada Școlii de horticultură din Blaj se petrec niște fenomene cu totul ieșite din comun. O sută de pomi fructifică de 11 ori pe an. Din aceștia cinci roduri de fructe ajung pînă la maturitate. Ce se întîmplă, de fapt ? Profesorul I. Suciu a altoit pe gutui și peri sălbatici crenguțe dintr-un păr curios (soiul dr. Gyot) descoperit la Ceaușu, lîngă Tîmăveni. Părul acesta atrăgea atenția pentru faptul că dădea mai multe recolte de fructe pe an (prima la sfîrșitul lui iunie, la trei săptămîni înflorea pentru recolta a doua, formațiunile fructifere apărînd pe pedunculul floral al primei recolte ș.a.m.d.). În urma transplantării altoirilor în livada școlii s-au obținut recolte la fel de numeroase Primele două rînduri de fructe sînt bine echilibrate în componentele chimice și nu prezintă diferențe față de forma clasică, un fruct avînd o greutate de circa 250 grame. Începînd cu recolta a treia intervin însă schimbări radicale în continuu și formă și, mai mult, fructele nu mai au semințe. Se pare că acest fenomen s-ar datora mutațiilor create sau unor forme speciale de fotoperiodism. Profesorul Suciu își continuă în prezent interesantele-i cercetări

Paul GOLUMBEANU

anticipări editoriale (III)

Continuîndu-ne turul de orizont în lumea cărților, în numărul de față publicăm interviul pe care ni l-a acordat poetul ION BĂNUȚĂ, directorul Editurii pentru literatură.

— Știm că E.P.L. are un bogat plan editorial, că în anul 1966 vor apărea sute de titluri. Vă rugăm să informați cititorii noștri, selectiv, despre cele mai importante lucrări care vor vedea lumina tiparului.

— Să începem cu scriitorii noștri clasici. Urmărind cu perseverență planul ei de perspectivă pe 10 ani și încercînd de-a tipări într-un timp cît mai scurt toate valorile literaturii noastre, E.P.L. și-a înscris și în '66 în planul său opere de bază ale literelor române. Astfel vor apărea : o ediție ilustrată a **Țiganiadei** lui Ion Budai Deleanu ; Mihail Sadoveanu **Opere** vol. 20, Tudor Arghezi **Scrieri** vol. 11-15, I. Agîrbiceanu **Opere** vol. 5-6 ; vol 3-7 ale **Operelor** lui G. Călinescu și în același tip de ediție : P. Porpessicius, **Opere** vol. I. În colecția „Scriitori români" va fi reeditată într-o ediție de masă opera poetică integrală a lui Tudor Arghezi. Alți scriitori clasici care vor apărea în aceeași colecție : I. Heliade-Rădulescu **Opere** vol. 1-2, V. Alecsandri **Opere** vol. 1-2, C. Negri **Opere** vol. 1-2, B. Delavrancea **Opere alese** vol. 3-4 ; Al. Macedonski **Opere alese** vol. 1-2 și încă mulți alții. Pot fi semnalate cîteva titluri foarte importante și interesante după părerea mea. Este vorba de volumele de corespondență ale lui M. Kogălniceanu și G. Ibrăileanu, de **Opere alese** ale lui Titu Maiorescu și, în sfîrșit, despre vol. I al ediției bilingve a scrierilor lui Panait Istrati.

— Perioada dintre cele două războaie mondiale cum va fi reprezentată ?

— Se vor reedita multe cărți ale unor scriitori mai mult sau mai puțin cunoscuți : Ion Barbu „Joc secund" ; I. Minulescu „Scrieri alese" (două volume) ; V. Voiculescu „Nuvele alese". Volume de poezii de : Corneliu Moldovanu, M. Celarianu, Emil Botta, Saşa Pană ; „Istoria Bucureștilor" de prof. C. Giurăscu, o antologie a poeziei românești de dragoste etc.

— Dar literatura actuală ?

— Prin cărțile care vor apărea cu cucerește, după părerea mea, noi poziții de ordin ideologic și artistic. Înșirarea titlurilor e destul de lungă. Voi spicui doar cîteva : „Vîntul și ploaia" de Zaharia Stancu, un roman de Marin Preda despre satul actual cu titlu nefixat încă, „Puterea" de Titus Popovici, „Jurnalul unor romane" de Eugen Barbu, „Steaua minieî" de Fănuș Neagu etc., etc. ; nuvelistica și reportajul vor fi reprezentate prin : „Zile în Atlantic" de Radu Tudoran, „Generația anonimă" de Ștefan Bănulescu, „Vacanță sentimentală" de M. Stoian, „Convorbind despre Ionescu" de G. Bălăiță etc., etc. Vor vedea lumina tiparului noi volume de poezii de : Tudor Arghezi, A. E. Baconsky, Radu Boureanu, I. Caraion, St. Aug. Doinaș, Radu Stanca, Ana Blandiana, Cezar Baltag, Virgil Gheorghiu, Hervay Gizella, Szemlér Ferenc, Kányádi Sándor etc.

— Studiile de critică literară editate de E.P.L. au fost totdeauna așteptate cu interes. La ce noutăți ne pot aștepta cititorii ?

— Fără să fie exhaustivă, iată enumerarea cîtorva volume : Vladimir Streinu „Versificația modernă", Șerban Cioculescu „Studii de teorie și istorie literară" ; Dan Hăulică „Ofensiva frumosului" ; Vera Călin „Problemele comicului" ; Ileana Vrancea „E. Lovinescu — critic literar" (monografie) ; I. Biberi „Tudor Vianu" (monografie) ; Liviu Rusu „Eminescu și filozofia germană" etc.

— Biblioteca pentru toți cunoaște un mare succes de librărie. Ce volume noi putem aștepta ?

— Numeroase și deosebit de interesante : G. Călinescu „Viața lui Mihai Eminescu" ; T. Vianu „Arta prozatorilor români" ; N. Iorga „Oameni care au fost" ; G. M. Zamfirescu „Maidanul cu dragoste" ; Gib Mihăescu „Nuvele", „Proverbele românilor", „Antologia poeziei române moderne" ; Kipling „Cărțile junglei ; La Bruyère „Caracterele" , Cesare Pavese „Luna și focurile" și „Printre femei singure" ; W. Faulkner „Urmul" ; Terențiu, Seneca „Teatru" și foarte multe alte opere valoroase ale literaturii române și mondiale.

— O ultimă întrebare : care ar fi cea mai importantă operă pe care o va edita E.P.L. și ați dori o-o anunțați prin intermediul „Flacării" ?

— „Istoria literaturii române" de G. Călinescu, revăzută și mult adăugită, pe care o pregătim în anul viitor pentru tipar. Ea va apărea însă în 1967...

cadre superioare pentru agricultură

În anii puterii populare învățămîntul agronomic superior a cunoscut în țara noastră o continuă dezvoltare. Congresul al IX-lea al P.C.R. și Plenara C.C. al P.C.R. din 11-12 XI a.c. au pus din nou un accent deosebit pe dezvoltarea în continuare a tuturor formelor de învățămînt agricol superior. Pentru a avea în acest sens o imagine a prezentului și viitorului, ne-am adresat tovarășului conf. GHEORGHE BILTEANU, doctor în agronomie, prorector la Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu"-București.

— După cum știm, Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" pregătește peste 30 la sută din totalul viitorilor specialiști în agricultură din întreaga țară. V-am ruga să comunicați cititorilor cîteva date precise în legătură cu numărul studenților, dînd totodată o imagine a viitorului apropiat.

— Este exact așa. Institutul nostru dă țării peste 30 la sută din numărul total al studenților în agronomie. În cele trei facultăți ale institutului — agronomie, horticultură și medicină veterinară — învață peste 3 300 studenți. În octombrie 1965 au părăsit porțile institutului — mergînd [illegible] tuziasm și curaj acolo [illegible] agricultura socialistă are [illegible] — 421 absolvenți, iar [illegible] 6 spre unitățile agricole [illegible]te vor merge 585 absolvenți.

[illegible] următorii ani promoțiile [illegible] vor crește, întrucît au [illegible] t și cifrele de școlarizare o consecință firească [illegible] hotărîrii procesului de [illegible] ativizare.

[illegible]-am ruga, tovarășe profesor, să ne vorbiți ceva [illegible] : baza materială aflată [illegible] spoziția institutului, pentru pregătirea acestor cadre.

— În ultimii ani Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" a devenit unul dintre cele mai moderne institute de învățămînt superior din țară. El dispune de spații de învățămînt corespunzătoare, de laboratoare, de un complex studențesc cu o capacitate de 3 000 locuri ; 65 la sută din studenții noștri sînt bursieri și 80 la sută locuiesc în cămine.

— O întrebare care se referă la cadrele didactice. Cum se ocupă acestea de problemele de conținut ale învățămîntului ?

— Există în institut o preocupare deosebită în acest sens. Toate prelegerile și lucrările practice au în vedere cele mai noi cuceriri ale științei și practicii în agricultură.

— Ce ați întreprins pentru a răspunde sarcinilor mari trasate de Congresul al IX-lea al partidului și de recenta Plenară a C.C. al P.C.R. privind dezvoltarea multilaterală și intensivă a agriculturii ?

— Cadrele didactice au luat toate măsurile pentru a pune un accent deosebit pe problemele legate de irigarea celor 40 000 hectare, pe valorificarea terenurilor slab productive, pe problemele economice, pe cele privind organizarea și planificarea producției agricole.

— Ne puteți spune ceva în legătură cu activitatea științifică ?

— Aș menționa planul de activitate științifică în perspectiva cincinalului, plan care cuprinde o serie de probleme complexe legate de agrotehnica, fitotehnica și selecția plantelor de cîmp și horticole menite să rezolve probleme dintre cele mai importante ca : renașterea terenurilor din Lunca Dunării, a celor podzolice, crearea de noi soiuri de grîu, de noi soiuri de struguri de masă etc.

În concluzie, pot spune că la sfîrșitul cincinalului agricultura României socialiste va fi slujită și mai bine de știință, de numeroase cadre cu pregătire superioară

G. MUREȘAN

Recent a fost dat parțial în funcțiune un alt important obiectiv industrial : Fabrica de produse refractare din Alba-Iulia. Cînd va lucra cu întreaga ei capacitate, noua fabrică va livra anual industriei siderurgice : 150 000 tone șamotă, 100 000 tone produse refractare, 10 000 tone mortar special, cantități importante de produse silico-aluminoase etc.

cu șesenalul îndeplinit

Zeci de întreprinderi din țară înregistrează în aceste zile îndeplinirea înainte de termen a planului pe anul 1965, care reprezintă totodată și realizarea prevederilor planului pe șase ani. Astfel de vești, mai mult decît îmbucurătoare, ne-au dat Uzinele chimice din Năvodari, Întreprinderea de prefabricate din beton din Roman, Fabrica de mobilă din Iaș[illegible] minier din Deva ș[illegible] tele. Întreprinderea [illegible] balaje metalice din [illegible] a obținut o dată cu [illegible] întregului plan pe [illegible] neficii de 1 157 000 [illegible] cum și economii la [illegible] cost în valoare [illegible] 250 000 lei, toate [illegible] peste angajamentele [illegible] începutul anului [illegible] chimic Tîrnăveni [illegible] de asemenea realiza[illegible] lui global pe șase a[illegible] întreprindere realize[illegible] zile producția spe[illegible] 1965.

P. PAULIAN

memento

discul

■ Ion Cristoreanu, „ciobanul" cu voce de aur, înregistrează un disc de mari dimensiuni (25 cm, 33 t, EPD-1108) pe care aflăm piese cunoscute din repertoriul său. Ion Cristoreanu se impune și pe disc ca posesor al unei voci puternice, colorate, generoase. Pentru convingere putem asculta : **Mândruliță pui de trandafir, Vai de mine, cum m-aș duce sau Ardeleana ca-n Banat.** Nici restul pieselor nu sînt mai prejos.

■ Există artiști care în ciuda vîrstei rămîn totuși tineri și mereu interesanți. Este cazul Elenei Zamora, care după 55 de ani de carieră muzicală continuă să reprezinte un fenomen de vioiciune și ardoare. Discul EDC-600 include patru melodii hawaiiene.

■ Un disc de muzică ușoară românească de mai mari dimensiuni : EDD-1097. Opt melodii de Mălineanu, Grigoriu, Radu Șerban, Temistocle Popa, Vasile Veselovski, interpretate de Constantin Drăghici, Margareta Pîslaru, Ilinca Cerbacev și Nicolae Nițescu.

teatru

■ CANIOTA — vodevilul celebru al lui Labiche prezentat... sobru, serios, deci cu prea puțin haz (regia : Valeriu Moisescu). Mici oaze de comedie : Marcel Anghelescu, Toma Caragiu. Mici decepții : Ștefan Ciubotărașu, Dumitru Furdui. Mare decepție : muzica demnă pentru o „misa solemnis" (Th. Grigoriu). Am fi dorit să rîdem la acest vodevil !...

■ La Teatrul de stat din Piatra-Neamț — Aurel Baranga cu noua sa piesă, comedie satirică, SFÎNTUL MITICA BLAJINUL. O lucrare plină de vervă și haz. Semnalăm cu această ocazie un debut regizoral : Gh. Militineanu. Protagonist, un debutant, Dionisie Vitcu. Din „agenda" acestui tînăr și interesant teatru spicuim : FEMEIA MĂRII de H. Ibsen și un spectacol compus din piese într-un act, schițe și monologe de Aldo Nicolai.

■ **Bravo studenții !** — reușit spectacol cu piesa lui Jean Giraudoux : ONDINE. Lirism, poezie filtrată, umor subțire, suflu tineresc necontrafăcut, la studioul Institutului de teatru „I. L. Caragiale". Meritul principal : regizorul George Rafael (lector al institutului) care a gîndit și construit spectacolul. În rolul titular Daniela Anencov (vă amintiți de Daniela, partenera lui Aștchiuță de la Televiziune ? Copiii cresc !) Vă recomandăm acest spectacol.

■ **Mițu Fotino la 60 de ani...** de teatru și 80 de ani de viață ! Aniversare la Teatrul de stat din Brașov, pe a cărui scenă a activat în ultimii ani. Succesele carierei : „Prostul", „Fracul" ; în repertoriul caragialesc : Jupîn Dumitrache, Trahanache, Cetățeanul Turmentat ; mai recent, „Hagi Tudose" și „Vizita bătrînei doamne". Pe scurt : 600 de roluri. Multe înainte !

▼ Premieră englezească la Teatrul bucureștean „Barbu Delavrancea" : RĂDĂCINI, de Arnold Wesker — o piesă... nici prea-prea, nici foarte-foarte. Eforturile unui mănunchi de actori (în primul rînd Victoria Dinu, Elizo Petrăchescu, Mihai Stan) s-au dovedit, în compensație, meritorii. Surpriză : Dinu Cernescu, regizor „cuminte".

Victoria Dinu.

▼ La Cluj — interesantă premieră pe țară : LIOLA de Pirandello, piesă apropiată ca gen de farsele populare italiene. Armonioasă, desfășurînd bogate lumini și culori pe o paletă pe care se evidențiază contururile unor pitorești personaje, regia Soranei Coroamă este bine sprijinită de scenografia lui T. Th. Ciupe. Cu un haz totdeauna inspirat, Aurel Giurumia, protagonistul spectacolului. Creații remarcabile : Silvia Popovici, Ligia Moga, Al. Munte.

▼ **Turneele Teatrului de estradă din Deva.** Prea multe turnee și prea puțină exigență artistică. Principalii creatori ai revistei din Deva sînt, ca de obicei, bucureștenii Mihai Maximilian, Vasile Veselovski, Radu Șerban, Adrian Dumitrescu.

cartea

■ **Colecția Biblioteca pentru toți** a Editurii pentru literatură a împlinit anul acesta 70 de ani de existență, situîndu-se astfel printre cele mai vechi colecții din Europa. Cu mici excepții, **Biblioteca pentru toți** a publicat lucrări de valoare din autori români și străini, ceea ce i-a asigurat atît o apariție îndelungată cît și o largă difuzare printre cititori. Reorganizată în martie 1959, colecția va cunoaște însă o adevărată înflorire mai ales începînd din ianuarie 1960, cînd începe să apară săptămînal (numerotată din nou), după un plan bine chibzuit, realizînd tiraje nemaicunoscute (unele titluri au atins 200 000 de exemplare). Din martie anul acesta colecția și-a îmbunătățit de asemenea și prezentarea grafică, ceea ce i-a asigurat și o mai bună primire din partea cititorilor.

Cele peste 17 000 000 exemplare tipărite în ultimii șase ani (în raport cu numai 25 000 000 apărute pînă în 1949, cifra relevă semnificații dintre cele mai adînci), depășirea cu număr de coli editoriale a tot ce s-a tipărit în această colecție în peste 50 de ani, puncrea la îndemîna cititorului a lucrărilor unui număr de 179 de scriitori români și străini și a 13 antologii, constituie un succes al activității noastre editoriale și un punct de plecare dintre cele mai temeinice. Colectivul ce asigură apariția consecventă a colecției merită de aceea din plin felicitările tuturor cititorilor.

■ La Suceava a apărut un frumos omagiu lui Nicolae Labiș concretizat într-o plachetă de format unei reviste literare. Omagiul cuprinde poezii inedite ale poetului, fragmente din scrierile unor mari personalități ale noastre despre Labiș, articole și poezii omagiale ale unor scriitori vîrstnici și tineri scrise cu acest prilej etc., marcînd astfel o dată în plus prestigiul și prețuirea poetului din partea cititorilor.

■ În Editura Academiei a apărut o bună carte de informare multilaterală a străinilor, intitulată : **Brève histoire de la Transylvanie,** elaborată de un colectiv de autori sub redacția acad. C. Daicoviciu și prof. Miron Constantinescu. E un volum documentat, bine echilibrat în datele și tezele lui, demn a fi consultat de oricine se pasionează de probleme de istorie.

■ În limba latină a apărut la aceeași editură volumul : **Tabula imperii romani — Drobeta, Romula, Sucidava,** de D. Tudor, constituind ca și volumul notat mai sus un valoros material pentru specialiștii interesați în cunoașterea sbuciumatei istorii a poporului nostru.

cinema

George Chakiris.

EXPRESUL PARIS—MÜNCHEN. Pentru iubitorii (numeroși) ai filmului polițist (sau de aventuri, cum vreți) o reușită a genului ; toate regulile sînt respectate cu sfințenie, cu inteligență și fantezie. Regizor — Hans-Joachim Hildebrandt ; scenarist — Gottfried Grohmann. Interpreți : Hanjo Hasse (**Desarul furat, Singe alb, Liturghia de la miezul nopții**), Eva-Maria Hagen (**Urme în noapte, Luna de miere fără bărbat**).

FATA LUI BUBE. Sobrietatea, poezia aspră a romanului lui Carlo Cassola (distins cu premiul Strega) și-au găsit un bun tălmăcitor cinematografic în persoana regizorului Luigi Comencini. Eroii crîncenei povești de dragoste proiectate pe fondul evenimentelor politice din Italia de la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial sînt interpretați cu multă autenticitate de Claudia Cardinale și George Chakiris.

ÎN COMPANIA LUI MAX LINDER. Autoarea acestei mici antologii este Maud Linder, fiica artistului. Montajul reunește trei din filmele celui pe care Chaplin îl numea „profesorul meu" și care a rămas unul din clasicii comediei cinematografice : **Fii sețiu mea, Șapte ani de ghinion** și **Cei trei mușchetari.** Prezentarea este semnată de René Clair.

▼ În așteptarea altor filme ale studiourilor noastre, semnalăm prezența în continuare a două eroinași : DE-AȘ FI ... HARAP-ALB (fantezie din belșug dar și respect pentru lumea lui Creangă ; autor — Ion Popescu Gopo) și DINCOLO DE BARIERĂ (un G. M. Zamfirescu ignorat și o distribuție care te pune pe gînduri ; autor — Francisc Munteanu).

OLD SHATTERHAND contra ÎNDRĂZNEȚULUI PARDAILLAN. Două filme mai mult sau mai puțin bătăioase cu trei eroi populari : Winnetou, Old Shatterhand și Pardaillan pe umerii cărora regizorii au lăsat totul, uitînd că producțiile de acest fel au și ele niște reguli. Măcar acestea să fi fost luate în seamă.

■ **Iar un prilej de nedumerire :** de ce s-au scos de pe ecrane, atît de repede, două filme meritorii, SAȘA și PRIMA ZI DE LIBERTATE, în timp ce SAMBA și FEMEIA NECUNOSCUTĂ sînt ținute pe afiș de luni de zile, cu o perseverență, cum se spune, demnă de o cauză mai bună ?

muzica

■ Din nou un **festival de muzică românească** la Radioteleviziune (18 decembrie — Studioul de concerte). Se pregătește un program inedit, cu prime audiții din lucrările unor tineri compozitori : „Concertul pentru flaut și orchestră" de Liviu Glodeanu și o de-a dreptul senzațională „Piesă concertantă pentru baterie" în care Tiberiu Olah adună toată experiența și pasiunea lui cunoscută pentru orgia ritmurilor susținute de percuție. Publicul va admira, va rezista sau va respinge ?

■ Tinerețul deține afișul și la **concertele de cameră ale Filarmonicii :** Elena Botez (violoncel) și Irina Botez (pian) cîntă din Haydn și Beethoven iar soprana Virginia Gudzichievici din Respighi, Casella, J. Marx, Felicia Donceanu (15 decembrie — Sala mică a Palatului).

▼ Ștefan Gheorghiu și Valentin Gheorghiu continuă ciclul **Sonate pentru vioară de Beethoven** (17 decembrie — Sala mică a Palatului). Ascultăm Sonata a IV-a în La minor, a VI-a în La major și a VII-a în Do minor. E de sperat o seară de muzică bună !

■ **Pe violonistul japonez Hisako Tsuji** o va acompania Mircea Basarab la pupitrul Orchestrei simfonice a Filarmonicii „George Enescu", în Concertul pentru vioară și orchestră de Cesikovski. Programul săptămînal se completează cu o primă audiție : Simfonietta de Ludovic Feldman și frumoasa simfonie „Praga" (Re major nr. 38) de Mozart.

▼ Muzica ușoară ocupă și ea săptămîna aceasta afișele O.S.T.A. **Un grup de artiști francezi** cîntă la Sala Palatului în 16, 17, 18, 19 decembrie. Michel Varenne, Célia, Jean Claude Germain, Bernadette Grimm, duo vocal-instrumental „Les Frangins" și formația instrumentală Michel Cap'tain Group.

▼ Un recital al pianistei Renate Scheibe este modest programat la Sala Dalles (14 decembrie).

plastică

SALA MAGHERU — **Corina Beiu-Angheluță.** Lucrările în tehnici diverse : gravură în metal, linoleum, lemn, procedee mixte și desen în tuș colorat compun desigur un ansamblu neomogen. Intrucît fiecare material și fiecare unealtă imprimă imaginii inerenta lor sugestie de stil. În gravurile pe metal artista se manifestă în chipul ei cel mai fidel, evoluat azi spre concizie și sobrietate. Prin acuitatea exprimării grafice, prin vivacitate, „Joc" și „Spectatori" ne par piese de maturitate, în timp ce unele, de pildă „Cîntăreți orbi", cu duritățl silite sau abrevieri voit enigmatice, ne par piese de bravură.

televiziune

DUMINICĂ 13 DECEMBRIE. După agitația lucată de „Dialog la distanță" (Atenție ! Pericol de degradare !) — o duminică mai calmă, din care spicuim : **Păpuși,** un film evocînd momente din cei de-al III-lea Festival internațional al teatrelor de păpuși și marionete care a avut loc în toamnă la București (20.00) ● **Operetă sovietică** prin intermediul televiziunii leningrădene (20.30) ● Din nou film . **Șapte mirese pentru șapte frați,** o fermecătoare comedie muzicală americană. Subiectul : răpirea unor Sabine moderne (21.20).

LUNI 14 DECEMBRIE. **O emisiune de știință,** din care desprindem subtitlurile : Expediție în Pacific, Aviația viitorului, Actualitatea cosmică, Caleidoscop (20.00) ● Iar film. Și tot bun : **Zidul înalt.** Un succes al studiourilor cehoslovace, concretizat în distincția „Pînza de argint" primită la Festivalul internațional al filmului de la Locarno (21.00).

MIERCURI 15 DECEMBRIE. Obișnuita **seară de teatru :** „Răzbunarea sufletului" de Victor Ion Popa în interpretarea colectivului Teatrului de stat din Timișoara. Încercați ! (20.00).

Dalida.

JOI 16 DECEMBRIE. **Sport.** Meciul internațional de handbal masculin : România-R.F.G. (19.00) ● Agenda unei importante confruntări artistice : **Festivalul bienal de teatru de amatori „I. L. Caragiale"** (20.15) ● Evocare emoționantă : **70 de ani de cinema.** Lumière și Méliès, pionieri ai celei mai tinere dintre arte (20.45) ● Folclor bănățean cu concursul unor formații consacrate din Arad, Caransebeș, Oravița, Făget etc. (21.30) ● Întîlnire cu Ion Dacian (22.15).

VINERI 17 DECEMBRIE. La emisiunea **Parada vedetelor** — o incontestabilă vedetă : Dalida (21.15) ● Evocare **Nicolae Labiș** — Primele iubiri (21.35) ● **Pictură și dans.** Un montaj muzical-coregrafic inspirat din Tițian, Goya, Fragonard, Aman, Grigorescu, Degas. Își dau concursul fruntași ai baletului românesc (22.15).

SÎMBĂTĂ 18 DECEMBRIE **Teleenciclopedie** (20.00) ● O nouă recepție prin „Intervizitune" : **concert de estradă** transmis de la Moscova (21.00) ● **Maria Precup** din Leșul Ilvei (Cluj) — un autentic rapsod popular (21.50) ● **Sfîntul** (22.20). Anticipînd asupra acțiunii filmului, săptămîna trecută prevedeam că Sfîntul va bea un whisky and soda. Ne-am înșelat : era un cocteil Manhattan. În rest, previziunile noastre s-au îndeplinit...

Notă. **Redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în programarea spectacolelor.**

CUM NE INFORMĂM?

- Sute de mii de cărți tehnice și milioane de articole științifice apar în fiecare an. Cum pot fi ele studiate?
- Inginerii țin pasul cu noutățile?
- Firul Ariadnei și documentarea.

Biblioteci întregi la îndemîna miilor de cercetători prin intermediul peliculei fotografice.

Cîte titluri de cărți apar anual în lume? Numărul lor se estimează a fi de 350 000. Iar dacă aceeași întrebare o vom pune cu privire la numărul periodicelor științifice și tehnice, avem următoarea cifră: 50 000. Numărul revistelor de specialitate din toate domeniile crește extrem de repede și — în general — se dublează din zece în zece ani. Dar ritmul de dezvoltare nu este același pentru toate științele. De exemplu, în domeniul chimiei numărul publicațiilor se dublează la un interval de opt-nouă ani.

Progresele economiei, și nu numai ale ei, sînt în raport direct cu cunoașterea imediată și asimilarea rapidă a acestor noianuri de idei, aplicații practice, invenții, inovații, descoperiri etc. care circulă sub formă de cărți, articole, comunicări științifice, rapoarte tehnice, standarde, brevete etc. Pentru a pătrunde în acest imperiu al cuceririlor științifice ale secolului nostru este necesară prelucrarea, sistematizarea și difuzarea lor cît mai rapidă. În concluzie, este nevoie de asigurarea unei documentări eficiente.

În țara noastră sute de biblioteci primesc în fiecare săptămînă mii de pagini din acest tezaur. Se fac eforturi băneşti considerabile pentru ca fiecare cercetător, inginer, muncitor, student sau orice om pasionat de un fenomen științific sau altul să aibă la îndemînă tot ceea ce oamenii de știință, inginerii și tehnicienii planetei gîndesc sau realizează practic. Mii de metri pătrați sînt afectați bibliotecilor, sălilor de lectură, depozitelor de cărți. Zeci de mii de persoane lucrează la înregistrarea, fișarea, difuzarea acestui tezaur.

Problema esențială care se pune este însă: cum este folosită această imensă bogăție? Se cercetează îndeajuns? Se cunoaște? Se face apel la ea cînd necesitățile practice o cer? Și în timp util? Căci referindu-se numai la această ultimă întrebare statisticile internaționale ne arată că 45-50% din literatura tehnică își menține actualitatea aproximativ 5 ani și numai 12-15% mai rămîne actuală după 20 de ani.

Documentarea și eficiența ei sînt la ordinea zilei. În ancheta noastră ne vom ocupa doar de unele aspecte ale informării, fără a cerceta toate sectoarele și toate implicațiile ei.

CUM NE INFORMAM?

Dintre sistemele cele mai importante folosite de informatologie sînt cele care utilizează fişele perforate cu sortare mecanică. Viteza de sortare este de 420 fişe pe minut. Alt sistem: banda magnetică, care permite o viteză de sortare de 6 000 fişe pe minut. Dar cel mai complet se pare a fi sistemul cu reproduceri microfotografice care are avantajul că pune la dispoziţia cercetătorilor chiar documentul.

Academia Republicii Socialiste România, instituţie legată prin scopurile şi activitatea sa de interesele majore ale poporului, reprezentînd principalul şi cel mai înalt for ştiinţific, a simţit nevoia asigurării unei informări proprii care să satisfacă cererile cercetătorilor şi totodată să facă cunoscute realizările ştiinţifice din ţara noastră. În aceste condiţii a luat fiinţă la începutul anului 1964 Centrul de documentare ştiinţifică al Academiei Republicii Socialiste România (C.D.S.).

În dorinţa de a cunoaşte cît mai precis activitatea C.D.S. şi problemele care se pun pe plan mondial în sfera documentării i-am solicitat tovarăşului director general al C.D.S., academician prof. dr. ing. AUREL AVRAMESCU, un interviu:

— Ce probleme s-au discutat la Congresul de la Washington al Federaţiei internaţionale de documentare (oct. 1965) şi care sînt concluziile practice?

— Congresul a întrunit 1 400 participanţi, cel mai mare număr atins în cei 70 de ani de cînd funcţionează federaţia. S-au dezbătut probleme privind mecanizarea şi automatizarea operaţiilor de documentare şi informare, progresele în metodologia documentării şi în cooperarea complexă cu cercetătorii, specialişti din variate domenii. Concluzia generală care s-a desprins din comunicări evidenţiază progresul foarte rapid al echipamentului tehnic în comparaţie cu metodele de pregătire a materialului şi a metodelor ce trebuie să preceadă mecanizarea şi automatizarea. Sarcina principală, de viitor, este urgentarea lucrărilor de adaptare a automatizării şi a cibernetizării la munca de documentare. În ţara noastră trebuie să se înceapă neîntîrziat lucrări pentru elaborarea metodelor de prelucrare a materialului documentar şi informativ în vederea automatizării.

— Care sînt sarcinile Centrului de documentare ştiinţifică al Academiei?

— Noi trebuie să asigurăm informarea pentru un spectru larg de domenii: matematică şi astronomie, geografie şi geologie, biologie şi fizică, chimie şi filozofie, psihologie şi logică, ştiinţe juridice, economice, teoria şi istoria literaturii şi artei, lingvistică şi filologie, istorie şi etnografie... Pe lîngă toate acestea, atenţia centrului este îndreptată spre problemele teoretice şi practice ale disciplinei documentării, către studii ale construcţiei sistemelor de clasificare şi întocmirea „tezaurului" etc., etc.

— Dacă vreţi să ne precizaţi: cum se desfăşoară munca de identificare şi adunare a materialului documentar?

— C.D.S. asigură şi orientează informarea asupra lucrărilor româneşti şi străine nou apărute şi contribuie la o raţionalizare a preocupării de documentare prin urmărirea articolelor ce s-au făcut cunoscute în toate publicaţiile de specialitate, prin selecţionarea celor care interesează planurile de cercetare a institutelor de cercetare sau prezintă interes ştiinţific vădit.

— Credem însă că C.D.S. nu se limitează numai la aceste surse de informare pentru întocmirea evidenţelor...

— Bineînţeles, evidenţa este completată cu lucrări selecţionate din cataloagele marilor edituri, semnalări ale altor organe de documentare; apoi legături directe cu instituţiile similare din România şi străinătate...

— Cum se prelucrează şi se difuzează acest material?

Care sînt organismele mai importante care se ocupă în ţara noastră de prelucrarea şi difuzarea materialului documentar? În primul rînd Institutul de documentare tehnică (I.D.T.), înfiinţat în 1949, şi Centrul de documentare ştiinţifică al Academiei (C.D.S.), fundat în 1964. În afară de acestea, pe lîngă unele ministere (Ministerul Industriei Chimice, al Construcţiilor, al Economiei Forestiere) funcţionează centre de documentare pe ramură care asigură informarea întreprinderilor pe teme şi domenii specifice.

— Materialele documentare, atît cele româneşti cît şi cele de altă provenienţă, se prelucrează în redacţiile care editează buletinele de informare pentru 11 domenii ştiinţifice. Fiecare titlu este clasificat în vederea sistematizării tematice, conform clasificării zecimale universale (CZU); caietele cu fişe prezintă sub formă de scurte rezumate conţinutul lucrărilor care apar în cele 11 domenii ştiinţifice. În *Revistele de referate* sînt incluse articolele cele mai importante. Aceste publicaţii apar lunar şi semnalează, în decurs de un an, circa 60 000 titluri de lucrări ştiinţifice. Să vă dau un exemplu: secţia de istorie-etnografie publică lunar 3 reviste de informare ştiinţifică pe o vastă tematică, în care sînt prelucrate materiale din peste 400 de periodice apărute în 18 limbi.

— Sîntem informaţi că Centrul de documentare ştiinţifică al Academiei se ocupă şi de popularizarea realizărilor ştiinţifice româneşti în străinătate.

— Într-adevăr, centrul nostru întocmeşte şi difuzează un buletin în două serii (pentru ştiinţele naturii şi pentru ştiinţele sociale) care apare în limba rusă şi engleză. Pe lîngă aprecieri şi cereri de a lărgi acest schimb de informaţii ştiinţifice, la C.D.S. au venit scrisori care solicită lucrări semnalate în *Buletinul de informare*. De exemplu: Universitatea din Pennsylvania (S.U.A.) ne-a solicitat 3 lucrări originale apărute în Analele Universităţii Bucureşti (articole scrise de prof. I. Tarnovski, Şerbănescu şi Jitaru) şi lucrări necesare întocmirii unui catalog de specii noi de spori şi polen fosil. Universitatea Laval — Institutul de geografie din Quebec (Canada) — ne-a cerut material privind problemele de geografie.

— Există o activitate de cercetare ştiinţifică în domeniul informării?

— Întrucît nici pe plan mondial problema alegerii celei mai juste metode de informare nu este încă rezolvată, această disciplină fiind încă în plină dezvoltare, noi am creat un sector de cercetare care se ocupă de problemele pregătitoare în vederea trecerii la o muncă mecanizată apoi automatizată. În acest scop s-au iniţiat cursuri în care specialiştii noştri au dezbătut cele mai acute probleme ale documentării, iar în colaborare cu Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România C.D.S. editează o *Publicaţie trimestrială de studii şi cercetări de documentare şi bibliologie.*

ROLUL INFORMĂRII

Despre stadiul muncii de documentare în ţara noastră am fost informaţi şi de tov. conferenţiar ing. VASILE TĂRĂBOI, director adjunct la Institutul de documentare tehnică.

— Sînteţi posesorii unui important tezaur. Cum este pus el la dispoziţia celor care trebuie să beneficieze de imensele cantităţi de informaţii pe care le acumulează?

— Institutul îşi procură un mare număr de publicaţii tehnice. Numai în 1964, de exemplu, am primit peste 5 000 de titluri de publicaţii periodice. Noi prelucrăm aceste materiale şi le difuzăm sub formă de rezumate, studii sau traduceri integrale. Astfel, publicaţia *Documentarea tehnică* apare în 13 serii, pentru principalele ramuri ale industriei; de asemenea, se difuzează referate sub forma unor fişe documentare, care sînt clasificate zecimal şi alcătuiesc — în instituţii şi întreprinderi — catalogul sistematic pe baza căruia se întocmesc cercetări bibliografice pe teme. Mai edităm: 57 titluri — caiete selective şi reviste traduse integral; 30 titluri — consemnînd progrese înregistrate în diferite ramuri ale industriei; caiete de inovaţii pentru 15 domenii şi caietele *În ajutorul muncitorilor şi maiştrilor* pentru 26 meserii. În afară de aceste materiale difuzăm culegeri de brevete şi invenţii pentru 27 domenii, prospecte pentru 11 domenii, lucrări de schimb de experienţă pentru 15 domenii etc.

— Cum se poate informa un specialist din industrie, de exemplu, pe o temă de cercetare, de proiectare sau de producţie?

— Problema documentării pe o temă a specialiştilor este destul de dificilă, atît din cauză că nici măcar în institutele de învăţămînt superior inginerii nu primesc cunoştinţele necesare muncii de bibliografie şi de cercetare documentară, cît şi pentru faptul că, din păcate, numai un număr restrîns de întreprinderi dispun de biblioteci tehnice bine organizate. Institutul nostru pune la dispoziţie cercetătorilor diverse cataloage: de traduceri, de cercetări bibliografice, indexuri etc. Prin consultarea acestora se pot identifica, pe titluri, un mare număr de materiale documentare pentru cele mai diferite teme care se ivesc în cercetare, proiectare sau producţie. În caz că acestea nu se găsesc în biblioteca uzinei, se pot obţine, la cerere, de la I.D.T., microfilme, fotocopii sau traduceri.

— Am vrea să ne daţi cîteva exemple în care au fost folosite mijloacele de documentare.

— Uzina „Unio" din Satu-Mare şi-a procurat de la noi peste 1 000 de titluri. Uzina mecanică Sinaia, cînd a urmărit problema îmbunătăţirii tratamentelor termice la unele

piese ale pompei de injecție, tot nouă mi s-a adresat. Noi am făcut o cercetare bibliografică amplă pe tema cerută. Rezultatul : s-a asimilat la Sinaia, pentru prima oară în țară, tehnologia carbonitrurării.

— *În viitorul plan cincinal economia națională are de rezolvat sarcini complexe. Care sînt perspectivele informării tehnice în lumina acestor sarcini ?*

— Deoarece noul plan cincinal prevede cunoașterea și asimilarea celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii românești și mondiale, rolul și importanța informării și documentării crește foarte mult. Printre alte măsuri ne propunem să valorificăm unele categorii de materiale mai puțin folosite în trecut, dar deosebit de utile : rapoartele asupra cercetărilor științifice românești, studiile tehnico-economice întocmite în instituții și uzine, disertațiile și tezele de doctorat, brevetele de invenții, rapoartele de studii ale delegaților la congresele internaționale etc.

— *Care este după părerea dv., în stadiul actual, principala problemă a documentării ?*

— Dezvoltarea acesteia în întreprinderi, prin crearea serviciilor și birourilor de documentare. Se poate menționa în această ordine de idei că în țările cu industrie înaintată din zece ingineri unul se ocupă activ cu munca de informare și documentare.

— *Credați că indexarea pe titluri, care este actualmente larg utilizată, dă cele mai bune rezultate ?*

— În prezent prelucrarea documentării se face, în general, pe titluri, și mai puțin pe conținut. Evident că din această pricină materialele documentare nu oglindesc totdeauna toate datele cuprinse în publicații. De aceea cred că în viitor trebuie să generalizăm indexarea pe conținut.

— *Considerați că față de efortul care se face în domeniul documentării rezultatele sînt satisfăcătoare ?*

— Nici o realizare tehnică mai importantă, fie că este vorba de proiectare sau de tehnologie, nu poate fi concepută fără cunoașterea a ceea ce s-a făcut în România sau pe plan mondial. În unele întreprinderi serviciile documentare întocmesc studii ample care reflectă stadiul actual al tehnicii într-o anume problemă și perspectivele dezvoltării fabricației pentru un anumit produs. („Autobuzul", „Steagul roșu" etc.). Și alt aspect : eficiența practică. Pot fi date multe exemple, dar mă voi limita să citez doar Uzina de vagoane din Arad, uzină care, utilizînd o documentare vastă, a adus un mare număr de perfecționări în proiectul noilor vagoane de călători. Astfel s-au aplicat : metoda „iterativă" de calcul la proiectarea boghiului; iluminatul fluorescent; încălzirea cu aer condiționat ; noi sisteme de suspensie etc. Există însă întreprinderi care, neavînd organe de documentare bine organizate, au și dificultăți în introducerea tehnicii noi. De exemplu uzinele „Progresul" din Brăila, care au pus în practică abia recent tehnologia elaborării oțelului în cuptoare electrice după procedeul acid, deși încă de acum nouă ani I.D.T. a difuzat în industrie o lucrare axată pe această temă, sintetizînd o experiență a Uzinelor de tractoare din Brașov.

REVISTE ȘI AUTOMOBILE

Următorul nostru popas, în cercetarea pe care am întreprins-o ca să aflăm cum se folosesc materialele documentare, l-am făcut la uzinele „Timpuri noi".

— *Cum se asigură informarea inginerilor ?* — îl întrebăm pe tov. ION PREȘFELEANU, șeful cabinetului tehnic.

— Articolele pe care le găsim mai importante le trimitem la secțiile care sînt interesate.

— *Și se studiază ? Ați controlat ?*

— Întîmpinăm dificultăți...

(Atît. Nimic concret.)

Tehnicianul LEONIDA LEONTIN (al șaptelea om care se ocupă de documentare în ultimii cîțiva ani — asta apropo de stabilitatea documentariștilor) intervine cu o precizare :

— Cît privește articolele din revistele străine de specialitate, ca să-i scutesc pe ingineri, le semnalez în buletinul nostru lunar de informare.

— *În buletinul dv. aceste articole sînt grupate pe domenii ?*

— Nu, pe reviste...

Vizitînd biblioteca întreprinderii am văzut rafturi pline de cărți tehnice românești și reviste. Oare cum sînt ele folosite ? — ne întrebam. Am reținut și ne-am notat, după un tabel afișat la cabinet, următoarea situație : biblioteca primește 72 reviste românești și 37 străine.

— *Se citesc ?*

— Nu putem afirma că nu sînt folosite. Dimpotrivă. Mai puțin, e drept, de către inginerii care lucrează nemijlocit în producție. Dar e explicabil : ei au de rezolvat probleme de organizare și sînt ocupați tot timpul cît sînt în uzină.

Am notat cuvînt cu cuvînt motivarea care, după cum ușor se poate observa, scoate din sfera informării multilaterale oameni care ar trebui să fie la curent cu tot ce e nou în tehnica mondială de specialitate. Dar poate că acest tezaur care costă anual uzina 100 000 lei se citește de cei interesați împrumutînd cărțile și studiindu-le acasă.

Am luat la întîmplare cîteva zeci de fișe și am descoperit un fenomen cel puțin bizar : cele mai citite reviste sînt : *L'Automobile, Motor Revue, Quattroruote, Motor Italia.* Toate sînt publicații pentru automobiliști, care fac reclamă unor tipuri noi de mașini. Au acestea ceva comun cu producția uzinei ? Nu prea...

SONDAJ LA „SEMĂNĂTOAREA"

„Cartierul general" al documentării tehnice de la uzina „Semănătoarea" nu este prea arătos. Intrînd în cabinetul tehnic, mai precis în sala de lectură, nu știm de ce gîndul ne duce la filmul „Casa de la răscruce" : o casă situată în prima linie a frontului, supusă tirului tunurilor din ambele părți.

Documentare...

Mobilierul, care poartă pecetea improvizației, și o universală dezordine îți întărește impresia că întregul cabinet tehnic este pe punctul de a se muta în alt loc, deși — după cum ni s-a spus — ne aflăm într-un sediu permanent. Oare nu s-ar putea crea acelora care-l frecventează o ambianță mai plăcută, mai modernă ? Și poate chiar — am îndrăzni să adăugăm — lumină fluorescentă ? Dar, în fine, oricît de importantă ar fi forma, cadrul, ambianța, ele sînt totuși subordonate conținutului. Să vedem deci cum se desfășoară documentarea și activitatea de informare tehnică la uzina „Semănătoarea" ?

O bibliotecă cu peste 12 000 volume, abonată la 70 de reviste străine de specialitate (de ce oare pentru anul viitor numărul acesta a fost redus la numai opt abonamente ?), fără a mai menționa bogatul material documentar românesc primit din partea I.D.T. fac cunoscute muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor cele mai noi realizări din domeniul construcției de mașini agricole. Șeful cabinetului tehnic, ing. Marin Ene, pare îndrăgostit de meseria sa și vorbește cu însuflețire despre NOU. Nou cu majuscule, așa cum se cuvine în zilele noastre, cînd tehnica cunoaște rapide și continue transformări. Cabinetul tehnic distribuie un Buletin de informare, asigură circulația operativă a publicațiilor recent sosite, se străduiește să popularizeze noutățile științifice și tehnice. Există însă, se pare, o anumită tendință de a considera cabinetul tehnic drept un „loc cald" în care nu ar fi necesare prea multe cunoștințe de specialitate. Sau alții gîndesc poate cam așa : „Unde să-l trimitem pe tovarășul X ? E cam bolnav. La «azil» : la cabinetul tehnic. Acolo o să se refacă, săracul"...

Cel puțin așa presupunem, deoarece cei trei tovarăși care lucrează direct în munca de documentare, sub îndrumarea inginerului Ene, sînt : un sportiv (două zile pe teren !), un filozof și un... bolnav. Cei trei pot depune toată stăruința în munca lor, dar ne întrebăm dacă tehnicieni de înaltă calificare nu ar depista cu mai mare ușurință și competență noul care zace ascuns în vraful de cărți, reviste și fișe revărsate zilnic asupra cabinetului tehnic decît acești oameni care n-au pregătirea tehnică necesară, oricît de multă bunăvoință ar avea.

Chiar și munca de bibliotecar la un cabinet tehnic își are specificul ei. Aci se cere mult suflet, prisosul de a populariza tehnica nouă, de a merge la cititor și nu de a aștepta ca el să vină la tine. Or, tocmai stilul funcționăresc în muncă este cel care o caracterizează pe bibliotecara Lucia Popescu.

Așadar, o primă problemă : aceea a încadrării cabinetului tehnic cu personal calificat.

Desigur, ar fi nejust să tratăm documentarea tehnică numai prin prisma activității cabinetului tehnic. Printre cei două sute ingineri din uzină, cinci lucrează și în învățămîntul superior, iar treizeci și cinci predau în alte forme de învățămînt tehnic. Ing. Eugen Constantinescu, șef de serviciu la proiectări și asistent la Institutul politehnic, ing. Nedelcu Ciocean și alți ingineri și tehnicieni din uzină manifestă o adevărată pasiune pentru documentarea tehnică. De altfel și cele mai recente realizări de la „Semănătoarea" — extinderea sudurii electrice prin puncte și sudurii în mediu CO_2, experimentarea elaborării fontei maleabile perlitice etc. — au fost precedate și, într-o măsură, condiționate de o susținută activitate de documentare.

Dar... mai există și umbre. Să luăm de pildă serviciul tehnic al uzinei, serviciu care, prin definiție, ar trebui poate mai mult ca oricare altul să fie permanent la curent cu tehnica cea mai nouă. Un sondaj a relevat că unii tehnicieni (de exemplu Emeric Wantroba) în decurs de *patru-cinci ani* nu au împrumutat de la bibliotecă tehnică a serviciului decît... două-trei cărți. Inginerul Vasile Oniga, dacă ar fi să judecăm doar după fișele bibliotecii, n-a citit în tot cursul anului 1965 decît două cărți ș.a.m.d. De altfel, întregul personal tehnic al serviciului (100 in-

(Continuare în pag. 8)

CUM NE INFORMĂM?

gineri și tehniceni) nu au ridicat de la începutul anului și pînă pe la sfîrșitul lunii noiembrie decît 16 cărți! Desigur, acești tovarăși se pot documenta și la I.D.T. sau „pe cont propriu", așa că fișa de evidență a bibliotecii nu este pe deplin concludentă. Totuși sondajul dă oarecare indicații asupra lipsurilor încă existente în uzină în domeniul promovării interesului pentru documentarea tehnică, pentru NOUL cu majuscule.

DACĂ S-AR STUDIA...

Interlocutorii noștri la Uzina de mecanică fină sînt șeful serviciului tehnologic, inginerul VICTOR BÎZU și CONSTANTIN NEAGU, responsabilul cabinetului tehnic. Redăm pe scurt conversația avută:

— *Cîte volume cuprinde biblioteca dv.?*

— Aproximativ 8 400 cărți, plus 60 titluri de reviste românești și străine.

— *Există bibliotecară?*

— De vreo două luni, angajată cu mare greutate...

(Fără să vrei îți pui întrebarea: ce soartă au avut cărțile și revistele, cum au fost ele utilizate în îndelunga perioadă în care lipsea un om care să se ocupe de circulația lor? Dar e inutil să facem proces unui trecut depășit. Așa că...)

— *Volumele sînt clasificate?*

— Da, după titluri și pe domenii (24). Întocmim și un Buletin de informare pe baza documentației pe care o primim — buletin ce este afișat în toate secțiile.

— *Cît cheltuiește uzina pentru procurarea documentării?*

— Aproximativ 10 000 lei pe an...

— *Presupunem că materialele documentare, revistele românești, cărțile sînt citite și studiate...*

— Suferim de cîteva carențe — precizează ing. Victor Bîzu. În primul rînd: cărțile pe specificul muncii noastre sînt puține. În al doilea rînd: cînd sîntem nevoiți să le împrumutăm de la I.D.T. trebuie fie să le înapoiem în două săptămîni, fie să solicităm o prelungire de maximum zece zile. Dar cînd un volum are 400-500 de pagini pe care vrei să le studiezi, nu să le frunzărești, ce te faci? Mai ales că în unele cazuri ești obligat să le traduci. Dar cine îți traduce un volum masiv de tehnică în două săptămîni?

— *I.D.T. nu vă poate oferi traducerea?*

— Da... Aș vrea să vă dau un exemplu. Am solicitat I.D.T. să traducă documentația mașinii de rectificat „Lindner" (100 de pagini). A făcut-o în 6 luni. Și noi aveam nevoie urgentă...

— *Care este propunerea dv.?*

— I.D.T. să împrumute cărțile pe termene mai lungi. Ar mai exista și alte soluții. De exemplu, cărțile care interesează strict o întreprindere să le poți citi la biblioteca ei; sau o altă posibilitate: să le poți cumpăra la librăria universală...

— *După aprecierea dv., tov. Neagu, inginerii consultă cărțile tehnice românești și materialele documentare în suficientă măsură?*

— Nici pe departe. Aș zice că jumătate din inginerii noștri dau foarte rar pe la cabinet. Și aici ar găsi suficiente informații care să-i ajute să rezolve probleme de producție dificile în uzina noastră, cum ar fi cele ale sculelor, ale dispozitivelor, ale calității minerelor de calibre etc., etc. Dar nu numai dificultățile de la locurile de muncă ar trebui să-i aducă aici. Inginerul, la fel ca medicul, este obligat să fie necontenit la curent nu numai cu realizările tehnicii mondiale, ci și cu cele românești; să se specializeze permanent. Dacă s-ar studia, dificultățile ar fi mai puține, iar rezolvarea lor mai rapidă.

(Chiar atît de proastă o fi situația folosirii materialului documentar? — ne-am întrebat. Echivocul ne-a fost risipit urgent de răspunsul bibliotecarei, care la întrebarea noastră: „Cîți cititori solicită cărți într-o lună?" — ne-a răspuns șoptind: „50"... Într-adevăr, nepermis de puțini.)

O PĂRERE DESPRE CAIETELE CU REFERATE

La Institutul de cercetări chimico-farmaceutice serviciul de documentare a fost înființat încă din anul 1964. Dar chiar în acest scurt timp buna informare și-a dovedit utilitatea: cercetătorii au făcut tot mai des apel la revistele și materialele documentare.

— Pregătirea comunicărilor științifice, a articolelor cerute de publicațiile de specialitate — ne spune tov. ing. ION ISTRATE — n-ar fi fost, desigur, asigurată dacă n-am fi avut acest serviciu documentar.

— *Cum apreciați publicațiile I.D.T.?*

— Nici caietele de referate și fișele întocmite de Institutul de documentare tehnică, nici cele ale Centrului de documentare științifică al Academiei nu satisfac cerințele noastre. Pentru orientarea muncii de cercetare sînt absolut necesare studii pe teme largi, privind grupe de produse farmaceutice.

— *Se știe că oricît de bogată ar fi documentarea unei instituții, nu poate fi utilizată cu folos dacă materialele nu sînt „organizate", fișate...*

— Ținînd seama de specificul nostru, am întocmit un fișier care folosește drept reper formula substanței. S-a ivit însă necesitatea extinderii acestui fișier pe probleme mai generale, respectiv pe acțiuni farmacodinamice, pe organe etc. Se întocmesc de asemenea fișe centralizate atît cu caracter medical, cît și chimic.

— *Cine se ocupă de documentare?*

— Un colectiv format din 9 oameni... Aș vrea să mai adaug că uneori ni se cer materiale pe care nu le avem. Atunci noi le asigurăm, le cerem, procurîndu-le de la alte biblioteci din țară.

★

Ne oprim aici, lăsînd și cititorilor noștri posibilitatea să-și spună mai departe părerea. Sînt necesare totuși cîteva precizări. În primul rînd trebuie subliniat imensul efort care se face pentru asigurarea unei cît mai largi și competente informări cu materiale și cărți tehnice românești și străine. Oprindu-ne însă asupra reversului medaliei putem constata cu ușurință că există la cabinetele tehnice ale unor întreprinderi o lipsă de preocupare în valorificarea tezaurului documentar, urmare a unei proaste organizări. Surprinzătoare mai este și constatarea că cei cărora li se adresează în primul rînd toate aceste cărți și reviste — inginerii și tehnicienii — nu le consultă și nu le studiază decît cu intermitențe. Și, în sfîrșit, o ultimă precizare: materialul documentar folosit de întreprinderi ar trebui să fie axat, în principal, pe cele mai stringente probleme ale construcției socialiste, în așa fel ca el să țină seama de stadiul de dezvoltare și perspectivele economiei românești.

C. BOZBICI, O. COMERZAN și L. NIȚESCU
Fotografii de Elena GHERA

Nu numai în institute, dar chiar și în uzine se întocmesc cercetări bibliografice și se recomandă soluții tehnice importante. Cîteva exemple: biroul de documentare al uzinei „Tractorul" are în acest an 140 teme de cercetări bibliografice care îmbrățișează multe din problemele tehnice ale întreprinderii. La uzinele „23 August" cercetarea bibliografică a biroului de documentare pe tema „proiectarea și construcția rezervoarelor sferice de 1 000 m³" a contribuit la realizarea proiectului pe baza căruia au fost construite aceste rezervoare.

Carnet de scriitor

U. PROBĂ

de Eugen FRUNZĂ

O întîmplare hazlie și o scrisoare mă determină să reiau tema prescurtărilor, căreia presa i-a mai acordat atenție. E vorba de grupurile de inițiale care, spre deruta cetățenilor, se substituie denumirii întregi și limpezi a foarte multor instituții, întreprinderi, departamente, secții etc.

L-am întrebat mai demult pe un prieten cum se cheamă institutul la care lucrează. Mi-a răspuns printr-un grup de vreo șapte inițiale, din care, firește, n-am înțeles nimic.

— Spune-mi, omule, numele întreg, să pricep și eu.

— Păi, Institutul de cercetări și proiectări în... Stai să-ți amintesc, că mai sînt vreo patru cuvinte și le-am pierdut șirul. Va să zică, s-o luăm după inițiale...

— Lasă inițialele! De cînd lucrezi acolo?

— De 16 ani.

— Și nu știi cum se cheamă...?

— Cum să nu știu!?! Numai că la noi se obișnuiește prescurtarea, de-ais mă-ncurc. Dar stai un pic. Am la mine o delegație. Pe antet scrie și denumirea întreagă..

A scos hîrtia și mi-a citit triumfător cele vreo șapte cuvinte în consecuția lor concretă. Am rîs amîndoi cu poftă. Și de atunci de cîte ori ne întîlnim îi tachinez cu întrebarea:

— Măi, cum se cheamă...?

Și rîdem iar.

Aceasta e întîmplarea hazlie de care pomeneam la început.

Cu scrisoarea e altă tărășenie. Fabrica de confecții „Flacăra" Cluj răspunde la unele observații critice apărute în revista „Flacăra" (nu e nici o eroare, ci coincidență de nume). Nu am de gînd să mă ocup de conținutul acestei scrisori. Probabil că acesta va forma obiectul unui alt material. Mă rezum la un citat și la o întrebare. Mai întîi citatul:

„În ce privește forma și aspectul costumelor la U. Probă, acestea, ca și costumele gata, se confecționează după N. I. în vigoare și în modelele solicitate de beneficiari, iar dimensiunile, inclusiv la pantaloni, au fost analizate și stabilite de comun acord între reprezentanții M.I.U. și M.C.I."

Și acum întrebarea:

Pînă unde o să tot prescurtăm? Atîta economie verbală sau dactilografică e totuși prea mult. După acest sistem se poate merge și mai departe. De ce n-am scrie de pildă: „În ce priv. for. și asp. cost. la U. Pr., ac. ca și cost. g. se conf. d. N. I." etc., etc.?

Dar să lăsăm gluma la o parte. Asistăm la o inflație de inițiale și abrevieri adesea total inutile, care pur și simplu ametesc pe omul neinițiat în dezlegarea șaradelor.

Desigur că prescurtările, în anume cazuri, sînt binevenite. Dar abuzul e supărător.

COPERTA NOASTRĂ

Aspect de la expoziția permanentă de produse din inginerie ale Uzinei de prelucrare a maselor plastice București.

Fotografie de S. STEINER

JULES VERNE: START SPRE LUNĂ

DE LA „COLUMBIAD" LA RACHETELE DE AZI

de prof. univ.
Edmond NICOLAU

„Cu toate acestea mai rămînea de hotărît într-o problemă : trebuia ales un loc prielnic pentru această experienţă. Observatorul din Cambridge recomandase ca tirul să fie îndreptat perpendicular pe planul orizontului, adică spre zenit ; dar Luna nu se înalţă la zenit decît în acele locuri situate între 0° şi 28° latitudine, cu alte cuvinte, declinaţia ei nu este decît de 28°. Aşa că trebuia determinat exact acel punct de pe glob unde urma să fie turnat uriaşul «Columbiad»...

— Stop ! — zise Barbicane oprindu-se. Locul acesta are vreun nume prin partea locului ?

— Se numeşte Stone's Hill — răspunse unul dintre floridieni.

Barbicane, fără a rosti o vorbă, descăleca, îşi luă instrumentele şi începu să calculeze poziţia cu o desăvîrşită precizie ; micul grup aşezat roată în juru-i îl privea într-o tăcere adîncă.

În clipa aceea, soarele trecea pe la meridian. După cîteva secunde, Barbicane socoti grabnic rezultatul observaţiilor sale şi zise :

— Locul e aşezat la trei sute de stînjeni deasupra nivelului mării, la 27°7' latitudine nordică şi 83°25' longitudine vestică. Mi se pare că prezintă prin natura sa stearpă şi stîncoasă toate condiţiile prielnice experienţei noastre, aşa că în această cîmpie se vor înălţa magaziile, atelierele, cuptoarele noastre, colibele lucrătorilor noştri şi deci chiar de aci — repetă el izbind cu piciorul în vîrful Stone's Hillului — proiectilul nostru îşi va lua zborul în spaţiile lumii solare !"

...Astfel a fost ales locul de unde astronauţii urmau să-şi ia zborul spre Lună. În Florida, lîngă oraşul Tampa, la 27°7' latitudine nordică şi 83°25' longitudine vestică.

A fost ales acum o sută de ani de eroii faimosului roman al lui Jules Verne „De la Pămînt la Lună". Şi încă o precizare : cosmodromul (cum am spune azi) imaginat de scriitorul francez era situat... doar la vreo 200 de kilometri de rampele de la Cape Kennedy (Cape Canaveral), de unde a fost lansată acum cîteva zile şi ultima navă cosmică americană, „Gemini-7".

Simplă întîmplare ? Nu aceasta este părerea cunoscutului specialist în problemele zborului cosmic Wernher von Braun, care releva recent, pe plan mai larg, justeţea previziunilor ştiinţifice ale lui Jules Verne din romanul său „De la Pămînt la Lună".

★

Previziunea ştiinţifică pare un atribut firesc al omului de ştiinţă. Precizia cu care astronomul anunţă apariţia eclipselor a devenit un fapt obişnuit. Calculele lui Le Verrier, care au condus la descoperirea planetei Neptun, sau formula lui Dirac, care a prezis existenţa pozitronului, au făcut în momentul respectiv oarecare senzaţie, confirmînd, o dată în plus, rolul important al ipotezei ştiinţifice. Astăzi însă şi ele ne apar firesti. Dar atunci cînd previzionările ştiinţifice ne vin din partea unui literat, ele sînt mai surprinzătoare, mai impresionante.

În cel de-al optulea an al erei cosmice realizările de seamă ale cosmonauticii ne-au apropiat considerabil de atingerea satelitului nostru natural, Luna. Anul 1965 reprezintă în asaltul Lunii şi un centenar : exact acum o sută de ani Jules Verne publica romanul său „De la Pămînt la Lună", în care trei cosmonauţi imaginari efectuau

(Continuare în pag. 10)

pentru prima dată traseul Pămînt-Lună-Pămînt.

TOCMAI SOLUȚIA DATĂ DE JULES VERNE!

Să comparăm prevederile științifice ale literaturii plin de fantezie cu datele acumulate într-un secol de revoluționare progrese tehnico-științifice.

Desigur că se poate reproșa romancierului că una din soluțiile date de el este fundamental greșită, în sensul că proiectilul imaginar se înscrie pe traseul Pămînt-Lună fiind lansat de către un uriaș tun, așanumitul Columbiad. Or, după cum se știe, primul obiect lansat de pe Pămînt spre Lună, „Luna-2" (sovietică), ca și cele care i-au urmat au fost propulsate de rachete. De fapt și Jules Verne cunoștea existența rachetelor și importanța lor pentru viitoarele zboruri cosmice. Însuși proiectilul lansat de Columbiad era prevăzut cu rachete, luate inițial la bord pentru a asigura o aselenizare lină. Spre deosebire de Pămînt, care are o atmosferă, în jurul Lunii nu se află un strat gazos care să amortizeze căderea unei nave cosmice. Pentru a se evita zdrobirea unei astfel de nave de suprafața Lunii, singura posibilitate tehnică existentă astăzi constă tocmai în utilizarea rachetelor. Adică tocmai soluția dată de Jules Verne! Cu asemenea dispozitive a fost prevăzută și ultima rachetă trimisă de pe Pămînt pe Lună, stația automată sovietică „Luna-8".

De altminteri nu numai la aselenizare, ci și în cursul imaginarei lor călătorii cosmonauții vernieni utilizează rachete: acestea sînt puse în funcțiune într-un moment crucial și anume atunci cînd nava lor cosmică ajunge în punctul în care atracția Pămîntului echilibrează atracția Lunii la întoarcere.

Ideea utilizării rachetelor ca *singur* mijloc de propulsie într-o călătorie mai îndelungată a navelor cosmice apare în literatura științifică abia mai tîrziu, datorită savantului rus K. E. Țiolkovski.

Dar să revenim la Jules Verne.

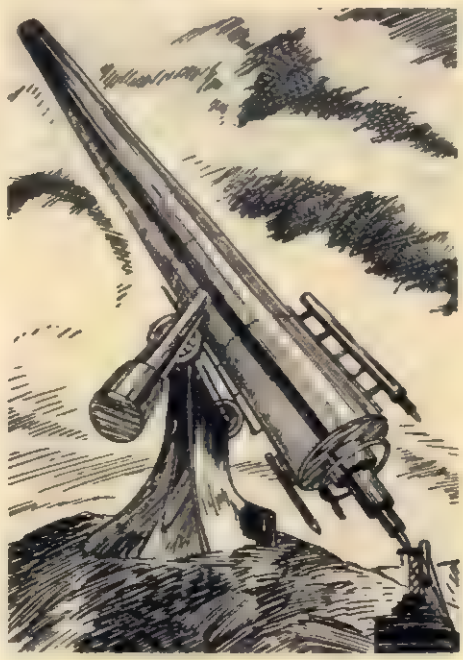

CHIAR ȘI O SERIE DE DETALII...

sînt anticipate cu exactitate de către scriitorul francez. De exemplu, reintoarcerea pe Pămînt a proiectilului lansat de Columbiad se efectuează astfel încît nava cade în ocean: șocul la contactul cu apa este mult mai mic decît șocul produs la contactul cu solul. De aci cosmonauții sînt recuperați de vase. Exact ca în cazul capsulelor Mercury și Gemini... În ceea ce privește navele spațiale sovietice, ele, după cum se știe, sînt recuperate pe uscat.

Merită relevat faptul că Jules Verne determinase exact atît viteza minimă necesară la lansare, cît și durata călătoriei Pămînt-Lună-Pămînt. Sînt calcule pe care un astronom le putea efectua acum o sută de ani la fel de bine ca și astăzi, utilizînd aceleași principii ale mecanicii cerești, dar pe care în 1865 puțini oameni de știință le credeau vreodată realizabile.

În rezolvarea problemelor tehnice Jules Verne dă o serie de amănunte interesante și în general corecte. Astfel, pentru menținerea în viață a cosmonauților, la bordul navei exista „un aparat foarte ingenios, funcționînd automat, care avea sarcina de a restitui aerului calitățile dătătoare de viață și a-l purifica pe deplin". Exact ca în 1965.

Energia pentru iluminatul și încălzitul cabinei se asigura cu ajutorul unor hidrocarburi gazoase introduse la mare presiune într-o butelie. Dacă această soluție nu este utilizată în toate navele cosmice, totuși, după cum se știe prea bine, ideea folosirii hidrocarburilor gazoase la mare presiune, în butelie, a intrat în uzul casnic curent. Mai mult însă decît atît, în ultimele încercări ale navelor Gemini s-au utilizat hidrogen și oxigen lichid, care sînt mai întîi înmagazinate sub mare presiune și apoi, prin ardere în pila de combustie, generează electricitatea necesară iluminatului cabinei.

Dimensiunile navei descrise de Jules Verne sînt apropiate de cele ale navelor sovietice și americane de astăzi: în ambele cazuri este vorba de un con avînd diametrul bazei de circa 1,8 m și înălțimea de 4 m.

Scriitorul francez cunoștea faptul că în anumite momente cosmonauții se vor afla în stare de imponderabilitate și știa de asemenea că un corp care iese din interiorul cabinei în zbor o urmărește pe aceasta deplasîndu-se pe aceeași traiectorie.

Să semnalăm încă un lucru interesant. Pentru a urmări evoluția proiectilului lansat de Columbiad, Jules Verne imaginează un telescop uriaș, așezat în Munții Stîncoși, avînd diametrul oglinzii de 5,3 m. Evident, soluția nu corespunde stadiului actual de dezvoltare a științei, dar cifra dată de el pentru dimensiunile oglinzii corespunde cu valoarea diametrului marelui telescop de pe Mount Wilson...

Amintim că Jules Verne cunoștea și pericolul pe care-l prezintă asteroizii pentru cosmonauți.

În fine, încă un detaliu semnificativ: iluminarea cabinei în timpul zborului se realizează cu ajutorul „unor scîntei produse

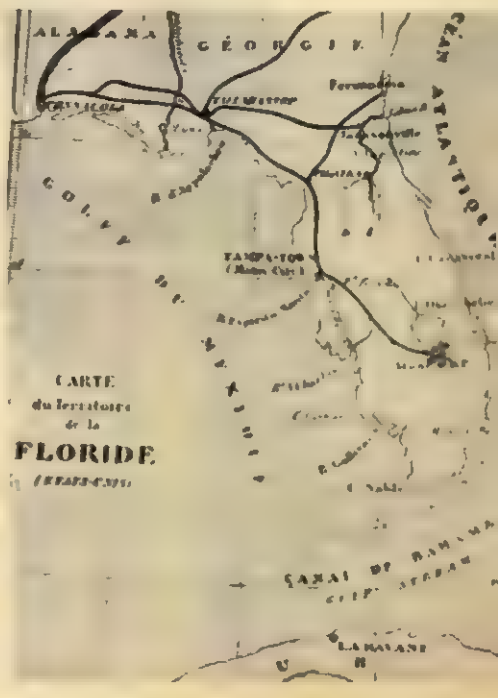

în vid". Cu ajutorul bobinei Ruhmkorff se producea o lumină artificială aidoma celei de zi. Iată cum, în epoca în care se tatona încă în privința iluminatului cu incandescență care a dominat apoi timp de aproape un secol, geniul științific al unui literat cultivat în probleme științifice indica soluția modernă adoptată astăzi pe scară atît de largă : iluminarea cu descărcări de înaltă tensiune în gaze rarefiate, grație căreia se obține lumină ca cea de zi.

Ar fi, bineînțeles, greșit să credem că tot ce a afirmat Jules Verne cu privire la Lună e exact. El vorbește de existența unor vulcani pe Lună — problemă discutată și în 1965 — dar în același timp admite existența unor ruine selenare vizibile de la o distanță destul de mare. Dar nici puternicele aparate optice actuale și nici fotografiile realizate de navele cosmice americane „Ranger" și sovietice — „Luna-3" în 1959 și „Sonda-3" în 1965 — nu au pus în evidență „ruine". E și firesc : Luna nu a putut avea niciodată atmosferă — condiție indispensabilă dezvoltării unei civilizații.

Această trecere rapidă în revistă a cîtorva din anticipările științifice din volumul „De la Pămînt la Lună" evocă o serie întreagă de probleme de ordin general privind previziunea științifică, istoria științei, interrelațiile dintre cunoștințele sistematizate științific și fantezia creatorului de literatură.

ELICOPTERE TELECOMANDATE

Jules Verne face parte dintre rarii scriitori la care anticipările se traduc în realitate într-un secol de progrese vertiginoase ale științei și tehnicii. Pilda sa dovedește că este pe deplin posibil ca un om care nu-și dedică viața științei sau tehnicii să aibă totuși intuiții profunde privind unele din marile probleme ale acestui domeniu. Aceasta însă nu este rezultatul unor visări abstracte și lipsite de substanță, ci rodul unei informări științifice temeinice. Durata călătoriei Pămînt-Lună ca și alte elemente importante ale acestui eveniment nu au fost calculate de scriitorul Jules Verne, ci de matematicianul Jules Verne. El era un om informat asupra tuturor realizărilor științifice ale epocii și în plus poseda finul discernămînt care-i permitea să deosebească ceea ce poate realiza cîndva tehnica de ceea ce este principial absurd.

Desigur că în unele locuri opera sa ne apare ca avînd o intrigă schematică și o valoare literară redusă. Dar nu este mai puțin adevărat că, în ansamblu, în lucrările lui Jules Verne găsim nu numai fascinante exemple de anticipare științifică, ci și personalitatea unui talentat scriitor.

Ar fi interesant de făcut o dată o analiză exhaustivă a previziunilor sale științifice, a tezelor pe care le pune în discuție. Am constata astfel, de exemplu, că în volumul „Extraordinarele aventuri ale misiunii Barsac" el face să intervină un fel de elicoptere telecomandate selectiv și la care chiar energia necesară este trimisă de la sol sub forma unor fascicule dirijate de unde electromagnetice. De-abia în anul 1964 s-au realizat experiențe de acest gen cu elicoptere...

Opera lui Jules Verne constituie un interesant exemplu de ceea ce poate da în domeniul literaturii de anticipare științifică un om care, pe lîngă o mare dragoste pentru umanitate, are o încredere nețărmurită în progresul nelimitat al civilizației umane, în puterea creatoare a științei.

Ilustrațiile din paginile de față sînt extrase din diferite ediții ale romanului lui Jules Verne „De la Pămînt la Lună".

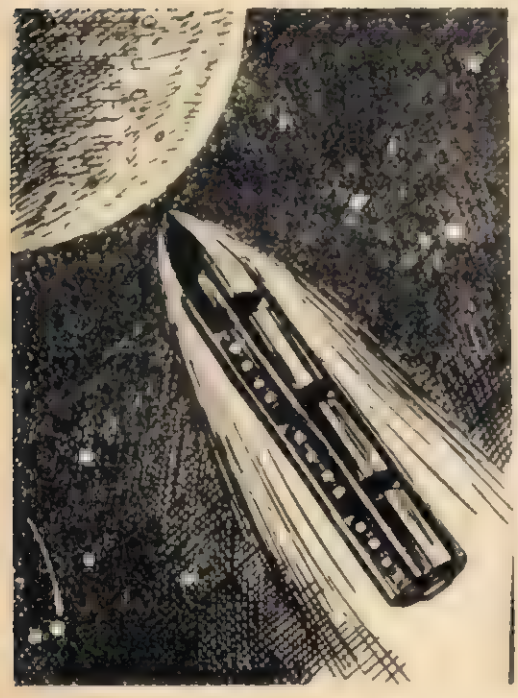

Miniaturi

de Lucian ZATTI

PISICA

Stă în fotoliu și urmărește cu privirile slabe oscilațiile regulate ale pendulei. Ziarul i-a căzut lîngă papuci.

Ca să aducă o mîngîiere bătrîneții lor, au luat în gazdă un tînăr electrician. Baba îi face de mîncare, îi spală cămășile, îi coase nasturii și are grijă de el să nu răcească. Electricianul are sufletul adînc și e sfios ca o fecioară. Astă-seară a venit la masă cu o invitație primită de la fabrică și a plecat cu baba să vadă un spectacol.

Pendula numără secundele : tic... tac.

Cineva încearcă la ușă. Bătrînul înfruntă spondiloza, se ridică din fotoliu și deschide. În cameră intră pisica umilită și flămîndă. Nu a mai văzut-o de o lună și jumătate. O credeau strivită sub roțile unui autocamion.

Bătrînul se încurcă în tigăi. Pisica îi mîngîie picioarele reci și slabe cu blana ei fină. Și toarce mîncînd.

Pendula numără secundele.

Bătrînul deschide fereastra. Strada e pustie. De la etajul II luminile orașului au căpătat feeria unui miraj. Aerul nopții e proaspăt. Așteptarea e lungă și grea.

Departe, pe asfalt, se zăresc de la o vreme două umbre. Una e lungă și subțire, cealaltă

scundă și răsucită ca un semn de întrebare.

În liniștea nopții chemarea bătrînului pare nefirească :

— Veta !

Umbra scurtă și răsucită încremenește pe asfalt.

— Ce-i, Grigore ! ?

De la etajul II răspunsul cade în noapte :

— A venit pisica !

Pendula numără secundele : tic... tac.

ROȘCOVANUL

Suporterii ambelor echipe strigau agitați, îndemnau, reproșau, se ridicau în picioare și gesticulau, înmărmureau în fața fazelor dramatice. Roșcovanul de lîngă mine mînca liniștit alune dintr-un cornet și asculta atent, tresărind la exclamațiile mulțimii și frămîntîndu-și uneori mîinile ; iar după ce se înscria un gol fata din dreapta lui reconstituia desfășurarea fazei. Fata îi descria amănunțit cele ce văzusem cu cîteva minute mai înainte și toată povestea asta mă enerva și mă făcea să-i calific pe amîndoi drept ageamii.

După terminarea meciului am văzut că fata îl purta de mînă prin mulțime și am aflat că înainte de accident jucase pe extrema dreaptă într-o echipă divizionară. Și de atunci aștept prima întîlnire de fotbal ca să iau loc în tribună lîngă roșcovan și să-i explic cum se desfășoară jocul.

Am auzit mulți tineri declarînd: „Aș dori să devin cîntăreț de muzică ușoară". De altfel, la redacție primim numeroase scrisori ce conțin astfel de mărturisiri, urmate de întrebarea care unora ar putea să le pară naivă dar care, de fapt, este îndreptățită: „Ce trebuie să fac pentru asta?"

Sincer vorbind, astfel de solicitări ne-au pus nu de puține ori în încurcătură: unde i-am putea îndrepta pe cei care doresc cu adevărat să se dedice interpretării muzicii ușoare? La conservator, la o școală populară de artă, la vreo casă de cultură? În momentul de față, doar școlile populare de artă au secții speciale. Și tocmai felul în care sînt educați tinerii interpreți, lăsați cam la voia întîmplării, explică în bună parte greutatea cu care se formează individualități distincte în materie de interpretare, precum și faptul că debuturi ce stîrnesc interes pe moment pălesc după cîteva apariții.

Problemelor interpretării, văzute ca un act de creație, li s-a acordat cea mai puțină atenție (chiar și cu prilejul analizelor din cadrul celor trei festivaluri de la Mamaia). Fără îndoială că și de aici se trage părerea multora că a fi cîntăreț de muzică ușoară e o treabă cum nu se poate mai simplă.

Participanții la ancheta noastră își spun, în continuare cuvîntul — de astă dată despre interpretare, soliști, educație.

MUZICA UȘOARĂ? (II)

o problemă grea

INTERPREȚII ȘI STILUL PROPRIU

— Tinerei generații de cîntăreți îi reproșăm, pe bună dreptate, insuficienta preocupare de a-și făuri un stil propriu. Unde se află după părerea dv. adevărata cauză a plafonării pretimpurii?

VASILE VESELOVSCHI: Televiziunea a lansat în ultima vreme cîțiva tineri cu real talent. Să nu se supere aceștia dacă am să le spun că, din păcate, ei știu să cînte foarte bine cutare melodie străină ce a repurtat succes, dar trec cu destulă neatenție pe lîngă creația românească. Cu toate lipsurile acesteia, cred că orice cîntăreț poate găsi pentru repertoriul său două-trei piese originale asupra cărora să se aplece cu atenție. Mi se pare de la sine înțeles faptul că un stil de interpretare propriu, recunoscut de publicul larg, nu se poate întemeia decît pe muzica noastră ușoară. Aș mai adăuga aici necesitatea muncii stăruitoare cu el însuși, acea „sfîntă nemulțumire". Nu sînt pentru intervenția minuțioasă și permanentă a unui profesor sau regizor în formarea ținutei unui cîntăreț. Un interpret de muzică ușoară este un unicat. În cazul lui, lucrurile nu stau ca în domeniul muzicii de operă, să zicem, unde vocile se grupează în jurul aceluiași tip: tenor liric, dramatic etc. Numai cunoașterea posibilităților proprii, cultivarea acestora, alegerea unui repertoriu potrivit sînt chezășia succesului real, de durată. Altfel, să fim sinceri, rezultatul nu poate fi decît o imitație. Iar aici, imitatorii sînt cei care prezintă cel mai puțin interes.

NU NUMAI TALENT

Doi dintre interlocutorii noștri, artiștii Magda Ianculescu-Muscel și Valentin Teodorian, sînt și profesori la secția de canto a Conservatorului „Ciprian Porumbescu".

— La prima vedere, interpretarea muzicii ușoare pare accesibilă tuturor celor înzestrați cu ureche muzicală și cu o voce cît de cît sonoră. Considerați că este necesar un studiu sistematic al artei cîntecului?

MAGDA IANCULESCU-MUSCEL: Fără doar și poate. După părerea mea, interpretarea pieselor vocale de muzică ușoară — ce prezintă o întindere tonală foarte variată — obligă la un studiu complex și de durată, ce nu se deosebește în linii mari de studiile impuse cîntăreților în general. Timbrul vocal, cel care determină în mare măsură personalitatea unui interpret, trebuie să aibă o notă cu totul particulară, care să-l diferențieze de la bun început, să rămînă multă vreme în auzul ascultătorilor. Dar timbrul nu se cultivă la întîmplare, iar mulțumirea de a imita pe unul sau pe altul nu poate decît să te amuze, nu să te încînte. Pe de altă parte, nici gestica ce însoțește — sau trebuie să însoțească — interpretarea unei melodii nu este o problemă de inspirație momentană, pe scenă, ea trebuie gîndită și regizată prin repetiții.

Eu fac distincție între gesturile personale ale cîntărețului, cele care-l caracterizează în orice interpretare, și cele corespunzătoare piesei cîntate, menite să sublinieze intențiile expresive, să întărească înțelesul cuvintelor. Numai împletirea lor făurește ceea ce se cheamă „o ținută personală". Dar — de ce să n-o recunoaștem? — la un moment dat gesturile personale se șablonizează, creează monotonie și plictiseală, iar mai tîrziu ajung un prilej de parodiere a cîntărețului care nu mai este la modă. E un lucru care trebuie să dea mult de gîndit. Interpretarea, în totalitatea ei, trebuie studiată de nenumărate ori, verificată în prezența unui specialist (regizor, profesor) pentru a dobîndi un conținut de reală trăire artistică lîngă vreo formație de amatori așteptînd să fie descoperiți de vreun regizor de la televiziune.

Și dacă sînt descoperiți, ce se întîmplă? Succesul de cîteva luni — și apoi reintrarea în anonimat. Talentul singur nu este de ajuns. Fără cunoștințe artistice, fără un ghidaj competent, problema „stilului" rămîne o vorbă goală. Cred că o secție specială, în cadrul conservatorului, ar remedia multe neajunsuri.

FĂRĂ CÎNTECE VALOROASE NU PUTEM VORBI DE INDIVIDUALITĂȚI

FORY ETTERLE: Formarea unui stil personal înseamnă, în cele din urmă, dobîndirea unui anume grad de măiestrie artistică. Dar aceasta nu se poate cîștiga oricum, este legată de cîntecele pe care interpretul și le-a inclus în repertoriu. N-aș vrea să repet cele spuse data trecută, dar mi se pare că în discuțiile noastre cele două aspecte ale muzicii ușoare, conținutul și interpretarea, nu pot fi rupte pentru nimic în lume, pentru simplul motiv că, în realitate, ele sînt strîns condiționate. Fără cîntece, fără texte valoroase este foarte greu să vorbim de „individualități". Orice artist, din orice domeniu, își formează personalitatea prin mijlocirea unei întregi lumi de idei și sentimente cărora trebuie să le dea viață. Lucrez de mulți ani în teatru și am observat cum fiecare rol contribuie la împlinirea artistică a actorului. Dar cînd textele spun mereu același și același lucru e greu să cerem „interpretare", „trăire". Nădăjduim că eforturile, căutările se vor face simțite și atunci vom putea adresa interpreților o întrebare pe care, eu unul, aștept de mult să o pun: cînd se va încumeta unul dintre soliștii noștri să susțină un recital de două ore? Ceea ce înseamnă, dacă vreți, un adevărat examen de măiestrie.

„DUPĂ URECHE" — NUMAI SUCCESE EFEMERE

CONSTANTIN DRĂGHICI, absolvent al Conservatorului „Ciprian Porumbescu", și SERGIU CIOIU, absolvent al Institutului de teatru și artă cinematografică „I. L. Caragiale", au răspuns printr-un „da" categoric întrebării noastre privind necesitatea studiului și îndrumării permanente ce trebuie acordate soliștilor.

— Cîntecul, atunci cînd este bun — spune Constantin Drăghici — este un mic rol asupra căruia trebuie să te apleci pentru a-i sesiza nuanțele, pentru a-i descoperi tonul în stare să transmită în chip fidel sentimentele conținute de melodie și text. (Nu înseamnă însă că acest ton este absolut unul singur. Personal am interpretat unele cîntece în mai multe variante, uneori am renunțat la o interpretare sau alta, cum s-a întîmplat bunăoară cu „Prea tîrziu" al lui Radu Șerban, cîntec căruia prima oară îi imprimasem o notă de amărăciune exagerată. Și apoi, ar însemna ca melodiile creatorilor străini, intrate în repertoriul nostru, să devină o simplă reproducere a unui model. Dar să închei această paranteză prea lungă.) Să zicem că interpretul, debutant sau nu, are glas, are și ceva cunoștințe muzicale. Pe scenă trebuie să fie însă actor; cine îl ajută să-și însușească rolul, treabă cu atît mai grea cu cît nu are cunoștințe de arta mișcării scenice?

Regizorul spectacolului sau concertului respectiv ? Dar între două spectacole cine se ocupă de educația artistică a solistului care nu a urmat cursuri speciale ? Putem formula multe întrebări de acest fel, toate duc către aceeași concluzie : se face simțită nevoia unei forme de învățămînt speciale, capabile să pregătească tinerii cîntăreți în chip sistematic, pe baza unor cunoștințe muzicale și artistice generale ce trebuie obligatoriu însușite. Poate atunci s-ar înlătura și ideea că muzica ușoară se poate prinde numai „după ureche", după cum s-ar închide pentru totdeauna porțile prostului-gust ce-și face loc în unele concerte ce primesc prea repede girul de la O.S.T.A. sau din partea unor teatre de estradă din provincie. Selecționarea soliștilor după criterii cu adevărat artistice i-ar scuti pe spectatori de prezența pe scenele de concert a unor apariții dezagreabile (din toate punctele de vedere) ce și-au construit o gestică fals degajată, zgomotoasă și dezarticulată și care mai degrabă se învecinează cu trivialitatea.

SERGIU CIOIU: Institutul de teatru m-a ajutat să-mi însușesc o serie de legi — atît de variate și complexe — ale mișcării scenice. Cred că cel care tinde să devină un adevărat interpret de muzică ușoară nu-și poate împlini dorința decît străduindu-se să fie și un bun actor. Desigur, nu e de loc obligatoriu să urmezi cursurile unui institut de teatru. Totul e să dobîndești arta de a exprima cu mijloace actoricești ceea ce spun cuvintele și melodia. Gesturile mecanice, înțepenite, convenționale ce vor să sublinieze stările sufletești ne-au plictisit de mult. Ideal ar fi să existe în cadrul conservatorului o clasă specială care să pregătească viitori soliști. Pînă atunci însă să facem ceea ce ne stă în putință, să colaborăm pe cît posibil cu regizorii profesioniști, care să nu se mulțumească doar cu stabilirea intrărilor și ieșirilor din scenă, ci „să lucreze" cîntecul cu solistul. Așa cum se întîmplă cu orice spectacol teatral, așa cum își realizează toți actorii rolurile.

SĂ NU IMITĂM, DAR NICI SĂ NU TRĂDĂM

Ultimul punct din discuția organizată de noi a avut în vedere interpretarea unor melodii străine de către cîntăreții noștri.

— Turneele unor oaspeți, radioul, televiziunea, ne fac cunoscute cele mai multe din succesele de pretutindeni ale genului. Cum vedeți apropierea de o astfel de piesă: refăcînd calea celui care a creat-o (și care, de cele mai multe ori, poate duce la o imitație factice) sau încercînd să-i găsești o altă nuanță, în stare să-i dea naștere unei noi interpretări ?

SERGIU CIOIU : De cîte ori aud un cîntec străin interpretat la o altă temperatură sufletească decît a celui care l-a lansat, am impresia că-l trădăm pe creatorul respectiv. Vedeți, cînd Gilbert Bécaud cîntă „Et maintenant" îl simt mînios, nu disperat. Sînt convins că el a urît clipa despărțirii. Cîntecul acesta poate fi foarte bine interpretat și cu glasul resemnării. Dar autorul l-a gîndit altfel... De pericolul imitației te salvează numai ținuta proprie, cultivarea timbrului propriu. E drept că nu e ușor să eviți această primejdie. Am fost mîhnit cînd mi s-a spus că-l imit pe Bécaud. Nu asta mi-a fost intenția. Am vrut să învăț de la el arta de a trăi pe scenă, arta de a fi, în răstimpul a trei ore, cînd copil, cînd bărbat cu cute pe frunte.

CONSTANTIN DRĂGHICI : Cred că munca serioasă, făcută cu discernămînt, te poate feri atît de pericolul imitației, cît și de cel al denaturării de sensuri. Cînd am început să cînt muzică ușoară, nu mi-am propus să interpretez ca Adriano Celentano sau Hallyday. (E drept, aveam în față un model — dar de cu totul altă natură — și acesta era Armstrong, mai bine zis felul în care el știe să-și dăruiască jazului toate forțele creatoare.)

De ce să n-o spunem ? În spatele imitației se ascunde de cele mai multe ori dorința de a realiza neapărat un succes. Este de fapt o dublă înșelăciune : și a celor care ascultă, și a celui care cîntă. Un cîntec, cînd este bun din toate punctele de vedere, are mica lui lume de idei și sentimente ; cîteva din acestea sînt mai reliefate, deci oricînd sînt posibile cel puțin două-trei nuanțe în interpretare.

★

Problemele muzicii ușoare, multe și grele, nu pot fi epuizate în paginile a două anchete. Subliniem cîteva din sugestiile interlocutorilor noștri.

- *Stabilirea unor criterii de valoare mai exigente în ceea ce privește acordarea vizei de trecere a unor cîntece, atît în cadrul Uniunii compozitorilor cît și al instituțiilor care le difuzează : radioul, televiziunea, teatrele de estradă, O.S.T.A.*

- *Reluarea activității acelui cenaclu al autorilor de texte de muzică ușoară de pe lîngă Uniunea scriitorilor și stimularea colaborării dintre poeți, compozitori și interpreți.*

- *Dezbaterea unor probleme de creație în paginile presei de specialitate.*

- *Crearea unor forme de învățămînt specializat, destinat pregătirii tinerilor interpreți.*

- *Mai multă exigență în acordarea atestatului de solist de muzică ușoară unor cîntăreți în ale căror interpretări își fac loc prostul-gust și trivialitatea.*

Anchetă realizată de
Magda MIHĂILESCU
și Vasile POPA
Fotografie de Elena GHERA

Note de călătorie

FĂRĂ GHID LA „SCALA"

de Em. VALERIU

Pe dinafară nu are nimic deosebit menit să reţină atenţia trecătorului neavizat. Ce inspiraţie fericită am avut atunci cînd n-am apelat la serviciile vreunei agenţii : muzeul teatrului era închis, iar în sală nu se poate pătrunde decît la spectacole dacă, bineînţeles, ai avut şansa să găseşti un bilet.

O dată în plus sportul mi-a venit în ajutor. Cum anume, am să spun la sfîrşit. Deocamdată, să păşim în liniştе în acest sanctuar al operei, ignorînd faptul că o vom face pe scara de serviciu.

Culoarele înguste şi sobre, ca şi întreg edificiul de altfel, duc spre scena pe care se repetă chiar în acest moment. Mă strecor pe lîngă căsuţa Gisellei, privesc cu interes multiplele instalaţii necesitate de varietatea spectacolelor, ating cu o curiozitate căreia nu i se poate sustrage nimeni impunătoarele coloane ale cine ştie cărui templu roman şi constat că ceea ce ochiului i se păruse marmură era de fapt burete de plastic. Ca nişte soldaţi în ţinută solemnă, violoncelele stau aliniate în cutiile lor gri pe care sînt scrise doar două cuvinte : „Scala-Milano". Două cuvinte pe nişte cutii cenuşii de lemn, care fac însă din nişte culise banale un loc aparte.

Încă doi paşi, şi iată-mă în „Piccola Scala", nu mai puţin celebrul atelier de costume al teatrului muzical. Simplă cochetărie ? Nicidecum, aşa cum aveam să mă conving : „Scala" nu înseamnă exclusiv ţinta supremă a oricărui cîntăreţ sau dirijor de operă. Numele său este sinonim unui nucleu de creaţie cu multiple ramificaţii şi care a consacrat deopotrivă arhitecţi şi croitori, machiori şi maeştri de balet.

SCENA „SCALEI" ...

Loc încărcat de sugestii, de unde au asaltat nemurirea cei mai mari cîntăreţi ai lumii. Toti Dal Monte, Giulietta Simionato, Enrico Caruso, Renata Tebaldi, Aureliano Pertile, Maria Callas, Elisabeth Schwarzkopf, Mario del Monaco, Benjamino Gigli sînt numai cîteva din numele care au rămas legate de cel al Scalei. Simt o explicabilă mîndrie : printre cei ale căror voci au răsunat aci s-au numărat şi cîţiva compatrioţi.

Totul a rămas aproape neschimbat de cînd teatrul a fost construit după proiectele arhitectului Giuseppe Piermarini pe locul fostei biserici „Santa Maria alla Scala". Gîndul mă duce la primul spectacol al „Scalei", prezentat în august 1778 — se cînta opera „Europa riconosciuta" de Salieri ; la anul 1883, cînd „Scala" a fost primul teatru din lume iluminat electric, şi la tragicul 1943 cînd „Scala" este avariată în timpul unui bombardament, pentru ca trei ani mai tîrziu („Scala" a fost cea dintîi clădire de interes public reconstruită în Milano) Arturo Toscanini să dirijeze primul spectacol în sala refăcută.

De-a lungul timpurilor aici au fost prezentate operele celor mai mari compozitori ai genului, de la Cimarosa, Paisiello şi Cherubini la Rossini, Donizetti, Verdi, Puccini şi Leoncavallo.

Cea mai controversată problemă a construcţiei teatrului a fost aceea a acusticii sale extraordinare, pusă rînd pe rînd pe seama vechii cupole de lemn, a candelabrului uriaş, a deschiderii neobişnuite pe atunci a scenei etc. Deşi cupola a ars şi a fost făcută din metal, iar candelabrul, admirabil sculptat, distrus de bombardament, este acum înlocuit cu unul din aluminiu (identic însă cu cel vechi), acustica s-a păstrat.

„Secretul" cunoscut astăzi este totuşi ascuns privirilor celor care pătrund la „Scala" pe uşa din faţă... Ca să vi-l explic, o mică digresiune este necesară. Oraşul Milano este situat deasupra unor pînze de apă. Cu sute de ani în urmă se circula pe străzile sale cu bărcile, ca la Veneţia. Acum, planşeele de beton au acoperit luciul apei, dar prezenţa acesteia se face simţită încă în multe feluri. Unul dintre ele este însăşi rezonanţa scenei teatrului „Scala", sub care curge şi azi un rîu subteran îndeajuns de capricios pentru a necesita o instalaţie proprie mai curînd hidrocentralelor decît unei instituţii muzicale. Am văzut în spatele scenei pompele ce asigură stabilitatea nivelului apei (care poate urca cu 8 m !) şi totodată mi s-a relevat secretul mult controversatei acustici a „Scalei".

Vechiul şi noul se concurează sub cupola care acoperă cele patru etaje şi două balcoane ale teatrului milanez. Tehnica nouă, prezentă acolo mai ales prin staţia de echilibrare a nivelului apei subterane, primeşte o replică vie a timpului trecut în angrenajul ceasului care funcţionează neîntrerupt şi cu precizie din 1778 . Frumuseţile zilei îşi pot admira chipurile în vechile oglinzi veneţiene ale cabinelor rezervate spectatoarelor (cabine instalate în spatele lojilor şi care constituie o altă particularitate a „Scalei").

Anonimatul învăluie şi azi gestul unui om care a dăruit teatrului opt coloane monolit de marmură şi oglinzile de cristal de Boemia din foaierul principal. În ele s-a reflectat poate şi chipul anonimului donator, strecurat cu modestie printre spectatorii cine ştie cîtor seri de demult. Alt omagiu făcut teatrului a venit din partea vechiului gazetar Renato Simoni, care a cedat „Scalei" o bibliotecă de cîteva zeci de mii de volume tratînd exclusiv probleme de teatru.

Un impresionant act de preţuire se face pentru vechii colaboratori ai „Scalei", cărora le este rezervată fosta lojă regală. Şi ea deci loc de confruntare a vechiului cu noul şi — s-o recunoaştem — unul din puţinele, în cazul teatrului milanez, unde trecutul trebuie să se încline în faţa prezentului...

MUZEUL

Locul unde ziua de azi face cea mai sinceră reverenţă în faţa celei de ieri este muzeul teatrului, instalat pe locul fostei cafenele Cova — vechi club al amicilor „Scalei", acum alipit construcţiei teatrului, cu care comunică prin intermediul unor holuri. Aci varietatea exponatelor reconstituie istoria, de loc simplă de altfel, a celui mai valoros teatru de operă.

Cei care au adus aici gingaşa „Spinetta di legno dolce", pe ale cărei clape micul Verdi scrijelise în 1821 notele pentru a nu le greşi cumva, cei care au aşezat în acest

Faţada „Scalei" din Milano, rămasă neschimbată de peste 150 de ani.

Fiecare turist are o preferință care scapă uneori perspicacității profesionale a ghizilor. Și tocmai obiectivul visat poate fi expediat în două vorbe, rostite și ele în goana autocarului. În ceea ce mă privește, n-am folosit servicii specializate în turism la Milano, pentru că, printre altele, capitala economică a Italiei însemna pentru mine (greșit, o recunosc) mai întîi metropola mondială a muzicii de operă.

Așadar, iată-mă încercînd să cunosc și pe dinăuntru faimoasa „Scala".

muzeu o șuviță din părul lui Mozart, un autograf al lui Paganini, un portret al lui Gluck, mulajul mîinii lui Chopin, un bust reprezentîndu-l pe Nijinski, manuscrisele lui Donizetti, machetele lui Alessandro Benois, patru fotografii ale lui Caruso în „Fanciulla del West", costumul purtat de Tita Ruffo în „Rigoletto", un pian al lui Liszt, picturi reprezentînd printre altele fațada „Scalei" în 1825 (doar oamenii sînt îmbrăcați altfel și trăsurile înlocuiesc automobilele) l-au purtat pe vizitator într-o emoționantă călătorie prin întreaga lume și pe cărările mai tuturor artelor.

...Era ora amiezii. Prin fereastra deschisă ajungea în sălile mute ale muzeului melodia serenadei cu care Mascagni și-a deschis „Cavalleria rusticana"... Și parcă totul începea să capete contur ferm, viață. Nu mai erau singure amintirile ei, o dată în plus, amestecul acela înfiorat de trecut și prezent, punte spre infinita frumusețe a muzicii.

P.S. Toate aceste gînduri le datorez unui vechi sportiv și amic: Angelino Morimondi, care ne-a vizitat țara în 1938 ca membru al echipei naționale de rugbi a Italiei. Statornic în prietenia sa, Morimondi mi-a înlesnit vizitarea „Scalei" și a muzeului său într-o zi în care publicul nu avea acces acolo. Aceasta a fost posibil pentru că Morimondi se bucură la „Scala" de un mare respect. El lucrează de peste 30 de ani ca mașinist al teatrului și — cu excepția altui mașinist angajat doar cu o lună de zile înaintea lui — este cel mai vechi salariat al teatrului.

Îi mulțumesc o dată în plus pe această cale.

— coșmarul unui critic teatral —

Patimă oarbă

Acum cîteva săptămîni am plecat la mare. Cum nici un teatru din București nu avea anunțată vreo premieră, m-am gîndit să profit de răgaz și de căldura neașteptată a soarelui întîrziat de toamnă... Dar natura — fiind ea însăși cel mai mare autor — nu ține cu criticii. Abia am coborît din tren, că a și început să ningă cu fulgi mari. M-am așezat ca străbunul Ovidiu pe o piatră, contemplînd valurile înspumate și sorbind aerul sărat al mării. Cînd deodată...

Deodată a apărut lîngă mine o femeie desplet'tă și înlăcrimată.

— Te odihnești! — mi-a spus ea cu reproș. Nu-ți pasă de nimic! Voi, criticii, oh, letargică speță!

M-am simțit obligat să caut o scuză:

— Să vedeți, stagiunea de fapt aproape că nici nu s-a deschis. Mai o reluare acolo, mai o ședință, mai un proiect modificat, mai o vizionare aminată... Sîntem în vacanță. Dar dumneavoastră, cu ce prilej pe aici?

— Sufăr. Am venit pe-ntinsul litoral să văd locurile unde soțul meu iubit m-a înșelat în perioada concediului de vară, zdrobindu-mi inima, deoarece era cuprins de o patimă oarbă.

— Doamnă — i-am spus — am mai auzit expresiile acestea pronunțate cam pe același ton, dar într-o comedie satirică.

— Asta-l cusurul vostru, al criticilor, sînteți nereceptivi!

Mi-a aruncat o privire disprețuitoare și a continuat:

— Știi dumneata cine sînt eu? Știi că sînt eroina unui număr apreciabil de piese românești și străine, programate în repertoriile teatrelor?

Vai, știam! Dar cum aveam pentru prima oară ocazia să stau de vorbă în tête-à-tête cu o asemenea eroină, m-am hotărît să-i iau un scurt interviu:

— Cum se explică preferința deosebită pe care v-o arată unii directori de teatru?

— E simplu: cum apar eu, piesa se joacă singură

— Nu înțeleg... Cum singură?

— Cîteva poante, o oarecare cantitate de lacrimi, happy-end și spectacolul e gata. Nu e nevoie de multă bătaie de cap. Ce-i drept, sînt unii care cheltuiesc muncă și talent. Dar asta nu intră în socotelile administrative ale teatrului respectiv. Acolo figurează doar următoarea ecuație: melodramă dulceagă = sporirea ușoară a planului de încasări. S-ar părea că nu e nevoie nici măcar de actori, iar de regizori încă și mai puțin.

— Dar de spectatori?

— De spectatori e nevoie... Ca să plătească biletele.

Categoric, mă aflam în fața unui personaj extrem de interesant. Am întrebat:

— Ce meserie aveți?

— Eu, niciuna.

— Dar soțul dv.?

— Casnic. Adică, vreau să spun, liber-profesionist.

— Cu ce se ocupă?

— Cu amorul.

— Alte preocupări?

— Adulterul.

— După cîte înțeleg, dv., ca și directorii teatrelor respective, considerați că nu există lucruri mai importante pe lume.

— Oh, nu! Am trecut de vîrsta iluziilor — oftă ea. Înțeleg foarte bine că există și lucruri mai importante.

— Care sînt acelea? — am întrebat eu, cuprins, dacă nu de speranță, măcar de o legitimă curiozitate.

Răspunsul a fost prompt:

— Fotbalul și piesele polițiste.

Nu știu dacă discuția era de vină, dar mă înfierbîntasem, fruntea îmi ardea și din valuri mi se părea că scot capul nu monștri marini, ci titluri de piese: „Ulise și coincidențele", „Întîlnire cu îngerul", „Cînd vine barza"... De peste tot mă împresurau femei înșelate și soți adulterini, persoane misterioase cu revolvere în mîini, detectivi abili care foloseau metode moderne, psihologice. Am încercat să fug; în urma mea a răsunat o împușcătură. Am alergat mai departe, fără să mă uit înapoi... „A doua împușcătură". De fapt era titlul unei piese polițiste de Robert Thomas. Mi-a trecut fulgerător prin minte: e o „Capcană"... Dar și acesta era tot titlul unei piese polițiste. Simțeam că mă părăsesc puterile. Gloanțele îmi șuierau pe lîngă urechi. Unele dintre ele au trezit cîțiva directori de teatru și m-au trezit și pe mine.

. . . . . .

În realitate, țîrîia telefonul. Adormisem cu capul pe birou (citind o piesă, dar nu vă spun care). Din rafturile bibliotecii mă privea Caragiale, mă priveau piesele încă nejucate ale lui Camil Petrescu, mă priveau Cehov și Ibsen, mă priveau zeci de ochi scrutători, ca dintr-un tablou de Țuculescu.

— Alo!?

Un prieten mă ruga să-l ajut să-și procure bilete la „Jocul ielelor".

— Voi, criticii, aveți pile...

(Ce bine-mi pare cînd e nevoie de „pile" ca să obții bilet la o piesă de idei!) Apoi, din nou telefonul. Eram invitat la Teatrul Național din Cluj, la premiera unei lucrări originale, o piesă cu oameni, cu gînduri contemporane — „Nu sînt Turnul Eiffel" de Ecaterina Oproiu. „Săptămîna culturală a Capitalei" mai anunța cîteva premiere interesante (unele au și avut loc între timp).

Atunci mi-am adus aminte că stagiunea începuse totuși.

Andrei BĂLEANU

E TIMPUL SĂ NE GÎNDIM

Cu o nerăbdare ce restituie multora dintre noi gustul anilor tineri am început să pregătim ambianţa, decorul, recuzita ce vor asigura Anului nou primirea cuvenită. Sărbătoarea a şi început: o dată cu alegerea cadourilor, cu planurile de alcătuire a ţinutei vestimentare, cu lansarea invitaţiilor. În săptămînile care au rămas pînă la sfîrşitul anului vom încerca să-i ajutăm pe cititorii noştri în rezolvarea plăcutelor griji legate de întîmpinarea revelionului 1966.

ALEGEŢI!

Ecourile despre severitatea geometrică a modei feminine din iarna aceasta au speriat poate. O modă construită riguros, ca un desen tehnic ? O modă funcţională, ostilă convenţiei şi gratuităţii ? De acord. Pentru orele de peste zi, pentru manifestările vieţii cotidiene, atît de vizibil marcate de spiritul practic al erei moderne. Dar, se întreabă unii, ce rămîne din farmecul femmin dacă, la ora cînd se aprind luminile, cînd muzica, poezia şi dansul concură la crearea unei ambianţe festive, femeia îşi păstrează un aspect sever, defe-[illegible] ?

Îngrijorarea e neîntemeiată. În ţinuta festivă, genul „flu", care a readus anul trecut în actualitate accesoriile cochetăriei feminine de la începutul secolului al XX-lea — voiane, pene de struţ, podoabe scînteietoare — îşi mai păstrează drepturile. Moda 1966 a preluat aceste elemente, ferindu-se însă de excese, deoarece tendinţa vădită a modei actuale este simplitatea cvasigeometrică, chiar dacă toaletele festive se pretează mai greu la acest proces de geometrizare.

În tot cazul, ca o reacţie faţă de sobrietatea ce domneşte în îmbrăcămintea de zi, moda nouă pune la rochiile de seară accentul pe podoabe, care sînt mai somptuoase, mai strălucitoare ca oricînd. Cu-lorile sînt exuberante, avînd uneori guanţe brizate de pietre preţioase. Materialelor severe de peste zi le răspund seara muselinul, brocardul, dantela, satinul, tulul brodat cu paiete, mărgele şi strasuri, ba chiar şi ţesăturile imprimate cu desene fosforescente.

Sugestiile de o mare diversitate ale modei feminine 1965-1966 fac — e adevărat — alegerea dificilă. Dar e suficient ca femeia să se cunoască pe ea însăşi, să-şi analizeze cu luciditate mijloacele şi să ţină seama de împrejurările în care va sărbători revelionul pentru a găsi modelul care i se potriveşte sau amănuntele care vor reactualiza rochia de anul trecut.

SÎNT GAZDĂ !

Aşa cum o dictează tradiţia, „gazda trebuie să fie cea mai frumoasă". Dar nu cea mai gătită. Respectul pentru musafiri îi pretinde să acorde cea mai mare atenţie aspectului său exterior. Cea mai de preţ podoabă a sa rămîne însă amabilitatea. Din motive practice — are doar o seamă de obligaţii de ordin gospodăresc — ţinuta ei s-ar cuveni să fie mai puţin pretenţioasă şi cît mai neapretată. Dar mai există un motiv, de ordin psihologic : să nu-şi eclipseze invitatele printr-o toaletă prea frapantă.

LA REVELION

O ținută care face concurență pomului de iarnă ne expune ridicolului!

La orice vîrstă și indiferent de siluetă costumul în două piese din stofă sau jerseu asigură o eleganță sobră și discretă. O garnitură de paiete dispuse în formă de solzi de sirenă (foto 1), strălucirea rafinată a unui jerseu negru cu fir argintiu (foto 2), suplețea unui tricot din fibre sintetice (foto 3) dau un caracter sărbătoresc celei mai practice dintre ținute. Fetele tinere, care își ajută mama la îndeplinirea îndatoririlor de gazdă și sînt, poate în mai mare măsură ca dînsa, „responsabile cu buna dispoziție", își aleg în această împrejurare o ținută lipsită de pretenții și în raport cu vîrsta. Ea poate fi clasica rochiță neagră, înveselită cu un guler alb, nasturi sau o cataramă din strasuri, o fundă sau o broșă fantezie (foto 4) sau confortabila ținută compusă din fustă și o bluză albă, împodobită cu o broderie de perle sau mărgele (foto 5).

TINERETUL PETRECE

Modelele cele mai interesante ale iernii 1966 par să fi fost special ghidite pentru fetele tinere. Ale lor sînt fustele scurte, contrastele vii de culoare, tonurile luminoase, amănuntele pigmentate cu umor, podoabele insolite, ciorapii dantelați, piepțănăturile geometrice etc.

Numai că aci se poate ușor pierde măsura. Excesul de apret, de podoabe, stilul „vamp" nu se potrivesc într-o ambianță tinerească. Ele frînează spontaneitatea, omoară buna dispoziție. Iar a face concurență pomului de iarnă e de-a dreptul ridicol.

Pentru a dansa bossa-nova, shake sau sirtaki fetele tinere poartă rochii nostime, din mătase, voal sau nailon, imprimate în culori exuberante (foto 6) sau din satin în tonuri paternic contrastante, în stilul geometric inițiat de Courrèges (foto 7)

UN REVELION DE GALĂ

O invitație la o recepție de Anul nou într-un cadru mai solemn sau la un local foarte elegant impune preocupări mai deosebite în ceea ce privește toaleta. Rochia lungă nu e — firește — de rigoare, dar se cuvine ca ținuta să aibă un caracter festiv mai accentuat prin materialul din care e confecționată, prin garnituri, decolteu, bijuterie, accesorii. Și, sub rezerva de a nu fi depășit anumite limite de vîrstă sau siluetă, un revelion elegant permite și un dram de excentricitate. Acum ne putem acorda modelul pe care ni l-am refuzat de teama unui decolteu prea amplu, podoaba barocă a cărei strălucire distona cu ținutele sobre de peste zi, țesătura somptuoasă care pretindea o ambianță „de gală" și o mină de zile mari. Cine are o siluetă desăvîrșită poate apărea într-una din toaletele de mare eleganță din fotografia 8 (dantelă galbenă cu paiete și strasuri — în stînga — și mătase roz cu corsajul brodat cu strasuri — în dreapta). Garniturile de mărgele, paiete, strasuri și cabosoane (foto 9, 10, 11) sînt foarte la modă și constituie mijlocul de a da prețiozitate, scînteieri de feerie toaletei pentru revelion.

AMĂNUNTUL FESTIV

De altfel ținuta festivă nu se consideră desăvîrșită fără accesoriile care îi pun accentul final. Pantofii eleganți de lac negru (foto 12), din lamé, din piele aurie sau argintie, ciorapii fini, eventual cu fir de lurex, mănușile fie asortate la culoarea rochiei, fie albe sau negre, o poșetă nu prea mare, din mărgele, brocard sau lamé completează în mod fericit ansamblul de revelion. Uneori asemenea accesorii pot ridica o ținută mai sobră la rangul de toaletă festivă.

Dar și un mic efort de ingeniozitate poate transforma modestul costum din două piese în ansamblu de revelion ușu da o nouă viață rochiei din anul trecut. E nevoie doar de un șiraguleț cu paiete sau mărgele și de ceva mai multă îndemînare și răbdare pentru a coase pe corsajul unei rochii un plastron de mărgele sau pe reverul jachetei rîuri de paiete.

ȘI DUMNEALUI

Prin aspectul său îngrijit pînă la ultimele amănunte — de la pantofii și ciorapii negri pînă la cămașa imaculată, cravata sau papionul de culoare închisă și butonii de manșetă eleganți (foto 13) — bărbatul își exprimă respectul față de efortul partenerei sale de a străluci la lumînile pomului de iarnă. În ce privește moda masculină, tendința din anul acesta este de a da siluetei o linie mai zveltă, cu sacoul alungit și talia ajustată. Pantalonii sînt și ei ceva mai lungi. Pentru costumul de seară, alături de negrul solemn se poartă și alte culori închise, în special tonuri profunde de grena și albastru.

Pagini alcătuite de Ana ROMAN

Fotbalul modern impune cunoașterea cît mai exactă a posibilităților fizice ale jucătorilor. Nici un antrenor nu-și mai poate permite să aprecieze „după ochi" calitățile fotbaliștilor pe care-i are în grijă.

Englezii au inovat în acest domeniu, punînd în mișcare avansate mijloace tehnice. Catedra de educație fizică a Colegiului St. Mary din Twickenham a inițiat o serie de teste la care sînt supuși fotbaliștii, pentru a cunoaște rezistența lor fizică.

Aparate radiofonice înregistrează impulsurile provenite de la jucătorii care cît sînt supuși acestei examinări joacă purtînd asupra lor un aparataj special. Informațiile primite pe această cale, completate cu răspunsurile jucătorului la un amplu chestionar, permit antrenorului să stabilească nu numai forma fotbalistului, ci și postul pentru care este cel mai apt.

În fotografii : profesorul Reginald Mark urmărind înregistrarea reacțiilor jucătorilor în timpul unui test (foto 1). Roger Figg, centrul atacant al echipei naționale a Angliei, cu transmițătorul radio pe spate, după efectuarea testului (foto 2).

SPORT

SPRE O NOUĂ FORMULĂ DE DISPUTARE A MARILOR COMPETIȚII EUROPENE?

În ultima vreme asistăm la o înmulțire a incidentelor de pe terenurile de fotbal, datorite nemulțumirii publicului provocate de arbitraje sau de meciuri necorespunzătoare. Această problemă preocupă serios forurile fotbalului internațional.

Recent, sir Stanley Rous, președintele F.I.F.A., a făcut o serie de propuneri de-a dreptul surprinzătoare pentru a se evita incidentele. Astfel, el a sugerat să se reorganizeze marile competiții fotbalistice europene în sensul abandonării actualului sistem de meciuri tur-retur. Potrivit părerii sale, în meciurile din Cupa campionilor europeni, Cupa cupelor și Cupa orașelor tîrguri ar urma să se dispute doar un singur joc pentru a se desemna echipa învingătoare. El nu a precizat — însă e lesne de înțeles — că meciul ar da cele mai bune rezultate dacă ar fi organizat pe teren neutru.

„Sistemul celor două meciuri existent în marile competiții europene, a declarat președintele F.I.F.A., pare a fi ideal pentru a da fiecărei echipe cîte o șansă, dar acest sistem a atras un inconvenient : este vorba de tactica defensivă adoptată de către echipa oaspete, tactică care are un efect deplorabil asupra spectatorilor."

umor de peste hotare

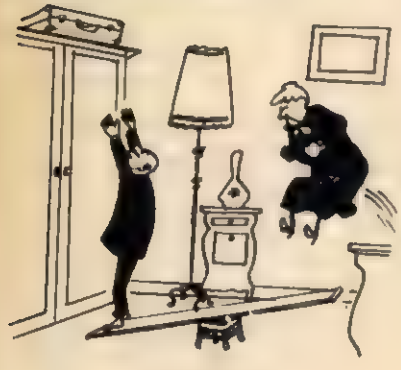

Fără cuvinte.

– E directorul serviciului meteorologic.

– Spălați-mi capul, vă rog !

10 + una

Așadar în Elveția a fost legitimată prima jucătoare de fotbal din lume. Se numește Madeleine Boll și joacă la echipa F. C. Sion. Simțind atracție de la 4 ani pentru acest sport (locuiește lîngă un teren de fotbal) și fiind încurajată de părinți, ea a început să joace fotbal alături de prietenii săi. Și tot împreună cu ei s-a înscris în echipa de juniori a lui F. C. Sion. Balonul rotund cîștigase duelul cu păpușile. Înaltă (1,66 m), cu o musculatură adecvată a picioarelor, dar păstrîndu-și feminitatea, Madeleine dedică zilnic fotbalului 3-4 ore de antrenament.

Apariția pe teren a Madeleinei a stîrnit senzație și proteste. În fața acestei situații, federația de specialitate și-a declinat răspunderea afirmînd că la mijloc nu este decît o regretabilă greșeală.

Cine va hotărî în ultimă instanță ?

Formal, federația. Dar coechipierii Madeleinei Boll („Mado este un jucător de prim rang !" — spun ei), părinții acesteia și doctorul echipei („echilibru psihic și remarcabilă condiție fizică") sînt de altă părere. Indiferent însă de rezultat, un precedent a fost creat.

P.S.

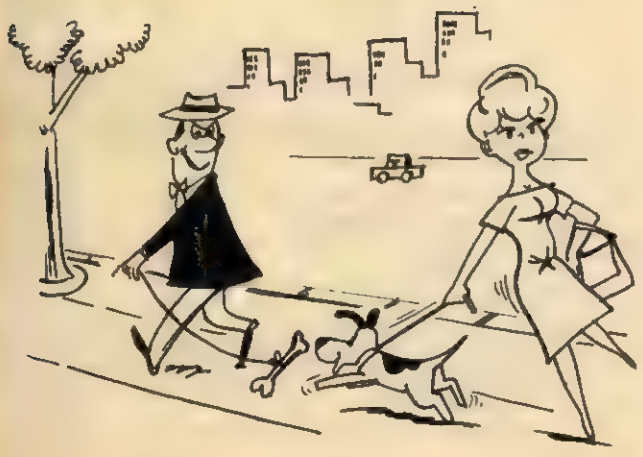

Fără cuvinte.

MII DE TRĂSNETE

16/24

ORIZONTAL : 1) Inventatorul paratrăsnetului — Sultan turc, supranumit „Fulgerul". 2) Fulger la figurat — Fenomene naturale, ca trăsnetul. 3) Întreprindere bucureșteană care ne aprovizionează cu ploaie... la domiciliu — O zi fără nori și fulgere — Asigurările de stat. 4) Unul din „electrozii" descărcărilor electrice naturale — Perioade de timp — A tăia cu coasa — ...voltaic, descărcare electrică care străpunge un izolant. 5) Tel ! — Romancier francez din secolul al XIX-lea — Dădea bani cu camătă. 6) Pînză subțire de bumbac — A cerui — Pană — Sex ! 7) Sat de munte în Crimeea — Culoarea trăsnetului globular — Distanțat — Judecător în infern (mit.). 8) Ac de ceasornic — Însoțesc, într-o exprimare populară, ploile torențiale cu trăsnete și tunete (sing.). 9) Adrian Dima — Persoane care trăiesc într-o pădure — Dafin. 10) Care primește lumină — Mare poet român, autorul poeziei „Moartea lui Fulger". 11) Programe pe ore — Prevestire (od.) — Nume feminin spaniol. 12) Fulgeriș din raionul Bacău și Tunari din raionul Snagov — Trăsnete de scurtă durată cu efecte distrugătoare — Bie ! 13) Glas de miel — Cît se spune că ține un fulger — Localitate în India. 14) Plapumă umplută cu fulgi (pl.) — Piatră care conține aur nativ — Sud, sud-est. 15) Chemare telefonică — Agricultură (abr.) — Pomadă (pl.). 16) Grup de insule în Arhipelagul Aleutine — Industria Optică Română — Fulgerat. 17) Fir — Produsă de albine — Strecurătoare. 18) Cutele ! — Fringhie marinărească — Notă muzicală — Din soare ! 19) Fizician, colaborator al lui Lomonosov, ucis de un trăsnet globular — Slabi (fig.). 20) Insulă în Pacific — Zar la table — Trăsniți ! — Meu ! 21) Golf în nordul Africii — Trei într-un basm al lui Creangă — Pînză groasă. 22) A năimi — Nu e mare — Simbolul argintului — ...magnetică, dispozitiv de măsurare a intensității unui trăsnet 23) Numele inițial dat fenomenului electric numit „focurile lui Elmer" — Trăsnet..., descărcare electrică în formă de sferă, fenomen natural foarte rar. 24) Mesaje care se pot transmite și fulger — Obișnuitul acompaniament sonor al fulgerului (pl.).

VERTICAL : 1) Forma liniei imaginare descrise de un trăsnet — Un fulger de oțel — Dispozitiv de apărare împotriva trăsnetelor. 2) A aduna roadele unui ogor — Trainică — Forma cea mai frecventă a trăsnetelor (pl.). 3) Sacagiu — Sufix — Înfruntă furtunile pe mări și oceane — Arbore fructifer exotic. 4) Din Nebraska ! — Fulgerare — Vers — Arbore rășinos (pl.). 5) Cade ! — Varietate de struguri — Lele (pl.) — Constantă (abr.) — Pronume posesiv — Miligram. 6) Ușor — Neam — Molfi — Recipient de pînză — Zid (od.). 7) Dînșii — Își împart răspunderea unei tutele — „În calea trăsnetului" de Peter Abrahams — Firidă. 8) E în tren ! — Celebru general roman care în „De bello Gallico" menționează că a văzut „focurile lui Elmer" în vîrful sulițelor soldaților — Ipsos — Apă curgătoare — Arbore fructifer. 9) Străfulgerare — Persoană căreia nu i s-a recunoscut competența — Numele dat unor fenomene electrice numite „focuri" — George Eleftherescu. 10) În poezia „Fatma" de G. Coșbuc, „Îi fulgeră-n cap ochii și-n mînă iataganul" (2 cuv.) — Piesă de Ibsen — Element de compunere însemnînd „peste măsură" — Orășel în Spania. 11) La domiciliu — Bou sfînt la vechii egipteni — Neant (od.) — A spus despre Franklin că a smuls tiranilor sceptrul iar zeilor fulgerul. 12) Ion Toneseu — Iviri — Bunic (reg.) — Rîu în Africa — Domoli — Începe bubuitul ! 13) A lucra pămîntul — La buzolă — Pasăre care se hrănește cu ghindă, alune etc. — Iviri — Nu e rău. 14) Constructor de case — Dormitoare (reg.) — Nici cai, nici măgari — Drum. 15) Primul zburător (mit.) — Pictor român contemporan — Stăpînul fulgerelor (mit.) — Termen de egalitate în sport — Surprins. 16) Trăsnetele în sine — Trăsnire.

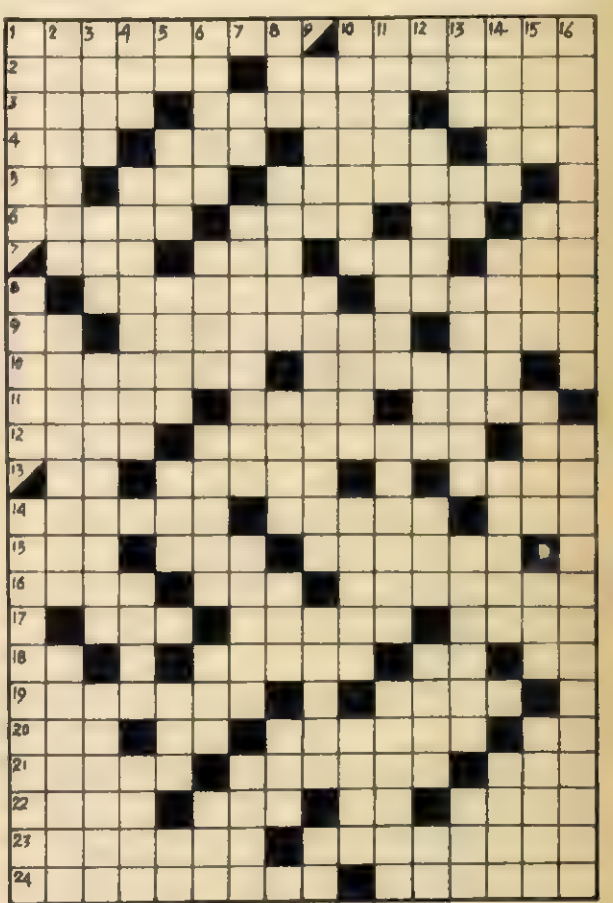

Dezlegarea jocului „POȘTĂ BUNĂ!", apărut în numărul trecut

ORIZONTAL : 1) VADENI — BUCATARIE. 2) APERITIV — UMORIST. 3) REMETEA — GRASIME. 4) ATITA — HREAN — P — RI. 5) INE — ANUNT — GAI — N. 6) ETC — UTIL — APA — MOV. 7) R — ARDEIAT — URZICI. 8) ZARZAR — DAFINI — OT. 9) ATE — TIGARI — IDILA. 10) TR — CINA — CRATAR — T. 11) OUA — ASTA — MURATI. 12) SCRIS — TR — TIRI — AE. 13) UED — CARACUDA — CV. 14) P — ATU — OI — RO — FRIG. 15) AS — OZON — AMNARE — E. 16) MACAROANE — RIMEL. 17) PITA — AMAT — OSPATA. 18) ANANASI — REDAT — ET. 19) STRAI — ETICA — ACRI. 20) TIE — TC — OCHIT — ANN. 21) RN — BARABOI — API — A. 22) AARE — ALEA — SCUMP. 23) V — AROMA — TREI — ART. 24) INCETA — LEGUMICOL.

DOCTORUL IOAN PIUARIU-MOLNAR

„Doresc să cunosc datele mai importante din viața și cariera doctorului Ioan Piuariu-Molnar, unul dintre primii savanți români în domeniul medicinei".

Iordan VLAD, Tîrnăveni

Răspunde dr. I. ȚUGUI, medic primar de igienă și sănătate publică.

U.N.E.S.C.O. a recomandat ca în acest an să fie sărbătorite în diferite țări o serie de personalități eminente ale științei și culturii universale ; printre acestea se află și doctorul român Ioan Piuariu-Molnar, de la a cărui moarte s-au împlinit recent 150 ani. El a fost primul medic titrat român.

Născut în comuna Sadu, lîngă Sibiu, în 1749, dr. Ioan Piuariu-Molnar și-a făcut studiile la Sibiu, Cluj și Viena și s-a specializat în oftalmologie, fiind primul profesor titular al catedrei de oftalmologie înființate la Școala de chirurgie din Cluj.

La începutul carierei sale, dr. Ioan Piuariu-Molnar a fost numit medic la un regiment grănicieresc din Banat, fiind în același timp și învățător, în care calitate a propus o serie de măsuri organizatorice pentru îmbunătățirea învățămîntului în școlile primare românești. Numit în 1777 ca medic oculist în Transilvania, el a acordat asistență medicală de specialitate celor săraci (în special muncitorilor mineri din Apuseni). Mai tîrziu, în 1782, el a fost numit la Sibiu ca „oculist al principatului Ardealului", bucurîndu-se de reputație și deschizîndu-i-se astfel calea spre catedra de oculistică de la Cluj ; în 1790 s-a făcut propunerea ca să țină la Academia din Cluj cursuri de oftalmologie și să fie considerat ca profesor, iar în 1791 a fost numit la această catedră. Astfel că doctorul Piuariu a fost nu numai un specialist de seamă, dar și un cadru didactic foarte valoros, pregătind în Transilvania o serie de elevi destoinici. El a avut o contribuție importantă și la stabilirea terminologiei medicale românești — a unei terminologii științifice.

Dar savantul român nu s-a rezumat numai la activitatea sa medicală ; el a fost și un scriitor, luptător pentru cultura poporului său, spirit enciclopedic de seamă etc., fiind astfel unul dintre cei mai de seamă luminiști ai Transilvaniei și ai Școlii ardelene de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea. Astfel, dr. Ioan Piuariu a tipărit la Viena în 1785 o broșură de popularizare din domeniul agriculturii ; tot lui i se datorește publicarea unui dicționar român-german. A tradus și tipărit la Pesta, în 1800, „Istoria universală, adecă de obște" a abatelui Millot. Importante sînt și manifestările activității sale legate de începuturile ziaristicii românești. Încercînd să editeze în 1789, pentru prima dată în Transilvania, „Foaia română pentru econom", care n-a apărut din cauza lipsei de mijloace bănești. În 1791 încearcă să scoată o gazetă a românilor ardeleni, lucru pe care nu-l poate, de asemeni, realiza. Tot el a tradus și a tipărit la Pesta în 1796 „Retorica, adecă învățătura și înlocmirea frumoasei cuvîntări", iar în colaborare cu Samuil Micu a lăsat în manuscris „Hronologhia împăraților turcești" Din toată această activitate se poate desprinde preocuparea permanentă a dr. Piuariu de a ridica nivelul intelectual al „obștii", ca și preocuparea de a îmbogăți limba română cu diferiți termeni tehnici

Deși în timpul răscoalei lui Horia doctorul Piuariu n-a avut o atitudine destul de fermă, el a fost în general sensibil la suferințele poporului.

Ca autor al uneia din cele dintîi lucrări științifice medicale publicate de un român, cît și pentru activitatea pe care a desfășurat-o ca oculist-chirurg de mare prestigiu, doctorul Piuariu a fost numit pe bună dreptate „tatăl medicinei noastre savante". Tot el ocupă și un loc de frunte în istoria culturii românești, ca unul dintre străluciții reprezentanți ai intelectualității burgheze din Transilvania : a luptat pentru organizarea unor instituții culturale cu caracter progresist în care scop își propusese să înființeze, împreună cu alți cărturari români, „Societatea filosoficească română". Tot doctorului Piuariu i se datorește prima publicație științifică medicală : „Sfătuire către studenții în chirurgie" (1793).

O STEA CARE A STRĂLUCIT PE CER...

„Într-un volum al lui Edgar Allan Poe am citit o poezie în care apare numele unei stele — o stea, cum se menționează într-o notă de la sfîrșitul cărții, ce a apărut dintr-o dată pe cer, a stins în cîteva zile o strălucire mai mare decît a lui Iupiter, pentru ca apoi să dispară tot atît de brusc. Probabil că nota se referea la supernova descoperită de celebrul astronom danez Tycho Brahé. De aceea aș vrea să cunosc cîteva date în legătură cu autorul acestei descoperiri, astronomul danez Tycho Brahé".

O. TOCACIU
str. Bujor nr. 7, Medias

Răspunde ing. FLORIN ZĂGANESCU.

Vestitul astronom danez Tycho Brahé (1546-1601), pe lîngă alte numeroase cercetări astronomice, este cunoscut și pentru descoperirea în anul 1572 a unei stele din constelația Casiopeea. El a condus, între anii 1576 și 1597, observatorul astronomic Uraniborg, lîngă Copenhaga. Ulterior s-a stabilit la Praga, iar numeroasele sale observații au fost moștenite și valorificate de marele Kepler.

Pare probabil ca E. A. Poe să se fi referit la steaua descoperită de Brahé, deși nu există indicii că aceasta ar fi fost o stea variabilă, ci o supernovă.

CUM S-A NĂSCUT TURNU-MĂGURELE

„De cînd există orașul Turnu-Măgurele și în ce împrejurări s-a născut ?"

Ioan TERBEȘ, pensionar, București

Turnu-Măgurele este un oraș relativ tînăr : el va împlini în curînd 130 de ani de existență. În schimb, locurile pe care se află și împrejurările în care a fost întemeiat sînt deosebit de interesante și legate de o perioadă destul de lungă din istoria țării noastre

Pe vremea romanilor, în apropiere de vărsarea Oltului în Dunăre (la cîțiva kilometri de locul unde se află azi Turnu-Măgurele), a existat o cetate cu un turn mare, denumită Turris Se apreciază, după cercetări mai moderne, că a fost întemeiată în secolul IV de către împăratul Constantin cel Mare (306-337). Ea a durat pînă în secolul al VII-lea, iar mult mai tîrziu, în secolul al XIV-lea, a fost refăcută de Mircea cel Bătrîn (1386-1418) pentru ca împreună cu alte cetăți să facă parte din sistemul de apărare la hotarul sudic al Țării Românești.

În timpul ocupației otomane cetatea, împreună cu trei sate din jur, a fost înglobată într-o raia turcească. Aceasta pînă după 1829 cînd, în baza Tratatului de la Adrianopol, raiaua Turnu (cum a fost denumită mai tîrziu după numele cetății Turris) a fost retrocedată (o dată cu raialele Brăila și Giurgiu) Țării Românești.

Cîțiva ani mai tîrziu 150 de negustori din Slatina au cerut domnitorului Alexandru Ghica să înființeze un oraș în sudul țării, oraș care să aibă și schelă la Dunăre. Ca urmare, în 1836 Adunarea obștească a Țării Românești a hotărît înființarea orașului Turnu — actul de întemeiere cuprinzînd o mențiune care merită a fi amintită : „Orașul trebuie construit după planul celor șapte mari orașe ale lumii". Numele i-a fost completat ceva mai tîrziu și cu denumirea **Măgurele**, întrucît i s-a alăturat și un sat cu acest nume. Locul de întemeiere a orașului a fost ales de „Departamentul din Lăuntru" care i-a pus la dispoziție un teren de 200 000 stînjeni pătrați. Primii locuitori au fost negustori și clăcași din satele vecine : un document de pe atunci relevă faptul că în 1839 noul oraș nu avea mai mult de 74 locuitori mutați aici. Orașul a fost construit pe baza unei documentații moderne, cu străzi drepte care pornesc din centrul orașului sub formă de evantai

Azi Turnu-Măgurele este un oraș în plină dezvoltare. Recent a fost dat parțial în funcțiune marele Combinat de îngrășăminte chimice care constituie unul din importantele obiective industriale românești. Orașul mai are azi o fabrică de mobilă (a industriei locale), o întreagă rețea a industriei meșteșugărești. Turnu-Măgurele a devenit în același timp un centru cultural pentru o parte din populația din Cîmpia Dunării. De asemenea, centru școlar. Aici sînt azi : un liceu cu 1 300 elevi (în 1930 erau circa 300) ; un grup școlar profesional pentru specializare în petrol-chimie ; un centru școlar avicol ; o secție pedagogică pe lîngă liceu ; trei școli generale etc.

Multe din vechile case ale orașului au fost înlocuite cu construcții noi — blocuri moderne care-i dau azi, deocamdată în centru, o înfățișare adecvată dezvoltării lui economice.

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze : Gh. Lăzăroiu, electrician, com. Rîureni, str. Stolniceni 18, rn. Rm. Vîlcea ; literatură, ilustrate, cinema ; Traian Ionescu, profesor, com. Băbeni, rn. Rm. Vîlcea : chimie, botanică, filatelie ; Marian Tănase, electrician, Slatina, bl. 16, et. 3 (cartierul Crișan) : cinema, ilustrate ; Elena C. Bucur, com. Băbeni, rn. Rîmnicu-Vîlcea : ilustrate ; Emanuel Zabalovici, laborant, Fabrica de beton, I.C.M. Baraj, Valea lui Stan, reg. Argeș : ilustrate ; Octavian Fedorciuc, agronom, Odvoș 5, rn. Lipova, reg. Banat : arhitectură, istorie, ilustrate ; Rodica Popescu, elevă, Pitești, str. Căpitan Cuțău 11 : ilustrate ; Valentin Badea, inginer, Reșița, căsuța poștală 23 : teme diverse, ilustrate ; Hari Tusan, tehnician, Fabrica de șuruburi, Saligny, rn. Medgidia : teme diverse ; Mircea Robu, muncitor, Pașcani, str. Cărții 157 : ilustrate , Mioara Popovici, elevă, Vaslui, str. Racova 34 : teme diverse, ilustrate ; Ștefan Codruț, impiegat de mișcare, Focșani, str. Odobești 42 : sport, ilustrate ; Iosif Păcuraru, merceolog, Petroșeni, str. C. Mille 5 : literatură, cinema, ilustrate ; Diana Matcău, învățătoare, com. Bîrsa, rn. Gurahonț, reg. Crișana : teme diverse ; Gh. Brănescu, învățător, satul Curtuișu Mare, Valea Chioarului, rn. Șomcuta Mare : cinema, ilustrate, sport ; Ion Covnoiu, lăcătuș, Craiova, str. Mititelu 30 : literatură, cinema, ilustrate ; Nelu Fochis, elev, Arad, str. 6 Martie 12, ap 14 : sport, ilustrate ; Ion Martofoiu, lăcătuș, orașul Gh Gheorghiu-Dej, str. Cașin 13, ap. 23 : ilustrate ; Mimi Indrie, statisticiană, Petroșeni, str. Karl Marx 88 : literatura, muzică, ilustrate ; Gini Sîrbu, elev, Cîmpina, str. Lenin 45, bl. A 3, sc. B, ap. 15 : ilustrate ; Gheorghe Palcanin, laborant, Oțelu Roșu, str. Ștefan cel Mare, bl. 180, et. 1, ap. 16, rn. Caransebeș, reg. Banat : teme diverse, muzică, ilustrate ; Rusalin Ciric, elev, Oțelu Roșu, str. Republicii 12, rn. Caransebeș, reg. Banat : teme diverse, ilustrate.

POȘTA NOASTRĂ

Mioara Mirotoiu, Cîmpulung-Moldovenesc. Nu există o facultate de ziaristică, ci numai secții de ziaristică la Facultatea de filozofie, la Facultatea de limbă și literatură română și la Institutul de limbi străine de pe lîngă Universitatea București, iar la Institutul de artă teatrală și cinematografică „I. L. Caragiale", secții de teatrologie și filmologie.

Mitică Găman, Piatra-Neamț. Caricaturile, din păcate, nu merg.

Ideile care le stau la bază sînt nostime și în mare parte inedite — dar calitatea artistică a desenului lasă de dorit. Vă sfătuim să desenați încă mult, dar, mai ales, să studiați mult. La întrebarea pusă vă vom da răspuns într-un număr viitor.

Tudor Ion, Giurgiu. Fotografia trimisă va apărea, poate, în cadrul rubricii „Cititorii fotografiază".

Marinel Anghel, Checea, reg. Banat. Am reținut propunerea dv de a reînființa o rubrică de sfaturi pentru fotografii amatori.

Petrescu Lăcătuș, Macea, rn. Arad. Aflt despre istoricul turnului Eiffel cît și despre începuturile televiziunii vom publica materiale speciale.

Liliana Dumitrescu, București. Regizorului Bob Călinescu îi puteți scrie pe adresa Studioului cinematografic „Animafilm", str. Olteni 45.

Doina Cristescu, Călan. Ca să puteți lucra într-un institut, la o catedră sau într-un muzeu de istorie trebuie în primul rînd să vă specializați. Este necesar să terminați liceul (ale cărui cursuri serale ne spuneți că le urmați), să intrați apoi într-o facultate și abia după aceea să lucrați într-o asemenea muncă. Pentru că numai pasiunea pentru istorie este insuficientă : în acest domeniu — ca în oricare domeniu științific — este necesară o pregătire temeinică.

V. SILVIAN

ATENȚIUNE CRAIOVENI!

Redacția revistei noastre organizează o întîlnire cu cititorii din orașul Craiova.

— Ce v-a plăcut mai mult în revistă ?
— Ce nu v-a plăcut ?
— Ce-ați vrea să citiți nou în paginile revistei ?

Pentru a vă spune cuvîntul participați la consfătuirea ce va avea loc în ziua de 19 decembrie 1965, ora 10, în aula Institutului agronomic „Tudor Vladimirescu".

Va urma în continuare un program artistic.

Microfeliton

ADAM ŞI EVA

Nu este vorba de o reeditare a legendei biblice, nici de o nouă interpretare a ei. Dar pentru că magazinul de confecții destinat bărbaților se cheamă *Adam*, ne-am gîndit că n-ar fi fost rău ca cel destinat femeilor să se numească *Eva* și nu simplu *confecții*.

Nașii celor două întreprinderi comerciale dovedesc însă reale cunoștințe de estetică și o justă înțelegere a raportului dintre conținut și formă. La confecțiile destinate femeilor găsești într-adevăr tot ce este nou în materie de modă feminină și nu numai în ceea ce privește calitatea stofelor și a accesoriilor. Pe cînd la *Adam*... N-am vrea să se înțeleagă că la *Adam* sînt numai frunze de viță, mere și, eventual, cordoane din piele de șarpe. Sînt și aici confecții. Dar distanța dintre cele două magazine se măsoară după criterii cronologice. *Adam* e mai aproape de... Adam. Paltoanele sînt grele și cu o croială rigidă. Sacourile și costumele nu țin cont de suplețe, umerii sînt construiți după o geometrie țeapănă. Măsurile se opresc la un anumit stas și să te ferească sfîntul dacă natura ți-a adăugat la înălțime cîțiva centimetri în plus față de media oficială.

După fabrică și magazin, spectrul solar s-a redus la două culori. Corect aliniate în rafturi și cuiere, confecțiile îți dau senzația unui cortegiu funerar.

Imaginîndu-ne pe stradă o pereche de tineri căsătoriți cu achiziții de la cele două magazine, vom avea senzația că-i despart cel puțin două decenii de concepție vestimentară.

Ea, cu un mantou elegant imitînd blana jaguarului sau cu un pardesiu pepit — el, ca o veche casă de pe Calea Griviței, rămasă de la demolare printre blocurile moderne.

Bineînțeles, discuțiile cu vînzătorii și chiar cu responsabilii nu duc la nici un rezultat. Ce vină au ei? Ce le vine, aceea vînd. Dar fabricile de confecții? Ce spun tovarășii de acolo? De ce nu există o mai mare varietate de forme și tăieturi (de pildă, tăietura raglan), de ce nu sînt paltoane și pardesie mai scurte, cu umeri mai largi, cu cordoane, cu gaică la spate, într-o gamă de culori mai largă?

— Dumneata nu vezi decît ceea ce este urît — mi s-ar putea reproșa.

E adevărat, sînt cravate frumoase la *Adam*. Și pălării, și portofele de piele, și batiste. Am văzut și bretele elegante. Dar poți să umbli pe stradă numai în accesorii? Ar fi, cel puțin, suprarealist.

Propunem să se schimbe titulatura magazinului. Să nu-i mai zică *Adam*. Poate că din cauza asta nu evoluează.

C. N. CONSTANTINIU

FABRICA DE TRICOTAJE BRAŞOV

produce tricotaje din lînă şi fire sintetice, modele diferite pentru adulţi şi copii

Aţi rămas în pană în apropiere de Braşov? Nu disperaţi!

Cooperativa „Tehnica" din Braşov (str. Lungă 14) vă stă la dispoziţie pentru înlăturarea promptă a oricăror defecţiuni tehnice. Aici lucrează maiştrii cu înaltă calificare Constantin Toma şi Ştefan Pipoş.

cadran INTERNAȚIONAL

CLIENȚII MISTERIOȘI

Două detalii care fac cît o amplă expunere asupra problemei sud-rhodesiene

Un „om misterios", client „european independent" (France Presse) a cumpărat 10 000 tone de zahăr din Rhodesia (500 000 lire sterline) care au fost încărcate pe un vas cu destinația Statele Unite cu puțin înainte de a fi anunțată decizia guvernului american de a anula importurile de zahăr din această țară. Ziarul „Sunday Mail" din Salisbury afirmă că afacerea a fost încheiată cu „atîț de multă discreție" încît nici măcar Asociația rhodesiană a zahărului nu va putea cunoaște vreodată numele clientului.

Al doilea detaliu : avioanele engleze trimise să apere pe teritoriul Zambiei instalațiile hidroelectrice aflate pe teritoriul Rhodesiei, în apropiere de granță, sînt de tipul „Javelin" sau, după cum spunea ministrul de externe zambian, „demodate".

Se pune întrebarea : cîți „oameni misterioși" operează la ora actuală pentru a face ca așa-zisele sancțiuni economice să devină doar o acoperire pentru operația Smith și o scuză pentru cei ce nu vor să se compromită direct în această operație ? O înaltă oficialitate engleză scria lumi într-un ziar că „sancțiunile vor fi în cele din urmă eficace și nu trebuie să se dea dovadă de nerăbdare dacă acest lucru cere timp". Deocamdată nu există nici cel mai mic indiciu că măsurile economice luate ar putea răsturna pe Smith. Dimpotrivă, toate faptele arată că „timpul" acordat lui Smith va constitui doar răgazul necesar reorganizării activității economice a Rhodesiei astfel încît să se facă față, cu ajutorul coaliției „misterioase", tuturor represaliilor economice. Aceasta cu atît mai mult cu cît avioanele Javelin nu aduc pentru regimul de la Salisbury alt mesaj decît că în ce privește intervenția militară a Angliei nu are a se teme de nimic. De altfel, în același articol amintit mai înainte înalta oficialitate engleză dădea asigurări ferme : „Noi am indicat clar o dată și încă o dată că nu vom invada Rhodesia și nu vom intra în conflict armat cu forțele controlate de regimul ilegal al lui Smith". Bine că cel puțin i se spune „ilegal" ! Mai mult, în articol se precizează că, chiar și în cazul întreruperii curentului electric furnizat de hidrocentrala Kariba (care lucrează pentru minele de cupru din Zambia), Anglia va folosi diferite mijloace pentru „a para situația creată fără însă a provoca vărsare de sînge". Te pomenești că în loc de avioane moderne se va recurge la transportarea de generatoare electrice care să furnizeze energia necesară minelor de cupru. Ar fi interesant de știut cum va reacționa Smith la astfel de „represalii".

În lumina acestor fapte este explicabil de ce Organizația Unității Africane a replicat cu atîta vehemență dînd glas hotărîrii statelor membre de a obține răsturnarea lui Smith chiar cu prețul forței și în primul rînd al forței statelor africane

N. LUPU

MARLON BRANDO ACUZĂ AMERICA

Marlon Brando, unul din cei mai populari și mai bine retribuiți actori americani de cinema, a acordat puține interviuri. În mai toate, declarațiile sale au fost denaturate sau neglijate pentru a fi înlocuite cu amănunte picante — cele mai multe inventate — despre viața sa personală. Apare perfect explicabil de ce înainte de a accepta să dea un nou interviu actorul cere asigurări ferme că ceea ce se va tipări va fi exact ceea ce el a spus. Cu această condiție a acordat Marlon Brando și interviul cerut de revista italiană „Tempo" prin trimisa sa specială Doris Cerea. Convorbirea a avut loc într-o pauză de turnare a unui film unde Brando interpretează rolul unui șerif care reușă unui magnat texan obișnuit să corupă pe toată lumea...

Spre deosebire de miturile create în jurul său de o presă preocupată mai mult de publicitate și senzațional, Marlon Brando apare din acest interviu gînditor, cult, preocupat cu pasiune de anumite probleme și mai ales de cele ale libertății și egalității pentru toți oamenii, fără deosebire de rasă. Se știe că Brando a participat la cîteva din marșurile contra segregației. Acum, el se gîndește să aducă o contribuție concretă la reabilitarea imaginii indienilor din America. Nici unul din filmele de pînă acum, nici măcar cel al lui John Ford, **Cheyenne Autumn**, nu i-a prezentat pe indieni sub adevărata lor înfățișare, în adevăratele lor coordonate umane și sociale : „Indienii aveau o societate bine organizată, reguli de viață în multe cazuri admirabile. Tot ce am aflat de pe ecrane este că erau bande de sălbatici urlători vînînd scalpuri".

Ideea de a face un film despre indieni i-a venit lui Brando în urma studierii atente a multor cărți de antropologie și etnografie. Filmul (la realizarea căruia are intenția să colaboreze cu un foarte bun scenarist) va fi nu o simplă constatare a adevărului istoric despre trecutul strălucit al celor care populau America înainte de sosirea invadatorilor albi și despre acțiunea de genocid exercitată de atunci împotriva lor. Va fi un act de acuzare la adresa politicii de exterminare practicate fără încetare față de piele roșii și o vibrantă pledoarie în favoarea drepturilor lor la o viață omenească, la egalitate și libertate.

Evocînd „pagini din cele mai rușinoase ale istoriei noastre", echivalente cu uciderea în masă a zeci și sute de mii de piei roșii, Marlon Brando atrage atenția că din vina americanilor această rasă se află astăzi pe cale de dispariție : „Trebuie să punem în fața americanilor umilința și mizeria indienilor din America. Trebuie să începem prin a ne respecta cuvîntul și obligațiile noastre față de ei".

Gabriela DOLGU

FURTUL DE LA VATICAN

Celebra bibliotecă a Vaticanului a fost victima unui furt care a produs consternare în întreaga Italie. Hoții rămași deocamdată necunoscuți au sustras din sala Sistino faimosul codice „Canzoniere" al lui Petrarca, în bună parte autograf, și unul din manuscrisele cele mai prețioase din lume, un alt codice cuprinzînd „Rimele" autografe ale lui Torquato Tasso, dublura coroanei Sfîntului Ștefan și o casetă din cristal de rocă ce adăpostea un mesaj pe care președintele Garcia Moreno al Paraguayului îl avea în buzunar în momentul cînd a fost asasinat, la 6 august 1875. Printr-o întîmplare sau poate printr-o „indiscreție" remunerată, prețioasele obiecte — cu excepția casetei și a nestematelor, false, de pe dublura coroanei Sfîntului Ștefan — au fost găsite a doua zi abandonate într-o grădină din vecinătatea Vaticanului. Opinia publică italiană a răsuflat ușurată.

Prin îndrăzneala furtului și datorită inestimabilei valori a obiectelor sustrase, specialiștii au asemuit „lovitura" de la Vatican cu furtul „Giocondei" din Luvru. Dar atunci fusese vorba de un „amator", pe cînd acum autoritățile italiene tind să creadă că hoții au fost numai niște interpuși care au acționat în serviciul comandat. Într-adevăr, ministrul Siviero care se ocupă cu recuperarea operelor de artă italiene ajunse peste hotare a declarat : „Altfel nu s-ar putea explica faptul că, de vreme ce puteau pune mîna pe multe alte capodopere, ei (hoții — n.n.) au ales numai unele dintre ele..."

În ultimul timp se constată, de altfel, o îngrijorătoare recrudescență a furturilor de opere de artă în Italia. Ele sînt atît de numeroase și de asemenea proporții, încît ministrul Siviero și-a însoțit declarația asupra recentului furt cu acest comentariu plin de amărăciune : „Într-o bună dimineață, cînd o să ne trezim, n-o să mai găsim nici cupola catedralei Sfîntului Petru".

Precizia și siguranța cu care au procedat hoții care au pătruns în biblioteca Vaticanului pot inspira cu adevărat cele mai negre aprehensiuni. Primele cercetări par să arate că ei au trecut printr-o spărtură practicată într-un zid pentru a permite pătrunderea unor autocamioane cu materiale de construcție, au așteptat ca sentinelele să se depărteze și au forțat o palisadă care a doua zi a fost totuși găsită la locul ei, după care au intrat în grădinile Vaticanului.

Dar abia de aici încolo a început pentru hoți partea cea mai grea a aventurii. De la așa-numitul Arc al sentinelei, pe unde au trecut, pînă la biblioteca Vaticanului se întinde o alee de șase-șapte sute de metri, luminată și controlată zi și noapte de garda Vaticanului. Pentru a evita întîlnirea cu paznicii, hoții — despre care se crede că au fost cel puțin trei — fie că s-au tîrît la pămînt, fie că s-au ascuns printre plantele decorative ce împînzesc locul, ori de cîte ori au zărit luciul vreunui coif. În felul acesta au izbutit probabil să ajungă la complexul de muzee, unde de asemenea n-au avut nici o clipă de șovăială. Cunoscînd perfect topografia acestor locuri, ei s-au cățărat pe zidul care dă de-a dreptul spre sala Sistino, la o înălțime de zece metri de la pămînt. Au forțat un geam (deși nu s-a găsit nici un semn de efracție) și au intrat în sala respectivă, imensă și impodobită cu fresce ale unor artiști din școala romană.

O dată ajunși înăuntru, au dovedit aceeași siguranță în mișcări. Știau că paza — un gardian cu o legătură cu 100 de chei ce pot deschide orice ușă și un pompier — trece o dată la o oră și au acționat în acest răstimp.

D. H.

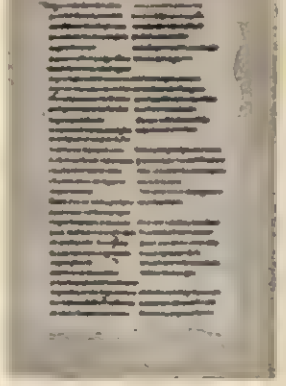

Sonetul „Vergine Bella ..." cuprins în faimosul codice „Canzoniere" de Petrarca.

EXPLICAȚIILE LUI CHOMBE

Satisfacția cu care Chombe a salutat lovitura de stat a lui Mobutu a fost atît de zgomotoasă, încît absența lui de pe lista noului guvern congolez condus de colonelul Mulamba a constituit pentru mulți o reală surpriză.

Deocamdată cauzele acestei omisiuni sînt greu de precizat, ținînd seama de țesele încîlcite ale intereselor diferite ce se interferează în Congo. În orice caz, ea pare să-l jeneze pe fostul premier, drept care a căutat — și a găsit — prilejul s-o explice public, cu scrul unui om prea puțin afectat.

Prilejul i l-a oferit un interviu acordat corespondentului din Leopoldville al marelui cotidian vest-german „Die Welt". După ce a tinut să scoată în evidență bunele sale relații cu Mobutu („Generalul Mobutu m-a vizitat cu puțin înainte de lovitura de stat. Am rămas într-un permanent contact cu el" ; „Acum sînt cu el continuu în legătură și îl văd aproape în fiecare zi .."), Chombe a declarat corespondentului : „Nu fac parte din guvern, pentru că ar fi fost foarte neplăcut pentru mine să fiu un ministru al colonelului Mulamba după ce am fost atîta vreme superiorul său. Guvernul — a adăugat el — poate conta însă pe sprijinul meu, chiar dacă nu sînt încîntat de toți membrii săi..."

Rămîne de văzut dacă Chombe a folosit aceste explicații în loc de cunoscuta formulă din fabulă că „strugurii sînt prea acri" sau dacă e vorba doar de o salvare temporară a aparențelor, pînă la revenirea sa pe scenă, hotărîtă încă atunci cînd rivalul său, Kasavubu, a fost înlăturat.

A. STANCIU

Prezentîndu-se la vot la 5 decembrie, alegătorii francezi au trebuit să introducă în urna unuia din cele șase buletine ale candidaților la președinția republicii (fotografia de sus). Rezultatul alegerilor a fost așteptat cu viu interes de opinia publică — lumiferii Parisului (fotografia de jos), ca și ai altor orașe franceze, rămînînd pînă noaptea tîrziu în fața panourilor ce indicau evoluția scrutinului. Dar nici unul dintre candidați n-a obținut majoritatea absolută (51% din voturi) cerută de prevederile constituționale, astfel că la 19 decembrie va avea loc un al doilea tur de scrutin.

Acest manifest a fost elaborat și difuzat de o asociație a foștilor combatanți din S.U.A., asociație al cărei membri se pronunță pentru pace în Vietnam. „Tatăl tău a murit la Ia Drang Valley" (regiune din Vietnamul de sud — n.n.) — scrie cu litere mari în centrul manifestului, deasupra fotografiei unui copil. La întrebarea „Pentru ce ?" răspunsul urmează să-l dea conștiința fiecăruia...

Studierea efectului asupra organismului uman al unui zbor prelungit în spațiu și încercarea de realizare a unei întîlniri între două nave cosmice sînt principalele țeluri urmărite prin lansarea de către NASA a navei cosmice americane „Gemini 7", care va fi urmată de „Gemini 6". Fotografia înfățișează echipajul lui „Gemini 7" : cosmonauții Frank Borman (stînga) și James Lovell, care pentru prima oară în timpul zborului cosmic și-a scos costumul de cosmonaut.

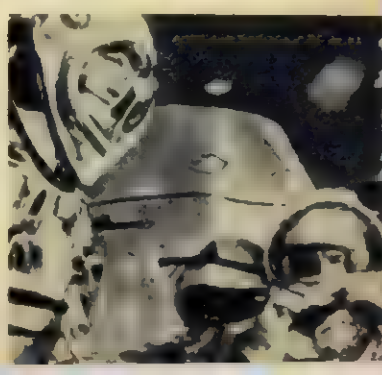

ALIANȚE ANACRONICE

Tot mai numeroase sînt în ultima vreme articolele publicate în presa occidentală care ridică problema revizuirii diferitelor pacte și alianțe sau chiar pun sub semnul întrebării însăși necesitatea existenței acestora. Dintre acestea, redăm comentariul cunoscutului ziarist american C. L. Sulzberger apărut în ziarul „New York Times" sub titlul „A sosit vremea să ne revizuim alianțele".

„Unii din aliații noștri mai neastîmpărați, printre care Franța și Pakistanul, își exprimă nemulțumirea în legătură cu natura angajamentelor lor mutuale cu S.U.A. Ar fi bine să ne reamintim și noi și ei că alianțele nu sînt permanente, că structura lor nu este statică. Ele slujesc unui scop valabil atîta vreme cît sînt compatibile cu interesele generale ale membrilor lor, interese care se schimbă în permanență într-o lume dinamică.

Evenimentele recente subliniază necesitatea de a ne revizui obligațiile și concepțiile filozofice pe baza cărora a fost creat sistemul nostru de alianțe. O asemenea reexaminare, plină de răbdare, s-ar putea dovedi principala sarcină a politicii noastre externe.

Relațiile internaționale au cunoscut profunde schimbări din momentul creării rețelei noastre extinse de pacte. Pe atunci, S.U.A. emiteau pretenții la o hegemonie militară, politică și economică...

N.A.T.O., principala noastră alianță, trebuie să formeze obiectul unor reforme. Această necesitate a fost doar accentuată prin declarațiile lui De Gaulle care speră să folosească poziția geografică a Franței în vederea grăbirii procesului de transformare a alianței.

În ceea ce privește celelalte două pacte mai importante, S.E.A.T.O. se dovedește a nu fi de vreun folos în Vietnam, iar C.E.N.T.O. a fost mai degrabă o povară în conflictul indo-pakistanez.

S.E.A.T.O. și C.E.N.T.O. datează din perioada pactomaniei introduse de John Foster Dulles și crearea lor a pornit de la premise greșite. Dulles dorea să obțină o alianță anticomunistă a țărilor asiatice, dar în același timp urmărea să obțină, pe plan militar, sprijinul forțelor britanice și franceze. Aceasta a reprezentat o contradicție de nerezolvat. În momentul semnării pactului S.E.A.T.O., francezii erau în curs de retragere din Asia de sud-est, iar scopul principal al Angliei în această regiune este apărarea Malayeziei, stat care nu face parte din S.E.A.T.O.

S.E.A.T.O. și C.E.N.T.O. nu sînt alianțe valabile. S.E.A.T.O. nu face altceva decît să ofere un pretext inutil pentru colaborarea noastră militară cu Thailanda și operațiile desfășurate în Laos.

Angajamentele noastre militare trebuie așadar să fie reajustate potrivit noilor realități ale vieții politice internaționale. Scopurile spre care se tinde în prezent necesită mai degrabă intensificarea rolului O.N.U. decît să ne bizuim pe pactele regionale din diverse regiuni ale globului".

AVENTURĂ PALPITANTĂ

Doi cineaști francezi au trăit o aventură puțin obișnuită în Columbia plecați să turneze un lung-metraj despre jungla neexplorată de pe teritoriul columbian și despre partizanii care luptă împotriva actualului regim. După aceea — cînd au

Fotografiile care demonstrează existența și activitatea partizanilor columbieni s-au dovedit „cele de acuzare" împotriva celor doi cineaști francezi.

revenit la Bogota — autoritățile columbiene i-au arestat și i-au supus unui interogatoriu îndelungat... Iată ce a declarat Bruno Muel care, împreună cu Jean Pierre Sergent, a cunoscut jungla, orașele și temnițele columbiene: „Scopul călătoriei noastre a fost de a realiza un film despre jungla columbiană și despre viața luptătorilor care trăiesc acolo. La începutul lunii septembrie am intrat în legătură cu partizanii din regiunea Rio-Chiquito, care ne-au primit într-un mod foarte cordial. Totul a decurs bine pînă în ziua cînd autoritățile columbiene au hotărît nimicirea rebelilor aflați de care ne aflam. Încercuirea regiunii respective ne-a silit să fugim împreună cu partizanii, iar pădurea foarte deasă ne-a ajutat să scăpăm de urmărire. În încercarea prin care am trecut, partizanii ne-au ajutat frățește și au făcut totul ca să ne încurajeze. După 20 de zile de marș forțat am ieșit din junglă și am ajuns la Bogota, unde ne-am pus sub protecția ambasadei franceze. Cu consimțămîntul nostru, diplomații francezi au comunicat prezența noastră acolo autorităților columbiene, care după ce ne-au supus unui interogatoriu îndelungat ne-au ținut închiși timp de cinci zile. În cele din urmă a fost semnată o sentință de expulzare".

Cei doi cineaști au cerut la sosirea la Paris să li se restituie pelicula care a înregistrat aspecte deosebit de palpitante din jungla columbiană, dar nu au primit nici un răspuns din partea autorităților de la Bogota.

Z. FLOREA

BUNDESBAHN CONTRA AUTO-VEHICULELOR

Presa vest-germană a calificat recent situația căilor ferate federale drept „foarte proastă". Ce a determinat oare ziarele și revistele să facă o asemenea apreciere? În primul rînd este vorba de deficitul înregistrat de această instituție. Se afirmă că nici măcar salariile feroviarilor nu vor putea fi plătite dacă statul nu va acorda o subvenție de 700 milioane mărci, după ce a mai vărsat deja o contribuție de două miliarde mărci pentru exercițiul actual.

După părerea conducătorilor căilor ferate vest-germane, de această situație sînt vinovate... autovehiculele. Ele atrag zilnic un număr din ce în ce mai mare de persoane și o cantitate mereu crescîndă de mărfuri, în dauna căilor ferate. De aceea, experții financiari au ajuns la concluzia că singura soluție ar fi o serie de mărfuri restrictive impuse transportului auto. Ca atare, s-a propus ridicarea tarifelor pentru transportul de persoane și mărfuri cu mijloace auto și ridicarea taxei asupra hidrocarburilor, ceea ce s-ar traduce printr-o scumpire a prețului benzinei. Măsurile s-au părut însă insuficiente, de aceea au fost căutate și alte surse de economii, cum ar fi suprimarea liniilor deficitare și a gărilor de mică însemnătate. În același cadru se înscrie și eliminarea „cheltuielilor politice" impuse Bundesbahnului, adică menținerea anumitor linii ferate — considerate ca nerentabile — ca urmare a insistențelor unor miniștri sau deputați marcanți care își au fieful electoral în zona respectivă. Cît privește perspectivele pentru 1966, acestea se anunță și mai sumbre. Într-adevăr, experții prevăd un deficit de 3 miliarde 500 milioane mărci. Bugetul actual al statului federal, avînd deja un deficit de 7 miliarde 500 milioane mărci, este îndoielnic că va putea ajuta în mod eficace Bundesbahnul fără a recurge la impozite.

Gabriela MANTU

„ORAȘUL-GRĂDINĂ" ÎN 1980

Cronicile povestesc că așezarea ar fi fost întemeiată pe malurile Niprului acum peste 1 500 de ani de cnejii Kii, Șcek și Horiv.

Au trecut de atunci secole de zbuciumată istorie. Iar Kievul, capitala R.S.S. Ucrainene, se numără în prezent printre cele mai mari centre culturale și științifice ale Uniunii Sovietice, fiind totodată unul dintre cele mai frumoase orașe ale țării. I se spune „orașul-grădină", abundența parcurilor, grădinilor, florilor și copacilor fiind dintre principalele sale caracteristici.

Edilii Kievului îl vor mai tînăr și mai frumos. După cum informează agenția „Nuvosti", pînă în anul 1980 milenarul oraș care adăpostește vechi monumente ale arhitecturii ruse, ca biserica Desiatina (datînd din secolul al XI-lea) și cunoscuta mănăstire Lavra Pecerskaia, important focar al culturii feudale ruse (clădită la sfîrșitul aceluiași secol), va fi supus unor importante prefaceri și înnoiri.

Proiectul de reconstrucție a capitalei ucrainene dă o atenție deosebită cartierelor situate în apropierea Niprului. Diferența de nivel dintre malurile fluviului va fi echilibrată prin înălțarea unor blocuri de cîte 9, 11 și 16 etaje pe malul său sting. Pe cel drept, cu mult mai înalt, se află Parcul central de cultură și odihnă și Grădina botanică. Lungimea noilor străzi și bulevarde se va dubla pînă în 1980, ajungînd la un total de 740 kilometri, iar numărul apartamentelor va crește în același răstimp în ritm de 80 pe zi. Cartierele nou construite la marginea orașului vor fi legate între ele printr-un sistem inelar de linii de transport în comun.

Și, pentru ca faima de oraș-grădină a Kievului să nu se dezmintă nici pe viitor, noile cartiere vor fi înconjurate de grădini și parcuri. În contrast cu verdele frunzelor și al ierbii, smălțuit de petele de culoare ale florilor, fațadele clădirilor vor fi îmbrăcate în ceramică și mase plastice de culoare albă, sporind senzația de vesel și luminos pe care o va da Kievul întinerit.

Pe malul stîng al Niprului se vor construi pînă în 1980 clădiri de 9, 11 și 16 etaje.

STAȚII PENTRU RECLAMĂ

Irlanda, în gravă criză de turiști, a făcut apel la forme originale de reclamă. Au fost chemate în ajutor fantomele. Anunțurile publicitare nu lasă nici o îndoială: castele modernizate, stații de epocă. Hanul din Candlelight promite vizitatorilor apariția unei misterioase doamne în alb în nopțile cu lună. Se precizează chiar itinerarul fantomei, ca să nu existe confuzii.

Concurența însă este mare, așa că un alt hotel de lux din Irlanda, denumit „White Horse", oferă nu o stație sau două, ci o întreagă diligență-fantomă. În nopți întunecate, pline de mister, poate fi auzit scîrțîitul roților diligenței — pe care, probabil, vizitiul a uitat la vremea respectivă să le ungă — pentru a putea oferi în felul acesta o fantomă cu acompaniament sonor. În prospect se precizează că diligența a fost atacată în secolul al XVII-lea de bandiți care l-au masacrat pe toți călătorii. Și de atunci, de trei secole, neobosită, fantoma diligenței, plus vizitiu și călători, dă tîrcoale castelului devenit astăzi hotel turistic pentru uzul călătorilor de peste ocean.

Dar s-ar putea ca nici stațiile cu blazon autentificat să nu-i mai atragă pe turiștii de peste ocean — principalii clienți ai hotelurilor irlandeze. Aceasta, dat fiind culorile mereu mai închise în care sînt prezentate în presa americană — pînă și din punct de vedere turistic — realitățile vest-europene. Astfel, cunoscuta revistă „Newsweek" își pune „în gardă" cititorii: În Anglia, vilele sînt demodate și acoperite cu pale, iar restaurantele imposibile Cît privește atracțiile Londrei, ele și-au pierdut de mult orice fel de interes.

Te pomenești că și fantomele și-au pierdut valoarea!

Dar ca englezii să nu fie înșiși Franța, care dacă nu oferă stații are „Paris by night", este prezentată în „Newsweek" în culori și mai închise: o țară căreia trebuie să i se înoculeze tinerețea acum pierdută. Și francezii, precizează ziaristul american, cunosc îmbătrînirea prematură a țării lor, dar refuză s-o recunoască public.

Față de Spania „Newsweek" este mai tandru, dat fiind clima caldă, dar, mai ales, „posibilitatea de a face unele dintre cele mai strălucite afaceri din Europa". Vacanță, vacanță — dar businessul nu trebuie uitat!

În schimb Italia este tratată de „Newsweek" cu superioritatea celui care oferă chiar lecții de igienă elementară: mușteleși-au găsit raiul în Italia. Iar, vai, temperamentul italienilor de-a dreptul îi enervează pe domnul de la „Newsweek".

Rămîne numai de văzut dacă englezii, francezii sau italienii apreciază asemenea calificative puțin măgulitoare — ca să nu exprimăm eufemistic — venite de peste ocean. Cît privește hotelurile din Irlanda, reclama cu stații se poate dovedi aducătoare de venituri, probabil, numai în cazul cînd fantomele vor fi adaptate la stilul de viață american și, mai ales, nu vor solicita mulți dolari, cunoscînd hemoragia de monedă a trezoreriei S.U.A. care stă în fapt la baza reportajului din „Newsweek" și a altora asemănătoare.

Sergiu BRAND

BARAJUL DE PE ZAMBEZI

Telegrame transmise de agențiile internaționale de presă au relatat că guvernul Ian Smith a amenințat Zambia că va înceta să-i mai furnizeze energie electrică. E vorba de energia electrică produsă de hidrocentrala sud-rhodesiană Kariba și livrată întreprinderilor producătoare de cupru din Zambia. Sistarea transportului de curent electric ar urma să se producă în cazul adoptării de către Zambia a unor sancțiuni împotriva Rhodesiei de Sud, precum și în cazul altor manifestări de ostilitate față de proclamarea unilaterală a independenței sud-rhodesiene. Astfel a fost readus în actualitate marele baraj de pe fluviul Zambezi a cărui construcție a fost terminată acum doi ani.

Iată condițiile în care a luat naștere acest baraj. Lucrările au început în 1960, într-un loc pe care exploratorul David Livingstone l-a denumit „marele paradis al animalelor și al păsărilor". Cu mai mulți elefanți, lei, pantere, zebre și antilope și cele mai multe specii de păsări de pe continentul african își aveau, într-adevăr, paradisul lor pe valea fluviului Zambezi. Și mai erau acolo băștinașii din tribul Batongas, care se bucurau de cele mai bogate surse de vînat de pe tot continentul negru. Au venit însă inginerii, au delimitat conturul lacului și autoritățile au început tratativele cu băștinașii, care trebuiau mutați pe alte meleaguri. După o jumătate de an de discuții, batongașii au acceptat strămutarea, între cele 34 de condiții puse de ei fiind și recunoașterea pe veci a dreptului lor de proprietate asupra terenurilor... care urmau a fi acoperite de apele lacului de acumulare. Substratul clauzei: batongașii pot pescui permanent, fără nici o restricție, pe marele lac. După semnarea convenției a început umplerea lacului, care a durat trei ani, timp în care cei 51 000 de batongași au părăsit paradisul și o dată cu ei zeci de mii de animale și de păsări, care s-au văzut silite să-și abandoneze — fără a putea pune condiții — vizuinile și cuiburile cuprinse de ape.

I. M.

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112. Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. În pag. 24 publicitate: fotografie de Hedy LOFFLER. Redactor artistic: Ion VULPESCU. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

— MIE IMI PLAC GROZAV!

Pentru că gemurile și dulceţurile produse de fabrica „Munca" din Constanţa sînt preparate din fructe proaspete și conţin calităţile nutritive ale acestora.

Pentru că zahărul adăugat are o însemnată valoare nutritivă care se alătură bogatului conţinut în vitamine și substanţe minerale ale fructelor.

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

51

Anul XIV nr. 51 (551) — 18 decembrie 1965

PE URMELE „LUCRURILOR MĂRUNTE"
(continuarea anchetei noastre)

Ce știți despre Mata-Hari?

REVELION 1966 — CÎTEVA SFATURI UTILE

curier

pentru înflorirea agriculturii socialiste

Am citit cu atenție deosebită proiectul de Statut al cooperativei agricole de producție. Fiecare capitol, fiecare articol este elaborat în lumina istoricelor documente ale Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român, în spiritul Rezoluției Plenarei C.C. al P.C.R. din noiembrie a.c.

Citind această lege de bază a activității cooperativei agricole de producție îmi dau perfect de bine seama că ea corespunde condițiilor create după încheierea cooperativizării — condiții ce asigură dezvoltarea forțelor de producție și consolidarea relațiilor socialiste de producție în agricultura României socialiste. Proiectul de Statut reglementează o seamă de probleme de covîrșitoare importanță pentru întreaga activitate a cooperativei agricole. Așa stat, de pildă, prevederile care se referă la organizarea și retribuirea muncii pe baza principiului cointeresării materiale, la întărirea democrației interne, la continua dezvoltare a avutului obștesc.

Aș vrea să mă refer puțin la cîteva probleme din cooperativa noastră. Noi am pus preț deosebit pe dezvoltarea averii obștești, izvor de seamă pentru înflorirea cooperativei agricole, pentru bunăstarea țăranilor cooperatori. La ora actuală avutul obștesc la suta de hectare e cu circa 45 la sută mai mare față de anul 1963. Numai așa se explică faptul că veniturile țăranilor cooperatori au crescut an de an. Valoarea zilei-muncă în acest an se ridică la 80 lei.

De mare însemnătate sînt prevederile din noul proiect de Statut care se referă la căile de sporire a producției agricole. În sensul acesta aș vrea să amintesc că și noi am întreprins cîteva acțiuni importante. Un singur exemplu aș vrea să dau în această privință : irigațiile. Am luat măsurile corespunzătoare pentru ca în primul an al cincinalului să dublăm — față de 1965 — suprafața irigată a cooperativei noastre.

Entuziasmul țăranilor cooperatori prilejuit de apariția noului proiect de Statut este un mare semn de dragoste a acestora pentru agricultura socialistă.

Ne angajăm să muncim în spiritul și litera acestui document. Sîntem convinși că respectarea neabătută a prevederilor lui va contribui din plin la dezvoltarea cooperativei noastre, la înflorirea comunei noastre.

Constantin ȘTEFAN
președintele cooperativei agricole de producție din comuna Baloteștii raionul Răcari

★

De la primul și pînă la ultimul articol al noului proiect de Statut se vede grija pentru dezvoltarea și pe mai departe a cooperativei agricole, grija pentru un trai tot mai îndestulat al țăranilor cooperatori.

Aș vrea să mă refer la două articole care vădesc grija pentru om a orînduirii noastre. În articolul 20 se spune : „Retribuția suplimentară pentru depășirea producției stabilite face parte integrantă din sistemul de retribuire a muncii în cooperativa agricolă. Retribuția suplimentară se acordă brigăzilor, echipelor, grupelor de cooperatori și cooperatorilor care au depășit planul de producție stabilit de adunarea generală". De asemenea în articolul 10 la litera d se arată : „Bătrînii, cei inapți de muncă și orfanii, au dreptul la pensie stabilită prin sistemul unitar de pensionare, la care se adaugă ajutoarele în natură ce se acordă de cooperativa agricolă de producție".

Este adevărat că și pînă acum bătrînii au beneficiat de ajutoare din partea cooperativei agricole de producție. De acum înainte însă, prin sistemul unitar de pensionare, se reglementează pe scară națională problema asigurării unei bătrînețe lipsite de grijă.

Proiectul noului Statut ne-a găsit în plină pregătire a planului de producție pentru anul viitor. Vom ține seamă de toate prevederile lui pentru ca unitatea noastră agricolă să devină și mai puternică și mai bogată. În felul acesta vom păși pe noi trepte ale belșugului, aducînd totodată contribuția noastră la desăvîrșirea construcției socialiste.

Ion M. STOICA
membru în cooperativa agricolă de producție din comuna Popești-Leordeni, reg. București

noi tipuri de tractoare românești

Cunoscutele uzine brașovene „Tractorul" au introdus de cîteva săptămîni în producția de serie noul tip de tractor „S-650" pe șenile, după ce în prealabil a fost încercat în agricultură — pe terenuri grele — și pe diverse șantiere. Tractorul are un grad sporit de universalitate, în sensul că permite acționarea sau tractarea de mașini și agregate necesare unei game foarte variate de lucrări.

În legătură cu noile succese ale acestei mari întreprinderi constructoare de mașini (produsele ei sînt cunoscute și apreciate în peste 80 de țări din Europa, Asia, Africa și America Latină), directorul general al uzinelor „Tractorul", Emil Oniga, a relatat pentru rubrica noastră „Curier" următoarele :

Ultimul tip de tractor românesc intrat pe banda de producție — a spus el — este modern și solid, prezentînd caracteristici tehnice superioare : forța de tracțiune depășește 4 000 kgf, este echipat cu un motor diesel cu injecție directă de 65 CP, în 4 timpi și 1 500 rotații pe minut, cu 5 viteze pentru mersul înainte și una pentru mersul înapoi. Consumul mic de combustibil și uzura redusă îl situează în rîndul celor mai economice tractoare din categoria respectivă realizate la ora actuală. De altfel, specialiștii din diverse sectoare în care a fost încercat acest tip de tractor ne-au comunicat că acesta a dat rezultatele așteptate. În urma studiului observațiilor și propunerilor făcute în diversele unități economice unde a fost încercat, s-au adus tractorului alte perfecționări, astfel încît acesta a devenit unul dintre fabricatele noastre cu care ne mîndrim.

Contribuția noastră de pînă acum la asigurarea bazei tehnico-materiale a agriculturii țării se concretizează în 17 tipuri de tractoare, a căror perfecționare tehnică s-a vădit de la an la an.

Documentele Plenarei C.C. al P.C.R. din 11-12 noiembrie 1968, Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu privire la îmbunătățirea conducerii și planificării agriculturii pun în fața colectivului uzinei noastre sarcini sporite. În obiectiv avem permanent continua îmbunătățire a calității produselor, diversificarea fabricației de tractoare, în scopul satisfacerii integrale a nevoilor agriculturii. În această ordine de idei trebuie menționată și asimilarea tractorului „U-651" cu tracțiune dublă. Acesta are o productivitate sporită față de tipul anterior „U-650", care după cum se știe a obținut, pentru nivelul său tehnic și performanțele realizate în exploatare, Medalia de aur și Diploma de onoare la Tîrgul jubiliar de la Leipzig. Specialiștii uzinei caută soluții în vederea realizării de noi tipuri de tractoare, care să asigure mecanizarea lucrărilor în viticultură, pomicultură și legumicultură.

În cursul șesenalului uzina noastră a produs peste 100 000 de tractoare, adică de două ori mai mult față de producția realizată în 13 ani anteriori. Comparativ cu nivelul anului acesta, în 1969 producția de tractoare și de piese de schimb va spori simțitor. Avem toate condițiile materiale spre a îndeplini aceste prevederi : hale moderne, mașini și agregate de înaltă productivitate, linii automate și instalații la nivelul tehnicii actuale, cadre cu înaltă calificare, o bogată experiență. Dorim ca întreaga noastră producție să se afle la un nivel cel puțin egal cu al celor mai bune realizări mondiale obținute în domeniul construcției de tractoare.

Ne-am propus să organizăm o grupă de cercetare în cadrul serviciului constructor-șef, care se va ocupa de studierea modelelor și cu probleme de tipizare și sistematizare a variantelor solicitate de beneficiari, încît soluțiile adoptate să asigure o fabricație optimă și de cea mai mare eficacitate economică. Considerăm că toate acestea vor face ca tractoarele pe care le vom livra să aibă performanțe înalte, contribuind la dezvoltarea bazei tehnico-materiale a agriculturii și la extinderea mecanizării unor cît mai numeroase lucrări.

Gh. BRĂTESCU

revelionul și cîteva cifre

Veselia, optimismul cu care — peste tot și din totdeauna — oamenii întîmpină Anul nou au și ele, de bună seamă, o bază materială... Rubrica noastră „Curier", în dorința de a-și informa cititorii despre unele aspecte (mai mult cifrice) ale pomenitei baze materiale, a întreprins un raid-fulger :

La „Vinalcool" — București...

...ni se dau asigurări. Bucureștenii pot fi liniștiți. Vor avea vin suficient : și vărsat și îmbuteliat. Țuica nu va lipsi. Nici romul, nici votca, nici... Dar noi vrem date mai exacte. Sîntem serviți. La vin vărsat, de pildă, graficul livrărilor pe ultimul trimestru al anului arată așa : octombrie — 166 vagoane, noiembrie — 250, decembrie (cu implicațiile revelionului) — 413 vagoane. Pentru ritmicitatea livrărilor în luna decembrie s-a întocmit un grafic special : se livrează zilnic cantități de la 8 pînă la 14 vagoane vin vărsat și 6 vagoane vin îmbuteliat. Capitolul vin se încheie cu încă o cifră : 6 vagoane vin din soiuri superioare la sticle de 3/4 litru. Și acum, țuica : 2 500 000° transformate (media 30°) în circa 85 000 litri la care se adaugă 520 000° sau circa 13 000 litri votcă, rom ș.a. S-au luat măsuri speciale de control al calității pe fază — de la recepție pînă la ambalare — de sporirea sortimentelor etc.

La „Zarea"

aflăm date despre alte capitole vesele ale sărbătoririi Anului nou. Vom bea de revelion circa 284 000 litri vermut alb și roșu. „Zarea" va pune în consumație un vermut roșu special care — cel puțin așa se pretinde de conducerea întreprinderii — va fi la nivelul vermuturilor italiene de faimă mondială. Amatorii unui păhărel de coniac după festinul de revelion sînt asigurați și ei cu peste 50 000 litri (3 și 5 stele). În fine, consumul obișnuit lunar de șampanie va crește luna aceasta la București cu 14 000 de sticle.

Dar dulciurile?

Ei da, dulciurile ? Deoarece copiii noștri, adică o bună parte din populația țării, petrec Anul nou nu cu țuică și vermut ci cu bomboane, ciocolată, jeleuri. În nomenclatorul Întreprinderii pentru comerțul cu ridicata de produse alimentare (I.C.R.A.) figurează nu mai puțin de 628 sorturi de dulciuri. Luna decembrie a ridicat la 1 150 tone cantitatea de asemenea articole contractate. Dintre ele — 50 de tone exclusiv cu articole specifice pentru pomul de iarnă. Am vrea să vedem care Moș Gerilă s-ar descurca singur cu atîtea sortimente și asemenea cantități...

Cu ce împodobim pomul de iarnă?...

Vitrinele și rafturile multor magazine sau debite din întreaga țară sînt pline la această oră cu sumedenie de mici sau mari cutii dreptunghiulare purtînd eticheta : „Cooperativa arta populară Cluj". E vorba, de acele ornamente care vor îmbrăca în „odăjdii împărătești" pomul de iarnă, bunul și tradiționalul prieten al micilor — și marilor ! — copii.

Albă ca Zăpada și cei șapte pitici sau Cluperca, Barza sau Pipa, Moș Gerilă sau Flearea, Vîrfuri mari sau Vîrfuri mici sînt numai cîteva din cele 44 de sortimente (împărțite în peste 200 de... subsortimente) fabricate la Cluj.

Iată cîteva cifre : 8 831 750 piese mici, 2 236 580 piese mari, 1 402 100 forme și aproape 160 km de... ghirlande (de 4 ori canalul de Suez !).

Așadar, 7 412 510 podoabe de reflexe aurii și argintii care, lucind în bătaia becurilor sau a luminărilor, îi vor întîmpina pe Moș Gerilă, cel cu tolba plină.

Dan SÎRBU

anticipări editoriale (IV)

În seria convorbirilor inițiate de revista noastră de cîteva numere, publicăm astăzi interviul pe care ni l-a acordat tov. **Al. Georgescu**, directorul Editurii tineretului

— Vă rugăm să comunicați cititorilor noștri — bineînțeles selectiv — care sînt cărțile autorilor români contemporani care vor vedea lumina tiparului în anul 1966 ?

— Majoritatea romanelor care figurează în plan reflectă probleme specifice tineretului. Iată cîteva titluri : Ștefan Luca: „Adolescenții", I. Russo: „Amiaza", V. Rebreanu : „Primăvara" etc. Sînt de asemenea prezente în acest plan și lucrări care înfățișează figuri proeminente din lupta pentru libertatea poporului nostru : Camil Petrescu : „Un om între oameni" (reeditare), Mihnea Gheorghiu : „Tudor Vladimirescu", precum și momente dramatice din lupta comuniștilor și uteciștilor : Eugen Barbu : „Strada", Al. Șiperco : „Început de eră". Printre volumele de nuvele care abordează o tematică de actualitate se numără : Z. Stancu : „Arhiva lui Eulampie", Al. I. Ghilia : „Sărutul de dimineață", I. Fulga : „Nuvele", I. Lăncrănjan : „Preludiu în asfințit", I. Grigorescu : „De veghe" etc. În domeniul poeziei vor apărea, alături de volumele Mariei Banuș, ale lui Cicerone Theodorescu, Camil Petrescu („Papuciada") și lucrări ale unor tineri poeți ca : N. Stănescu, M. Scorobete, M. Soresou, A. Păunescu etc., editura preocupîndu-se în mod deosebit de promovarea tinerelor talente. În fine, lucrări cu caracter istoric : V. Eftimiu : „Dreptatea lui Ion Vodă", Călin Cruia : „Legende și povestiri" etc.

— Școlarii — și nu numai ei — sînt pasionați de știință și tehnică. Ce cărți le va oferi editura ?

— În cadrul colecțiilor de informare științifică vor apărea lucrări ale căror teme se înscriu în cadrul prevederilor trasate de către Congresul al IX-lea al P.C.R. Astfel în colecția **Știința învinge** vor apărea : „Biomatematica" de Petre Tăutu, „În lumea sunetelor" de Ed. Nicolau, „Pămîntul nu tace" de Coriolan Stoica ; în colecția **Mîini îndemînatice** : „Ghidul micii gospodine" de N. Tăutu-Stănescu, „Construiți un telescop" de V. Nadolschi etc. ; în colecția **Să știm** : „Viața în deșert" de C. Paladian, „Animale uriașe" de I. Weimberg ; în seria **Constructori ai științei** care este o mică enciclopedie de biografii va apărea volumul II, în care vor fi înserate figurile lui Avicena, Averroes, Al-Birumi, Fibanacci etc. ; în seria **Oameni și locuri** : „Indienii din Mato Grosso" de M. Andrieș, „Australienii" de Gh Derevencu etc.

— Iubitorii de literatură de aventuri ce vor putea citi ?

— Pot preciza cîteva direcții : explorarea cosmosului (V. Colin : „Povestiri", V. Kernbach : „Umbra timpului", I. M. Ștefan „Cîntecul Cibemei") ; cibernetica (C. Baciu : „Mașina destinului" ; I. Hobana : „Viitorul pierdut") ; fizica atomică (I. Minzatu : „Povestiri"). Demne de reținut sînt două reeditări : „Un român în lună" de H. Stahl și „O iubire în anul 41 042" de S. Fărcășan. La capitolul traduceri : o selecție din lucrările lui A. Conan-Doyle, care va apărea sub titlul : „Aventurile profesorului Challenger", „Hector Servadac" de Jules Verne, un instructiv și pasionant periplu al sistemului solar, „Kumbi", un volum cuprinzînd două interesante nuvele ale lui Chenadi Gor pe tema contactului între civilizații și epoci diferite, „Nebuloasa din Andromeda" de I. A. Efremov (reeditare) etc.

Horațiu STĂTESCU

știință și producție

scuturi miniere

La adăpostul scutului, anticii și medievalii evitau atacul spadei și al săgeților ; în zilele noastre noțiunea a căpătat sensuri cu totul noi : au apărut scuturi pentru sudori și oțelari (care evită șocurile și temperaturile insuportabile), pentru petroliști, pentru constructori ș.a.m.d.

De curînd, la acest șir de unelte protectoare, un colectiv de la Institutul de cercetări miniere, condus de inginerii Liviu Șandru și Eugen Glodeanu, a adăugat încă una : scutul destinat răpirii susținerii metalice (și deci recuperării materialului) din abatajele camerelor.

Care este adevărata semnificație a acestui scut ? Mai întîi sînt necesare cîteva precizări : una din sarcinile majore ale exploatărilor carbonifere este reducerea consumului de lemn folosit pentru susținerea boltilor. Problema a fost rezolvată mult mai ușor la abatajele frontale (care înaintează pe întreaga lungime a stratului) ; dar la abatajele-cameră lemnul era inevitabil pierdut, întrucît acestea nu oferesu minerului spațiu pentru retragerea la timp (surparea tavanelor are loc, atunci cînd sînt luate bîrnele de susținere, uneori aproape momentan), stîlpii lemnoși au fost înlocuiți pe parcursul lucrărilor cu metal (stîlpi telescopici care pot fi lungiți și scurtați conform nevoilor).

Iată de ce a devenit și mai imperioasă necesitatea noului scut. Acesta este compus dintr-o grindă de metal susținută de piloni hidraulici. La adăpostul grinzii, minerii smulg barele metalice de susținere a planșeurilor galeriei, toată comanda realizîndu-se de la distanță (de la capătul abatajului).

Noul procedeu — un succes al colaborării rodnice dintre cercetarea științifică și practica exploatării miniere — se va extinde la toate abatajele-cameră între lignit și în exploatările de huilă din Valea Jiului.

T. PAULIAN

a 12-a marcă

În oțelăriile moderne varietatea aliajelor produse (impusă de cerințele din ce în ce mai exigente ale beneficiarilor) se realizează prin diverse adaosuri la combinația de bază : fier și carbon. În funcție de natura și proporția metalului adăugat, aliajele devin mai moi sau mai dure, mai casabile sau mai elastice etc.

În cetatea oțelului de la Hunedoara, la seria mărcilor de oțel produse pînă în prezent s-a adăugat de curînd una nouă : un aliaj inoxidabil, în a cărui compoziție se află într-o anumită proporție, nichel și crom. E cea de-a 12-a marcă asimilată în producție în anul 1965. Utilizările noilor sorturi sînt dintre cele mai diferite, începînd cu laminate (țevi de mare rezistență, fier beton pentru prefabricatele precomprimate, țevi sudate etc.) și sfîrșind cu piese de mare rezistență pentru motoare și mașini. De o mare importanță s-au dovedit, în acest domeniu, rezultatele cercetărilor efectuate atît în cadrul combinatului hunedorean cît și la Institutul de cercetări metalurgice. Ca urmare, în prezent, o serie de oțeluri cu proprietăți speciale, care se produceau pînă nu demult — la un preț de cost relativ ridicat — numai în cuptoare electrice, se obțin astăzi și în cuptoarele Siemens Martin. Oțelarii cuptorului Martin nr. 1 produc astăzi peste 22 sorturi de oțel.

La Reșița, ca urmare a asimilării unor noi mărci de oțel, a sporit numărul profilelor laminate aflate în producție. Astăzi se realizează aici laminate pentru utilaje feroviare, utilaje chimice, diverse construcții metalice etc. Numărul profilelor înscrise pe lista de produse a combinatului reșițean este mai mare decît în oricare an din ultimii douăzeci.

Radu NICOARĂ

cu eșalonul înainte

În aceste zile în regiunea Argeș numeroase întreprinderi industriale anunță că au încheiat socotelile cu 1965, îndeplinindu-și deci planul anual — ultimul din eșalonul — înainte de termen.

Pentru prima dată această veste a pornit din Cheile Argeșului de la ctitva constructori care înalță aici o mare cetate a luminii — hidrocentrala „Gheorghe Gheorghiu-Dej". În ziua de 1 august, cînd a avut loc cea de-a treia străpungere pe galeria de fugă, minerii din brigada condusă de Șerban Damaschin au raportat îndeplinirea planului anual de excavații. În octombrie și-a îndeplinit planul anual și lotul „Rotunda". Scurtarea termenului de punere în funcțiune cu o lună a hidrocentralei de pe Argeș aduce o economie în valoare de 12 000 000 lei.

O dată cu expedierea penultimului pod metalic în lungime de 30 m, cu destinația Porțile de Fier, al patrulea pod de cale ferată executat pentru acest mare obiectiv energetic al patriei noastre, colectivul de muncă al întreprinderii de produse metalice și prefabricate din beton din Pitești a raportat îndeplinirea planului anual.

Realizări importante au înregistrat și întreprinderea forestieră Domnești, fabricile de conserve din Băiculești și Rîureni, întreprinderea poligrafică Argeș, întreprinderile de industrie locală din Slatina, Drăgășani, Costești, Horezu.

15 întreprinderi argeșene au îndeplinit planul anual încă din prima decadă a lunii decembrie, valoarea producției suplimentare realizate de aceste întreprinderi depășește 32 000 000 lei.

Și încă un fapt demn de menționat. La data de 28 noiembrie întreprinderile industriale din regiunea Argeș au îndeplinit planul producției globale pentru perioada eșelonului, realizîndu-se economii suplimentare de 180 000 000 lei.

Gh. MĂCĂNEAȚĂ

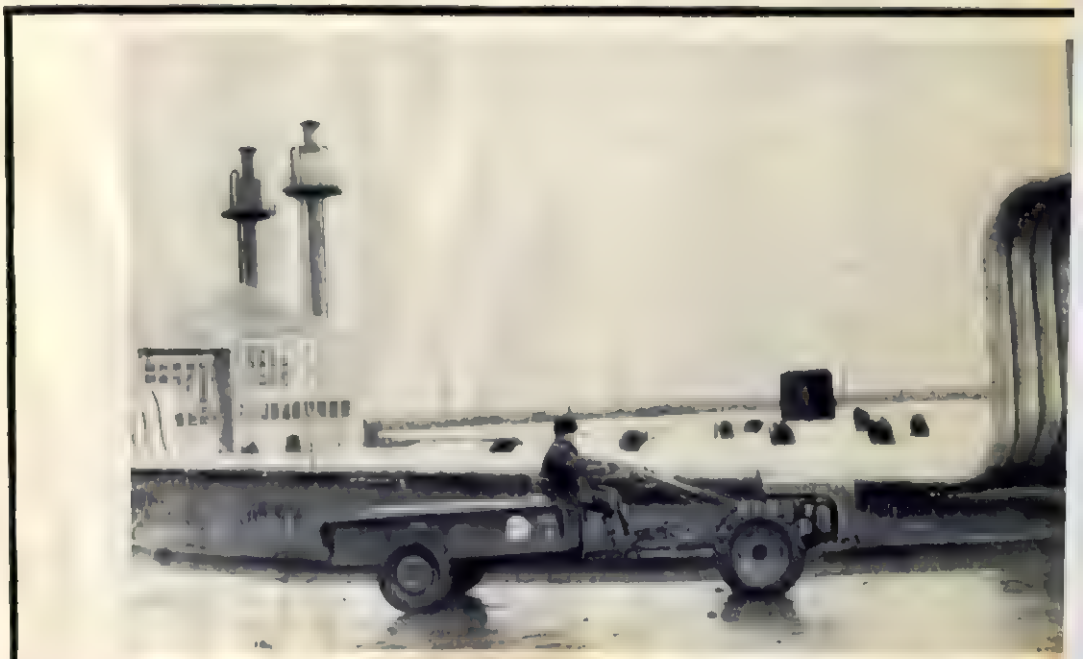

Pe o suprafață de 3 hectare se întinde complexul de răsadnițe încălzite prin mijloace tehnice ale G.A.S. „Șoimul" din comuna Bragadiru. De aici s-au recoltat și livrat pieței în luna noiembrie o cantitate de 63 de tone de salată verde, iar pînă la sfîrșitul lunii decembrie se vor mai recolta încă 40 de tone. Pe cele 3 hectare de răsadnițe se vor planta în continuare legume timpurii care vor fi apoi răsădite în cîmp.

memento

televiziune

Mircea Anghelescu

DUMINICĂ 19 DECEMBRIE. Iată, vrînd-nevrînd, o după-amiază de sîmbătă. Nu e cuprinsă explicit în programul TV, dar fotbalul fiind în concediu... ■ Pe simpaticii amatori ai Casei de cultură a studenților din București i-am aplaudat din toată inima în repetate rînduri. Cu ajutorul televiziunii îi vom vedea acum pe colegii lor din Cluj, în emisiunea promițător intitulată **Estrada tinerești** (20.00) ■ În reluare pe micul ecran un mare film, o adevărată capodoperă a genului „documentar cinematografic" : **Animalele** (21.00).

LUNI 20 DECEMBRIE. O emisiune de care ne amintim că ne-a plăcut : **Colecții și colecționari** în prezentarea actriței Flavia Buref (20 00) ■ La Telecronica economică — o seamă de anticipări sub titlul **Start '66** (20.30) ■ Deși reluat la scurt interval, spectacolul cu **Doisprezece oameni furioși** după piesa lui Reginald Rose, unanim apreciat ca un frumos succes al TV, este așteptat cu nerăbdare. În ce ne privește, îl recomandăm fără rezerve (21 15).

MIERCURI 22 DECEMBRIE Emisiunea (a cam fost uitată) **Istoria teatrului** ne prezintă un clasic al dramaturgiei universale : Henrik Ibsen. Exemplificări din „Un dușman al poporului" și „Rosmersholm". Prezintă conf. univ. Ovidiu Drimba. Își dau concursul actorii : Magdalena Bușnea, Marieta Rareș, Constantin Codrescu, Toma Dimitriu, Septimiu Sever, Emil Liptac, Ion Punea, Mihai Heroveanu (20.00) ■ Un recital **Zenaida Pally** (22 00).

JOI 23 DECEMBRIE. Emisiunea **Pentru noi femeile.** Cineva spunea că dacă ar fi femeie ar prefera să crească în ora închinată acestei emisiuni. Noi sîntem de părere însă că se mai poate încerca. Mai ales că ni se promit și niște surprize (20.00) ■ O emisiune al cărei titlu deși nu excelează prin modestie, e justificat, totuși de conținut : **Parada vedetelor.** Îl vom vedea și auzi pe Henri Salvador. De recomandări speciale, credem, nu e nevoie (20.45) ■ Film : **Patru fete într-o curte.** Producție reușită a studiourilor din R. P. Ungară. Poate vi e dor de Marika Törőcsik. O puteți revedea ! (21.15).

VINERI 24 DECEMBRIE. Studioul de televiziune București a realizat un film documentar **La umbra piramidelor** (comentat de Octavian Paler). Îl așteptăm cu interes (21.15) ■ **Din toată inima** se numește emisiunea ce-și propune să ne prezinte cîteva formații artistice de amatori ale unor sindicate din Capitală (21 40).

SÎMBĂTĂ 25 DECEMBRIE. **Telenciclopedia.** O emisiune statornic bună (20.00) ■ **Cu mască... și fără mască** ne-a devenit familiară, chiar cînd e mai alăbută. O vrem totuși reconfortată (20.00) ■ **Sfîntul.** „Sfîntul" ăsta e în stare de orice. Chiar și să ne plictisească, un pic, ca în ultima lui apariție. Totuși îl așteptăm cu interes (22 00).

cartea

■ Săptămîna trecută a apărut numărul 1 000 al revistei **Contemporanul** (primul număr al noii serii apărea acum mai bine de 19 ani, la 29 septembrie 1946). Ca de obicei și în paginile numărului jubiliar sînt prezente personalități de prestigiu ale culturii noastre între care directorul revistei, George Ivașcu, cu un substanțial articol de fond și cu un document literar în legătură cu cel mai asiduu și statornic colaborator al revistei — G. Călinescu (despre ediția a II-a din „Scrinul negru"), redactorul șef Ioan Grigorescu, Tudor Teodorescu-Brănișteanu, Al. Philippide, Mihai Beniuc, Geo Bogza, Victor Eftimiu, George Oprescu, M. H. Maxy, Șerban Cioculescu, Miron Constantinescu, Stanciu Stoian, St. Aug. Doinaș, Aurel Rău, Al. Andrițoiu, Petre Drăgoescu, Ion Popescu-Gopo și mulți alții, iar din străinătate trimit articole și mesaje M. Keldîș, Carlo Levi, Pierre de Boisdeffre și Eugen Ionescu. Un număr care, fie și prin simplă citare, oglindește atît potențialul și aria de cuprindere a revistei, cît și prestigiul ei în rîndul opiniei publice. Numărul 1 000 al Contemporanului reprezintă cumva și un scurt bilanț, o scrutare a perspectivei și un punct de plecare către realizarea și mai complexă a ceea ce definește într-unul din articole a fi „o tribună vie pentru un constructiv schimb de opinii, avînd ca finalitate îmbogățirea în plan teoretic și practic a felurilor domenii de creație intelectuală și artistică".

■ E îmbucurător efortul Editurii Academiei de a pune la îndemîna cititorilor bune ediții critice din marii noștri scriitori. Anul acesta, după volumul I de **Opere** ale lui V. Alecsandri, a apărut recent volumul I al altei serii de **Opere.** E vorba de cele ale lui Alexandru Odobescu. Ediția a fost pregătită sub îndrumarea lui Tudor Vianu și cuprinde în acest volum scrierile odobesciene antume și postume dintre 1848 și 1860, cărora li se dă un serios corp de note, variante și anexe. Textul critic și variantele poartă semnătura unui bun editor — G. Pienescu, iar notele au fost redactate de Tudor Vianu și V. Cîndea.

■ În Editura pentru literatură a apărut volumul IV al seriei de **Opere** ale lui I. L. Caragiale. Ediția — critică — e întocmită de Al. Rosetti, Șerban Cioculescu și Liviu Călin. Volumul recent apărut cuprinde publicistica literar-artistică a marelui scriitor, prevăzută cu un serios corp de note, variante și comentarii, așa cum se cuvine unor asemenea cărți.

■ Trei bune cărți de poezie Două în colecția **Cele mai frumoase poezii** a Editurii tineretului : Baudelaire — **Versuri** (traducere și prefață semnate de eminentul traducător și interpret al **Florilor răului,** poetul Al. Philippide) și **Poeții și Pleiadei** (traducere și note de Romulus Vulpescu, cuvînt înainte de N. N. Condeescu). A treia, la Editura pentru literatură universală : **Din poezia de dragoste a lumii** (traducere, antologie și prefață de Maria Banuș).

teatru

■ DACTILOGRAFII și CU TOT SOARELE PE MASĂ e ultimul spectacol, compus din două piese, al Teatrului Mic. Prima, de M. Shisgal, e un fel de „scara vieții", urmărind simbolic destinul unor mici funcționari. În afara unor mici momente, piesa e banală, cu multe locuri comune (cu atît mai curioasă apare programarea unei a doua piese de Shisgal, în aceeași stagiune, la același teatru. Deh, moda !...) Regia lui Mihai Dimiu e revelatoare, de bun-gust, emoțional poetică, desfășurînd cu cei doi interpreți o bogată gamă de momente dramatice. Excelentă, fără rezerve, Irina Petrescu (aflată în mare progres artistic). Notabil, Vasile Gheorghiu. Cea de-a doua piesă — într-un act — e de Dan Tărchilă și încearcă să zugrăvească cîteva destine umane într-o gară. Regia a depășit unele dificultăți ale textului. Bun : Dinu Ianculescu, bun și decorul Adrianei Leonescu.

■ AMATORII. Notăm din agenda bogatului Festival bienal de teatru de amatori „I. L. Caragiale" : regiunea Dobrogea — Casa de cultură Tulcea (spectacol de teatru și recitări), Casa de cultură Hîrșova și Căminul cultural Medgidia (teatru de păpuși) (18 decembrie). Regiunea Banat — Casa de cultură Lugoj (spectacole de teatru) ; regiunea Ploiești — sindicatul uzinelor „1 Mai"-Ploiești, Căminul cultural Voetin, Casa de cultură Breaza (spectacol de păpuși) (19 decembrie), Orașul București ; regiunea Ploiești — sindicatul uzinelor Moreni (teatru) (20 decembrie) și regiunea București (teatru de păpuși) (19 decembrie).

■ BIETUL MEU MARAT premieră pe țară cu piesa lui A Arbuzov la Teatrul Național „Vasile Alecsandri" din Iași. Piesa narează cu unele calități poetice (nu ferită de pericolul melodramei) o poveste de dragoste cu implicații sociale. Regia aparține actorilor Saul Taișler și Virgil Raiciu. Notăm din agenda aceluiași teatru : ARSENIC ȘI DANTELE VECHI de Kesselring, DIN JALE SE-NTRUPEAZĂ ELECTRA de O'Neill, HENRIC IV de Pirandello.

■ GRĂDINA CU TRANDAFIRI. Modesta și puțin naiva comedioară a lui Andi Andrieș pe scena Teatrului de stat din Pitești. Remarcabilă contribuția unei artiste încercate : Telli Barbu. În rest — mici compoziții șablon.

■ BAL MASCAT ȘI... ACROBAT. Slab spectacol de circ cu excepția a 2-3 numere. În rest, antichități, lipsă de fantezie, gust și umor penibil (inadmisibil : textul e iscălit și de doi dintre regizorii circului — Cezar Tipa și Mircea Gheorghiu). Evoluțiile celor doi comici Sache și Boni, agresiv antiartistice. Păcat de admirabila arenă care ar merita spectacole mai de calitate !

Irina Petrescu

discul

■ Două celebre lucrări de simonism modern, de jaz simfonic : „Rapsodia albastră" și „Concertul în Fa, pentru pian și orchestră", ambele de GEORGE GERSHWIN. Casa de discuri „Electrecord" a încredințat realizarea acestui valoros disc (ECE-0181, 30 cm, 33 t) orchestrei simfonice a Cinematografiei dirijate de Paul Popescu ; solist : Dan Mizrahi. La 39 de ani, Gershwin a încetat din viață, lăsîndu-ne o operă originală, bogată, generoasă : „Un american la Paris", „Rapsodia a doua", „Uvertura cubană" și, mai ales, opera „Porgy and Bess", una din cele mai interesante lucrări lirice contemporane, bazate pe folclorul populației negre din Statele Unite, prezent, de altfel, mai în toate compozițiile sale.

■ PETRE ISPIRESCU : „Prîslea cel viteaz și merele de aur", dramatizare de Lucian Belcea, este titlul unui disc pentru copii (EXD-1 109). De fapt „Prîslea cel viteaz" prezintă farmec nu numai pentru copii, ci și pentru restul vîrstelor. Acest teatru pe disc reține atenția tuturor prin regia inteligentă (Mihail Pascal), prin ilustrația muzicală ingenioasă și amuzantă (Liviu Belegante) și prin regia tehnică (Ion Mihăilescu). Contribuie la valoarea acestei dramatizări o distribuție bogată : Ion Manta, Lucian Botez, Dumitru Mirea, Sebastian Radovici, Nicolae Scarlat, Alex. Azoiței, Coca Enescu, Alexandrina Polizu, Marius Pepino, George Buznea, Ruxandra Nicolau, Minel Klepper, Silvia Bratovici, Ioana Georgescu și Doina Popa-Liseanu.

plastică

■ Sala Dalles : EXPOZIȚIA DE PICTURĂ ȘI SCULPTURĂ A ORAȘULUI BUCUREȘTI. O mare diversitate de optică și manieră, pe diferite trepte dintre „tradițional" și „modern".

■ Galeriile din str. Onești. VICTORIA NĂDEJDE-BELDICEANU : pictură pe mătase, titlu metaforic pentru o broderie în care autoarea, azi octogenară, a țesut nostalgia picturii, fiorul naturii vaste și idealul naiv despre un paradis artistic în care alternează grafii caligrafice și opaline de stampă japoneză (lemnile) cu luxura cromatică de pictură fovă (Pădurile înfrunzite).

■ Tot în galeriile din str. Onești : EUGEN SCHLOSSER expune plastică mică din ceramică. Reținem două figurine cu oameni și cai (biscuit) de inspirație epic-populară și stilizare naivă. Ansamblul oscilează între bibeloul ilustrativ derivat din tradiția sculpturii de vitrină și între forme decorative, geometrice și policrome, inspirate din diverse maniere moderne.

cinema

■ AMINTIRI DIN COPILĂRIE (regia — Elizabeta Bostan). Umorul lui Nică a lui Ștefan a Petrii, umorul lui Creangă, nu trăiește decît în paginile cărții, numai și numai acolo. Orice traducere, orice adaptare mai mult sau mai puțin liberă, îl macină pe dinăuntru. Se pare că e o lege fatală ; așa stînd lucrurile, nu putem decît să ne mulțumim cu cîteva sugestii despre ceea ce este, în realitate, universul imposibil de prins cu alte cuvinte (decît cele ale scriitorului) al copilăriei marelui nostru povestitor. E greu de imaginat altcineva decît Ștefan Ciubotărașu pentru a da viață lui Creangă, dar e ușor de închipuit un alt copil decît Ionică Bocancea în rolul lui Nică.

■ CREDEȚI-MĂ, OAMENI! Povestire pe alocuri emoționantă pe alocuri schematică, despre demnitatea umană, despre încrederea și înțelegerea cu care trebuie judecați semenii noștri. Filmul, început de regretatul Leonid Lukov, a fost terminat de regizorii I. Gurin și V. Bernstein. În rolul principal — un actor sovietic cu un chip foarte expresiv : Kirill Lavrov (Vii și morți).

■ Pe ecrane se află, la ora de față, aproape toate filmele românești prezentate la Festivalul de la Mamaia, filme care ne-au produs, rînd pe rînd, și de la caz la caz, bucurii sau dezamăgiri. DE-AȘ FI, HARAP-ALB, CARTIERUL VESELIEI, RUNDA 6, NEAMUL ȘOIMĂREȘTILOR, DINCOLO DE BARIERĂ.

■ Ne apropiem de Anul nou și mărturisim că am fi dorit ceva mai multă veselie pe ecranele noastre, mai multe „companii" antrenante (și inteligente). Am fost lăsați însă numai în COMPANIA LUI MAX LINDER, excelentă, se înțelege. Dar cu un singur film...

■ Anul cinematografic 1965 a fost consecvent cu sine însuși : moare tot atît de palid la înfățișare precum a fost în timpul vieții, precum a venit pe lume. Cîteva excepții care-i mai dau culoare și asupra cărora insistăm din nou cu căldură : FATA LUI BUBE (regizor — Luigi Comencini), A FOST ODATĂ UN MOȘ ȘI O BABĂ (regizor Grigori Ciuhrai). În rest — vă recomandăm încă o dată cîțiva actori remarcabili : Paul Newman, Geraldine Page (Dulcea pasăre a tinereții), Alec Guiness (Ultima vacanță), Peter Finch (Bocceluța) și alți cîțiva, plăcuți. Jane Fonda, Rod Taylor (Duminică la New York), Norman Wisdom (Un lucru făcut la timp).

Notă. Redacția **nu-și asumă** răspunderea pentru eventuale modificări de **ultim moment** în programarea spectacolelor

Povestea celor 1001 „mărunțișuri"

IMPORTANTUL „LUCRU MĂRUNT" II

În prima parte a anchetei noastre ne-am pus și v-am pus întrebări. V-am întrebat în primul rînd pe dv., cititorii noștri : **Ce lucruri așa-zise mărunte, necesare într-o locuință civilizată, vă doriți și nu le găsiți în magazine sau în ce măsură vă satisface calitatea celor existente ?"**

Am întrebat mai departe. Ne-au răspuns cei care produc și comercializează „mărunțișurile".

Întrebăm în continuare și în ancheta de față forurile în cauză :

— De ce garniturile de vase emailate sînt deseori descompletate ?
— De ce avem o mercerie atît de săracă ?
— De ce aspiratorul „Record" se îmbolnăvește atît de des ?
— De ce nu putem găsi un cuțit de schimb la mașina de tocat carne ?
— De ce Perlanul și Alba apar cosmetic prin magazine ?
Și o ultimă întrebare :
— Ce se face în prezent, ce se prevede pentru viitor în problema „mărunțișurilor" ?

Pentru alcătuirea acestui

CAPITOL II LA POVESTEA CELOR 1001 „MĂRUNȚIȘURI"

am intervievat pe tovarășii :

— ing. Romeo Vlădoianu, director general în Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini ;

— ing. Constantin Tatomir, director general în Ministerul Industriei Ușoare ;

— ing. Aurelian Biaga, director general în Ministerul Industriei Chimice ;

— ing. Florentin Cărtuță, șeful serviciului producție din secția de industrie locală a Sfatului popular al orașului București.

CRIZA „RECORDULUI" SE APROPIE DE SFÎRȘIT

Directorul general Romeo Vlădoianu este puțin uimit :

— Va să zică vă interesează comportarea aspiratorului „Record"... M-aș fi așteptat să discutăm despre aparatele de radio. Dar, mă rog, dacă aceasta vă e dorința...

— Ne surprinde, la rîndul nostru, uimirea dv : nu cunoașteți necazurile provocate de frecventele defectări ale „Recordului" ?

— Cum să nu, le-am știut prea bine. Numai că le consideram ținînd de domeniul trecutului : criza aspiratorului și-a avut momentul de vîrf spre sfîrșitul lui '64 ; e aproape anul de cînd am luat măsuri importante pentru îmbunătățirea acestui aparat. Era cazul ca reclamațiile cumpărătorilor să se rărească, dacă nu chiar să înceteze.

— Și totuși ele au continuat să soscească și la redacția noastră. De fapt, care era — și care mai e — cauza deselor îmbolnăviri ale „Recordului", tovarășe director general ?

— Acum trei ani, cînd am lansat acest aparat, el corespundea — și să știți că și astăzi corespunde încă — exigențelor tehnicii zilelor noastre. Numai că aspiratorul a fost supus unor performanțe foarte ridicate care i-au suprasolicitat motorul, ducînd la defectarea izolației bobinajului din rotor.

— Dar aceste defecțiuni nu au putut fi identificate în perioada de experimentare a aparatului ?

— Iată că nu. Ele nu au ieșit atunci la iveală, ci numai la producția de serie largă. Efectiv am fost luați prin surprindere : nu ne așteptam ca în perioada de garanție să avem un procentaj de defecțiuni de 6%, așa cum a fost înregistrat prin rețeaua cooperatistă. De aceea nici nu am avut pregătite suficiente piese de schimb. Cumpărătorul era supărat cînd i se strica aspiratorul, dar și mai supărat cînd aștepta nepermis de mult pînă i se repara.

— Nu înțelegem : era de fiecare dată vorba de defecțiuni grave, de înlocuirea unor piese esențiale ale aspiratorului ?

— Acest lucru era stabilit de meșterii cooperatori cu care noi aveam contract pentru reparațiile din perioada de garanție. Se pare că la un moment dat s-a ivit și suspiciunea : producătorul — fabrica „Electromotor" — a început să suspecteze buna-credință a meșteșugarilor și a procedat cam tare, refuzînd serviciile lor și înființîndu-și în București (aici era cel mai mare număr de reclamații) un atelier propriu de reparații. Pînă la urmă s-a ajuns la un modus vivendi mai civilizat : atelierul bucureștean al fabricii identifică gravitatea defecțiunii și o încredințează spre înlăturare cooperativei. Între timp, noi ne-am străduit să asigurăm suficiente piese de schimb. Poate că toate aceste neplăceri ar fi putut fi evitate dacă comerțul ar fi acceptat de la bun început propunerea noastră : un aparat defectat în perioada de garanție să fie imediat schimbat în magazin cu unul nou.

— Ar fi fost într-adevăr o idee excelentă. Poate că nu e tîrziu să vă mai bateți pentru ea. Dar am vrea să știm acum ce s-a făcut : nu pentru repararea mai promptă a aspiratoarelor, ci pentru efectiva lor îmbunătățire.

— S-au luat, în primul rînd, măsuri pentru îmbunătățirea sîrmei de izolație cu care se bobinează rotorul — aceasta era principala sursă de defecțiuni. Tehnologia și controlul sînt respectate acum foarte atent, iar aspiratorul este supus, în perioada verificării sale, la încercări deosebit de grele : supraturații, tensiuni reduse. De altfel, avem acum în studiu adaptarea la acest aspirator a unui motor mai robust, pe care îl vom lansa poate chiar în cursul lui 1966. Criza „Recordului" se apropie de sfîrșit.

> **De bună seamă, cele ce ne-au fost comunicate de tov. director general Vlădoianu exprimă preocupările actuale pentru rezolvarea unei situații nesatisfăcătoare. Și, totuși, din cele aflate prin ancheta noastră, aspiratorul „Record" continuă să facă destule supărări posesorilor lor. Atragem atenția asupra acestor plîngeri de dată mai recentă. Poate că nu au fost încă luate toate măsurile necesare...**

ANOTIMPURILE BATERIILOR

Chestionarele lansate în rîndul cititorilor noștri ne stau în față : multe din ele consemnează necazul provocat de lipsa bateriilor pentru aparatele de radio cu tranzistoare. Ce părere are în această privință tovarășul director general Vlădoianu ?

— Ați auzit de anotimpurile bateriilor ? Mă refer la bateriile de patru volți și jumătate, care se folosesc în mod obișnuit la lanterne, dar și la aparatele portabile cu tranzistoare. Da, ele lipsesc uneori. Mai ales iarna, anotimpul lor favorit. Fabrica noastră produce asemenea baterii ritmic, în tot timpul anului, dar aci nu se poate aplica proverbul gospodăresc care recomandă să-ți faci vara sanie : bateriile produse vara nu ajung să trăiască pînă în iarnă și să satisfacă pretențiile sporite în acest sezon ; ele au o viață limitată, au un anume timp de depozitare.

— Asta înseamnă, gîndim noi, că la ora actuală capacitatea de producție a bateriilor este insuficientă.

— Da, așa este. Dar este prevăzută pentru viitorul foarte apropiat o sporire a acestei capacități : încă în această lună vom lansa trei noi

(Continuare în pag. 6)

linii de producție — cărora le vor urma altele — acoperind în felul acesta în întregime cerințele.

— Să-i anunțăm pe cititorii noștri că în vacanța de iarnă își vor putea lua liniștiți cu ei transistorul pe munte... Și să sperăm că prin aceasta nu vor trebui să sufere posesorii de lanterne: se vor găsi suficiente baterii în magazine.

CE PRETIND GOSPODINELE CHIMIEI

Chimia, una din vedetele științei contemporane, se amestecă astăzi tot mai des și în treburile gospodinei. Imixtiunea ei într-una din corvoadele cele mai neplăcute — spălatul rufelor — a transformat-o într-o treabă mult simplificată. Secretul? Se numește Perlan, Alba, Far, Trial. Într-un cuvînt: detergenții.

— Tovarășe director general Aurelian Blaga, de ce există un ritm atît de inegal în aprovizionarea cu detergenți? De ce uneori rafturile magazinelor sînt pline, iar alteori aștepți o săptămînă pentru a obține o cutie de Perlan sau de Alba?

— S-a întîmplat un lucru interesant cu acești detergenți: la început au fost primiți cu multă rezervă, s-au lansat greu pe piață. Ne-am ajustat producția pe aceste cereri — atunci limitate; iar cînd, dintr-o dată, cumpărătorii au început să solicite masiv produsele noastre — firește, convingîndu-se de avantajele lor — noi nu am reușit să răspundem prompt solicitării lor. Și mai e o chestiune: aprovizionarea excesivă pe care o practică unele gospodine. Sigur că dacă gospodinele cară acasă sacoșe întregi cu detergenți, magazinul se golește într-o zi.

— Știm că ați scos în ultima vreme o seamă de produse foarte utile într-o gospodărie: Novolinul — pentru lustruit mobila și autoturismele; Meluxul — pentru curățatul metalelor; detergenții Trial și Ace pentru mașinile de spălat rufe, lacul de parchete... Nu credeți că le-ați lansat cu prea mare discreție, că nu le-ați făcut suficient cunoscute?

— Poate că această întrebare ar trebui să o adresați comerțului. În general aveți însă dreptate, nu ne popularizăm cum se cuvine produsele.

MAI AVEM MULTE DE FĂCUT

— Să mai amintim aici una din reclamațiile frecvente ale cumpărătorilor: calitatea și gama restrînsă de culori ale cremelor de ghete. Așteptăm în acest sens o explicație...

— Crema de ghete are mulți „părinți", noi sîntem doar unul din ei, și nu cel mai important. E adevărată observația cu privire la putinătatea culorilor (aici dăm acum bătălia), dar nu și cea referitoare la calitate: crema „București", pe care o producem noi, nu prezintă după părerea noastră minusuri de calitate. Să nu uităm însă că nici o cremă de ghete nu rezistă calitativ mai mult de șase luni și nu-i putem pretinde o longevitate mai mare.

— Se întîmplă totuși, din păcate, ca unele cutii de cremă foarte proaspăt să urîțească încălțămintea în loc să o protejeze. Să recunoaștem: calitatea lor lasă încă de dorit. Acum încă o întrebare, tovarășe director general Blaga: sînteți mulțumit de ceea ce oferă chimia ușurării vieții gospodinelor?

— Cine ar putea răspunde afirmativ la o astfel de întrebare? Mai avem multe de făcut pentru a răspunde nu numai exigențelor gospodinelor, ci și alor noastre proprii.

— De pildă?

— Ne pregătim să producem detergenți lichizi: sînt mai economicoși, de mai bună calitate. Vom fabrica și cremă de ghete emulsionată, un produs modern, cu însușiri sporite, cu viață mai lungă. O veste pentru automobiliști: în curînd vor găsi în magazine lichidul „Antigel", care împiedică înghețarea apei în carburatoare.

Să sperăm că aceasta este doar începutul; gospodina modernă așteaptă mai multe de la chimie.

ÎN FAȚA MARELUI PRODUCĂTOR DE LUCRURI MICI

Investigațiile gazetărești ne-au dus în cele din urmă în fața marelui producător de lucruri mici. El nu este, așa cum s-ar fi putut crede, nici industria locală, nici cooperația. Cel mai important părinte al „mărunțișurilor" rămîne Ministerul Industriei Ușoare. Aici putem să ne lămurim în problema acelor și a vaselor emailate, a mașinilor de tocat carne și a fermoarelor, a jucăriilor mecanice și a nasturilor etc., etc.

La asaltul întrebărilor noastre ne răspunde, cu mult calm și bunăvoință, directorul general Constantin Tatomir.

— Așadar, de ce sînt acele și boldurile proaste?

— Au fost probleme mai importante care ne-au preocupat. Ca și într-o gospodărie, am lăsat la urmă treaba care ni se părea mai simplă. Acele se produc și acum pe mașini foarte vechi și cu o materie primă care nu e întotdeauna de calitate.

— Cine e principalul producător?

— „Flamura roșie"-Sibiu. O fabrică de care noi sîntem în general mulțumiți și ținem să consemnați acest lucru: e foarte sensibilă la introducerea noului în producție. Însă cu utilajul vechi pe care îl deținea, nu putea face mult mai mult în problema acelor.

— Asta înseamnă că e necesară modernizarea liniilor tehnologice.

— Exact. Întreaga fabrică va fi reconstruită și reutilată. Dar problema acelor nu va fi rezolvată definitiv atît de curînd.

— Specificarea aceasta nu va face prea multă plăcere cititorilor noștri. Aveți să ne dați vești mai bune în ce privește fermoarele și capsele?

— De astă dată, da: la fabrica „Metaloglobus" s-a reorganizat întreaga fabricație de fermoare cu utilaje și tehnologii moderne, astfel că se pot asigura acum produse de cea mai bună calitate. Dacă se mai găsesc prin magazine unele fermoare ușor defectabile...

— ...Vă asigurăm că se mai găsesc, din păcate.

— ...Să știți că ele aparțin vechiului lot de produse.

— Iar în ce privește capsele ce ruginesc prea des și butonii care nu se închid ca lumea?

— Putem fi și în această problemă optimiști. Se produceau și aceste mărunțișuri cu utilaje îmbătrînite, multe din operații se făceau manual, defecțiunile erau aproape inevitabile. În anul ce vine, însă, și în acest sector tehnologia modernă își va spune cuvîntul. Vom reuși să satisfacem integral cerințele industriei de confecții și ale pieței.

— Tovarășe director general, ați citit ancheta publicată în revista noastră de acum două săptămîni? Tehnicianul Ion Florea vă reproșa dv., producătorilor, că nu se poate găsi pe piață un „fleac" de nimic, dar foarte important...

— Da, soția dumnealui nu a reușit să-și înlocuiască cuțitul de la mașina de tocat carne.

— În felul acesta multe gospodine au fost nevoite să neglijeze gusturile gastronomice ale familiei.

— Aveți perfectă dreptate, trebuie să luăm măsuri mai energice pentru mecanizarea operațiilor de ascuțit. De aici pornește totul: o

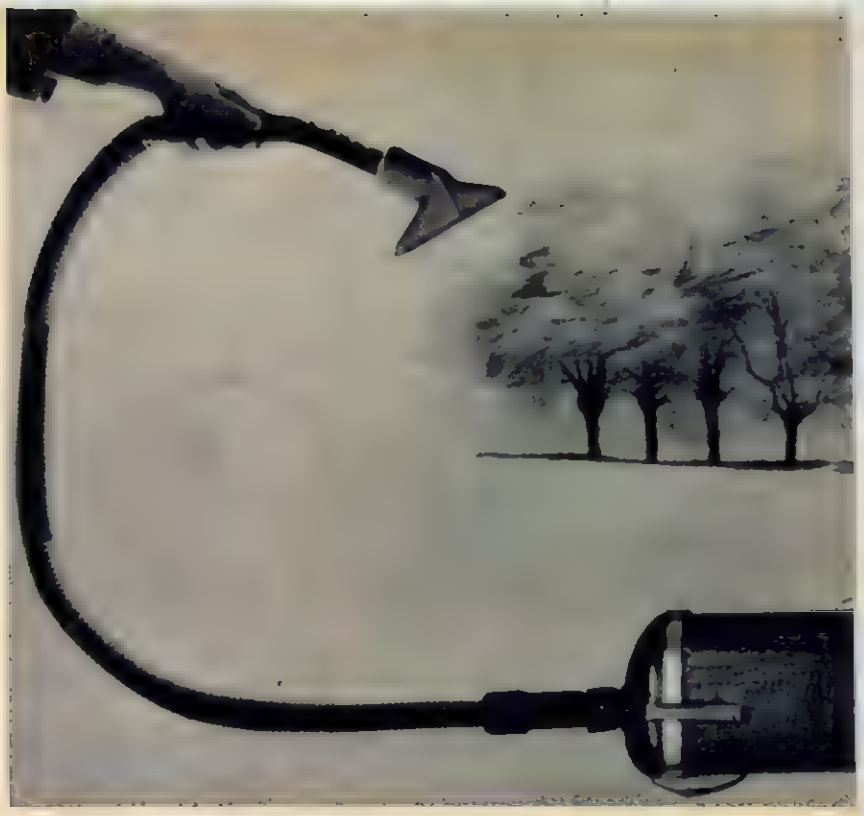

Ni s-a garantat că au fost luate toate măsurile necesare pentru ca aspiratorul „Record" să-și îndeplinească din plin atribuțiile pentru care a fost creat. Dînd frîu liber imaginației așteptăm un aspirator pe măsura fotografiei noastre.

Ce facem cu roboții?

■ Ancheta noastră ne-a dus la următoarea constatare: aliatul cel mai modern al gospodinei — robotul — nu se bucură încă de atenția cuvenită. De ce oare? De ce am reușit să avem aparataj electrocasnic variat și nu am dus mai departe imixtiunea tehnicii în treburile gospodărești? Robotul — aparatul hamic cu multiple folosințe în bucătărie și în casă, robotul — mașina capabilă să pregătească singură un întreg meniu, rămîne încă de domeniul dorințelor. E adevărat, aceste aparate sînt scumpe. Producerea lor ar ține de Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini. Firește însă că ea va putea fi luată în considerație de producători numai atunci cînd cererea comercială va ajunge la un nivel care să permită producția la un preț de cost și de desfacere rezonabil.

■ Ce am putea sugera comerțului în acest sens?
Considerăm că ar fi rațional să se inițieze un sondaj public pentru a se înregistra cererea de roboți casnici; iar aceste investigații s-ar putea realiza prin punerea în vînzare a unor produse similare din import.

■ O sugestie pentru efectuarea acestui sondaj: pentru a putea fi cît mai concludent, el să se desfășoare în doar cîteva orașe importante care să fie însă foarte bine aprovizionate (risipite în prea multe localități și în cantități mici aceste articole nu ajung suficient la cunoștința publicului și ca atare nu se poate cunoaște efectiv cererea).

parte din aceste operații se fac manual, deci imperfect. Trebuie să studiem de asemenea și calitatea oțelului din care sînt făcute cuțitele. Ne-am și asigurat în acest sens asistența unui institut științific de specialitate.

— Spuneți-ne, tovarășe director general, de ce nu se găsesc în magazine cuțite de schimb ?

— E o idee. Vom discuta cu comerțul în acest sens, pentru a prevedea în contracte și piese de schimb.

Ideea ni se pare elementară. Ne întrebăm de ce o soluție atît de simplă și clară nu a putut fi din vreme elaborată de oamenii de specialitate, de cei care vin tot timpul în contact cu cerințele publicului?

CÎND VIITORUL ÎNCEPE SĂ SE CONJUGE LA PREZENT

— O altă problemă la care s-au referit cititoarele noastre : de ce nu se găsesc garnituri de vase emailate asortate ca mărime și culoare ? De ce nu se găsesc suficiente capace ?

— Fabrica „Emailul roșu" are o capacitate limitată...

— Și atunci ați vitregit capacele?

— Mă rog, e un fel de a spune. Din dorința de a oferi mai multe vase, le-am preferat pe acestea capacelor. Poate că nu a fost soluția cea mai bună. Ținem însă să vă anunțăm că „Emailul roșu" e și el în plină reconstrucție, așa că nu peste multă vreme producția sa se va dubla.

— Să punem deci... capac problemei capacelor. Ce ne puteți răspunde însă la multele doleanțe în ce privește calitatea și estetica nasturilor ?

— Vă răspundem cu o informație pe care o dețineți, și dumneavoastră : de vreme ce ați inserat-o într-un număr recent al revistei : a început construcția marii fabrici bucureștene de nasturi din cartierul Ghencea ; se vor produce aici 4 200 000 de groși anual. Înmulțiți cu 144 (un gros are 144 de nasturi) și veți afla singuri capacitatea fabricii. Dacă ne gîndim că pînă acum o mare parte a nasturilor erau produși de făbricuța din Jimbolia, din tot felul de materii prime slabe, veți înțelege mai limpede distanța pe care o parcurgem.

— Din tot ce ne-ați spus pînă acum, deducem că a venit, ca să zicem așa, momentul „mărunțișurilor". Că acestei probleme, neglijate pînă acum, ministerul dv. a început a-i acorda mai multă importanță.

— Da, ne-ați găsit într-un ceas bun. Ca urmare a Directivelor celui de-al IX-lea Congres al P.C.R., industria ușoară va beneficia de un sprijin masiv. Numai direcția noastră (Direcția generală industrială de articole casnice, utilaje și piese de schimb — n.r.) va realiza în 1966 un volum de investiții de patru ori mai mare decît cel din 1965.

SENTINȚA SĂ O DEA PUBLICUL !

Ținem totuși să cunoaștem și contribuția, la producerea mărunțișurilor, a uneia din cele mai active secții de industrie locală din țară, cea din cadrul Sfatului popular al orașului București. Interlocutorul nostru ing. Florentin Cărtuță, ne schițează un tablou în tonuri cît se poate de luminoase : în 1965 s-au asimilat în producție un număr de 97 de articole noi, din care 83 cerute direct de necesitățile populației. Tovarășul inginer apreciază că, în general, calitatea lucrurilor mărunte pe care le produc întreprinderile industriei locale a sporit sensibil.

Ne permitem să-l întrebăm totuși :

— După părerea dv., ce carențe mai stăruie în calitatea articolelor produse de întreprinderile industriei locale-București ? Știți, cîteodată — dacă nu întotdeauna — prea multă autolinistire strică.

— Finisajul lasă încă de dorit. Mă refer în special la finisajul interior al unor piese de mobilier ; în general însă destule din articolele noastre — cele metalice, de exemplu — nu arată destul de bine ca înfățișare, nu au încă dorite forme elegante pe care le cer adesea produsele de uz casnic.

Nu putem fi decît de acord totul cu tov. ing. Cărtuță. Chiar dacă unele din produsele industriei locale își îndeplinesc corect rolul funcțional, de cele mai multe ori aspectul lor estetic lasă prea mult de dorit. Problema creatorilor de forme industriale rămîne încă larg deschisă; și nu numai pentru întreprinderile industriei locale. Este vremea ca ministerele interesate să inițieze o colaborare mai strînsă cu Ministerul Învățămîntului și uniunile de creație pentru a se porni activ acțiunea de pregătire a acestor cadre, este vremea să se producă acea dorită osmoză între artiști și producători.

— Încă o întrebare : ați livrat magazinelor toate produsele pe care le-ați omologat și contractat cu comerțul ?

— Nu. Am mai rămas datori cu unele obiecte de uz gospodăresc. Poate că nu din cele mai importante. Ați ridicat însă adineauri problema omologării și aș dori să adaug neapărat ceva în această privință.

— Da, ni s-au mai plîns și alți interlocutori ai noștri că omologarea este o operațiune foarte greoaie și că în dese rînduri ea întîrzie lansarea unui produs.

— Acesta e un aspect al problemei. Mai sînt însă și altele. Cred că în aprecierea articolului supus omologării trebuie să aibă un cuvînt greu nu numai comerțul, ci și producătorul. Ba aș spune chiar și publicul. N-ar fi rău ca la un produs asupra căruia opiniile diferă să fie solicitată și părerea cumpărătorilor ; el să fie expus în vitrine, într-un magazin, pentru a putea fi astfel sondate necesitățile publicului. Acesta trebuie să dea ultima sentință.

V-am relatat, în paginile de mai sus, discuțiile pe care le-am avut cu o seamă de tovarăși din diferitele ministere ce se ocupă de „lucrurile mărunte". De fapt, ați participat și dv., indirect, la acest dialog, întrucît noi ne-am făcut purtătorii de cuvînt ai doleanțelor dv.

După cum ne-am putut da cu toții seama, atît producătorii cît și factorii de răspundere din comerț au neglijat destulă vreme domeniul mărunțișurilor. Efectele se mai simt și acum.

Sînt însă semne bune: spre „lucrurile mărunte" au început să se îndrepte priviri tot mai atente. Există acum condiții materiale, ne-am convins că există și multă bunăvoință, ne putem deci aștepta ca în viitorul apropiat mărunțișurile să nu mai fie considerate fleacuri.

Ne oprim însă aici ancheta noastră. Sînt foarte multe lucruri mărunte care ne supără și în ce privește serviciile publice, deservirea din cooperative. Pornim pe urmele lor.

În curînd, deci, ne vom întîlni din nou în paginile revistei. Urmăriți mai departe ancheta noastră.

Sanda FAUR
George CIUDAN
Fotografie de Tr. PROSAN

CARNET DE SCRIITOR

MAGAZINELE MICI

de Eugen FRUNZĂ

Desigur, magazinele universale, cu multe și felurite mărfuri, sînt foarte utile. Ele oferă cumpărătorului un avantaj substanțial. O dată intrat într-un asemenea magazin, poți epuiza, în același loc și fără alergătură, toată lista de achiziții cu care te-ai înarmat de acasă. La un raion găsești prosopul, la altul galoșii, la un al treilea tacîmurile. Cu un singur drum îți rezolvi zece sarcini casnice. Economisești efort și timp, chiar și ceva mărunțiș de tramvai.

Dar omul cumpără relativ mai rar multe și de toate dintr-o dată. Mai des se întîmplă să caute un anume obiect, unul singur, sau cîteva din aceeași „familie". În acest caz magazinul mare, cu aglomerația sa inevitabilă datorită profilului multiplu și cu graba tuturor, nu e cel mai agreabil. Și nici avantajul de care vorbeam la început nu se mai realizează.

Pentru nevoile restrînse, cotidiene, cetățeanul preferă magazinul de specialitate.

Nu m-aș încumeta să dau soluții de organizare în această privință. Sînt lucruri pe care le cunosc mai bine forurile competente. Dar eu observ și constat necesitatea. O fac, pentru că știu că masa cumpărătorilor observă și constată la fel.

Cineva, ieșind de la magazinul „Victoria", îmi spunea cu năduf :

— Uite, aici, am luat niște hîrtie colorată pentru băiat să-și învelească manualele. Și ce zici ? Coadă, dom'le ! Îngheșuială ca la urcare în autobuz. Nu înțeleg de ce nu s-ar înființa mai multe papetării.

Avea dreptate omul. Pentru anumite articole sînt prea puține puncte de desfacere. Așa e, de pildă, și cu ciorapii de damă. Las' că aici e și greu să temperezi zelul populației feminine... Însă, obiectiv vorbind, magazinele cu acest profil sînt mult prea rare, de aceea și, veșnic aglomerate.

Și mercerîile ? Cel puțin douăzeci de perechi de mîini concomitent joacă sub nasul vînzătorului, solicitîndu-i atenția, somînd, clamînd. În general, magazinul cu mărunțișuri, ca de altfel și băcănia situată la îndemîna cetățenilor, pare că nu se prea bucură de prețuire din partea organului de resort. De aceea distribuția lor în rețeaua comercială se face cu nemeritată zgîrcenie. Ba, pe ici pe colo, se mai și desființează cîte un mic magazin pe motiv că undeva, în cartierul respectiv, se află unul mare, universal.

Cred că nu trebuie fetișizat magazinul cu zeci de raioane. Pe lîngă asemenea centre impozante și foarte necesare, o mai largă răspîndire a unităților mici ar fi cu totul binevenită.

FILM

CE E NOU ÎN FILMUL CEHOSLOVAC

De cîţiva ani încoace n-a existat festival cinematografic internaţional, mare sau mic, în care filmul cehoslovac să nu înregistreze consacrări... Întinerită printr-un suflu nou de experimente filmice, printr-o afirmare largă de talente viguroase, cinematografia cehoslovacă s-a impus tot mai mult pe plan mondial şi ar fi imposibil de vorbit despre tendinţele contemporane ale artei filmului fără a aminti de reuşitele cineaştilor cehoslovaci.

Desigur, producţia studiourilor din Barandow (în medie, 30 de filme artistice pe an) conţine şi filme de mai scăzută valoare. Dar important rămîne faptul că producţia înregistrează periodic „vîrfuri", creaţii reprezentative pentru o mişcare de avînt artistică.

Se consideră, îndeobşte, drept moment de „debut" al ofensivei artistice cehoslovace, premiul special al juriului atribuit în 1963, la Cannes, filmului **Cînd vine pisica** de Vojtech Jasny. Pentru opinia internaţională a fost, într-un fel, o surpriză. Dacă răsfoim însă fişele producţiei cehoslovace din anii imediat anteriori, putem constata că momentul consacrării se datorează unor acumulări treptate, revelatoare. Nu ne referim acum la succese mai vechi precum **Sirena** (lui Karel Stekly), **Capcana lupilor** (de Jiri Weiss, cu binecunoscută azi Jana Brejkova) sau la cîteva comedii dominate de personalitatea comică a lui Jaroslav Marvan, de altfel nu toate reprezentative. În pregătirea „ofensivei" declanşate de filmul lui Vojtech pot fi situate realizări ale anilor 1960-1962, semnificative pentru stadiul căutărilor artistice întreprinse de tînăra generaţie de regizori cehoslovaci. În primul rînd, tragicul şi poeticul episod de război, extrás din nuvela lui Jan Otčenasěke de către regizorul Jiri Weiss: **Romeo, Julieta şi întunericul**, dramatica poveste de dragoste dintre un student şi o tînără evreică evadată dintr-un „transport" spre Terezin (rolul era interpretat de Dana Smutna), dramatica poveste de dragoste care n-a durat decît cîteva zile şi al cărei sfîrşit tragic poartă pecetea atrocităţilor fascismului. Aceeaşi epocă istorică, într-un alt film memorabil, semnat de Jiri Krejcik: **Principiul suprem**, istoria tragică a unui profesor de latină care încearcă, în anii ocupaţiei, să trăiască înconjurat numai de autori clasici.

Nici creaţia lui Vojtech Jasny, **Cînd vine pisica**, nu reprezintă, practic, un salt surprinzător. El a fost devansat de două creaţii notabile: magia poetică din **Dorinţa** lăsase o profundă impresie cu prilejul întîlnirilor tradiţionale ale filmului pentru tineret de la Cannes, iar drama psihologică **Am supravieţuit morţii mele** a fost apreciat pentru vigoarea protestului antimilitarist al relatării cinematografice despre un deţinut din lagărul de concentrare de la Mauthausen. **Cînd vine pisica** s-a impus totuşi, mai presus de toate, ca o creaţie profund originală. Poate pentru că a ştiut să îmbine firele folclorului într-o compoziţie de basm modern, cu profunde sensuri contemporane; poate pentru că a ştiut să impună, pentru prima oară, o dramaturgie în culori. După **Nota zero la purtare**, de Jean Vigo, şi **Miracolul din Milano** al lui De Sica, filmul lui Vojtech Jasny a lărgit considerabil genul basmului cinematografic printr-o viziune cu mari disponibilităţi imaginative şi lirice.

O izbutită parodie a genului western: „Joe Limonadă".

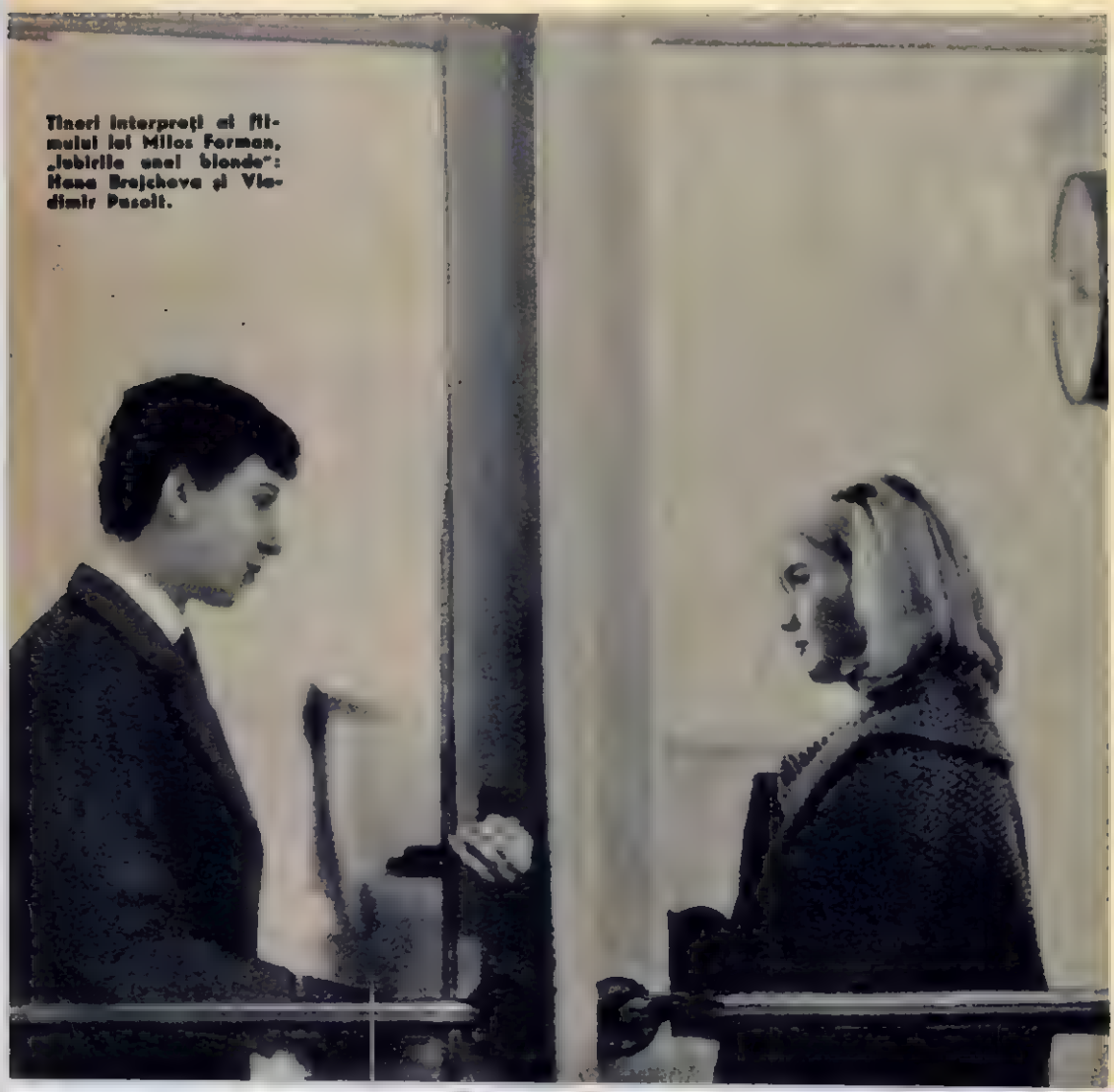

Tineri interpreţi ai filmului lui Milos Forman, „Iubirile unei blonde": Hana Brejchova şi Vladimir Pusolt.

După consacrarea internaţională a lui Jasny, succesivele distincţii cucerite de colegii săi în toate marile festivaluri cinematografice din ultimii ani impun concluzia că în cinematograful cehoslovac s-a produs un salt calitativ. Să ne oprim pentru o clipă la două creaţii semnate de Ján Kadar şi Elmar Klos. Prima, **Moartea se numeşte Engelchen**: un film închinat anilor de rezistenţă, realizat într-un stil foarte personal, o poveste emoţionantă, un montaj îndrăzneţ (întoarceri în timp, amintind **Hiroşima, dragostea mea** a lui Alain Resnais), o imagine foarte frumoasă, o interpretare sobră; apoi al doilea film remarcabil al aceloraşi regizori: **Acuzatul**. Pe un subiect de actualitate, realizat într-un stil sever, filmul aduce în spaţiul ecranului un proces, reuşind să „spargă" aparenţele statice printr-o dinamică interioară a acţiunii, asemănătoare, parcă, disputei psihologice de mare tensiune dramatică din **12 oameni furioşi**.

Numeroase alte nume de regizori tineri s-au impus (adesea debutul a fost sinonim cu consacrarea) în anii din urmă. Regizoarea Vera Chytilova a fost repede denumită Agnès Varda-cehoslovacă, de la prima întîlnire cu publicul și critica ; filmul său **Despre altceva** interpretat de gimnasta Eva Bosakova și actrița Vera Uzelakova, confruntă destinele a două femei, reușind (în-

tr-o creație specific feminină) să dea mult adevăr și nuanțe psihologiei personajelor. Karel Kachyna studiază, în **Zidul înalt**, cu multă sensibilitate, poezia prieteniei ce se stabilește între o fetiță de 11 ani și un bărbat infirm, grav accidentat. Același regizor, în **Speranțe** urmărește istoria unui bărbat și a unei femei care duc cea mai dură dintre lupte : aceea cu ei înșiși. Jaromil Jires, în **Primul strigăt**, conduce acțiunea filmului său în decursul unei singure zile — ziua în care o femeie va naște — desenînd prin amintirile protagoniștilor conturul unei emoționante și adevărate povești cinematografice. Zbynek Brynych este autorul unui foarte dramatic și concentrat film, **Deportarea din paradis** ; ultimele ore trăite într-un ghetou vorbesc aici despre eroismul și lașitatea oamenilor, despre sentimentul de solidaritate în rezistență. Să amintim și contribuția unor „veterani" la această întîlnire a filmului cehoslovac (Karel Zeman, cu **Doi mușchetari**), reabilitarea unor genuri (spirituala parodie la adresa poncifurilor westernului obținută de Oldrich Lipsky în **Joe Limonadă**). afirmarea unui alt studiou cinematografic, cel din Bratislava (îndeosebi prin **Bozerul și moartea**, creat de Peter Solan).

Sînt doar cîteva momente reprezentative pentru școala cinematografiei cehoslovace contemporane, la care s-ar mai putea adăuga fără riscuri alte nume noi — Vlacil, Polak, Kucera, Kalis — și alte titluri de filme demne de reținut.

Dintre toate afirmările recente ale școlii cinematografice cehoslovace, ne oprim în continuare la cele care ni se par îndeosebi interesante. Primul lung metraj al lui Jan Nemec, **Diamantele nopții**, impresionează prin limbajul său cinematografic ce creează o perfectă identitate între percepțiile senzoriale și starea de spirit a personajelor. Filmul a fost proiectat și pe ecranele noastre, în cadrul cinematecii, producînd stupoare ; foarte probabil că acest film nu ar avea succes în rețeaua comercială. Dar este de o frumusețe fascinantă. Acțiunea este simplă : doi tineri deportați evadează, fug cu înverșunare, luptînd cu epuizarea, cu foamea, cu spaima, cu obsesiile. Sînt prinși și condamnați de niște bătrîni derizorii, epave umane dezgustătoare care serbează (în secvențe demne de arta lui Bunuel), cu mare tămbălău, „fapta lor de arme". Sentința este executată... sau poate nu. Cursa disperată a tinerilor reîncepe, fără cruțare, fără răgaz, imaginile lor, cu luciri de diamant, pierzîndu-se în noapte. (De aici, și din întreaga evoluție a filmului, simbolul titlului : „diamantele nopții", în noaptea fascismului.) Povestea propriu-zisă, împreună cu refugierile în amintiri și proiecțiile mintale ale eroilor, alcătuiesc un tulburător amestec de gînd, vis și acțiune, ce poartă pecetea realității unor ani tulburi !

Foarte semnificativă pentru școala cinematografiei cehoslovace și pentru stadiul ei actual, este și prezența insolită în arta filmului a unui alt tînăr, Milos Forman. O atestă presa de pretutindeni, care compară personalitatea regizorului (nici mai mult, nici mai puțin) cu a unui Fellini sau Antonioni. Ne-au reținut atenția și cele scrise de celebrul dramaturg Friedrich Dürrenmatt, într-o revistă din Neuchatel, privind primul film al lui Forman, **Popa prostu'** (intitulat, în traducere franceză, **Asul de pică**) : „Filmul este foarte reușit. Totul este foarte adevărat și foarte simplu : personalitatea tinerilor eroi, timiditatea lor, întrebările fără răspuns, atmosfera poetică din jurul lor. Am fost, de asemenea, impresionat de discreția cu care este evocată curiozitatea adolescenților în ceea ce privește problematica erotică". Milos Forman a reușit, într-adevăr, un film plin de personalitate, o comedie lirică despre o primă iubire. Al doilea film al lui Forman, prezentat anul acesta în riguroasa competiție venețiană, constituie o nouă mărturie a talentului său. Filmul **Iubirile unei blonde** (excelent interpretat de Hana Brejchova, sora mai mică a celebrei actrițe, care nu se intimidează nici în fața faimei surorii, nici în fața aparatului de filmat) își propune, cu umor, ironie, dar mai ales cu amărăciune, să vorbească despre actele de superficialitate ale unor tineri din zilele noastre. Investigația sa atinge momente de mare adîncime psihologică.

Între Jasny și Forman, prezentul cinematografiei cehoslovace contribuie din plin, prin „vîrfurile" creației, la progresul artei filmului mondial.

Călin CĂLIMAN

CINEAȘTII PREGĂTESC

■ Luchino Visconti a anunțat că la începutul lui 1966 își va realiza un proiect mai vechi : ecranizarea romanului „Străinul" de Camus. Adaptarea cinematografică este semnată de scriitorul francez Georges Conchon (deținătorul premiului Goncourt pe 1964 pentru romanul „l'Etat sauvage") și Suso Cecchi d'Amico, vechi colaborator al lui Visconti. În rolul lui Meursault : Alain Delon.

■ Marele actor sovietic Nikolai Cerkasov, care a părăsit pentru o vreme cinematografia din cauza intensei sale activități teatrale, s-a reîntors pe platouri. În coproducția sovieto-franceză „A treia tinerețe" (regizor Jean Dreville) Cerkasov interpretează (coincidență !) rolul unui director de teatru.

■ De mulți ani François Truffaut dorea să realizeze un film după romanul științifico-fantastic al lui Ray Bradbury „451° Fahrenheit", dar, din motive financiare, a fost nevoit să-și amîne proiectul. Regizorul anunță că-l va realiza în anul viitor, iar în fruntea distribuției nu se va mai afla Charles Aznavour, ci Terence Stamp („Procesul profesorului Weir"), unul din cei mai talentați actori tineri englezi.

■ Cineastul american Howard Hawks și-a ales pentru noul său film „Eldorado" doi actori renumiți : John Wayne, Robert Mitchum și o debutantă : Charlene Holt.

■ La mijlocul lui ianuarie, Jerry Lewis va da primul tur de manivelă al noii sale comedii „Pleacă, pleacă" ce va istorisi întîmplările unui cosmonaut în zborul său spre Lună. Filmările vor avea loc la Cape Kennedy.

■ Rita Pavone își face debutul în cinematografie cu un film, bineînțeles, muzical, realizat de un specialist al genului : Piero Vivarelli. Fotografia nr. 1 o înfățișează pe Rita protejată de un grup de polițiști ce încearcă să temperese manifestările de simpatie mult prea zgomotoase ale admiratorilor ei.

■ Martine Carol (cunoscută din filmul lui Alberto Lattuada, „Plaja") va fi interpreta principală a coproducției franco-spaniole „Diamantele domnișoarei Antoinette", film inspirat de o nuvelă a scriitorului Félicien Marceau. Se pare că actrița franceză este încîntată să aducă pe ecran chipul unei fete care se eliberează de prejudecăți ; rolul îi amintește de unele eroine ale vechilor sale filme.

■ Regizorul Henri-Georges Clouzot intenționează să dedice un film marelui dirijor Herbert von Karajan. Aparatul de filmat îl va urmări pe Karajan dirijînd „Simfonia a IV-a" de Schubert, un concert pentru vioară și orchestră de Mozart și simfonia „Din lumea nouă" de Dvorak.

■ Trei regizori italieni binecunoscuți : Vittorio de Sica, Federico Fellini și Luchino Visconti semnează împreună un film alcătuit din trei episoade „Vrăjitoarele", conceput în stilul unei satire moderne. Drept interpretă a celor trei povestiri au ales-o pe Silvana Mangano.

■ Actorul spaniol Francisco Rabal (ultima oară l-am văzut în filmul lui Bardem „La ora cinci după-amiază") va fi partenerul Annei Karina („Șeherazada" — foto 2), într-o ecranizare pe care Jacques Rivette o realizează după romanul lui Diderot „Călugărița".

MATA sau H

Mai complet, întrebarea din titlu ar suna cam așa: Mata-Hari a fost numai o dansatoare plină de temperament sau și spioană germană? Nenumărate romane, piese de teatru, memorii, chiar studii istorice au apărut și continuă să apară pe acest subiect. Au fost turnate o seamă de filme — unul cu Greta Garbo în rolul titular — avînd ca pretext povestea acestei femei misterioase care a fost (sau nu a fost?) spioană. Ultimul film din seria „Mata-Hari" — realizare a lui Jean-Louis Richard cu Jeanne Moreau în rolul principal — a rulat pe ecranele pariziene chiar anul acesta. Și ultima lucrare literară pe această temă datează tot din 1965: este cartea apărută la Paris și semnată de Sam Waagenaar, ziarist, olandez ca și Mata-Hari. Căci Mata-Hari, faimoasa dansatoare „javaneză" care a lansat în Europa moda dansurilor exotice, Mata-Hari, străbuna strip-tease-ului de azi, era de fapt olandeză... Da, cu toate că legenda spune altfel.

Să mergem mai întîi pe firul acelei legende menite să-i creeze o aureolă de mister și ispită.

..Mata-Hari s-a născut în Java din căsătoria unui european și a unei indigene. Din fragedă copilărie a fost inițiată în tainele dansurilor sacre din insulă, așa că atunci cînd căsătoria ei cu un ofițer olandez, bețiv, s-a dovedit a fi o greșeală, ea a fugit în Europa. Aci a fost purtată în triumf nu numai pentru arta ei „prodigioasă", ci și pentru că era o femeie de o extraordinară inteligență și frumusețe. Mata-Hari a cunoscut personalități eminente din diferite țări, iar aceste prietenii internaționale au atras asupra ei atenția autorităților franceze care, în timpul primului război mondial, cu ocazia unei treceri a dansatoarei prin Franța, au arestat-o și au condamnat-o la moarte — nu se știe însă cum și pentru ce, dezbaterile tribunalului militar fiind secrete. În fața morții, vestita dansatoare ar fi dat dovadă de un curaj emoționant, căzînd, într-o dimineață a anului 1917 „în toată splendoarea tinereții și fatalei sale frumuseți", străpunsă de gloanțele plutonului de execuție...

Aceasta este, pe scurt, legenda care a emoționat și a inspirat pe atîția autori de romane-foileton. Dar ce a rămas după jumătate de secol din această poveste? O femeie cu părul cărunt care în 1917 avea peste patruzeci de ani, pentru că Margarette Gertrude Zelle s-a născut în 1876. Nu în îndepărtata și exotica Java, ci la Leeuwarden, în Olanda.

GRETE ZELLE DEVINE „OCHIUL ZORILOR"

În martie 1895 Margarette Zelle deschide un ziar și citește la rubrica matrimonială a micii publicități următoarele: „Colonelul Rudolf Mac Leod din armata colonială olandeză dorește să facă cunoștință cu o fată tînără, în vederea căsătoriei".

Fata de 19 ani place bărbatului de 40 de ani și perechea Mac Leod pleacă în Indiile Olandeze: în Java și apoi în Sumatra. Nu multă vreme după aceea, căsătoria se destramă. În 1900 Mac Leod își cere pensionarea și cuplul se întoarce la Haga unde, la un moment dat, colonelul află că soția sa întreține relații dubioase și o gonește. Doamna Mac Leod pleacă la Paris.

Nu are nici cunoștințe, nici bani. Cu toate acestea, ea se instalează la Grand Hotel. („M-am gîndit că se va găsi cineva care să plătească nota. Căci știam că sînt o orhidee strălucitoare printre niște păpădii" — a declarat ea mai tîrziu unui ziarist.) Primii ani au fost grei, dar Madame Mac Leod nu a renunțat la planurile sale inițiale: a face carieră într-un fel sau altul pentru bani, pentru a-și plăti luxul dorit cu ardoare. Și astfel și-a descoperit vocația de dansatoare.

Va crea dansuri și pantomime „sacre", „brahmanice", cu toate că niciodată nu a fost în țara lui Brahma și nu a văzut vreodată dansuri hinduse. În martie 1905 parizienii au putut asista la prima demonstrație a „dansatoarei sacre din insula Java" și ceea ce au văzut i-a uimit.

Bibliotecа Muzeului de artă orientală Guimet a fost transformată într-un templu sui-generis al zeului Siva, zeu suprem, etern, puternic, bun, înțelegător, dar totuși teribil în măreția sa. În acest cadru apare dansatoarea, o tînără fecioară care, culegînd Floarea Dragostei în grădina templului, se oferă zeului. Și tot dansînd, ea își smulge îmbrăcămintea, bucată cu bucată, pînă la ultimul văl. Succesul a fost prodigios. Ziarele au consacrat un spațiu considerabil poveștii vieții dansatoarei... pe care ea însăși o fabricase: nașterea în Java, inițierea în dansurile sfinte de către preoții zeului Siva, care i-au dat și numele de Mata-Hari, adică Ochiul Zorilor...

Așa a dispărut Margarette Zelle-Mac Leod și s-a născut Mata-Hari.

La început ea se producea în diferite saloane, în fața unui public compus din scriitori, ziariști, oameni de teatru, pictori. Unii autori presupun că acest mediu, care-i servea ca o trambulină, era foarte adecvat, în același timp, pentru a-și făuri relațiile necesare activității de spionaj. Pe lista lungă a „cunoștințelor" dansatoarei se găsesc diplomați, ofițeri, avocați celebri și chiar miniștri. Cei mai mulți însă — după cum observă Sam Waagenaar — „în mod curios, exercită profesiunea de bancher". Căci neînsemnata Grete de odinioară trăiește azi în cele mai luxoase hoteluri și cheltuiește averi pentru bijuterii și toalete.

Într-o jumătate de an ea devine vedetă internațională și apare nu numai pe scenele teatrelor din Paris, dar și la Monte Carlo, Madrid, Viena, Roma, ajungînd să se producă chiar la Scala din Milano. Încetul cu încetul renunță la cultul lui Siva; în repertoriul ei apar dansuri egiptene, spaniole: orice, numai „exotic" să fie! În 1906 de pildă Mata-Hari pleacă la Cairo, unde rămîne un an. „Această călătorie rămîne destul de misterioasă, căci ea nu dansează la Cairo" — scrie Paul Fuchs, autorul unei biografii a dansatoarei și care o cunoaștea încă de la începutul carierei sale. René Puaux, corespondentul ziarului „Le Temps", care a călătorit pe același vapor cu Mata-Hari, scrie în felul următor despre celebra dansatoare: „A renunțat la Siva și la cultul lui. A devenit berlineză, vorbește germana cu un accent foarte puțin oriental și vrea să se stabilească pe malul Spreei în Germania".

Cu toate acestea, în 1906 o regăsim iar la Paris. Coregrafia așa-zisă „sacră" și „orientală" își pierde din ce în ce mai mult din atracție pentru Mata-Hari. De altfel renumele ei începe să pălească.

Margarette Zelle-Mac Leod se pregătește să cucerească Parisul...

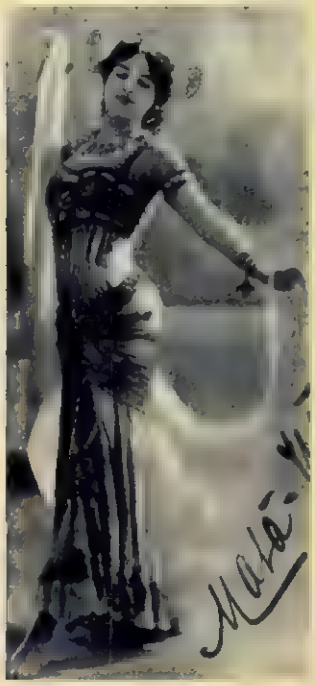

În culmea gloriei.

În primăvara șingerosului an 1914, Mata-Hari împlinise 38 de ani. Vîrsta la care dansatoarele încep în general să se retragă. Ea „rectifică" 8-ul din pașaport transformîndu-l în 0...

În 1914 Mata-Hari pleacă în Germania, unde speră să redevină „dansatoarea sacră" aplaudată cîndva. La 28 mai 1914 semnează un contract cu teatrul Metropol din Berlin, însă la 2 august ea notează în calendar: „Teatrul închis. Războiul".

FILE NOI ÎN DOSARUL „MATA-HARI"

În acest dosar, prezența dansatoarei în august 1914 la Berlin reprezintă o acuzație foarte grea. „Oare necesitatea imperioasă de bani a făcut din ea, tocmai în acel moment, o spioană în serviciul Germaniei?" — pune întrebarea Paul Fuchs. Un alt biograf al lui Mata-Hari, Charles Heymans, afirmă că ea a lucrat pentru germani încă din anul 1904. Litera „H" din indicativul ei H 21 ar dovedi acest lucru. Pînă la 1 august 1914, deci pînă la izbucnirea războiului, această literă „H" figura în matricolul tuturor spionilor germani „cu vechime". Dar Sam Waagenaar pune o altă întrebare: dacă Mata-Hari a fost agent secret german din 1904, atunci de ce tocmai în preajma războiului a fost chemată la Berlin? Rămînînd la Paris în lunile care au precedat izbucnirii războiului, „această prietenă a ofițerilor, miniștrilor și bancherilor" ar fi fost germanilor de foarte mare folos.

Dar dansatoarea nu stă la Berlin și nici nu pleacă la Paris, ci la Haga. Și acasă la ea dansează din nou pe muzică de Couperin, de această dată pentru olandezi, „deghizată" — ironie! — în franțuzoaică. Și reușește să mai facă cunoștință cu încă un bancher, baronul van der Cappelen. Acesta o ia în serios, îi asigură casă,

-HARI 21?

Vă mai amintiți? Greta Garbo în rolul lui Mata-Hari.

mobilă, servitori. Este, poate, ultima ei șansă de a se stabili undeva și a duce o viață fără griji.

Dar viața liniștită nu i se potrivește acestei femei în vinele căreia curge sînge de aventurieră — spun unii autori. Dacă o cuprinde dorul de ducă, nu poate sta pe loc. Instinctul domină în ea inteligența, care este, de altminteri, mediocră.

Exagerări sentimentale! — declară alți autori. Răspunsul este mult mai simplu: Mata-Hari nu rămîne la Haga pentru că nu poate rămîne acolo. Ea trebuie să părăsească pămîntul natal, pentru că Înaltul Comandament German i-a dat bani și o obligă să îndeplinească angajamentele de spioană.

SPIOANĂ DUBLĂ?

În august 1916 căpitanul Ladoux, șeful contraspionajului francez, a primit vizita unei doamne străine, foarte elegante, cu numele de Zelle, care l-a rugat să-i elibereze un bilet de liberă trecere pentru zona militară de la Vittel. Ce se întîmplase?

Mata-Hari — se spune — s-a plictisit la Haga de viața calmă de burgheză. S-a întors deci la Paris, unde teatrele și-au redeschis porțile. Aici, pentru prima dată în viața ei, Mata-Hari se îndrăgostește. Alesul ei, căpitanul Vadim de Masslof, și-a petrecut permisia la Paris. Au stat împreună doar cîteva zile, ofițerul trebuind să se întoarcă în prima linie. Într-o zi vine vestea că Masslof, grav rănit, se află în tratament la Vittel.

Căpitanul Ladoux cunoaște bine dosarul doamnei Zelle, zisă Mata-Hari. Știe de pildă că ea a venit la Paris trecînd prin Spania și nu prin Londra, cum obișnuiau în vremea aceea olandezii neutri. De ce? Pentru simplul motiv că Anglia i-a refuzat viza de trecere lui Mata-Hari, în al cărei dosar s-au adunat în ultimii ani multe date suspecte. Și această persoană dorește să meargă la Vittel, unde se organizează în mare secret un centru al aviației de bombardament! Ladoux cunoaște și existența baronului Cappelen, știe că baronul este francofil. Întrebînd-o pe doamna Zelle despre sentimentele sale față de Franța, Ladoux întinde o cursă:

— Dacă țineți atît de mult la Franța, ați putea să-i faceți servicii mari. V-ați gîndit vreodată la acest lucru?

— Da și nu. Dar acestea nu sînt lucruri pentru care să te oferi tu însuți.

— Ați accepta?

— Nu m-am gîndit mai serios.

— Prețul dumneavoastră ar fi probabil foarte mare?

— Asta, da!

— Știți ce? Plecați la Vittel și veniți la mine din nou după ce ați luat o hotărîre.

Mata-Hari își revede iubitul pe un pat de spital, în stare gravă. Sectorul de front unde luptase Masslof a avut de suportat un violent atac cu gaze. Ochiul drept al căpitanului este definitiv pierdut, o orbire lentă și completă îl amenință. Mata-Hari, fosta „dansatoare sacră", una din cele mai mari aventuriere ale secolului, îndrăgostită pentru prima dată la patruzeci de ani, nu se gîndește prea mult la consecințele acelui „da!" entuziast pe care-l pronunță răspunzînd la întrebarea lui Masslof: „Vrei să te măriți cu mine?" Cîte amănunte romantico-sentimentale îi așteaptă pe autorii romanelor-foileton sau de scenarii care, peste cîțiva ani, se vor ocupa de viața zbuciumată a lui Mata-Hari!...

— DE CÎȚI BANI AVEȚI NEVOIE? — UN MILION!

La 16 septembrie 1916 dansatoarea se întoarce la Paris. Iată cum povestește în memoriile sale căpitanul Ladoux cea de-a doua întîlnire cu Mata-Hari:

— ...Sînt enervată, zdrobită. Aș vrea să-l revăd pe prietenul meu — spune ea.

— Atît de mult îl iubiți?

— Este, poate, prima dragoste a vieții mele.

— Ei bine, atunci va trebui să vă căsătoriți cu el.

— ...Familia sa... tatăl lui, care este amiral, nu-i vor permite această mezalianță (un suspin adînc, o pauză lungă, apoi): ah, dacă aș avea bani!

— De cîți bani aveți nevoie?

— Dumneavoastră nu veți putea niciodată să-mi dați atîția... Un milion!

— Într-adevăr, noi nu sîntem prea bogați. Spionajul francez...

Mata-Hari se uită lung în ochii căpitanului:

Ultima protagonistă a serialului de filme „Mata-Hari": actrița franceză Jeanne Moreau. Premiera a avut loc anul acesta la Paris.

— Și dacă devin amanta Kronprințului, puteți să-mi dați acest milion?

Căpitanul tace, dar ea continuă:

— Am fost o dată amanta Kronprințului, așa că... De altfel nemții m-au adorat ca pe o regină, pe cînd la dumneavoastră am fost tratată ca o... Îmi dați voie să încerc? Milionul mi-l veți da dacă veți recunoaște utilitatea serviciilor mele. Unde va trebui să mă duc? În Germania sau în Belgia?

— În momentul de față Belgia ne interesează mai mult.

— Bine. Cunosc tocmai acolo pe cineva, un om important care mi-a făcut unele propuneri. Am să-i scriu. Am să mă duc la Bruxelles cu niște toalete grozave.

„Omul important" despre care vorbea dansatoarea se numea Wurfain și era de profesiune... bancher.

— Nimeni, absolut nimeni nu va putea să vă introducă în cercurile respective germane, doamnă Mata-Hari. Nu uitați că se va ști că v-ați întors din Franța.

— Ba da! Un singur om poate face acest lucru. Și el a fost cîndva amantul meu. El poate să intre oriunde și mă va introduce chiar la statul-major general, dacă îi solicit acest lucru.

— Cum îl cheamă?

— Kramer.

Căpitanul Ladoux a declarat mai tîrziu că presupunerea sa că Mata-Hari era spioană germană s-a transformat în certitudine în acel moment. Acel Kramer era șeful spionajului german din Olanda! Ladoux avea nevoie doar de dovezi concrete pentru a o aresta. „Contractul" pentru un milion de franci a rămas deschis; Mata-Hari a plecat spre Belgia.

„ESCALĂ" LA SCOTLAND YARD

Pentru a ajunge în Belgia ocupată de germani, Mata-Hari trebuia să treacă prin Olanda. Ea posedă un pașaport olandez în regulă cînd se urcă pe bordul vaporului englez „Hollandia" ca să ajungă într-un port olandez. Contraspionajul britanic o arestează însă de îndată. Mata-Hari, indignată, sigură pe ea, știindu-se nu numai „faimoasă dansatoare" dar și „mare spioană" în slujba Franței, în loc să aștepte liniștită desfășurarea anchetei, face scandal, cere să fie ascultată personal de către șeful Scotland Yard-ului, Sir Basil Thomson. Și cînd audiența are loc, ea nu numai că se declară spioană franceză, dar îi relatează lui Sir Basil toată conversația avută cu căpitanul Ladoux...

Scotland Yard îl informează prin cablu pe acesta din urmă care, la rîndul lui, răspunde printr-o scurtă telegramă:

„Nu înțeleg nimic. Expulzați femeia în Spania".

Zis și făcut! Thomson, la despărțire, îi spune lui Mata-Hari: „Madame, ascultați un om cu experiență. Renunțați la toată treaba asta!"

Să renunțe? Acum, cînd era pe cale să-și cîștige milionul? Mata-Hari nu observă că a făcut o imensă gafă, se consideră încă „angajată" și, ajunsă la Madrid, îi scrie lui Ladoux o scrisoare după alta, cerînd instrucțiuni. Scrisorile ei rămînînd fără răspuns, se hotărăște să acționeze singură. Cum? O vom vedea într-un articol viitor.

Ion ASZÓDY

Prof. univ. arh. Grigore Ionescu (dreapta), șeful catedrei de istoria arhitecturii românești, pregătește cu colectivul catedrei noi lecții.

DESPRE ARHITECTURĂ, EXCURSII, CĂRȚI

În Raportul prezentat la cel de-al IX-lea Congres al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu, referindu-se la proiectarea în activitatea în construcții, spunea:

„Trebuie promovate în continuare inițiativa și spiritul inovator al arhitecților și constructorilor pentru înlăturarea uniformității soluțiilor arhitecturale, lărgirea varietății noilor blocuri de locuințe, precum și îmbunătățirea arhitecturii construcțiilor industriale. În acest scop este necesară folosirea a tot ceea ce este mai avansat în domeniul construcțiilor, acordîndu-se totodată o mai mare atenție specificului local".

Fără îndoială, aceste prețioase indicații ale partidului au o deosebită importanță și pentru pregătirea noii generații de arhitecți, studenții de azi ai institutului de arhitectură. În legătură cu necesitatea pregătirii lor pentru sarcinile ce le vor sta în față atunci cînd vor părăsi băncile școlii, am avut o convorbire cu doi profesori și doi studenți, oprindu-ne de data aceasta la un singur aspect și anume acela al informării și documentării.

Cunoașterea profundă a tot ce a creat arhitectura în trecut și azi este una din condițiile esențiale de formare a viitorului arhitect. În țara noastră există nenumărate și însemnate monumente care marchează dezvoltarea continuă a arhitecturii românești ca și dibăcia constructivă a meșterilor populari. În afară de arhitectură „cultă", arhitectura și arta populară au creat piese de nepieritoare valoare, a căror cunoaștere este mai mult decît oricînd necesară formării unui arhitect.

Discuția noastră a pornit de la aceste două întrebări:

1. Munca de informare a studentului arhitect, în funcție de condițiile create în institut, poate fi considerată satisfăcătoare? De ce sînt atît de reduse excursiile de studii?

2. Institutul e pentru formarea unui arhitect specializat sau a unui arhitect multilateral? Și de ce?

„Studentul arhitect trebuie învățat a compune cu natura, cu cadrul existent, cu spiritualitatea istoricește constituită", ne-a declarat șeful catedrei de teoria arhitecturii, prof. arh. Gh. Petrașcu. În continuare, d-sa ne-a spus:

— Una dintre particularitățile învățării meseriei de arhitect este și aceea că ea nu se poate face numai din carte, practicînd în atelier, vizitînd sau lucrînd pe șantier. Cunoașterea directă a edificiilor remarcabile construite de-a lungul istoriei este la fel de necesară pentru înțelegerea problemelor arhitecturii și a soluționării lor, pentru desăvîrșirea educației vizuale. Desenul sau fotografia rămîn, în aceste privințe, insuficiente; cea mai bună fotografie sau cel mai iscusit desen nu pot produce impresia oferită de cunoașterea directă a monumentelor, în primul rînd impresia legată de mărimea lor reală, de legătura ce se stabilește între edificiu și cadru etc. Valoarea estetică a unui monument nu rămîne aceeași dacă el ar fi mai mare sau mai mic, dacă ar fi plasat în alt peisaj, în alt climat. Nesocotirea acestui adevăr a condus la eșecuri grave pe cei care au reprodus în alt cadru și la alte dimensiuni monumente celebre. Replicile Partenonului ridicate în veacul trecut în diverse orașe europene sau americane sînt un fiasco. Rezumîndu-te numai la carte sau la document grafic te subordonezi autorului cărții sau documentului. Observarea personală — izvorul tuturor invențiilor — este posibilă numai la contactul cu realitatea. Problemele varietății și ale specificului nu-și pot găsi o corectă și autentică rezolvare decît prin acest mod de a concepe compoziția arhitecturală. Totdeauna s-a considerat că educația arhitectului s-a desăvîrșit prin călătorii de studiu, suficient de îndelungate ca să-i per-

ŞI PROFIL

mită cercetarea atentă, meditaţia, chiar releveul.

Cunoaşterea valorilor arhitecturii noastre populare sau culte, a peisajului românesc şi a oamenilor noştri, a numeroaselor şi impresionantelor realizări prezente, iată o extraordinară experienţă ce trebuie studiată. Şi aceasta nu se poate face numai prin conferinţe, proiecţii de diapozitive, citire de cărţi etc. Trebuie neapărat călătorit.

Pînă de curînd institutul nostru organiza anual pentru fiecare clasă de studenţi o excursie de cîteva zile în diverse regiuni ale ţării. Era puţin, dar incontestabil folositor. Din cauza sporirii numărului de studenţi primiţi în anul I (începînd din 1960, sînt 200 în loc de 80) aceste excursii au devenit dificile. Dintr-o greşită interpretare a unor reglementări, în anul acesta excursiile au fost suprimate. Faptul este cît se poate de regretabil. Cum însă Ministerul Învăţămîntului ne înţelege şi ne sprijină în găsirea acelor soluţii care să ducă la remedierea lacunei, sarcina ce ne revine se uşurează mult.

— Temele de proiectare pot fi ajutate de asemenea excursii de studii ?

— Sigur că da ! Din acest an — am propus teme de proiectare localizînd obiectul într-un loc real, exact precizat, de obicei în vecinătatea unui monument semnificativ şi am trimis studenţii să vadă locul, să studieze monumentul, i-am îndemnat să studieze armonizarea dintre ce există şi ce adaugă ei. Dar ne-am izbit de dificultatea organizării deplasărilor, a asigurării cazării. Trebuie străduit însă în această direcţie, pentru că rezultatele vor fi, credem, bune.

Prof. univ. arh. Gh. Petraşcu notînd un proiect.

„S-a făcut ceva, dar prea puţin pentru 1 200 de studenţi", e de părere prof. arh. Grigore Ionescu, şeful catedrei de istoria arhitecturii româneşti, în legătură cu fondul de documentare pus la dispoziţia studenţilor.

— Excursiile de studii, studiul „pe teren" nu trebuie să diminueze cu nimic importanţa studiului în bibliotecă. Noi avem o bibliotecă destul de bogată, fondul de cărţi a sporit apreciabil în ultimii ani, iar noua sală de lectură, de curînd intrată în folosinţă, a lărgit evident posibilităţile de cercetare. Dacă raportăm însă potenţialul bibliotecii la numărul studenţilor : 1 200, trebuie să considerăm că-i încă insuficient. Publicaţiile de arhitectură în limbi străine se află într-un singur exemplar în bibliotecă. E de la sine înţeles ce se întîmplă cînd profesorul recomandă o carte celor 200 de studenţi din an ! Apoi — o altă dificultate : slaba cunoaştere de către studenţi a limbilor străine. Rezultatul : mulţi dintre ei se limitează la a frunzări revista...

— Ce s-ar putea face ?

— Soluţiile se impun de la sine. Revistele şi cărţile cele mai interesante să existe în mai multe exemplare ; să putem face mai multe traduceri cu forţele interne ; să învăţăm mai temeinic limbi străine ; să oferim posibilitatea studenţilor de a începe constituirea unor biblioteci personale. Preparatorii şi asistenţii să facă expuneri în faţa studenţilor, pe probleme, culegînd materialul informativ din aceste publicaţii. Unica noastră revistă de arhitectură e insuficientă, din pricina tematicii interne şi externe bogate care-i stă în faţă şi pe care, fatalmente, n-o poate cuprinde. Nu trebuie uitat că seturile de diapozitive sînt un mijloc util de informare. Există în lume unele bine făcute, foarte frumoase, colorate. Se vînd în muzee, în magazine. Există şi filme documentare cu subiecte de arhitectură, de urbanism. Fiecare catedră din institut posedă o oarecare „zestre de diapozitive", biblioteca noastră însă nu are... Aşadar, în general, în ciuda unor importante realizări, la aceste capitole ale informării mai avem lacune de împlinit.

„Idealul : arhitect multilateral" — au declarat studenţii Şerban Popescu-Criveanu şi Gheorghe Elkan, ultimii intervievaţi.

— Prin planul de învăţămînt şi orientare, institutul nostru de arhitectură tinde să formeze un profesionist multilateral, arhitect, urbanist şi chiar proiectant de mobilier în acelaşi timp. S-ar putea obiecta că multilateralitatea se opune aprofundării ; iată însă că specificul profesiunii noastre o impune. Ca să gîndeşti o clădire trebuie să ştii să gîndeşti mobilier, după cum nu poţi gîndi un cartier sau un oraş dacă nu poţi concepe şi clădirile care-i dau viaţă. Predîndu-ne o sumă de cunoştinţe din toate domeniile interesînd creaţia arhitecturală, profesorii noştri se străduie să ne formeze o metodă de gîndire complexă, să ne facă să putem rezolva „în viaţă" şi probleme cu care nu ne-am confruntat în şcoală. Această sarcină e cu atît mai importantă şi mai grea azi, cînd lucrurile sînt într-o rapidă evoluţie. Planul nostru de învăţămînt cuprinde şi discipline speciale, ca arhitectura clădirilor şi ansamblurilor agricole sau a celor industriale, ca arhitectura interiorului etc. Iar la diplomă studenţii îşi pot alege subiecte specializate. Diploma este însă de arhitect, nu de specialist. De altfel specializarea reală nu ar putea veni decît cu timpul — şi practica o şi realizează în fapt. Ar putea fi ajutată şi prin studii post-universitare. În condiţiile ţării noastre şi atîta timp cît numărul arhitecţilor rămîne încă inferior necesităţilor, unicul nostru institut de arhitectură — şi părerea noastră este că în curînd va trebui să apară un al doilea şi chiar un al treilea, în alte oraşe ale ţării — trebuie să-şi păstreze profilul actual, adică să nu adopte specializarea.

Interviuri luate de Bazil DUNĂREANU
Fotografii de Traian PROSAN

COPERTA NOASTRĂ

Arh. Ascanio Damian, rectorul Institutului de arhitectură „Ion Mincu" din Bucureşti.

Fotografie de Hedy LÖFFLER

CUPRU

Crîmpeie din istoria veche și nouă a primului metal cunoscut de oameni

„La Metal Exchange cuprul a înregistrat valori ridicate...“ — au transmis adesea, în vremea din urmă, agențiile de presă. Reflectate astfel la importanta bursă a materiilor prime din lumea capitalistă, „criza rhodesiană“ — cu implicațiile sale de ordin economic — precum și recenta grevă a minerilor din Chile au adus din nou în centrul atenției acest metal roșiatic pe care îl întîlnim la fiecare pas în viața de toate zilele. Nu este pentru întîia oară. Elementul 29 din tabloul lui Mendeleev are o îndelungată istorie.

Vechii greci l-au numit *chalkos kyprios* — după insula Cipru unde a fost găsit de ei în cantități mari — iar romanii, *cuprum*. Dar cei care i-au dat cuprului numele ce-l poartă și astăzi n-au fost cei care l-au cunoscut și l-au folosit mai întîi.

EPOCILE DE AUR ALE CUPRULUI

De curînd, un grup de colaboratori ai Institutului oriental din Chicago au scos la iveală — în urma unor săpături efectuate în podișul Anatoliei (Turcia) — trei ace din cupru, lungi de numai trei centimetri, dintr-un strat considerat ca avînd o vechime de nouă milenii. Or, pînă nu demult se aprecia că începuturile folosirii cuprului datează din timpul civilizației badariene — cea mai veche dintre civilizațiile egiptene predinastice (aproximativ 5000-4500 î.e.n.) !...

La sfîrșitul celui de-al patrulea mileniu î.e.n., în nordul Mesopotamiei apar și primele topitorii. Aliajele, și în primul rînd bronzul (cupru plus cositor), fac să se profileze perspectivele unei adevărate „epoci de aur“ a cuprului. Și într-adevăr o astfel de epocă își face curînd apariția. Imperiul roman, în plină înflorire, are nevoie nu numai de monede de aramă, ci și de scuturi de bronz pentru războinici, de candelabre și busturi care să împodobească palatele, edificiile publice. Numai Pliniu citează numele a 336 renumiți topitori care au turnat mii de statui de bronz... Una din minele de unde romanii scoteau această materie primă era cea de la Rio Tinto (pe teritoriul Spaniei de azi), care se numără printre cele mai vechi de pe continentul european.

Multe veacuri mai tîrziu cuprul continua să fie extras dintr-o serie de mine de pe teritoriul Europei. În nordul continentului se afla mina de la Falun (Suedia), exploatată de una dintre primele întreprinderi miniere din lume, „Stora Kopparbergs“, înființată în secolul al XIII-lea și ale cărei privilegii au fost reconfirmate în 1347 de regele Magnus al II-lea. La Mansfeld, în sud-estul Munților Harz (Germania) existau de asemeni zăcăminte importante ; cu cuprul de aci și-a realizat Albrecht Dürer gravurile ce i-au adus faima. Și, în sfîrșit, nu se poate vorbi de istoria exploatării cuprului fără a aminti de mina de la Cornwall (Anglia) care în secolul al XIX-lea era considerată încă cea mai mare producătoare din lume. De altfel Europa a deținut multă vreme întîietatea pe acest tărîm, ajungînd să furnizeze în prima jumătate a secolului al XIX-lea două treimi din producția mondială de cupru.

Astăzi situația este însă cu totul alta. Centrul de greutate al extracției cuprului s-a mutat pe continentele american și african, pe locul întîi în producția mondială aflîndu-se Statele Unite. E drept, îndienii de pe teritoriul american cunoșteau din vechime arama, dar America s-a afirmat pe piața mondială a cuprului mult mai tîrziu, în cea de-a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Principalele societăți care se ocupă de extracția și prelucrarea cuprului american — și, după cum se va vedea, nu numai american ! — sînt Kennecott Copper Co., Anaconda Copper Mining Co., Phelps Dodge Corporation, United Verde Copper Co., Calumet and Hecla Consol Copper Co. În „clasamentul“ celor mai mari producătoare, Statele Unite le urmează tot o țară din emisfera vestică — Chile — apoi, după U.R.S.S. situată pe locul al treilea, Zambia (fosta Rhodesie de nord), Canada și Congo (cu zăcămintele sale din Katanga). Cît privește Europa, printre țările actualmente producătoare se numără, după cum am mai spus, Uniunea Sovietică, apoi Ciprul, R. F. Germană, Iugoslavia, Spania, precum și o serie de state în care extracția cuprului este mai mică sau de dată mai recentă ca Polonia, Ungaria, Bulgaria. Cuprul românesc este extras și prelucrat într-o serie de bazine mai vechi dar modernizate în anii de după eliberare, precum și în noile exploatări miniere de la Moldova Nouă și Leșul Ursului, recent intrate în producție *).

Mici producători de pe alte continente sînt Japonia — în Asia — și Peru și Bolivia în America de Sud. În ultima vreme s-au mai descoperit zăcăminte — importante, se pare — în Australia.

În general, țările producătoare de minereu sînt totodată și producătoare de metal. Dar există centre de prelucrare a cuprului și într-o serie de țări europene importatoare — Anglia, Belgia, Franța.

Ce a determinat răspîndirea și intensificarea extracției cuprului în lume (numai în primele 9 luni ale acestui an s-au produs 2 964 709 tone) ?

Mai puțin „nobil“ decît aurul sau argintul, „metalul roșu“ s-a dovedit a fi de-a lungul vremii una din materiile prime de cea mai mare importanță. Transformat în unelte, podoabe, monede în vremea antichității, element indispensabil transportului pe apă din momentul în care corăbiilor cu pînze le-au luat locul vasele acționate cu abur, folosit la fabricarea cartușelor și, pînă în secolul al XIX-lea, a tunurilor, cuprul și-a demonstrat pe deplin utilitatea abia în condițiile civilizației contemporane. Industria construcțiilor navale, aviatică, de automobile, de utilaje — iată numai cîteva din ramurile în care cuprul e nelipsit. Dar domeniul care l-a așezat în primul rînd la loc de cinste în vremea noastră este electrotehnica — aproximativ jumătate din întreaga producție de metal roșu fiind destinată acesteia. Căci nici un alt metal nu-l egalează în ce privește conductibilitatea.

O ALTĂ ISTORIE

Dar cuprul cunoaște și o altă istorie decît aceea a punerii sale în slujba cerințelor tehnicii. Este istoria înrobirii economice sau politice a unor popoare, determinată de existența acestei materii prime în subsolul țărilor lor. Iată cum se face că zăcămintele de la poalele Cordi-

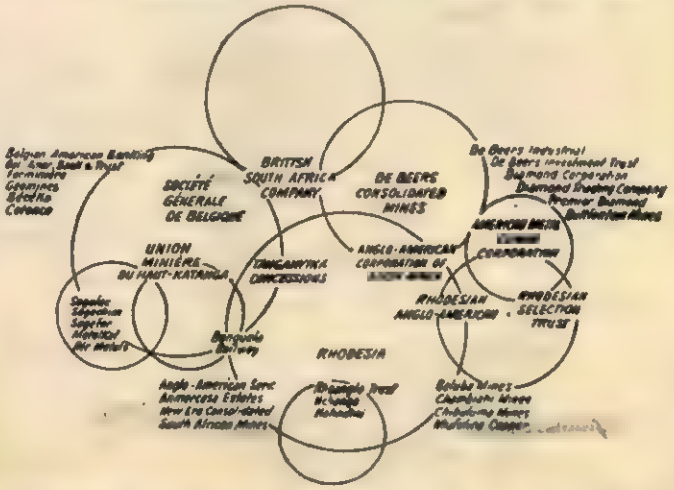

Lanțul capitalului străin care a subjugat „centura de cupru“ africană.

*) Vezi „Flacăra“ nr. 27/1966.

După proclamarea unilaterală de către Ian Smith a independenței Rhodesiei de sud, transportul de cupru din Zambia se face pe calea aerului. Dacă acest mod se va dovedi rentabil, Zambia se va putea dispensa definitiv de transportul prin Rhodesia de sud. Fotografia înfățișează un prim lot de lingouri de cupru din Zambia descărcat la Dar es Salaam (Tanzania).

lierilor sînt chiliene mai mult cu numele, căci în proporție de 90% ele se află în posesia a două mari companii nord-americane, iar cele din Zambia și Katanga se găsesc sub controlul capitalului anglo-american-belgian ce exploatează Copperbeltul — „centura de cupru" africană. Lucrurile s-au petrecut astfel...

Chuquicamata este o regiune din Chile, situată în partea de apus a Cordilierilor, locuită în vremuri de demult de indienii chucos. Cînd pe acele meleaguri au năvălit războinicii incași din Peru, aceștia au constatat că indienii chucos foloseau o serie de obiecte de aramă — cuțite, topoare etc. Incașii stabiliți aci au preluat repede meșteșugul prelucrării cuprului și, de la numele indienilor chucos, au botezat regiunea Chuquicamata. Părăsite și date uitării după prăbușirea statului incaș, exploatările de cupru din Chile au fost descoperite din întîmplare de un conchistador spaniol, Diego de Almagro, în 1536. Pînă prin 1910 chilienii s-au ocupat singuri de această bogăție a subsolului țării lor. Dar în acel an și-a făcut apariția un om de afaceri din Boston, Alberto Burrage, care, cu sprijinul financiar al firmei „Guggenheim", a trecut la exploatarea zăcămintelor din Chuquicamata. Zece ani mai tîrziu concernul american din industria cuprului Anaconda Copper intra în stăpînirea pachetului de acțiuni al minelor din Chuquicamata — care dau în prezent aproximativ jumătate din producția de cupru din Chile (660 000 t). De cealaltă jumătate s-a ocupat un alt mare trust nord-american, Kennecott Copper. ...„Ei iau cuprul și nouă ne lasă gropile" — spun cu mînie minerii chilieni. Munca lor istovitoare, viața lor de chin și mizerie a fost înfățișată pregnant de scriitorul Jacques Lanzmann în cartea sa „Șoarecele Americii".

Așa cum cuprul chilian a devenit... american, tot astfel și cel din Rhodesia de nord a devenit... britanico-americano-sud-african. Aceasta s-a întîmplat în 1889, cînd British South-Africa — societate înființată de colonialistul Cecil Rhodes în vremea reginei Victoria, într-o perioadă de activă expansiune colonială — a obținut de la o serie de șefi de trib monopolul de a exploata în Rhodesia de nord „tot ce se găsește sub pămînt la o adîncime mai mare de zece picioare". La rîndul său, British South-Africa a încredințat extracția altor companii — dintre care cele mai importante sînt Rhodesian Selection Trust (peste 57% capital american) și Anglo-American Co. of South-Africa (capital britanic, american și sud-african). British South-Africa a primit ca parte din beneficii de-a lungul a 75 de ani 135 milioane lire sterline.

Cît privește zăcămintele de cupru din partea nordică a „Centurii de cupru" — Katanga — acestea se află în mîinile lui Union Minière du Haut Katanga — companie belgiană înființată în 1906 și care se află pe locul trei printre societățile ce exploatează cuprul în lume, după Kennecott și Anaconda Copper. La rîndul său, U.M.H.K. face parte dintr-o rețea internațională care grupează alături de ea alte două monopoluri, Rhodesian Selection Trust și Anglo-American Co.

„Steaua Congoului", prima exploatare de cupru din Katanga, situată la numai cîțiva kilometri de Elisabethville — azi nefolosită și invadată de ape — a rămas parcă să vorbească despre primii pași ai lui Union Minière, cînd băștinașii din satele învecinate erau mînați cu forța să muncească în mină și să scoată minereul cu tîrnăcopul, cu lopata sau chiar numai cu mîna. Africanilor care au pierit atunci cu duiumul, secerați de mizerie și de malarie, li s-au adăugat, de-a lungul deceniilor de cruntă exploatare, alte nenumărate victime. Măcinați de boli și de subnutriție, supuși discriminărilor rasiale — un muncitor african din minele Copperbeltului este plătit de 17 ori mai puțin decît un muncitor alb — iată viața celor care trudesc pentru a scoate din adîncurile subsolului lor averi ce-i îmbogățesc pe alții...

CUPRU ȘI POLITICĂ

Acapararea resurselor țărilor bogate în cupru de către monopoluri internaționale a avut însă consecințe din cele mai nefaste pentru respectivele popoare nu numai sub acest aspect, ci și pe tărîm politic. Deosebit de semnificativ este episodul proclamării de către Chombe a secesiunii katangheze. Precum se știe, la numai o lună după declararea independenței Congoului, Chombe a anunțat separarea provinciei Katanga de Congo. Ce se ascundea în spatele acestei acțiuni? O înțelegere secretă între Chombe și Roy Welensky, președintele de atunci al răposatei Federații a Rhodesiei și Nyasalandului, în vederea creării unui stat care să includă „centura de cupru". Dacă minele din Ndola (Rhodesia de nord) și Elisabethville (Katanga) ar fi fuzionat — se sublinia la vremea respectivă în presa internațională — ele ar fi devenit al doilea centru din lumea capitalistă în ce privește extracția de cupru. Perspectiva unei întăriri a poziției coloniștilor albi rhodesieni nu corespundea însă intereselor City-ului londonez, deoarece acest fapt ar fi constituit un pericol virtual pentru societățile britanice ce activau în zona Copperbeltului. Așa se face că, primind un raport confidențial urgent de la consulul britanic din Elisabethville, prin care acesta îi anunța intenția lui Welensky de a trimite trupe în sprijinul acțiunii secesioniste a lui Chombe, McMillan l-a convocat în plină noapte pe ministrul de externe Selwin Lloyd. La cîteva ore după nocturna întrevedere, Welensky primea ordinul categoric de a nu interveni...

Implicațiile de ordin politic ale exploatării cuprului au fost încă o dată puse în evidență în zilele din urmă, cînd guvernul Ian Smith a declarat în mod unilateral independența Rhodesiei de sud — în pofida avertismentelor britanice. Trecînd la acțiunea de constituire a unui stat rasist al minorității albe, Smith a mizat pe neintervenția Angliei. El știa doar că Anglia depinde, în ce privește necesarul de cupru, de Zambia, al cărei acces la mare trece prin Rhodesia de sud. Or, premierul sud-rhodesian avusese grijă să declare în prealabil că, în cazul unei intervenții britanice, va opri toate legăturile cu Zambia. Consecința ar fi fost încetarea livrărilor de cupru din Zambia către Anglia.

Ce ecou au avut asemenea avertismente reiese și din declarația unui industriaș britanic: „Mă cutremur numai cînd mă gîndesc la efectele unei încetări bruște a livrărilor de cupru din Zambia. Sute de firme britanice, de la Ford Motor Co. la English Electric și de la Hoover la Emi ar avea de suferit". În acest timp la Metal Exchange cursul cuprului a crescut brusc. Cît privește atitudinea autorităților de la Londra, comentatorii occidentali o caracterizează, nu fără temei, ca „prea moderată"...

Și încă un fapt, tot de dată re-

(Continuare în pag. 16)

Aspect de la mina Chuquicamata, din Chile; cariera, în trepte — lungă de 3,2 km, lată de 1,2 km și adîncă de 315 m — amintește de un amfiteatru roman. În decurs de cinci decenii compania nord-americană „Anaconda Copper Co." ce exploatează și cuprul de aci a realizat de pe urma minelor chiliene profituri de 3 540 milioane dolari.

La o rafinărie de cupru din Zambia.

centă. Către sfîrșitul lunii noiembrie, la Rio de Janeiro (Brazilia) și-a desfășurat lucrările cea de-a doua conferință extraordinară a Organizației Statelor Americane (O.S.A.). Precum este cunoscut, opoziția netă a unei serii de țări latino-americane față de acordarea unui ceo în alb politicii de intervenție a S.U.A., a determinat Statele Unite să retragă problema creării „forței permanente interamericane" de pe ordinea de zi, amînînd discutarea ei pentru viitoarea sesiune, în iulie 1966.

Relevînd această batere în retragere a S.U.A., observatorii prezenți la Rio de Janeiro au relatat și o altă întîmplare din culisele conferinței. Astfel, pentru ca o serie de importante țări latino-americane să renunțe la a supune dezbaterilor un proiect de rezoluție ce reafirma principiul neintervenției în afacerile interne ale altor țări — fapt care, evident, nu corespunde cîtuși de puțin vederilor S.U.A. — delegații nord-americani au acceptat adoptarea de către conferință a unor principii referitoare la relațiile economice, printre care un angajament al S.U.A. de a proteja statele latino-americane de efectul negativ al fluctuației prețurilor materiilor prime ale acestor țări pe piața mondială. După cum remarcau comentatorii, angajamentul mai susamintit, cuprins în documentul „Declarația economico-socială de la Rio de Janeiro" nu este chiar atît de dezinteresat. „Oricît ar fi el de teoretic — scria corespondentul agenției France Presse — acest angajament constituie poate instrumentul cel mai bine calculat pentru a menține sub tutela S.U.A. cele mai recalcitrante dintre țările latino-americane".

Cu alte cuvinte, țări ca Chile, de pildă, a căror economie se bazează în bună măsură pe monoproducție și care din această cauză s-au arătat profund interesate în dezvoltarea economică pe calea colaborării interamericane *efective* și pe *baze echitabile*, s-au văzut nevoite să abdice de la poziții politice principiale în schimbul unor declarații de intenție cu privire la niscaiva viitoare eforturi comune în vederea întăririi economice a țărilor în curs de dezvoltare.

MONOPRODUCȚIE, SITUAȚII PARADOXALE ȘI REMEDII

Importanța acordată de Chile și de alte state latino-americane prezente la conferința de la Rio de Janeiro chiar și unor astfel de declarații scoate în evidență acuitatea problemelor cărora trebuie să le facă față țările în curs de dezvoltare, cu economie bazată în primul rînd pe exportul de materii prime.

Venitul național al statului Chile, de pildă, provine în proporție de 67,5% de pe urma cuprului. Dar în fapt această principală sursă de devize și venituri scapă de sub controlul statului, aflîndu-se în mod efectiv sub controlul companiilor străine care o exploatează.

„Chile continuă să tirască după el ghiuleaua unei economii periculos bazate pe monoproducția cuprului" — se exprima plastic ziarul parizian „Le Monde". O ghiulea asemănătoare tirăște și Zambia, unde cuprul constituie 95% din exportul țării. În plus economia acestui tînăr stat african independent are de suferit consecințele îndelungatei înrobiri coloniale.

Evaziunii devizelor i se adaugă și consecințele nefaste ale așa-numitei „foarfeci" dintre prețurile produselor industriale în continuă creștere și prețurile relativ scăzute ale materiilor prime. (Nici chiar atunci cînd din cauza diferitelor conjuncturi la New York Mercantil Exchange sau la Metal Exchange din Londra prețurile fac salturi — de acest fapt nu profită țările pe al căror teritoriu se află zăcămintele, ci companiile care le exploatează.) Căci în țări ca Zambia sau Chile, investițiile de capital străin s-au îndreptat aproape exclusiv spre industria extractivă, marile monopoluri internaționale nefiind interesate în dezvoltarea industrială a țărilor unde activează. Și astfel se ajunge la situația paradoxală ca o bogăție a unei țări să ducă la înrăutățirea situației ei economice, la devalorizări în lanț, la scăderea necontenită a nivelului de trai.

Eliberarea din cătușele monoproducției nu este în ultimă instanță doar o problemă de comerț, de raporturi de schimb pe piața internațională. Ea presupune o eliberare totală de dominația monopolurilor străine asupra economiei naționale. Faptul că în alegerile prezidențiale din Chile, de pildă, soarta cuprului acestei țări a constituit un obiect de dispută electorală reflectă existența unui puternic curent de opinie, tocmai în acest sens. Lucru reconfirmat cu prilejul recentei greve a celor 17 000 de muncitori de la minele de cupru din Chile aparținînd companiilor nord-americane Anaconda și Kennecott. Ei s-au aflat în grevă timp de mai bine de o lună în sprijinul unor revendicări de ordin economic și social, dar și în semn de protest împotriva votării în parlament a unei legi ce prevede exploatarea în comun a resurselor cuprifere din Chile de către societăți din țară și din S.U.A. Această grevă cu pronunțat caracter politic a avut un larg ecou în opinia publică chiliană, care dorește să se pună capăt aservirii industriei extractive naționale de către monopolurile străine.

În ce privește Zambia, guvernul acestei țări a reușit să obțină imediat după proclamarea independenței o mărire a impozitelor impuse companiilor ce exploatează cuprul din țară, precum și încheierea unui acord cu British South-Africa Company, potrivit căruia reglementarea tuturor aspectelor privind exploatarea resurselor minerale ale țării trece exclusiv în competența autorităților zambiene. Alarmate și încercînd să preîntîmpine perspectiva unei naționalizări, cercurile de afaceri engleze interesate în cuprul din Zambia au reacționat imediat, manifestîndu-și zgomotos neîncrederea în posibilitățile acestei țări, care a pășit pe calea independenței, de a-și exploata singură resursele naturale.

În lumea de azi există însă suficiente exemple care demonstrează că numai în condițiile independenței depline resursele naturale ale fiecărei țări duc la dezvoltarea economică și bunăstarea popoarelor.

I. CIOARĂ

FRUMUSEȚEA „DE ZILE MARI"

Tocmai acum, în ajunul revelionului, cînd ar fi vrut să poată consacra cîteva ore îngrijirilor propriei sale înfățișări, femeia e obligată să facă față mai multor treburi ca oricînd. Casa trebuie pusă la punct în așteptarea oaspeților, meniurile de sărbătoare pretind eforturi îndoite, iar copiii, aflați în vacanță, cer și ei mai multă atenție. De aci pretenția de a găsi o formulă miraculoasă, capabilă să-i asigure peste noapte o mină strălucitoare. Dar nici cea mai iscusită cosmeticiană nu poate face minuni.

Mai bine ne-am gîndi la aceasta din vreme, cel puțin cu o săptămînă înainte de Anul nou.

„Regimul de dezintoxicare" ne impune :

- să ne culcăm cu o jumătate de oră mai devreme în fiecare seară ;
- să consacrăm zilnic cîteva minute gimnasticii în fața ferestrei deschise ,
- să reducem rația de țigări și de cafea ;
- să acordăm zilnic cîteva minute îngrijirilor feței (în special curățirii ei) ;

FIXAREA FARDULUI se obține trecînd iute pe obraz un cubușor de gheață sau pulverizînd fața cu un nouraș de apă rece. După ce apa s-a uscat, machiajul capătă o durabilitate mai mare, care-i permite să înfrunte vicisitudinile unei nopți întregi într-o încăpere aglomerată și supraîncălzită.

- să sporim rația de legume și lichide în alimentația noastră ;
- să bem în fiecare seară înainte de culcare „nectarul Afroditei" (o linguriță de miere și două pastile de Vitamina C 200, dizolvate în 3/4 pahar cu apă fiartă și răcită).

O vizită la cosmeticiană sau aplicarea în casă a unei măști de frumusețe adecvate tenului (produsul Tenofin se găsește în comerț în două formule destinate tenului gras — Tenofin A — și respectiv tenului normal sau uscat — Tenofin E), înviorează fața și o face aptă să suporte machiajul festiv.

În seara revelionului, după o baie care alungă oboseala și după curățirea minuțioasă a feței, aplicăm machiajul de sărbătoare.

Măsură înainte de toate : un fard exagerat îmbătrînește și riscă după cîteva ore să se altereze.

Cine folosește în mod obișnuit fond de ten, își poate permite cîteva retușuri, cu un fond de ten ceva mai închis, pentru a estompa un maxilar

se apropie REVELIONUL

Un machiaj discret, natural, subliniază prospeţimea unui obraz tînăr.

prea accentuat, un nas mai voluminos, o bărbie prea ascuţită. Persoanele palide pot găsi în cutia cu ruj de obraz nuanţa de prospeţime de care au nevoie. Un văl de pudră într-o culoare apropiată de cea a pielei dă tenului ultima finisare (pudra se aplică din belşug şi se îndepărtează apoi surplusul cu o periuţă specială sau cu un tampon de vată).

În încheiere, pentru cine se încumetă, machiajul ochilor. El cere — e drept — multă îndemînare şi s-ar cuveni încercat măcar o dată în ajunul sărbătorii pentru a nu obosi prea mult ochii cu manevre stîngace.

Pentru alegerea culorilor machiajului, cel mai bun sfetnic este, firește, oglinda. Şi cel mai bun îndrumar — experienţa. Cîteva indicaţii sînt totuşi folositoare :

• rujul, de buze şi de faţă, ca şi lacul de unghii trebuie să aibă aceeaşi nuanţă de roşu ; la alegerea sa trebuie ţinut seama şi de culoarea rochiei : la culori calde — un roşu corai, la cele reci — un ton mai roz ;

• la o toaletă neagră machiajul nu trebuie să fie prea palid şi nici în tonuri creole accentuate ; cel mai indicat e machiajul în tonuri roz-aurii, de culoarea piersicii ;

• blondele aurii folosesc pudră rozé, rujuri de un roşu spre bej, machiajul pleoapelor şi al sprîncenelor în tonuri cafenii ;

• blondele cenuşii folosesc pudră rozé sau bej, creion de sprîncene gri, fard de pleoape bleu deschis, roşu de buze în tonuri roz palide ;

• roşcatele folosesc pudră de un alb sidefiu sau roz foarte palid, creion pentru sprîncene castaniu deschis, fard de pleoape maro sau verzui, iar rujul de buze, în nuanţe spre portocaliu ;

• şatenele se pudrează cu pudră de culoarea piersicii, creionul de sprîncene e brun, fardul de pleoape verde stins, iar rujul de un roz mai viu :

RETUŞURI DE MACHIAJ se fac mai cu folos pe un ten curat. De aceea nu uitaţi să luaţi cu dumneavoastră un tampon de vată şi o cutioară de cremă cu ajutorul cărora curăţaţi urmele de fard înainte de a aplica un nou rînd de roşu pe buze

• brunele folosesc pudră bej, creion de sprîncene gri închis sau negru, fard pe pleoape bleu-verzui şi un roşu de buze aprins dar nu prea închis ; buzele de culoare închisă îmbătrînesc

COAFURA

Niciodată ca în acest an moda coafurii n-a acordat o asemenea libertate femeilor, mai ales în ce priveşte ţinuta de seară.

Pălăriile format cască ce o transformă peste zi în cosmonaut, lasă seara loc unor coafuri mai feminine, decorate uneori cu pene, bijuterii scînteietoare, funde sau flori.

Coafurile geometrizante, potrivite pe un cap foarte tînăr, sînt mult mai puţin răspîndite decît cele romantice, de pe vremea bunicii, cu bucle şi zulufi, cu melci împletiţi pe urechi amintind de chipul infantelor spaniole cu volute uşoare ca un penaj.

Modelele alăturate, caracteristice pentru linia actuală, au fost alese pentru uşurinţa cu care pot fi realizate de fiecare dintre noi. Condiţia esenţială e, firește, o tunsoare bună, pe care o poate face numai un specialist.

O vizită la coafor în cursul săptămînii, dinaintea revelionului, ne-ar asigura cupa şi linia pieptănăturii. În ziua respectivă, e suficient să punem părul pe cîteva ace sau bigudiuri, în sensul în care am văzut că au fost puse de coafor, şi să intrăm în baie. Aburul cald „fixează" buclele ; după ce am scos acele, dăm cu pieptenele şi peria pentru a reda mişcarea pieptănăturii. La un păr rebel cîteva vaporizări cu fixativ asigură ţinuta. Şi dacă nu e suficient, o agrafă mascată printr-o floare, o fundă sau un clips-bijuterie rezolvă problema practic şi decorativ.

Ana ROMAN

Un chip tînăr, încadrat cu plete mătăsoase — o coafură veşnic modernă, dar, atenţie: pretinde un păr foarte îngrijit, un oval perfect şi se poartă de preferinţă la o toaletă fără mari pretenţii.

Potrivită pentru orice vîrstă, această coafură estompează prin franjul oblic de pe frunte şi buclele de pe obraji eventuale imperfecţiuni ale feţei.

Volutele capricioase ale acestei coafuri accentuează expresia spirituală a chipului.

Tunsoarea „à la Beatles" se poartă cu umor şi cu o rochie „în ton", inspirată de linia geometrizantă a modei actuale.

MICROFOILETON

ELECTROTEHNICE

Am avut un vis ciudat. Mă aflam într-o pădure, o enigmatică pădure din metal și sticlă. Cactuși imenși aveau frunze de sticlă colorată și, în loc de ghimpi, șuruburi minuscule. Cînd apăsam pe un buton, izbucneau flăcări colorate în toate direcțiile. Printre arborii de cacao atîrnau uriașe lăcrămioare metalice. Înaintînd cu greu printre lianele ca niște tuburi și cabluri de oțel, vedeam în dreapta și stînga mea un soi de clopote din hîrtie cerată pe care erau desenate flori, multe flori din zona noastră temperată. Ce straniu amestec botanic! Nu lipseau nici ținepenii nordici din material plastic, nici chiar floarea reginei pentru care atîția îndrăzneți alpiniști și-au provocat leziuni grave, uneori chiar mortale. Pentru ca stupoarea mea să atingă paroxismul îmi apărură înaintea ochilor nuferi aerieni, cu o transparență avînd uneori grave defecte de fabricație. Cînd m-am trezit, mă aflam într-un magazin cu articole electrotehnice. Deasupra mea, lustre, nenumărate lustre, pentru toate vîrstele, epocile, stilurile arhitectonice etc.

Într-adevăr, cine nu-și poate cumpăra o lustră? Se pot pune lustre în camera de dormit, pe culoare, la bucătărie, în hol, pe terasă, în pod, pe stradă.

— Dacă sînteți bună — mă adresez vînzătoarei — aș vrea un bec colorat. Îmi trebuie pentru orele de seară, ca să fie lumina mai odihnitoare.

— Luați o lustră.

— Îmi pare rău, dar eu am nevoie de bec. Și mai am nevoie de un aparat de uscat părul, pentru curent 110.

— De ce să nu cumpărați o lustră? Uitați-vă ce multe avem. De toate soiurile.

— Dați-mi atunci niște baterii mici, rotunde pentru aparatul cu transistoare. E *Electronica*, marca noastră...

— De ce insistați, tovarășe? Mai bine cumpărați-vă o lustră. Priviți-le cum își așteaptă clienții.

La indicațiile pline de bunăvoință ale funcționarului profilat pe lustre, am plecat spre un alt magazin. Cum am deschis ușa de la intrare, cîteva duzini de lustre atîrnate de tavan, au întors fața spre mine, zîmbindu-mi în cele mai variate tonuri. Erau exemplare din aceeași floră.

Am luat-o la goană pe stradă. N-am observat cînd un camion încărcat de mărfuri era gata-gata să mă răstoarne.

— Ce faci, tovarășe? — îmi strigă șoferul frînînd brusc. Nu vezi că am marfă perisabilă? Dacă mi se spărgeau lustrele!

Într-adevăr, ducea marfă la „Electrotehnica". Lustre. Un sort nou. În magazin lipseau lustre în formă de gladiole. Nu era păcat ca tocmai acestea să se spargă?

C. N. CONSTANTINIU

muzica și creșterea părului

Uluitoarea descoperire despre rolul muzicii în dezvoltarea podoabei capilare

Muzica — a demonstrat știința — influențează apetitul, stimulează stările afective, contribuie la domesticirea elefanților, sentimentalizează cetaceele, dezvoltă creșterea unor plante... Dar pînă de curînd nu s-a știut că, ascultînd muzică într-o anumită interpretare, te poți pomeni în scurtă vreme mai păros chiar decît Omul Zăpezilor. Senzaționala descoperire a fost făcută acum cîteva săptămîni în fața sălii de spectacole a Palatului, cînd subsemnatul s-a pomenit înconjurat dintr-o dată de un grup de tineri electrizați. Secolul vitezei! Cu ajutorul bunilor mei vecini, supratensionați ca niște nori de furtună, luat pe sus, propulsat de ghionturi de intensitate maximă (pentru care chiar paltoanele îmblănite reprezintă amortizoare ridicole) am pătruns în numai cîteva minute în marea sală de spectacole. Aici, timp de două ore, urma să ascult formația orchestrală și vocală „The play boys": șapte băieți și o fată, furioși în sensul strict al cuvîntului, al căror stil interpretativ, în general, și a căror coafură, în special, reeditează într-o copie palidă patru conaționali celebri, cvartetul „Beatles".

Departe de mine intenția de a analiza calitatea spectacolului amintit. De altfel, mi-ar veni și foarte greu, deoarece întîmplarea a făcut ca locul meu să se afle în apropierea grupului de tineri întîlnit la intrare.

Aiurit, derutat și intrigat de tropăiturile, fluierăturile și acompaniamentele vocale ale vecinilor mei de stal, și după o scurtă și salutară deliberare intimă mi-am luat paltonul și am plecat acasă.

Dar lumea e mică... Am reîntîlnit grupul „melomanilor" într-una din bodegile Capitalei. Toți patru se prezentau de data aceasta cu piepteănături ancestrale, în fața cărora noi, cei tunși europenește, chiar plastic sau cicero, ne mișcam timizi ca niște bătrîni zaharisiți și demodați. E adevărat, moda are caracter epidemic: împăratul Adrian și-a lăsat barbă și toți bărbații Romei imperiale l-au imitat. Bretonul lui Bonaparte, barbișonul lui Napoleon al III-lea, favoriții lui Franz Joseph, iată și alte exemple cu barbă și frez care au provocat cazul de contaminare colectivă. Dar de data aceasta (reîntîlnirea a avut loc la numai două săptămîni după prezentarea spectacolului amintit) situația mi se părea cel puțin stranie. Impins de curiozitate, m-am adresat celui mai apropiat păros:

— Prin ce miracol ați izbutit să vă accelerați creșterea părului?

— Părul l-am pregătit din vreme. Spectacolul de muzică ușoară ne-a oferit doar ideea și modelul.

Cu alte cuvinte, tinerii noștri samsoni au umblat netunși luni la rînd, pînă cînd o fericită întîmplare le-a oferit posibilitatea de a renunța definitiv la foarfecele frizerului, făcîndu-i, totodată, să devină peste noapte arbitrii modei capilare.

Mă gîndesc — și vă cer și dumneavoastră părerea — dacă n-ar fi bine să organizăm și alte spectacole asemănătoare, de data aceasta în folosul celor care se bărbieresc o dată la săptămînă și își taie unghiile o dată la lună, care își curăță pantofii numai de ziua onomastică și la revelion și își calcă pantalonii o dată pe an.

Dar pînă una alta, socotim necesară publicarea acestor rînduri pentru a sări în ajutorul frizerilor și a antropologilor derutați, pentru a contribui la liniștirea invidioșilor cu chelie și nevroză și la protejarea naivilor cardiaci și cu scopul de a evita declanșarea unui îndreptățit protest de masă al caricaturiștilor.

Livia MAIOR

Înainte și după tratament.

Adepții lui Bachus au tradiții milenare. Vinul era apreciat și în antichitate. Fără vin nu se pleca la drum. Amfora, burduful, ploșca, în funcție de conținut, au inspirat poeții și cîntăreții tuturor timpurilor. Și dacă mai aproape de zilele noastre birjarul sau surugiul își stingea setea cu cîte-o ploscă, necazul nu era prea mare. Întîi se înveselea, apoi prindea curaj și dădea bice cailor. Accelerația rădvanului sau a carului fiind destul de redusă, era nepericuloasă. Pe șosele nu era aglomerație.

Azi lucrurile s-au schimbat. În locul hățurilor a apărut volanul, în locul surugiului — conducătorul auto. Efectul alcoolului asupra omului se desfășoară însă după aceleași rînduieli. Doar rezultatele la care duce sînt altele. Și șoferul Gheorghe Berca a băut, s-a înveselit la chef și a pornit la drum pe șoseaua Bechet-Craiova mult după miezul nopții. Încurajat de băutură, a dat bice cailor mecanici. Confundînd dimensiunile mătăhăloasei sale basculante „Tatra" cu cele ale unui autoturism, a agățat din mers o căruță țărănească pe care a zdrobit-o, provocînd și un accident mortal. Părăsind apoi șoseaua asfaltată, dezrădăcinează niște copaci tineri, revine pe șosea, mai face cîțiva kilometri, apoi, satisfăcut și somnoros, oprește în mijlocul șoselei și adoarme la volan. Legănat de vise și brațele puternice ale paznicilor obștești, este scos din cabină și adus la primul

umor

RM. AUERBACH

— Care-o fi numărul palpe?!

— De cînd mi-a căzut o glastră în cap, mă uit mereu pe sus...

BACHUS ȘI VITEZA

post de miliție. Trezirea i-a fost ceva mai tristă decît pornirea.

Cam în aceeași vreme alt șofer beat, Braboveanu Păun, își confundă autocamionul cu o mașină de curse și circulînd pe partea stîngă a șoselei ce traversează satul Leama din raionul Craiova, omoară un biciclist.

La Tg. Jiu, în plin oraș, Ion Urșăteanu și Dumitru Holt, rude prin alianță și prieteni de pahar, au pornit o întrecere pe motoretele lor personale „Carpați". Deși, prin performanțele lor de viteză, aceste vehicule sînt cunoscute ca destul de inofensive, cei doi protagoniști ai cursei, sub influența alcoolului, au reușit să se ciocnească. Unul a fost rănit grav, celălalt mai puțin.

Conducînd în stare de ebrietate o autodubă pe străzile orașului Arad șoferul Avram Ioan a intrat într-un autobuz. Finalul a fost tragic: accidentat grav, a încetat din viață.

Epilogurile sînt grăitoare: conducerea volanului este incompatibilă cu alcoolul. E băutura de vină? Afirmativ răspund doar cei ce aplică logica pițigoiului din poveste, care văzînd ramurile clătinîndu-se în vîrful copacului a tras concluzia că ele provoacă vîntul și deci trebuie tăiate. După o logică mai sănătoasă, fiecare conducător auto care se așază la volan băut fiind, trebuie considerat un irresponsabil și un pericol social. Dar acest pericol, în majoritatea cazurilor, ar putea fi evitat. Cum? Să luăm, de pildă, pe unii din cei semnalați mai sus. Ajung acum în fața instanțelor judecătorești, vor fi sancționați conform legii și nu vor mai putea sta la volan. Dar nu este suficient să sancționezi. Uneori e și prea tîrziu. Cei cunoscuți pentru atracția pe care o au față de băuturile alcoolice, dacă nu pot fi convinși să nu bea, să nu fie admiși să practice această meserie de mare răspundere, punînd în pericol vieți și bunuri materiale.

Numai că în acest caz sfera răspunderilor se lărgește mult. Sînt răspunderi morale ale colectivelor în care lucrează omul, ale acelora care îl angajează și îi controlează munca, ale organelor de circulație, pînă și ale ospătarului, atunci cînd știe că servește cu băutură pe un om care urmează să se urce la volan.

AL. PLĂIEȘU

Lucian POPA

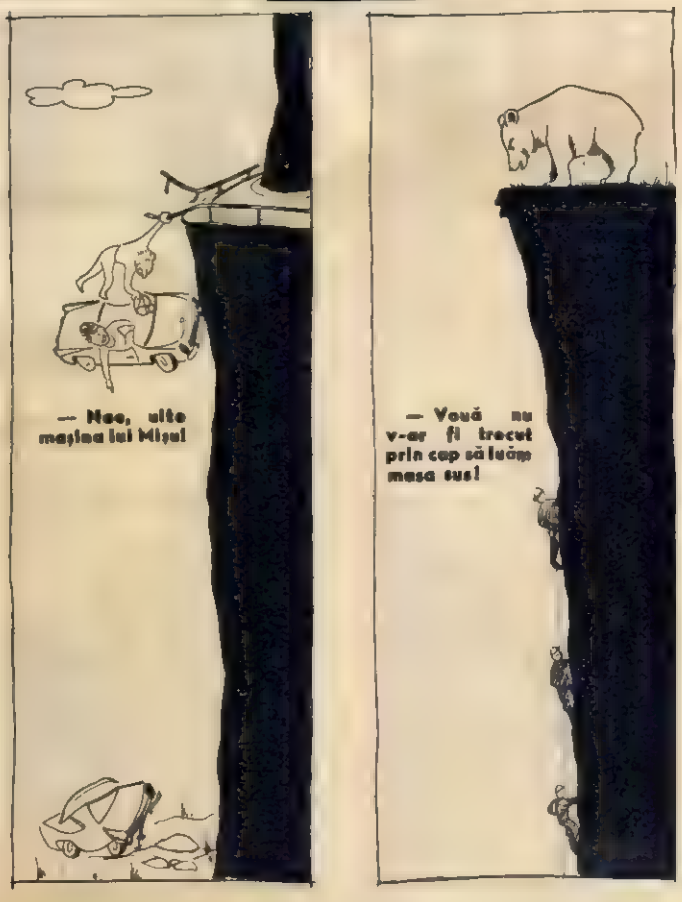

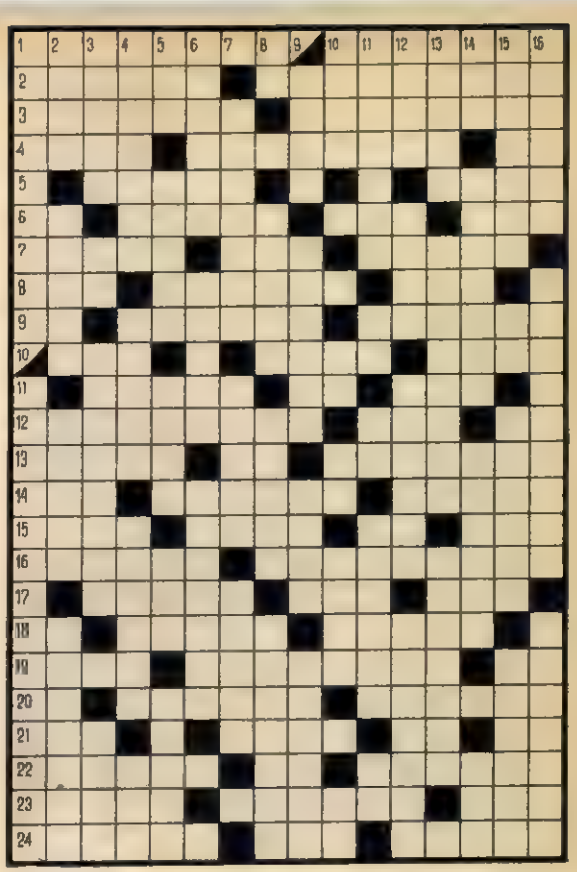

16/24 JOCURI

ORIZONTAL: 1) Interpretii unui frumos dans popular — O celebră horă de Grigoraș Dinicu. 2) Dans popular și melodia după care se execută — Îți prezintă la domiciliu cel mai variat program artistic. 3) Spectacol pe scena Teatrului satiric-muzical „C. Tănase" — Dans de origine latino-americană și melodia lui. 4) Prefix pentru aviație — Stîrnește rîsul — Birlic. 5) Atașați — Aureolă. 6) Sînt — Scena circului — Termen la jocul de fotbal — Insulă în Irlanda. 7) Inele de mărgean — Pronume — Abrupt. 8) „Artiști" pe arena circului — Pe fundul cești de cafea (pl.) — Alean. 9) Dînsul — Aripată — Piesă la un joc cu bile. 10) Teren de jocuri nautice (pl.) — Autorul pînzei „Petrecere cu lăutari" — Măgar. 11) Partidă sportivă terminată cu scor nul — „Firicel de floare-albastră" — Aceasta. 12) Captivantă — Orășel în India — Nea! 13) Dans modern — Cetate legendară — Prosop (mold.). 14) Interjecție — „Cîmp" de joc pentru ... actori — Instrumente muzicale. 15) Scahie — Bunică (reg.) — Auxiliar al viitorului — Apă stătătoare. 16) Bună dispoziție — Dans popular. 17) Principala „gaiță", din comedia lui Kiriței — Animal rumegător din Asia — Ață. 18) Poftim — Scriitor sud-american — Nelipsită la restaurant. 19) Omenesc — Zvîrlită înapoi — Nota muzicală din fanfară. 20) Apelativ — Înghițit de apă — Dans cu mișcări lente. 21) Localitate în Suedia — Cîntecul ... recoltatului — A exista — Bîte! 22) „Ciuleandra" de Liviu Rebreanu (pl.) — Pronume — Piesă de Euripide. 23) Străzi la țară — Agățat — „Melody". 24) O mult cîntată melodie de T. Popa — Lampă de radio — Iscusiți.

VERTICAL: 1) Clasic român, autorul unor celebre comedii și schițe satirice — O emisiune radiofonică veselă (3 cuv.). 2) Cărare — Personaj feminin din opereta „Vînt de libertate" de Dunaevski — Mare umorist american, părintele lui Tom Sawyer — O melodie care nu se uită. 3) Celebru muzeu parizian — Mioriță — Un foarte răspîndit joc românesc — Nume masculin. 4) Aparține unei uniuni — Cal năzdrăvan și simbol poetic — Operă de G. Verdi — Dau viață păpușilor. 5) Cîmpie — A luci în lumini multicolore — Documente — Fluviu în Țările de jos — Diminutiv feminin. 6) Flori pe îi — Atac — Cîntec. 7) Fotolită — A delira — Cu alte cuvinte. 8) Spetează la războiul de țesut — Ritm în care se desfășoară o întrecere sportivă — Doctor în vechime — Instrument muzical din teracotă (pl.). 9) Rîu în Germania — Compozitor român — Cîntec pentru cei mici — Are enigma ei într-un roman de G. Călinescu. 10) Bloc de gheață — E întîmpinat cu cîntece și jocuri — Pronume — Dansul nemuritor al lui Strauss — Nota bene. 11) Lucrează la războiul cel mai pașnic — Pene! — De la (od.) — Stricat — Exclamație. 12) Haiu (reg.) — Cunoscut restaurant în Capitală — Justețe — Întrecere sportivă. 13) A intona o melodie — Odihnă în excursii (pl.) — Un vals de Tudor Mușatescu. 14) Localitate în Japonia — Rîde lumea de ce face — Deșertată — Prepoziție latină. 15) Soț — Însă — Povestită — Cel mai îndrăgit joc. 16) Citadin — Oferă spectacole amuzante cu păpuși — Îți cîntă la ureche (pl.).

Aneta BARTOLOMEU

Dezlegarea jocului „MII DE TRĂSNETE", apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) FRANKLIN — BAIAZID. 2) REPEDE — ELECTRICE. 3) ICAB — SENINA — ADAS. 4) NOR — ANI — COSI — ARC. 5) TL — SUE — CAMATAR — A. 6) ATICA — CERA — IC — SR. 7) AUL — ROZ — RAR — EAC. 8) P — MINUTAR — PIATRA. 9) AD — PADURENI — LAUR. 10) LUMINAT — COSBUC — I. 11) ORARE — OCUR — INEZ. 12) SATE — BRIZANTE — EE. 13) BE — CLIPA — E — LAUL. 14) PILOTE — STUFA — SSE. 15) ALO — AGR — ALIFII — C. 16) RATS — IOR — TRASNIT. 17) A — ITA — MIERE — CIUR. 18) TL — I — SAULA — LA — SO. 19) RICHMAN — M — TIRI — C. 20) ANU — EC — NEBUNI — MU. 21) SIRTA — NURORI — CIT. 22) NAMI — MIC — AG — BARA. 23) ERASMUS — GLOBULAR. 24) TELEGRAME — TUNETE.

MARIE CURIE

„Care sînt cele mai de seamă realizări din cariera marii fiziciene Marie Curie ?"

Rodica POPESCU
elevă, Pitești, str. cpt. Cuțui 1

Răspunde prof. univ. dr. VALERIU NOVACU, membru corespondent al Academiei.

După cum arată și numele, Maria Sklodowska Curie (1867-1934) a fost de origine poloneză. Împreună cu soțul ei, francezul Pierre Curie, această faimoasă fiziciană și chimistă a studiat fenomenul radioactivității sărurilor de uraniu (descoperit de Henri Becquerel în 1896) măsurînd puterea de ionizare a „radiațiilor uranice" cu ajutorul unui electrometru, al cărui principiu de funcționare se bazează pe prototipul construit de omul de știință român D. Hurmuzescu. Prin măsurători precise M. Curie stabilește că numai mineralele de uraniu și de toriu posedă proprietatea de radioactivitate și că activitatea compușilor uraniului e proporțională cu procentul de uraniu în compusul respectiv. De importanță deosebită a fost constatarea uluitoare că anumite minereuri conținînd compuși ai uraniului, ca johanita și pehblenda, sînt mult mai radioactive decît ar fi fost de așteptat după procentul de uraniu constatat la analiza chimică. Pornind de la ipoteza că mineralele respective conțin, în cantități infime, elemente necunoscute deosebit de intens radioactive, Marie și Pierre Curie au întreprins în 1898 fracționarea analitică sistematică a mai multor tone de reziduuri de pehblendă de Ioachimov (Cehoslovacia), urmărind cu ajutorul electrometrului distribuția activității radiante între diversele fracțiuni. După patru ani de muncă încordată în condiții foarte grele, într-un laborator improvizat într-o remiză a Școlii municipale de fizică și chimie a orașului Paris, ei au reușit să descopere două elemente noi, poloniul și radiul.

În 1903 soților Curie li se decernă Premiul Nobel. Această înaltă distincție va aduce o serioasă îmbunătățire în situația materială a celor doi fizicieni care trebuiau pînă atunci să-și împartă munca de cercetare științifică cu îndatoririle didactice din învățămîntul secundar.

Pierre Curie este ales membru al Academiei Franceze și este numit în 1905 profesor la Sorbona (Universitatea din Paris), iar după moartea sa, în urma unui accident de circulație, Marie Curie primește catedra de la Sorbona înființată de soțul ei. Pentru prepararea pe cale chimică a elementului radiu, Marie Curie primește a doua oară Premiul Nobel în 1911. Deși activitatea ei științifică se bucură de faimă mondială, fiziciana fiind proclamată doctor *honoris causa* și aleasă membră a numeroase academii, în Franța Academia de științe va refuza să o aleagă membră. Singura satisfacție ce i se dă este construirea Institutului de radiu la Paris, a cărei directoare a fost pînă la sfîrșitul vieții

În acest institut, sub conducerea Mariei Curie, s-au format numeroase cadre de fizicieni renumiți, care au contribuit la progresul cunoașterii proprietăților elementelor radioactive. Printre elevii profesoarei Curie menționăm pe fizicienii români V. Bianu și Alex. Sanielevici, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România. Colaboratori apropiați ai savantei au fost fiica ei, Irène, și Frédéric Joliot, care au continuat faima științifică a soților Curie, descoperind radioactivitatea artificială (Premiul Nobel pentru fizică pe 1935).

Moartea prematură a Mariei Curie s-a datorat efectelor nocive ale radioactivității. Putem spune, așadar, că marea fiziciană a fost una din primele victime ale radiațiilor, a căror descoperire a revoluționat știința modernă și a însemnat un nou și important progres în civilizația și cultura umană

CERBUL DE LA „CÎMPUL LUI NEAG"

Nu demult, un cititor din Petroșeni — tov. Petru Belei — ne-a relatat o întîmplare puțin obișnuită petrecută la izvoarele Jiului, întîmplare pe care am redat-o sub forma unei note în nr. 47 al revistei noastre. Era vorba de un cerb bătrîn care s-a aciuat pe lîngă cabana turistică „Cîmpul lui Neag" intrînd, ca la el acasă, în sufragerie și primind hrană direct din mîna oamenilor.

La scurt timp de la publicarea acestei note un alt cititor, tov. ing. I. M. Stolojescu, profesor la Grupul școlar forestier, din Caransebeș, ne trimite o scrisoare prin care explică „cazul" de la cabana „Cîmpul lui Neag" relatîndu-ne totodată cîteva lucruri interesante în legătură cu fauna cervicolă din pădurile noastre.

„Ministerul Economiei Forestiere — ne scrie corespondentul nostru — a inițiat cu cîțiva ani în urmă, prin Direcția economiei vînatului, repopularea cu cerbi a unor terenuri pe care specia respectivă a trăit în trecut, dar de unde a dispărut din cauza braconajului și a răpitoarelor. Așa se face că și în raza ocolului silvic Oțelu Roșu din raionul Caransebeș au fost aduși, între anii 1961 și 1963, peste 20 pui de cerbi pentru repopulare. Ținuți însă în țarcul pentru acomodare din stațiunea Poiana Mărului un timp prea lung (unii din ei aproape un an) s-au îmblînzit în așa măsură, încît primeau hrană din mîna oamenilor. Puși apoi în libertate, ei n-au mai părăsit locul, au devenit „prieteni" cu oamenii din jur, intrînd în încăperile cabanelor și chiar într-o încăpere a unui sanatoriu aflat în preajma stațiunii climaterice Poiana Mărului.

Această stare de lucruri a trebuit să fie lichidată întrucît împiedica o repopulare rațională cu cerbi a pădurilor. Ca atare, cerbii au fost împrăștiați în alte zone unde să nu mai întîlnească oameni".

Autorul scrisorii crede că dintre aceștia face parte și cerbul care și-a găsit prieteni la cabana „Cîmpul lui Neag" de la izvoarele Jiului.

În sensul celor de mai sus ne-au mai trimis o serie de amănunte interesante cititorii noștri Hamat Cornel de la agenția O.N.T.-Timișoara și Valeriu Ivașcu din com. Brădet, rn. Curtea de Argeș

RECHINII DIN MAREA NEAGRĂ

„Am auzit că sînt rechini și în Marea Neagră. Ce dimensiuni au și cum se reproduc ? De asemenea aș vrea să știu dacă acești rechini sînt pescuiți și în ce scop ?"

Victor BOZIANU
Bucureși

Răspunde ing. GH. I. GHELASE, profesor de piscicultură.

În general, rechinii sînt cei mai primitivi dintre pești actuali și numără peste 250 specii, cu dimensiuni de la 15 cm (*Squalidus ladic audus*) pînă la 20 m (*Rhincodon typus*), dintre care 27 specii sînt primejdioase.

Alături de diferiți alți pești marini cu nume de animale, ca : vulpi de mare *(Raya clavata)*, pisici de mare *(Trygon pastinaca)* și chiar rîndunele de mare *(Trigla hirundo)*, în Marea Neagră se găsesc și „cîini" — numele popular al rechinului selacian *(Acanthias vulgaris)*.

Rechinul din Marea Neagră este o specie mică ; masculi ajung pînă la 1-1,2 m, iar femelele pînă la 1,7 m lungime și cîntăresc între 8 și 14 kg. Corpul lor este alungit, fusiform, cu înotătoarele proporțional dezvoltate și adaptate pentru o deplasare rapidă, în urmărirea după pești, care constituie hrana de bază. În dreptul litoralului nostru marin, rechinul se apropie de țărm, din primăvară pînă toamna ; masculii se țin de obicei mai la adînc (50-70 m) decît femelele. Trăiesc pînă la circa 25 ani

În ce privește reproducerea, rechinul din Marea Neagră este ovovivipar (există, din punct de vedere al felului de reproducere, trei categorii de pești : vivipari, care nasc pui vii, cum e gambusia — din apele țării noastre ; ovipari, cei care depun icre cum sînt crapul, somnul, șalăul etc. ; și ovovivipari, la care, după fecundare, ouăle se dezvoltă în interiorul organismului matern, pînă la formarea completă a puilor, care durează 6-7 luni). Rechinul naște 10-15 pui, în lungime de 20-25 cm și înzestrați cu sac vitelin din care se hrănesc în primul stadiu larvar.

Rechinul din Marea Neagră este, desigur, pescuit. Prinderea lui se face cu paragate (șiruri de cîrlige speciale) sau, ocazional, cu taliene, năvoade-pungă și plăși de calcan. Nu este însă un vînat cu o pondere prea importantă din punct de vedere economic, deoarece nu se pescuiește anual mai mult de 4-5 vagoane. Carnea este comestibilă, grasă (8-12%) și gustoasă. Carnea de rechin se poate valorifica în stare proaspătă, sărată, afumată și chiar sub formă de conserve. În afară de carnea lui gustoasă, rechinul mai este pescuit și pentru alte scopuri. Astfel, din ficatul, care reprezintă 10-15%, din greutatea corpului său, se extrage uleiul de pește, bogat îndeosebi în vitamina A și vitamina B. Stomacul rechinului, mai mult ca cel de porc, miel și vițel, constituie o materie primă de calitate pentru extragerea pepsinei folosite de asemenea în industria medicamentelor (pentru stimularea digestiei). Conținutul vitelin al ouălor mari (de 4 cm), emulsionat cu grăsimi, servește la tăbăcirea pielor fine pentru marochinărie. Pielea de rechin este aspră (din cauza solzilor sub formă de plăcuțe mici prevăzute cu țepi îndoiți), însușire ce-i dă o largă folosire pentru șlefuirea obiectelor din lemn ; bine prelucrată și tăbăcită, ea este de asemenea folosită și în marochinărie.

„COMERȚ NU SE POATE FACE ORICUM"

O cititoare din Lugoj, pensionara Constanța Isac, ne-a scris de curînd în legătură cu ancheta intitulată „Comerț nu se face oricum", apărută în „Flacăra" nr. 45. Exprimîndu-și satisfacția pentru publicarea unor asemenea materiale, corespondenta noastră propune în același timp ca în școlile destinate specializării viitorilor vînzători din magazine să li se predea acestora și lecții de bune deprinderi, subliniindu-se necesitatea unei comportări civilizate față de cumpărători. .

Cititoarea din Lugoj arată că a ajuns la concluzia necesității unor asemenea lecții datorită faptului că de multe ori întîlnește în unitățile comerciale vînzători care manifestă față de clienți atitudini ce contravin criteriilor civilizate care stau la baza comerțului socialist.

„N-ar strica, adăuga ea, ca lecții de bună comportare să se predea și unor funcționari de la C.F.R. sau de la P.T.T.R. care vin în contact cu publicul".

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze : Nelu Ioniță, lăcătuș, Hunedoara, bd. Corvin 11, bl. C.M. 1, ap) 75 : teme diverse, ilustrate ; Mândița Cîmpeanu, muncitoare, com. Tulucești, rn. Galați : ilustrate ; Pușa Barbu, Galați, cooperativa Progresul, str. D-tru Cicuș 28 : ilustrate ; Liliana Burcescu, elevă, satul Stupărei, com. Mihăiești, rn. Rm. Vîlcea : ilustrate ; Felicia Cunescu, profesoară, Luioriu, rn. Reghin : literatură, muzică, ilustrate ; Nebi Ghiuler, contabilă, Constanța, str. Cerealelor 55 : literatură, cinema, ilustrate

POȘTA NOASTRĂ

Michaela Manu, Cîmpulung Muscel. 1) Ce să citiți pentru a cunoaște istoria antichității ? Ce v-am putea recomanda altceva decît niște... manuale de istorie a antichității ? Dacă vă interesează în mod special o anumită perioadă, precizați-ne și vă vom da bibliografia respectivă. 2) Despre radioactivitate și aplicațiile ei vom publica un material separat. 3) Cei mai de valoare critici literari pe care i-a dat țara noastră în trecut sînt — așa cum probabil ați învățat și în școală — Titu Maiorescu, C. Dobrogeanu-Gherea, Garabet Ibrăileanu, Eugen Lovinescu ș.a. (ale căror opere trebuie însă studiate ținînd seama de epocile în care au fost concepute, de dezvoltarea generală a cunoașterii sociale și estetice în acele epoci și, mai ales, de caracteristicile, calitățile și limitele în concepție asupra artei și rolului ei în societate, al fiecăruia dintre acești autori în parte). În mod special vă recomandăm însă să vă opriți asupra regretatului George Călinescu, a cărui istorie a literaturii române sau ale cărui studii asupra vieții și operei lui Eminescu, Creangă ș.a. rămîn lucrări de căpătîi pentru toți cei ce vor să cunoască în profunzime literatura noastră. 4) Foarte interesante aprecierile pe care le faceți asupra revistei noastre. Vă mulțumim pentru bunele cuvinte pe care le-ați găsit cu privire la unele rubrici și cicluri de materiale pe care le-am publicat, cum sînt „Film", „Memento", „Pagini din istoria spionajului" (sîntem de acord cu dv. că acest ciclu a avut o frecvență nesatisfăcătoare) etc. Vă mulțumim de asemeni pentru faptul că ne împărtășiți părerea și ne susțineți atunci cînd combatem tendința unora dintre cititorii noștri de a transforma „Dialogul" nostru într-un fișier al vieților intime și ale adreselor unor vedete de film și de muzică ușoară. Mai scrieți-ne.

V. SILVIAN

ATENȚIUNE PITEȘTI !

Redacția revistei noastre organizează o întîlnire cu cititorii din orașul Pitești.

— Ce v-a plăcut mai mult în revistă ?
— Ce nu v-a plăcut ?
— Ce-ați vrea să citiți nou în paginile revistei ?

Pentru a vă spune cuvîntul participați la consfătuirea ce va avea loc în ziua de 26 decembrie 1965, ora 10, în sala Casei tineretului.

Va urma în continuare un program artistic.

RECTIFICARE

La materialul „Cum ne informăm ?" apărut în nr. 50, la pagina 6 se va citi după cum urmează : „Despre stadiul muncii de documentare în țara noastră am fost informați și de tov. conferențiar inginer Vasile Tărăboi, director la Institutul de documentare tehnică"

O veste pentru toți:

„FLACĂRA"

numărul special de Anul nou

în **40** de pagini bogat ilustrate.

Reținеți din timp la chioșcuri numărul special „FLACĂRA" care apare joi 30 decembrie 1965.

NU UITAȚI!

REVISTA „REBUS"

apare la 22 decembrie

CU NUMĂR SPORIT DE PAGINI

În cuprins: cuvinte încrucișate, enigme, răvașe de Anul nou, umor, concurs de dezlegări dotat cu numeroase premii etc. Reținеți din timp numărul 204 al revistei „REBUS" la debitele și chioșcurile de difuzare a presei.

FABRICA DE TRICOTAJE BRAȘOV

produce tricotaje din lînă și fire sintetice, modele diferite pentru adulți și copii

Ați rămas în pană în apropiere de Brașov? Nu disperați!

Cooperativa „Tehnica" din Brașov (str. Lungă 14) vă stă la dispoziție pentru înlăturarea promptă a oricăror defecțiuni tehnice. Aici lucrează maiștrii cu înaltă calificare Constantin Toma și Ștefan Pipoș.

cadran INTERNAȚIONAL

„APOLITISM"...

Din inițiativa unor case de distribuire a filmelor, pe ecranele vest-germane au început să ruleze de la un timp peliculele produse cu decenii în urmă, în perioada regimului hitlerist. Este vorba de filme de diverse genuri : comedii, melodrame, filme muzicale sau polițiste etc. Casele de distribuire a filmelor care au scos de la naftalină aceste producții ale anilor 1933-1945, au ținut să asigure că peliculele în cauză sînt cu totul și cu totul... apolitice.

Ținînd seama de gradul de control exercitat și în industria cinematografică pe timpul hitlerismului de către aparatul de propagandă al lui Goebbels este greu de presupus că măcar o singură peliculă să se fi putut strecura fără a purta amprenta nazismului.

De altfel din însăși luările de poziție ale unor ziare din Germania occidentală, se poate vedea limpede că lucrurile nu stau de loc așa cum vor să le prezinte reprezentanții firmelor ce au aruncat pe piață filmele „apolitice" produse pe timpul lui Hitler.

Ziarul „Süddeutsche Zeitung" scrie de pildă că recent compania „Atlas Film" a organizat la Oberhausen vizionarea unor filme vechi cu pronunțat caracter de propagandă hitleristă ce urmează să fie proiectate pe ecranele vest-germane. De pildă, filmul „Kolberg", produs în 1945, în momentele în care crahul naziștilor devenise iminent, este pur și simplu o peliculă tipică de atițare hitleristă, plin de ură împotriva poporelor din celelalte țări europene.

Referindu-se la aceste filme „apolitice", ziarul „Süddeutsche Zeitung" concluzie într-un mod sugestiv că în spatele acestora „parcă vezi surîsul doctorului Goebbels".

Crăciun IONESCU

BRÂNCUȘI LA ACROPOLE

Faima operelor lui Constantin Brâncuși continuă să crească în profunzime și să capete tot mai multă circulație în întreaga lume.

Nu demult, la poalele Acropolei, în expoziția intitulată „Panathénées de la sculpture mondiale", sub albastrul statornic al cerului elin, a fost așezat la loc de cinste Cocoșul lui Brâncuși, într-o ambianță ilustră dintre care nu lipsește nici unul dintre marii statuari ai veacului nostru — începînd cu Rodin, Bourdelle, Maillol, Henry Moore, Zadkine, Mestrovici etc., etc.

Această singură lucrare prezentată aci s-a bucurat de aprecieri din cele mai elogioase.

Corespondentul din Atena al ziarului Le Monde a remarcat de pildă că opera sculptorului român, „pură, de o plastică semeață" (făurită din bronz șlefuit și

înaltă de peste un metru) nu pare cîtuși de puțin să regrete împrejurarea că a părăsit „ziduriile albe ale Muzeului de artă modernă al orașului Paris". Iar revista Arts, sub semnătura lui Thérèse și Roland Essen a publicat o fotografie însoțită de un articol în care, comentînd emoționantul dialog al capodoperelor antichității cu capodoperele contemporane, constată că diversele „școli" nu se exclud de fel. „Fiindcă o școală nu distruge pe cealaltă, ci o întregește ; și oricîce lucru mare dăinuie în absolut. Este poate cea ce cîntă Cocoșul lui Brâncuși atunci cînd se ivesc zorile", vestind „comunitatea de spirit a artei moderne, cu clasicismul vechi de douăzeci și cinci de veacuri".

B.B.

SOARTA UNUI CĂLĂU

Martin Bormann trăiește ? Controversa în jurul existenței sau dispariției fostului șef al cancelariei hitleriste a fost reluată în urma publicării în săptămînalul vest-german „Der Stern" a unor noi mărturii. Faptul că pretinși martori oculari au afirmat că Bormann a fost ucis în 1945 este contestat de mai multe persoane. Într-un interviu publicat la începutul lunii decembrie în ziarul „Frankfurter Rundschau", procurorul general al landului Hesse, Fritz Bauer, și-a exprimat convingerea că Bormann trăiește ; Bauer s-a referit la o scrisoare adresată de Horst Eichman, fiul fostului călău nazist care a fost judecat și executat în statul Israel, procurorului din Frankfurt în care a afirmat că s-a întîlnit de mai multe ori cu Bormann. În scrisoarea respectivă, Horst Eichman susținea chiar că Bormann i-a împărtășit intenția de a se prezenta în fața unui tribunal internațional pentru a „dezvălui adevărul", ceea ce în limbajul nazist nu înseamnă decît dorința — de altfel neîmplinită din lipsă de curaj — de a apăra „concepțiile hitleriste.

Dincolo, însă, de pretențiile egocentrice ale fostului adjutant personal al lui Hitler, se profilează și alte dovezi ale supraviețuirii lui Bormann. Tot „Frankfurter Rundschau" a relatat despre circulația unui zvon cu privire la posibilitatea unei extrădări a lui Bormann din Argentina în R.F.G.

Procurorul Richter, care cercetează dosarul Bormann, a refuzat să-și expună public părerea, ceea ce nu înseamnă însă că nu vom asista, mai devreme sau mai tîrziu, la finalul acestui caz. Sau, poate, Martin Bormann așteaptă în ascunzătoare să se scurgă și noua perioadă stabilită pentru prescrierea crimelor de război în R.F.G. Se știe, că Bundestagul a refuzat să prelungească termenul de prescriere — așa cum s-a procedat în numeroase alte țări — mulțumindu-se doar să interpreteze legea prescripției crimelor ca aplicabilă două decenii, nu de la sfîrșitul războiului, ci din 1949, de cînd a fost proclamat statul vest-german.

Z. FLOREA

AFACERI ÎN GUYANA BRITANICĂ

Guyana Britanică urmează să devină „independentă" la 26 mai, anul viitor. Știrea a fost comunicată presei de ministrul englez pentru problemele coloniilor, Anthony Greenwood, după încheierea „conferinței constituționale" ce a avut loc recent la Londra. La lucrările acestei conferințe nu au participat însă toate partidele politice guyaneze. Prin absența liderilor partidului popular progresist, condus de Cheddi Jagan, aproape jumătate din populația acestei țări nu a fost reprezentată. Dar guvernul de la Londra a considerat că acest fapt nu constituia un impediment. Dimpotrivă. După ce ani de zile cererile de independență imediată, prezentate de fostul prim-ministru Jagan, au fost ignorate, Londra a manifestat un interes subit pentru reglementarea problemei. Ce a determinat această schimbare de atitudine ? Răspunsul poate fi găsit în unele birouri capitonate din City-ul londonez și Wall Street.

Într-adevăr știrea „independenței" Guyanei a fost primită cu cea mai vie satisfacție în cercurile financiare engleze și nord-americane. Aceasta întrucît, pe de o parte, a fost eliminată o sursă permanentă de conflicte și tulburări, iar pe de altă parte, prin acordurile realizate, sînt menținute toate privilegiile marilor monopoluri care activează în această țară. În cele zece luni care au trecut de la instalarea la putere, prin intermediul unei legi electorale modificate impuse de Londra, a guvernului condus de Forbes Burnham, a fost redus impozitul asupra profitului pe capital, s-a anulat impozitul asupra depozitelor bancare, a fost modificată legea controlului fiscal asupra tranzacțiilor cu terenurile funciare. Ziarul „Wall Street Journal" a dezvăluit, că, printr-un acord încheiat cu guvernul Burnham, societatea nord-americană „Reynolds Metal" a obținut concesionarea pe o perioadă de 75 de ani a unei suprafețe de 1 250 000 acri de teren pe care se află bogate zăcăminte de bauxită. (Guyana Britanică este a patra producătoare de bauxită din lume.) Și toate acestea s-au petrecut după ce, în manifestul electoral al partidului Congresul poporului, condus de actualul prim-ministru, se afirma că „toate bogățiile minerale ale țării trebuie să fie puse în serviciul poporului Guyanei, transmise guvernului țării și exploatate potrivit celor mai bune interese ale națiunii". Exploatarea zahărului, principala bogăție a țării, a fost încredințată societății britanice „Booker Bros Mac Co.", iar aceea a orezului societății „Demarara Liverpool" cu care au fost reînnoite acordurile pe cale de expirare. Societatea „Booker" este în același timp proprietara celor mai importante întreprinderi comerciale din țară și a flotei comerciale.

Sub acest aspect nu mai miră pe nimeni faptul că „lumina verde" pentru acordarea „independenței" Guyanei Britanice a venit din City și Wall Street.

I. RETEGAN

În Tanzania (în fotografie) și alte țări africane continuă să aibă loc demonstrații în cadrul cărora populația își exprimă protestul față de declararea unilaterală de către Ian Smith a independenței Rhodesiei de sud. Totodată se cere Angliei să adopte măsuri eficiente împotriva regimului minorității albe instaurat în Rhodesia de sud.

PROTESTUL OAMENILOR DE CULTURĂ

Italia a cunoscut în vremea din urmă o impetuoasă mișcare de protest împotriva agresiunii americane în Vietnam, de solidaritate cu lupta poporului vietnamez. La diferitele acțiuni care au avut loc au luat parte cercuri din cele mai largi ale opiniei publice italiene, dînd acestor manifestări caracterul unui eveniment politic fără precedent. În rîndul celor care, indiferent de convingerile lor politice sau ideologice, au găsit o platformă comună în cererea de a se pune capăt imediat agresiunii Statelor Unite din Vietnam, s-au aflat alături de oameni ai muncii, de personalități ale vieții social-politice italiene, un număr foarte mare de reprezentanți de frunte ai lumii cultural-artistice. Printre aceștia s-au numărat scriitori ca Italo Calvino, Carlo Levi, Dario Cechi, Carlo Bernari, Danilo Dolci, Lorry Mazzette, Libero Bigiaretti, Ugo Pirro ; regizori ca Vittorio de Sica, Federico Fellini, Luchino Visconti, Cesare Zavattini, Eduardo de Filippo, Pier Paolo Pasolini, Mario Monicelli, Franco Rosi, Nanni Loy, actori ca Marcello Mastroianni, Nino Manfredo, Enrico Maria Salerno, Giancarlo Maestri, Tino Buazzelli, Franco Parenti, Dario Fo, Franca Rame etc., etc.

Pier Paolo Pasolini

Federico Fellini

Marcello Mastroianni

Vittorio de Sica

Pichete de tineri, în fața Casei Albe din Washington, cer să se pună capăt agresiunii S U A în Vietnam.

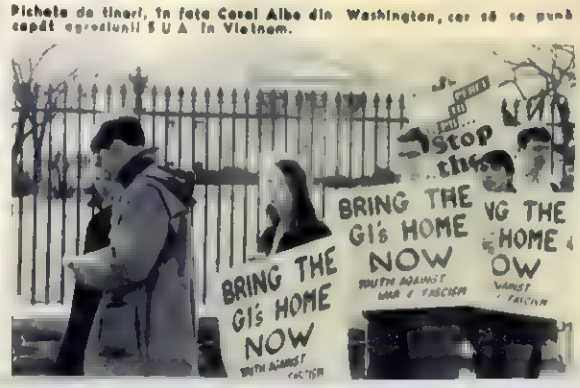

„ÎMPĂRȚIREA" POVERII

Prologul unei mari dezbateri asupra politicii economice a debutat în Statele Unite. Alimentată indeosebi de războiul purtat în Vietnam, dezbaterea n-are desigur un caracter pur academic. Ea este incisă de pregătirile în vederea noului buget care urmează să fie prezentat Congresului la începutul anului viitor. Se știe de pe acum, că în actualul exercițiu, bariera psihologică pe care o reprezintă-o întotdeauna cifra de 100 de miliarde de dolari cheltuieli federale a și fost depășită cu mult de Administrația Johnson. Faptul acesta va sălta deficitul bugetar la un nivel record de 7-8 miliarde de dolari. Noile alocații militare preconizate fac să se estimeze pentru anul viitor un volum de cheltuieli de 105-107 miliarde de dolari, ceea ce va atrage un deficit de 11 miliarde de dolari. Numeroși specialiști avertizează asupra faptului că politica economică a Administrației deschide o „cutie a Pandorei", din care a și răsărit capul inflației. Administrația la rîndul ei nu-și oprită eforturile pentru a risipi aceste temeri.

Deocamdată este cert că intensificarea agresiunii în Vietnam a furnizat monopolurilor americane combustibil în vederea continuării expansiunii. Se așteaptă ca profiturile corporațiilor să se situeze în acest an între 44,5 și 45 de miliarde de dolari, depășindu-le cu mult pe cele din 1964. Există bineînțeles și un revers al medaliei. Nu este vorba numai de dispute în jurul pericolului inflației. Efectivele americane în Vietnamul de sud au atins deja cifra de 180 000 de soldați. În presa americană se emite ipoteza creșterii acestor efective la 250 000 de soldați în primăvara ce vine și la 400 000 de soldați mai tîrziu, în cursul anului viitor. Curba cheltuielilor militare pentru războiul din Vietnam ar urma să urce la 9 miliarde de dolari. Peste 100 000 de tineri americani au fost chemați sub arme numai în cursul acestui trimestru. O mare parte dintre ei vor trebui să achite cu zilele lor... nota de plată a agresiunii. După expresia unui ziarist new-yorkez, deoarece această provin din păturile cele mai puțin avute, pentru americani „războiul este în cea mai largă măsură al oamenilor săraci". Pe măsură ce intervenția crește, pe măsură ce cheltuielile sporesc, far „băieții" sînt chemați sub arme în număr tot mai mare, pe măsură ce vin tot mai numeroase vești despre amploarea bătăliilor și despre pierderile suferite, o dată cu manifestările minorității active împotriva războiului din Vietnam, se răspîndește pe întreg teritoriul Statelor Unite o neliniște surdă. Consemnînd starea de spirit actuală, presa americană face referiri la un „sentiment de cufundare tot mai adîncă în mocirlă". Ziarul „New York Times" consideră că soluția ar consta în darea de îmăuriri. Dar chiar autorul articolului se vădește sceptic asupra efectului tranchilizant al acestei soluții, atunci cînd scrie : „O politică care prevede mai multe trupe pe cîmpul de luptă și mai multe profituri, recrutarea săracilor și recompensarea bogaților... nu este ușor de explicat".

Eugen PREDA

O expoziție organizată de Departamentul Apărării în plin centrul New Yorkului, unde sînt prezentate diferite arme și proiectile lor. Care să aibă aceasta un efect liniștitor asupra contribuabililor?...

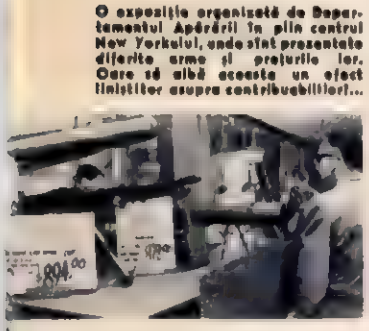

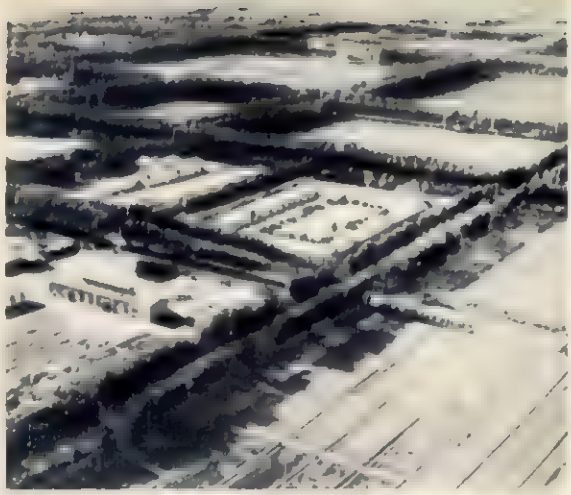

Apa oprită azi bazinul Manass — ieri un deșert.

ÎN VALEA RÎULUI MANASS

Șoseaua asfaltată trece prin valea rîului Manass, în partea de sud-vest a bazinului Dzungarian, spre granița de nord a Chinei. Secole la rînd, popoare de diferite naționalități s-au trudit să cultive pămîntul din valea Manass, să scoată de aici recolte care să le asigure existența. Munca individuală în condiții grele, lipsa apei, a uneltelor și mașinilor agricole corespunzătoare i-au împiedicat pe oameni să cultive suprafețe mari și astfel, pînă în anul 1949, erau folosiți în această zonă pentru agricultură doar 500 000 mu (1 mu = 6,7 ari). După eliberarea Chinei, unitățile Armatei populare de eliberare care au luat parte activă la opera de refacere a economiei naționale, de dare în folosință a noi obiective industriale și suprafețe agricole, au trasat aci primele brazde în pămîntul tare ca piatra. Numai într-un singur an au fost desțelenite 49 000 mu, un adevărat record în comparație cu ceea ce au realizat generații întregi de-a lungul secolelor. Era primul pas făcut pe drumul îndrăzneț al cuceririi pămîntului care pînă atunci rămăsese nevaloriticat de om. De atunci, au avut loc aici mari prefaceri. Au fost organizate 80 de mari ferme care cultivă acum o suprafață de 4 000 000 mu. Și pe'saiul este acum altul : cîmpuri de grîu, porumb și bumbac străbătute în rețeaua canalelor și șanțurilor de irigație și apărate de perdele forestiere de protecție. Prin raționalizarea cu pricepere a apei din rezervoarele speciale și folosirea judicioasă a brațelor de muncă și a mașinilor agricole s-a ajuns la obținerea unor rezultate dintre cele mai bune. Această regiune a dat țării pînă acum 1 050 000 tone cereale și 55 000 tone de bumbac egrenat.

Captate și îmblînzite, apele rîului Manass și ale altor cursuri de munte nu mai tocesc în vale pietrele vadurilor, ci hrănesc pămîntul, prefăcîndu-l în pîine și în aurul alb al bumbacului. Canale și șanțuri în lungime de 80 000 km, 13 000 guri de acces, 12 rezervoare de mărime mare și mijlocie pentru irigarea celor 4 000 000 mu de pămînt desțelenit și ultima realizare — canalul colector lung de 100 km care duce apele rîului Manass pînă în inima bazinului Dzungarian pentru irigarea unei porțiuni importante de pămînt de la marginea deșertului Kurban-Tungut — iată realizări remarcabile cu care se mîndresc oamenii de aici.

Nu e o treabă ușoară să obții recolte mari de cereale, să ridici mereu producția pe pămînturile nou cucerite. A fost necesar să se depună eforturi continue pe linia îmbunătățirii calității solului cu ajutorul îngrășămintelor și folosirii lui rationale prin aplicarea metodei rotației culturilor și plantarea perdelelor forestiere de protecție. În prezent a început să se acorde o importanță crescîndă și creșterii animalelor.

Bogăția pămîntului a dus și la bunăstarea oamenilor. Transformînd peisajul aspru și chiar microclimatul, ei și-au creat totodată condiții mai bune de trai și și-au înfrumusețat viața.

(După „China Pictorial")

UN PREMIU ORIGINAL

De curînd, cetățeni din localitatea italiană Roggiano au desemnat ca laureat al premiului „Gian Vincenzo Gravina" pe scriitorul Rocco Scotellaro, autorul cărții *Contadini del Sud*.

În ce constă originalitatea acestui premiu ? În primul rînd în aceea că Roggiano nu-i un oraș și nici măcar un tîrg. Are doar 7 200 de locuitori și se numără printre puținele localități din sudul Italiei (provincia Casenza) care au beneficiat de o acțiune eficientă de alfabetizare. În al doilea rînd, premiul se deosebește de alte premii literare prin modul în care se hotărăște acordarea lui.

Ideea a apărut în februarie 1964, atunci cînd administrația comunală din Roggiano a hotărît să instituie un premiu literar purtînd numele întemeietorului Academiei Arcadiilor, Gian Vincenzo Gravina, de la a cărui naștere se împlinesc 300 de ani. Dar această idee a întîmpinat o opoziție îndîrjită din partea autorităților provinciale ale Cosenzei și abia în toamna aceasta, după nesfîrșite polemici, s-a hotărît ca premiul să fie totuși atribuit.

Conform regulamentului, premiul trebuie să revină „unei opere care prin particularitățile și prin nivelul ei este capabilă să stimuleze interesul cultural al populației din sudul Italiei". Juriul, astfel alcătuit încît să facă din „Gravina" un premiu literar internațional (din el fac parte scriitorul și pictorul italian Carlo Levi — președinte efectiv — scriitorul și filozoful francez Jean-Paul Sartre, pictorul italian Renato Guttuso, poetul spaniol Raphael Alberti, ziaristul militant Danilo Dolci și președintele consiliului comunal din Roggiano, Elio Tarsitano, președinte de onoare), nu are decît menirea de a desemna trei opere literare care merită a fi supuse unui referendum popular. Adevărații protagoniști ai premiului „Gravina" au devenit cetățenii din Roggiano care au votat pentru una din cele trei cărți supuse judecății lor. Alături de *Contadini del Sud* au mai fost propuse *La Tregua* de Primo Levi și antologia *Canzoniere* de Umberto Saba.

Premiul, un milion de lire alocate de primăria din Roggiano, servește la achiziționarea unui tiraj suplimentar al cărții lui Rocco Scotellaro. Exemplarele respective sînt distribuite gratuit locuitorilor din Roggiano care vor dori să aibă cartea.

Este una din încercările cele mai interesante de răspîndire a culturii în rîndurile celor despre care romancierul și pictorul Carlo Levi spune că „tocmai pentru că au fost ținuți departe de cultură, trebuie încurajați să se apropie de ea".

Gabriela DOLGU

INTERPOLUL ȘI TARAPANALELE

La congresul Interpolului (Rio de Janeiro 1965) s-a ajuns la concluzia că tehnica falsificatorilor de bani uzează de mijloace din ce în ce mai moderne. De aici și dificultatea de a descoperi banii falși care, lansați în mari cantități pe piața unei țări, duc uneori la perturbări în finanțele statului. Se citează drept exemplu cazul Tunisiei, care a fost nevoită pur și simplu să-și schimbe moneda numai ca să scape de invazia banilor falși. Sau un alt caz curios. Timp de zece ani în Japonia a circulat o bancnotă falsă de 100 de yeni...

După constatările Interpolului, placa turnantă a falsificatorilor este Riviera franceză și cea italiană. De aici se răspîndesc în toată lumea nouă zecimi din cantitatea mondială de bancnote false. Încă la congresul de la Haga din 1950 al Organizației internaționale de poliție criminală s-a arătat că patru sînt cauzele care pun în acțiune bandele de falsificatori : calitatea monedei, cantitatea ei pe piață, valoarea și... conjunctura economică. Dar în același timp s-a subliniat că oricît ar fi de fidelă imitația, cel care contrafac bancnotele își lasă pe ele „marca personală". Tehnica de contrafacere a biletelor de bancă este diversă. Tarapanalele moderne ale falsificatorilor întrebuințează procedeul heliografiei sau al ofsetului. S-a observat că cel mai ușor de falsificat sînt dolarii. Dar orice bancnotă națională are mijloacele sale de apărare și întreprinzătorii trebuie să scape din numeroase curse, fapt care nu se întîmplă aproape niciodată. Lira sterlină are o armătură de cercuri concentrice din fire de nailon invizibile ; francul elvețian este străbătut de-a curmezișul de un fir metalic foarte încurcat ; francul francez are un joc de culori și un filigran extrem de complicat. Dar după opinia specialiștilor cea mai grea cursă, pe care cu extrem de rare excepții falsificatorii izbutesc s-o treacă este fabricarea hîrtiei, care are un specific al său, tainic, aproape inimitabil.

Aceasta este de altfel și explicația descoperirii falselor bancnote în ultima vreme.

I. CORIBAN

DEOPOTRIVĂ

La numai cîteva zile după proclamarea unilaterală a independenței Rhodesiei, reprezentanții protipendadei coloniștilor albi din Salisbury ciocneau, zimbind, paharele cu cocteil în saloanele luxoase ale unei clădiri noi din pitoreasca stațiune balneară Victoria Falls, în imediata apropiere a faimoaselor cataracte de pe fluviul Zambezi. Mondena întrunire a avut loc cu ocazia inaugurării, în noua clădire, a unui cazinou cu ruletă și bacara — prima asemenea „instituție" din Africa centrală și, totodată, una din primele... realizări ale regimului Ian Smith după proclamarea „independenței" Rhodesiei. Realizare importantă, de vreme ce la solemnitate a luat parte însuși șeful guvernului.

Bine dispus și inspirat la vederea atîtor fețe simandicoase... albe, Ian Smith a vorbit asistenței despre concepțiile care-l călăuzesc în politica sa : „Și noi credem în formula Africa pentru africani — a spus el. Dar, spre deosebire de cei ce trăiesc la nord de noi (la sud de Rhodesia se află numai Republica Sud-Africană, rasistă — n.n.), noi nu sîntem de părere ca Africa să fie nu numai a africanilor negri ci, a africanilor albi și negri, deopotrivă..."

Ce înțelege Smith prin „deopotrivă", reiese din rîndurile ziarului cetățenite în Rhodesia rasistă încă din 1930 cînd, pe baza legii „Land Apportionment Act", teritoriul țării a fost împărțit între coloniștii albi și băștinașii negri în mod... egal. Numai că una din jumătăți a revenit la 220 000 de coloniști, iar cealaltă la 4 000 000 băștinași ! Împărțeala s-a respectat cu strictețe : de atunci nici unui negru nu i s-a permis să locuiască pe teritoriul albilor și nici unui colonist, pe cel al negrilor. Circulația unora pe teritoriile celorlalți a fost și a rămas, însă liberă. Și, astfel, 270 000 de negri „circulă" pe plantațiile de tutun și trestie de zahăr ale albilor, 80 000 în fabricile lor diferite, 40 000 în minele lor de aur, de cupru și de cărbune, iar 180 000 au chiar privilegiul de a „circula" în cazele coloniștilor, în hotelurile și barurile lor, în calitate de slugi.

Și capitala țării, Salisbury, este împărțită între „africanii" cu pielea de culori diferite. În cartierele albe, florile de jakaranda înfășoară cu mirosul lor plăcut blocurile moderne și bungalowurile luxoase, cu neliniștitele lor bazine de înot (în raport cu populația sa, Salisbury este orașul cu cele mai multe bazine de înot particulare din lume). Iar noaptea, străzile scînteiază de mulțimea becurilor și reclamelor de neon.

În schimb în cartierul Highfield, al negrilor, mizerie mizerie în care trăiesc 80 000 de oameni, înghesuiți, uneori și patru familii într-o singură încăpere, în „case" insalubre, lipsite bine luminate de lumină electrică. În schimb, străzile din Highfield sînt bine luminate : pentru a înlesni „circulația" africanilor albi, în uniforme de polițiști...

A. STANCIU

În cartierul albilor (sus) și în cel al africanilor din Salisbury (jos).

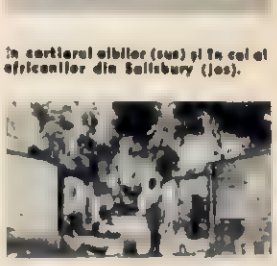

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4113. Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 20 lei ; 6 luni — 38 lei ; un an — 104 lei. Redactor artistic : Vlad MUȘATESCU. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

Consumați vin roșu,
tonic, reconfortant

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

52

■ NIMIC NOU ÎN SOARE?
■ În ajun de revelion
■ CURIER-CADRAN-SPORT

Anul XIV nr. 52 (552) — 25 decembrie 1965

dezbatere largă în satele țării

Satele României socialiste sînt angajate la ora actuală într-o vie și largă dezbatere Documentele de însemnătate covîrșitoare pentru continua înflorire a satului socialist — proiectul de Statut al cooperativei agricole de producție, ca și cel al Uniunii Naționale, uniunilor regionale și uniunilor raionale — sînt discutate în amănunțime și cu spirit de răspundere de milioane de țărani cooperatori.

În cadrul adunărilor generale unde documentele acestea se discută la modul concret, la condițiile specifice, se fac propuneri bine chibzuite și se iau măsuri corespunzătoare pentru dezvoltarea tot mai evidentă a unităților agricole socialiste.

Printre alte informații sosite în sensul acesta la redacția noastră semnalăm una primită din raionul Videle. Pînă la sfîrșitul săptămînii trecute, proiectele de statut au fost discutate în 40 de cooperative agricole de producție din raion. La dezbatere au participat peste 32 000 de țărani cooperatori. Cei care au luat cuvîntul s-au referit la probleme de mare interes economic și organizatoric, printre care : dezvoltarea averii obștești, organizarea producției și retribuirea muncii, raportul dintre fondul de acumulare și fondul de consum, rolul specialiștilor și relațiile lor cu conducerea cooperativei etc. În atenția discuțiilor pe marginea proiectului de statut au fost și capitolele și articolele referitoare la retribuirea suplimentară, la pensia de bătrînețe, de incapacitate de muncă sau la

curier

cea de urmaș pentru copiii minori. Țăranii cooperatori au subliniat și cu acest prilej grija plină de atenție pentru cei care se află în pragul bătrîneții. Referindu-se la proiectul de Statut al cooperativei agricole de producție ei au arătat că pensia de bază, la care se adaugă produsele primite de la cooperativă și cele recoltate de pe lotul aflat în folosință personală vor asigura celor ce nu pot munci produsele și veniturile bănești necesare existenței.

În aceste zile cooperativele agricole de producție pun temelie recoltelor din primul an al cincinalului, definitivează planurile de producție pentru 1966. Proiectele de statut le ajută să stabilească direcțiile principale pentru ca agricultura României socialiste să urce pe noi trepte ale belșugului.

G. MINIȘAN

milioane de spectatori

De curînd în întreaga țară a început Festivalul filmului la sate. Desfășurîndu-se de-a lungul a peste două luni, manifestarea aceasta culturală va întruni și de data aceasta participarea entuziastă a milioane de oameni. De reținut faptul că la manifestările prilejuite anul trecut de Festivalul filmului la sate numărul spectatorilor a fost de circa 11 milioane. E și aceasta o dovadă elocventă de felul în care este prețuită în satul contemporan cea de-a șaptea artă.

În cadrul celor aproape 6 000 cinematografe sătești rulează zeci de filme artistice românești și străine și cîteva sute de scurt-metraje. Un loc de seamă în repertoriul cinematografelor sătești îl ocupă documentarele agricole. Este un foarte nimerit prilej pentru oamenii muncii din agricultură de a-și îmbogăți cunoștințele, avînd în vedere faptul că la ora actuală dispunem de numeroase documentare care înfățișează experiența bogată, înaintată din multe ramuri ale agriculturii. Documentarele agricole sînt de un real folos sutelor de mii de oameni ai muncii din agricultură care urmează cursurile învățămîntului agrozootehnic de masă.

Ținînd seama de toate datele, există perspectiva ca Festivalul filmului la sate din anul acesta să se desfășoare cu deosebit succes.

G. DUMBRĂVEANU

pe locurile unde a trăit poetul

Ne strecurăm printre dealuri în sus. Trecem apa Moldovei și Suha și undeva mai departe se ivesc Mălinii lui Nicolae Labiș. Refacem cu emoție drumul de atîtea ori parcurs de poet, elev fiind la Fălticeni, ori, mai tîrziu, în întoarcerile lui repetate de la București. În sfîrșit, primele case ale acestui sat frumos, durat parcă pentru poezie, și primele chipuri de munteni trăitori pe aceste meleaguri. Pe aici, pe aproape, pe undeva, trebuie să fie locul unde s-a petrecut moartea căprioarei.

Ticsită pînă la refuz, sala căminului cultural ascultă în tăcere. S-au adunat oamenii din Mălini să asculte cuvintele calde de omagiu pentru băiatul înzestrat care s-a ridicat dintre ei. Pe scenă, prozatori și poeți mai vîrstnici și mulți colegi din aceeași generație cu cel care ar fi avut azi 30 de ani. Vorbesc despre poet și citesc versuri ale lui Nicolae Labiș : Ion Horea, Alexandru Andrițoiu, Gheorghe Tomozei, Ana Blandiana, Platon Pardău. Sala e mută.

E pe scenă o femeie cu trăsături blînde, încărunțită prematur, care își înăbușă un suspin cînd se rocită „Scrisoare mamei". Lîngă ea, un bărbat scund și slăbuț, cu o figură tipică de dascăl de țară, care-și strivește sub pleoape o lacrimă bărbătească. Mama și tatăl poetului.

Într-o încăpere alăturată, o expoziție ad-hoc cuprinde obiecte ale poetului folosite la diferite vîrste : jucării din anii primei copilării, cărți pe care poetul și-a făcut însemnări, unelte de scris și cîteva manuscrise, o jucărie pentru Dorina, sora mai mică a poetului, fotografii de copil și din vremea cînd era elev la școala de literatură, o legitimație de redactor la „Gazeta literară" și, în sfîrșit, obiecte care se aflau asupra sa în momentul dureroasei întîmplări care i-a stins viața tînără.

La casa părintească, pe o placă de marmură albă, versurile poetului :

„Arde o stea între multele stele,
Arde pe ceruri și pe drapele
Capăt de osie — roșia stea
Osia trece prin inima mea"

În casă, odăița curată, păstrată cu grijă de mama poetului. Tot ce se află în această odăiță, în care Labiș revenea să-și scrie o mare parte din poezile sale, amintește astăzi de el : cărțile pe care au trecut înfrigurate mîinile subțiri ale lui Nicolae Labiș, autoportretul, patul pe care se odihnea cufundîndu-se în lectură.

Tr. PROSAN

prin poienile retezatului

În anul 1958 s-au adus din Polonia doi zimbri : Podarek și Polonka. Pentru adăpostirea lor — și a viitorilor fii și nepoți — s-a amenajat în masivul Retezat, pe o suprafață de 700 ha, o rezervație împrejmuită — ca o cetate întărită cu metereze — de cîteva rînduri de garduri din bîrne zdravene și sîrmă. Situată la o altitudine de 300-400 m, rezervația este amplasată pe un teren forestier, acoperit cu arborete de stejar, împoienit, bogat în

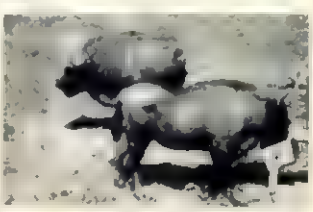

vegetație erbacee și arbustică ce asigură o bună parte din hrana zimbrilor. Iar pentru ca foamea nobilelor animale să nu ducă la distrugerea acestei vegetații, rezervația a fost împărțită în cîteva loturi, zimbrii fiind lăsați în libertate, prin aplicarea unei rotații, cînd pe un lot, cînd pe celălalt.

Cu ce se hrănesc zimbrii însă acum, în timpul iernii ? Hrana lor — asigurată de îngrijitori — constă în cartofi, sfeclă, tărîțe, urzeală de porumb, ovăz, fîn și sare. Dar ceea ce este poate mai important decît hrana e apa.

Podarek singur bea pînă la 300 l apă pe zi ! Ținînd seama însă de faptul că acum la poalele Retezatului se află nu doi, ci zece zimbri, e ușor de înțeles cît are de lucru personalul rezervației. Într-adevăr, Podarek și Polonka au avut grijă ca în an să aducă pe lume urmași. Încă în primul an după sosirea lor aici s-a născut prima lor fiică : Romanca. Acum cîteva săptămîni Romanca și-a făcut părinții bunici, dînd la rîndul ei naștere unui pui de zimbru ce poartă numărul 10 în foaia matricolă din rezervație !

Ce mulți înainte !

Carol BORA

Casa părintească din Mălini.

anticipări editoriale (V)

În numărul de față prezentăm cititorilor „Flăcării" proiectele Editurii pentru literatură universală pe anul 1966. Interlocutorul nostru, tovarășul CONSTANTIN MĂCIUCĂ, directorul E.L.U., ne-a răspuns cu amabilitate la următoarele întrebări :

— Care sînt cele mai importante opere clasice ale literaturii universale ce vor apărea în anul care vine ?

— Lucrările din literatura clasică universală incluse în planurile noastre cuprind, evident, numeroase titluri. Mă voi referi la cele mai importante. Ținînd seama de solicitările multor cititori, vom reedita pe hîrtie pelur capodopera lui Cervantes „Don Quijote". Alte reeditări : Maupassant, „Opere", în trei volume, „Mirgorod" de N. V. Gogol ; primele două volume din seria de „Opere" (8 vol.) ale lui F. M. Dostoievski etc. Vor mai vedea lumina tiparului următoarele cărți : H. Ibsen, „Teatru" (care va cuprinde cele mai cunoscute piese ale dramaturgului norvegian) ; Doamna de La Fayette : „Prințesa de Clèves" ; Le Sage : „Diavolul șchiop" ; H. Fielding „Joseph Andrews", Doamna de Staël „Opere alese" (1 vol.) ; un volum „Proză istorică greacă" (lucrări și fragmente din Herodot, Tucidide, Xenofon, Polibiu etc.), epopeea sumeriană „Ghilgameș", cea germană „Gudrun" și multe altele.

— Ce autori vor reprezenta literatura mondială contemporană ?

— Din literatura secolului al XX-lea reținem — din foarte multe titluri — cîteva care mi se par mai importante : celebrul roman al lui Thomas Mann „Doctor Faustus" ; W. Faulkner, „Cătunul" ; E. Hemingway, „Ospăț continuu" ; celebrele schițe ale lui James Joyce „Oameni din Dublin" ; o selecție din ciclul „Ubu" al cunoscutului scriitor francez Alfred Jarry ; Italo Svevo, „Conștiința lui Zeno" ; F. Scott-Fitzgerald, „Marele Gatsby" ; Alan Sillitoe, „Sîmbătă seara și duminică dimineața" ; Jean Giono, „Husarul de pe acoperiș" ; A. Daninos, „Un oarecare domn Blot" ; H. Böll, „O partidă de biliard la ora 9½", unul din cele mai valoroase romane ale scriitorului german ; K. Simonov, „Nimeni nu se naște soldat" (vol. II) ; I. Bondarev, „Ultimele salve" ; B. Ciopic, „A 8-a ofensivă" ; Magda Szabo, „Căprioara" și „Pomana porcului" etc.

— Ce lucrări de critică și istorie literară vor apărea ?

— Sectorul de critică și istorie literară al editurii noastre își orientează activitatea în patru direcții, concretizate fiecare prin cîte o serie. Amintim seria **Monografii**, în care vor apărea : R. Lupan, „E. Hemingway" ; R. Munteanu, „Bertolt Brecht" ; M. Șora, „H. Mann" ; V. Buranelli, „E. A. Poe" etc. În seria **Studii** : lucrări postume de T. Vianu ; Nina Façon, „Intelectualul și epoca sa" ; Fr. Păcurariu, „Portrete latino-americane" etc. Menționez în mod special „Mimesis", cartea reputatului umanist german Erich Auerbach și „Istoria teatrului universal" (vol. II) de I. Zamfirescu.

— Ce ați dori să comunicați cititorilor prin intermediul „Flăcării" ?

— Vești bune pentru iubitorii de teatru și de poezie. Este vorba de două colecții noi, una de **Teatru**, în care vor apărea, printre altele, o „Antologie a teatrului american contemporan" (2 vol.), „Teatru" de Max Frisch etc. și altă colecție **Poesis** în care vom publica volume de versuri de Saint-John Perse, Jacques Prevèrt, Brecht etc.

Horațiu STĂTESCU

ştiinţă şi producţie

proiecte interesante la I.P.A.

„Aplicarea în practică a rezultatelor sale face ca ştiinţa să devină o însemnată forţă de producţie...“ a arătat tovarăşul Nicolae Ceauşescu în expunerea cu privire la îmbunătăţirea organizării şi îndrumării activităţii de cercetare ştiinţifică făcută la recenta sesiune a Marii Adunări Naţionale.

Activitatea Institutului de cercetări şi proiectări în domeniul automatizării (I.P.A.), ca şi planurile lui de perspectivă, constituie o ilustrare concludentă a acestui principiu, definind rolul hotărîtor pe care ştiinţa îl joacă în viaţa modernă. Înseşi criteriile de organizare a institutului subliniază legătura indestructibilă pe care el trebuie s-o realizeze între cercetarea ştiinţifică fundamentală şi cea aplicativă, între teorie şi valorificarea ei în producţia bunurilor materiale. Într-adevăr, din punct de vedere organizatoric acest institut face parte integrantă, ca unitate de concepţie, din grupul de uzine şi fabrici producătoare de utilaj de automatizare. Spre deosebire de toate celelalte institute de cercetare, acesta este legat, prin specificul său, nu de o ramură sau de un sector al economiei, ci de întregul complex economic al ţării ; lucrările sale de studiu, cercetare, proiectare a introducerii mijloacelor moderne de automatizare au în vedere deopotrivă ramura extracţiei miniere sau a construcţiilor de maşini, a siderurgiei sau transporturilor, a utilajului chimic sau bunurilor de larg consum. Colaborarea institutului cu toate celelalte institute de cercetări pe ramuri este de aceea o condiţie fundamentală a activităţii pe care o depune. Proiectele institutului pe anul 1966 exprimă tocmai aceste trăsături caracteristice. Spicuim dintre ele doar cîteva.

În sectorul de proiectare vor fi elaborate proiectele unor instalaţii de automatizare în domeniul extracţiei miniere (instalaţia de automatizare a flotaţiei centrale de la Baia-Mare şi cea a diapecerizării în subteran la Leşul Ursului). Proiectele unor instalaţii de automatizare au în vedere rafinăriile de petrol, liniile de ciment, producţia de maşini-unelte, cazane, tractoare etc., ca şi întreprinderi producătoare de bunuri de larg consum (linii de pîine, mori, silozuri pentru cereale, sere legumicole). Ample şi interesante proiecte de automatizare privesc marile noastre combinate siderurgice — cel de la Hunedoara şi cel de la Galaţi — unde, printre altele, se prevede automatizarea conducerii economice cu ajutorul calculatoarelor electronice.

În domeniul studiilor şi cercetărilor, institutul îşi propune de asemenea cîteva obiective majore, printre care : să înceapă acţiunea de asimilare a unui calculator numeric industrial, să elaboreze aparaturi de telemecanică pentru coordonarea transporturilor în comun în oraşul Bucureşti, pentru căile ferate, pentru extragerea şi transportul de petrol şi gaze. Unul din obiectivele principale ale colectivului de studii rămîne însă înlocuirea cu piese produse în ţară a unor piese din import pentru aparatajele de automatizare.

În sfîrşit, colectivul acestui institut îşi propune să studieze şi să rezolve o gamă de probleme cu caracter mai general şi cu aplicabilităţi mai largi : introducerea automatizării şi obţinerea de indici calitativi superiori ai produselor, măsuri pentru creşterea siguranţei în funcţionare a instalaţiilor de automatizare, probleme legate de eficienţa economică etc.

E. DASCĂLU

A IV-A SESIUNE A MARII ADUNĂRI NAŢIONALE

Luni 20 decembrie la Palatul Marii Adunări Naţionale şi-a început lucrările cea de-a IV-a sesiune a Marii Adunări Naţionale a Republicii Socialiste România.

În prima zi a lucrărilor sesiunii, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al C.C. al P.C.R., a făcut o cuprinzătoare şi documentată expunere cu privire la îmbunătăţirea organizării şi îndrumării activităţii de cercetare ştiinţifică. Măsurile consacrate cercetării ştiinţifice, sector de mare importanţă în viaţa socială a ţării, au făcut obiectul unor ample dezbateri. Numeroşi deputaţi, analizînd cercetarea ştiinţifică din România, precum şi măsurile corespunzătoare privind organizarea şi orientarea ei în viitor, şi-au exprimat deplina lor aderiune faţă de proiectul de lege cu privire la înfiinţarea Consiliului Naţional al Cercetării Ştiinţifice.

În continuarea lucrărilor au fost supuse spre aprobare o serie de proiecte de lege de o deosebită importanţă pentru viaţa politică, economică şi socială a ţării. După dezbateri, la care au participat un mare număr de deputaţi, Marea Adunare Naţională a adoptat în unanimitate : Legea cu privire la înfiinţarea, organizarea şi funcţionarea Consiliului Naţional al Cercetării Ştiinţifice, Legea pentru adoptarea planului de stat al economiei naţionale pe anul 1966, Legea pentru adoptarea bugetului de stat al Republicii Socialiste România pe anul 1966, Legea cu privire la protecţia muncii, Regulamentul de funcţionare a Marii Adunări Naţionale, propunerile privind componenţa unor comisii permanente ale Marii Adunări Naţionale ; de asemenea, a aprobat decretele cu putere de lege emise de Consiliul de Stat.

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al C. C. al P.C.R., la tribuna Marii Adunări Naţionale.

Aspect de la Marea Adunare Naţională, în timpul lucrărilor recentei sesiuni.

memento

Luis Mariano

■ Un eveniment de la începutul lunii ianuarie se cuvine anunțat din timp : Marco Polo, adică celebrul lui interpret, Luis Mariano, navighează către București, unde va putea fi văzut și auzit între 6 și 13 ianuarie (sala Palatului).

■ La Teatrul de operă și balet doi artiști din R. P. Ungară în turneu : mezzo-soprana Erzsebet Komlossy o interpretează pe Azucena din „Trubadurul" de Verdi (26 decembrie) ; spectacolul „Rigoletto" (25 decembrie) va fi dirijat de cel de-al doilea oaspete maghiar — Ervin Lukács.

■ În cadrul obișnuitului concert al Filarmonicii de stat „George Enescu", cu Paul Popescu la pupitru, ascultăm Partita pentru orchestră de Dumitru Bughici, Concertul nr. 2 pentru pian și orchestră în La minor de Liszt (pentru a doua oară în stagiune solistul Alexandru Demetriad) și „Mathis pictorul" de Paul Hindemith.

■ O.S.T.A. prezintă la patinoarul „23 August" (25 și 26 decembrie) un mare spectacol muzical-sportiv „Muzică și sport pe gheață" cu participarea unor cîntăreți și a unor orchestre de muzică ușoară dintre cele mai bune. Cel puțin așa ni se promite...

muzica

■ Recomandăm cititorilor, îndeosebi celor cu preocupări de artă și literatură, consultarea **Revistei de istorie și teorie literară.** Condusă timp de 14 ani de G. Călinescu căruia îi succede acum Al. Dima, revista (pînă de curînd se numea **Studii și cercetări din istoria literară și folclor**), a publicat valoroase studii, cercetări, articole, sinteze monografice, material documentar, recenzii etc. privind un mare număr de scriitori români și străini, folclorul românesc și cel universal ș.a.m.d. În ultimele ei numere de pildă semnează G. Călinescu (un studiu postum despre Ion Neculce), Vladimir Streinu (Prozodii românești), M. Novicov (Îndrumarea de către partid a literaturii), V. Ciobanu și M. Bucur (despre simboliam). O. Papadima, I. C. Chițimia, George Muntean (seria a III-a a documentelor provenind de la Eminescu, descoperite de el, și o privire sintetică asupra poeziei noastre contemporane), Al. Săndulescu, T. Vîrgolici, Stan Velea, Marcel Duță și I. Oprișan (despre proza românească contemporană), Eugenia Oprescu, Mihaela Schiopu, Viorica Nișcov și alții, înscriind revista unei sfere de cercetare și cultură cu rezonanțe, în continuare ample.

■ Cam prea mult Vlahuță, care devine, dacă n-a devenit, ca și în cazul lui Brăescu, un balast al bibliotecilor, iar editurile ar trebui să potolească în vreun fel elanul zeloților care uită alți scriitori mult mai valoroși. Apariția unor noi ediții din **România pitorească** și **Dan** ni se pare totuși cam prea mult (mai ales că la aceeași Editură pentru literatură a apărut și o **Iubire** în Biblioteca pentru toți, iar prin librării se văd destule **Scrieri vlahuțiene** scoase nu demult tot acolo !).

■ De asemenea, un efort de temperare în direcția editării lui Cezar Petrescu ar fi iarăși binevenit. Se poate încerca. Am avea atunci, alături de **Calea Victoriei** și **Duminica Orbului,** recent apărute, și ceva mai mult loc pentru alți autori, cel puțin la fel de merituoși.

■ Cu **O singură iubire** sculptorul și pictorul (și scriitorul deci) Ion Vlasiu își continuă ciclul său mai vechi de scrieri cu caracter autobiografic **(Am plecat din sat, Drum spre oameni),** interesante, pline de observații proaspete, utile și pentru înțelegerea mai nuanțată a artistului și a timpului pe care-l are în vedere.

■ Au apărut la **Editura Meridiane** bune versiuni în engleză și franceză ale studiului monografic al lui Al. Piru despre Liviu Rebreanu. E un notabil serviciu adus cunoașterii mai largi a marelui nostru scriitor, cu atît mai mult cu cît autorul cărții este un eminent cunoscător și interpret al său.

■ Tot la **Meridiane** un cuvenit ghid al **Iașului,** cu un text agreabil semnat de Aurel Leon.

■ Binevenită ediția a II-a a **Vrancei** lui Eusebiu Camilar, pe care a scos-o Editura tineretului. E o carte pe care cititorii mici și tineri o pot parcurge cu folos real.

cartea

Aurelian Andreescu.

DUMINICĂ 25 DECEMBRIE. Program duminical lipsit de tensiune. Pesemne că apropiata noapte de revelion a concentrat toate forțele. Ce ni se oferă totuși ? O rereîntîlnire cu frumosul **Robin Hood** (19.15) ● Un reportaj filmat **La vînătoare.** S-ar putea să ne placă (19.45) ● Un document arheologic pe peliculă : **Cetatea dacică Sarmisegetuza** (20.00) ● Iar o peliculă (și tot documentară) : **Scafandrii** (20.30) ● Și, în fine, un **Concert de estradă** cu cîțiva tineri soliști (21.00). Se poate încerca și o plimbare la șosea (mai ales dacă va ninge).

LUNI 27 DECEMBRIE. Cu concursul academicianului Gr. Moisil, al profesorului Nistor Șanta și al fizicianului Victor Stavinski — **O emisiune științifică,** ca de obicei, diversă : Centrul de calcul, La hotarul a două lumi — animală și vegetală, Timp și calendar, Caleidoscop științific (20.00) ● **Trei tablouri pe săptămînă** comentate de Ion Frunzeti face parte din emisiunile care nu au nevoie de recomandări speciale (20.45) ● Un excelent film francez **Goupi — mîna roșie,** pe care nici o antologie a cinematografiei mondiale nu-l poate trece cu vederea (21.00)

MIERCURI 29 DECEMBRIE. Nici că se putea o denumire mai îmbietoare la turism decît **Valea Frumoasei.** Operatorii studioului de televiziune s-au străduit să ne-o înfățișeze cît mai fidel pe peliculă (20.00) ● Actorii amatori ai Teatrului popular din Mediaș invită pe telespectatori să vadă spectacolul cu **Hangița** de Carlo Goldoni pe care l-au prezentat la recenta bienală (20.45).

JOI 30 DECEMBRIE. Un spectacol prezentat de **Ansamblul artistic al Uniunii Tineretului Comunist.** Avem temeiuri să recomandăm această manifestare artistică multilaterală (muzică și joc popular, coruri, muzică ușoară) cu multă căldură (21.15).

VINERI 31 DECEMBRIE. Program special de revelion (22.00-3.30). Rubrica „Memento" vă dorește : petrecere frumoasă !

SÎMBĂTĂ 1 IANUARIE 1966. Pe micul ecran : jongleri, acrobați, iluziioniști, dresori într-un **Spectacol de circ,** din totdeauna agreat de mici și mari (20 30) ● Cine a petrecut revelionul fără televizor e despăgubit de o emisiune de **Selecțiuni** din programul prezentat cu o seară înainte (21.15) ● Varietăți pe... peliculă (22 00).

televiziune

■ PATIMA ROȘIE. Au trecut 50 de ani de la prima reprezentație a acestei piese — „comedia tragică" — așa cum o numește autorul ei, Mihail Sorbu. Firesc, spectacolul a intrat în repertoriul primei noastre scene, Teatrul Național „I. L. Caragiale". Tînărul regizor Cornel Todea își face un inspirat debut pe această scenă într-un spectacol gîndit unitar cu un patos modern și de bună calitate, relevînd cu acuitate sensurile tragice ale textului într-un ritm dinamic. Tofana : Carmen Stănescu

■ **Actori de limbă germană.** Trebuie aplaudată munca entuziastă, plină de dăruire a regizorului Ion Olteanu, care de astă dată în calitate de profesor la Institutul de teatru a condus o clasă de studenți care vor deveni actori ai teatrelor de limbă germană (Timișoara, Sibiu). După patru ani de studii calificate, tinerii interpreți s-au prezentat excelent în fața publicului pe scena studioului Institutului de teatru.

Patru piese în spectacol : VORBEȘTE-MI CA PLOAIA ȘI PROPRIETATE CONDAMNATĂ, umbele de Tennessee Williams, DOAMNA CU CĂȚELUL, după Cehov, și MANTAUA, după Gogol. Foarte bun spectacol. Regizorul-pedagog și-a afirmat și aici maturitatea personalității sale creatoare. Citabili în bloc toți interpreții.

■ Ștefan Berciu... redivivus : INSULA SPIONILOR în premieră la Teatrul de stat din Baia-Mare — spionaj, crime, mister. Pînă la sfîrșit vinovații își primesc pedeapsa binemeritată. Regia : Istvan Farkas. Același teatru va înfățișa încă o premieră pe țară : CINE-L SALVEAZĂ PE ALBERT COBB, de Frank Gilrog.

■ Ca de obicei, Teatrul de stat din Timișoara e îndrăznet. Recent a adus la rampă un spectacol al tinerilor actori cu piesa POGOARA IARNA, o cunoscută tragedie modernă a lui Maxwell Anderson Regizorul Emil Reus a înmănunchiat într-un spectacol de un sobru dramatism pe tinerii Gabriela Marinescu, Ovidiu Moldovan, Eftimie Popovici, Daniel Petrescu, Spiridon Cojocaru, Adriana Popovici, Dora Chertes. Scenografia e semnată de tînăra pictoriță Emilia Jivanov.

Carmen Stănescu.

■ În sala Palatului, Teatrul satiric muzical „C. Tănase" se înfățișează cu spectacolul de revistă prezentat în turneu peste hotare. Aceasta sporadic. Ce ne facem însă cu spectacolele din cele două săli, a căror calitate, și așa mediocră, mai suferă pe parcurs o sensibilă degradare ?

teatru

■ PROCESUL DE LA NÜRNBERG — un film în fața căruia nu ne este teamă de superlative, un film copleșitor prin forța adevărurilor umane pe care le reamintește regizorul Stanley Kramer **(Lanțul, Procesul maimuțelor).** Sutele de întrebări și răspunsuri din care se compune scenariul (scris de Abby Mann) au un singur, mare și emoționant echivalent : acela de a fi o chemare la luciditate adresată omenirii Distribuția este monumentală : Spencer Tracy, Marlene Dietrich, Maximilian Schell, Richard Widmark, Judy Garland, Montgomery Clift și Burt Lancaster **(Trapez, Omul care aduce ploaie, Ghepardul),** acest unic Lancaster. Mergeți să vedeți filmul și priviți cu atenție ochii lui Burt Lancaster.

Burt Lancaster.

■ COLINA ne prilejuiește cunoștința cu un regizor al cărui nume trebuia să se afle de mult în universul nostru de cultură cinematografică : Sidney Lumet (autor al filmelor **Doisprezece oameni furioși, Vedere de pe pod, Omul în piele de șarpe).** Oricum, mai bine mai tîrziu decît niciodată. „Colina", ultimul său film (prezentat în acest an la Cannes), este o poveste aspră, dură ca piatra, despre soarta unor bărbați care duc una din cele mai sfinte lupte : aceea pentru demnitate umană. În rolul principal — Sean Connery, faimosul interpret al lui James Bond. Partenerii săi : Michael Redgrave, Harry Andrews, Ossie Davis, Alfred Lynch.

■ OAMENI ȘI DRAPELE — ecranizare respectuoasă după romanul lui Jokai Mór, realizată de regizorul maghiar Várkony Zoltan **(Asasinul din umbră, Foto Haber).** Într-un rol, nu principal, actorul Pa„er Antal, al cărui talent îl cunoaștem de mult **(E permis să calci pe iarbă, Foto Haber, Drama Ciocîrliei).**

■ MUNCILE LUI HERCULE. Numai cu bicepșii bine întreținuți ai lui Steve Reeves **(Romulus și Remus),** numai cu leul din Nemeia, cu taurul din Insula Creta și cu Silva Koscina în tunică antică nu se poate face nimic. Nici măcar o peliculă de duzină din familia **Teodorel** și a **Cartaginei în flăcări.**

■ Ecranele ne oferă un adevărat ciclu „ecranizări după Karl May" ; rulează la ora de față **COMOARA DIN LACUL DE ARGINT, WINNETOU, OLD SHATTERHAND** și se mai anunță un altul : **WINNETOU NR. 2.** Nu e totuși prea mult ? Ba da !

■ Filmul românesc este bogat reprezentat prin ecranizări după opere valoroase : **AMINTIRI DIN COPILĂRIE, DE-AȘ FI.., HARAP-ALB, NEAMUL ȘOIMĂRESTILOR, DINCOLO DE BARIERĂ.** Dar de la carte la ecran este o cale lungă, pe care numai Gopo a reușit s-o străbată cu succes real

cinema

■ În sfîrșit o seară de varietăți muzicale (de calitate). Pe un singur disc ! Ce e drept, de mare format, dar și de anvergură. Lipsea o asemenea înregistrare din catalogul casei noastre de discuri Conducătorul de orchestră Iosif Conta, în frunțea Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii (omogenă, strălucitoare, sonoră) ne oferă un program extrem de bogat și divers. Așa că puteți asculta lucrările simfonice de mare popularitate: „Menuetul" lui Boccherini, „Marșul turc" al lui Mozart, „Humoresca" lui Dvorak, „Pe o piață persană" de Ketelbey, uvertura la „Cavaleria ușoară" de Suppé, „Momentul muzical" de Schubert, „Dansurile ungare", nr. 5 și 6, de Brahms, precum și „Preludiile" lui Liszt. Un întreg concert ! Cîte discuri nu s-ar mai putea înregistra pe aceeași formulă ! Ar completa de minune colecția „Discoteca pentru toți".

■ Alin Noreanu poate fi recunoscut oricînd prin timbrul foarte personal al vocii sale plăcute, radiogenice (și discogenice, mai ales). Ascultați-l cîntînd : „Le stelle d'oro", „In der Sommernacht", „Lets make the Memories" și, mai ales, „On the street where you live" (din opereta „My fair lady").

■ Există un solist (Jean Iacobescu) specializat în „branșa" muzicii ușoare vieneze. Minunește bine, dacă se poate spune așa dialectul vienez, așa că ne place Cîntă (cu autenticitate) „Ich muss wieder einmal in Grinzing sein", „Fiakerlied", „Ich hab mir für Grinzing ein'n Dienstmann engagiert" și „Heut hab'i schon mein Fahn'l". Traducerea titlurilor de mai sus rămîne să ne-o comunice Electrecordul cu altă ocazie ! ? ! (EDC-597)

discul

Notă. **Redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în programarea spectacolelor**

■ AUTOMATIZAREA ŞI HRANA PĂSĂRILOR ■ NUTREŢURILE, O CHESTIUNE LA ORDINEA ZILEI ■ AVANTAJELE INDUSTRIALIZĂRII ÎN ZOOTEHNIE SAU CUM SE OBŢIN 11 000 000 LEI BENEFICIU ■ PORCI PE „BANDĂ RULANTĂ"

ZOOTEHNIA INDUSTRIALĂ

Combinatele avicole, al căror aport la sporirea producţiei animale este deosebit de important, vor fi extinse în viitorii ani, iar numărul lor va spori substanţial. În fotografie : aspect dintr-o secţie de producţie a Combinatului avicol Mihăileşti, regiunea Bucureşti.

În domeniul agriculturii pătrund tot mai masiv metodele industriale, rezultat al procesului continuu de dezvoltare intensivă şi multilaterală a acestei importante ramuri a economiei naţionale. Este vorba de marile combinate avicole, combinate de creştere a porcilor sau cele pentru taurine, care în viitor vor avea o pondere tot mai mare în volumul total al producţiei animale. Potrivit prevederilor înscrise în proiectul de Directive ale Congresului al IX-lea al partidului, pînă în 1970, din producţia totală pe care o vor realiza gospodăriile agricole de stat în unităţile care folosesc metode industriale de creştere a animalelor se vor obţine peste 50 la sută din producţia de carne de porc, circa 25 la sută din producţia de lapte şi aproape întreaga producţie de ouă. Se poate spune că extinderea metodelor industriale în zootehnie interesează pe fiecare cetăţean, deoarece fiecare este consumator de produse cum sînt carnea, laptele, ouăle.

Să pătrundem prin labirintul de probleme care alcătuiesc specificul zootehniei industriale, făcînd un prim popas la Combinatul avicol de la Crevedia. Ceea ce întîlnim aici ilustrează cum nu se poate mai pregnant felul cum au fost rezolvate un şir întreg de probleme care vizează mărirea producţiei şi a productivităţii muncii.

PĂSĂRILE SE CRESC CU AJUTORUL UTILAJELOR MECANICE

De la înălţimea de peste 20 metri cît are Fabrica de nutreţuri combinate, zărim, întinse pe zeci de hectare, clădiri moderne cu mai multe etaje asemănătoare în multe privinţe cu blocurile de locuit. Numai că în locul obişnuitelor balcoane cu flori se pot vedea păsări de un alb imaculat, mirate parcă de înălţimea la care au fost urcate să privească lumea înconjurătoare. Suim la etajul al patrulea al unuia din blocuri. Ne convingem „pe viu" că gradul înalt de mecanizare a lucrărilor în hale, organizarea ştiinţifică a fluxului tehnologic în creşterea păsărilor, utilizarea furajelor combinate au dus la uşurarea şi mărirea productivităţii muncii. Fiecare îngrijitoare de aici are în primire cîte 5 000 găini ouătoare. Multe obţin peste 1 200 000 ouă pe an. Chiar şi numai această cifră ne arată că una din principalele lor atribuţii este strîngerea ouălor. Poate că unii cititori se vor mira cum poate o îngrijitoare de aici să aibă în seamă 5 000 de păsări.

Explicaţia ne este oferită cu multă amabilitate de către tov. ing. Gheorghe Marin, directorul combinatului : „Apăsaţi pe acest buton — ne spune el — şi urmăriţi cum sutele de metri de lanţuri cu racleţi transportă furajele în jgheaburi. Întrarea acestora în funcţiune, ca şi oprirea, pot fi făcute automat, pe bază de program. Aşadar, hrănirea păsărilor poate fi considerată ca una din lucrările care necesită cea mai puţină muncă. La fel de uşoară este şi asigurarea apei care este adusă în jgheaburi suspendate prin conducte centrale. Alte instalaţii simple suspendate de tavan sînt pline cu pietriş cernut, ceea ce arată că preferinţele găinilor crescute în condiţii naturale n-au fost uitate. Dar cum este posibilă efectuarea curăţeniei la atîtea mii de păsări ? Totul se rezolvă în mod ingenios prin adoptarea unei metode simple şi practice : întreţinerea păsărilor pe aşternut permanent. Aşternutul format din coji de floarea-soarelui este completat şi afînat, scoţîndu-se

(Continuare în pag. 6)

ZOOTEHNIA INDUSTRIALĂ

zilnic numai cel umed din jurul jgheaburilor".

Specialiștii care lucrează în cadrul combinatelor avicole se preocupă de îmbunătățirea sistemului de întreținere a păsărilor. O problemă importantă o constituie îmbunătățirea condițiilor de igienă. În acest sens are mare însemnătate introducerea sistemului de curățire cu racleți. De primă urgență este și asigurarea unei mai bune ventilații în hale, atît pentru reglarea temperaturii cît și pentru eliminarea aerului viciat.

GĂINILE ȘI ASISTENȚA SANITARĂ

Dar cum se asigură starea de sănătate la un număr atît de mare de păsări și ce probleme se ridică în această privință? Răspunsul îl primim de la medicul veterinar Veronica Mihalache. „La noi, ca și în celelalte combinate avicole din țară, prima problemă de care trebuie să ținem seama este de a avea cît mai puțini vizitatori. Oricine intră în combinat trece în mod obligatoriu prin filtrele sanitare. Acestea sînt de fapt încăperi unde îmbrăcămintea obișnuită se completează cu halate și galoși, iar primii pași în interiorul combinatului se opresc în cuiile cu burete din material plastic îmbibat cu soluții dezinfectante. Desigur că avem și un laborator veterinar bine dotat, unde facem felurite examene bacteriologice și microbiologice, analize chimice etc. Se pun și cîteva probleme mai noi privind apărarea sănătății păsărilor. Este vorba de intensificarea studiilor și cercetărilor asupra unor boli care apar în condițiile cînd există aglomerări mari de păsări — așa cum este cazul în combinatele avicole — ridicarea eficienței materialelor biologice pentru imunizări, precum și a celor necesare în prevenirea unor afecțiuni respiratorii".

11 000 000 LEI BENEFICIU

După cum se vede, au fost create condițiile necesare creșterii și dezvoltării păsărilor, astfel ca acestea să nu aibă altceva de făcut decît să consume furaje combinate, pe care să le transforme în cantități cît mai mari de ouă și carne. De fapt, acest lucru se și întîmplă. Rezultatele de pînă acum arată că aici se realizează o eficiență economică ridicată. În cursul anului trecut combinatul a livrat 800 000 ouă peste plan. Specialiștii ne-au relatat că în medie s-au obținut cîte 258 ouă de fiecare găină, față de 240 cît a fost planificat. Este interesant de remarcat că, în medie, pentru fiecare ou s-au consumat numai 185 grame de nutrețuri combinate. Rezultate la fel de bune s-au obținut în creșterea puilor, care au atins greutatea de 1 kg la vîrsta de 54 zile. Aceeași greutate, în primii ani de activitate ai combinatului, era realizată în 75 zile. Pentru a ne da seama cît de importantă este această realizare, amintim că în unitățile cu sistem de creștere gospodăresc în mod obișnuit puii ating greutatea de 1 kg în circa 100 de zile. Concludent este și un alt indice economic: consumul specific de furaje pe unitatea de produs. La Crevedia s-au consumat numai 2,6 kg de nutrețuri combinate pe kilogramul de carne, față de 3,8 cît a fost planificat. Toate acestea au avut drept rezultat anul trecut obținerea unui beneficiu de 11 000 000 lei, din care 4 500 000 lei peste plan.

Rezultate asemănătoare se obțin și la combinatele și complexele avicole din regiunile Dobrogea, Ploiești, Banat și altele, care contribuie substanțial la îmbunătățirea aprovizionării populației cu ouă și carne de pasăre.

— Rezultatele obținute pînă în prezent în combinatele avicole nu reprezintă desigur o limită.

— Nicidecum — ne spune inginerul Gheorghe Vamvu de la Combinatul avicol Crevedia — se cer însă rezolvate cîteva probleme între care de însemnătate primordială este îmbunătățirea calității furajelor combinate. Este vorba de asigurarea unui raport optim între diferitele substanțe nutritive la nivelul cerințelor fiecărei categorii de păsări și mai ales echilibrarea cît mai perfectă a conținutului în proteină (între care și a raportului dintre diferiți aminoacizi), vitamine, săruri minerale, microelemente etc. În afară de aceasta, sporirea efectivelor de păsări crescute după metode industriale necesită mărirea continuă a cantităților de nutrețuri combinate.

TEHNICĂ ȘI MATEMATICĂ ÎN CREȘTEREA PORCILOR

N-a trecut decît ceva mai mult de un deceniu de cînd în unele locuri, și îndeosebi în bălțile Dunării, se întîlneau porci Stocli și Băltăreți de o conformație și cu caracteristici în multe privințe asemănătoare semenilor lor sălbatici, mistreții. Cine și-ar fi imaginat pe atunci că sute de mii de porci vor ajunge să fie crescuți în combinate moderne de tipul celor intrate în prezent în funcțiune sau aflate încă în curs de construcție? Să ne oprim la Combinatul de creștere și îngrășare a porcilor de lîngă Călărași, unde metodele industriale sînt de dată atît de recentă încît nici nu au avut timpul să fie descrise în cărți. Ceea ce impresionează în primul rînd aici este simetria construcțiilor amplasate pe o suprafață de aproape 100 hectare. De o parte și alta a celor 20 km de drumuri și alei asfaltate zărim pomi și arbuști tineri care arată că vîrsta combinatului în nici un caz nu depășește un an.

Dar tocmai tinerețea noilor combinate impune cunoașterea și rezolvarea unor probleme importante. Prima o considerăm terminarea și darea în funcțiune cu întreaga capacitate a combinatelor aflate încă în curs de construcție. La Călărași, pentru a se cîștiga un timp prețios, intrarea în funcțiune a combinatului s-a făcut concomitent cu efectuarea unor lucrări de proporții care urmează să asigure folosirea lui cu întreaga capacitate. Este lesne de înțeles ce înseamnă a cîștiga cîteva săptămîni sau luni dacă ne gîndim că în acest combinat se vor crește anual peste 100 000 porci. De pe acum locatarii — porcinele de diferite categorii — au condiții de hrănire și îngrijire calculate în amănunțime de un mare număr de specialiști, proiectanți etc. De altfel întregul flux tehnologic a fost stabilit pe baza calculelor matematice și a cunoașterii cerințelor fiziologice ale fiecărei categorii de animale. Interesant este îndeosebi felul cum a fost rezolvată hrănirea unui atît de mare număr de porci. Pentru a înțelege complexitatea problemelor rezolvate de proiectanți și constructori, să ne oprim la una din imensele bucătării care domină în înălțime întregul combinat. Urcăm la 26 metri înălțime, acolo unde furajele combinate ajung printr-un întreg sistem de conducte, buncăre, cîntare automate, cazane de mărimi respectabile. Călătoria nutrețurilor combinate se face aproape fără nici un fel de eforturi fizice din partea oamenilor. Totul este dirijat de la un tablou de comandă care ne sugerează pe cele ale modernelor uzine ale țării noastre. Dar nu numai aici, ci în întregul sistem de alimentație a porcinelor a fost complet înlăturat efortul fizic privind transportul și distribuirea furajelor. Din bucătării nutrețurile combinate, diluate cu apă, iau calea conductelor pînă în interiorul adăposturilor. Este suficient ca un muncitor să apese pe o manetă pentru ca hrana să curgă în jgheaburi.

Dar cu toate că porcii și păsările sînt specii deosebite, ele au totuși o serie de cerințe comune. Este vorba înainte de toate de a le asigura furaje combinate de calitate tot mai bună și în cantități corespunzătoare. Rețetele acestora diferă de la o specie și categorie la alta, dar asigurarea raportului optim dintre diferitele substanțe nutritive își păstrează însemnătatea și pentru creșterea porcilor.

PUNCTUL DE PLECARE

În acest modern combinat punctul de plecare al întregului flux tehnologic îl constituie obținerea purceilor. Ne oprim în sectorul maternități de scroafe, unde cei mai tineri locatari — purceii — nu au desigur de unde bănui că data venirii lor pe lume este calculată de către specialiști cu multe luni în urmă.

— Ne dau încă bătaie de cap aceste calcule — ne spune tov. ing. Cristian Peneș, directorul combinatului. Ele se referă la planificarea minuțioasă a montelor și fătărilor fiecărui grup de scroafe, la eșalonarea acestora în timp. Tot pe bază de calcule ne străduim să stabilim cu cît mai multă precizie perioada de gestație și de fătare a fiecărei scroafe, zilele cît trebuie să stea în sălașe comune sau în boxe. În cele nouă sălașe comune, cu o lungime de cîte 215 metri fiecare, scroafele stau cea mai mare parte a timpului, de la înțărcarea purceilor și pînă aproape de fătare. Întreținerea lor pe grupe mici, în compartimente separate, s-a dovedit foarte avantajoasă.

În maternitățile de scroafe nu se simte nici un fel de miros neplăcut. Condițiile de igienă sînt asigurate cu ajutorul unor instalații moderne. Prin conducte aeroterme se asigură în interior o temperatură

constantă de 24-26 grade, atît vara cît și iarna. Sursa suplimentară de căldură este asigurată de becurile infraroșii. Toate acestea sînt bune. Există condiții ca purceii să crească dolofani și sănătoși pentru ca, după înțărcare, să urmeze calea altor linii tehnologice pînă cînd ajung la greutatea de peste 100 kg numai buni de tăiat și de transformat în caltaboși, șunci și alte produse. Amintim că livrările primelor serii de porci grași au început sau sînt pe cale de a începe de la combinatele din Oltenița, Caracal, Călărași și Căzănești. Se pune de pe acum problema livrării lor ritmice, transportului rapid și fără nici un fel de pierderi. Aceasta cu atît mai mult cu cît o parte din porci vor asigura producția de bacon, produs de calitate superioară pentru obținerea căruia nici o măsură de precauție nu este de prisos.

IGIENA CELOR 100 000

Cei 100 000 de porci, cîți se cresc și se îngrașă anual numai la Combinatul de la Călărași, trebuie să aibă în orice moment asigurată igiena necesară. În acest scop a fost creat un întreg sistem de colectare care ușurează munca oamenilor. Mii de metri cubi de apă reziduală circulă pe căi văzute și nevăzute, dar mai ales prin canalele colectoare subterane. Zilnic se consumă circa 3 000 mc de apă. Cu ajutorul furtunurilor cu jeturi de apă sub presiune efectuarea curățeniei pare un fel de joacă de copil. Amintim că, datorită sistemului de construcții adoptat, în întregul combinat nu este necesar nici un kilogram de paie de așternut. Muncitorii de aici ne spun că inima combinatului este de fapt stația de pompare a cărei capacitate însumează 90-100 mc/oră. Forța stației de pompare este desigur impresionantă, dar ea este absolut necesară pentru a colecta și duce în bazine apele reziduale de pe rețeaua de conducte subterane care măsoară în lungime peste 25 km. Din bazinele decantoare apa încărcată cu substanțe fertilizante este trimisă pe terenurile învecinate și utilizată la irigarea culturilor.

În asemenea condiții în combinatele de acest fel se obțin rezultate remarcabile. Este suficient să amintim că un muncitor de la îngrășătorie îngrijește 1 200 porci. Un singur muncitor, în două serii anuale, îngrașă 2 760 porci a căror greutate vie totală însumează 322 000 kg.

ÎNTÎRZIERILE ÎNSEAMNĂ PAGUBĂ

Datorită posibilităților create pentru mărirea substanțială a producției și productivității muncii și pentru reducerea prețului de cost combinatele zootehnice au un rol tot mai important în îmbunătățirea aprovizionării populației cu produse animale de mare valoare alimentară. Multe dintre acestea sînt în curs de construcție. Este lesne de înțeles că luarea tuturor măsurilor care să asigure terminarea și darea lor în funcțiune la termen, cu întreaga capacitate, are o importanță economică deosebită. Faptele arată că nu peste tot se ține seama de aceste cerințe. Există încă serioase rămîneri în urmă îndeosebi în ce privește construcția unor complexe pentru îngrășarea taurinelor. La complexul de îngrășare a taurinelor de la Mahîru, regiunea București, ritmul de lucru prevăzut nu s-a realizat. Din această cauză darea în funcțiune a unor obiective a fost mereu amînată. A fost fixat un ultim termen la 30 august, care nu s-a respectat. Abia între 1 octombrie și 11 noiembrie s-au recepționat și populat cele 24 de grajduri existente. Rămîneri în urmă există și pe alte șantiere ale viitoarelor combinate de creștere industrială a animalelor. Pînă la 1 noiembrie a.c. Trustul regional de construcții București a realizat numai 66 la sută din planul valoric. Întîrzierile amintite, ca și altele, au drept cauze tărăgănarea întocmirii documentației necesare, lipsurile în aprovizionarea cu materiale, organizarea defectuoasă a lucrărilor pe unele șantiere. Se simte nevoia ca pe toate șantierele să fie luate măsuri care să asigure desfășurarea ritmică a lucrărilor, respectarea cu strictețe a graficelor întocmite, astfel ca noile combinate și complexe de creștere industrială a animalelor să poată fi date în funcțiune în cel mai scurt timp.

C. BORDEIANU

1 **Unul dintre factorii cei mai eficienți de sporire a producției de carne este creșterea porcilor în mari combinate zootehnice. În fotografie: la Combinatul de creștere și îngrășare a porcilor, de la Călărași.**

2 **Extinderea capacității combinatelor avicole este menită să asigure în viitor creșterea sistematică și substanțială a producției de ouă. Datorită mecanizării și folosirii pe scară largă a unor metode de mare productivitate, prețul de cost în acest sector va scădea simțitor.**

Carnet de scriitor

AȚĂ SAU BIBELOU?

de Eugen FRUNZĂ

Nu spun nimic nou. S-a tot vorbit și scris despre necesitatea ca, în noile cartiere, să fie amplasate din timp unități comerciale, potrivit cu nevoile populației respective. Se cuvine proiectarea unui număr suficient de magazine la parterul blocurilor care iau ființă, profilarea lor corespunzătoare și, firește, punerea lor în funcțiune.

Dar un locatar al frumoasei Magistrale Nord-Sud mi se plîngea deunăzi că acolo lucrurile ar sta cam anapoda în această privință.

— Pentru un mosor de ață trebuie să mergi pînă în centru, fiindcă la noi să dai cu pușca nu găsești mercerie.

— Cum așa? Parcă nu-mi vine să cred.

— Mă știi dumneata oi vinde brașoave, tovarășe? Vorbesc adevărul curat — sublinie cetățeanul cu glas dojenitor.

Și totuși, mărturisesc, am înregistrat afirmația sa cu multă rezervă. Aș fi vrut chiar să-l dezmint — fapt pentru care am luat-o frumușel de-a lungul magistralei, doar-doar voi descoperi o mercerie. În zadar, omul nu exagerase cu nimic.

În plus, plimbarea m-a îmbogățit și cu alte cunoștințe din același domeniu. Am constatat de pildă că pe lungul traseu al magistralei nu se află nici un atelier de cizmărie (cel puțin eu, cu toată osteneala depusă, n-am reușit să-l descopăr) ca și cînd oamenii de acolo n-ar călca pămîntul și nu și-ar toci pingelele ca orice muritor.

Era cît pe ce să mă-nfurii, dar tocmai atunci îmi ieși în cale îngerul cel bun, mă luă de mînă și mă conduse pînă în dreptul unei vitrine.

— Privește și tu calmează — mi-a spus cu blîndețe.

Am privit, m-am liniștit și mi-am luat de grijă. Mă aflam în fața unui magazin de... artizanat.

— Așa da! — am exclamat euforic. Dați-le naibii de ace și de pingele! Astea sînt mărunțișuri curente. Le găsiți, la urma urmei, în Lipscani. Pe cînd articole de artizanat, ehei, sînt cu totul altceva. Te pomenești că o dată pe semestru mai și cumpărați cîte un obiect de la magazinul cu pricina. Și atunci, vedeți, nu e nevoie de alergături. Aveți marfa la îndemînă. Vă împodobiți casa. Vă cultivați gustul artistic. Așa da! E o plăcere. E și civilizat. E tot ce vrei...

Numai bine nu e!

Pentru că există o scară a necesităților zilnice, pe care acul și pingica ocupă un loc mai important decît bibeloul cu surîs de faianță.

Așadar, mai întîi mercerie și atelierul de cizmărie, pe urmă magazinul de artizanat. Sau — dacă e posibil — concomitent.

Ordinea inversă nu se justifică prin nimic. Decît, poate, prin lipsă de spirit gospodăresc și prin ceva nepăsare față de nevoile reale ale cumpărătorilor.

ANII INTERNAȚIONALI AI SOARELUI CALM
1964 - 1965

NIMIC NOU ÎN SOARE ?

DUPĂ ANUL GEOFIZIC INTERNAȚIONAL, CERCETĂRILE ÎNTREPRINSE ÎN PREZENT, ÎN CADRUL ANILOR INTERNAȚIONALI AI SOARELUI CALM, SÎNT MENITE SĂ COMPLETEZE CUNOȘTINȚELE NOASTRE DESPRE... Pămînt.

Pămîntul, la scară.

Cum va fi vremea ? Vom avea o iarnă grea, cu viscole și geruri năprasnice ori, dimpotrivă, o iarnă blîndă ? Sau poate o iarnă „cu toane", schimbătoare și imprevizibilă ? Problemă strict meteorologică — vor afirma unii... Așa și este ! Numai că, la urma urmei, cel care hotărăște soarta vremii rămîne tot Helios, zeul temut de altădată. Nu întîmplător una dintre problemele abordate în cadrul Anilor Internaționali ai Soarelui Calm (A.I.S.C.), adică în perioada 1 ianuarie 1964 și 31 decembrie 1965, a fost tocmai influența pe care o exercită astrul zilei asupra mersului vremii. De altfel numărul temelor din cadrul acestei bogate campanii internaționale de cercetare științifică este imens.

Mai înainte de a ne referi la ultimele rezultate, să amintim pe scurt cîteva date din „fișa personală" a astrului care pentru noi este cea mai apropiată stea și care, uneori calm, alteori tulburat, rămîne „animatorul" principal al vieții pe Pămînt.

Se știe că, asemenea oricărei stele, Soarele constituie un glob uriaș incandescent, cu un diametru depășind de 109 ori pe cel al Pămîntului. Dacă la suprafața sa temperatura atinge 6 000°, spre centrul său, la presiuni enorme, ea depășește 15 000 000°. În aceste condiții are loc transformarea termonucleară a hidrogenului în heliu, care, prin eliberarea unei enorme cantități de energie, asigură de miliarde de ani cu lumină și căldură sistemul nostru planetar. Suprafața giganticei sfere incandescente este presărată deseori cu pete luminoase și întunecate, rezultat al frămîntărilor interioare.

În atmosfera Soarelui, și ea incandescentă, se pot distinge două straturi principale : cromosfera (pînă la 15 000 km altitudine) și coroana, care încîntă ochiul în timpul eclipselor totale de Soare. Din cromosferă deseori se înalță la sute de mii de kilometri protuberanțe asemenea unor flăcări enorme. Alteori însă aceste fenomene capătă un caracter exploziv, fiind denumite erupții cromosferice.

UNIVERSUL ESTE „CONSTRUIT" DIN PLASMĂ

Cu ani în urmă cercetarea atmosferei solare era posibilă numai în timpul eclipselor totale de Soare. În prezent ansamblul fenomenelor solare este studiat continuu de zeci de observatoare astronomice dotate cu aparatură specială. Straturile

atmosferei terestre împiedicau totuși multe cercetări delicate, impedimentele putînd fi înlăturate doar o dată cu lansarea unor sateliți artificiali speciali — adevărate laboratoare solare spațiale. Alimentați cu baterii solare, sateliții de acest tip sînt prevăzuți cu un compartiment stabilizat în interiorul căruia instrumentele științifice sînt orientate în mod constant spre centrul discului solar.

În ultimii ani cercetările efectuate asupra Soarelui au adus noi date în legătură cu structura sa complexă. Mai ales în cadrul Anului Geofizic Internațional (1957-1958) și al Anilor Internaționali ai Soarelui Calm (1964-1965) s-au lămurit multe probleme importante. Astfel s-a stabilit că coroana solară se întinde la mari distanțe de Soare și că practic ea se pierde în spațiul interplanetar, ajungînd *chiar pînă la Pămînt* și dincolo de acesta. Așa se explică multiplele legături dintre fenomenele solare (pete, protuberanțe, erupții cromosferice etc.) și multe fenomene pămîntești (aurore polare, furtuni magnetice etc.). Totodată s-a studiat în amănunțime mecanismul și electroni. Plasma, a patra stare a materiei (după stările solidă, lichidă și gazoasă), cuprinde de fapt, după evaluări recente, circa 99,9% din întreaga materie existentă în metagalaxie, partea din univers cunoscută în prezent!

CÎND „BATE" VÎNTUL SOLAR

Lumina și căldura nu sînt singurii mesageri pe care ni-i trimite Soarele. În adevăr, multe radiații pornesc în permanență din acest gigantic izvor de energie. Deosebit de importante sînt radiațiile corpusculare provenite în urma dilatării permanente, în spațiul înconjurător, a coroanei solare. Nori groși de particule formate în special din hidrogen ionizat se desprind din coroană și, cu viteze de sute de kilometri pe secundă, ajung într-una sau mai multe zile la marginile atmosferei terestre. Acest flux continuu de radiație corpusculară se numește vînt solar. Deși „bate" în permanență, puterea lui nu este totdeauna

Vîntul solar, asemenea unui vînt puternic, cauzează planetei noastre adevărate „eroziuni". Unul dintre cele mai impresionante fenomene ale naturii, aurorele polare — grandioase draperii în culori printre ale căror falduri se văd lucind stelele în noaptea polară — apar în timpul exploziilor solare, care intensifică puterea vîntului solar. În aceleași

Zonele externe de radiație ale Pămîntului sînt și ele produse de curenții corpusculari solari. Pînă și în depunerile anuale de zăpadă ale unor ghețari s-a identificat ritmul activității Soarelui. Oamenii de știință au putut stabili că grosimea variabilă a inelelor anuale din trunchiul arborilor depinde de aceeași perioadă de 11 ani a activității solare. Dacă mai adăugăm și faptul că uneori Soarele ne bombardează cu puternice fluxuri de raze cosmice, în măsură să influențeze direct procesele biologice pe Pămînt, ne convingem de uriașa importanță practică a elucidării relațiilor permanente dintre Soare și Pămînt.

Cu toate că lucrările A.I.S.C. nu s-au încheiat încă, unele rezultate sînt deja cunoscute. Astfel s-a stabilit că densitatea atmosferei terestre înalte se schimbă periodic urmînd ciclul activității Soarelui. O mare însemnătate teoretică o prezintă descoperirea unei legături între intensitatea vîntului solar și... variația mișcării de rotație a sateliților artificiali ai Pămîntului.

Alături de alte state, țara noastră

PROBLEMA NR. 1: LEGĂTURILE SOARE-PĂMÎNT

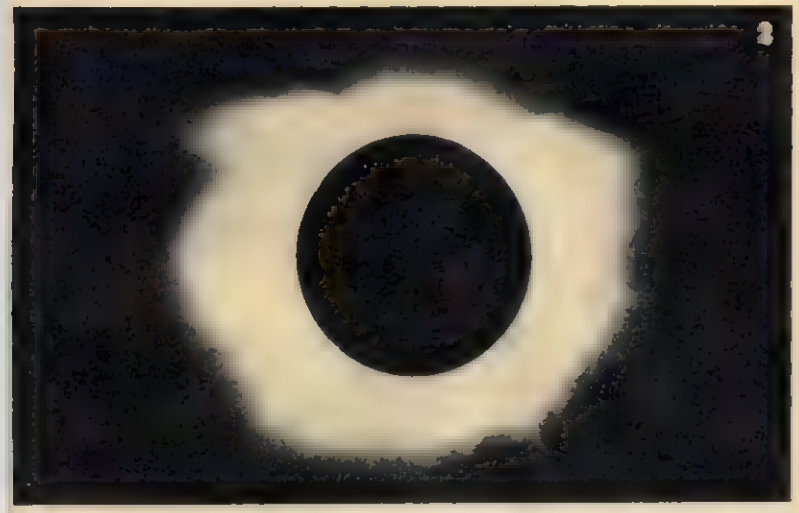

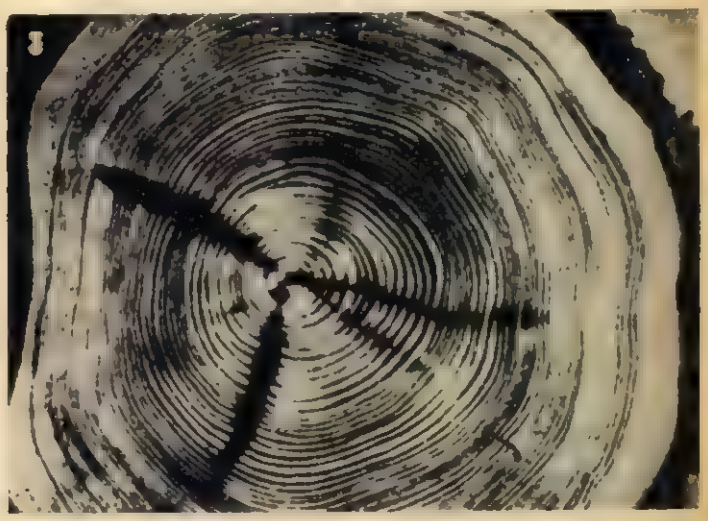

1 **Un măreț fenomen al naturii : protuberanțele solare. Cele din fotografia noastră au 500 000 km înălțime.**

2 **Astrul zilei într-o postură neobișnuită... (Eclipsa totală de Soare din 15 februarie 1961.)**

3 **Între grosimea inelelor acestui trunchi de molid și fenomenele solare, la distanță de milioane de kilometri, există o legătură directă.**

4 **Legătura dintre activitatea Soarelui și anumite fenomene de pe Pămînt : a) periodicitatea petelor solare (1840–1930) ; b) perturbațiile magnetice terestre (1840–1930) ; c) creșterea medie a arborilor pentru cîteva țări europene (1840–1930).**

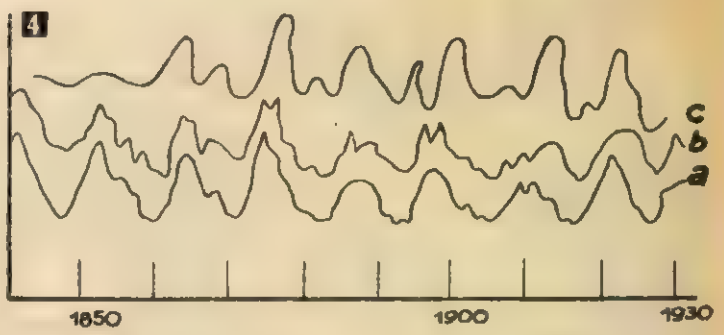

formării radiațiilor cosmice emise de Soare.

O cucerire deosebită a științei din ultimii ani a fost precizarea naturii energiei solare. Aceasta din urmă provine din transformarea termonucleară a hidrogenului în heliu. Mai precis, patru atomi de hidrogen, unindu-se, se transformă într-un atom de heliu prin eliberarea unei anumite cantități de energie. Astfel s-a putut evalua și vîrsta Soarelui : aproximativ 5-6 miliarde de ani.

În sfîrșit s-a descoperit că materia din Soare se găsește într-o stare ionizată, rar întîlnită pe Pămînt, denumită plasmă solară și constînd dintr-un amestec de nuclee atomice aceeași ; se observă deseori variații în viteza și densitatea radiației corpusculare, în strînsă legătură cu însăși activitatea generală a Soarelui.

Se știe că petele solare apar periodic, în număr mare, din 11 în 11 ani ; la fel se produc în cromosferă, cu aceeași periodicitate, protuberanțele și erupțiile cromosferice, perioada de 11 ani fiind cunoscută sub numele de ciclul activității solare. Or, intensitatea vîntului solar manifestă aceeași periodicitate. Există, așadar, ani de minim ai activității solare, cînd producerea petelor, a erupțiilor etc. are loc mai rar, în vreme ce în anii de maxim ai activității solare aceste fenomene devin mult mai frecvente. De exemplu 1957 a fost un an de maxim al activității solare, iar în prezent ne aflăm într-un minim al activității Soarelui. Așadar, în timp ce în Anul Geofizic Internațional 1957-1958 oamenii de știință, printr-o rodnică colaborare științifică internațională, au urmărit fenomenele unui Soare în stare de maximă „agitație", cercetările sînt în prezent completate printr-o observare atentă a „calmului" solar.

perioade au loc pe Pămînt furtunile magnetice, puternice perturbări ale cîmpului magnetic terestru. În perioada exploziilor solare întrebuințarea busolelor și a altor aparate cu ace magnetice este nesigură, dacă momentul producerii fenomenului în Soare nu este cunoscut. Evident, acest lucru prezintă o deosebită importanță în cercetările științifice, în măsurătorile magnetice, precum și în navigație. Se știe de asemenea că activitatea Soarelui perturbă și undele de radio și de televiziune. Din cauza exploziilor solare, ore în șir emisiunile radiofonice sînt întrerupte sau tulburate. Dar acesta este numai un aspect.

a participat intens la cercetările științifice în cadrul A.I.S.C. Mai multe instituții științifice românești, printre care Centrul de cercetări geofizice al Academiei, Institutul meteorologic de cercetări științifice din București, Laboratorul de fizică a atmosferei al Universității București, Observatorul astronomic al Academiei, și-au adus contribuția la descifrarea complexelor legături dintre Pămînt și astrul zilei.

Ion Corvin SÎNGEORZAN
cercetător științific
la Observatorul astronomic
al Academiei
Republicii Socialiste România

1 „Ședință" de lucru : se pregătește un nou spectacol.

2 Piesa „Vechea poveste", după romanul istoric cu același titlu de Ig. Kraszewski (în care este vorba despre destinul unei vechi familii poloneze), a fost transformată într-un fel de piesă gen western. Timp de doi ani și jumătate s-a jucat în Barbakan (o veche redută dintre zidurile cetății Cracovia).

3 Scenă din dramatizarea după Kafka „Scrisorile către Milena". În prim-plan — Andrzej Skupien.

TEATRUL CU 80 DE LOCURI

Din vechea piață cu porumbei a Cracoviei începe un gang. În fund, o ușă mică cu o firmă : „Teatr 38". Cobori într-un demisol — aici e garderoba ; mai mergi cîțiva pași și intri de-a dreptul în mica sală de teatru — 80 de scaune și cîțiva metri pătrați de scenă. De aproape zece ani își desfășoară aici activitatea un teatru sui-generis. Are numai doi salariați și nici unul dintre regizori, actori sau scenografi nu este vreo celebritate. Toți sînt studenți (pînă și garderobierul !) la diferite institute și facultăți, în afară de... Institutul de teatru. La fiecare reprezentație este îmbulzeală (anul, acesta se sărbătorește al o mielea spectacol !), teatrul a devenit renumit, i-au fost decernate și premii internaționale.

La cafeneaua organizației studențești din Cracovia stăm de vorbă cu Andrzej Skupien, student la biologie: e unul din cei doi salariați ai teatrului, actualul director artistic. Din vorbă în vorbă ajungem și la începuturile activității acestui teatru.

— După cum vă spuneam, mișcarea teatrală de amatori se bucură de o largă răspîndire în mai toate centrele universitare din Polonia. Prin 1956 artistul plastic Krieger, pe atunci student, a propus înființarea unui teatru studențesc permanent, în care să joace cele mai talentate elemente ale formațiilor de amatori din Universitatea Iagellonă din Cracovia. Într-un fel, mai ales cu zece ani în urmă, acest teatru tineresc trebuia să reprezinte o înnoire a artei teatrale, o replică dată unor rutine și convenționalisme teatrale în ceea ce privește repertoriul, jocul actorilor, scenografia.

O inovație a teatrului — și cu aceasta și-a și început activitatea — a fost dramatizarea poeziilor, a romanelor, a nuvelelor. Spectacolul de debut l-a constituit un montaj din poeziile lui Galczynski. Nu era vorba de un simplu recital de poezie, ci de un gen teatral nou, în care poeziile au fost alese și grupate într-un anume fel, s-a recitat în costume, într-un decor adecvat, cu muzica și coregrafia noastră proprie. Deoarece teatrul și-a început activitatea cu a 38-a variantă a montajului din poeziile lui Galczynski, i-a rămas numele de „Teatrul 38". Au urmat apoi montaje cu poeziile lui Baczynski, Lorca, Esenin, Apollinaire, Maiakovski.

— Îmi spuneați că teatrul a avut 41 premiere pînă acum. Ce piese au fost puse în scenă ?

— Am căutat ca noul să fie prezent mai ales în repertoriu. Cele mai multe dintre premierele noastre au fost și premiere pe țară, din autori dramatici contemporani polonezi și străini. Să vă dau cîteva exemple : Arthur Adamov, Samuel Beckett, Michel de Gelderode, Jan Potocki, Jacques Audiberti, Jean Genet, Tymoteusz Karpowicz, Eugen Ionescu, Jerzy Sigeth și alții. Am jucat și piese de autori clasici polonezi, am jucat din Sofocle pe „Edip rege", din Shakespeare — „Richard al III-lea".

— Aseară tocmai am văzut spectacolul dumneavoastră cu „Richard al III-lea". Un singur decor, nici o pauză, personaje lipsă — totul n-a durat decît cincizeci de minute...

O sorbitură de cafea, un zîmbet tineresc și Andrzej Skupien este gata să-mi explice :

— Căutăm să fim contemporani. Nu vrem ca teatrul nostru să devină un muzeu. Ținem să dăm cît mai multă prospețime reprezentațiilor noastre. Facem teatru pentru un public tînăr, care vrea să trăiască intens. De aceea tăiem scene, facem un fel de adaptări, mergem spre esență, sublimem referirile la ziua de astăzi. Vedeți, despre teatrul nostru nu se poate spune că este nici clasic, nici absolut novator. Nu ținem să fim „moderni" cu orice preț. La noi în teatru nu există regizori sau actori permanenți. Fiecare regizor, împreună cu echipa lui de actori, caută ca spectacolul să nu fie convențional, plictisitor, ci să devină un ferment de discuție, să determine spectatorul să dea la o parte ochelarii de cal și să se uite la viață și la el însuși cu o privire mai largă, mai intensă, mai lucidă, să-l învețe a distinge esențialul, ceea ce este bun sau rău în oameni. Desigur că cei care sînt obișnuiți cu teatrul convențional, cu jocul rutinier, au destule motive să fie nemulțumiți de noi. Teatrul nostru însă există de aproape zece ani — se vede că își îndeplinește un rost al lui.

— Jucați numai la Cracovia ?

— Nu. Facem turnee și în alte orașe. Adesea jucăm în spitale și sanatorii și mai ales în alte centre universitare.

— Ați participat la festivaluri internaționale de teatru de amatori. Ce distincții ați primit ?

— Am participat, începînd din 1960, cînd am luat premiul I la Zadar. Pe urmă, în 1963, premiul V la Erlangen în R.F.G., în 1964 premiul III la Zagreb și, în sfîrșit, anul acesta premiul II la Nancy, în Franța. Anul trecut am fost invitați la Moscova unde am jucat cîteva spectacole.

Discuția, foarte interesantă, a continuat încă mult despre jocul actorilor și scenografie, despre inițiative, contemporaneitate și, mai ales, despre tinerețe. Desigur că și la celelalte mese din cafeneaua studențească, poate în alt context, era vorba tot despre contemporaneitate și tinerețe.

Eugen IAROVICI

ÎN AJUN DE REVELION

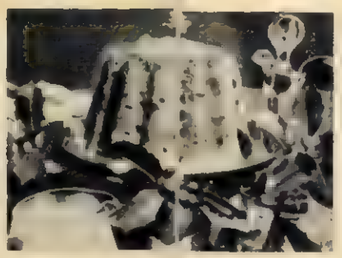

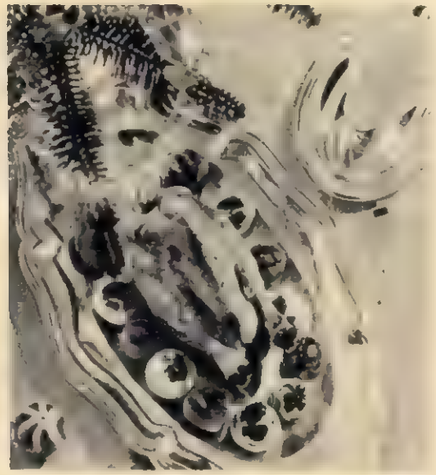

Revelionul ...după gust

In fiece casă acelaşi tradiţional „La mulţi ani !" va răsuna deasupra paharelor la miezul nopţii. Dar, în funcţie de cadrul, de gustul, de posibilităţile fiecăruia, masa de revelion poate avea alt aspect, alt caracter.

REVELIONUL TRADIŢIONAL

...se sărbătoreşte în familie, într-un cadru intim, fără pretenţii prea mari de etichetă. Accentul cade aci pe abundenţa şi varietatea meniului, din care nu lipsesc mîncărurile tradiţionale ale sărbătorii de iarnă : tobe, caltaboşii, sarmalele, curcanul şi faimoasa plăcintă cu răvaşe. Nu poate lipsi nici ţuica şi probabil vinul „Puterea ursului". Ca atare, o asemenea masă pretinde o faţă de masă mai puţin fragilă, dar în schimb cere un decor vesel, colorat, cu mult brad, globuri colorate, beteală etc.

REVELIONUL ÎNTR-UN CADRU FESTIV

...se petrece în jurul unei mese aşternute cu o faţă de masă de un alb imaculat, cu veselă, sticlărie şi tacîmuri scînteietoare (dacă nu sînt de cristal sau argint pot străluci şi de curăţenie !). Centrul mesei se poate decora cu o fructieră în care poamele să alterneze cu globuri argintate. Aci îşi găsesc loc şi luminările în sfeşnice elegante. În dreptul fiecărui tacîm un cartonaş cu lista menuului pe care se poate înscrie şi numele fiecărui oaspete, ceea ce-l va ajuta să-şi găsească locul stabilit dinainte de stăpîna casei (cei mai însemnaţi la dreapta gazdei şi a soţului ei !). La o asemenea masă menuul are cel puţin patru feluri de mîncare şi accentul se pune pe prezentarea estetică a mîncărurilor. Antreuri compuse din pescărie, pateuri şi volovan, friptură de pasăre, curcan umplut, vînat, torturi frumos decorate, îngheţată etc. se succed într-o ordine protocolară.

REVELIONUL PREGĂTIT „AD-HOC"

...nu se supune protocolului nici în ce priveşte menuul, nici în materie de decor. El poate fi uşor improvizat chiar în ziua respectivă şi promite cel puţin tot atîta distracţie cît şi cele pregătite îndelung. Nu e nevoie nici de o faţă de masă specială : pe o masă improvizată chiar dintr-o scîndură pusă pe căprioriori (dacă e vorba de vreo cabană sau o cameră de holtei) se pot fixa coli de hîrtie creponată sau lucioasă peste care se aştern, în dreptul fiecărui conviv, şerveţele individuale cu tacîmul respectiv. Decorul îl poate constitui un şir de oameni de zăpadă decupaţi din carton colorat sau cîteva mere în care s-a înfipt cîte o luminare, sau cîteva sticle peste care s-au lipit poze viu colorate şi în care se fixează lumînări groase. Menuul, lipsit de pretenţii, poate merge de la curcanul cumpărat gata umplut de la „Gospodina" sau tartele achiziţionate de la patiserie la sandvişurile preparate „prin muncă voluntară" de cîţiva dintre oaspeţi. Nici băutura nu trebuie să fie neapărat cea tradiţională, adică se poate reduce raţia de alcool în favoarea voioşiei tinereşti. Iată o reţetă de *cocteil neconformist* : două gălbenuşuri, sucul unei lămîi, 3/4 l de vin alb şi zahăr după gust. Se amestecă energic, eventual se bate cu telul, după care se pune la frigider (sau pe fereastră).

REVELIONUL-COCTEIL

...are loc nu în jurul mesei, ci în faţa „bufetului rece". Decorul trece aci pe plan secundar. Esenţial e ca fiecare să-şi găsească gustările preferate : pateuri sau cîrnăciori calzi (da !), sandvişuri şi tartine diverse, măsline marinate, ruloul de anşoa, felurite preparate cu icre şi pescărie, brînzeturi, saleuri, fursecuri, fructe etc. Băuturile indicate aci sînt vinul şi sifonul, dar în special cocteilul. Acesta din urmă, servit în pahare givrate (se moaie buza paharului în zeamă de lămîie şi se trece prin zahăr). Gazda va avea grijă să se găsească la îndemînă pahare, farfurii şi tacîmuri, precum şi şerveţele în cantităţi suficiente. Ca un semn de atenţie pentru oaspeţii (în special pentru femei) care îşi supraveghează regimul, stăpîna casei poate amenaja şi o „secţie pentru asceţi" în care sandvişurile sînt preparate nu pe pîine, ci pe felioare de brînză, în care gustările sînt mai puţin picante şi iritante. Tot pentru ei va prepara şi cocteiluri nealcoolizate, pe bază de sucuri de fructe sau de roşii.

Pentru cei ce-şi pun problema adaptării băuturilor la diversele capitole ale menuului de revelion propunem un

MIC GHID AL BĂUTURILOR

ÎNAINTE DE MASĂ :	un aperitiv, de exemplu vermut, servit în pahare cu un cub de gheaţă şi o felie de lămîie, eventual cu sifon.
LA ANTREURI :	vinuri uşoare albe sau vermut (vinurile la temperatura de 8-10°, vermutul la 16°)
LA PEŞTE GĂTIT :	vinuri albe uşoare sau seci.
LA PEŞTE PRĂJIT ŞI LEGUME, CIUPERCI :	vinuri albe mai dulci sau roşii uşoare
LA CARNE :	vinuri roşii seci (temperatura 17°).
LA CARNE ROŞIE, VÎNAT :	vinuri roşii şi negre
LA BRÎNZETURI :	vinuri albe dulci.
LA PATEURI, TORTE :	vinuri albe şi roşii de desert, vermut.
LA CAFEA :	coniac, lichioruri

Dacă se servesc la masă mai multe feluri de băuturi, se recomandă asigurarea cîte unui pahar pentru fiecare băutură. Pentru apă, apă minerală sau sifon — paharele cele mai mari ; pentru vinuri albe — pahare mijlocii ; pentru vin roşu — pahare ceva mai mici, iar pentru vinul de desert, dacă se poate, pahare cu picior. Lichiorurile se servesc în pahare mici, iar coniacul în pahare bombate, cu numai două degete de băutură pe fund.

Se ştie poate — dar nu e rău să amintim — că băuturile nu se toarnă decît atunci cînd paharul e gol. Şi numai prin partea dreaptă.

Sfaturi în pilule

LA REVELIONUL TINERETULUI cînd, răpiţi de vîrtejul dansului, oaspeţii îşi lasă paharele cu băutură pe unde apucă, singurul mijloc pentru a-i ajuta să şi le regăsească este să le decorăm pe fiecare cu alt motiv — flori, figurine nostime, devize — cu o pensulă înmuiată în email de diverse culori sau cu un creion de ceară colorată „Vitrocolor" (8 lei o cutie cu 8 culori, la magazinele Fondului plastic).

ATMOSFERA e unul din elementele esenţiale ale revelionului şi se obţine în mare măsură cu ajutorul iluminării. Dar, atenţiune ! O lumină prea stridentă, revărsată direct din tavan, e necruţătoare cu frumuseţea femeilor. Mai avantajoasă şi mai plăcută e lumina difuzată din surse indirecte şi mai ales cea a luminărilor. Cu precauţiile de rigoare împotriva riscurilor, plasaţi pe masă sau pe bufet sfeşnice sau, în lipsă, sticle de o formă plăcută în care aţi înfipt lumînări. Magazinele Fondului plastic au pus în vînzare şi o serie de asemenea surse de lumină : figuri de ceară modelate în diverse forme şi vase de ceramică sau sticlă conţinînd ceară de lumînări, prevăzute cu un fitil.

NU UITAŢI VESTIARUL. O gazdă prevenitoare se îngrijeşte din vreme de locul necesar pentru depunerea hainelor. În timp ce stăpîna casei salută la intrare pe fiecare oaspete nou-sosit şi îl introduce în cercul celorlalţi musafiri — eventual prezentîndu-l celor ce nu-l cunosc — soţul gazdei, care a luat în primire hainele groase, le plasează pe cuier sau, cînd nu mai e loc, într-o încăpere unde a fixat o bară cu umeraşe.

GESTUL DE ATENŢIE pe care-l reprezintă o invitaţie la revelion pretinde din partea celui invitat un minimum de politeţe care înseamnă sosirea la vreme, într-o ţinută corespunzătoare şi, dacă se poate, nu cu mîna goală. Un dar proporţional cu mijloacele fiecăruia, cîteva flori (care se înmînează stăpînei casei fără ambalaj !), cîteva bancuri bune şi de preferinţă neuzate, cei mai noi dans modern sau cel puţin o bună dispoziţie contagioasă dar discretă în manifestări asigură o eventuală invitaţie şi pentru revelionul viitor !

RESPONSABILUL CU AMBIANŢA poate fi băiatul sau fiica mai mare sau chiar un oaspete mai îndatoritor, care a luat în primire magnetofonul, picupul cu discurile sau radioul. El are grijă să alterneze ritmurile muzicale mai vii cu cele sentimentale, pentru satisfacerea tuturor gusturilor şi întreţinerea bunei dispoziţii generale. Tot lui i se poate încredinţa organizarea jocurilor de societate. Dacă nu vreţi să vă vedeţi musafirii moţăind după ce s-au ospătat copios, e bine să prevedeţi o serie de surprize : o tombolă avînd drept lozuri obiecte nostime, pălării de cotilion, păcăleli ; un joc de pantomimă, concursuri gen „cine ştie, cîştigă" sau deghizări.

DACĂ AŢI PETRECUT atît de bine la revelionul unde aţi fost invitat, poate că n-ar strica să-i mulţumiţi gazdei mai tîrziu printr-un bilet sau un telefon. E o foarte modestă consolare pentru oboseala pe care o reprezintă repunerea în ordine a casei după un asemenea deranj

Arta de a dărui

Poate că fraza aceasta aţi auzit-o cîndva : „Ţine, dragă, nişte bani şi cumpără-ţi ce-ţi place ţie mai mult". Convins că s-a achitat de obligaţie, soţul uită că poate „cel mai mult" i-ar fi plăcut soţiei să primească un dar adevărat : o surpriză. El se lipseşte astfel de una din cele mai alese bucurii : aceea de a dărui.

Să nu-l lăsăm dar în dulcea lui neştiinţă şi să oferim celor preocupaţi de problema cadourilor cîteva sugestii utile. Căci, o spunea şi filozoful Seneca, „a dărui nu e lucru uşor".

Nici măcar logodnicul nu nimereşte decît în măsura în care sentimentul proaspăt şi reciproc aureolează fiecare gest, fiecare atenţie. O floare, o cutie cu bomboane, o podoabă fac plăcere oricînd. Dar un cadou ales cu grija de a satisface o preferinţă, de a răspunde unei preocupări speciale, de a înfrumuseţa existenţa, de a aminti anumite momente plăcute ale trecutului comun va avea totdeauna un efect înzecit, indiferent de valoarea în sine a obiectului. Şi, prin aceasta, justifică efortul de a-l „inventa", a-l căuta sau a-l făuri — în caz de nevoie — cu propria mînă, de a-i imprima nota personală de obiect destinat cuiva anume.

Aci intră, firească, în joc sentimentul care prezidează acest moment, tactul sau chiar talentul cu care dăruim, căldura şi recunoştinţa cu care primim. Dar poate că ar mai trebui amintite şi o seamă de reguli de politeţe în legătură cu oferirea şi întîmpinarea cadourilor.

Există, de exemplu, anumite cadouri de etichetă. Ne simţim obligaţi faţă de anumite persoane mai puţin apropiate. La alegerea acestor daruri trebuie ţinut cont atît de calitatea persoanei, cît şi de calitatea raporturilor pe care le întreţinem cu ea. Astfel, nu s-ar cuveni să dăruim unei persoane căreia îi sîntem subordonaţi un cadou cu caracter prea intim. Profesorului îi dăruim aşadar o carte sau un obiect de artă, colegei o cutie cu bomboane, prietenului o reproducere de artă şi soţiei sale un buchet de flori, iar obiectele de îmbrăcăminte — cravată, portofel, lenjerie de nailon

(Continuare în pag. 14)

Arta de a dărui

Arta de a dărui înseamnă a cunoaște și a satisface gustul celui drag !

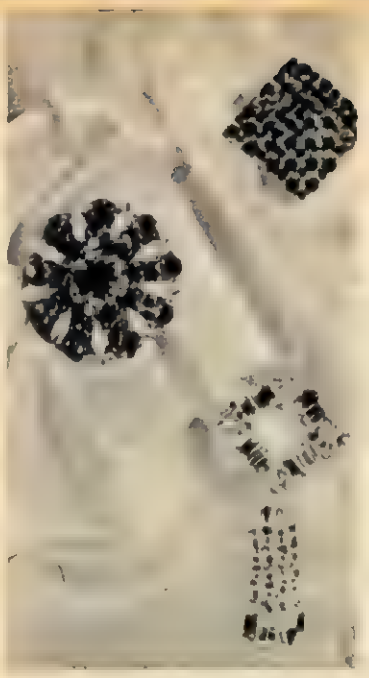

Bijuteria, un dar oricînd binevenit.

Plăcerea de a alege un dar pentru cei dragi e uneori mai de preț decît aceea de a primi.

Niciodată nu e prea devreme pentru a învăța bucuria de a dărui.

Sfaturi în pilule

ȘTIȚI SĂ ALEGEȚI UN PARFUM ?

E una din pietrele de încercare a gustului. Nu e lucru ușor, deoarece același parfum capătă nuanțe diferite în funcție de persoana care-l utilizează. În general, parfumul poate sublinia sau contrazice tipul și temperamentul acesteia. Armonizarea esenței alese cu întreaga personalitate dă mult căutata notă individuală. Iată cîteva indicații pentru alegerea parfumului (valabile și pentru cei ce n-au cumpărat încă darul de Anul nou).

Bărbații folosesc de obicei doar ape de toaletă slab parfumate, pe bază de esență de levănțică (Lavandă fină, Lavandă ambrată, Tabac, Havana, Cyprus, Călin).

Din gama largă de parfumuri destinate femeilor se pot deosebi nuanțele proaspete, răcoritoare, delicate, indicate în special pentru blonde și fetele tinere (Flori de mai, Lăcrimioare de pădure, Violeta, Vera), și aromele exotice, insistente, care sublimează tipul de brună (Traviata, Darclée, Rosa, Habanera, Rusalka, Doina, Manon, Carmen)

Un temperament dinamic nu se poate împăca ușor cu parfumuri dulcege (va prefera deci Lavanda fină, Farina dublă, Jubileu, Sanda), iar femeile gingașe, cu înclinații spre visare, evită mirosurile prea picante, agresive (vor alege deci Do-Re-Mi, Ada, București). O persoană cochetă se va parfuma, cînd merge la un spectacol, cu Cristal sau Carmen. Cereți așadar vînzătoarelor să vă ofere parfumul sau colonia potrivită genului dv.

ÎNGRIJIȚI AMBALAJUL !

Modeste sau luxoase, cumpărate sau făurite cu dragoste, darurile se înșiră la piciorul pomului de iarnă. Un ambalaj le ascunde ochilor nerăbdători. Nu e nevoie neapărat de o hîrtie poleită sau de panglici scumpe. La nevoie ajunge și o foaie de hîrtie colorată pe care am aplicat steluțe de poleială, o creangă de brad sau un glob scînteietor pentru a face din modestul pachet „darul" picat din tolba lui Moș Gerilă. Nu economisiți ingeniozitatea și timpul ; surprizele aprinse de curiozitate și plăcere vă vor răsplăti.

— le păstrăm pentru membrii familiei.

Ar fi greșit să presupunem că plăcerea pe care o provoacă un cadou ar fi direct proporțională cu valoarea lui. Dar în legătură cu factorul valoare e bine să precizăm că darul e menit să facă și plăcere ; să nu-l transformăm așadar într-o ocazie de a satisface anumite necesități. Dacă Anul nou a coincis — să zicem — cu momentul în care fiul dumneavoastră a avut nevoie de un palton, nu vă mulțumiți cu acest „cadou util", fie el cît de scump, ci puneți-i la piciorul bradului și discul de muzică ușoară pe care și-l dorește de mult. Sau dacă i-ați făcut soției o surpriză cu ... un aragaz nou, nu uitați că i-ar face plăcere să primească și un dar personal cît de mic („Bijuteria" oferă podoabe la prețuri foarte accesibile.). Tocmai acest „superflu" aduce dispoziția de sărbătoare : fie că e vorba de o sticluță de colonie adăugată la pachetul conținînd un șal de lînă pentru bunica sau de noul model de musculițe din plastic strecurat în papucii de blană dăruiți bunicului pescar amator.

Cum se primesc darurile — e un lucru știut : a-ți arăta recunoștința pentru darul primit, a reține cu grijă eventuala dezamăgire provocată de un dar inoportun sau de... inconsistența lui — iată niște datorii elementare. Căci, în fond, intenția contează.

Și să nu uităm a-i învăța pe copii să facă daruri ! Să le cumpere din micile lor economii, să le confecționeze cu mîinile lor mai mult sau mai puțin îndemînatice (și cu complicitatea unuia dintre cei mari)... Dar să cunoască neapărat, cu un ceas mai devreme, emoția pregătirii darurilor, bucuria de a descoperi pe chipul celor dragi fiorul surprizei !

Pagini alcătuite de Ana ROMAN

Aveți grijă de ambalaj !

curier

COPERTA NOASTRĂ

popas în împărăția stufului

În acest sezon răsăritul soarelui la mila 20 din Delta Dunării este marcat de începutul unei noi zile de recoltare a stufului.

Pe canalele Sontea, Babarada, Păpădia Veche au pătruns puternice agregate ce tulbură liniștea obișnuită a locurilor. Însoțind o coloană de agregate în inima Deltei am aflat cîteva noutăți cu privire la actuala campanie de recoltare a stufului.

Astfel, alături de cei ce duc marea bătălie pentru recoltarea stufului va participa nemijlocit și Stațiunea de experimentare de la Maliuc, care verifică parametrii unor noi utilaje menite a efectua în viitor recoltarea stufului pe plauri și în zone acoperite de apă. În planul tematic al stațiunii s-a prevăzut mecanizarea operațiilor cu volum mare de lucru și în special mecanizarea manipulării stufului în depozite.

Deși condițiile hidrologice în cursul anului 1965 au fost nefavorabile și au creat greutăți atît în dezvoltarea stufului cît și în ce privește condițiile de acces în teren, lucrătorii exploatărilor din Deltă au recoltat pînă la finele lunii noiembrie peste 55 000 tone de stuf. Ele se vor transforma în celuloză pentru hîrtie, pentru fibre artificiale, pentru fabricarea plăcilor de construcție.

S. STEINER

Discuție, într-o pauză a lucrului, la punctul de recoltare Baboreda. Participă: șeful de coloană Marin Sava, brigadierul Gheorghe Frasteinț și conducătorii de agregate Andrei Menole și Vasile Pantu.

recensămîntul populației și locuințelor

În luna martie 1966 va avea loc un nou recensămînt al populației și locuințelor. În legătură cu acest fapt am solicitat un interviu tovarășului ION MARINESCU, director în Direcția centrală de statistică, șeful secretariatului tehnic al Comisiei centrale de recensămînt.

— În ce constă noutatea viitorului recensămînt ?

— Ultimul recensămînt al populației, ne-a răspuns tovarășul Ion Marinescu, a avut loc în februarie 1956. În decursul ultimilor zece ani s-au înregistrat transformări substanțiale din punct de vedere economic, social și cultural care au atras după ele și modificări în structura populației țării noastre (stare civilă, ocupație, studii etc.), care nu pot fi cunoscute numai pe baza datelor din statistica demografică curentă. De aceea apare imperios necesară efectuarea unui nou recensămînt în vederea cunoașterii amănunțite a numărului locuitorilor și caracteristicilor de structură ale populației țării noastre, date care vor sta la baza elaborării planurilor cincinale și de perspectivă. Datele recensămîntului populației vor fi folosite pentru întocmirea balanței forței de muncă pe întreaga economie, pe ramuri și pe regiuni, pentru planificarea producției de bunuri de larg consum, a rețelei comerciale, a rețelei de școli ș.a.m.d. Spre deosebire de recensămîntul anterior, cel din 1966 se va efectua paralel cu recensămîntul locuințelor, deoarece în prezent se simte necesitatea unei cunoașteri mai exacte a fondului de locuințe și a condițiilor de locuit ale populației pe localități, medii, raioane, regiuni.

— Care sînt obiectivele concrete ale noului recensămînt ?

— Vor face obiectul înregistrării la recensămînt persoanele de cetățenie română aflate în țară sau temporar în străinătate la data recensămîntului, persoanele de altă cetățenie sau fără cetățenie cu domiciliul în Republica Socialistă România, clădirile de locuit și clădirile cu altă destinație în care se află locuințe, clădirile ocupate de unitățile de locuit în comun (tip hotel și tip internat) și locuințele situate în clădiri și construcții de orice fel.

— Ce pregătiri ați făcut în acest sens ?

— Conform H.C.M. nr. 60 din februarie 1965, pe linia comitetelor executive ale sfaturilor populare s-au efectuat o serie de acțiuni cu caracter pregătitor pentru desfășurarea recensămîntului. Astfel, s-au luat măsuri pentru revizuirea numerelor de casă din toate localitățile, s-au verificat denumirile străzilor, s-au întocmit materialele cartografice necesare pentru împărțirea teritoriului localităților în sectoare de recensămînt.

În a doua jumătate a lunii octombrie 1965 s-a efectuat un recensămînt experimental al populației și locuințelor (numai în cîteva localități ale țării), datele acestuia fiind folosite pentru îmbunătățirea și definitivarea programului, a formularelor de înregistrare și a instrucțiunilor necesare desfășurării recensămîntului din anul viitor.

— Cum se va efectua în mod practic viitorul recensămînt ?

— La viitorul recensămînt vor fi înregistrate aproximativ 19 milioane persoane, peste 4,5 milioane clădiri, aproape 5,5 milioane locuințe. Este lesne de înțeles că înregistrarea acestora implică un volum de muncă considerabil. De aceea va fi necesar să se antreneze în această acțiune circa 100 000 de recenzori, recenzori șefi și responsabili de circumscripții care vor fi recrutați dintre funcționarii din întreprinderi, instituții, C.A.S., S.M.T., cadre didactice etc.

Înregistrarea se va face de către recenzori pe baza declarațiilor populației și pe baza măsurătorilor în cazul suprafețelor la clădiri și locuințe. Recenzarea se va face în perioada 15-23 martie pe baza situației existente la ora 0 în noaptea de 14 spre 15 martie 1966.

Cu alte cuvinte, copilul care se va naște la orele 23 și 55 minute din ziua de 14 martie 1966 va fi înregistrat.

Pentru a asigura calitatea corespunzătoare a datelor viitorului recensămînt este necesar ca fiecare cetățean să răspundă sincer la întrebările din formulare, cunoscînd că recensămîntul este o acțiune a întregului popor, care se efectuează cu sprijinul și în interesul tuturor cetățenilor, pentru ridicarea continuă a nivelului de trai material și cultural al populației din țara noastră.

Interviu realizat de Paul TUTUNGIU

peste 911 000 consultații

...peste 108 000 fișe de cardiologie, 374 619 examene radiologice, 239 810 examene electrocardiologice, 142 210 examene de fund de ochi, 552 889 diverse analize medicale, 21 301 explorări funcționale (în ultimii opt ani), iată cîteva date spicuite dintr-un bilanț ce marchează stadiul de dezvoltare a Centrului de asistență a cardiacilor, ASCAR, care a împlinit recent 20 de ani de rodnică existență.

De unde la început nu poseda decît două cabinete de consultații la policlinica „Bucur" și un mic număr de medici, azi Centrul de asistență a cardiacilor, instalat într-un impozant local propriu, își desfășoară activitatea într-o policlinică (ambulatoriu) cu 14 cabinete de consultații de cardiologie, două de oftalmologie și un cabinet de stomatologie, dispunînd de numeroase laboratoare, cum sînt de pildă cele de electrocardiografie, radiologie, de biochimie, hematologie și bacteriologie, de explorări funcționale și de anatomie patologică.

Pentru ca medicii specialiști să aibă la îndemînă un staționar utilat în care să poată rezolva unele cazuri-problemă dirijate din rețea, a luat ființă spitalul ASCAR cu 120 de locuri, care în cei șase ani de existență a tratat peste 10 000 de bolnavi.

Baza tehnico-materială și experiența acumulată de Centrul de asistență a cardiacilor este folosită în pregătirea medicilor specialiști necesari rețelei de cardiologie din țară.

ASCAR, această importantă instituție medicală de interes republican, este astăzi un for metodologic care controlează și îndrumează tehnic serviciile regionale de cardiologie din țară.

Din bilanțul activității depuse în cele două decenii de existență rezultă strădaniile colectivului de muncitori sanitari sub conducerea academicianului profesor dr. C. C. Iliescu, directorul ASCAR, de a traduce în viață sarcinile înscrise în actul de naștere al Centrului de asistență a cardiacilor și anume „de a depista, a examina și a trata afecțiunile cardiovasculare, precum și de a forma specialiști".

Rezolvarea acestor probleme rămîne în continuare un țel permanent al ASCAR, ca și rezolvarea cu succes a sarcinilor trasate de Congresul al IX-lea al P.C.R. privind aplicarea largă a măsurilor de profilaxie și combatere a maladiilor.

R. RODA

șantierele în această iarnă

Chiar dacă zăpezile au întîrziat, sîntem în plină iarnă. Frigul și ninsoarea creează o ambianță mai puțin propice pentru desfășurarea construcțiilor. Și totuși pe șantiere munca este în toi. Cum decurg în această iarnă lucrările de construcții de locuințe și obiective social-culturale ? Desigur, mulți dintre cititorii noștri sînt interesați s-o afle. De aceea ne-am adresat tovarășului OCTAVIAN BIRSAN, director tehnic în Direcția construcții montaj a Sfatului popular al orașului București.

— Ultimul trimestru e pe sfîrșite. Vă rugăm să ne spuneți ce construcții au rămas să mai fie predate ?

— Un număr de 3 852 apartamente, Policlinica de tip IV — T. Vladimirescu, cinematograful cu 650 locuri din Balta Albă, stația de salvare, cantina cu 3 000 locuri la Institutul agronomic, trei complexe comerciale (în Drumul Taberei - microraionul 11 Iiului-Scînteia și Balta Albă).

— Dar în anul 1966 ?

— În primul an al noului plan cincinal sarcinile noastre sînt sporite. Volumul lucrărilor de construcții montaj va crește cu 14% față de 1965. Vor fi date în folosință 410 000 mp suprafață locuibilă, reprezentînd circa 13 700 apartamente convenționale.

— Care sînt măsurile care au fost luate pentru buna desfășurare a lucrărilor în condițiile iernii ?

—La obiectivele aflate în curs de executare au fost luate o serie de măsuri tehnico-organizatorice menite să asigure continuitatea lucrului și folosirea întregii capacități a întreprinderilor. La cele 3 852 apartamente au fost executate închiderile la exterior, astfel că în luna decembrie au rămas de executat numai lucrări de ultim finisaj : zugrăveli, vopsitorii, parchete, instalații sanitare etc. În ceea ce privește predările pe anul 1966, spre deosebire de anii precedenți, în urma indicațiilor Comitetului executiv și a măsurilor luate de D.G.C.M., față de un front prevăzut în plan de 7 063 apartamente reale, au și început lucrările la 8 063 apartamente și urmează ca pînă la finele anului să se mai atace un număr de circa 900 apartamente, ceea ce reprezintă 70% din sarcina de predări pe anul 1966.

— Ce lucrări vor fi terminate în primul trimestru al anului 1966 ?

— Prin concentrarea echipelor de finisori la blocurile care se închid pînă la sfîrșitul acestui an, urmează să se termine în cursul primelor trei luni ale anului care vine lucrările la circa 1 300 apartamente care vor fi prezentate la recepție, eșalonat, pînă la finele lunii martie. La restul lucrărilor (complexe comerciale, școli etc.) care se continuă în anul viitor s-au luat măsuri de închidere și s-au stabilit soluțiile de încălzire a spațiilor, fixîndu-se termene precise de execuție și punere în funcțiune a instalațiilor de încălzire pentru fiecare obiectiv în parte.

Al. ANTIM

Noua construcție a stației de salvare.

ADEVĂRUL despre MATA-HARI (II)

În toamna anului 1916, cînd Mata-Hari sosește în „capitala spionilor", la Madrid, bătălia dintre serviciile secrete era în toi. Departe de torentul de fier al frontului, în liniștea capitalei Spaniei neutre, se desfășura o luptă fără îndoială mai puțin ucigătoare ca cea de pe cîmpul de bătălie, dar nu mai puțin aprigă. Rețeaua serviciilor secrete pornea de la ambasadele și consulatele țărilor beligerante, din birourile atașaților militari sau ale diplomaților, și cuprindea hotelurile de lux din Madrid și din celelalte mari orașe, porturile și stațiunile balneare de pe coasta spaniolă. Și, bineînțeles, înainte de toate, curtea regală. Antanta, ca și Puterile centrale, voiau să afle cu orice preț un răspuns sigur și hotărît la întrebarea: Spania va rămîne oare neutră?

Francezii au organizat la Madrid un „Comitet internațional de propagandă", apoi „Institutul francez", iar la Paris „Comitetul de propagandă catolică". Dar cu toată vasta activitate propagandistică desfășurată de francezi, Germania avea mai mulți simpatizanți la curtea regală, și în prima parte a războiului ea a primit chiar sprijinul cercurilor militare spaniole, concretizat între altele prin adăpostirea și aprovizionarea secretă a submarinelor germane. Se spune că simpatiile reginei-mame a Spaniei, care era austriacă, se îndreptau firesc spre Austria și Germania. „Și pentru a fi pe placul reginei, de care depind invitațiile la curte și care exercită o mare influență asupra miniștrilor, cei interesați împărtășesc simpatiile ei" — mărturisea în 1915 o ducesă spaniolă ambasadorului francez Georges Louis.

În schimb, regelui Spaniei, Alfons al XIII-lea, îi plăcea Parisul. Mai bine zis, localurile de noapte din „Orașul-lumină", și mai precis, „Moulin rouge"... Blasco Ibanez, cunoscutul romancier spaniol care trăia pe atunci în exil în Franța, a scris și un pamflet pe această temă, intitulat „Alfons al XIII-lea demascat". În puține pagini scriitorul a reușit să descrie amănunțit viața de desfrîu pe care o ducea regele, incognito, în localurile de noapte pariziene.

Slăbiciunea lui Alfons al XIII-lea pentru aceste localuri și pentru „companiile galante" era cunoscută și la Berlin. La propunerea ambasadorului german, guvernul kaiserului l-a trimis la Madrid, în postul de atașat militar, pe von Kalle, un tînăr „cuceritor și inteligent" care în scurtă vreme a devenit tovarășul de petreceri al regelui. Se înțelegeau perfect și, se pare, lui von Kalle nu-i era greu să obțină unele informații importante chiar din gura maiestății sale.

Mata-Hari în una din primele apariții în fața publicului parizian (foto stînga) și Mata-Hari în 1917. Nu așa cum ne-au înfățișat-o autorii de romane-foileton, ci așa cum era în realitate (foto dreapta).

Să reluăm firul povestirii noastre cu Mata-Hari. Știm că aceasta a sosit la Madrid după conversația avută cu căpitanul Ladoux de la contraspionajul francez, care o, bănuia de activitate în favoarea germanilor și voia s-o „încerce". Mata-Hari, știindu-se „mare artistă" și fiind foarte sigură de sine, fixase ea însăși prețul serviciilor sale: un milion de franci! Suma era plătibilă la livrarea „mărfii", adică la furnizarea de informații demne de acest preț. Mata-Hari a venit la Madrid să caute această „marfă". Și unde putea fi sursa de aprovizionare? La atașatul german von Kalle. Să vedem cum a făcut cunoștință dansatoarea cu acest diplomat.

Mata-Hari deschide un anuar de adrese și scrie o scrisoare căpitanului von Kalle. Acesta, la primirea mesajului prin care o „doamnă necunoscută" îi cere o întîlnire, zîmbește ironic. Invitația parfumată vine probabil din partea unei spioane inamice. S-o primească? Norocul îi surîde încă o dată dansatoarei. În anuar von Kalle figurează încă cu gradul de căpitan. Or, de cîteva luni el a fost avansat maior. Von Kalle se întreabă: serviciul secret al aliaților ar fi făcut oare o asemenea gafă? Nu se poate! Von Kalle o primește deci pe Mata-Hari.

Mai întîi o conversație pe teme generale. (Ah! Ce frumoasă era viața pe vremuri, la Berlin!) Apoi se ivesc teme mai intime. („Cunoașteți pe locotenentul Kiepert? A fost prietenul meu la Berlin.") Mata-Hari pune la bătaie armele ei obișnuite de seducție.

Pe scurt, rezultatele „jocului" ei sînt: un inel în valoare de 3 500 pesetas și două informații: 1) germanii pregătesc o debarcare cu submarine în Maroc; 2) serviciile secrete germane au descifrat unul din codurile secrete ale aliaților.

La prima vedere aceste două informații valorează foarte mult. Chiar un milion. De fapt...

INTRĂ ÎN SCENĂ „CIOCÎRLIA"

În acest an greu pentru Antantă, anul 1916, nici Intelligence Service, nici Biroul II francez nu au rămas în expectativă în Spania. Rețeaua lor de informatori de acolo a devenit din ce în ce mai deasă. Era tocmai perioada cînd la Verdun se desfășura bătălia cea mai sîngeroasă a războiului. Pentru Franța, angajată în această luptă gigantică, era de o importanță vitală ca Spania să rămînă neutră. Se punea însă problema dacă, văzînd toate forțele franceze ocupate în bătălia de la Verdun, Spania nu va dori să profite de ocazie pentru a realiza, cu ajutorul Germaniei, planurile sale de ocupare a Marocului. În acest moment hotărîtor Biroul II aruncă în bătălie două dintre cele mai bune agente ale sale.

Marthe Richard sau Richer, poreclită „Ciocîrlia", fusese un as al aviației sportive în epoca de început a zborului mecanic. Femeie de un curaj extraordinar, la începutul războiului ea a „lucrat pentru Germania" cu asentimentul și, bineînțeles, în favoarea Biroului II. Soțul ei, ofițer francez, a căzut la Verdun, iar în 1916 Marthe Richard a cerut ea însăși să fie trimisă în Spania. Se pare că acolo a reușit să se apropie de von Krohne și să devină prietena sa intimă, obținînd acces, în consecință, la actele, codurile și chiar la cheia seifului său personal. Acest lucru îl recunoaște și Sam Waagenaar, care scrie referindu-se la valoarea informațiilor culese de Mata-Hari: „La aceeași oră, în aceleași Madrid, spioana franceză Marthe Richard... culege de la un alt von K un buchet întreg de informații..."

Mata-Hari, bineînțeles, nu știa nimic din toate acestea. La 4 ianuarie 1917 ea sosește la Paris pentru a încasa milionul promis.

H 21

Unele surse explică această plecare bruscă și prin alte motive. Von Kalle ar fi primit de la Berlin o

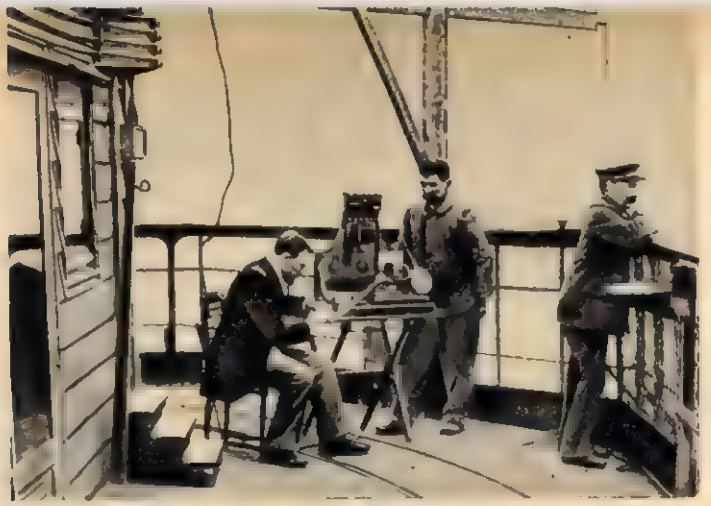

La acest post de recepție instalat în timpul primului război mondial pe Turnul Eiffel au fost captate două mesaje privitoare la Mata-Hari, transmise de agentura de spionaj germană din Madrid. Mesajele, descifrate de Biroul II francez, au jucat un rol important în condamnarea spioanei.

notă în care i se reproșa că luxul și întreținerea lui Mata-Hari, „irremediabil compromisă și bănuită de toți", întrece orice măsură. Atașatul a primit ordinul de a o trimite în Franța. Von Kalle a transmis acest ordin lui Mata-Hari și, pentru a o face să-l accepte, i-a declarat că va primi 15 000 pesetas — după alți, 5 000 de franci — sumă plătibilă la Paris. Într-adevăr, von Kalle a cerut șefului serviciului de spionaj german din Olanda ca să plătească această sumă agentului H 21, la o mare bancă pariziană. Radiograma lui von Kalle, redactată după un cod pe care francezii îl cunoșteau, a fost interceptată de postul de telegrafie fără fir al Turnului Eiffel. După cum vom vedea, aceasta a fost a doua radiogramă referitoare la Mata-Hari dezlegată de Biroul II.

Zile pline de surprize urmează pentru Mata-Hari. Căpitanul Ladoux mai întîi nu răspunde la telefoanele sale ; apoi cînd, în fine, Mata-Hari reușește să pătrundă în biroul lui Ladoux, este primită cu o avalanșă de reproșuri vehemente :

— Cum, aceste vechituri răsuflate și reîncălzite le numiți informații ? Un milion pentru asta ? Glumiți ! Rămîneți la Paris. Am să vă caut eu.

O altă surpriză, și mai dureroasă : Vădim de Masslof, frumosul ofițer, „prima dragoste a lui Mata-Hari", se întîlnește tot mai rar cu ea, relațiile lor s-au răcit, nu mai este vorba de căsătorie. Într-o zi el mărturisește că superiorii săi îi reproșează relațiile cu o „anumită persoană suspectă"...

Vechea cunoștință a dansatoarei, Paul Fuchs, povestește că spre sfîrșitul lunii ianuarie 1917 Mata-Hari l-a invitat la masă la hotelul ei. „M-a rugat s-o ajut — scrie Paul Fuchs — ca să obțină pașaportul care i se refuza. Intenționa să se întoarcă la ea acasă, în Olanda... Apoi am vorbit, bineînțeles, de război. După părerea ei, în cîteva săptămîni Germania avea să obțină victoria. «Să știți că iubesc foarte mult țara dumneavoastră — a spus ea — dar cu ce sorți de izbîndă puteți să luptați împotriva acestui imperiu formidabil, atît de bine organizat ?... Am fost și azi după-amiază între oameni foarte bine informați, din mai multe țări... Credeți-mă, sfîrșitul se apropie, victoria germană este inevitabilă...» Ea vorbea cu vehemență și cu voce ridicată. În jurul nostru stăteau la masă străini, englezi, americani care ne ascultau și ne priveau cu stupefacție... M-a rugat din nou, stăruitor, s-o ajut să obțină pașaportul. Avea aerul unei fiare hăituite..."

„VĂ ROG SĂ MĂ URMAȚI, DOAMNĂ"

La 13 februarie 1917 o mașină a poliției se oprește la „Hotel Palace" de pe Champs Elysées. Agenți în uniformă ocupă intrarea principală și pe cele laterale. Comisarul Priolet bate la ușa unui apartament ; subreta îl roagă să aștepte în salon. Apare Mata-Hari elegantă, surîzătoare și sigură de sine ca totdeauna. Priolet îi arată legitimația : „Doamnă, avem nevoie de cîteva lămuriri". Dansatoarea, cu un gest amical, îl poftește să ia loc. Comisarul rămîne însă în picioare. „Trebuie să vă rog să mă urmați, doamnă".

Mata-Hari nu pare neliniștită. Peste cîteva minute se întoarce îmbrăcată într-un taior de iarnă cu blană de cincila. Dansatoarea este condusă la Palatul justiției. Priolet scoate din buzunar mandatul de arestare : „Persoana de sex feminin numită Zelle Margueritte, cunoscută sub denumirea de Mata-Hari, cetățeană străină, născută în Olanda... este acuzată de spionaj..."

În cursul instrucției Mata-Hari respinge acuzațiile. Dar dovezile curg una după alta. La 13 decembrie 1916, în timpul ședерii ei la Madrid, von Kalle a adresat un raport la Berlin în care era vorba de o spioană avînd matricolul H 21. Radiograma lui von Kalle a fost interceptată și descifrată de francezi. Strînsă cu ușa, Mata-Hari în cele din urmă recunoaște. Iată ce se spune în declarația ei :

„În mai 1916, atunci cînd am cerut pașaportul pentru Franța, un domn Kramer, consulul Germaniei la Amsterdam, mi-a făcut o vizită. Mi-a propus să culeg informații în țara dumneavoastră și mi-a oferit 20 000 de franci și o sticlă de cerneală simpatică. «Rapoartele le veți semna cu cifrul H 21» — mi-a spus. Bine — mi-am zis eu — să luăm banii nemților. Apoi după ce a plecat Kramer am aruncat cerneala și nu am trimis niciodată nici un raport. Dar la Madrid mi-am adus aminte de această convorbire și mi-am anunțat lui von Kalle că H 21. De ce nu v-am spus nimic despre toate acestea ? Credeți că dacă aș fi vorbit Ladoux m-ar mai fi angajat ?..."

Ce a „dat" Mata-Hari lui von Kalle în schimbul informațiilor primite de la el ? Biroul II dovedește că ea a livrat atașatului german o rețetă de cerneală simpatică și pe un spion belgian cu numele de Allard. Ne amintim că inițial căpitanul Ladoux a sfătuit-o pe Mata-Hari să meargă în Belgia ocupată de nemți. I s-au dat numele a șase agenți cu care ar fi trebuit să ia legătura. Cinci dintre aceștia erau suspecți : nu furnizau decît informații eronate sau chiar false. Al șaselea era un agent dublu care lucra și pentru Franța, și pentru Germania. Două săptămîni de la plecarea ei, agentul dublu, Allard, a fost împușcat de germani, iar ceilalți cinci nu au pățit nimic.

Apoi Mata-Hari neagă, dar după aceea recunoaște că a vorbit lui von Kalle despre situația internă a Franței și despre pregătirea ofensivei de primăvară...

MATA-HARI A MURIT, O LEGENDĂ S-A NĂSCUT

Mata-Hari a apărut în fața tribunalului militar în zilele de 23-24 iulie 1917. Procesul s-a desfășurat cu ușile închise, într-un moment grav pentru Franța, poate cel mai grav după bătălia de la Marne. Războiul submarin dus de germani ajunsese la culme, ofensiva de primăvară a francezilor fusese oprită ; în luna mai au început tulburări pe frontul francez. Era evident că într-un astfel de moment de încordare nu se va pierde prea mult timp cu o spioană.

Mata-Hari a recunoscut că a avut legături cu șefii spionajului german din Berlin, Olanda și Spania. Chiar și Sam Waagenaar, autorul unei biografii favorabile lui Mata-Hari, scrie : „O recunoaștem în totul pe Mata-Hari în această mărturisire în care ea îi consideră pe șefii rețelelor de spionaj drept simpli amanți. Unul nu-i oferă decît 20 000 de franci ? Îi ia, și adio ! Celui de-al doilea nu-i vorbește despre primul. («Nimeni nu a fost înaintea ta, dragul meu !») Această manevră nu a dat greș decît o singură dată : cînd Mata-Hari i-a ascuns lui Ladoux că ea este H 21... Și cu aceasta și-a semnat condamnarea la moarte".

Spioana a făcut mărturisiri despre legăturile sale cu conducătorii spionajului german, dar în același timp a pretins că toți aceștia nu erau decît niște adoratori. Cînd președintele tribunalului i-a vorbit și despre relațiile ei intime cu prefectul poliției din Berlin, von Jagow, insistînd mai ales asupra celor 30 000 mărci pe care le primise de la acesta curînd după începerea războiului, Mata-Hari a afirmat că ele erau darul unui îndrăgostit și nicidecum răsplata pentru servicii secrete.

— Era amantul meu — se apăra Mata-Hari.

— Știm — răspunse procurorul. Însă și în acest caz suma era prea mare pentru un simplu cadou.

— Se poate, dar nu pentru mine — a replicat ea.

Toată această bravadă nu putea însă masca realitatea. Mata-Hari, care și-a început cariera fabricîndu-și o biografie „artistică", și-a încheiat-o ca spioană amatoare, ahtiată după bani și încercînd, se pare, să joace — fără succes de altfel — un rol dublu.

Un singur judecător s-a pronunțat pentru circumstanțe atenuante, ceilalți au votat, fără ezitare, condamnarea la moarte.

În dimineața zilei de 15 octombrie 1917, la ora șase, comandantul plutonului de execuție a intrat în celula nr. 12 a închisorii Saint-Lazare :

— Zelle, curaj ! Președintele republicii a refuzat grațierea. Ora ispășirii a sosit !

În ultimele clipe de viață Mata-Hari a dat dovadă de mult calm. A refuzat să se lase legată la ochi. Există unele presupuneri că apărătorul ei, avocatul Clunet, ar fi asigurat-o că execuția va fi formală și că armele nu vor fi încărcate. Adică, o ediție „reîmprospătată" a scenei execuției din opera „Tosca"...

La ora șase și zece minute Mata-Hari stătea în fața plutonului de execuție. Un ofițer — ultimul din viața dansatoarei — ridică sabia :

— Foc !

Mata-Hari a murit, o legendă s-a născut...

Ion ASZÓDY

Ultimul act... (Scenă din filmul realizat recent în Franța, avînd-o pe Jeanne Moreau în rolul titular.)

SPORT

FINIȘ SAU START?

Tokio, care le-a adus unora lauri olimpici nescontați iar altora le-a spulberat în cîteva zecimi de secundă visurile și certitudinile, a fost doar un prolog. Marii atleți ai lumii, care au fost învinși la olimpiadă, au căutat ulterior să arate că pentru ei Tokio a fost un accident.

Să ne reamuntim deci de pulverizarea recordurilor mondiale și europene în probele de semifond și fond, la care săptămînă de săptămînă își aduceau contribuția R. Clarke M. Jazy, K. Keino, Odlozil, Herrmann, May. Un șir anunță în mijlocul lui iulie doborîrea în aceeași zi a recordului mondial la 10 000 m (Clarke, primul atlet care coboară sub 28' !) și a celui european la 1 500 m (Juergen May).

Pe cînd Clarke și Jazy argumentau, pe baza unor strălucite performanțe, că locurile modeste de la Tokio au fost pur accidentale, Herrmann își făcea o spectaculoasă reintrare la 32 de ani (după o absență de aproape 10 ani cauzată de un accident), iar ceilalți dovedeau că meritau o încununare olimpică. Și iată un alt exemplu : rezistînd trei ani, recordul lui Jazy la 3 000 m plat a fost doborît de trei ori în acest sezon ! Autorii : Jazy, Herrmann și Keino. Aceeași protagoniști dar cu alte rezultate decît la Tokio. Un trio cu 11 recorduri mondiale : Clarke (3 și 10 mile, 5 000 și 10 000 m, cursa de o oră și 20 km), Jazy (1 milă și 2 mile, 2 000 și 3 000 m plat), Keino (3 000 m plat) Frumoasă revanșă pentru acești învinși la Tokio ! Ron Clarke intră astfel definitiv printre așii atletismului mondial, alături de Paavo Nurmi și Emil Zatopek. Iar Gaston Roelants, antrenîndu-se chiar cu o mînă în ghips, a doborît recordul mondial la 3 000 m obstacole.

Ne-am referit la aceste probe pe distanțe medii și lungi pentru că ele au rămas în memoria multora ca un simbol al aprigelor dispute pentru mari performanțe. Însă primul an postolimpic a adus o regrupare a forțelor și în alte probe atletice. În timp ce unii dintre medaliații olimpici și-au continuat seria performanțelor valoroase (Balaș, Klim, Zsivotzky, Odlozil, Badenski, Roelants, Boston), alții au trebuit să încline steagul, ca de pildă Schull, Snell, Schmidt, Penell, Davies.

Sub semnul surprizei au stat la Tokio remarcabilele rezultate pe care le-au obținut mulți tineri atleți necunoscuți pînă atunci. Dintre aceștia s-au detașat Mihaela Penes, Uwe Beyer și Irena Kirszenstein. Specialiștii, ca și toți iubitorii de atletism, și-au pus o legitimă întrebare : au fost întîmplări sau rezultate firești ? Răspunsul nu s-a lăsat mult timp așteptat. Campioana noastră olimpică și-a reînnoit victoria asupra recordmanei mondiale la aruncarea suliței, Gorciskova, a devenit campioană mondială universitară și nu a pierdut nici un concurs internațional în acest an, iar Irena Kirszenstein a doborît recordurile mondiale la 100 și 200 m plat, readucînd în Europa supremația sprintului feminin. De altfel, poate mai mult decît la Tokio, acest an a dovedit că atletismul european trăiește o nouă perioadă de înnoire și avînt, începînd o confruntare decisivă cu întîietatea deținută în anii postbelici de atletismul american. Gyula Zsivotzky, de pildă, noul recordman la aruncarea ciocanului, a doborît recordul americanului Connolly (aflat în posesia sa din anul 1956) cu aproape 2,50 m. Actualul record: 78,74 m. Se poate vorbi în prezent despre școala sprintului polonez, de clasa aruncătorilor și săritorilor sovietici, de faima demifondiștilor germani, de cea a hurdlerilor italieni și francezi etc. Acest fapt s-a remarcat și în întrecerile primei ediții a „Cupei Europei", care au fost deosebit de disputate și echilibrate. Confirmîndu-și încă o dată valoarea (dovedită și în succesul net repurtat în fața atleților americani), echipele sovietice au cîștigat întrecerile atît la băieți cît și la fete.

Atletismul românesc a fost prezent în acest sezon în „Cupa Europei", la anualele Jocuri Balcanice și în multe alte întîlniri internaționale (de exemplu cu Italia, Finlanda, Cehoslovacia, Norvegia). Trebuie consemnat faptul că atleții și atletele noastre au repurtat în acest an cele mai categorice succese de pînă acum la Jocurile Balcanice, iar echipa feminină a avut o comportare remarcabilă în întrecerea zonală de la Constanța. Dintre vechile nume ale atletismului nostru și-au confirmat din nou valoarea internațională I. Balaș, V. Viscopoleanu și Z. Vamoș, în timp ce nume noi au apărut în echipele reprezentative, ca de pildă Gh. Costache și Erica Stoenescu. Aceștia din urmă au debutat cu bune rezultate ca juniori (Gh. Costache este recordman mondial de juniori la aruncarea ciocanului). Ei vor trebui însă să confirme prin rezultate ascendente titularatura de speranțe olimpice.

Studiile privind condițiile specifice de concurs din Mexic sînt în plină desfășurare. Aceluiași scop îi sînt destinate și „săptămînile preolimpice" care în fiecare toamnă vor reuni, la locul viitoarei olimpiade, concurenți din lumea largă. Dintre ei vor lipsi cu siguranță cîțiva performeri ai ultimei olimpiade, retrași din sportul care i-a consacrat. Sprinterul american Bob Hayes, care a dominat la Tokio, a trecut la profesionism într-un sport adiacent, iar englezii Ann Packer și Bobbie Brightwell au renunțat pentru o pasiune comună : căsătoria. Sub semnul întrebării rămîne reintrarea lui Brumel, întrucît „săritorul cosmic", cum este denumit recordmanul lumii la înălțime, a suferit în acest an postolimpic un grav accident.

Olimpiada de la Tokio și-a pierdut treptat ecoul. În fața atletismului mondial se află acum Mexicul.

P. SLĂVESCU

Jazy în luptă cu secundele a demonstrat că locul modest de la olimpiadă a fost un accident.

După o lungă întrerupere Siegfried Herrmann și-a făcut o senzațională reapariție pe pistă.

Cîștigătorii concursului de twist.

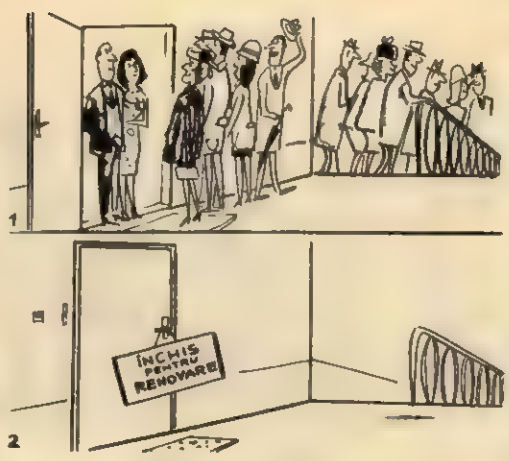

După plecarea ultimilor musafiri...

UMOR de Nell COBAR

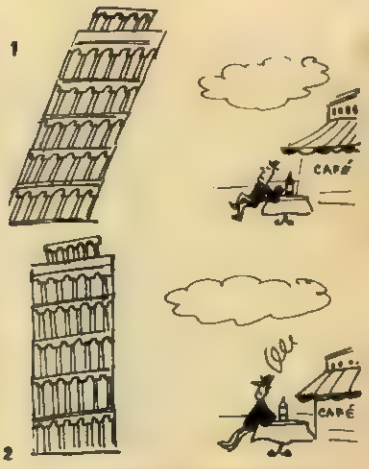

În fața turnului înclinat din Pisa.

Ştacheta a rămas nemişcată la 1,90 m — nou record olimpic realizat de I. Balaş

Ann Packer şi Bobbie Brightwell s-au despărţit de atletism, dar au hotărît să rămînă toată viaţa împreună.

RAZE DE LUMINĂ

16
24

ORIZONTAL : 1) Calitatea unui corp de a fi luminos — Luminează malul mării. 2) Întunecimea provocată de un corp opac care opreşte razele de lumină — Merge lîngă motocicletă — A compus „Cantata anilor-lumină". 3) Scoase din umbră ! — A se alipi — Din lanternă ! — Gaz folosit şi la iluminat. 4) Luminaţi (fig.) — Proiectil care descrie o traiectorie-lumină. 5) Muntele care străjuieşte trecătoarea Oituz — În viaţă — Morală. 6) Nume masculin — Autorul poemului „Soarele calm" — Corpuri prin care nu trece lumina. 7) Indicaţii pe scrisori — Oraşel în Italia — Dacă e voltaic, e şi luminos. 8) Monedă romană de argint — Punctul cardinal în care răsare soarele — Calciu. 9) Localitate rurală — Merge pe calea ferată — Barbu Udrescu — Sclipiri... cerebrale (fig.). 10) Stăpînul unei lămpi fermecate din „1 001 de nopţi" — Nume turcesc — Scriitor leton, autorul romanului „Lumină printre nori". 11) A scris romanul „Anii tineri" — Strălucită — Ape ! 12) La fel — Selecţionat — Poleită cu aur. 13) Ere ! — Vîrf în masivul Rodnei — Păstăi — Piedică în calea razelor solare. 14) Oraş în R. P. Bulgaria, pe ţărmul Mării Negre — Crescut — Culoare. 15) „Doamnul..." ; schiţă de I. L. Caragiale — Sclipiri în iarbă — Sînt. 16) Rocadă — A revenî în memorie — Masă... la lumina electrică. 17) Piaţă mică — Elan — Cositor. 18) Nimica toată... — Jgheabul morii (pl.). 19) Cureluşe de mesină — Măsuri agrare — Capabile — Nicolae Lupescu. 20) Aluat — Între cap şi trunchi — Tăiş. 21) A mijloci — Nu sînt buni — Parte dintr-o competiţie sportivă. 22) Aparat cu ochi magic — Asalt — În jurul... luminii ochiului. 23) Nu sînt două — Sursă de lumină artificială — Oţeliri. 24) A compus cantata „Sub soarele păcii" — Soarele, Luna, Pămîntul etc. — Linie de desen.

VERTICAL : 1) Unitate de măsură pentru fluxul luminos (pl.) — Autorul baletului „Flăcările Parisului" — Legat de razele de lumină — Cosmetic. 2) Te apără de soare şi de ploaie — Aluminiu — Autorul cantatei „Mai multă lumină" — „Lumina nordului", de A. J. Cronin şi „Cumpăna luminilor" de N. Jianu. 3) Marius Bunea — Umezeală — Literă grecească — Primul pas spre lumina cărţii. 4) Împrăştiere a luminii şi căldurii (pl.) — Cînd se face lumină — Diminutivul Adrianei. 5) Opus zenitului — Din partea de unde răsare soarele — Poftim ! — Prefix — Ambarcaţie sportivă. 6) Ermetic — Ren ! — Abis ! — Oxid al plumbului. 7) Orizonturi — Ifose — Răspîndirea luminii artificiale (pl.) — Cîntec de slavă. 8) Fir — Victor Urziceanu — Publicaţii care apar o dată pe an — Document — Colectiv teatral. 9) Tantal — Autorul cîntecului „Noi din ape am strîns lumină" — Strălucire aparentă (fig.) — Lucrare agricolă. 10) Străluceşte din înălţimi — Regretat poet român, autorul poeziei „Odă soarelui" — Zeiţa medicinei la scandinavi — Flacără. 11) Lumina piramidele — Culoare galben-brună — Linii de conduită — Peste ! — Scriitor (abr.). 12) Lungă perioadă de timp — Moluşte marine — A hurui — „Spre soare" de George Grigoriu (pl.) — Una şi una ! 13) A pluti pe apă — Are şi el o lumină la apariţie ! — E bine să fie luminat la fiecare ! — Folositor. 14) Strălucitoare (fig.) — Îndemn cabalin — La lumină ! — Fortificat. 15) Insulă daneză — Caută să facă lumină (pl.) — Scînteiere. 16) La box... şi la şah — Drumuri — Termocentrală din bazinul Petroşeni — Cu un ochi la slănină şi cu altul la făină.

Ion PASCAL

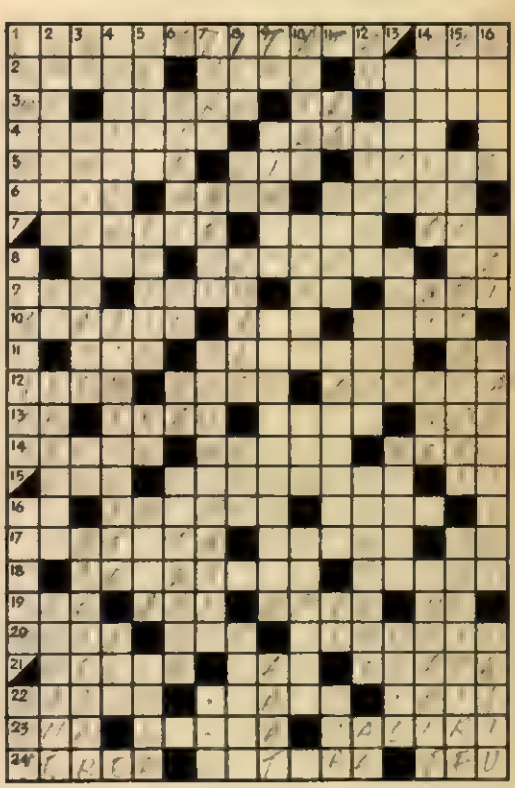

Dezlegarea jocului „JOCURI" apărut în numărul trecut

ORIZONTAL : 1) CALUSARI — STACATO. 2) ALUNEL — TELEVIZOR 3) REVISTA — BOSANOVA. 4) AERO — ILARIANT — AS. 5) G — UNITI — U — T — AURA. 6) IS — ARENA — GOL — MAN. 7) ATOLI — ALE — RIPOS. 8) LEI — ZATURI — DOR — T 9) EL — PASARE — POPICA. 10) APE — A — AMAN — ASIN 11) EGALA — IN — AST — D 12) ATRACTIVA — ODU — NA 13) TWIST — UR — STERGAR. 14) IAN — ECRANE — VIORI 15) RIIE — IACA — VA — LAC 16) ANTREN — INVIRTITA. 17) S — ANETA — IAC — ITA. 18) IA — AMADO — LISTA — L. 19) UMAN — RICOSATA — FA. 20) MA — INECAT — TANGOU. 21) OPE — I — ARIE — FI — TT. 22) ROMANE — IL — HECUBA 23) ULITE — ANINAT — BAR 24) LALELE — EAB — ABILI

REFLEXE CONDIŢIONATE

Portarul : Aici totdeauna se creează aglomeraţie.

— Doamnă, v-am chemat la şcoală ca să-mi spuneţi cinstit : dv. i-aţi rezolvat fetiţei lecţia ?
— Eu ? Oh, ce compliment !... Mă flataţi, tovarăşe profesor...

dialog cu cititorii

FESTIVALUL DE LA SANREMO

„De cînd are loc Festivalul de muzică ușoară de la Sanremo și cum este organizat ?"

Marian GANEA, str. 13 Decembrie, Tecuci

Răspunde J. V. PANDELESCU, critic muzical.

Instituit acum 15 ani, Festivalul de muzică ușoară de la Sanremo a urmărit și urmărește promovarea celor mai bune cîntece și a celor mai buni interpreți din Italia. De la Sanremo și-au luat zborul, cu ani în urmă, *Volare* (nume parcă predestinat) și *Ciao-ciao bambina* de Modugno — inițiatorul stilului interpretativ „urlatore". Modugno este, cum se știe, și autorul lui *Addio* (premiul 1962) pe care l-a încredințat însă spre interpretare lui Claudio Villa, cîntăreț ce pune accentul îndeosebi pe cantabilitate.

În general, Festivalul de la Sanremo a avut în vedere evidențierea unor piese de mare linie melodică. Aceasta rămînînd ca o exigență permanentă, criteriile de promovare au evoluat totuși necontenit. Pentru prima oară a fost premiată (1963) o bucată cu caracter satiric *Unul pentru toate (Uno per tutte)* de Remis-Testa-Mogol, în care este vorba de un tînăr ce aleargă... din floare în floare.

În ultimii ani acordarea premiului a fost influențată și de renumele cîntăreților.

Începînd din 1964 condițiile interpretării s-au lărgit, în sensul acceptării și a cîntăreților străini. Astfel premiul I în 1964 l-au obținut atît Giugliola Cinquetti (Italia) cît și Patricia Carli (Franța) cu cîntecul *Nu am vîrsta (Non ho l'età)*.

Anul acesta însă s-a pus condiția ca și străinii să cînte în limba italiană. La 30 ianuarie, al XV-lea Festival de muzică ușoară italiană s-a încheiat cu victoria, cum se știe, a cîntecului *Dacă plîngi, dacă rîzi (Se piangi, se ridi)* de Mogol-Marchetti-Satti, interpretat de Bobby Solo și în același timp de formația „New Christy Minstrels". O altă inovație extrem de judicioasă este aceea de a nu mai acorda cuvîntul în exclusivitate juriului festivalului propriu-zis, ci și nenumăratelor jurii din toate orașele și orășelele Italiei, care și-au trimis de data aceasta la Sanremo aprecierile lor. Ceea ce, evident, atenuează prerogativele juriului central, îngrădind implicit o serie de interese comerciale urmărite de casele de discuri în această competiție de notorietate mondială.

CITITORII CĂTRE CITITORI

Ajuns la capătul vieții, Nobel și-a dat seama că s-a înșelat amarnic. De aceea și-a lăsat toată averea unei fundații pentru știință, artă și pace care, prin premiile ei, are menirea de a răsplăti celo mai mari descoperiri științifice, cele mai frumoase opere literare și „lucrările care contribuie la triumful ideilor de pace".

Următorii cititori doresc să corespondeze : Cornelia Gîlgău, elevă, Zalău, str. Pieței 13 : teme diverse, ilustrate ; Constanța Ionescu, elevă, Galați, str. Reforma agrară 42 : filatelie, ilustrate ; Romeo Răzvan, Mircea Georgescu și Mihai Dumitriu, studenți, București, str. Ștefan Furtună 125, bl. A : teme diverse, ilustrate ; Mihai Husaru și Ion Oprea, Slatina, str. Crișana, bl. 16, ap. 80 : cinema, ilustrate ; Ionel Grivei, funcționar, Tg. Jiu, str. Jiului 7 : cinema, ilustrate ; Eufrosina Nicolae, asistentă medicală, Lupeni, str. T. Vladimirescu 15 : literatură, teatru, ilustrate ; Pușa Bădescu, elevă, Tr. Severin, str. Calomfirescu 50 : ilustrate ; Anișoara I. Alecu, com Negru-Vodă, reg. Dobrogea : muzică, film, ilustrate ; Viorica Pintea, asistentă de igienă, serviciul Sanepid Zalău : teme diverse, ilustrate ; Vlădut N. Burlacu, com. Mărăcineni, Buzău : teme diverse, ilustrate ; Pompiliu Raleu, Anton Cojocaru, Nicu Teodorescu și Toma Gheorghe, muncitori constructori, Săvinești, rn. Piatra Neamț, bl. 27, ap. 4 : sport, film, ilustrate ; Victor Gavrilaș, muncitor, Cugir, str. Tineretului 5, ap. 1, rn. Orăștie : teme diverse, ilustrate ; Ilie Gheorghe, tehnician constructor, București, Calea Victoriei 32-34 : teme diverse, ilustrate ; Constantin Stan, Caracal, stația C.F.R. : ilustrate ; Mircea Gîlga, inginer stagiar, Sibiu, str. Fagului 7 : ilustrate ; Dumitru Simoiu, Pitești, str. N. Grigorescu 6 : teme diverse, Dorin Neghină, com. Covrigi, rn. Strehaia : ilustrate ; Amada Ionescu, elevă, Suceava, str. Ștefan cel Mare 31 : ilustrate ; C-tin Voichițoiu student, Cluj, str. V. Babeș 13 : ilustrate ; C-tin Trandaf și Marian Zaharia, studenți, București, str. Iordache Golescu 7, rn. 30 Decembrie : ilustrate ; Nada Constantinescu, elevă, Suceava, str. Ana Ipătescu 253 : ilustrate ; Mircea Navababechi, contabil, Rădăuți, str. Ciprian Porumbescu 4 : teme diverse, ilustrate ; Viorel Onet, funcționar, Nehoiu, rn. Cislău, vila Enache : teme diverse, ilustrate ; Corneliu Rusu, Jucul de Jos, căminul Școlii nr. 9, rn. Gheria : teme diverse ; Ecaterina Vilarău, funcționară, str. Luigi Cazzavillan 18 A, București, rn. 16 Februarie : teatru, film, muzică ; Rely Vlad, economistă, București, str. Toporași 39 A, rn. N. Bălcescu ; teme diverse, ilustrate ; Elena Silvași, București, Șos. Giurgiului 124, rn. N. Bălcescu : ilustrate.

LALELE...

Nu demult un cititor din București (G. STANCU) ne-a cerut să-i răspundem dacă într-adevăr — așa cum ar fi auzit — există un copac pe care crește... lalele. I s-a răspuns că pînă acum n-am aflat de un asemenea fenomen. Iată însă că alți doi cititori, care se pricep la flori, vin să precizeze lucrurile :

Într-adevăr — ne scrie ing. ION MIRCEA STOLOGESCU, profesor la Grupul școlar forestier din Caransebeș — există un pom care atunci cînd este înflorit pare plin de lalele. Este vorba de un arbore exotic numit științific *Liriodendron tulipifera L.*, originar din America de Nord, care este cultivat ca arbore de ornamentație și la noi în țară. El crește pînă la 30 m și are următoarele caracteristici principale : frunzele sînt în formă de liră (de aci numele genului : *Liriodendron* — arbore liră), iar florile ca niște cupe (cu 6 petale) stau pe arbore îndreptate în sus. Ele sînt de culoare verzuie, cu o dungă lată portocalie și au forma lalelelor. De aici și numele speciei : *tulipifera* (arbore care face flori ca tulipa).

Un alt cititor, DIMITRIE ILIESCU, horticultor din Tîrgoviște, vorbind de același arbore ale cărui ramuri poartă flori asemănătoare cu lalelele, ne scrie că această specie poate ajunge la un diametru de 2-4 m și poate trăi pînă la venerabila virstă de 500 ani. Înflorește prin mai-iunie, iar florile sale sînt de un deosebit efect decorativ. Avînd un lemn moale, ușor, poate fi folosit pentru furnir, pentru fabricarea instrumentelor muzicale, hîrtie, chibrituri, ambalaje etc.

Cîteva exemplare din *Liriodendron tulipifera* se găsesc și în Grădina botanică din București.

POȘTA NOASTRĂ

N. G. Cojocaru, Orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej. 1) În măsura posibilităților vom scrie pe rînd despre artistele dv. preferate (publicînd, bineînțeles, și imagini fotografice), dar adresele lor — așa cum am arătat de mai multe ori — nu le vom publica. 2) Adresa dv. va apărea. 3) Tirul cu arcul este într-adevăr prea puțin răspîndit — pînă în momentul de față — în țara noastră. Supunem U.C.F.S. și Federației române de tir — prin rîndurile de față — propunerea dv. de a se asigura celor ce vor să practice acest sport materialele necesare. În orice caz, faceți și dv. demersuri prin asociația sportivă în care activați, pentru a se solicita aceste materiale. 4) Nu considerăm „catch"-ul un sport și deci nici nu sîntem de părere că bătăilor patronate de organizatorii spectacolelor de prost-gust care urmăresc doar scopul de a scoate bani merită să li se acorde spațiu în revista noastră. 5) Nu credem că materialul despre istoria boxului pe care-l aveți ar fi inedit. Așa că ne vine foarte greu să vă sfătuim să scrieți totuși articolul pe care ni-l propuneți. Cu atît mai mult cu cît noi am publicat în trecut materiale pe această temă și nu am mai reveni decît dacă într-adevăr s-ar descoperi un lucru cu totul inedit.

Emilia Pistrițu, Turnu-Severin. Citiți răspunsul dat în nr. 51 tov. Michaela Manu cu privire la exagerata preocupare pentru cunoașterea vieții vedetelor de cinema — și, dacă n-ați fost încă lămurită pînă acum asupra punctului nostru de vedere, poate că veți fi de aci înainte. Ceea ce nu înseamnă însă că nu ne vom ocupa în paginile noastre de viața și creația marilor artiști. Dar a unor artiști autentici, nu a unor produse ale reclamei comerciale !

Nicu Gh. Rusu, com. Todirești, rn. Pașcani. Vă mulțumim pentru sesizarea privitoare la o lipsă în informarea „Poștei noastre" din nr. 45 ; librăria „Cartea prin poștă" s-a mutat într-adevăr într-un nou sediu ; adresa ei este acum : str. Sergent Nuțu Ion 8-12, rn. V. I. Lenin, București, iar numărul de telefon — 31 32 51. Adresa dv. va apărea.

Ionel Bistriceanu, Petrila. La această întrebare răspunsul a apărut de multe ori în „Poșta noastră" : primul film artistic românesc a fost „Războiul independenței", realizat în anul 1912. Adresa dv. va apărea.

Carmen Niculariu, Suceava. Ce am putea publica noi în această rubrică despre revoluția burgheză din Franța ar fi mult mai succint decît ceea ce ați putea găsi în manualele de școală. Cereți deci unei colege din clasa a X-a să vă împrumute manualul ei de istorie. „Laleaua neagră" este titlul unui roman și nicidecum numele unui om. Autorul acestui roman, scriitorul francez Alexandre Dumas-tatăl, s-a inspirat în cele mai multe scrieri ale sale din istoria Franței, dar niciodată nu a respectat adevărul istoric, față de care și-a permis foarte multe libertăți. Ca atare nici personajele romanului „Laleaua neagră" și nici situațiile din acest roman nu sînt riguros exacte din punct de vedere istoric.

Maria Gheorghe Stoian, București. Mitul păsării fenix a apărut în antichitate, în Orient, răspîndindu-se apoi în Egipt și în Grecia. Conform mitului, această pasăre fabuloasă trăia 500 de ani ; cînd atingea vîrsta de o jumătate de mileniu se retrăgea în pustiu și se arunca într-un foc încins, ardea și apoi renășteа din propria ei cenușă. Numele de pasăre fenix s-a păstrat cu valoare de simbol pentru un om, o comunitate umană etc. care renaște ca prin minune după o catastrofă, o prăbușire morală sau materială.

Floreta Marcovici, Dorohoi. Iată adresele solicitate : 1) Ministerul Comerțului Interior, str. Doamnei 13 ; 2) Studioul cinematografic „București", echipa filmului „Steaua fără nume", Piața Scînteii 1, rn. 30 Decembrie.

Sorina Săceanu, Pitești. Din punct de vedere etimologic, cuvintele „platonic" și „platonism" derivă de la numele filozofului antic grec Platon, a cărui concepție filozofică era idealistă (Platon a fost fondatorul idealismului obiectiv ca sistem închegat în filozofia greacă). Conform acestei concepții, singura realitate obiectivă este lumea ideilor imuabile, în timp ce lumea materială nu ar fi decît o copie sensibilă și schimbătoare a celei dintîi. Concepția aceasta căpătînd denumirea de „platonism", adjectivul „platonic" a însemnat de fapt ceea ce se referă la platonism. Printr-un proces evident de vulgarizare, această noțiune a căpătat sensul de pur, ideal, spiritualizat, paralel cu acela de abstract, formal, care nu se realizează, care nu poate fi pus în practică. Acestea sînt sensurile sub care întîlnim cele două noțiuni în vorbirea curentă.

V. SILVIAN

DINAMITA, ALFRED NOBEL ȘI PREMIUL SĂU

„Am citit în presă că de curînd s-au acordat premiile Nobel pe anul 1965. V-aș ruga să redați într-un articol în prejurările în care a fost instituit Premiul Nobel"

Neculai HORINCEANU, Glăvănești-Adjud

Răspunde PAUL B. MARIAN, publicist.

Premiile Nobel, care din 1901 se acordă anual pentru cele mai valoroase realizări în domeniul fizicii, chimiei, medicinei sau fiziologiei, literaturii și păcii, sînt instituite de către Fundația Nobel, întemeiată de chimistul suedez Alfred Nobel (1833-1896).

Alfred Nobel s-a născut la 21 octombrie 1833 la Stockholm și a urmat cursuri comerciale și de chimie.

Numele lui este legat de descoperirea nitroglicerinei. Lucrînd, în mare taină, în minele din Qunnerberg din Germania, în prezența unui grup de ingineri și mineri, Nobel a făcut să explodeze o grenadă încărcată cu un amestec de nitroglicerină și praf de pușcă. Descoperirea lui s-a datorat unei întîmplări... În Germania există un pămînt denumit *kieselgur*, care are proprietatea de a absorbi foarte repede lichidele. Nobel făcea experiențe într-o regiune din Germania unde există acest pămînt, cînd o eprubetă cu nitroglicerină căzu jos și se sparse. Lichidul uleios al explozibilului se infiltrase în pereții vasului, făcut din acest kieselgur, care nu-i alterase decît o masă de siliciu hidratat, foarte poroasă și absorbantă. Tînărul chimist observă că kieselgurul suge foarte iute lichidul. Nitroglicerina se încorporase în această substanță, formînd o pastă care putea fi mînuită fără nici o primejdie. Atunci Alfred Nobel amestecă trei sferturi de nitroglicerină cu un sfert de kieselgur : amestecul era transportabil și el nu exploda decît cu ajutorul unei amorse. Dinamita fusese descoperită !

La început acest explozibil a fost foarte folositor : fără el nu s-ar fi putut săpa în adîncul minelor, iar construcția Canalului Panama, începută în 1880, ar fi rămas un simplu deziderat. Adevărul e că și Nobel — și aceasta-i singura lui circumstanță atenuantă — s-a gîndit, în primul rînd, la aplicarea invenției lui doar în scopuri pașnice. Chiar mai tîrziu, peste ani — după ce descoperirea lui se dovedise o periculoasă armă în mîna militariștilor — Nobel încă mai avea naivitatea să creadă că dinamita va ajuta la pacificarea lumii, nu la distrugerea ei.

În august 1892 el o întîlnește la Congresul pacifist din Berna pe Bertha von Suttner, autoarea unui roman de răsunet mondial „A bas les armes !" (Jos armele !).

„Uzinele mele, îi declară Nobel cu toată convingerea, vor pune poate mai repede capăt războiului decît congresele voastre. În ziua cînd două corpuri de armată se vor putea distruge unul pe altul într-o clipă, toate națiunile civilizate vor renunța la război".

Visul inventatorului nu s-a înfăptuit. Atît „pacifismul prin dinamită" preconizat de el, cît și invenția lui n-au salvat omenirea de războaie distrugătoare ci, dimpotrivă, au dat un impuls puternic cursei înarmărilor de pe urma căreia Nobel însuși a cîștigat sume fabuloase.

Ajuns la capătul vieții, Nobel și-a dat seama că s-a înșelat amarnic. De aceea și-a lăsat toată averea unei fundații pentru știință, artă și pace care, prin premiile ei, are menirea de a răsplăti celo mai mari descoperiri științifice, cele mai frumoase opere literare și „lucrările care contribuie la triumful ideilor de pace".

O veste pentru toți:

„FLACARA"

numărul special de Anul nou

în **40** de pagini bogat ilustrate.

Rețineți din timp la chioșcuri numărul special „FLACĂRA" care apare joi 30 decembrie 1965.

NU UITAȚI!

REVISTA „REBUS"

număr special de Anul nou în 24 de pagini

În cuprins: cuvinte încrucișate, enigme, răvașe de Anul nou, umor, concurs de dezlegări dotat cu numeroase premii etc. Rețineți din timp numărul 204 al revistei „REBUS" la debitele și chioșcurile de difuzare a presei.

MICROFOILETON

ÎN EXCLUSIVITATE

„În acvariu putem observa legile echilibrului biologic din natură, caracteristicile respirației, nutriției, înmulțirii și dezvoltării lumii vegetale și animale ce populează apele. Observațiile făcute în acvariu ne îmbogățesc cunoștințele botanice, zoologice, fiziologice și biologice".

Aceste argumente și altele, de natură estetică, m-au hotărît să-mi construiesc acea miraculoasă lume acvatică, cu poezia și misterul ei captivant. Îmi și imaginam o superbă scenografie exotică în micul paralelipiped de sticlă, prin care să înoate, ca la ei acasă, Carassius auratus, Danio malabaricus, Xiphophorus helleri. Îmi trebuia mai întîi un acvariu și am pornit în căutarea lui. Piața Amzei. Ora șapte seara. Pe o firmă scrie: *Asociația vînătorilor și pescarilor...* Asemenea firme sînt în toate raioanele.

— Aș vrea să cumpăr un acvariu.

După ce cîteva minuscule „zebre" mă captivară cu dansul lor acrobatic, cineva îmi răspunse molcom:

— Nu avem, încercați dumneavoastră săptămîna viitoare.

— Credeți că se pot găsi și în altă parte?

— Nu. Numai noi avem. În exclusivitate.

Imaginația mea începu să lucreze cu febrilitate. Deci, trebuie să mi-l construiesc singur. În sfîrșit, după cîteva zile, avînd gata viitorul domiciliu al peștilor, micul meu ocean, pornii din nou spre Piața Amzei.

— Vă rog, aș dori nisip pentru fundul acvariului, pietriș și scoici.

— Nu avem.

— Poate îmi recomandați unde găsesc.

— Nicăieri în altă parte. Sîntem în exclusivitate.

După un drum pe malul Argeșului, m-am întors cu nisipul rîvnit, l-am spălat de cîteva zeci de ori, l-am așezat pe fundul acvariului și am luat din nou drumul spre Piața Amzei.

— Dacă sînteți bun, doresc să cumpăr plante acvatice.

— N-avem.

— Știți cumva unde pot să găsesc plante?

— Numai la noi. Magazinul nostru e profilat pentru acvarii. În exclusivitate.

— Păi, dacă nu aveți nimic, ce fac cu eventualii pești pe care i-aș cumpăra de la dv... în exclusivitate?

— Vă dăm tot ce vă trebuie.

— Atunci dați-mi un acvariu, nisip și plante.

— Nu avem. Numai pești.

— V-am mai rugat să-mi spuneți de unde pot să cumpăr.

— Numai de la noi. Sîntem în exclusivitate.

Logica responsabilului e imbatabilă. Din moment ce e... în exclusivitate, ce să mai caut și în altă parte? Și uite așa se poate stinge o mare pasiune, iar cunoștințele mele de botanică, zoologie, fiziologie și biologie să rămînă într-un stadiu elementar și simplist. În exclusivitate.

C. N. CONSTANTINIU

Ați rămas în pană în apropiere de Brașov? Nu disperați!

Cooperativa „Tehnica" din Brașov (str. Lungă 14) vă stă la dispoziție pentru înlăturarea promptă a oricăror defecțiuni tehnice. Aici lucrează maiștrii cu înaltă calificare Constantin Toma și Ștefan Pipoș.

cadran INTERNAȚIONAL

CINCI ANI...

Difuzoarele instalate pe străzile orașului Cholon au răspîndit lozincile Frontului Național de Eliberare, iar în diferite piețe au avut loc mitinguri... Unitățile de partizani au respins operația „Harvest Moon", declanșată de trupele americane... Pe plantația Michelin intervenționiștii au suferit noi pierderi... Ziua de 20 decembrie, cînd au fost aniversați cinci ani de la crearea Frontului Național de Eliberare din Vietnamul de sud, a fost marcată de numeroase acțiuni îndrăznețe. Acum, Frontul Național de Eliberare își exercită autoritatea pe $^{2}/_{3}$ din teritoriul sud-vietnamez. Frontul a strîns sub drapelul său de luptă patrioți proveniți din toate păturile sociale. Programul său prevede abolirea regimului colonial, instaurarea unui guvern de coaliție națională și democratică, realizarea unei largi democrații progresiste, reducerea taxelor de arendă a pămîntului, soluționarea problemei agrare prin darea pămîntului celor ce-l muncesc (2 milioane de hectare au fost pînă acum împărțite țăranilor), reunificarea patriei. În prima etapă pe drumul spre unificare programul frontului a înscris independența națională, restabilirea păcii și neutralitatea Vietnamului de sud.

În timp ce regimul de la Saigon se caracterizează prin instabilitate (de la alungarea lui Diem, la 30 noiembrie 1963 s-au înregistrat 13 schimbări de guverne), comitetele administrative alese de populația din zonele eliberate și însărcinate să conducă întreaga activitate atît pe plan militar cît și pe cel al producției își dovedesc viabilitatea. Sprijinul de care se bucură F.N.E. în rîndurile populației constituie una din sursele principale ale forței de rezistență împotriva intervenționiștilor. Pe măsură ce S.U.A. își intensifică penetrația militară în Vietnamul de sud, sporesc și pierderile pe care le suferă. Dacă din 1961 pînă în 1964 totalul pierderilor americane a fost de 3 442 ofițeri și soldați, în 1965 (pînă la 1 decembrie) pierderile americane s-au ridicat la 17 000 de oameni.

Ziarele americane scriu tot mai des acum despre „impasul militar" din Vietnamul de sud. Cunoscutul comentator Walter Lippman a calculat că pentru a obține victoria împotriva partizanilor sud-vietnamezi S.U.A. ar avea nevoie de o superioritate de 10 la 1, iar ținînd seama că din surse americane se evaluează unitățile patriotice la jumătate milion de combatanți, aceasta ar însemna ca S.U.A. să disloce pe teritoriul sud-vietnamez aproape întreaga armată americană...

Intensitatea războiului în Vietnamul de sud și escaladarea lui în R. D. Vietnam provoacă suferințe poporului vietnamez, dar nu izbutește să frîngă voința sa de rezistență. Sînt concludente în acest sens loviturile date chiar bazelor americane. Aerodromurile și bazele militare aeriene americane Bien Hoa, Soc Trang, Danang, Ta Som Nhut, Holloway au fost atacate de zeci de ori de către patrioții sud-vietnamezi. Sute de avioane de toate tipurile au fost distruse pe sol.

Dînd lovituri trupelor intervenționiste și saigoneze, Frontul Național de Eliberare s-a pronunțat pentru stabilirea păcii pe baza aplicării stricte a prevederilor acordurilor de la Geneva din 1954, a încetării acțiunilor agresive ale S.U.A., a retragerii trupelor americane și satelite din Vietnamul de sud, a respectării dreptului poporului vietnamez la autodeterminare.

Poporul român își exprimă sprijinul deplin cu poporul vietnamez, cerînd să i se respecte dreptul de a-și hotărî singur soarta, fără amestec din afară, potrivit voinței și intereselor sale.

AL. POMPILIU

ÎNCĂ O RUNDĂ

Premierul englez Wilson nici nu plecase bine din S.U.A. că locul său la masa convorbirilor cu președintele Johnson era luat, la începutul săptămînii, de cancelarul Republicii Federale Germane, Erhard. În cadrul ambelor întîlniri, problemele nucleare ale N.A.T.O. au ocupat locul principal fără ca divergențele existente în această problemă să-și fi găsit o soluționare.

Încă din ajunul celei de-a doua întîlniri, corespondentul la Washington al agenției France Presse făcea următorul pronostic confirmat ulterior : „Vizita cancelarului Erhard la Washington, considerată în urmă cu cîteva luni ca decisivă, este calificată astăzi (evident, de sursele americane — n.n.) drept o simplă etapă în studiul aspirațiilor nucleare vest-germane". Același corespondent caracteriza poziția americană față de cererile vest-germane drept „promisiuni de a le examina cu grijă".

Se poate pune întrebarea : ce anume îndreptățea, sau mai bine zis facilita, un astfel de pronostic? Cei familiarizați cu istoria stabilirii acestor întîlniri își amintesc de lupta intensă de culise în legătură cu fixarea datelor și care s-a vădit a se reduce la încercarea oaspeților vest-germani de a fi programați după călătoria lui Wilson și nu înaintea ei. Doreau în felul acesta să elimine posibilitatea ca vizita vest-germană să devină doar cu o etapă preliminară, pendinte de hotărîrile ulterioare ce vor fi luate într-un cadru anglo-saxon. Numai că victoria din culise a avut un caracter limitat. Ce-i drept, întîlnirea Erhard-Johnson a avut loc așa cum au vrut vest-germanii, dar ea a fost torpilată în prealabil de rezultatele întîlnirii Wilson-Johnson. După încheierea convorbirilor americano-engleze s-a anunțat că Wilson acceptă doar ca problema rolului vest-german în „strategia nucleară comună să constituie obiectul studiilor în cadrul mecanismului pus în funcțiune la Paris". Premierul englez și-a afirmat totodată „opoziția sa față de orice înzestrare a R.F.G. cu arme nucleare". Așadar, noua rundă nucleară din N.A.T.O. s-a încheiat pentru R. F. Germană doar cu un cîștig... calendaristic. Nu trebuie, bineînțeles, exclusă posibilitatea unor înțelegeri secrete bilaterale americano-vest-germane. Dar asta e altceva. Scopul inițial al unui acces nuclear cu aprobarea comună a aliaților atlantici nu a fost atins. În perspectiva unei înțelegeri secrete bilaterale americano-vest-germane, semnalată ca posibilă în viitor de unii comentatori, se pot întrevede noi divergențe care le vor face pe cele actuale să apară drept simple înțepături amabile.

N. LUPU

ARTIȘTII ȘI APARTHEIDUL

După Londra orașele Stockholm, Oslo, New York și Paris vor găzdui o expoziție pe cît de interesantă pe atît de semnificativă. Răspunzînd la apelul unui comitet de organizare, din care fac parte personalități binecunoscute în viața literară și artistică occidentală, ca Jean-Paul Sartre, Alain Resnais, sir Julien Huxley, o serie de cunoscuți artiști plastici contemporani din Occident au hotărît să doneze cîteva din lucrările lor pentru a fi expuse în aceste orașe și vîndute în scopul creării unui fond de sprijinire a campaniei împotriva apartheidului. Dincolo de însemnătatea sa artistică, evenimentul capătă o profundă semnificație politică.

Începutul a fost făcut la Londra unde, timp de o lună, în două galerii au fost expuse 300 de picturi și sculpturi venite din numeroase țări. La acest rendez-vous artistic au ținut să fie prezenți Picasso, Chagall, Giacometti, Zadkine, Henry Moore, Ben Shahn și mulți alți artiști reprezentînd diferite tendințe în arta modernă. Manifestația s-a bucurat de un succes puțin obișnuit. Mai mult încă, la apelul Comitetului pentru eliberarea deținuților politici sud-africani, pictorii și sculptorii americani au ținut să-și însoțească lucrările trimise cu o declarație în care se spune : „Sprijinim lupta împotriva discriminării rasiale, cerem suspendarea proceselor politice și eliberarea tuturor deținuților politici din Republica Sud-Africană".

Relevînd succesul expoziției, Raymond Kunene, reprezentant al Congresului național african, partid sud-african interzis de autoritățile rasiste, a declarat : „Expoziția a constituit înainte de toate un act politic. Ea a exprimat solidaritatea lumii artistice cu victimele politicii rasiste a guvernului sud-african". Dar ea a însemnat, în același timp, o acuzare fățișă a politicii apartheidului și o respingere categorică din partea lumii artistice occidentale a sistemului social care pretinde că reprezintă „bastionul Occidentului în Africa".

I. R.

Obținînd 13 085 467 voturi (55,20%) din cele 23 708 154 exprimate în „cea mai pasionantă confruntare electorală din Franța" — cum au fost apreciate alegerile prezidențiale — generalul De Gaulle (în fotografie, depunîndu-și votul) a fost reales la cel de-al doilea scrutin președinte al Franței pentru încă o perioadă de 7 ani.

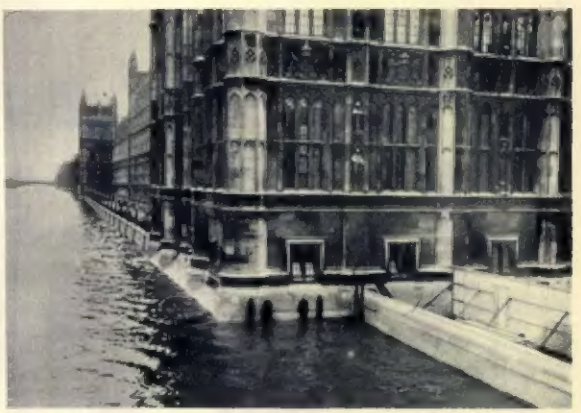

„Tamisa a atins un nivel fără precedent. Apa a ajuns la cîțiva centimetri de nivelul teraselor și, într-o oră, cu creșterea mareei, palatul va fi în mod periculos amenințat". La auzul acestor cuvinte adresate mai zilele trecute de deputatul laburist Tom Driberg spicherului Camerei Comunelor, mai mulți deputați au părăsit în grabă sala de ședințe pentru a vedea asaltul Tamisei asupra palatului Westminster ; lucrările Parlamentului au fost astfel în mod practic întrerupte. Apele fluviului, umflate de flux, n-au reușit însă să treacă de parapet, care fusese consolidat în grabă cu saci de nisip. În schimb, în alte numeroase părți ale Londrei Tamisa s-a revărsat.

CÎND TREI SE CEARTĂ

Recent, secția a doua a tribunalului orășenesc din Milano a anunțat în mod oficial falimentul întreprinderii „Val di Suza". Una din cele mai mari firme ale industriei textile italiene își dădea astfel obștescul sfîrșit, după ce mai bine de un an cele 12 fabrici ale sale trecuseră printr-o grea perioadă de criză.

Totul a pornit de la lipsa „temporară" de mijloace bănești lichide. Ieșirea din această situație se putea face pe baza unui împrumut. Consilierii firmei au calculat că pentru redresarea întreprinderii ar fi suficiente 18 miliarde lire. Fiind una din cele mai importante companii exportatoare de produse textile din Italia, statul i-a oferit creditul necesar în schimbul unor garanții sigure din partea patronilor.

Se părea că lucrurile se vor îndrepta. Iată însă că moștenitorii răposatului Giulio Riva, fostul patron al întreprinderii, nu s-au arătat dispuși să dea aceste garanții. Unul din fiii lui Riva, Felice, președintele consiliului de administrație, se opunea declarării în stare de faliment, nu era de acord cu instituirea controlului asupra administrației și nu accepta să renunțe la postul său. Fratele său, Vittorio Riva, accepta controlul, dar cu condiția ca viitorii controlori să se bucure de încrederea sa deplină și, desigur, ca mai sus-amintitul Felice să fie îndepărtat. Sora celor doi, Ida, nu era de acord cu nici unul din frați și nu intenționa să miște nici un deget pentru a preveni falimentul.

Adunarea acționarilor, acest „consiliu de familie", s-a desfășurat într-o atmosferă demnă de cele mai reușite filme de scandal, cu strigătele și injuriile de rigoare. La sfîrșitul ei, cei trei frați s-au despărțit roșii de mînie.

Încercările consilierilor de a-i împăca au durat multă vreme. În fine, după destulă trudă, cei trei frați au fost din nou aduși în jurul aceleiași mese. Poziția lor a rămas încă neschimbată. Cearta a reînviat, fiecare vrînd să tragă spuza pe turta lui. Falimentul este inevitabil.

...Și în acest timp opt mii de muncitori, care nu și-au primit salariile de luni de zile, rămîn fără lucru. Opt mii de familii sînt amenințate cu foametea. Ele suportă în ultimă instanță toate consecințele falimentului. Căci averea fraților Riva îi pune la adăpost pe aceștia de orice pericol. Mai ales de acela de a fi trași la răspundere pentru soarta a mii de oameni aruncați în stradă.

Eugen IONESCU

Pentru a face bucurie copiilor, cunoscuta actriță Ingrid Bergman a luat înfățișarea tradiționalului personaj al sărbătorilor de iarnă.

Un detașament al forțelor patriotice sud-vietnameze la antrenament.

CALDWELL ŞI REALITĂŢILE SUDULUI

Cineva remarca o dată că marele scriitor american Erskine Caldwell a construit o literatură a faptului, în care sondajul psihologic este absent. Aceasta nu înseamnă, evident, o simplificare a personajelor, ci poate mai curînd încercarea de a lăsa pe seama faptelor să pună în lumină complicatul mecanism al reacţiilor sufleteşti. O confirmare a acestei tehnici ne-o aduce şi cea din urmă scriere, cronologic vorbind, a romancierului american.

Caldwell se prezintă acum în ipostaza reporterului care, scrupulos, notează ceea ce îi oferă realitatea, peisaje naturale şi umane. Cu carnetul de notiţe, scriitorul a străbătut sudul american. S-a oprit la ferme izolate, amintind pe cele din propriile sale scrieri, a băut bere în localuri din mici oraşe provinciale, parcă indiferente faţă de scurgerea anilor. Şi peste tot a întîlnit oameni, oameni ai sudului. Cei pe care îi cunoştea încă din Georgia sa natală (unde s-a născut în 1903). Aruncat de viaţă, încă din adolescenţă, în lumea diversă a acestor meleaguri, asigurîndu-şi existenţa prin practicarea celor mai diverse profesii, de la chelner la fotbalist profesionist, Caldwell a avut acum ocazia să confrunte imagini cunoscute din tinereţe cu realităţi contemporane. Şi cea mai pregnantă problemă, revenind aproape obsesiv, este segregarea fizică şi morală exercitată asupra populaţiei negre.

Caldwell aminteşte de o scenă din copilărie cînd, pe o plantaţie, a asistat fără voie la schingiuirea unui negru care îndrăznise să-şi cumpere o vacă. Momentul l-a rămas fixat în memorie, dînd naştere la comparaţii cu alte violenţe exercitate, în anii din urmă, în sud, împotriva negrilor. Scriitorul străbate aceste locuri şi încearcă să detecteze resorturile intime care nasc ura rasială în complexul social-economic al sudului american. O face, consecvent cu sine însuşi, lăsîndu-şi interlocutorii, oameni cu identitate bine stabilită, să vorbească, să se caracterizeze.

Iau naştere astfel autoportrete schiţate în linii groase, dar deosebit de percutante. Iată-l pe băcanul de vreo 50 de ani care vinde negrilor, dar nu poate să-i înţeleagă pe yankeii care, vorbind despre negri, se exprimă : „domnul Harry Belafonte", „domnul Louis Armstrong", „domnul Nat King Cole", „domnul Sammy Davies". „Eu cred în coabitarea paşnică cu negrii atît timp cît ei trăiesc separat de noi. Dar dacă unul dintre ei persistă şi se instalează printre noi după ce a fost prevenit, şi nu vrea să se care, ei bine, sînt foarte mulţi oameni ca mine în oraş care nu ar accepta aceasta. Imediat ce noaptea ar sosi..." Îngrozitoare mărturie rasistă, amestec de obtuzitate şi ură, care te face să te întrebi în ce secol trăieşti !

Sau această declaraţie categorică a unui avocat, notabilitate a oraşului Demopolis : „Ceea ce nu înţeleg ei (cei care susţin integrarea — n.n.) este că arapii, sau negrii cum le zic ei, nu au evoluat ca albii. Ei sînt încă primitivi, cum erau indienii sălbatici. Ei nu au inteligenţa noastră..." Şi de la expunerea teoretică, care nu are nimic original, se trece la practica linşajului.

Din aceste mărturii s-a născut acel tablou al sudului pe care Caldwell ni-l prezintă, conferindu-i autoritatea cunoscătorului şi a scriitorului de notorietate mondială, incriminare categorică a rasismului.

Sergiu BRAND

Astfel arată o şcoală pentru negri în statul Alabama. Şi totuşi este unul din aspectele cele mai puţin tragice ale vieţii din sudul S.U.A., descrise de Caldwell.

UN EXPORT CARE COSTĂ

După Anglia şi alte ţări europene este acum rîndul Argentinei să se alarmeze de evaziunea „materiei cenuşii" a cadrelor tehnice şi ştiinţifice. Deşi în ţară se resimte penuria de specialişti (potrivit unei statistici, în industria argentiniană un inginer revine la 337 lucrători, proporţie de peste trei ori mai scăzută decît în R. F. Germană) de pildă, în ultimii 14 ani numai în S.U.A. şi Canada au emigrat 13 000 de tehnicieni, dintre care 6 000 de ingineri. În acelaşi timp, într-o ţară în care agricultura constituie sectorul de bază al economiei, în perioada 1954-1960 au absolvit facultăţile numai 951 ingineri agronomi şi 465 medici veterinari (de patru ori mai puţini decît numărul celor care au îmbrăţişat avocatura).

În faţa agravării situaţiei, guvernul argentinian a constituit recent o comisie însărcinată să studieze măsurile de remediere cele mai adecvate.

N. P.

ŢARA CU 19 000 DE LOCUITORI

Corespondenţă din Geneva

„La Vaduz nu există nici aeroport şi nici cale ferată. Veniţi pe jos, pe bicicletă, cu autostopul, în maşină sau pur şi simplu folosind autobuzul poştei". Indicaţiile date în ghid sînt destul de simple : în capitala Liechtensteinului se poate ajunge în orice fel, fără prea mari dificultăţi. Iar de aici, curse regulate îţi permit vizitarea... interiorului ţării.

Fişie de pămînt aflată între Elveţia şi Austria — Liechtensteinul s-a bucurat întotdeauna de graniţe naturale : Rinul şi Alpii. Din văile şi de pe colinele populate apar — în zilele cu soare — piscurile munţilor îndeobşte acoperiţi de nori şi de ceaţă. De la terestrele caselor de lemn şi cărămidă ale localităţilor de munte, care se aseamănă cu cele din Tirolul austriac, poţi vedea atunci valea Rinului şi culmile care-o străjuiesc, prin umbrele şi luminile peisajului alpin.

S-ar putea cumva spune că Liechtensteinul s-a născut datorită hazardului. În 1613, cînd ţara a fost oferită spre vînzare, mai mulţi cumpărători au refuzat-o. Unul din motivele invocate : din inventarul castelului de la Vaduz lipseau cinci tunuri... Abia mai tîrziu a fost cumpărat acest pămînt de către familia de Liechtenstein, urmînd să devină stat suveran abia în 1719. Pe atunci Liechtensteinul făcea parte din Imperiul romano-german. Însă istoria sa destul de particulară l-a ajutat să rămînă singurul stat suveran care a supravieţuit căderii imperiului german ca şi a celui habsburgic. Prin promovarea unei politici de neutralitate îşi găseşte în Elveţia un aliat care îl va sprijini din primele decenii ale secolului nostru.

Castelul Vaduz din Liechtenstein.

„La Vaduz nu există nici aeroport..." Şi totuşi prin al treilea deceniu Liechtensteinul emitea o frumoasă serie de timbre de „poştă aeriană", spre fericirea colecţionarilor de mărci poştale. „Serviciul aerian" era asigurat de un dirijabil care — în 1936 — a efectuat primul său zbor către Statele Unite. Faima timbrelor liechtensteineze a rămas la fel de mare şi în zilele noastre, cînd — la cea de-a 30-a aniversare a poştei — au fost emise noi serii interesante, reprezentînd elicoptere.

Dar Liechtensteinul ţine pasul cu viaţa nu numai prin timbrele sale. Industria s-a dezvoltat, în ultimele două decenii, cu o repeziciune uimitoare. De la o mică fabrică de dinţi artificiali, existentă aci încă înaintea războiului, Liechtensteinul a ajuns să fabrice aparatură electrică, maşini de calcul, lentile de ochelari etc.

În industrie lucrează peste jumătate din populaţia ţării, dar pentru ca produsele „Made in Liechtenstein" să poată fi răspîndite tot mai mult trebuie folosită şi mîna de lucru străină din Austria sau Italia, Spania sau Grecia...

Există totuşi un mic secret al dezvoltării industriale rapide a ţării : impozitele. În Liechtenstein impozitele percepute de la firmele comerciale străine sînt foarte mici.

Pentru cei 19 000 de locuitori paşnici ai statului microscopic de pe malurile Rinului s-a stabilit — cu cîteva luni în urmă — o creştere a „efectivelor militare". Liechtensteinul are acum 21 de poliţişti în loc de 17. Iar dacă majoritatea lor nu ar fi folosiţi pentru... dirijarea circulaţiei, poate că numărul de 21 ar fi considerat prea mare în această mică ţară.

M. L. ADRIAN

decembrie 1965

DE DOUĂ VEACURI

Corespondenţă din Berlin

Steagurile a 37 de ţări au împodobit sărbătoreşte oraşul Freiberg, unde s-au desfăşurat recent festivităţile prilejuite de cea de-a 200-a aniversare a Academiei miniere din această localitate din munţii Saxoniei. Din partea Republicii Socialiste România a participat o delegaţie condusă de I. Huber Panu, membru corespondent al Academiei.

Încă prin anul 1168 a început la Freiberg extracţia argintului. După trecerea a şase secole, la 13 noiembrie 1765, a fost creată aci prima Academie minieră.

De-a lungul istoriei ei îndelungate, la Academia din Freiberg au activat renumiţi oameni de ştiinţă ca : Abraham Gottlob Werner (1749-1817), întemeietorul mineralogiei şi geologiei moderne, fizicianul Ferdinand Reich (1799-1882), descoperitorul elementului indiu, Clemens Winkler, descoperitorul elementului germaniu etc. Aproape jumătate dintre cei care studiau la Freiberg veneau de peste hotare. De-a lungul anilor, Academia a cunoscut şi numeroase vitregii. Perioada cea mai întunecată a constituit-o era dominaţiei fasciste, care a paralizat viaţa ştiinţifică de aci. Renumiţi profesori au fost ucişi sau alungaţi din motive rasiale sau din cauza concepţiilor lor democratice. După 1946, Academia a fost redeschisă şi cu aceasta s-a inaugurat o pagină nouă în istoria ei. În timp ce pînă în 1945 cifra studenţilor nu a depăşit 700 pe an, în 1964 au fost înmatriculaţi 3 400 studenţi. În perioada 1946-1964 au absolvit cursurile Academiei 8 000 studenţi. În 1949 activau la Academia din Freiberg 21 de profesori şi docenţi, precum şi 38 asistenţi şi colaboratori ştiinţifici. Azi, cifrele respective sînt de 63 profesori şi docenţi, şi nu mai puţin de 375 colaboratori ştiinţifici şi asistenţi.

Academia din Freiberg datoreşte renumele său actual vastei activităţi de cercetare care se desfăşoară în 40 din cele 45 de institute ale sale. Şi suma investită pentru cercetări oglindeşte acelaşi salt grăitor : în 1949 au fost acordate 380 000 mărci pentru 27 teme de cercetări, în 1963 subvenţiile s-au ridicat la 4,8 milioane mărci afectate pentru 188 de cercetări. Prin activitatea lor, cercetătorii stabilesc o strînsă legătură cu necesităţile practice.

Academia minieră din Freiberg întreţine relaţii de colaborare cu numeroase instituţii similare de peste hotare. În anul 1962 a fost încheiată o convenţie de colaborare cu Institutul de mine din Petroşeni.

Cu prilejul festivităţilor jubiliare de la Freiberg peste 60 de oameni de ştiinţă din R.D.G. şi din străinătate au prezentat expuneri pe diverse teme privind mineritul. În referatul său, prof. dr. Wrana, rectorul Academiei din Freiberg, a arătat că sarcinile economice de perspectivă impun o reprofilare a Academiei miniere, potrivit necesităţilor impuse de revoluţia tehnică, subliniind că în viitor se va pune un accent deosebit pe specializarea în ramurile prospectării, extracţiei şi prelucrării ţiteiului, cărbunelui, gazelor naturale, sărurilor minerale etc.

Cu acelaşi prilej a fost deschisă şi expoziţia „Academia minieră Freiberg — tradiţie şi viitor", cuprinzînd aproape 1 000 de exponate, printre care valoroase documente originale : lucrări ale unor renumiţi oameni de ştiinţă care au activat cîndva la această Academie, modele de instalaţii noi pentru extracţia şi prelucrarea lignitului, ţiteiului, gazelor naturale şi altele.

St. DEJU

decembrie 1965

MITUL MUŞCHIULUI

Sînt atraşi de o amplă şi ispititoare publicitate. Sînt oameni dotaţi cu o voinţă tenace dar, după cum observa ziaristul italian Aldo Zerbi, cu un extrem de redus simţ al ridicolului. Idealul lor este să ajungă nişte „Herculi" moderni. Cu cît musculatura le este mai proeminentă, cu cît fiecare muşchi, chiar şi cei oarecum lipsiţi de utilitate practică — şi mai ales aceştia — sînt mai vizibili, cu atît încîntarea adepţilor culturismului este mai mare.

Pe spinarea lor solidă se dezvoltă o industrie înfloritoare în ţările occidentale şi mai cu seamă în Statele Unite. Căci, deşi acea exaltare a forţei şi frumuseţii virile pe care o urmăresc metodele de dezvoltare fizică pe care le cuprinde mişcarea cunoscută sub numele de culturism, deşi miraculoasa transformare dintr-un ins firav într-un splendid atlet este declarată la îndemîna oricui, ea este în realitate extrem de costisitoare. Taxe pentru antrenamentele zilnice în săli de gimnastică special amenajate, plata, destul de piperată, pentru aparate mereu noi, menite a completa aceste antrenamente la domiciliu, cumpărarea unui întreg complex de medicamente — calmante, excitante, vitamine, alifii ţintind creşterea volumului muscular etc., considerate indispensabile întreţinerii formei şi luate continuu în tot felul de combinaţii — iată numai cîteva dintre cheltuielile pe care trebuie să le facă cel ce vrea să atingă rîvnitul ideal.

La ce servesţe însă impresionanta musculatură rezultată din practicarea perseverentă a culturismului ? Căci Herculii moderni nu doboară lei în lupte corp la corp, nu aleargă, nu sar, nu aruncă nici discul şi nici greutatea. Mai mult decît atîta : datorită antrenamentelor unilaterale pe care le fac, ţintind exclusiv dezvoltarea masei musculare, ei devin adesea greoi şi neîndemînatici.

Răspunsul ni-l dă dl. Claude Favron, specialist în materie. Domnia sa afirmă, într-un număr recent al revistei „Santé et force" — una dintre cele cincizeci de publicaţii consacrate culturismului în Franţa — că scopul acestei preocupări constă, în ultimă instanţă, în participarea adepţilor ei la competiţii „urmărind punerea în valoare a dezvoltării musculare". Deci, cu alte cuvinte, concursuri de frumuseţe. Visul oricărui culturist este într-adevăr consacrarea în cadrul uneia dintre aceste manifestări de „plastică virilă", mult mai numeroase chiar decît concursurile pentru alegerea „Miss"-elor. Poţi începe prin a fi ales „cel mai frumos atlet (de ce atlet ?) al sălii de gimnastică", pentru a sfîrşi — dacă ai fost destul de perseverent şi norocos — prin a cuceri rîvnitul titlu de „Mister Univers". În lipsa sau în aşteptarea titlului, îţi poţi vedea fotografia, reprezentîndu-te într-o postură avantajoasă, care îţi scoate în relief fiecare muşchi, publicată într-una din revistele de specialitate.

Esenţialul în această frumoasă preocupare este să ai bani şi timp berechet şi — mai ales — o bună doză de narcisism.

D. ŞTEFAN

FLACĂRA. Redacţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuţa poştală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poştale, la factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii. TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 26 lei ; 6 luni — 52 lei ; un an — 104 lei. Redactor artistic : Ion VULPESCU. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

PE TOATE DRUMURILE VĂ PÎNDEŞTE SETEA

Consumaţi

NECTAR DE FRUCTE

preparat integral din fructe, bogat în vitamine, săruri minerale şi zaharuri.

Produs al fabricii de conserve din legume şi fructe „Munca" din Constanţa.